This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com



R-HARVARD LIBRARY
5CMZ F

ARVARD DEPOSITORY
PECIAL COLLECTION
CULATION RESTRICTED

Digitized by Google

816.9
Turk. y Armeno
1860

יהוה



Digitized by Google

Digitized by Google

A

Commentary

on the

Gospel of

St. Matthew

(Armeno-Turkish)

2d edition

Digitized by Google

ՄԱՏԹԻՈՒ

ԻՆՃԻԼԻՆԻՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ

ՎՊՅԲ-ԱՐՏԲԼ ՏԻՓՈԳ. ԽՈՐ. ՀԱՎ. Ե. 39.

ԻՋԻՆՁԻ ՆԷՅԻ

ՍՏԵՓԱՆՈՍԸ

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑԸՆ ՊԱՍՊԱԽԱՆԷՍԻՆՑԻ
ԹԱՓ ՕԼՈՒՆՑՈՒ

1860

Digitized by Google

Digitized by Google

ՕԳՈՒՏՈՒԹԻՒՆ ԳԻՐ ՆԱՄՈՒՔԻ

Ի՛նչպէ՞ս Քրիստոսը թեզեռնի՝ եռանօ չերմին քրիստոսը՝ Ի՛նչպէ՞ս Քրիստոս ասէրք ասէրլ տիր։ Ի՛նչպէ՞ս Քրիստոսը Ի՛ւ-լատն իշհատը իւե վերլեսի (՚ Տիմ. գ. 16։ ՚ Պետ. ե. 21)։ Լոգրին թեզեռնի նա չերշ ասէոխլիքի՝ ինանըն եռալըզը պիր շէյ տիր, վէ օլա պիլեր քի պիր ա՛լիմ վէ ա՛զիզ ասէքին եռալըզը օլսուն, լոգրին Ի՛լատն իշհատը իւե եռալըզըշ՝ եռանօ պիր եռան-դալմազ ասէքին եռալըզը օլսմազ։ վէ պու ակպեպատէն պիր թեզեռնի եռալան՝ էյերդի զայրի հիւնէրդի վէ տիզգաթի ա՛զիմ տարի էքմէշ օլա պիլեր խօ ասէ, ինձ եռանզլըշլըգլարա տիւշմէ-յէ պիւպիւկլիւ տըր։ Ի՛սմի պիր թեզեռնէն ակրամ օլունան՝ Ի՛լ-լատն Վհելսընէն օգունմասընը պէր թարաֆ էքմէք ասէյիլ տիր, իլլա ասասէնճ մնգատա օլունան պու ասար քի, օգույան օ-գուստուսընա ատհա էյի անկլամազա եռարամ օլունսուն։ Ի՛ն-անընը պօգմա վէ խելազ խուստունա օլան ա՛զիմ շէյլէրին ձիւմլեսի զայրի աշխարհարէ իշհատ վէ իշհատ օլունսուզ՝ զայրի գօ-լայ անկլաշըլըր թարզատա եռազըմշըշար խօ ասէ, պունլար իլէ պէ-րապէր Ի՛նչպէ Վհիսապլարսա՝ էօքի զէմանի մինչէքլէրի վէ շէ-հիրլերի վէ էօքի զէմանըն նօմալարը վէ գանունլարը վէ ասէքի-ճերինէ տապիր չօգ շէյլեր զիքր օլունուրլար, քի օնլարսան պէրու նիւզլեր վէ պինիրմէյէ սէնէլեր կէչմիյիր՝ շիմսի պիզէ հիւճ անկ-լաշըլըր շէյլեր օլսուլար, քի պու շէյլեր պիզէ թա՛ղիփ օլուն-սուրու թարափրսաէ, Ի՛նչպէ Վհիսապլարսա չօգ խանէլէրին անկ-լաշ:ըմասընա վէ գուվվէթի պուլմասընա եռարամ էսէրլեր։ Պուն-սան գաթը՝ նազար՝ Ի՛նչպէ Վհիսապլարսա պիրի պիրինին անկ-լաշըլըմասընա եռարամ էսէն չօգ եէրլեր վար տըր։ Ի՛ պէրին չօգ քիմսէլեր վար քի օլ էօքի միլէքլերին վէ ա՛սէքլէրին իւ-զէրինէ չօգ օգուտմազա՝ եռանօ Ի՛նչպէ Վհիսապլարըն օլ պիրի պիրինին անկլաշըլմասընա եռարամ էսէն եէրլերինի արտըզ պու-մազա չօգ վազքլարը վէ փուրսաթլարը եօգ տուր. վէ պու ճիւմ-

Digitized by Google

լէ իւր՝ Յ՚ամէնայնի Աստուծոյ ողորմութեամբ վէմ օնու սիգգամի իւէ վէ առաւ՝ իւէ վէ ՃԱՆՓաւա՚թի իւէ օգուտնաբ էյերչի օնլարըն ՓարիզԷի վիտՃԷթի խաչ առ, օնու իշպաս ի՚լմի գրիֆիֆա գանանլարըն ՃիւանՃԷսի ՃիւԱՃիսինՃԷ օգուտնաբ՝ օնլարըն ՓարիզԷի վիտՃԷթլԷրինաէն ուխյիլ սիր. չունքի պԷշլԷ էՓՃԷնին վէսիլէրի վէ գօլաղտգլաբը օնլարըն էղլերինաէ հօգ առաբ։ Յտճան պաս ՃիսիլԼիս քիմանէլէրի Յ՚զիզ Աիֆտալարը եազանլարըն պուլունաստգլարը զԷմանլէրե վէ հայ ու քԷֆֆիլէթլէրինԷ վուգու՚ֆիլԷՓ քԷպ էՓՃԷՃլԷ՝ վէ օլ էսբի զԷմանլէր վէ մայհալլեր վէ չէյլԷր խուստուստունաստ զինբր օլունան չէյլԷրի ստհա էյի անկլայա պիլՃԷյ՝ վէ զԷման զայ՝ էՓՃԷյէրինԷ օլ պիրի պիրինԷ մուԱտապգ խանԷլէրի պուլա պիլՃԷյ՝ վէ պու վէՃհ իւէ քԷնարԷլէրին պունաան ապտէմ օլա պիլսինԷքլէրի պա՚զը եանզլըշ զիւ՚էյլէրի ասղուլաստ պիլՃԷյ՝ վէ Յ՚ալլահըն Աիզմինը ստհա զԷյաստ սիգգամի իւէ վէ խոշնուստուգուլա վէ ՃԱՆՓաւա՚թի իւէ օգուտնաբա ասյիւ՝ իշպաս Ա՚ստաԹԷս Յ՚ստաբրանըն ԹուՓիր ու չէրհի եազըլմըշ սըզը։ Վ է պունաս եազան չօգ պյլարՃԷ Աիֆտալար ԹուՓիրիշ էՓՃԷՔ վէ ստաս՚ատ ՃԷշգուլ օլմազ իւէ՝ իշպաս ՃԷրսիզ իչգոս էՓՃԷյԷ ՃԷհԷ էղլԷՃԷշ սիր. վէ օնաև խուլհուսի սիլսԷն ստաս՚ար պաս ստուր քի չօգ քիմանէլէրե սիր պէրԷքԷՃԷ օլսաև, վէ հիչ քիմսԷյԷ պիր զաբար ու զիյանաս վէսիլէ օլմազըն։ Պունաս պաս՚ունան հԷր պիր կերչէքլիք օգուտնըն գալսինե Յ՚զիզ Յ՚ատ իւէ՝ եա՚նի կերչէքլիյին Յ՚ուհու իւէ պէրաբեր վասլ օլսաև։ Վ է էյԷր պունաս կերչէքլիյԷ մաւղայիր պիր զիւ՚ա՚ատՃԷ օլունմաշ վար խոե, քի պաս պիլՃԷյԷրԷՃ օլմազ ստաբ, օնաև ԹԷսիրինի եինե օլ կերէքէյինի Յ՚ուհու մայհվ էյլէսին։ Յ՚ամին։

Digitized by Google

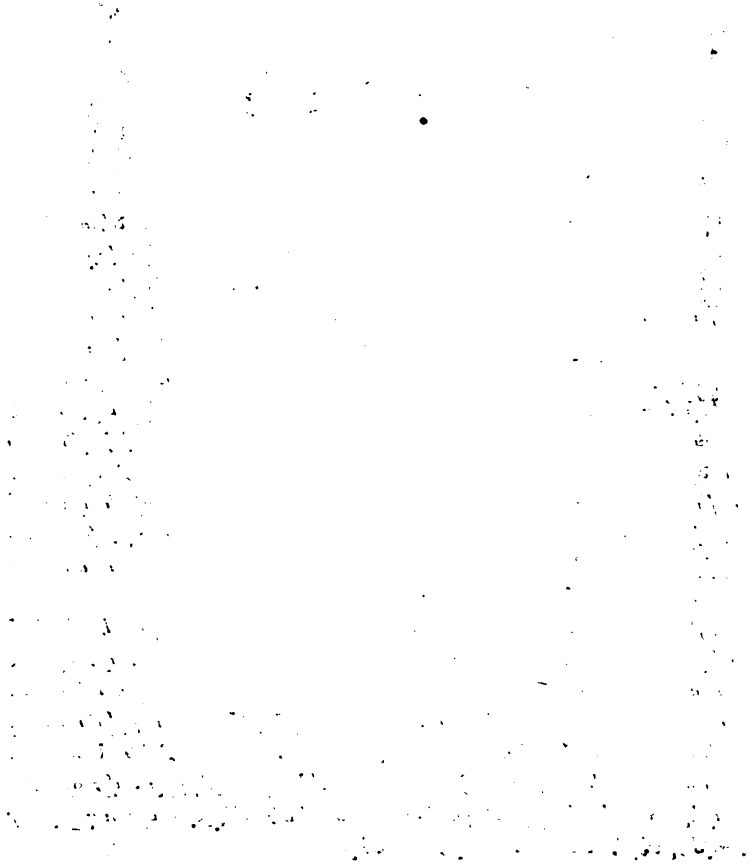
ՅՈՒԳԸՏՆԵՐ

Պահ լագըտը իւէ չաղըլան Աստիճես ձէտ ալե ձէտ ֆիլատը ներհատ՝ վէ ճշդուշ օրտուղտ իշ կեօմրիւքճիւլիւք խոր։ Յետո հագըլնա Աստ. թ. 9—13։ ժ. 3։ Աէլ. ւ. 14—17։ Պօէ. ե. 27—32։ Գէդ. ւ. 13 ալ զինըր օրտնան մնիմատը իշարէթլէրտէն մա՛տա փէք ազ չեյ պիլնիրիզ։

Ի՛նսանվի զանն օրտնմուշ տուր քի, օնուն իշտու ինճիլ նագլնիրի եազըյա ալընմըշ ինէնի Ի՛հաըն իւլք գըտը տըր. վէ պունա պինաէն՝ «Այր կատարանըն՝ եաւնի ինէնի Ի՛հաըն հեր պէր ձիլթինան՝ ճիւմլէ թէրճիւմէ օրտնտուղտ տիլէրտէ՝ պու ինձիլ իւլք գօնմուշ տուր։ Ի ալթին օնուն եազըլմըշ խոխէ վագըթ ատիվէրը իւէ պիլնմիշ ալէյիւ տիր։ Պա՛զըտըր Վէրխիճեան Թուխիխին 38ինճի աէնէսինտէ վէ սպիւլէրի օնատն ածնկրտ եազըլըշը. տըր ալէրլէր։

Աստիճես օն իրիւէրին պիրի օլմատը իւէ՝ նագլ էյլէտիյի էմրին չօղուշտա քէնտի կէօզլէրի իւէ կէօրմէուշ տուր, վէ պունատան պէօյլէ ճիւմլէնի խոտատտնատա ինանըլմազա լազըգ պիր շոհա տիր։ Օ ինճհատախին աէօնտէ Վէրխիճեանլար իչիւն եազըգըտնան՝ պագի Ի՛սրատանիչլէրտէն զիյատե Ի՛ին կատարըտնան եաւնի Ի՛սրատան խոպաթլար կէթիրիր. վէ օլ եօրի փէյղամպէրլիլէրին Վէրխատտա նիմէ ինէնիլ պատագլըտնը կոմիթեճիլէ տայ տա զաղրնի ետեր։

Digitized by Google



Digitized by Google

ՄԱՏԹԷՈՍԻՆ
ԻՆՁԻՒ ԻՒՂԻՐԻՆ

ԹԻՒՖԱՒԻ

ԳԱՂ Ա

1 Աբրահամ օղլու Դաւիթ

1. Աբրահամ օղլոյ։ Օղուլ լուղէթինին՝ Եհովուտիէր պէյնինաէ պիր գաչ մանասը վար ըը։ Սըլ մանասը՝ էրքէք էվլատ իտի. լաքին Թօրուն՝ Հէմտե օ սիլսիլէտէն տօղմուշ՝ էվլատը-զա ալընմըշ՝ վէ փէք սէվիւլիւ՝ եանի էվլատ կիպի սէվիլմիշ մանասընա տախի գուլլանըլըը իտի։ Պուրատա մանասը՝ օ սիլսիլէփէն՝ եանի Աբրահամըն սիլսիլէսինտէն տօղմուշ օլդուղօր։ Մեսիա՝ Աբրահամըն սիլսիլէսինտէն կէլէճէ-ձիտի։ Ծննդ. ԺԲ. 3։ ԻԱ. 12 պագ. վէ այու խանէլէրի՝ Գաղ. Գ. 16 իլէ բուպար էյլէ։ Ինթիմալ տըը քի, Աբրահամ՝ էվվէլա՝ մէմիւշ էտեր իտի քի, Նէ-լահըն վա՛տը՝ քէնտինին են եափըն օղլունտա թէքմիլ օլաճաղըտը. լաքին պու վատըն վուգու պուլ-մասը զէմանընտան աշխարար օլ-տու քի, Աբրահամտան 42 դա-տար տօղուշլարտան՝ եահօտ 2000 դատար սէնէկլէրտէն սօնկրա թէքմիլ օլաճաղըտը։ Պունտան՝ Նէսա-

օղլու Հիսուս Քրիստոսուն սիլսիլէսինին քիթապը տըը։

հա կիւվէնմէք աէրսինի էջրէնմէկիւզ։ Օ՝ նիւրէքլէրիմիզին պիւթիւն իւթիմատընա լայըգ տըը։ — Դաւիթ օղլոյ։ Օ՝ Դաւիթին տախի սիլսիլէսինտէն՝ եահնի ֆոնկլեաընտան օլաճաղըտը։ Հիսուսուն Մեսիա օլտուղունա պիր նէհուտիի գանտըրմադա՝ էվվէլա օնուն Դաւիթ սիլսիլէսինտէն օլտուղունու իապաթ էթմէմէտիքճէ՝ միւմքիւնսիւզ իտի։ Էրեմ. ԻԳ. 5։ Սոփ. ՃԼԲ. 10, 11 պագ, վէ Լուք. ԺԳ. 23։ Բ. 30։ Յովհ. Է. 42։ Գործ. Ա. 32 իլէ բուպար էյլէ։ — Յա-ոոա՝ Իպրանի պիր լուղէթ օլուպ՝ մանասը Դոբլոբըճը՝ խէլա էփէի տիր։ — Արքիոպոս՝ Նունանի լուղէթի տիր, վէ եաղլանմըշ եահօտ մեսհ ալանդաշ մանասընա տըը. վէ պու մանատէ օլան Նափթանիճէ լուղէթ՝ Աեխա տըը։ Յովհ. Ա. 41 պագ։ Նէհուտիլէր տայիմա Մեսիա՝ վէ Քրիստոս Թիանըար ալէսսէվի Քրիստոս հուսուսունտա աէյլէրլէր. լաքին

2 Աբրահամ Իսահակը ծո-
ղուրտու, վէ Իսահակ Յակոբու
ծողուրտու, վէ Յակոբ Յուդա-
յը՝ վէ օնուն գարնտաշլարընը
ծողուրտու.

3 Ա֊է Յուդա Թամամարտան
փարէս իլէ Զարայը ծողուր-
տու, վէ փարէս Էսրոնու ծո-
ղուրտու, Էսրոն տա Աբրամը ծո-
ղուրտու.

օնլար պու պիրի պիրինտէն ֆարգ-
լը իքի լուդէթի գուլլանմալարընը-
տա՝ իքիսինին տէ ֆիքրի պիր՝
եանի Եապլանմըշ տըր: Իւքի վէ-
մանտէ փատիշահլար վէ քեա-
հինլէր քէնտի մէմուրիյէթլէրինէ
նասպ օլունտուգլարը զէմման,
եազ իլէ եաղլանըրլար ըտը:
Ղա. Դ. 3: Զ. 20: Ենէս
ԻԸ. 41: Թ. 7: Ա Թամ. Թ.
16: Ժ. 1: ԺԵ. 1: ԺԶ. 1. 12,
13: Բ Թամ. Բ. 4: Ե. 3: Գ
Թամ. Ա. 34. 39. 45: Պաղմ.
Բ. 6: 2Թ. 20: ՃԼԳ. 2: Իմ
տի կէօրիյօրուզ քի, եաղլա-
մագ՝ նասպ էթմէք եահօտ թագ-
տիս էթմէք տէմէք տիր. վէ պու
մինվալ իւզրէ պիր մէմուրիյէթէ
նասպ օլանլար, տէնիյօր քի,
Ղլահտան եաղլանմըշ շլար տըր:
Ա Թամ. ԻԶ. 9. 11. 23: Բ Թամ.
Ա. 14. 16: ԻԳ. 1: Պու ի-
սիմ՝ Ղան. Թ. 25 Ֆէնտիմիզ
Քհոտսա վէրիլիյօր: () քէն-
տի խալգընըն փատիշահը՝ պաշ
քեահինի՝ վէ փէյղամպէրի նասպ
օլունմազ տուր: Եաղ իլէ եաղ-
լամագ՝ Ընզիզ Խուհուն թէսիր-
լէրինին պիր նիշանէսի տա-
խի զանն օլունույօրուտու. վէ
Վրիստոս՝ Մապպըն մախսուսէն
եաղլանմըշը պու մանատա սէյ-
լէնիյօր. զիրա Ղլահ օնա՝ Խու-

հու էօլչիսիզ վէրմիշ տիր:
Յովէ. Գ. 34: Նոյ. ԿԱ. 1:
Կէնէ. Դ. 27: Ժ. 38: Վրիս-
թիանլար տախի եաղլանմըշ տէ-
նիյօր: Բ Կորնթ. Ա. 21: Ա
Յովէ. Բ. 20. 27:

Ընհիճէ տիգգաթ էյլէ: Վրիս-
տոս "Լթէն Հասէպինճէ Վա-
ւիթին զիւրրիյէթինտէն" իտի
(Ղուվմ. Ա. 4) տէմէսի տօղրու
տուր տէյիր՝ Ասլահ Վաւիթի
զիւրրիյէթինտէն իտի տէմէսի
տախի տօղրու օլմագ իճապ էթ-
մէզ: Կէրէք Վաւիթի վէ կէրէք
Աբրահամ՝ իքիսի տախի Վրիս-
տոս Ընֆէնտիմիզին պէօյիւք պա-
պալարը տէնիլէ պիլիր. լաքին
օնլար՝ Ասլահըն պէօյիւք պապա-
լարը սայա տէնիլմէզլէր: Պուն-
ճիլէյին՝ ինսան էօլիմճիլ տիւր
տէրիզ. լաքին ճան էօլիւմճիլ
տիւր տէյէմէզլիզ: Ընյնի պու-
նուն կիպի՝ Աբրահամ Վրիս-
տոսուն վալիտէսի տէյէպիլէրիզ,
լաքին օնա՝ Ասլահըն վալիտէսի
տէյէմէզլիզ.

2—16. Իշպու սիլսիլէ տէֆ-
թէրի խուսուսունտա տիգգաթի
մախսուսէյէ շայէսթէ պիր գաչ
շէյլէր վար:

Ա. Վրիստոս Ընֆէնտիմիզին
կէտխյի ալճալարընտան պա՛էն՝
քիմլէրին քի գարնտաշլարը վար

Digitized by Google

6 Ա֊Ն Ա֊ՐԱՄ Ա֊ՄԻՆԱԴԱԲԸ ածուբուտու, վէ Ա֊ՄԻՆԱԴԱԲ Նաասոնու ածուբուտու, վէ Նաասոն Աղմոնու ածուբուտու.

5 Ա֊Ն Աղմոն Ռախաբուտան՝ Խոռոս ածուբուտու, Խոոս տախի

ֆոռաթատան Ռվթեթի ածուբուտու, վէ Ռվթեթ Յեսսէի ածուբուտու.

6 Ա֊Ն Յեսսէ Դաւիթ փատիշահը ածուբուտու, Դաւիթ փատիշահ ութ՝ Ուրիանըն էսբէ

խաի խսէ, կէօրիւնիյօր քի, գաբընաաշխարըն էն պէջիւիւնտէն աէյիլ, իլլա քիւչիւքլէրին պիբինտէն կէլմիշ տիր. մեսէլա Աբրահամ՝ Յակոբ Յուդա Դաւիթ վէ Սողոմոն՝ վէ սայիրլէրի կիպի: Պունճիլէյին իլք օլմագ՝ սայիմա իլք ածմագտան իլէրի կէլմեզ խաի. իլլա մաղրուրլարը քէնտի եիւրէքլէրինին միւսհասզաշարը իլէ տաղրիմաղա վէ րուհթպէտէ էտնա օլանլարը եիւճէլմիյէ գատիր օլանըն (Դ֊ող. Ա. 51, 52) էլինտէն վէրիլիր խաի:

Բ. Պուրատա տէօրթ գարը զիքր օլունուբ՝ վէ օնլարըն իքիսի՝ եռանի Դամասք իլէ Ֆռութ՝ սաբաշլարընտա՝ Իսրայէլին ճէմմա՝Թընա եապանճը խիլէր. եռանի Դամասք Վհանանը վէ Ֆռութ Ա֊ովաբըլը խաի: Յաքին Յիսուս Ուքրիստոստա "էրքէք նա գարը եօգ տուր", վէ օնտա՝ "Յէհուտի եօգ՝ նա Էտունանի" տախի "եօգ տուր" (Դող. Գ. 28). վէ օ՝ եատ վէ եռապանճըլարը տախի ապհզլէրին հէմշէհրիլէրի օլմադա գապուլ էտէր:

Գ. Յիէրբէի պուրատա չօգ փատիշահլար զիքր օլունուբլար

իսէ տէ, եալընըզ Դաւիթէ փատիշահ տէնիյօր (խանէ 6). չինքի փատիշահլըղընըն ա՛հտը՝ օնուն իլէ եափըլմըշտը, վէ Ա֊եսիանընն փատիշահլըղընըն աշիքեարէ վա՛տը իլք էվվել օնա վէրիլմիշ խաի (Բ Թաֆ. Է. 12, 13), քի օնտան էօթիւրու օ՛ եանի Ա֊նա՝ ախ՝ էհնտի քի պապատը Դաւիթին Թահթընը միրաս ալաճագ: (Դ֊ող. Ա. 32:)

Գ. Պու սիլսիլէ տէֆթէրի՝ Դուկասըն Գ. 23—38 ինքինտէն փարգը տըր: Ա֊դամտան Ա֊Բրահամա գատար օլանլարը եալընըզ Դուկաս զիքր էտէյօր. վէ Ա֊Բրահամտան Դաւիթէ գատար իքիսինին տէ վէրտիյի տէֆթէր պիր տիր: Յաքին Դաւիթտէն Ուհրիստոստա գատար պու իքի տէֆթէր՝ տէյիլ եալընըզ վէրտիքլէրի իսիմլէր պիրի պիրինտէն ֆարգը տըրըլար, իլլա Դուկաստա՝ Ա֊տաթէոստան զիյատէ 15 իսիմ վար:

Պու պապտէ օլան միւշքիւլ Ա֊տաթէոսըն Յովսէփին սիլսիլէսինի վէրմէյէ մէրամը՝ վէ Դուկասըն Ա֊արիամընքինի զիքր էթմէյէ մուրատը օլտուղունու միւլահազա էյլէտիյիմիզտէ, քիւլլիյէն մահվ օլուբ: Յովսէփ՝ Յէ-

Digitized by Google

պետան Սողոմոնու տօղուրտու.

7 Ա֊Է Սողոմոն Նորովամը տօղուրտու, Նորովամ տախի Աբիայը տօղուրտու, վէ Աբիա Ասայը տօղուրտու.

8 Ա֊Է Ասա Յովսափատը տօղուրտու, վէ Յովսափատ Յովրամը տօղուրտու, վէ Յովրամ Ողիայը տօղուրտու.

9 Ա֊Է Ողիա Յովաթամը տօղուրտու, վէ Յովաթամ Ահազը տօղուրտու, վէ Ահազ Եզեկիայը տօղուրտու.

10 Ա֊Է Եզեկիա Մանասէի տօղուրտու, վէ Մանասէ Ամոնու տօղուրտու, վէ Ամոն Յովսիայը տօղուրտու.

11 Ա֊Է Յովսիա՝ Նաբիլոն

Հուտիլէրտէն Քիստաուն փէտէրի զանն օլունուրտուտու. վէ պուՆնուն իչիւն՝ օնուն Դաւիթին սիլսիլէսինտէն օլտուղունու աշիքեար էթմէք՝ փէք միւնասիպ իտի։ Ա֊աքին Քիստաս Մարիամընն՝ վէ տէյիլ Յովսէփին օղլու օլտուղու իչիւն, փէք իգթիղալը իտի քի, օնուն տախի Դաւիթ սիլսիլէսինտէն օլտուղու աշիքեար օլունտաուն։ Պու սիլսիլէլէրին իքի տէֆթէրլէրինտէն էօյրէնիրիզ քի, Հէմ Մարիամ Հիմ Յովսէփ, իքիսի տէ Դաւիթ սիլսիլէսինտէն իտիլէր. լաքին օլ սիլսիլէնին ֆարգը տալլաըընտան իտիլէր։ Մատթէոս՝ Եհուտիտէն տէօնմէ Արխաթիանլարա (*) կէօսթէրիյօր քի, Քիստաս՝ եէրին ճիւմլէ գապիլէլէրի օլ զիւրրիյէթինտէ միւպարէքլէնէճէք օլան Աբրահամըն սիլսիլէսինտէն իտի, Հէմ տէ Դաւիթին թախթընըն միրասխորու իտի։ Պու

(*) Ասթափէյէ պափ։

նուն իչիւն օ՝Աբրահամտան պաշլայըպ՝ սիլսիլէյի Յակոբս Էնտրիյօր, քի օ՝ Յովսէփին պապասը՝ վէ պունտան պէօյլէ՝ Դաւիթ թախթընըն էրքէք միրասխորու իտի։ Ա֊ուկաս՝ թայիֆէլէրտէն տէօնմէ Արխաթիանլարա կէօսթէրիյօր քի, Արիստոս՝ ինսան ճինսի ֆամիլեասընըն պիր ա֊զասը՝ վէ հադիգաթ "իքինճի Ադամ" իտի, վէ Եհուտիլէր օլսուն թայիֆէլէր օլսուն օնա ա֊լագա էտէ պիլիրլէր։ Պունուն իչիւն օ՝ սիլսիլէ տէֆթէրինի՝ Մարիամընն պապասը վէ Յովսէփին գայնաթասը օլան Ղեվնտէն պաշլայըպ (Ա֊ուկ. գ. 23) թա Ադամա գատար չըգարըը։ Յովսէփ քէնտիսի տախի նօմա միւճիպինճէ Ղեղիտէն էվլատ տէյիւ ալընմըշ օլա պիլիր։ Ա֊աքին հէր նասըլ իսէ, օ՝ Ղեղինին գըզը իլէ էվլէնմիշ օլմասը իլէ, օնուն իլէ պաղլատտըղը պու խրսմըզ սէպէպինտէն՝ նօմսուա կէօրէ օնուն օղլու սայըլըպ՝ միլլէթ տէֆթէ-

սիւրկիւնլիւյինտէ Յեքոնիայը վէ օնուն գարնաձլարընը տօղուրտու .

12 Վ֊Է Նաբիլոն սիւրկիւնլիւյիւնտէն սօնկրա՝ Յեքոնիա Սաղաթիէլի տօղուրտու , վէ Սաղաթիէլ Զօրաբաբէլի տօղուրտու .

13 Վ֊Է Զօրաբաբէլ Աբիուդու տօղուրտու , վէ Աբիուդ Ելղիակիմի տօղուրտու , Ելղիակիմ տախի Ազովրու տօղուրտու .

14 Վ֊Է Ազովր Սադովկու տօղուրտու , վէ Սադովկ Աքինի տօղուրտու , վէ Աքին Ելղիուդու տօղուրտու .

15 Վ֊Է Ելղիուդ Ելղիազարը տօղուրտու , վէ Ելղիազար Մատթանը տօղուրտու , վէ Մատթան Յակոբու տօղուրտու .

րինտէ օնուն ատը Հողինին օղլու կիպի գայտ օլմուշ օլա պիլլէր , վէ տէյիլ սալթ Մարիամին ատը իլէ պէրապէր՝ իլլա օ՝ քէնտիսի տախի հէման օ ֆամիլիաստան օլմաղըլա , օնուն ատը՝ Մարիամին ատը նէրինէ տախի գայտ օլմուշ օլա պիլլէր :

Ինչպու սիլսիլէ տէֆթէրլէրի լուսուտունտա պիր շէյ տահա վար , քի օ՝ փէք պաշլըճա օլմաղըլա , օնու կէչմէսի լայրգ տէյիլ տիր : Յիսուս Դաւիթ սիլսիլէսինտէն օլմաղըլա , օնուն Մեսիա օլմատրղընա սիլսիլէսինտէն իսպաթ կէթիրէ պիլմէյէճէք տէրէճէտէ ենէհուտիլէրի գանտրմագ իչուն՝ Մատթէոս վէ Ղուկասա քէնտիլիքլէրինտէն եէնի սիլսիլէ տէֆթէրլէրի իճատ էթմէք իգթիդալըմը խոի : Տահա էյի իշլէրինէ եարամմաղմը խոի , քի վարըպ ֆալա դէ թէֆրիէլէյինտէն դէլէյէ օխնէլէյէնտէն սուրէթ ալըրնալար , վէ աչլմէ կէօսթէրսինլէր քի , դէլիլինին գայտ սէնէլէյէ դէմէյինէ

Յիսուս Դաւիթին սիլսիլէսինտէն իտի : Պու՝ էյէր օլ միլլէթ տէֆթէրլէրի քիֆայէթ էտէր միգտարի սահիհլիք իլէ սագլանմըշ իտիլէր իսէ՝ պու խուսուստա Ենէհուտիլէրին ինտինտէ թէքմիլ՝ վէ հէր հալտէ գարար վէրիճի պիր իսպաթ սայըլա պիլիր իտի : Իմտի օնլարըն կէրէք ֆամիլեալարընըն վէ կէրէք գապիլէլէրինին պէօյլէ տէֆթէրլէրի վար իտիյի՝ վէ օնլարըն օլ տէֆթէրլէրի ա՛զիմ տիգգաթ իլէ հըֆզ էթմէքլէրի Ալլահի Ա՛հատան իսպաթ օլունա պիլիր : Յովսեփոս Մուէրրիխ տախի՝ Ենրուսաղէմին խարապ օլմասընատան սօնկրա՝ եազտըղը Ենէհուտիլէրին թէվարիխ քիթապընտա պիլդէ քէնտի ֆամիլեասընըն սիլսիլէ տէֆթէրլէրինի վէրիյօր . վէ տէյօր քի , "Այզէ՝ պիղիմ ֆամիլեանըն պու սիլսիլէ իսիմլէրինի միլլէթին սիլսիլէ տէֆթէրլէրինտէ պուլտուղում կիպի վէրիրիմ" : Իմտի սիւալ էթմէյէ եալընըզ շու գալըր քի , աճապ Մատթէոս իլէ Ղուկաս

Digitized by Google

16 Ա՛ե Յակոբ՝ Ա՛արիամէն գօճասը Յովսէփի տօղուրտու, քի օր Ա՛ւթ֊ամտան՝ Ի՛րիստոս

պու միլլէթին սիլսիլէ տէֆթէ֊րինտէն եազտըգլարը սուրէթի տօղուրտ. եազտըլա՛ր մը. եախօտ օնլարըն պիզէ վէրտիքլերի տէֆ֊թէրլէր օ զէման սահի՛հ վէ միլ֊լէթին իւթիմատընա շայէսթգի՛մի իտիլէր: Պունա ճէվապ վէրիլէ պիլիր քի, Ի՛րիսթիանլըղըն օր փէք շէտիտ տիւշմէնլերի օլան էս֊քի զէման Ի՛նէհտիտիլերի՛ պու Ի՛ն֊ճիլի չէրիֆի եազանլարըն վէրտի֊ի Յիսուսուն սիլսիլէ տէֆթէր֊լէրինէ պիր գուսուր պուլտուգլա֊ըը մանլիմիմիզ տէյիլ տիր: Օ֊նլարըն պիր չողու ագը քէսկին՝ ա՛յլի՛մ վէ իսթիատատ սահիպի քիմնէլէր իտի, վէ Ի՛րիսթիան֊լըղա գարշը եազտըգլարը թէյլի֊ֆաթլէրինտէն կէօրիւնիւր քի, իշպու ա՛զիզ նագլիյէթլերտէ է֊յէր պիր եանըլըշը֊ը՝ եախօտ կէօրէ՛֊նէ֊ը պիր ղալաթ օլապըտը, օնու մէյտանա չըգարմադա հա֊զըր իտիլէր: Ի՛մտի էյէր պու սիլսիլէ տէֆթէրլէրինտէ էջյէ պիր շէյ օլապըտը, օնու մէյտա֊նա չըգարմադա օնլար հէր վէճ֊ճ իլէ գատիր իտիլէր. վէ էյէր միւֆիւն օլապըտը, օնու էտէ֊ճէք իտիքլէրինէ ապտա շիւպհէ եօգ տուր: Ի՛մտի օնլարըն պէջ֊լէ պիր շէյ ելի՛մէփ֊լէրի՝ պունու էթմէյէ գատիր օ՛ղմաթըճա֊փէք գուվվէթլի պիր իապաթ տըր: Ի՛րիսթիանլըղա գարշը եազան

աէնիլէն Յիսուս տօղուտ:

17 Ի՛մտի հէփ սիլսիլէլէր Ը֊ըրահամտան Դաւիթէ֊էք օն

էպքի ագը քէսքին փուԹփէ֊րէսթլէր հագգընա տաիի պունու սէջյէյէ պիլիրիզ: Օ֊նլարըն ա֊րապընտա Յիսուսուն պու սիլսի֊լէ տէֆթէրլէրինին տահի՛հլի֊նէ պիր շիւպհէ էթմիշ օլտուղու մա՛նլիմիմիզ աէյիլ տիր: Ի՛մ֊տի պու՝ իշպու տէֆթէրլէրին եազըլտըղը զէման վէ եանդըլըշ֊նը պուլմադա էն գօլայ օլան վագըԹտա օնլարըն տահի՛հ տէ֊յիւ գապուլ օլունտուղունա՝ գարշը գօնուլմազ պիր իապաթ տըր: Ա՛յ պունու տաիի սէջյ֊լէյէ պիլիրիզ քի, էյէր քէնտի սիճիլլէրինի քէնտիլէրի հըլֆիզ էտիպ՝ հէր պիր իսմի օրայա քէնտիլէրի գայտ էտէն Ի֊էհտու֊տիլերին՝ Ա՛ատԹէոս իլէ Ղու֊կասըն վէրտիքլերի սիլսիլէ տէֆ֊թէրլէրինէ գարշը տէյէճէքլերի օլմատը իսէ, օնլարը տահԹէ չը֊գարմասը զէմանէ ագը զարիֆ վէ տինսիզլէրին գուտրէմլէրին֊տէն հէր վէճ֊ճ իլէ խարիճ պիր շէյ տիր: Ի֊յէր օնլարը տահԹէ չըգարմասը միւմքիւն օլապըտը, օնլար օնու պունտան 1800 սէնէ էվվէլ էտէրլէր իտի. զիրա օ զէ֊ման օնլարը՝ հէր քէս միլլէթ սի֊ճիլլէրի իլէ լուպար էտէ պի֊լիր իտի:

17. Օ՛ն գէօղլ օ՛ղլէ: Ա՛իսի֊լէճէ իսիմլէրին պու Թագսիմի՝ Թատգիգան տօղուս տէյիլ տիր.

աեօրթ սիլսիլէ՝ վէ Դաւիթաէն Նաթիլոն սիւրկիւնլիկիւնէաէք օն աեօրթ սիլսիլէ՝ վէ Նաթիլոն սիւրկիւնլիկիւնէն Հրիստոսատէք օն աեօրթ սիլսիլէ տիր։

նիճէ քի՝ օնլարը սայմազա հէր խաթէյէն քիմսէ էջլէ օլտուղունու կէօրէ պիլիր. լաքին Նէհուտիլէր քէնտի սիճիլէրինի պուրիգաէ Թուրիգ. պու Թարիգ՝ իսմիերի խաթըրտա սագլամազա պէջիւք պիր գ֊օլայլըգ վէրիրիաի. վէ պէս պէլլի տիր քի, պուննուն իչիւն իճատ օլունմուշ իտի։ Նագլի մէրամ օլան Թէվարիխտէ՝ պագիլէրինուտէն ֆարգլը իւչ զամ՝ վէ իւչ վուգուա՛թ վարըտը, քի պու՝ օլ Թէվարիխի հէր պիրի օն տէօրտեր ֆէֆոֆէ սիլսիլէէրտէն բիպարէթ՝ իւչ միւսավի գըլմաչէրէ Թագսիմ էտեր։ Իմմի պու՝ օլ Թէվարիխի խաթըրտա հրիգ էտե պիլմէք իչիւն պիր ա՛չէսսէվի գուլաղուզ օլմազա՝ քիֆայէթե միգտարի սահիհինէ եագըն իտի։ Ա՛քրահամտան Դաւիթէ գատար Թէքմիլէն օն աեօրթ սիլսիլէ իտի, վէ Հեքոնիա իլէ օնուն գարնտաչլարընա գատար երինէ օլ գատար սիլսիլէ իտի (խանէ 11). վէ երինէ Հեքոնիատան Հիսուա գատար՝ Ա՛արիամ տախի հիսապա ալընարագ՝ երինէ օլ գատար սիլսիլէ իտի։

Պուրատա տիգգամէ շայէսԹէ պիր հալ վար քի, Դաւիթին ատը էսքի զէմանլէրտէ եազըլըդը կիպի օն տէօրթ սայըսընը կէօամէերիր իտի, վէ մանասը՝ Ա՛ոահազկինէ իտի։ Իմմի պունտան պէջլէ՝ պու մանատէօլան Դաւիթին իմզասը՝ Հրիստոսուն սիլսիլէսինին հէր պիր գրիաասը իւզէրինէ գօնուլմագ կէրէք իտի. չիւն օ՝ փէք ֆոահազկինէ տիր։

Պու տախի տիգգամէի մախսուսէյէ շայէսէէ տիր քի, տիւնեանընըն Թէվարիխինտէ՝ տէօրթ պինտէն զիյատէ սէնէլէրտէն պէրու սիլսիլէսինին տէֆթէրի շիւպհէսիզ հրիգ օլունմուշ զամ՝ Հրիստոստան զայրի եօգ տուր։ Վ֊ղիզ Ա՛զիզ Հիճապալարըն պու՝ կէօրիւնիւշտէ մանասըզ սիլսիլէ տէֆթէրլէրինին հրիգ օլունմասընըն սէպէպի պու տուր քի, ճիւմլէ հինսան ճինսինտէն՝ օլ ճիւմլէնին կէօզլէրի օնա տօղրու պագմազա կէրէք օլան՝ օլ "օն պինտէ մէշհուր" (Էրէ. ե. 10) օլան Օ֊ամէ այրըլսըն։ Ա՛զիզ Հիճապալարըն սիլսիլէ տէֆթէրլէրինտէն պագի ճիւմլէ սիլսիլէ տալլարը Թէզ քէսիլէր։ Լաքին պու սիլսիլէլէրտէն Ա՛դամտան Դաւիթէ գատար պիր՝ վէ Դաւիթտէն Հրիստոս գատար իքի տալ Ա՛լլահըն ա՛ճայըպ մուգատտէրի իլէ սէունեանընըն պու գատար Թէպտիլիքլէրի՝ վէ Նէհուտի միլլէթինին հէմ ճէնքլէրի վէ եէսիրլիքլէրի արասընտա՝ Թագ կէլիպ Հրիստոսատ Թէքմիլ

18 և ՝ի Յիսուս Քրիստոսուն մէվլուտու պէջլէ օլտու. ()նուն անասը Ա՝արիամ Յովսէվիւ հա-վուգլանմաղըլա, օնլար պուլուշ-մազտան եվվէլ Ա՝ղիզ Լուհտան համիլէ պուլունտու։

19 և ՝է օնուն գօճասը Յով-սէվի սատըգ օլմաղըլա, օնու ի՝պ-րեմի ա՝լէմ էթմէք իսթէմէտի-յինտէն՝ օնու կիզլիճէ պօշամա-ղա նիյէթ էթտի։

20 Ա՝մմա օ՝ պու շէյլէրի տիւ-

.օլունճայէտէք պու գատար պին աչնէ հրփզ օլունտուլար։ ()ն-տան սօնկրա՝ պու սիլսիլէ հի-սապլարը արթըգ Ա՝հհուտիլէրին արասընտա զայպ օլտուլար. չիւն քի օնլարըն սագլանմասընտան պաշըրճա մէրամ օլունան շէյ թէքմիլ օլմուշտուտու։ Ա՝ է ար-թըգ՝ զէմանէ Ա՝հհուտիլէրի ի-չիւն սայիր Ա՝նսիա կէլէմէզ. չիւն քի օնուն Յուդա սըլթըն-տան վէ Պաւիթ էվվինտէն օլ-տուղու իսպաթ օլունմագ իչիւն սիլսիլէ տէֆթէրլէրի եօգ տուր։

18. Ա՝մմա-փանմաղըլա։ Ա՝ա-վուգլանմագ իլէ էվվէնմէնին պէյ-նինտէ՝ ատէթա՝ պիր ազ վագթ կէչէր իտի։ Ա՝ննդ. Իդ. 55։ Բ ()էլ. Ի. 7։ Պաթ. ժդ. 7, 8 պագ։ Լ՝աքին պու ա՝գտի ա՝հտ՝ (եաթօտ պիրի պիրինէ սէօզ վէրիպ ալմագ՝) պէջլէ պիր շէյ իտի քի, էքի թարաֆըն պիրի ա՝մա-լի ֆահիշ իլէ օնու պօղտուղու թագտիրտէ զինա սայըլըրըտը։ Բ ()էլ. Իթ. 23. 25. 28 պագ։ — Ա՝ղէչ Լուհտան համիլէ պուլունտու։ Ա՝ղիզ Լուհտան եանի Լուհ էլ Պաուտստան։ Ա՝չպու պէջլիւք միւճիզաթ՝ պու ա՝պիմ սըրը օլան կէպէ գալ-մանըն խուսուսունտա՝ Պ՝ոյ-

19 և ՝է օնուն գօճասը Յով-սէվի սատըգ օլմաղըլա, օնու ի՝պ-րեմի ա՝լէմ էթմէք իսթէմէտի-յինտէն՝ օնու կիզլիճէ պօշամա-ղա նիյէթ էթտի։

20 Ա՝մմա օ՝ պու շէյլէրի տիւ-

Ա. 26–38 պագ։

19. Ա՝պդէթ։ Ա՝ղլահտան գօր-գան՝ տօղրու օլանը էթմէյէ իս-թէյէն՝ վէ Ա՝ղլահ մէրհամէթլի օլտուղու կիպի օ տա էջլէ մէր-համէթլի օլմադա ճէհտ էտէն պիր ատէմ տէմէք տիր։ — Ի՝պ-րեմ։ Ի՝պրեմի ա՝լէմ իչիւն ճէ-զասընը վէրմէք։ Ա՝ովսէփին նօ-մսու միւճիպլինճէ պէջլէլէր՝ թաշլար իլէ էօլտիւրիւլմէլի իտի։ Բ ()էլ. ԻԲ. 23, 24։ Յովս. Ը. 3։ Ա՝յէր Յովսէփ պիր տիւն-հավի՝ սէֆինէ՝ քէնտի մէնֆա՝ա-թընը արայան՝ եհուդայի սէրթ՝ էօրքէլի պիր ատէմ օլայըտը, տիւ-շինմէտէն՝ Ա՝բրահամըն օղլու Յուդանըն էթտիյի կիպի (Ա՝ննդ. ԼԸ. 24) դարար վէրիպ "()նու չըգարըն, վէ նագըլըսըն" եաթօտ թաշլանսըն տէյիւ պաղըրըրտը։ — Կէչէնճէ պօլմադը։ Ա՝վէնմէյէ վէրտիյի սէօզիւնիւ նէ իչիւն իճ-րա էթմէտիյինին սէպէպինի սէօյ-լէմէյէրէք՝ էքի շահիտին հուզու-րունտա օնա պիր թալագնամէ վէ-րիպ պօշամադա նիյէթ էթտի։ Պու սուրէթտէ՝ Ա՝արիամըն ճէ-հիզի ղայպ օլմաղըտը, վէ օնուն ատը տահի քիրլէնմէզ իտի։

20. ()՝ պօ-ղէյէէ պէ-ղէ-նէ-է-էն։ ()՝ ա՝ճէլէ իլէ ամէլ էթ-

Digitized by Google

չհնախրքքեն, իշեխ Ի՝ապպլեն մե-
լէյի բիւյաաէ օնա կէօրիւնիւպ

մէտի։ Պու՝ կէրէք քէնտինէ՝ վէ կէրէք գարը ալմադա սէչտի-
յի զաթա այլըպ՝ վէ Իճիպաթա փէք ասգանըր պիր շէյ իտի։
()՝ նէ էտէճէյինի պիլմէղիտի։
()՝ փ-չ-ն-ը · վէ տիւշինա-
միւքճէ՝ օնուն շիւպհէլէրի վէ միւշքիւլէրի արճաը։ ()՝ պու
խոսուստա Ի՝լլահըն իրատէթի նէ՝ օլտաւդունու էօյրէնմէյէ իս-
թէր, վէ պէս պէլլի տիր քի՝ օ իրատէթ հէր նէ իսկ, ծնա իճ-
րա էճմէյէ արզուլէր։ Ի՝աքին պունճիլէյինն տիւշինէն՝ ալըագ
կէօնիւլլիւ՝ մահճուպ՝ իպատէթ-
քեար՝ տուա էտէն՝ միւշքիւլ
հալտէ օլանլարըն ճիւմլէսինէ՝ նէ
էտճէքլէրինի Ի՝լլահ կէօսթէ-
բիր, վէ եիւրէքլէրինէ թէքէլլի
վէրիր։ Ա՝պ՝. Իե. 9, 10։ Ղ՝Դ.
19։ ճԹ. 125։ Ի՝ակ. Գ.
5, 6։ Ի՝ակ. Իջ. 3։ Լ. 21։
— Ի՝պպղէն պէյէ։ Ա՝ի՝էլէք լու-
ղէթինին ասըլ մա՝նաաբ՝ էլչի
տիր։ Պա՝զէն՝ ատէմլէրէ սէպյէ-
նիր։ Գ՝ակ. Է. 24։ Թ. 52։
Հակ. Բ. 25։ Ի՝աքին պէյէ տէ-
յիւ՝ էքսէրի՝ օղ կիւնահա տիւշ-
մէմիշ՝ կէօրիւնմէզ՝ ամատէթլու
րուհլարա սէպյէնիր, քի օնլար
կէօքտէ օլուպ՝ ա՝լէա մէսնէիւլէրի
վէ ամատէթլերի Ի՝լլահա խըղ-
մէթ էճմէք տիր։ Պու խոսուստա՝
Հ՝ոմսէյիճ միւհճաճ օլտուղու թա՝րիճ ու թէքսէլլիյի վէր-
մէք իստղմէթինէ Հօլլանըլան՝ ի՝հ-
թիմալ քի, Հ՝աբարիայա՝ Գ՝ակ.

տէափ։ Ի՝ա՝ Դատիթ օղլու Ճով-
սէփ՝ գարըն Ա՝արիամը ալմադա

Ը. 19՝ վէ Ա՝արիամ՝ Գ՝ակ.
Ը. 26, 27 միւժտէ կէթիրմէյէ
հօլլանըլան հէման օ Գ՝աբրիէլ
իտի։ — Ի՝ւ-յ-ա-փ։ Պու՝ ինսան
էվլատլարընա Ի՝լլահըն իրատէ-
թինի պիլտիրմէնին հալընըդ հօ-
լու տէյիլ՝ լաբլին ա՝պէնա պիր հօ-
լու իսի։ Հ՝ակ՝ննդ. Ի. 3։ ԻԸ.
12—17։ ԼԱ. 11. 24։ ԼԷ. 5։
ԽԱ. 1։ Ֆ՝ոսէյ ժԲ. 6։ Գ
Ֆ՝ոփ. Գ. 5։ Հ՝ոբ. Դ. 13—17։
ԼԳ. 15, 16։ Գ՝ան. Է. 1։
Ինշպու բիւյալէր՝ սահիհան Ի՝լ-
լահտան օլտուգլարը նէ՝ թարըլ
իլէ թաստըգ օլունտուղու մա՝լիւ-
միւմիւզ տէյիլ տիր։ Պիղէ պիլ-
մէյէ քիֆայէթ էտէն շու ատը-
քի, Ի՝լլահ Հագիգաթ պու հօ-
լու գուլլանմըշ տըր, վէ պիր չօգ
փէյղամպէրլիքլէր՝ հէմ տահի
Ի՝լլահ Թաղուֆընտան տայիր խա-
պէրլէր ֆէխ վագի՝ պու Թարիգ-
տէ վէրիլմիշլէր տիր։ Ի՝լլահա
համտ ու սէնալէր օլսուն, քի
շիմտի՝ պիզի գուլաղուզլամագ ի-
չիւն՝ Ի՝լլահըն Ի՝զիզ Գ՝էլալը՝
ևանի Ի՝սքի վէ Ինճիլ՝ Հ՝ոտա-
ղընն Գ՝իթապլարը էլինիզտէ ափր-
լէր · վէ Պետրոս Ի՝սուլ տեր
քի, Ի՝զիզ Գ՝իթապլար՝ օնուն
վէ օնուն պիլէսինճէ պուլունան-
լարըն Իսկլաս էտիճիղինն տաղ-
տա շէքլի Թէպտիլ օլտուղու ղէ-
մանն իշիճտիքլէրի կէօքտէն օլան
սէպտէն տահա էյի վէ տահա
սահիհ տիր։ Ա՝պ՝. ժԻ. 5։
Թ Պէթ. Ը. 17—19։ — Ի՝-

Digitized by Google

գօրգմայասլն. զիրա օնատա տօ-
ղան՝ Ա՝զիզ Իուհատան տըր։

21 Ա՝է օ՝ օղուլ տօղուրա-
ճագ, վէ օնուն ատրնը Ձիսուս

Ի՝ուդին օղլը։ Ա՝էվէք Ձովսէ-
փի՝ քէնտինին օլտուղտա ա՛լէա
գապիլէսինի ֆիքրինէ կէթիրի-
յօր, քի օնու՝ Ա՝ևսիայէ օլաճագ
աճայըպ խրսքմըղը՝ վէ Ա՝ուրիա-
մըն Ի՝ասւիթէ վա՛տ օլան միրաս-
ճընըն վալիտէսի օլմագ իՀատա-
նինէ նայիլ օլմագտատ օլտուղտա
միւժտէսինի գապուղ էթմէյէ
Հաղըրլասըն։ — Ի՝ուդէն Ա՝ուր-
ժը ալմալ։ Ի՝ահատա Ա՝արիամը
քէնտինէ գարը իչիւն ալմադա։
Ի՝արը աէօղիւ պիր էվ ի՛ա էվ-
սիզ տիշ էՀլի տէմէք տիր։ Ը՝Ձոհ
Ա՝էհուտատ՝ պէնիմ՝ աէնին՝ օ-
նուն՝ լուղէթլէրի իլէ օլտուղտա
վագրը՝ այնի պուրատտա օլտու-
ղտա կիսի՝ պիր եվ՛ի՛ էտը մանա-
սընա տըր։ Ա՝ապ. Ե. 31, 32։
ԺԹ. 3, 4. 8, 9։ ԻՒ. 24, 25։
Ա՝ուէ. Ժ. 11։ ԺՒ. 19։ Ղ՝ու-
է. ԺԴ. 26։ Ի՝ուդ. Ե. 2. 7։
ԺԸ. 2։ ԻԴ. 24։ Ա Կ՝որնր. Ի.
2։ Ը՝փես. Ե. 25. 28. 31. 33։
— Ի՝ուդա։ Ձովսէփին՝ Ա՝ա-
րիամ իլէ եվլէնմէսի խուսուսուն-
տա ա՛գլը շէնգՀէտէ իտի։ Ը՝ճապ
պէջլէ էթմէսի իլէ քէնտինէ
պիր քիր մի կէլիր, ա՛ճապ գա-
պահաթլը՝ վէ զէմմէ միւսթա-
Հա՛գ մը օլուր տէյիւ թէֆէք-
քիւր էաէր իտի։ Ընուն պու
միսիլիւ չօգ գօրգուլարը վարը-
ար. լաքին մէլէք օնլարըն ճիւմ-
լէսինէ պիր թէք սէօղ իլէ տէֆ՝
էյլէսի. ֆօրթա։

21. Ձեսու։ Ը՝անի Ի՝ուդա-

21 Ա՝է օ՝ օղուլ տօղուրա-
ճագ, վէ օնուն ատրնը Ձիսուս

թարըճը. 1 ինճի խանէնին թէֆ-
սիրինէ պագ։ Պու՝ չօգ գըյ-
մէթլէ մա՛նալար իլէ տօլու պիր
իսմի չէրիֆ տիր։ — Ի՝ննոթ
խալէբընը։ Ա՛էր քէսի տէյիլ՝
ֆէննի խալգընը. վէ քէնտի
խալգը՝ օնուն ատրնա ինանան-
լար՝ օնուն նօմնալարընը գա-
պուղ էտէնլէր՝ էմիլլէրինէ ի-
թա՛ատ էտէնլէր՝ սէսինի իշի-
տէնլէր՝ վէ օնուն Հիւքիւմթինէ
միւթի՛ օլանլար տըր։ Ը՝ջյլէ իսէ
պիզ կիւնահլարըմընը թէրը էթ-
մէտիքճէ՝ վէ մաղրուրլուղումու-
զու՝ մէնֆա՛աթի նէֆսիյէմիզէ
պագմայը՝ չէՀվէթլէրիմիզի վէ
ֆասիտ բիթիդատլէրիմիզի պիր
եանա աէօղ՝ քէնտիմիզի օնուն
գուլաղուղլուղունա՝ օնուն թա՛-
լիմլէրինէ վէ օնուն Հիւքիւմ-
թինէ թէսլիմ վէ թէվէքքիւլ
էթմէտիքճէ՝ ասլա օնուն գաւմը՝
օնուն խալգը օլամայըղ։ Ֆիլ
վագի՛ էջյլէ օլտուղումուզ թագ-
տիրտե՝ հիչ պիր շիւպՀէ եօգ
տուր քի՝ պիզ օնուն խալգը
տէյիլիզ. պիզ օնուն ճէմա՛-
թընտան տէյիլիզ. էյէրչի օնուն
իզ տէյիւ էպէտ էտէրսէք տա-
խի, սալթ պիր գուրու իգրար
քէար էթմէյ։ — Ի՝ուդընաթաճաթ
պըդ։ Ա՛էր քէսի տէյիլ՝ ա՛լլ
քէնտի գաւմընը գուրթարմագ։
Ընքի Ը՝Հտատա գուրթարմագ՝
եալընըզ Ա՝լահա մախսուս պիր
չէյ կէօսթէրիլիյօր։ Ընուն խալ-
գընըն գուրթարճըսը Ընուն։

Digitized by Google

գոյասըն. զիրա օ՝ քէնտի խալ-
գընը հիւնահլարընտան գուր-

Այմ. ճԼ. 7, 8։ Նոյ. ժԲ. 2։ Խե. 21, 22։ Նէմ. ԻԳ. 6։ ԼԳ. 16։ Նէզկ. ԼԶ. 25—29։ Դան. Թ. 24 պագ։ Ա՛ Ե Ը՛Հոի Ճ՛Էտիտին Հէր պիր մա-
հալինտէ Գուրթարըծը Ի՛էնա-
փօա՝ վէ գուրթուլուշ ծնա մախ-
սուա պիր ա՛մԼ կէօսթէրիլիր։ Յովհ. Ա. 29։ Գործ. Գ. 26։ Գ. 12։ Ե. 31։ ԺԳ. 23. 38, 39։ Նէհ. Ե. 25—27։ Գաղ. Ա. 20—23։ Տիտ. Բ. 11։ Նբր. Է. 25։ Ա Յովհ. Ա. 7։ Բ. 2։ Գ. 5։ Յայտ. Ա. 5, 6։ Է. 14։ Տիւնեայէ կէլմէսի՝ վէ եզիկիէլ էքիթ էօլմէսինտէն ա՛զիմ մէ-
րամը՝ ինսան ճինսինի հիւնահ-
լարընտան գուրթարմագ իտի։ Ո՛նլարը հիւնահլարընտա տէյիլ՝ իլլա հիւնահլարընտան գուրթար-
մագ իտի. մէրամը՝ օնլարա հիւ-
նահ իշլէմէք իչիւն բոխաղի ա-
լըվէրմէք ատէյիլ՝ իլլա հիւնահըն եՒսէրԼայէնտէն խէլաս էթմէք իտի։ Ո՛՝ հիւնահընն հէմ հ՛ուՀէՄէրինէ-
գէն հէմ ատ ա՛ղաչընտան գուր-
թարըր. վէ հիչ քիմսէյի՛ էվ-
վէլա հիւնահընն հիւքիւմէթինտէն գուրթարմատրգաճա՝ օնուն ա՛զապընտան ասլա գուրթար-
մազ. հէմ տաթի օ՝ պիր քիմ-
սէյի հիւնահընն հիւքիւմէթին-
տէն գուրթարտրգատան սօնկրա՝ օնու էլպէթթէ օնուն ա՛զապընտան տաթի գուրթարտաճագ ատըր։ Ինսան՝ սալթ պիրինտէն մա օ պիրինտէն գուրթուլմազ. օ մա թարտաճագ ատր։

22 Ա Ե հէմ պու՝ Ի՛տապատան

իքիսինտէն տաթի գուրթուլմասը, մահաա իքիսինին տաթի ալթընտա պուլունմասը տըր։ Պիզ հիւ-
նահընն իչինտէ պուլունուպ՝ պէտ պէլլի եարատմազլըգ իշլէմէք ա-
տէթի իչինտէ եաշատըզմըզ թագաւիրտէ՝ քէնտիմիզի գուր-
թուլմուշ սայմագ՝ տիվանէլիկին էն պէզիկիւ տիւր։

22, 23. Ինճիլին պու մահա-
լինէ իսթիխրատճ օլունան փիլ-
պէրլիք՝ Նոյ. Է. 14տէ պու-
լունուր, վէ Ո՛րիստոստան 750 սէնէ էվվէլ սէզըլէնմիշ իտի։ Պա՛զը թէֆսիր եազանլար թահ-
մին էտէրլէր քի, պու փիլպէ-
պէրլիկին տէյիլ թէքմիլ օլմասը՝ իլլա այնի սէզըլէնտիկի կիպի վո-
գու պուլմասը՝ օլ սէզըլէնտիկի վագըթա եագըն պիր զէմանտէ զուՀր էթմիշ օլմալը։ Ա՛քին սայրիլէրի ինանըըլար քի, պու՝ Ո՛րիստոս իչիւն՝ վէ Եա՛ընըա օ-
նուն իչիւն սէզըլէնմիշ տիր։ Պու-
րատա՝ իքիսինին տաթի զիւ-
լէրինի պէյան էտէճէկիզ. վէ էվվէլ զիքր օլունանընքիլէրին-
տէն պաշլարըզ։ Ա՛նէքմիլ օլմագ՝ Նունանիճէտէ փոլճ մա՛նասը-
նա օլան պիր լուղէթ տիր. վէ պու լուղէթ՝ կէրէք Ը՛զիզ Ո՛րիստոսլարտա վէ կէրէք տայիր միւէյյիթլէրտէ պու մա՛նալարտա գուվլանըըլըր։ (Ա) Պիր շէյ՝ փէյ-
ղամպէրը վահիյատի իլէ փէշին սէզըլէնտիյինտէ՝ աչըգտան աչը-
ղա վուգու պուլմագ. մէսէլա

սէջյլէնիլէն թէքմիլ օլմագ իչիւն փէյղամպէրին վասիթասի իլէ

ինսան ճինսինին կիւնահլէն վէ շէյթանըն եէսիրլիյինաէն գուր-թուլմասընը՝ վէ Նապպըմլըղ Յի-սուս Ուրիստոսուն էճլու էյլէ-տիյի ֆիւտասը վասիթասի իլէ ֆիւտա պուլմուշ կիւնահ քեատ-լարըն Աղլահա տէօնմէսինի տա-խի պէյան էտեր։ Ալ էյեր պունուն կիսպի սիր ճէլիլ վէ ա՛-զիմ վուգուա՛թ տահա վագի՛ օլմուշ օլա, պու փէյղամպէր-լիք օնտա տահի թէքմիլ օլմուշ տէնիլէ պիլիր։ Փէյղամպէրին գուլլանտըղը լիսան օլ գատար տօղու վէ զէնկին՝ վէ վա՛տլէր օ գատար ա՛զիմ տիրլէր քի, պու գուրթուլուշլարըն ճիւմլէսինի ի-չինէ ալա պիլիր։ (Գ) Պիր աէօզ՝ էյերչի պիր խուտա իչիւն աէօյ-լէնտիյի էճիլտէն՝ թէքմիլ օլտու տէնիլէ պիլիր իսէ, Հէման օ միւնասիպէթի իլէ այիր խուտա-լար իչիւն տահի՝ թէքմիլ օլտու տէնիլէ պիլիր։ Ալ Էսէլա՝ թէքմ-սիլէր վէ զարպի մէհէլլէր Հէր կիւն թէքմիլ օլույօրլար. վէ Հէի միլլէթլէրին արասընտա՝ պիրի պիր ա՛ճայըպ աէօղ աէօյլէրսէ եահօտ պիր ա՛ճայըպ ա՛մէղ ու Հարագէթի էտէրսէ, խալգ էքսէ-րի օղ աէօղէ նէտ ա՛մէլէ մուվա-ֆըգ պիր թէմիլլի՝ եահօտ զար-պի մէսէլ աէօյլէմէք՝ պիր առէ-թի ումումի տիր, կէօյա քի օղ մէսէլ օ աէօղաէ նէտ ա՛մէլտի թէքմիլ օլմուշ տուր։ Պու տու-րէմտէ՝ Ղատիմին "էյլիք էտէն եօգտուր" (Ապօ. ԺԳ. 3) թագ-

Ղատիմն Ասիոնուն խարապ օլմասը կի-պի։ Նոյ. ԺԳ. 19—22։ (Բ) Պիր շէյ՝ սայիր պիր շէյի էվ-վէլտէն կէօնթէրմէք իչիւն նիշա-նէսի վէ նուամունէսի օղուլ՝ կէօս-թէրիլէճէք օլան շէյ վուգուպուղ-մագ։ Պունճիլէյին Ի՛սքի Ա՛հ-տըն նուամունէլէրի վէ նիշանէլէրի վէ գուրպանլարը Ուրիստոստա թէքմիլ օլունմուշլար տէնիլյօր։ Ղորանիլէրին մէքթիւպիւնին ասգուղունճու պաշընա պագ։ (Գ) Պիր մահասուս վուգուա՛թըն խուսուսունտա փէյղամպէրլիք-լէր աէօյլէնիմ՝ օլ փէյղամպէր-լիքլէր օլ գատար եիւքսէք վէ տօղու վէ զէնկին օլմալարը իլէ եալընըզ օլ վուգուա՛թը տէյիլ՝ իլլա օնուն էմսալի պա՛ղը սայիր վուգուա՛թլէր ասահի պէյան էմ-տիքէրինտէ՝ օնլարըն Հէր պիրի վուգու պուլտուղու զէմանն Հէր պիրինտէ օլ փէյղամպէրլիք թէք-միլ օլմուշ աէնիլիր։ Ալ Էսէլա՝ Ղատիա փէյղամպէ ըտաէ 40 ընճը պատատան պաշլայարագ իլէրիյէ տօղտու՝ Ղէհուտիլէրին Ղաբիլոն եէսիրլիյինաէն աէօնմէլէրի փէ-շինը աէօյլէնիյօր. վէ զիքր օ-լունան Հէր պիր քէյֆիյէթ՝ օն-լարըն տէօնմէսի իլէ՝ այնի փէյ-ղամպէրլիքտէ սէօյլէնտիյի կի-պի թէքմիլ օլմուշտուր։ Ղա-քին փէյղամպէրին օղուտա գուր-լանտըղը լիսան օ գատար տօղ-ղունէ վէ եիւքսէք տիր քի, ա՛-զիմ միւնասիպէթի իլէ օ պահա ա՛զիմ վէ պահա մուհիմ օլան՝

23 Իշեմ սիքրե համիլե օլուպ՝ ենէհովատան նիշան խնխեցօջա-ոան, օ քենտիսի սանա իսմեն-մեմիշ սիր նիշան վերեճէք. օ քենտիսի՝ մեմլեքեթին հըզըղ ու-հիմայեթ օլունաճաղընա սիր եատիկևար վերեճէք տիր: Վե է օ պու տուր. փեք աղ զեման իչինտե՝ շիմտի սիքիր օլան սիր գըզ սիր էրքէք եվլատ ատօղու-րաճադ, վե օ էրքէք եվլատ է-յիյի քէօթիւտէն ֆէրգ էթմե-յե միգտարի պէօյիւք օլմաղա քիֆայեթ էտէճէք զեման իչին-տէ՝ եանի տէօրթ պէշ սէնե ի-չինտե սէնին գօրդտուղըն պէ-լա տէֆ՝ օլաճագ տըր: Վէնին իւզերինե ճէնք էթմեյե իմթի-ֆագ էտէն փատիշահլարըն իմ-թիֆագը պօզուլաճագ, վե իքի-սի տե եօզ օլաճագլար: Իշպու խանէնին ասըլ մանասը՝ կէօ-րիւնիւբ քի՝ պու օլմալը: Ա-քին փեյղամպեր՝ Ա՛զիզ Ի՛սա-հուն գուլաղուզլուղու իլե պու-նու թա՛րիֆ էտէր իքէն, կէօրիւ-նիւր քի, օնու էօյլե պիր թապզ-ատա թա՛րիֆ էյլէմիշ տիր, քի օ-նուն թա՛րիֆի՝ պուննան տատա-ա՛զիմ վե մուհիմ վուգուա՛թէ թատապըգ օլունա պիլսին: Վնուն պու թա՛րիֆի էթմեյե սէչտիյի սէօզլէր՝ օլ զեման աղ վագթընը իչինտե վագի՝ օլաճագ վուգուա՛-թը պէչան էթմեյե մուվաֆֆըգ իտիլէր, լաքին օնլար՝ ատա-պէօյիւբ վե կէնիշ պիր զեմին գավլարլարըտը, վե օլ զեման-տէքի տիւննեավի խէլատատան նի-

վագի՝ օլտու, քի տէմիշ տիր.

րիրի՝ քի օ պիր մախսուս սը-նըգի եատատմազլար իչինե սէօյ-լէնմիշ տիր, Վօղոս Իէսուլ-ատան (Հոով. գ. 10) տայիր եատատմազլարա տոսխի մուվաֆֆըգ կիպի իսթիխրաճ օլունուդյօր: Վե է պու մինվալ իւզրէ օնու հէր կիւն իսթիխրաճ էտե պիլիրիդ, վե՝ Ա՛զիզ Իֆիթապըն՝ "էլլիք էտէն եօգ տուր" տէտիկի թէք-միլ օլտու տէյե պիլիրիդ:

Ճ իմմի՝ միւլահազա էթմէտե օլտուղումուզ՝ Ա՛ատթէոսուն Ի՛սա-քի Ա՛հատան էթտիկի իսթիխ-րաճա կէլէլիմ: Ձուդանըն եա-րատմազ փատիշահը Ա՛քազ՝ Իս-րայէլ իլե Ամորիանըն փատի-շահլարընըն պիլ իթթիֆագ քէնե-ան իւզերինէ կէլեսպ օնուն իլե ճէնք էթմէյե գարար գըլտը-ըարընատան թէյլաշէյե տիւշտիւ-Ա՛նուն՝ Ենէհովայա ի՛թթիմատը եօղուտու: Ա՛ կիղլիճէ՝ տիշարը-ատան պիր իսմատտա կիւվէնիր ի-սի: Ա՛լլահ քենտի փեյղամ-պերի վասիթասի իլե Ա՛քազա աէօզ վերտի քի, օնա քենտիսի էլպէթթէ իսմատտա էտէճէք տիր. լաքին օ ինանմատը. վե Ա՛լլահ Ա՛քազա՝ իսմատտա էտէճէյինէ պիր նիշան կէօսթէրմէսինի թէքլիֆ էթտի. լաքին Ա՛քազ նիշանը ատա խոշգընը Հուզուրունատա պիր պէհանէ իլե խոթէմէմ տէտի: Ամմի փեյղամպեր օնա ճէվապ վերտի քի (Ատոյ. Է. 14), մեմ-լէքէթին սէլամէթ վե էմնիյէթ իւղրէ գալաճաղընա չինէքի սէն

Digitized by Google

ղէր։ Պունճիլէյին՝ Ն֊քազա նի֊շան տէյիւ օլաճագ օլան իշպու չօճուգտա՝ փէյղամպէր կէլէճէք զէմանտէ տօղաճագ օլան պիր սայիր չօճուգ կէօրիյօր, քի պու շիմոիքի տօղաճագ օլան՝ օնուն սատէճէ պիր թէշպիհի տիր. պիր չօճուգ քի՝ ֆիլ էտէ՝ պիր պիքիր գըզտան տօղաճագ, քի օնուն կէպէ գալմասը՝ քիւլիյէն մի֊ճիզաթտան օլաճագ (Գ֊է. Ա. 35)։ Էմ էյլէ պիր չօճուգ քի, պիլա վասիթա Ն֊ալլահըն գուտ֊րէթինտէն օնա պիր թէն հա֊զըրլանաճագ (Նէբ. ժ. 5)։ Էյ֊լէ պիր չօճուգ քի՝ Ն֊ալլահըն ե֊լընըզ էտէճէք օլտուղու խէլտսըն վէ հիմայէթին նէլեն վէ ե֊ֆէ֊նէ֊թը վէ ֆէնի տէյիլ՝ իլա քէն֊տիսի պիգզաճ՝ պիր ա֊զիմ Գ֊ուր֊թաըրճը վէ Իսէլաս էտիճի օլաճագ, վէ եալընըզ պիր միլէթին տէյիլ՝ իլա պիւմիյուն տիւնեա֊նըն՝ վէ եալընըզ պիր քէրրէ տէյիլ՝ իլա էպէտ իւ ապատ Գ֊ուրթաըրճը վէ Իսէլաս էտի֊ճիսի օլաճագ. պիր էվլատ քի՝ օնուն միւնասիպ ատը Ն֊ըմմանու֊էլ օլաճագ, վէ պու՝ Ն֊ալլահըն հու֊զուրունու վէ խմոատրը պէյան էթմէք իչիւն տէյիլ՝ իլա օ էվ֊լատըն ալլահանի թապիաթընը վէ մէնէտիսի պէյան էթմէք միւնասիպէթի իլէ վէրիլէճէք տիր։

Ն֊իշպու եօգաբրտա զինքր օ֊լունան՝ օլ իքի սընըք թէք֊սիրճիլէրին պիր սընըքընըն

հայէթսիզ ա՛զիմ վէ մուհիմ րուհանի պիր խէլասրն վագի՛ օ֊լաճաղընա տահա զիյատէ մու֊վաֆըգ իտիլէր։ Գու սէօյլէ֊յիշտէ՝ էօյլէ սա՛նա տօղղունլու֊ղու վար տըր քի, օլ զէմանտա վագի՛ օլմու շ վուգուա՛թտէ քիւլ֊լիյէն թէքմիլ օլմամըշ ղտը. իլ֊լա Ն֊ասպհանըն քէնտի կէօզիս իլէ փէշղին կէօրտիւիս օլ ա՛զիմ վուգուա՛թտէ՝ եա՛նի Ն֊էխանըն պօզմաըճա թէքմիլ օլմուշտուր։ Գնէյղամպէր՝ քէնտի ֆիլքրինի օլ վագի՛ օլաճագ ա՛զիմ վուգուա՛թտէ կէօֆիւրէճէյինտէն զիյատէ մունասիպ շէյ օլամազ։ Գնուն ա՛տէթի՝ նուհունէլէրէ վէ պէնկ֊կէյիշլէրէ եաւրշամագ իտի։ Ն֊է պու փէյղամպէրտէ տապիսա ա֊շիքեար օլտուղու վէճհ իւզրէ՝ րուպարրն գանունլարը միւճիզ֊պինճէ՝ օնուն ա՛զը պիր քիւչիւք շէյտէն՝ տէրա՛գապ քէնտի նիւ֊րէյինին տօղու օլտուղու՝ վէ թա՛րիֆինի էթմէյէ օլ գատար սէվտիյի օլ տահա էյի զէմանէ֊լէրէ վէ տահա ա՛զիմ վէ ճէլիլ վուգուա՛թլարա ուչուպ եաւիր֊շաճաղընա շիւպհէ եօգ տուր։ Գ՝ պիր քիւչիւք վուգուա՛թ֊տէն՝ վագի՛ օլմասը տահա ու֊զագ՝ լաքին տահա ա՛զիմ վէ մուհիմ պիր վուգուա՛թէ կէչ֊մէյէ փուրսաթ պուլուր. վէ պու֊նուն իչիւն օնուն թա՛րիֆլէրի՝ ուզագտա օլան վուգուա՛թէ եա֊գընտա օլան վուգուա՛թտան տա֊հա զիյատէ մուվաֆըգ կէլիր֊

Digitized by Google

պիտիմ իւէ տիր։

հէլաք օլաճաղը եօղուտուս, վէ ֆիլ վադի՝ հէլաք օլմազըշ տըր։ Լաքին օլ ալի էմնալ վէ ա՛լիմ միւճիպլաճ օլան վուգուսաճ վագի՝ օլունճա, Նաւիթին փատիշահլըղը վէ էվի մահվ օլաս։ Նէհուտիլէրին՝ Ի՛րիստոսուն Յանձիլինէ գարշը կէթիրէպիլմէյէրի հէր պիր իսպաճը ֆասիտ չըգարաճագ գարշը գօնուլմազ ճէվապըմըղ պու տուր։ Պու միէյղամպէրլիք իպճալ օլամազ ըտը. Նաւիթին փատիշահլըղը վէ էվի՝ թա պու միէյղամպէրլիյին թէքմիլ օլմասընա գատար եօղ օլամազըտը. Լաքին Նաւիթին փատիշահլըղը վէ էվի՝ չօգ տան պէրու մահվ օլուրլար. իմտի միէյղամպէրլիք էլպէթթէ չօգտան պէրու թէքմիլ օլմուշ օլմալը. պիքիր դրվ՝ չագտան պէրու օղ էրքէք էվլատը տօղուրմուշ օլմալը տըր, վէ պու էլքէք էվլատ Ի՛րիստոս իտի։

Լաքին սիւալ օլունա պիլիր քի, պու գատար եիւղ աէնէլէրտէն ասնկըս վուգո՛ւ պուլաճագ օլան պիր վուգուս՝թ՝ Լաքազա նամարդ նիշան օլա պիլիր իտի։ Ա՛նվապ վէրիրիզ քի, էյէրչէ Լաքազա՝ "կէրէք տէրինլիքտէ՝ կէրէք եօգարըտա եիւքսէքլիքտէ" (Լուկ. է. 11) պիր նիշան պիլդիրէ միւսաա՛տէ օլունուլ՝ Լաքազա տախի օնու վէրմէյէ հաղըր իտի իսկ տէ, պու ճիւմլէ իւէ օ՝ եարամաղըդ իւէ վէ ի՛նատ իւէ պաւ միւտաա՛տէյի վէ պու թէրճիւմէ օլունուր, Լաքազ

զիւիւաիւ ատւը, վէ հագիգաթի պիր ազ տօղրու կէօրիւնիւր. լաքին օ պիր արնըֆըն՝ շիմտի թաւրիֆ էտէճէյիմիզ զիւիւամիւ՝ էյէրչէ տատա ազ քիմսէլէրտէն թէքսահուպ օլունուլօր իսկ տէ, տօղրուտու պու զանն օլունուլօր։ Յտնի պու զիւիւամ պու միճալ իւզրէ մուխթասարճէ թաւրիֆ օլունա պիլիր։ Փէյղամպէր խալգըն ագլընը՝ Նու դա սըպէճընտան վէ Նաւիթ էվինտէն օլագագ օլան Ի՛եսիայէ պագմադա տօղրուլտուլօր։ Նէյէրչէ միլլէթի շիմտիքի հալտե պիր սըգլէթի իչինտե վէ հէլաք օլմագ թէհլիքէսինտե իսկ տէ, Լաքազ պու միլլէթի իչիւն պէօյլե պիր ա՛զիմ նիյմէթի հըճգ էթմի՞ պուլունտուգճա, հէլաքի միւմքիւնսիւզ իտի, վէ հէր վէճհ իլէ հէլաք օլաճաղը եօգ տուր։ Ա՛ե տէյիլ սալճ օ զէման Նաասին իլէ փահկէ (Նոյ. է. 1, 6 պագ) Նրուսաղէմ իւզէրինէ վէ Նաւիթ էվինին իւզէրինէ գալըրտըգլարը ճէնք իլէ օնլատա պիր շէյ էտէմէյէճէքլէր, իլա հէր նէ գատար տար հալտե օլաալար, վէ տիւշմինլէրի հէր նէ գատար չօգ օլաալար տէ, թա օլ ա՛ճայըպլէրին ա՛ճայըպը օլան վուգուսա՛թ վագի՝ օլունճայաաէք՝ հրվճզ օլունաճագլար, քի օ զէման պէէէ էեշ պէէ էզէէ էվլատ փօղա-ըսաճ։ () զէմանէ գատար Նաւիթին էվի հէլաք օլմաղա միւմքիւնսիւզ իտի, վէ

յինայէթի ըէտտ էյլէմի ։ ()՝ Աստուած նիշան իսթէմէզ ի-մի ։ ()՝ էյլէ պիր փէհլի՝ նէ տէրզուլէր իտի, նէ տէ գապուլ էթմէյէ իսթեր իտի ։ Ա՛քլին օնուն իսթէմէյի պու իտի քի, Էհովա օնուն իշինէ գարըշմաըն, օնուն իլէ նէ ալըշ՝ նէ վէրիշ ։ Ամի պէջյլէ պիր ատամ՝ եագըն օլան պիր գուրթուլուշ իշիւն քէնտի իրատէթինէ գարշը ըօր իլէ տօղրու տօղրույա պիր նիշան վէրմէսի քէնտի զաթըն-տա՝ Աստուծն էտէճէյի պիր իշ տէյիլ իտի. վէ Աստուծ թարա-ֆընտան ինսանըն իրատէի ճիւղիէսինէ պէջյլէ պիր միւտախա-լէ օլուրսառ քի, Ա՛զիզ Փի-լաթապլատա էմնալի եօգ տուր ։ Ա՛քլին պէջյլէ պիր ֆուրսաթը՝ եա՛նի Յուդանըն փէք գօրգու-լու տէրէճէտէ տար Հալինի՝ վէ օնըլարըն փատիշահընըն գօրգու-լու իմանսըզլըղընը վէ գաթը ի՛-նատընը միւնասիպ պիր վագըթ ապարագ՝ էլէ ալմաղըլա, տիւն-եայէ՝ պունտան պէջյլէ տիւննա-նըն խէլասը խուսուսունտա պիր միէղամպէրլիք իլէ պիր միգտար ըշըդ տահա վէրմէք՝ քիւլլիյէն Աստուծն շանընա եագըշըր պիր շէյ՝ վէ ալլահանի իտարէյէ թէքմիլէն մուվաֆըդ պիր մատ-տէ տիր ։ Ինձէ՝ Յուդանըն թէվարիսինտէ զուհր էտէն ա՛-ճայըպլարըն ա՛ճ այըպը պիրա՛-զիմ զուհուրաթ օլաճագ. վէ էյէրչի օնու Ա՛քազ ինանմայօր իսէ տէ, ևինէ Աստծ տինկլէ-յէնէլերին ճիւմլէսինին մէնֆաա՛-թը վէ թէսէլլիսի իշիւն սէյ-լէնսին, վէ թարիխտէ գայտ օ-լունսուն ։ ''Ինչնէ պէէրէ հուճէ օլսա՝ օղօլ փօղօրճափ, վէ ատը-նը Ինմանուել ֆօյաճաէլսը''։ Պու զուհուրաթ՝ թաթէքմիլ օլանա-տէք՝ Աւուրիթին էվինի պագի հընթղ էթմէյէ քիփայէթ էտեր ։ Ա՛քլին չիմտի օնուն հէլաքի-նէ իլթիֆաթ էտէն օլ իքի փատիշահլար իսէ, իքիսի տէ փէք ազ վագթըն իչինտէ՝ Ամմանուէլին էօ՛մրիւնիւն վագթը-նը տօղուշունտան չօճուգլուղու-նա գատար պիր էօլչիւ էտէրէք՝ եա՛նի տէօրթ պէշ սէնէ իչին-տէ հէլաք օլաճագլար ։ Ա՛էմ տահի օլ իքի փատիշահլըգլար պիլէ պունտան ալթմըշ պէշ սէ-նէնին իչինտէ խարապ օլուպ՝ արթըգ էպէտէն պիր տահա գալ-գաճագլարը եօգ տուր ։ Ա՛քլին Յուդա սէլամէթտէ օլաճագ, վէ հէր ինանան ադըլ պունու պի-լնպ բահաթտա գալըրն ։ Փունդ-իէրէսթ Ա՛քազըն՝ վէ միլլէթին խալգընտան չօղունուն ինանմա-յաճագլարը հալի մութլադ տա-յըլտըղը աշնքեար տըր, չիւն օնլարա՝ (9 խանէ) էյէր ինան-մաղանըղ, էմնիյէթ իւղրէ օ-լամազընըղ տէնիյօր ։ Ա՛էմ տահի պու խուսուստա պու՝ օ պիր զիւի՛մու տօղրու աէյիւ գապուլ էթմէյէ պիղէ տալա պիր եարտըմ էթմէզ. չիւն քի պու պապատէ պիղ օնլարա պունու սիւալ էտե պիլիւրիղ քի, պիր

Digitized by Google

24 Լսմի Յովսէփ ուշգուշտան ուչանընձա՝ Լատպէն մէկէյի օ-նա էմը եթոխյի կիսպի էյէտի,

վէ գարըսընը ալսը.

25 Ա՚է սնու պիլմէզ իսի, թա քի իլք տօղմուշ օղլուներ տօ-

Թապիսաթ իւզրէ տօղմուշ էվ-լատ՝ Լ՚քազա նէ՞ նիշան օլա պի-լիր իսի: — Լ՚ննանօել: Պու իսիմ՝ Ա՚ղլահըն Ո՚ղլունուն Լէն ալմասընը Թէքմիլէն վէ աշի-քեար պէյան վէ Լթա՚րիխ էտեր: Վ՚րհատա հէմ Լ՚ղլահ Հէմ Լնա-սան օլմազըլա, օնուն էն միւնա-սիպ իսին Լ՚ննանօել՝ Հա՚նի Լ՚ղ-լահ պիղիմ իլէ՝ տիր: Պագ Ասմ. խԶ. 7. 11: Նօայ. Ը. 8. 10: Թ. 5, 6: ԺՌ. 2: Ա՚ապՌ. ԻԸ. 20: Յովէ. Ա. 14: Կօրն. ԺԸ. 9, 10: Հօավ. Ա. 3, 4: Թ. 5: Ա Տի՛մ. Գ. 16: Ա՚ղլահ՝ Թապիսաթտէ կէօրիւնտիւյիւ կի-պի՝ պիղտէն նիհայէթսիզ եիւճե-ատր, նօմնատա կէօրիւնտիւյիւ կիպի՝ պիւա պիւԹիւն պիղէ գարշը տըը, Վ՚րհատատա կէօրիւնտիւ-յիւ կիպի՝ օ պիղիմ էտնա Հալի-ֆիզէ էնմէյէ Թէնէղիւլ էթոխ, վէ Լ՚ննանօել՝ Ա՚ղլահ պէյմ էյէ տիր:

24. Լ՚ապպէն մէլէյէ օնա էմ էն-տէյէ կէտէ էյէտի: Ա՚էլէք օնա Ա՚արիսմը քէնտինէ գարը ալ-մաղա սէօյլէտի, վէ օ՝ էօյլէ էյ-լէտի: Ո՚՝ պուներ էթոխյէ հիչ կէճիքմէտի: Ղ՚ոյ տահի Լ՚ղլա-հըն սէօյլէտիյինէ պուներ-ձիլէյին իլթա՚ապ էյլէտի: Ծ՚ննդ. Զ. 22: Ե. 5: Լ՚բրահամ տա էօյ-լէ էյլէտի: Ծ՚ննդ. ԻԲ. 2, 3: Ա՚ովսէս տահի էօյլէ էյլէտի:

Ելէյ Խ. 16. 19. 25. 27. 29. Աիւլեանի Լ՚յէման տա պէօյլէ էյլէտի: Դ Թագ. Ե. 14: Լ՚ն-նանիա տա պէօյլէ էյլէտի: Կօրնթ. Թ. 13—17: Պօղոս տա պէօյլէ էյլէտի: Կօրնթ. ԻԶ. 19: Հ՚էմ տահի՝ Յովէ. Ե. 5—8: ԺԵ. 14: Ելէյ. ԺԱ. 7, 8. 24—31: Յակ. Ե. 21—26 պագ.: "Լշլեկ իլթա՚ապ գուր-պանտան՝ վէ տինկլէմէք գօչլա-րըն Եաղընտան էյի տիր": Ա Թագ. ԺԵ. 22:

25. Ո՚նա պէլկէ էտէ: Պու-րատտա աշիքեարէ սէօյլէնմիշ տիր քի, Յովսէփ էյերէն Թէքմիլէն էվլէնմիշ իսի իսկ տե, Ա՚արիսմ իլէ՝ Թա իլք օղլուներ տօղուր-տուգտան սօնկէյօպէ՛ զէվճիյէթի վէճճի իւզրէ պուլուշմատը: Ա՚ա-բրիսմին Յիսհատու տօղուրմապ-տան էվվէլ պիքիր օլմասը՝ Լ՚զիղ Վ՚րհիթապլարտա աշիքեարէ իլ-համ օլունմուշ պիր Թա՚ղլիմաթ օ-լուպ՝ ինանընլմասը ՓարզՌ տըը: Ո՚-նու հէր պիր ռեատ ետէն քիմսէ՛ Լէնի Լ՚ՀտըՆ հիւքմ ու նու-ֆուզուներ գապուլ էթմիշ օլա-մազ: Լ՚ապին Ա՚արիսմըն Յի-սհատուն տօղմասընտան սօնկրա տահի պիքիր գալտըղը՝ Լ՚զիղ Վ՚րհիթապլարըն հիչ պիր մահ-լունտէ ղիբր օլունմայօր. հէմ օն-լարըն հիչ պիր մահլունտէ պու-միսիլլու պիր մա՚նա չըգապա-

Digitized by Google

ղուրատու, վէ ծնուն առընը (Ա֊

ճագ իշարէթէ պէնկզէր պիր շէյ պիլէ պուլունմայօր։ Իլլա պէր ա՛քա՝ Ընէնի Ը՛հտտա պու խու֊ սուստա վէրիլէն Թա՛լիֆլէրին ճիւմլէսի՝ էյէրչի մուխլապա ա֊ չըգ վէ աշիքեար վէ պէօյլէ օլ֊ տուղու սահիհ պիր թարղ իլէ առէյիլ իսէ տէ, հէր պիր պիւլա֊ րաղ օգույանա՝ Ա՛արիամլին Յիսուսու տօղուրտուգտան սօնկ֊ րա սայիր եվլատլարը տահի օլ֊ տուղունու Թահմին էթմէյէ սէ֊ պէպ վէրիրլէր։ Ա՛ոպ. ԺԳ. 55, 56 շէրհինէ պագ։ — ﻟﻮ ﺍﻳﺪ ۔ Ինչպու ﺁﻳﻪ էյօ Ընու֊ նանի լուդէթի՝ Ընէնի Ը՛հտտա չօգ քէրրէ պուլունուր, վէ տա֊ յիմա պիր շէյին՝ սայիր պիր շէյին վագթընա գատար տէ֊ վամընը պէյան էթմէք իչինն գուլլանըլըր։ Պունուն պիր գաչ եսլինէքլէրինէ՝ Ա՛ոպ. Բ. 13. 15։ Ե. 26։ ԺԷ. 9։ ԻԳ. 31։ Ա՛ուէ. Ը. 39։ ԺԳ. 19։ Գ՛ոէ. ԺԳ. 35։ ԺԶ. 16։ ԻՈ. 32։ Յովհ. ԺԳ. 38։ Գ՛ուբ. ԻԳ. 12. 14. 21 պագ։ Իմոթ Ա՛աս֊ թէոսուն պու թէֆթիչ էթաի֊ յիմիզ խանէտէ գուլլանտըղը լի֊ սանըն անկլաթմազա մէրամը պու առութ քի, Յիսուսուն տօղ֊ մասընտան ոճնէս՝ Ա՛արիամլին Յովհաբի իլէ գարը գօճա կիսի նէ իչինն կէչինէմէյէճէլքլէրինէ առլա պիր սէպէպ պիլմէզ խոր։ Ընէր օնա՝ պուննուն զըտտը մա՝ լիւմ օլայըտը, եսախատ էյէր օ֊ նուն մէրասիմ պուննուն զըտտընը

սուս գօտու։

եաՙնի պիւմիւն էօմրիէրինտէ գարը գօճա կիսի եաշամատըգ֊ լարընը անկլաթմազ օչմուշ օ֊ լայըտը, ֆիքրինի պաշգա պիր թարղ իլէ պէյան էթմէղմի խ֊ տի. եա հիչ տէյիլ իսէ, Թա ֆի՝ սէօզիւնիւ սէօյլէտիքտէն սօնկ֊ րա, Ա՛ոպ. ԻԳ. 21, վէ Ա՛ուէ. ԺԳ. 19 տա պուլտուղումուզ կիսի՝ ՎԷ ՕՆՑԱՆ ՍՕՆԿՐԱ ԱՍԼԱ զամմ էթմէղմի խոր։ Լաքին՝ Ա՛արիամ օնատան սօնկ֊ րա տայիմա պիքիր գալմըշ՝ եա֊ խօտա գալմամըշ խուսուսունատա՝ պու գատար տէյէպիլիրիզ քի, Ը՛զիզ Վրիթապլատտա իլհամ օլունմուշ օլմայան պիր շէյ՝ խ֊ մանընն պիր ֆարզը օլամազ, վէ խէյլա խուսուսունտա իգթիգա֊ լը պիր շէյ տէյիլ տիր։ Տէյէ֊ լիմ քի, պույնա պիքիր գալտը. պիզէ նէ, օնատան նէ՞ չըգար։ Նախօտա տէյէլիմ քի, օնատան սօնկրա եվլատլար տօղուրտու. եինէ պիզէ նէ, օնատան նէ՞ չը֊ գար։ Ինձիրի Վրիսթիանլար ինտինտէ՝ օնլար հէր հանկը միլլէթտէն օլուրլարսա օլսուն֊ լար՝ պու պիր միւճատէլէ մատ֊ տէսի օլմազ. չիւնքի հագիգաթ պունատան՝ ա՛ճէլէ տօգոնան պիր ֆայիտէ չըգմազ։ Ընլարընը Վտուրթարընճըսը Վրիսատա՝ վէ եալընըզ Վտուրթարընճըլարը օ տուր. վէ Յիսուսուն տօղմասըն֊ տան սօնկրա Ա՛արիամ իլէ Յով֊ սէփ պիրի պիրի իլէ հէր նէ տէյիէճ՝ եապընըզ իլէ հաշատը֊

Digitized by Google

ՊԱՏՊ Բ

1 Ա Ն Է ՅԻսուս՝ ՅԵՀՈՒԱԽԱԶԱՆԸՆ ՅԱԽԼԵՀԵՄ ՂԵՓԻՆԱԿ՝

ԼՈՐ ԽՍԷ, ՊՈՒՆԱ ԱՍԼԱ ՄՈԳԱՆԱՄԱՁ. ԻԼԼԱ ՕՆԼՈՐԸՆ ԷՊԷՏԷՆ ՎԱՒԼԹԱՐՐՃԼՐԸ ԵԻՆԷ ՎՐԻՍՏՈՍ ՄԱՐ։ — ԻՒՐ ԳՕՂՄՈՂԸ ՅՆ ԱՔՕՀԻԼՔ ՕՂՈՒ, ԵԱՀՕԱ ՆՕՄՆ ՄԻԱ ՃԻԿԻՆՃԷ ԻԼՔ ՄՈՂՄԱԳ. ՀԱԳՂԸՆԱ ՄԱԼԻՔ ՕԱՆ ։ ԻՇՊՈՒ ԼՈՒՂԷԼԹ՝ ՅՔԻ Ո՝ՀՄԱՍ ՓԷՔ ՉՕԳ ԳՈՒԼԱՆԸԼԸՐ ԱՒՐ ԼՈՒՂԷԼԹ ՄԻՐ. ՎԷ ՄԱՅԻՄ՝ ԱԷՕՅԼԷՆՄԻՒՒ ՎԱԳԸԼԹ ՄԱՅԻՐ ԷՎԼԱՏԼԱՐ ՄԱԻԻ ՕԼՄԱԳ ԹԱՀՎԻՆԻ ԿԷՕՍԼԷՐԻՐ, ԼԱՔԻՆ ՄՈԼԹԼԱԳԱ ԱԷՕՅԼԷ ՕԼՈՒՂՈՒՆՈՒ ԽԱԳԱԼԹ ԷԹՄԷԶ ։ ՊՈՒՐԱՍԱՍ ԱՊՈՒ ԼՈՒՂԷԼԹԻՆ ՄԱԻԽՈՒՍԷՆ ԳՈՒԼԼԱՆԸԼՄԱՂ ԽՈՒՍՈՒՍՈՒՆԱՍ՝ ՅՆԷՅ ԺԳ. 2։ ԻՌ. 29։ Ո՝ՍԿ. Ռ. 7. 23։ ՀՕՎՄ. Ը. 29։ ԿՕՂ. Ա. 15. 18 ՊԱԳ ։ — ՅՔՍՈՍ ։ ՊՈՒ ԽԻՄ՝ Ո՝ԼԼՏՆԸՆ ԷՄՐԻ ԻՂԷ ՎԵՐԻԼՄԻՂ ԻՄԻ (ԽԱՆԷ 21), ՎԷ ՕՆԱՄ՝ ԱԻՒՆՆԷԹ ՕԼՈՒՂՈՒ ԿԻՆ ՕԱՆ ԱՀՔԻՂԻՆԶԻ ԿԻՆՆԱԿ ՎԵՐԻԼՄԻ (Ո՝ՍԿ. Ռ. 21)։ ՅՆ՝ ՄԻԱՊԱՐՀՔ ՅՅԻսուս՝ ՔԻԱՀՔԻ ԱՀՆԻ ՊՈՒ ՓՀՔ ԳԸՂՄՀԵԼԻ ԽԻԽՄԱԿ ՊԻԼՍՀՔ, ՔԻԱՀՔԻ ՊՈՒ ԻՄՄԻ ՀԵՐ ՊԻՐ ԻՂԻԹԻՂԻՄԻՂ՝ ԼԱ ԱԷՆԻ ՕՆՈՒՆ ԻՂԷ ՉԱՂԸՐՄՐՂԸՄՂԳ ՎԱԳԸԹԱՄ՝ 21ԻՆՃԻ ԼԱՆՆԷՄՏ ՄԵՂԷՂԻՆ ՕՆՈՒ ԼԹՀՓԻՐ ԷԹՄՂԻՂԻՆԷ ԿՀՕՔՀ՝ ՄՅՆՆԱՍԸ ԽԱԼԹԸՐՄՂԱՍ ԿՀԼԻՆ ։

1. ՅԵՀՈՓՈՆԱՆԸ ՅՆԸՆԼՀՀԵՄ ՂԵՓԸՆԱՓԷ ։ ՅԱԽԼԵՀԵՄ ԼՈՒՂԷԼԹԻ Է+ՃԷ+ ԵՎՅ ՄԷՄՔԷ ՄԻՐ. ՓՀՔ ԻՀԹԻՄԱԼ ՄԸՐ ՔԻ, ՊՈՒ ԽԻԽՄ ՕՂ ՀԵՐՈՎՂՀՀ ՓԱՄԻՀԱՀՐՆ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆԱԷ ՄՈՂԱՄՈՒՂՈՒՆԱԱ, ԻՂԼԹԷ ԿԻՒՆՄՈՂՍՍՈՒՆՄԱՆ ՅԵՐՍԱՂԷՄԱՀԼԷ ՂՍՅԷԹ ՄՅԿՍՈՒԼՄԱՐ ՕՂՄՈՒՂՈՒ ԻՂԻՒՆ ՎԷՐԻԼՄԻՂ ՄԻՐ ։ ՕՆԱ՝ ՅԷՐՈՒՆ ՄԱՄԻՐԷՆԻՔ ՄԷՆԻՂԻՐ ԽԻՐ ։ ՕՆՆԷ · ԼԲ · 19։ ՀՈՒՆ. Դ. 11։ ՄՈՂ. ՃԼՔ. 6։ ՄՅԱ. Ե. 1։ ՕՂԱՆՆ ՕԼՈՒՆՈՒՅՕՐ ՔԻ, ՊՈՒ ԼՈՒՂԷԼԹ ՄԱԻԽ ՄՅԿՍՈՒԼՄՈՐԼՈՂԳ ՄՅՈՆԱՍՐՆԱ ՄՐՐ ։ Ո՝ՈՒԿԱՍՏԱՏ՝ Ռ. 4. 11 Ո՝ԱՒԻԹԻՆ ՇԷԿՐԻ ՄԷՆԻՅՕՐ. ՀԻՆՔԻ Օ՝ ՕՐԱՍԱՍ ՄՕՂՄՈՒՇՈՒՄՈՒ ։ Ա ՄՈՓ. ԺՋ. 1 ։ ԺԷ. 58 ։ ՅՀՐՈՒՍԱՂԷՄԻՆ ՊԱԻԹԸ ԼՕՄՕՍ ԹԱՐԱԹՓՐՆՄԱՍ ՕԼՈՒՊ՝ ԱԼԹԸ ՄԻԼ ԳԱՍԱՒՐ ՕՆՄԱՆ ՈՒՂՊԱԳ ՄՐՐ. ՎԷ ՕՆՈՒ Ո՝ԱԼԻԼՈՒԱՍՄ ՕՂԱՆ ՊԻՐ ՍԱՅԻՐ ՅՆԸԼԷՀՀԵՄՀՆ (ՅՅՈ. ԺԹ. 15) ՓԷՐԳ ԷԹՄԷՔ ԻՂԻՆ՝ ՕՆԱ ՅԵՀՈՒԱԽԱԶԱՆ ՅԱԽԼԵՀԵՄԻ ՄԷՆԻՂԻ ՄԻՐ ։ — ՀԷՐՎԷՓԷՈ ՓՊՔՂՏՀ ։ ՀԵՐՈՎԳԷՕ՝ ՄԱՐՂ ՅԴՈՎՄՈՒ ԻՄԻ, ԼԱՔԻՆ ՅԵՀՈՒՄ ՄԷՂՀԵՓԻՆԼ՝ ՊԻՐ ՄԷՕՆՄ ԻՄԻ. ՎԷ ՓԱՄԻՂԱՏՂՐՂԸ՝ ՉՕԳ ՃԷՆՔԼԷՐՄԷՆ ՎԷ ԳԱՆԼՈՐ ՄԷՕՔԻ ԼՄԻԼՔՄԷՆ ՍՍՆԿՐԱ՝ ՀՈՎՄՆՂԼՈՐՐՆ ՎԱՍԻԹԱՄ ԻՂԷ ԷՂԷ ԿՂԵԻԵՄԻ ։ ()՝ ԷՀԵՐՀՆ ՀՈՎՄԱ ՅՄԻՓԵՐԱԹՕՐՈՒՆԱ ԽԱՐԱՃ ՎԵՐԻՐ ԽՄԻ ԽԱՀ ՄԷ, ԲՈՅՀԹԷՆ՝ ՓԱՄԻՂԱՀ ՉԱՂԸՐՂՄԱՂԱ ՕՆԱ ՄԻՍԱ՝ԱՄՄԷ ՕՂՈՒՆՄՈՒՂՍՄՈՒ. ԼՈՔԻՆ Օ՝ Ո՝ԱԼԻԼ ԹԱԽԹԱՐՐՆՆՆ ԻՄՂԳ ՍԻՍՐԷՆՂԷՐԻՆ ԱՕՆՈՒ ԻՄԻ · ՎԷ ՀԱԼԱ ՕԹՈՒՂ ԱԷՀ ԱԷՆԷ ՄԻՊՄԱՍՐԻ ՓԱՄԻՂԱՀՂՐՊ ՍԻՍՐՄԻՍ Օ՝ՄԱՍՐ ԼՂԷ,

Digitized by Google

մէ ա՛լիմէքը կէլէպ տէտիլէր.
2 Ընհուտիլէրին ասղմուշ փա-

հիւքիւմէթ Յուդատան պէրլի-
մագ մէլքէզինէ նէթիշմիշ՝ վէ
Շ իլճնուն կէլմէխի զէմանը թէք-
միլէն կէլմիշ իտի: Ծննդ. Խթ.
10 պագ: — Տօղտօղանգա:
Յիսուսուն տօղմասը խուսու-
տունտա տահա ուզուն պիր թա-
րիֆ իչիւն՝ Ղուկ. Թ. 1—10
պագ: — Կէնճ փղտօտանգա:
փարսխաձան՝ Մէսսիռմամիա՝
եա՛նի ճէղիրէթ իւլ ա՛րապ՝ վէ
Ա՛րապխաձան՝ ճիւմլէսի Ընհու-
տիսթանէն կիւնտօղուսու թա-
րաֆընա տիւշէրլէր: Ա՛բրա-
համին Ղէտուրատան տօղան
էվլատլարը՝ կէնճ փղտօտա թա-
րաֆընա կէօնտէրիլմիշլէր իտի:
Ծննդ. Իե. 6: Ղաղատա՝
կէնճ փղտօտա գաղլարընգան իտի:
Գաղ. Դ. 7: Յոք՝ "ճիւմ-
լէ կէնճ փղտ օղուլլարընտան
պէօյիւք իտի": Յոբ. Ա. 3:
— Ա՛լմլէր: Պու քիմսէլէր՝
ֆէյլէսօֆլար՝ քէահինլէր՝ միւ-
նէճիմլեր իտիլէր: Ծնլար կիւն
տօղուսու մէմլէքէթլէրինին իւ-
լէմասընտան վէ պիլգիճլէրինտէն
իտիլէր, քի ի՛լմի հիյէթ վէ ի՛լ-
մի էտեպ (ընտական վէ քարոյա-
կան) ֆէյլէսօֆլուղա մէշղուլլէր
օլուպ՝ ա՛լէմխուսուս միւնէճիմ-
լէք՝ մէզհէպ՝ ի՛լմի թէքպ (հէքիմ-
լէք)՝ վէ պունուն կիպի ի՛լիմլէ-
րին խօճալարը իտիլէր: Ծնլար
պաշլըճա՝ փարսխաձան իլէ Ա՛-
րապխաձանտա սաքին օլուրլա-
րըպը. վէ փարսխաձան սէրայ-

տիշահը նէ՞րէտէ տիր. զիրա
հիւնտօղուսունտա օնուն երլոր-

լարընտա՝ Ղարիլոնուն էսքի փա-
տիշահլարընըն հէմ Մ՛ընըրտա
փարաւոնլարըն ի՛նտիւնտէ ա՛զիմ
ի՛թիպարլարը վար իտի: Պագ
Ծննդ. Խա. 8: Գ Թագ. Դ.
30: Ղուն. Ե. 11, 12, Եսայն:
Ջ. Ընհուտիլէրին փօղմաղ ֆա-
փէտը նէրէտէ փէր: Ծլ զէման-
տէ Ընհուտիլէր՝ աչըգ կէօզլէր
իլէ՝ Ա՛նսիանըն կէլմէսինի կէօ-
զէտիրլէր իտի: Ղանիէլ փէյ-
ղամպէրին կիրը էթտիյի վագթը
(Ղուն. Թ. 25—27) հիսապ
էթմէյիլէ, Ա՛նսիանըն զուհր
էտէճէք օլտուղու վագթըն եապ-
լաշտըղընը պիլտիլէր: Ծնլարըն
պու զիւի՛մի՝ թաապիաթը իլէ
սայիր մէմլէքէթլէրտէ տահի
տաղըլմըշ օլմալը իտի: Լաքին
հէր նասըլ իսէ, օ վագըթլարտա
հիւն տօղուսու մէմլէքէթլէրինտէ
ա՛յնասէվի պիր զիւի՛մ վար իտի
քի, նագըն պիր զէմանտէ Ընհ-
ուտիսթան մէմլէքէթինտէ ա՛-
ճայըպ պիր զաթի զուհր էտէ-
ճէք, վէ ճիւմլէ միլլէթլէրի
հիւքմիւ ալընմա ալաճագ: Պու
զիւի՛մ՝ օլ թարիխլէրտէ եաշա-
յան պա՛զը Հռոմա մաւէրրիխ-
լէրինտէն զիկր օլունմուշ տուր:
Դասիլ տիր քի պու զիւի՛մ
միւն փէյտա օլմասը՝ օլ թայի-
ֆէլէրին էսքի փէյղամպէրլիք-
լէր քիթապլարընտա պա՛զը մէր-
թէպէ աչնա օլմալէրինտէն՝ նա-
լաօտ Ընհուտէքլէրին օլ մէմլէ-
քէթլէրին ճիւճէլմինէ չօգ տա-

3 Իսմաի Հերովդէս վատիշահ իշխեմինձէ սասրսրլսը, պիւթիւն

լար՝ ատեմլերի ուրթփերբեսթիյե գուլաղուզլամաղա ալեթ օլուն-մուշսարըսը. լաքին շիմաի օնլար ատեմլերի Յրիստոսա գուլաղուզ-լայօրլար։ Պունճիլեյին Ի՛ռլհըն հեփ մախլուգաճլարը՝ ճանը օլ-սուն ճանսրզ օլսուն՝ ի՛պատեթ եաեճեք շեյլեր օլունուպ ֆենա-յե գուլլանըլաճագ եերաե, օն-լար էյիյե գուլլանըլմաղալ՝ ին-սանլարը օլ ա՛ղիմ վե ի՛պատե-թե եաղընդղ լայրդ օլան Ո՛ա-թերն ի՛պատեթինե գուլաղուզլա-սընլար։

3. Ուչփինճե։ Ո՛լա՛լիմ քիմ-սելեր՝ Ներհուտիսթանըն պաշ շեհրի օլան Ներուսաղեմե կելսի-լեր. զիրա Ներհուտիլերին փա-տիշահընը պուլմաղա օնտան ղայրի նե՛րլեյե կիթմեկլի լստիլեր։ Ո՛նլար՝ Հալի իլե մեմիւլ եսեր-լեր իտի քի, օնու պիր սերայ-տա՝ վե Ներուսաղեմին պիւթիւն խալգը օնուն Հուղուրունաա եիւղիւ գոյուն գաիանմղ պու-լաճագլար։ Լաքին օրատա օ-նուն Հագգընա հիչ քիմսե պիր շեյ պիլմեդ իտի։ Ի՛չմե՛ն քի՝ Հեր պիր տեհրատ պու գատաթ քիշի պուլունույօր քի, օնլար պիզի Յրիստոսա գուլաղուզլա-մաղա իճապ ետեր իքեն, քենա-տիլերի օնու ասլա թանըմազ-լար։ Պու՝ թապիճելերտեն օլան զավալը քիմսելեր՝ Յրիստոսուն Հագգընա Ներուսաղեմտեքի քի-լիսենին հեփ պաշլարընտան չօգ

ղընը կեօրտիւք, վե օնա սեճտե գըլմաղա կելտիք։

ղըլմալարընտան՝ եախօտ Ո՛ռանի-ել վե Ներեր կիպի զաթլարըն ա՛լեա մեննեսլերե եիւճելմելե-բինեն՝ եախօտ եարատմազ Ո՛ա-ղաամըն թագրիր էթմեկյե մեճ-պուր օլսուդու փեյղամպերլիք-աեն՝ եա պունլարըն ճիւմլեսինին պիր եերե կելմեսինեն օյմա-շուսու։ — Ա՛նդրօզսանդա ... եըզբեղ։ Պու կիւնսօղուսու տիյարընըն ա՛լիմլերի՝ Ներհու-տիսթանա տօղրու պագան ադա-թըտա պիր ա՛տեթտեն խարիճ միւնեվվեր շեյ կեօրտիւլեր. վե նա Ո՛աղաամըն ֆնօսյ Ի՛Դ. 17 տե զիքր օլունան՝ "Ֆակորտան պիր երլսրզ զուհր էտեճեք" տեյիս վերտիյի փեյղամպերլի-յի խաթընըլարընա կեթիրմելերի իլե, եախօտ տիւշտե թապիաթ-տեն խարիճ պիր եօլտա՝ եա պիր ադաշգա թարիգտե օնլարա խո-թադ կելմեյիլե, սահիհ պիր թարզ իլե անկլատըլար քի, օլ չօգատան պերու պեքլենեն փա-տիշահ տօղմուշ տուր. վե օնլար տեր ա՛գադ՝ վարըպ օնա պիյաթ եթմեք՝ վե օնու քենտիլերինե փատիշահ տեյիս գադուլ եթ-մեք մերամը իլե պիր ուզուն վե մսարաֆլը սեֆեր եթմեյե գա-րար գըլըրլար։ — Ֆնուն եըզ-զեղընը։ Ֆնլար երլսրզը՝ օնուն երլսրզը տերլեր. չինքի օնլար թահմին եթտիլեր քի, օ երլսրզ օնուն տօղմասընըն զեմանընը վե մահալինի կեօսթերիր։ Ներլսրզ-

Երուսաղէմ տախի օնուն իլէ պէրապէր։

զկյատե պիլիրլեր իտի ։ Ընուն հագդընտա պիլիր՝ օշէհրտե պիր իլթիար քիմսե (Ղ–է. Բ. 25—32)՝ վե պիր իլթիար գարը (Ղ–է. Բ. 36—38)՝ վե քէօյլիւքտե պիր գաշ փագըր չօպանլար (Ղ–է. Բ. 8—20) վար իտի, վե օ եապանճը ա՛լիմլերե Ա՛ղրիստոս խուսուսընտա պիր շէյ եալընըզ օնլար սէօյլէյէ պիլիր իտի ։ Ղ՛աքին պու գաատար ա՛զիմ վե նիհայէթսիզ մունհիմ մնատէլեր խուսուսունտա օնլարատան նասխահի ալմագ իչիւն՝ քիմի՞ն ա՛զընտան պիլէ կէչէր ։ Նիհայէթի՝ պու շէյլերին խապէրի փատիշահընն գուլագլարընա եէթիշտի ։ Ը՝ պու եապանճըլարըն կէլտիյինի՝ օնլարըն կէլմէյէրինին մերամ ու մագսուտունու՝ օնլարըն թէֆթիշ ու սիւալլէրինի՝ օղ կէօտիւքլերի ա՛ճայըպ եըլտըզը իչհիմտի ։ — Ա՛պ–ըլըը ։ Ը՝ իւրքտիւ, վե եհուրէյինին բահաթը գաչտը ։ Ը՝ փատիշահընդը գան իլէ գազանմըշտը, վե օնու եհնէ պու զալըմ թարսը իլէ թուրթարրտը. օնուն սիւրտիւիւ հիւքիւմէթ՝ էն քէօթիւ գուլտումար իլէ լէքէլէնմիշ իտի ։ Ա՛ է շիմտի օ՝ էյէրչի իսթիարլանմըշ իտի իսէ տէ, եհինէ եհուրէյի մէսնէտ ու փայէ սէվտատընտան վե հաեւտտէն էվվէլքի կիպի տօլու՝ վե եհինէ ասընտան կիպի հէր պիր զալըմ վե մէրհամէթսիզ

Ա՛ է օ՝ հէփ պաշ քեահինլերի վե գավմըն քեաթխուդէյի–

հարաբէթի իճրա էթմէյէ հազըր իտի ։ Ա՝ եսհանըն փատիշահընդընըն թապիաթընը անկլամմասը սէպէպինտէն՝ "տօղմուշ փատիշահ" սէօզիւնիւ իշհիմտիյի կիպի՝ հիւրէյինէ պիր խըշթ սավլանտը ։ Ը՝ ումմաղա պաշլամըշտը քի, Ղաւութ էվինէ օլան Ա՛լլահընն վա՛ուէրի՝ էպէտէն պօշա չըգտըլար, վե շիմտի օնլարըն փիլ վագիթէքմիլ օլմագտա օլտուգլերինի իշհիմէք՝ օնուն իւզէրինէ պիր եըլտըրըմ կիպի կէլտի, վե թէքմիլէն շաշմըշ գալմըշտը ։ — Պէ–ըէն Ղէտ–ադէմ ։ Կէօրիւնիւր քի, պու արալըգ Ղրուսաղէմ էհալիսի՝ պէօյիւք գարըշտգլըգ օլուպ չօգ գան սէօքիւրէ տէյիւ գօրդարալարըտը, վե պունուն իչիւն՝ Ա՝ եսհանըն հիչ կէլմէմէսինի՝ օնուն կէլիպ տէ՝ օնլար օնուն սէպէպինտէն պիր սէրէնճամա վե սըզընթըյա օղրամագտան զկյատե արզուէրլերը իտի ։ Ղօգ քիմսէլեր վար քի, Ա՛ղրիստոսուն կէրչէքլիյինին վե փատիշահընդընըն կէլմէսինտէն զկյատե գօրգտուգլարը շէյ եօգտուր ։ վե օնլար Ղերովդէսի սիւթիւն զուլմու իլէ պէրապէր՝ Ա՛լլահընն եվլատլարընդըն ազատլընգընատ քէնտիլէրինէ խայըրլը սայագլար ։

Ե. Պաշ էհէնկէր ։ Պաշ քահինլերի, եա՛նի տէյիլ սալէ խախամ պաշը իլէ օնուն վէքիլ–

Digitized by Google

նի՛ ձեմ՝ էտիպ՝ սնլարտան վրհաատսուն նէրէտե տօղաձաղընը ասրար ըտը։

5 Վ֊է օնլար օնա տէտիլէր. Նէհուտխաթանըն Ղանթլէհէմ

լէնի, իլլա Վատիհին քեահինլէր ֆամիլեալարընը պըրտըղը իչէրմի տէօրթ նէվպէհին հէվուլուլարընը եախտա պաշլարընը։ Պու պըրտմագ հագգընա՝ Ա Սամ. ԻԳ. 6։ ԻԴ. 1—18։ Բ Սամ. Ը. 14։ ԼԶ. 14։ ՆէԼ. Ը. 24իւնճիւյէ պագ։ — Վրհաթիպլէրէ։ Պունլար նօմնատա մահիր օլուպ՝ օնուն մահասընը վէրմէք քէնտի խըզմէթլէրի իտի։ Նէզրատ եազըճը նամնի քեաթիպ իտի։ ՆէԼ. Է. 6։ Վատհինին ամուճասը քեաթիպ իտի։ Ա Սամ. ԻԷ. 32։ Օնլարա պու իսիմ՝ միլլէթ տէֆթէրլէրինի եազարգլարը իչուն վէրիլմիշ իտի։ Սէհֆէմէլէրին սիճիլլէրինի՝ վէ միլլէթին գայա տէֆթէրլէրինի պունլար Թուրաթարլըտը, վէ հէօճէթլէրի թէմէսիլլէրի՝ թաղագնամէլէրի վէ պու միսիլու հէր կէօնա սէնէտի՝ օնլար եազարլարտը։ Օնլար քէնտիլէրինի՝ նօմնատա պիլտիրլէրի իչուն չօգ պէօյիւք ապարլարտը։ Օնլար նօմնատա մէշք էտէրլէր իտի, օնու թէֆսիր էտէրլէր իտի. ի՛լմին անախ Թարընը Թուրաթարլարտը։ Պ֊օ֊է. ԾԱ. 52։ Սուվէսին սէտիրինտէ օֆուրուրլարտը, Սոփ. ԻԳ. 2. վէ նօմնսիլէր՝ հէմ նօ-

---

ղհրինտէ. զէրա փէյղամպէրին վասիթասի իլէ պէօյլէ եազըլմըշ տը։

6 Սէն տախի՝ եա՛ Նէթլէհէմ Յուդանըն տիյարը՝ Յուդանըն

ման խօճալարը տէնիլիլէր իտի, Պ֊է. Ե. 17, վէ՝ Ժ. 25։ Օնլար պիր ֆըրգայը մախսուսէտէն տէյիլլէր իտի, իլլա վահրիսեցիլէրտեն տէ օլա պիլիրլէր իտի, Սադուվգեցիլէրտեն տէ օլա պիլիրլէր իտի, վէ օնլար միլլէթին ա՛զիմ շուրա մէճլիսինին ազալարը իտիլէր։ Պու մահալտէ զիքր օլունան պաշ քեահինլէր վէ քեաթիպլէր՝ իչլիքմալ քի նէթմիշ իքի քիշիտէն միւրէթթէպ օլան՝ նէթմիշլէր տէնիլէն մէճլիս իտի, քի պու մէճլիս միլլէթին հէր պիր մահալահաթընը կէօրիւրիւտու։ — Օնլարա . . . ասրըպտը։ Օնլար փէյղամպէրլիքլէրի պիլիր պէլլենմիշլէր իտի, վէ օնուն մէրալ՝ Սեսիանըն նէրէտե տօղտուղունու օնլարտան էօյրէնմէք իտի. շէօյլէ քի՝ խաթէտիչի կիպի օնու էօլտուրէ պիլմին։

5. Նէթլէհէմ ղհրինտէ Նէթմիշլէր մէճլիսի՝ պու սիւալե պիր շէպկէսիզ ճեվապ վէրմէյէ հազըր իտի. զէրա փէյղամպէրլիք պու մահտէյէ գարար վէրմիշ իտի։ Օնլար Սեսիանըն կելմէսի խուսուսունտա՝ Յով. Է. 42տե տախի՝ պունուն կիպի սահհինլիք իլէ սէօյլէրլէր։

6. Սէն փախէ, և պյլն։ Պու

Digitized by Google

վաղիլէրինտե ասլա քիւչիւք տե-
ւոյէլին . զիրա անոնէն պիր վա-
լի չոգաճապ , քի օ՝ գավմըմ Յա-
ղոպէլի կիւտէճէք տիր :

7 Ով զէմանն Հերովդէս ա-

փէյղամպէրլիք՝ Ար. ե. 1տե պուլունուր : Պուրատա իսթիխ-
բաճ օլունան՝ փէյղամպէրլիքտե պուլունան սէօզլէրտէն պիր ազ
ֆարգ վար . լաքին մա՛նասը՝ վէ խուսուսա փէշին խապէր վէրմէ-
յէ մէրամ օլան մատտէ՝ եա՛նի Ա՛նթանէն փօղմաքընէն մահալ՝ պու
իսթիխրաճատա մէվճիւտ տիւր : Լաքին պունու տիգգաթ էթմէ-
լիյիզ քի , իսթիխրաճը էտէն Ա՛ատոմէոս տէյիլ տիր , իլլա
եէթմիշլէր մէճլիսի էտէյօր . վէ Ա՛ատոմէոս՝ սալթ օնլարընն Հե-
րովդէսէ պէօյլէ ճէվապ վեր-
տիքլէրինի նագէ էտէյօր :— Վ՛ա-
էնէր : Ա՛նիքատա պէնէ : Գա-
պիլէլեր՝ ֆամիլիասլարա թագ-
ատմ օլունուրլարընտը , վէ պին-
լէրճէ սայըլագրլարընտը : Ամոր
հէթեմիշլեր ճէմաաթը պուրատա՝
ի՛լմի քէնտի միւճիպինճէ դէնե-
նէյտ թա՛պիր օլունան պիր սու-
րէթթ իլէ՝ օվ ֆամիլիասլարընն՝ եա-
խօտ սաքին օլտուգլարը շէհիր-
լէրինն պաշտըրընը սէօյլէմիշլեր : —
Ակաթենէ : Ընլարընն իւզէրինէ
զուլմ իլէ հիւքիւմէթ սիւրմա-
յէճէք . իլլա պիր չօպան քէնտի սիւրիւսինիւ սատագամի վէ
տիգգաթ իլէ պէսլէտիյի կիպի Ակաթենէ տիր :

7 Ակաչնէ : Ով՝ պու խու-

լիմէրի կիպլիճէ չաղըրըպ՝ օնլարտան օվ կէօրիւնէն կրնտը-
զըն վազէթընը թասհիհ էթտի :

8 Ընտէն օնլարը Իսթէֆէ-
մէ կէօնտէրիպ տէտի . Ակիտիպ՝

սուատա թէքլաէտէ օյտուղունու
աշիքնար էթմէյէ խաթէմէդ ի-
տի : Ով՝ գօրդուղունու խալ-
դըն պիլտիյինի ասլա խաթէմէդ
իտի : Ով գուրտուղու նիյէթի
ֆասիտինին պիր ֆսէրի պիլէ
կէօրիւնմէմէյէ ճէհտ էյլէտի :
Ընլիմլեր իլէ կէօրիշտիւ , վէ
օնլարտան միւմքինի մէրհէպէ
հէր պիր քէյֆիյէթի թէքմիլ
էօյրէնտի . լաքին ճիւմլէսինի
փէք կիզլի պիր թարզ իլէ էյ-
լէտի , շէյյիլէ քի՝ պու շէյինի
խապէրի տիշարը յա չոգմասըն ,
վէ հէր նէ գատար միւմքիւն ի-
սէ , թէզ Գաւիլինի էվի խու-
սուսունտա հէր պիր միւզաքէրէ
վէ սէօյլէմէք պիլմէյն : Պու
հիլէպազ տիւշմէն՝ քէնտինին
գօրգուսու վէ ֆիլմնէյտի հէր լի-
սանտա ա՛յէմ չավ օլաճաղընը
տիւշիւնմէմտի :

8 . Տէքէպիւլ ընէֆրիւլ էթէն :
Հերովդէս՝ Ա՛նտիանըն տօղա-
ճագ օյտուղու մահալ՝ վէ պէյ-
քի չօճուղուն էաչընը էօյրէն-
տիքտէն ասնկրա՝ օնուն Հանկը
ֆամիլիասը սաքին օյտուղունու
էօյրէնմէյէ խատէյօր : Իմոր
պու խուսուսա իչինն՝ ա՛յիմ քիմ-
սէլէրի՝ օնլարընն խապէրի օլմա-
յարագ՝ ճասուսլուղա կէօնտէ-
րիր . վէ օնլարը պու նիյէթի ի-

Digitized by Google

չօճուգտան էօթիւրիւ տիգգաթ-
լէ թէփթիշ էտին, վէ պուլտու-
ղունուզ զէման՝ պանա խապէր
էտին, քի պէն տախի կելիմ՝ օ-
նա սէճտէ գըլայըմ։

9 Յամի օնլար փատիշահը
տինկլէտիքտէն սօնկրա՝ կիլճտի-

լէ կէօնտէրտիկի սըրը գալըպ
պիլինմէմէկ իչհուն՝ քէնտինին
ֆասըգ մէրամըները տինտարլըգ
փէրտէսի իլէ էօրթիւպ՝ օնլարը
գանտըրըտը քի, պուննու՝ վարըպ
օնլար կիպի՝ էնէնի տօղմուշ փա-
թիշահա պիչաթ էթմէկ իչհուն
էտէյօր։ Պաւնտան էօյրէնի-
րիզ քի, Ա. Նաթամազ քիմ-
սէլէր՝ քէնտի մէրամի ֆասիտ-
լէրինի տինտարլըգ փէրտէսի ի-
լէ էօրթմէկ եէնի պիր շէյ տէ-
չիլ տիր։ Բ. Նաթամազ քիմ-
սէլէր՝ էյի ատէմլերի՝ քէնտի-
լէրին ատ հէմման օ ֆիքիրտէ օլ-
մուղունա գանտըրմազա չալը-
շըպ՝ օնլարը՝ քէնտի ֆասիտ մէ-
րամլարընը իճրա էթմէկ իչհուն
ալէթ ատէյու գուլլանմազ եէնի
պիր շէյ տէչիլ տիր։ Էրուվ-
դէս վէ Նահոդոմ (Բ Մաք.
ժԵ. 7—11 պագ) կիպի ատէմ-
լէր՝ քէնտի մէրամի ֆասիտլէ-
րինի իճրա էթմէկ իչհուն՝ էթ-
մէյճէքլէրի եօգ տուր։

9. Կէնդօղօսօնդա կէօդէ-
կէրէ եըլտըզ։ Ո՞նմի օ եըլտըզ
օնլարա թէքբար կէօրիւնտիւ.
վէ պու՝ քէնտի վէկայէթլէրին-
ատ հէմման օ կէօրտիւքլէրի նըւ-

լեր. վէ իչլէթ կիւնտօղուսունատ
կէօրտիւքլէրի եըլտըզ էօնլէրին-
ճէ կիտէր իտի, թա քի կելիպ
չօճուղուն օլտուղու եէրին իւզէ-
րինտէ տուրտու։

10 Վ է օնլար եըլտըզը կէօ-
րիւնճէ, ղայէթ պէօյիւք շազ-

պէս պէլլի տիր քի, պուրատա
եըլտըզ թա՛պիր օլունան շէյ՝
ասըլ եըլտըզ տէյիլ իտի. իլլա
կէճճէլէրտէ հալա աչըզ օլտու-
ղու զէման կէօքտէն եըլտըզ
կիպի եէրէ տիւշէն միւնէվվէր
շէյլէր նէվինտէն իտի, քի էնիպ
մախսուս օ եէրի կէօռթէրտի։

10. Հ՚ոզ օլտո՚ռլը։ Ն՚ա՚նի
փէք չօգ սէվինտիլէր։ Պունտան
էօյրէնիրիզ քի, Ա. Ի՚լլահ՚ հէփ
Վ՚հրիստոսու պուլմազա արայան-
լարը գուլաղուզլայաճագ։ Բ.
Վ՚հրիստոսա վարանլար՝ իչպու
թայիֆէլէրտէն օլան քիմսէլէր
կիպի՝ "պէօյիւք շազլըգ իլէ
շազ" օլմազա սէպէպ պուլուր-
լար։ Գ՚ոփ. Բ. 10, 11. 20։
Գ՚ոլ՚թ. ԹԳ. 46—48։ Է՚ովվ.
ԺԵ. 9—13։ Մ՚ոլ՚. ՃԵ. 3։
Գ. Ի՚լլահընն օղլունա կէօրիւ-
րէն հէր պիր գուլաղուզլուգ գա-
պուլ օլունուպ՝ ալչագ կէօնիւլ
իլէ վէ միւթէչէկքիւր եիւրէք
իլէ օնուն արտընճա կիտիլմէ-
լի տիր։ Դ. Վ՚հրիստոսա կէօ-
թիւրէն շէյլէրին հիչ պիրսի՝
Վ՚հրիստոսուն եէրինէ գօնուլմալը
տէյիլ տիր։ Պու ա՚լիմ քիմսէ-
լէր՝ պու եըլտըզա՝ օնլարը Մ՚ե-
սիայէ գուլաղուզլայօր տէյիւ՝

Digitized by Google

լըգ իւէ շազ օլտուլար ։

11 Ամոի օնլար եվէ կէլիպ՝ չօ-
ճուղու անասը Աարիամ իւէ
կէօրտիւլէր , վէ տիւշիպ՝ օնա

սէճոէ գըլտըլար. վէ խազինէ-
լէրինի աչըպ՝ օնա ալթուն վէ
քիւնլիւք վէ միւրրի սաֆի՝ հէ-
տիյէլէր սունտուլար ։

սէճոէ էթմէտիլէր ։

11. Ինա սէճոէ ֆըլտըլար ։
Ինու պիր սարայտա պուլմա-
տըլար. լաքին եինէ օնա սէճ-
տէ գըլտըլար ։ Ինու փէք ճա-
գիր պիր հալտէ պուլտուլար.
լաքին եինէ օնա սէճոէ գըլտը-
լար ։ Ի կէօրտիւքլէրի եըլտըզ՝
էյէրչի պունտան էվվէլ օնլարա
պու գատար եագըն էնմէմիշ ի-
տի իսէ տէ, վէ պու գատար
ա՛զիմ զիյա իւէ կէօրիւնմէմիշ
իտի իսէ տէ, օնլար օնու շիմ-
տի ունութտուլար ։ Ճօճուղուն
միւպարէք պիքիր վալիտէսի՝ է-
յէրչի օնու գուճաղընտա թուճ-
մուշ իտի իսէ տէ՝ օնլար չօճու-
ղա պագարագ՝ վալիտէյի ու-
նումմուշ կիպի կէօրիւնիւրլէր ։
Ինլար եէրէ ֆոֆանըզ ցճոօղա
սէճոէ էզըտըլար ։ Ալ է Ինէհովա
"իւք տօղմուշու տիւնեագյա իտ-
խասլ էթտիյի զէման" (էյէրչի
պէջյէ պիր ալչագ վէ էտնա հալ-
տէ իսէ տասի) "տէր. Ալ է օնա
Ինլհարն հէվի մէլէքլէրի սէճոէ
էթտինլէր" ։ (Ինէր. Ե. 6 ։) —
Ասպինէլէրնէ ։ Ինա կէթտիր-
տիքլէրի փէշքէշլէրին սանտըգ-
լարընը վէ տէնքէրինի ։—Ինէ-
լէ ։ Պու՝ Ինլրապիամանտա
հասըլ օլուր՝ պիր ապաճտան չը-
գան զամի նէվինտէն պէյազ
պիր շէյ տիր, քի աղաճըն դա-

պուղունու չըզարլար , վէ զամգ
տիշարը ագար , անտէն օնու
թօփլարլար ։ Պու՝ աթէշտէ եան-
տըղը վագըթ փէք կիւզել պիր
բահա չըգարըր ։ Ինէհտիլէր
ի՛պատէթլէրինտէ՝ պունու չօգ
գուլլանըրլարըր ։ Ալ Եփ. բ.
1, վէ Զ. 15 պագ ։ — Ա՛է-
էլ ասֆէլ ։ Պու տախի Ա՛բրապիա-
թանըն պիր մահսուլու իտի, վէ
պունու տախի քիւնլիւք կիպի
պիր աղաճտան ալթըլարըր ։
Պու փէք ագը իտի. նիճէ քի
ատը Ի՛պրանիճէտ ագըլըգ մա՛-
նասընա տըր. լաքին Ա՛ըսըրտա
վէ Պաղեստինտէ չօգ գուլլա-
նըլըր իտի, վէ ա՛լէլհուսուս է-
լիւլէրի կէօմիքտան գուլլանըրլար
իտի ։ (Ինով. ծթ. 39 ։) Պու
ա՛լիմլէրին իշպու փէշքէշլէրի՝
եան՛նի ալթուն վէ քիւնլիւք վէ
միւրրի սաֆի՝ մէմլէքէթլէրինին
հասըլաթընըն էն ա՛լէտսը իտի ։
Ինլար՝ մալիք օլտուգլարը շէյ-
լէրին էն էյիսինի կէթիրտիլէր ։
Ալ է օնլար եվվէլա էնոփլէրնէ՝
վէ օնտան սօնկրա էէյէթլէրնէ
սունտուլար ։ Ամոի պունտան՝
պու տէրտլերի ալալըմ. Ա. Ա՛րիս-
տոտուն խրզմէթինէ քէնտիլէրի-
միզի՝ ճանլարըմըզը վէ թէնէկէ-
րիմիզի սունալըմ ։ (Հովմ. ծթ.
1 ։) Բ. Ա՛ալիք օլտուղումուզ
հէր շէյի օնա վագֆ էտէլիմ ։

Digitized by Google

12 Ալ և րիւյատե օնլարա՝ Էֆթալիդեսե տէօնմէմէյէ իլհամ օլունմաղըլա՝ քէնտի վաթանը-
ըընա ղայրի եօլտան կիմիտիլէր։
13 Ալ և օնլար կիմիտիքտէն սօնկրա, իշմէ Ներպոլն մէլէյի րիւյատե Յովսէփէ կէօրիւնիւպ

Էֆէ պիր շէյ եօգ ատուր քի, փէք գըյմէթլի օլտուղու իշիւն օնա տունուլամասըն։ ()՝ էն ա՛լէա շէյէ լայըգ՝ հէմիխինէ լայըգ տըր։
12. Լ՚ույ։ Ա՝ոպ. Բ. 13. 19. 22, վե Ա. 20 շէրհինէ պագ։ — Պ՚այէ եօլտան կիմիտիլէր։ ()նլար Էֆրովդեսե տէյիլ՝ իլլա Ա՚ստահա իթա՛աթ էմիտիլէր։ Պունուն կիմսի էօրնէգլէր իշիւն՝ Ենէյ Ա. 17. 21։ Վ՚ոպ. Դ. 19։ Ե. 29 պագ։ Էֆրովդէսին գուրտուղու ֆէնտլէր՝ տրը իտի. վե օ փէք սագընարագ տավըա-
նը իտի. օ՝ պիր եաճղլըշլըք օլ-
մասըն տէյիլ՝ ելսէն կելէն հէմ թէֆթիհ վե թէֆթէհհիսաիւ էյ-
լէտի, վե ճիւմլէսինի տին էօր-
թիւտիւ իլե էօրթտիւ, շէյլէ քի՝ քիմսե շիւպհէյէ վարմասըն։ Ա՚ստին Ա՚ստահ քի օնատան հիչ պիր շէյ կիզլէնմէզ՝ եարատմադ-
ըտըրն ֆէնտլէրինի պօշա էօգար-
մադըտա գատիր տիր։ (Ա Կօրնթ. Գ. 19։ Յոբ. Ե. 13։)
13. Վ՚ոլէքտ։ Ա՝էլէք՝ զալըմ գօվալայրճըյը վուրուպ էօլտիւ-
մէյօր. վե Ա՚ոպոլն եաղլանմը-
շը իւզէրինէ գալգան էլի գուս-
թուլմայօր. վե չօճուղու քէ-
տէտի. Վ՚ալգըպ չօճուղու վէ անասընը ալ, վե Ա՝ըսթգա գա-
չ. վէ թա պէն սանա սէօյլէյինէ-
մէք՝ օրատա օլ. զիրա Էֆրովէ դէա չօճուղու արպայամագ տըր, քի օնու հէլաք էտէ։
14 Լամտի օ գալգըպ՝ կէճէ ի-

սէրտէն հըշդ էմմէք իչիւն էլ-
լինտէ պիր եալընն գըլըճ իլե տուրմայօր։ Ելլա օ՝ սատէճէ Յովսէփէ պէլտահէն սագընմանըն ա՛տէթա եօլունու կէօսթէրմէյօր։
— Վ՚ոլ։ Ենղլնա կիպի՝ օնլարը թէլէֆ էմմէք իչիւն կէօքտէն աթէշ էնտի՛րմէք, իլլա Ֆօլ։ Ա՝ոպ. Ժ. 23 պագ։ — Էֆ-
լա՛տ էօկ։ Վ՚էնտոնինին 8ինշի խա-
ֆէտէ էջիւնտիւյիւ կիպի սէճտէ գըլմադը տէյիլ, իլլա հէլաք էմ-
մէյէ։ Ա՚լահընն ինսան Հագ-
գընա վէրտիկի Թա՛րիֆ՝ ինսա-
նըն քէնտի Հագգընա վէրտիկի Թա՛րիֆտէն էօգ ֆարդը տըր։
14. Կէճէ էլէ։ Էֆսան օ կէ-
ճէ։ ()՝ օ սաա՛թ գալգըպ՝ սա-
պահ ըշըղը կէօրիւնմէյէն՝ գա-
րանլըղընն եօլա տիւշտիւ։ Ալ և շիմտի՝ օ ա՛լեմլէրին կէմիրտիկի ալմտուն՝ չօգ իշէ եարայա պի-
լիրտիի։ Ղիւն քի, կէրէք եօլ-
տա՝ վէ կէրէք օլ եապանճըլար արասընա վարտըգլարը տիկարի ղուրպէմտէ՝ չօճուգ իչիւն վէ օնուն վալիտէսի իչիւն իգթի-
զալը օլան լէվազիմաթը օլ ա-
թտուն իլէ էլէ կէմիրէ պիլիր ի-
տի։ — Ա՝ըբա։ Վ՚ուրմադըդ-
ճըմզըզըն՝ վա՛տին տիկարը օլան

լէ չօճուղու վէ օնուն անասընը ալսը, վէ Ա՛ըսըցա կիլմտի.

15 Ալ է թա Ֆարվդխին էօ-
լիւմիւնէէք օրտատա իտի, թա
քի Իսպպտան փէյղամպէրին

վասիթատի իլէ տէնիլէն թէքմիլ
օլա, քի տէմիշ տիր. Ա՛ղուտմու
Ա՛ըսըցտան չաղըրտըմ։

16 Ա՛ղ զէման Ֆարվդէ՝ ա՛-
լիմլէրտէն զէվգլէնիլտիյինի կէօ-

Պաղէստին մէմլէքէթինտէն ան-
շարը պուլունտուղու՝ եալընըզ
պու տէֆա՝ տըր։ Ալ է պունտա՝
տիգգաթէ շայէսթէ քէյֆիյէթ
շու ատուր քի, Իսրայէլէ եհսիր-
լիկը էվի օլուպ՝ քէնտիլէրինէ գօ-
վալսըշ վէ էվլատլարընըն էօլ-
տիւրիւլմէսինէ պայիս օլան մէմ-
լէքէթ (Ղուծ. Է. 19)՝ Ա՛նթա-
լէքէվլի չօճուղուն սըղընաճագ
վէ սէլամէթ պուլաճագ եէրի
օլմուշ ատուր։

15. Ֆէրվէշէն էօլէ-մէնէ-
պէ։ Ա՛ռարիսլէրին էն էյիլէրին-
ատէն կէօրիւնիւր քի, օ՝ Ա՛րիս-
տոտուն ատամսընատան սօնկ-
րա՝ իքիսէն ատօրտէ գատար սէ-
նէլէրին պէյնինտէ էօլմուշ տիր.
լաքին մունթազա Հանկը սէնէ-
տէ էօլտիյիւ՝ շիմտի մա՛լիւմ
տէյիլ տիր։ — Ա՛նէփլ օլ։
Ա՛ատ. Ս. 22, 23 շէրհէ պագ։
— Ա՛ըբրտան ըղըբրտը՛։ Պու՝
Ա՛վէտ. ԺԱ. 1 տէ պուլունուր.
վէ Ա՛լլահընը՝ քէնտի գավմինը
Ա՛ռաէտին վասիթատի իլէ Ա՛ը-
սըրատան էղգարմասը Հագգընա
տէյլէնիր։ Ա՛նահանըն Հագգը-
նատ պիր փէյղամպէրլիք տէյիլ
իտի։ Ալ՝ աքին Ա՛տամէտս պու-
նատ՝ Ա՛ղրիսատուս նագլիյէթին-
տէ պու վուգուա՛ըր փէք ույ-
ղուն պիր Թարղ իլէ Թա՛րիխ

էյլէտիյի իշլուն՝ գուլլանմըշ տըր։
Ֆագիգաթ պու՝ իհմալ քի
խալգըն արասընատա պիր զարպի
մէսէլ օլմուշտուտ. վէ պուն-
տան պէօյլէ՝ Թէքմիլ օլտուտէ-
յի՝ միւնասիպ օլան Հէր պիր
խուսուսատա սէօյլէնէպիլիր իտի։
Ֆէր նասըլ իսէ, պիլիրիզ քի,
Ա՛ղրիսատոս՝ Ա՛լլահտան ատա՛վէթ
օլունարագ՝ Իսրայէլ միլլէթի-
նին էղգարըղը մահալտէն էղգտը.
վէ էյէր Իսրայէլ Ա՛լլահըն օղ-
լու՝ վէ փէք սէվկիւլիւ օղլու
(Ղէյ Գ. 22) իտի իսէ, Ա՛րիս-
տոս օնտան զէյատէ սէվկիւլիւ
Օղլու իտի։

16. Ալ այինլէ զալալէնդէ։ Օ՝
զանն էթտի քի, գուրտուղու
տուզագլար գավի իտի. վէ Հէ-
ման պիր ձէլսատ կէօնտէրիպ՝
եէնի տօղմուշ փատիշահը էպէ-
տէն Հէլաք էթմէյէն գօլայ պիր
շէյ Եօղուտուս։ Ալ՝ աքին ա՛լիմլէ-
րին օնա տէօնմէտիքլէրինի կէօ-
րիւնճէ, քէնտի ի՛թիպարընը Ֆա-
ճինմիշ սայմաղըլա, Հասէտտէն
վէ տարաղընըզգատան տօղուպ՝ մէ-
րամընը իճրա էտէմէտիյի իշլուն
օլ գատար ղազապը ԹուԹուշ-
տու քի, գուտուրմուշտա տէօն-
տիւ։ — Ա՛նէնկէմդէ վէ օնուն Հէթ
այնէյլէյնօ։ Ֆէրվէշ ատաքը-
լէրէ վէրտիյի էմրտա՝ Ա՛նթալէ-

Digitized by Google

վե օնուն հէփ սինօրլորընտա օ-
լան իւքի եաշընտան աշաղա ճիւմ-
մըշ տըր. վե պունուն իչիւն
պա՛ղըլարը Ա՝ատթէոսուն պու-
նագլինի ըճտա էտէրլէր։ Ի ա-
քին՝ Ը. Յիսէր պիր տէհրին
հէփ թարիխ եազանլարընը րու-
պար էտէրսէք, պուլաճաղըզ քի,
պիրի պիր վուգուա՛թ նագլ է-
տէր, քի օ պիրի օնու սալա
գլիքը էթմէմիշ տիր. վե պու-
թադտիրտե պիրինին սիւքիւթ
էթմէսի՝ օ պիրինին աշխեարէ
էթտիյի շէհաաէթէք գարշը խա-
պաթ օլամազ։ Բ. Ի՞նչիւն
Ա՝ատթէոս՝ հիչ տէյիլ իսէ Յով-
սեփոս գատար ինանըլմազա շա-
յէսթէք օլմայաճաղը պապալնտա
հիչ պիր սէպէպ կէօսթէրիլէ-
մէդ։ Գ. Յովսեփոս Երու-
գէսին հագգընա չօգ շէյլէր
նագլ էտէյօր, քի օնըլարը Ա՝ատ-
թէոս գլիքը էթմէյօր. լաքին
պիզ՝ պունուն իչիւն օնլարը րէտա
էթմէյօրուզ։ Դ. Յովսեփոս
Յէհուտի իտի. վե Ա՝ատթէոս-
տան սօնկրա եազըլըղնտան՝
Ի՛րիսթիանլըղը սահիհլիյինէ
իսպաթ օլաճագ պիր շէյի թահ-
րիր էտէճէյի՝ իհթիմալ տէյիլ
տիր։ Ա՝նուն՝ պունա գարշը
սէօյլէմէտիյի՝ սահիհ սլտուղուս-
նա փէք գուվվէթլի պիր իսպաթ
տըր։ Ե. Յովսեփոս՝ պունու
իսթէրընա սագլայաճագ գատար
սինէ էլմիշ տէյիլ իտի. եա՛նի
պու շէյ՝ վուգու՛ս պուլտուղունա-
տա, ս՝ փէք քիւչիւք իտի. վե

րիւնճէ, ղայէթլէ ղազապլէնտի,
վե կէօնտէրիպ՝ Ի՛սթէլէհէմտե

հէմին էթրաֆընտա օլան հէր
պիր մահալի՝ եա՛նի հէփ էիֆթ-
լիքլէրի վե չէրկէզլերի վե օպա-
լարը վե քէօյլէրի իչէրի գօմու-
շուտու, շէօյլէ քի՝ ապատրըը
հէր վէճհ իլէ էօլիւմտէն գաչա-
մասըն։ — Ի՛սէ եաշընտան ալտը։
Յիսուս պու վագըթտա իհթիմալ
տըր քի պիր եաշընտան դիյա-
տե տէյիլ իտի. լաքին Երու-
գէս՝ իքի եաշընտան աշաղա օ-
լանլարըն ճիւմլեսինի ֆէրմանը-
նըն իչինէ ալտը։ Պու հէյլաք
էթմէկէ իսթէմէտիյի չօճուգ տա-
խի պէրապէր օլ ա՛լէսեվի գըր-
ղընըն իչինտե օլտուղու թագ-
տիրտե, նէ գատար պիսուչ նու-
ֆուս գբրրլաճաղը՝ օնուն վազի-
ֆէի հալի տէյիլ տիր։ — Ն՛ի՞սէ
չըճ-էլտը։ Ի՛նանմիճէտե՝ ճիւմ-
լե էչէչ չօճուգլարը եաղըլըյը
տըր. էշէլտը տաևի էօլտիւրմէ-
յէ պիր սէպէպ եօղուտու։ —
Օ՛ֆտաճա իէօթէ։ Ի՛սանէ 7 պագ։
Ա՝՝ թահմին էթտի քի, չօճու-
ղուն եաշընը պիլիր իտի. լաքին
վէրտիյի էմլտե՝ օլ եաշըն այնէ
ընդէբըճը սէօյլէմէյէ վազիֆէսի
առէյիլ տիր։ Պէլլի տիր քի, օ-
նուն մէրամը՝ վէրտիյի էմրին
ղէմինինի պէօյլութմէք իտի. չէօյ-
լէ քի՝ ապատրըը չօճուգ տախի
շիւպհէսիզ իչինտե պուլունսուն։

Պու չօճուգլարըն հէյլաքի՝ Ն՛է-
հուտիլէրին թէվարիխինի Հազան
Յովսեփոսատան գլիքը օլունմա-

թաահիհ էթաիյի զէմանա կէօ-
մնզէրմ վէ եավաշ ախլէագ
կէօսթէրտի ։ Ա՛երովդէս՝ քէն-
տի էմրի իլէ՝ քէնտինին կիւզէլ
գարըսը Ա՛ուրիաննայը շէհրին
մէյտանընընա գաթը էթուրտի.
վէ պիրազտան սօնկրա՝ օնուն
ատասը Ա՛էքսանտրայը տաիի
էսլտիւրթուի ։ Ա՛էնտինին ի-
քի օղլու Ա՛էքսանտրոս իլէ Ա՛-
րիսթովուլոսու քեամիլ սինէ՝
վէ էվէնտիշ հէմ չօղուգ չօճուգ
սահիպլէրի իքէն՝ սաղլօղպ վէ
պօշ շիւպհէլէր վէսիլէսի իլէ
հապստա պօղտուրտու ։ Ա՛էն-
տինին սօնկ խաթթալըղընտա՝ վէ
էօլմէսինտէն եաղընըղ պէշ կիւն
էվվէլ՝ էն պէօյիւք օղլու Ա՛նտի-
պատրոսուն գաթը օլունմասընա
էմր էյլէտի ։ Ա՛օլմէսինտէն ազ
էվվէլ՝ պիւթիւն Ա՛էհուտիսթա-
նա ֆէրմանլար կէօնտէրիպ՝ միլ-
լէթին հէփ պէօյիւքլէրինին կէլ-
մէսինի էմր էյլէտի ։ Ա՛նլար
պու էմրէ իթաաա՛թ էտիպ կէլ-
տիլէր. զէրա կէլմէյէնլէր իչիւն
ճէզա՝ էօլիւմիւ թաՅին էյլէմիշ
իտի ։ Ա՛մտի օնլար կէլինճէ,
ճիւմլէսինի պիր մահալէ գաիսա-
տը. վէ գըղ գարընտաշը Ա՛ալօ-
միյի հէմ օնուն զօճասը Ա՛էքք-
սէսի չաղըրըպ՝ օնլարա ատէտի
քի, "Ա՛հալէա պէնիմ է՛օմրիւ-
միւն կիւնլէրի թէքմիլ օլույօր.
վէ պիլիրիմ քի, Ա՛էհուտի միլ-
լէթինին՝ պէնիմ էօլիւմիւմտէն
զիյատէ հաղը էթտիյի շէյ եօգ
տուր ։ Ա՛մտի մէմլէքէթտէ պու-
լունան հէփ պէօյիւք ատէմլէր

էյէր Ֆովսեփոս պուննու՝ Ա՛է-
րովդէսին էօմրիւնիւն նագլիյէ-
թինի եաղմաղա գուվլանտըղը՝
Ա՛երովդէսին միւսաահանէճի մու-
էրրիխի Տըմըշգիլը Ա՛իգօլաօսուն
թաարիխինտէ ւզուվլմատը իսէ, օ-
նու քէնտիսի զիքը էտէճէյի ին-
թիմամ աէյիլ տիր ։ Զ. Ա՛նթո-
լէհէմ պիր քիւչիւք գասապա
իտի. վէ Ա՛երովդէսին պու գա-
տար աչըգ եարամամազըդլարը վէ
ա՛լէսսէվի զուլումլարը արասընա-
տա՝ պիր գաչ մա՛տամ չօճուգ-
լարըն գաթլինին խապէրի Ա՛նթո-
լէհէմին վարօշլարընտան սիչա-
րը եէթիշմէմիշ կիսի պիր շէյ
իտի ։ Պիւթիւն միլլէթին նա-
զարընտա Ա՛երովդէս պիր մէք-
րուհ վէ գանը՝ վէ զալիմ զա-
պիթ իտի ։ Ֆովսեփոսուն նագլ
էթտիյի Ա՛երովդէսին նէֆրէթ
կէթիրէն ա՛մլէրինտէն՝ պիր
էօրնէք իչիւն՝ պիր գաչընը զիքը
էտէրիզ ։ Ա՛նլար Ա՛ուրիան-
նանընն գարընտաշը Ա՛ուրիաննո-
լոսու՝ Ա՛նրուսաղէմ խալգը օնա
պիր մուհապպէթ կէօսթէրտիք-
լէրի իչիւն՝ օն սէքիզ եաշընտա
իքէն էօլտիւրտիւ ։ Փատիշահ-
լըղընըն եէտինճի երլընտա՝ քէն-
տի գարըսը Ա՛ուրիաննանընն պէօ-
յիւք պապասը Ա՛երգանոսու՝
սէքսէն եաշընտա փիր իսթիար
իքէն էօլտիւրտիւ ։ Պու Ա՛եր-
գանոս՝ պունտան էվվէլ Ա՛երով-
դէսի էօլիւմինէն գուրթարմըշ
ըտը. վէ թաւլէյին հէր պիր կէօս-
թէրտիյի ա՛քսի հալտէ՝ պիր

էէ չօճուգլարը՝ ա՛լէքսէրտէն

րէ՝ գըրտը ։

17 Հ)Ա զէման Նրոմիա փէյ-
ղամպէրտէն տէնիլէն թէքմիլ
օլտու, քի ահմիշ տիր.

18 Ասամատա սէս՝ ֆիղան վէ
աղլայըշ վէ չօգ սըզլայըշ ի-
տիլտի, Ասաքէլ չօճուգլարընը
աղլարըտը՝, վէ թէսէլլի գա-

շիմտի մահպուս օլարագ սիզին
էլինիզտէ տիր ։ Պէնիմ ճէսէ-
տիմտէն սօնկ նէֆէս չըգտըղը
անտէ՝ էօլիւմիւմ խայգա մա՝-
լիւմ օլմազսան՝ ա՝պքէլլէրի պու
մահպուս քիմսէլէրին իւզէրինէ
տալը վէրին, վէ օնլարըն ճիւմ-
լէսինի գաթլ էտին . օ զէման
պիւթիւն Նէհուտախթան վէ հէր
տիր ֆամիլէս՝ էյէրչի խոթէ-
քէյէրէք իսէ ան՝ վէֆաթըմտա
աղլայըշլ եաս չէքէճէքլէր՝՝ ։ —
Հոմանիտա տէր քի, օ՝ կէօզլէ-
րինտէն եաշլար ագարագ օնլա-
րա՝ քէնտինէ օլան մուհապ-
պէթլէրինէ՝ վէ Ալլահ աշգընա
անտ վէյտորմըշ իտի, քի օնա
պաս իհսանը էթմէքտէն կէրի
գալմասընլար ։ Նտոի պէս պէլ-
լի տիր քի, պէօյլէ պիր աստէմին
էթմէկէճէկի զուլմ ու զաղար վէ
քէօթիւլիւք եօզուտու ։ Ալ Հ
շէհապէսիզ՝ օնուն հէվի գօրգու-
լու եարամազլըգլարը՝ Ալլահըն
զէքր տէֆթէրինտէն մա՝տա սա-
յիր մահալտէ գայտ օլմուշ տէ-
յիւլէր ։

17 . Ա)Նէ+մլ ըլտա ։ Պուրա-
տա պու "Ընէ+մլ ըլտա" սէօզիւ՝
պէս պէլլի տիր քի, պու մա՝նա
իլէ գուլլանըլմըշ տըր քի, Նէ-
րիմիա փէյղամպէրին սէօյլէտի-
յի սէօզլէր՝ Ա՝ատթէօսուն նապտ
էթտիյի վուգուա՝թա մուվաֆֆագ

18 Ասամատա սէս՝ ֆիղան վէ
աղլայըշ վէ չօգ սըզլայըշ ի-
տիլտի, Ասաքէլ չօճուգլարընը
աղլարըտը՝, վէ թէսէլլի գա-

կէլիրլէր անկլատըյօր ։ Ա՝ատն .
ը . 22, 23, վէ ՚ . 15 շէրհի-
նէ պագ ։

18. Ասա ։ Պու՝ Նէմէլէհէմ-
տէն փէք ուզագ տէյիլ՝ Նինի-
ամին սըպթընտա քիւչիւք պիր
գասապա իտի, քի Յակուբ նա-
հապետին գարըսը Ասաքէլ օ-
րատա կէօմիւլմիւշտիւ ։ —
Ակ . . . էլէյհիսսէ ։ Նշպու խա-
թիխրաճ՝ Նէբմ. ԼԱ . 15 տէն
ալընմըշ տըր ։ Պու փէյղամ-
պէրլիյին սապլ իլգ մէրտմը՝
Ագդեկիա փատիշահըն եէնիլմէ-
սինտէն սօնկրա՝ խայգըն եէսիր-
լէյէ կիրմէսինին գաստավէթլի
վուգուա՝թընը թա՝րիխ էթմէք
իտի ։ Նլաւուզարդան սէրա՝տ-
քէր Նէհուտիլէրտէն հէվի
թուէթաուղու խայգը՝ եէսիր տէ-
յիւ Ասամայա կէօթիւրտու , վէ
Նրմիա քէնտիսի տախի օնլար
իլէ պէրապէր զինճիրպէնտ ի-
տի ։ Նէբմ. խ . 1—5 ։ Ը էհրին
հէլաքինտէն գուրթուլա պիլէն-
լէրին Համին Համըլ օլաճաղը հագ-
գընտա գարար վէրմէք՝ օ զա-
լիպ օլան զալիմին էլինտէ խտի ։
Ա՝ինճալ քիպարլար գաթլ օլուն-
տու . փատիշահըն օղուլլարը էօլ-
տիւրիւլտիւ , վէ օնուն կէօզլէ-
րի ցուլտու , վէ պագըր զինճիր-
լէրէ վուրուլտու . վէ թուէթաու-
լան խայգ՝ պու տիւնեատա քէն-

Digitized by Google

պուղ էթամէզ իտի. զերա եօգ ի-
տիլէր։

19 Ա Ե Հերովդէս էօլիւնճէ,

տիլէրինէ գըյմէթլի օլան հէր շէյի կէրիյէ պրաղըպ՝ եահօտ տահա տօղրուտու՝ պիւթիւն պիւ-
թիւնէ ղայպ էտիպ՝ եէսիրլիյէ սիւրիւմէք իչիւն մէզքիւր գա-
տապատէն եօլա չըգարըլտը։ Ն-
իւրէյի գատավէթ իլէ տօլտու-
րան պու միսիլտու պիր սէյրա-
նը՝ փէյղամպէրին սէօզլէրի էյի
թա՛րիֆ էտէրլէր։ ||Տոթէլ Պու՝
Յակոբ նահապետին սէվկիւլու
գարըտը՝ վէ Յովսէփ իլէ Ռա-
հիամինին վալիտէսի խտի։ ()՝
էվլատ էտինմէք արղուտունա
տիւշմիւշ իտի։ ||Տարայէլ իլէ
Յուդանըն իւզերինէ կէլէն խա-
րապլըգլար՝ օնուն էվլատլարընը
թէկէֆ էյլէտիլէր։ Ա Ե փէյ-
ղամպէր պուրատա՝ ի՛չմի շի՛րե
մախտուտ պիր տուրէթ իլէ օնու
զիքըր էտէյօր. կէօյա քի՛ ||Ա-
քէլ մէզարտան գալգըպ էթրա-
ֆընա պագաբ, վէ էվլատլարըն-
ատան հիչ պիրինի կէօրէմէմէյի-
լէ՝ օնլարը քիւլլիյէն թէկէֆ
օլմուշ թահմին էտէյօր. վէ պու
աչպէպտէն աղլայարագ փիղան
էտիպ թէսէլլի օլմասընը խոթե-
մէյօր։ Ի՛շպու՝ մէզարը պու գա-
տար նագըն օլան չօգտան պէ-
րու էօլմիշ չօճուգլարընը փէք
սէվէն պիր վալիտէնին մէզար-
տան գալգըպ էվլատլարընըն հէ-
լաք օլտուգլարընը կէօրմէյիլէ
օնլարըն պէլատը իչիւն ֆէլեսատ
ու փիղան էթմէք միտալի պիր

իշթէ Ռապպըն մէլէյի Ա՛ըսըր-
տա Յովսէփէ բիւյատէ կէօրիւ-
նիւպ տէմի.

թէշպիհտէն ղիյատէ՝ պու վու-
գուա՛թէ ինսանըն տիգգաթընը
ճէլպ էտէն թէշպիհ օլմամազ։
Էմ տաթի հէմման պու սէօզ-
լէր՝ Ռահաթլէհէմ վալիտէյէրինին
Էրովդէս էվլատլարընը հէլաք
էթտիյի զէման տէրտ ու քէտէր
վէ գատավէթլէրինի տէ փէք
կիւպէլ պիր թարզ իլէ թա՛րիֆ
էտէր։ Յ վալիտէյէրտէն պիր
չօղու՝ էլսպէթէթ Ռաքէլէն սիլ-
սիլէսինտէն իտիլէր. վէ էլպէթ-
թէ օ գանըը վուգու՛աթտէ հէր
պիր ֆամիլեատա եաս վէ ֆի-
ղան վար իտի։ Ա Ե պու "ֆի-
ղան վէ աղլայըշ վէ չօգ սըզ-
լայըշ" Ռահաթլէհէմտէն ||Տամայա-
տէք իշխտիմիշ թա՛րիֆ օլու-
նույօր, վէ օնլարըն պէօյիւք
վալիտէյէրի օլան ||Տաքէլ՝ օնուն
սէպէպի իլէ մէզարընտան ու-
յանմըշ՝ վէ օնլարըն ֆէրեատա-
լարընտա էօն այագ վէ եաս ու
գատավէթլէրինտէ իլէք օլմագ ի-
չիւն գալգմըշ կէօսթէրիլիյօր։

19. Էրովդէս էօլիւնճէ։ Պագ
15 խանէնին չէրհինէ. Ա՛լեահըն
ինհիգամը՝ թէզ վէ գօրգուլու
պիր թարզ իլէ նէթիշտի։ Էռ-
րովդէս էօլտու. վէ Յովսեփու-
տուն օնուն էօլմամու. Հագգընա
վէրտիյի նագլիյէնի վէք գօր-
գուլու տուր։ ()նուն մա՛րտը
փէք ազը վէ մէքրուհ իտի. վէ
օնուն ղայթի օլունմազ խորտը
օնու՝ հէմ քէնտինէ պիր պէօ-

Digitized by Google

20 Վասիգըզ չօճուղու հէմ ա-
նասընը ալ, վէ Իսրայէլ տիյա-
րընա կիթ. զիրա չօճուղուն ճա-
նընը սրայանլար էօլմիւշլէր տիր:
21 Իմի օ գալիգըզ՝ չօճուղու
հէմ օնուն անասընը ալսը, վէ

Իսրայէլ տիյարընա կէլսի:
22 Լաքին Էհհուտիսթանտա
Ալքեղայոսուն՝ պապասը Ֆե-
լոմէդես եէրինէ փատիշահլըգ
սիւրտիւիւնիւ իշիմէմէք իլէ, օ-
րայա վարմադա գօրգտու. վէ

յիւք իսքէնճէ՝ հէմտէ էթրա-
ֆընտա օլանլարա պիր պէլա
էթմիշ իտի:
20. Ալըճը-ղէբ: Նա տալթ Ֆե-
լոմէդես՝ եահօտա Ալնատիպատրոս
տախի. քի պու Ալնատիպատրոս
Ֆելոմէդեսին պէօյիւք օղլու օլ-
մադըղը, Յիսուսուն էօլիւմինէ
պապասընընը գուրտարմադա գաստ
ու նիյէթիմ ճանն ուտիլաճէն իճրա
էթմէյէ իսթէմիյի թահմին օ-
լունա պիլիր իտի: Ընլար էօլ-
միւլէր. լաքին չօճուգ եաշայօր:
Ֆելոմէդեսլէր էպէտճէն եաշա-
մադըղար. Քրիստոսու վէ օնուն
Քիլիսէսիէնի գօվալայանլար տա-
խի էլպէթթէգ էօմէլի՝ վէ շէրա՝
տաթա վարմադը տըրըլար: (Կողթ.
ժԲ. 23, 24: Նում. ԾԱ. 12:
Գան. Ը. 25:)
22. Ալբէղայոս: Ֆելոմէդես
իւչ էրքէք էվլատ պրագմիշըտը,
վէ փատիշահլըղը օնլարա թագ-
սիմ օլունսուն: Ալքեղայոսա
Էհհուտիսթանտա վէ Իտումիա վէ
Սամարիա մէմլէքէթլէրի՝ փի-
լիպպոսա Իտուրիա իլէ Տրաքո-
նիթիա սէմթլէրի (Լուկ. Գ.
1)՝ վէ Ֆելոմէդես տէնիլէն՝ Յով-
հաննէս վաֆթիզիզ էտիճիյի
գաթալ էտէն Ալնթիպասա Գա-
լիլէա մէմլէքէթի տուշտու: —

Գօրգոս: Ալքեղայոս գալիմ վէ
մէրհամէթսիզ ախլէագէ մաղլուբ
պիր քիմսէ իտի, վէ այնի պա-
պասընա պէնկզէր իտի. պունուն
իչիւն Յովսէփ գօրգտու քի, օ-
նուն հիւքիւմէթ սիւրտիւիւ
մէմլէքէթտէ էսին օլսմազ: Պու
քիմսէ՝ հիւքիւմէթ էլինէ կէչ-
տիյի կիպի՝ իւչ պին Էհհու-
տիյի պիրտէն հէյքէլին իշինտէ
գաթալ էյլէտի: Տօգուղ սէնէ-
տէն սօնկրա օ՝ քէնտի ֆէնա-
քիար վէ զալիմ օլսուղու ի-
չիւն՝ Ֆելոմէդես Իմիէրաթօրուն-
տան շիմտի Ֆրանսա տէնիլէն
մէմլէքէթի թարաֆլարընա սիւ-
րիւլտիւ: — Ալըճմ օլսունսուղ:
Ընա Ալլահ թարաֆընտան
մահսուսէն պիր խապէր կէլիպ՝
մէմլէքէթինի պիր ախէր սէվինի-
նէ վարմադա թա՛յին օլունտու:
Իմտի պիզ տախի Ալլահը հէր
եօլումուզտա իգրար էթմէյիմիզ
թագտիրտէ, աճապա օնտան
գուլաղուզլուգ վէ պիզէ եօլ
կէօսթէրիր տէյիւ իւմիտ էտմէ-
մէզմիյիզ: Ասղ. ԽԸ. 14: ՀԳ.
24: ՃԻ. 6, 7: ՃԻԱ. 8: Ա-
ռակ. Գ. 6: Նում. Լ. 21: ԽԸ.
17: — Կանխ: Յովսէփէ "Ի-
սրայէլ տիյարընա" կիթմէյէ տէն-
միշ իտի (խանէ 20). վէ կէրէք

Digitized by Google

ւիւյատաե իւշամ օլուննմաղըլա Վ՝ալիլլեա սեմթելլրինեե կիթեմի ։

23 Ա՛ե վաղըպ՝ Ն՝ազարեթ աենիլլեն շեհրտե սաքին օլտու. շեպլե քի փեդլամպերլլըրտեն՝ Ն՝եհուտիսթեան կերլեք Վ՝ալիլլեա օ տիյարըն իշինտե իտի ։ Ի՛մոի ե՝ պու սօնկրաքինե եա՛նի Վ՝ալիլլեպչ վարմաղա միւնասիպ կեօրտիւ. շիւնքի օրատա հիւ-քիւմեթ սիւրեն Ը՝նթիպաս՝ գա-ըրնտաշընա րուպարւ օլուննարագ՝ ՄԻւլպիմ պիր հիւքիւմտար իտի. վե օնուն հիւքմիւ ալթընտա րա-հաթ օլա պիլիր իտի ։

23. Ն՝ազարեթ ։ Պու Վ՝ալիլլեա-տա՝ Ա՛ւտիաձնայումուն պաթը թարաճընտա պիր քիւշիւք գա-ռատպա օլուպ՝ Ա՛արիամըն պուն-տան ագաեմ սաքին օլտուղու մնահալ իտի ։ (Վ՝ո՛ւ. Ա. 26, 27։) — փեդլամպերլլըրտե ։ Պաղ Ա. 22, վե Ե. 5. 15 կիպի պիր մախ-տուս փեդլամպերլլիքտեն տեդիլ ։ Պէս պէլլի տիր քի, Ա՛ատթե-ոս պուրատա՝ Ը՝րիստոսուն հագ-գընա փեդլամպերլլիքլերինին ա-լեսսէվի բուհու վե պաշլըճա ճե-բամընը տեմիք իսթեդօր։ Ընան պու տիւնեատե ֆու գարատեն օ-լաճաղընը Թահգիր վե ըէտտ օ-լաճաղընը՝ վե ա՛ղիմ խօրլուգ իլե պագըլաճաղընը Վ՝աւիթ փեդլամպեր փեշին սեդլեմիշ իտի ։ Ա՛աղ. ԻԹ. 6—21 ։ գթ. 7—9 իլե՝ Յովե. Է. 3—5 ։ Հո՛վմ. ժե. 3 րուպար էլլե. վե Ն՝ասպիատան տախի՝ ԾԳ. 2, 3. 7. 9. 12, վե սպիր

փեդլամպերլլերտեն փեշին սեդլե-նմիշ իտի ։ Ն՝ազարեթ եարա-մազլըք վե ճհմալեթ խուսու-սունտա ղայեթ մեշհուր պիր մահալ իտի, վե օրատան օլ-մագ՝ էտնա սիլսիլետեն սպրըլ-մագ վե խալգըն նազարընտա ալչագ վե Թահգիր օլունմագ ի-լե պէրապէր իտի, Յովե. Ա. 47 ։ Է. 52 ։ Ա՛ե Ը՝րիստոսուն հագգընտա փեդլամպերլլերին փեշին սեդլեմիքլերի հալ հեման պու իտի ։ Ի՛մոի օնուն պուն-ճիլեքին պիր ալչագ վե էտնա վե եարամազ վե մմլեքեթին պիր քեօշեսինտե օլան պիր մա-հալին միւթեմեքիւնլերինտեն օ-լուպ՝ պէօյլե մահալին սաքինե օլտուղու իշին սիթեմ վե հա-գարլեթ իլե խալգտան Թահգիր օլմասը՝ փեդլամպերլլիքլերին Թեքմիլ օլմուշ օլմասը սպրըլը։ "Ն՝ազարեթլի Յիսուս" իսմի ի-լե տենիլտիի հեր պիր վագըթ-տա (Յովե. ժԸ. 5. 7։ ժԹ. 19)՝ պու փեդլամպերլլիք Թեք-միլ օլուրուտու ։

1. Ընդ Ա՛ե-նէրթե ։ Ի՛նտեն, օլ վագըթտա՝ եա՛նի Ե՛երուվ-դես Վ՝ալիլլեանըն տահա րուպ՝ պաշըսը իքեն, (Վ՝ո՛ւ. Գ. 1, 2,) վե Յիսուս տահա Վ՝ալիլեատա սաքին օլուպ՝ ումումի խրզմԹի-նե տահա հիւմմեդտեն ։ — Ա՛ֆ-

էտիպ՝ տէր խոթ.

հանդիսաւ Ա՛զիզ Ֆէլիս (Դատաւորը) իմի շերիֆի իւէ վաֆթիզ էթմէզ խոր. վէ անուն շայիրտէրինտէն պա՛զըտըը՝ Ա՛լլահտըն պիր մախտուս իւչիւնճիւ Ընֆաթը վար օտուզտուռու պիւէ պիւլմէզլեր իտի։ (Գործ. ԺԳ. 1—5 պագ.)։ Ընուն վաֆթիզի՝ Ա՛լլահտըն էօքի իւէ երէնի թանըմմաթըն զինճիրինտէ պիր փէքմուհիմ վէ իգթիւալը Հայգտ իտի։ Ասկէրլերտանտէր քի. "Ծ պիր քեօփրիւ միսալի իտի, քի Հէհուտիլէրին վաֆթիզինտէն Վէրիւտուսունքինէ պիր եօլ իտի. վէ էվվէլքինտէն իւաթիւն՝ լաքին ասնկրաքինտէն էտնա իտի"։ — Հէհուտիլէն վէօ Գու՝ Ընուսաղէմին կիւնտօղուսու թարաֆընտա՝ Յորդանան իւէ Ա՛օլմիւշ տէնիլէն տէնիլին պէյնինտէ օլ տաղխաթան վէ թաշըրք վէ էհալիսի ազ օլան մահալ իտի։ — Ա՛օղ եոխ պէք եոխ։ Գու սէօզ Ընունանիճէնտէ օլտուղու կիպի՝ պիր տէլլալ կիպի պիր շէյ իչիւն չաղըրմագ մա՛նասընա տըր։ Հէնի Ա՛տտա պու սէօզիւն մա՛նասը՝ պիր պէօյիւք կէրչէքլիլի խայգա իլան վէ պէյան էթմէք տիր։ Յովհաննէս պիր տէլլալ կիպի՝ Ա՛ոսիանըն կէլմէսինին եոգլաշըղընը նիտա էտէր խոր։ Ո՝ Ա՛հարոն ֆամիլեասընտան պիր քեահին իտի. լաքին Հէյքէլտէ խըզմէթ էտճէք եէրինէ՝ էօլտէ վա՛ղ էտէյօր։ Ա՛ոպ. ԺԱ. 7։

ԷՀՈՒՏԻԼԷՐԻՆ ՀԷՕԼԻՆՏԷ ՎԱ՛Ղ

ինէ էօյի Յովհաննէս։ Պու ա՛ճայըպ վէ մէշհուր պաթ՝ օղ ղաւյէթի տինտար քիմնէլէր օլան Ո՛աքարիա քեահին իւէ Էղիսաբէթին օղլու իտի. վէ Ո՛րիստոսուն էօնիւնճէ կիտէնի իտի։ Ընուն սիլսիլէսինին վէ տօղմսընըն ա՛ճայըպ էհվալի խուսուսունտա, Գործ. ԱՌ. 5—25, 57—80 պագ։ Ընա վաֆթինէ եոխի տէնտի. չիւնքի օ՝ պու տիշարը քի պին օլան վաֆթիւէ իւէ Էհհուտիլէրտէն պիր չօգ խալգը՝ կիւնահլարընը թէրք էտիւ Ա՛նտիայը գապուլ էթմէյէ հայդը օլմուշ օլմասընը իգրար էտէնլէրին սայսընա գապուլ էյլէտի։ Ա՛ֆթիզ՝ պին նափագըղընտան պիր փաքէնտէն նին նիշանէսի կիպի՝ օլ զէմանէ Էհհուտիլէրէ մա՛նիւմ իտի։ Ընալը՝ փութիֆէրէսթէլէրտէն քենտի տինլէրինէ գապուլ էթտիքլէրի հէր պիր քիմսէյի տապխի հէմ սիւննէթ էտէրլէր իտի հէմ տէ վաֆթիզ էտէրլէր իտի (Կորնթ. Ա. Ա. 2 պագ)։ Ա՛աքին Յովհաննէսին վաֆթիզի՝ Էհհուտիլէրինքինտէն պիր տէրէճէ իլէրի օլարագ՝ ֆարգը իտի. չիւնքի պու՝ նապընըզ պիր տինին սաւէճէ պիր պին նիշանէսի տէյիլ իտի. իլա օնու գապուլ էտինլէրտէն՝ թէվպէյէ լայըգ մէյվէլէր իւէ պէյան օլունան պիր է՛ամիւր թէպտիլի մաթլուպ օլունուր իտի։ Ա՛աքին հէրնէ իսէ, Յովհ-

Digitized by Google

2 ի՛նչ վախճան էտին . զերա կէօք-

2. ի՛նչէ էտին։ Կիւնահ իչիւն գասավէթ չէքիսկ՝ օնու թէրք էտին։ Պու լուղէթ՝ նու-նանիձէտե օլտուղու կիպի՝ Ա՛լլահ վէ րուհանի մնատաէլէր խուսուսունտա պիր քէօթիւ իշ իչիւն ա՛գլ վէ նիյէթ վէ ա՛մել ու հարտաքեթ տէյիշտիրմէք պէյան էտեր. վէ էլպէթթէ պուտունուն իլէ՝ կէչմիշ կիւնահկարը իչիւն պիր ա՛զիմ գասավէթ՝ վէ հէր տիւրլիւ պինամուսլուգտան ահ օնմէք տոխի անկլաշըլըր։ Գ ի՛նփ. Ը. 47, 48։ Յոբ. Խը. 6։ Ե՛զէկ. ԺԸ. 30—32։ Ա՛ռտ. Գ. 17։ ԺԱ. 20։ ԺՌ. 41 իլէ, Յոէլ. Գ. 5—10։ Ա՛ռտ. ԻԱ. 29—32։ Ա՛ռէ. Ը. 4. 15։ Ջ. 12։ Պ՛ռէ. ԺԳ. 3. 5։ ԺԵ. 10։ ԻԳ. 47։ Կ՛ռջ. Ռ. 38։ Գ. 19։ ԺԱ. 18։ ԺԷ. 30։ Ի. 21։ ԻՋ. 20։ Ռ Կ՛ռնի. Է. 10։ Ռ Տի՛մ. Ռ. 25։ Ռ Պէթ. Գ. 9։ Յայտ. Ռ. 6. 21 րուպար օլունա։ Յովհաննէս քէնտի իւրզմէթինի պաշլատըղը ղէմանն՝ Ե՛հ հուտի մի՛լէթինին պիւթիւնիւ ղայէմ պօզուգ վէ նատամազ իտի, վէ թէվպէհսիզ՝ նատտա պիւթիւն հիւրէքլէրինի վէ ճ՛օմիւրլէրինի թէքմիլէն էյիյէ թէպաիլ էթմէտիքճէ, Ա՛եսիատը գասպուլ էթմէյէ վէ օնուն ախլէագընը անկլատաղա վէ կէլէճէսինին մէրատընը ֆէրզ էթմէյէ՝ եահօտ օնուն փատիշահլըղընըն պէրէքէթլէրինին սէֆատընը սիւրմէյէ վէ լէզզէթինի

լէրին փատիշահլըղը նատլաշ-

ալմադա քիւլլիյէն հաղըր տէ-յիլլէր իտի։ — Կէօ՛վքէն ֆոփշահլըղը։ Ա՛ատթեոս՝ Կրիսթիանլըգ թանզիմաթընա էքսէրի պու իսմի վէրիր։ Ա՛արկոս՝ Պ՛ուկաս վէ Յովհաննէս օնա՝ "Ի՛լլահըն ֆոփշահլըղը" տէրլէր։ Լ՛աքին օնլարըն ճիւմլէսի պիր չէյի՝ եա՛նի քիւլիսէաճ եէրտէ պաշլայը՛ղ կէօքտէ թէքմիլ օլան Կրիսթոսուս բուհանի փատիշահլըղընը անկլաթմադա մէրատմ էտէրլէր։ Պու միսիլլիւ պիր փատիշահլըղըն իսապէրի՝ Լ՛ուքի Ա՛'հատա փէյղամպէրլէրը-նէն եա՛նի՝ Կ՛ալաթան՝ Պ՛աւիթի՛ Նասայի՝ Նէհեմիա վէ ասայիր-լէրտէն ալընմըշ օլը, վէ ա՛-լէլխուսուս Պ՛անիել Ը. 44, 45։ Ե. 13, 14 տէն։ Նէհուտիլէ-րին՝ Ա՛եսիանըն փատիշահլըղը իսուսուսունտա էքսէրի ալչագ վէ ճիսմանի պիւի՛մէրի վարրտը. վէ օնուն էօնիւնճէ կիտէնի՝ նա-նի Յովհաննէս՝ օնուն հագգը-նա տօղրու պիւի՛մ ու իմթի-գատլէր էջդիէտիյօր։ Ո՝՝ սօլ-թատլար ճէմ՝ էտիպ՝ ա՛աքէրլէր եատազճագ եէրինէ՝ խալգը սի-լահլանմադա՝ վէ մէյտանա սի-լահլանմըշ էշգիրպ ա՛զիմ թա-լիմլէր էթմէյէ տա՛վէթ էտէճէք եէրինէ, օնլարը՝ կիւնահկարընը թէքը էթմէյիլէ պիր փաքլըգ փատիշահլըղը իչիւն հազըրլան-մադա չաղըրըյօր։ Ա՛լլահըն փա-տիշահլըգ սիւրմէսի՝ ազ պիր վա-գըթ իչինտէ պաշլայաճագ տըր։

Digitized by Google

մըշ տըր։

Լ՚չի օլմադ իլէ օնուն իչիւն
Հաղըրլանըն։ Ա՚նսիանըն փա-
տիշահլըղը փէք եագըն տըր.
կիւնահլարընըզատն Թէվռէ է-
տիպ՝ օնու գատուլ էթմէկիե Հա-
զըր օլուն։ Ա՚ ՚ի օ ի լէ ր ի փատի-
շահլըղը տըր, վէ օնուն Հէփ Թէ-
պա՚ատը վէ րայայէրի՚ սէմռվէ
ա՚գէլատա օլմազլըտըրլար։ Ա՚ պիր
րուհանի փատիշահլըգ տըր. վէ
Հէր քիմ քի րուհտան տօղմա-
մըշ իսէ, օ փատիշահլըղըն Թէ-
պա՚ատընտան տէյիլ տիր։ Ա՚
պիր էյլիյին փատիշահլըղը տըր.
վէ Հէր քիմ քի Հէփ պինա-
մուսուլգալարընը Թէրք էթմէկ է՚
վէ Լ՚ալահը ատատմադա պաշլա-
մըզատ, օնուն սա՚ատէԹլու սի-
նօլարընա եագլաշմադա պաշ-
լամազ։ Ա՚ պիր նուր փատի-
շահլըղը տըր. վէ Հէր քիմ քի
գատանլըղը սէվէք իսէ, օլ ատա-
յիմ կէնիշ նուրու իլէ տօլու
մահալին իչինտէ եուշայատմազ։
Ա՚ պիր կէրչէքլիք փատիշահլը-
ղը տըր. վէ եալան ու Հանըլը-
շըն օնատա պիր եէրի օլամազ։
Ա՚ պիր ա՚ատալէԹ փատիշահլը-
ղը տըր. վէ զուլմ ու բէնէՀիսէ՚
օնատա պիրլէնմէկ շէյլէրտէն տէ-
յիլ տիր։ Ա՚ պիր ա՚զէզլիք
փատիշահլըղը տըր. վէ օրտատա
նափաքլայան հիչ պիր շէյ կէ-
րէկմէզ։ Ա՚ սէլամէԹին փատի-
շահլըղը վէ խայրատէրըն փատի-
շահլըղը տըր. վէ ճիւմլէ Հատտ
վէ նիզա՚ Հէփ մէնՁա՚ատի նէՁ-
պիյէ վէ ախէրին քէօԹիւլիւյիւ-

3 Ո՚ՀԵՐԱ ԼՅԱՍՅԻ ՓԷՅՂԱՄԲ

նիւ ասլուսլէմէք խըրսլարը իլէ
պէրապէր՝ օնտան ուզագ սիւ-
րիւլմիւշ տիւր։ Փատիշահ քէն-
տիսի՝ Պիղատոսուն տիվանընատա
տուրուր իքէն՝ "Պէնիմ փա-
տիշահլըղըմ պուս տիւնեատան
տէյիլ տիր" (ՅովՀ. ԺԸ. 36,
37) տէտի, քի պուսնատան՝ "պէ-
նիմ փատիշահլըղըմ սէմռվէ
տիր. վէ կէրչէքլիքտէն օլան Հէր
պիր ատէմ՝ օ փատիշահլըգատան
տըր" անկլաշըլըր։ Ա՚ՈՒՐ. Դ.
17։ Ե·3·10·19, 20։ Զ.
10·33։ Ժ.7։ ԺԱ.11, 12։
ԺԳ.11·24·31·33·44, 45·
47·52։ ԺԶ.19։ ԺԸ.1—4·
23։ ԺԹ.14։ Ի·1։ ԻԱ.43։
ԻՌ.2։ ԻԳ.13։ Իե.1։ Ա՚ՈՒՐԻ·
Ա.14, 15։ Դ.11·26։ Ը·
39։ Թ.46։ Ժ.14, 15.23—
25։ ԺՌ.34։ Ժե.43։ Գ՚ՈՒՐԻ·
Դ.44։ Զ.20։ Է.28։ Ը.1·
10։ Թ.2.11.27.60.62։
Ժ.9—11։ ԺԱ.20։ ԺՌ.31։
ԺԳ.18.20.28, 29։ ԺԴ.15։
ԺԶ.16։ ԺԷ.20, 21։ ԺԸ.16,
17.24, 25.29։ ԺԹ.11։ ԻԱ·
31։ ՅովՀ.Գ.3.5։ Գ՚ՈՒՐԺ·
Ա.3։ ՀՈՎՀ.ԺԴ.17։ Գալ·
Ա.13։ Յայր.ԺՌ.10 պագ։
3. Նայէ։ Նայ.Խ.3—
5։ Ա՚ՈՒՐԻ.Ա.3։ Գ՚ՈՒՐԻ.Դ.
4—6 պագ։ — Հետ։ Ո՚ՐՔԱ-
ԲԻԱ ՄԻԼԼԻԳԼԻՔ իլէ վուրուլուպ
օնուն սէՀի աղընտը. (Գ՚ՈՒՐԻ·
Ա.20·22.) Լաքին օնուն օղու-
Յումհաննէս՝ վ՚ալտէ ըղբաՆըն
ածէ օլտու։ Ա՚Հա՝ աէջլէյէնին

Digitized by Google

պերաէն՝ Ձէօլտէ չաղըրտանըն սէսի՝ Յապպըն եօլունու հազըրլայըն, օնուն Թարիգլէրինի

տօղրու էյլէյին տէյէրէք՝ սէօյլէնիլէն պու տուր։

4 Ա՛Ե պու Յովհաննէս՝ տէ-

ֆիքրինի տինկէյէնլէրին ֆիքրինէ գատար կէօթիւրիւր, վէ անտէն մահվ օլուր։ Յովհաննէս՝ քէնտինին հալընըզ պիր սէստէն ղայրի օլմատըղընը իգնար էյլէմի (Յովհ. Ա. 23)։ Յովհաննէս՝ Յէսուսըն քէնտի Օղլու հագգընտա ֆիքրինի Թագրիր էյլէմի. վէ անտէն ասնկրա օնուն գըստա խըզմէթի Թէքմիլ օլտու։ Յովհաննէս՝ Ո՛րիսթոսու տիւնեանըն Յուդա Թարըճըսը վէ Յէսուսըն Օղլու օլտուղունու կէօսթէրտի. (Յովհ. Ա. 29—34, վէ Գ. 27—36.) վէ արթըգ իշի պիթիպ օրթատան չըգտը։—Ի՛պղէն։ Ի՛պրանիճէ՝ Յհովանէն։ Ա՛նսիան՝ նըն Յէսուսըընա՝ սայիր իսպամըլարատան մա՛տա՝ պու տաճի պիր իսպամ տուր։—Եօլընա հազըլայը։ Գալատըրմըսըր տէօշէյին, քէօփրիւլէր եափըն, հէր պիր էնկէլի օրթատան գալտըրըն։ Պու՝ կիւնատօղուտու Թատթալարընըն ուղու միտիշտվլատրընըն էօնիւնճէ րէսմէն նիտա օլունան բուսուսմաճտին իտի, քի օնլար իշին եօլար աչըլըպ հազըր օլսուն։ Ընլար՝ պիր եօլ սէֆէրինէ կիտէճէք՝ եոխտա պիր չէօլ մէմլէքէթտէն կէչէճէք օլտուգլարը վագըթ, վատաճագ մահալլէրտէ հէր շէյի հազըրլամագ իշիւն միհմանտարլար՝ վէ կէչէճէք օլտուգլարը

եօլլարը կէչիտլէրի աչարագ՝ օրմանլարը քէսէրէք՝ գայալարը գըրըպ չուգուբ ևերլերի տօլտուրարագ՝ վէ պայըրլարը տիւզէտերէք հազըրլամագ իշիւն էօնլէրինճէ ատէմլէր եօլլարըտը։ Պու ինէյղամպէրլէյին՝ Յովհաննէսէ Թաթպտզգ օլունտուղու Թագտիրտէ, մա՛նասը պու օլույօր քի, օ՝ Ա՛եթիայը գապուլ էմմէք իշիւն խալգըն ա՛գլ ու ֆիգրինի հազըրլամադա կէօնտերիլտի։ Ընլարըն ֆիքիրլէրինտէ վէ ա՛մէլլէրինտէ՝ Ա՛եսիանըն քէնտի արալարընտա ճան ու տիլտէն գապուլ օլունմադա էնկէլ օլաճագ հէր պիր շէյտէֆ՝ օլունմալը. եա՛նի օնլարըն տատլար կիպի մաղտուրլուգլարը ալչագլանմալը, օնլարըն քէնտիլէրի հագգընտա Թաշըտգլարը եիւքսէք զիւի՛մլեր վէ եիւքսէք պագըշլար էնտիրիլմէլի, օնլարըն ալչագ վէ եէրէսիւրիւնիւր ճիսմանի ֆիքիրլէրի եիւքսէքլէնմէլի, չըփլագ պինլէրէ վէ քէնտի ֆագէլէլէրինէ իհմիմատլերի քէսիլմէլի, օնլարըն պաճըլ զիւի՛մլերի վէ պօշ գուրունեճուլարը քէօքտէն սէօքիլմէլի, վէ օնլարըն հէփ էյրի եօլլարը վէ էյրի ֆիքիրլերի տօղրուլմալը։ Յ՛յա՛վ. Ո՛րիստոս Իշիւն ինանընն եիւրեյինէ պիր եօլ հազըրլամագ՝ վէ օնու ճան ու տիլտէն գապուլ

Digitized by Google

վէ Թիւիւնտէն էավապ կիյինա-
միշ իտի, վէ պէլինէ գայըշ
գուշանմըշ ըտը· վէ օնուն թա-
ա՛մը՝ չէքիրկէլէր վէ եապան պա-

էթմէյէ հաղըր պուլունմագ ի-
չիւն՝ նէ՛ գատար չօգ շէյ եա-
փըլմազա իգթիզալը տըր։

4· Տէվ ընչ-։ Օնուն կիյ-
ափյի է՛սվապլար՝ էն գապա վէ
էն գալըն վէ էն ուճուզ ա՛պա-
առան իտի։ — Կ՛այըշ գ-ալանմըշ։
Օնուն պու Թիւլիւ վէ գապա
էսվապը՝ պէլինին իւղէրինտէ
պիր սիւիլէնմէմիշ չէյ տէրի-
առէն գայըշ փարչասը իլէ պաղ-
լանմըշտը։ Պէլքի փէյղամ-
պէրլէրին ալէքսանվի կիյիմի պու
իտի։ Գ կ՛ուֆ· Ա· 8։ Ո՛չ-
ա· Գ· 4։ — Չէ-էլէյհէր։ Ն՛էհ-ու-
տիլէրէ՝ օնլարը եէմէյէ րուխսաթ
վարըտը (Կ՛ող· ա· Ա· 22)· լա-
քին խալգըն էն էտնա վէ ֆու-
գարա սընըֆընըն Թաա՛մը իտի։
— Ն՛ոպան պ-ըը։ Կ՛ոնսան Թի-
մարը ալըճնտա օլմայան արը-
լարտան եաֆըլմըշ պալ քի,
տաղլարտա վէ գըրլարտա՝ էպքի
ազաճ քիւԹիւքլէրի գօվուգլա-
ըընտա վէ գայալար տէկիքլէրին-
առէ պուլունուրտու։ Թ Օէլ-
Լ՚Ր· 13։ Ա կ՛ուֆ· ա· Գ· 25—
27։ Կ՛ոզ· 2Ա· 16։ Պաղևս-
տին մէմլէքէթինտէ չօգ պալ օ-
ըուրատու։ վէ չօգ եէրտէ տէ-
նիյօր քի, օ տիյարտա պալ ա-
գարըտը։ Ն՛էյ Գ· 8· 17,
վէ սայիր չօգ մ՛ուհալլէրէ պագ։
Յովհաննէսին իշի՝ եօլ աչան-

լը իտի։

5 Օլ ղէմանն Ն՛էրուսաղէմ վէ
պիւԹիւն Ն՛էհուտիսթան հէմ
Յորգանընըն հէվի էթրաֆ ճի-

լարըն վէ օրման քէսէնլէրին վէ
մատէնճիլէրին իշի կիպի զօր վէ
գապա իտի· վէ օ՝ Կ՛ըլահըն մու-
դաատէրի օնու գօտուղու հալէ
կէօրէ Հարաքէթ էյլէտի։ Օ-
նուն Թաա՛մը վէ է՛սվապը՝ քէն-
տինին ֆագիրլիկինի վէ էտնա
հալինի՝ վէ օնուն տիւնեա սէ-
ֆաա՛Թլէրինէ էօլմիշ օլմասը-
նը՝ վէ խալգըն իչինտէ պիր Թէք-
միլ ախլաֆ ու մէշրէպ եէնի-
լէնմէսի իգթիզալը օլտուղունու
եիւրէյի տույտուղունու վէ օն-
լարը կիւնահլարընը Թէրք էթ-
մէյէ տավէթ էթմէսինտէ գօր-
գուսուզլուղունու վէ ճէսարէ-
լթինի կէօսթէրտի։ Օ կէվլիյ՛նէ
եէրիտի նէտէ իչէրիտի (Ա՛ոպ·
ա· 18)· վէ նազիք է՛սվապլար
իլէ կիյինմիշ տէյիլ իտի։ Ա՛ոպ·
ա· 8։

5· Ն՛էրուսաղէմին
սաքինլէրի։ — Պ-ընչ-ն Ն՛էհ-ո-
պէնան։ Օ մէմլէքէթին է՛չալէ-
սինին Հէր պիրի տէյիլ՝ իլլա
մէմլէքէթին Հէր պիր Թարա-
ֆընտան պիր չօգ խալգ։ Օլ
ղէմանտէ խալգըն ալէքսանվի զի-
ի՛միւ պու իտի քի, Կ՛ըլահըն
պատիշահլըղը Թէզ կէլէճէք
տիր։ Կ՛ող· ա· 11։ Չօգ
քիմսէլէր ինանըըլմարըմը քի,
Յովհաննէս՝ Հէվանն Ա՛նսիա
քէնտիսի տիր։ Կ՛ող· Գ· 15։

Digitized by Google

վարը օնա չըգտալըլար ըտը ։

6 Ալ֊ե կիւնահ֊լարընը ի՛թիւրաֆ եաիպ՝ Յորդանանտա օնան վաֆթիզ օլուրլար ըտը ։

7 Ալ֊ե փարիսեցիլէրտէն հէմ Սատուկեցիլէրտէն չօգ քիմսէնը՝ կիւնահ իլէ քէնտիլէրինի խարատ վէ պէրպատ եաիպ՝ պիր Վուրթաըրըճըյա մուհթաճ օլտուգլարընը իգրար վէ ի՛թիրաֆ էթտիքլէրի թագտիրտէ, հէմ տախի քէնտի եարամազ հօլլարընը վէ եարամազ ֆիքիրլէրինի թէզը եաիպ՝ փէք եագրն պիր զէմանտէ կէլէճէք օլան Ա՛եսհանընն թալիմաթլէրինէ վէ գուլաղըլըղլընա քէնտիլէրինի թա՛պի էտէճէքլէրինի իգրար էթտիքլէրի թագտիրտէ, օ զէմանն Յովհաննէստէն վաֆթիզ օլուրլարընը, վէ պու միւնվալ իւզրէ Ա՛լլահ֊ընն վէ ինսանլարընն հուզուրունտա՝ Վ֊րիստոսու հէմ թա՛լիմաթլէրի վէ նիզամ ու շուրութլարը վէ նօմօսլարը իլէ գապուլ էթմէյէ քէնտիլէրինի պօրճալըճընա գօրլարընը ։ Ա՛մմի կէօրիւյօրուզ քի, օնլարընն պու իֆթիրաֆը՝ օլ պա՛զլարընտան սըզըր եան իսորհուրդ սայըլըպ՝ Էոսֆովանո֊ թա՛պիր օլունան ի՛թիրաֆ ու իգրարտան փէք ֆարգը պիր շէյ իտի ։ — Ա֊ֆֆ֊ընէ ։ Պագ Գ. 1 շէրհինէ ։

7. Փարիսեցիլէրթէն հե՛մ Ասատուկեցիլէրթէն ։ Օլ վագըթլարտա Ա֊ենհուտիլէր իւչ պէօյիւք ֆըրգալարտա պըրըմըշլարընը, քի օնլար՝ փարիսեցիլէր՝ Ասատուկեցիլէր վէ Ա֊սհէնիլէր ֆըրգալարը իտի ։ Ա֊սհէնիլէր՝ Ա֊ենհուտիլէրին րուհպանլարը՝ եա՛-

Ա՛իլէթին պիւթիւնիւ՝ ուչանըզգ առուրուպ հէր առգիգա Ա՛եսհանընն զուհրունու կէօզէտիր իտի . իմտի հէր ուէրէճէ հէմ հէր ֆըրգաատան խալգ՝ ճիւմհիւրլէրճէ Յորդանանա սէյիրտէճէքլէրի՝ վէ ճէմաա֊թլարճէ կէօքլէրին փատիշահլըղընա հիւճիւմ էտէճէքլէրի (Գ֊ոէ. ԺԶ. 16) ա֊ճայըպ սէյիլ սիր ։

6. Ի՛նէօֆէոպ ։ Ա՛զիզ Վ֊իթաալարտա ի՛թիրաֆ լուղէթի՝ պիր քիմսէ քէնտի կիւնահլարընը իգրար էթմէք մա՛նասընա գուլլանըլըր ։ Պագ Գ֊ոփ. ԺԶ. 21 ։ Ի֊Զ. 40 ։ Յնա. է. 19 ։ Ն֊ԷԲ. Թ. 6—15 ։ Ժ. 1 ։ Ա֊էէմ. Ա. 6 ։ Թ. 2 ։ Յոբ. ԼԳ. 27, 28 ։ Ասղ. ԼՌ. 5 ։ Գ֊ոէ. ԻԸ. 13 ։ Գ֊ան. Թ. 4. 20 ։ Ա՛֊ոէ. Ա. 5 ։ Գ֊ոէ. ԺԵ. 18—21 ։ Գ֊ոէթ. ԺԹ. 18 ։ Յոէ. Ե. 16 ։ Ա Յովհ. Ա. 9 ։ Յովհաննէսին վա՛զը իլէ ինսանլարընն ագլընա պիր ալլահանի թէսիր կէլէրէք՝ չօգ քիմսէլէր քէնտիլէրին կիւնահ֊քեար հալինի կէօրմէյէ ուչանմըշլարընը. վէ օնլար՝ քէնտի կիւնահլարը իչուն է՛օզիւր տիլէյէճէք եէրինէ քէնտիլէրինի թէօհմէթլի սպամագ հալինէ կէլտիքլէրի վագրթ, եա՛նի օնլար թէվպէ էտէրէք՝ գապահաթը օլուպ ա՛ֆվէ մուհթաճ՝ մուրտար օլուպ թէմիզլէնմէյէ մու հթաճ օլտուգլարը-

տիքներին կէօրիւնճէ , ընդարա-
սունուն նուիրուելու իրէ՝ եւագրը-
մըշ նօմոսուն թա՛յին էյլէտի-
յինտէն աշխրը նէգիտ ինքեաւ
էթմէք վէ ի՛պատեհիլէ մէշղուլ
օլմագ վէ սատագա վէրմէք մի-
սիլու արթիյէ ա՛մէլներ իճատ
օլունմուշտուր. վէ պունճիլէ-
յին գապա սօփուլուգ՝ եա՛նի ա-
ւելորդապաշտութիւնա՛տին մաղ-
րուրլուղունա՝ պաթըլ ի՛թիգա-
տա՝ վէ միւրայըլըղա պիր կէնիշ
գափու աչըլմըշտըր: Իշպու փըր-
գանըն պաշլըճա թա՛լիմաթլիների
պունարտ իտի , քի Ա՛լլահտան
Ա՛ոմսէսէ Ա՛էթրաճօն նամ
մէլէյին վասիթասի իլէ աղըզ-
տան վէրիլիպ եաղըյա ալընմա-
մըշ լագին սիլսիլէտէն սիլսիլե-
յէ կէտմիշ օլան սըփաթրըշլար
նօմոսունուն հիւքմ ու նուփու-
ղու՝ Ա՛զիզ Ա՛խիթապլարտա եա-
ղըլմըշ օլան նօմոսունքինէ պէ-
րապէր իտի. քի պիր ատամ
պու խբի նօմոսու կէօզլեմէյիլէ
տէյիլ սալը Ա՛լլահըն հուզու-
րունտա ա՛տալէթ գալմանա պի-
լիր, իւլա իւձրսիզէթ լայըգ ար-
թիյէ խայըր ա՛մէլլէրէ պիլէ մա-
լիք օլա պիլիր. քի օրուձլար՝
ատատագա վէրմէլէր՝ եայգանմա-
լար՝ վէ կիւնահ իգրար էթմէ-
լէր՝ կիւնահա քէֆփարէթ տէյիս
քիֆայէ՛թ էտերլէր. քի ֆէքիր-
լէր վէ արզուլէր՝ ա՛մէլ իլէ իճ-
րա օլունմատըգճա՝ կիւնահ ատ-
յիլլէր. քի տիւնէա պիր Ա-
լլահտէն՝ եաճատ Ա՛լլահըն պիր
ատապիթ օլունմուշ դանունուն-

լէրին օնուն վաֆիթիլինէ կէլ-
նի ատնաւուր-
լէրի իտիլէր, քի ընդարա էքսէրի
թէրքի տիւնէա էտիպ՝ է՛օմրիէ-
րինի էտնա Հալտե կէչէրիրլէր
իտի: ()նդարըն իսմի Ն՛էճնի
Ա՛տատա Հիչ վէքըր օլունմայօր.
վէ Ն՛ֆէնտիմիզին օնդարա բասթ
կէլտիյի ատալ կէօրիւնմէյօր:
Գու ֆըրգա փէք պէօյիւք տե-
յիլ իտի: ()ովսէփտա տէյօր քի,
ընդարա կէօրթ պին միգատարի նու-
ֆուսէն ի՛պարէթ իտի, վէ
ձիւմլեսինին էշնա ու էմսալէ-
րի պիր եէրտէ օլուպ՝ այրը սէ-
չի չէյլերի եօղուտուս, վէ ձիւմ-
լեսի պէքնար իտիլէր, վէ ատալ
էվլէնմէզլէր իտի:

Փարիսեցիլէրին ֆըրգասը՝ էն
զէնկինի վէ էն պէօյիւյիւ իտի:
()նդարըն իսմի՝ այրըմադ մա՛-
նասնա օլան Ի՛պրանիճէտե պիր
լուղէթտէն ալընմըշտըր. չիւն
ընդար քէնտիլէրինի միլլէթին
պագի խալգընտան՝ տինէ տա-
յիր կէօզէթիքլէրի մախսուս
պիր տիգգաթ իլէ՝ այրըմըշլար
ըտը: ()նդարըն իշպու այրըլմա-
լարը վէ տիգգաթը՝ թաա՛մ վէ
է՛սմագ վէ պա՛զը տին այինէ-
րի վէ կէօզէթիքլէրի շէյլեր
խուսուսունտա քէնտիլէրինէ
մախսուս կէօսթէրտիքլէրի պիր
ֆարգատն ի՛պարէթ իտի: Գու
ֆըրգանըն ասլը Ա՛ադու կեցիլէ-
րինէ կիպի՝ Ի՛սրահիլեան թա-
րիխինտէն 260 սէնէ միգատարի
էվվէլ ղուհը էթմէշ իտի: Գու
զէմանլէրտէ՝ սըփարըշլէր նօմո-

տեսի. Այլ էնկերէք Բելսեբէ եվ-
տան իտարէ օլունույօր. քի կե-
րէք էյի վէ կէլսէք քէօթիւ մէ-
լէքլէր վար սլը. քի ինսանլա-
րըն ճանլարը րուհլար վէ էօ-
լիւմիւլլէր օլսա՝ էօլիւմտէն
սօնկրա՝ ետա էպէտի սատ՚տէթ՝
ետա էպէտի ա՚զապ իչինտէ օլա-
ճագլար. քի Ա՚լլահ Ա՚նէհուտի-
լէրէ՝ օնլարըն ալուէգագ ու մէշ-
րէպլէրի էյի տէ օլսա քէօթիւ
տէ օլսա Իհսանլէր վէ Ի՚նսայէթ-
լէր եթմէյէ պօրճլու տուր. վէ
քի օնլար՝ Ա՚բրահամըն լայրգ-
լըգլարը իլէ ա՚տալէթէ նայիլ
օլուրլար: Ալայսրէ վէ Ա՚երով-
դէսե իթաա՚թ եէմինի վէրմէյէ
իմթինա՚ էտէրլէր իտի: Ո՚նլար
մաղրուր՝ փօտուլ վէ քէնտի ա՚-
տալէթինի պէյէնմիշ քիմսէլէր
իտիլլէր. վէ պայաղը իսալգա ա՚-
զիմ հագարէթի իլէ պագարլար
ըտը: Ո՚վէ. Է. 49: Ի՚նէնտի-
լէրին սըթարըշարա տիգգաթիը
թա՚զիմլերի վէ կէօրիւնիւշտէ
իզհար օլան իսիմլէրինին ա՚զիզ-
լիյինին սէպէպինաէն՝ պայաղը
իսալդ էքսէրի օնլարըն Թարա-
փընը ԹուԹարլարըտը. քիպար-
լար իսէ օնլարըն հիլէ վէ ուս-
Թալըգլարընտան գօրգիմլարը ի-
լէ՝ չօգ քէրրէ օնլարըն լուֆ-
փունու գազանմադա չալըշըրլար
ըտը: Պունուն իչինն օնլար՝ չօգ
տէփա՝ կէրէք տէվէլէթին վէ կէ-
էք քեահինլիյին էն պէօյիւք
մանեուպլարընը ալըրլարըտը:
Ովաճիտսուն րիվայէթինէ կէօ-
րէ՝ օնլար պա՚զը տէֆ՚ ե՚ էճ-

լաղլարը՝ կէլէճէք ղազապտան
լէթէ օլ գատար սըգընթը վէ-
րիրլէր իտի քի, փէք աղըր վէ
շէտիտ Թէքսիր ու Թէտիպլէր
ալԹընա տիւշէրլէր իտի: Ո՚նլ-
արըն փըրգասընա մախսուս օ-
լան ա՚տալէթլէրլէր՝ վէ ալէյհու-
սուս օնլարըն սըրիարըշլարը կէօ-
ղէթմէքտէ օլան ա՚զիմ տիգ-
գաթլէրի՝ եայգանմագլար վէ օ-
րուճ Թուլմամագլար խուսուսուն-
տա Թա՚լիմլէրինին գավրէյի՚: Ա՚-
ւետարանիչէրտէն գուվվէթ իլէ
իզհար օլունույօր, վէ օնլարըն
էքմէք եէմէզտէն էվվէլ էլլէրի
նայգամայը՝ վէ փէրշէմպէ կիւ-
նիւ իլէ փազար էրթէսի կիւնիւ
քէնտի զիւի՚մլէրինճէ Ո՚ռվսէ-
սին Ալինայ տաղըն փէրշէմպէ
կիւնիւ չօգըպ փազար էրթէսի
կիւնիւ էնմիշ օլմասընըն զիքրի
իչուն օրուճ Թուլմայը տին
պօրճլարը եթմէյէրի՝ օնլարըն
ուզուն վէ կիւնտէ չօգ քէրրէ
տէյիլ ամմա սինագոկլարտա վէ
հէյքէլտէ իլլա մէյտանլարտա
վէ սօգագլարտա տաւիի տուա՝
վէ ի՚պատեթ եթմէյէրի՝ էսվապ-
լարընըն էմէքլէրինին կէնիշ-
լիյի վէ նօմաստան պա՚զը սէօզ-
լէր եաղըլմըշ օլան համայիլէ-
րի՝ օնլարըն ինսանլարը տահա
էյի եթմէք տէյիլ իլլա տահա
գալընն գաֆալը տէօնմէյէր էթ-
մէք իչուն ղայրեթլէրի՝ վէ հէփ
պու ղայրեթ ու տինտարլըգ տու-
րեթի ալԹընտա կիզլի օլան օն-
լարըն Թէհսամիյլ օլունմազ
քիսիրլիյի՝ վէ փասըգլըղը՝ փա-

Digitized by Google

թէրտի ։

լուսնուր ։

Առաւկեցիլեր՝ իսմլէրինի Կիւրիստոստան 260 աէնե միգ-տարի էվվել Հայաթեան օլան Առաջկ նամ պիր քիմսէսէն ալմըշլար զանն օլունույօր ։ Պու-քիմսե՝ Անտիգոնոս Առքէօս ա-տընտա Անքէտրիմ՝ եա՛նի միլ-լէթին պաշ մէճլիսինին րէիսի օլան պիր ա՛լիմին շայրտի իտի, քի օնուն վէյտիխի թա՛լիմ պու-իտի քի, ինանա Ա՛լլահ՝ քէն-տինէ պիր փայտա մէտու էթ-մէյէրէք՝ ի՛պատէթ էթմէյէ պօրճլու տուր. եա՛նի ինանդըն Ա՛լլահ տունտուղու ի՛պատէթ՝ իւճլէթ իւմիտի իլէ եախօտ ա՛-զապ գօրդուտու իլէ տունուլմալը տէյիլ տիր ։ Ամտի Առաջկ՝ քէնտի խօճասընըն թա՛լիմաթը-նը էյի անկլայամատըղընանա՝ օն-տան պու նէթիճէյի չըգարտը քի, իւճլէթ եախօտ ա՛զապ վէ-րիլէճէք պիր ախրէթ եօգ տուր ։ Ընճամը՝ Առաջկեցիլէր պէջլէ ինանըրլար իտի քի, ինսանըն էօլիւմիւզ ճանը եօգ տուր. վէ օնլարըն զիւճ-մէլերինճէ՝ բուհ-լար՝ մէլէքլերին կէօրիւնմէլէրի՝ վէ թէնին տիրիլմէսի եա՛նի գը-յամէթ՝ ճիւմլէսի պօշ խուլնա-լար տըր ։ Կ՛ուէթ. Իգ. 8 ։ Առաք. Իբ. 23 ։ Ա՛ռէլ. ճբ. 18 ։ Գ՛ատ. Ի. 27 ։ Ընդլար տայիմա փարի-սեցիլէրէ զըտտ իտիլէր. վէ օնլա-րըն հէպ սըփատրըշլարընը՝ թէփ-սիրլէրինի զամմլարընը՝ շէրհ-լէրինի տէյիշտիրմէլէրինի վէ

գաչմասընը սիպէ քիմ կէօս-

հիշտ էյի՝ պէյան օլուդօր, քի ատու սէպէպտէն Ա՛ֆէնտիմիզ օնլարը շիտտէթ իլէ թա՛-զիր էյլէտի ։ Ընդլար էքսէ-քի՝ պիր թաղըմ ֆասիտ՝ մի-թայը՝ մանսուպ ատայան՝ տիւն-եավի՝ ֆստուղ քիմսէլէրտէն ի՛-պատէթ պիր սընըֆ իտի ։ Ան-հատիլերին ի՛տաղմտա քիթաղ-լարը պիլէ օնլարըն հագգընտա տէրլէր քի, օնլար՝ գատա սօ-ֆուղուգ վէ էն պաթրըլ վէ պօշ ի՛թիգատլէրէ տաղմըշլար իտի ։ Ա՛քսին օնլարըն ատասընտան պա՛ղը էյի տտէմէր տէ չըգմըշ տըր ։ Եովէ. գ. 1 ։ Կ՛ուէթ. Ե· 34 ։ Ա՛յ օնլար՝ թէնինի տիրի-լէճճինէ վէ րուհլարըն վարլը-ղընա ինանտըգլարը էճիլտէն, էօլիւլէրտէն տիրիլմիշ Կ՛ուր-թարըճը թա՛լիմաթընա՝ Առաջ-կեցիլեր գատար զըտտ տէյիլլէր իտի ։ Կ՛ուէթ. Իգ. 6—8 ։ Իմ-տի պունտան սէջլէ պուլույօ-րուզ քի, Ընհուտիլերտէն թան-զիմ օլունան քիլիսէնին ա՛զա-լարը՝ չօղունճէ պու ֆըրգատտան կէլմիշ քիմսէլէր իտի· վէ պու-քիլիսէ ա՛զալարը էյէրլի սը-փարըշլարը թէրք էթմիշլեր իտի իսէ տէ, Ա՛ովսէնին նօմսունուն տագլանմասը իգթիզալը օլմագ ի՛տաիասընտա իտիլէր ։ Կ՛ուէթ. ճԵ· 5 ։ Իա. 21 ։ Ա՛գաբգաթ՝ փարիսեցի իսմի շիմտի օրթա-տան գալգմըշ տըր, լաքին Կ՛ա-քաթիլերտէն մա՛սա օ ֆրգրգատտան պլմայան Ընհուտի նատիր պու-

Digitized by Google

ուշտուրմալարընը ըհտտ էտէրլէը իտի։ Ընալ սալթ նալըլը օլանա նատիշըրլար իտի, վէ նալընըզ Նչաքի Ն՚հտըն քիթապլարընը գապուվ եթմէք իգրար էտէրլէը իտի. լաքին փիլ վագի՝ ը էննապլըքն հիչ պիրինէ պագմազլար իտի։ Յովսէփոսուն նագլինէ կէօրէ օնլար՝ փարիսեցիներին իգրար էթմէյի թալիհ Թա՚լիմաթընը ըհտտ էտէրլէը իտի. վէ նիհայէթինտէ պու գատարատէք վարտրլար քի, Նաըատրճընըն մուգատտէրինի ինքնար էտիպ՝ օնուն քէնտի էլլէրի իլէ նարաթատրզը մանլուգամէլարընըն իտարէսինտէ հիչ պիր ա՚լագատը եօգ տուր տէրլէը իտի։ Ֆիլ վագի՝ օնլար օլ զէմանըն տինի զէվգէ ալան տինսիզլերի օլթւ՝ օնլարընն էն էյիսի իմանսըզ՝ վէ պա՚զըլարը աստուածնան վէ անաստուած ֆէյլէսոֆլար իտիլէր։ Ընալ՝ փարիսեցիլերտէն չօգ ազ իտիլէր. լաքին օնլարըն սայըսընըն նէրինի՝ պա՚զը մէրթէպէ օնլարըն զէնկինլիյի վէ խալգ արասընտա ա՚լէա մէնէհէլէրի տօլտուրուր իտի։ Ընալտանն պիր գաչը՝ պաշ քահինլիք մանսուպունա էրմիշլեր իտի։ Յովսէփոս պիզէ նագլ էտէյօր քի, Ա՚ակաբա յեցոց սիլսիլէսինտէն օլուպ՝ պաշ քահինն վէ տէվլէթ թարաֆընտան միլլէթին զապթի օլան Յովհաննէս Հիւրկանոս նամ քիմսէ՝ ուչըգ աշխքեար քէնտին փարիսեցիլեր ֆըրգասընտան պյըրըպ Ադուկեցիլերինքինէ կիրմիշ իտի։ Պու՝ Ա՚ըրիստոստան 120 սէնէ միգտարի էվվել զուհր էթմիշ իտի։ Ի՚ւվայէթ օլունուչօր քի, պու քիմսէ՝ շիտտէթլի պիր էմր սատըր էթմիշ իտի, քի հէփ Նէհուտիլէր պու փըրգանըն զիւի՚մլէրինի վէ ըհչլէրինի գապուվ հչլէսինլէր. վէ օնուն հօլմէսինտէն սօնկրա պիլէ՝ պիր վագըթ՝ Ա՚անքէտրիմ մէճլիսինին սայքի հէփ ա՚զալարը պու փըրգատտան օլան ատէմլէրտէն իտիլէր։ Նչֆէնտիմիզին հօլիմիւնէ հիւքմ էտէն Ասիատիա պաշքահինն՝ կէօրիւնիւր քի՝ պու փըրգատտան իտի։ Կոթ. Դ. 1, 2։ Վ Յովսէփոս տէր քի, "Յիսուսուն գարընտաշը Յակոբոսու հօլտուրէն պաշքահինն Ընանիա՝ Ադուկեցի իտի՚"։ — Ընչիչէ+ եըշնը էվլտգըրը։ Ընըլան սէօզիւ՝ փիլոնէպազլըգ վէ հատամազլըգ պէչան էթմէք իչիւն գուլլանըլըր. լաքին Էնկէթէ՝ ատայիմա հարամազլըզըն վէ էն զէհիրլի քէօթիւլիւչիւն նիշանէսի տիր։ Ընըլանլարընն էն զէհիրլիսի՝ Էնկէրէք տիր. վէ օնուն սօզմասը՝ շիւպհէսիզ վէ թէզ հօլիմ կէթիրիր զանն օլունուր իտի։ Կոթ. Ի. 3—6։ փարիսեցիլեր վէ Ադուկեցիլեր՝ հչէրչի Ա՚քրահամին հվլատլարը օլմագ իտի՚սը իլէ ինֆիթիհար էտիպ՝ պիր թագըմը քէնտիլէրին ա՚զիմ ա՚ղիզ իքլէրինէ՝ վէ օ պիր թագըմը քէնտիլէրին

8 Յամի թեվպէյե լայըգ մէյ-
վէ հասըլ էտին :

ա՛գլ ու ֆէհմլերինէ էջիւնիւր-
լէր խոի խսե տե , Յովհաննէս
ա՛զիմ ճէսարէթի իլէ օնլարըն
հագդընատ՝ փէք ղէհիւլի ախ-
լէտգ ու ա՛մէլ սահիպի քիմ-
սէլէրե կիպի սէջդէտի , վէ ա-
շիքեարէ՝ էսքի ելլանըն էվլատ-
լարը օտուգլարընը թագրիւր էյ-
լէտի : Ընլարըն պու մագուլէ
քիմնէլէր օտուղտնու Յֆէն-
ատիմէզ տսախ սէջդէտի : Ա՛տրն.
ԾՐ. 34 : ԻԳ. 33 : Յովհ. Ը.
44 իլէ Ա՛ննդ. Գ. 1—5 : Ա՛ղմ.
ԾԸ. 3—5 : Նոյ. ԾԷ. 3,
4 : Ա Յովհ. Գ. 10. 12 :
Յայտ. ԾՐ. 9 : Ի. 2 րուպարտ
օլունա : — Ո՞ՎՆ՞Ր ԷՏՕՐԵՐՊԷ :
Յովհաննէս՝ օլ միսիլիւ տին-
սիզլերին վէ պէջդիւք միւրայը-
լարըն՝ կիւնահքեաթլարըն հագ-
գընատ կէլէճէք օլան Ա՛լլահըն
ղազապը խուսուսունատ ա՛գըլ
սարթ էտճէքլէրինէ ա՛զիմ Թա-
ճիպ կէօսթէրիյօր : Ա՝ է օն-
լարըն օրդայ խալգըն գալապա-
լըղը իլէ օնուն վաֆիֆիղինէ
վարմալարը՝ կիւնահըն քէօմիւ-
լինչիւնիւն սահէճէ պիր կէլիր
կէչէր ատչուշունատն մը՛ եօխ-
սա խալգըն արասընտա ի՛թի-
պարլարընը հրդիզ էմէք մի՛
եահսա տալը պիր սէյր ու Թա-
մաշա էթմէ՛ք իչիւն մի խոի ,
պէլկի սէյիլ տիր . լաքին պու
աշիքեարտր սրը քի , օ՝ օնլարըն
չօղունաւ՝ մէրամ ու մագսուա-
լարընատ տիւնեամի պէլկէյիպ՝

9 Ա՝է քէնատ քէնահինիզատ՝
փէաէրիմիզ Ա՛բրահամ՝ սրը տէ-

սայիլէրատէն զիյատե գուվվէթ-
լի վէ շէոխտ պիր վա՛զա մուհ-
թաճ սայտը :

8 . Ի՛նվէյէյ լայըք ժէյմ հա-
ըէլ եոխն : Կէօրիյօրուզ քի ,
Ա . Յովհաննէսին գրէթնատ պիր
տիշարըտան Թեվպէ իգրարը՝
եիւրէքատէն սահիհլիք օլմատրգ-
ճա՝ հիչատէն սայըլըյօր : Բ . Կիւ-
նահլարընը իշլէմէքատ տէվամ
էտինլէր՝ կիւնահլարընատն Թեվ-
պէ էթմիշ տէյիլլէր տիր : Գ .
Ա՛ահիհ Թեվպէնին եալընըղ իս-
պամը՝ պիր ա՛զիզ էօմիւր տիւր :
Դ . Պու իսպաթ օլմատրգճա ,
եաՙնի ալչագ կէօնիւլլիւք՝ հա-
լիմլիք՝ իման՝ մուհապպէթ՝ կէր-
չէքլիք՝ մէրհամէթ վէ հէր կէօ-
նատ էյի ա՛մէլլէր իլէ ատօնանմրշ
օլմատրգճա , Իսրայէլին ադա-
սընատ պէջդիւք՝ ղէնգինի՝ ա՛լիմ
ու օգուսմուշ՝ իսճալար վէ մու-
ա՛լիմլէր օլանլարընն տախի՝ ալ-
լահանի սրըրլարընն իլհագլըղընատ
պայատը խալգատն ղէյատե հիս-
աէլէրի վէ հագդարը եօգ տուր :
Պագ՝ Նոյ . Ա . 16, 17 : Նե-
ֆէս . Է . 3—7 : Լ.Ջ . 3 : Գատ .
Դ . 27 : Գոթթ . Ի.Ջ . 20 : Գալ .
Ե . 22 , 23 : Նէֆես . Ե . 9 :
Փիլիպ . Ա . 11 :

9 . Փէոթէյնէլ Ա՛բրահամ տբը :
Պագ՝ Գ ... Ժ.Ջ . 24 . Յովհ .
Ը . 33 . 39, 40 : Նէհտուտիէ-
լերին Ի.ահլմուտա քիթապը տէր
քի , "Ա՛բրահամ՝ ճէհէննէմ
դափուլարընըն եանընատ օթու-

Digitized by Google

մէյ տուշիւնմէն. զիրա սիզէ տէրիմ քի՝ Աչլահ Աբրահամա շու Թաշլարտան էվլատլար գալ-

տաքմաղա գատիր տիր։

10 Էմ շիմտի տախի պալ-
Թա աղաճլարըն քէօքիւնտէ եա-

րուր, վէ հիչ պիր եարամնըզ Իսրայէլ իչի ճէհէննէմէ էնմէյէ գոյվէրմէզ" ։ Յովհաննէս տէր քի, Աբրահամ իլէ խօսմըշընըզ սիզի Թէվպէսիզ գուրթարաճագ տէյիւ մէմիւլ էթմէյին ։ Այնին տինտար ա-Թալարընըզ՝ տինտար Թէրպիյէնիզ՝ վէ նաիլ օլտուղունուզ տին նէյմէԹլէրի՝ եա'նի սիւննէթ օլմանըզ վէ ա'հտըն էվլատլարը պուլունտուղունուզ՝ սիզ կիւնահլարընըզտան Թէվպէ իլէ պիւԹիւն պիւԹիւնէ այրըլմա-տըգճա՝ սիզէ ասլա պիր ֆայտէ էթմէյէճէք տիր ։ Չիմ վա'ի՝ խէլասըն եօլունու՝ տիշարը քի այինլէրէ ի'Թիմատ էթմէք գա-տար գափըյան շէյ եօգ տուր ։

— Հ ը՜ ի՞չլէփտան ։ Իչք ա-Թալարընըզ տիւշտիքլէրի վա-գըԹ, Աչլահ օնլարը հէլաք ալ-մադա Թէդք էտէ պիլիր իտի, վէ եինէ Թօփրագտան եա Թաշ-լարտան՝ ինսանըն ա'զլընա սըղ-մազ պիր գօլայլըդըլա՝ պիր սա-յիր Ադամ վէ պիր սայիր Հ-ուայ եարատտա պիլիր իտի ։ Ինչկու մնահատ՝ պու խանէհին էն ա-չըգ վէ աշիքեար մա'նասը՝ կէօ-րիւնիւր քի՝ պու օլմալը տըր-Աչլահ սիզին կիպի՝ Աբրահամա եագըշմազ միւրայը վէ մաղրուր օլան էվլատլարընտան Ա'եսիա-նըն փատիշահլըդը իչիւն լայըգ-րա'յալար հաղըրլամազտան իսկ՝

աահա ա'զիմ գօլայլըգ իլէ Յորդանանըն Թաշլարընտան էյլէ քիմսէլէր գալտըրտա պիլիր քի, օնլար իմանտա վէ իման'Թատա Աբրահամա պէնկզմէյէրի հա-սեպիյլէ՝ օնուն տինտարլըդընտա եագըշըր էվլատլարը օլա պիլիր-լէր ։ Յովհաննէս պուտա ակց-լէտիյի զէմանի՝ պէլքի ագլընա՝ Նոյ. ԾԱ. 1, 2 խանէլէրինէ կէմիրմիշ իտի. քի օրատա Աբ-րահամ իլէ Սարա իսմէթիար օլ-մալերի իլէ Նէհուտիլեր միլլէ-Թինին Թաշլար միասլի քէսիլմիշ օլտուգլարը գայայէ Թէշպիհ կի-պի կէօռաԹէրիլիյօր. վէ պու տու-րէմտէ պու խանէհին մա'նասը պու օլա պիլիր քի, ո զէմանն էյլէ պիր ա'ճայըդ շէյ գըլան Աչլահ էյէր իգմիթիգա էտէրսէ նինէ էտէ պիլիր. վէ էյէր Նէ-հուտիլեր տիւշէրլէրսէ, օնլարըն եէրինէ Թայիֆէլեր աշլանա-ճագլար ։ Ա՜ռվմ. ժԱ. 12. 19, 20 ։ Ա'ռդ. Ը. 11, 12 ։ ԻԱ. 43 ։ Գ՜ոէ. ժԹ. 40 ։ Գ՜ոէժ. ժԶ. 14 ։ Ա՜ռվմ. Դ. 17 ։ Ա Կորնթ. Ա. 27, 28 ։ Գ՜ոէ. Գ. 27—29 ։ Նէե. Բ. 12, 13 ։

10. ՊաՂՆ ապաճլըգըն փէօ-փէՆոզէ Խրիստոյ ։ Պու պիր զար-պի մեսէլ տիր. վէ ա'զիմ հեմ հաղըրտա օլան պիր Թէհլիքէ պէհլան էտեր ։ Նալընըզ պիր տալ պուտամագ նա պիր ֆիլիա քէսմէք տէյիլ տիր, իլլա օ-

Թագոր. իմոի հեր էյի ակյվէ վէրաէյն աղաճ քէսիլիր, վէ

տաունճու՝ պիւթիւն աղաճը քէ-
սիպ ևէրէ տիւշիւրմէյէ հազըր
տուրույօր: Ինէֆթիշ փէք գըս-
տա օլաճագ. վէ պօշ կէչիրիլիպ
զէշ օլաճագ տագիպէ եօգ տուր:
Ա՝ևսխանըն փատիշահըզընտա՝
ի՛թիգատ վէ ախլէագ ու մէշրեպ
տիգգաթլէ թէֆթիշ օլունա-
ճագլար. վէ տաեմլէր՝ քէնտի
ախլէագ ու մէշրեպլերի խուսու-
տունտա սօրուլաճագլար, վէ
քէնտիլերինտօղուշլարը վէ կէօս-
թէրիշէ էթտիքլերի իգլարը-
րը խուսուսունտա թէֆթիշ օ-
լունմայաճագլար: Ասիլ հալա
հէլաք իչիւն իշարէթ օլունմու-
տունուզ, վէ օնտան՝ եալընըզ
պիր թէգ վէ խուլիւսանէ թէվ-
պէ իլէ գուրթուլա պիլիրսինիզ:
Պ՚ռէ. գ. 9: ՒԳ. 31: Ա՝ռ-
զ՚ռ. գ. 1—3: դ. 1: Նէէ.
Բ. 1—3: ժ. 28—31: ժՒ.
25: — Ի՚ռէխլէէ: Ա՚լլահընն պաղ-
ճէսինտէ աղաճ օլմագտան րէտտ
օլունուր, վէ Ա՚լլահըն ղազասը-
նըն աթէշինէ աթըլըր, քի մէյ-
վէսիզ աղաճլարըն էն միւնասիպ
մահալի օ տուր: Ա՝ռՊ. Է·
19: Իւ. 19: Պ՚ռէ ժգ. 6—
9: Յովէ. ժե. 6: Նէէ. Զ.
8: Նռայ. ե. 2—7: Հէմ մէյ-
վէ վէրմէյէն աղաճլար քէսիլիպ
աթէշէ ատըլմագ՝ Ա՚լլահընն
տիւնեպայէ իտարէ էթմէսինինն
պիր գանունու տուր. վէ պու
թէք թէք ատեմ խուսուսունտա

աթէշէ աթըլըր:

11 Կէրչէ պէն սիզի թէվպէյէ

տա՝ ֆամիլիալար՝ ճէմաա՝թլար՝
շէհիրլէր՝ միլլէթլէր՝ վէ տիւն-
եալար խուսուսունտա տա նինէ
էօյլէ տիր: Ադամ վէ Հաուան
էօյլէ պիր Հալտէ իտի. վէ Յով-
հաննէս վաֆթիշ էտիճինին
վագթընտա՝ Նէրսեսաղէմին վէ
պիւթիւն Նէհուտիաձանըն է-
հալիսի միլլէթճէ էօյլէ պիր Հալ-
տէ օլուպ հէլաք մէրքէզինէ եէ-
թիշմիշ իտի: Նէհուտի միլլէ-
թինին պիւթիւնիւ՝ թէքմիլլէն
մէյվէսիզ օլուպ՝ ա՛նի Նէֆէն-
տիմիզին պէտտուա՝ էօյլէտիյի
մէյվէսիզ ինճիր աղաճը կիպի
օլմուշտուտու. վէ Հռովմալըլար
օնու՝ հալէա պիր օտունճու կի-
պի՝ պիր եագաճագ օտուն տէ-
յիս սէչմիշլէր իտի: Ընլար հա-
ղըր տուրուպ օնու կէօվէտիրլէր
իտի, քի Ա՚լլահ օնլարա օնու
քէսմէյէ րուհսաթ վէրտիյի կի-
պի՝ պալթայը գաիրպ օնու քէս-
սինլէր:

11· Ի՚ռվէղէյէ ռռ իլէ վֆՒնէլ:
Ա՝ռէ. Ա. 4. 8: Պ՚ռէ. գ.
3. 16: Յովէ. Ա. 26: Պ՚ռԹ.
ժգ. 24: ժԹ. 4 է պագ:
Յովհաննէսին վաթթիսիլի թէվ-
պէ հասըլ էթմէսէ իտի. իլլա օ-
նու գապուլ էտէնլէրին ճիւմ-
լէսինտէն թէվպէյի՛ վաթթիսիլէ
լայըգ օլմագ իչիւն պիր շարթի
մուհիմագ տէյիւ մաթլուպ վէ
մէմիւլ էտեր իտի: Ընլար՝ թէվ-
պէ էթտիքլէրինէ ի՛թիմատ օ-

Digitized by Google

սու. իւէ վաՓիթիզ էտէրիմ. ամմա արարմաճա կէլէն՝ պէնտէն գուվվէթլի տիր, քի պէն օնուն այագ գապալարընը թաշլամաղա լայըգ տէյիլիմ. օ սիզի Ն՝զնէզ Ի՝ուհ վէ աթէշ իւէ վաՓիթիզ

լունաճագ իգրար վէրտիքլէրի թաագտիրտէ՝ վաՓիթիզ օլունուրլարըտը։— Ն՝էրՓ՛ա կէլէն։ Գ՝ոէ. ա. 17։ Յովհ. ա. 15. 26, 27. 30, 31։ գ. 23—36։—Ն՝յոէ Ֆագլարընը ինաձըմա լայըգ գէյիւ իմ։ Գու՝ պէօյիւք ալճագ կէօնիւլիւք պէյան էտէն պիր թագրիր տիր։ Ն՝յէրէի գաորըլարտան տօղանլարտա Յովհաննէստէն պէօյիւք եօղնտի իսէ տէ, օ քէնտինի՝ Ի՝րիստոսուն էն ալճագ խըզմէթինտէ գուլլանըլմադա լայըգտըզ սայսօր։ Ա՝տէ. ը. 7։ Գ՝ոէ. է. 6, 7։ Գ՝ոէթ. ժգ. 25։ Ն՝էէ. գ. 8։ ա Պէտ. ե. 5։—Ն՝ընէ Ի՝ուհուն ատըն էլ։ Պենտէկոստէ կիւնունտէ Ն՝զնէզ Ի՝ուհուն Իէտուլէր իւղէրինէ աթէշտէն տիլէր պէնզէյիշինտէ էնմէսի՝ պու փէյղամպէրլիյին պիր աչըզ վէ աշկէաար թէքմիլ օլմասը իտի։ Ի՝աբին պու փէյղամպէրլիք՝ օլ պիր գաչ քիշիյէ վէրիլէն ա՝տէթտէն լսարիճ վէ մի՝ւճիզլաճաէն ի՝պարէթ օլան Ի՝ուհուն պախշիշլէրինտէն զիյատէ՝ օլ ալլահնի թէսխիրաթլէրինի տաքի պէյան էտէր քի, փաքլէյիճիւտլար կիպի՝ հիսապսըզ քիմսէլէրին տէրունլէրինին մնլարտարըղընը նայգայճաղըտը, վէ պիր գալ էտիճի աթէշ կիպի՝ օնլարըն փասընը նագաճաղըտը, վէ տէրունլէրինտէ՝ պիլի ա՝զիմ

մուհապպէթ վէ ղայրէթ ա՝լէվի թուխուշտուրաճաղըտը, վէ օնլարը պիր սէմավի ի՝լմ իւէ ըզըգլանտըրաճաղըտը, վէ օնլարընը ճանլարընը էրիտիպ՝ քէնտինինի փաք վէ ա՝զիղ թաապիսթընաճ չէվիրէճէյիտի։ Ն՝յոյ. գ. 4։ Խգ. 3։ Ծբ. 15։ Ծթ. 20, 21։ Ն՝գիէ. Լգ. 25։ Ո՝ոէ. ծգ. 9։ Ա՝աշէ. գ. 2—4։ Ա՝տէ. ա. 8։ Գ՝ոէ. գ. 16։ Յովհ. ա. 33։ է. 38, 39։ ծգ. 7—14։ Գ՝ոէթ. ա. 5։ բ. 2—4։ ծա. 15, 16։ ա Կորնթ. ծբ. 13։ Գ՝ոէ. գ. 27, 28։ Տէտ. գ. 5, 6։ ա Պէտ. գ. 21։ Ի՝աբին աթէշ՝ ինիթիգամընը տախի պիր թէշպիհի օլմաղըլա (Ն՝յոյ. ե. 24։ կգ. 24), պուրատա փէք աշէքեար տըր քի, Ի՝րիստոսու ինքեար էտինէլէրէ օլաճագ ղայէթ հէյպէթլու ճեղա վէ ա՝զապ տախի պէյան օլունուօր։ Ո՝նուն՝ Ի՝նճիլինի ա՝լէմ թագտիմ էմմէքտէ խըզմէթի՝ ղայէթ թէֆթիշ էտիճի վէ այրըղճը վէ թէճրիպէ էտիճի օլաճագ, Ի՝ուհուն թէսխիրաթլէրի ղանիմէթ իւէ վէրիլէճէք, փէք չօգ քիմսէլէր Ի՝լահա տէօնիւպ խէյաս պուլաճագլար. թէճրիպէյէ տայանմազլա գատիր օլմայանլալ իսէ, էպէտի աթէշէ աճրըլաճագլար։ Ի՝րիստոսուն՝ քէնտի ի՝նայէթինի խօր կէօրէնլէրէ վէրէճէյի ա՝զապ-

Digitized by Google

Էտէճէք տիր·

12 *Վի օնուն Նատիասը էլինտէ օլուպ՝ քէնտի խարմանըլը Թէւմիլլէյէճէք տիր, վէ պուղտասյընը անպարա ճէմ՝ էտէճէք, ամմա սամանը սէյիւնմէզ ա-*

լարտան զևյատե հիյպէթլի ա՝զապլար օլամազ: — Ա՝ֆրնէզ էտէճէ+ փէր: Պէն սիզէ Նալըընըզ Նիշանէյի վէրէ պիլիրիմ· լաքին օ նիշանէտէն պէյան էթմէյէ մէրամ օլունան ասըլ շէյի վէրմէք՝ Վրիստոսա մախսուս տուր: Յովհաննէս՝ էյերչի Նղիանըն բուհու իլէ կէլմիշ իտի իսէ տէ, Վրիստոսուն գուվվէթու հիւքիւմէթի օնունքինտէն տէրէճէսիզ ա՝զիմ իտի:

12· Օնուն եօխասը: Նատիա՝ խարման սավուրտուգլարը տիշլի քիւրէյէ տէրլէր: Պու տախ՝ պունտան ագտէմքի խանէտէ Թագտիմ օլունան՝ սատըգլար իլէ եարամազլարընը պիրի պիրինտէն այրըլաճագլարընը պէյան էտէն պիր Թէշիհ տիր: Վրիստոս՝ քէնտինին տիւնեա իւզերինտէ կէօրիւնէն քիլիսէսինէ՝ չիֆթճիներին եափասը էլինտէ խարմանտան չէքիլմիշ հէնուզ սամանը տահա այրըլմատըշ պուղտայ երըզընընա կէլտիյի կիպի կէլիյօրուտու. վէ չիֆթճի՝ էլինտէքի եափա իլէ երըզընը սավուրմասը իլէ պուղտայը սամանտան այրըտըզը կիպի՝ Վրիստոս տախի ա՝յնի պուղտան կիպի՝ քէնտինին եիւրէք

Թէչ իլէ եադաճագ տըր:

13 Օլ զէման Յիսուս Նազարէթլի Յորդանանա Յովհաննէս կէլտի, քի օնտան վաֆԹիզ օլունա:

14 Ա՝մմա Յովհաննէս՝ պէն թէֆթիշ էտիճի Թա՝լիմաթլէրի իլէ՝ քէնտինին իլդամ էտիճի Նուհու իլէ՝ էէր չէյի պիլմէք գուտրէթի իլէ՝ ալլահանի Թաղիմաթլէրի իլէ՝ մուսինլէր ևա՝ Նի ինանանըյար իլէ ինանմայանլարըն պէյինտէ այրըճը պիր չըզը չէքէճէք, քի սանկ մահշէր վէ շէրաա՝թ կիւնիւնտէ պիրի պիրինտէն այրըտ օլսունլար: Ա՝տրն· ծգ· 30·41 — 43·49, 50: Ա՝ռէ· թ· 43— 47: Գ՝ուկ· գ· 17: Յովհ· ծե· 2: Յոբ· իԱ· 18: Ասմ· Ա· 4: Լե· 5: Ն՝ոայ· Ա· 31: ԿԶ· 24: Ն՝ումէ· ի· 47, 48: Ովհե· ծգ· 3: Ա՝մով· թ· 9: Ա՝ռաք· գ· 2, 3: դ· 1:

13· Վուլկէտան: Պու վագըմա գատար՝ կէօրիւնիւր քի՝ Վրիստոս Վալիլէատա սաքին օլուպ՝ իսալգըն էտնա սայըլան սըրատըսնատան օլարագ՝ ա՝լէմէ փէր մա՝լիւմ տէյիլ իտի: Ա՝տրն· բ· 22: Ա՝ռէ· Ա· 9: Գ՝ուկ· բ· 51:

14· Ա՝ֆրնաճ էէն: Աէնէրին պէնտէն սատճէճ պիր սու իլէ վաֆթիզ օլմանտան՝ պէնիմսէնտէն Ա՝զիզ Նուհ իլէ վաֆթիզ օլմամ տահա միւնասիպ տիր: Յովհ· Ա· 16: դ· 3—7: Վուծ· Ա· 5 — 8: Պէն ածիզ

Digitized by Google

սէնտէն վաֆթիղ օլունմազլա միւհթաճ իքէն՝ սէ՞ն մի պանա կէլիրսին տէյէրիք՝ օնու մէն՝ էտէրիմ։

13 Յիսուս իսկ ճէվապ էտիպ՝

վէ մուհթաճ պիր զաթ իմ։ լաքին սէն հէր խուսուսատա թէքմիլ պիր Ղաթի չէրիֆսին։ իմտի — Ալ՛ն դ պանա չէվէրմէ։ տիւնեանըն կիւնահրնը տէֆ՝ էտէն Աստուծոյ ա՛զիզ Գուզուսու՝ պիր կիւնահքեար ատէմ տէն վաֆթիղ օլմազմը կէլիւյոր։ — Ննա դն՝ էֆէր էֆէ։ Գ՛ոէ։ ա։ 43։ Յովհ։ ծգ։ 6—8։

15. Էր սոփաքը ընէմիլ էլմէ։ Աստուծոյ թա՛յին Էյլէտիսի հէր շուրութա ի՛թիպար էթմէք՝ վէ Աստուծոյ հէտ թէնպիհլերի վէ էմր էթտիյի ֆարըզ էլսի միւճիպինճէ եիւրիւմէք կէրէք տիր։ Գաշ քեահինլէր՝ մանսուպլարընա նասպ օլունտուգլարը վագըթ՝ էվվէլա սու իլէ եապգանըղլար վէ եաղ իլէ եաղլանըղլարըտը։ Նէէյ ե։ 12—15։ Աստուծոյ էվինին պաշքեահինի օլաճագ օլան Ղրիսթոս՝ պու շուրութու թէքմիլ էֆիպ սու իլէ վաֆթիղ՝ վէ Աստուծոյ Ղուհ իլէ մէսհ օլունտու։ — Պէօյլէ էրէ՞ փէր։ Ղիւնահ պէն ուղուն տուր։ Ինէն՝ էյէրչի քէնտինի պունա լայըգ սըզ սայայօր իսէն տէ, պունուն իճրա օլմասը միւնասիպ տիր։ Աթմ։ ե։ 7, 8։ Նոայ։ եր։

օնա տէտի։ Ա՛ալա գէյվէրը։ զիքրա պիվէ՝ էէր սատաճամը թէքմիլ էթմէյէ՝ պէօյլէ կէրէք տիր։ օ զէման օնու գէյվէրտի։

16 Ա՛յ Յիսուս վաֆթիղ օ-

21։ Գ՛ոէ։ ա։ 6։ Յովհ։ գ։ 34։ ը։ 29։ փիլիպ։ բ։ 7, 8։ Նէբ։ է։ 26։ ա Յովհ։ բ։ 6։

16. Կէտէչէր ննա աչըլըբըլար։ Պու՝ Ղրիսթոս տուա՝ էտէրքէն օլմուշտուտ։ Գ՛ոէ։ գ։ 21։ Կէօք՝ շիմշէք չագըրըը վագըթ պուլումլար իքիյէ եարըլըպ ապրալարը աչըգ կէօրիւնտիւիւ կիպի կէօրիւնտիւ։ վէ օնա՝ կէսպիւնիւն թապիաթի գանունլարը միւճիպինճէ կէօրէ պիլէճէյինտէն նիհայէթսիզ էօմէյէ կէօքլէրին իչինէ պագմազա միւսա՛տէ օլունտու։ Պունուն կիւպի պիր շէյ Աստեհանոսուն շէհիտ օլտուղու վագըթտա տաախ ղուհուր էթմիշ իտի։ Գ՛ոէթ։ է։ 55, 56։ Էզեկիել փէյղամբէրէ տէ պու միսիլիւ պիր սէյրան իհսան օլունմուշտու։ Էնէէ։ ե։ 1։ Ա՛յ էսէվկիւլիւշ շայիրտին Յայանութիւնտա կէօրտիյիւ Յայո։ գ։ 1՝ պունտան փէք ֆարգը պիր սէյրան աէյիլ իտի։ — Աստուծոյ Ռ՛ուհ։ Պագ՛ Նոայ։ ժե։ 2։ խ։ 1։ կե։ 1։ Գ՛ոէ։ գ։ 22։ Յովհ։ ե։ 31—34։ գ։ 34։ Գ՛ոէթ։ ժ։ 38։ Կող։ ե։ 18—20։ Ղրիսթոսուն իւզէրինէ Աստուծոյ Ղուհուն պու կէօզ իլէ կէօրիւնէն էնմէսի՝ օնուն շէֆաաթի խըլը-

Digitized by Google

լունճա , տէր ա՛գասդ սուտասն չորդը · վե իշխէ կէօքլէր օնա աչըտըլար , վե Ա՛լլահըն Ա՛ու-հունուն կէօյէրճին կիսի էնտի-

մէթի իչիւն օնա ինսան կիսի հէր պիր խուսուստա լիյագէթ վէրմէք իչիւն Ա՛ուհունն Թէսի-րաթլէրի օնա էօլչիւսիւդ վե-րիլմիշ սլտուղտունուն պիր նիշա-նէսի՝ վե Ա՛լլահ Թաղրաֆընտան՝ օնուն խալգընա Ա՛իլիսէխինին պաշը նասդ օլտուղունու պէ-յան էթմէսի իչիւն իտի : Պու՝ օնուն Ա՛ետիա մանտուպունա նասդ օլմասընըն պիր նիշանը իտի : Ա՛նուն խըզմէթինին մագ-սատ օլտուղունուն՝ կէօքտէն Ա՛լլահ Թաղրաֆընտան պիր ա-ջըգ շէհատէթի իտի : — Կէօ-յէօյն կէպ : Պիր գաղթալ՝ պիր գաւրըշմը գուշ կիսի տէյիլ : Ճ իւպհէսիզ տիր քի , կէօյէր-ճինին շէքլի սէչիլմէքտէն մէ-րամ՝ օղ գուշ փաքլըղընը վէ պա-ըրշըղընը վէ ալչագ կէօնիւլլիւ-յինն նիշանէսի օլմաղլա , Ա՛ուր-Թաղրըճմըղընն պիսուչտուղունա վէ հալիսլիյինէ վէ եւրէյինին նուամշագլըղընա Թէշպիհ օլմագ տըր : — Կէօրմէյօ : Ճոմհանդա կէօրտիւ : Պու՝ Ճոմհանդա վէրիլմիշ պիր շէհատէթ իտի քի , պու Ա՛ղաթի ա՛զիզ՝ Ա՛ե-սիա տըր :

17 . Կէօրմէյօրսուն : Ա՛լլահ Թա-ղրաֆընտան : — Անկի՞-չ Ա՛ղ-չօ՞ : Պու՝ մուհաղաղէթ վէ օնուն Ա՛լլահա եագընն պիր Թաղիւգա-

յինի՝ վէ օնուն իւզէրինէ կէլ-մէյինի կէօրտիւ :

17 Ա՛ղ իշհէթ կէօքլէրտէն՝ Ա՛եվկիւլիւ Ա՛ղլում պու տուր՝

Թը օլտուղունու՝ վէ օնուն մէս-նէտինի վէ Ա՛լլահ իլէ պէրա-պէր օլմասընը պէչան էտէն պիր Թաղրիր տիր : Ա՛ուղ . Բ· 7 : Նէր · ա · 1 · 5 — 8 : — Ա՛ն-գան չաղ օլտո՞ : Ա՛նուն զա-Թընտան՝ աչլէգ ու մէչրէ-պինէն՝ ա՛տալէթինէն վէ շէ-ֆաֆէրընտան Թէքմիլէն խօշ-նուտուղ : Նայ . Խր . 1 . 21 : փէտէրուլլահ՝ ա՛լէմին հուզու-րունա իշպու չօգ Թա՛պիմ պէ-յան էտէն Թաղրը իլէ՝ չօգտան պէրու տիւնեանընն Ա՛ուրԹաղը-ճըսը կիսի պէգլէնէն Ա՛եսիա օլմասընա րիզա վէրիյօր : Ամ-տի՝ Ա՛լլահըն սէվկիւլլիւսիւ՝ պի-զիմ սէ սէվկիւլլիւմիւզ օ՛լմա-սըն մը . վե փէտէրուլլահա պու-գաստը խօշ կէօրիւնէն օնուն խըղմէթի՝ պիզէ տսախի՝ վե ա՛-լէլխուսուս օղ խըղմէթի քէնտի իւզէրինէ պիզիմ մէնֆաաԹը-մըզ իչիւն ալմըշ իքէն՝ խօշ կէօրիւնմէյինի մը : — Պէ՛ չե-օլտօ : ԱմԹիմալ քի՝ պու օ-ղուստա հազըր պուլունան չօգ խալգըն ճիւմլէսինտէն իշնիմի-միշ իտի · վե պու օնլարա՝ Ճի-սուսուն Ա՛ետիա օլտուղունա պիր ո՛ւմմա՞մ խասկեր իտի : Պու-սէ՝ Ա՛րիստոսուն տաղտա Ճէպ-սիլի շէքլ օլտուղու վագըթ տսախի իշնիտիլտի : Ա՛սպ· ծէ·

Digitized by Google

քի սնտան լսալի օլտում տէյիւ պիր սէս օլսա ։

5 ։ Ա՛մէն ։ թ ։ 6 ։ Գ՛ա՛ղ ։ թ ։ 35, 36 ։ Բ Պէտ ։ Ա ։ 17, 18 ։ Ի՛սրիստոսուն վէճաճի էճմէ-սինտէն ազ էվվէլ տախի կէօրաւէն պիր սէս իշիտիլտի, վէ չօգ քիմսէլէրտէն պիր կէօք հիւ-րիւլմիւսիւ զանն օլունտու ։ Յով ։ ԺԲ ։ 28 — 30 ։

Յիսուս Ն՛փէնտիմիզին վաճ-թիլինտ՝ Ա՛զիզ Թէսալիս (Ներ-քորդումթիւն) թաւհմաճըլէրն պիր փէք աշիքսար պէյան օլուն-մասընը կէօրիւրիւզ ։ Ա ։ Այիր մահալլէրտէ Ա՛լլահ իլէ պէրա-պէր տէյիւ Թագրիր օլունան Յիսուս Ի՛սրիստոս (Յով ։ Ա ։ 1 ։ 14 ։ ԺԱ ։ 30 — 33 ։ ԺԲ ։ 7 ։ Փիլ ։ Բ ։ 6)՝ պուրատա իտի ։ Բ ։ Ա՛լլահ սլան Ա՛զիզ Ի՛ուհ պուրատա Ի՛սրիստոսուն իւղէ-րինէ կէօյէրճին չէքլինտէ էն-տի ։ Գ ։ Փէտէրուլլահ պուրա-տա՝ սէսի իշիտիլիր պիր Թարղ իլէ Յիսուսու՝ օլ զէմանն էյէր-չի պիր էտնա Հալտէ իտի իսէ տէ՝ քէնտինէ սէվկիւլիւ Ողուվ Թագրիր էյլէտի ։ Ի՛չպու վու-գուժէ՝ Ա՛լլահլըգ Թապիա-ճըլընտա՝ ինսանըն խէլասը մատ-տէսինտէ հէր պիրինին պիր մուհիմ խըզմէթի օլան իւչ միւսաւիվ վէ պէրապէր իւգնիւմ (անձն) օլտուղունու իգրար էճ-մէտիքճէ՝ պիր մանա վէրիլմէմէկ ։

Ա՛լքին Ն՛էնի Ա՛Հմէտն իշ-պու իլք իւչ պասլընտա՝ նէ՛ գատար չօգ կէրչէքլիքլէր վէ պիր սէս օլտա ։

վուգուժլէր պուլուրուվ ։ Պի-զէ Թա՛րիֆինի պաշլատըը Ո՛ա-լի շէրիֆ Հադրընտա ա՛պիմ շէյլէր մէմիւլ էճմէյէ վէ տիգգաճըմընը օնա ճէլպ էճտիւմէյէ նէ՛ գատար միւ-նասիպ վէ ույդուն տուր ։ Ո՛-նուն սիլսիլէսինին տէֆթէրի Պաւիլէ վէ Ա՛քրահամա գա-տար մէվճուտ օլմասը՝ օնուն մի՛ճիւգաճ իլէ անա բահմինէ կէլմէսի՝ տէֆա տէֆա մէլէքլէր կէօրիւնմէսի՝ պու վուգուժլէրին վագի՛ օլտուղու մահալէ օլ ա՛լիմ քիմսէլէրին պիր եըլ-տըղ վասիճասի իլէ գուլաղուգ-լանմասը՝ հէր պիր վուգուժճա-տէ փէ ղամպէրլիքլէրին Թէք-միլ օլմասը՝ փէյղամպէրլէրին-տէն փէշին սէօյլէնմիշ Ա՛տապէն եօլունու հաղըրլայաճագ պիր զաճըն կէլիպ օլ եօլու հաղըր-լամասը՝ վէ նի՛հայէճի օնուն վաճիճիզինտէ օնուն Ա՛լլահըն Ողու օլտուղունու խապէր վէ-րէրէք միւճիզաճ իլէ կէօքտէն կէօրիւնէն վէ իշիտիլէն շէյլէր՝ պունլարըն ճիւմլէսի՝ ինսանըն ա՛գլընա նէ՛ պէօյիւք պիր Թէ-սիր էճմէյէ վէսիլէ օլա պիլէն շէյլէր տիր ։ Վ՛է պու ճիւմլէ ի-լէ կէօրիւնիյօր քի, եազանըն մէրսիլ՝ օգույանըն ա՛գլընը ճէլպ էճմէք տէյիլ իտի, իլլա եալը-նըղ Թէվարիխէ եազըլմաղալա-յըգ սաաէ կէրչէք վուգուժ-լարը Թահրիր էճմէ ք իտի ։

Digitized by Google

ՊԱՊ Գ

1 Ել զման Յիսուս Նաւհ-

1 · Նահապան : Ընդել Նաւհան : Գլոխ · Գ · 1 : Ընծենտիմիզ ազ վագըլն իչինտե պաշլայաճագ օլտուղու քենտինին ուամամի խըզմէթինե հազըրլանմագ իչուն՝ պիր թէնհա մահալե չէքիլիպ մախֆի տուամտե վե ուրուճատա պիր վագըթ կեչիրմէսինի՝ քենտիլիչինտեն տե էթմիշ օլա պիլիր իտի : Նայքին պիզե տէնմիշ տիր քի, Ընդել Նաւհանան մախտասեն կէօթիւրիւմիւշ իտի քի, պիզիմ պէօյիւք տիւշմանըմըզ օլան չէյթան իլե ճէնգլէշին , քի օ՝ պու գատար զէմանտան պէրու՝ " Ամաղ Ալլահըն ատքերլերինէ մէյտան օգուրտուու", վե օնուն հէմ հիլէլերինէ գարշը տուրմադա գատիր օլաճագ պիր թէք ա՛զիզ ատէմ պուլմամըշտը : — Ղէօվե : Պա՛զը քիմնէլեր՝ պիր եանղըշ իթիգատ իլե՝ թէճրիպէ վե իղվատան սադընմագ իչուն պիր չէօլե՝ եախօտ պիր մանաոթըրա չէքիլիրլեր : Նաքին պու տիւնեատա իղվատան խալի հիչ պիր մահալ եօգ տուր : Ինրիստոս Ընճենտիմիզ չէօլտե՝ իղվալարըն են պէօյիւքլերինէ օղրամըշտը : Հէր նէրետե պուլունուրսագ , օրատա իղվա տախի հազըր տըր : Նյէր էն եիւքսէք տաղըն թէսիէսինէ չըգաճագ օլսագ , օ՝ օրատա տըր : Նյէր էն տէրին մահզարանըն իչինէ գաչսագ , օ՝ օրատա տըր : Նյէր էն իչսիզ չէօլե կիտիպ՝ օրատա օթլար վե եափրագլար եէյէրէք էօմիւր սիւրսէք , օ՝ օրատա տըր : Ալ էյէր գուրթարըճմըզ կիպի՝ գըրգ կիւն գըրգ կէճէ պիր շէյ եէմէյէրէք պիր միւճիզամ իլե հըվճզ օլունսագ պիլէ՝ եինէ պուլաճաղըզ քի , պիզ տե օնուն կիպի՝ եարամազըն իւզէրիմիզէ հիւճիւմ էթմէկէրինտեն ազատ տեսիլիզ : Պիզ տապիմա վե հէր մահալտե իղվալէր իչինտե պուլունուրուզ : Տիշարըտան կէօրիւնէն հալիմիզ հէր նասըլ իսէ , շէյթան օնու տապիմա քենտինէ պիր ալեթ էտիպ՝ էօնիւմիւզէ կիւնացէյլարա եօլլար աչար , վե պիզի Ալլահտան ուզագ չէքմէյե վե պօրճումուզու էտտա էթմէքտեն մէն՝ էթմէյե չալըշըր : Նյուքին շէյթանըն եէնէն Ինրիստոս իլե՝ օնուն շէյրինտեն էմինիզ : — Ա՛ն՝ էյլե՛ պէօնա : Նյ՛ան իղվա չէքե : Ինրիստոս " իգթիզա իտի՝ օնա հէր շէյտէ գարնատաշլարա պէնկէր օլա": Նէէ · Ե · 17 : Ա քենտիսի՝ պու իղվալէրի չէքտի, վե պէօյլէճէ՝ իղվա չէքէնլէրին հալինտեն անկլալ , վե օնլարըն իմտատընա եէթիշմէսինի պիլիր : Նէէ · Ե · 18 : Գ · 15 : Պիզ՝ թէճրիպէյե կէլմէյե տուա՝ էթմէլիյիզ : Ա՛ռդ · Զ · 13 : Գ՛առ · ԻԹ · 40 · 46 : Ալ էյէր Ընլլահ պիզի՝ ա՛նամագ իտտան չէօլե կէօթիւրիւլտու , քի չէյթանտան թէճրիպէ օլունա :

Digitized by Google

2 Ալ է դըրդ կիւն հեմ գըրդ կէձէ օրուձ թուխթուզ՝ սօնկրա

չիւն թէհդիւպէչէ սալաճագ օ-լուբսա, տուա՛ էթմէլիչիզ քի, օ՝ պիզէ օնսան գուրթուվմագ իչիւն տախի պիր եօլ աչսըն, վէ օնուն ինայէթի վէ գուվվէթի իլէ օնու նէնէլիմ։ Ա կօրնը. ա. 13։

2. Կ՚ըսէ ևա՛ հմ էըսէ ևէձ։ Ելից ԻԴ. 18։ ԼԴ. 28։ Բ Օրին. թ. 9. 18. 25։ Գ Թագ. ժթ. 8։ Պ-է. դ. 2։ — Ա՚ընէդը։ Կ՚րիստոս էյէրչի Ա՚լահ իտի իսկ ուէ՝ ինսան տախի օլտուղու իչիւն սա-յիր ատէմլէր կիպի թաամմա վէ ըտահաթէ միհրձաճ իտի։ Ա՚ոդ. ԻԱ. 18։ Ա՚ուէ. ժԱ. 12։ Յովէ. դ. 6։ Ելից. ե. 14 — 18։ Ա՚ոդ. Ը. 24։ Պ-է. ԻԲ. 43։ Ելից. ե. 7. 8 տախի պագ։

3. Ելից Ա՚լահըն Օղը-ևէ։ Ելից աչսին տիւչիւնտիւ-չիւն սահիհ օլուպ սէն Ա՚եսիա իսէն, սէն պիր միւճիզաթ իշ-լէյէ պիլիրսին. վէ իշտէ սանա՝ պունու էյլէմէյէ պիր էյի ֆուրսաթ վար։ "Ելից" ևէ։ Ե էյթանըն սեցյէնտիյի պու իլք քիւչիւճիւք "էյէս" ըու-զէթի՝ նէ պիր եաթսամազ "էյէք" իտի։ Օնուն մէրսէմը՝ Կ՚րիստոսուն ագըընա՝ Ա՚լահ-ըէ օլան ա՚լագասը խուսուսուն-սա պիր վէվէնէ պրաղըպ օնու հիւնահա տիւչիւրմէք իտի։ "Ան-վաֆթիզ օլուր իքէն կէզքտէն

ամճըգտը։

3 Ալ է թէճրիւպէ էաէն՝ օնա

Ակվկիւլա. Օղուա պու տուր տէչիս պիր սէս իչնէմիշին զանն եֆտէչին կերչէքմի։ Կա-չըրը. պու հէվի պիր պօշ խէ-չայ տըր։ Վագրթ սանա՝ պիր պէցիւք եհուդէք հարաքէ-թի վէ ա՚զիմ իւմիւա զէմանը իտի, վէ օլ էսնատէ նէ օլտու-ղունու վէ նէ սեցյէնտիյինի հիչ պիլմէզսին տէսէմ ճայիզ տիր։ Ելից ֆիլ վագի՝ Ա՚լլահ սէնին փէյգէրին՝ հէմտէ սէնին իչիւն տալա վազիֆէսի օլտը-տը, սէնին պու տէրճէճ տրգրն-թըլար իչինէ տիւշմէն միւմքիւն-միւ իտի"։ Ծննդ. գ. 1 — 5 պագ։ — Աեցյէ էի՝ պու ի՚տչ-ըէ եէվէ օլտը։ Ակէձրիւպէ է-տէնին ֆէնտ ու հիլէսի պունատան աչէքեատ օլույօր քի, Կ՚րիս-տոսու՝ պիր պէցիւք զիյա-ֆէթէ եատրամմագա զօրլամայօր. իլլա՝ եաղընըզ շիմտիքի միւ-թաճըղտը իչիւն թաչը էքմէյէ չէվիրմէյէ իղվա վէրիյօր։ Ղէ-սէն Ա՚լլահըն Օղուսուսուն, վէ եինէտ փէյգէրին սէնի պունճիկլէյին ամըդգատան հելաք օլմագա թէդը էտէյօր։ Ա՚րթգ օնու պէքլէմէ, իլլա քէնտի գուվվէթինի գուլլան, վէ օնա մուհթաճ օլմագտան ազատ օլ։ Պէս պէղէի տիր քի, օնուն մէ-րսէմը Կ՚րիստոսու՝ փէյգէրինին էյլէյինտէն ի՚թիմատընը գա-ըդրմագա՝ փէյգէրինին եատըը-մընատան իւմիտինի քէսմէյէ՝ վէ

Digitized by Google

հագլաշըպ տէսի · Ն՝ոյէր Ն՝լլահ-
ըն Օղու իսէն , սէջյէ քի՝

քէնտինէ իգիթիզա էտէն շէյ-
լէրի ասլա Ն՝լլահա պագմայա-
րագ քէնտի քէյֆինէ կէօրէ
թէտարիք էմմէյէ գանտըրմագ
իսի : Ա՛յ պու՝ ֆուգարալարըն
վէ միհնէթտէ օլանլարըն չօգ
քէրրէ տիւշմէյէ միւսլիմէլա օլ-
ուգլարը իլվա տէնիլ մի :
Պէյլէ քիմսէլէր Ո՛րհատսուն
ի՛պրէհիմի խալըլըլարընա կէ-
թիրսինլէր , վէ Ն՝լլահըն հագ-
գընա եիւրէքլէրինտէ քէօմիւ
միլահազալարա եէր վէրէրէք՝
օնուն մուգատտէրինին քէրէ-
միներէն վէ ինսանէթինէն բիհի-
մաղէրինի քէսէճէք եէրինէ ,
քէնտի եիւրէքլէրինտէ գանա-
ահլըզլըղըն իլք հարաքէթլէ-
րինի զապթ էթմինլէր , վէ սը-
գընթըլարընը քէօմիւ սէպէպ-
լէր իլէ ահֆ՝ էթմէյէ գալդ-
լէրինէ տօղան հէմտան իլք մէ-
սիհլէրի՝ իգրահլըգ իլէ ըհտտ
էթմինէր : Ն՝գուրուն (Ն՝ուղ ·
Լ· 8 , 9) ֆագիրլիյէ գարշը
տուա՝ էմմէսինէ սէպէզ՝ ֆա-
գիրլիյին սըգլէթ ու հագարէթ
օլտուղունու տէնիլ՝ իլլա իվա
վէ թէճրիւպէ օլտուղունու կէտա-
թէրիյօր : " Օլ-յա էլ ֆէգիր-
լէնիզ՝ Խըբըշլըգ եուխյա՞ " : Ն՝ճ-
լեգտան էօլմէսի՝ եաշայըպ կիւ-
նահ իլէ զէնկինլէնմէք վէ մալ
էտինմէք քտէն՝ խայըրլը տըր :
Ծ՝ննդ · Իե · 32 — 34 : Ն՝ւէյ
ԹԶ · 3 : Ա՛ուդ ԹԱ · 4 — 6 :
Ա՛ալ· Հը · 17 —20 : Ն՝իդ · Թ·

պու խաշլար էքմէք օլմայը :

4 Ն՝մին ս՝ ՃԷվապ վէրիպ

16 , 17 :

4 · Ն՝աչըմըշ տըլ : Բ Օլմն ·
ը· 3 : Ո՛րհատսու Ն՝զիզ Ո՛րհ-
թատպլարտան շէհատէթ կէթի-
րիյօր · պիզ տաճի էյլէ էմ-
մէլիյիզ : Ֆ՝ուվ· Թե · 4 , Ն՝-
էե · Զ· 17 : — Ն՝ուշընըշ է+-
ղէ+ իլէ : Ա՛նատն՝ է՛օմրիւնիւն
հըքիզ օլուննմասը իչիւն Թատ՝մա
տէյիլ՝ իլլա Ն՝լլահա կիւվէն-
մէլի տիր · վէ ա՛յէլ խուսուս
պիր նէվի՝ ճահսուտէ Թատ՝մա
տալա կիւվէնմէլի տէյիլ տիր :
Ն՝լլահ է՛օմրիւ՝ պիէթիւն պիւ-
Թիւնէ Թատ՝մընդ հըքիզ էտէ
պիլիր · լագին հիչ պիր նէվ՝
Թատ՝մ Ն՝լլահընդ է՛օմրիւ հըքիզ
էտէմէզ : Օնուն էմինլիյինէ
կիւվէնմէք՝ է՛օմիւրլէրիմիզին
հըքիզնընը օնա սըփարըշ էթմէք՝
վէ օնուն էմրլէրինէ ա՛սը օլ-
մագտան եահսա օնուն աէօզիւնէ
իԹատ՝մ էմմէմէքտէն իսէ հէր
տիւրլիւ սըղրընթըլը վէ սըգ-
լէթի չէքմէք՝ պիզիմ պօրճուս-
մուզ վէ աէպէպի սատ՝էթի-
միզ տիր : Ա՛յ է էյէր իսԹէտ-
յիմիզ տիւնեա նի՝յմէթլէրինին
ճիւմլէսինէ մալիէ օլմադ իս-
աէք աե , օնլարընդ տախի կէ-
չինէ պիլիրիզ : Ի՛նանըն է՛օմ-
րիւ վէ սատ՝էթի պու չէյլէրէ
մէրպութ տէյիլ տիր : Գ՝ուվ ·
ԹՒ · 15 : Ակէօքլէրտե օլան փի-
տէրիմիզ՝ պիզէ էն ֆայտալը օ-
լան չէյլէրի պիլիր · վէ էյէր
օ՝ պիզի քէնտինին սէչիլմիշ

Digitized by Google

տէտի. Նաազըմըշ տըր. Նտեմ նաալընըղ էքմէք իլէ եաշամադ, իլա Ալլահըն այղընատան չըգան հէր սէօզ իլէ։

խալգընը չէօլտէ թէճրիպէ էթտիյի կիսի թէճրիպէ էթմէյէ միւնասիպ կէօրիւրսէ, պիզ տաւսի օնլար կիսի մընըլտայրպ գաՀր էթմէլիմիյիզ։ Օլ զէնկին քիմսէ՝ նէյմէթլէրինի պու տիւնեատա ալմընշընը, Պաղատրոս իսէ օնլարը ախրէթտէ ալմընշընը։ Պ՚օ՚ւ. ԹԶ. 25։ Նիւսուսմզը ալմագ իչիւն պիրազ վագըթ սապր էտմէկմիյիզ։ — Էէ աԹզ էյ։ Նալահըն քէնտի մուգատտէրի իլէ թայինն էտէճէյի հէր շէյ իլէ։ Նէչ ԹԶ. 8. 15. 35։ ԻԳ. 15։ Գ Մաթ. ԹԷ. 4—7. 12—16։ ԹԹ. 5—8։ Դ Մաթ. Պ. 1—7. 42—44։ Է. 1, 2։ Նէթ. Բ. 15—19։ Ա՚աղ. Գ. 9—11։ Ա՚ատ. ԹԴ. 16—21։ Ա՚ատ. Զ. 38—44։ Ը. 4—9։ ՅոՀ. Զ. 5—13. 31. 33։

Նաքին Ա՚իսրատա՚ սայիր քիմսէլէրին մուՀթաճլըղընա իմտատ էթմէք իչիւն միւճիղաթլէը իշլէտի իսէ, օնուն քէնտինին մուՀթաճ օլտուղու շէյլէրի տախի պու միճվալ իւզրէ թէտարիք էթմէսի նէ՞ իչիւն միւնասիպ օլմասըն։ Պունա՝ ճէվապըմըզ պու տուր քի։ Ա. Պիր պէյղամպէրին եա Ալեսուլուն պու միսիլլիւ պիր սըգլէթին իչինտէ պուլունտուղու Հալտէ՝ աշի՚քեարէ պօրճու պու օլտուտու քի, իմտատ իչիւն Նալահա պագսըն, վէ քէնտի սըպընթըսընը տէֆ՝ էթմէք իչիւն պիր միւճիղաթի իշլէմէսին, մէյէր քի, պէօյլէ էթմէյէ Նալահատան մախաուս պիր էմիի օլմուշ օլա։ Նտտի Ա՚իսրատա՚ պիպլիմ ալշագ վէ էտնա Հալիմիլէ կիսրմէյէ իրթիքաատպ էթմէսի՝ վէ պիպլիմ պէօյլ։ք գարընտաշընմըղ կիպի օլմասը իլէ, քէնտի խալգընա տախի՝ Հէմտն օլ Հալտէ պուլունտուղարը վագըթ՝ էթմէյէ միւնասիպ օլմայան պիր շէյ հիչ պիր վէճՀ իլէ էթմէղ իտի։ Ա՚ էՔ. Ա՚իսրատա տայիմա միւճիղաթլարընը՝ սալթ քէնտի մէտուրիյէթինի իսպաթ էթմէք՝ վէրտիյի թա՚լիմաթլէրի սապիթ էթմէք՝ ինսանլարա էյլիք էթմէք՝ նէ պէօյլ։ք պէրէքէթլէր իՀսան էտէճէյինի օնլարա անկլաթմագ՝ վէ փէտէրինին շան ու ճէլալինի արթընմագ իչիւն իշլէր իտի, վէ քէնտիսի իլէ Պաւտրոս իչիւն վէրկիյի էտա էթմէք իչիւն (Ա՚ատ. ԹԷ. 26) պիր քէրրէտէն մա՚ատա ֆէնէրնէ պէնէֆ՚ա լազըմ է՚ա էքնիյազլը օլան ղնյէ՚ա պէր մ՚ա՚ճիւզաթ

5 Ով կեման շէյթան օնու ապիզ շէհրե կէօթիւրիւ, վէ

օնու հէյքէլին գուպպէսինէ տուրտուրտու։

Թիւնէ՝ պիւյիւճիւ Ավրահամուն էվլատէ իսմայիլի կիպի (Դուբ. Ը. 18, 19)՝ քէնտի րահաթլընը՝ շանընը վէ պէյիւք վէ զէնկին օլմասընը էլէ կէթիրմէք իչիւն գուվվէթի։ Ինսուլէրը պու գուվվէթի՝ քէնտիլէրին Լատպը վէ Նֆէնտիսի գուվլանտըղը Թարղտա գուվլանտըլար, նա՛նի տայիմա օնու Ալլահըն շանը իչիւն գուվլանտըլար, վէ օնու հիչ ասլա պիր մախսուս քէնտիլէրին մէնֆաաթի նէֆսիյէլերի իչիւն գուվլանմատըլար։ Պօղոս Ինսուլ՝ սայիրլէրինի սըգլէթտէն գուրթարմագ իչիւն նէ գաւսար մի՜ճհուզաթլար իչլէմիշ իտի Դուբ. Թ. 11, 12. վէ եւինէտ քէնտիսի նէ՛ գաւսար սըգըն-թըլար չէքմիշ իտի։ Բ Կորնթ. Ժա. 23—27։ Ով՝ քէնտինին արգաւսաշը վէ խըզմէթտէ օրթաղը օլան Տրոփիմոս պիրլէ Միլետոսա խասթա պրաղմըշըտը։ Բ Տիմ. Դ. 20։ Ինչպու՝ կէրէք թէնին վէ կէրէք ագլընն գուվվէթլէրինի վէ գուտրէթլէրինի վէ թաւանթլարընը՝ Ալլահընն մասլահաթընտան պիրը օլան պիր նէֆսանի խուսուս իչիւն հէր քիմ գուվլանըրսա, օ Ինսրիստոս վէ օնուն ա՛զիզլէրինէ պէնկլէմէզ։ «Ա՛ուհապպէթ՝... քէնտի ֆայիտէսինի արամազ» ե Կորնթ. ԺԳ. 4—5։

---

5. Ի չէզ չէհրե։ Երուսաղէմ շէհրինէ քի ա՛զիզ տէնիլմէսի՝ հէյքէլին օրատա օլմասը վէ տին այինլէրինին օրատա լճքրա օլմասը սէպէպինտէն իտի։ Կէնէս. ԺԱ. 1։ Նում. ԽԸ. 2։ Ծբ. 1։ Գաւ. Թ. 16։ Ա՜ապր. Իէ. 53։ — Կէօրէ՛ը։ Ով իլէ՝ վէ Հիսուսուն իրատէթինէ գարշը տէյիլ։ Պու՝ տէմէք տիր քի, պէրապէրինճէ ալտը՝ գուվաղուզլատը՝ կիմմէյէ թէքլիֆ էթտի՝ նախօտ կիմմէյէ գանտըրտը։ Պու լուղէթին պու մա՜նատա գուվլանմասը պապըրտա՝ Ա՜ապր. ԺԷ. 1։ Ի. 17։ ԻԶ. 37։ Ա՜ըէ. Ե. 40 պագ։ — Էյէվէլէ։ Պու՝ Այդմինտան պինա օլունմուշ (Գ Գաւթ. Զ. 1։ Ը. 20)՝ վէ նէսիրլիքտէն սօնկլրա թէքրար պինա օլունմուշ (Նէէ. Գ. 10 — 13։ Զ. 14, 15)՝ վէ սօնկլրա պէջիլմէյէ Էվրովդէտէն պէջիւտիւլմիւշ վէ չօգ զիյնէթլէր իլէ կիւզէլլէնմիշ պիր պինա իտի, քի մախսուսէն Ալլահըն ի՛պատէթինէ թախսիս օլունմուշտու։ — Վա՜պպէնէ։ Պէլքի՝ հէյքէլին գըպլէ թարաֆընտան նա՛նա գուպպէսինին իւզէրինտէ՝ քի փէք տէրին պիր տէրէքնին ուչրումընը եարը իւզէրինտէ պինա օլունմուշտու, քի օնուն թէփէնէսինտէն տէրէնին տիպինտէք 311 միգտարի արշըն տէրին իտի։ Հէմսէնիւս տէր քի, օնուն

Digitized by Google

6 Վ֍ օնա տէտի. Ն֍յէր Ա֍լահըն Ո֍ղու խէն, քէնտին աշաղա աթ. զիրա եաղըլ

թէփէսինտէն աշաղա պագանըն կէօզլէրի գարարմամասը սայքի միւմքիւնիւղ իտի։

6. Ն֍յէր Ա֍լահըն Ո֍ղու-էն։ Ա֍ոփ. Իէ. 40։ Պ֍ա֍. Իգ. 39. վէ խանէ 3 շէրհինէ պագ։ — Վէնթինի աշաղա ան։ Ե֍ր էյիման օնու աշաղա աթամամազըտը։ Ո֍՝ օնու եալընըզ թէֆրիւպէ վէ իղվայէ սալա պիլիր իտի, քի Հ֍իսուս քէնտի քէնտինի աշաղա աթըն։ Ո֍՝ պիր քիմսէյի՝ խըրսըզլըգ էթմէյէ՝ եաման սէօյլէմէյէ՝ սէրսօզ օլմաղա՝ քիւֆր էթմէյէ՝ վէ Ա֍լահըն թէնպիհէլերինտէն թէֆամվուզ էթմէյէ՝ սալթ այարտըպ ազտըրա պիլիր, վէ գանտըրա պիլիր, լաքին զօրլայամազ, եանի կիւնահը զօր իլէ էթմիրէմէզ։ Ա֍ըր ատէմ՝ քէնտի նիւրէյինին շէհվէթինտէն չէքիլտիյի զէման՝ իղվայէ տիւշէր. վէ զօր իլէ տէյիլ՝ իլլա ալթանմաղըլա տիւշէր։ Հ֍ակ. Ա. 14։ — Ն֍ազըմըզ փըր։ Ե֍ր էյթան՝ Ա֍ղիզ Վէհիապլարտան աճըլէյէ պիլիր. վէ պունուն կիպի եարամազ ատէմլեր տաթի՝ նիւրէքլերի թէքմիլէն Ա֍ղիզ Վէհիապլարա զըտտ վէ օնլարա տիւշման իքէն՝ օնլարատան աճըլէյէրլեր. լաքին տայիմա օնլարտան կեանղըղ իսթիհրաճ էտէրլէր, վէ օնլարա թէրս մա՛նա վէրիրլէր։ Ա֍զիզ Վէհիապլար՝ կիւնահ մէյտան վէրմէք վէ կանղըղ ի֍թիգատ սապիհ էթմէք իչիւն շէհատէթէ կէթիրիլտիյի զէման, տայիմա օնլարա թէրս մա՛նա վէրիլմիշ՝ վէ օնլար փէնայէ գուրլանըլմըշ օլուր։ Ն֍չպու մահալտէ՝ շէհատէթան հիլէսինտէն նաշի՝ ա՛զիմ ուսթաղըգ իլէ պիր փարչասընը թէրք էտէյօր, ետ՛նի՝ "Ա֍ինէ հէֆ էօղլըէնթա ոֆլայալը" փարչասընը զիքր էթմէյօր։ Պու՝ Ա֍ոփ. Զա. 11, 12 խանէլէրինտէ պուլունուր։ Պիզ՝ հէր նէ զէման եօղլարրմըզտան սափար տէ շէհատնընքիլէրինի թութարսագ, Ա֍լահըն վա՛տ էլերինտէն վէ հիմայէթինտէն քէնտիմիզի տիշարը պուաղըրըզ։ — Վէնի էլէյէ ե֍ֆէրինէ ֆըրըճաֆէտ։ Շ֍ էյթան Վ֍իփտոսա՝ քէնտինի աշաղա աթմադա իղվա էյլէտի. չէւն քի օնա հիմայէթ օլունաճագ տէյիւ պիր վա՛տ վարըտը. վէ էյէօ՝ Ա֍՛նսա իտի իսէ, աշաղա տիւշմէսի օնա հիչ պիր քէտէր կէթիրմէզ իտի, վէ չիւնքի օ՝ Ա֍լլահ կիւվէնմէյէ մայիլ իտի, պէօյլէ պիր հարաքէթ՝ օնուն Ա֍լահըն էմին օլմասընա ի՛թիմատ էթտիյինին էն ա՛զիմ պիր իսպաթը օլուրուտու. վէ պիր տէ՝ պիւթիւն Ն֍յուսաղէմ էհալիսինէ՝ օնուն ա՛ֆտըն մէէյի օլտուղունա պիր գապուը սէօյլէն

Digitized by Google

7 (Խուռ օնա տեսի. Ընինե
եռազըմըշ տըր. Ալլահըն Ա-

րու մա'նա վերմէյիլե վե տօղ-
րու եէրինտե գուլլանմաղըա
գարշը գօյօր : — Ալլահը Ա-
պը Ըէնըլ-ա էմռէյէն : Պու՝
Բ Օրէն. Զ. 16-տա պուրունուր :
Պունուն մա'նասը պու տուր քի,
սէն՝ Ալլահըն գուվվեթինի՝
կերչէքլիկինի՝ էմինլիյինի վե
մուհապպեթինի՝ օնա նէ էթ-
մէք կերէք օլտուղունու սէն
սեզլէմէյիլե՝ եռախտա իզմիթզա-
սըզ քէնտինի Թէհլիքէյե տու-
շուրուպ օնտան միւնասիպէթ-
սիզ մաթլուպլար թալապ էտե-
րսէք՝ վե վա'տա օլունմամըշ իմ-
տտտըէր ուսմարագ գաստա իլե
Թէճրիպէյե ալմայտըն : Ամա-
գիգտեթ Ալլահ՝ քէնտի խալ-
գընտտան ալտհանի մուգտտաեր
իլե Թէհլիքէյե տուշէնլերե իմ-
տտտա նէթիշտիրիր . լաքին քէն-
տիլերինե օնուն եռարտըմ վա'-
տինի պէհանե Թուռաթագ՝ օ-
նուն ալտհանի մուգտտաերի
օնլարը տա՝վէթ էթմէտիյի մտտա-
լահաթ ու եէրլերե քէնտիլիքը-
լերինտեն սէյիրտիպ Թէհլիքէ-
յե տուշէնլերե տաճի օնուն
վտտէքրինին հիւքմիւ վար զանն
էթմէք՝ պաճթըլ պիր ի'Թիգատ
տըր : Պիր քիտմէ քէնտինի էմր
օլունմամըշ Թէհլիքելեր ի-
չինե քէնտի իրատէթի իլե տաճ-
մագ՝ ատտէն Ալլահըն վա'տէ-
րինի զիքր էտերէք օնտան իմ-
տտտա խթիտտա՝ էթմէք՝ Ալլա-
հըն վա'տէրինի Թատգիր էթ-

իւէրինե գաշտըրտաճագլար քի՝
այաղընը Թաշա չարփմայտըն :

մէղ պուրհան վե իսպաթի օլուր
ուտու , օլ ա'տրըն մէհէի քի՝
Ա'ադաքիա վեէյհամպէրտէն (Գ.
1) քէնտի խալգընա ատիանտրդ
կէլէճէք ատէյիս իտապէր վէրիլ-
միշ իտի. վե իշթէ ո՝ շիմտի
իլք ատֆա'տե հէյքէլին գուտ-
պէսինտե զուհր էտիպ՝ օնտան
պիր պէյղամպէր իլե աշաղայա սէյր
էտէն խալգըն գաշտապաշղընը օր-
Թատընա էնիպ՝ պիր Թէք ճէ-
տուրանէ ա'մէլ իլե՝ քէնտինին
Ա'խտիաշղընա Ընհուտիլերի
գանտըրմանընն զահմէթի խըզ-
մէթինի գըտտա եռտտա պիճիրտին :

7. Ընինե եռազըմըշ տըր : Ձօգ
քիմսէլեր պուլունուր քի, Ալ-
լահըն Վէհտմինը գուլլանմա-
յաղամ ատէյիս պիճի գանտըրմա-
զա չաղըշըրլար. վե կէօսթեր-
տիքլերի սէպէպ՝ եռարատմազտա-
ընն օնու ֆէնտայէ գուլլանտ պիլ-
տիքլերի տիր : Լաքին Վէրիս-
տոս Ընֆէնտիմիզ՝ քէնտի ա'-
զիզ ի'պրէթի իլե պիճէ պիր
պաշգա վե պուտտան ֆարգը
սէրս վէրիյօր : Ա'տր. Ի.Ա.
16.42 : Ի.Թ. 31, 32 : Ընտտ.
Ը. 20 տահի պագ : Ե էյիտան
Ա'զիզ Վհիթապլարը Թէրս
անկաաըյօր ատէյիս՝ Վէրիստոս
Ընֆէնտիմիզ պուննուն իչինե օն-
ըարը գաշլանմագտան ֆարիդ
կէլմիյօր : Լաքին օ՝ շէյթանընն
Ա'զիզ Վհիթապլարտա Թէրս մա'-
նա վերիպ՝ ֆէնտյէ գուլլանմա-
սընը՝ Ա'զիզ Վհիթապլարտա ատղ-

պը թէճրիւպէ էթմէյէսին ։

8 Նէքբար շէյթան օնու մէք տիր ։ Նշպու թէճրիւպէ՝ քէնտի պաթընտա պունտան էվ վէլքի թէճրիւպէնին զըտը տըր ։ Ունտա շէյթան՝ Աբրահամտա վէհտէրինին էյլիյինտէն ֆոփնէ ւէոփէմէյէ չալըշը. պունտա՝ օնուն վէհտէրինին էյլիյինէ ֆաբըշ օնա ցնօթէնի իլէ ա՛մէլ էթտիրմէյէ ճէհտ էյլէտի ։ Ալ է պու՝ ինսան զըսմընտա փէք չօգ վուգո՛ւ պուլան պիր նշվա տըր ։ Էր քիմ՝ քի Աստուածն ի՛նայէթինի էտէպսիզ ի՛յէ թէպտիլ էտէրսէ (Ցով. 4), էր քիմ՝ քի ի՛նայէթ չօզալա տէյիւ կիւնահ իշլէրսէ (Էովհ. Ջ. 1), Աստուած մերհամեթլի տիր տէյիւ էր քիմ՝ քի Տ՛օմնիւնիւ գայտըղլըգտա՝ տիւնեավնիքտէ ի՛պատէհսիզլիքտե կէչէրիրսէ, էր քիմ՝ քի կիւնահըն իշինէ սէյիրտիւ՝ օնու պիր թաբրիգտե Աստուածն ի՛նայէթի կիւնահտան չըգարմաղա պէքլէյէրէք իրատէթի իլէ կիւնահտա գալըրսա, էր քիմ՝ քի՝ Աբրահատս նամսու պօղմանըն գօրդուլու ճէդասընտան պիվլ խէյաս եթմէք իշիւն էօյտիւ տէյիւ՝ Աստուածն նամնսունու պօղմագտա եաշամաղա ճէսարէմլէնիրսէ, էր քիմ՝ քի՝ սատէճէ "աղիզ շէհրտէ" պուլունտուղու՝ նա քիլիսէտե պիր նիւճէ վէ ա՛լէա մանսուպու նա չօգ ի՛թիպարը վար տէյիւ "էհլքէլնի գուպէսինտե" տուրտուղու իշիւն պիր փէք նիւքսէք տաղա կէօթիրտիւ, վէ օնա տիւնեանըն քէնտինի Աստուածն խոսս տօսթու սայայսը իսէ, օլ քիմսէ շէյթանըն Աբրահատա իշլէթմէք իշիւն իղվա վէրմէ քտէ օլտուղու կիւնահը իշլէմէտե տիր ։

8. Պէբ ֆէ՛ւ նէ՛ւ ֆաղ ։ Նէյհը Ա՛զիզ Աբրահամպարը ի՛լքի գրիթիգա միճիւպինճէ թէփթիշ ետէն պա՛զը ա՛լիմներին՝ Ա՛ոէ. Ա. 13տէն թահմին էթտիրէրինէ կէօրե՝ Աբրահատա պու իւչ թէճրիւպէ վագթընըն ճիւմլէսինտե չէօլտե իտի իսէ, օլ զէման պու՝ վէ պունտան էվվէլքիսի շէյթանըն օնուն ֆիքրինէ իշլար էթտիյի միւսահապալար տէյիւ անկլաշըլմալըտըլար. վէ պու թահաթիրտե պունուն մա՛նասը պու օլսուր քի, պունուն ճիւմլէսի օնուն խայալընըն հուզուրունա գատար գուվվէթ իլէ կէթիրիլտի քի, օնա՝ սայքի պիր տաղընը իւսթիւնտե տուրուպ պունլարըն ճիւմլէսինի կէօզլէրի իլէ կէօրիւյօր կիպի կէլիր իտի ։ Պէջիւք Ա՛ղբքսանդրսուն վէ Ա՛ւափօլէօն Պօնափարթընն տախի խայալինէ պու թարղ իլէ իշլար օլունմուշտու ։ Ա՛քրին էյէր՝ էքսէրի էհլի գրիթիգանընն ի՛թիգատինէ կէօրէ Աբրահատս ֆիլ վագի պիր տաղա չզմըշ իտի իսէ, պու՝ նա Յորդանանըն պաթը թապընտա պիր փէք նիւքսէք թէփէ օլմալը իտի, նախօտ Ա՛ա-

Digitized by Google

9 Ա՛ք օձնա տէտի. Ո՛չիեր տուշիւպ պանա սէճաե գըլար-

հէպ փառիշահ Լըգլարընը՝ վէ օն-
լարըն ի՛զգէթինի կէօսթէրտի.

Հէլերի՝ շէհրլերի՝ գասապալա-
րը՝ քէօյլերի՝ չիֆթլիքլերի՝ թար-
լալարը՝ պաղ պաղէչէրի՝ սիւրիւ-
լերի՝ մալլարը վէ ղանիմէթլերի՝
վէ իհթիշամը՝ վէ ֆիլ վագի՝
պիր տիւնեամվէ ա՛գլէ մագսուդ
վէ արզուլու կէօրիւնէճէք հեր
շէյի։

9 · Ո՛չեր փէ-չէ՛ պանա սէճ-
փէ էըլաթան։ Ո՛չեր պանա պի-
յա՛թ էտիպ՝ պանա գուլլուգ
իգրար էտէրսէն։ — Պա՛նըրըն
հէյֆինէ։ Պու ի՛զգէթ ու իհ-
թիշամըն վէ մալ ու ղանիմէ-
թինն ճիւմլէսինի՝ հէփ խալա՛թ-
լերի վէ թաճլերի վէ թախթ-
լերի իլէ պէրապէր ճիւմլէ պու-
ա՛զիմ սէրպայլարը՝ պու աթ-
վէ հինթօֆլարը վէ ա՛քքերլերի
վէ խասէքիլերի վէ ա՛լէա էս-
վապլեր իլէ կիյինմիշ իչ աղա-
լարընը՝ պու ա՛զիմ պինպաշարը
վէ փէք կիւղել պաղչէլերի՝
ճիւմլէ պու ա՛ղաճէրի վէ ղա-
նիմէթի՝ հէփ պու տէվլէթ ու
սասա՛տէրի՝ — Պա՛նա վէրէճէ չէ՛։
Պէնպունլարըն ճիւմլէսինի զասլէթ
էթմէյէ կէլմիշսին. լաքին
սէն փագիր՝ վէ սիլահսըզ սըն.
սէնսին էթմէպա՛ն հօզ՝ ա՛քքեր
ու սօլտաթլարըն հօզ՝ նու փու-
զըն հօզ տուր։ Պէ՛ զէլհ
տախի սէնի եիւղտէն պըրագմըշ
տըր։ Պէն գըրդ կիւն ուրուճ
վէ տուա՛ էյլէտին, լաքին նէ՞
փայտե կէօրտիւն։ Պէն արթըզ
նի՞չիւն ի՛տապա պագատըն։ Պէն

բաս տազը օլմազը իտի քի, Պո՛վ-
սէս օնուն թէփէէնտէն վա՛տ
օլունմուշ տիյարըն պու գատար
կիւղել պիր նազարէթինի սէյր
էթմիշ իտի։ Ը՝)բլի. Լ՛Ր.
1—4։ — Ո՛նանըն հէփ փա-
փըմ՛լըքէտըրընը։ Ո՛չեր Ո՛փէն-
տիմիզին թէճրիւպէլերի խու-
սուսունա թագտիմ օլունան
իքի շէրհլերին էվվէլքիսի գա-
պալ օլունաճագ օլսա, օլ զէ-
ման Ո՛րիահասուն ա՛գլընա ի՞ն-
զար օլունան՝ տիւնեա՛ եիւզիւն-
սէ պուլունան հէփ փատիշահ-
Լըգլարը զապթ էթմէկի միւլա-
հազատը օլմագ կէօրիւնիյօր։
Ո՛ւրին ասն կրաքի շէրհ գասպուլ
օլունասուղու թագտիրսէ, պէօ-
յիւք Ո՛ղրուվգէսին փատիշահ-
Լըղընըն թագտիմ օլտուղու օլ
աէօրթ պէօյիւք մէմլէքէթլէր-
աէն (Ո՛ռւթ. գ. 1) զիյատէ
պիր շէհ թահմին էթմէկէ հա-
ճէթ էթմէզ։ Ո՛չեր օ՝ պունլա-
րը զապթ էտէպիլէճէք օլա-
յըրը, օլ զէման փիլ վագի՝
Ո՛սաիլին թահտը իւզէրինտէ
օթաւրմուշ օլուրտուսու։ "Տիւն-
եա" լուղէթի՝ իշպու տար մա՛-
նաաա Ո՛ռվմ. գ. 13 տէ տա-
խի գուլլանըլըյօր. քի օրտատ՝
տալթ վա՛տ օլունմուշ տիյար
մա՛նասընա օլտուղու աշխարհ
տըր։ Ո՛ռթ. 1։ Իս. 26։
Ո՛ռզե. ԺԱ. 28 շէրհինէ
տախի պագ։ — Ա՛ք ծնըթըն
ի՛զգէնինի։ Ո՛նանի հէփ նահի-

սան, պունկտարըն հէփիսինի տա-
նա վէրնէձիյիմ։

10 () զէման Հիսուս օնա տէ-
ան. Ա՛րտըմա կիմ՝ եա՛ շէյթան.

պու եօլտա հիչ պիր շէյ էլէ
կէթիրէմէզսին։ Այ՛սէր Ա՛պպա
պագադաճագ օլսան, պէլքի Ա՛ս-
րայէլիլիլէր կիպի գըրագ եըլ չեօ-
տէ ավարէ կէզէձէքսին։ Պէնի
տինկլե. վէ սանա սէօյլէմէյիմ
կիպի էթ, վէ ազ զէման իչլինի-
տէ Ղաւիթին թախթը իւզէ-
րինտէ օթուրուրսուն։

Ե՛ էյթան Ա՛րիստոսու պէօյ-
լէ թէճրիւպէլէրէ վէ իղվալէրէ
սալտը. վէ հէր պիր ատէմի
պէօյլէ թէճրիւպէլէրէ վէ իղ-
վալէրէ սալար։ () տէր քի,
պունճիլէյին Ա՛լահըն էմրիլէ-
րինի տիգգամէլէ կէօզլէմէյիլէ
հիչ զէնկին օլաճաղըն եօգ
ատուր։ Պա՛ղը պա՛ղը եավլան սէօյ-
լէմէլիսին, պա՛ղը պա՛ղը հիլէ
էթմէլիսին։ Պէօյլէ էթմէյին-
ճէ՝ պու տիւնեատէ կէչինմէսի
միւմքիւնսիւզ տիւր։ Էրքէս
պէօյլէ էտէյօր. վէ տինտար վէ
ա՛զիզ քիմսէլէրինն էն էյիսի պի-
լէ տինտարլըղըն խալխս թարի-
գինտէն պիր ազ տէօնմէլի՝ վէ
տիւնեատնըն ա՛տէթլէրինէ վէ
թարիգլէրինէ պիր ազ ույմալը
տըրըլար։ Կէօմրիւքտէն մալ գա-
չըր, գալպալանըղ էթ, նախօտ
ուճուղ ուճուղ գալդ ադճէ
թափըլ վէ տօլու պահասը իլէ
կէչիր։ Ա՛խարըն իչինն էլինը-
տէն կէլտիյի վագըտ՝ գարշընա-
ռաքինի ալտաթ, վէ իգթիպա
էթտիյի վագըտ՝ եալան եէմին
էյլէ. վէ օ զէմանե պու արզու-

լանաճագ չէյլէրին ճիւմլէսի
աէնինն օլուբ։ () զէման տիւն-
եատէ իչին ըսաթ կիտեր։ Ա՛ղ
վագթըն իչինտէ պու ա՛լէա
մանեսուպու էլէ կէթիրիրսին,
նախօտ շու կիւզէլ էվի՝ օնա
միւթա՛ալիք օլան ա՛լէա պաղչէ-
սի իլէ սաճիւն ալմադա գատիր
օլուրսուն։ Ա՛ղաքին պու շէյլէ-
րի էլէ կէթիրմէք իչինն Ա՛լլա-
հընն կէօնլիւնիւ էթմէկէ պա-
գաճագ օլսան, քէնտինի մէ-
զարընն իչինտէ պուլունձայատեք
պէլքի պէքլէրսին։ Ե՛ էյթան՝
պունճիլէյին Յուդայէ ատտ
քի, հէյր Ա՛րիստոսու էլէ վէ-
րիրսէ, քէնտի էլինէ օթուղ
գըրթա կիւմիւշ կիւրէձէք տիր։
Յովհ. ժգ. 2. 27։ Պաւլ. Ի՛ս.
3—5։ Ա՛տրպ. Ի՛զ. 14, 15։
Ա՛է օ՝ Այսայէ ատտ քի, հէյր
օլ ճաղագ օլան մէյվէտէն եէր-
սէ, փէք ա՛լիմ վէ ա՛գըլըը օ-
լաճագ տըր։ Ծննդ. գ. 5։
Ա՛նանիա իլէ գարըսը Ա՛ստիրա-
յէ տասի ատտ քի, ազաճէրգ
հիլէ վէ ուսթալըգ իլէ՝ հէմ
պէօյիւք ա՛զիզլէր տէյիւ նամ
ու շէօհրէթ գաղանաճագլար,
հէմ ատ քէսէլէրինէ պէօյիւք
պիր զարար կէլմէյէճէք տիր։
Գործ. ե. 1—4։

10. Ա՛թթա Էլի։ Այշպու
սօնկրաքի իղվա՝ Ա՛լլահընն հիւ-քմ
ու նուփուզունա վէ շան ու
ճէլալինէ տօս տօղրու պիր հիւ-
ճիւմ՝ վէ Ասէքաս էտիճիմիզին

Digitized by Google

զիրա հազըլմըշ տըր. Ա՛ղլահըն տինաարլըղընա պիր էօլիւմ վուրուշու իտի. վէ օ՝ պու միւ- լահազայը ա՛գլընտա պիր սանի- յէ պիւէ թէհամմիւլ էտէմէտի: Պէնտէն ուզագ օլսուն: Ա՛ստը- մա կիմ՝ նա՛ շէյթան: Պունա- ռան էվվելքի իքի միւլահազա- լարը՝ գապիլ տիր քի, էյի ա- տէմլէր պիւէ թագտիմ էտէր- լէր, չիւն քի օնլար իւք նա- զարտէ օգատալ մա՛գուլ վէ մագպուլ կէօրիւնիւր իտի: Ա՛ա- քին պու սօնկրագքի՝ նալընըզ շէյթանըն սէջդէյճէյի պիր շէյ իտի. վէ պունուն իչինտէր ա՛գապ պիր հագգ տարդընընըզ վէ ղայէթ դուվվէթլի իգնահ- լըզ իւէ բէտտ օլունտու: Պիմէ պիր պէլի կիւնահ իդվասը թագ- տիմ օլունտուղու զէման՝ անի- տէ գուլագլարըմընըզը գափամա- լըյըզ, վէ միւլահազասընա պի- լէ ա՛գլմընըտա նէր վէրմէմէք- տէ փէք գավի օլմալըյըզ: — Ն֊ղէնէսէ փբէ. Ա՛ղլահըն Ա՛պպա- էնդե ֆըլաբըն: Պու՝ Բ Օէնի. Զ. 13, 14 տէն իսթիխրաճ օ- լունմուշ տուր: — Ն֊ղէնէսէ ծնա Ի՛պդեքի էդե-էն: Ա՛ճտե վէ Ի՛պտաէթի օլունաճագ զամի՝ նա- լընըզ Ա՛ղլահ տըր: Օնուն իւէ պագի հարատըրմընըշ հէր պիր մախլուգուն պէյնինտէ օլան ֆարգ՝նիհայէթսիզ տիր:

Պու նագլիյէթին պիւէթիւնիւ՝ չօգ իգթիզալը նասիհաթ ու աէրսէլէրտէն տօղու տուր:

1. Ա՛րիստոս՝ իշտու իդվա- Ա՛պպա աէճաէ գըլասըն, վէ վէ թէճրիւպէնին իչինտէ իքէն, իսթիխտաճէն սօնունա գատար՝ "Ա՛ուհուն գըլըճը օլան Ա՛ղլա- հըն Ա՛էլամընտան" մա՛տա պիր սիլահ գուվվանմատը. վէ իդվա- յէ գարշը տուրմագտա՝ օնուն ի՛պրէհիմնէէ ա՛մէ էտէնէրտէն էյի ղալիպ կէլէն օլամազ: Ն֊ֆէս. Զ. 17: Ն֊ղէդ. Դ. 12: Ա՛ագին էյէր Ա՛ղլահըն Ա՛էլամը պիզտէ պուլունմագսա, վէ օ- նու օգումազ վէ անկլամազ իս- սէք, օնու նա՛սըլ գուվվանա պի- լէրիզ:

2. Ա՛թէճրիւպէ ու իդվայէ տիւշմէք՝ կիւնահ իշլէմէք տէ- յիլ տիր: Ա՛էրիստոս թէճրիւ- պէյէ տիւշտիւ: Ա՛՝ թէճրիւ- պէտէ էղիյէթ տախի չէքտի: Ն֊ղէդ. Բ. 18: Ա՛՝ հէր պիր խուսուստա պիզիմ կիւպի թէճ- րիւպէ չէքտի (Ն֊ղէդ. Դ. 15). պիրա պու իւչ թէճրիւպէնին իչինտէ՝ թէնին շէհվէթի՝ կէօղ- լէրին շէհվէթի վէ է֊օմրիւն ֆօ- տօղրուղու (Ա Յովէ. Բ. 16) մէվճուտ պուլունուր: Ա՛ագին Ա՛էրիստոս՝ էյէրչի շէյթանտան ղայէթ շէտտիտ թէճրիւպէյէ սա- լընտը իսէ՝ կիւնահ իշլէմէտի: Ա՛թէճրիւպէյէ տիւշմէք՝ կիւնահ տէյիլ տիր. լագին թէճրիւպէ- յէ միւսա՛տէ էտիպ մէյտան վէրմէք՝ կիւնահ տըր:

3. Ա՛թէճրիւպէճի՝ նա՛նի շէյ- թան՝ ա՛գլմ սանաա՛թ վէ ուա- թալըգ գուվվանըր: Ա՛՝ իդվա- լէրինի վագթ ու հալէ՝ մնահա-

Digitized by Google

հալընդր օնա ի՝պատէթ էհե-
լէ վէ հաղորտա պուլունան
քէյֆիյէթլէրէ ույտուրուբ ։
Ի՝նթիմալ քի՝ իլք նազարտա
տինտարըղա պէնկզէյէլէր ։ Ո՝ն-
լար Ա՝լիզ Վ՝ախթապլարտան՝
հադիգաթ եանղըշ մա՝նա վէ-
րիլմիշ՝ լաբին ա՝զիմ ուսմանլըգ
իլէ իհդար օլունմուշ խանէլէր
խաթխաթճէլրի իլէ տօղրու կի-
պի կէօսթէրիլմիշ օլա պիլիր ։
Ո՝՝ բնանալարը կիւնահա տիւ-
շիւրմէք իչուն՝ "պու կիւնահ
տըր" տէյէրէք աչըգ ճէսարէթ
իլէ ասլա կէլմէզ ։ Պու եօլ օ-
նուն իշինէ կէլմէզ, ղէյրա ինսան-
լարա՝ քէնտիլէրինի սագընտըր-
մադա կէօզլէրինի աչտըրըր ։ վէ
պունուն իչուն օ՝ մէրամընը իճ-
րա էտէմէզ ։ Պու սէպէպտէն
օ՝ ուսմանլըգ իլէ վէ հիլէ իլէ
պաշլար ։ վէ օնուն ասըլ մէրա-
մը՝ թա ինսանըն ա՝զընը օնու
գապուլ էթմէյէ հաղորլըլընը-
ճայատէք՝ պէյլի տէյիլ տիր ։
Էր պիր իղվա ու թէճրիպէ-
նին կէլտիյի եօլ պու տուր ։
Էյի պիր փասլգ վէ եարա-
մադ ատէմ՝ պիր ախէրինի քիւ-
փիւրպադ եա պէքրի եա տին-
սիզ՝ եաւաշ զինաքեար էթմէք
իչուն պիրտէն պիրէ իղվայէ
թիւշիւրէմէզ ։ Յ՝վվէլա օնուն
ախլէագ ու մէշրեպլի պօղուլուր՝
ի՝նթիմատը գաղանըլըր, մէյլլէրի
վէ արզուլէրի ճէլպ օլունուր,
վէ անտէն սօնկրա աղար աղար
օնա կիւնահլրն լէղզէթի իհդար
օլունուր, թա քի էնճամը պու
հալէ կիրիֆթաար օլան պիչարէ
քիմսէ տուզադա տիւշէր ։ Էր
քէս՝ եարամադըն իլք զուհո-
րինտէ քէնտինի նէ՛ գատարը
սագընտըրմալը տըր ։

4 · Հ՝էյթանըն գուվվէթի
վէ թէսիրաթը՝ հիյպէթլուպիր
թարղ իլէ պէջիւրմ տիւր ։ Ո՝-
նա՝ պու տիւնեանդն ալլահը տէ-
նիլը. վէ ի՝թաա՝ղ՝ կէրչէքլիք
վէ ա՝տալէթ էվլատլարընտան
մա՝տա՝ պիւմիւն ճինսիմիզ օ-
նուն թէպա՝սը վէ րա՝յասը տըր
կիպի՝ վէ օնուն գուվվէթի վէ
նուճուզու ալլահընտաբը կիպի
թա՝լիփ օլունույոր ։ Բ կ՝որնի.
դ · 4 ։ Ն՝էհ. բ · 1, 2 ։ Բ
Տ՝իմ. բ · 25, 26 ։ Ա Յովհ.
ե · 19 ։

5 · Ա՝իւրէմիղէ՝ "Ա՝ն պէչ
ընէրլ-պէյ ինիրդ, էլլա պէչ
եաբամադան գո-րնաք" (Ա՝ադն.
զ · 13) տուա՝սը նէ՛ գատարը
իգթիլալը տըր ։

Ն՝էմիճէի քէլամ ։ Վ՝իհա-
տոս եէնմի՝շիտիր. էջլէ իսէ
սէն տահի՝ նա՛ քիւչիւբ սիւրիւ
էյերչի քէնտի քէնտինի՝լինտէ
զայի՝ֆ իսէն տէ՝ օնուն ի՝նայէթի
ու քէրեմի վէ գուվվէթի վա-
սիլմասի իլէ զալիպ օլմագլըղը
քէսպ էտէճէքսին ։ "Ա՝ն սե-
լամլէթին Ա՝լլահը թէզկիյէ՝ չէյ-
թանը այագլարընըղըն ալլընա-
տա էլէ" ճէքտիր ։ Հ՝ովհ. ժ · 9.
20 ։

Digitized by Google

11 () ղէման շէյթան օնու գոյվերտի, վէ իշմէ մէլէքլէր կելիպ՝ օնա խըզմէթ էտէրլէր իտի։

11. ()նո– գոյվերտի։ Պ–է· Գ. 13։ Իհ. 53։ Յ–ն· ԹԳ· 30 շէրհլէրինէ պագ։ — Պէնէ– լեր ևէլէդ։ ()նլար օնա՝ ղալիպ օլտուղըս իշիւն թէհնիյէ էմ– մէյէ՝ վէ օնու բահաթլանտը– մաղա՝ վէ օնա ի'ղղէթ ու իք– բամ էմմէյէ՝ վէ մուհթաճ օլ– տուղու շէյէրլէրի թէտարիք էմ– մէյէ կէլտիրէր։ Պագ Մոմ· ՊԱ· 11, 12։ Մոսկ· Իջ· 53։ Իջ· 2—5։ Մոսկ· Ա· 13։ Պ–է· Իհ· 43։ Ա Տէմ· Գ· 16։ Նէբ· Ա· 6։ Յոյհ· Ե· 11, 12։

12. Յովհաննէսին էլ էրէք– պէյնի։ Յովհաննէսին պու թու– թուլմասը իուսուսունտա՝ Մոսկ· ԹԳ 3—12 պագ։ — Վաւլէյա կէլիպ։ Մատթէոս քէնտիսի Վաւլիևատա սաքին օլմաղըս, Քրիստոսուն իւք ուամուի իսըզ– մէթինէ կիւմիսինին նագլէյէ– թինի օրատան պաշլայօր։ Լա– քին թէճրիպէտէն սօնկրա Քրիստոսուն հայգընտա պիղէ վէրիլէն իւք նագլէյէմ՝ կէօ– րիւնիւր քի, Յ–ն· Ա· 29— 51 տէ պուլունուր։ ()նտան սօնկրա ո՝ Վաւլիևա կանասըն– տաքի տիւյինէ կիթտի (Յ–ն· Ր· 1—12), օնտան սօնկրա պասէք պայրամընտա Ե– րուսաղէմ չըգտը (Յ–ն· Ր· 13—25), Նիկոդեմոս իւք

12 Ա՝ Յիսուս Յովհաննէ– սին էլէ վէրիլտիյինի իշիտինճէ՝ Վաւլիևայա կիթտի։

13 Ա՝ Նազարէթի պրագ–

սէջյէշտի (Յ–ն· Գ պագ) Սամարիացը գալը իւք սէջյէշ– տի (Յ–ն· Դ պագ), վէ օն– տան սօնկրա Յովհաննէսին թու– թուլտուղունու իշիթմէսի իւք Ե֊էհուտիսթանը պրագըլ՝ Վա– լիևայա վարտը, քի տահա զի– յատէսի օրատա սաքին օլսուն։ Ե֊էհուտիսթան՝ եաղըճըլարըն վէ փարիսեցիլէրին վէ քէա– հինլէրին օլ գատար թէսիր ու հիւքմիւ ալըճնտա իտի քի, Ե֊ փէնտիմիզ օրալարտա՝ վէ ա'– լէվսուզտա Երուսաղէմ ճիվա– րընտա՝ բուպարէն՝ փէք աղ վաղըթ էյլէնէ պիլտի։ Պուն– տան գաթը՝ նազար՝ Յովհան– նէսին վա'ղը Վաւլիևատա խալ– գա ա'զիմ թէսիր էմմիշ իտի, վէ պիրի օրայա վարըպ թէվպէ վէ Ալահա տէօնմէք ա'մէլինի իւէրի կէօթիւրմէսի միւնասիպ իտի։ Լաքին օ՝ էյէր իպթի– տատէն օրատա սաքին օլայրտը, խալգըն ագը պու իքի շէյին ա– րասընտա պուլանըր իտի։ Պի– րի պէն Յովհաննէսին՝ վէ օ– պիրի պէն Յիսուսունում տէ– մէյէրի գապիլ իտի։ Յովհան– նէս Քրիստոսուն միւժիզիսի օլմաղը, օնուն պէրապէրի օլմա– ղը տէյիլ տիր։

13. Նազարէթի պրոֆողըս։ Ձիւն քի օնուն հէմշէհրիյէրի օ– նու գօնտուրալը, վէ ըհտա էմ–

Digitized by Google

մաղըլա, վարըպ՝ Յաբուղըն ի-
լէ Նփթաղիմ թինօրլարընտա
տէնիլ նանընտա օլան Լափտա-
նայումտա սաքին օլտու ։

14 Եա քի Նասայի փէյղամ-
պէրին վասիհտասի իլէ սէօյլէ-

նիլէն Թէքմիլ օլա, քի տէտի .

15 Յորդանանըն էօթէ եա-
գասընտա Թայիֆէլէրին Վա-
լիլէասը՝ տէնիլ նօլունտա Յա-
բուղըն տիյարը վէ Նփթաղիմ
տիյարը .

տիլէր ։ Պ ա՛ռ . Դ . 16 — 31 ։
Նյ պիչարե Նազարէթ՝ սէն է-
պէտէն միւպարէք օլա պիլիրի-
տին ։ — Տէնիլ եանընդա Լա-
փտանայում շէհրի՝ Յաբուղըն
իլէ Նփթաղիմ սրպէլարընտա
գուր՝ա իլէ տիւշէն իքի հիսէ-
նին ալտասընտա օլան Տիբերիա
տէնիզինին փօրնաստան եանա
պաթը քէնարընտա օլուպ Նեփ-
Թաղիմին Թօփրաղընտա իտի .
վէ Յաբուղըն պաթը սի-
նօրու մէղքիւր տէնիզին գըպ-
լէ եաըլըը իտի ։ — Կափտա-
նայումտա սոփէն օլտա ։ Վիրիս-
տոս՝ ումումի խըղմէթինին
իւչ սէնէսինին պիր չօգ ղէ-
մանընդը պու շէհրտէ վէ օ-
նուն ճիվարընտա կէչիտի . վէ
պուընուն իչիւն պու օնուն շէհ-
րի տէնիյօր ։ Մ՝ատ . Թ . 1 ։
Նֆէնտիմիզ պուրատա օ րի-
ճալտան օլան քիմսէնին օղլու-
նու (Եվէ . Դ . 46 — 53)՝ եիւզ
պաշընըն խըղմէթգնարընը
(Մ՝ատ . Ը . 5 — 13)՝ Պետ-
րոսուն գայնանագընը (Մ՝ատ .
Ը . 14 , 15)՝ քէօթրիւմիւ
(Մ՝ատ . Թ . 2 — 7)՝ վիւճիւ-
հիւն գըղընը (Մ՝ատ . Թ . 23
— 25)՝ վէ չօգ իսասթալարը վէ
ճինընէլէրի սաղալթը ։ Մ՝ատ

Ը . 16 ։ Հագիգաթ կէտիստո-
նայումա չօգ քէրէմ վէ իհսան-
լէր օլմուշտու . . Քրիստոսուն
միատիշնէրընդէն ճիմանի մէն-
ֆաա՝Թէլէրինէ՝ օրատա նէչէ նէ-
չէ քիմսէլէր նայիլ օլմուշտը-
տը . լաքին՝ էչիւտ՝ օնուն րու-
հանի պէրէքէթէլէրի խօր կէօ-
րիւլմիւշտէր իտի ։ Մ՝ատ . ԺԱ .
23 , 24 ։

14 . Նասէ ։ Նասյ . Ը . 23 ։
Թ . 1 պագ ։ Պու իսթիխրաճ
Ի՝պրանիճէ Նսբի Ը՝հատան
կէթիրիլմիշ տիր . լաքին պու
ֆարը իլէ քի՝ օրատա օլան "Կէ-
ղէն" եէրինէ՝ պուրատա "Օ-
ընուբան" գօնմուշ , հէմ սէ
Մ՝ատթէոսուն իսպաթլընա իգ-
Թիպա էյմէկէն պիր գաչ սէօզ
ղիքըր օլունմամըշ տըր ։

15 . Յաչիֆէլէրին Վալէկաը՝
Նէհուտիլէրտէն մա՝նա պագի
հէմ միլլէթլէրէ Թայիֆէլէր տէ-
նիր իտի . վէ պու սէօզ Նէհ-
հուտիլէրին տրատընտա՝ փօռ-
ֆէէրօմ Ռէնէֆէնէ մա՝նասընա ի-
տի . Վալիկնա մէմլէքէթի իքի-
յէ՝ եանի եօգարըը քի վէ աշա-
ղաքի Վալէկսայէ Թագսիմ օ-
լունուրտու . վէ եօգարըքինէ՝
Տիւրոս վէ Սիդոնուն ճիվա-
րընտա օլուպ փուճիէրէսթի միլ-

Digitized by Google

16 Վատանելգտա օթուրան հասգ պէօյիք ըշըգ կէօրտիւ, լէթլէր տիյարընա սինօրլաշմաը իլէ, օնա ընչիֆլէր Վոլէ եաը տէնիր իսի։ Անայիֆլէլեր չօգ քերրէ օնուն իչինէ հիւ- ձիւմ էթմիշլէր իսի. վէ օնուն փուԹփէրէսի օլան էսքի էհա- լիսինտէն պիր չօղու օնուն ի- չինտէ Թէլըք օլունմուշտուտ. վէ օնուն իչինտէ իչիրմի շէհիր Ասո- ղոմոնտան Տիւրտա փատիշահընա վէրիլմիշ իսի։ Գ Հնդ. Թ. 11։

16· Վատանելըգտա օնտօրան եաչ։ Ինշադու սէօզլէր իլէ ա'- զիմ ձահիլլիք վէ եարատմազլըդ վէ ա'էլլհատաւտա գտւրԹուլուշ եօլունտա պիրլիգտզլիք Թա'րիֆ օլունույօր։ — Ինչիմֆո վոՆանը ճի էօլլէօ։ Ընելորըն միսա- պէթ հալինի Թա'րիֆ էթմէք իչինն՝ պունատան գտւվվէթլէ սէօզլէր օլմազըտը։ Անհտա- աիլէրին մէզարլարը չօգ քերրէ գազյալարտա ցյտւրլարըտը. վէ օնատան սօնկրա օնլարըն ադ- զը էցյլէ գափանըը վէ միւհիւ- լէնիր իսի քի, օնլարըն իչինէ կիւնէշին պիր Թէք շա'լէսի կիր- գէյէ միւմքիւնսիւզ իսի։ Պու Թաագտիրտաէ էօլիւմիւն վաՆանը գայէթ հիյապէթլու գցյտւ գա- րանըգ իսի։ Ինախօտ պու սէօզ- լէր պու ֆիքիրտէ տասի ալընտա պիլիր՝ քի, կէօցյտ էօլիւմ պիր գարտա ճհսիմ կիպի կէնիպ կիւ- նէշ իլէ եէրին արատընտա տուր- մուշ՝ վէ մէմլէքէթին իւզէրինէ պիր գցյտւ վէ սօղուգ վէ չօգ վէ էօլիւմիւն վաՆանը վէ քէօլ- կէհինտէ օԹուրանլարա ըշըգ

սիւրէն գարտա պիր քէօլկէ նայ- մըշ՝ վէ ճահիլլիյին գապահաթ ու Թէօհմէթին՝ վէ պէյտ ու միւսիպէթին Թէշպիհի օլմուշ Թա'րիֆ օլունույօր։ Ող մա- հալտէ ճէհալէթէ վէ նատանլըգ վէ էտեպ (մարդյական) էօլիւմիւ՝ էօլիւլէրին նամտրը մէզարլա- րըն իչինտէ հիւլնա օլունան սօ- ղոմոնտուտ վէ նէմլիք վէ հյ- պէթլէր կիպի հիւքիւմէթ սիւ- րէր։ Պու Թա'րիֆ Ինէհուտի- լէրին արատընտա ա'էսսէվի՝ վէ հէրքէսին անկլայա պիլէճէյի պիր Թա'րիֆ իսի։ Ընդ. Գ. 5։ ժ. 21, 22։ ԺԶ. 16։ ԼԴ. 22։ Ասլ. Իգ. 4։ ԽԴ. 19։ ճէ. 10. 14։ Ինբմ. Ր. 6։ ժգ. 16։ Ա'մվս. Ե. 8։ Վաղիլեալը- լար՝ հիւքիւմէթին իպյիթաֆէթ շէհրտէն վէ հէյքէլտէն ուղագ իսիլէր. վէ սինին քերէմ ու իհսանլէրինտէն րուպարէն փէք ազընա մալիք իսիլէր. օնլար փուԹփէրէսիէր ատրասընտա պուլունուրլարըտը. օնլար Թէր- պիյէսիզ՝ վէ խուշ վէ մէշրեպտե խօրեաԹ վէ ալչագ իսիլէր. հէմ ատ ճէհալէթէ ու նատան- լըգտա վէ պաՆըլ ի'ԹիգատտաՆ վէ էտեպսիզլիքտէ մէշհուր ի- սիլէր։ Ընվհ. Ա. 47։ Է. 52 պագ։ Օնլարըն Թէլաֆֆիւզ վէ սէօյլէյիշի պիլէ գապա վէ էճնեպի սէօյլէյիշի իսի։ Ա'ոպէ. ԻԶ. 73։ Ա'ոյհ. ժԴ. 70։ — Ի՝շըէ։ Ի՝շըգ՝ շաշլըըղն վէ

Digitized by Google

տօղտու։

17 Օլ ղէմանետան Յիսուս վա՛զ էթմէյէ վէ՝ Ադվոկատին, ղնրա կէօքլէրին փատիշահլըղը եապլաշմըշ տըր տէմէյէ պաշլատը։

18 Ա֊է Յիսուս Գալիլէա տէնիղինին եանընտա կէղէր իքէն, իքի գարնտաշլարը՝ Պետրոս տէնիլէն Սիմոնու վէ օնուն գարընտաշը Անդրէասը կէօրտիւ, քի տէնիղէ աղ ատթարլարըտը. ղի֊

խէլասըն վէ սաա՛տէթին վէ ի՛լմին վէ ա՛լէլհուսուս խէլասհօլունու պիլմէնին նիշանէսի վէ թէշպիհի իտի։ Պունճիլէյին ճէհալէթի տէփ՝ էտէն թա՛լիմէ ըշըգ տէնիր։ Ա՛զիմ ըշըղըն փունկարը վէ սատագաթըն կիւնէչի Գրիստոս՝ սէ սէմթլէրէ տօղմուշ իտի։ Գրիստոս տիւնեանըն ըշըղը տըր (Յովհ. Ը. 12։ ԺԲ. 46), վէ օ՝ հէր հանկը եէրէ վարըրսա, եահօտ հէր նէրէյէ Անճիլինի կէօնտէրիրսէ, օրանըն գարանլըղընը տէփ՝ էտիպ՝ կիւն ըշըղընը կէթիրիր։ Գ֊է։ Ա. 78, 79։ Բ. 32։ Յովհ. Ա. 9։ Գ. 19։ Ա Յովհ. Բ. 8։ Ա՛ոյ. ԽԲ. 6, 7։ Տիւնեանըն պիր չօդ մահալի տահա՝ Օ֊ալաուղոն վէ Ա՛նեփթալիմ տիյարլարընըն օլ պուլունմուշ իսիքլէրի գալանլըգտան էքսիք գարանլըգ իչինտէ տէյիլլէր տիր. վէ հէփ՝ պիր վագըթ քէնտիլէրի տահի գարանլըգ օլուպ շիմտի Բապպտա ըշըգ օլանլար (Եփես. Ե. 8)՝ տէյիլ եաղընըգ պուլունտուգլարը տայիրլէլէրտէ ըշըգլարընը վէրմէլի տիւլլէր, իւլա թէչէքքիւլ իւչ՝ եղլէրինէ տիւշէն հիչ պիր փաւրսաթը կէչիրմէյիպ՝

է՝օմրիւն ըշըղընը՝ օնտան մահրուտ օլանլարա կէօնտէրմէյէ ղայրէթ էթմէլի տիրլէր։ Ա֊քին էյէր ըշըղը օլմայանլարընն հալի պէջլէ ֆէնա իսէ, քէնտի էթթաֆլարընտա պու գատար աչըգ վէ միւնէվվէր ըշըգ փարլար իքէն՝ շէյթանընն հիւքմի ալթընտա պուլունուպ քէօր քէօրունա ճէհալէթտէ վէ կիւնահտա տէվամ էտէրէք գարանլըգ իչինտէ սաքին օլանլարընն հալի նէ՛ գատար տահա զիյատե ֆէնա օլմալը տըր։ Բ Կորնթ. Դ. 4։

17. Ադվէնթ եփէ։ Ա֊ֆէնտիմիզ Յովհաննէսին աալուի վա՛զ էյլէտիյի թա՛լիմաթը վա՛զ էթտի. վէ հէման օնուն վէրտիյի նասիհաթը վէրտի։ Պագ Ա֊ոփ. Գ. 2 շէրհինէ։

18. Գ֊ալիլէա փէնիղէ։ Գ֊ոչ. Ե. 1 տէ պունա Գաննեսարէթ տէնիղի՝ վէ Յովհ. Զ. 1, վէ Ում. 1 տէ Տիբերիա տէնիզի տէնիյօր։ Ա֊քաի Ա՛հտտա պուռնա՝ Գ֊ինէրէթ տէնիզի տէնիյօր։ Պագ Յոան. Ա֊Դ. 11։ Բ Օրէն. Գ. 17։ Յես. ԺԲ. 3։ Օն պէշ միլ գատար ուզաղունըտուս՝ վէ ալթընտան տօգուշ միլէ գատար էնիլիյի վար։

Digitized by Google

րա պալըզ ավճըսը իտիլէը ։

19 Վ֊է օնլարա տէտի. Էրտմճա կէլին, վէ սիզի ատէմ ավճըսը էտէյիմ ։

20 Վ֊է օնլար տեր ա'գասզ աղլարը պրաղըպ՝ օնուն արտընճա կիւթտիլէը ։

21 Վ֊է օրատան իլէրի վարըպ՝

Պէր զէման մա'մուր վէ խալգ իլէ տօլու օլան Տիւերիանըն Էնթաչիդա՝ Կաֆառնայում՝ վէ Կորպային շէհրլէրի՝ օնուն եալը քէնարընտա տուրուրլար ըտը ։ Հորդանան ըրմաղը՝ փօրեաս Թարաֆընտան գրպլէյէ տօղրու ագարագ՝ պու կէօլիւն օրթասընտան կէչէր ։ — Գեորս պէնիլէն Էնտռա։ Պէտրս իլէ Կեւիաս իսիմլէրին իքիսինին տէ մա'նասը պիր տիր ։ Պագ Ա՝ոպր. ԺԶ. 18, վէ Ճէն. Ա. 42 շէրհինէ ։

19. Էրթըմ֊ա կէլէն ։ Պէհնիմ շայիրտլէրիմ օլուն ։ — Էրթմ֊ա մէյտը ։ Էտա՞նի Ինճիլ իսրդմէթ֊ճիլէրի վէ վա'զճըլարը քի, պիմիհին իշինիդ կիւճիհիւդ Կրիստոսա ճանլար գազանմագ օլմաճագ ։ Իպրահիտա Կրիստոսա վարըպ օնուն շայիրտլէրի օլմա֊յան վէ օնտան էօյլէնմէյէն քիմսէլէր՝ Կրիստոսու վա'ղ էթմէյէ քիւլհիյէն մհնասիպ տէյիլ տիրլէր ։

20. Տէր ա'էպ ։ Ընլարըն իթաա'թը չաիուգ՝ վէ ճան ու տիլէն իսի, նիճէքի Կոհստոս պիզի չաղըտըղը վադրէմ՝ պիզիվքի տահի պէօյլէ օլմալը տըր ։ Ընլար՝ շիմտի վագթըմըղ եօգ տուր, գուվվէթիմիդ եօգ տուր. իշիմիզի կիւճհիմիւզիւ՝ եահօտ ագրտպալաթըմըղը վէ տօսթլա֊

րըմըզը Թէղք էտէմէզիզ տէմէ֊տիլէր ։ Ընլար՝ պու՝ խուսուս֊տա տիւշինընմէք իչիւն եահօտ քէնտիլէրին գօնշուլարը եա քի֊լիսէլէրի նէ տէյճէյինի անկ֊լամադ իչիւն՝ եահօտ Կրիս֊տոսուն արտընճա վարմադա հա֊զըրլըգ Թէտարիքի կէօրմէք ի֊չիւն պիր հաֆթա եա պիր կիւն նա պիր սաա'թի պիլէ էյլէն֊մէտիլէր ։ Ընլար՝ պիրտէն ի֊թաա'թ էթմտիլէր ։ — Էղլը֊ըը պէտրըպ ։ Ընլարըն կէչինէ֊ճէյի աղլարընտան իտի. վէ իհ֊Թիմալ քի՝ օնլարըն հէվի մալ ու միւլքլէրի պու իտի ։ Ա՝ոպր. ԺԹ. 27 ։ Ա՝ոպլ. ԺԸ. 28—30 ։

21. Էղլըըէ դէթհէլ էթէր֊լէյ էթէ ։ Պու տէօրթ քիմսէլէ֊րին հէվիխսի տէ՝ իշտե պուլուն֊տուլար. օնլարտան էվվէլա զիքր օլունան իքիսի՝ պալըգ Թու֊Թաըլար իտի, վէ սօնկրաքիլէր աղլարընը մէրէմէթ էտէրլէր ի֊տի. պունուն էմնալի սայիր էօր֊նէքլէր իչիւն՝ պագ Ա՝ոպր. Թ. 9 ։ գ Թ֊ոֆ. ԺԹ. 16. 19 ։ Պոտ. Զ. 11 — 16 ։ Ընէյ գ. 1—10 ։ ա Թ֊ոֆ. ԺԶ. 11 — 13 ։ Պ֊ոէ. Բ. 8 — 14 ։ Ա՝ուգայէտլիք իլէ իշտե մէշղուլ օլմադ՝ Էղլահա մագպուլ պիր շէյ տիր ։ Պու՝ պօրձումուդու֊տա էտա էթմէք եօլունտա պուլուն֊մագ տըր. վէ Ա՝զիզ Կրիթագ֊

ի՛քի ղայրի գաբնատաշլար՝ Ո՛վ-
եւ թեդէոս ուղու Յակոբոսու վէ
ոնուն գարնատաշը Յովհաննէսի
կէօրտու, քի պապալարը Ո՛վ-

ի՛քի ղայրի գաբնատաշլար՝ Ո՛վ-
եւ թեդէոս իւէ գայըգտա ալլարընը
մէրկէմէթ էտէրլէր իտի. վէ օն-
լարը չաղըրտը։

22 Ա՛է օնլար տէր ա՛գապ

լարտա թահրիր օլունմուշ Ա՛վ-
լահըն լումէի ու քէրէմինէ վէ
մոխտուս ի՛նայէթինէ նայիլ օ-
լանլարըն էքսէրիսի՛ իշտէ պու-
լունմուշլարըտը։ Յոկնափէլ վէ
պօշ կէզէնլէր՝ Ա՛լլահըն խըղ-
մէթինէ տա՛վէթ օլունմագտան
շէյթանըն խըզմէթինէ տա՛վէթ
օլունաճագլարը տահա իհթի-
մալ տըր։ — Ո՛ւշբէ ծուձըոը։
Օնլար օնու չաղըրմատըլար իւ-
լա օ օնլարը չաղըրտը։ Օնլար
օնուն իչինէն տիւշինմէզլէր իտի,
իւլա օ օնղար իչինէն տիւշինիւրիւ-
տիւ։ Խէյլա էտիճիմիզ տէյօր
քի, "Ալիզ պէնի սէչմէտինիզ,
լաքին պէն զիզի սէչտիմ"։ Յովհ.
ժԵ. 16։ Օ՝ ճահիլլէրի սէչ-
տի, քի ա՛լիմլէրի շաշըրթըրն.
զայի՛ֆլէրի սէչտի, քի գուվ-
վէթլիլէրի շաշըրթըրն. Փուգարա
պալըգճըլարը սէչտի քի, տիւն-
եայը քէնտինէ տէօնտէրսին։
Պունճկիլէյին զայի՛ֆ ալէթլէրի
սէչմէտի տըր, վէ միլլէթլէրի տէօն-
տէրէն վէ ինսանլարըն եիւրէք-
լէրինի նէնիլէտէն գուվվէթի՛ ալ-
լահ՛ընի գուվվէթի օլուպ ինսանի
տէխիլ իտի։

22. Ո՛յըէը հէմ պապալըը-
նը պըռըէ։ Պունլարըն պապա-
լարը հագգընա՛ պունտան սօնկ-
րա արթըգ հիչ պիր շէյ իչինէ-

մէզիզ. լաքին վալիտէյնի Ա՛ո-
ղուստ՝ Ո՛րնտոսուն պիր տա-
չիմ թա՛պխի օլտու։ Պու իքի
գարնատաշլար՝ Պետրոս իւէ Ա՛նդ-
րէաս կիպի՛ հէմի շէյլէրինի
թէրք էթտիլէր։ Օնլար՝ Պօ-
ղոս կիպի թէնէ վէ գանա տա-
նըշմատըլար։ Պ՛ող. Ա. 16։
Հ՛էմ Ա՛ռբ. ժ. 37։ Ա՛ռէ.
Ա. 20։ Պ՛ռէ. Թ. 59, 60։
ԺԳ. 26. 33։ Ռ Կ՛ռնր. Ե.
16 խանէլէրինէ տախի պագ։
Յամի պիզ տախի կիտիպ պէօյ-
լէ Է՛թմէյէլիմի։ Օնլարը չա-
ղըրան՝ հէման Պ՛ռերթարըլըճը
պիզի տախի չաղըրըյօր, քի օ-
նուն շայիրտլէրի օլալըմ։ Հ՛ա-
գիգաթ օ՝ ճիւմլէմիզի իշլէմիզի
կիւճիւմիւզիւ թէրք էտիպ վազ-
ճըլար օլմադա չաղըրմամըշ օ-
լա պիլիր. լաքին օ՝ ճիւմլէմիզի
չաղըրըր քի. օնուն տահիհ շա-
յիրտլէրի օլմագտան պիզի մէն՝
էտէն հէր պիր շէյի՝ կիւնահ-
քէար եօլլարըմըզը՝ եարատագ
թարիգլէրիմիզի՝ փասըգ արգա-
տաշլարըմըզը՝ փէնա տիլէմիզի՝
մաղտուր փէքրլէրիմիզի՝ քէնտի
նէֆսիմիզի սեվմէմիզի՝ տիւնեա-
վիլէյիմիզի՝ թէվֆէսիւլէյիմիզի՝
վէ քէնտի ստատագահ ու ա՛տա-
լէթիմիզէ կիւվէնմէմիզի թէրք
էտէլիմ։ Ա՛է պիզի չաղըրըյօր
քի, պունու՝ տէյիլ կէլէճէք
հաֆթա՝ եա կէլէճէք սէնէ՝ եա

Digitized by Google

23 Ա Ի Յիսուս պիտի ուղղուի Գալիլեացիներուն՝ ծէմի՛չէթ եկեղեցիներէ հոյրէտիր

գայրդը հէմ պատպալարընը պըրտաղըպ՝ օնուն արտընձա կիմէտիլեր ։

փեք իմմիտար օլտուղումուզ վատգըմտա՝ ճախօտ էօլիւմ նագալաշտըզը զէմանտե՝ իլլա ընֆրի՝ փեք ա՛ֆող՝ անէրե՝ պէր փոխէյէ կէնէրտէղտէն էոէլմ ։

23. Պէ՛րի՛ն Գալիլեացը ։ Յովսէփոս տեր քի, Գալիլեացի իբի նիւզտէն զէյատե չէհրլեր վէ գատապալար վարըտը ։ — Տօ՛ղըդ ։ Ո՝ տահմիլերին քէնտինե կէլմէսինի պէքլէմէղ իտի. օնլարա քէնտիսի կիտեր իտի ։ Ո՝ ղայպ օլմուշու ատրամազա կէլտի ։ Ո՝ չէհրտէն չէհրե կէջիւն փատիշահլըղընըն միւժտէսինի կէօթիւրմէյէ ասլաշտը ։ Պագ Ա՝ոփ. թ. 35։ Ա՝ուէ. Զ. 6 ։ Գ՝ոէ. Ը. 1 ։ Գ՝ոէ. ժ. 38։—Ն՛ուիրելը եղելքընեփ ։ Նունանիճէտե՝ Գինակոկլարընտա, քի պու կիւնէ գատար Նէհուտիլեր՝ ի՛պատէթ իչիւն օլան պու ճէմի՛չէթ եկեղեցինի պու իսիմ իլէ թէսմիյէ էտեր-լեր ։ Պունլար Նըրուսաղէմտէ-քի հէյքէլին ըէսմինտե եատիրմըշ պինալար իտի. լաքին նէ վագթի իճատ օլտուգլարը՝ մա՛ղիւմ տէյիլ տիր ։ Գուրպանըլար՝ եաղընըղ չէհատէթ չատըրընտա՝ վէ սնտան սօնկրա Նըրուսաղէմին հէյքէլինտե տուրնուլա պիլիրիտի. լաքին տինին պագի այնի ու խըզմէթլէրէրի՝ սատիր հէր պիր մահալտե իճրա օլունա պիլիրլէր իտի ։ Գ՝ահի-

լէր՝ իպրահիտատեն պէրու Նատրայէլին ճիւմլէ սըպթլարը արատընա տաղըլմըշլարըտը, քի օնլարա Ա՝ղլահըն նօմճաուննու թա՛-լիմ էմճսինլէր. վէ շիւպհէ եօգտուր քի, օնլար պունու՝ իսալգը պիր նիզամ ու թէրթիպ իւզրէ պիր եէրէ ճէմ՛ էաերլէր՝ էաերլէր իտի ։ Հէմ տախի պուլոյօրուզ քի, փէյղամպէրլէր մէարէսէսինտե Ա՝ղլահա հատմտ ու սէնա իլահիլէրի օգունուրուտու. վէ պու ի՛պատէթէ՝ օլ մէարէսէլէրտէն օլմայան ատխեր քիմսելեր տախի իլհագ օ-լա պիլիրլէր իտի ։ Ա ԹՈփ. ժ. 5—11 ։ ԺԹ. 20 ։ Ա Է եկօ-րիւնիւօր քի, օն սըպթըն Գալատիթ եվինէ ա՛ատ օլմայէրինտէն վէ Գ՝ալիլէրին օնլարըն արատսընտան կիմճէլէրինտէն սօնկրա, ամինատար օլան քիմսելեր շաբաթ վէ այպայշը կիւնլէրինտե՝ ի՛պատէթ իչիւն փէյղամպէրլէրէ վարմադա ա՛տէթ էճմիշլեր իտի ։ Դ ԹՈփ. Դ. 23 ։ Հէմ Ասո՛ւ. ՀԴ. 8 տէն տախի պէրլի տիր քի, Ամինակոկլար՝ եաճօտա ի՛պատէթ իչիւն պիր կէօնա ճէմի՛չէթ եկեղեցի օլ մէմլէքէթին հէր թարափընտա Գաբիլոն եէսիրլիյինտէն եվվէլ մէվճուտ պուլունուրլար իտի ։ Հէր նասըլ իսէ պունու պիլիրիզ քի, սօնկրատատա՝ վէ ա՛-լէլհուսուս Ա՝ակաբայէցիլէր ղէ-

Digitized by Google

խոյ, վէ վատուշայ Տլըղըն մուժ-
տէսինի վա՛զ էտէր խոյ, Տէմ
մանընտա օնլար Տէր նէյտէ
պուլունուբլարըտը։ Օնլար Յով-
սեփոստան՝ Արիմաթիայէն կէղ-
մէսինտէն չօգ էվվէլ մէվճուտ
խոշ կիպի զիքր սլունուրլար։
Օնլար՝ օն քիշի պիր մահալտէ
պուլունուպ՝ պու խոսուստա
խըթխիփադ ելոտիքլերի վէ մա-
սարուֆունու չէքմէյէ ըռազի օլ-
տուգլերի թադտիրտէ, օլ մա-
Տալտէ պիր Ինակոկ պինա է-
տէպիլերըլեր իսի. վէ զիր ա-
տէմ՝ քէնտիսի պուխթուն մա-
սարուֆունու չէքէրէք պիր Ի-
նակոկ պինա էմէք՝ ա՛զիմ
տինտարըդ սայրըլըրըտը։ Ղ՚ոհ.
է. 5։ Օ՚էման իլէ օնլար օ
գատաք չօղալմըշլարըտը քի,
տէնիյօր քի՝ սալի Յուսադէմ-
տէ տէօրթ նիւզ սէքսէն Ի-
նակոկլալ վարըրտը։ Այօրինիւ-
յօր քի օրատա Տէր պիր էս-
նաֆըն քէնտինին մախսուս պիր
Ինակոկու վարըրտը։ Ղ՚ոբթ.
Զ. 9։

Ինակոկուն ի՛պատէմ խըզ-
մէթլերի՝ քնահինլերէ մախսուս
տէյիլտի. իլլա Տէր իլմի իլէ
քէնտիսինի պու խըզմէթէ գա-
տիր էմիշ օլան քիմսէ՝ Տէր
Տանկը սըպէտան օլուրսա օ-
սուն՝ ի՛պատէմտէ գուլաղուզ
օլա պիլիր խոյ։ Ի՛պատէմ՝
տուա՛տան՝ վէ Ը՚ղիղ Ղիհիապ-
լարը օգումագ վէ օնլարըն իս-
պէրինէ թէֆսիր վէրմէք՝ նա-
խոտ վա՛զ վէրմէքտէն ի՛պա-
խալգուտա Տէր խոսմալըդը վէ
Տէր զայի՛ֆլիյի սաղալըդը իսի։

մէյէ իսի։ Ինակոկուն մէմիւլ-
լէրի՝ քէնտիլէուտէն սէչիլիր ի-
սի. վէ Տէր պիր Ինակոկ քէն-
տի պաշընտա օլուպ՝ ախէրլէրինէ
պաղըդ տէյիլտի։ Պու մէմիւլ-
լէրին պիրինէ՝ ճէմի՚յէթ պաշը
տէնիր իսի։ Ը՚ոբհ. Ե. 22.
35, 36. 38։ Ղ՚ոհ. Ը. 49։
ԺԳ. 14։ Ղ՚ոբթ. ԺԳ. 15։
ԺԸ. 8. 17։ Պիրինէ տախի
խըզմէթքեար տէնիր իսի։ Ղ՚ոհ.
Դ. 20։ Ա՚էմ տախի կէօնտ
կէօն մասլահաթ ու իշլերի կէօր-
մէք իչուն նաղիլլէր տախի վալ
ըռը։ Պու մէմիւլլերին սայը-
սը վէ խըզմէթլերի՝ վագիթ ու
Տալէ կէօրէ փարդըդը իսիլէր։
Ա՚էր. պիր Ինակոկտա՝ խալդըն
իւզէրինտէ օթուրատաղ իսքէմ-
լէլէր՝ դանտիլլէր վէ էշտայը
սագլայաճագ օտալար՝ Տէմ տա-
խի պիրէր մէմիկը (առ-
պիոն)՝ վէ նօմօս քիթապընը
խըզիղ էտէճէք պիր սանտըդ
վարըրտը։ Ա՚թոռաճագ պաշ
նէրլէր (Ը՚ոբհ. ԻԳ. 6)՝ մէմ-
պէրէ էն եագըն օլանլար իսի։
Ը՚ովսէսին պէշ քիթապլարը՝
վէ փէյղամպէրլերտէն պիր միզ-
տարի (Ղ՚ոբթ. ԺԳ. 27։ ԺԵ.
21)՝ սէնէտէ պիր տէֆա՝ օգու-
նուպ տէվր օլունուրուտու։ Ը՚-
տէր պու իսի քի, օգույան ա-
յագտա տուրուրուտու, վէ Հէֆ-
սիր ու նասիհաթի վէրէն սօռու-
րուրուտու. վէ Յ՚ֆէնաիմիզ
Գալալէմտէ պու ա՛տէմէ կէօ-

Digitized by Google

24 Ալ է օնուն խապէրի պիւ-
թէւն Ափրիայա եայըլըը· վէ

բէ ա՛մէլ էյլէտի։ Պ՝ուէ· Գ·
16· 20։ Պուննճիլէյին՝ խալգա
սէջդէրքէն օթուրտու։ Ա՝ուր·
Ե· 1։ ժԳ· 1, 2։ Ինակո-
կուն տուա՛լէրի՝ ի՛պատէթտէ
գուլաղուզ օլան քիմսէտէն սու-
նուբուրուտու։ Ֆէֆխիր եախօտ
վա՛զը տախի օ՝ եախօտ նինէ
օնուն թէքլիֆի իլէ հազըր պու-
լունանլարտան ախէր պիր ա՛լիմ
քիմսէ վէրիր իտի։ Ի՝ֆէնտիմիզ
վէ օնուն շայիրտէրի՝ քէնտի
միլէթլէրինէ սէջդէշմէքտէ՝ չօգ
տէֆա՝ պու ա՛տէթտէն իլէրի
կէլէն փուլսաթը էյի գուլլան-
մըլար։ Ա՝ուր· ժԳ· 54։
Ա՝ուէ· Ա· 39։ Զ· 2։ Պ՝ուէ·
Գ· 16—20· 44։ ժԳ· 10։
Յովէ· ժԸ· 20։ Պ՝ուէթ· Ք·
20։ ժԳ· 5· 15· 44։ ժԳ·
1· 21։ ժԷ· 1— 4· 10—12·
17։ ժԸ· 4· 26։ ժԹ· 8։

Կէօրինիւր քի, Ինակոկ-
լարը՝ շէյտա՛ի կէօրմէք իչուն
մէհքէմէյէր կիպի տախի գուլ-
լանըլըլարըդը· վէ օգուրուզ
քի, օրատա ատէմլէր տէյիւլ-
միւլէր։ Ա՝ուր· ժ· 17։ ԻԳ·
34։ Ա՝ուէ· ժԳ· 9։ Պ՝ուէթ·
ԻՐ· 19։ ԻԶ· 11։ — Ա՛նէ
խաղալըըը վէ հէր ջայէ ֆըր-
չէ ա՝ալըըըը։ Պու խասլա-
լըգլար վէ մա՛րաղլար՝ շէհիտ
օլսուն՝ նըլլանմըշ օլսուն՝ վէ
ինսանլարըն օնկուրմազ տէհիք-
լէրի օլսուն, օ՝ հէլիխսինի տէֆ՝
էտէր իտի, վէ պիլա ֆէրգ

օնա կէօնակէօն խասլաղըգլար
վէ իսքէնճէլէր իլէ թուղմուշ-

խասլաղալարա շիֆա վէրիր իտի։
Պիր թէք սէօղ՝ ազաճըգ տօ-
գանմադ՝ թէքմիլ սաղըգ վէր-
մէյէ քիֆայէթի էտէրիտի։ Ա՛լ-
լահանի գուվվէթին պու ա՛ճա-
յըպ պէյան օլունմասը՝ օնուն
լա՛իմլիմէընա պիր տիգգամ
ճէկլ էթմէյէ՝ վէ օնուն կէլմէ-
սինին մէրհամէթքեանի՝ վէ ի՛-
նայէթտէն ի՛պարէթի օլան մէ-
րամընը պէյան էթմէյէ միւ-
նասիպ իտի։

24· Ա՝ուէ։ Պու պիր փէք
պէօյիւք մէմլէքէթի իտի։ Ա՛եմին
էն քիւչիւք օղլու Ա՛բրահանն՝
պու տիյարըն ատընա Ա՛բրահ
տէնիլտի։ Ձհիւնքի պուննուն էվ-
լատլարը՝ կիւն տօղուսունա տօղ-
րու ՁԷրաթի լըմմաղը իլէ կիւն-
պաթընըսընա տօղրու Ա՛դ տէնիլէն
մահէյնինտէ օլան կէնիշ վէ
պէօյիւք մէմլէքէթտէ սաքին օ-
լան պիր չօգ միլլէթլէրին վէ գա-
պիլէյէրին պապալարը օլմուշլար
իտի։ Ի՝ֆէնտիմիզին վագթընը-
տա՝ Ափրիա ատը իլէ անկլաշը-
լան մէմլէքէթին սահիհան հու-
տուտունու անկլամասը գօլայ պիր
իշ տէյիլ տիր։ Ի՝աքին պու
մա՛լիւմ տիւր քի՝ Պաղնատի-
նին փօրնաս Ի՝ապաֆընը՝ վէ
Կիլիկիանըն գըպըչէ Ի՝ապաֆը-
նա տօղրու օլան տիյար իտի։
Ի՝ուկաստան էյիրէնիրիզ քի
(Բ· 2) պուննուն վալիսի Ափ-
րընիոս իտի։ Հ՝ալմի Ափրիա
տէնիլէն մէմլէքէթի՝ Պաղնասինի

հէսի ի՝լլեթլի օլանլարը կէթի-
րիրլէր իսի, վէ օնլարա շիֆա
պիր տէրճէտէ մալիք օլմազա
պունօան իչիւն միւսա՝տէ օլմուշ-
իսի քի, Ո՝Քրիստոսուն խէլասը
տահա աշիքար վէ տահա ար-
զուլու կէօրիւնիւր։ Հէմ աշի-
քեարէ պէչան օլունսուն քի,
օ պու տիւննէյէ շէյթանըն ա՝-
մէլլէրինի պօզմազա կէլտի, վէ
պիզի «նափաք րուհուն» գուվ-
վէթինէ՝ օլ հիյպէթլու գուվ-
վէթինէն վէ փատիշահլըղը-
տան վէ հիւքմ ու թէսիրինէն
թէքմիլէն գուրթարմազա գատիր
տիր։ — Ի՝սա Խրիստոս։ Պու
պիր մա՝րազա վէրիլմիշ պիր իսի մ
իսի քի, օլ մարազ՝ այրն տօղմա-
սընտան ետա էքսիլմէսինէն հա-
ռու օլուր զանն օլունուրսուսու։
Ինճիլլէրճէ պու մա՝րաղ իլէ
զիքր օլունմուշ տէրտլի՝ եաւլա-
նըլ Ա՝ոդ. ժէ. 14 տէ պու-
լունույօր. վէ սրատտա պու խաս-
թալըգ՝ սարայէ պէնկկլէր պիր
մարաղ կէօրիւնիյօր։ Պու՝
ճինլի տէրտի տահի իսի։ Ա՝ոդ.
թ. 16—26։ Ղ ոէ. թ. 38—
42։ — Ո՝Քօրէ-մէջ։ Ինչպու ա-
լէսաէվի քէօմերիւմ իսմի իլէ
տամլա ի՝լլեթին տիւրլիւ տիւր-
լիւ շէքիլլէրի անկլաշըլա պիլիր։
Ա՝էսէլա, 1. Տամլանըն պիւ-
լթիւն վիւճիւտիւ վուրուպ՝ խաս-
թայը թէքմիլ քէօմերիւմ էթ-
մէսի։ 2. Ինսանըն նալընըզ
պիր հանընը թէվֆիտէն թըրնա-
զա գատար վուրմասը. քի պու՝
օլ ի՝լլեթին էն չօգ վուգու պուլ-

լարը վէ ճինլիլէրի վէ թուլթա-
ըրգլըլարը վէ քէօմերիւմլէրի՝
իչինէ ալմըշ տըր։ — Ո՝նաո խա-
պէրէ պէ-ռիէն Ա՝ե-ըէայ եայըլըը։
Ղալիլեանըն պիր թաւրաֆը՝
Ա՝իւրիա սինօրունա տայանըը ի-
տի, վէ Ո՝Քրիստոսուն՝ պուռնճի-
լէյին ա՝ճայըպ միւճիւզաթլար
իշլէմէսի գուվվէթինին նամը՝
թաապիա՝թը իլէ պիւթիւն օլ
սէմթլէրէ եայըլաճաղը՝ վէ թա-
պիա՝թը իլէ ճիւմլէսինին՝ կէրէք
կէնճլէրին կէրէք իսթիարլարը՝
զէնկինլէրին վէ կէրէք փուգա-
րալարըն սէ՝յիշէճէյի մատտէ
օլաճաղը աշիքեար տըր։ — Ակօռա
էօն խաոնալըքըր։ Ա՝էսէլա՝
քէօմերիւք՝ հիւմմա՝ ըսթըգա՝
խօհալ՝ վէրէմ՝ ճիւտաո՝ սարա՝
քէօմերիւմ՝ չարիրըմագ՝ թօփալա-
լըգ վէ պունուն կիպի սայիր
մա՝րազլար։ — Ո՝ննէ։ Ո՝ էյ-
թանա՝ օլ զէմանտէ ինսանլարըն
թէնէլերի վէ ճանլարը իւզէրինէ
ա՝զիմ գուվվէթի օլմազա մի-
սա՝տէ օլմուշտու. վէ սնուն
զապթ էթմիշ իտիյի քիմսէնին
գուվվէթ ու հարաքէթլէրինի
թէքմիլէն իսմէտիյի կիպի գուլ-
լանըըրսը. վէ օնլարը չօգ քէր-
բէ՝ քէնտի գօնչուլարընա հիյ-
պէթլու՝ վէ քէնտի է՝օմիւլէ-
րինի քէնտիլէրինէ ա՝զագ ու
էզիյէթճէն ի՝պարէթ էտիպ՝ օն-
լարտա մէրագ՝ տիվանէլիք վէ
սարա կիպի խասթալըգ ու մա-
րազլար հասըլ էտէրիտի։ Ակօ-
րիւնիյօր քի, օնա օ զէմանն պու
գուվվէթէ ա՝տէթտէն խայրիճ

Digitized by Google

վերիր իսի։

25 Ա Ե Գալիլեացան Հէմ Գնկապօլիսէն վե Նշուսաղէմէն Հէմ Նէհուսխեանան

աուղու շէքլի իսի։ 3. Ա Իւճիւսիւ պօղազսան աշաղասընը վուրմասը։ 4. Ա Իւճիւսիւն պիր ա՛զասընը վուրմասը. քի պու միէք թէհլիքէլի պիր մա՛րազ իսի։ Պու Ի՛լլէթտէն պիր ատէմին էլի եա այասը՝ եախօա պիր ախէր ա՛զասը վուրուլտուղու վագըտ՝ Հէման պուլունտուղու կիւպի գալըր։ Ա՝էսել էյէր էլի ուզանմըշ օլտուղու զէման վուրուլուրսա, օնու արթըգ կէրի չէքմէզ. վե էյէր ուզանմըշ ատէյի իսէ, օնու արթըգ ուզատմազ։ Ա Ե օր վուրուլմուշ օլան ա՛զա քիւչիւլմիւշ վե գուրտումուշ կիւպի կէօրիւնիւր։ Ա Ե պատնան իչիւն գուրսմաշ եւ ատէնիլիր։ Ա՝ոպ. ժԲ. 10—13։ 5. Ա Իւճիւտ Թումթուլմասընը տախ անկլայա պիլմիրիզ քի, պաս՝ փէք գօրգուլու պիր Ի՛լլեթ սիր։ Ի՛զալար պու Ի՛լլէթտէն Թումթուլտուգլարը զէման, քիւլխէն գըմըլտանմազ գալըրլար. վե օր քիմսէնին Հալի՝ իսքէնճէ ա՛զապընը չէքէն քիմսէլէր կիւպի սիր։ Ի՛նթիմալ քի՝ Նիւզպաչընըն իսրըլմէքտըր (Ա՝ոպ. Ը. 6։ Գ՛ոլ. Է. 2) պու Ի՛լլեթտէն խաաթա իսի։ — Ա Ե ծնըրա շէյ՞ Վէրէ իսի։ Ընլարը սազալըր ըսը։ Նէ՞ մէրհաւէթ

տան վե Յորգանանըն էօթէ եագասընտան ծնուն արտընճա չօգ գալապալըգ կիթատի։

քեանի մի՛ւճիւզաթլէր՝ նէ՞ ա ճայըգ չիֆալէր։ Ընլարըն Հիչ պիրիսի՝ մա՛րազը շիֆա պապընտա Հէր նէ գատար իւմիտէն խարիճ իսի իսէտ՝ պօշ տէօնմիւշ տէյիլ իսի։ Նմեի Նէրիստոստան քէնտի վիւճիւտլէրինէ շիֆա ալմագ իչիւն էթրաֆ մէմլէքէթլէրտէն կէլէն նէչ ծնպինլէրճէ քիմսէլէրտէն պիրազը՝ քէնտի ճանլարընըն սէլամէթ ու խէյրսընը տախ պուլտուգլարընը՝ օր ֆագիր Ահիրիալըլարըն պա՛զասը Նէհեման (Դ Եզդ. Ե. 1—15) կիպի՝ Նէրիստոսա վիւճիւտլէրի տաղալմագ իչիւն վարմըշլար իքէն՝ Ա՛լլահ տէօնիւպ խէյտա պուլտուգլարընը ումմաղա աէպէպիմիզ Ե օ՛գմու։

25. Նէկոպօլ՛ը։ Պու՝ Յորգանանըն էօթէ եագասընտա Հիւնտօղուսունա պօղուս՝ Ա՛ատնասէնին եարը սըպթընըն թօփրաղընտա ան չէ Հրտէն Ի՛պարէթ պիր տիյար իսի։ Նիճէ քի պու Նէունանի իսմինին մա՛նասը պէյան էտէր։ — Ա՛ոպընճա ըմէ ֆալապալըթ կիլիպ։ Ա՝ոպ. Ե. 1։ Ը. 1։ ԺԲ. 15։ ժԹ. 2։ Ա՝ոբ. Գ. 7, 8. 20։ Գ՛ոլ. Զ. 17. 19։ — Ա՛ոպընճա կիլիպ։ Նաքին Հ՛յվա՝ օնլարըն չօղունուն վարմասը՝ սալթ էքմէքլէր

ԳԱՂ Ե

1 Ա֊ՅՍ գալապալըղը կէօրտիւքտէ՝ տաղա չըգտը. վէ քէնտիսի վէ պալըգլար իչուն (Յովհ. Զ. 26) իտի։ Ընալը՝ օնուն տիւնեավի նի֊յէմելէրինի գապուլ էթտիլէր. լաքին օնլար՝ հէր պիր վէմանտէ ինսան դըսմընըն էքսէլսիսի կիպի՝ օնուն էն էյի օլան յուհանի պախշիշէրինի ըչտտ էթտիլէր։ Ընալը օնուն էլլէրի տօլու օլուպ՝ մախսուսէն ճապա վէրմէյէ կէլմիշ իտիլի էպէտի պէղէքէմէլէրի խօր կէօրտիւէր. վէ քէնտի կիւնահլարը իչինտէ էօլտիւէր։ Ա֊ՅՍՀՍ օնլար քեա՛շքի ա՛լիմ վէ ա՛գըլըը օլսալարըտը։

1. Գ֊ՈԼՈՊՈԼԸԸ։ Պու գալապալըգ՝ պունտան իլէրիքի պապըն սօնկ խանէսինտէ դիւքը օլունմուշ պուլսուղումուզ գալապալըգ տըը։ — Տաղա չըփը։ Ընալ՝ Գալիլեանըն Ա՛ինակոկալարընտա վա՛ղ էթմիշ իտի։ Ա՛ակինն չիմտի օնուն եանընա ճէմ օլան խալգըն պէօյիւք ճէմի՛յէթի՛ հիչ պիր Ա՛ինակոկա սըղմամազըտը։ — Ընտըանճա։ Ա֊ՀՍՄԻՆ օլունա պիլիր քի, օ՛ նիւքսէքճէ պիր եէր սէչմիշ օլմալը. քի օրատա օթուրուպ գալապալըղա բահաթ սէօյլէյէ պիլսին։ Ա֊ՆՀՈՒՏԻ խօճալարը թա՛լիմ վէրտիքլէրի զէման՝ ա՛լէսանվիյէ օթուրուրլարըտը։ Ա֊ՈՓ. Դ. 23 չէրհինէ պագ։ Ա֊ԷՄ տահի՝ Գ֊ՈՒ. Դ. 20։ Յովհ. Ը. 2։ Գ֊ՈՐԾ. ԻԶ. 13։ — Ա֊ՅՍ աղըընը աչըպ՝ օնլարա Ա֊ՅՍՐՈՒՏԼԻՒ։ Ընուն՝ տայիմա պէրապէրինճէ օլմադա չաղըրտըը քիմսէյէր հէմ օնլարըն տօսթլարը՝ թապահա՛թը իլէ օնա էն նադըն օթուրանլար ըտը. վէ պագիլէրի տահա ուղագ։ Ընուն վա՛ղընը պիր զէմանէ տինկլէյիպ օնուն արտընճա վարանլարա՝ ճիւմլէսի Գ֊ՐԻՍԹԻԱՆ տէյիլլէր իտի խսէ տէ, (Յովհ. Զ. 65,) օլ զէմանտէ օնուն շայիրտլէրի տէնիր իտի։

2. Ա֊ՂՂԸԸՇԼԸԳ։ Պու. թա՛պիր՝ կէօրիւնիւյօր քի, օնուն սէօյլէմէսինէն մախսուս թարզ ու ուսուլինի՛ վէ վէրտիկի նահսիհաթլէրին իպթիդասընը պէչ֊ՅԱՆ էտէյօր։ "Գ֊ՐԱԹԻԿԼԷՐ վէ Փարիսեցիլէր՝ Ա՛ովսէյին սէտիրինտէ օթուրտունլար". լաքին Գ֊ՐԻՍԹԻԱՆ թա՛լիմի էօյլէնմէյէ իսթէյէնլէր՝ էյէր իգթիդա էտէրսէ՝ տաղա կիտիպ Ա՛ՂԼՍՀՆ սէվկիւլիւ Ընղու իլէ պէրապէր գայալարընը իւզէրինտէ օթուրտունլար։ — Ընլըպ էօչէվէրէ։ Ա֊ՅՐԻՍԹԷՐԷ։ Պունտան իլէրքի պապտա կէօրտիւք քի, գալապալըգ՝ մա՛ղալար վէ ի՛լլէմլէրինտէն խէլտա պուլմագ իչուն օնուն էթրաֆընը ալմըշլար ըտը։ Պուրատա օնու պուլսուլյօրուղ քի, օնլարա քէնտի էթրաֆընտա էօյրէնմէք իչուն թօփլանմաղա պիր ֆուրսաթ վէրիլյօր։ Պիր թէք ածը

Digitized by Google

Էջրէտէրէք տէր իսի ·

ի՝լաճ վէրմէզտէն նա պիր նա-
րայա վէ պէրէչէ պիր նէհշիէր
վուրմազտան օնլարըն հէփ մա՝-
րազլարընա վէ տէրտլէրինէ հէր
նէ գատար աղըր վէ շէտիտ իսի
իսէչէրտէ՝ տէրման վէրիպ օն-
լարա պունճիւչինէ թէքմիլ շի-
փա վէրմէչէ գատիր օլան պիր
քիմսէնին՝ Ա՝նսիա փատիշահ
տէչիւ իսթիգպալինէ վարմազա
Հազըրլանմըշ օլտուգլարը աշի-
քեար տըր ։ Ա՝աքին օնուն փա-
տիշահ՝ըղը խուսուսունտա օն-
լարըն պի՝ւիւմլէրի պիւթիւն
պիւթիւնէ նանըլըշ լսիր · վէ
շհմաթ օ՝ օնլարա րէհմէն պիր
խիճաալը իլէ՝ պու պապատէ օն-
լարը տօղրուլմազա վարըշօր ։
Ի՝շ պու խիճամըն մէֆհումու
պիւճ՝ Պ՝օ՛ռ · Զ · 20 — 49 տէ
տախի վէրիլէշօր · վէ փէք իհ-
թիմալ տըր քի , օնուն պա՝ղը
փարչալարը՝ սպիր վագիլարտա
տախի սէօյլէնմէշլէր տիր ։

3 · Ա՝իճ՛ մ՝օ՛ռլը ։ Ա՝աքի Ա՝՛հ
գօրգու վէրիճի պիր լա՝նէճի ի-
լէ թէքմիլ օլուշօր (Ա՝ա՛ղ · Դ ·
6) · լաքին Ա՝էնի Ա՝՛հ՝ պէ-
րէքէճլէր Թագրիր հէտիէք պաշ-
լայօր ։ — Ի՝ոհոտա ֆ՝ափէրէտ ։
Տիւնէա՝ նէ մուճիզու զէնկինի-
լէրէ տէր ։ Ա՝էհուտիլէրին ում-
տուգլարը պու իսի քի , Ա՝ն-
սիանըն վագիլընտա հէփիսի
զէնկին օլաճագլար ։ Շ՝ իմմի
պու գալատպալըգ օնուն արտըն-
ճա պունուն իչիւն կիտէշօր
քի , օ՝ օնլարըն հէմ ճիսմանի

3 Ա՝իճ մուճիզու բուհտա ֆա-

մուհճաճլըգլարընը տէֆ՝ էլլէ-
սին ։ Ա՝աքին օ՝ աղըընը տչըպ՝
Թագրիր էտէշօր քի , օնուն
փատիշահ՝ըղընըն սա՝ատէճիզու
զաճիլարը՝ " բուհտա ֆագիր " օ-
լանլար տըր ։ Տէչիլ մուճիզագա
պու տիւնէա էհվալինտէ ֆա-
գիր օլանլար , էչէրչի օնլարըն
հալի Ա՝իլ վագի՝ բուսպարէն տա-
հա սա՝ատէճիզու իսէ տէ · չիւն
քի՝ կէօրիւն փատիշահ՝ըղընտա
կիրմէչէ տայիր օնլարըն զէնկին-
լէրտէն տահա զիչատէ գօլայ-
լըգլարը վար ։ Պագ Ա՝ատ՛ռ ·
ծԹ · 23 , 24 չէրհինէ ։ Պ՝օ՛ռ ·
ծԸ · 24 ։ Ե՝օ՛ռ · Բ · 5 ։ Ա՝էմ
տախի տէնամիշ տիր քի , միւժ-
տէ՝ ֆագիրլէրէ վա՛զ օլունու-
շօր ։ Ա՝ատ՛ռ · ծԱ · 5 ։ Պ՝օ՛ռ ·
Դ · 18 ։ Ա՝էմ փէշէմագլըէր-
տէն խապէր վէրիլմիշ տիր քի ,
Ա՝նսիա ֆագիրլէրէ վա՛զ էտէ-
ճէք տիր ։ Ի՝սայ · ԿՆ · 1 ։ Չի-
գիրլիք վէ սըգընմըգ էշլէ պիր
հալ տըր քի , ֆիլ վագի՝ էք-
սէրի օնտա պուլունանլար Ի՝ն-
ճիլինի միւժտէսինի տինգլէմէչէ
վէ տինին Թէսէլլի իլէրինի տրա-
մաղա էն հազըր քիմսէլէր տիր ։
Ա՝աքին պու ճիւմլէ իլէ պու
սընըճտան չօգ քիմսէլէր պու-
լունուր քի , սա՝ատէճիզու վէ
մուճիզու օլաճագլարը նէրինէ՝
մէլո՛ւն տուրլար ։ ( ) նլար սա-
պըրսըզ՝ մաղտուր՝ քիւֆիւրպազ՝
Եարամազ՝ հիլէգքեար՝ ըէզիլ
վէ սա՝ատէճիզու օլմագտան փէք
ուզագ գալըրլար ։ Ա՝է օ պիր

Digitized by Google

գիրքերէ, զերա կէօթքէրին փա-
տիշահըդը օնլարըն տըր։

Թաթարաձան զէնկինլէրտէ չօգ-
լար պուլունուր քի, ալչագ կէօ-
նիւլլիւ վէ ա՛զիզ վէ սաա՛էթ-
լու օլա պիլիրլէր։ "Ի՛ուհաա
ֆագիր" օլմագ՝ քէնաիմիզ հագ-
գընտա պիր էտնա րէհիմիզ օլ-
մագ՝ եա՛նի քէնաիմիզի ալչագ-
տան սայմագ տըր։ Ա՛լէ տէրե-
ձէ ֆագիր՝ մուհթաձ՝ լօափ-
րաագտան եափրըլմըշ՝ կիւնահ-
քեար վէ լայըգըլըգ օլտուղու-
մուզու պիլմէք տիր։ Գէօյիւք
կիւնահքեարլար՝ ա՛զիզլիքտէն
վէ ի՛լմէն վէ ա՛ագլէթտէն վէ
հէր պիր գուվվէթտէն չըփլագ՝
մուրտար՝ գապահաթը՝ ա՛զա-
պէ հիւքմ օլունմուշ՝ հէր շէյ
մուհթաձ պիչարէլէր՝ պօրճ ի-
չինտէ պաթմըշ վէ էօտէմէյէ
հիչ պիր գուտրէթլէրի վէ վէ-
քէձէք շէյլերի օլմայան սէֆիլ-
լէր օլտուղումուզու ևիւրէքտէն
տուպմագ տըր։ Օլ կիւմրիւք-
ճիւնիւն քէնաի նէֆսի հագ-
գընտա վէի՛ւմիւ պու խոի։
Գ՚ոէ. ԹԸ. 13, 14։ Գ՚ատի-
թին տախի ԾԱ ինճի Ա՚աղմտու
քազտըղը վագըթ քէնաի նէֆսի
հագգընտա վէի՛ւմիւ պու խոի։
Հ՚ոզ (ԽՌ. 6 տա) վէ Հ՚ովսիա
փատիշահ (Բ Ա՚նոյ. Լ.Դ. 27)
տախի կէօրիւնտիւիւ կիւսի
քէնաի նէֆսէրի հագգընտա
պու վէի՛ւմոէ խոխլէր։ Ի՚չպու
աշաղաքի խանէլէրտէ տախի պու
րուհ ֆագիրլիւի պէչան օլու-
նույօր։ Գ՚Հ. Ի՚Ջ. 40 — 42։

Ֆ Գ՚ա՛է՝ մուԹլու եաս չէքէնլէ-
րէ, զերա օնլար Թէսէլլի պու-

Ա՚ոմ. Լ.Դ. 18։ ԾԱ. 17։ Ը-
ոա՛է. ԹՋ. 19։ Իթ. 23։ Ի-
ոայ. ԾԻ. 15։ կԱ. 1։ կՋ. 2։
Ի՚րեմ. Լ.Ա. 18 — 20։ Ա՚ոպը.
ԹԱ. 25։ ԹԸ. 1 — 3։ Գ՚ոա՛է.
Դ. 18։ Զ. 20։ ԹԸ. 14։
Հ՚ոա՛է. Ա. 9, 10։ Դ. 9, 10։
Գ՚ոա՛է. ԹԸ. 11, 12 տէ զիքը
օլունան փարիսեցի լուհտա ֆա-
գիր տէյիլլիտի. վէ Հ՚ոյոէ. Գ.
17, 18 տէ զիքը օլունան Ի՚ա-
ւոդիկեացիլէրը տախի տէյիլլէր
իտի։ — Ա՚կէօւէչէն ֆոփչահըէ
ծնէրըն գըր։ Ա՚նլար օնու շագ-
լըղըա գապուլ էտէրլէր. վէ
օլ փատիշահըղըն հէփ իւմիւտ-
լէրի վէ շագ՚ըդլարը վէ իզզէթ-
լէրի վէ բահաթլըգլարը վէ նի՚-
մէթլերի վէ պէրէքէթլէրի՝ է-
պէտէն օնլարըն օլաճագլար։

4. Գ՚ա՛է՝ տոՆ՚ըա եաս վ՚էէն-
ըէր։ Տիւնեա՝ "Գ՚ա՛է՝ մուԹլու
էհլի քէյֆ ու կիւէր ցինար՝
վէ զէվգ ու սէֆա իչինտէ պու-
լունան քիմսէլէրէ" տեր։ Ա՚է-
հուտիլէր՝ Ա՚եսիանըն փատի-
շահըղը աԹընտա եալընըզ զի-
յաֆէթ՝ զէվգ ու սէֆա վէ
ճիսմանի շագլըգ մէմիւլ էտէր-
լէր իտի։ Ա՚՝ օնլարըն գիւ՚է-
միւնճէ օնլարա տէյիլ սալԹ օն
տէօրԹ կիւն Ա՚ողտմն կիւգի պիր
պէցիւք զիյաֆէթ էտճէք ի-
տի. իլլա սէնէնին հէր պիր
կիւնիւնտէ տախի օնլարա եէ-
ատիրիպ իչիրէճէյիտի։ Ի՚աքին
Ա՚իսխա հէզիայ՝ քէնտիսի՚ "տէրտ

5 ՝Կ, Ջ մուխլու մահճուպլարա, քեր · վե պունճիլէյին եաս չէ- քենլէրին ճիւմլէսինէ՝ նէ մուխ- լու տէնմիշ տիր : Ընլարըն կէօղ եաշլէրի վե ահ ու զարլէրի՝ շիմ- տի պիլէ պիր ֆերահլըգ վե շազլըգ իլէ գարըշըգ տըրլար : Ընլար՝ պու տիւնեաատա պիլէ պիր ա՝ֆվ տուլդուսու իլէ՝ վե Ղրիստոսա ինանանըն հէսի սէ- լամէթի՝ իւմիտի վե շազլըգը իլէ ա՝զիմ թէսէլլի պուլուրլար · վե ազ վագթըն իչինաէ օլ է- պէտի ճէօշղուն թէսէլլի փուն- կարընա կէլէճէքլէր, վե օնլա- րըն եաս չէքմէլէրինին զէմանը էպէտէն թէքմիլ օլաճագ : Ղ՝ոհ · Զ · 21 · 25 : Է · 38 · 50 : ծԶ · 25 : Յովէ · ծԶ · 20 — 22 : Յոյո · է · 14 — 17 : ԻԱ · 4 : Աոպ. ԼՔ · 3 — 7 : Խ · 1 — 3 · ճծԶ · 3 — 7 : ճԻԶ · 5, 6 : Ն- ոայ · ԾԱ · 11, 12 : ԾԷ · 18 : կԱ · 3 : կԶ · 10 : Ներէ · թ · 4 :

5. Ա՝ահճուպլար : Ընաան սօնկլուաքի մուխլուլուգ մահ- ճուպլարըն տըր : Նէհոուտիէ- րին զիւ՝ւմիւ պու իտի քի, Ա՝նսիանըն զէմանընտա՝ օնլար քէնտի պաշլարընը տիւշմանլարը- նընքինտէն եիւքսէք գալտըրըպ՝ օնլարտան փէք պէօյիւք պիր ինթիգամ ալաճագլար : Տիւն- եա տէր քի, ինթիգամ թաթ- լը տըր, վե նէ մուխլու օլ քիմ- սէյէ քի, ախէրլէրտէն կէօր- տիւիւ հէր պիր քէտէրին ին- թիգամընը ալըր : Ղրիստոս՝ "նէ՝ մուխլու մահճուպլարա"

Digitized by Google

զերա օձերը եւերի միրաս ալա-

տէր : Ա՛լաՀ՝ "ինձիգամ պէ-
նիմ տիր ճէզայը պէն վէրի-
րիմ" (Ը՛ովմ . ԺԲ . 19) տէր :
Ը՛եր պիր ա՛գըլըը պապա տա-
խի չօճուգլարընա պէօյլէ տէր ,
Տէօյմէք պանա մախսուա տուր ,
սիզ տէօյէմէզսինիզ : Ա՛ահ-
ճուպլուգ՝ ախէրլէրտէն պիւլէ
օլան զարարլարը ատպր իւէ չէք-
մէք տիր : Ա՛յագլըգ եաիաստ
գօրգագլըգ՝ եա Հագգըմընզը իգ-
ձիզասրզ եէրտէ պրագմագ տէ-
յիլ տիր . իւլա ափանսրզ էօր-
քէլէնմէնին վէ քէօձիւլիւք
էձմէնին վէ քէն սագլամանըն
զըատը տրը : Վ՛րիստոս՝ քէնտի
Հագգընըն իսձիհգագընա սա-
պիձի գատէմ տուրտու : Ը՝ովէ .
ԺԸ . 23 : Պօղոս՝ քէնտի Հագ-
գընը ձագգրիր էյլէտի : Վոէթ .
ԺԶ . 37 : ԻՒ . 25 : Ա՝ ը պու
ձիւմլէ իւէ Պօղոս մահճուպ ի-
տի : ()՝ էօրքէլէնմէտի . քէօ-
ձիւլիւք էձմէյէ իսձէմէտի .
քէն սագլամատը : ()՝ պիր ձէք
զարարընը էօձիւնիւ ալմագտան՝
պին տանէսինի ա՛ֆվ էձմէյէ
տահա չօգ վէյատէ Հաղընը ի-
տի : Լ՝ աքին օնուն՝ նօմօստան
հիմայէձի օլունմադա Հագգը
վարըտը . վէ պիր իքի քէրրէ
պու Հագգընը ձագգրիր էյլէ-
տի : — Ն՝էէյէ ծէրա ալաճագլար :
փաաիշահլար՝ զապիձիէր՝ վէ
ա՛ձէսսէվն հէվի ատէմձէր պու
ի՛ձիգատտէ տիրձէր քի , նու-
ֆուզ ու գուտրէձ վէ մալ վէ
տէվձէձ ու իգպալ քէսգ էձ-

ճագլար :

մէնին վէ ձուձմանընը նօլու՝
չէտիտ ինձիգամ ալմադըգա օն-
լարա գարշը տուրանլարընն ճիւմ-
լէսինէ հիյայէձիլու կէօրիւնմէք
տիր : Լ՝ աքին Վ՛րիստոսուն վա-
տի պու տուր քի , պու միսիլ-
լիւ լուհու լէտտ էտիպ օնտան
կէրի տուրանլար՝ հրզիվ օլու-
նաձագլար , ամմա մադրուրգա-
լըմլար վէ ֆօտուլ ղատտարլար՝
վէ էօյձէձլի հէմ սուլհա եաձ-
մադ միղաճձը՝ վէ քէնտիլէրին
սէօզիւնէ գարշը սէօյլէնտիյի
ձագտիրտէ սապրսրզ օլուպ՝
" քէօձիւլիւյէ պէտէձ քէօձիւ-
լիւք վէ սիձէմէ պէտէձ սի-
ձէմ " տէօնտէրմիյէ Հադգը օ-
լան քիմնէլէր՝ հէլաք օլաճագ-
լար : Պունձիլէյին էօրքէլի վէ
ինձիգամ ալմադա սուսամձը
օլան Ա՝աւուղ փատիշահ՝ ճիւմ-
լէ էվլատը իւէ հէլաք օլտու .
լաքին մադուամ վէ հալիմ վէ
սապրզը վէ ձէհհամմիսլ հէմ
ա՛ֆվ էտիձի օլան Վ՝աւիձէ՝
քէնտինտէն սօնկրա էվլատլարը
իւէ պէրապէր ելիր էպէտի ա Հտ
իւէ փատիշահլըգ վէրիլտի : Ա՝ է
հէր կիւն՝ հէր կէօնա Հալուէ
պուլունան ատէմձէրին պէյնին-
տէ վուգո՛ւ պուլան կէօրտիւ-
յիւմիւզ պու տէյինձ մի տիր
քի , պիր մահճուպ՝ ապապրզը՝
միւլայըմ՝ նիղա՛տան գա-
չար ատէմին իչի բասմ կիտէր .
ամմա սապրսրզ՝ ղավղաճձը նի-
ղաարը վէ ինձիգամձի սէվձէն
քիմնէլէր՝ քէնտիլէրինէ ատուշ-

Digitized by Google

ճրգրլոց աստաղաձայնները, ղևրա օն-

տինտե՝ կէօյիւն պիր նիշանէսի՝ հէմ տախ Ա՝նսիանըն փատիշահլըղընըն ճիւմլէ պէրլէքէմէլէրինին պիր թէշկիհի իտի : Ա՝ֆենտիմիզին պուրատա անկլամազա իսթէտիյի պու տուր քի, մազլումլար քենտի փատիշահլըղընըն թէպա՝սընտան տըրլար. վէ կէրէք պու տիւնեատե կէրէք ախլէթմատե օնուն հէփ նի՝մէմլէքինէ վէ պէրէքէմէլէրինէ նայիլ օլաճագլար տըր : Ա՝ֆրիստոս Ա՝ֆենտիմիզ քենտիսի՝ մազլում վէ մահճուպ իտի : Ա՝ոփ. ԺՍ. 29 : ԻՍ. 5 : Ո՝ֆ. թ. 9 : Հէմ Ա՝ոսոց ԺՐ. 3 : Ա՝ոփ. ԻԹ. 9 : Կ՝ող. Ե. 22 : Ա՝ֆես. Դ. 2 : Ա՝ղ. Գ. 12 : Ա ՏԻՖ. Զ. 11 : ՏԻԹ. Գ. 2 : Հ՝ակ. Ա. 21 : Գ. 13 : Ա Պէտ. Բ. 19—23 : Գ. 4. 15 :

6. Ա՝ոփաֆրա : Տէմիլտիւն Ե՝ան Ա՝ստուղը մալ ու ղանի-մէթ վէ շան ու չէօհրէթ վէ զէվգ ու սէֆայա՝ իլլա իւէլասըն պէրուքէմէլէրինէ : Ա՝ատագամ՝ չօգ քէրրէ հէփ րուհանի պէրէքէմէլէր եէրինէ գօնուր : Ա՝ոփ. ԻԴ. 5 : Ա՝ոփ. Զ. 33 : Ա Է պիրլիմ իչիւն պու պէրուքէմէլէր՝ Ա՝րիստոսուն սատագամը վասիթասի իլէ գազանըմըշլար տըր : Իչպու պէրուքէմէլէրի ճան ու տիլտէն սալուլէմէի՝ օնլարա ածկըլպ սուսամագ վէ օնլար իչիւն չալըշմագ թէշկիհիէրի իլէ պէյան օլունուիյօր : Ա՝ոփ. ԽՐ. 1, 2 :

6 Ա՝ի մուէմլու սատագամա սա-

ման գազանըգլար : Պու միկամէ օլան պիր քիմսէ՝ վագիթընը ֆիթէպէր պիր թաւրիգ իլէ քենտի իշինտե կիւճիւնտե սարփ էտէճէք եէրինէ՝ անու միճամէէլէրտե վէ ղավղալարտա կէչիրիր · վէ էքսէրի՝ էմմէյէ գաւրտուղու իշլէրտե եօրուլուր, սրգընթըլարա տիւշէր, վէ էնճամը պօշունա չըգար . վէ չօգ քէրրէ մալընը՝ ի՝թիպարընը՝ ազալընը վէ է՝օմիւնիւ պիրէ զա՝յ էտէր : " Տինատարըգ՝ հէր չէյէ ֆայտէլի տիր · չիւն քի օնտա՝ չիմտիքի հէմ կէչէճէք էօմրիւն վա՝տի վար" : Ա ՏԻՖ. Դ. 8 : Ի՝ոակ. ԺԵ. 1 : ԻՓ. 24, 25 . վէ ԻԵ. 8. 15 ինճիյէ տամ պագ :

Ի՝աքին 'Ի՝ահապեաղէրէ՝ օնըրըն զիւրրիյէթի Ա՝նանան ախյարընը միրաս ալաճագ տէ-յիւ վա՝տ օլուննմուշտուր : Օնլար՝ պիր չօգ զէման՝ արզու իլէ օնու ալմաղա պէքլէտիյէր : Ն՝ինէ · ԺԵ. 7, 8 : Ի՝ղէյ ԼՓ. 13 : Բ Օէն . Ե. 38 : ԺՋ. 20 : Օնլար՝ պուննա պիր պէօ-յիւք նի՝մէթ նազարը իլէ պագարլարըտը : Ի՝սմի եէրի՝ ե՝ան օլ ախյարը միրաս ալմագ՝ պիր ա՝զիմ նի՝մէթի՝ վէ պէլքի հէփ նի՝մէթլէրինն եէքիւնիւնէ պէ-չան էթմէք զըմնընտա՝ օնլարըն արաալնտա պիր զարպի մէսէլ օլմուշտուր : Ա՝ոփ. ԼԲ. 10, 11 : Ի՝ոայ . Կ · 21 : Ա՝ղանա-ան ախյարը Ի՝էհուտիլէրին ի՝ն-

լար աղյաճագլար ։

կգ. 1 ։ 2Դ. 2 ։ Յովհ. Զ. 26 ։ — Ի՛նչէ՞ս առասյանլաբա ։ Պու՝միւնքիւնիւ մէրթէպէ գուվվէթլու օլան արզուլու պէյան էթմէք իչիւն պիր թէշպիհ տիր ։ Տիւնեա՝ "Նէ մուխլու աղյամուշլարա" տէր ։ Ինհուտիէր իւմիտ էտէրլէր իտի քի, Ա՛ճաթա կէլիպ՝ հէման զիյաֆէթլէր վէ պօլլուգ կէթիրէճէք տիր ։ Ա՛եսիա կէլտի, վէ օնլարըն իւմիտլէրինէ մուղայիր՝ տէյիլ թօգլարըն՝ իլա ածլգմընշլարըն իւզէրինէ պիր պէրէքէթ օգուր ։ — Օնլար պէյանէթլար ։ Կիւնահ հըն քէօթիւլիւյիւնիւ հէփ եիւ ըէքտէն տույանլար՝ քէնտիլէրին սաաաագաթէ մուհթաճ օլմալէրի սէպէպինտէն հէլաք օլմագտէ օլտուգլարընը պիլիպ՝ ա՛ֆվա վէ էպէտի է՛օֆիւրէ արզու չէքէնլէր՝ վէ ած հէմ սուսուզլարըն էքմէյի վէ սույ արզուլատըգլարը կիսի՝ բուհանի թա՛ամա հէփ աճլըգ վէ սուսուզլուգլարընը տույանլար՝ էպէտէն տօյաճագլար տըր ։ Ի՛սրիստոսուն Յնճիլինտէ՝ օնուն պէրէքէթլէրինի հէփ ալայանլարընը արզուլարընը էպէտէն տույուաճագ զանի նի՛մէթլէր վար ։ Ի՛սայ. Ծե. 1 ։ կե. 13 ։ Խթ. 10 ։ Իե. 6 ։ Խա. 17, 18 ։ Խ. 3 ։ Ա՛ղ. Դ. 6, 7 ։ ժէ. 15 ։ կգ. 5 ։ կե. 4 ։ ճէ. 9 ։ Ի՛րէ. ե. 1 ։ Գ՛ա՛. ա. 53—55 ։ Յովհ. Դ. 14 ։ Զ. 35. 50, 51 ։ է. 37, 38 ։ Յակո. է. 16, 17 ։

7 ՝Ա՛ղ մուխլու մէրհամէթլի-

7. Ա՛եչհոդիւլէյէր ։ Ի՛ճհուտիլէրին ումմաուղու պու իտի քի, քէնտի տիւշմանլարընա աէրթի՝ մէրհամէթսիզ վէ զալըմ օլաճագլար. վէ զիւի՝ւմիլերի պու իտի քի, քէնտիլէրին Ա՛եսիասը՝ տիւշմանլարընը այագլարը ալըճընտա սօգագ չամուրու կիպի չէյնէյիպ՝ թա պիւթիւն տիւնեայը ալթ էտէնէ գաատար գամըլի նէֆս վէ խատապլուգ վէ պիչաուէլիք ա՛մէլէրի իլէ մէշղուլ օլանլարտան հաղղ էտէրէք օնլարըն իւզէրինէ պէրէքէթ օգուչաճագ տըր ։ Ի՛աքին Ի՛սրիսատոս քէնտի պէրէքէթինի պու միսիլիւ քիմսէլէրէ վէրիյօր քի, օնլար՝ ախէրլէրինէ պիր քէտէր էտէճէք եահսօտ արզուլայաճագ վէ կէօքտէն ա-թէշ էնտիրմէյէ (Ի՛սա. թ. 54) իսթէյէճէք եէրինէ՝ օնլարը աճըյըպ օնլարտա մէրհամէթ էտէրլէր ։ Ա՛էրհամէթլիլէր՝ Ի՛վլահա պէնիկէրլէրլէր ։ Ա՛էրհամէթ՝ օնուն իլք վէ էն մագտուլ սիֆաթլէրինին պիրի տիր ։ Ի՛նջիլ Դ. 6 ։ Պիզիմ կիսի միւճրիւմ կիւնահ Հ.քէարլարա՝ պիզիմ կիպի պիչարէ՝ էօլիւմլիւ վէ էպէտի միւսիպէթէ միւմթէլա զաթլարա՝ պիզիմ իւզէրիմիզէ հիւքմի զաղապ թագրիւր էթմէք իչիւն տէյիլ՝ վէ պիրի պիրիմիզէ էթմիյիմիզ կիսի՝ պիզի հապտա վէ էօլիւմէ կէօնտէրմէք իչիւն տէյիլ՝ իլա պիզիմ պէտէլիմիզ քէնտիսի էօլիւպ պիզի ա-

8 ՝Լ՚ե մուԹլու եհուբէյի փոքրլէրէ, զիրա օնլար Ա՚լլահը կեօ-

ախլէաց խուսուսնատա՝ Ա՚զիզ ՝Ի՚հԹաալլաբըն պու մնհալլեԹնաե տախի սէջլէնիյօր ։ Ա՚ոպ. Զ. 14, 15։ ծ. 42։ ծԸ. 33—35։ ՒԹ. 34—36։ Բ Թ.-ե. ՒՌ. 26։ Հ.-ք ԼԱ. 16—22։ Պ.-ղ. ԼՒ. 26։ ԽԱ. 1, 2։ ՃԾՌ. 4, 5. 9։ Ի.-ե. ծՒ. 17։ ծԴ. 21։ ծԹ. 17։ Ի.-ոյ. ԾԸ. 6—12։ Գ.-ան. Դ. 27։ Ա՚ոէ. ծՒ. 25, 26։ Գ.-ե. Զ. 35, 36։ Ի՚ճՒ. Դ. 32։ Ե. 1, 2։ Կ.-ղ. Գ. 12։ Հ.-ե. Գ. 17։

8. Ի՚ե-էհյ է.-ւէրէ ։ փարիսեցիլէր՝ ահիշարըտան պիր ԹԷՀմիպլէք կէօսԹէրմէք իտտիա՚սընատ իտիլէր. եհուրէքլէրի խասէ ֆէատատ ու մնէրտարլըգ իլէ տօլու իտի ։ Ա՚լլահ հհուրէյհ պագտար ։ Ա Թ.-ե. ԺՋ. 7։ Ջէմ՚ տախի պադ Ա՚ոպ. ՒԳ. 25—28։ Ա Ա՚նաց. ՒԹ. 17—19։ Պ.-ղ. ՒԴ. 3, 4։ ԾԱ. 6. 10։ ՀԳ. 1։ Ի.-ե. ՒՌ. 11։ Ի.-ւէ. ԼՋ. 25—27։ Պ.-ե. ԺՌ. 17։ ԺՋ. 15։ Պ.-ԹԺ. ԺԵ. 9։ Բ Պ.-ի. Ի. 1։ Ի՚ՃԷ. Ք. 14։ Ժ. 22։ Հ.-ե. Գ. 17։ Գ. 8։ Ա Պ.-ե. Ա. 22։ — Փ.-ւէրէ ։ Տիւնեաւվի ատէմլէր՝ օլ միսիլիւ քիմսէլէրէ աս՚ատէիլու ատ-յարլար քի, քէնահլէրին հէվի ֆօտոտ՚ Թամաքեաք եահօտա ճիհանանի արզուլէրինի գան-ատըրմազա գատիր օլուրլար ։ Ա՚ե

ԷրԷ, զիրա օնլար ՄԷրՀամԷԹի պուլաճագլար։

Ձէօջն վԷ խէլատ էԹմէին ուէյիւ քէնահ ()ղլունու կէօնաէրմէսի իլէ՝ քէնահինին ղայէԹ ա՚ճայլով ՄԷրՀամԷԹինի կէօսԹԷրաե ։ Ի՚ամրիսմիւզլիւն հէր պիր կիւնիւնէ՝ հէր ա՚ամԷրնատա՝ հէր պիր ատագդատընատա՝ պիզ լուԶԴ ուէյիլ իքէն՝ Ա՚լլահըն ՄԷրՀամԷԹինէ՚նայիլ օլույօրուզ ։ Պիզիմ եէահմիզատ պուլունան ճիւմլէ նի՚ՄԷԹլէր՝ ճիւմլէ պէրկէԹլէր՝ Ա՚լլահըն ՄԷրՀամԷԹինին խոգաԹլարը տըր ։ Իմ ան փուգարալարա՚ պիշարԷլէրէ՝ պիՃՐիւմլէրէ վԷ ա՚էլէհատաա քէնահլէրինէ քէտէր վէրմիշ օլանլարա՝ եահօտ պիր վէՃԿիլէ քէնահլէրինէ զատա օլանլարա ՄԷրՀամԷԹի կէօսԹԷրէնլէր՝ Ա՚լլահ պէնկզէմիշ օլուրլար ։ Ա՚ոպ. Ե. 45։ Տիւնեա գապահԹատան վԷ միսիպլէԹատէն տօլու աատ. վԷ ՄԷրՀամԷԹլի օլմադա հէր կէսն ֆուրսաԹը մէզ օլուբ ։ — Ա՚ԷրհամԷՌ պա-ե՚ե՚ե՚ե ։ ()նլար սայիր քիմսԷլէրի ածըրլար, վԷ օնլարը տախի ածըյանլար օլաճագ ։ ()նլար ա՚ֆվ էաէրլէր. վԷ օնլարա տախի ա՚ֆվ օլունաճագ ։ ()նլար ՄԷրՀամԷԹի կէօսԹԷրիրլէր, վԷ ՄԷրՀամԷԹի քէնահլէրի տախի պաւլաճագլար ։ ()նլար՝ "Ի՚ատագլն ի՚նայէԹի՝ էզԷլտէն էպէհահաք" (Ա՚ոպ. ճԳ. 17) քէնահ իւզԷրլէրինաէ օլան քիմսԷլէր ատը ։ Պունուն կիւչի պիր

Digitized by Google

լեհ ճեքլեր ։

9 ՝Ա՛կ մուխլու պարըշըգ է-

ճիսանի Ա՛հհուտիլէրին պէք-
լէտիլի պու իտի քի, Ա՛եսիա-
նըն փատիշահըլըը էյամընատա
տիւքենիէլ ղէվգ ու սէֆալէրէ
նայիլ օլաձագլար ։ Ա՛յնի պու-
նուն կիպի՝ պու կիւնքի կիւն-
աէ՝ Ա՛յրխալիան ատը իլէ ան-
կըլան չօգ քիմսէլէր վար տըր
քի, Ա՛յրխալիան ևօրնուլարը-
նը ֆէնայէ գուլլանարագ՝ զանն
էտէրլէր քի, քէնտի Թէնլէրի-
նին հէտի հէվէսլէրինի գանտըր-
մագ՝ վէ հէր պիր ճիսանի սէ-
ֆա՛ալէ տալմագա Թէքմիլ րուխ-
սաթլարը վար ։ Ա՛աքին Ա՛յրխ-
ատա՝ պու միսիլլիւ քիմսէլէրին
իւզէրինէ պէրէքէթ օգույօր քի՝
կիւնահքեար նէֆսլէրինի նէն-
միշլէր, վէ ա՛գըլլարը հէմ միւ-
րատլարը վէ մէշրէպլէրի փաք
տըր ։ — Ո՝նըր Ա՛լլահը կէօրէ-
ճէկսէ ։ Տէհիլ հագիմին հու-
զուրունատա Թէօհմէթլիլէր կիպի
(Յայտ · ա · 7)՝ իլլա պիր է-
ֆէնտինին գուլունա իհսան էթ-
տիյի պիր ի՛զզէթ ու իքրամ
նայիլ օլմուշլար կիպի ։ Պիր փա-
տիշահըն հուզուրունա չըգմագ
պու տիւնեատա ա՛զիմ շան ու
ի՛զզէթ սայրըլըր ։ Ա՛ատ. ԻԲ.
29 ։ Ա՛ր. ա. 14 ։ փատիշա-
հըն նիւզիւնիւ՛ եաըննըզ մու-
սահիպլէր վէ օնուն սէվտիյի
քիմսէլէր կէօրէ պիլիր ։ Հա-
ւայն՝ փատիշահըն ի՛Թիպարըն-
պան տիւշտիւյիւ անկլաշըլտըղը
անտէ՝ օնուն եիւղիւ էօրԹիւլ-

տէնլէրէ, զիրա օնլար Ա՛լլահ-
ըն օղուլլարը չաղըրլաճագլար ։

տիւ ։ Ա՛ր · է · 8 ։ Հէմ Ո՝ննէր ·
ԽԳ · 26 · բ Մատթ · գ · 13 ։
ԾԳ · 24 · 28 · 32 յէ տալսի
պագ ։ Պուննուն կիպի պուրա-
տա տալսի՝ Ա՛լլահը կէօրմէք՝ օ-
նուն տօսԹու վէ սէվտիյի օլ-
մագ՝ վէ օնուն պիլէթինճէ կէսք-
տէ սաքլին օլմագ տէմէք տիր ։
Յայտ · ԻԲ · 4 ։ Հէմ Ա Կորնթ ·
ԾԳ · 12 ։ Ա՛էբ · ԾԲ · 14 ։ Ա
Յովհ · գ · 2 յէ տալսի պագ ։

9 · Պ՝որճըէ էտինլէր ։ Ա՛է-
հուտիլէր պիր Ա՛եսիա կէօզէ-
տիրլէր իտի քի, օնլարա ճէնք սա-
նա՝ աԹրնը էջրէմսին, վէ օն-
լարը ճէնկէ չըգարըլմ՝ օնլարա
ինԹիգամ ալտըրսըն, վէ տիւշ-
մէնլէրինի օնլարա եէնտիրսին,
վէ օնլարա պիր փատիշահըղ
վէրսին ։ Ա՛յնմ՝ պէջտիւք Ա՛ղէք-
սանդրա վէ Ա՛լաոզէօն կիպի
ա՛զիմ ֆամիհլէրի՝ էյէրչի օն-
լար շան ու շէօհրէթ խըրսլարը
սէպէպինտէն տիւնեայը խա-
րապլըղ վէ մհնէմլէր իլէ տօլ-
տուրմուշլար իսէ տէ՝ տայիմա
մի՛ԼԹէպէր վէ սա՛ատէմլու տէ-
տիւ մէտհ էտէրէք օնլարա Թա՛-
զիմ էտէրլէր ։ Ա՛աքին Ա՛յրխ-
ատատա ախլէտագ ու մէշրէպի
քիւլլ իչէն պունլարընքինտէն
ֆարգը տըր ։ Ո՝՛ ա՛զիմ սէլա-
մէթ վէ պարըշըղ էտիճի տիր ։
Նէէ · բ · 14 — 16 ։ Ո՝՛ "Ա՛է-
լամմէթ Ա՛ևրվէրի" չաղըրլըյօր ։
Նոյ · Թ · 5 ։ Ա՛է օ՛ օլ քիմ-
սէլէրէ նէ մուԹլու տէյօր քի

10 Լե՛ մուխլու սատագամի խ-
չիւն գովլանմըշլարա , զիրա
նիզալար՝ ղավզալար վէ ճէնք-
լէր փէյտա էտէճէքլէրի եէր-
տէ՝ ֆամիլեալարըն վէ մահա-
լէլէրին՝ քէջ ու շէհրլէրին վէ
մէմլեքէթլէրին վէ միլլէթլէրին
օրթասընատան՝ պու միւսիլման-
լերի տէֆ՝ էթմէյէ ճէհտ է-
տէրլէր : Պու խուսուսատա հէր
քէս պիր միգտար՝ վէ մալ ու
եմլաք վէ նուֆուզ սահիպի քիմ-
սէլէր պիր չօգ իշ կէօրէ պի-
լէրլէր : Ղօգ քէրրէ՝ իպթիտա-
սընատա տօսթանէք վէ թանիլը պիր
թարղ իլէ ազ պիր արայա կիր-
մէք ուզուն վէ գաթլի նէֆսէ
սէզէպ օլան ամըր մա՝ղրազալարը
առֆ՝ էտէ պիլիր : Պունտան
գաթը՝ նազար՝ ճիւմլէ ատէմլէր
թապիա՝ թապէն՝ Ա՛լլահ՝ օնուն
կէրէքլիսինէ վէ նօմսունա
սիւշէնլէր տիր , վէ նէ մուխ-
լու ալ քիմսէյէ քի , քէնտիսի
կիպի եարատըլմըշ օլան մախ-
լուգաթլարտան պա՛ղլըլարընը
քէնտի Ա՛ղարատըճըլարը իլէ պա-
րըշըրմազա ալէմի օլուր : Ա՛-
լէմսէվի պու մատտէ իւզէրինէ
պագ Ա՛ալ՛. Լ՛Ո՛. 12—14 : ՃՒ՛.
6, 7 : ՃՒԲ՛. 6—9 : Ա՛՝ՈՒԲ՛.
Բ՛. 49 : Կ՛ՈՒԲ՛. Է՛. 26 : Հ՛ՈՎՍ՛.
ԺՌ՛. 18 ԺԳ՛. 1—7. 17—
19 Ա Կ՛ՈՒԲՌ՛. Զ՛. 6—8 : Բ
Կ՛ՈՒՌ՛. Ե՛. 20 : ԺԳ՛. 11 : Կ՛ՈՒԼ՛.
Ե՛. 22 : Ն՛ԷՒ՛. Դ՛. 1—3
ՓԻԼՓ՛. Բ՛. 1—3 : Գ՛. 2 :
Կ՛ՈՒ՛. Գ՛. 13—15 : Բ ՅՒՍ՛. Բ՛.
22—24 : Ն՛ԷՐ՛. ԺՌ՛. 14 : ՅՈՒ՛.

Ա՛. 19, 20 : Գ՛. 16—18 : Դ՛.
1 : — Ա՛ԼԼԱՀԸՆ ՈՂՈՒԼՈՒԲԸ ԵՂԲԸ-
ԼՅՈՒԹԼՈՒ : Ո՛նլար Ա՛լլահա պէնկ-
զէրլէր՝ օնլար՝ օնունքի կիպի պիր
րուհ կէօսթէրիրլէր . օնլար օնուն
թասավիրինի թաշըրլար . օնլար օ-
նուն ի՛պրեթինէ ոչարլար . օն-
լար օնուն ֆամիլեասընատան տըր-
լար : Ո՛՝ պարրշըգ ու սէլամէթին
հունկարը տըր : Ա կ՛ՈՒՆԸ . ԺԳ՛.
33 Ո՛՝սէլամէթին Ա՛լլահը տըր :
Հ՛ՈՎՍ՛. ԺԵ՛. 33 : ԺՋ՛. 20 : Հ՛ԷՄ
տէ փէյ՛Ղ՛. Գ՛. 9 : Ա կ՛ԻԵ՛. Ե՛.
23 : Ն՛ԷՐ՛. ԺԳ՛. 20 : Ա՛Յ հէվ
պարրշըգ էտէնլէր՝ օնատան փէք
սէվիլէճէքլէր , վէ օնուն մուհապ-
պէթլու էվլատլարը կիպի սապը-
լաճագլար : Ն՛յիլէրի՝ "Ա՛լլահ՛ը
էվլատլարը" տէնիլմէսի փէք ա՛-
լէսսէվի պիր սէօյլէյիշ տիր . վէ
էօյլէլէրտէն մէմուլ օլունուր քի ,
օյ տատը իլէ չաղըրլտըգլարը Օ՛ա-
թա պէնկզէյճէքլէր : Ա՛՝ՈՒԲ՛.
Ե՛. 45 : Ղ՛ՈՒԼ՛. Զ՛. 35 : Ի՛. 36 :
Ն՛ԷՒ՛. Ե՛. 1, 2 ՓԻԼՓ՛. Բ՛. 15 :
Ա ՊԼԵՒ՛. Ա՛. 14—16 :

10. Լե՛ Ղ՛ՈՒԼՈՒ : Ա՛ատա-
գամի իչիւն գովլանանլարա
նէ մուխլու՛. չիւն քի՝ (1) Կ՛ՐԻՍ-
տոս իչիւն սըգընլթը չէքմէք՝
պիր շան ու ի՛ղղէթ՝ վէ ա՛զիմ
նի՛մէթ տիր : Կ՛ՈՒԲ՛. Ե՛. 41 : ՓԻ-
ԼՓ՛. Ա՛. 29 : (2) Ո՛նլար Կ՛ՐԻՍ-
տոս իլէ պիր տիրլէր : Ո՛նլա-
րըն գովլայըճըլարը Կ՛ՐԻՍՏՈ-
սուն գովլայըճըլարը սըրլար .
վէ օ՛ղլարա հէր տօգանան՝ օնուն

Digitized by Google

11 Պէնիմ իչիւն սիզէ սիթէմ էթտիքլէրի՝ վէ գօվալատըգլա-

կէօզլիւնիւն պէպէյինէ տօգանըր։ Ո՛ւտ. Բ. 8։ Կոթ. Ը. 5։ (3) Ընլարըն Վիրիատոսուն քիւչիւք սիւրիւսիւնաէն օլուպ օնուն մէ-րա՛սընընը գծյունլարընտան օլ-տուգլարընա էջյլէ պիր իսպամ-լարը վար։ Կօծյունլար՝ երրիմ-մազ, վէ փարալամազ, վէ եէ-մէզ. պունու սալթ գուրիմլար վէ երրիմընէն ճանավարլար էջյլէ ե-աէր։ Կօծյուն օլմասը՝ պու սօնկ-րաքի վէյր օլունան սընընճ Հայ-վանլարտան օլմասընտան տէյուե-ճէսիզ խայրըլը տըր։ (4) Կէզք-լէրին փատիշալընը օնլարըն տըր։ Ընլարըն եէսիտաէ Հալա օնուն պիր աէնէսի վար, վէ եիւրէքլէ-լինտէ՝ Հալա օնուն փէհինի տոս-յարլար։ Յով. Ե. 12։ Ա՛ով. Ը. 17։ Բ Տիմ. Բ. 11, 12։— Ապոթոլ Էլչի։ Տէյիլ աէվել-լէք իչիւն, եանդըզ իւթի-գատ՝ նա մաղտուրլուգ՝ միւրայը-լըգ՝ ա՛սլըգ՝ եարատմայըգ աէպէ-պինաէն տէյիլ՝ իլլա կէրչէքլէք իչիւն՝ Վիդիտաս վէ օնուն իւն-ճիլի իչիւն։ Ա Պետ. Գ. 14. 16։ Գ. 12—16։ Ապոկ. կթ. 9—12։ —Կօվալանմըշլար։ Նէհո-տիլէրին փիքըրինաէ՝ Ընահանըն թէպայոը պիր գօվալայըշ վէ զուլմ չէքէճէք միւսահազայըն-ատան ուզագ պիր միւսահազա եօ-ղուսաու։ Ընլար օնուն ալթընաա եօլընընդ ի՛զգէթ ու ևանէտ մէ-միւլէտէրլէր իսի։ Ընլարը քիմ-ակ տօգանասմայաճաղտաք. Հիչ

լը՝ վէ եալան սէօյլէյէրէք՝ պիզէ գարշը Հէր կէօնէ քէօթիւ սէօզ

քիմնէ օնլարա փէհնա սէօյլէմէ-յէճէէյիտի, վէ Հիչ քիմնէ պիր քէտէր էտէմէյէճէէյիտի։ Նաքին իչթէ Ընեսիա կելտի, վէ ո քէն-տիսի գօվալայըշա կիրիփթար օլ-տու, վէ ՀԷՄ տէյօր քի, քէնտի-նին թէպա՛սը տաիսի էջյլէ օլա-ճագլար։ Ա՛ոթ. ժ. 22, 23։ Ա՛ոէլ. ժ. 30։ Պ՛ոէ. Զ. 22, 23։ Իս. 12. Յովէ. ժե. 20, 21։ ժԶ. 2։ Հեմ՛ Բ Տիմ. գ. 12։ Ս Յովէ. գ. 12, 13է տաիսի պագ։

11. Պէնիմ էչէն։ Ղիւնքի սիզ պէնտէն էպյրէնտինիզ՝ վէ աատմլէրտէն տէյիլ. վէ օնլարըն Թա՛լիմլէրինի տէյիլ՝ իլլա պէնիմ քիլէրինի գապուլ էտէբսինիզ։ —Կօլան սէօյլէյէրէ։ Նէվեր պիզ գարշը սէօյլէնէն քէօթիւ սէօզլէր կէրչէք իսէ, Նէֆենա-միլգին պու օգուտաուղու մաէթլու-լատտան Հիչ պիր Հիսսէմիզ եօգ տուր։ Նաքին Հէփսի եալան վէ պու Հէյաան իսէ, օլ զէման նէ մաէթլու պիրզէ քի, միւպարէք գուրիմաբզը Նէֆենամիգնին եիւ-բիւմիշ իսոյի եօլուն իզլէրինտէ պուլունուրուզ։ Ընա՝ Հէման պէօյլէ էթմիշլէրիսի. վէ օնուն ճիւմլէ էն էյի տօսթլարընա տա-խի Հէման պէօյլէ էյլէտիլէր։ Ա՛ոթ. ժ. 25։ ԺԱ. 18, 19։ ԺՌ. 24։ Ես. 59։ Իէ. 39. 63։ Ա՛ոէլ. գ. 30։ Պ՛ոէ. Իգ. 2. 5։ Յովէ. է. 20։ Ը. 48. 52։ Թ. 16։ ժ. 20։ Ա Պետ. Բ. 23։ Ա՛ոզ. Լե. 11։ Ղօգ քէր-

Digitized by Google

12 Ալվինին, վե մեսրօ՛ր ծ-
լուն . զիրա էճրինիզ կէօքլէրտէ
հիւքմիւնէ մախսուս տուր , քի-
լինէ հիւքմիւնէ մախսուս տէյիլ
միր : Նէնի Ա՛հա քիլինէյէ՝
քենտի ա՛զալարընըն իւզէրինէ
պիրլէ՝ պիր լինան Թա՛զիրինտէն
պիր զամանի պըրմատան վէ րէհա-
էթ մէքտէն զի յատէ հիւքիւմէթ
վէրմէլ : Պագ ԹԸ . 17 շէր հինէ
պագ : — Ալէք : Պունտան ազ-
տէմքի խանէլէրտէ կիպի՝ ա՛լէստէ-
վի սալթ սայիրլէրէ տէյիլ , լաքին
սիզէ՝ մախսուսէնէ՛ մուէթլու սի-
զէ . սիզէ քի՝ շիմոի սէօզլէրիմի
իշնտի յօքսունուզ . սիզէ քի պէ-
նիմ մախսուս շայիրլէրիմ վէ
պանա Թապիլէրսինիզ : Այնզէ՝
եարամազլարըն սիմէմիլերի վէ
լա՛նէթլէրի խայր տուա՛լէր օլա-
ճագլար :

12 · Ալվինին , ին ծեսրօ՛ր ծ-
լուն : Պագ Գ . օ-ի . Զ . 23 : Գ՛ոլթ .
ե . 41 : ԹԶ . 25 : Հ՛ոռվ . Ե .
3 : Բ Կ՛որ՛ն . Ա . 5 : Դ . 17 :
ԹԲ . 10 : փիլ՛պ . Բ . 17, 18 :
Կոլ . Ա . 24 : Հ՛ով . Ա . 2 : Ա Պէտ .
Դ . 13 : Գ՛ոռ . Գ . 25 : Գ՛օվա-
լայըշ ալճընտա սապրըլը օլմագ՝
քիֆայէթ էճմէզ . լաքին պիտ
մէսրուր ու շատ տախի օլապի-
լիրիզ , վե էօյլէ էճմէլիյիզ :
Ա՛րխտոս իչինն էզիլէթ չէքմէք-
տէն Հասըլ օլան ի՛լճիպար՝ ա՛ե-
ֆան՛ի՝ մէնֆան՛ի՝ վե էնճ ու
ի՛վազ՝ չէքիլէն Հագարէճ վե
աղրը վե զիյանտան տէրճէճէտիզ
պէօյիւք տիւր : Ա՛րխտոս իչինն
էզիլէթ չէքենլէրէ ղայէթ ա՛-

12 Ալվինին, վե մեսրօ՛ր ծ-
լուն . զիրա էճրինիզ կէօքլէրտէ

ա՛զըշ-ախքլերի զէմանե՝ նէ մուք-
լու տիզէ :

բէ Ա՛րխթիանլար տիւշմէնլէր-
աէն՝ եալան եէրէ էն պէօյիւք
գապահ-ալճլար իլէ Թէշէբբի օ-
լընտուրլար : Ընլարը՝ ա՛լէմ
փաթիէբտէն պէթէր
կէօրէրիրլէր . վէ չօգ տէֆա՝ օն-
լարը ա՛լէյհինէ էն ալչագ իֆ-
Թիրալարը աճտըլար , վէ օնլա-
րա էնրէգիլ վէ միւթէհէհիմ տա-
լարը վէրիրլէր . վէ պու փէք չօգ
տէֆա՝ Ա՛րխթիանլըզըն աչըգ
վէ աչիքլար տիւշմէնլէրինտէն
տէյիլ՝ իլլա օնուն տօսթալարը օլ-
մագ իգդար էտէնլէրտէն օլուր :
Ա՛յնէսէ՝ (վէ պուրատա քիլինէ-
սի զիքր էթմէյիմիզէին սէպէպի
պու տուր քի՝ էյէր Ա՛րխթի-
անլարը տիւնեա պինլէրճէ գօ-
վալմըշ իսէ , քիլինէ օնլարը օն-
պինլէրճէ գօվալամըշ տըր՝) քի-
լինէ եչ ատէմլէրի գօվալամազ :
Ըաշա քի օ պէօյլէ պիր ֆէնա
իշ կէօրսիւն . Հաշա : Ընլարը՝ իպթի-
աա օնլարը ա՛լէմ ֆէնա կէօս-
Թէրիր , ատալարընը քիրլէտիր ,
օնլարը՝ Ըևրեսթիկոս՝ գապա սօ-
ֆու՝ միւրայը՝ պիւշիւճիւ՝ քիւ-
ֆիւր էսիճի՝ ա՛մմէնին բահա-
Թընը պօղանլար՝ ա՛ը՝ զապիթ-
լէրէ իթա՛աթսըզ քիմսէլէր՝ վէ
պունուն կիպի սայիր Թէօհմէթ-
լէր իլէ միւժթէհիմիմ Թագրիր է-
ատէր , վէ անտէն սօնկրա օնա
կէօրէ ճէզալալընընը վէրիյի : Ա ա-
քքին քիլինէնինն՝ քէօհմիւ ատէմ-
լէրին պիլէ ճէզասընը վէրմիյէ
նէ՞ հագգը վար : Պու՝ ատվլէթ

չօգ տուր . չիւն սիզամէն էվվել օլան փէյղամպէրլէրի պէօյլէ զիմ էճր ու ի՛վազ վէրիլիր : Ճ Է- հիտ օլանլարըն Թաճը՝ տայիմա խէլաս պուլմուշլարըն կիյէճէյի Թաճլարըն էն միւնէվվէրի զանն օլունմուշ տուր . վէ պուհանան պէօյլէ՝ ղայէթ չօգ քիմսէլէր Ա՛րիստոսուն ատը իչիւն էօլմէք իւմիտինէտ իքէն՝ եհուդէքլէրինին տուչտուղու սեվինճ վէ շաղըղըն ա՛զամէթինտէն միւթէհայիր օլ- տուլար : Ի՛չպու Հալտե պուլու- նան քիմսէլէր՝ պունուն իչիւն տախի շաղըղգ վէ ֆէրրահլըգ ի- լէ տօլա պիլիրլէր քի , քէնտի- լէրին էզիյէթ ու իսքէնճէլէրին- տէ կէօսթէրտիքլէրի սապր ու ալչագ կէօնիւլիւթաէն՝ չօգ քիմ- սէլէր Ա՛րիստոսուն Ի՛նճիլինին կէրչէքլիյինէ վէ ա՛լէալըղընա իս- քեաեթ օլարագ՝ քէնտիլէրին Հէ- նուղ Հելաք էթմէկէ չալըշըգ- լարը տինի գապուլ էթմէկէ գու- լաղուզանըղլար : Պու վէճՀիլէ՝ էսքի զէմանաէն պէրու. " Ճ Է- հիպլէրէն ֆանը Ա՛իլէնէնէն Ըսխոո- ռո փոբ" տէյիւ օլան զալսպի մէսէլ վէրք տօղրու տուր : — Ակլէն էվվել օլան էճ յամպէրլէ- րէ : Իսթիտաքիլէր սիղ տէյիլ- սինիղ : Ի՛ղիյէթ Հօղու՝ Ա՛լաա- Հըն Հէփ տօսթլարընըն իչինտէ եհուրիյէճէքլէրի Հօղ տուր : Ա- տօղգ Ա՛քէտէն պէրու՝ ճիւմլէ սիլսիլէլէրին իչինտէ պուլունա- մուշ օլան էն ա՛զիզ վէ էն էյի ատէմլէր օնտա եհուրիւտիւլէր : Գ Թես . ճԸ . 4 . 13 : ճԹ . 2 . 10 . 14 : Իո . 8 . 26 , 27 : Գ Թես . Ա . 9 , 10 : Ի Ա՛ոց . ճԶ . 10 : ԻԳ . 20—22 : ԼԶ . 16 : Ղևես . Թ . 26 : Ընէս . Ր . 30 : ԻԶ . 8 , 9 . 21—23 : ԼՌ . 2 , 3 : ԼԸ . 6 : Գաե . Գ . 19—21 : Զ . 16 : Ա՛ոպՀ . ԻԱ . 34—38 : ԻԳ . 31—37 : Գ Ա՛ես . ճԱ . 47—51 : ճԳ . 34 : Գ Ա՛ոյթ . Է . 52 : Ա . Թես . Ր . 15 : Ընէբ . ճԱ . 35—38 : Ճես . Ե . 10 : Ա . Ճովհ . Գ . 12 :

13 . Ընէբէն Ն Ա՛ես : Թ Ա՛ուղ տայիմա Թա՛ամա լէզղեթի վէր- մէք իչիւն գուլլանըլըը . վէ չօգ չէյլէրի՝ ա՛լէլհասուա էթ նէվի՛- նի չիւրիւմէքտէն Հըփզ էաեր : Պու չէյլէ ա՛զիմ պիր նի՛մէթ տիր քի , է՛օմիւրե իգմիդալը ս- լան չէյլէրին պիրի սայըլըը : Ա Ն Ի՛ֆէնտիմիզ տէյօր քի , շայիրտ- լէրի՛ էչէրչի իքլահ օլունուբ վէ գօվալանըյօրլար իսէ տէ , տիւն- եայա ա՛զիմ պիր նի՛մէթ օլա- ճագլար : Ընէլար՝ Թուղ կիպի տիւնեանընն իւղէրինտէ տաղրլա- ճագլար , քի օնու ա՛ւմուսի ֆէ- սատատէն վէ էտէպ պազուգլու- ղունատան Հէմ քիւլէի ֆըսագ ու ֆիւճիւրտէն Հըփզ էտէլէր : Ընէլար՝ քէնտի Թա՛լիմաՀէլէրի՛ աէօհպէԹլէրի՛ ի՛պրէԹլէրի վէք ու ղայրէհլէրի վէ տուա՛լարը իւէ Ա՛լահընն քէրէմինի ճէնպ էտէ- լուէք՝ կիւնահընն չօգալմասընը մէքս էտերլէր , վէ ինսանլարընն ա՛գլ ու ֆիքիրլէրինին Ա՛լահընն լուԹ- գօվալատըլար :

Digitized by Google

նա . արեգակ հիւ պիւր շէյէ նա-
րամալ , իլա քի՝ տիշարըյա ա-
նալ . իմի էյէր թուզ թաթ-
սրղանըրսա , նէ՞ իլէ թուզլա-

էյէր Պրիսթիանլար՝ թա՛լի-
մանէ տայիր եանդլըշ ի՛թի-
գատլեր գապուլ էտերլեր խսէ ,
էյէր է՛օմիւրլերինէ ա՛ղիղլք-
տէն ուղագ՝ կէչինմէլերինտէ պա-
թըլ վէ տիւնեամի օլուրլար խսէ ,
օնլար քէնտի տինլերինին ի՛թի-
պարինէ զիւ վէ Պրիսթիան
ատընա հագարէթ կէթիրիրլեր .
ատէմլերէ կերչէքլիչէ տիւշմէն
օլմադա սէպէպ վէրիրլեր . օնլա-
րը եանդլըշլըղա տիւշմէչ իչ-
ֆալ էտերլեր , վէ պու վէճհիլէ
օնլար՝ ինսան ճինսինին էն իչէ
եարամազլարը օլուրլար : Ալ է
պու հալլերին պիրինէ եագըն օլ-
մասը՝ հէր պիր Պրիսթիանը՝ նա
Պրիսթիան Ալ՝ա՛լճըսը եախսա
Պրիսթիան Պրիլիսէսինի՝ "նէ-
րին թուզու" օլմագտան միւնա-
սիպէթսիզ էտեր : Էյէր պիր
Պրիլիսէ՝ Պրիսթիանլըղըն հէմ
բուհունու դայպ էյմիշ խսէ , օ՝
հիչ պիր խուսուստա տիւնեամէ
պիր պէրէքէթ տէյիլ տիր : ()՝
Էհհուտիլեր ճէմա՛ատը կիսի
քիւլլիյէն բէտտ օլունմագտան
մա՛տա ախեր շէյէ լայըգ տէյիլ
տիր : ()Նու տօղրուտաճագ հա՞ն-
կը շէյլեր վէսիլէ օլա պիլիր :
Պրիսթիանլըղը հա՞նկը շէյ
Պրիսթիան էյմէյէ գատիր օլա
պիլիր : փուֆթիէրէսէյլերէ Էն-
ճիլ կէօթիւրիւլէ պիլիր , վէ օ՝
օնլարա է՛օմիւր վէրիր : Լ՝ատին
պու միսիլ իւ պիր Պրիլիսէյէնէ՞
կէօթիւրիւլէ պիլիր : Գայպ Զ .

նուզ . իմի էյէր թուզ թաթ-
սրղանըրսա , նէ՞ իլէ թուզլա-

ֆու իլէ թուզլարլար : ()Նլա-
րըն քէնտիլէրինտէ թուզու վար
(Մ՝ուէ . թ . 49) , վէ օնու ախեր
քիմնէլէրին արասընա տաղըտըր-
լար : ()Նլարըն միւլահազալլարը՝
սէօզլերի վէ ա՛մէլլերի օնուն ի-
լէ թուզլանմըշ օլուր : Կող . Գ .
6 ; Կ՝ԼԳ . Բ . 13 : Էյէր պու
թուզսան Աղոմտա անճագ օն
պուղտայ միդտարի պուլունսայը-
տը , օ՝ հէլաք օլմազըտը : Ո՝ննդ .
ԺԸ . 32 : —Էյէր Նոա նախըշ-
լանըրսա : Էյէր պիր չօգ վէման
հիւնէշտէ եա եազմուրտա տուր-
մազլա , եախսա ախեր պիր սէ-
պէպտէն պօղուլուրսա : —Նէ՞
էլէ Նոա՞լանա : Նուզ՝ ախեր շէյ-
լէրի թուզլար . լաքին թուզու՝
հա՞նկը շէյ թուզլայա պիլիր :
()Նուն մախսուսէյէճի զամի-
յէսի պիր քէրրէ զա՛յ օլտուգ-
տան սօնկրա՝ արեգակ կէրի կէ-
լէմէզ : ()՝ պօղուլտուգտան սօնկ-
րա՝ նինէ թուզ կիպի կէօրիւնէ
պիլիր , վէ ճահիլ ատէմլեր օնա
նինէ թուզ տէյէ պիլիրլեր . լա-
քին օնտա՝ արեգակ թուզուն
մախսուսէյէճլերինտէն հիչ պի-
րինի եօգտուր , վէ քիւլլիյէն հիչ
պիր իշէ եարամազ : Ալ՝էզպէլէյէ
աճըլմազա պիլէ եարամազ
(Ղ՝ուէ . ԺԲ . 35) , զիրա կիւա-
րէյի պօղուպ՝ մահսուլ վէրմէի
էտէճէք նէրինէ , նէրի պօղուճու
էտեր : Պունտան պէօյլէ՝ ախեր-
լէրինէ ֆայտալը օլմագ իչինի՝
պիւղ քէնտիմիզ էյի օլմալըդըր :

Digitized by Google

թելա , վէ ատէմլէրտէն պասըլա ։
14 Սիզ տիւնեանըն ըշըղը սը-
նըզ . տաղ իսթիւնտէ գուրուլ-
մուշ չէհր կիղլէնէմէզ .

23 չէրհինէ պագ ։ Օ՝ Ինձիլէ
մալըք տիր , վէ օնու՝ Ինէհուտի-
լէրին քէնտի Վիլիապլարընը
չօգ քէրլէ էթտիքլէրի կիպի՝
պայէթի շիտէմլի վէհիւէ թէպ-
տիլ էյլէմիշ տիր . վէ օնա՝ "էօ-
լիւմ իչինն էօլիւմ ըպչհասը" (Բ
Կորնթ . Բ . 16) օլտու ։ Պու մի-
սիլէիւ պիր քիմսէնին՝ պէյլէ
պիր Վիլիսէնին հալի փութփէ-
րէսմէլէր հալինտէն չօգ պէթէր
տիր ։ Ներ . Զ . 4—8 ։ Բ Պէտ .
Բ . 20 , 21 ։ Պիր ֆէնա ատէմ՝
հէվի մալուգամլարըն քէօթիւ-
սիւ տիւր ։ Պիր ֆէնա Վրիսթի-
ան՝ հէվի ատէմլէրին քէօթիւսիւ
տիւր . վէ պիր քէօթիւ Ինձիլ
իլգմէթճիսի՝ Վրիսթիանլարըն
ֆէնասը տըր ։ Օ՝ "աշաղա ա-
թըլաճագ , վէ ատէմլէրին ա-
յագլարը ալմընտա՝ պասըլա-
ճագ տըր" ։ Օնուն հալի՝ տիւն-
եա իւգէրինէ պուլունան հէվի
կիւնահքեարլարըն հալինտէն
պէթէր օլաճագ ։

14 . Տիւնեանըն ըշըղը ։ Պու
խանէտէ տախի՝ պունտան էվ-
վէլքինտէքի նասիհաթե պէնկ-
ղէր նասիհաթ վէրիլէյօր . լաքին
պունտա՝ պիր ախէր թէշպիհ ի-
լէ թագտիմ օլունույօր ։ Ընշըղ՝
թագիա՝թտէն տիւնեայէ պիր
ա՝զիմ նի՝մէթ օլտուղու կիպի՝
էտէպ ու էրքեան իսուսուսունտա
տախի Վրիստոսուն շայիրտլէրի
օնուն կիպի տիրլէր ։ Տիւնեա գա-
րանըզգտա իտի . վէ Վրիստոս
օնա շայիրտլէրինին հէր պիրինի
պիր ըշըգ կիպի կէօնտէրտի , քի
օնուն իչինտէ ըշըգ վէրսինլէր ։
Ընշըգ սէօգիւ՝ չօգ քէրրէ տին
խօճալարընը պէյան էյմէք ի-
չիւն գուլլանըլըր ։ Պագ՝ Ա՝օրն .
Պ . 16 , վէ օնուն շէրհինէ , քի
օրատա մախսուսէն Ընչիմ Իսա-
ճա օլան Վրիստոսա պէյլէ տէ-
նիյօր . վէ Գաղ . Բ . 32 ։ Եփես .
Ա . 4 . 9 ։ Ը . 12 ։ Ներ . Խթ .
6 ։ Ղաքին Իէսուլլէր՝ Ընձո-
տարանիլլէր՝ խօճալար վէ ֆիլ
վագի՝ պիզըմտէ ախէր հէվի Վր-
իսթիանլար տախի պիր սուլէթ-
տէ՝ տիւնեանըն ըշըգլարը տէ-
նիլէ պիլիրլէր . զիրա օնլար ի՝պ-
ըէճլէրի վէ նասիհամլէրի իլէ՝
ա՝զիմ գարանըզգտն՝ ճահիլիէյին
վէ եարամազլըգտն օրթասընտա
նուրլար կիպի փարլարլար , վէ
խէլասըն վէ կերչէգիլիյին ըշըգ-
ընը ա՝լէմէ եայարլար ։ Եփես . Ե . 35 ։
Ներ . Ե . 8—11 ։ Փիլիպ . Բ .
15 ։ Ա Թես . Ե . 5 ։ Եայո . Ա .
20 ։ — Տալ է՝ոթնէ՝ոթ ֆոթօ-
տոշ չէնէ ։ Ինձիմալ քի , Ի-
ֆէնտիմիզ պունու՝ սէօյլէրիքէն ,
պիր տաղըն նա թէփէսինտէ նա
էթէյինտէ պինա օլունմուշ՝ վէ
օնուն օլտուղու մահալտէն ու-
զագտան կէօրիւնէն պիր շէհիրի
կէօսթէրմիշ օլուպ՝ շայիրտլէրինէ
պէյլէ օլաճագ սընըզ տէմիշ օլ-
սուն ։ Օնլարըն հէվիսի՝ պէլլ ի

Digitized by Google

15 Հէմ չիրաղը եագըպ՝ շի-
նիք ալթընա գօմալլար , իլլա
չէման իւղերինէ գօրլար , վէ

պիլինմիշ ատէմլէր սլաճագլար-
րար. օնլար փարմագ իլէ կէօս-
թէրիլէճէքլէր իտի. տիւնեանըն
կէօզլէրի օնլարըն իւղերինտէ օ-
լաճաղըտը : Վուրթարըճմըլըն
հագգընա տէնիմիշ տիր քի՝ օ՛
քէնտինի կիզլէտէմէղիտի : Ա՞ւէ-
Ի. 2՝ : Ո՝ ըշըղըն ա՛զիմ չէշ-
մէսի՝ սատագաճըն կիւնէշի իտի.
վէ կիւնէշ ըշըգ վերտիյի վա-
գըթ՝ տիւնեայլը օնու կէօրմէք-
աէն նէ՞ մէն՝ էտէ պիլիր : Պօ-
ղոս՝ քէնտի վէ սայիր Լէսուլ-
լէրին հագգընա տէր քի , օն-
լար տիւնեայա՝ պիր սէյրան կի-
պի օլտուղար : Ա կ՛ուդն. Դ. 9 :
Ա՛ է օնլարըն նագլիյէթլէրին-
աէն էյլէնիրիզ քի , օնլար պիր
եէրէ վարտըգլարը վագըթ՝ պիր
տա՛ռթ կէչմէզտէն տիշարտա պի-
լինմէմէսի փէք նատիր իտի : Պիր
գարանլըգ կէճէտէ՝ պիր մահալ-
աէ ըշըգ վերէն սալթ պիր գաչ
ըշգիլար օլտուղու վագըթ՝ էէր
վէճհիլէ կէօրիւնիւրլէր . օնլա-
րըն կէօրիւնմէմէսի միւմքիւն-
սիւզ տիւր : Իսմի Ի՛րիսթոսուն
շայիրտլէրի՝ նէ՞ գատար ա՛զիլ՝
էէր Նափաքլըգտան պէրի՛ վէ
զարարսըզ օլմալըտըրլար : Ո՝նլա-
լար էէր պիր տէհրտէ՝ հագգլա-
րընտա աէօյլէնիր վէ Թա՛ճիպ
օլունուր ատէմլէր տիր : Ո՝նլա-
րըն ի՛պրէթի՝ ա՛մէլլէրի՛ ի՛թի-
գատ ու զիւի՛ւմլէրի՛ վէ օնլարըն
է՛օմրիւնիւն էէի Թավուրու պա-

էվտէ էէի օլանլարա պյտընլըգ
վէրիր :

16 Ի՝շըղընըգ ատէմլէրին էօ-

գի ատէմլէրինքրինտէն ֆարգլը
տըր :

15 . Հ՝էրէ՛ա ալիըա : Պ՛ագ
Ա՛ռէ . Դ . 21 , 22 : Պ՝ռէ . Ը .
16 , 17 : ԺԱ . 33 : Ի՝րիսթոսուն
մէրամը պու իտի քի , շայիրտլէ-
րի էէօրիւնսիւնլէր վէ պիլինսին-
լէր : Ո՝նուն օնլարը միւնէվվէր
էթմէսինտէն ասըլ մէրամը՝ ա-
խէրլէրինէ ըշըգ օլմալէրի իտի :
Իսմի Ի՛րիսթոսուն հիչ պիր շա-
յիրտի՝ քէնտինին նէ օլտուղու-
նու ա՛լէմտէն կիզլէմէսին : Հիչ
քիմսէ՝ կիզլի Ի՛րիսթիան օլուր
տա՝ է՛օմրիւնիւ նալընըգ քէնտի
նէֆսի իչիւն կէչիրէ պիլիր խիւլ-
եասընտա օլմասըն : Պիր քիմսէ
պէօյլէ էթմէք իղվասընա տիւշէ-
ճէք օլուրսա , քէնտինէ իշպու
փէք գօլայ սիւալի սօրտուն . Ի՝-
տէմլէր՝ ըշըղը նէ՞ իչիւն ևագար-
լալ : Ա՛ է հէր քէս՝ տիգգամ էյ-
լէսին քի , քէնտի ըշըղը՝ տէյիլ
նալընըգ կիզլ իտէ գալմասըն ,
իլլա եանլըշըլըգտան՝ ինսան սը-
փուրըշլարընտան՝ նախատ պիր
տիւնեամի է՛օմիւր սիւրմէքտէն
տալսի՝ հիչ պիր վէճհիլէ ասլա
քէօկէլէնմէսին :

16 . Ի՝շըղընըգ ադեմլէրին է օ-
նէ՛նդէ պէօյլէ այդընլըք վէրմի՛ն :
Տէյիլ քի սիզ՝ ըշըղընըզը կէօս-
թէրմէք իչիւն՝ քէնտինիզի իլէ-
րի սիւրիւգ չապալամադա մուհ-
թաճընըզ . զիրա ըշըգ՝ հիչ պիր
ճէհտ էթմէզտէն քէնտիլիգինո-

Digitized by Google

նրանտե պէօյլե այտընլըգ վէրսին, Թա քի սիզին էյի ա՛մէնտէն փարլայըպ կէօրիւնիւր։ Լա-քին օնու՝ փարլամատան սալթ ամն՝ էթմէն։ Էյր պիր էնկէլի օրթատան տէֆ՝ էտին, վէ ըշըղընըդ էլպէթթէ կէօրիւնէճէք վէ այտընլըդ վէրէճէք։ Ա՛աղլուրլուդու տէֆ՝ էտին, վէ ալչադ կէօնիւլ իւք կէօրիւնէճէք տիր։ Լյօ՛մրիւնիւդ ա՛ղիզ՝ վէ կէչինմէնիդ փաք օլսուն։ Տա-յիմա՝ հէր քիմսէրին արասընտա պուլունուրսանըդ՝ հէր պիր մասլահաթընըզտա՝ էվտէ վէ տիշ-ըրտա՝ իգպալ ու սա՛ատէթ վէ տէրտ ու մէշագգաթ վագթընտա՝ սիզին Ա՛րիստոսուն ալչագ կէօ-նիւլլիւ վէ խալխս չայիրտըէրի օլ-տուղունուդ կէօրիւնմէյի տիր։ Նոյ. ԾԸ. 8։ ի. 1—3։ Ջը-ովս. ժգ. 11—14։ Նէէս. ե. 8։ փիլպ. բ. 15։ Ա Թես. բ. 12։ ե. 5—8։ Հով. գ. 13։ Ա Պետ. բ. 9։ Ա Հովհ. ա. 5—7։ — Թաւթ օղլին եյէ ա՛նէլէրինէչ կէօրէնէր։ Պունու՝ կէօսթէրիր իչինն էթմէյի տէյիսինիդ. նէ տէ ատէմլեր կէօրիւպ սիզի էօյ-սիւնլեր տէյիւ էթմէյինիդ. (Ա՛ստր. Ջ. 1—5. 16։ ԻԳ. 5.) իւլա ատէմլերին ֆայիտասը վէ մա՛մուր օլմալերի իչինն օլ-մալը տըր։ Պսդթ. թ. 36 Նէէս. բ. 10։ Ա Տի՛մ. բ. 10։ ե. 10. 25։ Ջ. 18։ Տիտ. բ. 7. 14։ գ 1. 8. 14 Նէբ. ժ. 24։ Ա Պետ. բ. 12։ գ. 1. 16։ — Կէօչէրմէ օլան փէտէրինէչ

լէրինիզի կէօրէլէր, վէ կէօքլէր-տէ օլան փէտէրինիչէ շիւքր է-

տէն փարլայըպ կէօրիւնիւր։ Լա-քին օնու՝ փարլամատան սալթ ամն՝ էթմէն։ Էյր պիր էնկէլի օրթատան տէֆ՝ էտին, վէ ըշը-ղընըդ էլպէթթէ կէօրիւնէճէք վէ այտընլըդ վէրէճէք։ Ա՛աղ-լուրլուդու տէֆ՝ էտին, վէ ալ-չադ կէօնիւլլիւք կէօրիւնէճէք տիր։ Լյօ՛մրիւնիւդ ա՛ղիզ՝ վէ կէչինմէնիդ փաք օլսուն։ Տա-յիմա՝ հէր քիմսէրին արասընտա պուլունուրսանըդ՝ հէր պիր մաս-լահաթընըզտա՝ էվտէ վէ տիշ-ըրտա՝ իգպալ ու սա՛ատէթ վէ տէրտ ու մէշագգաթ վագթընտա՝ սիզին Ա՛րիստոսուն ալչագ կէօ-նիւլլիւ վէ խալխս չայիրտըէրի օլ-տուղունուդ կէօրիւնմէյի տիր։ Նոյ. ԾԸ. 8։ ի. 1—3։ Ջը-ովս. ժգ. 11—14։ Նէէս. ե. 8։ փիլպ. բ. 15։ Ա Թես. բ. 12։ ե. 5—8։ Հով. գ. 13։ Ա Պետ. բ. 9։ Ա Հովհ. ա. 5—7։ — Թաւթ օղլին եյէ ա՛նէլէրինէչ կէօրէնէր։ Պունու՝ կէօսթէրիր իչինն էթմէյի տէյիսինիդ. նէ տէ ատէմլեր կէօրիւպ սիզի էօյ-սիւնլեր տէյիւ էթմէյինիդ. (Ա՛ստր. Ջ. 1—5. 16։ ԻԳ. 5.) իւլա ատէմլերին ֆայիտասը վէ մա՛մուր օլմալերի իչինն օլ-մալը տըր։ Պսդթ. թ. 36 Նէէս. բ. 10։ Ա Տի՛մ. բ. 10։ ե. 10. 25։ Ջ. 18։ Տիտ. բ. 7. 14։ գ 1. 8. 14 Նէբ. ժ. 24։ Ա Պետ. բ. 12։ գ. 1. 16։ — Կէօչէրմէ օլան փէտէրինէչ

չէ՛ւթ էտէչէք։ Տէյիլ սիզէ՝ իւլա "փէտէրինէչ"։ Ա՛տէմլեր՝ Ան-ճիլին սիւյտէ պէյան օլտուղու վէճճ իւզրէ՝ ա՛լէալըղընը կէօր-մէյիւչ, սնլար տահի օնու գա-պուլ էտերէք Ա՛րիսթիան օլ-սունլար, վէ Ա՛լլահ՝ զաթպ օլ-մուշ տիւնեայա մէրհամէթի ի-չինն՝ էպէտէն համտ ու սէնա էթսինլէր։ Ջէր պիր շէյտէ մէ-րամ ու մագսուտումուզ Ա՛լլա-հըն շանը օլմալը տըր։ Հով. ժե. 8։ Ա Կորնթ. ժգ. 25։ Բ Կորնթ. թ. 13։ Գաղ. Ա. 24։ Բ Թես. Ա. 10—12։ Ա Պետ. գ. 11. 14։

Ինչպու խանէլէրտէն էօյրէնի-րիզ քի, Ա. Այհիհ տին՝ էյէր վար իսէ, կիզլէնէմէզ։ Բ. Ո՝ է՛օմիւրտէ պէյան օլմատըղը թագտիրտէ հիչ եօգ տուր։ Գ. Ա՛լսէր ատէմլեր կիսի է՛օմիւր սիւրէն սալթ իսմ իլէ Ա՛րիսթիան օլանլար՝ փէք աշիքսար կէօս-թէրիրլեր քի՝ ծնլարըն տինի պաթըլ տըր։ Դ. Ա՛էնտի Ա՛ր-իսթիան մա՛լիմաթըմըզը վէ թէճրիւպէմիզի սագլամաղա եա-խօտ կիզլէմէյէ ճէհտ էթմէք՝ պիզէ սըփարըշ օլան էմանէթէ խըլյանէթլիք էթմէք վէ Ա՛րիս-տոսուն մասլահաթընա զարար վէրմէք վէ քէնտի է՛օմրէլէրիմիզի ֆայտասըզ էթմէք տիր։ Բ. Ի՛չ-սի ա՛մէլլեր ատէմէ պիր քէրէմ տիր, վէ Ա՛լլահ չան ու բ՛ազ-ղէթ կէթիրիրլեր։ Ի՛սէր խայր

Digitized by Google

աելէր։

էթմէյէ ախէր պիր թարիգիմիզ եօղ խսե, մեսէլա՝ էյէր փուգա-
րա՝ ես ի՛լմ խուսուսունտա ճա-
հիլ վէ տիւնեավէ հալտե էտնա
խէք, պու ճիւմլէ իլէ՝ էյի է՛օ-
միւր սիւրմէմիզ վէ ի՛պրէթիմիզ
իլե էյլէք էտե պիլէրիզ։ Ն՝յի
իշլէր՝ կէօրիւնիւյլէր • ա՛զիզ
է՛օմիւր՝ կէօրիւնիւր։ Վ՝արան-
լըգտա՝ ըշըղըն էն աղը պիլէ կէօ-
րիւնիւր, վէ իշէ եարար։ Պիր
քիւչիւճիւք շամա՝ ըշըղընը՝ նէ՛
գաատ ուզաղա կէօնտէրիր։ Պիր
էյի ա՛մէլ տաիի ֆէնա տիւն-
եանըն իչինտէ ա՛յնի պէօյլէ փար-
լար։ — Ն՝յա՛ միւպարէք Յ՝իսուս՝
պունլար ֆիլ վագի՛ սէնին սէօզ-
լէրի՛ն մի տիր • վէ ֆիլ վագի՛
պիզ՝ եէրին Թուզու՝ վէ տիւն-
եանըն ըշըղը՞մըշըզ։ Ն՝յէյլէ իսէ՝
քէրէմ գըլ, գալալէրիմիզի կէ-
րէյի կիպի ալլահանի լութֆուն
Թուզու իլէ Թէրպիյէ էյլէ։ ՛Էմ
տաիի պիզիմ գանտիլէրիմիզէ՝
սէնին լութֆունտուն գըյմէթլի
նազընտան տահա զիյատէ ղա-
նիմէթ իլէ տօղտուր • շէյլէքի՝
օնլարըն ալէվլէրի տահա զիյատե
փարլասըն, վէ օնլարըն փար-
լաղընընտան նէչէ նէչէ ճանլար
պյանսընլար, քի " Կ՝ե՛օ՛ւ՛ք՛ե՛ո՛ւ օ-
ւ՛ն փէ՛ո՛ե՛ւ՛ե՛ւ՛ղ է՛ՙՂէՂՐ վէ՛ր՛ւ՛ն-
ւ՛է՛ր"։

17 • Ո՝ՂԱՆ ԷՂՄԷՆ ՛Ի՛՝ Նօ՛մ՛օ՛ո՛-
ե՛ Փէյղա՛մ՛պէ՛ր՛լէ՛ր՛ե՛ պօղմաղա Կէ՛ւ՛տ՛Ի՛՛:
Ն՝ֆէնտիմիզին վէրտիյի Թա՛լի-
մաՂլէր՝ միլլէթին պէօյիւք խօ-
ճալարը օլան քահանիյլէրին

17 Ո՝ՂԱՆ ԷՂՄԷՆ ՔԻ՝ Նօմսուս

վէ փարիսեցիլէրին վէրտիքլէրի
Թա՛լիմաՂլէրէ Թապանը Թա-
պանընա զըստօլտուգլարը իչիւն՝
օնլար փէք չափուք օնտան՝ սօնկ-
րա Պետիաննոս իլէ Պօղոսա
տախի (Գ՛ործ • Ջ • 13 ։ ԺԸ • 13 ։
ԻԱ • 28) պուՀՀեան վէ իֆէթիրա
էթտիքլէրի կիպի նօմսուս պօզ-
մադա վէ օնլարըն տինինի նէսխ
էթմէյէ եա՛նի գալտըրմադա մէ-
բամը վար տէյիւ շէքվա էթմէյէ
պաշլատըլար։ Ա՝յ պու՝ պա՛զը-
լարընը օնտան իքրահ էթմէյէ
վէ ախէրլէրինի տօղրու եօլտան
սաիբլէմադա վէսիլէ օլա պիլիր։
Ա՝յքին քէնտի Ա՝լլահընըն նօմս-
սունա մուհապպէթի օլան հէր
պիր տինտաը Ն՝էհուտինին ասլա
պիր գօրգուսու օլմասընը քի՝ պէն
օնու պօզաճաղըմ՝ վէ օպիր Թա-
րաֆտան տա՛ քէնտի ֆասիտ նիւ-
րէյինին մուրտար շէհվէթ ու
արզուլարընտա ղարդ օլմադա
սէրպէսթլիք արայան տաիի՛՝ օնու
Ա՝լլահընը էմրի շէրիֆինէ իՀա՛-
ամ էթմէքտէն ազատ էտէճէյիմ
տէյիւ սանմասընը։ — Ա՛լ՝օմօո։
Ա՛՝ովսէֆին պէշ քիՀամպալարընա՝
Ա՛լ՝օմօ տէնիր իտի։ — Փէյղամ-
պէրլէրէ։ Փէյղամպէրլէրինին նազ-
արըգլարը քիՀամպալարը։ Ն՝յպու
իքի գրամ՝ նանի " Ա՛լ՝օմօ վէ
Փէյղա՛մ՛պէ՛ր՛լէ՛ր՛" իլէ՝ պուրատա պէ
պէլլի տիր քի՝ Ն՝յպի Ա՛՝Հտըն Հէվ
Ա՝ՀիՀամպալարը անկլաշըլմալը տըր•
վէ Յ՝իսուս տէյօր քի, օ՝ օնլարը
գալտըրմադա՝ եախօտ նուֆուզ-
լարընը զայի՛ֆլամադա կէլմէ-

Digitized by Google

եա ինէյղամպէրլէրի պօզմադա

տի ։ Պագ՝ Ա՝ոփր. Իբ. 37—40 ։ Պ՝ոէ. ծձ. 17 ։ Հ՝ովվ. Գ. 31՝ ։ ծ. 4 ։ ծԳ. 9 ։ — Իւլա ընէմիլ եոկայմ ։ Նայնի՝ օնլարըն մերամինը ևէրինե կէթիրէյիմ, օնլարտա փէշին սէօյլէնէնի տօլտուրայըմ՝, վէ օնլարըն Թալապ էթտիկինի Թէքմիլէն իճլա էտէյիմ ։ Պագ Ա՝ով. Խ. 6—8 ։ Ն՝ոյ. Խբ. 21 ։ Ա՝ոփր. Գ. 15 ։ Հ՝ովվ. Ը. 3, 4 ։ Պ՝ոէ. Դ. 4, 5 ։ Պղ. Բ. 16, 17 ։ Նէէ. ծ. 3—12 ։ "Փէչէմպէրլէր" քիթապլարընտա՝ Ա՝եսիանըն կէվէմէսի վէ էօլմէսի խուսուսունտա փէշին սէօյլէնմիշ ջոգ շէյլեր վարըտը ։ վէ պունլարըն ճիւմլեսի՝ Ձիսուսուն մի՛ւճիզաթլարը վէ էղիյէթ ու իսքէնճէլերինտե "Թէքմիլ" օլտուլար, վէ Թէքմիլէն վուգո՛ւ պուլտուլար ։ — Ի՛օ տո՝ իքիյէ Թագսիմ օլունուրսուտու. քի պիր գըսմը՝ այն ո՛ պէրնէ՝ վէ օ պիրի էչէտա ո՛ էկէպէ տայիր իտի ։ Հ՛ոմսունն այն ու ա՛տէմէջ տայիր օլան դըսմը Ա՝եսիայէ Թէշպիհ օլան կէօնա կէօծ այինէլրտեն վէ գուրպան լարտան ի՛պարէթ օլուպ (պագ Նէէ. պապ Թ)՝ Ձիսուս կէնտինի տիւնեսանըն կիւնահլարը իչինն գուրպան սունտուղունտա օնու "Թէքմիլ" էյլէտի ։ Նչէէտա ո՛ էկէպէ տայիր օլան գըսմը՝ իճմալէն օն Թէնպիհլէրին իչինտե մէվճուտ իտի. քի օնլարըն տէյիշիլմէզ՝ վէ տայիմ օլտուգլարը պէյան օլունմագ իչէիւն՝ Ա՝ելահըն փարմաղը իլէ Թահշ լէվհալերի իւզէրինէ եազըմըշլարըտը ։ Հ՛ոմսուն պուգըմը՝ Ի՝սրիատսուն ի՛պրէթի վէ Թա՛լիմաԹլարը իլե ըէֆ՝ վէ նէսխ օլունաճաղընա՝ եաՙնի գալտըրըլաճաղընա պէտէվ՝ Ի՝սրիտոս օնու Թա՛ղիմ էյլէտի, վէ օնու սապխի էթտի, վէ օնուն բունհանիլիյինի վէ հիւքմ ու նուֆուղունու՝ օնտան էվվէլ ասլա օլմամըշ օլան պիր Թարիգ իլե շէրհ վէ պէյան էյլէտի. վէ ինսանլարըն եհուրէքլէրի իւզէրինտէ եազըլմասը՝ վէ պունտան պէյլէ էպէտէն սէվիլիպ՝ իՙԹա՛աՙ օլունմասը պապընտա՝ եաՙնի ղըլմազ պիր Թարիգ հազըրլատը ։ () քէնտիսի հիչ պիր քէրիյէ նօմսուս կէրէք այն ու ա՛տէմ վէ կէրէք էրքեան ու էտէպ խուսուսունտա պօզտուղու օլտո՛ամ ։ ()՝ Ա՝ովսէպին նօմսուս մաԹլուպ էթտիյի գատար՝ աԹալարընա ի՛զէթ էյլէտի, շաւաԹը ԹէքմիլՀ ա՛վհէյլէտի, պասկէթ վէ ախէր պայրամլարը էյի Թուտուս ։ () տուա՝ վէ ի՛պատէթ էյլէտի, սատագա վէրտի, հէյքէլին խըղմէԹի իչինն սէնէվի վէրկիյի էտա էյլէտի, ևև. և. և. վէ պունլարըն ճիւմլեսինի՝ նօմա վէ ինէյղամպէրլէր մաԹլուպ էթտիքէրի գատար Թէքմիլ իճըրա էյլէտի ։ Խրիւլասէի քէլամ, օ՝ ախէր հիչ պիր քիմսէնին աստլա էթտիքինի էյլէտի, եաՙնի՝ Հ՛ոյտա՝ հէր պիր խուսուսատա ինէյ-

եա ինէյղամպէրլէրի պօզմադա

էչին՝ Ա՝ելահըն փարմաղը իլէ Թահշ լէվհալերի իւզէրինէ եազըմըշլարըտը ։ Հ՛ոմսուն պուգըմը՝ Ի՝սրիատսուն ի՛պրէթի վէ Թա՛լիմաԹլարը իլե ըէֆ՝ վէ նէսխ օլունաճաղընա՝ եաՙնի գալտըրըլաճաղընա պէտէվ՝ Ի՝սրիտոս օնու Թա՛ղիմ էյլէտի, վէ օնու սապխի էթտի, վէ օնուն բունհանիլիյինի վէ հիւքմ ու նուֆուղունու՝ օնտան էվվէլ ասլա օլմամըշ օլան պիր Թարիգ իլե շէրհ վէ պէյան էյլէտի. վէ ինսանլարըն եհուրէքլէրի իւզէրինտէ եազըլմասը՝ վէ պունտան պէյլէ էպէտէն սէվիլիպ՝ իՙԹա՛աՙ օլունմասը պապընտա՝ եաՙնի ղըլմազ պիր Թարիգ հազըրլատը ։ () քէնտիսի հիչ պիր քէրիյէ նօմսուս կէրէք այն ու ա՛տէմ վէ կէրէք էրքեան ու էտէպ խուսուսունտա պօզտուղու օլտո՛ամ ։ ()՝ Ա՝ովսէպին նօմսուս մաԹլուպ էթտիյի գատար՝ աԹալարընա ի՛զէթ էյլէտի, շաւաԹը ԹէքմիլՀ ա՛վհէյլէտի, պասկէթ վէ ախէր պայրամլարը էյի Թուտուս ։ () տուա՝ վէ ի՛պատէթ էյլէտի, սատագա վէրտի, հէյքէլին խըղմէԹի իչինն սէնէվի վէրկիյի էտա էյլէտի, ևև. և. և. վէ պունլարըն ճիւմլեսինի՝ նօմա վէ ինէյղամպէրլէր մաԹլուպ էթտիքէրի գատար Թէքմիլ իճըրա էյլէտի ։ Խրիւլասէի քէլամ, օ՝ ախէր հիչ պիր քիմսէնին աստլա էթտիքինի էյլէտի, եաՙնի՝ Հ՛ոյտա՝ հէր պիր խուսուսատա ինէյ-

Digitized by Google

տիմ, իլլա թէքմիլ էտէյիմ։
18 Օխրա կէրչէք տէրիմ սի-

ղէ, կէօք իլէ եէր կէչինճէյէ-
տէք՝ նօմօտան պիր եօղա եա

ժլէն էլնա՝ոն էյլէպէ։ () քէնտի-
սի՝քէնտինին գուտուրմուշ տիւշ-
մանլարընըն էօնիւնտէ տուրուպ՝
Նիւղղէրի էօնիւնտէ օնլարա՝
"Այլտէն քի՞մ պէնտէ կիւնահ
իսպաթ էտէ պիլլեր" (Յովհ. Ը.
46) տէյիւ մէյտան օգումաղա
գատիր իտի։

18. կէրչէ։ Պու Նէունանի-
ճէտէ՝ Նէմին օլուպ՝ Ն'պրանի պիր
լուղէթ տիր. վէ մա'նասը՝ սէց-
լէնիլէնի միւմքիւնիւ մէրթէպէ
թաստիգ էթմէք՝ նաևօտ զայէթ
աղըր պիր թագրիր պէյան էթ-
մէք տիր։ Նէփէնտիմիզ օնու չօգ
քէրրէ գուլլանըրըտը. վէ պա'ղը
տէփա՝ սէօյլէտիյինին սահիհլի-
յինէ տահա զիյատէ գուվվէթ
վէրմէք իչիւն պունու լիքի քէրրէ
աէօյլէր իտի։ Յովհ. Գ. 3։ —
Նկե։ իլէ եէր կէնճէյէ։ Նէսկէր
հէր պիր չէյ տէյիշիլէճէք։ Ա
պէտ. Ա. 24, 25։ Նէր վէ կէօք
պիլէ կէչէճէք, վէ հէլաք օլա-
ճագլար։ Նոայ. Ծն. 6։ Նէբր.
Ա. 10, 11, 12։ Բ պէտ. Գ.
10—12։ Յայտ. Ի. 11։ Նաքին
Նէլահը նօմօսու՝ թա օնտան մէ-
րամ օլունանըն ճիւմլէսի թէքմիլ
օլունճայտէք՝ հէլաք օլմայաճագ
տըր։ Ւրիստոս Նէփէնտիմիզ՝
քէնտինին օլաճագ տէյիւ ի-
շինն սէօյլէտիյի չէհլէրին խու-
սուսունտա տահի պէօյլէ տէմիշ
տիր։ Ա՞տր. Իդ. 35։ — Ն'օ-
ղատան պէք եօղա։ Պիր եօթ քի՝
ալու Ն'պրանիճէ էլիփալէնին էն

քիւչիւք եազըսը իտի։ — Նա
պէք նօքնա։ Ն'պրանի էլիփալէնին
հարիքլարընտա՝ նօգթալար վա-
րըտը. վէ պունլարըն պիրինի
թէքը էթմէսի եա տէյիշտիրմէ-
սի՝ էյէր մա'նայը տէյիլ իսէ՝ հիչ
օլմազտա սէսի տէյիշտիրիր իտի։
Պունուն իչիւն Նէհուտիլէր Ն'-
զիզ Ն'լիթապլարը եազտըգլարը
զէման՝ պիր նօգթանըն պիլէ
տէյիշիլմէսինի՝ օլ եազըլան քի-
թապտն պիւթիւնիւնիւն հէլաք
օլունմասընա քիփայէթ էտէր պիր
սէպէպ սայապլարըրտը։ Նէյտու
"պէք եօղա եա պէք նօքնա" սէօ-
զիւ՝ արաապրընտա պիր զապտի
մէսէլ օլմուշտու։ Պուրատա
պունուն մա'նասը պու տուր քի,
նօմօսուն էն քիւչիւք պիր թա-
րաֆը պիլէ հէլաք օլունմասը
տէյիլ տիր։ Նինանլարըն նօմօս-
լարը՝ թէքմիլ իքտէն օլ գատար
ուլաղ տըրլար քի, օնլարըն հագ-
դընտա՝ "Նօմօսուն էն քիւչիւք
նօգթալարը նօմօս տէյիլ տիր"
տէյիւ սէօյլէնիլէն զարպի մէսէլ
հագգ տըր։ Նաքին Նէլահն նօ-
մօսու էօյլէ տէյիլ տիր։ ()նուն
հէր պիր եօթաստ վէ նօգթաստ՝
Նէփէնտիմիզ զայէթ աղըր պիր
թարղ իլէ թաստիգ էտէրէք
թագրիր էթմէյի կիպի՝ հըթգ
օլունմասը տըր։ — Կէնէչ, նա-
հէ հէյնի ընէ-ղէ օլա՞նճայագէ։ Նօ-
գարըտա կէօրտիւյիւմիւզ կիպի՝
Ւրիստոսուն կէլմէսի իլէ՝ նօմօ-
սուն այն ա՞ա՞պէրնէ տայիր դըս-

Digitized by Google

19 Յամի հեր քիմ պու էն քիւչիւք Թէնպիհլերին պիրինի քիւնսիւզ տիւր ։ () Ալլահըն քէնտի Թապի՛աԹը կիպի Թէպտիլ օլունմազ տըր ։ Նէ պու տիւնեատ էվ նէ տէ օ պիր տիւնեատա ինսանլար՝ Ալլահը պիՀԹիւն եիւրէքլէրինտէն վէ գօնշուլարընը քէնտիլէրի կիպի սէվմէնին էպէտի պօրճունտան ազատ օլապիլիրլէր ։ Նօմսուն պու գըսմը՝ ինսանլարընն ճանլարը վարլըգտա օլուգճա՝ մէվճուտ օլաճագ տըր ։ () Հէմ ինսանլարա հէմ մէլէքլէրէ պիր տիր ։

Պունտան էօրէնիրիզ քի , Նա՛հտա էհմալըղըլա նազար էտէրէք՝ օնու օգուամաղա ԱլրիսԹիանլարա իգԹիզա էՀմէզ տէյնէլէրին՝ պու պապտէ Ալրիստոսուն քինտէն փէք ֆարգլը րէյ ու բ՛Թիգատարը վար ։

19 . Հէր էյ պո՞ էն էյ-էյ-ո ընէնպէնլէրէն պէրէնէ պօզը ։ Յէնպիհլերի պօզմագ խուսուսունտա՝ Ր () բէն . իէ . 26 ։ Յաղ . ճծԹ . 6 . 128 ։ Յ-էյ . Բ . 10 , 11 պագ ։ — Նէ էյ-էյ-ո ընէնպէնլէրէն պէրէնէ ։ Ալհաթիպլէր վէ վարիսճիլէր՝ պու կունքի կիւնտէ ԱլրիսԹիան Ալհիսէսինտէ պա՛ղը խոճալտար էօլտիւրիւճիւ վէ էօլտիւրիւճիւ օլմայան կիւնահ տէյիւ կիւնահլարընն արասընտա պիր ֆարգ էՀմէզլերի կիպի՝ Թէնպիհլերին արասընտա պէօյիւք վէ քիւչիւք Թէնպիհ տէյիւ պիր ֆարգ էտէրլեր իտի ։

պիր նօգԹա կէչմէզ , Թա քի Հէվիսի Թէքմիլ օլունճայտէք ։

մը Թէքմիլ օլմուշտուտու ։ (Պագ պու պապըն 17նճի խանէսինին շէրՀինէ ։) Ա՛էպիհլեր՝ կէօսԹէրտիքլէրի ա՛զիմ Օ՛ԹմընըՀուրու իլէ Թէքմիլ օլտուլար . նիշան ու նուամունէլեր՝ պէյան էՀմտիքլերի շէյին զուՀուրու իլէ եէրլէրինի պուլտուլար . վէ քէօլ-կէլեր վիւճիւտտէ՝ այնի կէճինին ենըլտըզլարը կիւնիւն փարլագ ը-շըղընտա զայպ օլտուգլարը կիպի՝ վէ " պէօյիւք ըշըղ " օլան կիւնէշ ախեր Հեր պիր ըշըղը իգՀԹիզա-սըզ էտիպ ախեր Հեր պիր ըշը-ղընն իշինի տօլտուրտուղու կիպի՝ զայպ օլտու ։ Նաքին Հեր նէ իսէ՝ պու " այն ա՛ա՛պէնի " տա-յիր նօմսուն գըսմը՝ Ալլահըն իլՀամընըն պիր Թարաֆը տըր ։ () Ա՛զիզ ԱլհիԹապլարըն իչինտէն իհտիյաճ օլունմամըշ տըր . վէ շիմտի տախի էվվէլքի կիպի Նա-լահ Ալհէլամինըն պիր Թարաֆը տըր , քի օնու՝ քէնտի մէնՖա՛-ամըմըզ իչիւն տուա՝ էտէրէք մէշգ էվ մէլիյիղ . վէ օ՝ ա՛լէյհուս-սուա օնու անկլամազա Պօղոս Նէսուլունն՝ պրօնիլէրէ մէքԹու-պունու քէնտիմիզէ Եարտըմ ԹուԹարագ՝ ինսանընն քէՖարէԹ գանը իլէ խէլասս պուլմասը խուս-սուսու իւզէրինէ ա՛զիմ մա՛լիս-մաԹ վէրիր ։ Յօմսուն " էբէեան ա՛ա էֆէզէ " տայիր գըսմը խէ , տէ-յիլ տաԹ Թէպտիլ օլմամըշ տըր , իլլա Թէպտիլ օլմասը տախի միւմ-

մել էտեր վե էօյրէտիրօտ, օ՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընտա պէջիւք չաղըրլըճաղ տըր։

20 Օ՚նլա սիզէ տէրիմ քի՝ յէր օ՝ ֆիլ վագի՝ պիր շայիրտա իսէ պիւկ՝ շայիրտլէրին էն զա-յիֆլէրինտէն վե միւնասիպէթ-սիզլէրինտէն պիրի տիր։ Ինմի պուննու թէքրար պիր տահա զիքր էտէլիմ, քի հէր քիմ քի՝ քէնտի ա՝մէլ ու հարաքէթինին թարըզ՝ աէջլէյիշի՝ եահօտ Ա՚լլահընՙէ-լամընը թէֆսիր էթմէսի իլէ քէն-տիսինի եահօտ ահէրլէրինի Ա՚լ-լահըն ա՝զիզ թէնպիհլէրինէ ի-թա՝ատ՚ըզ էթմէյէ զայրէթ-լէնտիրիր իսէ, հէր քիմ քի՝ Ա՚լ-լահըն էմրլէրինտէն պիրինի իպ-թալ էտերսէ, օ՝ հէր քիմ օլուր-սա օլսուն՝ իսթէր Ա՚հէհուտիլէրին պաշ քեահինի օլսուն՝ իսթէր Ռոմանըն Ա՚լէք Ա՚պիսկոպոսու օլ-սուն՝ Ա՚րիստոսուն իՙնտիհնտէ պու տիւնեատա քէնտի Ա՚իլի-աէսինէ ալա՝ վէ ահլուէթտէ օնուն իՙզլէթ ու ճէլալինէ հիսսէտար օլմայա քիւլլիյէն լայըգսըզ սա-յըլըր։ — Ակօռնէրէն ֆոքէտ-ղընդա։ Ա՚մօն. Գ. 2 շէրհինէ պագ։ — Պէօյէ։ ՏաղԷԸԸճաք։ Օ՝ ինսանլարըն իՙնտիհնտէ հէր նէ գատար էտնա օլսա տա՝ կէօքլէ-րին ա՝զիմ փատիշահը՝ օնտան րահմ օլուպ՝ օնու գապուլ էտէ-ճէք տիր։

20. Օ՚նէա։ Ինշաու՝ եօգա-րըտա աէջլէնէնլէր իլէ աշաղա-տա աէջլէնէնճէքլէրի պիրի պիրի-

մէլ էտեր վէ էօյրէտիրօտ, օ՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընտա պէջիւք չաղըրլըճաղ տըր։

20 Օ՚նլա սիզէ տէրիմ քի՝ յէր օ՝ ֆիլ վագի՝ պիր շայիրտա իսէ պիւկ՝ շայիրտլէրին էն զա-յիֆլէրինտէն վէ միւնասիպէթ-սիզլէրինտէն պիրի տիր։ Ինմի պուննու թէքրար պիր տահա զիքր էտէլիմ, քի հէր քիմ քի՝ քէնտի ա՝մէլ ու հարաքէթինին թարըզ՝ աէջլէյիշի՝ եահօտ Ա՚լլահընՙէ-լամընը թէֆսիր էթմէսի իլէ քէն-տիսինի եահօտ ահէրլէրինի Ա՚լ-լահըն ա՝զիզ թէնպիհլէրինէ ի-թա՝ատ՚ըզ էթմէյէ զայրէթ-լէնտիրիր իսէ, հէր քիմ քի՝ Ա՚լ-լահըն էմրլէրինտէն պիրինի իպ-թալ էտերսէ, օ՝ հէր քիմ օլուր-սա օլսուն՝ իսթէր Ա՚հէհուտիլէրին պաշ քեահինի օլսուն՝ իսթէր Ռոմանըն Ա՚լէք Ա՚պիսկոպոսու օլ-սուն՝ Ա՚րիստոսուն իՙնտիհնտէ պու տիւնեատա քէնտի Ա՚իլի-աէսինէ ալա՝ վէ ահլուէթտէ օնուն իՙզլէթ ու ճէլալինէ հիսսէտար օլմայա քիւլլիյէն լայըգսըզ սա-յըլըր։ — Ակօռնէրէն ֆոքէտ-ղընդա։ Ա՚մօն. Գ. 2 շէրհինէ պագ։ — Պէօյէ։ ՏաղԷԸԸճաք։ Օ՝ ինսանլարըն իՙնտիհնտէ հէր նէ գատար էտնա օլսա տա՝ կէօքլէ-րին ա՝զիմ փատիշահը՝ օնտան րահմ օլուպ՝ օնու գապուլ էտէ-ճէք տիր։

20. Օ՚նէա։ Ինշաու՝ եօգա-րըտա աէջլէնէնլէր իլէ աշաղա-տա աէջլէնէնճէքլէրի պիրի պիրի-

պօղար տա՝ ատէմլէրլէ պէջլէ էջրէտիրսէ, կէօքլէրին փատի-շահլըղընտա էն քիւչիւք չաղ-րըլըճաղ. ամմա հէր քիմ ա՝-

լՙէնպիհլէրին էն պէօյիւյիւ հանկըսը տըր տէյիւ՝ արալարընը-տա պիր պէջիւք միւճատէլէ մատ-ատէսի իտի։ Ա՚ է Ա՚ոպն. ԻԲ. 35, 36տէ զիքր օլան օլ հիլէլէ տիւալ՝ պունտան իճապ էտէյօր։ Ա՚նլարտան պա՝ղըլարը տէրլէր իտի քի՝ գուրպանլարա տայիր օ-լան նօմօս էն պէջիյիւ տիւր. վէ սայիրլէրի սիւննէթի խուսու-սունտա՝ վէ ախերլէրի փաքէն-մէլէր վէ եայգանմալար պապըն-տա օլան նօմօս էն պէջիյիւյիւ տիւր տէրլէր իտի։ — Ա՚ոէմլէթ պէօյէ էօյրէտիրօտ։ Ա՚հատԹիպլէրին վէ փարիսեցիլէրին էօյրէթտիրքէ-րինին պիր նումունէսի իՙհնա Ա՚ոպն. ժն. 3—6։ ԻԳ. 16—23։ Ա՚ոէմ. Է. 1—13 պագ։ Ա՚լլահըն նօմօսլարընտան պիր չօղունու՝ օնլար քէնտի սըփա-լըրշլարը՝ հէր իճատ էթմէքլէրի պօշ փարգլարը իլէ իպթալ էթ-միշլէր իտի։ — Ա՚ն ֆէօէ՚ չաղ-ըըըճաք։ Պէօյէ պիր քիմսէնին՝ Ա՚ըրսթիանլըգ թանգրմամըընըն հիւքմիւ ալընտա ասլա իՙթի-պարը օլմայաճագ։ Օ՝ ատէմ-լէր արասընտա հէր նէ գատար ա՝լէա մէրթէպէյէ մինլիք իսէտ, Ա՚ըրիստոս թագըրիր էտէյօր քի, օ՝ Ա՚ըրսթիան Ա՚իլիսէսինին պիր իսօճաաը՝ եահօտ պիր ա՝զասը պի-լէ օլմազա լայըգ տէյիլ տիր։ Ա՚-

Digitized by Google

էյէր սատագաթիընը ղ քհանիպա-
լէրին վէ փարիսեցիլէրինքինտէն

նէ պաղլայան քիւչիւք սէօզ՝
կէօսթէրիր քի, Յիսրիստոս եօ-
գաըլտաքի սէօզլէրի սէյլէրքէն,
էյէրչի ընլարը իսմ իլէ ղիքր էթ-
մէտի իսէ տէ՝ ֆիքրի քհանիպլէ-
րին վէ փարիսեցիլէրին էյլէկէ-
տիքլէրինէ պագայընտը։ — Անէք
փէյթ։ Պէն սիզէ սէօյլէյէն՝ օղ
«էմին ոլ Աէրչէք շահիտ իմ»,
վէ նէ սէօյլէտիյիմ։
— Յայէր ապոթոնընըզ էթնիկ-
լէրէն ֆի փուրնեցիլէրնէ էնուէն ղէ-
յամէթ օլմազսա։ Յհանիպլէրի վէ
փարիսեցիլէրի տինտէ էն ա՝-
լէա վէ էն էյի սայան քիմսէլէ-
րէ՝ պու վէճք ա՝ճայընպ պիր թա՝-
լիմաթ իտի։ Յէհուտիլէրին ա-
րասընտա պիր մէսէլ վարընը՝քի,
էյէր կէօյ՝ սալթ իքի ատէմ
կիլսէյէ նայիլ օլաճագ օլսա,
պիրիսի պիր քնամիպ՝ վէ օպիրի-
սի պիր փարիսեցի օլաճագ տըր։
Յաքին օնլարընն սատագաթիը նէ
օլտուղու պաղընտա՝ Ա՝ոտ.
Իգ. 2—5 · 23—28։ Պ՝ռ-կ.
ժԱ. 39, 40. 44։ ժՐ. 1։ ժՋ.
14, 15։ ժԸ. 10—14։ Ի. 46,
47։ Ջէմ Ա՝ոտ. գ. 7 նին
տաիսի չէրհինէ պագ Պիսիմ
սատագաթընմզը՝ օնլարընքինտէն
նէ խուսուստա զէյատէ արթմա-
լը տըր։ Ընլար ֆաֆթատա իքի
քէրրէ ուրուճ թուվաթլը տրը
պիզ՝ իւչ նա տէօրթ քէրրէ մի
ուրուճ թուվաթմալըդը. օնլար
քէնտի մալլէրինին օն փայընըն

զէյատէ օլմազսա, կէօքլէրին
փատիշահլըղընա սալա կիրմէյէ-

պիր՝ փայընը սատագա վէ խայ-
րաթ իչինն վէրիրլէր իտի, պիզ՝
նարըսընը՞մը վէրմէյիզ. օնլար
ուղուն տուա՝լար էտէրլէր իտի,
պիզ՝ տահա՞ ուզուն մու էթմէյի-
յիզ. օնլար էքմէք նէֆէտէն
էվվէլ՝ էլլէրինի նայագարլարըտը,
պիզ՝ այագլարըմզը՞ տահի մի
նայագամալը՞յըզ՝։ Խայըր. պու-
նուն կիպի սատագաթը հէր նէ
տէրէճէ արթըրաճագ օլսագ,
Յսրիստոսուն պիզտէն մանլուպ
էմտիյի սատագաթա սալա նա-
դըն կէլէմէզիզ. իլլա պիլ ա՝ք՝
օնտան կիմտիքճէ տահա ուզագ
օլուրուզ։ Պէյէմ ապոթոնըմըզ՝
պոռնան պէնիյէն պէնիյէնէ ֆէթ-
ԼԸ ՕՐ՞ԼԸ ԳԸՐ։ Ընլարընքի նիւ-
րէքտէն տէյիր՝ իլլա սատէ տի-
շարըտան կէօրիւնէն պիր շէյ
իտի։ Ընլար օնու՝ Յլլահըն կէօ-
ղիւ կէօրսիւն տէյիւ տէյիր՝ իլլա
ինսանըն կէօզիւ կէօրսիւն տէյիւ
էտէրլէր իտի։ Ընլարընքինին
մէլամը՝ Յլլահըն չան՝ու ճէչա-
լի տէյիլ իտի, իլլա նա միւրա-
յըլըգ՝ նախօտ մու հապպէթի
նէֆֆիյէ իտի։ Ընլարըն էն է-
յիսի՝ խէլաս իչինն տիշարըտան
կէօրիւնիւր պինլէրին սագլան-
մասընա տայանմըշըտը, վէ քէն-
տինին իշլէտիյի ա՝մէլլէրէ կիւ-
վէնմիյիտի։ Պագ՝ Ջ՞ռվմ. Թ.
30—32։ ժ. 2, 3։ Պիզիմ
սատագաթընմզը՝ Յբրահամընն՝
Դաւիթին վէ Պօղոսուն սատա-

Digitized by Google

21 Աշխատասիրել քո՝ գտանելո-

ճէքսոնիզմ։

տէսիլ սիրո։ Ալ է օնլար պու հալատէ էօլուրլէրսէ, չիւպհէսիզ էպէտէն սէֆիլ վէ միւսպէթէ իշնատէ օլաճագլար։ Քրիստոս թագուիր էթմիշ տիր քի՝ օնլարըն խէլասը միւնքիւնսիւզ տիր։

21. Պօղոս էմրէյէն Աստէմ էօլտիւրմէյէսին։ Ծննդ. թ. 5, 6։ Ածէց Ժ. 13։ Բ Օրին. ե. 17։ — Ճ Էրեմ՝նէ պօշլօ օլաճաք։ Ածէց ԻԱ. 12—14։ Պ Ա. ԻԴ. 21։ Ամոս Աե. 12. 16—21. 30—34։ Բ Օրին. ԻԱ. 1—9։ Գ Ամոթ. Բ. 5, 6. 31, 32։

Աշպու վէ պունատան սօնկրաքի խանէլէրտէ՝ Աֆենտիմիզ քհաթիպլէրին վէ փարիսեցիլէրին վէրտիքլէրի թէֆխիրի շէրհ էթմէկէյ՝ վէ օնլարըն տինէ տայիր հէմ զիւի՝ամլէրի նէ գատար պօշ վէ պաթըլ օլտուղունու կէօսթէրմէյէ գիտատ էտիւր։ Օ՝ նօսհօսու թէֆխիր էտէր, վէ օնու՝ օնլարըն օնա վէրտիքլէրի ֆասիտ մա՝նալէրտէն քիւլլիյէն փաք կէօսթէրիր. վէ պունու էթմէսի իլէ, պուրատա տահիլ՝ ախեր հէր պիր նէյտէ պէյան էյլէտիյի կիպի կէօսթէրիր քի, օ Մովսէսին նօմօսունա ասլա գարշը տէյիլ տիր, իլլա օնլարըն օնա վէրտիքլէրի ֆասիտ մա՝նալարընա գարշը տըր։ Օնլարըն աղլընմը թէնպիհէ վէրտիքլէրի պաթըլ թէֆխիրլէրի՝ պու իտի քի, պու թէնպիհ սաղլի տիշարըտան կէօրիւնէն ա՝մէլէ պագար իտի. վէ ֆիլ վա-

---

գաթընըն նէվի՝նտէն օլմալը տըր։ Պագ՝ Ըօմ. Դ. 3—12։ փիլ. Գ. 9։ Ատէրն իւզէրինտէ էօլէն օ թէվպէհքեար խըրսըղընըքի կիպի օլմալը տըր։ Պ՝օէ. ԻԴ. 39—43։ Աշպու հարամիներն պիւմիւն՝ Է՝օմրիւ՝ էյէրլի անկաշըղանա կէօրէ՝ քիւլլիյէն նահագլըգատա վէ կիւնահտա կէշիշ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ օ՝ ոօնկ տէմինաէ տիւնեանըն իպհիտասընատան պէրու շիմտիկէաէք կէլմիշ կէշմիշ ճիւմլէքանաթիպլէրին վէ փարիսեցիլէրին ատատագաթընատան նիհայէթսիզ ատահէյի պիր ատատագաթ քէսպ էյլէմի։ Օ՝ իման վէ թէվպէհյէմալիք ալտու։ Օ՝ Ալտահա տէօնմիշ պիր եիւրէկէ մալիք օլտու։ Օ՝ խէլտաը իչինն Քրիստոսա թէքմիլէն իՙթիմատ էթմիշիտի։ Օ՝ Քրիստոսուն ատատագաթը իլէ կիչինտիրիլմիշիտի։ — Աալա ՚էրմէյնէ։ Պու աէօյլէյիշ փէք գուվվէթլի տիր, կէրէք Աօսէի վէ կէրէք Աէնի Ա՝ՀՏՆ հիւքմիւ ալթընտա՝ հէյղամպէրլէրին զէմանընտաքի Աէհուտի Քհլհսէմ կիպի (պագ Աոայ. Ը. 11—15), վէ Լաւոդիկիատասքի Քրիստիան Քհլհսէսի կիպի (պագ Յայո. Գ. 17) օլան պէօյլէ քէնտի ա՝տալէթինէ կիւվենմիշ քիմսէլէր Քրիստոսա մու տհաճ օլտուգլարընը թանըմազլար, վէ օնուն իլէ ա՝լագալարը նօգ տուր։ Օնլար՝ օնուն փասիշհլըղընըն թէվպիհլէրի

22 Այմա պէն սիզէ աէրիմ քի՝ հէր քիմ քի գարնտաշընա սէպպսիզ ղաղապլանըրսա, շէրաա՝թէ միւսթահագ օլաճագ,

րէ տէնիլսի. Վաթէ էթմէյէսին. վէ քիմ քի գաթէ էտէրսէ, շէրաա՝թէ միւսթահագ օլաճագ։

գի՝ գաթլտէն ղայրի պիր շէյ եաապագ էթմէղիտի. վէ ինսանա պու թէնպիհի սագլամաղա սէպպ՝ սատճէ օնուն ճէզասը օղան էօղիւմ գօրդուսու քիֆայէթ էտէր իտի։ Ընդար՝ պու մա՝նալարը իլէ թէնպիհին պիւթիւն րուհունու մահվ էտէրլէր իտի, վէ խալգը՝ օղ թէնպիհի հէր կիւն ա՝դղ ու ֆիքը իլէ պօզմալարընա գարշը օլան Աղլահըն հիյպէթլու լա՝նէթինէ պագմամաղա գուլաղըղայօրլարըտը։ Ամտի Ֆէնոմիմիզ օնուն ա՝զիմ րուհանի մա նասրնը աչարագ կէօսթէրիր քի, օ՝ հէր նէ գատար տիշարը քի ա՝մէլէ պագար իսէ, օգատար տաւսի եիւրէյին կիղի տոպրաշլարընա վէ միւրատլարընա տա պագար։ Ա՛է պու մինվալ իւզրէ Ֆէնոմիմիզ պուրատա՝ 17նճի խանէտէ՝ "Ղօճաա . . . պօղշաղ կէլմէյօ՛" էլլը ըէ+ղիլ էօեյօ՛" տէյիւ սէօյլէտիյինի սապիթ էտէր։

22 · Այմա պէն օղլ պէղի՛։ Պէն քի ա՝զիմ նօմսս վէրիճի վէ հաբիմ՝ իմ, սէն քի նօմսուն թէքմիլ մա՝նասրնը վէ հէր պիր թէնպիհին պիւթիւն գուվվէթինի պիլիւրիմ։ — Էէր էյ՛ ֆըբնպաշը պէպէպէղ զաղապլանըբսա։ "Ղօբնպաշ" լուղէթինին մա՝նասը՝ պուրատա ճիւմբիւնիւ մէրթէպէ կէնիշտիր. վէ պունուն իլէ՝ տէյիլ սապթ հէմսի պիր ֆամիլեատան՝ պիր քիլիսէտէն՝ վէ պիր միլլէթտէն օլան պիր ատէմ, իլլա ինսան ճինսինտէն՝ ա՝լէա օղուն էտնա եա պէրապէրհմիզ օղուն՝ քիւֆիւք չօճուգ եա խըզմէթքառը եա աղա օղսուն՝ պիր արգատաշ եա գօնշու եա պիր եապանճը օղսուն հէր պիր քիմսէյի անկլամըլըզ։ — Ապէպէղ։ Ա՛ազապ եախօտ տաբըլմագ՝ պիր եարատմազ ա՝մէլէ բիղա վէրմէմէք պէյան էթմէք օլտուղու թագտիրտէ՝ կիւնահ տէյիլ տիր։ Պու մինվալ իւզրէ Ֆէնոմիմիզ տախի միւրայը փաբիսէցիլէրե "ղազապ" իլէ պագտը։ Ա՝տէ. գ · 5։ Պունճիլէյին պիղէ տախի՝ էօրքէլէնմէյէ՝ համ մա կիւնահ իշլէմէմէյէ էմր օլունուբ։ Ֆէօ. դ · 26։ Աքին հատուն վի յատէ օլան հէր տիւրլիւ ղազապ՝ "սէպէպսիզ" օլուազ կիւնահ օլուր։ Ընթիգամ տարսուս տօղուրան հէր տիւրլիւ ղազապ՝ եախօտ մուհապպէթ գանունլարընա գարշը սէօզլէր վէ ա՝մէլլէր Հասըլ էտիւ՝ գապահաթլընըն տէյիւ տօղուրմասընա իլլա թէքտիրինէ արզու տօղուրան հէր կէօնա ղազապ՝ "սէպէպսիզ" վէ պունատան պէօյլէ պիր կիւնահ տըր։ Ա՛է պու մի-

Digitized by Google

գա տէրսէ, ճէմատա՛թէ միւռթա-
հէրիմիշ իքի ա՛զալարտան ի՛-
պարէթի օլան միլլէթին պէջիւք
շուրա մէճլիսի անկլաշըլըր։ Պու
մէճլիսին րէյիսի՝ պաշ քեահին
եա՛նի միլլէթին խախամ պաշըսը
իտի։ Ալ է պու "ճէմատա՛թ" եա-
խօտ մէճլիս՝ Ա՛ռաք. ժ. 17։
Ի՛Ջ. 59։ Ա՛ռաք. ժԴ. 55։ ԺԸ.
1։ Յ՚ովէ. ԺԱ. 47։ Կ՚ոլծ. Ե.
27 տէ զիքր օլունուէօր։ — Ի՛ն-
մաֆ։ Պու սէօզ՝ Ի՚սքի Ի՚սէտըն
ղէմանընտա փուճիփէրեսիլէր՝
տինսիզլէր՝ վէ պէջիւք ճիւրմ
ու գապահաճ սահիպի քիմսէսիզ-
լէ սէջյլէնիրիտի։ Պու սէպէպ-
տէն պու՝ տէյիլ սալթ ա՛զիմ
խօրլուգ պէյան եաէն պիր քէ-
լամ՝ իլլա սէջյլէնտիյի քիմսէտէ
պէօյիւք եարամազ քեարլըգ ԺԱ՛-
րիփ ետէր պիր թա՛պիր իտի։
Ի՚տֆիմալ քի, պու՝ ըՆհոթբ պէ-
յան էօթէ պիր թա՛պիր տէնիլէ
պիլիր. չիւն քի փուճիփէրեսիճ-
լէրին վէ սայիր պու միսիլլիւ
քիմսէլէրին գաթլի կէչմիշ՝ եա՛նի
գաթլէ մուսթահագ սայըլըրլա-
ըլըտը։ — Ա՛ղհէննէմ ալնէլնէ։
Ա՛ղհէննէմ լուղէթի՝ Ի՚պրահիմէ
իքի լուղէթտէն միւրէքքէպ պիր
լուղէթ տիր. քի օնլարըն պիրի՝
"Ա՛ղ" օլուպ՝ մա՚նասը տէրէ եա
վատի տիր. վէ օպիրի՝ իսմի ա-
տէմ օլան "Ի՚սհաղ" տուր։ Պու
Թագտիրտէ՝ պու լուղէթին մա՚-
նասը՝ Ի՚սհաղ տէրէսի օլուր։
Պու վատի՝ եախօտ տէրէ Ի՚-
րուսաղէմին եանընտա իտի. վէ
էնքի զէմանտա կիւզէլ պիր վատի

վէ քիմ քի գաթրնտաշընտա՝ Ի՚ա-
սիլլիւ զազապ իլէ էօրքէլէնէն
հէր պիր քիմսէնին իւզէրինէ՝ օլ
ա՛զիմ նօմա վէրիճինին Թարա-
ֆընտան՝ տիւնեա մէհքէմէլէրի
ճանիպինտէն պիր գաթիլ քիմ-
սէնին իւզէրինէ Թագըրըր օլու-
նան հիւքմիւ զազապ գատար
հիյապէթլու պիր հիւքմիւ զա-
զապ Թագըրըր օլունմազ տուր։
Օլ քիմսէնին իւզէրինէ գա-
թիլ տէյիւ հիւքմ՝ օլունմազ։
Պնտա՝ գաթիլ ատէմ եիւ-
րէյի վար։ Ի՚յէր օ՝ եիւրէ-
յինտէ օլանըր Թէքմիլէն իճրա
էտճէք օլա, ատէմ գաթլ է-
տճէք։ Ա Յ՚ովէ. Գ. 15։ —
Ի՚ֆօ։ Պու՝ խօրլուգ պէյան է-
տէն Ա՚իւրէտանի եախօտ Ի՚սիլատ-
նի պիր Թա՛պիր տիր։ Պիր քիմ-
սէյի պու մախլաս իլէ չաղըրմագ՝
օնա տիճէմ էճմէք՝ վէ օնուն
ի՛Թիպարընտա գէլ կէճիրմէք
տիր։ Պու միսիլլիւ սէջյլէյիշլէր
հագդընտա Ա՚ռաք. ԺԱ. 18, 19։
ԺԲ. 2½։ Յ՚ովէ. Է. 20։ Ը. 48։
Կ՚ոլծ. ԺԷ. 18։ Ա Ի՚սհ. Ի.
30։ Բ Ի՚սհ. Զ. 20։ ԺԶ. 7
պագ։ Կ՚ուրթարըճմըզ էպյրէ-
տէյօր քի, պէջյլէ սէջյլէյիշլէր
գուլլանմագ՝ ալէթընճը Թէնապիհի
պօզմագ՝ վէ պունտան պէջյլէ ա-
տէմ գաթլ էճմէք տիր։ — Ա՚ճե-
տա՛ընէ։ Ի՚ֆէնտիմիզ պունտան
էվվէլ "չէրա՛ընէ" տէտիյի՝ հէր
պիր չէհիրտէ պուլունուպ էքսէ-
րի եէտի ա՛զատան ի՛պարէթի օ-
լան մէ՚հքէմէ տիճմանլարը ան-
լաշըլըր։ Ի՚շպու ճիմա՛ընէ տանի՝

մա՛գ տէրսե, ՃԷՀԷՆՆԷՄ աթէշի-
օլունաճաղը մահալ օլմուշտուտ։
Իմսի պու՝ հէր պիր էյի Ն֊
հուտինին ի՛նտինտէ՝ ղայէթ մէք-
րուհ վէ մուրտար վէ տիթմինէ-
ճէք պիր. մահալ ասղըմըշղըլը.
վէ օնու կէօրմէսի՝ օնուն եիւրե-
յինի գօրգու վէ հիյապէթ իլէ
տօղտուրտուտու ։ Ոլ տէրե-
նին համասը՝ թա՛ֆիւն իլէ տօ-
ղու վէ միհղիք իտի. վէ օլ տէ-
րէճէ պօղուգ իտի քի՝ օնու պա՛-
զը մէրթէպէ փագ սագլամագ ի-
չինն՝ իգթիպա էտէր՝ իտի քի,
կէճէ վէ կիւնտիւզ օրատա եա-
նար աթէշլէր սագլասընլար ։ Ի֊
մի օ մահալին պի աերէճէ մէք-
րուհղուղու՝ մուրտարլըղը վէ չիւ-
րիւքլիւյիւ վէ հեվասընըն թա՛-
ֆիւն ու՝ սագիվլէ իչի վէ օրատա
կէճէ վէ կիւնտիւզ եանման տիւ-
մինլը աթէշլէր՝ օնու պիր Ն֊
հուտինին կէօզիւնէ օնուն պիլ-
միյի չէյլերին ճիւմլէտինտէն իւր-
քիւլճէք չիր շեյ էտեր իտի ։
Ոնա՝ ՇՀԷՆՆԷՄ աթէշի թէտ-
միյէ օլունմուշտուտու ։ Ա Է պուն-
տան՝ պու մահալ պէլինմիշ մա-
հալլէրին էն մուրտարը վէ մէք-
րուհու վէ մէղո՛ւնու օլտուղու. ի-
չինն՝ էօլմիւշ մէղո՛ւն քիմսէլէ-
րին մահալինէ պիր թէշվիհ օլ-
մուշտուտու ։ Ասնկ ա՛զապը պէ-
յան էթմէք իչինն՝ Գուրթարը-
ճըմըղըն գուլլանտըղը աէօզ պու-
տուր ։ Ա՝ատ. ե. 29, 30 ։ ժ.
28 ։ ԹԸ. 9 ։ Ա՝ատ. ը. 42—47 ։
Գ՝ատ. ժԶ. 23, 24 ։

Ի՝շպու վասնէ՝նկն պիլմէնէ-

հագ օլաճագ, վէ քիմ քի՝ Ն֊
իտի ։ Ա՝աքին փուլթիէրէսի Ն֊
հուտիէր օնու՝ Ա՝օլօխ փուլթու-
նուն ի՛պատէթինէ վագֆ էթ-
միշլէրիտի ։ Բ Ա՝նօց. ԻԸ. 3 ։
ԼԳ 6 ։ Նէհ՛. է. 31, 32 ։ ժԹ.
2—6 · Ա՝աքի Ն֊հուտի մուէլ-
լիֆլէրտէն էզրէնիրիզ քի, պու
Ա՝օլօխ փուլթու պագըրտան եա-
փըլմըշ օլուպ պաշը փուտիշահ
լթաճը իլէ ատնանմըշ էօքիւզ
պաշը շէքլինտէ իտի, վէ պիր
քիմսէյի գուճագլայաճագ կիպի
գօղլարընը աչմըշղուտը ։ Ոնա չօ-
ճուգլար գուրպան սունտուգլա-
րը վսգրմ՝ փուլթու՝ աթէշ ի-
լէ գըփ գըրմըզը օլունճայտոէք
գը կտրըրլարընտը, վէ օլ պիչարե
չօճուգլարը օնուն գուճաղընա
աթարլարընտը. վէ օնլարըն պա-
ղըրտըգլարը իշիտիլմէսին աէյիւ՝
օլ փուլթուն էթրափընտա տա-
վուվ կիպի ալէթլէր իլէ պէօյիւք
շամաթա էտէրլէր իտի, քի օլ
ալէթլէրին իսիմլէրինէ ֆօֆ տէր-
լէր իտի ։ Պունտան օլ մահալին
ա՛լէսսէվիյէ պիր իսմի տուիի
Ա՝օֆէթի օլմուշտուտու ։ Ա՝աքին
Ն֊հուտիէրին եէօսիրլիքտէն
տէօնմէլէրինտէն ատնկրտա, օլ մա-
հալ պու գատար մէքրուհ սա-
յըլըը քի, օնլար՝ տինտար փա-
տիշահ Ա՝ովսիանըն ի՛պրէհինճէ
(Դ Ա՝ատ. ԻԳ 10, ա՛մէլ էտէ-
րէք՝ պիւհիւն շէհրին մուրտար-
լըգ լարընը վէ նավաքլըգլարընը՝
վէ 1 էշլէրի աթաճագ պիր մահալ
էթտիրլէր. վէ չօգ քէրրէ՝ եա-
թամագքէարլարը տուիի գամէլ

ձեռքից ոչ մի մարդ չի կարող խլել։
23 Իմ Հայրը, որ ինձ տուել է, ամենից մեծ է, եւ ոչ ոք չի կարող խլել Հօրս ձեռքից։
24 Ես եւ Հայրը մի ենք։

25 Հրեաները նորից քարեր վերցրին, որ քարկոծեն Յիսուսին։
26 Յիսուս ասաց նրանց. «Ես ձեզ շատ բարի գործեր եմ ցոյց տուել Հօրիցս։ Ուրեմն ո՞ր գործի համար էք ուզում ինձ քարկոծել»։
27 Հրեաները պատասխանեցին նրան. «Մենք քեզ քարկոծելու չենք գալիս բարի գործի համար, այլ հայհոյանքի համար, որովհետեւ դու մարդ ես, բայց քեզ Աստուած ես անուանում»։
28 Յիսուս պատասխանեց նրանց. «Ձեր Օրէնքում գրուած չէ՞, որ ես ասացի. դուք աստուածներ էք։
29 Եթէ նա աստուածներ անուանեց նրանց, որոնց մասին Աստուծոյ խօսքը եղաւ, եւ Գիրքը չի կարող սուտ լինել,
30 ապա ինչպէ՞ս կարող էք դուք ասել այն մարդուն, որին Հայրը սրբեց եւ աշխարհ ուղարկեց, թէ դու հայհոյում ես, որովհետեւ ասացի. Աստուծոյ Որդին եմ»։
31 Հրեաները նորից քարեր վերցրին, որ քարկոծեն նրան։
32 Յիսուս պատասխանեց նրանց. «Ես ձեզ շատ բարի գործեր եմ ցոյց տուել Հօրիցս։ Ուրեմն ո՞ր գործի համար էք ուզում ինձ քարկոծել»։
33 Հրեաները պատասխանեցին նրան. «Մենք քեզ քարկոծելու չենք գալիս բարի գործի համար, այլ հայհոյանքի համար, որովհետեւ դու մարդ ես, բայց քեզ Աստուած ես անուանում»։
34 Յիսուս պատասխանեց նրանց. «Ձեր Օրէնքում գրուած չէ՞, որ ես ասացի. դուք աստուածներ էք։
35 Եթէ նա աստուածներ անուանեց նրանց, որոնց մասին Աստուծոյ խօսքը եղաւ, եւ Գիրքը չի կարող սուտ լինել,
36 ապա ինչպէ՞ս կարող էք դուք ասել այն մարդուն, որին Հայրը սրբեց եւ աշխարհ ուղարկեց, թէ դու հայհոյում ես, որովհետեւ ասացի. Աստուծոյ Որդին եմ»։
37 Եթէ ես չեմ անում իմ Հօրս գործերը, ապա մի հաւատացէք ինձ։
38 Բայց եթէ անում եմ, թէեւ ինձ չէք հաւատում, հաւատացէք գործերին, որ գիտենաք եւ հասկանաք, որ Հայրը իմ մէջ է, եւ ես Հօր մէջ եմ»։
39 Նորից ուզեցին բռնել նրան, բայց նա դուրս եկաւ նրանց ձեռքից։
40 Յիսուս նորից գնաց Յորդանանի այն կողմը, այն տեղը, ուր Յովհաննէսը մկրտում էր սկզբում։ Եւ այնտեղ մնաց։
41 Շատերը եկան նրա մօտ եւ ասում էին. «Յովհաննէսը ոչ մի նշան չարեց, բայց այս մարդու մասին Յովհաննէսի ասածները բոլորն էլ ճշմարիտ դուրս եկան»։
42 Եւ շատերը հաւատացին նրան այնտեղ։

11 Մի հիւանդ կար, որի անունը Ղազար էր։ Նա Բեթանիայից էր, Մարիամի եւ նրա քոյր Մարթայի գիւղից։
2 Մարիամը այն Մարիամն էր, որ իւղով օծեց Տիրոջ ոտքերը եւ իր մազերով սրբեց նրանց։ Նրա եղբայր Ղազարն էր հիւանդ։
3 Քոյրերը մարդ ուղարկեցին Յիսուսի մօտ եւ ասացին. «Տէր, ահա քո սիրելի եղբայրը հիւանդ է»։
4 Յիսուս լսեց եւ ասաց. «Այս հիւանդութիւնը մահով չի վերջանալու, այլ Աստուծոյ փառքի համար է, որ Աստուծոյ Որդին փառաւորուի դրանով»։
5 Յիսուս սիրում էր Մարթային, նրա քոյրին եւ Ղազարին։
6 Երբ լսեց, որ Ղազարը հիւանդ է, երկու օր էլ մնաց այն տեղը, ուր էր։
7 Յետոյ ասաց աշակերտներին. «Գնանք նորից Հրէաստան»։
8 Աշակերտները նրան ասացին. «Վարդապե՛տ, հենց հիմա էին հրեաները քարկոծելու քեզ, եւ դու նորից գնո՞ւմ ես այնտեղ»։
9 Յիսուս պատասխանեց. «Մի ժամ տասներկու ժամ չէ՞։ Ով ցերեկը քայլում է, չի գայթակղուի, որովհետեւ տեսնում է այս աշխարհի լոյսը։
10 Իսկ ով գիշերը քայլում է, գայթակղուում է, որովհետեւ լոյս չկայ նրա մէջ»։
11 Այս ասելով՝ յետոյ նրանց ասաց. «Մեր բարեկամ Ղազարը քնած է, բայց ես գնում եմ նրան արթնացնելու»։
12 Աշակերտները նրան ասացին. «Տէր, եթէ քնած է, ուրեմն կ՚առողջանայ»։
13 Յիսուս խօսում էր նրա մահուան մասին, բայց նրանք կարծեցին, թէ խօսում է քնի մասին։
14 Յետոյ Յիսուս նրանց ասաց յստակ. «Ղազարը մեռած է։
15 Եւ ես ուրախ եմ ձեզ համար, որ այնտեղ չէի, որպէսզի հաւատաք։ Բայց գնանք նրա մօտ»։
16 Թովմասը, որ Երկուորեակ էր կոչւում, ասաց իր ընկերներին. «Եկէք մենք էլ գնանք, որ մեռնենք նրա հետ»։
17 Յիսուս եկաւ եւ գտաւ, որ Ղազարը արդէն չորս օր էր, ինչ գերեզմանում էր։
18 Բեթանիան մօտ էր Երուսաղէմին, մօտաւորապէս տասնհինգ ստադիոն հեռու։
19 Շատ հրեաներ էին եկել Մարթայի եւ Մարիամի մօտ, որ մխիթարեն նրանց իրենց եղբօր համար։
20 Մարթան, երբ լսեց, որ Յիսուս գալիս է, գնաց նրան դիմաւորելու, իսկ Մարիամը տանն էր նստած։
21 Մարթան ասաց Յիսուսին. «Տէր, եթէ դու այստեղ լինէիր, եղբայրս չէր մեռնի։
22 Բայց եւ այժմ գիտեմ, որ ինչ որ խնդրես Աստուծուց, Աստուած կը տայ քեզ»։
23 Յիսուս ասաց նրան. «Քո եղբայրը կ՚յարութիւն առնի»։
24 Մարթան ասաց նրան. «Գիտեմ, որ յարութիւն կ՚առնի յարութեան օրը»։
25 Յիսուս ասաց նրան. «Ես եմ յարութիւնը եւ կեանքը։ Ով որ հաւատում է ինձ, թէեւ մեռնի, կ՚ապրի։
26 Եւ ով որ ապրում է եւ հաւատում է ինձ, երբեք չի մեռնի։ Հաւատո՞ւմ ես այս»։
27 Մարթան ասաց նրան. «Այո՛, Տէր, հաւատում եմ, որ դու ես Քրիստոսը, Աստուծոյ Որդին, որ պիտի գար աշխարհ»։
28 Այս ասելով՝ գնաց եւ իր քոյր Մարիամին կանչեց ներս եւ ասաց նրան գաղտնի. «Վարդապետը եկել է եւ քեզ է կանչում»։
29 Մարիամը, երբ լսեց, վեր կացաւ շուտով եւ գնաց նրա մօտ։
30 Յիսուս դեռ գիւղ չէր մտել, այլ Մարթան հանդիպած տեղն էր նրան։
31 Հրեաները, որ տանն էին նրա հետ եւ մխիթարում էին նրան, երբ տեսան, որ Մարիամը շտապով վեր կացաւ եւ դուրս եկաւ, հետեւեցին նրան, կարծելով, թէ գերեզման է գնում, որ այնտեղ լաց լինի։
32 Մարիամը, երբ եկաւ այն տեղը, ուր Յիսուս էր, տեսաւ նրան եւ ընկաւ նրա ոտքերի առաջ եւ ասաց նրան. «Տէր, եթէ դու այստեղ լինէիր, եղբայրս չէր մեռնի»։
33 Յիսուս, երբ տեսաւ, որ նա լաց է լինում, եւ հրեաները, որ նրա հետ էին եկել, լաց են լինում, խռովեցաւ հոգով եւ վշտացաւ։
34 Եւ ասաց. «Ո՞ւր դրիք նրան»։ Նրանք ասացին նրան. «Տէր, արի՛ եւ տես»։
35 Յիսուս լաց եղաւ։
36 Հրեաները ասացին. «Տե՛ս, ինչպէս էր սիրում նրան»։
37 Նրանցից ոմանք ասացին. «Չէ՞ որ նա, որ աչքերը բացեց կոյրի, չկարողացաւ այս մարդուն էլ չմեռնել տալ»։
38 Յիսուս նորից խռովեցաւ հոգով եւ եկաւ գերեզմանի մօտ։ Գերեզմանը քարայր էր, եւ քար էր դրուած նրա վրայ։
39 Յիսուս ասաց. «Վերցրէ՛ք քարը»։ Մեռելի քոյր Մարթան ասաց նրան. «Տէր, արդէն հոտ է գալիս, որովհետեւ չորս օր է, ինչ մեռած է»։
40 Յիսուս ասաց նրան. «Չասացի՞ քեզ, որ եթէ հաւատաս, Աստուծոյ փառքը կը տեսնես»։
41 Վերցրին քարը։ Յիսուս վերցրեց աչքերը դէպի երկինք եւ ասաց. «Հայր, շնորհակալ եմ, որ ինձ լսեցիր։
42 Ես գիտէի, որ միշտ ինձ ես լսում, բայց ասացի այս ժողովրդի համար, որ կանգնած է շուրջս, որպէսզի հաւատան, որ դու ես ինձ ուղարկել»։
43 Այս ասելով՝ բարձր ձայնով կանչեց. «Ղազա՛ր, արի՛ դուրս»։
44 Մեռելը դուրս եկաւ, ձեռքերն ու ոտքերը կապուած էին գերեզմանոցի կտաւներով, եւ դէմքը կապուած էր թաշկինակով։ Յիսուս ասաց նրանց. «Արձակեցէ՛ք նրան եւ թո՛ղ գնայ»։
45 Շատ հրեաներ, որ եկել էին Մարիամի մօտ եւ տեսան, թէ ինչ արեց Յիսուս, հաւատացին նրան։
46 Բայց ոմանք գնացին եւ ասացին փարիսեցիներին, թէ ինչ արեց Յիսուս։
47 Քահանայապետները եւ փարիսեցիները ժողով հաւաքեցին եւ ասացին. «Ի՞նչ անենք, որովհետեւ այս մարդը շատ նշաններ է անում։
48 Եթէ թողնենք նրան այդպէս, բոլորը նրան կը հաւատան, եւ հռոմէացիները կը գան եւ կը խլեն մեր տեղն ու ազգը»։
49 Նրանցից մէկը, Կայիափան, որ այդ տարուայ քահանայապետն էր, ասաց նրանց. «Դուք ոչինչ չգիտէք
50 եւ չէք մտածում, որ ձեզ համար լաւ է, որ մի մարդ մեռնի ժողովրդի համար, եւ ամբողջ ազգը չկորչի»։
51 Սա իր կողմից չասաց, այլ որովհետեւ այդ տարուայ քահանայապետն էր, մարգարէացաւ, որ Յիսուս մեռնելու է ազգի համար,
52 եւ ոչ միայն ազգի համար, այլ որ եւ ցրուած Աստուծոյ զաւակները միացնի մէկ տեղ։
53 Այդ օրից սկսեցին խորհրդակցել, որ սպանեն նրան։
54 Յիսուս այլեւս հրապարակաւ չէր շրջում հրեաների մէջ, այլ գնաց այն տեղից մօտ անապատի մի քաղաքը, որ կոչւում էր Եփրեմ, եւ այնտեղ մնաց աշակերտների հետ։
55 Հրեաների զատկի տօնը մօտ էր, եւ շատերը գիւղերից Երուսաղէմ գնացին զատկից առաջ, որ իրենց սրբացնեն։
56 Յիսուսին էին փնտրում եւ տաճարում կանգնած միմեանց ասում էին. «Ի՞նչ կարծում էք, չի՞ գայ տօնին»։
57 Քահանայապետները եւ փարիսեցիները հրաման էին տուել, որ եթէ մէկը գտնի, թէ ուր է, յայտնի, որ բռնեն նրան։

12 Զատկից վեց օր առաջ Յիսուս եկաւ Բեթանիա, ուր Ղազարն էր, որին յարութիւն տուեց մեռելներից։
2 Նրա համար ընթրիք պատրաստեցին այնտեղ։ Մարթան ծառայում էր, իսկ Ղազարը նրանց հետ նստած էր սեղանի շուրջ։
3 Մարիամը մի ֆունտ մաքուր եւ թանկագին նարդոսի իւղ առաւ եւ օծեց Յիսուսի ոտքերը եւ սրբեց իր մազերով նրա ոտքերը։ Տունը լցուեց իւղի բուրմունքով։
4 Աշակերտներից մէկը, Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացին, որ նրան մատնելու էր, ասաց.
5 «Ինչո՞ւ այս իւղը չվաճառեցին երեք հարիւր դահեկանով եւ չտուին աղքատներին»։
6 Նա այդ ասաց ոչ թէ որովհետեւ հոգ էր տանում աղքատների մասին, այլ որովհետեւ գող էր եւ ինքն էր պահում դրամապանակը եւ ինչ որ դնում էին մէջը, վերցնում էր։
7 Յիսուս ասաց. «Թո՛ղ նրան, որ պահի այս իւղը իմ թաղման օրուայ համար։
8 Աղքատները միշտ ձեզ հետ կը լինեն, բայց ես միշտ չեմ լինելու ձեզ հետ»։
9 Հրեաների մեծ բազմութիւն իմացաւ, որ Յիսուս այնտեղ է, եկան ոչ միայն Յիսուսի համար, այլ որ տեսնեն եւ Ղազարին, որին յարութիւն տուեց մեռելներից։
10 Քահանայապետները խորհրդակցեցին, որ սպանեն նաեւ Ղազարին,
11 որովհետեւ նրա պատճառով շատ հրեաներ գնում էին եւ հաւատում Յիսուսին։
12 Հետեւեալ օրը մեծ բազմութիւն, որ եկել էր տօնին, երբ լսեց, որ Յիսուս գալիս է Երուսաղէմ,
13 արմաւենիների ճիւղեր առաւ եւ դուրս եկաւ նրան դիմաւորելու եւ բարձր ձայնով աղաղակում էր. «Օսա՛նա, օրհնեալ է Տիրոջ անունով եկողը, Իսրայէլի թագաւորը»։
14 Յիսուս մի էշ գտաւ եւ նստեցաւ նրա վրայ, ինչպէս գրուած է.
15 «Մի՛ վախեցիր, Սիոնի դուստր, ահա քո թագաւորը գալիս է՝ նստած էշի ձագի վրայ»։
16 Նրա աշակերտները սկզբում չհասկացան այս բաները, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեց, յիշեցին, որ այս բաները գրուած էին նրա մասին, եւ որ նրան այդպէս էին արել։
17 Ամբոխը, որ նրա հետ էր, երբ նա կանչեց Ղազարին գերեզմանից եւ յարութիւն տուեց նրան մեռելներից, վկայում էր նրա մասին։
18 Ամբոխը դիմաւորեց նրան, որովհետեւ լսել էր, որ նա այս նշանն արեց։
19 Փարիսեցիները ասացին իրար. «Տեսնո՞ւմ էք, որ ոչինչ չէք կարողանում անել։ Ահա աշխարհը նրա ետեւից գնաց»։
20 Տօնին գալու էին նաեւ յոյներ,
21 որոնք եկան Գալիլեայի Բեթսայիդա քաղաքի Փիլիպպոսի մօտ եւ խնդրեցին նրանից. «Տէր, ուզում ենք տեսնել Յիսուսին»։
22 Փիլիպպոսը գնաց եւ ասաց Անդրէասին, Անդրէասը եւ Փիլիպպոսը գնացին եւ ասացին Յիսուսին։
23 Յիսուս պատասխանեց նրանց եւ ասաց. «Եկել է ժամը, որ Մարդու Որդին փառաւորուի։
24 Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթէ ցորենի հատիկը հողի մէջ չընկնի եւ չմեռնի, մենակ կը մնայ, իսկ եթէ մեռնի, շատ պտուղ կը բերի։
25 Ով որ իր կեանքը սիրում է, կը կորցնի այն, եւ ով որ իր կեանքը ատում է այս աշխարհում, կը պահի այն յաւիտենական կեանքի համար։
26 Եթէ ինձ ծառայում է մէկը, թող հետեւի ինձ, եւ ուր որ ես եմ, այնտեղ իմ ծառան էլ կը լինի։ Եթէ ինձ ծառայում է մէկը, Հայրը կը պատուի նրան։
27 Հիմա իմ հոգին խռովուած է։ Ի՞նչ ասեմ։ Հա՛յր, փրկի՛ր ինձ այս ժամից։ Բայց ես հենց դրա համար եկայ այս ժամին։
28 Հա՛յր, փառաւորի՛ր քո անունը»։ Եկաւ ձայն երկնքից. «Փառաւորեցի եւ կը փառաւորեմ»։
29 Ամբոխը, որ կանգնած էր եւ լսում էր, ասում էր, թէ որոտ է եղել։ Ուրիշներ ասում էին. «Հրեշտակ խօսեց նրա հետ»։
30 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց. «Ոչ թէ ինձ համար եղաւ այս ձայնը, այլ ձեզ համար։
31 Հիմա դատաստանի ժամն է այս աշխարհի, հիմա այս աշխարհի իշխանը դուրս կը հանուի։
32 Եւ ես, երբ բարձրացուեմ երկրից, բոլորին կը քաշեմ ինձ մօտ»։
33 Այս ասելով՝ ցոյց էր տալիս, թէ ինչ մահով պիտի մեռնի։
34 Ամբոխը պատասխանեց նրան. «Մենք օրէնքից լսել ենք, որ Քրիստոսը յաւիտեան կը մնայ, եւ ինչպէ՞ս դու ասում ես, որ Մարդու Որդին պիտի բարձրացուի։ Ո՞վ է այդ Մարդու Որդին»։
35 Յիսուս ասաց նրանց. «Դեռ մի քիչ ժամանակ լոյսը ձեզ հետ է։ Քայլեցէ՛ք, քանի որ լոյս ունէք, որ խաւարը ձեզ չբռնի։ Ով խաւարի մէջ է քայլում, չգիտի, թէ ուր է գնում։
36 Քանի որ լոյս ունէք, հաւատացէ՛ք լոյսին, որ լոյսի որդիներ դառնաք»։ Այս ասաց Յիսուս, գնաց եւ թաքնուեց նրանցից։
37 Թէեւ այսքան նշաններ արեց նրանց առաջ, բայց չհաւատացին նրան,
38 որպէսզի կատարուի Եսայի մարգարէի խօսքը, որ ասաց. «Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր լսածին, եւ Տիրոջ բազուկը ո՞ւմ յայտնուեց»։
39 Դրա համար չէին կարողանում հաւատալ, որովհետեւ Եսայի նորից ասաց.
40 «Կուրացրեց նրանց աչքերը եւ խստացրեց նրանց սիրտը, որպէսզի աչքերով չտեսնեն եւ սրտով չհասկանան եւ չդառնան, եւ ես չբժշկեմ նրանց»։
41 Եսայի այս ասաց, որովհետեւ տեսաւ նրա փառքը եւ խօսեց նրա մասին։
42 Այնուամենայնիւ, շատերը, նաեւ իշխանների մէջ, հաւատացին նրան, բայց ժողովարանից դուրս չէին գալիս փարիսեցիների պատճառով, որ չհալածուեն,
43 որովհետեւ մարդկանց փառքը աւելի սիրեցին, քան Աստուծոյ փառքը։
44 Յիսուս բարձր ձայնով կանչեց եւ ասաց. «Ով որ հաւատում է ինձ, ոչ թէ ինձ է հաւատում, այլ նրան, որ ուղարկել է ինձ։
45 Եւ ով որ տեսնում է ինձ, տեսնում է նրան, որ ուղարկել է ինձ։
46 Ես լոյս եկայ աշխարհ, որ ով որ հաւատում է ինձ, խաւարի մէջ չմնայ։
47 Եթէ մէկը լսի իմ խօսքերը եւ չպահի, ես չեմ դատապարտում նրան, որովհետեւ ես աշխարհ չեկայ, որ դատեմ աշխարհը, այլ որ փրկեմ աշխարհը։
48 Ով ինձ անարգում է եւ չի ընդունում իմ խօսքերը, ունի իրեն դատապարտող, այն խօսքը, որ ես ասացի, նա կը դատապարտի նրան վերջին օրը։
49 Որովհետեւ ես ինքնիրենից չեմ խօսել, այլ Հայրը, որ ուղարկել է ինձ, նա պատուիրեց ինձ, թէ ինչ ասեմ եւ ինչ խօսեմ։
50 Եւ գիտեմ, որ նրա պատուէրը յաւիտենական կեանք է։ Ուրեմն ինչ որ ես խօսում եմ, ինչպէս Հայրն է ինձ ասել, այնպէս էլ խօսում եմ»։

13 Զատկի տօնից առաջ Յիսուս գիտէր, որ եկել է իր ժամը, որ այս աշխարհից անցնի Հօր մօտ։ Սիրեց իր աշխարհի իրենց, որ կային աշխարհում, եւ մինչեւ վերջ սիրեց նրանց։
2 Ընթրիքի ժամանակ, երբ սատանան արդէն դրել էր Սիմոնի որդի Յուդա Իսկարիովտացու սրտում, որ մատնի նրան,
3 Յիսուս գիտէր, որ Հայրը ամէն ինչ տուել է նրա ձեռքը, եւ որ Աստուծուց է եկել եւ Աստուծոյ է գնում,
4 վեր կացաւ ընթրիքից, հանեց իր վերարկուն եւ վերցրեց սրբիչ եւ գօտեպնդուեց։
5 Յետոյ ջուր լցրեց աւազանի մէջ եւ սկսեց աշակերտների ոտքերը լուանալ եւ սրբել սրբիչով, որով գօտեպնդուած էր։
6 Եկաւ Սիմոն Պետրոսի մօտ։ Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, դո՞ւ պիտի լուանաս իմ ոտքերը»։
7 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Ինչ որ ես անում եմ, դու հիմա չես հասկանում, բայց յետոյ կը հասկանաս»։
8 Պետրոսը նրան ասաց. «Երբեք չես լուանալու իմ ոտքերը»։ Յիսուս պատասխանեց նրան. «Եթէ չլուանամ քեզ, ինձ հետ բաժին չունես»։
9 Սիմոն Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, ոչ միայն ոտքերս, այլ եւ ձեռքերս ու գլուխս»։
10 Յիսուս ասաց նրան. «Ով որ լուացուած է, միայն ոտքերը լուանալու կարիք ունի, որովհետեւ ամբողջ մարմնով մաքուր է։ Դուք մաքուր էք, բայց ոչ բոլորդ»։
11 Գիտէր, թէ ով է մատնելու նրան, դրա համար ասաց. «Ոչ բոլորդ էք մաքուր»։
12 Երբ լուացեց նրանց ոտքերը, հագաւ իր վերարկուն եւ նորից նստեցաւ սեղանի շուրջ եւ ասաց նրանց. «Գիտէ՞ք, թէ ինչ արեցի ձեզ։
13 Դուք ինձ Վարդապե՛տ եւ Տէ՛ր էք կոչում, եւ լաւ էք ասում, որովհետեւ այդպէս եմ։
14 Եթէ ես, Տէրս եւ Վարդապետս, լուացի ձեր ոտքերը, դուք էլ պարտական էք միմեանց ոտքերը լուանալ։
15 Որովհետեւ ես ձեզ օրինակ տուի, որ դուք էլ այնպէս անէք, ինչպէս ես արեցի ձեզ։
16 Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ծառան իր տիրոջից մեծ չէ, եւ առաքեալը չի մեծանում նրանից, որ ուղարկել է նրան։
17 Եթէ այս բաները գիտէք, երանելի էք, եթէ անում էք դրանք։
18 Ձեզ բոլորիդ չեմ ասում։ Ես գիտեմ, թէ ում ընտրեցի, բայց որ գրուածը կատարուի. «Ով որ իմ հացը ուտում է, ինձ ոտքը բարձրացրեց»։
19 Հիմա ասում եմ ձեզ, մինչեւ որ չլինի, որ հաւատաք, երբ որ լինի։
20 Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ով որ ընդունում է նրան, որ ես ուղարկեմ, ինձ է ընդունում, եւ ով որ ինձ է ընդունում, ընդունում է նրան, որ ուղարկել է ինձ»։
21 Այս ասելով՝ Յիսուս խռովեցաւ հոգով եւ վկայեց եւ ասաց. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մէկը ինձ պիտի մատնի»։
22 Աշակերտները նայեցին իրար՝ չիմանալով, թէ ում մասին է ասում։
23 Աշակերտներից մէկը, որին Յիսուս սիրում էր, նրա գրկի մօտ էր նստած։
24 Սիմոն Պետրոսը նրան նշան արեց եւ ասաց. «Հարցրո՛ւ, թէ ո՞ւմ մասին է ասում»։
25 Նա, ինչպէս որ էր նստած Յիսուսի գրկի մօտ, ասաց նրան. «Տէր, ո՞ւմ մասին է»։
26 Յիսուս պատասխանեց. «Նա է, որին ես կերակուրի կտոր մը մատուցանեմ, երբ թաթախեմ»։ Եւ թաթախելով կտորը՝ տուեց Սիմոնի որդի Յուդա Իսկարիովտացուն։
27 Եւ կտորը տուեց, Սատանան մտաւ նրա մէջ։ Յիսուս նրան ասաց. «Ինչ որ անելու ես, շուտ արա՛»։
28 Սեղանի շուրջ նստածներից ոչ ոք չհասկացաւ, թէ ինչու համար ասաց նրան։
29 Որովհետեւ Յուդան դրամապանակը ունէր, ոմանք կարծեցին, թէ Յիսուս նրան ասաց, որ գնի տօնի համար պէտք եղածը, կամ աղքատներին մի բան տայ։
30 Յուդան, երբ կտորը առաւ, դուրս եկաւ շուտով։ Գիշեր էր։
31 Երբ դուրս եկաւ, Յիսուս ասաց. «Հիմա Մարդու Որդին փառաւորուեց, եւ Աստուած փառաւորուեց նրա մէջ։
32 Եթէ Աստուած փառաւորուեց նրա մէջ, Աստուած էլ իր մէջ կը փառաւորի նրան, եւ շուտով կը փառաւորի նրան։
33 Զաւակնե՛ր, դեռ մի քիչ ժամանակ ձեզ հետ եմ։ Ինձ կը փնտրէք, եւ ինչպէս ասացի հրեաներին, որ ուր որ ես գնում եմ, դուք չէք կարող գալ, այնպէս էլ հիմա ձեզ եմ ասում։
34 Նոր պատուէր եմ տալիս ձեզ, որ միմեանց սիրէք։ Ինչպէս ես սիրեցի ձեզ, դուք էլ միմեանց այնպէս սիրեցէ՛ք։
35 Այս բանով բոլորը կը գիտենան, որ իմ աշակերտներն էք, եթէ միմեանց սէր ունենաք»։
36 Սիմոն Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, ո՞ւր ես գնում»։ Յիսուս պատասխանեց նրան. «Ուր որ ես գնում եմ, հիմա չես կարող գալ ինձ հետ, բայց յետոյ կը գաս»։
37 Պետրոսը նրան ասաց. «Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կարող գալ քեզ հետ։ Քո համար իմ կեանքը կը տամ»։
38 Յիսուս պատասխանեց. «Իմ համար կեանքդ կը տա՞ս։ Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ քեզ, աքաղաղը չի կանչի, մինչեւ որ երեք անգամ չուրանաս ինձ»։

14 Ձեր սիրտը թող չխռովուի։ Հաւատում էք Աստուծոյ, հաւատացէ՛ք եւ ինձ։
2 Հօրս տունը շատ բնակարաններ կան։ Եթէ չլինէին, ձեզ կասէի, որովհետեւ գնում եմ ձեզ համար տեղ պատրաստելու։
3 Եւ եթէ գնամ եւ ձեզ համար տեղ պատրաստեմ, նորից կը գամ եւ ձեզ կ՚առնեմ ինձ մօտ, որ ես ուր որ եմ, դուք էլ այնտեղ լինէք։
4 Եւ ուր որ ես գնում եմ, ճանապարհը գիտէք»։
5 Թովմասը նրան ասաց. «Տէր, չգիտենք, թէ ուր ես գնում, ինչպէ՞ս կարող ենք ճանապարհը գիտենալ»։
6 Յիսուս նրան ասաց. «Ես եմ ճանապարհը, ճշմարտութիւնը եւ կեանքը։ Ոչ ոք չի գալիս Հօր մօտ, եթէ ոչ ինձանով։
7 Եթէ ինձ ճանաչէիք, Հօրս էլ կը ճանաչէիք։ Եւ այսուհետեւ գիտէք նրան եւ տեսել էք նրան»։
8 Փիլիպպոսը նրան ասաց. «Տէր, ցոյց տո՛ւր մեզ Հայրը, եւ մեզ բաւական է»։
9 Յիսուս նրան ասաց. «Այսքան ժամանակ ձեզ հետ եմ, եւ չե՞ս ճանաչում ինձ, Փիլիպպո՛ս։ Ով որ տեսել է ինձ, տեսել է Հօրը։ Ինչպէ՞ս դու ասում ես, ցոյց տո՛ւր մեզ Հայրը։
10 Չե՞ս հաւատում, որ ես Հօր մէջ եմ, եւ Հայրը իմ մէջ է։ Ինչ որ ես ձեզ ասում եմ, ինքնիրենից չեմ խօսում, այլ Հայրը, որ իմ մէջ է, նա է անում իր գործերը։
11 Հաւատացէ՛ք ինձ, որ ես Հօր մէջ եմ, եւ Հայրը իմ մէջ է։ Եթէ ոչ, հաւատացէ՛ք գործերի համար։
12 Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ով որ հաւատում է ինձ, ինչ որ ես անում եմ, նա էլ կ՚անի, եւ աւելի մեծ գործեր կ՚անի, որովհետեւ ես Հօրս մօտ եմ գնում։
13 Եւ ինչ որ խնդրէք իմ անունով, կ՚անեմ, որ Հայրը փառաւորուի Որդու մէջ։
14 Եթէ ինչ որ խնդրէք իմ անունով, կ՚անեմ։
15 Եթէ ինձ սիրում էք, իմ պատուիրանները կը պահէք։
16 Եւ ես կը խնդրեմ Հօրը, եւ նա ուրիշ Մխիթարիչ կը տայ ձեզ, որ ձեզ հետ յաւիտեան կը մնայ,
17 ճշմարտութեան Հոգին, որին աշխարհը չի կարող ընդունել, որովհետեւ չի տեսնում նրան եւ չի ճանաչում նրան։ Դուք ճանաչում էք նրան, որովհետեւ ձեզ հետ է մնում եւ ձեր մէջ է լինելու։
18 Որբ չեմ թողնի ձեզ, կու գամ ձեզ մօտ։
19 Դեռ մի քիչ ժամանակ, եւ աշխարհը ինձ այլեւս չի տեսնի, բայց դուք կը տեսնէք ինձ, որովհետեւ ես կենդանի եմ, եւ դուք էլ կենդանի կը լինէք։
20 Այն օրը դուք կը գիտենաք, որ ես Հօր մէջ եմ, եւ դուք իմ մէջ էք, եւ ես ձեր մէջ եմ։
21 Ով որ իմ պատուիրանները ունի եւ պահում է նրանք, նա է, որ ինձ սիրում է։ Եւ ով որ ինձ սիրում է, Հայրը կը սիրի նրան, եւ ես կը սիրեմ նրան եւ ինքս ինձ կը յայտնեմ նրան»։
22 Յուդան, ոչ Իսկարիովտացին, նրան ասաց. «Տէր, ինչո՞ւ համար է, որ ինքդ ինձ պիտի յայտնես մեզ եւ ոչ աշխարհին»։
23 Յիսուս պատասխանեց եւ ասաց նրան. «Եթէ ինձ սիրում է մէկը, իմ խօսքը կը պահի, եւ Հայրը կը սիրի նրան, եւ մենք նրա մօտ կու գանք եւ նրա մէջ բնակարան կ՚անենք։
24 Ով որ ինձ չի սիրում, իմ խօսքերը չի պահում։ Եւ խօսքը, որ դուք լսում էք, ոչ թէ իմն է, այլ Հօրը, որ ուղարկել է ինձ։
25 Այս բաները ձեզ ասացի, մինչ դեռ ձեզ հետ էի։
26 Բայց Մխիթարիչը, Սուրբ Հոգին, որ Հայրը պիտի ուղարկի իմ անունով, նա ձեզ ամէն բան կը սորվեցնի եւ կը յիշեցնի ձեզ այն ամէնը, որ ես ասացի ձեզ։
27 Խաղաղութիւն եմ թողնում ձեզ, իմ խաղաղութիւնը տալիս եմ ձեզ։ Ես ձեզ չեմ տալիս, ինչպէս աշխարհը տալիս է։ Ձեր սիրտը թող չխռովուի եւ չվախենայ։
28 Լսեցէ՛ք, ինչ որ ասացի ձեզ, թէ գնում եմ եւ նորից կու գամ ձեզ մօտ։ Եթէ ինձ սիրէիք, կը ուրախանայիք, որ ասացի, թէ Հօր մօտ եմ գնում, որովհետեւ Հայրը ինձանից մեծ է։
29 Եւ հիմա ձեզ ասացի, մինչեւ որ չլինի, որ հաւատաք, երբ որ լինի։
30 Այլեւս շատ բան չեմ խօսելու ձեզ հետ, որովհետեւ գալիս է այս աշխարհի իշխանը, եւ ինձ մէջ ոչինչ չունի։
31 Բայց որ աշխարհը գիտենայ, որ ես Հայրը սիրում եմ, եւ ինչպէս Հայրն է ինձ պատուիրել, այնպէս էլ անում եմ։ Ելէ՛ք, գնանք այստեղից։

15 Ես ճշմարիտ որթատունկն եմ, եւ Հայրս այգեպանն է։
2 Ամէն ոստ, որ ինձանից պտուղ չի բերում, կտրում է նրան, եւ ամէն ոստ, որ պտուղ է բերում, մաքրում է նրան, որ աւելի պտուղ բերի։
3 Դուք արդէն մաքուր էք այն խօսքի համար, որ ասացի ձեզ։
4 Մնացէ՛ք իմ մէջ, եւ ես ձեր մէջ։ Ինչպէս ոստը չի կարող պտուղ բերել ինքնիրենից, եթէ որթատունկի մէջ չմնայ, այնպէս էլ դուք, եթէ ինձանում չմնաք։
5 Ես որթատունկն եմ, դուք ոստերն էք։ Ով որ իմ մէջ է մնում, եւ ես նրա մէջ, նա է, որ շատ պտուղ է բերում, որովհետեւ ինձանից զատ ոչինչ չէք կարող անել։
6 Եթէ մէկը ինձանում չմնայ, դուրս կը նետուի իբրեւ ոստ եւ կը չորանայ, եւ հաւաքում են նրան եւ կրակը գցում, եւ նա կը վառուի։
7 Եթէ իմ մէջ մնաք եւ իմ խօսքերը ձեր մէջ մնան, ինչ որ կամենաք, խնդրեցէ՛ք, եւ կը լինի ձեզ համար։
8 Հայրս այս է փառաւորուում, որ շատ պտուղ բերէք եւ իմ աշակերտները դառնաք։
9 Ինչպէս Հայրը ինձ սիրեց, ես էլ ձեզ սիրեցի։ Իմ սիրոյ մէջ մնացէ՛ք։
10 Եթէ իմ պատուիրանները պահէք, իմ սիրոյ մէջ կը մնաք, ինչպէս որ ես Հօրս պատուիրանները պահեցի եւ նրա սիրոյ մէջ եմ մնում։
11 Այս բաները ձեզ ասացի, որ իմ ուրախութիւնը ձեր մէջ լինի եւ ձեր ուրախութիւնը լրիւ լինի։
12 Իմ պատուիրանն այս է, որ միմեանց սիրէք, ինչպէս ես սիրեցի ձեզ։
13 Ոչ ոք աւելի մեծ սէր չունի, քան թէ մէկը իր կեանքը դնի իր բարեկամների համար։
14 Դուք իմ բարեկամներն էք, եթէ ինչ որ ես պատուիրում եմ ձեզ, անում էք։
15 Այլեւս ձեզ ծառաներ չեմ կոչում, որովհետեւ ծառան չգիտէ, թէ տէրն ինչ է անում։ Ձեզ բարեկամներ կոչեցի, որովհետեւ ամէն ինչ, որ լսեցի Հօրից, յայտնեցի ձեզ։
16 Դուք չընտրեցիք ինձ, այլ ես ընտրեցի ձեզ եւ նշանակեցի

վե ⸗ զէման կէլիպ Հետիյէնի
ծե . 8 : ԻԱ . 27 : Իը . 9 : Պու տախի Յուրթարըճլըղըն ալ-
թընճը թէնպիհին իւզէրինէ վեր-
տիյի շէրհ ու թէֆսիրտէն տիր .
վե ⸗ պունտա կէօսթէրիյօր քի ,
փարիսեցիները , վե քեաթիպները
« Յօմօսու վե փհյղամպէրլէրի »
պօյար իքէն , քէնտիսի օնլարը
թէքմիլ Հաէյօրուտու : Ընլար՝
սատէճէ փէղըթի ա՛մէլլէրէ պա-
գարլար իտի : Այ Հէր պիր ատէմ
տուա՛յա կիտերսէ իտի , էյէր օ-
րուճլարը վե եօրթուլարը սագ-
լարսայլարը , թա՛յին օլունմուշ
գուրպանլարը սունարսա իտի վե
օնուն քիլիսէսի օնա էջզէրթի-
յի այն ու ա՛տէթլէրի Հտա է-
տէրսէ իտի , ել քիմսէ քէնտի
եիւրէ յինին տէրունինտէ Հէր նէ
գատար Հասէտ՝ քէն վե իքրա-
հիյէթ սագլարսայլարը , հիչ զա-
րարը եօգ՝ ⸗ օնլարըն թա՛լիմաթ-
լէրինէ կէօրէ էյի էթմիշ օլուր
իտի : Ընլարըն ի՛նտինտէ տի-
շարըտան կէօրիւնէն ա՛մէլլէր՝
Հէր շէյ իտի , վե եիւրէյին Հա-
լի հիչ պիր շէյ տէյիլ իտի : Ել
քիմսէ՝ պիր պէքրի՝ քիւֆիւրպազ՝
գումարպազ՝ եալանճը՝ կէօմ-
րիւքտէն մալ գաչըրըճը վե ա-
խէր աչըգ կիւնահլէրէ միւպէթէ-
լա պէր ատէմ՝ օլա պիլիր իտի . վե
էյէր օ՝ Յիսրայէլին այն ու ա՛-
տէթլէրինի իճրա Հտէրսէ իտի ,
օնլարըն պու շէյլէրտէն ասլա
վազիֆէլէրի ելմայըտը : Լաքին
էյէր օ՝ պու այինլէրին իճրասը-
նա պա՛ղը մէրհէպէ պիր իհմալ

Էվվելա գարընտաշըն իլէ Ֆարըշ,
պոբըշ : Լ՛ըանըզտա օլան նիշա-
յա պիր նիհայէթ վէր . գապա-
Հաթը մուսթահագընճա իգրար
էյլէ : Ննդ . Ծ . 15 — 18 :
Յով . ե . 16 : Լ՛յէր օնա զատր
էթահին իսէ , զարարընը օնա կէ-
րի Հօտէ : Յ՛ով . ժթ . 8 : Յ՛ես .
զ . 2—6 : Լ՛յէր օնա չիմտի
Հօտէնէճէք պիր պօրճուն վար
իսէ , օնու Հօտէ : Ա՛մով . ժգ .
8 : Լ՛յէր օնուն ի՛թիպարընը գը-
րաճագ պիր շէյ եթահին իսէ , օ-
նու իգրար էյլէ , վէ օնտան
ա՛ֆվլըգ սիլէ : Լ՛յէր օ՝ սալը օլ-
մայարագ սէնտէն պիր քէսէրէ
օղրամընշ խիւլեասընտա իսէ , սէ-
նէն առախ տավրանընշըն օնուն
պու խիւլեատա օլմասընա սէ-
պէպ վէրիյօր իսէ , փիլհագիգէ
մասլահաթըն նասըլ օլտուղունու
անկլամասընա օնա ղայրէթ կէօս-
թէր : Լ՛րանըզտա օլան նիշա-
նըն տէփ՝ օլմասընա՝ սէնին է-
լինտէն Հէմ կէլէնի՝ վէ սանա
եթմէյէ Հէմ մուսթահագ օլա-
նը էյլէ : Ա՛մով . ժբ . 17, 18 :
Յուրպանընը սունմազտան՝ Լ՛ի-
լիսէյէ կիտմէզտէն՝ տուա՝ էթ-
մէյէ պաշլամազտան՝ Լ՛ըզ Յ՛ի-
թապլարը օգունմազ՝ թա՛մամ
եէմէյէ եա սու իչմէյէ՝ եա ու-
յումաղա եախօտ ախէր պիր ի-
շէ էլ սունմազտան էվվել , վա-
րըպ պիր ինճինմիշ եա ղատր
կէօրմիշ գարընտաշընա օլան
պօրճունու Հտա էթմէյէյին . Հօղ
իսէ՝ աէնին ի՛պատէթ ու տուա՛ն
պիր իքրահիյէթ օլուր : Լ՛ամ .

ատն :

կէօսթերէձէք օլսայըտը , օ՝ հէր նէ գատար հիւրէյի փաք վէ ա՝ ձէլ ու հարաքէթի թէմիզ օլսա՝ յըտը , օնլարըն ի՝նտինտէ ասլա ֆարգը եօղուտու . օնլար օնու՝ ասլա միւսա՝տէ էմմէյէրէք՝ ա՝ զիմ՝ չիտէթ իլէ գօվալարըլար իտի : Ո՝նլարըն սատադաճը՝նէ՝ գատար պիւթիւն պիւթիւննէ էք՝ սէք վէ գուսուր իտի : Պու պա՝ պրն 20 խանէսինէ պագ : Ի՝ա՝ քին Կ՝ուրթարըճլմըզ պիւկ էօյ՝ րէսիր քի , իշպու տիշլարի այն ու ա՝տէթլէրի իճրա էմմէտէն խէ՝ հիւրէյի փաք վէ ա՝մէլ ու հարաքէթի լէքէսիպ սագլամասը տէրէճէսիզ տահա էյի տիր : Ի՝ա՝ քին նօմոս տախի հէման պու չէյի էօյրէ՝թմէ յօրմու : Ա՝ռ՝ա՝ ծ՝ե՝ 22 : Ն՝օ՝յ՝ Ա՝ 10—17 : Ա՝ԼԼ՝Ա՝ 6 : Ի՝՛ՆՎ՝Ե՝ 21—24 : Կէրէք Ի՝ԵՀՈՒԱ քիւլսէսինին վէ կէրէք Ի՝ԱՐԻՄԹԻԱՆ քիւլսէսի՝նին տայիմ մէյլի պու իտի քի , նահագլըղա՝ վէ էրբլան ու էտ՝ պէ մուղայիր ա՝մէլ ու հարաքէթի պիր պէտէլ տէյիւ այն ու ա՝տէթէ օլան ա՝զիմ տիպգաթի քեաֆի տայսըն : Ա՝յ էկէրէք օն՝ սա կէրէք պունտա՝ տիւնէնավի քիւլսէ լատտէմէլէրի փէք չօգ քէրրէ պու զիւ՝ւմիւն իշթիհար պուլմասընա ա՝զիմ եարտըմ էթ՝ տիլէր . չիւն քի՝ օնլարըն տիւն՝ եավի մէնֆա՝աթընա չօգ եարար պիր շէյ տիր : Ի՝աքին Յիսուս Ի՝ՓԵՆՏիՄԻՆ՝ նիւրէյի լէնֆ՝ թիշ էտէն թա՝լիմաթլէրի նէ՝

25 Ի՝տտամին իլէ՝ օնուն պէրա՝

գատար ֆարգը տըր : Ի՝մտի պու՝ էվվէլրին տամըրը իւղէրինտէ նիտա օլսուն քի՝ օնուն վէրտիյի թա՝լիմաթլարա կէօրէ՝ նիւրէյի քէն ու իքրահիյէմ իլէ տօղու օղուլ քէնտի գօնշուսունա նա՝ հապլըգ իլէ մուա՝միլէ էտէր ի՝ քէն՝ աինին այն ու ա՝տէթլէրին՝ նէ եապըշան հէր պիր քիմսէ՝ քէնտինէ՝ տէյիլ սատըղա վէրի՝ լէն պէրէքէթլի՝ իլլա միւրայըլէ մուհթաճադ օլան լա՝նէթի ա՝ լըր : Ի՝շտու խաոնէյի՝ էվվէլքի խաոնէ իլէ պիրլէշտիրէն օլ քիւ՝ չիւք լո՝ղէթի "Ի՝ՍԻ" աշիքլաս՝ րէ կէօսթէրիր քի՝ էօյլէ պիր քիմ՝ սէ՝ օլ ալտանմասը միւմքիւնիւղ վէ ղէվղէնիլմէզ օլան Օ՝ղաթըն նադըրընտա գաթիլ տիր :

25 . Ի՝տտիֆ՝լու՝ ղէթի պուրատա՝ պիր ալաճագ սահիպի՝ եահուտ շէրի՝աթէ չը՝ գաճագ պիր տա՝վաճը մա՝նասը՝ նա տըր : Ի՝ՆՋԵՆտիՄԻՆ՝ էօյրէտի՝ յօր քի , սուլճա եահմադա՝հագ՝ դը հապգ էմմէյէ եահուտ պիր ալաճադչընըն հապգ օլան մաթ՝ լուպունու վէրմէյէ՝ նա նիզա՝ լարը տէփ՝ էմմէյէ իսթէմէմէք՝ վէ հէր ի՝նսան՝ ալըրնձը թէն՝ պիհի պօղմագ տըր : Տա՝վայէ գալդըշմագ՝ տայիմա մասրաֆը վէ զարարը պիր շէյ տիր . վէ պիր թարաֆընը՝ եա օ պիր թա՝ րաֆընը՝ մուհապպէթին ա՝զիմ նօմոսունա մուղայիր ա՝մէլ էմ՝ մէյինէ պայիս օլուր : Ա՝էր կիմսէ թէճրիպէտէն էօյրէնիրսէ քի ,

պէրինձէ տահա նօյտա իքէն՝ Թէզ սուշ օլ· օլմայա քի՝ խա-

պիր տա՛վամըզ օլտուղու վադըթ զապիթ Հուզուրունա սէ յիրթ-մէքտէն՝ պիւէ հէր նէ գատար աղըր վէ ղարարըը կէօրիւնիւր իսէ տէ՝ օնու պէյնիմիզտէ սուշ օլարագ պիթիրմէսի՝ հագդըմըզա տահա խայըրը վէ տահա մա-դուլտուր։ Ա Կորնթ. Ջ. 6, 7, 8։ — Ընոյն պէրաձէյինէ պահա նօյտա իքէն։ Ընուն իւէ զապիթէ կիսէրքէն՝ նօյտա իքէն պիւէ՝ օ-նուն իւէ մասլահաթա պիր Թէմ-շէյէթ վէրմէյէ պագ, վէ մաս-լահաթը՝ զապիթ Հուզուրունա վարմադա գօյվերմէ, շէօյէ քի սէնին տա՛վաճըն սէնին ի՛նսանըն-տան խըրսլանադագ՝ զապիթէ վարմադտան իրատէթի իւէ սա-նա էմմէյէ բաղի օլտուղու միւ-սա՛տէի տախի կէրի չէքէրէք՝ սէնի չէրիաթըն շիտէթինէ Թէզիմ էմմէյին։—Ամէն ասը-ծո։ Պագ Ընդդ. ԼԲ. 3—8. 13—22։ ԼԳ. 3—11։ Ա Մակ. Իե. 17—35։ Ես. Ջ. 1—5։ Իե. 8։ Պ—յ. ժՒ. 58։ ԺԳ. 31, 32։ Պու տախի նօգաըը-տա զիքը օլունտուղու կիպի ալ-Թընճը Թէնպիհին Թէֆսիրին-տէն տիր։ — Ըմայա էֆ եսէմ պէնէ ֆոզըյա ՆԷԼԻՄ էտէ, ԱՇ։ Պու սեջդէյիշ՝ օլ զէմանէլտտէ մէհքէմէլէրտէ դուլանըլան սեջ-լէյիշէրտէն ալընմըշ տըր. վէ պունտան անկլաթմադա մէրամ օլունան պու տուր քի՝ Ադր վէճհ իւէ հաքիմ Հուզուրունա չոգ-

սիմ սէնի գատըյա Թէսլիմ է-տէ, վէ գատը սէնի միւՀվիրէ

մաղտան՝ մասլահաթը պիթիր. Հօղնսէ օնու պիթիրէմէյէճէքսին, վէ չէրիաթըն Թա՛յին էյլէտուլ ճէզայը՝ Թէքմիլէն չէքէճէքսին։ Ա՛աքին կէօրիւնիւր քի, պու Թա՛պիր՝ 22 նճի իսանէ կիպի՛տա-հա կէնիշ պիր մա՛նայա տախի ալընադագ՝ պունտան սօն ա՛-պիմ չէրիաթի կիւնիւնիւ անկլա-յա պիլմիյիշ. վէ պու վէճհիւէ պու օլ ա՛զիմ կէրչէքլիյի տախի պէյան էտէր քի, Ա՛լլահ ա՛տա-լէթի իւէ՝ քէնսիլէրի կիպի օլան Հինսանլար իւէ նիղա՛լարընա խի-լամ վէրիպ պարըշմադա բաղի օլմամադըը գարընտաշլարը իւէ պարըշմամըշ պիր Հալտէ իքէն էօլէնլէրին ճիւմլէսինէ ալընճը Թէնպիհի պօղմըշ քիմսէյէր կի-պի ա՛ղագ էտէճէք։ Ադր նա-սըլ իսէ, պու միսիլիւ պիր Հալ՝ Հէր նէ գատար ատէմլէրին սա՛-ատէթինէ զըտտ իսէ, օ գատար տա Ա՛լլահըն նօմնսունա զըտտ տըր. վէ պունուն իչիւն պիզ Ա՛լ-լահ իւէ տէ Հնսանլար իւէ տէ՝ Թէզ պարըշմադա սաղ էթ-մէյէլիյիզ։ Պիզ պու է՛օմիւրտէ իքէն, "նօյտա" ըրզ. լաքին էօլ-տիւրիւմիւզ վադըթ՝ արթըգ պու-նու էմմէյնին վագըթը կէչմիշ օ-ըտր։ Ա՛օմիւր գրսսա տըր։ Պիզ "նօյտա" օլուպ՝ չէրիաթա վա-ըրմօրուզ։ Շ Հմմի պիզէ Ա՛լ-լահտան պիր պարըշմադ նօյու իչՀամ օլունմուշ տուր։ Ա՛աքին էյէր օնու գապուլ էմմէյէ ի՛հ-

Digitized by Google

թէսլիմ էտէ, վէ զընտանա ա-
թըլասըն ։

մալ էտէրսէք, մասլահաթ ՚ա-
քիմ հուզուրունա վարաճագ,
վէ գապահաթլընըն իւզէրինէ
հիւքմ օլունուպ՝ հիւքմիւ իմրա
էտէնլէրին էլինէ թէսլիմ օ-
լունմաղըլա, ճէհէննէմ աթը-
լաճագ տըր ։ Ես Իւ · 20 ։ Ն-
սայ · Ծե · 6, 7 ։ Պ ՚ո՛ւ · ժԳ ·
24, 25 ։ Բ Կուրդ · Զ · 2 ։ Նէր ·
Գ · 7 · 13 ։ ժԲ · 17 ։

26 · Կէրչէ՛ փէրէմ ։ Պունու
պէն թագրիր էտէրիմ · պէն քի՝
Ա՚լլահըն Օղլու իմ · պէն քի՝
սէօյլէտիյիմ շէյտէ ասլա միւ-
պալիգա գուլլանմամ · պէն քի՝
պէնիմ սէօզլէրիմի էպէտի կէր-
չէքլիք տիր · պէն քի՝ ճիւմլէ ա՚-
լէմլէրին հաքիմի իմ, վէ էօլիւ-
միւն հէմ ճէհէննէմին անահա-
թըլարը էլիմնէ տիր, վէ սօ-
նու էվվէլտէն կէօրիւրիւմ ։ —
Թա սօն մանկըրը էօտէյինճէյէ՛-
օրատան ասլա չըգմայաճագսըն ։ Պիր
պօրճունուն՝ էօտէմէյէ գուտ-
րէթի՝ նահաստ օնա նարտըմ էհ-
ճէյէ տօսթլարը վար իսէ, չօգ
վագրի հապստա գալմազ · լա-
քին էյէր օնուն էտա էհմէյէ
չարէսի վէ նարտըմ ալաճագ
տօսթլարը էօղիսէ, օնուն էպէ-
ճէն՝ գուրթուլմադա իւմիտի էօգ
տուր ։ Օխրա օ՛ իլէ մանկըրը
էտա էհմէյէ գատիր տէյիլ ի-
քէն, "սօն մանկըրը" նա՛սըլ
էտա էտէ պիլէճէք տիր ։ Ալ է
պու վէճհ իւզրէ ֆիքրիմիզի պիր
քէրրէ օլ սօն շէրիաթէ կէօ-

26 Կէրչէք տէրիմ սանա՝ Թա
սօն մանկըրը էօտէյինճէյէ-

մալ էտէրսէք, մասլահաթ ՚ա-
քիմ հուզուրունա վարաճագ,
վէ գապահաթլընըն իւզէրինէ
հիւքմ օլունուպ՝ հիւքմիւ իմրա
էտէնլէրին էլինէ թէսլիմ օ-
լունմաղըլա, ճէհէննէմ աթը-
լաճագ տըր ։ Ես Իւ · 20 ։ Ն-
սայ · Ծե · 6, 7 ։ Պ ՚ո՛ւ · ժԳ ·
24, 25 ։ Բ Կուրդ · Զ · 2 ։ Նէր ·
Գ · 7 · 13 ։ ժԲ · 17 ։

26 · Կէրչէք փէրէմ ։ Պունու
պէն թագրիր էտէրիմ · պէն քի՝
Ա՚լլահըն Օղլու իմ · պէն քի՝
սէօյլէտիյիմ շէյտէ ասլա միւ-
պալիգա գուլլանմամ · պէն քի՝
պէնիմ սէօզլէրիմի էպէտի կէր-
չէքլիք տիր · պէն քի՝ ճիւմլէ ա՚-
լէմլէրին հաքիմի իմ, վէ էօլիւ-
միւն հէմ ճէհէննէմին անահա-
թըլարը էլիմնէ տիր, վէ սօ-
նու էվվէլտէն կէօրիւրիւմ ։ —
Թա սօն մանկըրը էօտէյինճէյէ-

թիւրէլիմ · օլ զէման ճէհէն-
նէմ հապսընա հէր պիր աթըլան
քիմսէ՝ Ա՚լլահըն ա՛տալէթինէ
մուսթահագ օլան պէտէլի էտա
էհմէյէ գատիր օլաճաղը նէրի-
նէ՝ օլ ա՛սը մէլէքլէր կիպի հէր
պիր տագիգա քէնտի կիւնահ-
լարընըն գարա տէֆթէրի հսա-
մէսինէ զամմ էհմէքտէ օլուպ՝
տէրէճէսիղ գօրդուլաճագ պիր
թարղ իլէ քէնտի պօրճունու է-
պէտէն արթընմագտա օլաճագ
տըր ։ ՚Ա՚լա օնա՝ կիւնահքարա-
լարընը Տօսթու նարտըմ ուն ա-
յօր · լաքին ո՛ղնան վագթը կէչ-
միշ օլաճագ տըր, վէ քէնտինէ
նարտըմ էտէճէք պիր տօսթ՝ վէ
Ա՚լլահըն հէմի նարաթընըը ա՛-
լէմլէրտէ պիլէ տիլինի սէրինլէ-
տէճէք պիր տամլա սու պուլմա-
յաճագ տըր ։ Պ ՚ո՛ւ · ժԶ · 24 ։
Ալ է պէօյլէ պիր քիմսէյէ "Թա
սօն մանկըրը էօտէյինճէյէտէք
օրատան ասլա չըգմայաճագսընը"
տէմէսի՝ "Ալէն օղուան եկէօ է՚-
ապաթ չըգմայաճագսընը" տէմէք տիր ։
Պու՝ իւմիտ վէրիր պիր սէօյլէ-
յիշ տէյիլտիր · իլլա իւմիտի
գաթի էտէր պիր սէօյլէյիշ տիր ։
Ա՚թոփ · ժԸ · 34, 35 ։ Իճ · 41 ·
46 ։ Պ ՚ո՛ւ · ժԲ · 59 ։ ժԶ · 26 ։
Բ Թես · Ա · 9 ։ Ես՛ւ · Բ · 13 ։

Ի՚շպու իլէ խանէտէ Թագտիմ
օլունան կէրչէքլիկին ա՚լէասլվի
մա՚նասընըն պիր նումունէսի՝
պունտան պիր գաչ սէնէ էվվէլ
Ա՚լաման մէմլէքէթինտէ քեսին

Digitized by Google

տէր, օրատան ասլա չըգմայա-
ճապըն։

Ամուսնական շէնքերնետէ վուգո՛ւ
պուլան պիր վուգուա՛ղմտէ աշխ-
քեարէ պէյան օլունուր։ Նա-
յատամազ պիր գօճա վէ պիր գարը-
նըն պէյնինտէ՝ պիր զէմանտէն
պէրու հիյսէղելու պիր նիզա՛
վար ըմըշ Գարը՝ էօլիւմ տէրէ-
ճէսինէ իսսլամա օլսու։ Փափաս
պուն՝ գօճասընը չաղըրսըն,
վէ օնուն իլէ պարըշմըշ գիր հալ-
տէ պուլունարագ էօլսիւն տէյիւ
խպրամ էտէր իտի։ Նաքին գա-
րը իսմէմէլիտի. վէ տէտի քի,
օնուն իլէ տա՛վասընը շէրիաթ
կիւնիւնտէ կէօրէճէք։ Նէնտէն
վափաս օնուն գօճասընը պուլ-
տու, վէ օնա նավվարտը քի,
վարսըն, վէ էօլիւմ՝տէրէճէսինէ
տէ իսսլամա օլան գարըսընը կէօր-
սիւն, վէ պիրի պիրինտէն ա՛ֆվ-
ըդ տիլէյիպ պարըշընլար։ Նա-
քին օտա իսմէմէտի. վէ տէտի
քի, գարըսընա հիչ ասլա ա՛ֆվ
էմմէյէճէք. վէ պէյնէրինտէ
օլան տա՛վանըն կէօրիւլմէսինի
սօն կիւնտէ շէրիաթ ինանմը-
նըն հուզուրունա պրագմըշ տըր։
Աիշամ գարը էօլտիւ։ Նըր-
մէսի սապահ գօճասը՝ տէօշէք-
տէն սոդ սէլիմ՛գալգտը. էսվապ-
լարընը կիյինտի, վէ տիւշիւ
էօլտիւ Ընլարըն իքիսինի նան
եանա գալտրտըլար, վէ կէօ-
միւրիւպ՝ իքիսինի պիր մէզարա
գօտուլար։ Նաքին օ ֆամիլեա-
նըն՝ վէ գօնշուլարըն իւղերինէ
պիր սէօյիւք գօրգու տիւշիւ։

27 Նիսանիյիզ քի գատիմէ-
րէ տէնիլտի. Օհնա էմմէյէ-

Ա՛իւմէսինին նիւրէյի տույտու
քի, օնլարըն էօլիւմիւ փէք հէյ-
սէմէլու օլտու։ Նամի պունու
օգուլանլարտան՝ քէնտի կիսպի
հնսանլարըն պիրի իլէ տարըշն վէ
նիզա՛տա օլան հէր պիրի՝ ծոռն
նէ ընէ ասըլ օլսա. օլմայա քի՝
ֆուրսաթ էլտէն կիմսին, էօ-
միւր ա՛իւքէնսին, վէ նիզա՛ ու
տարշընլըգ էպէտի գալսըն։ Օհ-
րա օլ էպէտի իսքէնճէ՝ վէ էպէ-
տի ղավղա վէ նիզա՛ վէ իմմի-
ֆագըրզըգ տիւնեաօընտա՝ նէ՞
նիզա՛լար վէ հա՞նկը ղավղալար
տէ՞ օլտուլու՝ նա օլաճաղը վար։

27. Օհնա էմմէյէսին։ Նէյ
ի. 14։ Պ Լաբ. ի. 10։ Բ Օրին.
ե. 18։ ԻԲ. 22—24։ Նէհէմ.
Զ. 32։ Նէհուտի թէֆսիրճի-
լէր՝ պու թէնպիհի տամի ալ-
լընճը թէնպիհի թէֆսիր էմ-
տիքլերի կիպի թէֆսիր էտէրլէր
իտի, նա՞նի նալընըլ տիշարըլքի
ա՛մէլէ պագար տէրլէր իտի։ Նա-
վաք ֆիքիրլէր վէ մուտաար խիւլ-
նալար՝ օնլարըն իՆտինտէ հիչ
սայրըլըլմըրտը։ Օնլարըն թա՛-
լիմանը պու իտի քի, "Նէհէր
պիր քիմսէ քէնտի գարըսընտան
զիյատէ սէվտիյի պիր գարը կէօ-
րիւրսէ, քէնտի գարըսընը պօ-
շասըն, վէ օնու ալսըն"։ Նէնէ
"քեամիլլէրին վէ փարիսեցի-
լէրին սատագաըը" նէ՞ գատար
քէօքտէն չիւրիւք օլտուղունու
(Նսանէ 20)՝ վէ "Նօմսու նա
փէղամպէրլէրի" պօղան (Նսանէ

Digitized by Google

օրէն ։

28 Այնմա պէն սիղէ տէրիմ քի՝ հէր քիմ գալըշա շէհվէթի իլէ

17)՝ տէյիլ Աբրահամսուն՝ իլլա ծնողքն թա՛լիմաթը օլտուղունու կէօսթէրէն պիր նումունէ տախի պու տուր ։

28. Էր ւմ ֆըքա՞ շէհվէն էլէ պոթըօա ։ Պուրատա՝ Աուրթաղըճըմըզըն նէտինճի թէնպիհին իւզէրինէ վէրտիյի թէֆսիր տիր. վէ կէօրիւրիւզ քի, օ՛ալթընճը թէնպիհի պիզիմ կիւնահքեար խըրսալըմըզը եասագ էտէր կէօսթէրտիյի կիպի՝ քէզալէք պուղնու տախի պիզիմ կիւնահքեար ա՛շգալըրմըզը եասագ էտէր կէօսթէրիր ։ Այֆէնտիմիզ՝ մալէք օլտուղու ա՛զիմ Աօմօս ալ էրիճինին հէրի հիւքմ ուղնու ֆուզու իլէ պիզէ թահգիգ էտէր քի, պու թէնպիհ՛ սալթ տիշարը քի ա՛մէլէ տէյիլ՝ իլլա գալպին սըրըլարընա վէ կէօզլէրին թէֆերէնիշլէրինէ տախի պագար. վէ եալընըզ պիր ախեր քիմսէնին գարըսը իլէ զինա էթմէյի տէյիլ՝ իլլա հէր կէնա ճիսմանի մուտաալլըղը՝ ֆահիշէլէր իլէ փիս մուա՛մէլէյի՛ լուֆթիլէյի՛ շէհվէթի ուչանտըրան փիս թասվիրլէրի վէ փիս հարաքէթլէրի՝ փիս սէօզլէրի վէ փիս ֆիքը ու խիւլեալարը տախի եասագ էտէր ։ Աէլլահ եիւրէյէ պագար ։ Այնիքէք է՛օմիւն ալունկարը տըր։ Աօաէ. Դ. 23 ։ փիս ֆիքհիրլէրին՝ փիս աէօհպեթլէրին՝ վէ փիս էօ՛մրիւն

պագարսա, եիւրէյինտէ օնուն իլէ հալա զինա էթմիշ տիր ։

29 Ալմի էյեր սաղ կէօզիւն

հալընըղ փունկարը ֆիքը ու եիւրէքինէ տիր, վէ օնլար տօղրու տօղրույա օնտան հասրլ օլուրլար ։ Այէր ֆիքհիրլէր փաքէնիրսէ, ատէմ տախի փաք օլուր ։ փիս խիւլեալարը ֆիքհիրտէ պէտլէմէքտէն մունահաթարալը շէյ եօգ տէսէք՝ եէրի վար ։ Ալաւիթին ա՛զիմ վէ հիյպէթլու թէօհմէթի՝ ֆիքհիրտէ քէօթիւ արզուլար պէսլէմէքտէ՝ վէ կէօզլէրիլէ լայըգըղ հարաքէթտէ նէ գատար թէհլիքէ օլտուղունու էյի կէօսթէրիր ։ Բ Թես. ի. 2 ։ Էմմ տախի՝ Ծննդ. Լթ. 7 ։ Ելից Ի. 17 ։ Յոբ ԼԱ. 1. 9 ։ Աոփ. Զ. 25 ։ Յոէլ. Ա. 14, 15 ։ Բ Պէտ. Բ. 14 ։ Ա Յովհ. Բ. 16 պագ ։ Աւլլահընն նօմօսու՝ ֆիլ վագի՛ պու տէրէճէ զայէթ սըգը վէ կէնիշ վէ բուհանի տիր ։ Ասղ. ճԺԹ. 96 ։ Էռովմ. Է. 7, 8. 14 ։

29, 30. Ասղ էօզէն — սաղ եէն ։ Պու՝ կէօրիւնիւր քի՝ զարպի ուճաճ կիպի պիր թա՛պիր օլմալը. չիւն քի Աուրթաղըճըմըզ՝ օնու պու կիւնահ խուսուսունտա գուլլանտըղը կիպի՝ սայիր կիւնահքար խուսուսունտա տախի գուլլանըլոյր ։ Ասղ. ԺԸ. 8, 9 ։ Ասղ. Թ. 42—48 ։ — Ալէնի սիւրճտիւրիւրսէ, թէօքճէզ օղրատըրսա, կիւնահա տիւշմէյէ վէսիլէ օլուրսա ։ Պ ագ՝

աչեի ազտըըրըսա , օնու չըզար , վչ սչնտչն աթ . զիւա սանա՝ ա՛զալարընըն պիրինին հելաք օլմասը՝ պիւթիւն թէնինին ճէհէննէմ աթըլմասընտան խայըըլը տըր ։

30 Վ չ եյեր սչնի սաղ էլին ազտըըրըսա , օնու քէս , վչ սչնտչն աթ . զիւա սանա՝ ա՛զալարընըն պիրինին հելաք օլմասը՝ պիւթիւն թէնինին ճէհէննէմ աթըլմասընտան խայըըլը տըր ։

Ա՛ոպ . ժԱ . 6 ։ ժԳ . 21 ։ ժԶ . 23 ։ ժԸ . 6, 7 ։ ԻԶ . 31 ։ Կ՛ոկ . ժԻ . 2 ։ Հ՛ոովմ . Թ . 33 ։ ժԳ . 21 ։ Ա կոր . Ը . 13 ։ Գաղ . Ե . 11 ։ Ա Պետ . Բ . 8 —Ո՛նո էը-ֆոբ — օնո ւէո , վչ սչնոչն ։ Ո՛լ հարաժ իշլաժ եա խըրս՝ հէր նչ գատար գուվվեթլի վչ շիտուեթլի օլուրսա օլսուն , պիզ օնու ատՓ՝ էթաժլիյիզ ։ Նչպու միսիլ իւ պիր մէյլ ու արըսյու ալթ էթմէքտչ՝ իհթիմալ քի շէյլչ պիր ճէհտ ու ղայրէթ իգթիղատեր քի , պիր սաղ կէօղիւ չըգարմագ՝ եա պիր սաղ էլի քէսմէք գատար ամը վէրիր օլսուն ։ Գուրթարըճմըզ՝ պու մասլահաթըն պիթիրմէսի հագգընտա օյալանմաղա ասլա միւսա՛տէ էթմէզ . վչ տէմէզ քի , պու հալտչ պիզ՝ տօղրուլմաղա եա նէնմէյէ ճէհտ էթմէլիյիզ . իլլա պիր տագիգա պէքլէմէյէուէք՝ օնու չըգարմալըյըզ , քէսիպ ամթմալըյըզ , էօլտիւրմէլիյիզ , խայչըմալըյըզ տեր ։ Հ՛ոովմ . Զ . 6 ։ Ը . 13 ։ Ա կոր . Թ . 27 ։ Գաղ . Բ . 19 ։ Ե . 24 ։ Կող . Գ . 5 ։ — Պ՛ը-ը՛ն ընէնէն ճէհէննէմ ա՛ ընըմասընտան ։ Լ՛յեր թէնիմիզի գայըըը խսէք , օնու մուգատտեխլիքտե վչ ի՛զղէթտե քէսպ էտէլիմ , վչ ճխամանի շէհվէթլէրտե տէյիլ ։ Ա Թես . Դ . 4, 5 ։ Պիւթիւն պիր ատմ ճէհէննէմ աթըլմագ՝ նէ հիյապէթլու միւսահազա տըր ։ Վ չ հիյապէթի տէրէճէսիզ արթըրան պուտուր քի , օ՝ օրատա պէրապէրինճէ՝ քէնտինին հէփ եէնիլէմիշ օլան շիտուեթլի խըրսլարընը՝ հէփ սեօյիւնմէմիշ եարամազ իշթահլարընըն աթէշինի՝ հէր պիր փէնա վչ իսքէնճէ վէրէն ալթ օլմամըշ խույլարընը՝ զալթ օլունմամըշ հէփ շէհվէթինի՝ վչ պունլարը գանտըրմաղա էպէտէն միւմքիւն օլմատըղընտան իլէրի կէլէն իւմիտսիզլիյի կէօթիւրէճէք ։ Պիր ատմ խիւեա էյլէ , քի օ՝ հէր պիր ճէհէննէմի խըրստան՝ եա՛նի մաղրուրլուգտան՝ էօրքէտէն՝ քէն ուինթիգամտէն՝ նիՓագտէն՝ թա՛մամտէն՝ գըզգանճլըգտան՝ հասէտտէն վչճխամանի արզուվէր ու շէհվէթլէրտէն տօլու օլուպ՝ օնլարը գանտըրաճաղընտա էպէտէն պիր իւմիտի եօգ տուր ։ Ո՛նա եաըընըզ պու՝ քէնտիլիյինտե պիր էպէտի ճէհէննէմ ա՛զապը օլմաղա քիՔայէթ էտեր ։ Նչա՛ սէն Ա՛իւմլէյէ գատիր Ն՛ուհ պիզէ՝

Digitized by Google

31 Ջեմ տէնիլտի քի՝ գարը-
սընը պօշայան՝ օնա թալագնա-
ՃՔ վէրսին։

32 Լ՚մմա պէն սիղէ տէրիմ քի՝
գարըսընը հէր քիմ ղինատան
ղայրի պիր սէպէպ իլէ պօշարսա,

վագթի էլտէ իքէն՝ պու ամէնշլէ-
րի կէօյիւալէրիմիլտէն չիմտի սէօ-
յիւնտիւրմէյէ եարտըմ էյլէ,
սլմայա քի էպէտէն եանար թու-
թիւշուր գալալար։ — Ամա . . .
Խոյբուբ դբբ։ Պագ Ա՝ոփ. ժ. Զ.
26։ Ա՝ուխ. Ը. 36։ Պ՚ոռ. Թ.
24, 25։ Լ՚ուխ. Ե. 8—14։
Պիր առէմ՝ հէր նէ գատար պէօ-
յիւք ա՚զապա տիւշսէ՝ եւս քէ-
առէրէ օղրասա, օնա պու ճէհէն-
նէմՃ ամէրըմագտան տէրէճէսիղ
առհա էյի տիր։ Ն՚յէր առէմ-
լէր՝ է՚օմիւրլէրինի գուրմալըմագ
իչիւն քէնտի ա՚զալարընտան պա՚-
ղըսընը զա՚յ էմէմէյէ գայիւ օ-
ղուրլար իսէ, քէնտիլէրին ճանը-
նըն խէլասընա չարէ օլաճագ պիր
շէյտէն՝ օ հէր նէ օլուրսա օլ-
սուն՝ կէրի չէքիլմէլի՚միտիրլէր։
Յ՚ագիր օլուպ ճէննէմէՃ կիմճԷ-
սի՚ղէնկին օլուպ ճէհէննէմՃ կիմ-
ՃԷքտէն տահա էյի տիր։ Ն՚ընա
վէ ալըշագ օլուպ տէ խէյաս պուղ-
մասը՝ շան ու չէօհրեմ սահիպի
օլուպ տէ զա՚յ օլմագտէն տէրէ-
ճէսիղ տահա էյի տիր։

31. Յէննէլտի։ Ա՝ովսէստէն։
Բ Օրէն. Իդ. 1—4։ Ն՚ումմ. Գ.
1։ Ա՝ոփ. ժԹ. 7։ Ա՝ուխ. ժ.
2—4։ — Ա՚ուալգնամՃ վէրսին։
Պիր քիմսէ գարըսընը պօշայամագ
օլտուղու վագթի՝ օնտան մամա-
լուպ օլունուրուտու քի, գարըյա՝
քէնտինին գարըսը օլուպ նիքնա-

հընտան պօշատըղընա օնուն է-
լինէ պիր ա՚ենէտ վէրսին։ Ա՝ով-
սէս՝ խալգըն օնտան էվվէլ էթ-
տիքլէրի կիպի՝ պիր քիմսէ գա-
րըսընը էօրքէ իւսթիւնտէ իքէն
եալընըղ պիր սէօզ իլէ պօշամա-
ղա իգնին վէրմէմՃ իտի։ Օ՚ գա-
րըսընը պօշայամագ օլան քիմ-
սէյէն թալապ էտէր իտի քի,
էվվէլա պու մատտէ իւզէրինէ
տիւշիւնմէյէ վագթը օլուպ պիր
հէօճէթի չէրի հազըրլասըն։ Պու՝
պա՚զը մէրթէպէ՝ խըրս իլէ օլան
նիքհահ պօղմալարընա մանի՚ օ-
լուրսուտու։ Ա՝ովսէս խալգը՝ պու
գատար տէհրլէրտէն պէրու պա-
րըյը պօշամագ ա՚տէթինէ ալըշ-
մըշ՝ վէ խուսուսա պու գատար
ալըսգլանմըշ վէ եհուդէյի սէրթ-
լէնմԷ վէ գարըլարընա զալըմ
պուլմուշսուտու քի, օնլարա պու
պօշամա ա՚տէթինէ տէվամէթ-
մէյէ միւսա՚տէ էյլէտի. լաքին
օ՝ պու խուսուստա իշպու նիլալմը
ի՚լավէ էյլէտի, չէօյլէ քի՝ պու-
նա պիր կիւճլիւք սէպէպի սլսուն,
վէ միւմքինի մէրթէպէ նատիր
պիր շէյ օլսուն։ Օ պուռնտա՚ Յ՚-
Ճէննէտիմլէրն Յ՚ովէ. ժ. Զ. 12տէ
ա՚մէլ էթտիյի գանուն միւճէ-
պինճԷ ա՚մէլ էյլէտի։

32. Պէն ալէք թէրիմ էլ։ Պէն
քի՝ Ա՝ովսէստէն պէօյիւք իմ։
Պ՚ոռ. Թ. 30. 35։ Բ Օրէն.
ժԸ. 18, 19։ Պ՚ուժ. Գ. 22,

Digitized by Google

օնա զինա էթախիրիր, վէ պօշանմըշ իլէ էվլէնէն՝ զինա էաէր։

23։ — Կ՚ըրըքնը հէր էյմ ջինա-պան ղայբէ պէր սէկէդ նէ պօղբա։ Նէ հուտիլէրին խօճալարը վէ օգուտմուշլարը՝ Մ՚ովսէսին դօա՚-սէնէ պիր ընէնկի էթախիլէր, վէ օնուն մա՚նասընը՝ էն ալչագ շէյլէրէ գատար ուզաթտըլար. շէյլէ քի՝ պիր ճիսմանի ատէմ՝ պունտան զէյատէ միւսա՚տէ իսթէյէմէզլիտի։ Վ է պունտան պէջյէ պիր գարը իւսթիւնէ պիր տահասընը ալմագ ա՚տէթի պարիտ օլուսա՚ գարը գըսմընա պունտան պէթիէրի օլտու. զիրա օնլարը՝ պու նօմսուն էօրթիւսիւ ալթընտա տիւրլիւ տիւրլիւ պէհանէլէր իլէ քէյֆիէրինճէ պիրի պիրի արտըսըրա պօշայըպ եէրինէ պէյէնտիքլէրինի ալըրլարըտը։ Վ է Լ՚ֆէնտիմիզին՝ գարըյը պօշամագ խուսուսունտա գարը գարը իւսթիւնէ ալմագ խուսուսունտան զէյատէ սէջյլէմէսինին սէպէպի պու տուր։ Չօգ գարը ալմագ ա՚տէթի պարիտ օլմաւշուտու. լաքին պիր գարըյը պօշայըպ ախէրինի ալմագ՝ օլ վագրթ պէմանէնին ա՚լէսսէվի կիւնահը իտի։ Պու "քեաթիպ-լէրին վէ փարիսեցիլէրին սատա-գաճընըն" գօրգուլու պիր թարղ իլէ նագս օլմասընըն (պագ խա-նէ 20)՝ վէ Մ՚ովսէսին գարը պօշամագ ա՚տէթինին մսխուսսէն գուվվէթինի գըրմագ՝ վէ օնտան

33 Նէնէ իշխիաթինիղ քի՝ գա-տիմէլուե տէնիլտի. Նէմինի պօղ-մայասըն, իլլա նէմինէրինի Ա՚ապ-

---

սօնկրա քիւլլիյէն պօղմագ նի-յէթի իլէ "թալագ նամէյի" Թա՚յին էթմէսինի՝ օնլարըն պու պօշամագ ա՚տէթինին տէվամընա եարտըմ վէ պիր նօմօս էթ-մէէրի իլէ Ա՚զազ Ա՚իթապլարը գօրգուլու պիր թարղ իլէ պօղ-մալարընըն պիր նումունէսի տա-հա տըր։ Ա՚իսիաոս՝ "նօմսու-նա ինէյղամպէրլէրի" պօղմագա տէյի՚ իլլա թէքմիլ էթմէյէ կէլ-տի (պագ խանէ 17). վէ պունուն իչինա օ՝ էվլէնմէք թանղըմընը տօղրու տօղրույա օնուն իլք մէ-լամընա՝ վէ գուրալմասընտան ա-սըլ օլան միւլատընա կէօթիւրիւր։ Մ՚ատ. ժթ. 8, 9։ Մ՚ար. ժ. 5—12։ Պ՚ահ. ժ.Ջ. 18։ Ա կո-րնթ. է. 4. 10, 11։ Մ՚ա-թ. 14—16։ Օ՚թագրիր էտէր քի, օնուն փատիշահլըղընըն նօ-մօսու՝ Ա՚լլահըն իպղթիտատէն օ-լան նօմօսու իլէ պիր տիր։ Վ է հիչ ասլա պիր կէօնա ինսան նօ-մսալարը՝ Ա՚լլահըն նօմսալարընը պասըպ չէյնէյէմէղլէր. եաճօա օնուն էյրէ տէտիյի չէյի փօղբա-էտէմէղլէր։ Պօշամագ խուսուսու՝ սալը զինա թէօհմէթի իլէ հագգ օլա պիրիր։

33. Նէմինի պօղմայասըն։ Ն-ղէյ ի. 7։ Պ՚ահ. ժթ. 12։ Ձաբոց Լ. 2։ Բ Օրին. ե. 11։ Իգ. 21—23։ Խրիթարլարըն սըղիայրըշընա կէօրէ՝ իւչունճիւ

Digitized by Google

պա էտա էաէսին ։

34 Ա՛մմա պէն սիղէ տէրիմ

թէնպիհ սալե պէօյուք մատտէ-
լէրաէ նալան եէրէ նէմին էթ-
մէկի՛ վէ խուսուսա Ա՛լլահա վա՛տ
օլմուշ ատաթլարը իճրա էմմէ-
մէսինի եասագ էաէր իտի , լաքին
ա՛լէսսէվի սէօպէնտէ նէմին
էթմէկի՛ վէ էօյլէ նէմինլէրի պօղ-
մադա վիւսա՛տէ էաէր իտի ։ Պու
թագտիրաէ օնլարի՛ եարատըլմըշ
շէյլէր իլէ նէմին էաէրլէր իտի .
մէսէլա՝ հէյքէլ իլէ՝ Ն՛րուսաղէմ
իլէ՝ մէզպահ իլէ՝ կէաբ իլէ՝ նէր
իլէ՝ պաշլարը նա կէօզլէրի իլէ
նէմին էաէրլէր իտի ։ Ո՛նլարի էօյ-
լէսինի էաէրլէր իտի քի , Ն՛արատանըն
քէնտ ատըլէ նէմին էթմէքտէն
կէրի տուրտուգճա՝ վէ օնուն ա-
տը իլէ Հաքիմ Հաւղուրունտա նա
ա՛մմինին էօնիւնտէ էթտիքլէրի
նէմինլէրի պօղմատըգճա՝ պագի
նէմինլէրի իսլէմտիքլէրի կիսի
էտէ ալիւիրլէր , վէ պօղապիլիր-
լէր ։ Ո՛նլարըն՝ նէմինլէր ատա-
մընտա էթտիքլէրի պա՛ղը տիվա-
նէճէ ալագ ֆարգլարը՝ նէմի-
նին պիւթիւն պիւթիւնէ գուվ-
վէթինի պօղմադա՝ վէ խալգը
գօրգուլագճագ տէրէճէտէ վիս
ադըզլը էթմէկէ պայիս օլուրու-
տու ։ Պունուն էօրնէքլէրի իչիւն՝
պագ Ա՛ստ . ԻԳ . 16—22 ։

34 . Ա՛լա նէմին էմէյէպնէ ։
Ո՛րիտատա Ն՛ֆէնտիմիզ պունուտա՝
շէրիաթտա Հարիմ Հուղուրունտա
օլան նէմին իչիւն սէօյլէ-
մէզ . վէրա պու միսիլ իւ նէմին-

քի՝ ասլա նէմին էմմէյէսինիզ .
նէ՛ կէօք իլէ , վէրա Ա՛լլահըն

լէր՝ տէյիլ սալե միւսա՛տէ՝ իլլա
Ա՛ովսէսին Նամսունտան մաճէ-
լուպ տախի օլունուրլարը ։ Պագ
Ն՛էյ ԻՐ . 11 ։ Պ Ե՛ստ . Ե . 1 ։
Ճոօշ Ե . 19 . 21՝ ։ Ռ Ո՛ՐՆ .
ԻԹ . 12 . 14 ։ Ա է օ քէնտիսի՛
նէմմիլէր ամճլիսինին Հուղու-
րունտա պաշքիաճինին թարա-
ֆընտան քէնտիյէ վէրիլէն նէմի-
նի լէտտ էմմէտի ։ Ա՛ստ . ԻՋ .
63 , 64 ։ Պունճիլէյին պօղա
Ն՛էսուլ տախի չօգ քէրրէ Ա՛լ-
լահը շէհատէթէ չալըշտը ։ Ե՛ք-
սոմ . Ա . 9 ։ Թ . 1 ։ Ռ Կ՛ՈՒՆ .
Ա . 23 ։ ԹԱ . 31 ։ Գ՛ԱՂ . Ա .
20 ։ Ա ՃՈՒ . Ռ . 5 ։ Ե՛ՄՐ Ն՛ԲՐ .
Ջ . 16 տախի պագ ։ Ի՛սրին Ն՛-
ֆէնտիմիզին գատաճամի սայալ-
ղը՝ օնլարըն ա՛լէսսէվի սէօպէնմէ-
լէրտէ՝ սիւշէնմէյէրէկ նատա-
տըրմըշ շէյլէր իլէ նէմին էմ-
մէկէ ա՛տէմլէրի տիր ։ Ո տէ-
յօր քի՝ նատաատըրմըշ շէյլէրին
Ն՛սրատանլարը իլէ վէկթ սլղը
ճա՛լուգամլէրի վար . վէ օնլա-
րա պու պատատ Հիւքմէմսիզ-
լիք կէօսմէրմէք՝ օնա Հիւքմէմ-
սիզլիք կէօսմէմէմէք տիր ։ Ո-
նուն իսմի չէրիֆի Հէր նէ գա-
տար օնուն իսէ , կէօք տախի օ
գատար օնուն տուր . օ գատար
տա Լէր օնուն տուր , Ն՛րուսա-
ղէմ՝ օնուն տուր . վէ պաշ տա
օնուն տուր , վէ օ գատար օ-
նուն Հիբրիա ալֆընտա տըր
քի , պիղ՝ օնուն պիր դըլընը պի-

Digitized by Google

օնա զինա էթափրիր, վէ պօ-
չանմըշ իլէ էվլէնէն՝ զինա է-
ակր։

23։ — Կ՚ուզըքնը հէր էյ զինա-
պան զայրէ պէր սէղէղ էլէ պուլըա։
Ն՚էհուտիէրին խօճալարը վէ օ-
գումուշլարը՝ Յ՚ովսէփին հետա-
գէնէլ պիր ընէնչէ էվթափլէր, վէ
օնուն մա՚նասընը՝ էն ալչագ չէյ-
լէրէ գատար ուզաթտըլար. շէյ-
լէ քի՝ պիր ճիսմանի ատէմ՝ պուն-
տան զիյատէ միւսա՚տէ խսթէ-
յէմէզլիտի։ Յ՚է պունտան սէօյ-
լէ պիր գարը իւսթիւնէ պիր տա-
հտասընը ալմագ ա՚տէթի պարիտ
օլուպ՝ գարը գրտմընա պունտան
պէթէրի օլտու. զիրա օնլարը՝
պու նօմնսուն էօրթիւսիւ ալ-
թընտա տիւրլիւ տիւրլիւ պէ-
հանէլէր իլէ քէյֆլէրինճէ
պիրի պիրի արտըսըրա պօշայըպ
եէրինէ պէյէնտիքլէրինի ալըր-
լարըտը։ Յ՚է Ն՚ֆէնտիմիզին՝
գարըյը պօշամագ խուսուսունտա
գարը գարը իւսթիւնէ ալմագ
խուսուսունտան զիյատէ սէօյլէ-
մէսինին սէպէպի պու տուր։ Ձօգ
գարը ալմագ ա՚տէթի պարիտ օլ-
մաւշտու. լաքին պիր գարըյը
պօշայըպ ախէրինի ալմագ՝ օլ
վագրթ ղէմանէնին ա՚էսսէվի
կիւնահը իտի։ Պու "քեռաթիպ-
լէրին վէ փարիսեցիէրին սատա-
գաճըներն" գօրգուլու պիր թարղ
իլէ նագս օլմասլընըն (պագ խա-
նէ 20)՝ վէ Յ՚ովսէփին գարը պօ-
շամագ ա՚տէթինին մախսուսէն
գուվվէթինի գրտմագ՝ վէ օնտան

33 Ն՚ինէ իշլէթտինիզ քի՝ գա-
տիմլէրէ տէնիլտի. Ն՚էմինի պօզ-
մայասըն, իլլա նէմինլէրինի Ա՚ապ-

սօնկրա քիւլլիյէն պօզմագ նի-
յէթի իլէ "թալագ նամէյի"
թա՚յին էթմէսինի՝ ընլարըն պու
պօշամագ ա՚տէթինին տէվամընա
եարտըմ վէ պիր նօմնս էթ-
մէլէրի իլէ Յ՚զէզ Յ՚իթապլարը
գօրգուլու պիր թարղ իլէ պօզ-
մալարընըն պիր նումունէսի տա-
հա տրը։ Յ՚Քրիստոս "նօմնսու-
նա տիէյղամմըլէրէր" պօզմագտա
տէյիր՝ իլլա թէքմիլ էթմէյէ կէլ-
տի (պագ խանէ 17). վէ պունուն
իչինն օ՝ էվլէնմէք թանզըմընը
տօղրու տօղրույա օնուն իլք մէ-
րամընա՝ վէ գուրուլմասընտան ա-
սըլ օլան միւրատընա կէօթիւրիւ։
Ա՚տ. ժթ. 8, 9։ Ա՚որ. ժ.
5—12։ Գ՚ոհ. ժզ. 18։ Ա
կորնթ. է. 4. 10, 11։ Ա՚տղ.
թ. 14—16։ Ո՚թագրիր հտէր
քի, օնուն փատիշահլըղընըն նօ-
մնսու՝ Ա՚լլահընն իսթիհտատէն օ-
լան նօմնսու իլէ պիր տիր։ Ա՚է
հիչ ասլա պիր կէօնա ինսան նօ-
մնսլարը՝ Ա՚լլահընն նօմնսլարընը
պասըպ չէինէյէմէզլէր. եախօտա
օնուն էյրէ տէմիյի չէյի փոչտա-
էտէմէզլէր։ Պօշամագ խուսուսու՝
սաղթ զինա թէօհմէթի իլէ հագգ
օլա պիլիր։

33. Ն՚էմինէ պօզմայասընէ։ Ն՚-
էյ է. 7։ Գ՚ոհ. ժթ. 12։
Ա՚տ. 2։ Ր Ո՚ղէ. ե. 11։
Իգ. 21—23։ Իսթիհարլարընը
սըլհայըրշընա կէօրէ՝ իւչ-

Digitized by Google

պա էտա էաէսին ։

34 Ա՛մմա պէն սիղէ տէրիմ

թէնպիհ սալթ պէօյիւք մատտէ-
լէրաէ եալան եէրէ նէմին էթ-
ՄԷյի՝ վէ խուտսա Ա՛լլահ վա՛տ
օմուշ ատաագլարը իճրա էթմէ-
ՄԷսինի նատագ էտէր իտի, լաքին
ա՛լէսսվի սէօհպէթմէ նէմին
էթՄԷյէ՝ վէ էյլէ նէմինլէրի պօզ-
մաղա միւսա՛տէ էտէր իտի ։ Պու
թագտիրաէ օնլար՝ եարատըլմըշ
շէյլէր իլէ նէմին էտէրլէր իտի.
ՄԷսէլա՝ հէյքէլ իլէ՝ Ա՛րուսաղէմ
իլէ՝ ՄԷզպահ իլէ՝ կէօք իլէ՝ եէր
իլէ՝ պաշլարը նա կէօզլէրի իլէ
նէմին էտէրլէր իտի ։ Ո՛նլար էօյ-
լէսիրլէր իտի քի, Ա՛տարատանըն
քէնտի ատըլըէ նէմին էթմէքտէն
կէրի տուրսուդճա՝ վէ օնուն ա-
ատըլէ հաքիմ Տօւզուրունտա նա
ա՛մմինին էօնիւնտէ էթտիքլէրի
նէմինլէրի պօզմատըդճա՝ պագի
նէմինլէրի խալէֆտիքլէրի կիսլի
էտէ պիլիրլէր, վէ պօշապիլիր-
լէր ։ Ո՛նլարըն՝ նէմինլէր ատա-
Մընտա էթտիքլէրի պա՛ղը տիվա-
նէճէ ալչագ ֆարգլարը՝ նէմի-
նին պիւթիւն պիւթիւնէ գուվ-
վէթինի պօզմաղա՝ վէ խալգը
գօրգուլաճագ տէրէճէտե փիս
աղըզը էթմէյէ պայիս օլուրսու-
ատ ։ Պունուն էօրնէքլէրի իչուն՝
պագ Ա՛ռաք. ԻԳ. 16—22 ։

34. Ա՛լլա նէմին էրմէյէսինլէ ։
Ո՛րիստոս Յ՛ԷՔնտիմիզ պունտա՝
շէրիաթտա հաքիմ Տուզուրուն-
ատա օլան նէմինն իչուն սէօյլէ-
ՄԷզ. վէրա պու միսիլ իւ նէմինն-

քի՝ ատլա նէմին էթմէյէսինիզ.
նէ՛ կէօք իլէ, զիւրա Ա՛լլահըն

լէր՝ տէյիլ սալթ միւսա՛տէ՝ իլլա
Ա՛ռաքսինն նօմնսունատան մանէ-
լուպ տահի օլունուրլարը ։ Պագ
Ելէց ԻՐ. 11 ։ Գ Լար. Ե. 1 ։
Յնաաայ Ե. 19. 21՝ ։ Բ Ճրն.
ԻԹ. 12. 14 ։ Ա՛ յ օ քէնտիսի՝
նէթմիշլէր ՄԷՃԼիսինին Տուզու-
րունտա պաշքահսինին թատա-
Ճընտանքէնտիյէ վէրիլէն նէմի-
նի ըէտտա էթմէտի ։ Ա՛ռաք. Ի՛Ջ.
63, 64 ։ ՊունՃիլէյին Պօղօս
Ըէտսուլ տահի չօգ քէրրէ Ա՛լ-
լահը շէհատէթէ չաղըրտը ։ Ե՛Ը-
ռոմ. Ա. 9 ։ Թ. 1 ։ Բ Կորնթ.
Ա. 23 ։ ԺԱ. 31 ։ Գաղ. Ա.
20 ։ Ա Թես. Բ. 5 ։ Ե՛մ Ելէց.
Զ. 16 տահի պագ ։ Ի պրին Յ՛Ե-
ՃենտիմիզԷն գապահաթի սայը-
դը՝ օնլարըն ա՛էտսէվի սէօհպէթմ-
լէրտէ՝ տիւշմունէէյէրիզ նարա-
տըլմըշ շէյլէր իլէ նէմին էմ-
ՄէյԷ ա՛տէթմէյէրի տիր ։ Ո տէ-
յօր քի՝ նարատարըմըշ շէյլէրին
Յ՛արատանլարը իլէ վէՃ սըղը
Թա՛լուգաթմէյէրի վար. վէ օնլա-
րա պու պապտէ Հիւքմէթսիզ-
լիք կէօսթէրմէՄԷրի՝ օնա Հիւքմէթ-
սիզլիք կէօսթէրմէՄԷրի տիր ։ Ո-
նուն իսմի չէրիֆի Հէր նէ գա-
տար օնուն իսկ, կէօք տահի օ
գատար օնուն տուր. օ գատար
տա նէր օնուն տուր, Յ՛ըուսա-
ղէմ օնուն տուր. վէ պաշ տա
օնուն տուր, վէ օ գատար օ-
նուն հիւքմիւ ատԹընտա տըր
քի, պիւզ՝ օնուն պիր դըլընը պի-

Digitized by Google

թախտը տըր.

35 Ա՛յն տե՛ղ եկր իլէ, պէրա օ-նուն այագլարընդըն պատամաղը տըր. նէ Աբրահամէմ իլէ, պէրա պէօյուք փատիշահընդն շէհրի տիր։

36 Ա՛յն տե՛ղ պաշընն իլէ եէմին էտէսին. զէրա պիր գըլ ագ նա գարա էյլէմէյէ գատիր տէյիլ սին։

37 Ա՛աքին սէօզիւնիւզ՝ պէ՛լի՝ պէլի, Ա՛օ՛դ՝ եօգ օլսուն, վէ օն-

լէ ագ նա գարա էտէմէլիզ։ Ա՛մ տի պունլար իլէ եէմին էթմէկ՝ օնա՝ վէ քէնտի իշինն նարատըլան չէյլէրէ հիւրմէթսիզլիք կէօսթէրմէկ տիր։ Օնլարընն ճիւմլէսի՝ քէնտի ատը գատար օնուն տուր. օնլար օնուն միւքիւ ալուր, վէ պիրլիմ միւքիւմիւզ տէյիլլէր տիր. վէ օնլարը պիր եէմին իլէ էմանէթլէ վէրմէք՝ պու խուսուս իշինն օնուն ատընը տախի գուլլանմադըլա պիր տիր։ — Ա՛ԼԼահընն նախնը գըր։ Ա՛սպ. ԻԳ. 4։ Ա՛ռք. ԻԳ. 22։

35. Ա՛պոլլոընն պաամադը գըր։ Յաղ. ԻԳ. 1։ Ծ. 12 2թ. 11։ գԼ. 5։ — պէյդ-ֆաղըճընն ճէնէլ գիր։ Բ Ա՛նպ. 2. 6։ Ա՛ղ. ԻԸ. 2։ ՃԼԲ. 13, 14։ Յայ. ԻՈ. 2. 10։

36. Ա՛յն տե՛ղ պաշըն իլէ եէմին էտէսին։ Պու հայիֆէլէրը պէյնինտէ փիք ա՛էսսէվի պիր եէմին իտի, վէ հալէա էյլէօլուա՛ գէմաներ Աբհուահիլէրինին արասընտա ղարպի մէսէլ տէրէճէսինտէ ա՛էսսէվի պիր եէմին տիր։ Պաշ իլէ եէմին էմէմք է՛օմ իլէ եէմին էմէմք տիր. նա՛նի՝ էյէր սէօյլէտիյիմ կէրչէք տէյիլ իսկ, է՛օմիւմ հէլաք օլսուն տէմէք տիր։ Ա՛աբին է՛օմիւ վէրէն՝ Ա՛ԼԼահ տըր, վէ պունուն իշինն է՛օմն իլէ եէմին էմէմք՝ Ա՛ԼԼահ-լէ եէմին էմէմք տիր։

37. Պէ՛լի՝ պէլի, Ա՛օ՛դ՝ եօգ։ Ա՛եօղլէրինիզ՝ կէրչէքլիյէ մուվաֆըգ օլսուն. վէ օնլարա հիչ պիր եէմին գաթմադըգըն իդդիար օլունաճագ շէյի սատմէճ իդդիար՝ վէ ինչեար օլունաճագ շէյի սատմէճ ինչեար էտին։ Յակ. Բ. 12։ — Ա՛պոսթոլոսն պըր։ Ա՛՛նի պիր եարատմադ նիւրեքաէն՝ եախօտ եարատմադ օլսուն շէյլէթանտան տըր. Ա՛ահիհ Ա՛Ռրիսթիան օլուպ՝ Ա՛Ռրիսթիան է՛օմիւնէ սիւրէն պիր ատմ՛ պիր շէյի թատըգ եա ինչեար էյլէտիյի զէման, սէօյլէտիյինի ինանտըրմադ իշինն՝ քէնտի սատէ սէօզիւ քիֆայէմ էտէր, վէ հէմինէ ասլա մուհթաճ տէյիլ տիր։ Ա՛աքին պէլի ա՛քս՝ նէմին էմէմէյի քէնտինէ ա՛տէթ էմէմիշ օլան քիմսէ՝ օնուն նէմինէյէրի հէր նէ գատար չօգ իսէ, օնա կէօրէ օնուն սէօյլէտիյինէ տախի շիւպհէ օլունուր։ Ո՛իրա պու վէճհիլէ նէմին էմէմէյէ գօրգմայան եալան տախի սէօյլէմէյէ գօրգմազ։ Ի՛չինճիւ թէնպիհի պունճիլէյին պօզան՝ տօգուզունճու թէնպիհի տէ պօշմադա վազիֆէսի

Digitized by Google

ըստուան զիչատեսի՝ եարտամազ-
ատան տըը ։

օլմազ ։ Պօշունա եէմին էթմէք՝ տայիմա պիր փասիտ հիւրէյէ ձիշանէ տիր ։ Ալ էխտուտաա՝ էլ-էբիմիչէ՝ կէօզէրիմիզէ՝ վէ ճան-ըարըմըզա՝ եաֆօտ ախէրլէրին թէնէլէրինէ վէ ճանլարընա ան-տ վէ եէմին վէ պէտտուա՝ էթմէք տէ պէյլէ տիր ։ Պու եէմինլէր՝ ղայէթ գօրգուլու պիր տէրէճէ եարտամազ նէյազլար՝ եա՛նի պէտ-ատուա՛լար տըը ։ ()նլար՝ Ալլահըն նազարընտա ղայէթ մէքրուհ տուր ։ Ազթ. ԻԳ. 10 ։ Իմտի Ալլահ էյէր պիզի՝ քէնտի իւզէ-թիմիզէ օնուն ինթիգամ ու ղազապըը իսթիտա՝ էթտիյիմիզ զէման աէօզիւմիւզտէ թուրթա-քագ՝ աէր ա՛գապ պիզի ճէհէնէ-նէմ կէօնտէրէճէքսինիզ օլսա, հէր վէճէհիզէ հագգ տէյի՛մի ։ Ալ-լահ՝ Ի՛սապ՝ Վէյիստա՝ վէ Ալ-լահ Իա՛սա՛լանըն պագի իսմի շէ-րիֆլէրինին հիչ պիրինի՝ սէօյ-լէտիյիմիզ շէյլէրի ա՛զիմ կէօս-թէրմէք՝ եա քէնտիմիզ՝ եաֆօտ ախէրլէրին իւզէրինէ պիր պէյա ու միւսիպէթ իսթիտա էթմէք իչինն ասլա գուլանմազը տէյիլ իզ ։ “ ()նուն ատը մուգատտես վէ հիյապէթլի տիր ” (Ազթ. ճԺԱ. 9) . վէ պիզ օնու՛. կէրէք առա՛տա վէ կէրէք սէօզպէյէ արատընա՝ ա՛զիմ թէվազո՛ւ վէ թա՛զիմ իլէ զիքր էմմէլիւ-յիզ ։ “Ինշալլա՛հ” , “Մաշալ-լա՛հ” “Ալլահա սըղընտըդ” “Ալ-լահ իրազ էյլէսին” , “Ալլահա

38 Իչթիտինիզ քի՝ կէօզ պէ-տէլինէ կէօզ, վէ տիշ պէտէլի-

էմանէթ” , վէ պուննուն կիպի ապիր թա՛պիրլէրի՝ սէօզպէյէ ա-րատընտա՝ սաաէճէ ևիւրէք փաք-լըզը վէ ա՛զիմ թէվազո՛ւ իլէ սէօյլէմէլիյիզ ։ Ալ-աքին աղըա-մըզտան չըգանը փիքր էմմիյէ-րէք՝ պու թա՛պիրլէրի հէման նասըլ օլուրսա օլսուն պօշ ևէրէ գուլանտըղըմըզ վագըթ՝ Ալլա-հըն ա՛զիզ իսմինի թահգիր է-տէրիզ , վէ իչինճէյիւ թէնպա-հի պօզմուշ օլուրուզ ։ Ալ է ա-զիմ նօմօս վէրիճինին պու թէն-պիհէ վէյտիյի թէֆսիրէ կէօրէ՝ “պահլըմա իֆթիհխաարէտերիմ”, “ուզուր աչըդլըղըմա թէչէքքիւր էտերիմ” , վէ պուննուն կիպի թա՛պիրլէր մէմնո՛ւ տուր ։

38. Կէօզ պէտէլինէ կէօզ։ Պու գանուն՝ Էչ. Իա. 18. 19. 22—27։ Պ. Լա. Իփ. 18—20։ Բ ()էն. ծթ. 19—21 պու-լունուր ։ Պու գանուն՝ զապիթա-լէրէ մահսուս վէրիլմիշտիւր, քի տա՛վալսըը տինկէյիպ փասլ էթմէյէքտէն սօնկրա՝ միւճրիւմիւն իւզէրինէ գասդահճէլընա կէօրէ հիւքմ էթմինլէր , վէ ճէզասընը վէրմէքտէ՝ պուննան աչրըը կիթ-մէսինլէր ։ Ալ է պու գանուն՝ պիր քամիլ սիճիլ սայըլմարաչ՝ լուհունճա վէ ա՛լէսսէվի մա՛-նասընճա հէփ Վէրսիթիան նօ-մա վէրիճինլէրինտէն՝ հաքիմլէրէ տա՛վա կէօրմէքտէ պիր գանուն տէյիւ գապուլ օլունմուշ տուր ։ Ասքին քանթիպլէր՝ օնու սատէ-

Digitized by Google

նէ տիշ տէնիլտի ։

39 Ը՛մմա պէն սիզէ տէրիմ ձէ զապիթլէրին հէօքիւմթինէ սիր շէրիաթի գանունու պրա-
ղաճագլարը նէրինէ, օնա էյլէ սիր մա՛նա վէրսիլէր քի, կէօյա օ՝ ինսանա քէնտի իշլուն ինթի-
գամ ալմադա՝ վէ պիրինտէն սիր քէսիր կէօրտիյիւ վագըթ օնու կէրի տէօնտէրմէյէ բուլսաթ
վէրիր ։ Ո՛նլարըն էօյրէնմտիյի պու իտի քի, էյէր պիր ատէմ սէնի վուրսա, սէն տէ օնու
վուր. էյէր սանա պիր զարար հէտիսէ, սէն տէ օնա սիր զարար էյլէ ։ Պու՝ նօմնսուն մա՛-
նասընը վէ մէրամընը՝ պիր գապա թարդ իլէ թէրս անկլամմագ տըր. վէ կէօսթէրիյօր քի, պէօ-
յիւք մուա՛լիմլէրին՝ վէ նուֆուզ սահիպլի ո՛ւմումի տին խօճալա-
րընըն վէրտիյի թէֆսիրլէրի տա-
յիմա թէֆթիշ օլունմայընճա գապուվ օլունմալը տէյիլ տիր-
լէր ։

39. Ը՛մմա պէն պիզ փէրմ ։ Ո՛ովսէյին նօմնսու տախի պէօյ-
լէ տէմի՞զմի ։ Ը՛նքի Ը՛Հտ տախի՝ Ը՛ննի Ը՛Հտ գատար էօճ ու ին-
թիգամա զըտ տըր ։ Պագ՝ Գ Կո. ժթ. 18 ։ Ա Մոփ. ԻԴ. 10—
15 ։ ԻԵ. 31—34 ։ ԻՋ. 8—10 ։
Յոբ ԼԱ. 29—31 ։ Ը՛սա. Ի.
22 ։ ԻԴ. 29 ։ ԻԵ. 21, 22 ։
Ը՛սմ. ԺՐ. 17—21 ։ Ա Մնե.
Ե. 15 ։ Յակ. Ե. 6 ։ Ա Պէտ.
Գ 9 ։ — Ն՛ապահ էտէլը պու-
մայասընը ։ Ը՛ննի պիր ա՛գրլը
պապա տախի քէնտի եվլատը-
քի՝ եարամազա գարշը տու-
մայասընըզ. լաբին սաղ նանա-
ըննա պէյլէ տէր, վէ հէր պիր
ա՛գրլը խօճա տախի քէնտի շա-
յիրտէրինէ պէյլէ տէր ։ Ո՛
օնլարը՝ պիրի պիրինէ վուրմազա
դայվէրմէզ. լաբին օնլարա էմր
էտէր քի, էյէր պէտ պէրինգէն
պիր շէքվէլէրի օլուրսա, քէն-
տինէ կէլմէպ սէյլէսինլէր ։ Ն՛յէր
պիր թէքտիր եա թաղլըր իգթի-
զա էտէրսէ, օ տէր քի, "Ո՛նու
պէն էտէճէյիմ" ։ Ն՛էհովանըն
տէտիյի տախի պու տուր. "Ն՛ն-
լիդամ պէնիմ տիր. ճեղլայը պէն
վէրէճէյիմ" ։ Ն՛էզ. ժ. 30 ։ —
Ա՛ղ եանազընա վօրանա ։ Գուր-
թարըլճմըշընըն պուրսատա պիզէ
վէրտիյի վէ Ը՛նտի Ը՛նթրդըն
եանի Ն՛սքի Ը՛նտին թէքմիլէն
էօյրէնմտիյի գանունն պու տուր
քի, եարամազա գարշը տուր-
մամաըօրը, եա՞նի պիզէ քէօ-
թիւլիւք էտէն եարամազ քիմ-
սէլէր իլէ զըտլաշմայընդ թէհամ-
միւլ ու սապր էմմէլիյիզ ։ Ն՛ա-
քին պու ա՛լէսսէվի գանուն պի-
լէ՝ քէնտի աշիքեարէ մա՛նա-
սընտան աշըրը թէֆսիր օլուն-
մալը տէյիլ տիր ։ Օ՛խրա թա-
պիա՛թըն նօմնսու՝ վէ Ը՛լահա-
նի հէմ ինսանի նօմնալարըն ճիւմ-
լէսի՝ պիր գաթիլ քիմսէնին է-
լինտէն է՛օմրիւմիւզ թէհլիքէտէ
օլտուղու ղէման օնու հրփզ էթ-
մէք իչուն գարշը տուրմամընդա
հադգ վէրիրլէր ։ Ն՛յէր պիր խըր-
սընըն է՛օմրինիւ գալտրմագ
պա՛զը քէրլէ հադգ օլա պիլի-

Digitized by Google

սէնին գաֆթանըրը ալմագ խա-
ղէյէնէ՝ ֆէրաճէնի տէ օնա
պրագ ։

40 Ի՞նչ սէնինէ տալա՝ էտիպ
ղընա վուրանա՝ օպիրինի տէ օնա
աէօնաէր ։

յինտէն (Գ-ոծ · ԻՌ · 25) պէյան
օլունուր ։

40 . Ինչո՞ւհետև պէ ձնա պրոֆ ։
Գ-ո՛ւ · Զ · 29 ։ Պունատան էվ-
վէլքի խանէտե Յ՝ֆէնտիմիզին
սէջլէտիյի՝ լէղլաչէթ ու լիւս-
վայլեզ պապընատա օլուպ՝ ա՛լէլ
խուսուս ի՛թիպարա պագար ։
Պուրատաքի տախի օնուն կիպի
է՛օմիւրէ պագար պիր շէյ տէյիլ
տիր. իլլա եաըընըզ մալա տո-
դանըը պիր շէյ տիր ։ Պիր միւ-
ղէվիր քիմսէ՝ մասլահաթըն օ-
նա վէրտիյի գօլայլըզը՝ եա շէ-
րիաթտէն անկլատըղընը քէն-
տինէ ֆուրսաթ սայարագ՝ թահ-
մին օլունուր քի , պիղիմ իլէ տա՛-
վայա գալդըպ՝ պիղի չօգ սըգըն-
թըլարա վէ քիւլլ իչէթլի մասա-
րըֆլարա կիրիֆթար էթմէք
սէվտասընտա տըր ։ Ա՛յա պիղիր
քի օ՝ հաքիմէ րուշվէթ եէտիր-
սին , վէ օյա պիղիր քի՝ պիզ
Ա՛ֆրիտիան օլտուղումուզ իչիւն՝
պիղէ ա՛տայէթ օյաճաղընա՝ սայ-
քի մէմիւ՛ էտէմէղ կիպի օյա-
լըմ ։ Ա՛էր նէ իսէ, հէմ պու-
միսլիւ մատտէլէրտէ՝ Յ՝ֆէն-
տիմիզ պիղէ նասիհաթ էտէր քի,
պիր ինթիգամ ալընճը րուհ իլէ
մէհքէմէլէրտէ վէ գաւրուլարտա
սիւրիւքլէնէրէք ուճու կէլմէղ
տա՛վալարա վէ նիղա՛լարա մէշ-
ղուլ օլաճաղըմընդա, քէտէր ու
ղալար չէքմէյէ րսպի օլմալը-

ղօր իսէ , (պագ Ն-Լէյ ԻՌ · 2 ,
3), պիր գաթիլին է՛օմիւնիւ
գալըրմասը նէ գատար տաճա
զիյատէ հադգ օլմալը տըր ։
Ա՛ֆրիտոս քէնտիսի՝ պու սէջլէ-
տիքլէրինի՝ քիւչիւք մատտէլէր՝
վէ րուպարէն մէհէլսիղ շէյլէր
խուսուսընտա սէջլէյօր . վէ
պիզէ էջրէտիյօր քի , պու շէյ-
լէրթէ՝ ինթիգամ ալաճաղըմընդա
եախօտ նիղա՝ վէ տա՛վալարա
գալդրշաճաղընըղա պէտէՀ զի-
յանա սապը ու լէհէմիսիւլ էթ-
մէյէ պօրճլուլուզ ։ Պուրատա
իլգ զիքը էթտիյի՝ պիղէ սիլէ
վուրանլար իչինն տիւր ։ Պիղէ
վուրանա պիղ տաճի վուլուաճա-
ղըմզդա՝ զավզա վէ նիղա էտէ-
ճէյիմիզէ՝ օպիր եանագտան պիր
շամար տաճա եէմէսինէ սապը ու
թէհէմիսիւլ էթմէսինի տաճա
խայըրլը սայմալըյըզ ։ Գ Ն-ոթ ·
ԻՌ . 24 , 25 ։ Ն-ոբ ՃՋ · 10 ։ Ն-
ո՛յ · Ծ . 6 ։ Ա՛ԷՔ . Գ . 25—32 ։
Ա՛ո՛բ . ԻՋ . 67 , 68 ։ Գ ո՛ւ ·
ԻՌ . 64 ։ Ա Պեփ . Բ . 20—22 ։
Ա՛աքին Յ՝ֆէնտիմիզ պուրատա
պիղի՝ քէնտիմիզէ օլան զարար ու
քէտէրին նահագ օլտուղունու
սէջլէմէսինի՝ վէ էհրիամ ու զա-
պիթին հիմայէսինի խամիտա՝
էթմէսինի մէն՝ էթմէյօր ։ Պու՝
Յ՝ֆէնտիմիզին քէնտի ի՛պտէ-
թինաէն (Ն-ո՛ · ՃԸ . 22 , 23),
վէ Պօղոս Ա՛էսուլուն էօրնէ-

41 Ալ է ասանա պիր միլ կլնդէյ անկարևա էտէն քիմնէ իլէ՝ ի-

ՀԲՂ ։ Պօղոս Լիկաուլ տախի պէօյլէ նասիհաթ վէրիյօր ։ Ա Կօրնթ. Զ. 7 ։ Լ՚ֆէնտիմիղին պուրատա վէրտիյի նասիհաթ՝ աշխքեարէ պու տուր քի, պէվ պահանա ըբտըքը էնդէյ ֆուղ ուֆաքըլըֆէքտիքէ՝ նիղա՝ վէ խուսուսէնէ օլմասըն տէյիւ՝ զարար ու քէտեր չէքմէյէ րաղի օլմալըՀԲՂ, վէ մնասլահաթըմըզը Լ՚ալահա հավալէ էճմէլիյիղ ։ Ասահակ պէօյլէ էյլէտի ։ Ծննդ. ԻԶ. 19—22 ։ Լ՚աքի Լ՚Աբրահամիանլար պէօյլէ էյլէտիլէր ։ Եբր. ժ. 34 ։

41. Լ՚Ալաբա ։ Պու՝ էսքի Փարիսի պիր լուղէթ տէր ։ վէ Փարսիսէհաններն պիր էյի պիլինմիշ ա՚տէթինի պէյան էտեր ։ Փատիշահըն էմրու ֆէրմանլարըրնը մէմլէքէթին հէր պիր թարաֆընա էճմիյէթ իլէ՝ վէ չափուգ եէմինիշիուէք իչինն՝ Կիւրոս փատիշահ մէմլէքէթին հէփ ճահատէ եօլլարընտա պիրի պիրինտէն իգնիդա էճմիյի գահատար ուզագ մէնզիլհանէլէր գուրմուշ իսի ։ Լ՚ամի կէօճիւրիւլէճէք խահպէրի՝ պունլարըն պիրինտէն օպիրինէ թէսլիմ օլունարագ՝վարահաճաղը հէրէ սաղ սէլիմ՝վէ թէզ հէմիշհէրիսի ։ Պու մնհալլէրտէ տուրան զապիթլէր՝ հէր տահմի՝ աթը՝ նա պէկիրի՝ տարապալը՝ գահըղը վէ կէմիյի՝ պու խուսուս իչինն ղոր իլէ անկոթայէ թուրհա պիլիրլէրիսի, շէօյլէ քի՝ փատի-

քի ժէ կիթ ։

42 Լ՚Ենտէն տիլէյէնէ վէր, վէ

շահըն էմլէրինի հէրինէ թէկ կէօճիւրմէյէ գատիր օլսունլար ։ Լ՚ֆէնտիմիղին պուրատա անկլամմաղա իհթէմիյի՝ պու ա՚տէթին իձլասը խուսուսունտա տըր ։ Ա՚տէյօր, սէնտէն՝ պիր միգտար հօլ կիմսէյիլէ եարատըմ՝ մահաղուպ էտէն մէմլէքէթի հիւքիւմդարինէ գարշը տուրաճաղընա՚տահա էյի տիր քի, իքի քերրէ օլ գատար միդտար հօլ կիտիպ՝ օլ մահաղուպու իճրա էյլէյէսին ։ Էր պիր էյի րա՚յա՚ տէվլէթին պու միսիլիւ պիր էմրինէ՝ քէնտի հագդընտա նահադ կէօրիւնսէ պիլէ՝ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէզտէն իհթա՚ահ էտեր ։ Ա՚խրա օնա հէր իհթա՚ահսըզլըգ էտէն՝ մահպուս օլմաղա՚ ճէրիմէ վէրմէյէ վէ եօլտուրուլմէյէ պիլէ՝ քէնտի էօնինէ պիր հօլ աչար ։ Լ՚իշպու անկթա ա՚տէթի՝ Էռովմա տէվլէթինտէ տահի վար ըտը։ վէ պունճիլէյին՝ Լ՚Աբրահտան օլ իւղէրինէ խաչլանաճագ օլտուղու խաչը գալտրըմաղա՝ Կիւրենալը Սիմոնա անկթա օլունտու ։ Ա՚ոպ. ԻԷ. 32 ։ Ա՚ոբ. ժԵ. 21 ։ Էաղըր պուլունան հիւքիւմէթլէրէ իհթա՚ահ էճմէք մահտէհի խուսուսունտա՚ պահգ Էռովմ ։ ժԳ. 1—7 ։

42. Լ՚Ենտէն պիլէյէնէ վէր ։ Պու՝ ա՚յէտսէվլի պիր գանուն տուր. վէ հէմ նօհա վէ փէյղամպէրլէր՝ հէմ տահի Լ՚ենճիլ՝ պունուն հրփզ օլունմասընը

Digitized by Google

սէնտէն էօտիւնճ ալմագ իսթէ-
յէնտէն եիւզ չէվիրմէ ։

պիզտէն թալապ էտէրլէր ։ Բ Ո-
ՐՔ · ԺԸ · 7—14 ։ ՀՅՈՒԲ ԼԱ · 16
—22 ։ Ա՞ՍՄ · ԼԱ · 21 · 26 ։ ՃԺՐ ·
5 · 9 ։ Ը՞ՍԿ · Գ · 27, 28 ։ ԺԱ ·
24—26 ։ ԺԹ · 17 ։ ՀՈՂ · ԺԱ ·
1, 2 · 6 ։ ՆԵՄ · ԾԲ · 6—11 ։
Գ՚ՈՒԹ · Դ · 27 ։ Ա՞ՄՈՒ · ԻԸ · 35
—45 ։ Գ՚ՈՒԿ · Զ · 30—36 ։ ԺԱ ·
41 ։ ԺԴ · 12—14 ։ Ա ՏԻՄ · Զ ·
17—19 ։ ՆԵՐ · Զ · 10 ։ ԺԳ ·
2 · 16 ։ ՅՈՒԿ · Ա · 27 ։ Բ · 15,
16 ։ Ա ՅՈՒԴ · Գ · 16—18 ։ Ա՚ա-
ռագայ լայրդ օլմայան պիր
քիմսէյէ պա՚ըը քէրրէ վէրմէսի՚
ասիհան մուհճաճ օլանը պօշ
կէօնաէրմէքտէն էյի տիր ։ Ա՚էր-
մէյի քէնտիմիզէ ա՚փէն էճմէք՚
էյի չէյ տիր ։ Ը՚նէրլէրին մուհ-
ճաճ օլտուգլարընը պիլտիյիմիզ
զէման՝ նալընըլ տիլէտիքլերի
վագըճ տէյիլ՝ իլլա սէմավի փէ-
տէրիմիզ կիւպի՝ օնլարա տիլէմիզ-
աէն վէրմէլիյիզ ։ Ա՚է պու ճիւմ-
լէ իլէ պու ա՚լէասէվի գանունա
պէօյլէ մանա վէրիլմէլի տիր քի ,
ֆամիլեալարըմըզա օլան պօրճ-
լարըմըզա վէ հագդա վէ իսպա-
րտա տայիր ալմէր խուսուսլա-
րա զըտտ կէլմէմէլի տիր ։ Ա ՏԻՄ.
Ե · 8 ։ Ինչ իշլէմէյէ գատիր օլան
քիմսէլէրէ վէրմէք՝ թէնպէհլիյէ
զայրեթ ու բուխսաթ վէրմէք
տիր ։ Բ ԹԱԽ · Գ · 10—13 ։ Վ՚ՀԸ-
զլէք հէր պիր լայըգսըզ ատէմ-
ապչէ էօտիւնճ վէրմէք՝ մալը եա-
պանա աթմագ վէ իշսիզլիյէ
զայրեթ ու բուխսաթ վէ

43 Ինչհեթինիզ քի՝ սէնիլտի-
Գ՚օնշուննու սէվմէսին , վէ տիւշ-

միւսրիւֆլիյէ հէմ գապահաթ
եօլունա եարտըմ եէթիշտիրմէք
վէ ֆամիլեալարըմըզը հէլաք եօ-
լունա սիւրիւքլէմէք տիր ։ Ի՚աքին
սըգլէթտէ օլան պիր ադրապայա
եա տօսթա եա գօնշուլա՝ պիզ-
տէն էօտիւնճ թալապ էթտիյի
վագըթ՝ էլիմիզտէն կէլտիյի գա-
տար եօգ տէմէլի տէյիլիզ ։ Ո՚ն-
լար պու վէճհիլէ պիզէ կէլտիք-
լէրի զէման , տայիմա սնլարը գա-
պու էթմէլիյիզ · վէ ֆայըդասըդ՝
հէմ էմանէթի ու րէհբին ալմաղա
պիր չօգ զ՚ըլամայարագ (Ն՚էյ
ԻՌ · 25—27)՝ օնլարա էօտիւնճ
վէրմէյէ հաղըր օլմալըյըզ ։

43 · Գ՚անշուննա սէվմէյին ։ Գ Եօթ.
ԺԹ · 18 Գ՚ՈՒԹ · ԺԹ · 19 ։
ՌԻ · 39 , 40 ։ Գ՚ՈՒԿ · ԺՌ · 31—
34 ։ Գ՚ՈՒԿ · Ժ · 27—29 ։ Ը՚ՈՒՎ.
ԺԴ · 8—10 ։ Գ՚ՈՂ · Ե · 13, 14 ։
ՀՅՈՒԲ · Բ · 8 ։— Ա՚Ն ԳՒՆՇԻՆ-
ԳԵՆ Է՚ԲՏՀ ԷՕԳՒՆ ։ Գ՚ՈՆՇՈՒԼԱ-
ՐՐՈՆԸ ՍԷՎՄԷՔ ԹԷՆԱՓՀԻՆԷ՝ ՔԷՆ-
ԹԻՍԼԷՐ ՎԷ ՓԱՐԻՍԷՑԻԼԷՐ ԵՕ-
ԼԸՆԸՂ ՔԷՆԹԻ ՄԻԼԼԷԹԼԷՐԻՆԷ՝ ՔԷՆ-
ԹԻ ՓՐՈԳԱԼԱՐՐՆԱ՝ ՔԷՆԹԱՀ ԻՍ-
ՍՐՄ ՈՒ ԱԳՐՈՒԱՊԱԼԱՐՐՆԱ՝ ՎԷ ՔԷՆ-
ԹԻ ՏՕՍԹԱԼԱՐՐՆԱ ԱՊԱԳԱՐ ՏԷՅԻ-
ՄԱ՚ՆԱ ՎԷՐԻԼԼԷՐ ԻՍԹ. ՎԷ ՕՆԼԱՐ
Օ Լ ԹԷՆԱՊԻՀԷ՝ ՊՈՒՆՈՒ ՏՕՍԹԱԹ՝ ԵՍ՚-
ՆԷ "ՏԻՒՇՄԷՆԻՆՏԷՆ Լ՚ՔՐԱՀ Է՚ՏԷ-
ՍԻՆ"Ի ԶԱՄԱՆ Է՚ԹԻՒԼԷՐ , ՔԻ ԿԷՕ-
ՅԱ ՊՈՒ ՏՈՍ՝ Գ՚ՈՎՍԷՍԻՆ ԹԷՆ-
ՊԻՀԼԷՐԻՆՏԷՆ ՏԻՐ ԿԻՒՊԻ ։ Ը՚ՆՃԱԳ
ՊՈՒ ԳԱՆՈՒՆ՝ Է՚ՅԻՐՉԻ Ն՚ԷՆՀՈՒԱՒԻ
ԻՍԱՊԻԼԷՐԻՆԻՆ ԹԷԼԻՓՀԱՄԼԱՐԸՆ-

Digitized by Google

տօղտուրուր, հէմ հագ վէ նա-
հագ քիմնէլէրին իւղէրինէ եաղ-
մուր եաղտրըրը։

46 Օվրա էյէր սիղի սէվէն-
լէրի սէվիւսէնիլ, նէ՞ էձրինիլ
օլուր, կէօմրիւքճիլէրտախի հէ-

քին Ալլահ սատըգլար իլէ նա-
հագլարըն պէյնինտէ պու ֆէր-
գի՝ հէր կիւն էտէ պիլէր. վէ
պէզլէ իքէն տէ՝ ա՛զիմ մէրհա-
մէթի իլէ էհմէյօր։ Ընուն ա-
զիմ թէհամմիւլիւ վէ էյլիւլի
սէպէպինտէն՝ ինսանլարըն էն
եարամազլարը՝ ընուն մուգատ-
տէրինին նէյմէթլէրինտէն ա-
խէրլէրի իլէ պիրլիքտէ միւսաւի
հիսսէտար օլուրլար։ Պունտան
էօյրէնիլիր, 1 Տիշարըտան կէօ-
րիւնէն հալ՝ ինսանըն աչարընըն
մէհէնկի տէրէճէ տիր։ 2 Սատըգ-
լար՝ էն էյի նէյմէթլէրինի պու
տիւնեատա ալմայօրլար. լաքին
օնլար քէնտի միրասլարը իչիւն
պէքլէմէլի տիրլէր։ 3 "Գիհնա-
լար" վէ "նահադլար" կէլէճէք
ա՛զապ ու ճէզա իչիւն սաղլա-
նըրլար։ Պու թէճրիւպէ տիւն-
եասընտա պուլունտուգճա՝ օնլար
հիւնէճ ըշըզընա վէ նաղլուրա
վէ էօմրիւն հէմ նէյմէթլէրինէ
Ալլահըն էն էյի տօսթլարը իլէ
պէրապեր պիրլիքտէ հիսսէտար
տըրըլար. լաքին պունտան ջզա-
տըգլարը կիմսի՝ անտէ օլ էպե-
տի ֆէրը աշիքճար օլուր. վէ
պու հէլտրան պիճն նէյմէթլէրին
հիչ պիրինի արմըգ պիր տա-
հա էպէտէն կէօրէճէքլէրի հօդ
տուր։

46. Նէ՞ էճրինիլ օլուր։ Ն-
յէրսիզ՝ քնանմայըէրինիզին մա-

46 Օվրա էյէր սիղի սէվէն-
լէրի սէվիւսէնիլ, նէ՞ էձրինիլ
օլուր, կէօմրիւքճիլէրտախի հէ-

լիմաթընա կէօրէ՝ հաղընըղ սիղի
սէվէնլէրի սէվիւսէնիլ, սիղ՝ պի-
ղարուղ ու պիճարաճ տէյինտէ-
նիլ. իլա պիճմիւն պիճմիւնէ
մէնֆաա՛թի նէֆսիյէնիզի արա-
յանլարընընը։ Ինչին՝ ինսանա
սահիհ մուհապէճմինիզ հօգ
տուր. իլա հաղընըղ մէնֆաա՛-
թիզ պագարընընը. պունուն ի-
չիւն մէտէհ ըսընըգ տէյինտէնիզ։
Ինիզ էյիլը էտէնլէրէ էյիլը էմ-
մէք՝ սահեճէ պիր պայաղը ինսա-
նէյէմմէտէն ի՛պարէթ տիր, քի
պունա տէմմիմ հայվանլար ա-
րասընտա՝ ինսանլարըն էն ֆէնա-
լըղը արասընտա պիճ պիր չօղ
էօրնէքլէր կէօրիւրիւղ։ Լաքին
Ալլահ ինչիյէմմէտ՝ պայաղը ինսանի-
յէէմտէն նէհայէմսիզ իւսթիւն
պիր շէյ տիր։ Ղօ-ք. չ. 32—35։
Ն Պէռ. Բ. 20—23։ — Ինօմ-
րէ-տճէ-լէր։ Ի՛երկի թահսիլտար-
լարը։ Ն՛էհ-տահսիճան՝ Հոռմա
իմիէբռահիմօղլարընըն հիւքմիւ ալ-
լընտա պիր էյալէթ իտի։ Ն՛է-
հուտիլէր իչուռ էճնէպի հիւ-
քիւմէթինի պօյունտուրուղունու
ա՛զիմ սապըրընըղ իլէ չէքեր-
լէրիտի, վէ վէրկիլէրի փէք պէօ-
յիւք կէօնիւլսիղ իւք իլէ վէ
նաչարի էտա էտէրլէր իտի։ Պու-
նուն իչիւն պու վէրկիլէրի թահ-
սիլ էմմէյէ մէմուր օլանլարա՝
պէօյիւք իլրահընըղ իլէ նապար
էտէրլէրիտի. վէ պու մէսլիւ-

Digitized by Google

ման պատուհ էթմէկլէ՞ր մի ։

47 Ալ՝ էյէր եալընըզ գարըն-
տաշլարընըզա սէլամ վէրիրսէնիզլ
նէզլյատէ էտէրսինիզ կէօմրիւք-

պիր մէքրուհ իշէ՝ ճիպլէթի ալ-
չագ վէ գափըճը վէ զալըմ վէ
է՛օմիւ ճէնա քիմսէլէրտէն մա՛-
տա փէք ազ ատէմ էլ գօր իտի ։
Պունլար Յէհուտիլէրին ի՛նտին-
ա՛՝ խըրսըզլարընը՝ զինաքեարլա-
րընը՝ քիւճիւրպաղլարընը՝ վէ էն
ֆասխ քիմսէլէրին ագրանը սա-
յըլըրսը ։ Ա՛ոդ · թ · 10, 11 ։
ժԱ · 19 ։ ԺԸ · 17 ։ ԻԱ · 31, 32 ։
Պ՛օղ · ժԵ · 1 ։ ԺԸ · 11 ։ ժԹ ·
2՝ 7 ։ Լ՛իէր սատագաթըմըզ՝
քեաթիպլէրին վէ փարիսեցիլէ-
րին սատագաթընտան իւաթիւն
օլմազա ֆարզ իսէ (պագ խանէ
20), կէօմրիւքճիւլէրին սատա-
գաթընտան նէ՛ գատար տահա
զէյատ իւաթիւն օլմազը տըր ։

47 · Նէ՞ զէյոպէ եուբէյնէզ ,
փարիսեցիլէր՝ քէնտի գարընտաշ
ատ ատաթլարընա սէլամ վէրիր-
լէրիտի · լաքին կէօմրիւքճիւլէր
ատ էյլէ էտէրլէր իտի, վէ փուռ-
փէրէսնէլէր տէ էյլէ էտէրլէր ։
Յոմտի պիզ տայիմա քէնտիմիզէ
սիւաթ էթմէզլիյիզ քի օնլարտան
նէ՞ զէյատէ էտէյօրուզ. տիւն-
եավի գօնշուլարըմըզտան զէյա-
ատ նէ՞ էտէյօրուզ ։ Պիլ օնլար-
տան՝ զէյատէ պիլիրիզ, զէյատէ
սէօյլէրիզ, զէյատէ իգրար էտէ-
րիզ, լաքին զէյատէ նէ՞ էտէ-
րիլ ։ Օնլար՝ էյլէյէ պէտէլէյ-
լէք էտէրլէր. իմտի պիզ՝ քէօ-

ճիւլէր տահի էյլէ էթմէզլէ՞ր մի ։
48 Յոհտի՝ կէօքլէրտէքի փէ-
տէրինիզ՝ քեամիլ օլտուղտա կի-
պի՝ քեամիլ օլուն ։

թիւլիւք պէտէլինէ էյլէք է-
տէրմիյիզ ։ Օնլար.քէնտի տօսթ-
լարընա խաթըրշնազ վէ չէլէպի
տիր · պիզ՝ տիւշմանլարըմըզա
պէօյլէ՞միյիզ ։ Ալ՝ է պու վէճճիհէ՝
օլ ճէլիլ Օ՛ղաթի ա՛զիղէ պէնկ-
զէ՞րմիյիզ՝ քի, պիզ տահա տիւշ-
մանլար իլէն, պիզի օ գատար
սէվտի քի, քէնտիսինի եալընըզ
տօղուշ Օղլունու պիզէ պէտէլ
էզէյէթ չէքմէյէ վէ էօլմէյէ
վէրտի ։

48 · Պէհօմէթ օլսըն ։ Պագ՝
Ծննդ · ժԻ · 1 ։ Պ՛էթ · ժԱ ·
44 ։ ժԹ · 2 ։ Ի · 26 ։ Ր Օրդն ·
ժԸ · 13 ։ Յոբ Ա · 1 ։ Ր · 3 ։ Ա՛ոդ.
ԼԸ · 37 ։ Պ՛օղ · Զ · 36 ։ Ր Կորնթ.
Ե · 1 ։ ժԳ · 9. 11 ։ Եփես · Ե ·
1, 2 ։ Փիլիպ · Գ · 12—15 ։ Կող.
Ա · 28 ։ Դ · 12 ։ Յակ · Ա · 4 ։ Ա
Պէտ · Ա · 15 ։ Պ՛էեամիլ լու-
ղէթի իլէ Թէրճիւմէ օլան Յու-
նանիճէ լուղէթինին մա՛նասը՝
Թէմամ օլմուշ՝ պիճմիշ՝ հէր պիր
խուսուստա Թէքմիլ՝ փաք՝ ա՛զիղ
տիր ։ Պիր իշ խուսուսունտա
սէօյլէնտիյի զէման, հէր պիր
Թարաֆը պիճմիշ վէ եավբըլա-
ճագ եէրի գալմամըշ անկլաշը-
լըր ։ Յոհան խուսուսունտա սէօյ-
լէնտիյի զէման՝ տինինտէ գու-
սուր եօգ անկլաշըլըր ։ Պունճի-
լէյին Յոհուն տինտաըլըղը Թէք-
միլ վէ գուսուրսուզ՝ վէ հիչ պիր

Digitized by Google

մեննատէն իքրահ էտէօին ։

44 Ա՛մմա պէն սիլէ տէրիմ տա պիր չօգ պուլունուր՝ վէ չօգ նէրլէրտէ պիր գանուն տէյիւ շէհատէթէ կէթիրիլմյօր խսէ տէ, Ա՛յնքի Ա՛ֆտրն հիչ պիր մահալինտէ պուլունմազ ։ վէ ֆիլ վագի՛ օնուն բուհունա վէ եաղըսընա ղըտ տըր ։ Ա՛ագա՛ Ա՛լլահ պա՛զը փութիէրլսէ՛ վէ գօրգուլու տէլէֆճէտ եապմազ՝ միլլէթլերի հէլաք էմմէյէ նիյէթինի թագրիր էյլէյիպ՝ Ա՛սրայէլ էվլատլարընը քէնտիսինին հիւքմի ղազապ էյլէտիյի եապա՝ մազլարըն ճէզասընը թէրթիպ վէ իճրա էթմէյէ սէչմիշ վէ թա՛յին էթմիշ՝ վէ օնլարա տէֆա՝ պէ տէֆա՝ պու խըզմէթլէրինին աստըգանէ իճրա էթմէյէ՝ վէ օլ միլլէթլերիլէ հիչ պիր ա՛տ էմմէմէյէ հէնպիհ էյլէմիշտիր ։ օնլարըն կէօղլէրի մէրհամէթ էմմէյէ՝ վէ էլլէրի էսիրկէմէյէ էմր օլունմուշլարըտըր ։ Ա՛ֆրին պու քէյֆիյէթտէն՝ տիւշմէնլէրինտէն իքրահ էթմէյէ՝ վէ խուսուսա խսէթտիքլէրինի տիւշմէն տայմազա բուխսաթլարը վար տէյիւ տախսի՝ օլ վուգուա՛թլէրտէն Ա՛ֆհուտիլէրին հահամ ու խաճալարընըն չըգարտըղը նէթիճէ փէքը եապմազ խտի ։ Ո՛նլար՝ փութփէրէսթլէրին էրլըհան ու էտէպ խուճալարը կիպի՝ ինսան նէւրէյինին քէօթիւլիւյունէ ա՛զիմ միւսա՝տէէրը էտէրլէրիտի ։ վէ պունտա՝ պունտան ագտէմ պիր գաչ տէֆա՝ զէքր էթմիյի-

քի՝ տիւշմէնլէրինինլէ սէվինի ։ սիլէ պէտ տուա՝ էտէնլէրէ խայր

միլ կիպի՝ քէնտիլէրին սատագամըը նէ գատար նագըս ու ալչագ սլտուղունու պէյան էթտիլէր ։ Պագ՝ 20յէ, վէ 21. 27 խանկէրին շէրհինէ ։

44. Պէն ինչ պէրի՛ Ա՛ովսէչ ղըտտ սէյլէմէյօրում՝ իլլա քեաթիպլէրին վէ վարիսեցիլէրինին թաչլիմաթլարընա ղըտտ սէյլէրիմ՝ — Տէ՛ՀՆէրինիչ ենէն ։ Ա՛յնքի Ա՛ֆտէն վէ Նէնին Ա՛ֆտէն կէթիրտիյիմիզ իչպու աշաղատաքի խսիհխսրաճլէր կէօսթէրիրլէր քի, իքխսինին տախի րուհու պիր տիր ։ Նէյ ԻԳ. 4, 5 ։ Դ Մոսէ. Զ. 22 ։ Բ Ա՛նաց. ԻԸ. 9—15 ։ Յոբ ԼԱ. 29, 30 ։ Ա՛ղ. Է. 4 ։ Լև. 13, 14 ։ Ա՛ֆտ. ԻԳ. 17, 18 ։ Ին. 21, 22 ։ Գ՛ոտ. Զ. 27, 28 ։ ԻԳ. 31 ։ Գ՛ութ. Է. 59 ։ Հ՛ոմ. ԺԲ. 14. 20, 21 ։ Ա Կորնթ. Դ. 12, 13 ։ ԺԳ. 4—8 ։ Ա Պէտ. Գ. 9 ։

Պիրլէ սէյլէն՝ պիրէ քիւֆր էտէն՝ մալըմըղա վէ Ի՛լմիսալարըմըզա վէ նէֆսիմիզէ քէտէր վէրէն պիր ատէմին ա՛մէլ ու տարաքէթինի սէվմէսի միւմքիւնսիւզ տիւր. վէ օնու սէվմէյէ տէյիլ իզ ։ Պիրլ ա՛քս՝ պու միսիլլու ա՛մէլու տարաքէթմէյէ իքրահ էթմէյէ ։ Ա՛ֆրին քէօմիւլիւյէ պէտէլ քէօմիւլիւք տէօնտէյիմէլի տէյիյիղ. պիրլ նիւնէ օլ քիմսէնին նէֆսի իչիւն էյիտէն զայըր շէյ ալղա էթմէմէյէչէ՝ պիրլ օնուն սիվանէլէյինէ վէ տէլիլէ-

Digitized by Google

տուա՝ էտին, սիղտէն իքրահ էտէնլէրէ էլլիք էտին, վէ սիղի ինձիտէնլէր հէմ սիղի գովալայանլար իչուն տուա՝ էտին.

չինէ պագալագ՝ օնու ազըմալըյըղ, միհնէթի ու սըգլէթի վագթընտա օնա նարտըմ էյմէկ ճէհտ էյմէլիյիղ, վէ օնա պու տիւնատա էլլիք էյմէկ վէ ախրէթի իչուն օնուն սէլամէյնի օնա քէսդ էյմէտիլմէյ արամալըյըղ։ Ինձիլին բուհու պու միսիլի տիւր, վէ նօմնատն հէմ փէյղամպէրլէրին տախի բուհու պու միսիլ իւ տիւր։ Ա՝ է պունձիլէյին պիղի ինձիտէնլէր վէ սէյիէնլէր իչուն տուա՝ էյմէկ՝ վէ պունձիլէյին պիղիմ ճէհէննէմէ կիյմէմիլի իսմէյէնլէր իչուն կէյէ կիյմէկէրինի ձարտզ էյմէկ՝ նէ՞ ա՝լէա շէյ տիր։ Պու պիր տին տիր քի, վաճանի ա՝սլիյէսի օլան կէօք կիսի կիւղէ՝ էպէտի փունկարը կիսի փալ՝ աէմամի պաշը կիսի մէրհամէթ-քանի վէ միւրիւվվէթլու՝ սապահընն չինի կիսի ձարզ վէ սէրինն՝ կիւնէչին շա՝լէկէրի կիսի պէրրագ վէ հէր նէյէ նայըլըր՝ վէ Ա՝լլահընն Օղլունուն սինէսինտէն սատըր օլան սէօզլէր վէ տուդուշլար կիսի ա՝զիզ տիր։ Պունուն ճիւմլէսինին իմձատընը էյմէկէ գատիր օլան՝ էսկտի Է՝օմրինն եօլունտա պուլունտուղունա ասլա հիչ պիր շիւսհէսի սլմասընն։

45 · փէաեբէյնէչն օղո-ւլարը ի 16

45 Ամա քի կէօրէյերտէ օլան փէտէրինիզին օղուլլարը օլասընըղ. պիրա օ՝ կիւնէչինի փէնաալարընը վէ էյիլէրին իւզէրինէ օլաոընըղ։ Պիղ՝ տիւշմէնլէրիմիզի սէվմէյիյիղ՝ քի Ա՝լլահ կիսի օալլալսւմ։ Պու միսիլիւ ա՝մէղ ու հարաքէթմէն՝ օ մախսուս պիր թարիղ իլէ հապղ էտեր։ օ հարաքէթի պիղի օնա փէք նապըն կէթիրիր։ պիզի՝ օնուն կիսի էյմէտիրիր. վէ օ պիղի՝ քէնտի միւսարէք փամիլտաորնն ա՝պալարընտան սայըլմադղ լայըղ էտեր։ Պիղ՝ օնուն ի՝սրէթինէ կէօրէ ա՝մէղ ու հարաքէթ էտէրէք օնա պէնկկէրիղ, ա՝յնի պուտնուն կիսի՝ նիճէ չօճուգլար աթալարընն բուհունու նիւրէքլէրինէ ալագ ու գապղ էտիպ՝ օնալարընն ի՝սրէթինէ կէօրէ ա՝մէղ ու հարաքէթ էտէղիյէր, վէ օնալարա պէնկկէրիղ։ Պագ՝ Ա՝տֆն. 6 · 9։ Գ՝ա-է· Զ· 35։ Ն՝էէ· 6 · 1։ Ա Յ՝ե-է· Գ· 9, 10։ — Կէտնէչինէ ֆէնալարընը վէ էյիլէրին էտէրինէ փոդրատրատ, հէմ հագ ֆէնահագ էյմէկէրին էտէրինէ եաղմուր եաղտըրըր։ Յ՝ոբ 16 · 3։ Այամ. Հ՝ոե· 9։ Գ՝ոթ· Ժ6· 16։ Ա՝լլահ սալթ պիր քէրրէհ քէնտի կիսնէչինէ էմր էյիլէտի, քի եարատագ Ա՝ղորըղլարատան ըշղղընը կէրի թուդմասուն, Իսրայէլիլէրին մէսքէնալարընտա իսէ ըշղգ վարըտը։ Պու՝ պիրի պիրի արտրսրրա իւչ կիսն սիւրսիւ։ Ն՝էէ Ժ· 21—23։ Ա՝ա-

տօղտուրուր, հէմ հագ վէ նա-
հագ քիմնէլէրին իւղէրինէ եաղ-
մուր եաղտըրըր։

46 Օվկիա էյէր սիղն սեվէն-
լէրի սեվէրսէնիզ, նէ՞ էճրինիզ
օլուր, կէօմիւրճիլէրտաքի հէ-

քին Ալլահ սատըգլար իլէ նա-
հագլարըն պէյնինտէ պու ֆէր-
գի՛ հէր կիւն էտէ պիլիր. վէ
պէօյլէ իքէն տէ՝ ա՛զիմ մէրհա-
մէթի իլէ էմէյօր։ Ընուն ա՛-
զիմ թէհամմիւլիւ վէ էյլիկի
սէպէպինտէն՝ ինսանլարըն էն
եարամազլարը՝ ընուն մուգատ-
տէրինին նէյմէթլէրինտէն ա-
խէրլէրի իլէ պէրլիքտէ միւսավի
հիսաէտար օլուրլար։ Պունտան
եօյրէնիրիզ, 1 Տիշարըտան կէօ-
րիւնէն Տալ՝ ինսանըն ա՛յարընըն
մէհէնկի տէյէլ տիր։ Ձ Յատըգ-
լար՝ էն էյի նէյմէթլէրինի պու
տիւնեատա ալմայօրլար. լաքին
օնլար քէնտի միրասլարը իչիւն
պէքլէմէլի տիրլէր։ 3 "Գիւնա-
լար" վէ "նահադլար" կէլէճէք
ա՛զապ ու ձէզա իչիւն սագլա-
նըրլար։ Պու հէճճիւսիւֆ տիւն-
եասընտա պուլունտուգճա՝ օճլար
հիւնէշ ըշըղընա վէ նաղմուրա
վէ էօմրիւն հէփ նէյմէթլէրինէ
Ալլահըն էն էյի տօսլարը իլէ
պէրապէր պիրլիքտէ հիսաէտար
տըրլար. լաքին պունտան չըղ-
տըգլարը կիւպի՝ անլատէ օլ էպէ-
տի ֆէրք աշիքնար օլուր. վէ
պու հէզարան պին նէյմէթլէրին
հիչ պիրինի արթըգ պիր տա-
հա էպէտէն կէօրէճէքլէրի հօգ
տուր։

46. Նէ՞ էճրինէճ օ՞ղ։ Յա-
յէրսիզ՝ քանիմիլէրինիզին ճա-

---

46 Օվկիա էյէր սիղն սեվէն-
լէրի սեվէրսէնիզ, նէ՞ էճրինիզ
օլուր, կէօմիւրճիլէրտաքի հէ-

լիմաթընա կէօրէ՝ եաղընըգ սիղի
սեվէնլէրի սեվէրսէնիզ, սիղ՝ պի-
ղարաղ ու պիճաղաֆ տէյիլսի-
նիզ. իլլա պիճաիւն պիճաիւնէ
մէնֆաա՛թի նէֆսիյէնիզի ար-
յանլարընընգ։ Անլին՝ ինսանա
սահիհ մուհապէճճինիզ հօգ
տուր. իլլա եաղընըգ մէնֆաա՛-
թի պազարընընգ. պունուն ի-
չիւն մահէ լայըգ տէյիլսինիզ։
Անիզ էյնիք էտէնլէրէ էյնիք էճ-
մէք՝ սահեճէ պիր պայաղը ինսա-
նիյէթտէն ի՛պարէթ տիր, քի
պունա տէմէյիմ հայվանլար ա-
րասընտա՝ ինսանլարըն էն ֆէնա-
լըգը արասընտա պիրէ պիր չօգ
էօրնէգլէր կէօրիւրիւզ։ Լաքին
Աբրահամ ըղ՝ պայաղը ինսանի-
յէթտէն նիհայէթսիզ իւսմիւն
պիր շէյ տիր։ Գ՚ոէ. Ջ. 32—35։
Ա Պէտ. Բ. 20—23։ — Ալեօմ-
բե-ֆէ-էր։ Ա՚երկի թահսիլտար-
լարը։ Ընհուտիսէան՝ Ջոովմա
իսիէերաճօրլարընըն հիւքմիւ ալ-
մընտա պիր էյալէթ իտի։ Ընե-
հուտիէր իշպու եճնէպի հիւ-
քիւմէթին պոյունտուրուղունու
ա՛զիմ սասպուրպուրդ իլէ չէքէր-
լէրնտի, վէ մերկիվէրի փէք պէօ-
յիւք կէօնիւլսիւզ իւք իլէ վէ
նաչարի էտաս էտերլէր տի։ Պու-
նուն իչիւն պու վերկիվէրի թահ-
սիլ էմմէյէ մէմուր օլանլարա՝
պէօյիւք իքրահդ իլէ նալար
էտերլէրտի. վէ պու միսիլ իւ-

Digitized by Google

ման պունու էթամէզլէ՞ր մի։
47 Ա՝ է էյէր եաղըղը գարըն-
տաշլարընըղա սելամ վէրիրսէնիզ
նէ՞զիյատէ էտէրսինիզ կէօմրիւք-

պիր մէքրուհ իշէ՝ ճիպլէմի ալ-
շագ վէ գափըճը վէ զալըմ վէ
է՝օմիւ ֆէնա քիմսէյէտէն մա՝-
ա վէք ալ ատէմ էլ գօր իտի։
Պունլար Ն՝էհուտիլէրին ի՝նտին-
ա՝ խրօսրզլարընը՝ զինաքեարզա-
րընը՝ քիֆիւրպաղլարընը՝ վէ էն
ֆասխա քիմսէյէտին ագրանը սա-
յըլըրտը։ Ա՝ՈՒՔ · Թ · 10, 11 ։
ԺԱ · 19 ։ ԺԸ · 17 ։ ԻԱ · 31, 32 ·
Ղ՝ՈՒ · ԺԵ · 1 ։ ԺԸ · 11 ։ ԺՓ ·
2 · 7 ։ Ն՝ՅԷՐ սաոագաթըմըզ՝
քաթիպլէրին վէ փարիսեցիլէ-
րին սաոագաթընտան իւաթիւն
օլմազա ֆարզ իսէ (պագ խանկ
20), կէօմրիւքճիւլէրին սաոա-
գաթընտան նէ՛ գաոաոր տահա
զիյատէ իւաթիւն օլմազը տըր։

47 · Ա՛լէ՞ զէյոոէ էոէրսինիզ՝
փարիսեցիլէր՝ քէնտի գարընտաշ
ու տօսթլարընա սէլամ վէրիր-
լէրիո։ լաքին կէօմրիւքճիւլէր
աէ էյլէ էտէրլէր իտի, վէ փուռ-
փէրէսթլէր տէ էյլէ էտէրլէր ։
Ն՝ամի պիզ տայիմա քէնտիմիզէ
փահալ էթմէզլիյիզ քի օնլարտան
նէ՞ զիյատէ էտէյօրուզ. տիւն-
եավի գօնշուլարըմըզտան զիյա-
տէ նէ՞ էտէյօրուզ ։ Պիզ օնլար-
տան՝ զիյատէ պիզլիյիզ, զիյատէ
սէյլէրիզ, զիյատէ իզլյար էտէ-
բիզ, լաքին զիյատէ նէ՞ էտէ-
բիզ ։ Օնլար՝ էյլիյէ պէտէլ էյ-
լիք էտէրլէր. իմամ պիզ՝ քէօ-

ճիւլէր տահի էջյլէ էթմէզլէ՞ր մի ։
48 Ն՝ամի՝ կէօրլէրտէքի փէ-
տէրինիզ քեամիլ օլտուղտա կի-
պի՝ քեամիլ օլուն ։

թիւլիւք պէտէլինէ էյլիք է-
տէ՞րմիյիզ ։ Օնլար քէնտի տօսթ-
լարընա խաթըրընաղ վէ էէլէպի
տիր · պիզ՝ տիւշմանլարըմըզա
պէջյլէ՞միյիզ ։ Ա՝ է պու վէճ՞իլէ՝
օլ ճէվիզ Օ՝ՂԼԻ ա՛զիզէ պէնկ-
զէ՞րմիյիզ քի, պիզ տահա տիւշ-
մանլար լէքէն, պիզլո օ գաոաոր
սէվմի քի, քէնտինին եաղընըզ
տօղրուշ Օ՝ղլունու պիզէ պէտէլ
էզիյէթ էէքմէյէ վէ էօլմէյէ
վէրտի ։

48 · Ա՝ԼԷՄՓԼ օլ՚ն ։ Պագ՝
Ո՝ՆՆԵՔ · ԺԲ · 1 ։ Ղ՝ԼՈ · ԺԱ ·
44 ։ ԺԹ · 2 ։ Բ · 26 ։ Բ Օ՝ՐԲ՚Ն ·
ԺԸ · 13 ։ Ո՝ՔԱ Ա · 1 ։ Բ · 3 ։ Ա՝ՈՂ·
ԼԷ · 37 ։ Ղ՝ՈՒՔ · Զ · 36 ։ Բ Կ՝ՈՐՆԹ·
Է · 1 ։ ԺԳ · 9 · 11 ։ Ն՝ԷՖՈ · Ե ·
1, 2 ։ փԼՂՊ · Գ · 12—15 ։ Կ՝ՈՂ·
Ա · 28 ։ Դ · 12 ։ Ո՝ՒՔ · Ա · 4 ։ Ե
ՊԼՈ · Ա · 15 ։ Ա՝ԼԵԱՄԼ ԼՈ-
ղէթի իւէ թէրճիւմէ օլան Ն՝ու-
նանիՀէ լուղէթինին մա՛նասը՝
թէմամ օլմուշ՝ պիթմիշ՝ հէր պիր
խուսուստա թէքմիշ՝ փաք՝ ա՛զիզ
տիր ։ Պիր իշ խուսուսունտա
սէջյլէնտիյի ղէման, հէր պիր
թարաֆը պիթմիշ վէ եաֆըլա-
ճագ եէրի գալմամըշ անկլաշը-
լըը ։ Ն՝ունան խուսուսունտա սէջ-
յլէնտիյի ղէման՝ տինինտէ գու-
սուր եօգ անկլաշըլըը ։ Պունճի-
լէյին Ն՝ուռուն տինտարըլըը թէք-
միշ վէ գուսուրսուզ՝ վէ հիչ պիր

Digitized by Google

ՊԱՊ Զ

1 Այգընըն սատադանըզը ա-

թարաֆընտա էքսիքլւկի եօղ իսի ։ () տինտարլըզընը՝ պիր պէյ կիպի՝ պիր պատպա կիպի՝ պիր է-ֆէնտի կիպի՝ փուդարալարա պիր վէլէյի նի՛մէթ կիպի՝ վէ պայա-ղը պիր ատէմ կիպի իմրա էտեր-իսի ։ ()՝ եալընըզ պիր մահալ-տէ՝ պիր խուսուստա՝ պիր սուրէթ-տէ տինտար տէյիլիսի . իլլա էն եէրտե էն պիր խուսուստա՝ վէ էն պիր սուրէթտէ՝ կէրէք ա՛-լէմ իլէ ա՛լագալէրինտե վէ կէ-րէք քէնտի նէֆսինէ տայիր հա-րաքէթլէրինտե տինտար իսի ։ Պունճիլէյին Յֆէնտիմիզ՝ քէն-տի վա՛զ ու խիթապընըն պու-թարաֆընա խիթամ վէրտիյինը-տէ՝ քէնտի շայիրտլերինէ նասի-հաթ էտէր քի , քեամիլ օլսուն-լար , քէնտիլէրին քեամիլ օլան փէտերլէրինին ի՛պրէթինճէ ա՛-մէլ ու հարաքէթ էթմինլէր , տինլերի նիզամը օլսուն , վէ էն պիր թարաֆընտա թէքմիլ օլուպ՝ կէրէք քիւչիւք վէ կէրէք պէօ-յիւք շէյլէրտե օնտա ասլա պիր նօգսանլըգ վէ էքսիքլիք օլմասըն , վէ նալընըզ քէնտի տօսթլարընը աէվմէքտե տէյիլ՝ իլլա տիւշմանլարընը տահի սէվմէքտե աշկարա օլսուն ։ Տիւշմանլարա ա՛ֆ վէ նարամազ ու նամքէօրլէրէ էյ-լիք էթմէք՝ Ա՛լահըն քէմինլիյէթ սրֆաթը տըր . վէ պէդ տե պէօյ-լե էթտիյիմիզ սուրէթտե՝ պիդ տե օնուն կիպի օլուպուզ ։ Յմտի պիդ՝ էն ու՛մէթիմիզ իչիւն պու-

տէմէլերին էօնիւնտէ՝ օնլարտան կէօրիւնմէք իչիւն՝ էթմէկէսի-

սրֆաթե պօրճլու օլմաղընա , պու-սրֆաթ իլէ ա՛մէլ ու հարաքէթ էթմէկլիյիզ ։ Վ.նամիլ նօմօ՝ պի-զիմ գանունունումուզ տուր . վէ քեամիլ Ա՛լլահ՝ փէտերիմիզ տիր ։ Ա՛յ պունուն ճիւմլէսի՝ նօմօ-սու վէ փէյղամպէրլէրի պօզմագ տէյիլ՝ իլլա թէքմիլ էթմէք տիր ։ Պագ 17 խանէյէ ։ Պունուն ճիւմլէսի՝ քեաթիպլերին վէ փա-րիսեցիլերին սատագաէլընտան նիհայէթսիզ պիր տէրէճէ իւս-թիւն օլմադ տըր ։ Պագ 20 խա-նէյէ ։

1 . Այֆընըն ։ Պունատան էվ-վէլքի Պապտա կէօրտիւք քի , Վ.Քրիստոս իլէ Ա՛ոլսէմին դա-նունլարը պիր տիր . լաքին քեա-թիպլերին վէ փարիսեցիլերինքի-լեր՝ պիւմիւն պիւմիւնէ օնլար-տան փարգը տըրըլսը ։ Յշպու Պապտա կէօրէճէյիզ քի , Վ.Քրիս-տոսուն տինի քեամիլլերին վէ փարիսեցիլերինքինտէն՝ գանուն ու գավայիտի թարաֆընտան նէ գատար փարգը իտի խէ , մերամ ու մագսուտլարը թա-րաֆընտան տահի օ գատար փարդը տըր ։ ()նլարըն գանուն ու գավայիտլերի նէ գատար պօշ՝ նագըս վէ նանղըրշ օլտուղու՝ Հալա պէյան օլունտու . վէ շիմ-տի՝ օնլարըն մերամ ու մագսուտ-լարընն նէ գատար պիւմիւն պիւմիւնէ փասիտ օլտուղունու կէօրէճէյիզ ։ ()նլարըն՝ ևիւրէք կիւնա Հլարընտան սապընամադտա

Digitized by Google

նիզ. եօխատ կէօքլէրտէ օլան փէտէրինիզին ի՞նտինտէ էճրի-

քիլլի պիդայտսըզլըղլարընը կէօրմէյէ ֆուրսաթըմըզ օլտու. վէ չիմտի օնլարըն՝ եր-էբէ պինէնի գօրգուլու վէ նարամազ տիգ-գաթսըզլըղլարընը կէօրմէյէ ճէզասուր օլաճաղըզ: Պունտան էվվէլքի պաբատա Կուրթարը-ճըմըզ՝ Ա՝ովսէտին նօսմսու խու-ռաւանատա սէօյլէմիշ իտի. վէ փէք աշիքնար կէօսթէրտի քի, օ՝ "օնլարը պօզմադա կէլմէտի, իլա թէքմիլ էթմէյէ": Պաբ Ե. 17 պաբ: Պունտա՝ տին պօրճլարը խուռսուռսունտա սէօյ-լէր, վէ կէօսթէրիր քի, էյէր օնուն փատիշահլըղընտա պիր մի-րասըմըզ օլմասընը իսթէրսէք, սատագա վէրմէքտէ՝ վէ ուրուճ վէ տաւա՝ էթմէքտէ "սատագա-թըմըզ քէսաթիպլէրինի վէ փա-ղիսեցիլէրինքինի կէչմէյի" տիր: Պագ. Ն. 20: — Ա՝ոպտէանըզ: Կուրթարըճըմըզ՝ քէնտի շա-յիրտլէրինին ֆագիրլէրէ վէ մուհթաճլէրէ Հարտըմ էթմէյէ ապտմա Հաղըր օլաճագլարընը Տալի մուհթագտէն սայարագ՝օն-լարա սալճ նասըլ էթմէյէ կէ-րէք օլտուգլարընը թա՝րիֆ ե-մէր: Պիր սահիհ Ա՝բրահամեան՝ էմրլէրէ պէքլէմէզ. իլա սալճ ֆուրսաթա պագտար: Կ՝ող. Բ. 10: Յո՝է. Ա. 27: Կ՝ող. ժԹ. 8: — Ա՝ռէմիէյէն էօնէ՝նտէ՝ օն-ըտան կէօչէ՝նտէ՝ իչ՝է՝ն: Ա՝ոպն. ԻԳ. 5. 14. 28—30: Կ՝ող. ժԶ. 15: Յովհ. Ե. 44: ժԲ.

նիզ օլմազ:

2 Յամոի սատագա վէրտիյին-

43: Կ՝ող. Զ. 12, 13: Դ Թագ. ժ. 16. 31: Ն՝էհ. Լգ. 31: Ո՝ազ. Է. 5, 6. ժգ. 4: Ի՝ֆէնտիմիզ պիլէ՝ սայիր սատմ-լէրին էօնիւնտէ սատագա վէր-մէյի եասագ էմմէյօր. իլլա մետ գազանալըմ՝ տէյիւ "սատմլէր-տէն կէօրիւնմէք" մէրամըլըլա վէրմէյի մէն՝էտէր: Պիր սատմ էյի նէյէթ իլէ պիր էյի ա՝մէլ էթմէյէ մէրամ էթտիյի ղէման՝ օնու ա՝լէմին էօնիւնտէ տէ էյ-լէսէ, մախֆիտէ տէ էյլէսէ, մասլահաթտա փէք ազ ֆարգ վար: Ի՝յի իշլէրիմիզլին սատմ-լէրտէն կէօրիւնմէսինի արզու-նաճագ պիր շէյ էտէն՝ հալընըզ պու տուր քի, օնլարըն վասիթա-սի իլէ փէտէրիմիզլէ շնւըր օլուն-սուն: Պագ Ե. 16: — Ի՝օհաննէս: Ի՝յէր օնու էթմէյէ օլան հա-լընըզ մէրամ ու մագսուտունուզ սատմլէրտէն կէօրիւմէք իսէ, Ա՝լ-լահ սիզէ միւքաֆաթ վէրմէզ: Պու կէօսթէրիր քի, խայրաթը էյի մէրամ իլէ էտէնլէրէ՝ իւճ-րէթ ու միւքաֆաթ Հաղըրլան-մըշ տըր: Պագ Ա՝ոմ. Խա. 1, 2: Ճճբ. 9: Ի՝ոան. ժա. 24, 25: ժթ. 17: Ի՝Ը. 27: Ա՝ոպն. ժ. 41, 42: ժԶ. 27: Իե. 40: Կ՝ող. ժԴ. 13, 14: Պիր ա-տմ սատագա ու խայրաթ իչ՝իւն վէրտիյի շէյ՝ տէնիւէ պիւիր քի՝ անուն էպէտէն մալիք օլաճագը հալընըզ օ տուր: Պիր պէցիւք խայրաթի սահիպի քիմսէնին մէ-

Digitized by Google

աե, էօնիւնճէ պօրու չալմայա-
սըն, միւրայըլէրին ճէմի՛յէթլէր-
տէ վէ սօգագլարտա՝ ատէմլէր-
տէն շան գալանմագ իչիւն էթ-

զար թաշը իւզէրինտէ պու սէօչ-
լէր եազըլմըշտը. "()՝ սատա-
գա ու խայրաթլարը իլէ քէնտի
մալընը կէօյէ ինթիգալ էթմի,
վէ չիմտի օրայա օնուն սէֆասընը
պիւրմէյէ կիթմի" :

2· Սատաֆա վէրդիկտէ : Սա-
տագա վէրմէք՝ Ա՛զիզ Քիթապ-
լարտա ղայէթ մուհիմ վէ իփ-
թիղալը սայըլըր պիր պէօյիւք
պօրճ ատուր : Յոբ ԼԱ· 16—22 :
Սաղ· Լէ· 21 : Յոշ· ԺԱ· 2 :
Նաայ· ԾԸ· 7· 10 : Պաւլ· ԺԱ·
41 : ԺԲ· 33 : Յուվ· ԺԳ· 29 :
Պօթ· Թ· 36 : Ժ· 2· 4 : ԺԱ·
29 : ԻԳ· 17 : Բ Կորնթ· Թ· 6—
15 : Էֆես· Գ· 28 : Ա Տիմ· Զ·
18 : Փիլմ· 7 : Էբր· ԺԳ· 16 :
Յակ· Բ· 15, 16 : Ա Յուվ· Գ·
17, 18 : — Պէրա՝ չալմայաճը :
Պունատան անկլաշըլըր քի, Էա
փարիսեացիլէր՝ ֆագիրլէրի պիր
եէրէ ճէմ՛ էթմէք պէհանէսի
իլէ՝ լաքին սահիհի՛ խայրաթլա-
րընը ա՛լէմէ չավ էթմէք մէթա-
մի իլէ ֆիլ վագի՛ պօրու չալար-
լարընը. եահուտ պու՝ ա՛լէսանվի
պիր զարպի մէսէլ իտի : Ա՛յ է Ե-
ւոյէր զարպի մէսէլ իսէ, մա՛նասը
պու տուր քի, խայրաթլը՛ պօրու
չալար կիպի ա՛պիմ՛ շամաթա ի-
լէ էմմէլի տէյիլմը՞ : Ղաւ· Ի· 6 : — Ա՛ն-
դրայէաէր : Գործ լուղէմ՛
Էունանիճէսէ պուլունտուղու

տիբլէրի կիպի· կէրչէք տէրիմ
սիղէ, օնլար իւճրէթինի ալըր-
լար :

3 Այն իսէ՝ սատագա էթմէյին-

կիպի՛ թէաթրօլարտա օյնայան-
լարա տէնիր իտի, քի օնլար՝ քէն-
տի եիւրէքլէրինին տույուշա-
րընը վէ քէնտի ֆիքիրլէրինէ վէ
միւլահաղալարընը տէյիլ՝ իլա
ախէրլէրին միւլահաղալարընը
վէ ֆիքիրլէրինի սէօյլէյըլէր իտի :
Ընլար՝ եիւրէքլէրինէ եաւիմա սու-
րէթլէր կիպիպ՝ քէնտիլէրին օլ-
մայըպ՝ օյուն պիթաիքտէն սօնկ-
րա ագրապալարը վէ աշնալարը
արասընտա կէօսթէրմէյիճիլէրի՝
ախէր քիմսէլէրէ մահսուս օլան
աճլէապ ու մէշրեպին թագլի-
տինի էտէրլէրիտի : Ընլար պու-
նու՝ քաար՝ եա շան ու շէօհրէթ
իչիւն էտէրլէր իտի : Այ է տինտէ
միւրայըլար տահի հէման պու
մէրամ իլէ՝ քէնտիլէրին օլմայան
ահլէապ ու մէշրեպ թագլիտի է-
տէրլէր : Ընլար՝ տայիմ շան ու
շէօհրէթ՝ եա մալ արարլար :
Այ է Կուրթարըճըլըղըն գէմա-
նընտա պու՝ փարիսեացիլէրին ամ-
մէյէ մա՛ղլուպ ճիւնհալարը իտի,
օնլար՝ կիղլիտէ պու գատար ֆա-
սիտ իքէն՝ կէօրիւնիւշտէ էգյէ
ա՛ղլամ պիր ա՛ղլըղ իք կէօսթէ-
րիրլէր իտի քի, Լ՛ֆէնտիմիզ օն-
լարա չօգ տէֆա՝ միւրայըլար տէր
իտի : Ա՛ատ· Է· 5 : ԺԵ· 7 ԺԶ·
3 : ԻՌ· 18 : ԻԳ· 13—29 :
Պաղ· ԺԳ· 15 : — Ա՛ղեքսէն-
դրէաէ : Աինաւկոկլարտա : Ա՛ատ·

Digitized by Google

աէ, սօլէլլին՝ սէնին սաղ էլի-
նին էհմէյիլնի տուչմասըն։

4 Ինա քի սատտուգան կիսլիտե

Ր. 23 շէրհինէ պագ։ — Ընտր էֆէնտի՝ ըէ։ Ընտր՝ արա-
ղըլըը ալէմին մէտհինի էլէ կէ-
թիրըլէը։ Ընտր՝ խայրաթա սա-
հիպլէրի տէյիւ՝ինսանլարըն պէյ-
նինէ նամ գաղանըըլար։ Պու-
շիմանքի պիր իւճրէհի տիր. վէ
օնար օնու շէնմահի ալըըլար, վէ
պունատան սոն կրա պիր իւճրէհի
մէփիլ էհմէլի տէյիլ տիրլէր։
Ալինէր խօ՝ պու է՝օմիւտե
իւճրէհիէրինին սաղի պիրտաղընը
ալըըլար, պու տիւնեա օնարա՝
սաղի ևօլ թէտարիքի կէօրէճէք՝
սաղի ապէճ խարճ էտէճէք մա-
հալ տըը։ Լաքին պու տիւնեա
միւրայըէրէ թէկմիլ իւճրէհի-
լէրինի ալաճագ մահալ՝ օնլարըն
հիսսէսի տիր։ Պօ։ ԺԶ. 25։

3. Ալ էլին՝ էնէյն սաղ էլինէն
էֆէնտիմ փոյտասըն։ Պու՝ պիր
զարպի մէսէլ թա՝պիրի տիր. վէ
մա՝նասը պու տուր քի՝ պիր խայ-
րաթի էհմէյիմիզտէ, օնու՝ միամ
քիւնի մէրհէպէ կիսլի էհմէյէ
սայ՝ ու տիգգաթի էհմէլէյիղ։
Պիր էյի սէպէպ օլմասըգմա՝ օ-
նու էն եագըն տօսթունա սէյ-
լէմէ Ընու՝ քէնտինտէն պիրլէ
կիսլէ. եա՝նի՝ օնուն իւզէրինէ
չոգ տիւշիւնմէ։ Ող էլ՝ պիրլիմ
քէնտիմիզին պիր թարաֆը տըը։
Պիր՝ քէնտիմիզի պէյէնմէյի վէ
մէտհ էհմէլի տէյիլ իղ։ Ող
էլիմիզի ֆիւգարայէ եարտըմ՝
էհմէյէ՝ օնլարը դալտըըմաղա՝

օլա, վէ կիսլիտե կէօրէն փէտէ-
րին՝ սանա աշիքեարէտե էօտէյէ։

5 Վ է տուա՝ էհմէտինտե,

օնլար իչինն եազը եազմաղա՝
օնլարա թա՝մամ վէ է՝սմապ կէօ-
թիւմէյէ՝ վէ պունուն կիպի շէյ-
լէրէ գուլլանտըըմըզ ղէման,
պունու՝ պիր էյի ա՝մէլ օլտուղու
իչինն էհմէլիյիղ, վէ պիզէ ա՝-
լէմտե նամ գաղանտըըմաճագ
տէյիւ էհմէլի տէյիլդը։ Վէնէ-
տի խայրաթլարըմըզա իֆթիհխար
էտէճէք եէրինէ՝ պիզէ կէրէք
տիր քի, օնլարը իշէտմէյիմիզի
տուչմամըշ կիպի օլալըմ։ Ող
քիմսէլէրին էյի ա՝մէլլէրի քէնա-
տի շանլարընա վէրը օլունմուշ
տուր քի, օնլար՝ քէնտիլէրի օն-
լարը ունուտմուշլարըտըր։ Վ՝ապն.
Իե. 37—40։

4. ԵՒէչ էհտէ կէօրէն փէտէրէն։
Ընտան հիչ պիր շէյ կիսլէնմէյ
տէյիլ տիր։ Պաղ. ԺԷ. 3։
ԽՊ. 21։ ՃԼՓ. 1—3. 12։ Ն-
ըմ. ԺԷ. 10։ ԻԳ. 21։ Վ՝ապն.
Զ. 6. 18։ Ներ. Պ. 13։ Ընդ.
Բ. 23։ Վ՝լլահըն կիսլիտե կէօր-
մէմէ՝ միւսլիմէ հէր նասըլ հէյ-
պէթլիս պիր շէյ իսէ, խիւլասի
փաք Վ՝ըհսէթիանա տաման էօյլէ
պիր թէսէլլի տիր։ Վ՝լլահ՝ պի-
զէ սյան փէղամբէրլարը քէնտի-
միզ իշհմէմէզ իբէն՝ հէր նասըլ
իշտէյօր իսէ (Պաղ. ԼԸ. 13—
15), էհմէյիմիզ էյլէյի տաման
էօյլէ քէնտիմիզ կէօրմէզ իբէն
օ կէօրիւը։ — Պանա աչէճաբէ-
ոէ էտէյէ։ Ընէնին իւճրէհիէրինի
վէրէն՝ փէտէրէն քէնտիսի օլա-

Digitized by Google

ՙՖարայրլեր կիպի օլմայասըն. զի- րա ՙնըլար՝ ատէմլերէ կէսրիւնմէք իչիւն՝ ՃԷՄ՚ԻԷԹ ԵԷրլէրինտէ ՃագԹ։ Ա Է օ սանա՝ գուլունա սատէՃէ իւՃրէԹինի՝ վէ ՙնտան զիյատե պիր շէյ վէրմէզ ադա կիպի տէյիլ՝ իլլա քէնտի նիւրէ- յինին ա՚ղամէթինէ վէ էլլէրի- նին զանիմէթինէ կէսրէ՝ օղու- նա մուսթահագ օյտուղունտան չօգ զիյատե իհտան էտէն փէ- տէր կիպի իւՃրէԹ վէրէՃէք։ Ո պունու՝ “ աշիրեաւլէ” օլ ա՚ղիմ՝ կիւնտէ պիր ԵԷրէ ՃԷՄ օլմուշ ա՚լէմլերին էօնիւնտէ էտէՃէք տիր։ Ա Է օ զէման՝ ղայէթ ա- չըգ աշիրեաւրէ՝ հէր պիր ալչակ կէօնիւլլիւ Ա՚րիսթիան՝ Ա՚լլա- հըն ՄՀտհինէ նայիլ օլաՃագ։ Ա կոլնի. Դ. 5։

5. Տ՚ու՚՝ էրթէյնէ։ Պի- րինՃի խանէտէ հէմ Ա՚րիսթի- անլարըն սատագա վէրԷՃքլէրի հաղի մուհթագտէն սայրլտրդը կիպի՝ պուրատա տաիի ՙնլարըն ՃիւմլէսինինՀ տուս՝ էթմէկլերի հաղի մուհթագտէն սայրլըր։ Ի- ֆէսի օլմայան եաշայան պիր ա- տէմ պուլապիլիր իսէն, տուս՝ էթմէզ պիր եաշայան Ա՚րիսթի- ան տաիի պուլապիլիրսին։ Հէր պիր պինամազ քիմսէ՝ պիլուԹի ու պի ի՚նայէթ ատէմ տիր։ Պա- ղոս՝ Ա՚լլահա տէՙնտիւբիւ կիւլի՝ “իչԷՃ տուս՝ էտէյօր” տէյիս՝ “կիւզլտհ կէօրէնտէն” չէհա- տէթի օլունմուշ տուր։ Կոլ. Թ. 11։ Տ՚ու՚՝ պօրՃու՝ իշպու խա- նէլէրտէ էմր օլունույօր։ Ա՚՚ոպ. Ի. 7, 8։ Թ. 38։ Պ՚՚ոէ. ԺԸ. 1։ Յ՚՚ովէ. ԺԶ. 24։ Ն՚էէ՚՚. Զ. 18։ Կ՚՚ղ. Դ. 2, 3։ Ա Մ՚՚ա՚՚. Ե. 17։ Յ՚՚ոէ. Ե. 14—16։ — Ա՚ր- ՚յայԷլեր կիպի օլմայասըն։ Պագ՝ ԻԳ. 14։ Պ՚՚ոէ. ԺԸ. 11, 12։ Ն՚՚այ. Ա. 13—15։ — Ա՚ռէմֆէրէ կէօ- ղէնՀէ էլէ՚՚։ Ո՚՚նլար Ա՚լլահ իչիւն գայտ էթմէկլէրիտի. լա- քին գայտ ու վալիՀէլէրի ին- սանլար իչիւն իտի։ Ո՚՚նլար չօգ սէօզլէր սէօյլէրլէր իտի. լաքին իչինէսին տէյիս՝ Ա՚լլահ իչիւն հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէկլէրիտի։ Ո՚՚նլար՝ ՙնա հիչ սէօյլէմէկլէր իտի։ Ո՚՚՝ ասլա ՙնլարըն փիք- րինտէ տէյիլ իտի։ Ո՚՚նլար՝ ՙնա տօղրու հիչ պագմալարըտը։ Ո՚՚նլարըն պիր թէք միւլահազա- լարը պիլէ Ճօգարըյա տօղրու վարմալըտը։ Տ՚ուս՚՚նըն մուս՚՚յը- վագԹը սահ՚՚Թը կէլտիյի կիպի՝ ՙնլար էՙն գալապալըդը եէրլէր- տէ պուլունմազա սայ՝ էտէրլէր իտի. վէ տուս՚՚նըն վագԹը օլ- մագ՝ վէ պու ֆաթղընն ԹէրԹքի՝ նա- խօա ալեր պիր ղէմանէ պրաղըլ- մասը միւՃիւնտիւղ օլմագ պէ- հանէսի իլէ՝ քէնտիլէրին ի՚պա- տէԹի մահտասէի զալիխլէրին էՙն գալապալըդը եէրլէրտէ՝ վէ միւՃիւնի մէրԹէպէ կէօրիւ- նէՃէք պիր Թարզտէ էտէրլէրի- տի, վէ տուս՚՚ վագԹընը միւՃ- քիւնի մէրԹէպէ ուղալմագ իչիւն ուղուն տուս՚՚լէր էտէրլէր

Digitized by Google

6 Աչն իսէ առա՝ էթոխին-

լէրի՝ վանայլըլար միսիլլիւ նէր-
լէր մա՛նասընա տախն օլա պի-
լիր , վէ պուրատա Ֆէնտիմիզ
օնու՝ պու մա՛նատա դուլլանմըշ
օլա պիլիր : — Ընդ ինդիկնէ
աւէրսէ : Ընդա՝ քէնտի արա-
տըդալըմէտի՝ արատըդալըր շան
ու շէօհրէթի՝ էլէ կէթիրիլէր :
Ընդարըն հէվ տիլէտիքլէրի պու
տուր , վէ օնու ալըրլար , վէ հէվ
ալտըգալըր սալի պու տուր : Ա-
քին պու՝ նէ՞ էտնա վէ ալըտգ-
պիր միւքեաֆաթ վէ ի՛վալ տըր :
Ա՛լլահ՝ դուրպանտան ինքրահ էթ-
տիյի թաագիրտէ՝ ինանան մէտհէ-
բինին աւազը նէ՞ գատար ինօր կէօ-
բիւլէճէք պիր շէյ տիր : Ա՛ հ՛ էյ-
վահ՝ էր կիւն տիլէրի իւղէրին-
տէ նէչէ նէչէ սատ՛թլար ի՛պա-
տէթի ուտուա՛յէ սարդ էտիպ տէ՝
էօմլէրինտէ ասլա սահիհ տուա՛
էթմէմիշ քիսինլէրին Ֆալի՝ օպիր
տիւնեատա նէ՞ գատար գօլգու-
լու վէ հէյպէթլու օլմալը տըր .
քի օնլար՝ քէնտիլէրին էյլիք-
քանի Ֆատատըճլարը իլէ հիճ
ահօյլէշմէտիլէր . սատ՛թլարդէ օ-
նու իլէ ահօհդէմ էտէր իտտի-
ա՛սընատա խսէլէր ան՝ օնատան պիր
թէք շէյ ասլա թատատ էթմէտի-
լէր : Պու տիւնանէն պիր վա-
տիշահլընէն Հուդուրտունա պու
թատրդ իլէ չօգմաղա քի՞մ ճէ-
սարէթի էտէ պիլիր : Ա՛ հ պիդ
ճիւմլէ ա՛լէմլէրին վատիշահլար
փատիշահընդ քէօր՝ վէ սատրդ՝
վէ դուսդէթմէսի՞դ մի պանն էտէ-
րիդ , քի օնուն Հուպուրի շէրի-

օնլար իւճրէթինի ալըրլար :

իտի : Տուանտան զամընտան Հազդ
էթմէկլէրիտի . լազքին պուննճիլէ-
յին չէօհրէթի վէ մէտհ դաղան-
մազդ օնլարա Ֆուրսաթի վէրտի-
յի՝ օնլարա տուդլարընն վէ էօք-
սիւզլերին ի՛թիմատընը վէ օնուն
իլէ պէրապէր օնլարընն մալլարը-
նը կէթիրտիյի թաագիրտէ՝ (զի-
րա պու միսիլլիւ ի՛պատէթքար
քիմսէլերէ քէնտի ուժուր ու
մազահաթլարընդն թէսսիւէսի-
նի թէսլիմ էթմէկէ քի՞մ ի՛թի-
մատ էթմէդ) ա՞ , օ ղէմանն օն-
լար տուա՝ էթմէկի սէվգլերդէ ի-
տի : Իգ . 14 : — Ա՞ՀՆԷՆ ԷԵՐ-
ԼԷՆԵԼ : Յա՛նի ի՛պատէթնատա-
նէկլէրտէ , Աինակկլարատա : Ֆ-
ֆէնտիմիզ պուրատա՝ ի՛պատէթ-
լանէկլէրտէ օլան ճէմմաա՛թի իլէ
տուա՛յը բէտտա էթմէկէ մէրամ
էթմէկյօրուտու : Տէյէպիլընիրսիզ
քի , օնուն մէրամը՝ օլ մահա-
լէրտէ ա՛լէմէ կէօրունմէք էն-
օլան տուա՛լարը բէտտա էթմէկք ի-
տի , քի օնլարը էտէնլէր՝ մահ-
ի՛ն ինէ տուա՛յը քիմէ իչէն թէզը
էտէրլէր իտի . նախօտ քիշինին
մահտուսէն դէնդի զամընտա Ֆալը
օլան վէ պուննտան սկսյէ կիւ-
լիտէ տունուլմասը լազըմ կէ-
լէն տուա՛լարը վարլըգ օրա-
տա տունմասընդն բէտտա էտէ-
յօրուտու : Ա՛ աքին պու լուդֆի՛
խազդն Հէր նէ իչիւն օլուրսա
օլսան թահլիլսիզտըգլարը Հէր կէօ-
նէ մահազ մէսէլա խանլար՝ չարշը
փազար նէրլէրի՛ դաակիթ դա-
փաւլարը՝ Համամլար՝ սէյիր նէր-

Digitized by Google

տէ , օտանա կիր , վէ գաւիւնու գաւիայըսլ՝ կիզլիտէ օլան փէ-

տէրինէ տուա՝ էյլէ , վէ կիզլիտէ կէօրէն փէտէրին՝ սանա ա-

ֆինէ չըգտըղըմըզ զէման՝ պու մխիլլիւ նալայըգ հալաքէթտէ պուլունալըմ՝ ։

6 . Ան էօ թօա՝ էնթէյնթէ ։ Պա՝ փէք գուվվէթլի՝ վէ մա՝նասը կէնիշ պիր թա՝պիր տիր ։ Ան՝ հէր քիմ իսէն , էհէհուտի եա թէյիֆէլէրտէն՝ էրթէք եա գարը՝ իսթիխլար եա կէնճ՝ հէր քիմ իսէն ։ —Օ՝պամա կիր ։ Պուրատա էմր օլունան տուա՝" Ալլահ իլէ ճանըն արատընտա պիր կիզլի կէօրիշմէք վէ սէյիլէշմէք տիր ։ Պունուն իչին արդատաշ ու ահպապլարընտան այրըլ ։ Էտալընըզ գալ ։ Օրատա Ալլահտան ղայրի քիմսէ նօգ տուր . վէ օ՝ հալա սէնին իլէ կէօրիշմէկէ վէ սէնի միւպարէքլէմէկէ պէքլէյօր ։ Վատիունու տիւնեանըն վէ օնուն հէփ էշղալէրինին վէ մասալահաթլարընըն իւզէրինէ գափա . զիւա սէն՝ էպէփիլէյէ սուա-յիր մասալահաթ իլէ մէշղուլ օլաճագսըն ։ Իչպու ա՝ղիմ ա՝յիզ խըզմէթտէ պիր թարաֆա նալընըզ չէքիլմէսի՝ա՝լէմին կէօզիւնէ կէօրիւնմէքտէն սագընմագ՝ վէ ա՝գըր տաղըլագ փէրուշան օլմագտէն հըփղ էթմէք իչիւն դայէթ իգթիզալը տըր ։ Ա՝է պու չէյի պուվազիտիյիմիզ հէր մահալ՝ տուա՝յէ միւնասիպ տիր ։ Ղօգ քէրրէ պիր պաղէ՝ պիր պաղ՝ պիր թարլա՝ պիր տաղ՝ պիր սաա գաատար մախֆի պիր եէր օ-լա պիլմը ։ Վատիթ տէյօր քի ,

"Տէօղէ+լէրինէ իւղէրինտէ նիւ-րէքլէրինիզ իլէ սէյիլէշին" ։ Աղ . Դ . 4 ։ Ընդհակառակն՝ եհուդիանիւ տիվարա տէօնտէրտի ։ Դ Թես . Ի . 2 ։ Յաւհակ՝ գըրա չըգտը ։ Ննդ . ԻԴ . 63 ։ Պետ-րոս՝ տամա չըգտը ։ Կոր . Ժ . 9 ։ Ընդհա իլէ Ընդհսէ՝ քէնտի օ-տալարընա չէքիլիրլէր խոր ։ Գ Թես . ԺԷ . 19—22 ։ Դ Թես . Դ . 32 , 33 ։ Յակոբ՝ Յաբոկ ըրմադընըն քէնարլարընտա գալ-տը ։ Ննդ . ԼՐ . 24—30 ։ Ներ-տոս Լիֆէնտիմիզ՝ պիր տաղընն իւղէրինէ վարտը ։ Ա՝ռաք . ԺԳ . 23 . պիր իսպիղ վէ պէնեամեան մահալէ վարտը ։ Ա՝ռք . Ե . 35 . վէ պիր պաղչէնին քէնարընա չէ-քիլտի ։ Ա՝առք . ԻՋ . 36—39 ։ — Ակիլլէօե օլան փէտէրինէ թօա՝ էյլէ ։ Ալլահը արատըղըմընը՝ Ալ-լահտան ղայրի պիր զաթ պիլմէ-մէք , սահիհան օնուն քէնտիսի-նի արատըղըմընա պիր նիշանէ տիր ։ Ա՝ամմի օտատա՝ "փէտէ-րիմիզտէն" ղայրի պիր զաթ նօգ տուր ։ Օրատա՝ "փէտէրիմիզ-տէն" ղայրի զաթ պիրի կէօրմէգ , պիրի իշիմէգ ։ Ա՝գլ ու փիքրի-միզի վէ եհուդիլէրիմիզին տու-յուշլարընը օնտան ղայրի զաթ պիլմէգ ։ Օրատա պիրէ՝ Ներ-տոսընընըն իլէ Թէնհա սէօհ-պէթ էթմէկէ միւտա՝տէ օ ունտա տէսէք ճայիղ տիր ։ Վատիթ օ-նուն իլէ եաղընըզ գալտը ։ Բ Թես . Է . 18 – 29 ։ Ա՝ովսէս օ-

Digitized by Google

7 վ՝է տուա՝ էթտիյինիզտե, կէզմէյէ՝ նա ուզագտա օլան պիր տաղըն թէփեսինէ չոգմաղա՝ եա- խօտ Նըրսաղէմ Հաճըլըղընա վարմադա Հաճէթ եօգ տուր : Ո՝ Հէման օտասընա կիրսին , վէ գաիթ յուս գաիմաըն . վէ Ալլահ օյատա տըր : Ո քիմսէնին օտա- սը՝ կէօքլէրին կէօյիւնտե քէն- տիսի իչիւն մահսուսէն այըրմըշ պիր Հայվէթ օտասը տըր , քի Հէր իսթէճիյի վագըթ օյատա թէն- Հա չէքիլիպ՝ Նըրատտանը իլէ կէօրիւշիւն , վէ արզուլատըղը պիր շէյ վար իսէ օնա կիվըլ ի սէօյ- լէսին : — Ալէյհօվ կէօրէն : Ո՝ Նաճանայէլի ինճիր աղաճլընըն ալընտտա իքէն կէօրտիւ : Յովհ. ե . 48, 49 : Ո՝ Յոհաննը պա- պտըղըն գարընտտա կէօրտիւ վէ իչիմտի : Յովե . ր . 1—10 : — Ալէքսանտրէ փարիսեցիլէր՝ քէն- տի Հէմ ու ի՝վազլէրինի պիւթիւն շէհիրին խալգընըն Հուզուրուն- տա ալըրլարըտը , վէ օ՝ բիւզ- կեատտան ի՝պարէթի պիր շէյ ի- տի : Ի՝րիսթիանլար՝ քէնտի ի՝- վազլէրինի՝ ճէմ՝ օլունմուշ պիւ- թիւն ա՝լէմին Հուզուրունտա ա- լաճագլար . վէ օ՝ " զայէթ ա՝կիմ վէ էպէտտ ի՝զգէթ աղըրլըզը օ- լաճագ"։ — Նօոէյէ : Տիլէնմէք- տէ՝ նէ՞ լայըգլըգ օլապիլիր : Ա՝է պու ճիւմլէ իլէ կէօքտեքի փէ- տէրիմիզին էյլիյի օլ տէրէճէ ա- ճայըպ տըր քի , օ պիդէ՝ տէյիլ սալճ տիլէտիյիմիզի՝ վէ տիլէտի- յիմիզտէն զէյատե վէրիր , իլլա տիլէտիյիմիզ իչիւն պիլե պիլդէ

չիքնարէտե էօտէյէ :

նուն իլէ նայընըզ գալտը : Նէէ- ղ . 13—18 : Ալըսամ օնուն իլէ նալընըզ գալտը : Ծննդ . ԺԸ . 22—33 : Յոբ օնուն իլէ նալընըզ գալտը : Յոբ խ . 5, 6 : Ղանիէլ՝ քէնտինին մագսատ ատէմ օյատուղունուն խաթալէրինի ալտըդը վէման՝ օնուն իլէ նալը- նըզ իտի : Ղան . թ . 11, 12, 18, 19 : Պնտրես օնուն իլէ նալընըզ գալտը : Ղուբ . թ . 40 : Խիս- լասէի քէլամ Ալլահտըն հէմ տօսթլարը՝ օնուն մուհապէթի- նին էն ա՝ղիմ շէհատէթլէրինի՝ վէ լութֆ ու քէրէմինին էն զա- նի պէրէքէթլէրինի ալտըդտըրը ղէմանլէրտէ՝ օնուն իլէ նալը- նըզ իտիլէր : Իմտի էյ օղուլան տօսթում՝ Հէր քիմ իսէն՝ սէնի Նարատան՝ քէնտիսի իլէ թէնէհա սէօյլէշմէյէ սէնի տա՝վէթի էտե- յօր : Պունու էտի՞րմիսին : Նը- յէր սէնին փատիշահըն սէնի չա- զըրայտը , սէվինճ իլէ փուրսա- թը գաչըրմազ իտին : Պա՝զը քիմսէլէր՝ պիր տիւնեա փատի- շահը իլէ թէնէհա կէօրիւշմէք ի- չիւն նէ՞ վէրմէղլէր : Ի՞. փա- տիշահ օնլարը սալթ օնպէշտա- գիգաճըզ տինկէյէյիտի , օնլար պուննու նէ՞ պէօյիւք իֆթիխար սայարլարըրտը : Նաքին պու իֆ- թիխարը փատիշահլար փատի- շահընըն Թարաֆընտան Հէր քէս՝ Հէր կիւն՝ պէլի՝ կիւնտե նէտի քէրրե՝ կիւնտե նէթիճէ տէփա՝ ճէտի քէրրե ալապիլիր : Ա՝է օ- նա՝ պու խուսուս իչիւն չէօլտե

թայիֆէլէր կիսալ չօգ սէօյլէմէն. զիրա օնլար զանն էտէրլէր քի՝ չօգ սէօյլէտիքլէրի իշնուն իշիտիլմէքլէր։

ի՛վալ իհսան էտէր։

7. Ջօք սէօյլէմէն։ Նունա՛ նիձէտե պու սէօզ՝ պիր շա՛իրին ատընտան ալընմըշ տըր, քի օնուն պէյլի ու շի՛իլէրի՛ օգուն յանը ոսանտըրըլմըշտըր. չիւն քի օնլար պօշ թէքրարլամամալար տան վէ մա՛նասըզ քէլամլարտան տօղուր իտիլէր։ Փարիսացիլէրտէն էլէր իտի քի, պիր ատէմ՝ կիւնտէ 18 քէրէ տուա՛ էձմէլի տիր, վէ տուա՛նըն մադպուլուղու՛ ունընուղունա վէ սէօյլէրինին չօգլուղունա կէօրէ տիր։ Վէղալիք՝ քէնտիլէրինի Վրիսթիան թա՛պիր էտէնլէրին պա՛ղըսը տախի զանն էտէրլէր քի, Ալլահ ի՛սա՛ալէանըն իամի չէրիփինի՛ եահօտ Տէր ողլումա՛ նա Ի՛սապըն տուա՛սընը պիր քաչ քէրրէ թէքրարլամագտա քէրամէթ վար։ Ի՛սրին Ի՛ֆէնտիմիզին պուննասի՛հաթը՝ հէմ պէօյլէ թէքրարլամալարը եասագ էտէր։ Յոզ. Ե. 2, 3. 7։ — Ո՛չէօ օնլար։ Ի՛սպիփէլէր։ Նա աղըն փէյղամպէրլէրինին նէ էթտիքլէրինէ պագ Գ. Ի՛սփ. ԺԸ. 26—29։ Պունլարտան տէօրթ հիւզ էլլի քիշի՛ ալթը սաա՛թ գաատար՝ պիրի պիրի արտընձա՛ "Ո՛վ Ռաաղ պիզէ ճէվապ վէր" տէյիս պաղըրըրլարըտը։ Ընհոսուլարըն տախի իքի սաա՛թ գաատար նէ էթտիքլէրինէ պագ Պօթ. ԺԲ. 34։ — Ո՛չ՝ ան էօթէլէր էի՛ չէօ սէօյլէտիլէրի նէյնէ չօգ սէօյլէտիքլէրի իշնուն իշիտիլմէքլէր։

էձէթլէնմէ+լէր։ Պիր ատէմ՝ նիւրէյի թաչղըն օլուպ տէրտի վէ սէօյլէյէճէյի չօգ իսէ, ուզուն տուա՛ էտէպիլիր։ Վրիսատոս Ֆէնտիմիզ պա՛ղը տէ՛ձա՛ պիւթիւն կէձէլէրի տուա՛սա կէչիրտի։ Ի՛ողոմոն տախի հէյքէլինի թէպլիքինտէ ուղուն տուա՛սընտու։ Ի՛սրին կէրէք օ՛ վէ կէրէք Ֆէնտիմիզ պունու՛ չօգ սէօյլէտիքլէրի իշնուն տինկլէնէճէքլէր տէյիս էձմէտիլէր։ Ի՛յէ պիզ սահիհան տուա՛ էտէր իսէք, Ալլահ պիզիմ էն ուզուն տուա՛լարըմըզը տինկլէմէքտէն օսանմադ. վէ սաղթ կիւնտէ օն սէքիզ քէրրէ տէյիզ իլլա էօմրիսիզիզնէ հէմ կիւնլէրինի ա՛գըլմըզ իլէ տուա՛ էձմէքտէ կէչիրէպիլիրիզ։ Ի՛սրին տուա՛սընա չօգ սէօզլէր սէօյլէյիպ տէ՛ օնլարըն հիչ պիրի Ալլահ սէօյլէնմէմիշ օլսա, չօգ քէլամլէր հաւայա տէօքիւպ տէ՛ օնլարըն հիչ պիրի Ո՛նուն դուլաղընա եէթմիշմէք իչնուն օլմասա, պու պիր իսպիհլա՛ նա՛նի զէվքլէնմէքտէն ի՛պարէթ տիր։ Վէզալիք տուա՛սընա՛ հէման օ սէօզլէր՝ էյէր իսէ թէխիյիմիզի պէյան էտէրլէր իսէ, չօգ քէրրէ թէքրարլանա պիլիրլէր, վէ պու ճիւմլէ իլէ պու՝ չօգ սէօյլէմէք սայըլմազ։ Ընիւրէք պէրապէր օլտուդսան ասնկրա՛ սէօյլէրին ալ նա չօգ քէրրէ սէօյլէնմէկլէրինտէ պիր շէյ հօդ տուր։ Տուա՛ հէր նէ գա-

Digitized by Google

8 Յամի օնլար կիպի օլման . ղերա փէտերինիղ՝ միւհիճաճ օլ-
տաւղունուղ շէյխլերի՝ սիզ օնտան

տար ուղուն օլսա , վէ թէքրար-
ըամալար հէր նէ գատար չօգ օլ-
պա , եիւրէք սէօզլէր իլէ պէրա-
պէր օլտուգտան սօնկրա՝ օնուն
ֆէրիսի տուա՝ տըր : Պունճիլէ-
յին Կոսլթաղրճմըղ Կևճամե-
մանի պաղշէսինտէ՝ "իւչիւնճիւ
քէրրէ հէման օ սէօզիւ սէօյլէ-
յէրէք տուա՝ էյլէսի" : Ա՝ոդՒ .
Ի.Ջ . 39 . 42 . 44 : Յ աքին պիզ՝
կէօյա Ա՝լլահ իշհիթմէղ կիպի՝
հէման օ սէօզլէրի տէֆա՝ պէ
ռէֆա՝ թէքրարլամալը տէյիլիզ .
վէ ճէմիաա՝թ իլէ ի՝պատէթլէր-
ռէ՝ տուա՝լար ա՝լէսսէվի գրսսա
օլմալը տըրլար :

8 . Ո՝չ՞ա փէֆէէնիղ : Ա՝լլահ
ա՝զիմ ուշշան հազրէթլէրի ա՝գ
ու ֆիքրէ մալիք պիր Ո՝ամի ճէ-
լիլ տիր , վէ օնա ա՝գ ու ֆիքրէ
մուվաֆֆըգ պիր թաղղ իլէ ի՝պա-
ռէթ օլունմալը տըր : Պիզ կէօք-
ռէքի փէտերիմիզի՝ փուխիփէ-
րէսթլէրին ալլահլարը կիպի՝ քի
կէօյա ի՝լմռէ վէ էյլիքռէ վէ
գուարէթ ու գուվվէթռէ նօգսան՝
քի օ ույուր՝ եա պիր նօշմուլուգ-
տա պուլունուր՝ եա իսթէհիրէ-
րիմիզի անկլամագ իշհուն ույան-
տըրըլմադղա մուհիճաճ տըր (Գ
Կոռ . ԺԸ . 27) կիպի՝ սայմալը
տէյիլիզ : Պիզիմ փէտերիմիզ՝
հէր եէրտէ հազըր նազըր տըր ,
հէր շէյի պիլիր , ճիւմլէյէ գա-
տիր տիր , վէ նիհայէթսիզ մու-
րիւվվէթքանի վէ մէրհամէթլի

տիրլէմէ գտէն պէլիր :

9 Յամի սիզ պէօյլէ տուա՝ էտին .
Ե՝ս կէօքլէրտէ օլսան փէտերիմիզ՝

տիր : Պագ՝ Պ՝ո՝է . ԺԱ . 13 :
ԺՌ . 30 : փիլի՝պ . Դ . 6 : Ա՝ոմ .
ԼԸ . 9 : կթ . 19 : Ե՝ոյ . կե . 24 :

9 . Պէօյլէ : Պու թարղ իլէ :
Յամի Յ՝ֆէնտիմիզ պիզի տուա՝-
տէ էէման պու սէօզլէրի թըպգը
թըպգըյա դուլլանմադա մէճալու
էթմէյէ մէրամ էթմէմիշ տիր .
զիրա քէնտիսի տախի՝ էէմ քէն-
տի Ի՝ֆսուլլէրի պու տուա՝նըն
այնիսինի գուլլանմատըլար : Պագ
Ա՝ոդՒ . ԺԱ . 25 : Պ՝ո՝է . ԻՌ .
42 : ԻԳ . 34 . 46 : Ե՝ովե . ԺԱ .
41 , 42 : ԺԷ . 1—26 : ԿոգԺ .
Ա . 24 : Դ . 24—30 : Յ աքին
պիզ՝ էյէլչի տայիմա էէման պու-
սէօզլէրի իլէ տուա՝ էթմէյէ տէ-
յիլ իսէք տէ , տայիմա "պէօյլէ"
եահօսո պու մինվալ իւզրէ տուա՝
էթմէյէ միզիմ . եա՝նի Ա՝լլահ ա՝զիզ
էթմէյէ միւնասիպ օլան նիյազ-
լարըմըզընն թէմէլլէրի պունլար
տըր : — Կէօ+լէքտէ օլսն : Ա՝լլահ
ֆ՝ատա՝լէա հազրէթլէրի՝ կէօ-
րիւնմէզ՝ ա՝լէա՝ վէ նիհայէթսիզ
եիւճէ՝ վէ պիր տէրէճէ քեաֆի
Ո՝ամի ճէլիլ տիր . վէ պիզ օնա
էէր նէ գատար իւթիմատ իլէ՝ օ-
գատար տախի թէվաղու վէ գօր-
գու իլէ եագլաշմալըյըղ : Նիհա-
րէքէրիմիզ տույմալըտըրլար քի ,
օ էէր նէ գատար էյի իսէ , օ
գատար տախի ա՝զիմ վէ ճէլիլ
տիր . վէ մուհիճաճ օլտուղունուզ
շէյխլերի պիզիճ իհսան էթմէյէ էէր
նէ գատար բաղի իսէ , օ գատար

Digitized by Google

տրն ա՛զիզ օլսուն .

տախլ գատիր տիր : Պագ՝ Ա՛ռաք. ԻԳ . 9 : Ասղ . ճԺե . 3 : Նոյ . ԾԻ . 15 : ԿՋ . 1 : — փէռէզի- ղէ : Պուրատա էօյրէնիրիղ քի , տուա՛լարըմըզը տէյիլ ա՛զիզլէրէ վէ մէլայիքլէրէ՝ իլա Ա՛ղլահա սունմադա պօրճլուդուդ : Պունու տախի էօյրէնիրիղ քի , օնա նէ ի՛նվան վէրմէյիղ , եա՛նի օ- նուն հուզուրունա տուա՛ իլէ վաւտըղըմըզ ղէման ի՛թիմատը- մըզ օլսուն տէյիւ՝ օնուն ա՛ղա- մէթինի տէյիլ՝ իլա օնուն էյ- չինէ պէյան էտէն պիր ի՛նվան իլէ օնա նիտա էթմէյէ պիղէ իհ- սան օլունույօր : Տուա՛տա պիր հաքիմին եա վալինին եա փա- շիյնըն հուզուրունա վարմա- յօրուդ , իլա պիր "փէտէրին" ճօնիւնէ վարըյօրուդ : Վէ տուա՛մըզը իչինտէ ինսան ճին- սինին պէօյիւք ֆամիլեասընըն ա՛զալարը օլան հէր գարընտաշ- լարըմըզը ունութմամադ իչիւն՝ ճիւմլէսինին փէտէրի ճօնիւնէ վարըյօրուդ : Օ՛նըդա՝ " Հէփի- միզին պաւասը պիր տէյիլ մի" : Ա՛ղ . Բ . 10 : Վէպիրնա օլան Ա՛ղլահ՝ տուա՛լարը հաղըթէթլէրինէ՝ " փէռէզի ղէ" կիւլի եաղլաշմադա պիղէ վէրիլէն րուխսաթ՝ իմթի- ազաթլարըմըզըն էն ա՛ճայրսըզ- տան տըր : Տինի իսլամ թէվ- պիսի՝ Ա՛ղլահ ա՛ղիմ ուշշանէ տօգսան տօգուղ իսիմ վէրիրլէր , վէ ճիւմլէսինին ա՛լէա մա՛նալարը վար . լաքին օնլարըն ճիւմլէսինին իչինտէ՝ իշպու "փէտէրիմիզ" խա- մի եօգ տուր : Վ՛այահապ տէր վէ փէյղամպէրլէր՝ տուա՛լարընը Ա՛իւմլէյէ գատիր Ա՛ղլահ Նէհո- վայա սունաըլարըտը . վէ օնլարըն Ա՛ղլահա՝ "փէտէրիմիզ" տէյճէք եվլատ ի՛թիմատը իլէ պիր վագըթ եադլաշմադա գատիր օլտուգլարը մա՛ղֆիւրաթլու տէյիլ տիր : Ա՛ա- քին միւսլաւմլէր Վուրթարըճըմըզ՝ քէնտինին ա՛տէթա աէօհպէթլէ- րինտէ պիլէ՝ պունտան ղայրի պիր լճա՛սիր գուլլանտըղը եօգ կիպի տիր : Նէճիլի շէրիֆին տէօրթ քիթապընտա եիւզ տէֆա՛տէն ղէյտաէ "փէտէր", "փէտէրիմ", "փէտէրինիզ" թա՛պիրլէրինի գուլլանտըղընը պուլուդուդ : Վէ օ՛ իսմէը իտի քի , պիզ տախի օլ ա՛զիզ ֆամիլեասընըն ա՛զալարըն- տան օլալըմ , վէ հէման օ աէր- պէսթիչէթէ վէ ճէսարէթէթ մա- լիը օլալըմ : "Տուա՛ էթմէչինիզ ղէման՝ տէյին : Նա՛ կէօրէյտաէ օլան փէռէզիդէ" : Ա՛ղ . ԺՃ . 2 : Վ՛է հէյի տէրտու միհնէթլէ- րիմիզ ղէմանընտա ի՛թիմատ իլէ՝ էյէր "փէտէրիմիզէ" տէյիլ իսէ , քիմէ վարալըմ : Նէյէր պիզի՝ "փէտէրիմիզ" տէյիլ իսէ , քի՛մ գապուլ էտէճէք , քի՛մ տինլէ- յէճէք , վէ դայի՛ֆլիքլէրիմիզէ քի՛մ թէհամմիւլ էտէմէք : Նէյէր պիւթիւն տիւնիւա պիզէ էքմէք եէրինէ թաշ վէրիրսէ , էլպէթթէ "փէտէրիմիզ" պէօյլէ էմմէզ : Նէ- յէր տիւնիւանըն հէյի տէվլէթլէթ- լրի նիւղնիւմիւզիւ կէօրմէյէ՝ եա ա՛րզհալլարըմըզը գապուլ էթ-

Digitized by Google

մէյէ խմբինա՝ էտէրլէրսէ, էլ-պէթթէ «փէտէրիմիզ» էթմէզ։ Ասաէձէ պու «փէտէրիմիզ» խոսի՝ նիւբէյիմիզի ի՛թիմատ իլէ տօլ-աուրմաղա վէ պիղէ ա՛զիմ թէ-սէլի վէրմէյէ քիփայէթ էտէր։ Ղոմ. Ը. 15։

Ասքին հէտի ատէմլէր հագի-գաթ հալ իւղրէ Աղլահա «փէ-տէր» տէյէ պիլիրլէ՞րմի։ Ինիւ-ֆիւրազաար՝ պէքրի ու սէրխօշ-լար՝ էտէպսիզլէր՝ զինաքեարլար՝ խրսըղլար՝ դաթիլլէր Աղլահա «փէտէրիմիզ» տէյէ պիլիրլէ՞րմի։ Աղլահ պու միսիլու քիմնէլէրին խրսըմլըղընատան իպա էթմէ՞զմի. օնլարա՝ «Ասիզ պապանըզ չէյ-թանատանսընըզ» տէմէ՞զմի։ Յովհ. Ը. 44։ Աղ. Ա. 6։ Պէյլէ քիմնէլէր՝ հագիդաթ ևա՛ ճէ-հէննէմտէ օլան փէտէրիմիզ տէյէ պիլիրլէր, լաքին՝ «Ազօքլէրտէ օ-լան փէտէրիմիզ» տէմէյէ հադ-լարը եօգ տուր։ Ինմի իշտու տուա՛յը դուլլանան հէր պիր ա-տէմ տիգգաթի էթմէին քի, օլմա-յա օնուն էն իլգ սէօղլէրինի թէ-լաֆֆիւզ էտէրգէն, պիր պէյիւթ եալան սէյղլէր պուլունսուն։ Ո՝ Աղլահա պիր էվլատ բուհու էվ-լատ օլմագլըգ բուհու իլէ պադ-մատգճա, Աղլահ օնա պիր փէ-տէր նազալը իլէ պագաճաղլընը՝ օնու էվլատ սույաճաղընը մէմիւլ էթմէսինի։ — Աբդ ա՛զիզ օղլա։ Ո՝նթէնպիհլէրտէն իլգ տեօրտիւ Աղլահա օլան պօրճումուզու՝ վէ պագըլարը ինանա օլան պօրճու-մուզու պիղէ էյրէթմէյէքլէրի մի-սալի՝ պու տուա՛տա տախի օնուն կիսպի իլգ իւչ խմբիտալէր Աղլա-հա տայիր վէ պագիլէրի քէնտի-միզ տայիր տիր։ Պունճիլէյին կէրէգ նօմա վէ կէրէգ Ասճիլի շէ-րիփ պիղէ՝ «Ասլթիտա Աղլահընը փատիշահլըղընը վէ օնուն սատա-դաթիլընը արամազա» էջրէհիր-լէր։ Տուա՛լարըմզտա տիլէյէ-ճէյիմիզ իլգ շէյ նա՛նի հէր շէյ-տէն զիյատէ արղուլէյճէյիմիզ պու օլմազը տըր քի, Աղլահ հէր պիր նէրտէ միմքինիւ մէրթէպէ պէջիւթ թա՛զիմու թէքրիմ վէ ի՛թիպաատէ օլսուն։ Պիզիմ նա-փագ իսիմլէրիմիզէ նէ օլուրսա օլ-սուն՝ զարարը եօգ, լաքին «փէ-տէրիմիզին» իսմի շէրիֆի էն պէօ-յիւք թա՛զիմու թէքրիմտէ թուա-թաուլսուն։ Ա է պիւթիւն ա՛լէմ-տէ պունճիլէյին ի՛զէթ ու իքրամ՝ էյէր «փէտէրիմիզին» ատը-նա տէյիլ իսէ, քիմի՞ն ատընա վէրիլմէսինի խաթէմէյիզ։ Աղ-թալարընը սէվէն էվլատլար՝ քէն-տիլէրին ա՛զրըլը վէ քէտամիլ փէ-տէրլէրինին ատընը քէնտի հու-զուրլարընտա պիր կէօնա խօրլուդ իլէ վիքր օլունմասընա միսա՛տէ էթմէզլէր, գա՞նտէ գալտը քի՝ օնլար քէնտիլէրի օնա պիր հա-գարէթի կէօսթէրսինլէր։ Ընայր փէտէրլէրինին՝ նէփսինէ ի՛թի-մատ օլունմազ՝ նա սէօյլու տինկ-լէնմէյէ լայըգըդ՝ նա պիր սէրթ վէ զաւիմ ատէմ տէյիս զէմմ օ-լունտուղունա բիզա վէրմէզլէր։ Ինմի պիզիմ՝ «Կէօքլէրտէ օլան փէտէրիմիզէ» ա լէմին նէ կէնանէ

10 փատիշահ|լըղըն կէլսին . ի-
մուա՝մէկ էյլէտիլի վաղիֆէմիզ
օ՞ղմասընմը : Պիղ՝օնուն իսմի շէ-
րիֆինին էպէտէն համտ ու սէնա
խըզմէթ ինաե մէշղուլ օլմադա իւ-
միտիմիզ վար տա՝օնուն ա՝զիզ ա-
տը շիմտի սինէյէրիմիզտե պիր ա՝շգ
ու մուհապպէթ ֆուրսաթտուր-
մազը տէյի՞ն : Ոնա իսմի շէրիւ-
ֆինի է՝օմիւտիւհիւն հէր պիր
կիւնիւնտե նափաքայարագ՝ պօ-
շունա ադղըմըզդա աչըզ պուլու-
նուրիքէն՝՝Ա՞րքն ա՝էչօղոնա՝՝տէ-
յիւ նիձէ տուա՝ էտէ պիլիրիզ :
Պագ Ղ Ա . ժ . 3 : Գ Ձամ . Ը .
43 : Ա Նոյ . ժէ . 21 . 24 : Ղէհ.
թ . 5 : Ասղ . Հ . 17—19 : ՃԳ . 20
—22 : ՃԺԳ . 1—3 : Նոյ . Զ . 3 :
ԼԷ . 20 : Նղհ . ԼԶ . 23 : ԼԸ . 23 :
Ա՞ֆաէ . Բ . 14 : Ո՞աէ . ժԴ . 9 :
Ա՝աղաէ . Ա . 11 . 14 : Ղ Սաէ . Բ .
14 : ԺԱ . 2 : Ա Տի՛ . Զ . 16 : Հայա .
Գ . 11 : Ե . 12—14 :

10 . փատիշահ|լըղըն կէլսին : Պի-
զիմ վէտէրիմիզ փատիշահ տըր .
վէ պու իսթիտա՝՝ օնուն հէր պիր
մահալտե փատիշահլըգ սիւրմէ-
սինէ՝վէ օնուն նօմնատնուն ճիւմ-
լէ ա՝լէմտէ իձատ՝թ օլունմասընա
պիր ալուրլ կէօսթէրիր : Ա՝ Ե է-
յէր ՝՝վէտէրիմիզին՝՝ տէյիլ իսկ ,
քիմի՞ն փատիշահլըղընըն կէլմէ-
սինի վէ թէզ կէլմէսինի ալուրլ
լէմէլիյիլ : Պիր զօրպանըն՝ պիր
զալըմին՝ պիր նապանճընըն փա-
տիշահլըղը տէյիլ տիր , իլլա քէն-
տի ՝՝վէտէրիմիզին՝՝ փատիշահ-
լըղը տըր : Ա՝ Ե է յէր ՝՝վէտէրի-
միզին՝՝տէյիլ իսկ , քիմի՞ն հիւք-
րատէթին օլսուն , նիձէ կէօքտէ՝
միւ ալըճընտա քէնտիմիզին նիհա-
յէթսիզ իթիմատ իլէ իձապի՛ է-
տէլիմ : Վ Քիմի՞ն նօմօսլարը՝՝փէ-
տէրիմիզին՝՝ նօմօսլարը կիպի ա՝-
լիմ վէ էյի վէ պիւթիւն ա՝լէմին
սէլամէթինի վէ սաա՝տէթինի սա-
պիթ էթմէկէ ոչղուն տուր : Ա՝ա-
քին պու փատիշահլըղը պիզ քէն-
տի գալպէրիմիզին իչինտե գա-
պու էթմէտիքճէ՝ օնուն տիշարը-
տա կէլիպ հիւքմ էթմէսինէ խիւ-
լիսի փաք իլէ նի՞ճէ տուա՝ էտէ
պիլիրսիզ : Պիզ օնուն փատիշահ-
լըղընըն կէլմէսի իչիւն եարտըմ
էթմէքտէ պիր փարմաղըմըզը պի-
լէ թէփրէթմէտիյիմիզ եա պիր
փարա պիլէ վէրմէտիյիմիզ թագ-
տիրտե , նա՞սըլ՝ ՝՝փատիշահլըղըն
կէլսին՝՝տէյիւ տուա՝ էտէ պիլի-
րսիզ . վէ ֆիլ վագի՝ օնուն կէլմէ-
սինէ մանի՝օլմագ իչիւն էլիմիզտէն
հէվ կէլէնի էթմէյիմիզտե՝ պու
սէօզլէրի աղղըմըզա նա՞սըլ ալա
պիլիրսիզ : Ա՝յէր օնու տուտագ-
լարըմըզ իլէ սէյլէր տէ՝ եիւրէք-
լէրիմիզ իլէ խօր կէօրիւրսէք , է՝օ-
միւրլէրիմիզ իլէ ղըտտ տուրուր-
սագ , վէ հէմ միւլահաղաարըմըզ-
ղը վէ ա՝մէլու հայրաթէթլէրիմիզի
օնուն ա՝զիզ նօմօսլարընա թատ-
պըդ էթմէկէ իմթինա՝ էտէրսէք ,
Ա՝արատանըմըզը ղէվքլէնմէք
թէօհմէթի իլէ գապահանըզը օ-
լուրուզ :

Վ Եանիկ վէյղամպէրտէն սէօյ-
լէնէն փատիշահլըգ պու տուր :
Վ Ես . Բ . 44 : Ե . 13 , 14 : Հայվ-
հաննէս վաձիմ իւ էտիճինին վա՛զ

Digitized by Google

11 Հեր կիւնքի էքմէյիմիզին

13 : Յայտ . ԺԱ . 15 : ԺԹ . 10 : ԺԹ . 6 : Ի . 4 : — Իրաւէրնէն օ-ռան : Պիւէյիք չօճուղուն պիրի պիր քերրէ՝ պապասընըն արաբ-սըրա Պապըրն տուա՛սընը սեց-լէյքէն՝ "իրատէթին" սէօզիւնէ կէլտիքէյի վագըթ՝ "իրատէթին" տէմէսինի խոթէմզիտի, իլլա "Ի-րատէթիմ օլսուն" տէրիտի : Ֆէնէրիմիզ՝ էյէր էքսիյի եզի-յէթ ու իսքէնճէլէր օնու էօլիւ-միւն աղըզնա գատար կէթիրմիշ-լէր իտի իսէտ , օ՝ տինէ , "Տէյիլ պէնիմ իրատէթիմ՝ իլլա սէնին իրատէթին օլսուն" տէյիս տուա՛ էտեր իտի : Նմտի պիզիմ իրատէ-թիմիզ՝ Ալլահըն իրատէթինէ տճ-րուսի տիլտէն թասպի՝ օ՝լմասընմը : Պիզ՝ նի՞չիւն թէյիս չօճուգլար կիւպի քէնտիմիզին տիւանէ իրա-տէթինի՝ "փէտէրիմիզին" պինի-հայէ ալիմ վէ քեամիլ իրատէ-թինտէն զիյատէ իսթէյէյիմ : Պիզ օնատան տահա ա՛լիմ վէ տա-հա էյի՞միյիզ : Պիզէ՝ Ալլահըն հադգըմըզա խայրըզը սայտըզը շէ-յի քէօթիւ տէմէյէ միւնասի՛պ-միտիր : Չօճուգլարըմըզը՝ պէցյէ էթմէյէ գէյվէրի՞միյիզ : Այէօք-լէրտէ պուլունան օլ ա՛զիմ ֆա-միլճատա պուննճիլէյին ա՛մէլ ու հարաքէթ ասլա պիլինմի՞շմի :

Ալլահըն իրատէթինին օլտուս-ղունու իսթէմէյիյիզ . վէ Ալլահըն իրատէթինի իճրա էթմէյիյիզ : Ֆէնէրիմիզ տէր քի , "պէն քէն-տի իրատէթիմի էթմէյէ կէլմե-միմ, իլլա պէնին կէօնտէրէնին ի-

14 Հէթիյի՝ վէ Թէվպէսիզ գապուլ օլունամազ տէյիս անկլաթտըղը փաթիշահլըգ պու տուր : Ա՛ոբ . Գ . 2 : Պու՝ Ա՛ևսիանըն փատի-շահլըգտըր , վէ պիր ատէմ թէք-բար ատղմաթգճա՝ օնու կէօրէ-մէզ : Յովէ . Գ . 3 : Պու կէրչէք-լիյին փաթիշահլըգը տըր , վէ ե-ալընըզ կէրչէքլիյի գապուլ էտէն-լէր՝ օնուն Թէպա՛սը տըր : Յովէ . ԾԸ . 37 : Պու պիր լուհանի փա-թիշահլըգ տըր , վէ Լուհանա տօ-ղան քիմսէ լուհանի օլմազըլա , օնուն միւպարէք հիւքմինիւն ի-չինէ տիր : Պապ Գ . 2 չէր հինէ պագ : Յովէ . Գ . 6 , 7 : Լաքին ճիւմլէ ճիսմանի՝ մազրուր՝ տիւն-եավի վէ քէնտիլէրինի սատըգ սա-յանլար՝ չէյԹանըն փատիշահլը-ղը վէ նօմնսլարը ալեթնատա ևա-շարլար : Ա՛ չ իշպու իսթիտա՛տէ նէյապ էտէրիզ քի , օնուն փատի-շահլըղը հէլաք օլսուն , ֆիլտգ ու ֆիւճիւրիւն՝ զուլմանն՝ գարանլը-ղըն վէ ճէհաննէմ՝ մէնճա՛Թի նէֆսիյէ խըրսընըն վէ մուտաբ-լըղըն հիւքիւմէթի էպէտէն մահվ օլսուն , վէ ըշտղըն՝ փաքլըղըն կէր-չէքլիյին՝ էյլիքքէհանիլիյին՝ սա-ադաթըն՝ սէլամէթին վէ խէլա-սըն փատիշահլըղընըն հիւքիւմ-Թի պիւթիւն ա՛լէմտէ պաշլասըն : Ա՛ոբ . Գ . 2 : Դ . 17 : ԺԶ . 28 : Ա՛ոբ . Բ . 6—12 : Յոայ . Բ . 2—4 : Նէհ՛ . ԻԳ . 5 , 6 : Պ՛սա՛ . Բ . 44 : Է . 13 , 14 . 27 : Օ՛ա՛ . Թ . 9 : Ա՛ոբ . ԺԱ . 10 : Պ՛սա՛ . ԺԹ . 11 . 38 : Յովէ . Գ . 3 : Ն՛ոբա՛ . Ա .

Digitized by Google

պիղծ պու կիւն վէր ։

բատէթինի էթմէյէ կէլտիմ" ։ Իմոի Ա֊լլահըն սէվկիւլիւ ()ղլու պիլէ քէնտի իրատէթինի էթմէյէ կէօնտէրիլմէմիշ իքէն,պիղ քէնտի՛ իրատէթիմիզի մի էթմէյէ կէօնտէրիլմիշիղ ։ Պիղ քէնտի խրղմէթքեարլարըմըզա՝ եահօտ քէնտի էվլատլարըմըզա պիլէ քէնտի խսիէտիքէէրինի էթմէյէ՝ եա պիղիմ իշլէրիմիզե միւտահիալէ էթմէյէ րուխսաթ վէրի՛րմիյիղ ։ Ամայըը ։ էյէր պիզ ա՛գըլըը վէ քէնտի իշիմիզի պիլիր քիմսէյէր իսէք , օնլարա ասլա էջրէ պիր րուխսաթ վէրմէզիղ ։ ()նլարտան հէր հանկըսը պիզիմ իրատէթիմիզե միւթիւ՝ օլմազա , ֆամիլեամըղըն պիր ա՛ղասը օլմագտան ֆարիղ օլմալը տըր ։ զիրա "Ի՛հէնտինէ գաւրը թագսիմ օլունան պիր էվ տիւշէր" ։ Իմոի ա՛մէ ու հարաքէթիմիզին գանունու՝ էյէր "փէտէրիմիզնին" իրատէթի տէյիլ իսէ՝ քիմի՞ն իրատէթի օլմալը տըր ։ Պու իրատէթ՝ նօմսս վէ գանունն տուր . վէ ձիւմլէ ա՛լէմին նօմսունու վէ գանունունու տուր ։ Ա֊է պիւթիւն ա՛լէմտէ սայիր հէր պիր զաթըն իրատէթինէ մուղայիր օլսա պիլէ "()նուն իրատէթի սլսուն" ։ Ա՛ոպ . է . 21 ։ ԺՐ . 50 ։ ԻՋ . 39 . 42 ։ Ասղ . Խ . 8 ։ Ա՛ոդ . Գ . 35 ։ Հնէմ . Դ . 34 ։ Զ . 38 ։ Պոթթ . ԺԳ . 23 ։ ԻԱ . 14 ։ Հոսէ . ԺՐ . 2 ։ Նէէմ . Զ . 6 ։ Կղղ . Ա . 9 ։ Ա Յնէ . Դ . 3 ։ Ե . 18 ։ Նէբ . ԺԳ . 21 ։ Ա Պէտ . Բ . 15 ։ Դ . 2 ։ —Ի՛նչէ կէօտէ ։ Նա՛նի կէօքտէ օլտուղու կիպի ։ Ա֊լլահ կէօքտէ օլան իթաա՛թ շազըրգ իլէ տիր , տէր ա՛գապ օլուր , ու՛մուր տիր , միւթէֆիգ էրդէյ՝ եա՛նի ճիւմլէսինին կէօնիւլ պէրլիյի իլէ տիր , վէ թէքմիլ վէ գուսուրսուզ տուր ։ — Նէյ է֊վէլլահ պու ֆանի տիւնեատա տախի պէօյլէ օլսուն ։ Ա՛էկէննէմտէ օլտուղու կիպի տէյիլ , Ադամ կիպի պա՛ղը նարամազ եէրլէրտէ օլտուղու կիպի տէյիլ , Ա֊լլահը պիլմէյէն վէ օնուն հօլպարընըն պիլկիսինի արզուլէմէյէն փութփէրէսմէրին արասընտա օլտուղու կիպի տէյիլ , խըրսըզլարըն՝ նանքէսէճիլէրին՝ քիւֆիւրպազլարըն՝ սէրհոշլարըն՝ վէ գաթիլլէրին արասընտա օլտուղու կիպի տէյիլ , իլա թէքմիլլէրին՝ էյիլիքէտանիլէրին՝ ճիւմլէ ա՛լէմտէ էն էյիլէրին արասընտա օլտուղու կիպի՝ ըշրդըն իլք տօղուշ օղուլլարընըն արասընտա օլտուղու կիպի՝ կէօրէ օլմազլըգ կէլ ։ Ա֊էե֊ թ . 6 ։ Ասղ . ԺԳ . 19—21 ։ Գան . Դ . 35 ։ Նէբ . Ա . 14 ։

11 ։ Հէր կէնդի էրկիյիլէ պէղ պո֊կո֊ղէ վէր ։ Նշպու իսթիտաա՛ պիղէ էօյլէտիր քի , (1) Տիւնեամի մուհթաճլըգլարըմըզի՝ տուա՛ մատահէսի տիր ։ Պ֊ղ . ԺԱ . 3 ։ փիլպ . Դ . 6 ։ Ասղ . ԼԳ . 18 , 19 ։ ԼԴ . 10 ։ (2) Պիղէ՝ Ա֊լլահ մուհթաճօլտուղումուղու էօյլէտիր ։ Նչէր պիղէ էքմէյի Ա֊լլահ վէրմէյէսէ , օնու էլէ կէթիրմէյէ հէփճէհօլէրիմիզ պօշ տուր ։

Digitized by Google

պաղըշլար, պիզ տախի պօրճլուլա-

Ես. ճԻԷ. 1, 2: (3) Պիզէ՝ իշէ կիւճէ մէշղուլ օլմադա ճէհտ ու ղայրէթ էթմէյի վէ իտարէյի էյ-քէտիր: Ա՝ամլուպ օլունան՝թէն-պէլիք էքմէյի եախօտ հիլէ եա ալտատըճըլըգ էքմէյի եա սայիր քիմսէլէրին էքմէյի տէյիլ տիր. իլլա "Պիզիմ էքմէյիմիզ" տիր, օլէքմէք քի՝պիզ շէրի, պիր թա-րիխ իլէ օնու էլէ կէթիրմէյէ ճէհտ եաէրիզ: Բ Մնե. Գ. 10—12: Ե՝ոէ. ԼՍ. 27: (4) Պիզէ՝ փու-գարայէ սատագա վէրմէք էյրէ-տիր: Տէյիլ պանա՝ իլլա "Պիզէ վէր" տիր. վէ տէյիլ էքմէյիմի՝ իլլա "Ե՝քմէյիմիզ" տիր: Պիզ ախէրլէրի իչիւն տախ տուշիւն-մէլէյիզ: Բ Օէն. ծԵ. 11. 14: Յ-ԻԹ. 11—16: ԼՍ. 16—22: (5) Պիզէ՝ արզուլարըմըզտա ին-սաֆլը օլմագ էյրէտիր: Պիր եըլըգ եա պիր այլըգ եա պիր հաֆթալըգ՝ եախօտ եաըրնըբի հիւնիւն պիզէ թէտարիքինի տիլէ-մէյօրուղ. իլլա սալթ "պու հիւն-քի" իչիւն եավալըրըզ: Ե՝տի-մալ քի՝ եարըն սալա հաճէթիմիզ օլմասըն: Պունճիլէյին եինէ՝ սէ-ֆհաա՝թէ տայիրշէլէր՝ եա՝նի ինէ-ֆիսթա՝ամլար տիլէմէյօրուղ. իլ-լա սալթ էքմէք՝ եա՝նի ղէմանի հաճէթիմիզի տէֆ՝ էտէճէք սա-տէճէ պայադը չէյի տիլէրիզ: Ա՝ոֆ. Դ. 4: Ս Տէմ. Զ. 7, 8: Նէյ ծԶ. 16—35: Ի՝ուհանի նի՝մէթլէրի՝ պիւթիւն էպէտիլիք իչիւն տիլէյէպիլիրիզ. լաքին պիւնեաչլի նի՝մէթլէրի՝ հիւնտէն

րըմըզա պաղըշլատըղըմըզ հիպի.

հիւնէ սալթ պուհիւնքիլէրի տի-լէյէ պիլիրիզ: Ի՝կուրուն օլ տու-ա՝սը՝ նէ՝ հիւգէլ տուա՝ իտի: Ի՝-ոէ. Լ. 7—9: Ե՝նէ՝ գատար ա-ճայըպ տըր քի, Ի՝ապպէն տուա՝-սընը հիչ կէօրմէյէն՝ վէ Ե՝էնի Ի՝հտատն պու գատար սէնէ էվ-վէլ տիւնեա իւգէրինտէ եաշա-յան պիր ատէմ՝ պուննուն հիպի պիր տուա՝ սունսըն: Ը իմտիքի գէմանլէյտէ գէնհինլիյէ գարշը օնուն հիպի տուա՝ էտէն քիմ տիր:

12. Ա է պէղ պօճ՝ըբբըբը պա-ղըբբը՝, պէղ պոթէ պօճ՝ը՝ըբբըբը պ՝ղըբբը՝պբբըբը կէպ: Ի՝չպու իսթիտա՝ պունտան իլէրիքի իլէ՝ "վէ՝ լուղէթի վասիթասի իլէ պիր-լէշմիշ տիր, չէյլէ քի էքմէք եէ-բինէ եաըընըբ "թիքէնլէրէ վէ խաշաղլարա՝" մուսթահագ օլ-տուղումուղու՝ վէ հիւնահլարը-մըզ ա՝ֆղ օլմատըգճա՝ պիզէ ի՝հ-սան օլունան հէր "հիւնքի էքմէ-յիմիզ" պէրէքէթի եէրինէ պիզէ պիր լա՝նէթ օլաճաղընը խաթրը-մըզա կէթիրսին: Պու խաթիտա՝ պիզէ էյրէտիր քի, (1) Պիզիմ ճիւմլէմիզ ա՝ֆվ օլունմադա մուհ-թաճ իլ: Ի՝չէր ճիհանտէ՝ հիւ-նահսըզ պիր թէք ատէմ պուլուա-նուրսա, հէր հանկը միլլէթտէն՝ սինտէն՝ վէ հալտէն օլուրսա օլ-սուն, պու տուա՝յը սէօյլէմէսին, ղնրա պու տուա՝ հիւնահ իշլէմիշ՝ վէ ա՝ֆվլըղա մուհթաճ օլանլա-րա մնասուա տուր: (2) Պիզէ էյ-րէտիր քի, "փէտէրիմիզ" ա՝ֆվ էտիճի Ա՝ղլահ տըր: Նէյ ԼԴ. 6,

Digitized by Google

13 Ա Ը պիտի թէճրիւպէյէ կէ-

7 ։ Գ Ա՛ոփ · Ը · 30 · 34 · 39 · 50։ Ա՛ոլ · ԼՌ · 1 , 2 ։ ՃԼ · 3 , 4 ։ Ն-ա՛յ Ա · 18 ։ Ծէ · 15։ Պ ՚ու՛է · ժե · 20—24 ։ Գ՚ործ · ժԳ · 38 ։ Ն-ֆէո · Ա · 7 ։ Ա Յո՛վ · Ա · 7—9 ։ (3) Պիտի՝ իշալու ի՚նայէթի նէ բուՀ իլէ տիլէմէք կէրէք օլտուղունու էջրէտիր · եա՛նի "պօրճ-լուլարըմըզա պաղըշատըղըմըզ կիպի" ։ Պու խաթիտա՛տէ Ն-աբատըճմըղտան պիտի՝ քէնտիմիզին սխէղլէրինէ ա՛ֆվ էտիճի օլտուղումուզտան զիյատէ ա՛ֆվ էտիճի օլմասընը տիլէմէյօրուզ ։ Ի՛մտի էյէր պիղ՝ պիր քիմսէնին Հագգընտա՝ Պէն օնու ասլա ա՛ֆվ էթմէյէճէյիմ տէրսէք, պու տուա՛յը սունատուղումուզ զէման ֆիլ վագի՛ Թալապ էտէրիզ քի , Ն-էլ-ահ պիտի ասլա ա՛ֆվ էթմէսին ։ Ա Ը պու ճիւմլէ իլէ՝ ա՛ճապա գա՛չ օնային քիմսէլէր վար քի , Հէր կիւն պու տուա՛յը Ա՚լլահ՝ եիւրէքլէրի քէն վէ խոսուսմէթ իլէ տօղու իչէն սունարըար ։ Ա՚ոփ · Զ · 14 , 15 ։ ԺԸ · 21—35 ։ Գ՚ա՛ղ · Ե · 12 , 13 ։ Ա՛ոլ՛ · ԺԸ · 25, 26 ։ Ա՛ուէ · ժԱ · 25, 26 ։ Պ ՚ու՛է · Զ · 37 · ԺԷ · 3 , 4 ։ Ն-ֆէո · Դ · 32 ։ Կո՛ղ · Գ · 13 ։

Ն-յէրչի պիղէ օլան թէա՛տի վէ ըէնճիտէ՝ վէ զարար ու զիյան վէ քէտէրտէն՝ չօգ քէրըչ՝ պու-լունտուղումուզ մէմլէքէթինգա-նուն ու գավայի՛տինէ վէ զապի-թանընա իլթիճա էտէրէք ի՚հգա-գի Հագգ Թալապ էթմէսի մու-նասիպ վէ ճայիզ իսէ տէ (Յո՛վ-

Թ՚րոմ , իլլա պիղի եարատմազտան

ԺԸ · 23 ։ Գ՚ործ · ԺՉ · 35—40։ Ի՛Ռ · 25) , պու միսիլիւ Թէա՛տիյանըզ՝ օնլարը պէչիւմէմէք ի-չինն ա՛զլ ու փիքրիմիզտէ սագ-լայարագ Հէնտիսէ էթմէլի տէյիլ իզ , իլլա պէր ա՛քս՝ օնլարը միւմ-քին օլտուղու դատար Թէկ ա՛գ-լըմըզտան տէՓ՝ էտիպ ունուԹ-մալըյըզ ։ Պիղ՝ չօգ քէրըէ Թէ-Համմիւլ էթմէլիյիզ . տայիմա ա՛ֆվ էթմէլիյիզ ։

Լ՚աքին պիղ՝ քէնտիմիզին ա՛ֆվ-լըըընա նայիլ օլտուղումուզ՝ ա-խէղլէրինի ա՛ֆվ էթտիյիմիզ սէպէպինտէն տէյիլ տիր ։ Ն՚ֆվ օլմամըզըն ա՛զիմ սէպէպի պու տէյիլ տիր , իլլա սաաէճէ պիր շաւլթ եա գանուն տուր ։ Ա Ը Հա-պիգաթ՝ էյէր եիւրէքլէրիմիզ՝ գարընտաշըմըզա քէն սագլայըպ Թէաքին օլմազսա , Ն՚զիզ Ի՛ու-Հուն վասիԹասի իլէ պիղտէ ալ-չագ կէօճիւլիւիւն վէ Թէվֆէ-նին պէչիւք ա՛մէլի տահա իշլէն-մէտիյինտէ՝ վէ Ի՚սրիտտան ի-նանըպ օնուն վասիԹասի իլէ խէ-լաս վէ էպէտի է՛օմիւր ալանլա-րըն ա՛խիզագ ու մէշրէպլէրինէ տահա մալիք օլմատըղըմըզա պիր սահիհ նիշան տըր ։

13 . Պէնչ ՚ՒՆԸՐԼ՚ԱՀ ՒԼԼԱՀ ։ Տէյիլ քի՚Ա՚լլահ պիր քիմսէյի կիւ-նահ իշլէսին տէյիւ Թէճրիւպէյէ կէԹիրիր · Հաշա՝ Յո՛վ. Ա · 13, 14 ։ Լ՚աքին օ՛ ճիւմլէ ատէմլէրի Թէճ-րիւպէ էտէր . վէ չօգ քէրըէ օն-լարը՝ պիր ա՛զիմ Թէճրիւպէ Հա-լի իչինէ գօր ։ Ա՚լլահ պուն ճիլէ-

գուրթաթ. զիւրա փատիշահլըգ

յին թէֆթրիւպէ էյլէտի Յոբ՝ Լբրահամ (Ծննդ. ԻԲ. 1)՝ Յովսէփ (Ասղ. ՃԶ. 19)՝ Մովսէս՝ Դաւիթ՝ Դանիէլի։ Պրիստոսուն եանընտան գասաւվթ իլէ այրըլան օլ Ինճիլսէքի կէնճի (Մարկ. ԺԲ. 21, 22) պունճիլէյին թէֆթրիւպէ էյլէտի։ փարաւանու պունճիլէյին թէֆթրիւպէ էյլէտի, վէ թէֆթրիւպէ իլէ օնուն եիւրէյի գաթըլանտը։ Պէնտի ճէմաաթընը չէօլտե պունճիլէյին թէֆթրիւպէ էյլէտի։ Ռ Օրին. Ը. 2. 16։ Տինատար նզկիա փատիշահը պունճիլէյին թէֆթրիւպէ էյլէտի։ Ռ Մնաց. ԼՒ. 31։ Պունատն գաթը՝ նազը՝ Ալլահ պա'զը քէրթէ պու աէրէճէ տարղընլըղա կէթիրիլէր քի, տաէմլէրի՝ քէնտիլէրին սէչմէյի ֆէնա եօլլարընտա պրաղըր, վէ քէնտի լութֆունուն վէ մուգատաէրինին ա'տէթա հըփղ էթմէյէ գուլլանտըղը վէսիլէյէրի օնլարտան կէրի թուտար։ Մաղ. ԶՌ. 11, 12։ Նաում. Ջ. 9, 10։ Մարկ. ԺԳ. 14, 15։ Յէզ. ԺՌ. 39—41։ Պսղմ. ԻԸ. 26, 27։ Ռ Ղնէս. Ռ. 11, 12։ Պու միսիլլիւ տտէմլէրին հալի փէք գօրգուլու տուր։

Ի'ապպըն տուա'սընտա իշպու խոթխաա՝ խաթըրմըղա կէթիրմէլի քի (1) պիղ՝ թէհլիքէ իչինտէ իզ։ Ա՛էր՝ նէրէյէ կիտէճէք օլտագ, թէհլիքէ էօնիւմիւզտէ հազըր ոլը։ Ինչ Ա՛տէմ՝ պիր պաղչէտէ թէֆթրիւպէ օլունտու։ Ինչ

վէ գուտրէթ վէ համա էպէտ

քինճի Ա՛տէմ կէօքտէն օլան Ի'ապպ՝ չէսլտէ թէֆթրիւպէ օլունտու։ Պապ Դ. 1 շէրհինէ պագ։ Պիզ էյէր տիւնեատան պիր մանաթըրա եա տուղա եա խսիզ պիր մահալէ չէքիլէճէք օլտագտէ՝ քէնտի նէֆսիմիզտէն ուզագ չէքիլէմէյիզ։ իլլա օրայա քէնտիմիզի տախի պերապեր կէօթիւրիւրիւզ։ (2) Պիզ գայի'փ իզ, վէ եիւճէլէրտէն եարտըմ վէ գուվվէթ ալմադա մուհթաճըզ։ Պաւլ. Իռ. 40. 46։ Ա կորնթ. ճ. 13։ Բ Պէտ. Բ. 9։ Յայտ. Գ. 10։ Մարկ. ժԹ. 13։ ՃԺԹ. 117։ ՃԽԱ. 4։ Ա'մաւ. Լ. 8, 9։ (3) Պիզ՝ քէնտիմիզի թէֆթրիւպէ վէ իղվա եօլունա աճմամալը տէյիլ իզ։ Ղօգ քիմսէլէրին էթտիյի կիպի՝ իղվատէն հըփղ օլունմագ իչիւն տուա՝ էտիպ տէ՝ օնուն օրթասընա սէյիրթմէք՝ ատաղըգ ու շիֆա իչիւն տուա՝ էտիպ տէ պէհիր իչմէյէ՝ եախօտ Ա'լլահըն հիմայէթինի թաալլագ էտիպ տէ քէնտիմիզի ատէչինն եա սույուն իչինէ աճմադա պէնկզէր։ Պու միսիլլիւ տուա'լէրին հէվիսի Ա'լլահըն ի'նտիհտէ մէքրուհ տուր։ (4) Պիզ՝ քէնտի ի'պրէթիմիզ վէ րէյէլէրիմիզ իլէ՝ ախէրլէյինի իզվայէ սալմագտան սագընմալըյըզ։ (5) Ի'ապպըմըզ քէնտիսի իղվա չէքտի։ Ինու Պէտրոս՝ Ա՛երովդէսլիլէր՝ փարիսեցիլէր՝ վէ չէյթան իղվայէ տիւշիւրճէք օլտուլար։ Իղվա օնա՝ չէօլտե՝ պիր տաղտա՝ ա'զիզ շէհիրտե՝ հէյքէ-

Digitized by Google

իւլ ապատ սէնին տիր. Ա՛մին։

14 Օ՛երա էյէր տահմլերե

լին գուպպէսինտէ կէլտի։ Ա՛ռաճ-
լըգ վէ սուսուզլուգ՝ սօղուգ վէ
եօրղունլուգ իլէ իղվա վէ լմէճ-
րիւպէ օլունտու. տուա՝ վէ օրու-
ճուն օրթասընտա իքէն իղվա ու
լմէճրիւպէ օլունտու. հէր պիր
խուսուստա պիղիմ՝ կիւղի իղվա
չէքտի. իղվա իլէ էլէյհէթ չէքտի.
իմտի իղվա ու լմէճրիւպէտէ օլան
քէնտինին հէվի խալգընա եար-
մըմ էմմէյէ գատիր տիր։ Ա՛ռ.
ԻՌ. 28։ Նէեմ. Գ. 17, 18։ Դ.
15։ Ա՛յէմիճէյի քէլամ, իղվայէ
գարշը գուվվէթէ մնալիք օլալէր
տէյիւ ասլա տուա՝ էմմէյէնէլէր՝
էլպէթտէ իղվատէն եէնիլէճէք-
լէր, վէ ախէրլէրինի տահի իղվա-
յէ սալմազլա սէպէպ օլաճագլար։
Հէվի պինամազ քիմսէլէր՝ հէմ
քէնտիլէրի իղվայէ տիւշէրլէր,
հէմ ախէրլէրինի տահի տիւշիւ-
րիւրլէր։ Ի՛շտու իղվա մէգարը՝ ան-
լարըն ճիւմլէսի իչիւն ափ աչըգ
տուրուր, վէ օնլարըն ճիւմլէսի
օնուն իչինէ տիւշէրլէր. վէ ճիւմ-
լէսի տահի պիրի պիրինէ՝ պու-
նուն կիպի աչըգ մէզարլարըլար։
Ա՛յ էօնլարըն աշաղա նուվարլան-
մալարը լմէզ մէքս օլմազսա, էպէ-
տէն հէլաք եօլունտան գուրթու-
լաճագլարը եօգ տուր։ — Պիւյ
նաթամազպան քուրթ։ Ի՛արամազ
լուղէթի Ի՛ունանիճէտ օլտուղու
կիպի՝ թահմին օլունուրքի, շէյ-
թան մա՛նասընա օլմալը։ Պագ
Ա՛ռ. ԺԳ. 10. 38։ Յով. ԺԵ.
15։ Ա Յով. Բ. 13, 14։ Գ.
12։ Ե. 18։ Ա՛զիզ Լուհ լաքլը

իլէ՝ պա՛զը տէքա՝ պիր ա՛լէսսէ-
վի սէյյիշիմ խոթա՛րէսի իլէ հէվ
էյի վէ արզուլանաճագ օլան շէյ-
լէր պէյան օլունտուղու կիպի՝
քէզալիք եարամազ վէ նափաք
բուհտահի՝ կէօրիւնիւր քի. հէր
իքւսահ օլունաճագ շէյի պէյան
էմմէք իչիւն գուլլանըլըյօր։ Ո՛ն-
տան գուրթուլմագ հէվի պէլա-
լարըն էն պէօյիւսիւտէն՝ վէ
հէվի պէլալարըն փունկարընտան
գուրթուլմագ տէմէք տիր։ Լ՛ա-
քին էմմրաքմըզը ալան հէվի
պէլալարը տահի պիրէր պիրէր՝
եա՛նի տուղագլարը՝ միհնէմլէրի՝
մուսիպէմլէրի՝ ա՛զապ ու էզի-
յէմլէրի՝ գօրգուլարը՝ վէ գասա-
վէմլէրի զիքր էմմէյէ պիղէ
բուվասահ վար։ Ա՛ռ. ՃԻԱ. 7,
8։ Նէեմ. ժԻ. 21։ Գ՛ազ.
Ա. 4։ Ա Յով. Ա. 9, 10։
Բ Տէր. Գ. 17, 18։ Նէեմ. Բ.
15։ Հայտ. ԻԱ. 4։ — Փոթէ-
ղո՛ւէթ։ Ա՛ռ. Զ. 10։ Նէէյ
ժԻ. 18։ Ա Ա՛նց. ԻԹ. 11,
12։ Ա՛զ. Ժ. 16։ Ել. 2·7, 8։
ՃԻԵ·10—13։ Գ՛ան. Գ. 25.
34, 35։ Է. 14. 18։ Ա Տէր. Ա.
17։ Զ. 15, 16։ Հայտ. ԺԱ. 15։
Պու՝ «Փատիշահլըղըն կէլսինն»
տէյիւնէ իչիւն տուա՝ էմմէքլի ի-
տիյիմիլէ պիր էյի աչիկպ տիր.
չիւն քի՝ փատիշահլըգ տէմոի-
յիմիլ՝ պիր էպէտի հադգ իւղրէ
օնուն միւլքիւ տիւր։ — Ա՛է
Թօռթէն։ Տուա՛լարըմըզտա տի-
լէտիյիմիզ ա՛զիմ չէյլէրին պիղէ
իհսան օլունաճաղընա նէ իչիւն

Digitized by Google

աուչլարլընը ա՛ֆվ էտէրսէնիզ, մէմիւլ էթմէլի օլտուղումուզա պիր էյի սէպէպ պու տուր քի՝ "փէտէրիմիզ" օնլարը վէրմէյէ գատիր տիր։ Շ՛իւմլէ գուտրէթ օնուն տուր։ Ընուն ինտինտէ հէր շէյ միւքիւն տիւր։ Աւոր. ժթ. 26 Այոմ. կթ. 11։ Նէէ. գ. 20 Յայտ. գ. 11։ ե. 12, 13։ է. 12։ ժԱ. 17։ ժթ. 1։ — Ա է համա։ Ընտան պիղէ էթմէյէ հէի տիլէտիյիմիզ շէյլէը իչիւն համա ու սէնայը օնա վէրէլիմ։ Պիզէ թալապ էթմէյէ կէրէք օլան պիղիմտէյիլ իլնա օնուն շան ու ճէլալի տիր։ Յովհ. ժբ. 28։ Յէո. է. 9։ Այոմ. իե. 11. Նէէմ. ժգ. 7. 21։ Գաղ. թ. 19։—Նպէո էալապա սէնին պէր։ Ամարաիբմընդտան Նլլահա իչպու համա ու սէնա վէ գուտրէմ իփ-րար էթմէք՝ էպէտէն օլաճագ. ե՝ էպէտէն օնա մուսթահագ օլաճագ տըր, վէ պիղի՝ օլ համա ու սէնայը էպէտէն օնա սունմագ խըզմէթինտէ պուլունմաղա նա-յիլ էյլէյէ։ — Նդին։ Պու Ա՝պրահամ պիր լուղէթ տիր, վէ պիր շէյտէ զայէթ գուվվէթլի պիր բիղա վէրմէք՝ նա՛նի "պէյղէ օղ-սուն" միսիլլիւ պիր թա՛պիր պէ-յան էտեր։ Նլլահ պիր շէյ իչիւն՝ "Նմին" տէրսէ, օ շէյ էլպէթթէ էյլէ օլաճագ տըր։ Պու սէօզիւ պիղ գուլլանտըղմընդ վագըթ՝ ճիւմլէ արզումուզու պիր սէօզ իլէ պէյան էթմէնին պիր մուխթա-սար նօլու տուր։ Էր պիր սէօյ-լէմիյիմիզ խուսուսլարը նէքիւն կէզքէրտէքի փէտէրինիզ տա-էտիպ՝ ճիւմլէսինին իւզէրինէ պիւտէն խմնամընդը վէ միւհիւրիւ-միւզիւ գօմագ տըր։

Ամի պու՝ նէ՞ կիւզէլ պիր տուա՝ էօրնէյի տիր քի, պիղէ օ-նու քէնտի Նչենտիմիզ վէրմիշ տիր։ Ընուն պիւթիւն րուհու նէ՞ գատար սէվկիւլիւ տիւր։ Ընտան պիր էվլատ րուհու սէտասը չը-գար, "փէտէր". պիր ու՛մմիւմէք րուհու սէտասը՝ "փէտէրիմիզ". պիր թէվղո՛ւ րուհու՝ "ատըն ա՛-զիզ օլսուն". պիր վա՛զճըղագ րու-հու՝ "փատիշահընդըն կէլսին". պիր միւթիւ՛հիւբ վէ խթա՛ամ րուհու՝ "իրատէթին օլսուն". պիր մուհ-թաճընդը թանընմագընդ րուհու՝ "հէր կիւնքի էքմէյիմիզ պիղէ ... վէր". պիր ա՛փվընդ րուհու՝ "պիղէ պօրճլարըմընդը պաղընշա՛, պիղ տա-իսպօրճնուլարըմընդա պաղընշատը-ղընմըղ կիպի". պիր իհթիյաղ րու-հու՝ "պիղի թէճրիւպէյէ կէթիրմէ" վէ խիւլասէի քէլամ՝ "համտուսէնա րուհու սէտասը կէլիր, "պիրա փա-տիշահընդագ վէ գուտրէթ վէ համա էպէտ իւլ ապատ սէնին տիր"։

14. Նյէէ ապհրէբ ասուլարը-նը ա՛ֆվ էտէրսէնիզ։ Ինշպու պա-պըն 12 նճի խանէսինին շէրհինէ պագ։ Նյէր պիր ատէմ պիղտէն ա՛փվ ընդ տիլէրսէ, պիղ ճան ու տիլտէն օնու ա՛ֆվ էթմէկիյիզ. վէ պունու՝ օ տիլէմէգտէն պիղէ պիղ էթմէկէ հաղընը օլմալընդը։ Ալ է օ՝ սուչունու իգրար էթսէ տէ էթմէսէ տէ՝ պիղ օնա էյլիք կէօս-թէրմէկիյիզ։ Ասուլ. ժբ. 19–21։

Digitized by Google

ի՛ր սիզե ա՛ֆվ ֆուէձէք ։

15 Ա՛մմա էյէր ատէմէլէ սուչ-
լարընը ա՛ֆվ էթմէզսէնիզ, կէօք-
լէրտէքի փէտերինիզ տաճի սի-
զին սուչլարընըզը ա՛ֆվ էթմէ-
յէձէք ։

16 Վ՚է օրուձ Թուխտուղու-

Ա՛ստ. է. 44, 45։ Ա՛ստ. ԻԵ. 21։

15. Ա՛ստ էյէր ստէմէլէ ստու-
լարընը = ֆվ էմմէզսէնէ ։ Այէր
պիզ քէնտիմիզ մէրհամէթ պուլ-
մասընը արզու ֆուէրսէք, քէնտի-
միզ ախէրլէրէ մէրհամէթ կէօս-
թէրմէլիյիզ ։ Այէր եուրէկիմիզ
տարղընըզ իլէ տօղու օլարագ
տուա՝ ֆուէրսէք, Ա՛լլահըն պիզէ՝
տարղընըզ իլէ ճէվապ վէրէճէյի-
նի մէմիւլ էթմէյէ սէպէպիմիզ
վար ։ Ա Տի՛մ. Բ. 8։ Յով. Բ. 13։
Ա՛ստ. Ե. 23, 24 շէր-
հինէ պագ ։

16. Օրո՞ ննաղտաղանուղ
պէ՞ն ։ Օրուձ Թուխմագ՝ եաս
ու գասավէթ չէքմէնին Թապիա՛-
Թի նիշանէսի տիր ։ Ը ֆտիտ գա-
սավէթ՝ իչիմէն պիւթիւն պիւ-
Թիւնէ քէսէր · վէ օլ հալտէ պուս-
լուն՝ աղղընա Թաա՛մ՝ ալամաղ ։
Պունուն իչիւն օրուձ էլէմ ու
քէտէր էզիյէթ՝ ու սըգլէթ՝ կիս-
նահ իչիւն շէտիտ փիւշմանլըզ՝ վէ
գասավէթ կէթիրմէյէ պայիս օ-
լան հէր պիր հալ վէմանընտա՝
Վիհիսէնին ալչագ վէ փէրուշան
հալտէ պուլունտուղու՝ եախօտ
Ա՛լլահ Թարաֆընտան ճէնձ եա
Թաուն եա գըլմըզ կիպի կէլէն
պէլալար ղէմանընտա՝ Թապիա՛-

նուզ ղէման՝ միւրսյըլէր կիպի
չէհրէսի պօզուգ օ՛լման. զիրա
օնլար՝ ատէմլէրէ օրուձ Թուխ-
տուգլարընը կէօսթէրմէք իչիւն՝
չէհրէլէրինի պօզարլար · կէրչէք
տէրիմ սիզէ քի՝ օնլար իւճրէ-
Թինի ալըրլար ։

Թը իլէ փէք միւնասիպ տիր ։ Օ-
րուձ՝ պիզի ալչագլաԹմադա՝ պիզի
Ա՛լլահըն իմտատընա մուհԹաճ օլ-
տուղումուզու տուչուրաճագ միւ-
լահազալարա կէթիրմէյէ՝ վէ ա՛գլ
ու ֆիքրիմիզի պու տիւնեանընն
մասալահաձլարընտա փէրուշան
օլմագտան օպիր տիւնեանընն սա-
ա՛տէԹինէ տէօնտէրմէյէ պիր վէ-
սիլէ գուլլանըլմա պիլիր ։ Օրուձ
պիզէ ֆայտալը նախօտ Ա՛լլահա
մագպուլ օլմագ իչիւն՝ տայիմա
քէնտի եուրէկիմիզնն սահիհտու-
չուշլարընը պէչան էտէն պիր
շէյ օլմալը տըր ։ Պա՛ղը օրուձ
էօրնէկլէրի իչիւն՝ պագ Նոփ. Ի.
26։ Ա Մոփ. Է. 6։ Բ Մոփ. ԺԲ.
16։ Բ Ա՛մոց. Ի. 3։ Նէէ. Ը. 21։
Ղևհ. Ա. 4։ Թ. 1։ Նէմ. Դ. 3.
16։ Նէհ. Լ.Զ. 9։ Գաղ. Թ. 3։
Յովհ. Ա. 14։ Բ. 15, 16։ Յով-
նան Գ. 5—9։ Գաղ. ԺԳ. 2,
3։ ԺԴ. 22։ — Ա՛ւետեալքէ կո-
չէ։ Պագ Ա՛ստ. Զ. 2 շէրհինէ ։
Օնլարըն օրուձ Թուխմալարը-
նըն Թարզընա նումունէ տէհիւ՝
Նէմ. ԾԸ. 3—5։ Ո՛ղտ. է. 5։
Գ՛ղտ. ԺԸ. 12յէ պագ։ Պիր
եա պիր գաչ կիւնլիւք մասրաֆը
գաղանմագ մէրամը իլէ օրուձ
Թուխանլար՝ միւրսյը տըրլար ։

Digitized by Google

17 Ի՞մմա սէն օրուձ թուխթար իքէն՝ պաշընը նալլա. վէ եիւզիւնիւ եայպա.

18 Ճ էօյլէ քի ատէմլէրիւ օրուձ թուխթուղունու կէօսթէրմէյէսին, իլլա կիզլիտէ կէօրէն փէտէ-

---

Պու վէճհիլէ արթան՝ փուգաթայէ վէրիլմէլի տիր։ Ի՞սայ. ԾԲ. 6, 7։ — Չէհրէսի պօղոթ։ Ի՞նչի էքշի տուրսաթը՝ ա՛լէմին կէօզլէրինէ կէօրիւնմէք իչիւն մախտուաէն եափմա պօղուգ տուրսաթը. քի պու՝ եիւրէքտէ օլմայան եափմա պիր գատավէթի կէօսթէրիր։ — Չէհրէլէյիճի պօղբուր։ Պուրթլարընա պիր չիւրին շէքիլ վէրմէք իլէ, եա օնու եայգամա-յարագ վէ սաչլարընը սագալտըրընը թարամայարագ եա թօփրագ վէ քիւլ իլէ սրմայարագ օնա պիր պէտ լէհչէ վէրմէյիլէ։ Ընլարընն օրուճլարը՝ ճիսիմնիզ քէօղկէ՝ վէ սաղթ պիր կէօսթէրիճի-տէն ի՛պարէթ իտի։ Ընլարընն եիւրէյինտէ Ի՛լլահա մնագպուղ գատաավէթի եօղուտաու. վէ պունունն իչիւն թէվպէքքար կէօրիւնմէյէ իտթէհտիթլէրի զէման՝ պու միսիլլու եափմա տիշարըտան կէօրիւնիւր շէյլէր էտէրլէր իտի։ Ընլար չօգ օրուճլար էտէրլէր իտի. լաքին ճիւմլէսի միւրայըլըգտան ի՛պարէթ իտի։ Ընլար քէնտիլէրի իչիւն տէյիլ՝ իլլա ախէրլէյտէն կէօրիւնմէք իչիւն օրուճ թուրթարըլըտը։ Ընու քէնտի ֆայատալարը իչիւն տէյիլ՝ իլլա ախէրլէրտէն տինտարըլըպլարը իչիւն նամ գազանմագ մէրամը իլէ էտէրլէր իտի։ — Ընլար Ի՛սրայիլ օղլուլարը։ Պագ Ի՛սրա. Զ. 2. 5 շէրհինէ։

17. Ի՞մմա սէն։ Պուրատա զիքր օլունան օրուճ ու՛մումի տէյիլ՝ իլլա հէր քէսէ մախտուա քէնտինին թուխթաճաղը օրուճ տուր կիսի կէօրիւնիւյօր։ Ի՞ֆէնտիմիզ պիզէ՝ նէ զէման՝ եախօտ նէ գատար ղէմանտա պիր՝ օրուճ թուխթուղմալը օլտուղունու սէօյլէմէյօր։ Ի՛ նունն թա՛րիֆ էթտիյի եօլ՝ ատէմլէրին չօգ քէրրէ թա՛րիֆ էթտիքլէրի եօլտան փէք ֆարգլը տըր։ — Պաշընըճէտըլ։ Ի՞նչի պաշընը թէմիզլէ, վէ օնա ա՛տէթա վէրտիյին տիւզէնի վէք։ Պու խուսուսա իչիւն՝ օ ա՛սիրլէրտէ մախտուա եափըլմըշ պիր եաղ գուլլանընըլարընը։ Եվէ. ԺՒ. 3։ Պ. Ի՞սէ. Է. 37, 38. 46։ Հ՚ոռն Գ. 3։ Բ Կ՚ոփ. ԺԴ. 2։ Պաղ. Ի. 5։ Յ՚ոչ. Թ. 8։ Գաղ. Ժ. 3։ Պէտ. Զ. 15։ — Ա Է՚ԷՀ-Ա՚ՆԷ-Էայէս։ Վ՚Հնտի հիյէթինի եա քիսվէթինի տէյիշտիրմէ, վէ սաչընը սագալընը թարամմամըշ գօմա. իլլա ա՛լէմ հէր կիւնքի հիյէթին իլէ կէօրիւն։ Պէն օրուճ վէ ի՛պատէթ ա՛մէլինտէ պուլունտուղունու ա՛լէմ նի՞չիւն չավ էտէսին։

18. Ճ էօյլէ էի ատէմլէրէ օրուճ ըուխթաղունու կէօսթէրմէյէսին։ Օրուճ խուսուսունտա օլան իշպու նասիհաթընն պիւթթիւնիւնիւն մա՛նասը պու տուր քի, «Պէն օրուճ թուխթամայը քէնտինէ ֆարզ օլտուղունու սայմըղընն զէման, պու ա՛մէլէ՝ ա՛լէմ ա՛տէթա գէօ-

բինէ. վէ կիզլիտէ օլան փէտէրին՝ ասանա աշիքեարէտէ էօտէյճէք։

19 Նէր իւղերինտէ քէնտիլէ-

բինիղէ խաղինէլէր եր՛զման, օ-բատա քի կիւվէ հեմ փաս պօ-զար, վէ օրատա քի խըրսըզլար

բիւնտիւյիւն քիսվէթտէ վէ հի-յէթտէ էյլէ. պիր նաիմա սու-բաթ պօզղունլուղու վէ թիթիղ-լիք կէօսթէրմէ. օնու քէնտի եիւ-ըէյինին Ա՛լլահա օլան ա՛ղիզ տու-յուշլարըն պիր պէյանի կիսլի էյ-լէ · վէ ա՛լէմին տիգգաթլիրնը քէն-տինէ ճէվլ էթմէք իչիւն՝ հաիօտ քէնտի տինտարլըղընը ա՛մմէյէ կէօսթէրմէք իչիւն էյլէմիշ՝՝։

Պու մինվալ իւղէ կէօրիւյօ-լուղ քի՝ կէրէք սաատագա վէ տուա՝ վէ օրուճտա՝ վէ կէրէք պուռնտան ագաճ-մքի Պապտա զիքր օլունան օ պիր խուսուսլարտա՝ է-յէր ա՛տալէթու սաատագաթրմըզ քանաթխլէրին վէ փարխսեցիէ-բինքինտէն զիյատէ օլմազսա, Խրիստոսուն փատիշահլըղընտա հիսսէմիզ օլմագ իւմիտինտէ օլա-մազղըզ։ Պագ՝ ՀՈՓ. Ե. 20, ՃՁ, վէ Զ. 1, ՃՁ շէրհինէ։

19. Նէր խաղբինէ էնոքէնէ-բինիղ խաղինէլէր եըզման։ փարի-սեցիէրին մէրամն նալընըզ տին-տարլըդլարը հագգընտա նամ գազանմագ տէյիւնտի, իլլա օնուն վասիթասի իլէ քէնտի հեմա՛-քէտալըզգլարընը տօյուրմագ՝ վէ մալ եըզմագ իտի։ Ա՛ՓԷ. ԾՓ. 40։ Լ աքին Խրիստոսուն շա-յիրտէրի՝ քիւլէյէն պուռնտան փարգալը օլմալը տըզլար, եօղիսէ օնուն փատիշահլըղընըն թէպա՛-սընտան օլամազլար։ Ա՛ չ Ի՛տա-պրնդրն պու պիղէ վէրտիյի նէ

պիւպարէք պիր թէնպիհ տիր։ Ա՛ինմէյէ վագթընդը վէ գուվվէ-թիմիզլի վէ ֆիքրիմիզլի՝ հէլաք օ-լաճագ պիր շէյէ սարֆ էթմէյէ պիզտէն մանթըսըզ օլմատըղընա՝ նէ՛ գատար միւհթէչէքքիւր օլմա-լըդըզ։ Ա՛մմա՝՝ Ա՛լլահտան մու-հապպէթի գալտըդըդը, ախէրին պէրիսօրտար օլմասընա հասէ-տօղուդուր, մալ էտինմէք իչիւն՝ հիչէյէ՝ նալընա վէ գապահաթա գուլաղուդլար, վէ ճանը ղայէթ ալճագ պիր հալէ տուշիւրիւր։ Ինսան՝ թօփրագտան օլան էշնա վէ մալ ու ալթընա եըզմագ իչիւն տէյիլ՝ իլլա տահա ա՛յէա վէ ճէ-լիլ խըզմէթլէրը իլէ մէշղուլ օլմագ իչիւն նարատըլմըշ տըր։ Ա՛նուն էս՛միւ՝ էպէտիւնք իչիւն սարֆ օլունմալը, քի օրատա պու տիւն-նա խաղինէլէրի իգթիղալը տէ-յիլլէր, վէ ալթընա հեմ՛ կիւմիշ կէշմէդ · վէ օլ էպէտիւնք նագդը տըր պագ՝ ՃՈՔ ԼՒ. 24, 25։ Ա՛ՈՂ. Լ Թ. 6։ ԿՌ. 10։ Ի՛ՈՒ. ԺՍ. 4։ ԺՋ. 16։ ԻԳ. 4, 5։ ՀՈՂ. Ե. 10—14։ Ա՛ՓՈՆ. Ս. 18։ Պ՛ՈՒ. ԺՌ. 15—21։ ԺԸ. 24, 25։ Ա ՏԻՄ. Զ. 8—10։ Ն՛ԷՐ. ԺԳ. 5։ ՃՈՒ. Ե. 2, 3։ Ա ՃՈՎՀ. Ր. 15, 16։ — ԿԻՒ-ՎՆ։ Ի՛ՎԱՎԱՓ-լարը նէյճէն պիր քիւչիւք պէօ-ճէք տիր։ — Փաս։ Ա՛ա՛տէնէլէրին իւսթիւնէ Թօփրանըը պիր չիւ րիւ-տիւճիւ շէյ տիր քի, օնլարը հէ-լաք էտէր։

Digitized by Google

տէրիք աշաբլար վէ չալարլար ։
20 Իլա քէնաինիզէ կէօքտէ խազինէլեր երղըն, սրատա քի՝

20. Կէ֊տպէ խազինէլեր ։ Ասիղին խազինէլերինիզ սէմավի շէյլեր օլսուն, վէ տէյիլ տիւնանավի շէյլեր ։ Ասիղ՝ միլեօնլարճա սէնէլեր զէնկին վէ մի՛ լեհէպէր օլա պիլիր իքէն, նի՞չիւն սալեթ իյիրմի նա օթուզ սէնէ իչիւն ղէնկին վէ մի՛ լեհէպէր օլմազա հէմ գուվվեթինիզի սարփ էտէսինիզ ։ Ա֊է սալեթ միլեօնլարճա սէնէլեր տէ֊միլ Ասլա էպէտ իւլ ասլատ զէնկին վէ մի՛ լեհէպէր օլա պիլիրսինիզ ։ Պունուն իչիւն պաշլըճա զայրեթինիզի էպէտիլիք իչիւն հազըրլանմազա սարփ օլունմազը սրը ։ Պագըն քի, էպէտի սատ՛ա֊եթինիզ իչիւն թէտարիք կէօրմիշ պուլունասընըղ ։ Կէօքտէ խազինէլեր երղմագ պու տուր քի, կէօյիւն փաքլըղը վէ սէֆատ՛եթլարը սիզին օլաճաղընա սահիհ մանիւմաճ՝ վէ "պիր չիւրիւմէգ վէ փաք վէ ասլմազ միրասա" վէ Ա֊ղլարն միրասխօրլարը վէ Ա֊ղրիսատուն միրատտաչլարը օլտուղրուշուղա պիր խազաթ քէսպ էտէճէքսինիզ ։ —Ա֊ղէ կէ֊վէ նէ պէ էտս ։ Խազինէլերիմիզի կէօքտէ երղմագ իչիւն՝ օրատը էմին պիր մահալ օլտուղու պիղէ ա՛ղիմ ղայրեթ վէրմէլի տիր ։ Օրատտա հիչ պիր պօզան՝ հիչ պիր չիւրիւտէն՝ հիչ պիր իփրատան շէյ եօգ տուր. օրատա խըրսըզ չալսմազ, սաթէշ թէլէֆ էտիմէզ, էօլիւմ այրըսմազ ։ Պագ՝ Ա՛ոփ. ԺԹ. 21 ։

նէ՝ կիւվէ նէ՝ տէ փատ պօլար, վէ օրատ տա քի՝ խըրսըզլար տէլիք աչմազլար, վէ չալսմազլար ։

Գ֊էն. Ժ. 33 ։ ԺԶ. 9 ։ Յովհ՛ Զ՝ 27 ։ Ա Տիմ. Զ. 17—19 ։ Եբր՛ Ժ. 34 ։ ԺԱ. 26 ։ Յես. Ն. 2 ։ Ա Պետ. Ա. 3, 4 ։

Ա՛յ օղուլան ա՛ղիղիմ, պու տիւնեատան մա՛տա ախէր պիր եէրտէ խազինէն վա՛ր մը ։ Ա՛յսքէրի ինսան գըսմը՝ սալեթ պու տիւնեատա իչիւն չալըշմազա՝ Ա՛ղլահը տուրնուհմազա՝ վէ էպէտէն փագիր վէ սէֆիղ օլմազա էմր օլունմուշրսար կիւրի ա՛մէլ ու հարաքէթի էտէրլէր ։ Ա֊ղքին պու. միսիղլիւ պիր էմր պիր ա՛ղիմ լա՛նէթ օլուպ՝ մուհասապէթ օլան Ա՛ղլահտան կէլմէսի միւմքիւնսիւզ տիւր ։ Ա՛նուն իսմր չէրիֆինէ համտ ուսէնալէր օլսուն քի, պիղտէն՝ սիւնանավի մասալահաթլարըմըզտա իշ քիւղլար օլտուղուսմուզու թասլապ էտէր, քի պու պիղիմ ղէմանի բուհաթըմըզդա վէ խասաթլըգ վագըմընտա վէ իւհաթխարլըգտա փայտալը տըր, հէմ տահի մուհթաճ օլանլարա վէրմէյէ գատիր օլաղըմ (Գէֆ. Դ. 28 ։ Ա Թես. Գ. 11, 12 ։ Բ Թես. Գ. 7—12) · Ա֊ղքին մէրհամեթի իլէ պիղէ բուհասաթ վէրիր, վէ նիհայէթսիզ քէրեմի իլէ պիղէ էմր էտէր քի, չիւրիւմէզ պիր միրասանան քէնտիմիզէ պիր հիսսէ էսիրնէղիմ, էպէտիլիք իչիւն թէտարլիք կէօրէլիմ, վէ էպէտէն միւսպարէք վէ սատ՛ատէթլու օլաղըմ ։

21. Ա֊ղէ֊էյնէղ տոխի օրատա

21 Օ՛րհրա խազինէնիզ ներբեռ
խսէ, եւ իւրէյինիզ տախի օրատա
ալաճաղ տըր։

22 Աննին չիրաղը կեօղ ախը,
իմոի էյէր կեօղուն սաֆ խսէ,
պիւթիւնթէնին միանվվեր օլուր։

ալճաք պըր։ Պագ՝ Ա ՟ե։ Ժր։ 34։ Բ Կորնթ. Դ. 18։ Փիլիպ. Գ. 19, 20։ Կող. Գ. 1—4։ Յէնոտի վաճանլարընը վէ էվլերինի սեվէն քիմսելեր քի արլարը իչիւն տիյարի ղուրպէմէ չըգորդլարը ղէման՝ էքսէրի պուլունտուգլարը եաստ տիյարլարտա պուլունան շէյլերին հիչ պիրի իւզերինէ եւրէբլերինի գօմաղլար։ Ընարընը մերամը՝ տայիմա օլ եաստ մէմլեքէթլերտե գալմագ ոէյիլ տիր։ վէ վագըթտան վագըթա՝ գաղանտըգլարընը քէնտի մէմլեքէթլերինէ կէնտէրիրլեր։ Ընարընը խորսըմ ու ագրապալարը՝ մալ ու միւլքլերի՝ վէ բահաճ էտէճէք մահալլերի օրատա տըր։ Ընար՝ օրատան խապէրլեր էօյրէնմէյինի չօգ սեվէրլեր · ղիրա ընարընը եւրէբլերի օրատա տըր։ Ընար՝ թէզ օրայա վարմազա ոէմիւլ էտերլեր։ Պիր ատէմին խազինէսի պիր մահալտէ օլտուղու զէման՝ քէնտի վիւճիւտիւ հասապ էլ իգթիզա օլ մահալտէն հէր նէ գատար ուղագ օլսա տէ՝ ընուն եւրէյի օրատա օլուր։ Պիր քիմսէնին փէք սեվկիւլիւ խազինէսի Այվօփատա՝ Ասիատա՝ Աֆրիգատա՝ եա Ամերիգատա, եաճօտ Ռոմիրտե եա Ջենոգաթաա օլսա, եա եէրտե եաճօտ կէօքտէ օլսա, ընուն եւրէյի տէ օրատա օլուր · օ՝ հէր նէրէտե օլտուսա օլսուն, ընուն եւրէյի՝

ա՛գլ ու ֆիքրի՝ այղուլարը տախի օրատա օլուր, վէ ընլարը օրատան չէվիրմէյէ գուտրէթի նօգ տուր։ Իմոի եւրէյի նիզամտա թուէթմագա գատիր օլմագ իչիւն կէրէքտիր քի, խազինէչիլէրիմիզին միւնասիպ մահալտէ օլտուղունա՝ վէ սեվմէյիմիզ շէյլեր սեվիլմէյէ միւնասիպ օլան շէյլեր օլմասընա տիդգաթ էտէլիմ՝։

22. Աննին չէրաղը կէօղ։ Պունտան իլերի սեզյլէնիլէն կերչէքլիքլեր՝ պիր ղայէթ ույղուն էօրնէք իլէ պուրատա չէրհ օլունուր։ Իւճիւտիւն ա՛մէլ ու հարաքէթլերինէ նիզամ վէրէն՝ կէօզիւն ըշըղը տըր։ Կէօզ թէքմիզ օլուպ՝ շէյլերի սահհան օլտուգլարը կիւպի ֆէրգ էթմէյի զէման, վիւճիւտիւն պիւթիւնիւ ըշըղա մալիք տիր, վէ օլ ատէմ էմին օլարագ հալաքէթ էտէր, վէ քէտէրէ օղրամազ։ Աքին կէօզ՝ շէյլերի գարմա գարըշըգ կէօրտիւյիւ զէման՝ ատէմ թէօքէզիպ տիւշմէյէ՝ եախօտ սայիր պիր քէտէրէ օղրամազա միւպթէլա տըր։ — Ինչ կէօչան սաֆ խաե։ Ան՝ նի սաղլամ եա գավի խաե, կէօրտիւյիւ շէյլերի թէք կէօրիւր իսէ, շէյլերի չիֆթ կէօրէն պաշըտէօնէն սէրսէմ քիմսէլերին կէօզլերի կիւպի տէյիլ իսէ։ Ատագա՝ տուա՛ վէ ուրուճլարըմըզտա՝ հէմ տին պօրճլարըմըզտա՝ ա՛գլըմըզդըն կէօզլերի սաաէ օլմա-

Digitized by Google

23 Ի՛մմե հայեր կէօզիւն քէօ-
թիւ իսկ, պիւթիւն թէնին գա-

լը տըղայ։ Ինսանլարտան մէտ
օղունմադա պագաճաղըմըզա՝ եա-
լընըզ Աստուածն ի՛ղէթինէ պագ-
մալըզըզ։ Հէղալիք խալինէմի-
զի կէսբտէ ևըղմագ խուսուսուն-
աա տախի՝ ա՛գըմըղըն կէօղիւնիւ
եալընըզ պու պիրա՛կիմ մատտե-
նին իւզերինէ տօղրուլմուշ Թուխ-
մալըզըզ։ Հէր պիր պօրճուն իճ-
բասընտա՝ եիւբէյիմիլ պիր փի-
քիրտե վէ սաֆի օլմալը։ Կո՛րծ.
Բ. 46։ Բ Կո՛ր. ԺԱ. 3։ Ի՛ճէս.
Զ. 5։ Կո՛ղ. Գ. 22։ Պիր իսի եա
տիրէք իւսթիւնտէ նիւբիսկերէք
պիր տէրէտէն կէչէճէք օլան պիր
ատէմ՝ կէօղլէրինի այագլարընըն
պատաճագ եէրինտէն ասլա գը-
մըլտաթմազ։ Ի՛հէր օ՝ աշաղա
տօղրու՝ կիւրէչէն սույուն իւզե-
րինէ պագաճագ օլսա, պաշը տէօ-
նիւպ աշաղա տիւշէր։ Ո՛տօս տօղ-
րու էօնիւնէ պագմալը, վէ կէօղ-
լէրինի՝ ասլա թէփրէմմէյէրէք
ատ՝ատէճէ օ պիր շէյին իւզէրինէ
ափքմէլի տիր։ Հէղալիք պիզ տա-
խի սալի պիր շէյէ՝ եա՛նի Ա՛լլա-
հըն շան ու Իզլէթինէ պագմա-
լըյըզ. զիրա եօլումուզ՝ ղայէթ
տար՝ կիւճ վէ Թէհլիքէլի տիր։

23. Ի՛հէր Հէօվշա՛ էօրէ՛ խե։
Ա՛ծտ. Ի. 15։ Ա՛ծտ. Է. 22։
Բ Օրէն. ԺԵ. 9։ Ի՛ծտ. ԻԳ. 6,
7։ — Պի՛րի՛ն ընէն գըռանըէ
ըա՛ը։ Կիւնահ ինսանըն ա՛գլ ու
փիքրինի գարարտըը։ Ամանսըզ-
լըգ՝ Թաամա" տիւնեա մուհապպէ-
թի՝ վէ պուննուն կիպի շէյլէր՝

րանլըգ օլուր. իմոի սէնտէ օլան
ըշըգ՝ գարանլըգ իսկ, գարանլըգ

ճանտա ըշըղը սեօյիւնտիւրիւ-
լէր։ Ե՛արամաղլար գարանլըգտա
կէզէրլէր։ Ա՛ղտ. 2Ր. 5։ Ի՛ծտ.
Խը. 18—20։ Ծթ. 10։ Ի՛ճէմ.
Դ. 22։ Ի՛ճէս. Դ. 18։ Ե. 8։ Ս
Յովհ. Բ. 11։ — Վ՛ոբանլըգ նէ՛
գ՛ապագ օլմ՛ագ։ Ի՛հէր ճան՝ կէօյճ
տայիր շէյլէրէ պաղլանաճաղը-
նա պէտէ՛ պիւթիւն պիւթիւնէ
տիւնեա վի շէյլէր հղղալինէ պագ-
մաղա ալչագլանըըսա, օնուն գա-
րանլըղը՝ վիւճիւտիւն կէօղիւ գա-
րանլըղընտան նէ՛ գատար զիյա-
տէ հիյպէթլու օլմալըտըը։ Ի՛հէր
կիւնահ սեպեպիտէն ա՛գլ ու
ֆիքրին կէօղիւ տիւմանլանըըսա,
էհէր ֆէհմ ու զամիր գարարըը-
սա, օլ քիմսէնին անկլայըշըեանը-
լըշ օլուր, վէ ի՛մ ու ա՛գրլ՝ զանն
էթտիյի շէյ՝ սեւիլիլիք վէ տիվա-
նէլիք տիր։ Ալ՝ էհէր ճանըն իլք
գանունու եանղլըշ իսկ, հէփ
գարանլըգ տըը. վէ օ գարանլըգ
նէ՛ գատար պէօյիւք վէ նէ՛ գա-
տար միւհլիք օլմալը տըը։ Ի՛հէր
պիլ ատէմ՝ Ա՛լլահտանըշըգ զանն
էթտիյի շէյ պիր պաթրըլ խայալ
իսկ, օնուն ըշըղը՝ տիպսիղ չու-
գուրտան կէլմէ գարանլըգտան
ղայրի պիր շէյ տէյիլ տիր։ Ո՛նուն
Հէման տինի՝ քէնտինէ լա՛նէթ
տիր. զիրա օնու՝ կէրչէքլիյին ը-
շըղընտան կիւնտիքճէ ուզագլա-
տըը, վէ օնու պաթրըլըղա՛ եանղ-
լըշ սօֆուլուղա՛ ֆօտուլուղա՛ վէ
շէյլէ անըն տուզաղընա՛ կիւնտիք-
ճէ տտհա տէրին պաթրըըը։ Պու

Digitized by Google

նէ՛ գետտար օլաճագ ։

24 ։Ինչ քիմնէ ինքի աղայա գուշլուգ էթմէյէ գատիր տէյիլ տիր. զիրա Նա պիրինտէն ինքտահ ե-

---

ղայէթ հէյպէթլու՝ լաքին փէք ա՛լէսսէվի պիր վուգուա՛թ տըր ։ Ն֊ֆէնտիմիղլին զէմանընտա պիւթիւն Նէհուտի Վհիլիսէսինին Նալի պու իտի ։ Պապ Ե. 13 շէրհինիճ պագ ։ Ամիհանկլաշըլըր քի, քէնտի տին գանունլայրմըղը Ա֊լահըն Վհէլամը իլէ բուպար ու թէֆթիշ էթմէսի՝ տէրէճէսիղ իգթիխըալը տըր ։ Նոայ. Ը. 20 ։ Ե. 20, 21 ։ Նահ. Ի֊Զ. 12 ։ Յովհ. Թ. 40, 41 ։ ։Առվ. Ա. 22 Ա Կորնթ. Ա. 18—20 ։ Բ. 14 ։ Գ. 18, 19 ։ Յայտ. Գ. 17, 18 ։

24. ։Ինչ էյմնէ էէ աղայա գուշլուգ էնտէյէ գատըր գէյէլ տէր ։ Ինքի աղայա խրլմէթ էթմէք՝ պիղիմ պիր թէք կէօզէ մալիք օլմամըղլա ղըստա տըր. զիրա գուշլուն կէօզլու տայիմա քէնտինին պիր աղասընընն էլինէ տօղրու պագար ։ Ասղ ՃԻԳ. 2 ։ Վհրիստոս Ն֊ֆէնտիմիղ խազինէմիղի կէօքտէ եըղմանընն ճէհտ էթմէյէ իգթիխալը օլտուղունա՝ հէր քէսին էյի պիլտիյի ինքի աղայա պիրտէն իսղմէթ օլունմասը միւքիւնսիւղ օլտուղունու խապաթ կէթիրիր ։ Ընհուն քի էօյլէ պիր քիմսէնին մուհապպէթի վէ էթաա՛թը իչիյէ պէօսլինմէյիճի. վէ պօրճունու իճրա էթմէքտէ՝ Նա պիրինէ Նա օպիրինէ՝ գուսուրտա պուլունաճագ ։ Նէօրիւնիւր քի, պու՝ Ն֊ֆէնտի-

տէճէքը՝վէ օպիրինի սէվմէճէքը, Նաախօտ պիրինէ թաապի՝ օլաճագ՝ վէ օպիրինի թահգիր էտէճէքը ։ Ա֊լահա հէմ Ա՝ամմնայա պուլլուգ

միղին վագթընտա պիր զարպի մէսէղ իտի ։ ։Էր նասըղ իսէ, ինսան թաապիա՛թընըն պիրնօմսուտուր ։ Նիւրէյին ա՛շէրը՝ սաղթ պիր շէյին իւղէրինէ Նատիրշա պիլիր ։ ։Ինչ քիմնէ՝ թաապիա՛թէն պիրի պիրինէ թաապանը թաապանընա ղըստա օլան իքի շէյէ Նա իքի քիշիյէ ճան ու տիւտէն թաապի՛ օլամագ ։ Ող քիմնէ պօրճունու իճրա էթմէք ճէհտինտէ իքէն, պիրինին մէնֆա՛աթը օպիրինիքինէ պու տէրէճէյէ ղըստա կէղէճէք քի, օնլարըն պիրինի՝ մուխլազան օպիրինին խաթըրը իչիւն թէրըք էթմէյէ իճապ էտէճէք ։ Ա՝ոպր. Դ. 10 ։ Յհ. Իդ. 15. 19, 20 ։ Ա Մաթ. Է. 3 ։ Դ Մաթ. ԺԸ. 21 ։ Պահ. Ժ֊Զ. 13 ։ ։Առվ. Զ. 16—22 ։ Պաղ. Ա. 10 ։ Ա Տիմ. Զ. 9, 10. 17 ։ Յհ. Դ 4 ։ Ա Յովհ. Բ. 15, 16 ։ — Ա՝ամէն ։ Պու Ավրահամի պիր լուղէթ օլուա՝մալու ղանիմէթ ալլահընըն իսմի իտի ։ Մամա՛քտար քիմսէ (Նէհէմ. Ե. 3տէ) փութիւրէնսէ տէնիյօր ։ Օ՝ քէնտինին հէմի վագթընը՝ գուվվէթինի՝ վէ ա՛դլ ու փէքրինի Ա՝ամմնա նամ պահրել ալլահ իչիւն սարփ էտէր ։ Ալէ պունու էտէն հէր պիր քիմսէ քէնտինի պիւթիւն պիւթիւնէ հագգ Ա֊լահընն խրլմէթինէ փուխթիբէսիղլերին էտէ պիրէճէյինտէն

Digitized by Google

էքմէյէ գատիր տէյիլ սինիզ։

25 Պունատան էօթիւրիւ սիզէ տէրիմ. `Այէֆսինիզ իչիւնէնէ նէյէսինիզ վէնէ՝ իչէսինիզ, հէմ

զիյատէ վագֆ էտէմէզ։ — Ալլահա էմ՝ Ամանայա էօ-ԼԸ-ԷՆԴ-յէ ֆօղէ պէյլէնիլ։ Այֆէնտիմիզ՝ սիզէ պունու էքմէյէ լազըմ տէյիլ՝ կէրէք տէյիլ՝ էյի տէյիլ՝մի։ Նասիպէթսիզ՝ ուչղունսուզ՝ ա՝դըլսըղըդ՝ նամֆէօրլուդ՝ եարամազըդ տըր տէմէյօր, իլլա «էքմէյէ գատիր տէյիլսինիզ» տէյօր։ Պու՝ միւնքիւնսիւզլէյտէն պիր շէյ տիր։ Ահէ օլտուղուդ՝ վէ օլաճաղը եօգ տուր։ (Այլար՝ պիրի պիրինտէն ֆարգը իքի ազա տըրըլար, վէ օնլարըն էմրլէրի թամպան ը թամպանընա պիրի պիրինտէն զըտտ տըրըլար։ Այէսէլա՝ Ալլահ պիւյիմ՝ հէր պիրիմիզէ տէր քի, Այիւրէյինի պանա վէր. Այամանա տէր քի, Այօգ, օնու պանա վէր. Ալլահ տէր քի, Այազիներինիզլի կէօքտէ նըղըն. Այամանա տէր քի, Այօգ, նէյտէ նըղըն։ Ալլահ տէր քի, Կօնշունու քէնտին կիպի սէվէսին. Այամանա տէր քի, Ահէնտինի տահա զիյատէ սէվ։ Ալլահ տէր քի, Ահէնտի նէֆսինի խնքեար էյլէ, վէ խաչընը նիւբլէն. Այամանա տէր քի, Այօգ, քէյֆինէ պագ, բահաթ օլ, նէ, իչ, շէն օլ։ Ա է պիզ Այամանընն տէտիյինի էքմէյէ հէր նէ վէման մէյլ էտիւսէք, Ալլահ քէնտի հիւքմ ու նուֆուզունու օլումսուզուն էօ-

տախի թէնինիզ իչիւն՝նէ՝ կիյէսինիզ դայղու չէ՛քմէն. նէֆսթահա՝մուան՝ վէ թէն էսվապան զիյատէ տէյի՛լ մի։

նիւնէ դօյուպ՝ օնտա պիր ատըմ իլէրի կիլմէքտէն պիղլի մէն՝ էտէր։ Ահմոի էօյլէ օլտուղու ատուլէթտէ՝ իքի աղայա նա՞ըլ խըզմէթ էտէ պիլէրսիզ։

25 · Ալէֆ փէէ՛։ Այիզէ՝ պէն սիլքին Ղուրթաըըճընըզ՝ թէսէլլի վէլիճինիզ՝ նասրտմճընըզ՝ էպէտի տօսթունուզ՝ վէ սիզի Տըֆզու Հիմայէթ էտէն քէնտիմ տէրիմ, քի սիղէ՝ պանա թէքմիլ ի՛թիմատ էքմէք կէլէք տիր։ Այիղլէ տէրիմ. լաքին տէտիյինէ՞տիր։ —`Ալէֆինիզ իչէն նէ՛ եէյէսինիզ վէ նէ՛ իչէսինիզ, հէ՛ պաթէ ընէնինիզ իչէն՝նէ՛ կիյէսինիզ գայղու՛չ՛էն։ (Նաղրըն իչիւն իշլէմէն, էքիպ պիչմէն, պիր իշ Հազըրլաման տէքմէյօր. լաքին՝ "գայղու չէ՛քմէն" տէյօր։ Ա է պու՝ տէմէք տիր քի, նիւբլէյինիզ պու պապաէ տէրտուքէտէր էքմէքսին, նօլսուղ շէյլէր տիւշիւնմէն պու տիւնեան՝ կէօյա պու է՛օմրիւն պաշ շէյի տիր կիլսի՛ սիղլին մուհապպէթինիզլի վէ վագֆըընըզը ճէլպ էքմէսին։ Այոռ. Զ. 31. 34։ Ժ. 19։ ԺԳ. 22։ Այէյ. Գ. 18, 19։ Պ ու՛. Ը. 14 Ժ. 40–42։ ԺՌ. 22՝ 25, 26. 29։ ԻԱ. 34։ փէ՛լ. Գ. 6։ Բ Տի՛մ. Բ. 4։ Ն էբր. Ժգ. 5, 6։ Ա Պէ՛տ. Ե. 7։ Այոչ. Ծե. 22։ Պիղ էյերչի քէնտի իշլիմիզէ կիւճլումիւղէ մուպայէտ՝

26 Կէօյիւն գուշլարընա՝ պա-
գընն, քի էքմէղլէր վէ պիչմէղլէր,
վէ անպարլարա ճէմ՝ էթմէղլէր,

վէ իրատլարըմըզը մասարուճլա-
րըմըզա ուչտուրմագտա ա՛գըլը ը
օլմադա պիտի լաղըմ՝ իսկ տէ, պու
տիւնեայէ տայիր օլան գայդուլա-
րընն ճիւմլէսինտէն սագընմալը-
յըղ։ Նէյէր պու տիւնեայէ տա-
յիր շէյլէրտե օլան գայդուլուղ
տայիմա պիտի բահաթսըղ էտէր՝
վէ նիւբէքտե քէսեր կէթիրիւսէ,
խապհինէլէրիմիզին նէր իւզէրին-
տէ օլտուղունա՝ կէօղիւմիւզ ֆէ-
նա օլտուգունա՝ Ա՝ամէնայա խըզ-
մէթ էթմէքտե օլտուղու մուղա՝ վէ
Ա՝լլահընն մուգատտէրինին ի՛լմինէ
վէ էյլիյինէ ի՛թիմատըմըզ օլմա-
ըընղընա պիր սահի նիշանէ տիր։
—Նէֆս ըսա՛ֆան՝ վէ ընէն եավա-
շա էյտաֆ պէյէ՞լ մ։ Կ՝ուրթա-
ըընճընզընը պիտի տիւնեայի գայ-
ղու կէթիրէն իմանսըզ միւհա-
վալատան սագընտըրմադ իչինն
պիտի վէրտիյի տէօրթ սէպէպլէ-
րինն իլքի պու տուր։ Ա՝լլահ պիտի
է՛օմիւր վէրտի, քի պու՝ թաա՛մ
թէտարիքինտէն պինիհայէ պէօ-
յիւք տիւր։ Ա՝թէնի եարաթսը-
քի պու՝ օնուն իչինն է՛սվապ թէ-
տարիքինտէն նիյահէթսիզ պէօ-
յիւք տիւր։ Կ՝ամռի պիտի տահա
պէօյիւք նի՛մէթի իհսան էտէն՝
տահա քիւչիւյինիւ վէրմէյէ իս-
թէքսիզ օլա պիտի՛րմի։ Կ՝օ՛միւր
վէրմէք գատտար ա՛ղիմ պիր իհսա-
նը վէրէն՝ ալ էօ՛միւս հրիզ է-
տիճի տահա քիւչիւք իհսան օլան
թաա՛մը տահի վէ՛րմէյէճէքմի։

վէ կէօքտէքի փէտէրինիզ օնլա-
րը պէսլէր. սիզ օնլարտան չօգ
ֆարգը տէյի՛ մի սինիզ։

Պու գատտար ա՛ճայրպ վէ հիքմէթ-
տէն ի՛պարէթ օլան թէնին եարա-
տըպ տէ՝ պուն ճիւէյինին քէնտի ի՛ր-
մինի վէ էյլիյինի վէ գուտուէթի-
նի իզհար էտէն՝ պու իհսան էյ-
լէտիյի նի՛մէթին տէվամընը քէ-
սիպ՝ թէնին լայըղը իլէ կիւչինտիյի
վէ հրիզ օլունտուղու խուսու-
սունա տահի տիգգաթ է՛թմէյէ-
ճէքմի։ Կ՝ոռ. ժ. 23։ Ա՛մոս.
Ը. 32։

26. Կէօյէ՛ն գ՛ուշլարընա պա-
գընն։ Ա՝լլահընն մուգատտէրինտէ
ի՛թիմատ էթմէք պատղընտա պա-
իքինճի պուրհան տըր։ Կ՝ալու ա՛-
զիմ տէրսի էօյրէնմէք իչինն Կ՝ա-
ֆէնտիմիզ պիղի՝ նօմօտուն պէօ-
յիւք խօճալարընա՝ վէ ա՛զիմ
միւտէրիսլէր օլան բապպիլէրին
մէքթէպլէրինէ կէօնտէրմէյօր.
իլլա "կէօյիւն գուշլարընա" կէօն-
տէրիյօր։ Ա՝լլահ՝ ֆիլ վագի՝ պի-
ղի օնլարտան ա՛լիմ եարաթմըշ
տըր. լաքին կիւնահ պիղի՝ օլգա-
տար տահա ահմադ էյլէմիշ տիր
քի, օնլարտան շէյ էօյրէնմէք ի-
չինն՝ օնլարա վարմադըգ մուհթաճ
իլ։ Ա՝յ էհը պիր էրքէք վէ գա-
րը վէ չօճուգ՝ խօճալըգ իւճրէթի
իչինն հիչ պիր շէյ վէրմէյէրէք՝
հէր կիւն օնլարտան շէյ էօյրէն-
սին։ — Կէօ+ռէյ՛ վէռեէրինիզ օն-
լարը պէսլէր։ Ծննդ. Ը. 29, 30։
Յոբ ԼԸ. 41։ Յոել. ՃԴ. 11, 12։
27, 28։ ՃԽՆ. 15, 16։ ՃԽՐ.
9։ Ա՛իւմլէ ա՛լէմին փէրվէրտի-

Digitized by Google

27 Եւ ի միտն՝ քի՞մ գայղու

կնար վէ պէսլէյիճիսի էլլէրինի
աչար, վէ ճիւմլէ մախլուգաթլա-
րընը քէնտի մուգատտէրինին ղա-
նի նի՛մէթլէրի իլէ տօյուրուր։
Ղուշլար ասլա պիր գայղու չէք-
մէզսէն՝ քէնտինաճագալարընընն
թէատրիքի կէօրիւլիւր։ Ընար
հէր սապահ վէ հէր ախշամ կիւղել
սեվգիի իլէ էօմէրլէրը. կէլէճէք
զէման իչիւն հիչ պիր թէատրիք
կէօրմէզլէր, եարընըքի կիւն իչիւն
ասլա պիր գայղու չէքմէզլէր. վէ
պէյլէ իքէն տէ՝ կիւնտէն կիւնէ
մուհճաճ օլտուգլարընը պուլուր-
լար, վէ քէնտիլէրին պիչարէ եավ-
րուլարընատան պիրէ աճլըգտան էօ-
մէնի փէք նատիր տիր։ Ղէզալիք
գրընն ճանամարլարը վէ տէնիլնին
պալգլարը տախի էօյլէ տիր։ Ամ-
ա Ալլահընն եարաթտընը հէփ
մախլուգաթլարընատան՝ եարընն ի-
չիւն՝ եալընդրդ ատէմի՞ն նիւրէ-
յիմի գայղու վէ տէրտ ու քէտեր
իլէ տօլու օլտուն։ — Ինչ ծնլոբպան
ըչէ ֆոբէլը պէյէ՞ըմնէչ։ (Յոբ ԼԷ.
11։ Աստ. ժ. 29—31. Ա՛ռակ.
ԺԸ. 6, 7. 24։ Ալլահ օնլարընն
եարատընճընը՝ լաքին սիպլին փէ-
ռէրինիզ տիր։ Ընուն ի՛նտին-
ա՛ սիզ օնլարտան նիհայէթսիզ
զէյատէ գլյաթէթլիսինիզ։ Սի-
զի՛ օնլարա կէօսթէրտիյինտէն
առէրճէսիզ վէյատէ մուհապպէթ
կէօսթէրմիշ տիր։ Ամի սէմավի
փէտէրինիզէ ի՛թիմատ էտին։
Ղուշլարը պէսլէյէն՝ էլպէթթէթ
քէնտի էվլատլարընը ազըգտան
էօմէնիւմէզ։

20 ի

չէքմէք իլէ պէյուննա պիր ալըշըն

27. Ալղուն՝ էէ՞մ գայղա վէ-
էլ պէյուննա պէր ալըշըն ղա՞ն ելնմէյէ
գառէք ուէ։ Ուչիւնճիւ պուլհան
պիգիմ զայի՛ փէլէյիմիզտէն վէ պի-
չարէլէյիմիզտէն ալընմըշ տըր։
Պիզ պու պէյա՝ պիգիմ քէն-
տի գայղուլարըմըզը՝ տիւշիւնիւպ
գուլտատուգումուզ թէզթիպլէրին
վասիթասի իլէ նեթիճէմիզէ, իլլա
Ալլահընն մուգատտէրի իլէ եճ-
թիճտիր։ Պիր ալըշըն պէյունտա
պիր չօճուգ պէէյիչիւգ իչ ալ-
ըշըն պէյունտա պիր ատէմ օլուր։
Ա՛աքին պու իքի ալըշըն՝ ալար ա-
ղար օնուն պէյունա նա՞սըլ զամմ
օլունմուշ տուր։ Ընուն պիր
դուլտատուղու թէզթիպ իլէ տէյիլ՝
իլլա Ալլահընն մուգատտէրի իլէ
օլմուշ տուր։ Պիղտէն հա՞նկըմըզը՝
օլ խուսուստա չէքտիյի հէփ գայ-
ղու վէ զայրէթլէրի իլէ քէնտի
պէյունա պիր ալըշըն դաճատպիլիր։
Ալլահ պիգիմ պէյումուզուն մըգ-
տարընի թա՛յին էճմիշ տիր. վէ
օնու օնտան զիյատէ ալըճըմա-
զա պիգիմ հէփ գուվվէթիմիզ վէ
թէզթիպլէրիմիզ պաշ տուր։ Ի՛է-
զալիք Ալլահընն մուգատտէրի է՛օմ-
րիւմիզինն հէր պիր խուսուսու-
նու թա՛յին էտէր, վէ էքմէյիմիզ
հէմ է՛սվապըմըզը՝ վէ իշլիմիզին ի-
չէրի կիճմէսի իչիւն օնուն եար-
տըմընա մուհճաճ իզ։ Ամի է-
չէր պիր ատէմ՝ ուչգուսունու
զայպ էտիպ կէճէ կիւնտիւզ պէ-
չումու նի՞ճէ ուզատտապիլիրիմ
տէյիս մուզայտա չէքմէսի ա՛ճ-
մագլըգ վէ եարամազլըգ իսէ,

Digitized by Google

զամմ էթմէյէ գատիր տիր ։

28 Լ՝ավապ իչիւն տախի նի՛ձէ գպղու չէքեր սինիզ . Թաղրլանըն զանպագլարընա տիգդա՛թ էտին, նի՛ձէ պէջիւրլէր . զահմէթ չէքմէզլէր , հէմ եյիրմէզլէր ։

29 Լ՝աքին սիզէ տէրիմ քի՝ Սողոմոն պիւլէ պիւթիւն տարածը իւլէ օնլարըն պիրի կիպի հինմէզիտի ։

30 Լ՝ է էյեր պու կիւն մէվճիւտ օլուպ՝ եարըն փուրունա ա-

պունուն կիպի՝ Լլահըն մուգատաէրի՝ քէնտի տիւնեամվի հալինէ նէ սուրէթ վէրէճէյի հադրընտա տախի քէնտինի մուղպգպէ սալմասը ահմագլըգ վէ հալամազլըգտըր ։ () քէնտինին պուլունտուղու հալտէն՝ քէնտի պզյունտան օլտուղու կիպի՝ խոշնուտ օլմալըտըր . վէ ա՛զիմ՝ զանիմէթ ու վէնկինլիյէ՝ ուզուն պզյա էթտիյինտէն զիյատէ թամա՝ էթմէլի տէյիլ տիր ։ Առ. Ղբ . 6 ։ Յոզ. Գ . 14 ։ Ա՝ռաք. ե . 36 ։ Պ՝ետ . ժՌ . 25, 26 ։ Ա կորնթ . ժՌ . 18 ։

28 . Յոսէֆընըն զանպագլարընա պէթթան էտին ։ Տէօրտիւնճիւ իսպաթի՝ զանպագ չիչէյինտէն ալընմըշ տըր ։ Պագդըն օ՝ քէնտիսի պիր զահմէթ վէ մուզայդա չէքմէզտէն՝ նա՞սըլ կէճմէ կիւնտիւզ պէջիյիւտ՝ քէնտի կիւզէլլիյինի մէյտանա չըգարըր ։ ()՝ փիլիսկէնիր , վէ տիւնեանըն էն ա՛զամէթլու փատիշահընն կիյինէմէտիյի ա՛զամէթ իւլէ ասըլըր , վէ հավայը զայէթ խոշ բայհա իւլէ տօլտուրուր , վէ ճիմի՛ կէօզէ զայէթ շիրին կէօրիւնիւր ։ Լ՝աքին պու ճիւմլէ իւլէ օնուն կիւզէլլ իյի աղ վագըթ տայանըր ։ ()՝ թէղ սօլար , վէ սնաան սօնկրա քէտիլիպ աթէչէ աթըլմագտան զայրի իշէ

29 Լ՝աքին սիզէ տէրիմ քի՝ Սողոմոն պիւլէ պիւթիւն տարածը իւլէ օնլարըն պիրի կիպի հինմէզիտի ։

30 Լ՝ է էյեր պու կիւն մէվճիւտ օլուպ՝ եարըն փուրունա ա-

եարամազլ ։ Լլահտիշարըգի կիւզէլլիյէ օլ գատար աղ ի՛թթիպար էտէր քի , էն ա՛զիմ պիյինէթ ու կիւզէլլիյի թէղ սօլուպ հէլաք օլաճագ պիր չէյէ պիւլէ վէրիր ։ Իմտի օ՛ թէղ հէլաք օլաճագ օլան պիր զանպագ չիչէյինի պու գատար կիւզէլ պիյինէթ իւլէ կիյինտիթիւսէ , քէնտի էվլատլարընը ունուտա պիւլ՛ր մի ։ ()Նլար՝ օնուն ևիւրէյինէ պու գատար գըյմէթլի՝ վէ էօլիւմինիզլիւք իւլէ մուղէյէնիքէն՝ քէնտիլէրինէ միւնասիպ օլան շէյտէն մահրում գալաճագլա՛ր մը ։ ()Նլար՝ թարլանըն զանպագընը պիւլէ տօնատան Լլահա պօշունա՞մը ի՛թթիմատ էտէճէքլէր ։ Պ՝ետ . ժՌ . 27 ։

29 . Սողոմն պիւլէ պիւնի՛ն գալըգը իւլէ ։ Գ Թագ . ժ . 5—7 ։ Բ Ա՝նց . թ . 1—7 . 20—22 ։ Շ՝երգիդլիմլէրինին փատիշահլարը՝ ա՛տէթա կիյտիքլէրի խալա՛թլէր էրզամանըէնկինատ իտի . լաքին պագը տէփա՝ պէյազ տախի կիյէրլէր իտի ։ Ներ . Ը . 13 ։ Պառ . Է . 9 ։ Իսրայէլին էն ղէնկին վէ սալթանաթ ու ա՛զամէթ սահիպի օլան փատիշահը Սողոմոն պիւլէ՝ տէրէէէրտէ պիլմէն զանպագ գատար խայիս պէյազ խալա՛թի կիյէմէտի ։

Digitized by Google

թըլաեն թաղլանըն օթառնու Աղլահ պէ ըյլէ կիւնահրիւսէ , տէյի՚լ մի քի սիպի տահա վէյատէ՝ էյ ազ իմանըլըլար :

30. Յոթառնա : Պաղեստինատէ ֆաւրունլար էքսէրի նէրտէ աչըլմըշ աէլիքլէրտէն ի՚պարբեթ շէյլէր տիր . վէ օնլարը գըզղըրմագ իչիւն գուլլանտըգլարը՝ օտաունտան մա՚տա՝ գուրու չալը՚ օթ՝ չիւէքլէր վէ պուռնուն կիպի շէյլէր տիր : — Քնօրըն օրնա : Պուռնուն կիւհիմի օղ գաւաար կիւղէլ լսէտ է, է՚մ՚ըւ փէք ազ տըր : Աոդ . Ղ . 5, 6 : ՂՒ . 7 : Նոայ . Խ. 6—8 : Պ՚՚ւ . ՃՒ . 28 : Յոփ . Ա . 10, 11 : Ա Գեթ . Ա . 24 : — Նչ ազ իմանըլըլար : Պու է՚սմիւռ՚տէ՝ հէպ միւնամփպէթսիզ գայղու վէ թէլաշըմըզըն փուռնկարը՝ իմանըմըզըն զպսի՚փլիկի տիր : Ւ՚Քրիստոս Նչֆէնտիմիզ քէնտի շայիրտլէրինի իմանըսըզ ըզ պապընտա չօգ քէրրէ թէքտիր էյլէ՚մի : Աո՚՚ւր . Ը . 26 : ՃՂ . 31 : ՃՋ . 8 : Աո՚՚ւթ . Դ . 40 : Յոփ . Խ . 27 : Պու կիւնահտանի փէքտա՚ զընմալը յըզ : Նէբ . Գ . 12 :

31 . Ւ՚նչ՚ նեյնէյմ՚, վէ նէ՚ իչէյմ՚, վէ նէ՚ կիյինէյմ՚ ոհյէրէ՚ էոյ՚ը՚ վէ՚ոհն : Աո՚՚ւթ . Դ . 4 : ՃԵ . 33 : Պ՚՚ւ . ՃՒ . 29 : Պ Լաթ . ԻԵ . 20—22 : Բ Աո՚՚ւ . ԻԵ . 9 : Աոդ . ՀԸ . 18—31 :

32. Ջէչ պուռնըը ըտայֆէլէր ա՚ըտ : Ա՚գլուՃիքըր տիւնեա իւզէ՚ըինէ վէրմէք՝ փուռնփէրէօթլէրէ մախսուս պիր հալ տըր : ԿոպիՃիլէր՝ պուռ տիւնեայէ պիր իւրըս

31 Ւմտի՚՝ Ւ՚նչ՚ նէյէլիմ՚, վէ նէ՚ իչէլիմ՚, վէ նէ՚ կիյինէլիմ՚ տէյէ՚ըէք՝ գայզու չէ՚քմէն :

32 Ոիրա հէփ պուռնլարը Թա՚

իլէ ևաւրշըրլար . չիւնքի օպիրինտէն ևատպէրլէրի նօգ տուր : Ընլար պու շէյլէրի էտինմէք իչիւն չօգ գայղու վէ թէլաշ էտէր՚լէր , չիւնքի տահա էյի պիր հիսաե պէէքլէմէզլէր : Ա՚աքին կէօքլէրտէ պիր փէտէրէ մալիք օլաե Ա՚Ւրիսթիանլարա՚ պու շէյլէր իչիւն գայղու չէքմէք՚ վէ օնլար պիր տահա էյի վաթան առար իքէն տիւնեաթէլաշըլէրի իչինտէ օղմագ՝ պէօյիք ա՚նլըպ տըր : Ընլարա՚ Թայիֆէլէրինի եհուրիւտիւհ նօղտա եհուրիւմէք՚ վէ քէնտի սէմա՚վէ փէտէրլէրինէ՝ փուռԹփէրէօթլէրին քէնտի պաթըլ փուռԹլա՚ըընա էՃտիքլէրի ի՚Թիմատտան զկյատէ ի՚Թիմատ էՃմէմէք՚ ա՚յըպլար ա՚նլպզ տըր : Պ՚՚ւ . ՃՒ . 30 : Նչֆէո . Դ . 17 : Ա Ջոթ . Դ . 5 : — Կէօ՚փէ՚ փէտէրինչ պա՚ըտլըըն հէյլէֆինէ ոհնհաճ օլպա՚ըտնա՚ պէնէ՚ : Ընեյէ միւհԹաճ օլսուղսունու պիզէն էյի պիրլեր : Նչէր օ կէօքտաե վէ եվլատլարը եէրտե իսէ տե , օնլարըն էն ֆազիլրի պիլէ նեյէ միւհԹաճ օլսուղունու տիգգաթ էտէր : ՈիքրուրէԹտե օլսուղուն զըմանն տիւնեիւրսիւն քի , էյէր սէնին շու՚ եա պու տօսԹուն սէնէն գէրուրէկԹինէ աշնա օլայրտը , օնու սէնտէն տէՖ՚ էտէրտի : Ա՚աքին սէնին Ա՚լլահըն օնու պիլլը , վէ օ սէնին փէտէրին տիր , վէ սէնի սէ՚

Digitized by Google

յիշեալէր արար · զնորա կէսքահեքի փէտեբինիզ պունլարըն հէվիսինէ միւհթաճ օլտուղունուզու պիլիր ։

33 Լաքին էվվէլա Լլահըն պատիշահլըղընը վէ օնուն սատա-

գաթընը՝ տիլէյին , վէ պունլարընէ հէվիսէ սիզէ զամմ օլունաճագտըր ։

34 Եմտի՝ եարընքի կիւն իչիւնտէ գայդու չէ՛քմէն . չիւն եարընքի կիւն քէնտի չէյլէրի իչիւն գայ-

վէր , վէ աճըր , վէ սանա եարտըմ էթմէյէ հաղըր տըր ։ Եմտի սէնի բահաթսըզ էտէն հէվի էֆքեարը տէփ՝ էյլէ ։ Ըսլինի քէնտի փէտէրինէ իֆսատ էյլէ ։ Ո՞հէր կիւն կէլիպ՝ պիղէ՝ "Լյ ջօճուգլար՝ պիր նէյէ՞էյինիզ վա՞րմը" (Յովհ . Ի Ա . 5) տէյիւ սիւալ էտէր ։ Լյէր սէնին վար իսէ , եա եօղիսէ , օնա սէօյլէ · զնորա օ՝ սէնին միւհթաճ օլտուղունու՝ օլմատըղընը պիղնը իսէ տէ , սէնին աղըընատն իշնէմէսինի իսթէր ։ Ա՞տրն . Զ . 8 ։ Է . 7 — 11 ։ Պ՞ոէ . ժԱ . 11 — 13 ։ ժԲ . 30 ։ Ասղ . ՃԳ . 13 ։

33 . Լյէվէլ՞ ։ Գ Յնոփ . Գ . 11 — 13 ։ ժԷ . 13 ։ Բ Ա՞նոյ . Ա . 7 — 12 ։ ԼԱ . 20 , 21 ։ Լ՞ոէ . Բ . 1 — 9 ։ Գ . 9 , 10 ։ Լ՞նփ . Ա . 2 — 11 ։ Պ՞ոէ . ժԲ . 31 ։ Յովհ . Զ . 27 ։ — Լ՞ևէ՞ն էոպիշո՞ւըղընը ։ Ա՞տրն . Գ . 2 ։ Գ . 17 ։ ժԳ . 41 — 45 ։ Պ՞ոթ . Ի . 25 ։ ԻԸ . 31 ։ Ո՞ովմ . ժԴ . 17 ։ Կոչ . Ա . 13 , 14 ։ Բ Յնե՞ո . Ա . 5 ։ Բ Պէ՞ո . Ա . 11 ։ — Ընա՞ն ասոպտոլընընը տէկյին ։ Ա՞տրն . Ե . 6 ։ Լյոայ . Խե . 24 ։ Լյբե՞մ . ԻԳ . 6 ։ Ո՞ովմ . Ա . 17 ։ Գ . 21 , 22 ։ Ժ . 3 ։ Ա Կո՞ընն . Ա . 30 ։ Բ Կո՞ընն . Ե . 21 ։ փէէ՞պ . Գ . 9 ։ Բ Պէ՞ո . Ա . 1 ։ — Պ՞ոէ՞ ըրըն հէվիսէ սիզէ զամմ օլունաճագտըր ։

Ա՞տրն . ժԹ . 29 ։ Ասղ . ԼԲ . 9 , 10 ։ Լէ . 3 . 18 , 19 . 25 ։ ԶԲ . 11 , 12 ։ Ա՞ոէ . Ժ . 29 , 30 ։ Պ՞ոէ . ժԸ . 29 , 30 ։ Ո՞ովմ . Ը . 31 , 32 ։ Ա Կո՞ընն . Գ . 22 ։ Ա Տէ՛ր . Գ . 8 ։

Պ՞ուրթաբընճըմըզ իշպու խաչնեհտ՝ տիւնեա գայդուսունա գարշը պիր իքի գաթը պուրհան գուլլանըյօր , քի պու տուր . Ախիզին տիւշիւնէճէք տահա պէջիհք շէյլէրինիզ՝ եա՛նի էպէտի սատ՝տէթինիզ վար ։ Եպէհատա սատըզ օլմաղա՝ Ո՛րհատուսուն փատիշահլըղընըն պիր ա՛զասը օլմաղա վէ օնուն քէրէմ՝ ու իհսանընա նայիլ օլմաղա պագընն ։ Պունլար՝ իլք առանաճագ շէյլէր տիր . սօնդըզայա պըռաղըլաճագ շէյլէր տէյիլ տիր ։ Ընլար իլք մուհապպէթ էտէճէյիմիզ՝ իլք էլէ կէթիրմէյէ չալըշաճաղըմըզ՝ հէր ատապահ նիւրէսիմիզի վէ միւրատըմըզը վէ նիհէթիմիզի հէր պիր հալտէ նափընշտրըսաճաղըմըզ իլք շէյլէր տիր ։ Ա՛ հ պու՝ աճըգտան էօլմէնին նօլու տէյիլ տիր . իլլա փէտէրիմիզին տիգամէ ու ի՛նայէթի մահասուսէսինի գաղանմանընն եօղու տուր ։ Ա՛ հ իշպու ուսուլ ու նիղամընն աքսիսինէ ա՛մէլ ու հապաքէթ էտիպ՝ պու շէյլէրի սօնկ-

Digitized by Google

ՊԱՊ Ի

1 Հիւքմ Է[ղ]մէն, քի սիպէ

ղու չէքթճէք տիր. կիւնիւն տէր-
տի քէնտինէ եէթէր:

րայա պրաղանլար էքսէրի պու
տիւնեատէ՝ վէ տայիմա ախրէթ-
տէ քէնտիլէրինի խարապ ու պէր-
պատ էտէրլէր:

34. Ն՝ըբէն[ի] կի՞ն էլէ՞ն գոյ-
ղո՞ վէ[ճ]մէն: Ի՝ապպէն տուա՝սըն-
տա (խանէ 11 պագ)՝ պիղէ նասի-
հաթ վէրիլտի քի, սաղի "պու
կիւնքի էքմէյի" տիլէյէլիմ: Ի՝հ-
թիմալ քի, եարընը հիչ կէօր-
մէյէճէյիզ. վէ էյէր կէօրիւրսէք
ատ՝ "վիէտէրիմիլ" եարընն տաճի
պու կիւն օլտուղու գատար ղանի
օլաճագ: Պիղ քէնտի չսճուգլա-
րըմըզա պիր հաֆիաղըգ կէչիւնէ-
ճէք ղաճիրէյի պիրտէն վէրմէզ
իղ, լաքին օնլար պիղէ ի՝թիմատ
էթմէյէ պօրճլու տուր. չիւն քի
կիւնատէն կիւնէ օնլարա իդթիդա
էտէնի վէրէրէք պէօյիտիւրիւղ:
Ի՝ազաճ տաճի քէնտի ճէմատ՝թը-
նա չէօլտէ պէօյլէ թա՝լիմ էյլէ-
մի: Ն՝էէց ժ.Ջ. 16–26: —Ն՝ա-
ըբէ՞[ի] կի՞ն էնոթ ղէյէրէ էյէ՞ն գոյ-
ղո՞ վ[ճ]էճէ՞ թէր: Բ Ո՝ըն. Լ.Գ.
25: Գ Մա՞թ. ժէ. 4—6. 14—
16: Դ Մա՞թ. Է. 1, 2: Ո՞ւք Գ.
22, 23: Պ՝ո՞ւ. ժԱ. 3: Ն՝էր.
ժԳ. 5, 6: —Ալ՞ուէ՞ն փէրթ էն-
փէնէ նէ՞րէ՞ր: Ա՞էր պիր կիւն՝ քէնտ-
տիսինին կէլմէսի իլէ՝ տէրտլէրին
նի տէ պէլսապէր կէմիրիւր, վէ
օնլար հէր պիր կիւն իչիւն քիփա-
յէմի էտէր. վէ պիղէ՝ քէնտի իւ-
ղէրիմիզէ իլքի գաճմընը նիւքլէն-
մէյէ հաճէմի եօգ տուր: Ն՝էյէր
Ի՝ազաճ պիղէ պիր եարըն վէրիր-

սէ, պիղէ՝ պիր եարընլըգ գուվ-
վէթ տաճի վէ՝ըմէյէճէք մի, քի
եարընլըգ իշի իշլէյէլիմ վէ եա-
րընլըգ նիւքլէրէ թէհամմիւլ է-
տէլիմ: Ի՝սմի պիզ՝ նի՞չիւն ճիւմ-
լէսինի պուկիւն նիւքլէնմէյիլէ
քէնտիմիզի օնլարըն ալմընտա է-
պէլիմ: Պու՝ պիր իդմիդասըղ
նիւք տիւր. էմր օլունմամըշ նիւք
տիւր. եաճագ օլունմուշ՝ վէ կիւ-
նահ օլան պիր նիւք տիւր: Ն՝ա՝
միւպարէք (Յիսուս՝ սէնին հէվ
էմրլէրին նէ՞ գըյմէթլի տիր, վէ
սէնին հէվի նասիհաթլարըն նէ՞
գատար ա՝լէա տըր:

1. Հ՝ա՞ւ էղ[ղ]մէն: Ն՝ա՞նի քէն-
տի քէնտինիզէ՝ ֆարիզէի ղիմմէ-
թինիզ տէյիլ իքէն ախէր քիմ-
սէլէրին շէրատ՝թճիլէրի օլման:
Հ՝աքիմ եա ղապիթլէրէ շէրա-
ա՝թի կէօրիւպ պիր տա՝վա իւզէ-
լինէ հիւքմ էթմէք՝ շէրի՞ վէ իդ-
թիղալը տըր: Ալ է տաճի ախէր
քիմնէլէրին՝ ա՝մէլ ու հալաքէ-
թինէ պագարագ՝ հալու մէշրէպ-
լէրի հադրընտա պիր ըէյէ գա-
լար գըլմասը մէշրո՞ւ տուր: Ալ է
հադիգաթ պունու էթմէմէսի
միւմքինսիւզ տիւր. զիրա հէր
պիր աղաճ քէնտի մէյվէսինտէն
թանըլըր: Հ՞էր պիր Ի՝սրայէլնին
տաճի՝ քէնտի իլհագլըղընտան ի-
մանսըղլարը՝ էտէպսիզ ու ըէզիլ-
լէրի՝ վէ քէնտի տինլէրինէ ղիւլ
ու ա՝յըպ կէթթիւնլէրին ճիւմլէ-
սինի լէյտու էթմէյէ վէ թէրպիյէ էթմ-
դապուլ էտէնլէրի թէրպիյէ էթմ-

Digitized by Google

հիւքմ օլունմայա ։

2 Ոʏիրա հիւքմ էհտիյինիզ հիւքմ իլէ սիզէ հիւքմ օլունա-

մէյէ հագգը վար · վէ պէջլէրի սահինէ Իսրահիան տէյիւ գա-
պու էհմէյէ պօրճլու տէյիլ միր ։ Ի՞աքին Կուրթարըճըմընըն
իշպու նասիհաթը՝ կէրէք մէմլէքէթ վէ կէրէք Իվլիսէ հաքիմ
ու զապիթլէրի հագգընտա սէջ-
լէնմէյիշ միր · իլլա ա՛լէսսէվմի
հէր պիր ատէմ քէնտի զամը
խուսուսունտա անկլաշըլմագ մէ-
ղամը իլէ սէջլէնմիշ , վէ ախէր-
լէրին սէօվլէրինտէ վէ ա՛մէլու հա-
րաքէթլէրինտէ ղարաղընա գա-
պահաթ պու լմագ՝ վէ օնլարըն ֆի-
թիպարընը իֆթիրաղէր իլէ գըր-
մագ սէվտասընտան պիզի սագըն-
տըրըը ։ Փարիսեցիլէրէ պու թէօհ-
մէթ՝ պիր ա՛տէթի գատիմի օլմուշ
իտի ։ Ո՞նլար ա՛զիմ մաղղուր-
լուգ իլէ քէնտիլէրինի տայիմա
փաքա չըդարըրլարըը , վէ ա-
խէրլէրտէ գապահաթլար պու-
մաղա՝ վէ օնլարը պէջյիւմմէյէ
հաղըր իտիլէր ։ Ի՞աքին պիզ օն-
լար կիպի օլմալը տէյիլսիզ · օնլար
կիպի՝ սէօղլէմիւղիւ ևախօտ իւ-
յիմիզի ախէրլէրէ նօմօս էհմէք
սէվտասընտա օլմալը տէյիլսիզ · վէ
ղարագ իլէ՝ տուշունմէյէրէք՝ վէ
հագգընը վազիֆէ էտինմէյէրէք՝
հէվի պիզիմ ֆըրգամզտան օլ-
մայանլարըն ևախօտ պիզիմ գա-
նունումուզա թէքմիլէն ոյ-
մայանլարըն իւղէրինէ գապա-
հաթլը տէյիւ շիտաէթ իլէ հէվքմ
էհմէզի տէյիլսիզ ։ Ի՞ոյ · ԿԶ · 5 ։

ճագ , վէ էօլչտիւյիւնիւզ էօլչէք
իլէ սիզէ էօլչիւլչէճէք տիր ։

3 Վ Է Նի՞չինն գարնտաշընըն

Ի՞ղէկ · ծԶ · 52–56 ։ Վ՞ո՛ւ · Զ · 37 ։ Ը՞ոովմ. Բ · 1—3 ։ ԹՊ · 3, 4 · 10—13 ։ Ա Կորնթ. Պ · 3—5 ։ Յակ · Գ · 1 ։ Պ · 11, 12 ։

2 . Ո՞վքա հէտմ էնծէյինէղ հէտմ իլէ սէզի հէտմ օլանճաք ։ Պու՝ Ի՞էհուտիլէրին պէյնինտէ պիր զարպի մէսէլ իտի · վէ Իվրիստոս Ի՞ֆէնտիմիզ օնու՝ քէնտինին ինանտըղը վէ անկլամամաղա իսթէֆիյի շէյի պէյան էհտիյի իչինն պուրատա զինքը էտէյօր ։ Վ Է պու պիղի՝ քէնտիմիզ առէմլերտէն նէ թարղ իլէ հիւքմ օլունմաղա՝ վէ Ի՞լլահըն պիզիմ իլէ մուա՛մէլէլէրինտէ նէ՛ գանուն իւզրէ ա՛մէ վէ հարաքէթ էտէճէյինի մէմիւ էհմէյէ կէրէք օլտուղունու. կէօսթէրիր ։ Գոտ. Ա · 6, 7 ։ Վ՞ոլ. ԹԸ · 25, 26 ։ Ի՞ըհ. ՇԱ · 24 ։ Վ՞ո՛ւ · Զ · 38 ։ Յակ · Բ · 13 ։ Յայտ · ԹԳ · 10 ։ ԹԸ · 6 ։

3 . Ղէօֆէ- ։ Ի՞ունանիճէտէ իշպու լուղէթ՝ ղայէթ ուճագ վէ հաճիճ պիր շէյ՝ պիր զէրրէ՝ պիր թօղ տանէսի պէյան էտէր ։ — Վ՝էրնէյէ ։ Պու տախի պիր պէօ-
յիւք տիրէք մա՛նասընատը ։ Պու՝ Ի՞էհուտիլէրին արատընտա ա՛լէս-
սէվի գուլլանըլըը պիր զարպի մէ-
սէլ իտի · վէ սէօզլէրտէ ազ պիր
ֆարգ իլէ հալէա ի՛մամտա քի-
թապալարընտա պուլունուր ։ Ը՞է-
ման պու ֆիքիրտէ պիր զարպի
մէսէլ՝ էաքի Ի՞ունանլէրին արա-

Digitized by Google

կէօզիւնաէ օլան չէօփիւ կէօրիւր սիւն, վէ սէնին կէօզիւնտէ օլան մէրճէյի տուչմաղըն։

4 Ւ՝ախօտ նի՞ճէ գարնտաչընա տէյէ պիլիր սին. Պ՝օյվէր, կէօզիւնտէն չէօփիւ չըգարայըմ, վէ իշլէ՛ մէրճէք սէնին կէօզիւնտէ տիր։

5 Ւ՝ա՛ միւրայը՝ էվվէլա քէնտի կէօզիւնտէն մէրճէյի չըգար, վէ քի օնլարը կէօրմէյիլէ մաղրուրլուղու գըրըլսըն. վէ գարընտաչընընքիլէրի իւլէրինէ մուհապպեճ էօրթիւսիւնիւ ամարագ կէօզլէրինին էօնիւնտէնտէֆ՝ էյլէսին։ փէք ա՛ճայըպ տրը քի, պա՛զը քիմսէլէր քէնարիլէրինի հագը չըգարմագտա ղայէճ մաղրուր վէ ֆօտու՛լ օլուպ՝ ախէրլէրի հիւքմ էթմիլէյի զէման՝ ղայէճ շէտիտ վէ մէրհամէթսիզ պիր բուհ իլէ տօլուտուրլար։ Պունճիլէյին փատրիսկցիլէր՝ քէնտիլէրի ատէմլէրէ՝ քէնտիլէրին իմանիալ ամալարընա նանաֆագա վէրմէյէրէք օնլարըն գամիլլէյի օլմազա միւսա՛տէ էտէր իբէն, Ւ՝փէնտիմիլին շարիտլէրինէ նայագանմամըշ էլլէր իլէ էքմէք նէյօրլար տէյիւ գապահամ պուլուրլարըտը։ Պագ՝ Ա՝ա՛ւ. Է. 1—13։ Հ՝էմ տախ պագ՝ Բ Թես. ԺԲ. 5—7։ Բ Ա՝նոց. ԻԸ. 9, 10։ Ա՝ով. Ծ. 16—21։ Պ՝ա՛ւ. Զ. 41, 42։ ԺԸ. 11։ Յով. Ը. 7—9։ Պ՝ող. Զ. 1։

5. Ւ՝ա՛ Ա՛ստ։ Հ՝էր քէնտի թագսիրաթլարընը մա՛զուր սարլըպ՝ ախէրլէրինքի իչինն սէրթ հարաքէթ էտէն քիմսէ՝ միւրայը տըր։ Ւ՝յէր ս՛ահիհան կիւնահտան իքրահ էտէրսէ, կիւնահը հէրիհսինտէն էվվէլ քէնտի նէֆսինտէ իքրահ էթմէլի տիր։ —

Digitized by Google

• զՀման գարնատաշընդն կէօղիւնաէն չէօփիւ չըգարմաղա կէօրէճէք սին ։

6 Ը՝ղիզ շէյի քէօփէքլէրէ վէրմէն, վէ ինճիլէրինիզի տօնկուղ-

Ը՝վվնլ էնոթ յէօչ-նոթն ծըրինչ չըքէօ։ Ինսան գըսմընը իսլաՀ էթմէնին սահիՀ թարիգի պու տուրքի, Հեր քէս էվվել քենտի Հալինէ պագսըն, վէ իլք էվվել քենտի նէֆսինի խալաՀ էթսին ։ Ը՝նէմ էվվել քենտինէֆսինի խալաՀ էթմէլի քի, օնտան սօնկրա գարընտաշընդը տախի խալաՀ էթմէյէ իւմիտ էյլէսին ։ Պաւլիթ՝ քենտի տուա՝սընտա պէջյէ նիյազ էտեր ։ Ա՝ղ. ԾԱ. 9—13 ։ Խըզմէթի "թազիր վէ թէքմիր էթմէք" օլան պիր իսթիաղ՝ "էյի շէհատէթէ" մալիք օլմազը ։ Ա ՏԻ՛. Գ. 2. 7 ։ Հէյքէլին ֆիլիթիլ մագասլարը՝ խալխա ալճունտան իտի ։ Ենէյ ԼԷ. 23 ։ Բ Ա՝նոց. Գ. 22 ։

6. Հէր պիր ատէմ թա՝ղիր էտիճի օլմազա միւնասիպ օլմատըդը կիսպի՝ Հեր պիր ատէմ տախի քէզալէք՝ թա՝ղիր գապուլ էթմէյէ միւնասիպ տէյիլ տիր ։ — Ը՝ղէշ ջեյ ։ Տինէ տապիր օլան Հեր պիր շէյ՝ մէսէլա, նասի Հալճ՝ գանուն՝ թա՝լիմաճ՝ սըրըլար ։ — Ա՛Լէօ֊ֆէ֊լէրէ ։ Ա՛Լէօփէքլէր օնլարատէնիլէ պիլիր քի, ա՝զիզ թա՝լիմաճ թէ գարշը տուրուլար, օնա քիւֆր էտերլէր, վէ օնա ֆէնա աէօյլերլեր։ վէ ևրըթըճը ճանանա վարլար կիսպի Ը՝լլահըն ճէմաա՝ճէնը ևրըթարլար ։ Պաւնճիլէյին լարրըն էօնիւնէ ա՝թմաճ. օլմայա քի օնլարը պյագլարը իլէ չիյնէյէլէր, վէ տէօնիւպ՝ տիզի ևրըթալար ։

7 Տիլէյին՝ վէ սիզէ վէրիլէճէք,

Հերովդէս՝ Ա՝նթիպհասին մա՝սումլարընը Հէլաք էյլէտի. վէ պիր ախէր Հերովդէս՝ Յովհաննէս Ա՝ռաքելոյ ետիճիյի գաթլ էյլէտի ։ Պու միսիլիւ քիմսելեր իլէ նէ կէօնա ա՝մէլ ու Հարաքէթի օլունմաղա կէրէք օլտուղու Հագգընա՝ պագ Ա՝ռՔ. Ժ. 14, 15. 17 ։ Գաղ. Ժ. 45—47 ։ ԺԸ. 6, 7 ։ Ժթ. 8, 9 ։ փիլիպ. Գ. 2 ։ Բ Տի՛. Դ. 15 ։ Բ Ա՝նոց. ԻԵ. 15, 16 ։ —Ինճիլէր ։ Պու՝ Ինճիլին էն գըչմէթլի կերչէքլիքլերի վէ իՀսան ու ի՝նսանէթլերի մա՝նասընա օլա պիլիր ։ — Տօնկո֊ղլարընէ ։ Պու՝ օլ քիմսէլեր տէմէք օլա պիլիր քի, քենտիլէրինի Հեր տուրլու նասիհաքլըղա՝ մուստարլըղա վէ ճիսմանիլիկ վէրիրլեր, քի օնլար տօնկուղլասըն կիսպի՝ կիւնահընը չամուրու իչինտէ կուվարանըրլար ։ Պագ, Բ Պէթ. Բ. 22 ։ Յոյտ. ԻԹ. 15 ։ Ը՝ռիկ. ԻԶ. 11 ։ Ա՝ֆթիզ վէ Ի՝ապպընի աիչամ թաամինընն սըրըլարը՝ վէ Ինճիլին ա՝խէր իՀսան ու ի՝նսանէթլերի պու միսիլիւ քիմսելեր իչինէ տէյիլ տիր. վէ Ա՝րիստոտուն Ա՝իւլիսէսի օնլարը քենտի իչինէ գապուլ էթմիլի տէյիլ տիր. վէ օնլարա էքմէքտէն վէ շերապան իլՀագ օլմազա իպնն վէրմէլի տէյիլ տիր ։

7. Տէ՛յէն . . . ա՛ոյ՛ըն . . . ը՛֊

տրայըն՝ վէ պուլաճագսընըզ, չա-
լըն՝ վէ սիզէ աչըլաճագ ։

8 Օհրա հէր տիլէյէն ալըր,

լէ ։ Պուրատա՝ պիրի պիրինտէն
ֆարգլը իւչ թարըզտա պիր լիէն-
պիհ թագըրիր օլունմուշ տուր ։
Տիլէյին, տրայըն, չալըն ։ Պու-
թա՝պիրլէր՝ խիւլիւսի տէլրուն՝
մուգայէալիք՝ վէ տէվամ պէյան
էօրլէր ։ Պիզ՝ պիր տիլէնճինին
տատագա տիլէնտիյի կիպի տիլէ-
մէլիյիզ ։ Պիր չօգ գըյմէմէլի շէ-
յի ղայդ օլան քիմսէնին՝ օնու ա-
րատըղը կիպի արամալըյըզ ։ Տի-
չորտա գալմըշ վէ մուհթագա նա
իչէրի կիրմէլի, եաթատ հէլաք օլ-
մազը օլատուղունու պիլիպ տէ չա-
լան քիմսէնին չատըղը կիպի չալ-
մալըյըզ ։ — Ալեք վէրինճէ։ . .
պուլաճագընըզ . . . պիզ ալըճագ ։
Ա՞ա թէնպիհէ մուվաֆըգ օ-
լուռ՝ օ տաթիհ պիրի պիրինտէն
ֆարգլը իւչ թարըտա թագըրիր օ-
լունմուշ տուր, շէօյլէ քի՝ քէնտի
ժամիլուալարըմըզը Ա՛լլահա իփա-
ատ էթմէյէ պիզէ վէրինլէն նիհա-
քէթսիզ լութֆատա պիրա շուսկէ
աշիքմարթ պէյան օլսուն ։ Պուն-
ատան ատհա զիյատէ ճէսարէթի վէ
եհրէթ վէրիճի իսպաթլար իս-
թէրսիսին. իշպու խանէլէրէ պագ ։

Գ ՔՓ. Գ. 5 ։ Ա՛պդ. Ծ. 17 ։
Ծ. 15 ։ 2Ա. 10 ։ 2Զ. 5 ։ ՃԽԵ.
18, 19 ։ Ա՛ռաք. Ը. 17 ։ Ա՛ռոյ.
Ծե. 6, 7 ։ Ա՛րէմ. Ւ Թ. 12, 13 ։
ԼԳ. 3 ։ Ա՛մոս Ե. 4 ։ Պ ՚՚ռաք. Ծ.
1 ։ Հովհ. Գ. 10 ։ ԾԳ. 13, 14 ։
Ծե. 16 ։ Ծզ. 23, 24 ։ Ա՛էր.
Ծը. 6 ։ Հռով. Ը. 5, 6 ։ Ա Հովհ.

վէ արտյան պուլուր, վէ չալանա
աչըլաճագ ։

9 Ա՛նախօտ սիզտէն համ՚ընկը ա-

Գ. 22 ։ Ե. 14, 15 ։

8. Ո՞էր պէլիյէն ալըր, վէ ար-
յան պուլուր, վէ չալանա տչըլա-
ճագ ։ Պուրատա պուլուրուզ քի,
էյէրչի թէնպիհ իւչ սուրխէմտէ
իսի իսկ տէ, տուա՝տէ իշտիրէ-
ճէյիմիզ միւմքիւնի մերթէպէ
շուպհէսիզ գալմագ իչիւն՝ վա՛ա
պու իչրի խանէտէ ալթը գաթմըր ։
Ո՞էմ պունու տաիի պուլուրուզ
քի՝ վէրիլճէք իհսան՝ համի հա-
ղըրտա թագըրիր օլունմուշ տուր.
քի պու՝ կէլէճէք զէման իշիւն
թագըրիր օլմուշ օլմագտան չօգ
գուվվէթլի տիր ։ Ա՛լաճագ՝ վէ
պուլաճագ տէնիլիյօր. իլլա՝ ՚՚ա-
լըր՚՚ վէ ՚՚պուլուր՚՚ տէնիյօր ։ Ա՛չ-
պու վատիէր պու գատար շիւպհէ-
սիզ վէ սահիհ տիրլէր քի՝ փիլ
վագի՝ հազըր գաշանըլմըշ սայը-
լա պիլիրլէր. վէ տիրի իմանը օլան
քիմսէ՝ անիտէ վատ օլմուշ ի՛-
նայէթլիլէրի գապուլ էտիպ՝ օնլա-
րը քէնտի մալէ սայա պիլմիր ։
Ո՞էր ։ Ա՛լթը սիզ պէնիմ շայիրա-
լէրիմ տէյիլ իլլա ՚՚հէր տիլէյէն՚՚,
հէր քիմ օլուրսա օլսուն, Ա՛ե-
հուտի օլսուն՝ թագիփէլէրէն օլ-
սուն, կէնճ օլսուն՝ իհթիյար օլ-
սուն, գուլ օլսուն՝ աղա օլսուն,
լիհմալ քիւպալ օլսուն՝ էտնա պիր
քիմսէ օլսուն, զէնկինն օլսուն՝
ֆագիր օլսուն, զիրա Ա՛լլահ խա-
թըրսա պագմագ Ա՛ոդ. ԾԵ. 21
–28 Պ ՚՚ռաք. ԻԳ. 42, 43։ Կորնթ.
Թ. 11 ։ Բ Ա՛նոյ. ԼԳ. 12, 13։

Digitized by Google

աեմ վ սր քի՝ օղլու օնտան էքմէք տիլէրսե, օնա թա՞շ մը վերէճէք։

10 Ալ է էյէր պալըգ տիլէրսե, օնա կըլա՞ն մը վերէճէք։

11 Ամոի էյէր սիզ՝ Աարաամազ լաքէն՝ էվլատլարընըզա էյի պահ-

9, 10. Վ Քրիստոս Յ Ջէնտիմիզ պիզի՝ պապալարըն էվլատլարընա էթախիքլէրինի կէօսթէրէրէք տախի՝ տուա՝ էթմէկէ ղայրէթլէնտիրիր։ Յ Վլատընա էքմէք եէրինէ թաշ՝ եա պէսկէյիճի պիր շէյ եէրինէ պիր ղէհիրլի շէյ վերէն պիր պապայա՝ պապա ատը՝ վ՛ինանան ատը պիլէ՝ նագըշմազ։ Ամոի պիզիմ էյլիքքէնանի աէմանվի փէտէրիմիզ պունճիլէյին պիզի պոշ կէօնտէրի՞ր մի։ Պ՝ոհ. ԹԱ. 11, 12։

Լաքին էյէր պիր չոճուգ՝ ճահիլկինտէն վէ պիլմէյի սէպէպտէն պապալընտան պիր իրլան՝ պիր ղէհիրլի շէյ՝ եա է՛օմրիւնիւ եավաա պիր ա՛զասընը թէհլիքէյէ գոյաճագ ուսմուրա կիպի պիր շէյ տիլէյէրէք աղլար տուրուրսա, պիր էյլիքքէնանի վէ ա՛դըլը պապա օղ խուտսուտա քէնտի ա՛գլընը գուլլանըր, վէ չօճուղա պիր շէյ վերէճէք օլսա՝ օնուն իսթէհկինտէն տահա էյի պիր շէյ վերիր։ Պունճիլէյին պիզ տախի տիւնեամի նի՛մէլէր տիլէմէյիմիզ զէման՝ էյիսինի պիլէմէյիմիզ իչինն պիզէ զարար վերճէճէք պիր շէյ տիլէյէ պիլիրիզ։ Պունուն իչինն տայիմապուամիսիլիւ տուա՛լարտա պիզէ կէրէք տիր քի՝ "Պէնիմ իրատէյիմ տէյիլ՝ իլլա սէնին իրատէյին օլսուն" սէօզլէրինի գաթալըմ։ Պիլէ խապըրը նէ օղ-

տուղունու պիղ պիլմէզլիղ։ լաքին "պիզիմ փէտէրիմիզ" պիլիր։ վէ պունուն իչինն ճան ու տիլտէն օնա հաամո ու սէնալէր դըլմալըզ քի, պիզէ տապիմա հէման օլ տիլէտիյիմիզ շէյլէրի վերէճէք եէրինէ՝ օնլարը պիզէ եա վերմէզ՝ եա օնլարա պէտէլ պիզէ օնլարտան տահա էյի շէյլէր վերիր։ Բ Կորնթ. Գ. 7—9։

Լաքին "կէօքտէբի փէտէրիմիզ" պու է՛օմիւրտ իգթիզալը օլան հէմ շէյլէրի պիղէ վերմէյէ՝ կիւնահկյարըմընը ա՛ֆվ էթմէյէ՝ ճանլարընմընը խէլաս էթմէյէ՝ միհնէթի ումէշագդաթի վազթընտա պիպէ տօսմ վէ եարտըմ՛ճը օլմադա՝ է՛օլիւմտէ պիղէ թէհէէլի վերմէյէ՝ Վ՛իվիսէսիոնի միւապարէքէլէմէյէ՝ վէ Ա՛նձիլի պիւմիւնա՛լէմտէ նայմադա հազըր տըր։ Ամոի պիզ՝ պունլարտան տահա ա՛լէա վէ տահա ա՛զըմ վէ տահա էյի նէ՞ շէյլէր տիլէյէ պիլիր իզ։ Ալ է Ա՛զահտան պունլարը վէ պունլար կիպի շէյլէրի տիլէյէ պիլտիյիմիզ թաագտիրտէ, պիր մախլուգուն քէնտի Ա՛ռարատընճըսը թարափընտան մալիք օլմադա արզուլէտիյի րուխսաթընըն միւքէնիմ մէրթէպէ էն պէջիւսիյինէ մալիք իզ։

11. Ա՛ռաջաղ է։ Պիզիմ ճինսիմիզին ալչէգագ ու մէշրէպի պու տուր։ Ա՛ննդ. Զ. 5։ Ը. 21։ Ա՛ռ Թե. 16։ Ա՛րմ. ԹԷ.

Digitized by Google

գատար զիյատէ՝ օնտան տիլէյէն-
լէրէ նի՛մէթլէր վէրէճէք ։

լէրտէն քիւլլիյէն արի վէ փաք
օլան կէօքտէքի փէտէյիմիզ նէ՞
գատար տահա զիյատէ էտէճէք ։
Ի՞յէր քէնտի մալլէրինէ տօգան-
մայարագ՝վէ չօգ քէրլէ քէնտիլէ-
րինի սըզդընմըյա տալմայարագ՝վէ
չօգ եա աղ տարլըղա տիւշմէյէ-
րէք պիղէ վէրմէյէ գատիր օլմա-
յան տիւնեակվի ալթալարըմըզ
պիղէ վէրիրլէր խսէ , քէնտինին
վէյտիյի պախշիշլէր քէնտի մալ
ու էմլաքինէ ասլա նօգսանլըգ
վէրմէ՛լ՝ վէ օնլարը նիհայէթսիզ
գօլայլըգ իլէ իհսան էթմէյէ գա-
տիր օլան՝ վէ տապիմա կէօյա ին-
սան ճինսինաէն հիչ պիր քիմսէ-
յէ պիր նի՛մէթ վերտիյի նսփ կի-
պի նի՛մէթ ու պէրէքէթլէյէրտէ
ղանի օլան՝ վէ օնլարը պիղէ իհ-
սան էյլէտիյի վազըթ ահիէրլէ-
րինէ տօսիի իհսան էթմէքտէ
գուտրէթի նա իլատէթի ասլա
էքսիլմէ՛լ օլան կէօքտէքի փէտէ-
րիմիզ տահա զիյատէ էօյլէ է՛թ-
մէյէճէք մի ։ — Տէնյէնէէ ։ Ի՞յ-
ֆէնտիմիզ՝ օնուն էվլատլարը օ-
լանլարա տէմէյօր . չէօյլէ քի՝
ֆաքիր կիւնահ քնարլարտան պիր
չօղու՝ քէնտիլէրինի պու վա՛տ-
աէն տիշարը պրաղըլմըշ զանն
էթմէսինլէր ։ Ինչա օ՝ "տիլէյէն-
լէրէ" տէտի , չէօյլէ քի՝հէման տի-
լէմէնինն ա՛մէլի մուֆլագա տինկ-
լէնէճէք վէ ի՛նայէթի ալահագ
օլմանըն պիր փէհի օլսուն ։ Պու՝
փէք ա՛ճայըպ պիր վա՛տ տըր ։

12 · Ախդ ։ Ինշաու գանունու

9։ Հոսվ. գ · 9—19 ։ Ղէֆ. ր · 1—3 ։ Տէթ · գ · 3։ —Կէօ-
լէրտէ օլան փէռեբինիղ նէ՞ փոփոբ
վյոռե ։ Պադ ր (Մոփ · է · 19 ։
Ռոմ. 2Գ · 11 · 26 · 12։ 2Զ ·
5 · 15 ։ Ճգ · 11—13 ։ Ղոայ · խթ ·
14—16 ։ Ծե · 8, 9 ։ կԶ · 13 ։
Ռէ · ծԱ · 8, 9 ։ Ա՛ղէ · է · 18 ։
Յովէ · գ · 16 ։ Հոսվ ՛ե · 8—
10 ։ Ը · 32 Ղէֆո · ր · 4, 5 ։ Տէթ ·
գ · 4—7 ։ Ա Յովէ · գ · 1 ։ գ · 10 ։

Հա՞նկը չօճուգ քէնտի միւ-
րիվվէթլի պապասըներն՝ եա ա-
նասըներ՝ օնուն հագդընտա էն
էյի չէյի վէրմէճէ՛յինէ չիւլէհ է-
ահ պիլիր ։ Ի՞աքին Ա՛ղլահ՝ տիւն-
եատա պուլունան էն միւրիվ-
վէթլի անատան վէ պապատան՝
վէրմէ՛յէ տահա զիյատէ խսէթէ-
լի տիր ։ Ֆիլ վագի՛ Ի՞ֆէնտիմ-
զին պու խուսուսատա էօրնէք իչիւն
կէթիրտիյի րուպայատ՝ պէնկզե-
յիշէն տահա զիյատէ զըտտըղդ
վար ։ Ի՞յէր տիւնեակվի աթալար՝
նարամազլար իչէն վէրիրլէր ի-
ահ , էյի օլան կէօքտէքի փէտէ-
րիմիզ նէ՞ գատար տահա զիյա-
ահ վերճէճէք ։ Ի՞յէր մէնֆաա՛թի
նէֆսիյէլէրինի արայան տիւն-
եավի աթալարըմըզ պիղէ քէ-
րէմլեր էտէրլէրսէ , էյլիքքեանի
օլան կէօքտէքի փէտէրիմիզ նէ՞
գատար տահա զիյատէ էտէճէք ։
Ի՞յէր թաղատֆկիր՝ քէօր վէ չօգ
քէբրէ խըրտըլը օլան տիւնեավի ա-
թալարըմըզ պիղէ խսայր էտէր-
լէրսէ , պու միսիլի հաղսիրաթ-

9։ Հոսվ. գ · 9—19 ։ Ղէֆո · ր · 1—3 ։ Տէթ · գ · 3։ —Կէօ-
լէրտէ օլան փէռեբինիղ նէ՞ փոփոբ
վյոռե ։ Պադ ր (Մոփ · է · 19 ։
Ռոմ. 2Գ · 11 · 26 · 12։ 2Զ ·
5 · 15 ։ Ճգ · 11—13 ։ Ղոայ · խթ ·
14—16 ։ Ծե · 8, 9 ։ կԶ · 13 ։
Ռէ · ծԱ · 8, 9 ։ Ա՛ղէ · է · 18 ։
Յովէ · գ · 16 ։ Հոսվ ՛ե · 8—
10 ։ Ը · 32 Ղէֆո · ր · 4, 5 ։ Տէթ ·
գ · 4—7 ։ Ա Յովէ · գ · 1 ։ գ · 10 ։

Digitized by Google

12 Յամի ատեմլեր սիզե հէք նէ
խաճէրսենիզ քի էտելէր, սիզ տե

դուվվեթլէնտիրմէք իչիւն գուլ-
լանըլան ա՛զիմ պուրհան՝ կէօ-
րիւնիւր քի, Ա՛լլահըն պիզե
պէջիւք ի՛նայեթինին՝ վէ պիզի
ա՛ֆվ եթմէյէ վէ ճիւպարէքլէ-
մէյե հաղըր օլմասընըն ի՛պրեթի
տիր։ Պունատան իլերլի խանէլե-
րէ պագ։—Ա՛փեմիզ ոէվ հէր նէ
խոնէրսենիզ էվ էօեւլէր։ Պու ա՛տե-
թա՝ Ա՛ֆէնտիմիզին Ա՛լլահուն Պա-
նունու տէնիր, չիւն քի գըյմե-
թի ղայէթ ա՛զիմ տիր։ Ա՛խեր
ատեմլերե հէվի օնու էյլէ քի՝ սէն
տախի հէման օ հալտե պուլուն-
տուղուն թաղտիրտե օնլարտան
մէմիւլ վէ արզու եթմէյէ հաղ-
գըն վար։ Պու գանունն փէք գօլայ
իճրա օլունա պիլիր, վէ օլ գատար
գօլայ տըրքի՝ օնու չօճուգլար պի-
լէ անկլայա պիլիրլեր. վէ հէվի ա-
ատեմլեր օնուն ղայէթ ա՛լէա վէ
կիւղել օլտուղունու իքրար էթ-
մէյէ մէճպուր տուրլար։ Ի՛նչա-
յէթ օլունուր քի, Ռոմա իմ-
փէրաթօրու Ա՛ղէքսանդրոս Ա-
քերոս՝ փուխիէրեսթ իքէն՝ պու
գանունու ալ գատար կիւղել վէ
էյի սայարըտը քի՝ օնու քէնտի
օտասընըն տիվարլարը իւղերինէ
նազըրմըշտըր. վէ պունատան
էօթիւրու Ա՛րխիթիանլարա էյի
կէօզ իլէ պագարըտը։ Ա՛յքին
մեհապպեթի նէֆսի չէ պու գա-
նունա քիւլլիյէն զըտտ վէ գարշը
տըր. վէ պունուն իչիւն՝ եհուբե-
յի Ա՛լլահա վէ պիւթիւն ինսան
ճինսինէ մուհապպեթ իլէ տօղու

օնլարա էօյլէ էյլէյին. զերա նօ-
մոս վէ փէյղամպէրլեր պու տուր։

օլան քիմսելերտէն մա՛սա՝ պու
գանունունն կէրեք նազըսընը վէ
կերեք րուհունու իճրա էտէն հօգ
տուր։ Ա՛յքին էյեր պիզ Ա՛րխա-
տոսուն նօգարըտաքի փատիշահ-
լըղընտա պիրի պիրիմիզի սեվմե-
յիլէ սսա՛տեթլու օլմագ իւմի-
տինտե խսէք, նի՞չիւն պունու՝
Ա՛րիստոսուն աշաղատաքի փա-
տիշահլըղընտա էթմէյէ պաշլա-
մայալըմ՝։ —Ա՛յօմո ի՞ էէյղամպէր-
լէր պոռ պոռ։ Պու գանուն տե-
յիլ սալէնօմոստա էմի օլունտու,
իլլա նօմոսուն քէնտիսի պու տուր.
նա՛նի նօմոստա վէ փէյղամպէր-
լերտե՝ գօնշումուզա օլան պօր-
ճումուզ հագգընտա հէվի սեթ-
լէնիլէնէն խուլասասը վէ եէքիւ-
նիւ տիւր։ Ա՛տեմլերի՝ իշպու ա՛-
տիլ վէ կիւղել մէշրեպէ կեթիր-
մէյէ մէրամը օլան պիւթիւն նօ-
մոսուն ա՛զիզ լեվհասընըն նե-
քիւնիւ տիւր։ Ղ Եպ. ժթ. 18։
Ն՛ոայ. Ա. 17։ Ն՛էհ. Է. 5, 6։
Ն՛էհէ. ժԸ. 7, 8. 21։ Ա՛րվե Ե.
14, 15։ Ա՛յ. Զ. 8։ Ո՛պ. Է.
9, 10։ Ը. 16, 17։ Ա՛ղ. Գ.
5։ Ա՛ոպ. ԽՐ. 39, 40։ Ա՛պէյ.
ժՐ. 29—34։ Ե՛ովհ. ժԳ. 8—
11։ Պ՛ող. Ե. 13, 14։ Ա ՏԱՀ.
Ա. 5։ Պուրատտա՝ Ա՛րիստոսուն
նօմոսու վէ փէյղամպէրլերի պազ-
մաղա տէյիլ՝ իլլա Թէքմիլ եթ-
մէյէ կէլտիյինէ՝ պիր խապէթը-
մըղ տահա վար։ Պագ՝ Ա՛ոպ.
Ե. 17, 18 շէրհինէ։

13. Ե՛նտրե հէօղնէ-բէն գաճու-

Digitized by Google

13 Տաւր գափուռտան կիրին. զնբա հէլաքե կէօթիւրէն գափուէնլի՝ վէ եօլ կէնիշ տիր, վէ օնա եւլէ՝ վէ եօլ կէնիշ ոլէ, վէ օնդան էրէնլէր ղէթ ոլուր: Այօղիւմ եօլու աչըգ՝ կէնիշ՝ վէ գալապալըգըր տըր: Ա՝ պիր պէօյիւք ճաուտէ եօլու տուր, վէ օնաա ղայէթ չօգ գալապալըգ պուլունուր: Անլար օնա զահմէթսիզ՝ ասրմազտան՝ տիւշիւնմէզտէն՝ գօլայ կիրիրլէր. զիրա օ՝ Այդամըն հէվ էվլատլըրընը պօլ պօլ սրղաճագ տէրէճէտէ կէնիշ տիր: Անլար օնա հէվ ատրզուլարը վէ շէհվէթլէրի իլէ կիրէ պիլիրլէր, վէ օնաա՝ քիւլէհէյնէ սրգընթրսրղ՝ էնկէլսիզ՝ հէմ օնա կիրմէյէ վէ օնտա եւրիւմէյէ պիր թէրթիպ տիւշիւնմէյէ մէճպուր օլմայարագ՝ եւրէքլէրինին խաթէտիյինէ վէ կէօզլէրինին կէօրտիւյինէ կէօրէ եւրիւրլէր: Էվի թամամ՝ քեարլար՝ աէրխօշլար վէ քիւֆիւրպաշլար օնաա պուլունուր. իմանսըղ՝ մուրտար վէ միւրայը քիմնէլէր օնաա տըր. ֆօտուլլուգ ու մաղրուրլուղուն՝ միւսրիւֆ ու սէֆիհլիյին վէ քիպիրլիյին օղուլլարը օնաա տըր. պու տիւնեանըն զէնկինլէրինին՝ ա՝լիմլէրինին վէ միւ՝թէպէրլէրինին չօղու՝ ղէվգ ու սէֆա՝թը սէվէնլէր՝ նէֆսլէրինի սէվէնլէր՝ ա՝զիմ խալասը լիմմէ էտէնլէր՝ Ա՝լլահըն լութֆ ու ի՝նայէթի իլէ այագլարը է՝օմիւր եօլունաա հէմ սէօնմէյէնլէր օնաա տըր: Ծննդ. Զ. 5. 12: Ասղ. ԺԴ. 2, 3: Հռովմ. Գ. 9—19: Ա Կորնթ. Ա. 26: Բ Կորնթ. Դ. 4: Եփես. Բ. 2, 3: Ա Յովհ. Ե. 19: Յայտ. ԺԳ. 8:

14 Հայրնէ չէօնէլթըլէն գափաըդ՝ վէ եօլ կէնիշ տիր, վէ օնաա պօլաղլըգ ազ տըր: Կիրէճէք եաալընըղ իքի գափու՝ վէ եիւրիւյէճէք եաալընըղ իքի եօլ՝ վէ վարաճագ եաալընըղ իքի մահալ վար: վէ պիւթիւն ինսան ճինսի պու իքի եօլունէ պիրինտէ պուլունուա՝ հա էպէտի հէլաքլըղա ասղրաւ՝ եախօտ էպէտի է՝օմիւրէ վէ սաա՝տէճէ տօղրու եիւրիւմէտէ տիրլէր: Պիր օրթա եօլ՝ վէ վարաճագ պիր իւչիւնճիւ մահալ եօգտուր: Այ՝օմիւրէ կէօթիւրէն տար եօլա՝ հիչ քիմսէ ա՝զիմ ճէհտ ու ղայրէթ սարփ եթմէզտէն կիրէմէղ. վէ պու ճէհտ ու ղայրէթի էթմէյէն քիմսէ հէլաք եօլունաա պուլունտուղունա՝ շէյթան ադրնթլըրընը քիւրէքսիղ վէ եէտէքսիղ պիր գապըղըն կէչէմէհիյինին սահիհ օլտուղու գտտար սահիհ տիր: Տար եօլ՝ թէվպէ՝ իման վէ ա՝զիզլիք եօլու տուր. նէֆսի ինքեար եթմէք վէ նէֆսի գրմազ եօլու տուր, սիթեմ՝ ու թահգիր վէ թարտ ու գօվլապրը եօլու տուր: Ա՝ օղ գտտար տար՝ իսահ՝ շէնլիքսիղ վէ մահաբի պիր եօղ տուր քի, նէչէ նէչէ քիմսէլէր՝ պիւթիւն է՝օմրէկրինի կէչիրիրլէր տէ՝ օ օնլարըն կէօգիւնէ պիլէ իլհշմէզ: Գ՝օղ. ԺԶ. 24,

Digitized by Google

վէ օնու պուլունլար աղ տըը ։

15 Ալ֊ Նալան փէյղամպէր֊լէրտէն սագընըն, քի օնլար սիղէ

---

25 ։ Ա֊ռքէ · Ը · 34 ։ Յովհ · գ · 3 ։ ԹԴ · 6 ։ ԹԵ · 18—20 ։ Կռքթ · ԹԴ · 22 ։ Բ Կռքնէ · Զ · 17 ։ Կռղ · ե · 24 ։ Լաքին գափու՝ հիչ սիր քիմնէ տիւնեա օնուն եիւրէքինեն իչէն անտան կիրէմէղ տէ֊րէճէտ տար իսէ տախի՝ պու ճիւմլէ իլէ Ա֊դամըն ճիւմլէ էվ֊լատլարը էյէր տիւնեայը ինքեար վէ կիւնահկարլընը թէյլը էտէճէք օղատլար՝ Ալլահա համտ ու սէնա֊լէր օղուն քի օնլարըն ճիւմլէսի֊նի պիրտէն եան եանա կիրմէյէ արդաճագ գատար կէնիշ տիր ։

15 · Ասլըն ֆէյղամպէրլէր ։ փէյ֊ղամպէր լուղէթինին ասըլ մա՝ նասը՝ կէլէճէք շէյլէրի փէշինի խա֊պէր վէրսէն տիր ։ Լաքին փէյ֊ղամպէրլէր՝ տին մատտէսի իւղէ֊րինէ ո՛ւմմաի խօճալար սայըլտը֊ղը իչինն՝ պու լուղէթ տին խօ֊ճասը մա՛նասընա գուվլանմադա պաշլանտը ։ Ումմի եալան փէյ֊ղամպէր տէմէք՝ եա եալան տին թա՛լիմաթլարըդէյրէտէն՝ եախօտ եալան վէ նահագ եէրէ Ասլահ իլհամընա մալէք սլմագ իստիա՛֊սընտա օլան պիր քիմսէ տէմէք օղուր ։ —Կռյոանլար Լէպոը ։ Կռօ֊յուն՝ աուէչաուզլուգ վէ խիւլիւա վէ զարարտըզլըգ նիշանէսի տիր ։ Ումմի գոյուն կիչիմինտէ կէլմէք՝ եիւրէք ֆէնա վէ մէրամ եարա֊մագ իքէն ա՛զիզլիք վէ պիճուէչ֊լուգ սուրէթի կէօսթէրմէք տիր ։ — Կռֆէջճը ֆօրթլար ։ Պու եա֊

դոյունլար լիպասը իլէ կէլիրլէր, ամմա իչէրտէն գափըճը գուրա֊լար տըը ։

լան խօճալար հագպընտա սէօյ֊լէնտիյի սուրէթտէ տէմէք օղու֊յօր քի, օնլար ա՛զիզլիք սուրէ֊թինէ կիրտիլէր՝ քի, պու վէճհիլէ խալգընմադ ու էմնաքինի տահա գօլայ գափա պիլսինլէր ։ Ընլար՝ գափըշ վէ զուլմ իլէ տօլու խա֊լէր ։ Ա֊ռքէ · Ի · 25 ։

Կիրիստոս Ասֆէնտիմիզին կէլ֊մէսինտէն էվվէլ եալան փէյղամ֊պէրլէր կէրէչէրլիյէ գարշը տու֊րան քիմսէլէր օլտուղու կիպի՝ քէզալիք օնուն կէլտիյինտէն պէ֊րու տախի եալան խօճալար Ասո֊ճիլէ գարշը տուրան քիմսէլէր տիր · վէ կէրէք Ասքի Ա՛հա կէրէք Էնէնի Ա՛հա իչինտէ պիզէ՝ պու միսիլիւ քիմսէլէրտէն սագընը֊մագ պատընտա չօգ նահ համլէր պուլունուր ։ Բ Ընէ · ճԳ · 1—3 ։ Ասայ · ք · 14—16 ։ Ծջ · 10, 11 ։ Ասէմ · ճԴ · 14—16 ։ ԻԳ · 13—16 ։ ԻԸ · 15—17 ։ Իք · 21. 31, 32 ։ Ընկէ · ճԳ · 15, 16. 22, 23 ։ ԻՌ · 25 ։ ԼԴ · 1—11. ԱՁ ։ Ա֊ռքէ · Գ · 3, 4 ։ Ո֊ռէ · ճԳ · 4 ։ Ա֊ռքէ · Ի · 4, 5. 11 · 24, 25 ։ Ա֊ռէ · ճՌ · 38—40 ։ ճԳ · 22, 23 ։ Կռքթ · Ի · 29—31 ։ Ո֊ռվ · ճջ · 17, 18 ։ Բ Կռքնէ · ճԱ · 13—15 ։ Կռղ · Բ · 4 ։ Ասֆէ · Դ · 14 ։ Ե · 6 ։ Կռղ · Բ · 8 ։ Ա Տէմ · Դ · 1—3 ։ Բ Տէմ · Գ · 5—9 · 13 ։ Դ · 3, 4 ։ Բ Պէթ · Բ · 1—3 · 18, 19 ։ Ա Յովհ · Դ · 1 ։ Յուդ · 4 ։ Յայտ · Բ · 2 ։ ճԹ · 20 ։

Digitized by Google

16 ()նլարը մէյվէլէրինտէն թանըյաճագընըզ . տիքէնվէլէրտէն իւղիւմ՝ եա տէմիր տիքէնվէլէրինտէն ինձիր տէվշիրիւլէ՞ մի ։

17 պէօյլէճէ հէր էյի աղաճ էյի մէյվէ վէրիր , վէ ֆէնա աղաճ ֆէնա մէյվէ վէրիր ։

18 Ի՞յի աղաճ ֆէնա մէյվէ վէրմէյէ՝ վէ ֆէնա աղաճ էյի մէյվէ վէրմէյէ գատիր տէյիլ ատիր ։

19 Ա՞եր էյի մէյվէ վէրմէյէն աղաճ քէսիլիր , վէ աճէյէ ա֊թըլըր ։

20 Ի֊մտի օնլարը մէյվէլէրին֊

---

16 . ()նլարը դէվէլէրէնտէն ըն֊նըյամէթընըզ ։ Պուրատա՝ եալան խաճալարըն թանըլաճագ պիր նիշանը կէօսթէրիլիյօր ։ ()նլար՝ նա՞սըլ է՝օմիւր կէչիրիրլէր· ինսանլարըն մետհինի սէվդիլէ՞ մի . Թաամ՝քևար՝ մաղրուր՝ տիւնեա֊վի վէ պուղլար կիպի ախլեադլէ֊րէ մաղի՞քմի տիրլեր ։ Բ Պեթ . Բ . 10 —18 ։ Յով . 10—19 ։ ()նլարըն Թա՝լիմաթլարը նէյլէ՞ մէյլէ֊տէրլէր . մաղրուրլու՞մը , եօխսա ալչագ կէօնիւլլիւլիյէմի . տիւն֊եավիլիյէ՞մի , եօխսա րուհանի֊լիյէ՞մի · քէնտի ֆայտալարընա՞֊մը , եօխսա Ա՞լլահըն չանընամը ։ Պօղոս՝ քէնտի սէօզիւնիւ խա֊պամըզ գապուլ օլունմասընը հիչ քիմսէյտէն մաթլուպ էթմէ֊տի . Կօրնթ . ժէ . 11 ։ Ա՞բրիստոս տալսի պուննու հիչ քիմսէյտէն մաթլուպ էթմէտի ։ Յով . է . 31—37 . 39 ։ ժ . 37 , 38 ։ — Հէյէնլէրտէն է֊չէ՞ ։ Ա՞ստ . է . 20 ։ ժԲ . 33—35 ։ Գ֊ոէ . Զ . 43—45 ։ Յոէ . Գ . 12 ։

17 . Ի֊նչի աղա՞ ։ Ասա՞ . Ա . 3 ։ ՂԲ . 13, 14 ։ Ի֊րէմ . ժէ . 7 , 8 ։ Ա՞ստ . ժԲ . 35—37 ։ Գ֊ող . Ե . 22—24 ։ Ի֊զէ֊ . Ե . 9 ։ Փի֊լիպ . Ա . 11 ։ Կող . Ա . 10 ։ Յով .

18 Ի֊նչի աղաճ ֆէնա մէյվէ վէրմէյէ՝ վէ ֆէնա աղաճ էյի մէյվէ վէրմէյէ գատիր տէյիլ ատիր ։

19 Ա֊էր էյի մէյվէ վէրմէյէն աղաճ քէսիլիր , վէ աճէյէ ա֊թըլըր ։

20 Ի֊մտի օնլարը մէյվէլէրին֊

գ . 17 , 18 ։ —Ինչո՞ աղա՞ ։ Ի֊նի֊նի ֆայտասըզ պիր աղաճ , թապի֊ա՝թընըն իգթիզասընտան ֆայ֊տալը պիր շէյ հասիլ էթմէյէն՝ եախօտ զարարըզը պիր շէյ հասիլ էտէն պիր աղաճ ։ Ա՞ստ . ժ . 34 , 35 ։ Յով֊ . 12 , 13 ։

18 . Ի֊նչի աղա՞ ֆէնա դէվ ևէ ։ Պիր տինտար ատէմին տայիմ ա֊մէլ ու հարաքէթի էյի՝ վէ օնուն ի՝պրէթինին վէ էջրէթիի շէյ֊լէրին մէյլի ֆայտալը օլմալը տըր . լաքին Ա՞լլահ ատօնամիշ քիմ֊սէնին իշլէրինին մէյլի եարամազ վէ սիւրտիւիւ է՝օմրիւն ի՝պրէթի վէ օնուն թա՝լիմաթլերի ֆայտա֊վէ հէլաք էտիճի տիր ։ Ա Յով . գ . 9 , 10 ։

19 . Ա֊էր էյի դէվ վէրմէյէն ա֊ղա՞ ։ Ա՞էյվէ վէրմէյէն աղաճ՝ հէմ ֆէնա մէյվէ վէրէն աղաճ՝ հէմ ֆէնա մէյվէ վէրմէյէ

տէն թանըլյաճագ սընըզ ։

21 Պանա հէր՝ եա՛ Աստուա՛ծ նա՛ Աստուա տէյէն՝ կէօքլէրին փատի-

տուղու իչինն պուրատտա ԹԷՔ-
ըտրլանտը ։ Ինանանըն ախլէագ ու
մէշրէպինին մէհէնկի պու տուր ։
Ա՛ռէմլեր պիր աղաճըն էյիլիյինի
նա քէօթիւլիւյիւնիւ՝ նապրագ-
լարընտան եա տալլարընտան եա
գապուղուձատան եա չիչէյինատէն
տէյիլ՝ իլլա կէԹիրտիյի մէյվէլէ-
րինատէն պիլիրլեր ։ Ինուն չիչէք-
լերի կիւզել վէ էյի գօգուլու՝
եապրագլարը սըգ վէ եէշիլ օլա
պիլիր . լաքին օնլար՝ տալԹ պիր
հիւան վէ զիյնէԹտէն ի՛պարԹէ
տիր ։ Պիզիմ պագտըղըմըզ՝ մէյ-
վէ տիր . վէ աղաճըն գըյմէԹինի
օձա կէօրէ պիչէրիզ, վէ Թապի-
ա՛Թընը օնատան անկլարըզ ։ Ալ՝ է
պունաա՝ պիր ա՛լիմ՝ վէ ա՛գըլըը
ատէմինէտէ պիլտիյի գատար՝ պիր
ճահիլ ատէմ տալսի էտէ պիլիր ։
Ա՛Ռէգալիք տին իտտիա՛լերի պա-
պընտա տալսի պէօյլէ օլուա՝ հէր
քէս՝ վէ պահսուտուս հէր պիր տին
խօճասը՝ պու գանունա կէօրէ
ԹէՃրիպպէ օլունտուն ։ Ալ՝ է պու
խուսուստա եալընըզ գանուն պու
տուր ։ Իգրար՝ էյի օլա պիլիր .
լաքին մէշրէպ ու Թապահա՛Թը
կէօսթէրէն՝ ա՛մէլ ու հարաքէԹ՝
եատնի մէյվէ տիր ։

21 . Պանա հէր՝ եա՛ Աստուա՝ եա՛
Աստուա տէյէն՝ կէօքլէրին փատիշահը-
ղընա կիրէճէք տէյիլ տիր,
իլլա կէօքլէրտէ օլան փէյղամպէրին
իրատէԹինի իճրա էյլէյէն ։

տէյօր քի , ահնտէ՝ սատէճէ տի-
շարըտան կէօրիւնիւր պիր իգրար
քիՓայէԹ էԹմէզ . վէ հիչ քիմ-
սէ պուլունտուղու տահվալը իչինն՝
նա՛նի օ՝ վէյղամպէրլիք խըզմէ-
ԹինտԷ՝ իա պիր Ա՛րխաԹիան
Ա՛իլխաէսինին ա՛զասը՝ եաճաա
Ա՛իլխաէտէ պիր պէօյիւք վէ միւ՛-
Թէպէր մէմուրիյէԹ վէ մանաուպ
սահիպի պուլունտուղու իչինն խէ-
լաս պուլաճագ տէյիլ տիր ։ Ի՛-
Փէնտիմիզինն սէօզլէրինատէն՝ քէն-
տինի Ա՛տալ տէյիս Թանըմայան-
լալը կէօք եօլունտաա օլմագ իգրա-
րընտա պիլէ օլմատըգլարը անկ-
լաշըլըը իքէն , օ՝ աղըր պիր ԹաբրԷ
իլէ Թագրիր էտէր քի , օնու ա՛-
լէմին հուզուրունտաա իգրար է-
տէնլէրտէն պիլէ պիր չօղունու
րէտտ էտէճէք ։ Ի՛իւրէյի ԹէքՓ-
ԹիՀ էտէնին նապըրընտա՝ սա-
տէճէ եիւզտէն իգրարլար վէ միւ-
տահանէլէր նէյճ՞ եարար ։ Ի՛-
սայ . ԻԹ . 13, 14 ։ ԽԸ . 1 ։ Ի՛շէի .
Լգ . 31, 32 ։ Ա՛մոս . ԺԵ . 8 ։
Իե . 11, 12 ։ Պ՛ռէ . Զ . 46 ։ ԺԳ .
25 ։ Հ՛ռվմ . Բ . 13 ։ Տէտ . Ե .
16 ։ Յակ . Բ . 19, 20 ։ — Կէօ-
լէրտէ օլան փէյղամպէրին էրտողլինէ
էնգը էյլէյէն ։ Պիզ Ի՛լլահըն իրա-
տէԹի շէրիֆինի հալընըզ պիլմէ-
լի տէյիլ՝ իլլա օնու իճրա տահսի
էԹմէլիյիլ ։ Ինուն իրատէԹի
պաւ տուր քի , կիւնահտան ին-
րահ վէ ԹէվֆիՀ էտիպ՝ օնու ԹէրԷք
էտէլիմ . օնուն Ինաղլանա կիրէճ-

Digitized by Google

22 Օ[illegible]կիւնտէ պանա չօգ քիմ-
սէլէր տէյճէքլէր։ Նա՛ Բապ՝
նա՛ Բապ՝ սէնին ատըն իլէ փէյ-

լամ՝ իմաա՛թ էտէլիմ վէ օնու
սէվճլիմ. քէնտի նէֆսիմիզի ին-
քիար էտելիմ, պիրի պիրիմիզի
սէվճլիմ, պիր ա՛զիզ Է՛օմիւր սիւ-
րելիմ վէ ճիւմլէ օնուն ա՛զիզ
թէնպիհլերինէ կէօրէ նիւբիւյե-
լիմ։ Մաթ. ժ-Բ. 50։ Ի՛Ա. 28-
31։ Մա՛րկ. գ. 35։ Գ՛ուկ. գ.
8։ ժՁ. 28։ Յով. Ջ. 40։ Ե.
17։ Հռոմ. ժ-Բ. 2։ Ե՛ֆես. Ջ.
5—8։ Ա Թես. գ. 3։ Ա Պետ.
Բ. 15։ գ. 2։ Ա Յով. գ. 23։
Յուդ. ԻՐ. 14։

22. Օ[illegible]կիւնտէ։ Նա՛նի ոսնկ՝
մահլէր վէ շէրաա՛թի կիւնիւնտէ,
քի օլ զէման հէմի նիւբէքլէրին
սըղըլարը պէհյան օլունմադըգ, մէ
հէմ տիւնյադըգ իչթիմա հաղնէ-
րին նիւբէքլէրի լէզիմէտը օլա-
մազ։ Շ[illegible]րաա՛թի կիւնիւնտէ չօգ
տէֆսի՛լլ կիւնի՛" ան[illegible]իյօր։ Գ՛ուկ.
ժ. 12։ Ա Թես. Ե. 4։ Բ Թես.
Ե. 10։ Բ Տիմ. Ե. 12. 18։ գ.
8։—Չէնճէտ։ Արիմաթիա Եօսէֆ-
տիմիլ՝ պա՛զըլար նա պիր գաչ
քիմսէլէր տէմիյօր, իլլա "Չօգ-
լար" տէյօր։ Եյի օդուլան՝ սէն
տէ օ չօգլարըն պիրլի՛միսին։ —
Ա[illegible]ն ասըն իլէ ֆէյդա[illegible]վէլէ՞ Ե՛[illegible]-
ֆէտէ գ... ֆիւնէլեր Ըմբո՛րմասըն
ձը... ըէֆ ֆուվէնիւ իւլեր իչու
Ե՛ֆէտէ։ Ընլար չօգ չէհլեր
էթմիյէր, լաքին Ա[illegible]լահըն իրա-
տէթիլ չէրիֆինի էթմէմիյէր։
"Չօգ քիմսէլէր" քէնտի տիւն իչ-
լարըլըրնը՝ ան[illegible]նա ու յան[illegible]մա-

զամպէրլիք է՞թ մէտիք մի, վէ ա-
տըն իլէ ճիւննէլեր չօգա՞լմատըգ
մը, հէմ ատըն իլէ չօգ դու վէ[illegible]-

լէրինի՛ պահշիշլէրինի՛ խըզմէթ-
լէրինի վէ միւ՛ճիզէլլաըրընը՝ օլ
կիւնտէ հաքիմին հուզուրունտա
նաՁիլէյէ պէքլէ կէտճէքլէր։ Ա՛ճ-
հուր ու ա՛զիմ խալի՛ֆատա՝ Ա[illegible]-
լահէտէ պիր պէօյիւք մանաստըգ ու
մէանէտ՝ միւ՛ճիզէլի իչլէմէնին
գուվվէթլի վէ պուռնատն կիւլլի ա-
խըր պահշիշլէր, տիւնյադըգա պիր
շիւպհէսիզ խագանի տէյիլ տիր-
լէր։ Պիր հաբարտաչ հէքիմի խաա-
լիմըզը սադալմադըգ գուվվէթինին
վէրմէյէ Ա[illegible]լահա հէրնէ գատար
գէօյսէ խակ, օնա՝ պիր հաբարտաչ
ատաճմ տահլիմադըգ գուվվէթինին
գէօյսէ տըրը։ Ա՛ֆ-ՃիզԷլլի՝ Ա[illegible]լա-
հըն քէնտի գուվվէթինին պիր ա-
խըր դէմին վաօխդէտասի իլէ իկՀար
օլմասը տըր. վէ խաայիֆըր սա-
դըգմադըգ տահի Ա[illegible]լահըն գուվ-
վէթինին պիր ախըր զամանը վա-
սիֆէտասի իլէ պէհյան օլունմասը
տըր։ Ա՛ է պուռնատըն նէ պիրի
նէ օգլունի՛ ա՛մէլի իչլէմէյէ վասի-
լա օլան զամանըն ախըրէտ ու մէշ-
րէկի զամինլէյինի կէօսթէրինէ
հանդըրմադ նիշան տըր։ Ա[illegible]լահ՝
հաբարտաչ Խաղաւատին ադրընը
գուրլատաը։ Յով. ԻԳ. 7—12.
18—26։ ԻԳ. 1—24։ Բ Պետ.
Բ. 15, 16։ Յով. 11։ Ա՛ֆէսա-
լիք օ՛ Խաղաւատին մէքէպինին
կէօգլերինի վէ ագրընը գուրլան-
ար (Յով. ԻԳ. 22—33). յաքին
պատճառ էմիմնէ օլ մէքէպ

ի իշխէր իճքան է՛թմէտիք մի ։

23 Ա՛մմա օլ զէման ընլարա իգ-

ա՛զի՛զ մի խոյ ։ Պունճիլէյին հէ-
լաքլըգ էվլատը օլան՝ Յիֆէնտիմի-
զի էլէ վէրէն Յոկարիովալու Ցու-
դայը տախի վա՛զ վէրմէյէ վէ միւ-
ճիզաթլար իշլէմէյէ գուլլանար ։
Ա՛ռաք. ժ. 5—8 ։ Վէզալիք՝
Վէրիստոս Յիֆէնտիմիզին ա՛զիմ
ախուշէնի օլան պաշ քեահին կա-
յիափայը տախի գուլլանար Ցովհ.
ԺԱ. 50—52 ։ Ա՛ճ քէզալիք կա-
րատմազ վէ գօվալայըճը օլան Ա-
ւուր՝ վէյղամլէրլէրին արասըն-
ատա պուլունտուռ ։ Ա՛մաթ. ժԹ.
18—24 ։ Ա՛էմ տախի Պ՛ոլ.
ԺԳ. 25—30 ։ Ա՛կրն. ԺԳ.
1—3 պագ ։

23. Ա՛նլար էդէպ էօվճէյէմ ։
Պէն ա՛յան աշխարար պիւթիւն
ճէմ՛ օլմուշ ա՛էմին Հուզուրուն-
ատա աղըր պիր թարզ իլէ թագ-
րիր էտճէէյիմ քի՝ — Ա՛նէյ ասլ
պէյթօփէմ ։ Ա՛ռաք. Իե. 12 ։ Պէն
սիզի՝ տօսթլարըմ կիպի հիչ պիր
վագրիթ սէվմէտիմ, վէ սիզտէն
բազի օլմատըմ, վէ սիզի գապուլ
էթմէտիմ ։ Ա՛ինչ հիչ պիր վագրիթ
պէնիմ աէյիլիտինիլ ։ Ա՛իզին
պանա ասլա ի՛թիմատ էթտիյի-
նիզ էօղլուտուռ ։ Ա՛իլ՝ Հէփ իտտի-
ա՛էրինիզ վէ իֆթիխար էթտի-
յինիզ խըզմէթ ու ի՛պատէթլէ-
րինիզ իլէ հիչ ասլա պէնիմ ԹԷ-
վասիի՛մէն օլմատընըզ ։ Ա՛ինչ
շիմտի պիլէ պէնիմ լիյագաթլէ-
րիմ սըզընմայօրսունուզ, իլլա
քէնտի ա՛մէլլէրինիլի զիքր էտէ-
յօրսունուզ ։ Ա՛ինչ՝ պէնիմ տուն-

ըար էտէճէյիմ քի՝ Ա՛իզի ասլա
պիլմէտիմ, պէնտէն ուզագ օլուն՝

եայը խէլաս էթմէք իչուն իշլէ-
տիյիմ՝ շէյլէր խուսուսուտա հիչ
պիր շէյ սէզցլէմէյօրսունուզ ,
իլլա քէնտի իշլէրինիզի նագիլ
էտէյօրսունուզ ։ Յովհ. Ա՛էն-
պէրտ փէյղամպէրլէր կիպի կէօ-
րիւնէն նէ՛ գատար վա՛զճըլար
վար, վէ ի՛լմէրի վէ ճէհտալէրի
մի՛ճիգաթ տէրէճէսինտէ ա՛ճա-
յըպնէ՛ գատար մուէլլիֆլէր վար
քի, օնլար պիզէ քէրամէթի ու ա՛-
զիմ ֆազիլէթի սահիպլէրի կէօ-
րիւնիւր. վէ պու ճիւմլէ իլէ օնլար
Ա՛լլահընն նազարընատա հիչ կիպի
վէ պէլքի հիչտէն տէ պէճէր
կէօրիւնիւրլէր , չիւնքի օնլար՝
Ա՛լլահընն իրատէթինի տէյիլ՝ իլլա
քէնտի իրատէթլէրինի իճրա է-
տէրլէր ։ Վէրիստոս Յիֆէնտիմի-
զին սահիհ գուլլարը՝ քէնտիլէրին
ֆագիր՝ վէ հիչ պիր շէյէ հարաս-
մազ օլան խըզմէթլէրինի քէնտի
խէյասլարընըն թէմէլի տիր տէ-
յիւ զիքր էմէք ա՛զրլարընատա
պիլէ կէչմէզ ։ Ա՛ռաք. Իե. 37—
39 ։ — Պէնոփն ոռաք օլտա ։ Պու՝
նէ՛ հիյապէթլու պիր պըրըշ տըր ։
Վէրիստոս իլէ պիրլէշմէք՝ հէր
շէյի ճէննէթէ էտէր. օնտան այ-
րըլմազ՝ հէր շէյի ճէհէննէմ է-
տէր ։ Ա՛նտան այրըլըգ ուզագ օլ-
մազ՝ ճիւմլէ է՛օմիւրտէն՝ ըշըգ-
տան՝ թէսէլլիտէն՝ իւմիտտէն վէ
սաա՛տէթտէն ուզագ օլմազ տըր ։
Ը՛մտի օ՛ ճիւմլէյի օնա կէլմէյէ
տա՛վէթ էտէր. օզէման օնա հէփ
ասլա կէլմէյէնլէրի՛՝ էպէտէն օն-

Digitized by Google

էմ պինամուալուգ իշլէյէնլէր :

24 Իմաի պու սէօզլէրիմի հէր իշիտիպ օնլարը իճրա էտէնի՝ շօլ ա՛գըլըը տաէմ պէնկղէտէճէյիմ քի՝ էվինի գայա իւզէրինտէ պինա էթաի .

25 Ա՛ե եաղմուր էնիպ՝ ըրմագլար կէլտիլէր , վէ րիւզկեարլար

տան ուզագ օլմազա տէյիւ գօվաճագաըր : Ա՛տր. ԻԵ · 41 : Պ՛ել. ԺԳ · 27 : Պ՛ար. Ե · 4-6 : — Պէնամօալօգ- իշլէյէնլէր : Իրիստոսուն օնլարը ԹուԹատուղու ա՛յար՝ քէնտի քէնտիլէրինի ԹուԹատուգլարը ա՛յարտան նէ գատար աշաղա տը : Օնլար քէնտիլէրինի՝ ղայէթ պէջիւք ա՛զիզլէր տայարլար , լաքին օ օնլարը՝ ղայէթ պէջիւք կիւնահքեարլար տայար : Օնլար՝ Ինճիլտէ զիքը օլունան փարիսեցի կիպի (Պ՛ել. ԺԸ · 11, 12) քէնտի էյի ա՛մէլլէրի իչիւն էջիւնիւրլէր . լաքին օ օնլարը՝ տատէճէ եարամազլըգ իշլէյէնլէր տէյիւ պիլիր : Էման ճէնէնէյին գաիուտսունան ճէ հէնէնէմ կիմսէյ՝ նէ գատար հիյպէթլու պիր շէյ տիր : Այ օգուտյան տօսԹուտ՝ Իէսուտուն (Բ Պ՛ետրն . ժ · 18) սէջյէտիյի սէօզլէրինի խաԹրընա կէմիր :

24-27 : Պագ՝ Պ՛ել. Զ · 47-49 : Իշտու Ե · Զ · Է Պատպարտատա Թագտիմ օլունան տիւրլիւ տիւրլիւ աղըր վէ մուհիմ ու իդիթիզալը կէրէէքլիքլէրէ՝ վէ ա՛լէհտուտան պունտան ագտէմքի խանէտան իպրազ օլունան հիյպէթլու

էտիլէր , վէ օլ ճվէ չարփտըլար , լաքին տիւշմէտի . զիրա գայա իւզէրինտէ Թէմէլլէնմիշ իտի :

26 Ա՛ե պու սէօզլէրիմի հէր ԹշիտիպՀ օնլարը իճրաա էթմէյէնէ՝ էվինի գում իւզէրինտէ պինա էթմիշ ահմագ տաէմ պէնկղէյէճէք :

27 Իմի եաղմուր էնտի , վէ ըր-

հէլաքլըղա՝ հէր պիր տաէմինի ա՛գլու փիքրի իւզէրինէ ղայէթ ա՛զիմ վէ գօվվէթլի պիր Թէհիր վէրտիմէք իչիւն՝ ՂուրԹարըճըմըզ Տաղ իւզէրինտէ վա՛զ Թա՛պիր օլունան պու քէլամընա պիր կիւզէլ վէ եիւրէյի ույանտըրան Թէմսիլ իլէ խոթաա՛ վէրմիյօր : Օ՝ պիզէ էջրէտիր քի , օնունՀ քէլամլարընը տալԹ պիր իշիթմէք քիֆայէթ էթմէզ . օնլարա խԹա՛աԹ էթմէմէլիյիզ : Ա՛ֆէնտիմիզ՝ օնունն սէօզլէրինի իշտիպա տէ օնլարա խԹա՛աԹ էտէն քիմսէյի՝ պիր ա՛գրլը տաէմ պէնկղէտիյօր , քի օ՝ քէնտի էվինի պիր գայա իւզէրինտէ պինա էտէր : Պաղլատին մէմլէքէթինտէ չօգ տաղլար վէ Թէփէլէր վար տը , վէ պունտան էօթիւրու՝ պու միսէլլու մէվզալէրտէ տայիմա օլտուղու կիպի՝ ափանսըզ կէլէն շէյտիտ եաղմուրլարա վէ ըրմագլար ու սէլլէր ճէօշմէլէրինէ պիւպԹէլա տը : Պաշլըճմա ըրմագը օհան Յօրդանան՝ հէր սէնէ վաֆիրճէ ճէօշէր՝ վէ ագընԹըլար հըզը վէ շէտիտ օլուր . վէ տաղլարըն արալարընտա ագան չայլար՝ էյէրչի սէնէտէ պիր գաչ ադ

լար եսիլը, վե օլ էվե վուրսու-
տեր ու պէլալարը պունլարա
տօգանամալար. վե տինտարը-
զա մալիք օլսա զումուզ Թագ-
տիրսե, պու Ի՛օհիւն Հէի գա-
սրօրլարը վե փուրիմունալարը
Հմրաշխմլը Հերնե գատար չիտ-
ակէմ իլէ վուրսալար ակ, պիւլ
ասլա պիր քէհանէ վերեմ զլէր:

Գունուն կիսլի Ա՛լահըն ինմի-
գամընին գասրօրլարը տախի Հեր
վեճ տիւ կելէճքլեր տիր: Ա՛յ
գում իւգերինե պինա օլունմուշ
օլան էվ՝ նաղմուրլարտան վե սել-
լերսէն ակցիւրսիւկ կիպի օնուն
ՀԱՄԼԷրի ադար ադար իխրանըպ
ակօքսիւրսիւկ կիպի, վե տիւշիւպ
սուլարտան կէօհիւրիւմկիլէ
Հելաք օյսուզու կիպի, Հեր պիր
կիւնա Հ քէ ար ա՛յնի պունուն կի-
պի Հելաք օլաճագ տըր: Ա՛նուն
պինասը Հեր նէ գատար կիւսէ
օլսա տէ՝ ՀԱՄԼԷի գում տուր· վե
Ա՛լահըն գազապընդն պիր շէհիտ
գասրօրսօ օնուն իւգերինե
ՀԱՄԼ Հիւճիւմ էտիպ չարփա-
ճագ, վե օ՝ պիհիհուն իւմիտլերի
իլէ պերապէր գայէհ Հիյապէրլու
պիր ավուշուշ իլէ էպկէհն տիւ-
շէճէք: Գու Հալտե պուլունան
քիմսէ՝ չօճուգլուլունտան պէրու
Ա՛րիստոսուն պու ակօզլերինի Ի-
չինիմիշ օլա պիլիր, օ Ա՛կիրտի
մէրհէպլերինտե վե ախեր նէր-
լերտե օնլարը սայրըլէրինե էզ-
լեմիշ օլա պիլիր, օ՝ ախերլերին
ՀԱՆՆԱՀ իչուն գուրտար զլարը
պինանըն ՀԱՄԼԷրինի զսմուշ
օլա պիլիր, լաբին քհնահաի իչուն

մագլար կելտիլէր, վե բիւղիւնար-

Digitized by Google

լար, վէ ափւշոիւ, վէ օնուն տիւ-
շիւշիւ պէօյիւք իտի ։

28 Վ ՚է օլտու քի՝ Յիսուս պու-
սէօղլէրի Թէքմիլէմտիյի զէմանն,

պիր ադլամ Յէմէդ գօմամըշ
տըը, վէ ադ վագԹըն իչինտէ՝ օ-
նուն չըփլագ ճանընըն Էթրաֆը-
նը պիր էպէտի գասըըղա ափօյէ-
ճէք ։ Վ ՚է օնուն տիւշիւշիւ՝ նէ՛
գատար պէօյիւք վէ Տիյապէթլու
օլաճադ . վէ՝ պու տիւշմէտի իլէ՝
Ա՚ղլահըն Տէփի ևարամազլարըն իւ-
ղերինէ տուղագլար՝ ամմէ՛ք քիպ-
րիթի վէ Տիյապէթլու դասըըղա
ևադաղըղը ղէմանն (Ա՚ղ. ԺՆ . 6)՝
Տէփի քէնտի իւմիտլէրի իլէ պէրա-
պէր էպէտէն ղարգ օլաճադ ։

Ա՚մաի կէօյիւ գազանմագ պա-
պընտա իւմիտլէրիմիղնի ճիւմլէ-
սի՝ պիր սադլամ Յէմէլնի իւղէ-
բինտէ պինա օլունմասը նէ՛ գա-
տար իղԹիզալը տըը ։ Վ՚Էրիստոս՝
տէՏրլէրին Վ՚ադասը տըը . վէ օն-
տան ղայրի Տէր Չէյ գում տուր ։
Ա Կօրն . գ . 11 ։ Ա՚ֆես . բ . 20 ։
Ա Պէտ . բ . 6 ։ Ի՚շուս Յէմէլնի
իւզէրինէ գուրուլմուշ օլան պիր
պինայը՝ Յաւտ ու գովալըդըղնը
վէ պէչլաղարըն գասըըղասը Տէր
նէ գատար տէօյէչէր , նատփլէ
տիր ։ Պու միսիլէ Յէմէդլէր իւ-
ղերինտէ գուրուլմուշ իւմիտլէրի՝
Տիչ պիր շէյ պօղամադ . օնլար՝
էօլիւմիւն Տիյապէթ ու գօրգու-
լարընտան սարսըլմազլար , վէ
միւճրիւմ ու գադաղամիլըլարը
տէօյէճէք օլան ղադաղըն գասը-
գասընտան պիւղ էմին սադլար-
լար ։

Ի՚Ն օգույան տօսԹուս՝ սէն
Վ՚Էրիստոսուն սէօղլէրինի իշԹի-

տին . օնլարը իճրա էտէ՚յօրմու-
սուն , նօխսա տէյիլ մի ։ Ի՚չէր
օնլարը իճրա էթմէյօր իսէն , օլ
տիվանէ քիմսէ սէնսին , վէ սէնին
գուրտուղուն պինա տիւշէճէք
տիր ։ Վ ՚է գադաղուղմուզ պի-
նանըն Յէմէլնի գում օլտուղունու
ֆուրսաԹ էլտէն կիԹաիյի զէ-
ման անկլամաը՞նէ գատար Տիյ-
պէթլու պիր շէյ տիր ։ Ի՚վվիմիզնի
սարսըլըղնը վէ տիւշիւպ Տէ-
լաք օլմագ մէքսէտինտէ օլտու-
ղունու կէօրմէօ՛ սէլլէրին գու-
մու սիլիպ կէօթիւրտիյինիւ՝ վէ
էնճամը պիւԹիւն պինանըն տիպ-
սիզ տէրին սուլարընը իչինէ տիւ-
շիւպ՝ պիր տահա արԹընգ չըգմա-
յաճագ պիր տէրէճէ ղարգ օլ-
տուղունու կէօրմէսի՛ նէ՛ գատար
Տիյապէթլու վէ գօրգուլու պիր
շէյ տիր ։ Վ՚Էրիստոս Ի՚ֆէնտիմի-
ղին պու սէօղլէրինի պիր տահա
տիգգամ իլէ օգու . վէ օնտան
սօնգրա քէնտինէ իշպու աղընը սի-
ւալի սօր . Պու սէօղլէրի սալԹ
Իշտիյօրմույում , նօխսա օնլա-
րը իճրա տապսի մի էտէ՚յօրում .
ղնըգա էօլմիւշլէր իքէն՝ քէնտիլէ-
րինն նաշայան տէյիս անկրլտըգ-
լարընը սալի պիր իսամ կիւվէնէրէք
պու սէօղլէրին սալի իշտիտիվիլէ-
րի օլուպ իճրա էտիճիլէրին օլմա-
յան Տէփ քիմսէլէրինն սօնգ Տալի
Տէլաքլըդ՝ էպէտի Տէլաքլըգ տըը ։

28 . Ի՚սպէ ինուն ըռա՚ֆնէ Տէյ-
բան ֆալըբլը էոէ ։ Պագ՝ Ա՚ոռ .
ժԳ . 54 ։ Ա՚ոէ . Ա . 22 ։ Զ . 2 ։

Digitized by Google

խալգ օնուն թա՛լիմինէ հէյրան գալըրլար իսի ։

29 . Օխրա օնլարա՝ հիւքիւմէթ սահիպի կիսի թա՛լիմ էաէրիսի , գուվվէթլի սիր շէյ տիր ։ Վ՚րիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ քէնտի վազլըընտա՝ սիր հաքիմին սիր տա՛վանըն իւզէրինէ հիւքմիւնէ թագրիր էթմէյի կիսի աէօյլէրիսի ։ Ընուն տէրսլերի նօմա ու գանունլար սէօզլերի էմր ու ֆէրմանլար իսի ։ Վ՚րիստոս՝ Ի՚լլահտան կէլմիշ սիր խաճանըն պիւթիւն նուֆուզու՝ քէնտի մասլահաթընը թէքմիլէն անկայան՝ վէ նէ աէօյլէսիյինի էյի պիլէն սիր էֆէնտինին նուֆուզու իլէ՝ ,,պէն սիզէ տէրիմ՚՚ աէսի , քի օ՝ էէման պու հիւքմ ու նուֆուղ իլէ տասխի աէսի՝ ,,Ի՚լայտընլըգ օլսուն , վէ այտընլըգ օլսու՚՚ ։ Պագ՝ Ա՚ոպն . Ե , 20 . 28 . 32 . 44 ։ ԻԱ . 23—27 ։ ԻԸ . 18—20 ։ Պ՚ա՛ղ . ԻԱ . 15 ։ Բ Ընդն . ՃԸ . 18, 19 ։ Գ՚ոլթ . Գ . 22, 23 ։ Զ . 10 ։ Ն՚էր . Դ . 12, 13 ։ Ժ՚ող . Ը . 4 ։ Ն՚ոյ . Ծ . 4 ։ Ն՚էհ՚ . ԻԳ . 28, 29 ։ Ա՚ն՛ . Գ . 8 ։ —Վ՚էհ՚ովան՛ը ։ Ա՚ոպն . Բ . 4 շէրհինէ պագ ։ Վ՚րիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ տագըն իւզէրինտէ՝ քաաթիսպէրին Ա՚ոմսէսին քիւրսիւսիւնտէ սէօյլէտիքլէրի նուֆուտան պէօյիւք նուֆուզ իլէ սէօյլէ՚յօր ։ Ընլարըն վէրտիյի նասիհաթլէրինին պիր էօրնէյի իչինէ՝ պագ Ա՚ոպն . ԺԸ . 1—9 ։ ԻԳ . 2—6 . 15—24 ։ Ա՚ոբ՛ . Է . 5—13 ։ Պ՚ա՛ղ . Ի . 7 . 46, 47 ։ Ընլարըն վա՛զը՝ սատէճէ սագլանաճադ այինուա՛տէթլէր վէ կէօրիւնէճէք պօյճլար վէ իսթիսար-

խալգ օնուն թա՛լիմինէ հէյրան գալըրլար իսի ։

Պ՚ա՛ղ . Դ . 22 ։ ԺԹ . 48 ։ Յ՚ովէ . Է . 15 . 46 ։ Պ՚ա՛ղ . Խե . 2 ։ Պու խալգըն չօղու՝ հէր պիր տէհրտէ պայտղը խալգըն էթմէյի կիսի՝ պօռնճիկէյին կիւզէլ վա՛զտան չօգ խօշլանըրըտը , լաքին կէրչէքլիյի ճան ու տիլտէն գաապու էտիպ տէ Վ՚րիստոսուն շայիրլերի օլմազլարըտը ։ Ընլար՝ հայրէթ իլէ տօգլարլար իսի , լաքին իսմանըզլըգտա գալըրլարըտը . օնլար օնուն թա՛լիմինէ շաշարլարըտը , լաքին կէրչէքլիքտէն ա՛զիղլէնմէզլէր իսի ։ Ընլար՝ օնուն նասիհաթլէրինին ա՛լմլիյինէ վէ գուվվէթինէ գարշը տուրամազլարըտը . օնտան էվվէլ պունճիլէյին վա՛զ իչլէմիշ տէյիլլէր իսի . հէր պիր շէյ օ գատար աչըգ՝ հէր պիր շէյ օլ գատար տէրէճէսիզ իչմիչլալը իսի քի , օնուն նասիհաթլարը օնլարըն ա՛գլընա եէր էաէր իսի , օնու անկլարլարըտը , զամիրլէրինէ վէ եհուրէքլէրինէ տօգանըր ըտը , վէ պօր իլէ գանմազա վէ օնու պէյէնմիյէ մէճպուր օլուրլարըտը ։ Լաքին օնլարըն չօղու՝ աէօղուն սալթ իչմէճիլէրի իսի-լէր , վէ իճրա էտիճիլէրի տէյիլլէր իսի . վէ գօրգմազա սէպէպիմիզ վար քի , թէվպէսիզլիքտէ վէ իմանըզլըգտա էօլտիւլէր , վէ էօլիւմիւն վէ էպէտիլիյին գատըղալարը՝ օնլարը էպէտէն հէլաքլըղա սիւրիւքլէնմի ։

29 . Ն՚ո՛ւհ՚ ոհմպէ ։ Կէրչէքլիք՝ ճանը , գուտրէթլի վէ

կէօնտէրիլմիշ օլտուղունա սայիր պիր շէհատէթ ու խապաթ օլմա- սայըտը պիլէ՝ պու եէթէր իսի . պաս վա՛ղ եալընըզ՝ սնուն սէմավի ի՛լմէ մալիք օլտուղունու խապաթ էթմէյէ քիփայէթ էտէր իսի ։ Լ՚իէր պու թա՛լիմաթլարա ին- սանլար իթաա՛թ էթսէլէր վէ օն- լարը սէվսէլէր իսի , պու տիւնէա նէ՞ րահաթ ու սէլամէթ իչինսէ վէ փաքըդ վէ սաա՛տէթ իլէ տօ- լու օլաճաղըտը , միւրաչաըդ նէ՞ գաւատար ալչագլանըը վէ թահգիր օլունուրտուս , մուքտարըդ ու նափաքըդ քէնտի պաշընը նէ՞ գաւատար կիզլէր իսի , հէր պիր էվ- սէ վէ հէր պիր մէմլէքէթսէ էմ- նիյէթ ու սէլամէթ նէ՞ գաւատար հիւքիւմէթ սիւրէր իսի , էօրքէ ու ղազապ՝ վէ մէնփաա՛թինէ փ- սիյէսի ալտմագ՝ վէ գանաա՛թ- սրզըդ նէ՞ գաւատր գաչէր իսի . վէ պիւթիւն ինսան ճինսի՝ սատէմ էվլատլարընըն ղայդ օլմուշ վէ գաւանլըգտա գալմըշ հէմ գա- պիլէլէրի՝ ճուգարլար վէ մուհ- թաճլար վէ գաւաավէթ ու ղամ իչինսէ օլանլար ճիւմլէսի հէմի- սինին ա՛լէսէվի օլան վէհաերի- նին հուզուրունտա տիզ չէօքիւդ մէրհամէթլի վէ էմին օլան Լ՚վ- լահտան սէլամէթ վէ էպէտի է՛ս- միւր թալապ էթմէյէ նէ՞ գաւատր իմթիհանագ էտէրէր իսի ։ Իշպու շէրհ ու թէֆսիրի եազան՝ "Լ՚մին" տէր . վէ Ո՚րիատս Լ՚ֆէնտիմի- զին իշպու սէօզլէրինի օգույան վէ տինկլէյէն՝ "Լ՚մին" ասխին ։

վէ ասխիլ քէլամիպլէր կիպի ։

լարըն սրփարրշլարընտան ի՛պա- թէթ իսի . վէ օնլարըն տիւքէնմէզ վէ էտնա ֆարգլարընտան՝ վէ մէ- հէլիզ շէյլէր խուսուսունտա ֆիճատէլէրինտէն ալչագ շէյ օլմազըտը ։ ()նլարըն նօմօս իւ- զերինէ վէրտիքէրի սօղուգ վէ չէրքին վէ չօճուգճա թէֆսիրլէ- րի՝ Լ՚ֆէնտիմիզին աղըր վէ բու- հանի վէ ևիւրէյէ կէչէն կէրչէք- լիքլերի վէ վա՛զլարը իլէ՝ պիր ա- թէչ պէօճէյինին կիւնէշ իլէ բուպար օլունա պիլտիյինտէն վի- յատէ բուպար օլամազլարըտը ։

Լ՚մաի պիզիմ Լ՚ֆէնտիմիզ՝ իշպու սաղ իւզերինտէքի վա՛զը իչուն նէ՞ գաւատր միւթէչէքքիւր օլմազա պօրճլուդուզ ։ փաքըդգա՛ կէրչէքլիքտ՝ ա՛պամէթտէ վէ կիւզէլ իքտէ պունա բուպար օլունաճագ հիչ պիր լհսանտէ պիր վա՛զ ու քէլամ պուլունմազ ։ Գուրտաա՛ Լ՚լահըն փատիչահ- լըդը նէ տիր , տուա՛ նէ տիր , Լ՚լ- լահըն է՛հպ ու էրքեանէ տայիր նօմսու նէ՞ գաւատր բուհանի տիր , վէ Ո՚րիատսուն հէմի շայիրլէ- րի նէ՞ գաւատր ա՛զիզ՝ քէլամիլ՝ սէ- մավի վէ ֆայտալը օլմազա օն- լարսան մաթլուպ օլունուր սէ- չիւ պիզէ թա՛լիմ վէրիլիր ։ Գուրտաա՛ այն ու ա՛սէթ վէ բուսումաթէ տայիր հիչ պիր շէյ եօգ տուր . հէր պիր շէյ բուհա- նի տիր . հէր պիր շէյ եիւրէյէ գաւատր կէչէր . հէր պիր շէյ՝ է- պէտիլիյէ գաւատր եէթիշիր ։ Լ՚- յէր Ո՚րիատսուն Լ՚լահտան

Digitized by Google

ՊԱՊ Ը

1 Ա֊Ի օնուն տաղտան Հնտիչին֊

Ա֊Ի նիյազ օլունուր քի, կերէք նաղան վէ կերէք սգույան վէ տինկլէչնէլեր՝ ատալէթի իլէ օնուն ճիւրիւնիւ ախրէթտէ կէօրմէյէ նայիլ օլալէր, վէ էպէտէն օնտան տէրս ալալէր։ Ա֊մին վէ Ա֊մին։

1. Ձոէ Խալ։ Ձօգ գալապալդը։ Պունլարըն չօղու՝ շիւպհէսիսլ՝ օնուն արտընձա տաղտ վարանլար իտի։ Պագ Ա՝ոպ. Գ. 25։ Ե. 1։ Է. 28։ Խուդ՝ չօղ քէրէչ օնուն արտընձա կիմսիլ իտի։ Ա՝ոպ. Ը. 18։ ԺԲ. 15։ ԺԵ. 30։ ԺԹ. 2։ Ի. 29։ Ա՝ոյ. Գ. 7, 8։ Պ֊ոյ. Ե. 15։ ԺԳ. 25։ Իշլու դալապալդտան՝ կէօրիւնիւր քի Ա֊ֆինտիմիզ պիլզաթի քէնտի վա՝զ էմմէսի զէմանընտա՝ միէք ազ քիմսէ օնուն շաչիրտէրի օլմուշտուտու։ Ա֊աբին իւմիտ օլունա պիլիր քի, Ա֊ֆինտիմիզին Ա֊լահըն Օղլու վէ Ա֊լահ Թաարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ Ա՝նսիա օլտուզտունու պիլմէյէ կիւնահկառ տախի՝ գապուլ էտէնլէրին արասընտա պունլարտան չօգ քիմսէլէր պուլունուր։ Օիրա սգուրուզ քի (Պ֊ոյ. Գ. 33), Ա֊էսուլլեր Ա՝ապզ Ձիսուսան էօլմէլէրտէն տիրիլմէսինի ա՝պիմ գուվվէթի իլէ չէհհատէմ էտէրլէր իտի. վէ էնճամի՝ Ա֊էհհուտիլէրին արասընտան իման կէթիրմիշ չօգ պին քիմսէլէր վարըտը։ Պ֊ոյ. ԻԱ. 20։

տէ՝ արտընձա չօգ նաչդ կիթտի։

2 Ա֊է իչմէ պիրճիւտամըզ կէ֊

2. Պէյ ֆի֊ապմէը։ Պագ Ա՝ոյ. Ա. 40։ Պ֊ոյ. Ե. 12։

Ա՝իւտամ Իլէմի՝ զայէթի քէօթիւ վէ մէքրուհ պիր իլէմ տիր։ Ա֊վտրատա՝ պունտան ագտէմ՝ ճիւտամ իմա՝պիր օլունուր պիր Իլէմի վարըտը, քի էնսանտան Ա֊ինսանա զայէթլէ նաւիրզըր պիր Իլէմ իտի։ Պու Իլէմտէն Թաուլմուշ օլան քիմսէլէրէ՝ Ա֊զարըզար տէրլէր իտի. վէ պունտան՝ օնլար ախէր ատէմլէր իլէ ա՝լաղա էմմիւրսէն այրըլ գալմազ Իչին՝ օնլարա մախսուս նաիրզըրզ Իչինտէ օիմուրտուգլարը խասխախանէլէրէ Ա֊ազարէթօ իմա՝պիր օլունտու։ Պիր վագըթ օլտու քի, պունլարտան Ա֊վրամանըն պու Ա֊ազարէթօ խասխախանէլէրինտէ 9,000 միգտարինու֊փուս վարըտը։ Ա֊աբին 200 սէնէտէն պէրու պու խասխազդ Ա֊վրորա մէմլէքէթլէրինտէն ազքի մահվ օլմուշ Իլման տիր։

Պու Իլէմի խալիֆտա Ինսանընն տէրիսի իւղէրինտէ էօօրիւնիւր. վէ պիրազ՝ պիր Իչինէ Իլէ օլան տէվիչէ պէնկլէր, վէ էքսէրի՝ ափանսըզ մէյտանա չօգ գալ։ Ա֊աբին Իլէմի՝ էչէրի խալիֆտա տէրիսէ կէօրիւնիւր իսէ տէ՝ վիւճիւտին քէմիրլէրինտէ վէ Իլէմինտէ նուգալասմըշ վէ նաիրզըշմըշ տըր։ Պու Իլէմէ միւպտէէ օլան ատէմ՝ օնու տօղտուրմա պէման պաշանմըշ իսէ, Իչիմմի նա օիու Ա֊նախատ Ա֊լի սէնէ պիր֊

Digitized by Google

սէն, պէնի փարլէմէնէ գատիր սին
ժԲ։10)՝ Կհէզկի (Դ Մաք. Ե։27)՝ վէ Ղզիա (Բ Նոց. ԻԶ։19)՝ մախսուս պիր կիւնահ իչիւն ճիւտամ ի՛լլեթի իլլե վուրուլտուլար։ Ամմի Յիսուս Քֆէնտիմիզ՝ ճիւտամ ի՛լլեթինէ միւպէթթալ օլան քիմսէյի սաղալթմասը իլե կէօսթէրտի քի, օ՝ Աստուծոյ տարողունլուղունը թէսքին էվամէյ կէլմիւշտի։ Պու ի՛լլեթի՝ նալընպզ Աստուած կէօնտէրէ պիլիր տէյիւ ղանն օլունտուղու կիպի՝ օնու տէֆէտիպ սաղլըդ վէրմէսի տահի նալընպզ Աստուամախսուս պիր քէֆֆիյէթի զանն օլունուրտուղու։ Ա է օնուն պիր էսվապ իւղէրինտէ (Ղ Կոր. ԺԳ. 47 եւ)՝ նա էվին տիվարընտա (Ղ Կոր. ԺԳ. 34 եւ)՝ օլա պիլսէյինտէն կէօրիւնիւր քի, պու՝ ի՛մանիա՛թտան իտարէմ վէ Աստուծոյ մախսուսէն կէօնտէրտիյի պիր շէյ իտի. վէ պունճիկէյին՝ պա՛զը խուսուստա պու իսիմ իլէ պիրլէ մա՛լիւմ օլան ի՛լլեթտէն ֆարկլը պիր մա՛նալ օլտուղունա շիւպհէ նօք տուր։ Պունա ասլա ի՛լտաճ վէրիլմիյ իտի, վէ օնու տէֆ՝ էհէմմիյէ հիչ պիր նօլ արանմազտը. լաքին տայիմա պիր քիմսէտէ զուհուր էյտիյի պէման՝ Առաքլն խըզմէտճիլէրի օլան քահինլէրին նազարէթինէ սըփարըշ օլունուրտուտու. վէ պու՝ ի՛լտաճ էհէմմէտ իչիւն տէյիլ՝ իլա Աստուծն նէ էտէճէյինի պէքլէյիպ կէօրմէտ իչիւն օլուր իտի։ "Իսրայէլ փատիշտը ... Պէն էօյտիւրիւր վէ Ե՛օմր վէրիր ալլա՞հ մը իմ

լիպ՝ նա՛ Առաքլ՝ էյէր իսմէրլէ նաչայա պիլիր. լաքին պունլար՝ թա՛պիր օլունմադ տէրտ ու մէշադդաթ սէնէլէրի տիր։ Ի՛րլէթ նաչաշ նաչաշ՝ տէրէճէ տէրէճէ շիւպհէսիզ հէլաքըդ մէրքէզինէ նիւրիւր։ Աշլէրին վէ ապոգլարըն օյնագլարը քէնտի գուվվէթլէրինի պէյպ էտէրլէր. վէ վիճիւտ պիւտիւնիւր, վէ իհէր չիքրին վէ գօրգուլու պիր շէքիլէ կիրէր։ Ա իճմիւտիւն ատճլարընտա պաշլատըղը պէման, օյնագլար պիր պիրինտէն այրըլըրլար, էլլերին վէ այագլարըն իտարմագլարը վէ վիճիւտիւն սայիր ա՛զալարը պիրէր պիրէր տիւշէրլէր, վէ պուվվէճհիլէ իլլեթ Ե՛օմրինթանա թընա նաՀան նիւրիւյէ նէմիշիր, վէ պու ի՛լլեթտէն խասթա օլան պիչարէ՝ քէնտինին իտարէյա վարմադ օլադագ էօլտուրմանընա։

Պուիլլեթի հէր նէրէտէ պուլունուրսա, պիր ատէմտէն պիր ախէրինէ եաղրըշարադ փէք գօլայ սիրաա՛թի էտէր։ Ավվաստան էվլատա՝ իւչիւնճիւ վէ տէօրթունճիւ սիլսիլէյէ գատար կէչէր։ Պիր սիլսիլէտէ պիրինճիսի պէման՝ օնա միւպէթթալ օլան ատէմլէրտէ էքսէրի՝ սիչէլլերին չիւրիւմէսի՝ պէտ գօդուլու նէֆէս վէ խասթա ատէմ էչկիրէսի նիշանէլէրի իլե կէօրունիւր։

Նէհուտիլէր արասընտա ճիւտամ ի՛լլեթի Աստուծն տարողունլուղընըն մախսուս պիր նիշանը սաչըլըրլար։ Պունուն իչիւն պուլուրուղ քի, Մարիամ (Ա՞ոոց

3 Ա Ն Յիսուս էլնի ուզատրա՝

սէն" տէմէս՝ պէլքի պիլտէ նա-
րամաղըդ սայըլա պիլիր ։ Ո՛իրա
էյէր պիզ շիֆա պուլմաղա խս-
լեր խսէք , օնուն խսլեահյինէ
ասլա շիւպհէ եօգ տուր ։ Նաթէք-
տէ գուսուր՝ օնտա տէյիլ պիլտե
տիր ։ — Պէնի ֆուխմէյէ ֆոփր
ին ։ Ո՞իտամ ի՛լլեթի՝ պիր
մուրտար վէ իկրնէնճէք մա՛րազ
սայըլըր իտի , վէ օնտան փաք-
լէնմէք՝ օնտան շիֆա պուլմազ
տէմէք օլուրսուտու ։ Պունուն
կիսպի կիւնահ տասի մէքրուհ
վէ նափաք պիր մա՛րազ տըր ։
Նուբէյին իչինտէ տէրինտէ եու-
վալանմըշ տըր , վէ տիշարը վու-
րուպ է՛սմուրտէ կէօրիւնիւր ։ ()
Էտէպ ու էրքեանըն (բարոյակա-
նըն) Հարաքէթ վէ գուվվէթինին
Հէվի օյնագ պաղլարըր չէօզէր ,
վէ ճիւմլէ սինիրլէրինի չիւրիւ-
տիւր • վէ պիվթիւն ճանը գափ-
լայըպ՝ եպէտի էօլիւմտէ խիթամ
պուլուր ։ ()տէհրտէն տէհրէ կէ-
չէր Նէտմի՝ Ո՛րհատոսուն Ո՛խ-
լիսէսինտէն տիշարը պրաղըր , վէ
օնու կէօքտէ Հէվի ա՛զիզլէրին վէ
փաքլէրին րէֆիգլիյինտէն ու-
զագ գօվար ։ ()րայա՝ խպիհտա
ճանը գուլունուն գանը իլէ եայ-
գանմըշ վէ փաքլէնմիշ օլմայան
Հիչ քիմսէ կիրէմէզ ։ — ()նա-
սէֆէ էֆէնտի ։ Նզիզլէր վէ մէ-
լէքլէր՝ պու միսիլիւ սէճտէտէն
իպա էճմիլէր (Ղուք • ժ • 25 ,
26 ։ Յայտ • թԹ • 10 ։ ԻՌ • 8, 9) .
Լաքին Յիսուսուն՝ քէնտույէ օ-
լան սէճտէյէ իմիթինա" Հրամա

քի պու պանա՝ ճիւտամընտան
ասաղլըմմաղա ասէմ կէօնտէրիր"
տէմի ։ Դ Ի՛սպ • Ե • 7 ։ Նաքին
Ո՛րհատոս Նփէնտիմիզ պու ի՛լ-
լէթտէն չօգ քիմսէլէր խէլաս էճ-
տի , վէ շայիրտլէրինէ տախի քէն-
տի իսմինտէ պունու էտէպլիմէ-
յէ գուվվէթի վէ Հէօքիւմէճ վէր-
տի • վէ պէօյլէճէ՝ քէնտինտէ օ-
լան Նլլահ գուվվէթի օլտուղու-
նու պէյան էմտի ։ — Նյէէ էս-
ՐՒբէն ։ Պու՝ պիր պէօյիւք իման
նիշանէսի իտի • պիր իման քի՝
Ո՛րհատոս Նփէնտիմիզէ շան կէ-
թիրիր իտի • Հէմ տասի շիֆա
պուլմազ իչինն Ո՛րհատոս Նփէն-
տիմիզին իրատէթինէ պագմաղա
մուՀթաճ օլտուղունուն պիր իգ-
րարը իտի ։ Նմտի Հէր պիր կիւ-
նահքեար պէօյլէ կէլսին ։ Պիզ օլ
ճիւտամընը կիպի՝ Ո՛րհատոսուն շի-
ֆա վէրմէյէ գատիր օլտուղունու
եիւրէքտէն տույմալըյըզ ։ Պիզ
օլ ճիւտամընը կիպի՝ Ո՛րհատոստան
պիր շէյ թէալապ էճմէքտէ օնուն
իւ զէրինտէ պիր Հագգըմըզ եօգ
տուր • լաքին ճիւմլէսի՝ օնուն ի-
րատէթինտէն ասըլըր • վէ պիզ օլ
ճիւտամընը կիպի՝ օնուն այագլա-
րընա դաւիանմալըյըզ ։ Նաքին
պիզ Նփէնտիմիզին ճանլարըմընը
գուրթարմաղա իսլեահյինէ՝ օլ
փագիր ճիւտամընըն քէնտի վիւ-
ճիւտինինէ Բլլէթինի տէֆ էտիպ
օնա շիֆա վէրմէյէ մայլիք օլտու-
ղու շէհատէթտէն տահա չօգ զի-
յատէ շէհատէթէ մայլիք օլտու-
ղումուզ իչին , "Ե՛ՑԻՐ իսլեր-

քի պու պանա՝ ճիւտամընտան
ասաղլըմմաղա ասէմ կէօնտէրիր"
տէմի ։ Դ Ի՛սպ • Ե • 7 ։ Նաքին
Ո՛րհատոս Նփէնտիմիզ պու ի՛լ-
լէթտէն չօգ քիմսէլէր խէլաս էճ-
տի , վէ շայիրտլէրինէ տախի քէն-
տի իսմինտէ պունու էտէպլիմէ-
յէ գուվվէթի վէ Հէօքիւմէճ վէր-
տի • վէ պէօյլէճէ՝ քէնտինտէ օ-
լան Նլլահ գուվվէթի օլտուղու-
նու պէյան էմտի ։ — Նյէէ էս-
ՐՒբէն ։ Պու՝ պիր պէօյիւք իման
նիշանէսի իտի • պիր իման քի՝
Ո՛րհատոս Նփէնտիմիզէ շան կէ-
թիրիր իտի • Հէմ տասի շիֆա
պուլմազ իչինն Ո՛րհատոս Նփէն-
տիմիզին իրատէթինէ պագմաղա
մուՀթաճ օլտուղունուն պիր իգ-
րարը իտի ։ Նմտի Հէր պիր կիւ-
նահքեար պէօյլէ կէլսին ։ Պիզ օլ
ճիւտամընը կիպի՝ Ո՛րհատոսուն շի-
ֆա վէրմէյէ գատիր օլտուղունու
եիւրէքտէն տույմալըյըզ ։ Պիզ
օլ ճիւտամընը կիպի՝ Ո՛րհատոստան
պիր շէյ թէալապ էճմէքտէ օնուն
իւ զէրինտէ պիր Հագգըմըզ եօգ
տուր • լաքին ճիւմլէսի՝ օնուն ի-
րատէթինտէն ասըլըր • վէ պիզ օլ
ճիւտամընը կիպի՝ օնուն այագլա-
րընա դաւիանմալըյըզ ։ Նաքին
պիզ Նփէնտիմիզին ճանլարըմընը
գուրթարմաղա իսլեահյինէ՝ օլ
փագիր ճիւտամընըն քէնտի վիւ-
ճիւտինինէ Բլլէթինի տէֆ էտիպ
օնա շիֆա վէրմէյէ մայլիք օլտու-
ղու շէհատէթտէն տահա չօգ զի-
յատէ շէհատէթէ մայլիք օլտու-
ղումուզ իչին , "Ե՛ՑԻՐ իսլեր-

Digitized by Google

Իսթէրիմ, փաքլէ՛ն սէյէւէք՝ օ-
նա տօգանաը. վէ տէր ագապ օ-
նուն ճիւտամը փաքլէնտի։

4 Ա Է Յիսուս օնա տէտի. Պա՛տ՝

գապուլ էթմէղլիք ասլա կէօս-
թէրմէտի։ Ա՛տՓ. ԺԴ. 33։
ԺԹ. 23։ ԻԸ. 9. 17։ Ղ՛ՈՒ. ԻԴ.
52։ Յովհ. Թ. 38։

3. Իմկնէյմ, փա՛ւլէն։ Իշպու
իքիսէօղլէրտէ՛ նէ՛ զամանէթ վար։
Պագ՛ Ննէք. Ա. 3։ Ա՛ՍՂ. ԼԳ.
9։ Ա՛ՍՒ. Դ. 39։ Ե. 41։ Է. 34,
35։ Թ. 24։ Ղ՛ՈՒ. Դ. 32. 39։
Է. 14։ Յովհ. Ե. 21։ ԺԱ. 43։
—Օնա փօփանը։ Ն՛իւտամ իՀ-
լէթինտէն մա՛րազլը օլան պիր
քիմսէյէ տօգանմասը՝ ատէմինա-
փաք էտէրիտի։ Ի՛աքին Ա՛Իրիա-
տոս՝ կիւնահ՛քէարլար իչինտէ
եաշար՝ վէ "կիւնահ ԹէՀինին
շէքլինտէ" (Հռովմ. Ը. 3) իքէն,
"կիւնահ՛քէարլարտան այրըլմըշ
իտի" (Ղէբ. Է. 26)։ Օնուն
ճիւտամլըյա տօգանմասը՝ օնա
սալթ շիփա վէրմէյէ իսթէքլի օլ-
տուղունա պիւյ նիշանէ տէյիլ՝
իլլա օնուն Հալէա շիփա պուլտու-
ղունա պիրտէլալէթիտի։ Ա՛նա՞շ-
քի օնուն ա՛վլոդ էլի ճիւմլէմիզին
իւղէրինէ ուզանայլտը, քի Հէ-
փիմիզի՝ քէնտիմիզին էտէպ ու
էղքեանէ տայիր նասիպալըղը-
մըզտան՝ փաքլէյէյիտի։ — Ա՛Է
պէր ա՛ֆազ ծնօտ՝ ծէսպամը ֆու-
ՀՆէպ։ Ի՛ատպիա՛Թ՝ իշինի եա-
վաշ եավաշ վէ աղըր ա-
ղըր կէօրիւր. լաքին Թապիա՛Թը
ճարատան Ա՛լլահ՛ էտէճէյինիտէր
ա՛գապ՝ վէ անիտէ իճրա էտէր։

քիմ՞Հէ սէջյէմէյէսին, լաքին
կի՛Թ, քէնտինի քնահինէ կէօս-
թէ՛ր, վէ օնլարա շէհատէթ իչիւն՝
Ա՛ովսէսին էմր էթտիյի Հէտի-

ՀՀէփ օ չիւրիւմիշ եարալար ա-
նիտէ սաղալտըլար։

4. Պա՛տ՝ էյմէյէ սէօյլէմէյէնլէ։
Ղիւն քի պունու ա՛լէմ չավլ էթ-
մէսի՝ քնաԹիպլէրին վէ փարիսե-
ցիլէրին շէտիտ խուսումէթ ու
ա՛տավէթլէրինի Հարաքէթէ կէ-
թիրիրսէ. վէ Ա՛Իրիատոսուն
խալգա էյլիք էտէ պիլմէսինէ ա՛-
զիմ էնկէլ օլուրսունու։ Պագ՛
Ա՛ՍՒ. Ա. 43—45։ Ա՛ՍՓ.
Զ. 1։ Թ. 30։ ԺՐ. 16
—19։ ԺԶ. 28։ ԺԷ. 9։
Ա՛ՍՒ. Է. 36։ Յովհ. Ե. 41։ Է.
18։ Ը. 50։ Ժ. 39, 40։ ԺԱ.
53, 54։ — Ալէք։ Իշպու ճիւ-
ատամլընըն շիփա պուլտուղու մա-
Հալ՝ Ա՛լէքլէա իտի, քի Ն՛էրու-
սաղէմտէն գըլըգ եա էլլի միլ գա-
տար ուղագ իտի. վէ պու ատէ-
մին պօրճու իտի քի, Ն՛էրուսաղէ-
մէ Թէզ վարըպ՝ քնահինտէն
քէնտինին սահ՛իհէն շիփա պուլ-
տուղունուն Թագիրիրինի ալսըն։
Օ՝ տուրուպ տա՛ պու խուսուսա-
տա շունուն իլէ վէ պունուն իլէ
սէօհպէթ էթմէքտէ վագՓըրը
սարֆ էտէրէք ծյալանմալը տէյիլ
տիր. լաքին քէնտինէ իլգ պօրճ՛
պու պապտէ օլան Ա՛լլահ՛ըն նօմճ-
սունու իճրա էթմէկի սայմալը
տըր, վէ մանԹլուպ օլան Հէտիյէ-
յի օնա սունմաղըլա, լազըմ օլան
Թէշէկքիւրիւ էթմէկլի տիր։ Ի՛էմ
տաիի պունուն իչի՛ւն ԹէզՀ կիւԹ-

Digitized by Google

յէյի թագտի՛մ էյլէ ։

5 Վ֊է օնուն կաւիառնայումա սին քի՝ օլմայա քնահին պու վուգուա՝լթը իշխտիպ տէ՝ Յիսուսա սագլատըղը ղարազընտան էօթիւրիւ՝ պունու պիր հիլէ թագըիր էտէրէք՝ օնուն սաղալտըղընա իգթիդա էտէն շէհատէթնամկի վէրմէյէ իմանինա՝ էյլէսին ։ — Վէնոփնէ գեօրնէք ։ Պու՝ Վ֊Աթ. ԺԹ վէ ԺԹինճի Պասլարտա իպրաղ օլունան թէնպիհէ կէօրէ տիր ։ Վհրիստոս Յէնտիմիզ՝նօմնա խալգը իթաա՛թ էթտիրմէյէ տայիմա տիգգամի էտէր իտի ։ Ա՝ԹՓ. գ. 15 ։ Ե. 17 ։ Նաայ. խԲ. 21 ։ Պ֊ել. ԺԷ. 14 ։ — Օնըբա վէնոփնէ էյէն ։ Ասէն քէնտի միւնէթինէ վէ տօսթլարը֊նա՝ օնլարի իւէֆիգնէք էտէ պիւտիյինէ՝ վէ նիւնէ Ա՝ռպոլն ճէմաա՛թընա գապուվ օլունա պիւտիյինէ պիր իսպաթ իչիւն՝ քնահինին շէհատէթինի ալ ։ Պու՝ պունա տաճի պիր իսպաթ օլուր իտի քի , արալարընտա՝ պաշքնահինին իշէյէն պիր ատէմ՝ պուլունուրսա տու ։ Գ. Թաֆ. Է. 7 , 8 ։

5 . Վաֆառնայո՞ֆ ։ Պագ՝ Գ. 13 շէրհինէ ։ — Պիր էն֊ղաշէը ։ Հումա տէվէթթինին պիր ա՛քէր զապիթի ։ Պու քիմնէ՝ անատան տօղմա պիր իւէթիէյնէթի իտի . լաքին զէնկինն վէ քիւպար ֆամիլեատան իտի . չիւն քի պու մէսնէտէ պիր ղապիթ՝ խալղըն պայատը ֆուգարա թագըմընտան ալընմազըտը . իլլա միւ֊հէպիր քիմնէլէրտէն ալընըրըտը ։ Օլա՛սիլտէ՝ Յէհուտիսէտան Հումա տէվէթթի ալընտա պիր էյլէթթ օլուպ՝ Վայսէրէ խարաճ վէրիր իտի ։ վէ Վայսէրին Յղուսաղէմտէ պիր վալիսի՝ վէ խալգը իթաա՛թտէ թուէմագ իչիւն էյլէթթին պիր գաչ մահալինտէ գալե՛լէրի վարըտը ։ Ա՝Թփ. ԻԷ. 54 ։ Ա՝ԹԷ. ԺԹ. 39 ։ Գ֊ԹԷ. Ժ. 1 ։ ԻՒ. 25 ։ ԻԳ. 17 . 23 ։ ԻԷ. 11 . 31 . 43 ։ — Յանընա . . . կէլէփ ։ Պ֊ուկասըն պու վուգուա՛լթէ տայիր վէրտիյի նապլիյէթտէն կէօրիւնիւր քի , պու նիւղպաշը՝ քէնտինի լայրգսըղ սայարագ՝ Յէֆէնտիմիզ քէնտիսի՝ նա հիչ տէսիլ իսէ իլք տէֆա՛տ քէնտիսի վայմամըշըտը . իլլա քէնտի հալինի օնա անկլամագ իչիւն Յէհուտիլէրտէն ղայէթի միւ՛թէպէր ատէմլէր կէօնտէրմիշտի . վէ Յիսուս Յէֆէնտիմիզին փիլ վագի՝ քէնտինին կէլտիյինի իշիթտիյի կիպի՝ պու գաատար թէնէզզիւլիւնէ ղայէթլէթմա՛ճճիպ էյլէտի , վէ պա՛ղը տօսթլարընը կէօնտէրտի քի , քէնտինէ հիչ պիր վէճհիլէ պու գաատար սըգընըմը վէրմէյէ նիյազ էյլէսինլէր ։ Վ֊է կէօրիւնիւր քի , օնտան սօնկրա քէնտիսի տաիի չըգըպ սէյիրլէտի ։ Պէսպէյլի տիր քի , Ա՝տաէոս Նագլինի՝ իճմալ էթմէյէ մէրամ էյմիշտիր ։ Օնուն փիքրի՝ պու խասէթանըն շիֆա պուլմասընըն պաշլըճա վուգու֊

կիրտիյինտէ , օնա նալլուրարագ՝ նանընա պիր նիւղ պաշը կէլտի .

Digitized by Google

6 Ա Է տէտի . Ւյա՛ Ի՝ասպ՝ ուշադրե՛մ էվ՛տէ քէօթերիւմ նա՛ թըպ՝ տղըր իսքէնճէ չէքէյօր ։

7 Ա Է Հիսուս օնա տէտի . պէն կէլիպ՝ օնու սաղալտայըմ ։

8 Ա Է նիւղ պաշը ճէվապ վէ-

ա՛թլարընը ի՛լան էմմէք օլուպ՝ հէր պիր ահվալինի թատգիգան պիր պիր նագլ էյլէմէյէ էյլէնմէտի ։ Ո՝ նալընըզ տէյօր քի , պուս նիւղպաշը մանլուպ էյլէտի , վէ մանլուպտունա նայիլ օլտու . լաքին պուննու քէնտիսի պիղղամ մը նօխսա պիր վէրիլ վասիթասի իլէ մի էյլէտի տէմէյօր ։ Կէրէք Ւնէհուտիլէրին վէ կէրէք Թայիֆէլէրին պէ՛ինինտէ տայիմա պիր դապուլ օլունմուշ գանուն իտի քի , հէր քէս՝ ահէր պիր քիմսէնէ՛ վասիթասի իլէ էմտիյինի՝ էնօխլէ էդդիլ օլ՛ուբ Ի՝ոչ . Դ . 1 ։ ԺՔ . 1 ։ Կ՛ուբ . Է . 47 ։ Ղուկասպու վուգուա՛լըն նադլինի տահա մուֆասսալ էտիպ՝ պունա տայիր՝ հիւրէյէ Թէսիր Է-տէր պիր չօգ ահվալի Թատդիգան ղիքր Էտէր ։ Պագ՝ Ղ՛ոխ . Է . 2—10 ։

6 . Ո՛-ըԼԸմ ։ Ւյա՛նի խըղմէթքաբըմ ։ Ձօգ քիմսէլէր Ո՛Րիստոսա քէնտիլէրի իչիւն նա-խատ էվլատլարը իչիւն կէլիլլէր իտի . լաքին պու քիմսէ քէնտի խըղմէթքաբը իչիւն կէլտի ։ Պու խըղմէթքաբարը՝ "օնուն գըյմէթ-լիսի իտի" ։ Ղ՛ոխ . Է . 2 . Ճ Խուպ-Հէսիլ օ՝ պիր էմին գուլ օլմալը իտի , վէ աղասը օնու խասիաթը-ղը զէմանընտա Թէրը էմտի ։ Ա ԹՈՓ . Լ . 11—13 ։ Հոբ ԼԱ . 13—15 ։ Կ՛ուբ . ժ . 7 ։ Կ՛ող . Գ . 11 ։ Դ . 1 ։ Ա Տի՛ . Զ . 2 ։ Փիլմ.

7 Ա Է Հիսուս օնա տէտի . պէն կէլիպ՝ օնու սաղալտայըմ ։

8 Ա Է նիւղ պաշը ճէվապ վէ-

16 ։ — Ո՛էօ՞ղէ՛մ ։ Պագ Պապ Դ . 24 չէրհինէ . Հէմ Ա՝ոՐ . Թ. 2 ։ Ա՝ոէ՛ . Բ . 3 ։ Կ՛ուբ . Ը . 7 ։ Թ . 33 ։ — Ւչըզ էոէնճէ վէ՛էյօր ։ Ւյասիաթլուգ օնուն իւզէրինէ օլ գատար շէյտտ կէլմիշ իտի քի , Է՝օմրիւ Թէհլիքէտէ իտի ։

7 . Պէն կէլէպ՝ ծնա սաղալտա-յըմ ։ Ո՛Րիստոս՝ րիճալտան օլան օլ քիմսէնին չօճուղունու կէօր-մէք իչիւն՝ րիճալըն էվինէ՝ օ օնու տա՛վէմ էմտիշ իտի իսէտ՝ կիմ-մէյէ իսիթէմէզլիտի ։ Ես . Դ . 46—53 ։ Ւհիմալ քի օրայա կիմսէյէ իսիթէմէտիյինին սէպէ-պի՝ օլ քիմսէնին զէնկին վէ գուվ-վէթլի օլտուղու իչիւն կիմտի սէօյլէնմէսին տէյիւ օլսուն ։ Պու-րատա՝ հիւղպաշը Ո՛Րիստոսա կէլ տէմէյօր . լաքին օ քէնտիսի պէն կէլերիմ տէյօր ։ Ւչիւ պիր վա-դըմտէնիլէմէյէճէք քի , իսաթա օլան՝ պիր էվլատ տէյիլ տէ՝ պիր խըղմէթքաբար՝ աղասը տահի Ւէ-հուտի տէյիլ տէ Թայիֆէլէրտէն օլտուղու իչիւն կիմսէյէ իսիթէմէտի ։ Ո՛Րիստոս՝ Թայիֆէլէրի ըշըգլանտըրաճագ պիր նուր օլա-ճաղըտը ։ Ղ՛ոխ . Ը . 32 ։

8 . Ւ՝այըճ պէյէ՛մ ։ Ո՝ պէ-նիմ խըղմէթքաբարըմ նախատ օ-նուն նամտըղը օտա սէնի գա-պուլ էմէյէ լայըգ տէյիլ տիր տէմէյօր ։ իլլա "պէն լայըգ տէ-յիլ իմ" տէյօր ։ Ւնէհուտիլէր՝ "Ո՝ լայըգ տըր" տէտիլէր (Ղ՛ոխ .

Digitized by Google

բրիպ տէտի · Ն՚ա Ի՚ատպ՝ լայըգ տէյիլ իմ քի տատմըմըն ալըբնտա կիրէսին . ֆագաթի պիրաէօզ սէօյլէ , վէ ուշաղըմ շիֆա պուլաճագ ։

9 Ո՚իրա պէն տախի հիւքիւմէթ ալըբնտա պիր ատէմ իմ , հէմ ալըբմտոա ա՚աքէրիլէը վար . վէ պիրինէ՝ Կի՚ճ տէրիմ , վէ կիտէը , վէ օպիրինէ՝ Կէ՚լ , վէ կելիր , վէ

է . 4) . լաքին քէնտիսի " տէյիլիմ " տէտի ։ Պու պիր էյի նիշան իտի ։ Ի՚սա՛ . Իէ . 2 ։ Ի՚յէր քէնտիսի լայըգ իմ տէսե իտի տէ գօնշուլարը՝ տէյիլ տիր տէսէլէը իտի , պու՝ պիր ֆէնա նիշան օլուր իտի ։ Պօղոս քէնտինի՝ ախերլէրի օնու շիւպհէսիզ ա՚ղիզլէրին էն պէօյիւյիւ սայարլար իքէն՝ քէնտիսի " մուգատտէսլէրին էն էտնասը " սայարրտը ։ Ն՚էֆս . Գ . 8 ։ Ն՚էհուտիլէրին օլ ա՚սիրտե րա՚յա՝ վէ եիւզպաշընըն հիւքիւմէթ սահիպի պիր զապիթ , վէ օ զէնկին՝ Յիսուս իսէ պաշընը տաՀայայճագ պիր մահալլի օլմայան ֆուգարա պիր Ն՚էհուտի կիպի կէօրիւնտիւյիւնիւ , եիւզպաշընըն հէմշէհրիլէրի ա՚լէսսէվին Ն՚էհուտիլէր միլլէթինի Թահգիր էյլէտիքլէրինի՝ վէ Յիսուսուն քէնտի միլլէթինտէն Թահգիբ օլունտուղունու միւսլահալա էյլէտիյիմիզ Թագտիրտէ , կէօրէճէյիզ քի պու եիւզպաշընըն ալչագ կէօնիւլլիւյիւ ա՚տէթտէն խարիճ պիր շէյ տիր ։ ( ) ՝ քէնտինին կիւնահքեար վէ լայըգտըզ օլտուղունու տույարրտը . վէ Կ՚ուրթարըճընըն մէսենէտի՝ գուվվէթի վէ լայըգլըղը Հագգընտա տօղրու փիքրի վար իտի ։ ( ) ՝ Ի՚սրիստոսա օ գատար պէնկզէմէզ իտի , վէ ա՚նիզ լիքտե

օնտան օլ գատար ուզագ իտի քի , Ա՚լլահընը ( ) ղլունու քէնտի մէսքեանընա կէԹիրթմէյէ մուԹաՀագ տէյիլիտի ։ Ո՚էր պիր ալչագ կէօնիւլլիւ Թէվֆէքեար գալպինտէ պէօյլէ տույար ։ Պայգ Գ . 11 . 14 ։ ԺԵ . 26 , 27 ։ Կ՚ո՛ւ . Ե . 8 ։ է . 6 , 7 ։ ԺԵ . 19 ։ ( ) ՝ Վ՚էֆ . Ա . 27 ։ Ի՚ննգ . ԼՔ . 10 ։ Բ Թի՛մ . է . 18 – 22 ։ — Պիլէ պէօզ պէօյլէ ։ ( ) ՝ պիր ի՚լահ կէօնտէր , եախօտ՝ պիր Համայլի եազ , եա պիր տուա՝ սէօյլէ տէմէյօր , իլլա՝ պէզ պէօզ պէօյլէ տէյօր · Պայգ՝ Ը . 3 ։ Ա՚տէ . Ա . 25 . 27 ։ Գ . 39 ։ Ի՚ննգ . Ա . 3 · Ֆի՛սաց Ի . 8 ։ Ա՚ոմ՛ . ԼԳ · 9 ։ ՃէՔ . 20 ։

9 . Պէն պախէ հէ՛ւէ՛մէն ալ՚ընգա պէզ ապէմ իմ ։ ( ) ՝ ինէք էյի գանմըշ իտի քի , Վ՚իրիստոսա օնուն էվինէ կիԹմէյէ աւլա իգԹիպա եօղուտու , զևյտա խասԹասյը՝ ուզագտա սէօյլէտիյի պիր սէօզ իլէ սաղալտապիլիր իտի . վէ պունու՝ զայէԹ ա՚գիլանէ պիր Թարզ իլէ քէնտինին Հալինի էօրնէք կէԹիրէրէք աշիքեար կէօսԹէրտի ։ Վ՚էնտիսի՝ ախերլէրին հիւքիւմէթի ալըբնտա իտի , վէ իԹաա՚թ էմմէք նէ օլտուղունու պիլիր իտի ։ Ո՚էմ տախի քէնտի հիւքիւմէթի ալըբնտա պիր պէօլիւք ա՚ղէր վարրտը · վէ քէնտի-

Digitized by Google

10 ալ և Յիսուս իշխտինճէ՝ թա՛ճճիւպ էթտի, վէ աստընճա

Ատաթալոգլար՝ գասըղալար վէ ֆուրթունալար վէ տէնիզլէր՝ ճիւմլէսի սէնին սէօզիւնէ պագար-
լար՝՝ : Յոբ . ԼԸ . 34, 35 : Պաշ . ճէ . 25—29 : ճ ԹԹ . 91 . ճԽԸ . 8 : Նէեմ . Խ . 6, 7 : Նէեմ . Թ . 17—21 : Պ՚աէ . Դ . 39—41 : Պ՚աէ . Դ . 35, 36 . 39 : Է . 8 :

10 . Ամա՛ճճիւպ էթէ՛ : Վէրիս-
տոս՝ պա՛ղը քիմսէլէրին իման-
սըզլըղընա թա՛ճճիւպ էյլէտի
(Պ՚աէ . Զ . 5, 6) . լաքին պու
ատէմին իմանընընը տիգգաթէ շա-
յէսթէ սայըը : Կէօքտէ՝ Վէրիս-
տոսա օլան ի՛թիմատ թէքմիլտիր .
լաքին պու իմանընա կէլմէզ տիւն-
եատէ՝ իման օլ գատար նատիր
պիր շէյ տիր քի , օ՝ թա՛ճճիւպ օ-
լունուր : — Ի՛սրայէլ ա՛սաքնա
գոխէ պա՛ս ֆագաբ չմա պա՛ւլմաքը՛ :
Ի՛ֆէնտիմիզ Ի՛սուզպաշընընը մէշ-
րէպինտէ չօգ շէյլէր՝ մէսէլա օ-
նուն ալչագ կէօնիւլլիւյիւնիւ
(խանէ 8)՝ վէ օնուն էյլիք իսթէ-
տիյինի (Պ՚աէ . Է . 5) մետ էտէ
պիլմէրտի : Ի՛նքին օ՝ մախատաւէն
օնուն իմանընընը մետ էտէյօր :
Վէրիստոս թագրիր էյլէտի քի ,
պիւթիւն Պաղեստին մէմլէքէ-
թինտէ Ա՛ստուծոյն խալխը արատըն-
տա պու միսիլլիւ գունվէմլէն ի-
ման կէօսթէրմիշ հիչ պիր քիմ-
սէ կէօրմէտի . խայըը , մէմիւլ օ-
լունա պի՛լտիյի էն միւնաֆիգ քիմ-
սէլէրին՝ եա՛նի քէնտի շայիրտ-
լէրինին արատընտա պիլէ կէօր-
մէտի : Իման՝ Ա՛ստուածոյն կէթի-

սի՝ էյէրչէ պիր քիւչիւք զապիթ
իտի խէ տէ , ընձար տապիմա օնուն
էմրլէրինի՝ պիզգաթ Հուզուրլա-
րընտա վէրիլտիքլէրի զէմանի տէ՝
ուզագտան կէօնտէրիլտիքլէրի
վագըթտա տէ իձրա էթմէյէ հա-
զըր իտիլէր : Ա՛ճզալընք քէնտի
խըզմէթքէարըմա՝ Հ՚ունա՛ւ էյ-
լէ՛ , վէ էտեր :

կիտէնլէրէ տէտի. Ակրչէք տէ-
րիմ սիզէ, Իսրայէլ արասընտա
տանի պու գատար իման պուլ-
մատըմ։

11 Ընդ սիզէ տէրիմ քի՝ կիւն
տօղուսունտան վէ կիւն պանըր-

սընտան չօգ քիմնէլէր կելէճէք-
լէր, վէ Աբրահամ վէ Իսահակ
հէմ Յակոբ իլէ կէօքլէրին փա-
տիշահլըղընտա օթուրաճագլար։

12 Եվ նիւմա փատիշահլըղընօղու-
լարը տիշարըդ քի գատանլըղա ա-

րիր, իմանըսդըղդ՝ օնու նայանճը
կէօռթէրիր։ Ա Յովէ. ե. 10։
Նոյ՝ կէմիչի իման իլէ պինա էյլէ-
տի։ Աբրահամ՝ օղլունու իման
իլէ սունտու։ Պիզ իման իլէ խե-
լաս պուլուրուզ։ Իման սլմատըգ-
ճա՝ Աստուած մագպուլ սլմա-
սը միւմքինսիւզ տիւր։ Ընդ.
ԺԱ. 6։

11. Ակնծոլասանդան վ կնծոլա-
ընընդան։ Պու լաթինիտէն պիւ-
թիւն տիւնեա՝ եաիսօտ կէօք ալ-
լընտա պուլունան հէր պիր միլ-
լէթի անկլաշըլըր։ Ընոյ. խե. 6։
Ծթ. 19։—Ընծ էնտէլէր ննէնէլէր։
Իշպու Հռոմայը քիմնէնին տէօն-
մէսի՝ թէքտէն պիր շէյ օլաճագ
տէյիլ տիր. իլլա հէր պիր միլ-
լէթտէն վէ գաւիլէտէն վէ սոյ-
տան վէ տիլտէն հիսապսըզ քիմ-
սէլէր Ինձիլէ տէօնէճէքլէր, վէ
պունճիլէյին Աբրահամըն զիւր-
րիյէթի օլաճագլար, վէ էպէ-
տէն խէլաս պուլաճագլար տըր։
Ծննդ. ԺԲ. 3։ ԻԲ. 18։ ԻԸ. 14։
Խթ. 10։ Ասղ. Բ. 8։ ԻԲ. 27։
ՂԸ. 3։ Ընոյ. Բ. 2—4։ ԺԱ.
10։ Խթ. 6։ ԾԲ. 10։ կ. 1—6։
Ընբմ. ԺԶ. 19։ Գոռ. Բ. 44։
Պէտ. Գ. 1—4։ Օգտ. Ը. 20—
23։ Պաղ. Ա. 11։ Պօղ. ԻԴ.
31։ Գծ. ԺԳ. 29։ Գոլթ.

ԺԱ. 18։ Ծովմ. ԺԵ. 9։ Գաղ.
Գ. 28, 29։ Ընէս. Բ. 11—14։
Գ. 6։ Կաղ. Գ. 11։ Յայտ. Է.
9։ — Աբրահամ մի Իսահակ հէմ
Յակոբ էյլէ։ Պու մէշհուր ա՝ղիկ-
լէր իլէ պէրապէր օթուրմագ՝
Էհհուտիլէրին գըղընտա էն
պէյիւք շան ու իզզէթ՝ վէ ագլըն
երէպիլտիյի էն պէյիւք սահա-
տէթ իտի։ —Ակօռնէլիոս ֆոպլէ-
ընընդա օթուրմագդըլար։ Պուրա-
տա օթուրաճագ թէրճիւմէ օղու-
նան լուղէթ Էհունանիճէտէ սօֆ-
րատա օթուրմագ մա՝նասընա օ-
ղան պիր լուղէթ տիր։ Իմտի պու-
րատա կէօյիլն սէֆտա՝թիի՝ սայիր
չօգ եէրլէրտէ օլունտուղու կիպի՝
պիր զիյաֆէթի թէմսիլի իլէ պէ-
յան օլունույօր։ Պաղ՝ ԻՋ. 29։
Գոլ. ԺԳ. 29։

12. Փոխընընդան օղունլարը։
Պունլար Էհհուտիլէր իտի։ փա-
տիշահլըղը պէքլէյէնլէր պունլար
իտի. վէ օ՝ օնլարա մահասուս ի-
տի։ Գոլթ. Գ. 25։ Ընովմ. Թ.
4, 5։ Լաքին օնլար՝ խիւթէա է-
տէրլէր իտի քի, քէնտիլէրի Աբ-
րահամըն սիլսիլէսինտէն օլուպ՝
օնուն եվլատլարը օլտուգլարը ի-
չիւն՝ Աստուծն մահասուսէն սեվ-
կիւլիւլէրի իտիլէր, վէ տօղուշ
հագգը հասէպի իլէ Աստիանըն

Digitized by Google

Թըլաճադլար · աղլայըշ վե տիշ գըմըրտայըշը օրատա օլաճագ ։

13 Ընաէն Յիսուս հիւզ պա-

պատիշահլըղընըն Թէպա՛սը օ-լուպ՝ ախէր Թայիֆէլէր օնտան խապիճ իտիլէր ։ Լաքին Պուր-Թարըճմըղ Թագրիր Հաէյօր քի, փուլթիէրէսի Թայիֆէլէր-աէն չօգ քիմսէլէր խէլաս պուլա-ճագ իքէն, Ընհուտիլէրտաէն չօգ քիմսէլէր հէլաք օլաճագ տըր ։ Պագ՝ Պապ գ. 9, 10 · է. 22, 23 ։ ԻԸ. 43 ։ Ջոէլ· ժ. 20, 21 ։ ԺԱ. 20 ։ — Տէյբըէ֊է ֆա-բո֊լըզ֊ա֊ճ ։ Պու՝ կէլէճէք օլան ճէհէննեմ ազապընըն պիր Թաս-վիրի տիր ։ Ա՛յ պու Թասվիր՝ Նէր ալըճնաս օլուպ՝ գարանլըգ վէ նէվաք վէ միւԹէա՛ֆիւն վէ փիս օլան զընտանլարտան ալընմըշ տըր ։ Ներ· Ը. 6 · 11—13 ։ Ջոմաղլարընըն՝ քէօլէէրի իչինէ պէօյլէ զընտանլարը վար իսի։ Պի-չարւ մահպուս՝ օրատա կիւնլէ-րինի՝ նապ նապընըղ վէ հէր կէօ-նե ԹէսէլլիտէՆ մահրում կէճէ կիւնտիւզ աղլայարագ վէ հէլեմ չէքէրէք վէ պօշունա տիչլէրինի գըմըրտայարագ կէչիրիրսիտ ։ Ընպէտ պէյանընն պուս նէ՞ Թէսիրլի պիր Թասվիրի տիր ։ Ընարամազ-լար՝ կէօքտէՆ վէ լահմէլըդ ու սէլամԼիտէՆ վէ իւմիտտէՆ եպէ-աէն կէրի գալաճագլար , պիր սիմիչահ գարանլըգ իչինէ գա-փանաճագլար , իւմիտսիզ պիր գասավէնի իլէ աղլայաճագլար ,

---

Թըլաճադլար · աղլայըշ վե տիշ գըմըրտայըշը օրատա օլաճագ ։

13 Ընաէն Յիսուս հիւզ պա-

խըրս իլէ Ընլլահ գարշը ապչէ-րինի գըմըրտատաճագլար , վե Ընլլահընն հագանիչէԼիինէ գարշը մըրըրտանաճագլար ։ Պագ ԺԳ. 42 · 50 ։ ԻԲ. 13 ։ ԻԴ. 51 ։ Իե. 30 ։ Բ Պէտ. Բ. 4. 17 ։ Յոփ. 13 ։ Ն՛իւմէ Իսրայէլին ախրէճ-տէ պիր ՔՐատը օլաճագ , լաքին հէվ Թայիֆէլէր՝ ճէհէննեմ ա-ԼԷչինի պէտչէչէք օտուն օլա-ճագ տէչէն Ընհուտիլէրէ պու-նէ՞ գօրգուլու պիր իւմիտ քէսիք-լիչի օլաճագ ։ Ա՛յ հէման Ընհ-հուտիլէրինքի կիպի ճիսմանի վէ մաղրուր ֆիքր ու միւլահազլար պէսլէր քէնտիլէրինէ Վէրիսէճի-ան իսմինի վէրէն նէչէ նէչէ մի-լիօն քիմսէլէրէ տախի պու նէ՞ գօրգուլու իւմիտ քէսիքլիչի օ-լաճագ տըր ։

13 Ա՛յն ։ Հ Լմտի Յիսուս եիւղտայընըն քէնտիսինէ սէջյ-լէր , քի օ՝ հչէր էվվէլտէն տէ-չիրիլ իսէ , շիմտի պէլլի տիր քի , քէնտիսի պիզլաԹ Ընֆէնտիմիզին հուզուրունտա իսի ։ — Ընանդը-ըն էչէ։ Պագ Թ. 29 ։ ԺԵ. 28 ։ Ա՛ռէ. Թ. 22, 23 ։ Ժ. 32 ։ Պ֊ռէ. Ե. 20 ։ Է. 30 ։ — Օ ասա՛ն ռուշը չէֆտ պօլ-պօ ։ Պու՝ Յիսուսուն հէման՝ "Ասանա ինանուրլըղն կիպի օլսուն" տէսիչի ուագիդատէ վագի՛ օլսուս ։ Յովէ · Գ. 52, 53 ։

Digitized by Google

14 ալ Յիսուս Պետրոսուն է-
վինէ կէլիպ՝ օնուն գայնանասը-

14. Պետրոսն էվինէ։ Պետ-
րոսուն պիր էվի վարըմը, էյէր-
չի քէնտի Ասպպը վէ Ֆէն-
տիսինին պիր էվի եօղ իսկ
աէ։ Մաթ. Ը. 29տան էօյրէ-
նիրիզ քի, օնուն գարնտաշը
Ընդրէաս օնուն իլէ պէրապէր
սաքին օլուր իսկ։ Ընար էվ-
վէլտէն՝ Ներթայիդատա միւթէ-
մէքիւն իսիլէր (Յովէ. Ը. 45).
լաքին Քրիստոս՝ Կափառնայում
տա չօգ էյլէնտիյի իչիւն՝ կէօ-
րիւնիւր քի, Պետրոս էվինի օ-
րայա կէօչիւրտիւ։ Պու էվտէ՝ օր
իքի գարնտաշ շիւպհէսիզ՝ Քրիս-
տոսու չօգ քէրրէ միւսաֆիր գա-
պուլ էթմիյէր։ Ընուն՝ տիւնէա
իւղէրինտէ քէնտի էվի եօղուտու
(20նճի խանէնին շէրհինէ պադ),
վէ պիզիմ կէօքտէ էվիմիզ եօգ
տուր։ լաքին էյէր պիլ օնու պու-
րատա գապուլ էտէրսէք, օ տա-
խի պիզի օրատա գապուլ էտէ-
ճէք տիր։—Պայանասը։ Պուն-
տան էօյրէնիրիզ քի, էվլէնմէք՝
ֆազիլէթէ պիր էնկէլ տէյիլ
տիր. չիւնքի՝ Պետրոս Ադա-
եալըն պիր գարըսը վար իսի։
Ալ է պունու տա պիլիրիզ քի, օ-
պիր Ադաքեալարատան տախի պա-
զըլարընն գարըլարը վարըսը
(Ա Կորնթ. Թ. 5). վէ Թէվա-
րիխտէ՝ եիւրէյէ Թէսիր էտէր
պիր նագիլէթի պուլունուր քի,
Ղոմետիանոս Կայսէրին կիւն-
լէրինտէ պիր Հռոմա մէհբէմէ-

նը կէօրիւ քի՝ սըղմատան Թու-
Թուլուպ եաթմըշ իսի։

սինին տիվանընա Յակոբոս Ա-
ռաքեալն գարնտաշը Յուդա
Ադաքեալն իքի Թօրնունուն ի-
զար օլունտուգլայրընը պէյան է-
տէր։ Լվլէնմէք՝ Ամէն Ցէ-
լէանըն Թանըզմ էյլէսիյի էն
իլք գանունլարընն պիրի տիր.
հէմ Ամհարն պիր էմրի տիր քի,
իճրասը վաճիպ տիր. չիւն օ՝Թգ-
րիր էյլէսիի քի, էվլէնմէմէք էյի
տէյիլ տիր։ Ծննդ. Բ. 18։
Պէքեար գալմանընն էվլէնմէքտէն
խայրընը օլմադ իտտիա՝սընաա օ-
լանլար՝ քէնտիլէրին Ադարատը-
ճընընը Թահդիր էտէրլէր։ Ա
Տիմ. Գ. 2։ Դ. 3։ Ադբ. ԺԳ.
4։—Աքնմաան Ռոմոլոպ է-
մըշ էտի։ Ա՝արկոս տէյօր քի, օ-
նուն Հագգընտա անիտէ օնա խա-
պէր վէրտիլէր (Ա. 30)։ Պու-
կաս տէյօր քի, օնուն Հագգըն-
տա օնա եավկաւտըլար (Դ 38)։
Պունուն կիպի պիլիմ տախի
տօսմլարըմընդ վէ ագրապալա-
րըմընդ խասԹա օլտուգլարը վա-
գըԹ՝ տէր ա՝գապ Ֆէնտիմիղէ
խապէր վէրմէյիյիզ, վէ օնլարըն
Հագգընտա օնա եավկաւմալը-
յընդ։ Ընուդ՝ Հէքիմլէր հիչ
պիր շէյ էտէմէզլէր։ Պա՝ղը տէ-
ֆա՝ տէրիղ քի, կէօրիւնիւր քի
Հէքիմ խասԹալըղը անկլամատը։
Լաքին պէօյիւք Հէքիմ՝ տա-
յիմա անկար, վէ տայիմա գա-
սավէթ ու տէրտլէրիմիզտէ՝ պի-
զէ Թէսէլլի վէրէ պիլիր, վէ

Digitized by Google

15 Վ֊Է օնուն էլինէ ասգանաը, վէ սրթմա օնու պրագտը. վէ գալգըզ՝ օնլարա խըզմէթ Հատերիան։

16 Վ֊Է ախշամ օլունճա, օնա չօգ ճիննէք քիմսէյէր կէթիրտիէր. վէ օղ րուհլարը Հէման սէօզ իլէ չըգարտը, վէ Հէփ

խասթամըզա չինճա վէրմէյէ մուանախ կէօրմէտիյի վագըթտա պիլէ՝ պիզի Թէսէլլիսիզ գօմամաղա գատիր տիր։

15. Ընդ֊ն էլինէ փօփանթը։ Պունու՝ օնուն նապզընա պագմագ իչուն Է֊Թմէտի, իլլա՝ չինճա վէրէն գուվվէթի օնա քէնտինտէն կիթմիշ օլտուղունու կէօսթէրմէք իչուն էյլէտի։ Պապ Ը. 3։ թ. 20. 29։ ԹԳ. 36։ Ի. 34։ Ա֊րէ. Է. 33, 34։ Ը. 23։ Պ֊ռ. Ը. 54։ Յ֊Վ. թ. 6։ Ն֊այ. Զ. 7։ Պ֊ուկաս ԺԷ. 30 քի (Դ. 39), օ՝ սրթմայը ապտրտաը։ Ասրթմա չէտիտ իտի (Պ֊ռ. Դ. 38), վէ իՀԹիմալ քի՝ խասթա ա՝զիմ ԹէՀլիքէտէ իտի։ Վ֊Է Վ֊Իրիտոս՝ րուհսաԹըզ Հալճօտ ԹէՆպիհէ մուղայիր Հարաքէթի էտէն պիր գուլ կիպի ԹուԼթուշմուշ սրթմայա՝ օնու պուլյուրան պիր Լ֊ֆէնտի միսալի Թա՝զիր էյլէտի։ Ընդ ա՝յնի պունուն կիպի՝ սէրթ րիւզկիարտըը վէ տալղալարը վէ գուտուրմուշ չէյլէռնալարը տաԼի ազարտայըզ Թա՝զիր էյլէտի։ —Ալֆմա օնա պէթթը։ Ա֊արկա (Ա. 31) տէյօր քի, օնու "աէր ա՝գասը" սայը վէրտի։ Ա֊ի՝ճիղտէ՝ Թէզ վէ Թէքմիլ իտի։ Խասթա՝ անիտէ չինճա պուլաաա։ — Վ֊ա՝ԼէԷ՝ օնլարա

16 Վ֊Է ախշամ օլունճա, օնա չօգ ճիննէք քիմսէյէր կէթիրտիէր. վէ օղ րուհլարը Հէման սէօզ իլէ չըգարտը, վէ Հէփ

խասըէն էֆէնդի։ Եա՝նի Վ֊Իրիտոսա վէ օնուն պիլէսինճէ օլան տօսԼարընա խըզմէթի էտէրիտի։ Ընդ֊նուն խէլասա էֆտիյի քիմսէյէրէ՝ օնուն է֊օմիւր՝ սաղըզ՝ գուվվէթի՝ քէնտի լուֆֆ ու ինայէթինի վէ Ի֊ուհուննու վէրտիյի քիմսէյէրէ ֆարզ ատր քի, քէնտիլէրինի տէր ա՝գասը՝ Թէքմիլէն օնուն խըզմէթիյինէ վագֆ էֆտիհնէյէր։

16. Ի֊խշամ օլունճա։ Ն֊էՀհուտիլէրին ա՝տէթմինէ կէօրէ՝ շաքաթ՝ ճիւմա՝ կիւնիւ ախշամընտան պաշլայըպ՝ շաքաթի կիւնիւ ախշամընտա Թէքմիլ օլուրտաը։ Պ֊Լա. Ի֊Գ. 32։ Ա֊ռմէսին՝ Ի֊սմնաու՝ օղ կիւնտէ խասթաԼարընը տաղալմագա կէօթիւրմէյի՝ պիր իգԹիզալը վէ մէրհամէֆ ու տաստագա իշի օլտուղու Թագափրտէ՝ օնլարա եաստագ էֆմիշ տէյիլ իտի. լաքին իխԹիարլարընը տրփարրշլարը՝ օնու ճիճնուա՝Թէն էֆմիշիտի։ Պագ՝ Պապ ԺՐ. 1—12 շէրհինէ։ —Ընդ ըէթ ճիննէյ ւէմֆէլէր կէՆիլտէնէր։ Պ֊ետրոսուն գայնանասընըն տաղալմասը՝ Վ֊Իրիտոսուն եանընտա Թիւրլիու Թիւրլիու խասթալըգլարտան վէ մարդալարտան չօգ ա՝լիլ քիմսէյէր էֆԹիհտի։ Ա֊ռէ. Ը. 32—34։ Պ֊ռ. Դ. 40, 41։ Ընդ֊նլար

Digitized by Google

ի՛լևէթի օլանլարը սաղալթսը.
17 Ա՛ա քի Աստայի փէյղամ

պիլ թապի՛, ()՝ օ գալըսը սա-
ղալթսը, նի՞չիւն պէնի տէ սա-
ղալթմայաճագ. օ՝ գօնշուլարը-
մընտան պիրինին իմթիաը խը-
սըմընը սաղալթսը, նի՞չիւն պի-
զիմ տախի ա՛լել խըսըմ վէ
տօսթլարըմընը սաղալթմայաճագ
տըր տէյէրէք՝ ազ ղէման իչին-
տէ "պիւմիւն շէհիր գափու-
ձուն գօնիւնտէ ճէմ" օլմուշ ի-
տի"։ Մ՛ատ. Ա. 33։ Ա է սէն՝
էյ օգուլան՝ Փրիստոսուն կիւ-
նահ գէարլարը խէլսա էթիւթի-
նի իչի՞միզտին մի, վէ սէն տա-
խի օնտան իւէլսա ուլամմազմը-
սըն։ ()նուն՝ կիւնահտա զարդ
օլմուշ Ույորնթոլու լարը խէլսա
էյլէսիւթիի (Ա Կորնթ. Զ. 9–11)
իչինթաին, վէ սէնի տախի՝ օնա
կէլսէյին տուբէթտէ խէլսա էմ-
մէյէճէք մի։ Ձ՛ննէյ էնմէյէր
խատատունտա՝ Գատ Դ. 22
շէքհինէ պագ։ — Փ՛ռհլորը հա-
ման սօզ էյ ընթորը՝ Գատ
ԺԲ. 22։ Մ՛ատ. Ա. 2՝—27։
Ե. 8։ Թ. 24, 25։ Փրիստոս
Ույինտիմիզ շէյթանըն ա՛մէլ-
լէրինի հէլաք էլմէյէ՛յ վէ ե-
սիրլէրի դուրթարմազտա կէլտի։
Ա Յովհ. Գ. 8։ Կ՛ուրթ. Ժ. 38։
—Ա է հէյ Ի՛լէննէ՛ օլանլարը սա-
ղալթը։ ()նլարըն ճիւմլէսինէ՝
կէրէք իմթիաը վէ կէրէք կէնճ՝
կէրէք ղէնկին վէ կէրէք փու-
գարա՝ խասմալըգ ու մնարազ-
լարը հէր նէ գատար ֆէննա ի-

պէր վասիթասի իլէ տէհնիլէն
լէթքմիլ օլա, քի տէմիշ տիր.

տի իսկ տէ՝ հէվիսինէ շիմա
վէրտի։ Ույինահմիտի՝ քէն-
տի հօղուզունդուզունտան՝ եաման
վաղթըն ույդուն օյմատըղընտան՝
նա օձլարըն պահլըլ Ի՛մթիղատ-
լէրինտէն պիր շէյթա էյմէմտի.
իլլա կէմիրիլէն հէր պիր ճինն-
քու քիմսէյի քէնտի տէրտինտէն
խէլսա էյլէտի, վէ հէր պիր
խատաթայը սաղալթը։ Պու՝ ի-
քի շէյէ՝ նա՞նի պիր օնուն ալ-
լահանի էյլիքքըճանլըկինէ՝ վէ
պիր տէ օնուն Ա՛լլահ թարա-
փընտան կէօնանէրլըմիշ օլտու-
ղունա իսպահի տըր։

17 · Ո՛ւմ՝ ֆէյէ+լէրնիդէ է-ա-
ըէնէ ալըը, վէ իսպռնալըէ՛ըրմըէը
նէ+էլէնուէ։ Ույոյ. Ծգ. 4։ ()՝
էյհլէյէ չօգ տէֆթա՛ աճ՝ սուսուզ՝
հօղուզուն՝ ճանը տէրտ ու մի՛հ-
նէմիլէ տօղու. վէ գաստավէմիլի ի-
տի, լաքին քէնտի հալի վէ բա-
հաձը իչինն հիչ ասլա տիւ-
շինմէյէրէք չալըշըր իտի, վէ
պիղէ պէտէ՛լ պիղիմ հէմի գայ-
ղուլարըմընը՝ խասմալըղլարըմը-
ղը վէ կիւնահալարըմընտը քէնտի
իւղէյինէ նիհայէնիրսինի։ ()՝
պիղիմ կէրէք ճանլարըմընլ վէ
կէրէք Թէնէլէրիմիղ հագիքնտա
մէրհամէթի վէ չէֆագաձի իլէ
տօղու տուր։ ()՝ հէր պիր տէր-
տիմիզէ պիղէ տէյտուշ (Ա՛բբ.
Ե. 17, 18։ Դ. 15) տըր. վէ
պիղիմ տէյտ ու գաստավէմիլէ-
լիմիզի Թէնէքնէն՝ վէ հագիք ասի

Ո՛չ՝ ինչքերէրսիպէն է՝ եչէնէ ալ տը , վէ խասիաթըդ՝ արըմըզը Նիքէնտի ։

18 Ա՛է Յիսուս էթրաֆընտա

ընդարը քիւլիյէն տէֆ՝ ու ըէֆ՝ էթմէք խուսուսունտա ուչդուն թէտարիք կէօրմիւշ տիւր ։ Ո պունու՝ քէնտի թա՛լիմճարը՝ ի՛պրէթի՝ խասիաթըդ վագթընտա վէրտիյի թէսէլլիսի՝ վէ էօլիւմ վագթընտա իչտան էլլէտիյի գուվվէճէնտիրմէի իւմիտլէրի՝ վէ քէֆարէթի վասիթասի իլէ չէփի տէրտ ու գասավէճէրիմիզին սէպէպինի նա՛նի ՝ն՝ուռը պէրթարաֆ էթմէսի իլէ իչրա էտէր ։ Ա պէտ ։ Բ ։ 24 ։

18 ։ Ո՛ր էրդի էվ՝ էրըճ էօֆայա ՝ն՝էչէլէր ։ Ա՛ատագաթի կիւնէչէնին թէսէրրահը պիր մահալտէ ալըգօնմադը տէյիլ՝ իլլա պիւթիւն մէմլէքէթին էթրաֆընտա նա. յըլմադը տըրըլտ ։ Ո՛չինտիմէզին՝ գալապալըդը պու վէման պրագտըդը իչուն վէրտիյի սէպէպ հագդընտա՝ պագ Ա՛տէփ ։ Ա ։ 35—39, վէ Պ՛ոէ ։ Գ ։ 42, 43 ։ Ո՛աբնին Գ՛ուրթարըճըմըզըն՝ պա՛ղը տէֆա՝ գալապալըդլարը պրագմադ իչուն՝ պու վէրտիյի սէպէպտէն զայըի ա. խէր սէպէպլէրի տահի վարըդը ։ Ա՛ահմին էտէ պիլիրսիդ քի , պաղը տէֆա՝ օնլար օնուն նասիհաթլարընը գապուդ վէ հալմ վէ փայիտէսինի թահսիլ էտէ պիլէճէք միգտարի իչինի միշէր իտի ։ վէ պա՛ղը քէրըտ օնուն

էթրաֆընա չօգ թէնպէլլէր՝ օնունն նասիհաթլէրինտէն ասլա պիր փայիտէ թահսիլ էթմէյէնլէր՝ վէ պիր չօգ ագըլլարը օդ տէրէճէ տիւնեամվի վէ ամէդ ու Հարաքէթլէրի ոչդունսուդ քիմսէլէր թէտիլանըըլար իտի քի , Հէր վէճհիլէ օնու աէվլէթի ու զապիթան թարաֆընտան պիր սըդընէթըյա օղրատաճաղլարընա շիւպհէ դալմադըը ։ Պաղ ԹԴ ։ 36 շէրհինէ պագ ։ Յ՝ե ։ Զ ։ 15, 26 ։ — Ո՛չ. ՚ի՛ էօֆայա ։ Ո՛րիտտոս Ո՛փէնտիմիդ շիմոն Կափառնայումտա՝ Գ՛ափէրնա տէնիլինին ևրըտըդ պադը թարաֆընտա օղուդ՝ օդ տէնիլին կիւնտօղտուս թարաֆընտա օլան Գ՛ևրդեսթէրը տիյարընա կէչէճէյիտի ։ Կափառնայումուն Էհալիսի Ո՛փէնտիմին մի՛ճիդպաթլարընտան վէ նասիհաթլարընտան պիր չօգ փայիտէ թահսիլ էմմէտիքլերինէ՝ Պաղ ԹՒ ։ 23, 24տէ քիփայէթ միգտարի իսպաթլըմըզ վար ։

19 ։ Ո՛բաշնէ ։ Պաղ Պաղ Բ ։ 4 շէրհինէ ։ — Ո՛չրաշնա կէչէչ՛ի ։ Ո՛նատ՝ քէնտի թահսիլ՝ թը հիւքմիւնտէն զանն էտէր քի , Հէր շէյէ մուգէմէտիր տիր ։ լաքին Ո՛լահ թարաֆընտան էզըլէնմիշ օլան քիմսէ՝ պիլիր վէ

Digitized by Google

հեր նէրսէյէ կիտէրսէն, արտրնաճա կէղէճէյիմ։

20 Ալ է Յիսուս օնա տէտի. Ամէն ամէն ձեզի կ՚ըսեմ, Մարդոյ Որդին ինչերի՝ վէ կէօ-

---

գալպինտէ տույար քի, օնու գուվվէթլէնտիրէն Քրիստոսուն վասիթասի իլէ օլմատըդճա՝ քէնտիլիյինտէն հիչ պիր շէյ կէտմէզ։ Քրիստոսուն արտընճա կիլմէմէք՝ պէօյիւք պիր շէյ տիր։ Ուհանի օլմատըդճա՝ վէ նօգարըտան նարտըմը օլմատըդճա՝ օնու քիմ կէտ պիլիր։ Պ՚ուկ. ԹԳ. 25—27. 33։ ԻՌ. 33, 34։ Եոէլ. ԹԳ. 36—38։ Նչպու նարզճընըն իգրարլարը էյի իտի. լաքին Նչխնամիպլին ճէվապընտան անկլարըլ քի, օնուն մէմիւլ էթտիյի շէյլէր՝ տիւնեավի օլմայը իտի։ Ա՝ Քրիստոսուն միւ՝ճիզաթլարընը կէօրտիւ, վէ նասիհաթլարընը տինկլէտի. վէ զանն էթտի քի, օնուն արտընճա կիլմէկլիյէ պիր տիւնեավի մէնփաա՝թ թահսիլ կէտ պիլիր։ Ա՝կսէյա՝ իսասըն լըգլարընտան սաղլան քիմսէ կէլտէն մալ ու ղանիմէթ գալա՝նա պիլիր. նահոտ էյէր Յիսուս՝ փիլ վագի՝ պէքլէնիլէն Ա՝նսխա վէ Իսրայէլին փատիշահը չըգարսա, օ՝ օնուն փատիշահընը վէզիրլի նա պաշ վէքիլի օլմազա՝ օնուն օնիքի ճահիլ պալըգճը շայիրտըլըմտէն տահա միւնասիպ օլաճագ։ Պ՚ունուն իչինօ քէնտինի պու նէնի հարաքէթլին պաշընա գօմազա իսթէքիրսի. վէ հիչ շիւպհէսի ճօղուտու քի, էյէր քէնտինի պու

20 ի է Յիսուս օնա տէտի. Ամէն ամէն ձեզի կ՚ըսեմ, Մարդոյ Որդին ինչերի՝ վէ կէօ-

---

ֆըրգայա սունարսա, շազըրգ իլէ գապուլ օլունաճագ տըր։

20. Ամէնէնէրէն ինչերի՝ վէ կէօյէն գօնշուլըճըն նօվալտը։ Նչխնամիզ ճէվապընտա՝ քէնտի փագիրլիկլերի Թագրիր էյլէյիպ՝ օլ մէհանէտ խըրսը իլէ նիւրէյի տօլու Թամա՝քեար տիւնեավի նազըճլընըն իւմիտլերինին ճիւմլէսինի պիրտէն հավայա սավուրտու։ Ա տէյօր քի, Թիլքիչէրլին վէ գուշլարըն պիլէ պիր բահաթլանաճագ մահալլերի վար, լաքին քէնտինին նօգ տուր։ Ա՝ քէնտի տիւնեավի նասընտա պիր նապանճը տըր։ Ա՝նուն՝ քէնտի Թէվաքո՝սինէ իհսան էտճէք տիւնեավի ի՝վազլէր՝ պու ճիհանըն մանտուպլաըը նօգ տուր։ Ա՝ պիր այագ Թօփրագա՝ պիր Թէք էվճ՝ պիր պաշ հայվանա պիլէ մալընը վէ հուԹէսալըճ տէյիլ տիր. վէ իւղէրինէ պաշընը գօմագ իչինն պիր եաստըղը պիլէ նօգ տուր։ Ա՝նուն օլ իչինէ տօղտուղու ախընը՝ հայվանլարըն տըր։ Ա՝նուն պինտիյի կէմի՝ պիր քէրէ բաքիպ օլտուղու մ՚ըբէպ՝ օլ իչինտէ Պահէքի նէտիյի օտա վէ օլ իչինտէ կէօմիւլտիւյիւ մէզար պիլէ ախէր քիմսէլէրին իտիլէր։ Ինճիլի՝ տէյիլ սալԹ պիր տիւնեավի ի՝վազ իւմիտ էթմէյէրէք գապուլ էթմէյէ՝ իլլա օնուն խաթըր իչինն տիւն-

Digitized by Google

յիւն գուշլարընըն նուվալարը

նանըն պիղէ սունտուղու հէր կէսնա մէնֆաաթըը թէլթ էմ-մէյէ հալըր օլմալըյըղ։ Պիղ Կուրթալըըճըյը՝ օնուն իչուն ֆուգարալըղա վէ տէրտ ու մշաղաթա կիրիֆմաթ օլսադ վէ էղիյէթ չէքսէք պիլէ՝ սէվմէլի, վէ արգասընճա վարմալըյըղ. չիւն քի օ՝ պունա հէր վէճհիլէ լայըգ տըր։

Այ օգույան՝ սէն Ալլահտան գօրգան պիր ֆագիր քիմսէ՞մի-սին. փէք կիւզէլ, իմտի սէն՝ Մապպ Յիսուսա պու գատար նագրըն պէնկլէֆիյինտէն նէ՞ա-զիմ թէսէլլի լաֆոհոլ էտէպի-լիրսին։ Յուդարատան օլմագ՝ Իլթիպարա դիւլ պիր շէյ տէյիլ տիր։ Ալլահընն սէվկիւլիու Օղ-լու՝ ֆագիր իտի։ Այէր սէնի Նարատան՝ սէնին հիսսէնի ֆու-գարանըն իչինէ աշմադա միւ-նասիպ կէօրտիւ իսէ, էյէր օ պիր խոսֆալըգ նա պիր պէլա իլէ սէնին էմլյինին մէյվէլէրինի մահվ էտէրսէ, էյէր օ սէնի՝ էրթի վէ գապա Է՛սվապլար իլէ կիյինտիրիյօր իսէ, վէ էյէր օ՝ րիւզկեարլըա։ սէնին էվերածը աչըգ վէ րահաթլըգ վէրմէղ է-վինէ չարփմաղա րուհսատի վէ-րիյօր իսէ, նասիհաթ կէմիր քի, ինսան ճինսինին Կուրթա-ըրճըսը տաճի օ նօլտան կէչտի, վէ օնա պէնկլէմէսի՝ Իմիպարէ զիւլ տէյիլ տիր։—Ամէն Օղլու։ Այֆէնտիմիզ քէնտի հագգընտա սէօյլէտիյի վագըթ՝ սայգի տա-

վար, լաքին տահէմ Օղլունուն՝

յիմա քէնտինի Այտէմ Օղլու թէսմիյէ էտէր։ Պու ի՛ւնվան՝ տէօրթ Անճիլլերտէ 61 քէրրէ զիքըր օլունույօր. վէ պունլարընն հէր պիրինտէ Այֆէնտիմիզինն քէնտիսինտէն գուլլանըլըյօր, վէ ահէր հիչ պիր քիմսէտէն գուլլանըլըտըղը նօգ տուր։ Ա՛ն պիւմիւն Այէնի Ա՛հտատ՝ ահէր քիմսէյէտսէն Այֆէնտիմիզէ պու ի՛ւնվան՝ սագի իւչ քէրրէ վէ-րիլիյօր։ Կորթ. Է. 56։ Յայտ. Ա. 13։ ԺԴ. 14։ Ամէրիքէր-տէն օնա պու գատար չօգ քէր-րէ վէրիլէն Ալլահըն Օղլու ի՛ւնվանի՛ օնուն Ալլահ իլէ ա՛-լագասընը վէ իչհադլըղընը վէ պիր օլմասընը պէչան էտէր։ Ա՛ն քէնտինտէն պու գատար չօգ քէրրէ գուլլանըլան Ատէմ Օղ-լու թա՛պիլի՛ օնուն կիպի ինսան ճինսի իլէ օլան ա՛լագահ մահ-սուսէսինի պէչան էտէր։ Պու՝ օնուն սահիհան ինսան օլուպ պիրլիմ էն էտնա ահվալինիզէ էնէրգէ՝ քէնտինի պիր ալչագ հալէ կիրիֆմաթ էմմէյէ թէ-նէղզիւլինի պէչան էտէր։ Ա-ռայ. ԺԳ. 2, 3։ Ա-ղմ. Ը. 4, 5։ Խ. 17։ Տիդոսի մահսուսէ-յէ չայէսէնէ պիր հալ տըր քի, մուպարէք Այֆէնտիմիզ՝ քէնտի-նին ա՛զամէթինի՝ Ալլահ եա-գըն օլմասընը պէչան էտէն թա՛-պիրի գուլլանմըշ տըր։ Պու

Digitized by Google

պաշտօնը տայսյաճագ Եկրի Հօգ տուր ։

վեճհիլե օ՝ պիղե օլան՝ քէմի-
յիմիշտեն քէմիք վե էթիմիշ-
տեն էթ կիպի՝ ա՛լաւասընը՝ պի-
ղե օլան պէօյիւք մուհապպէթ
ու տօսթլուղունու՝ վե պիղիմ
ճինսիմիշին էն էյի մէնշաա՛թ-
լէրինե քէնտինի վապ էթմէ-
յե իսթէմէյինի իլհամ կտէր ։
Ճաֆիգաթ՝ կէօրիւնիւր՝ քի, օ՝
պիղե քէնտի Ղուլտըրնա իս-
պաթլէր կէօսթէրիլմէքտէն՝ ին-
սանլըղընա իսպաթլէր կէօսթէր-
մէյինե տահա չօգ ղիյասէթ տիգ-
գաթ էթմէքտէ իսի, շէյլէրի՛
օնա գօրդուսուղ նաղլաշա պի-
լէլիմ՝, վե օնուն շէֆաա՛թճընը-
ղընը վե միանձլըղընը՝ միւմքիւ-
նի մէթմէկե ա՛զիմ ի՛թիմատ ի-
լե գուլլանալըմ ։ Եբր . Ե . 11—
18 ։ Դ . 15, 16 ։ Ա՛ոթ . ծԳ . 24
վէ ծԳ . 23 շէրհինե պագ ։

21 . Հ՚աէրթէլէյնէն պիր պաշ-
ընի ։ Վհանաթիպ՝ Վհրիստոսա
կէլմէկէ քէնտիլիյինտէն վար-
տըղը զէման (խանե 19)՝ օնուն
խօշնուտուղուլա գապուղ օլուն-
մատըղը՝ պա՛զըտրնա ա՛ճայիպ
կէօրիւնէ պիլիր . զիրա Իսահին
օլունա պիլիր քի, օնուն կիպի
պիր թէք լոճա՝ հէր նէ մաս-
լահաթա օլուրսա օլսուն՝ նէյէ
նէյէ պալըդճըլարտան չօգ ղի-
յասէթ ի՛թիպար կէթիրէ պիլիր ։
Հ՚աքին Վհրիստոս՝ հիչ խիր քիմ-
սեյի քէնտինէ շայիրտ գապուղ
էթմէղ քի, օ՝ օթուրուպ եվ-
վէլա մասարուֆու հիսապ էթ-

21 Վ՚է շայիրտէրինտէն պիր
ղայրիսի օնա տէտի . Նա՛ Ռապպ՝

մէղ , վէ օնուն խաթըր իչին
հէր պիր տիւնեաֆի մէնֆաա՛թը
թէկըք էթմէկէ խոթէմէղ ։ Հ՚շ-
պու 21 ինճի խանէտէ՝ պիղե օպի-
րինտէն ֆարդը մէշրէպտե պիր
ատէմ կէօսթէրիլիյօր . պիր ա-
տէմ քի՝ գուվվէթի վե ճէհա-
լէթէ մուհթաճ իսի ։ Ո՝ հա-
լա Վհրիստոսուն ԼԱեվսպի՛սին-
տէն վէ պիր սահիհ շայիրտի ի-
սի . լաքին օնուն՝ իչէրիյէ վար-
մադա զօրլանմադա՝ վէ տահա
գավվի վէ սապիթի օլունմադա ի՛ն-
թիխաճը վայըրը ։ Գ՚ուկաս թ .
39 , 60ան կէօրինիւր քի ,
Վհրիստոս օնու քէնտի խըզմէ-
թինէ գուլլանմադա՝ վէ օնու
Լինճիլի վա՛ղ էթմէյէ կէօնտեր-
մէյէ մէրամ էթմի ։ Գ՚ատիթ
տիր քի , պու՝ Գ՚ուկաս ճ . 1—
20 յէտէք զիքր օլունան Եկեմ-
միշլէրին պիրի իսի ։ — Պահա
Ն՚ըն ՚ի՛ն ։ Ո՝նուն սէօյլէտի-
յինտէն պու անկլաշըլըր քի ,
օնուն պապասը Հալա էօլմիշ-
իսի, վէ օ՝ իսթէրսի քի , սաղի
վարդը՝ օնուն կէօմիւլմէսի խըզ-
մէթինէ պուլունսուն ։ Հ՚աքին
էյէր պապասը էօլմիյօր՝ նախօտ
Հալա էօլմիշ իսի խոչ , օնու՝
կէօրինտուկլէնէ կէօրէ պու գա-
տար սէվկին օղլու՝ գալապալը-
ղըն արասընտա պուլունաճաղը-
նա պէտէղ էվճե օլմալը տէյիլ-
մի իսի ։ Վ՚է Վհրիստոսու՝ պա-
պասընը տիրիլմէյէ՝ նա Հիչ
տէյիլ իսէ ճէհաղլէտե պուլուն-

Digitized by Google

պանա ի՝ զն վէր, Եվվէլա կիտիպ՝ պապամը կէօմէյիմ։

մաղա տա՝վէմ էթմէ՞զմի իտի։ Ամտի կէօրիւնիւր քի, մատտէ՝ նին թապիա՝թընա տահա միւ՝ նասիպ թահմին էտինճէ, օնուն է՝օղիւրիւ պունուն կիպի պիր շէյ օլմալը սըր։ Ա՝էսէլա՝ պէ՝նիմ պապամ իլութիար տըր. պէնի պրագ քի, օնուն եանընտա տուրուպ՝ օնուն համճէթլէ՝ րինէ խըզմէթ էտէյիմ։ Ը՝ պու ճէնի թա՝լիմաթէ զը՛տ ըրը, պէ՝նի՝ օնուն տէլլալը օլմաղըա՝ օղ իլութիարըն դատավէթէ զարգ օ՝ղուպ է՝օմրիւնիւն կիւնէլէրինի գըստալթմաղա սէպէպ էվթիր՝ մէ։ Ը՝ աղ վագթըն իչինտէ էօղիւր կիտէր. վէ օ զէմանն ուիս՝ թիւն պիւթիւնէ սէնին խըղմէ՝ թինէ եատփը շմազա հիչ պիր էն՝ կէվիմ գալմազ։ Ասնան գըռմը տայիմա պունուն կիպի է՝օղիւր՝ լէր տիլէրլէր։ Պիրի տէր քի, Եվվէլա շու իշի պիմիրէյիմ, եա շու միւլքիւ էլէ կէմիրէյիմ. Թպիրի տէր քի, Եվվէլա շու զըտա տուրան տտէմտէն գուրթուլա՝ յըմ. վէ պիր ախէրի տէր քի, Եվվէլա շու տտէմ մանսուպտան չըգարը՝ եա էօլսիւն՝ եախօտ քէնտիսի Ա՝րխսթիան օլսուն, վէ օզէման պէն տէ մէյտանա չը՝ գըպ Ա՝պապրն թարաֆընտան օլսուղումու ճէսարէթի իլէ աշի՝ քեար կտերիմ։ Ձաքին իշպու "Եվվէլա" պիր շէյ էթմէք՝ նէ՝ չէ նէչէ պինլէրճէ քիմսէլէրին հէլաքինէ պայիս օլմուշ տուր։

22 Ա՝յմա Յիսուս օնա տէտի. Ա՝յտը՛մ՚ճա կէլ, վէ էօլիւլէրի

Ա՝յէր պիղնմ պու կիւն Ա՝րխտտոա վարմատըղըմըզ իչիւն պիր է՝օպիւրիւմիւզ վէր իսէ, գօրգաւլուր քի՝ աղըմըզտա պիր է՝օղիւր իլէ էօլէճէյիզ։

22. Ա՝յտը՛մ՚ճա կէլ։ Պապ Գ 18—22։ Թ. 9։ Յովէ. Ա. 44 պագ. վէ պու խանէլէրտէ ղիբր օլունան շայիրտլէր՝ Ա՝րխտտսուն արտրնճա վարմաղա տա՝վէթ օլունտուգլարը զէման, Ա՝ագթըմըզ եօգ տուր, Եվվէլա պապամըզը կէօմէյիմ միսիլիւ է՝օղիւրլէր տիլէմէտիլէր, իլա օնլար պիրտէն պապալարընը՝ աղլարընը վէ գայրգլարընը պըրագտըլար, վէ անիտէ օնուն արտընճա կիթտիլէր։ — Ա՝յէ՛ւ՛ւէ պտէ էյ էնոյ էօլ՛ւէլէրնէ կէօմէլէր։ Ակ էօլիւլէր լուղէթի՝ խաթիա՛րե իլէ գուլլանըլմըշ տըր (Ղուէ՛. ժե. 32։ Ա՝ֆէս. Բ. 1. 5։ Ե. 14։ Կող. Բ. 13։ Ա Տի՛մ. Ե. 6 կիպի), վէ սօնկրաքի էօլիւլէր լուղէթի ասըլ մա՛նասը իլէ գուլլանըլմըշ տըր։ Գուրթարըճմընը պու ատէմտէ՝ օնու թա՛յին էյլէտիի խըղմէթտէն պիր չէքինմէք քէշֆ էյլէտի, քի պու՝ օնուն պապասընը կէօմէմէյ կիտիպ քէնտինին տիւնեավի ագրապասը իլէ գօնուշմասը իլէ արթաճաղըտը։ Ը՝նալ՝ օնու զէվքէ ալաճագլարըտը. եախօտ օնուն թուրթատուղու եօլա զըտա տուրաճագլարըտը. եա հիչ տէյիլ իսէ՝ օնուն թէզ

Digitized by Google

պրակ քի՝ քենտի էօլիւլէրինի կէօմլէր ։

23 Ա֊է օ՝ գայըղա կիրին֊ճէ , շայիրտլէրի օնուն արտընճա

կէրի Ա֊րիստոսա վարմաղա գար֊շը՝ քենտինին փամիլեասընա օ֊լան մէշագգաղը պիր կէօրիւ֊նիւր միւնասիպ սէպէպ սունա֊ճագլարըտը ։ Ա֊մմի ճէնաղէյի կէօմլէք խըղմէթի՝ կէրէք հա֊ղըրտա՝ վէ կէրէք կէլէճէք պէ֊մանտ իմքա օլունաճագ պիր վազդուա՛թ օլսա ըտը պիլէ՝ Ա֊րիստոս Ա֊փէնտիմիզ օնա էմր էյլէտի քի , մասլահաթը օնա֊րա պլագսըն ։ Ա֊նլար՝ էօլիւ֊յիւ կէօմմէյէ իդթիհատ էտէն լէ֊վաղմաթը թէէտարլքինի կէօ֊րէպկիրլէրլէրտի , վէ կէօրէճէք֊լէր իսի . չիւն քի պու միսկի֊լիւ մատտէլէրտե՝ օնլար հաշար֊լար իսի ։ Ա֊քրին կիւնահ֊տա էօլմիւշ օլտուղլարը իչիւն Ա֊րիստոսուն իչինտէն հարդ էթ֊մէդիլէր իսի , վէ օնուն փատի֊շահլըղընըն չինէ պիր րուհանի խըզմլէթինտե իչէ եարամալը֊լարըտը ։ Ա֊նուն տա՛վէթ օ֊լունտուղա՝ վէ Ա֊լլահըն լուրթ֊փու օնու հալըրլամատա իսկի խըզմլէթ՝ հէր պիր տիւնեափ խըզմլէթտէն ճուհիմ վէ ա՛զիմ իսի . վէ օ՝ քենտի ա՛գրատա֊սընը էն նիւրէյի ճէլդ էտէր վէ միհնէթլի վազըրտա պիլէ թէրբ էթմէյէ իսթիքլի օլմալը տըր ։ Ա՝ Ա֊րիստոստան տա՛վէթ օ֊լունտուղ , վէ էթ հէմ գան իլէ միւշավէրէ (Ղուղ . Ե . 16) էթ֊մէլի տէյիլ տիր . հէմ ա՛զիդ խըզմէթլէյտէ դուլլանըլմաղա

միւնասիպ օլմայան քիմսէլէրտէն իճրա օլունա պիլէն շէյլէր՝ օ֊նու անի վահիտե Ա֊րիստոսա իթաա՛թ էթմէքտէն քենտինի կէրի թուէթմաղա պրագմալը տէ֊յիլ տիր ։ Ա֊յէրչի աճալարա ի՛ղղէթ ու իգրամ էթմէք՝ տէրտ ու մէշագգաթտե օնլարա միւ֊րիվվէթ կէօսթէրմէք՝ վէ էօլ֊տիւքլէրի վազըթ օնլարա միւ֊նասիպ րաղպէթ իշղար էթմէք էվլատլարա ֆարիզէի զիմմէթի֊տէն իսէտե , պու ճիւմլէ իլէ՝ տօսթ ու ագրապայէ՝ րահաթա՝ վէ է՛օմիւրե պիլէ պագմագ Ա֊նճիլէ րուսպարէն սօնկրաքի շէյ֊լէր օլմալը տըր ։ Գիզ պուն֊լարըն ճիւմլէսինի՝ Ա֊լլահ պիզ֊տէն թալապ էյլէտիյի զիման՝ Ա֊բրահամ քենտի օղլունու էյ֊լէտիյի կիպի՝ գուրպան սունմա֊ղա հալըր օլմալըյըզ ։ Պագ՝ Ծննդ . իԲ . 1—12 ։ Գ Եփ . իԱ . 11 , 12 ։ Ամոս Զ . 6 , 7 ։ Բ Օրին . Լգ . 9 ։ Ա՛որ . ծ . 37 ։ Գ Սամ . ծԳ . 26 ։

23 ։ Գայըղա էէրինճէ ։ Պագ՝ Ա՛որ . Դ . 36 ։ Գ Սամ . Ը . 22 ։ — Ճ֊այէրտէյէն ծնած աթքընճա վարըալար ։ Ն֊ալընըզ օն իքիլէր տէյիլ՝ իլա տահա չօգ քիմսէ֊լէր տաիսի . պէրա՝ Ա՛որ . Դ . 36 տան հօյսէնիրիզ քի՝ օլ գըյըլ֊տան օնուն գայըղընտան մա՛տա՝ պաշգա գայըղլար տաիսի աչըլ֊տըլար ։ Ամանպիլիրիզ քի , պուն տան ագտէսքի իքի խանէ֊

վարտըլար ։

24 Ա՛Հ ԻՇԽԻ ՏԷՆԻՂՏԷ ՊԷՕ-ՅԻՒԸ ՓՈՒԲԹՈՒՆԱ ՕԼՈՒՏ, ՀԷՕՂԼԷ ՔԻ՝ ԳԱՅԼԳ ՏԱԼՂԱԼԱՐՏԱՆ ԷՕՐ-

ԼԷՐԱՀ ՂԼՔՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ԼԷՆԻ ՎԱ՛ՂՃԸ՝ ՕՆԼԱՐՐՆ ՊԻՐԻՆՏԷ ԻՄԻ ։

24. ՊԷՕՂԼ-Ի ՓՈՒԲԼՈՒՆԱ ։ ՊՈՒ ՏԷՆԻՂԻՆ ԷԹՐԱՔԸ՝ ԼԻՒՔՍԷՔ ՏԱՂԱՐ ՏՐԸ, ՎՔ ՕՆՏԱ ԱՒՀԱՆՈՒԸ ՓՈՒԲԹՈՒՆԱԼԱՐ ՎԱԳԻ՛ ՕԼՈՒՐ ։ ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԸՐՄԱՂԸ՝ ՊՈՒ ՏԷՆԻՂԻՆ ԼԸԼՏՐԱ ՏՕՂՐՈՒ ՈՒՃՆՏԱՆ ԳԸՊՂԷՀ ՏՕՂՐՈՒ ՈՒՃՆԱ ՊԱՇՏԱՆ ՊԱՇԱ ՊԻՐ ՀԵՏԱ ԱԳՐՆԵԼԸ ԻՂԷ ԱԳԱՐ. ՎՔ ԲԻՂԿԱՐ ՊՈՒ ԱԳՐՆԵԼՅԱ ԳԱՐՇ ԷՏԻՀԻ ՎԱԳՐԻ՛ ՏԷՆԻՂ ԳԱՊԱՐԸՊ ՊԷՕՂԻՒԸ ՏԱՂՂԱԼԱՐ ՕԼՈՒՐ ։ ՊՈՒ ՏԷՆԻՂԻՆ ԽՈՒՍՈՒՍՈՒՆԱՏ ՏԱՀԱ ԹԷՔՄԻԼ ՊԻՐ ԹԱ՛ՐԻՔ ԻՀԻՆ՝ ՊԱԳ ՊԱՊ Դ. 18 ՀԵՐՀԻՆԷ ։ — ՎՈՅԸՔ ՓՈԼՅԱ-ԸՂԴՈՆ ԷՕՂՈՒՔ-ԼԷ-Ը ԻՄԻ ։ ՅՈՒՐԹՈՒՆԱ ՓԷՔ ՊԷՕՂԻՒԸ ԻՄԻ, ՏԱՂՂԱԼԱՐ՝ ՏԱՂԱՐ ԿԻՊԻ ԿԷՂԻՐԷՐ ԻՄԻ, ԳԱՅԼԳ՝ ՀԷՄԱՆ ՏԷՆԻՂԻՆ ՏԻՊԻՆԷ ՊԱՀԱՃԱԳ ԿԻՊԻ ԿԷՕՐԻՆԻՒՐԻՄԻ, ՎՔ ՄՂԻՍԱՀԱՐԱ ՈՒ ԹԷՂԼՔԷ ՂԱՅԹԷ ՊԷՕՂԻՒԸ ԻՄԻ ։ ՆԷՄԼԷՐ ԻՂԷ ՏԷՆԻՒԼԷ ԷՆԷՆԼԷՐ (ՍԱՂ. ՃԷ. 23)՝ ԻՍԱԹՂԱՐՔՆԱ ԿԷԹԻՐՍԻՆԼԷՐ ՔԻ, ՎՐԻՍՏՈՍ Յ-ՓԷՆՏԻՄԻՂ ՏԱՒԻՆ ՓԱՅԼԷ ԷՂԼԷՏԻ, ՎՔ Օ՝ ՏԷՆԻՒԼԻՆ ՀԷՒ ԹԷՂԼՔԷ-ԼԷՐԻՆԻ ՊԼԻՂԻՐ ։ Ա՛Հ ՀԷՒ ՎՐԻՍՏՈՍ ԻՂԷ ՏԷՆԻՂՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆԼԱՐ՝ ՊՈՒ ՓԻՆԱՏԱՏ ՏԷՅԻԼ ԼԻՄԱՆԼՈՒՂԼԱՐ՝ ԻՂԼԱ ՓՈՒԲԹՈՒՆԱԼԱՐ ՊԷՔՂԷՏԻՆ-

ԹԻՒԼԻՒՐ ԻՄԻ, ԼԱՔԻՆ ՔԷՆԱՓԻՍ ՈՒՅՈՒՐ ԻՄԻ ։

25 Ա՛Հ ՀԱՅԻՐՍՏԼԷՐԻ ԵԱՆԸՆԱ ԿԷԼԻՍ՝ ՅԱ՛Հ ՅԱՊՊ՝ ՊԻ-

ԼԷՐ ։ — ՎՐԷՆՈՒԷ ՈՒՅՈՒՐ ԻՄԻ ։ Օ ԼՕՐՈՒԼՄՈՒՇՈՒՏՈՒ, ՎՔ ԼՕՐՂՈՒՆԼՈՒԳ ԱԼՄԱՂԱ ԻՀԹԻԱՃՐ ՎԱՐԸՐ ։ Օ՛Լ ՏԷՆԻՍԼՏԷ՝ ԿԷՄՐԼԷՐ ԵՕՂՈՒՏՈՒ. ՎՔ ԻՀԹԻՄԱԼ ՔԻ՝ ՊՈՒ ՊԻՐ ՊԱԼՂԳՃՐ ԳԱՅՐՂԸ ԻՄԻ. ՎՔ ՊՈՒ՝ ՈՒՅՈՒՄՂԱՂ ՀԷՐ ՆԷ ԳԱՏԱՐ ԼԱՀԱԹՍԸՂ ՊԻՐ ՄՆԱՂ ԻՄԻ ԻՍԷ ՏԷ, Օ՝ ՏԷՕՂԷՔՍԻՔ ՎՔ ՊԱՇԸ ԱԼԹՂՆՏԱ ՊԻՐ ՊԱԼՂԳՃՐ ԳԱՅՐՂՆՏԱ ՊՈՒԼՈՒՆԱ ՊԻԼԷՆ ՊԻՐ ԵԱՍՏՂԳ ԻՂԷ ՈՒՅՈՒՐՍՏՈՒ ։ Ա՛ՒՔ. Դ. 38 ։ Օ՝ ՀԷՐ ՆԷ ԳԱՏԱՐ Ա՛ԼԼԱՀ ԻՄԻ ԻՍԷՏԷ՝ ԻՆՍԱՆ ՏԱՒԻՄ ԻՄԻ. ՎՔ ԻՆՍԱՆԸՆ ԹԱՊԻԱ՛ԹԸ ԼԱՀԱԹԼՐՂԱ՝ ԹԱԱ՛ՄՄ՝ ՈՒՅԴՈՒՅԱ ՎՔ ՊՈՒՆՈՒՆ ԿԻՊԻ ԱՒՍԷՐ ՀԵՅԼԷՐԷ ՄՈՒՀԹԱՃ ՏՐԸ ։ ՊՈՒՆԼԱՐ ՕԼՄԱՏՐԳՃԱ՝ ԻՆՍԱՆ ԼԱՇԱՅԱՄՂ, ՄԵՅԵՐ ՔԻ՝ ՊԻՐ ՄԻԱ՛ՃԻԼԱԹ ԻՂԷ ՕԼՈՒՆ. ՎՐԻՍՏՈՍ Յ-ՓԷՆՏԻՄԻՂԻՆ ԽՈՒՍՈՒՍՈՒՆԱՏ ՏԱՒԻՄ ՊԷՕՂԼԷ ՏԻՐ, ԼՕՂԻՍԷ՝ ՕՆՈՒՆ ԱԼՏՐՂԸ ՊԻՂԻՄ ԹԱՊԻԱ՛ԹԵՄՂԼ ՏԷՅԻԼ ԻՄԻ. ՀԻՆՔՈՒ ՊԻՂԻՄ ԹԱՊԻԱ՛ԹԵՄՂԼԱ ՊՈՒՆԼԱՐՐՆ ՃԻՄՂԷՒԻ ՀԷՐ ՎԷՃՀԻԼԷ ԻԳԼԻՂԱԼԸ ՏՐՂԼԱՐ ։

25. ՊԻՂԼ Գ-ՈՒՐՆԵՐ ։ Շ՛ԱՅԻՐՍՏԼԷՐ՝ ԷՅԵՐՀԻ ՕՆԼԱՐՐՆ ՊԱ՛ՂԸՍՐ ՊԱԼՂԳՃՐ ՕԼՈՒՊ ԷՔՍԷՐԻ ՎԱԳՐԼԱՐՐՆՐ ՏԷՆԻՍ ԻՒՂԷՐԻՆՏԷ ՀԷՀԻՄԻՂ ԱՏԷՄՂԵՐ ԻՄԻՂԵՐ ԻՍԷ ՏԷ, ՂԱՅԷՀԼԷ ԳՕՐԳՏՈՒՂԱՐ ։ ՕՆԼԱՐ՝ ՕՆՏԱՆ ԷՎՎԷՂ ՊՈՒՆՈՒՆ ԿԻՍԻ

Digitized by Google

ղի գուրթար , հելաք օլույօրուզ տէյէրէք՝ ննու ույանտըրտըլար ։

պէր փուրթունա կէօբտիւքլէրի նօղուտու ։ ()նլար Յրիստոս կէլտիլէր, ննու ույանտըրտըլար, ննու չալըրտըլար , ննա եալվարտըլար . ննա՝ պիզի գուրթար, պիզ քէնտիմիզի գուրթարամազ իզ , հելաք օլույօրուզ տէյիւ փէրեատ էթտիլէր ։ պունուն կիպի չօգ քէրրէ կէօբրինիւր քի , կիւնահլարըմըզ վէ տէրտլէրիմիզ պիզի սըգընթըլա սալարլար , վէ եիւրէյիմիզի գասավէթ իլէ տօլտուրուրլար . վէ պիզի նալընըզ գուրթարա պիլէն Յրիստոս տուր ։ պիզիմ միհնէթլէրիմիզտէն թահսիլ էտէճէյիմիզ պիր փայտա պու տուր քի , քէնտիմիզին զահի՝ֆլիք ու պիչարէլիյիմիզի՝ վէ Յրիստոսուն գուվվէթ ու գուտրէթինի էյլրէնէլիմ ։ Յման իլէ պիզ օնա նագլաշըրըզ . վէ տուա՝ իլէ ննու ույանտըրըրըզ ։ ()նսուզ՝ պիզտէ հէր պիր էյի ալան շէյ հելաք օլուր ։ ()նսուզ՝ հէր տագիդա շիւպհէսիզ հելաք օլմազ թէհլիքէսինտէ իզ ։ ()նսուզ՝ տէրտ ու միհնէթին տալըալարը՝ վէ թարտ ու գովալայըշըն գասըրըալարը պիզի շիւպհէսիզ ղարգ էտէճէլէր ։ Յմտի իշտու դըսսա տուա՝ պիզէ նէ՞ գատար միւնասիպ՝ վէ օնա նէ՞ գատար ալըշմըշ օլմալըյըզ. "Յա՛ Ռապպ՝ պիզի գուրթար, հելաք օլույօրուզ" ։ Բ Ռնոց.

26 վէ օ օնլարա տէտի . Յ՛այ ազ իմանըլըալար՝ նի՞չիւն գօրգագ սընըզ . օլ զէման գալգըսյ՝ րիւզպէ . ԹԴ . 11 ։ Ի . 12 ։ Ես . Ծ . 9, 10 ։

26 . Յ՛այ ազ իմանըլըալար ։ Պագ Զ . 30 շէրհինէ ։ — Ռա՞չան գօրգօճէլը ։ Վասլողըն իչինտէ Յալհըն ()ղու սիպհին իլէ պէրապէր տէյի՞լմի ։ ()նուն հէմի դուվվէթինի վէ էյլիյինի ունութտունո՞ւզմու ։ ()նուն եանընտա հէր քէեէրտէն էմին տէյի՞լմիսինիզ ։ ()՝ օնլարը՝ քէնտինէ նիյազլարը իլէ սըգընթը վէրտիքլէրի իչիւն տէյիլ՝ իլլա քէնտիլէրինի գօրգուլարը իլէ սըգընթըլա սալարգլարը իչիւն ազարլար ։ Յրիսթիանլար՝ թարտ ու գօվալայըշ՝ թէհլիքէ՝ խասիաալըգ՝ եալնօա էօլիւմ գօրգուլարը իլէ քէնտիլէրինէ սըգընթը վէրմէլի տէյիլէր տիր ։ ()նլար՝ Յրիստոս իլէ էմին տիրլէր ։ Ես պիր գասըրգա վէ փուրթունատա օ օնլարըն պիլէսինճէ տիր ։ ()նլար օնուն իլէ՝ էն սըգը պազլար իլէ պիրլէշմիշ տիրլէր . վէ օնուն մէնփատա՝ թէհլիքէսինտէ իզ՝ օնլարընքի հելաք օլմադա գապիլ տէյիլ տիր ։ () եաշատըգը իչիւն՝ օնլար տալսի եաշայաճագլար ։ Ես . ԹԴ . 19 ։ Ես . ԽԱ . 10—14 ։ — Ի՞նճիլթարա վէ փէնիէ ի՞՝չէր էյլեսէ ։ ()՝ իսթիտա շայիրտլերի ազարլատը, վէ անտէն ասնկրա գուտուրմուշ օլան ա՞նասըրլարա թա՝զիր էյ-

Digitized by Google

հետալարա՛վ տէնիզէ թա՛զիր էյլէսի, վէ պէջիւք լիմանըզդ օլսու։

լէսի։ Ո՝ր րիւզկեարլարա վէ տէնիզէ թէսքին օլմադա՝ պիր ֆէնաինին նիզամսըզ գուլլարը-նա էմր էյլէսիյի կիսի՝ էմր էյլէսի։ Ո՝ուշուր իբէն, քէնտինին ինսանլըզընը պէյան էյլէսի. ուչանտըդը վագրի՝ քէնտինին եպէսի ալլահլըզընըն թազէ նիշանէլէրի իզհար օլունտու։ Յոբ. ԼԸ. 8—11։ Պա՛ր. կե. 7։ 2Թ. 9։ ՂԳ. 3, 4։ ՃԳ. 6—9։ ՃԷ. 25—30։ ՃԺԳ. 3—7։ Ի՛սայ. Ը. 28—30։ Յոյել. Ծ. 2, 3։ կԳ. 12, 13։ Նա՛հ. Ա. 4։ Ն՛ահ. Գ. 8։ Պ՛արս. ԺԳ. 24—33։ Պ՛արս. Դ. 39։ Զ. 48—51։ Պ՛ահ. Ը. 24։ Յայտ. Ժ. 2։ — Վ Է պէյէ+ Լ՛ման Լէէ օլ-փա։ Ո՝նուն աէօզիւ փուրթունայը գօրգումտու։ Ի՛սրկեարլար տինտիլէր, վէ տէնիզ անիտէ չալգանմագտան վէ քէօփրիւմէքտէն տուրտու, վէ պիր տագիգէնին իչինտէ տիւմտիւզ օլսու։ Պաունտան ճէլիլ պիր գուվվէթ ու գուտրէթ կէօսթէրմէսինին թա՛րիֆի հիչ պիր նէրտէ պուլունմազ. վէ Յիսուսուն Ա՛լլահ՛ըն Ո՝ղու օլտուղունա պաունտան ճէլիլ պիր իսպաթ օլմազ։

27. Ո՝լոփվէյը ըա՛ֆկա էօվ։ Պագ՝ Պապ ԺԳ. 33։ ԺԵ. 31։ Պ՛արս. Ը. 27։ Զ. 51։ Է. 37։ Ո՝նլարըն պա՛ղըսը՝ էյէրէյ էօմրէրինի տէնիզտէ կէչէրմիշլէր իսկի տէ-

27 վ Է օլ առէմլէր թա՛ճճիւպ էտիպ՝ տէտիլէր. Պու նա՞սըլ քիմսէ տիր, քի հէմ րիւզտի իսէտէ, պունտան ագաէմ պունուն կիսկի պիր շէյ կէօրտիւքլէրի եօղուտտու։ Ո՝նլար՝ օնտան էվվէլ րիւզկեարըն հէման գասըրղանըն օրթասընտա պու գատար ափանսըզ տինտիկինի կէօրտիւքլէրի եօղուտտու։ Ո՝նլար՝ պունտան էվվէլ գուտուրմուշ տէնիզին պիրտէնտիմտիւզ օլտուղունու կէօրտիւքլէրի եօղուտտու. զիրա րիւզկեար տինտիքտէն ասնկրա տայիմա տէնիզ պիր գաչ սաա՛թ տահա դապարմըշ չալգանըր տուրուր։ Հ՛այրտլէր՝ շիւպհէսիզ պու փուրթունա իչուն չօգ քէրրէ Ա՛լլահա համտ ու սէնա գըլտըլար։ Պունուն սէպէպինտէն՝ օնլարըն Ի՛սրիստոսու թանըմալարը՝ օնա օլան ի՛թիմատլերի՝ վէ օնուն ալչէգագ ու մէչրէպինին կիւղէլլէյինէ հէյրան գալմալէրի չօգ արթմըշ օլմալը իտի։ Պիզ Ի՛սրիստոսուն գուվվէթինի վէ էմինլիյինի թէճրիպէ իլէ անկլամազա վէսիլէ օլան թարտ ու գօվալայը շէյն՝ խասթալըղըն՝ եւախօտ տէրտ ու մէշագգաթըն հէր պիր գասըրղասը միւպարէք օլսուն։ — Պա՛ա նո՞սըլ էյմէ տիր։ Ա՛խէր առէմլէրինն ճիւմլէսինտէն նէ՛ գատար փարգալը տըր։ Ա՛խէր հէփ եօլիմէ միւպէթէլա օլանլարտան նէ՛ գատար չօգ զիյատէ ա՛լէա վէ եիւճէ տիր։ Յիսուս Ա՛ֆէնտիմիզին

Digitized by Google

կեսարլար հէմ տէնիզ օնա իւ-
թաա՛թ էտէրլէր ։

28 Ալ֊է էօթէ եագայա Վեր-

իշպու գուվվէթինին կէօսթէրի-
շինտէն ա՛զամէթլու սէյրան օ-
լամազ ։ Ալէճէնին գարանլըզը՝
տալղալարըն հարաքէթի ու չա-
մաթասը՝ րիւգկեարլարըն կիւ-
րիւլթիւսիւ՝ գայըզըն տալղալա-
րըն իչինէ պաթըպ չօգալասը՝
գօրգմուշ օլան ատէմլէրին հիյ-
պէթելու ֆէրեաստէրի՝ ճիւմլէսի
պիր տագիգէ իչինաէ Յիսուս
Քֆէնտիմիզին պիր սէօզիւ իլէ
թէքսթին օլտու ։ Պունուն կի-
պի՝ ուչանմըշ կիւնահ֊քեարլարըն
պաշը իւղերինէ գասըրղալար ա-
վուրուպ շիտահէլէներ ։ Պունուն
կիպի օնլար՝ անիտէ կէլէճէք օ-
լան պիր հիյապէթլու հէլաքըզ
էօնիւնտէ ալճէրլէրլէր ։ Ալ֊է
պունուն կիպի՝ օնլարըն գուլագ-
լարընա պօղտուգլարը Քլահէն
նօմօսունուն կիւրիւլթիւսիւ շա-
մաթա էտէր՝ վէ աշագըտան ճէ-
հէննէմ օնլարը զարգ էթմէյէ
թէհտիտ էտէր իքէն , օնլար
տիլմէրլէրէք Ղաւրիաարըճ֊չա
սըղընըրլար ։ Ո՝ֆուրմանըայը
թէքտիր էտէր , վէ օնլար հէր
քէտէրտէն էմին օլուրլար ։ Ո֊
նիտէ օնլարըն ճանը պիր թա՛-
պիր օլունմազ բտահէլըզ վէ
սէլամէթ իլէ տօղար , վէ օնլար՝
պիր լիմանլըզ տէնիզ իւղերինտէ
լիմանա՝ էպէտի սէլամէթ ու բա-
հաթլըզա կիրերլէր ։ Ղ֊ոմ֊վ. ե.1։

28. Վէրէեօ֊Լիէ Էյլէյէրինէ ։
Ա՛ռթ ։ ե ։ 1 վէ Վ֊ոմ ։ Ը ։ 26տա՝

գեօրլէրէր վիլայէթինէ կէլինճէ ,
օնու մէզարլարտան չըգմըշ իբի
ճիննլի քիմսէլէր գարշըլատը , ի

Վադարալըլարըն տիյարը տէնի-
լէյօր ։ Վադարա՝ կէօլիւն կիւն-
տօղուսու եահօտ գըպչէ կիւնտօ-
ղուսու գըյրսընտա օլան օն չէհ-
րին սիրիսի՝ վէ Վերգեստէ օլ
չէհրլէրին պիր տիկերի իտի ։ Պագ
Պապ Գ ։ 25 չէրհինէ ։ Պու միւ-
ճիզաթի Վադարանըն եանընտա
իճրա օլունտու ։ լաքին պու օն
չէհրլէրին Հէրմիսի տէ՛Էսքի Վեր-
գեսլիլէրին վիլայէթի իչինաէ ի-
տիլէր ։ Ղ֊ննդ ։ ժ ։ 16 ։ ժե ։
21 ։ Բ Օէէ ։ Ե ։ 1 ։ Պու՝ Ա՛ա-
նասէնին եարը սըպզընա հիսսէ
աէյիւ վէրիլէն մէմլէքէթ իտի ,
վէ Յֆէնտիմիզին վազթընտա՝
Վերգեսլիլէրին տիյարը տէնիր
իտի ։ — Ա՛եղբայրտան Ընդ֊ը ։
Ա՛արկոս (Ե ։ 3) տէյօր քի , օն-
լարըն մէքեանը մէզարլարըն ա-
րասընտա իտի ։ Յ֊էքի զեմանտէ՝
ճէզաիրլար գայալարտա օյուլմուշ
ինլէր վէ տաղլարըն գօվուգլա-
բընտա իտիլէր ։ Ալ֊է պունտան
պէօյլէ պու ճիննլու քիմսէլէր
օրտաա սըղընաճագ ևէր՝ վէ քէն-
տիլէրինի հրճղ էտէճէք մահմ
պաւլաուլար ։ Ո՛նլար պու գա-
րանլըզ վէ հասսիուս օլան մա-
հալլէրտէն՝ քէնտիլէրին ա՛զ ու
ֆիքրլէրինէն հալինէ մուվաֆֆըգ
օլտուղունտան՝ հազը էտէրլէր ի-
տի ։ Յ֊էհուտիլէրին նօմօս ու գա-
նունլարը միւճիպինճէ՝ պիր մէ-
զարա տօգանան հէր պիր ատամ՝
եէտի կիւն նափաք սայըլըր իտի ։

ղայէթ ազգըն էրթէր , շէյլէ քի՝ ա-
ծաւոյ ժԹ. 16 ։ Նայիփաք րուհ պունլարը Թէքմիլէն ղատլի էմ-միշ օլմաղըլա՝ օնլար նայիփաք իտիլէր, օնլար նայիփաքլարըն արա-սընտա սաքին օլուրլարըտը , վէ ա՝ղիղլէր ճէմաա՝Թը իլէ գօնուշ-մաղա լայըգ տէյիլլէր իտի ։—Նէ ՏԻՆԷՆ էմռնէրէ օ Ա՝արկոս իլէ Պուկաս՝ եաալընըզ պիրինի ղիքը էհէյօրլար ։ Ա՝ռէ. ե. 2 , Պ՝ռէ. Ը. 27 . Պիրտիսի՝ օլ շէհիրտաէն իտի . օ՝ մա՝լիւմ վէ ճիշհուր պիր քիմսէ օլուպ՝ օրատա էվի վէ ֆա-միլյասը վար իտի , վէ պէկ քիչ ղէնկին վէ միւճէպէր քիմսէ իտի . վէ էնճամը՝ օլ գարանլըգ իլէ գաւիլանմըշ մէմլէքէթտէ վա՝ղԸը օլտու ։ Պ՝ռէ . Ը . 27. 39 . Ա՝արկոս վէ Պուկաս օնուն Հադ-դընտա ղայէթի էյի վճիւ՝մահ ի-տիլէր ։ Պէյքի օնլար օնուն իլէ պիղղաթ քէնտիլէրին սէօյլէշմիշ՝ վէ օնա վադի՝ օլանը քէնտի աղ-ղընտան իշխեմիշլէր իտի . վէ պու-նուն իւճուն օնլար նալընըղ օնուն Հադդընտա սէօյլէտիլէր ։ Յաքին Ա՝ատթէոստան էօյրէնիրիղ քի , օնլար իքի քիշի իտի ։ Ո՝պիրի՝ պէյքի օղ գաւտար պիր պէղլի քիմսէտէյիլ իտի , վէ օնուն Հադ-դընտա չօդ տիւշիւնէն օլմատը ։ —Ո՝ Եօթտան էմռնէ էչէմէյէ գաթէք թէյէլէտէ։ Ո՝նլար՝ ղայէթլէ գու-ռուրմուշ վէ պաղի օլունմազ պիր Հալտէ իտիլէր . վէ նէ պու-գաղուչլէր նէ տէ ղինճիրլէր օնլա-րը թուճա պիլդիրլէր իտի ։ Ա՝ռէ. Ե. 3 , 4 . Պ՝ռէ . Ը . 29 . Ո՝նլար՝ պիւթիւն օլ մէմլէքէթի գօր-գումճուշլար իտի։ Ո՝ սէմաւէն՝ տէյիլ Եալընըղ գարըլար վէ չօ-ճուգլար՝ իլլա զօրլու գուվվէթլի ատէմլէր պիլէ կէչմէզ իտի ։ Ա՝ Ե օնլար՝ Եալընըղ ախէրլէրինէ տէ-յիլ իլլա քէնտիլէրինէ տաւսի՝ կէճէ կիւնահուզ պաղըրարագ՝ վէ վիւճիւտլէրինի Թաշլար իլէ փա-րաչյարագ (Ա՝ռէ . Ե . 5)՝ պէօ-յիւք իաքէնճէ վէ սըդլէթի վէրիր-լէր իտի ։ Շ՝էյթանըն գուվվէ-թի ալԹընտա օլմասը՝ հիյպէթ-լու պիր չէյ տիր ։ Ա՝լլահմուհապ-պէթ տիր , վէ պիւտիմ սաա՝տէ-Հիմիղտէն Հազդ էտէր ։ Շ՝էյ-թան պիղտէն իքրահ էտէր , վէ պիղը իսքէնճէյէ վէ յէտըտ ու պէչյէ սալմագտան խօշտնարը ։ Յ՝պէտէն շէյթանըն հիւքիւմԹի վէ գուվվէթի ալԹընտա օլմասը՝ նէ՞ գաւտար հիյպէթլու պիր շէյ օլաճագ տըր ։ Պու քիմսէյէր ղա-յէթ սէֆիլ վէ պիչարէ իտիլէր , վէ էլլէրինտէն կէլտիյի գաւտար՝ ախէրլէրինի տաւսի սէֆիլ վէ պի-չարէ էթմէյէ չալընընըլար իտի . վէ շէյթանըն փաւտիշհընղընտա՝ էպէտէն պէօյլէ օլաճագ տըր ։ Ա՝լլահընն սէսի պիղէ՝ Ո՝էնտինէ պիր ղարար ու զիյան վէրմէ , սա-ա՝տէնԹու օղ , վէ ախէրլէրինի տաւսի սաա՝տէնԹու էյլէ , էյի օղ , վէ ախէրլէրինի տաւսի էյի էթ-մէյէ չալընը՝ տէր ։ Շ՝էյթան տէր քի , Յ՝ալան սէօյլէ՝ դաԹը էյլէ , խըրսըզլըդ էյլէ , կէրէք քէնտինէ վէ կէրէք ախէր քիմ-

տիր տէյիլ իսի։

29 Ա՞ Է իշլեէ չաղըրըպ տէսի-
լեր. Նա՛ Ա՛լահըն Օղու Քի-
սուա՝ արամըզտա նէ՞ վար, պու-

օնտան ուզագ օլսուն։ Ա՞ Է շէյ-
թանտան զապթ օլունուպ՝ օնուն
իրատէթինէ էսիր օլանլարըն
ճիւմլէսի՝ Ի՛րիստոսուն վէ օ-
նուն նօմօսլարընըն օնլարտան
ուզագ օլտուգլարընը իսթէրլեր։
— Օ՛խանգան էվվել պիզի էս-
ծէյէ՞ սալմազա։ Պուրատտա զիքր
օլունան "զէման" մահչէր ու շէ-
րատա՛թ կիւնիւ տէմէք տիր։ Ա՛-
զիզ Ի՛րէնէոստան էօյրէնի-
րիզ քի, եարատմազ բուհլար
շիմտի՝ օլ կիւնտէն սօնկրա օլա-
ճագ օլտուգլարը միսիլիւ պաղ-
լը տէյիլլեր տիր, վէ շիմտի ին-
սանլարա իղվա վէ էզիյէթ վէր-
մէյէ բուխասէթլարը վար. լաքին
շէրատա՛թ կիւնիւնտէ՝ օնլարըն
իւզէրինէ հիւքմի զաղտագ թագ-
րիր օլուպ՝ էպէտի ա՛զապէ թէս-
լիմ օլուննաճագլար։ Բ Պետ.
Բ. 4։ Յուդ. 6։ Ա Կորնթ. Զ.
3։ Ա՛ստ. Ժե. 41։ Օնլար՝
քէնտիլէրի իգրար էտէրլեր, քի
քէնտիլէրին սէֆիլ Հալի սապիթ
օլմուշտուր, լաքին ա՛զապլարը-
նըն ասըլ պաշլայաճագ կիւնիւն-
տէն իւմիրազ էտէրլեր, վէ օն-
լարըն քէօթիւլիւք էթմէքտէն
մէն՝ ու մէքա օլմազլերի քէնտի-
լէրինէ պիր պէօյիւք պէլա այար
կիւպի՝ տահա քէօթիւլիւք էթմէ-
յէ սէրպէսթլիք վէ ազատլըգ
արզուլէրլեր։

30. Ձօք պօնդօզ պէրլօօք։

տիր տէյիլ իսի։

29 Ա՞ Է իշլեէ չաղըրըպ տէսի-
լեր. Նա՛ Ա՛լահըն Օղու Քի-
սուա՝ արամըզտա նէ՞ վար, պու-

Digitized by Google

ջանքը պիր չգտ տօնկուզ սիւրիւ-
սիւ վար խոխ։

31 Ա֊ՀՆՆԼԷՐ օնա նալ-
վարըպ տէրլէր խոխ · Ա֊ՀԷՐ պի-

Ունտա 2,000 գատար տօնկուզ վարըտը։ Ա֊ՒԷԼ · Ե֊ 13։ Տ֊ՕՆ-
կուզլար՝ Ա֊ՀՀուտիլէրիւ նատիաք Հայվանլարտան սայըլըրլարտը։ վէ օնլարըն էմինի ՆԷՄԷսի՝ օն-
լարըն նօմօսունա մուղայիր օլուպ՝ տօնկուզ լէշինէ տօգանան քիմ-
սէ նափաքլանըրտը։ Պ Լ֊Ժ֊ ԺԱ֊ 7, 8։ Բ Ունէ · ԺԳ֊ · 8։ Ա֊ՈՅ֊ կե֊ · 4։ ԿԶ · 3։ Պուննուն իչիւն օնլարը սագլամասը՝ԷյէրչԱ֊ՈՎ-
սէսին նօմօսունտա մուելլագա մէմո՛ւ օլտուղու դիքը օլմամըշ խոխ խէ տէ, օնլարըն քէնտի նօմօսլարընտան մէմո՛ւ խոխ, վէ թիճարէթի պիրէ քէնտիլէրինէ եասագ խոխ։ Ա֊ՄՈՒ՛ նա օնլար քէնտի նօմօսլարընը պօղմուշլար խոխ, եաիօտ պու տօնկուզլար փուճփուրսէմ միլլէթլէրին մալը խոխ։ Ունէ մէմլէքէթի սինօր պաշը օլտուղունտան՝ Ա֊ՀՀուտիլէր իչէ փուճ-փուրսէմլէրտէն գարըշըգ խոխ-լէր։ Պագ՝ Պաղ Գ֊ · 16 չէր-հինէ։

31 · Ա֊ՀՆՆԼԷՐ օնա եուլտըզը։ Ունլար՝ տայիմ քէօմիւլիւք էմէկէ արարլար · լաքին վէրիլէն րուհսաթտան ալըյատէ էտէ-մէզլէր։ Ունլար՝ մէմլէքէթի թէրք էմէկէ խոխէմէզլէր խոխ։ Ուն՝ պիր գարանլըգ՝ ճահիլ՝ նա-
ղտամաղ՝ եապանի պիր մէմլէքէթի

ղէ չզգարըրսան, պիրէ՝ տօնկուզ-
լարըն սիւրիւսիւնէ կիմմէկէ իչէն վէր։

32 Ա֊ՀՆ օ օնլարա տէտի · Ա֊Ի֊-
խոխ · վէ օրատա տուրմագտան Հազղ էտէրլէր խոխ։ — Պիւէ՝ փէնկո֊ըլըրըն ա֊ր֊ւ֊ն֊ը ԱյՄ֊ԵյԷ էն վեր։ Շ Էյիանլար՝ մէմլէ-
քէթին էհալիսինէ Ա֊Իրիստոսու ֆէնտա կէօսթէրմէք՝ վէ օնուն լա՛լմամըրընը գաղուղ էմէմէ-
յէ օնլարը գընտրըմագ իչիւն՝ հիլէլէրինտէն նաշի պու մաթ-
լուպու տիլէտիլէր։

32 · ԱՒ֊Ի֊ն։ Պաունճիլէյին Ա֊ապպ տաիի շէյիանա Ցօրու իաքէնէէյէ սալմաղա բուխսաթ վէրտի։ Ցոբ · Ւ֊ · 12։ Բ · 6։ Պաունճիլէյին պիր եարամաղ բու-
հա տաիի՝ վարըպ Ա֊քաալը փա-
տիշահը իղվայէ սալմաղա բուխ-
սաթ վէրտի։ Գ Ցոֆ֊ · ԻԲ · 22։ Պաունճիլէյին օ՝ Ա֊Հուտիլէրէ տաիի ճէլալին Ա֊ապպլընը խաչա չզգարմաղա բուխսաթ վէրտի։ Ա֊ՈՒ֊ · Բ · 23։ Գ · 28։ Պաուն-
ճիլէյին օ՝ հէր կիւն ատէմլէրէ, չալմաղա՝ գալմ էմէմէյէ գօվա-
լամաղա՝ պիրի պիրինի իղվայէ տիւշիւրմէյէ բուխսաթ վէրիր։ Ա֊Իրիստոս Ա֊ՇԷՆոտիմը՝ էյէր պա-
ղը տէֆա՝ քէնտի էվլատլարընընը մաթլուպտունու վէրմէյէ խոխ-նա՝ էտէր իսէ տէ, շիմտի պու-
րատա շէյիանլարըն լազըպ էյ-
լէտիքլէրինի վէրիյօր։ Ա֊ԱՔԷՆ պիրէ՝ մաթլուպտունուզտան մէր-
համէթէն վէրիլմէմէսի՝ հիւքմիւ

Digitized by Google

տին. վէ օնլար չըգըպ՝ տօնկուզ-
լարըն սիւրիւսիւնէ կիմտիլէր .

ղազապ իլէ վէրիլմիսինտէն նի-
հայէթսիզ խապըրլը տը ։ —
Ի՞նչ՝ փնհօ-ղլըբը պէ-նի-ն փօ-
բէ-օ՞՝ ո-ւբո-մտան փէնիվ էն-
բէ-յէ-ղ էնփէ ։ Ը Էյհանլար՝
էյէր ճիւմլէյէ գատիր գուվ-
վէթտէն կէճէ կիւնտիւզ մէքս
օլունմասալարըտը, տօնկուզլարը
հէլաք էմտիքլէրի կիպի՝ օլ իլի
ճինլու քիմսէյէրի հէլաք էսէր-
լէր իտի ։ Յիսուս խէլաս էմ-
մէք իչիւն կէլտի. լաքին օնլար՝
հէլաք էմմէքտէն ղայրի պիր շէյ
իչիւն կէլմտիլէր ։ Յոբ . Ա . 13
—19 ։ Բ. 7, 8 ։ Ա՞ւէ . Ե . 13 ։
Պ՞ո-է . Ը . 33 ։ Ի՞աքին Յիսուս
Ի՞ֆէնտիմիզ՝ պու գատար մալըն
հէլաքինէ նի՞չիւն բուլասամ վէր-
սին ։ Տինսիղլէր տէրլէր քի,
պու՝ հէր քէսին քէնտի մալինէ
օլան հագգընա գարշը՝ Ա՞րիս-
տոս Թարաֆընտան պիր զալըմ
վէ իգնիլասըղ մուտահալէ ի-
տի ։ Պունա ճէվապ վէրիլիր քի,
(1) Ա՞րիստոսուն իշլէտիյի միւ-
ճիղամլար արասընտա՝ օնուն լա-
նէմ էյլէտիյի ինճիր աղաճըն-
տան մա՝տա՝ էյլիք քէանիլիք
կէսամէրմէզ տէյիւ իտտիա՝ է-
տէ պիլտիքլէրի պունտան զայրի
պիր միւ՝ճիղամ եօգ տուր ։ Ի՞ա-
քին օ՝ քէնտինի Ա՞լլահ Թարա-
ֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլտու-
ղունու էյլիք քէանիլիյէ տայիր
միւ՝ճիղամլէր իլէ իսպամ էյ-
լէտիյի գատար՝ հիւքմի ղազապէ

վէ իշլէթ տօնկուզլարըն պիւ-
լմիւն սիւրիւսիւ՝ ուչրումտան

տայիր միւ՝ճիղամլէք իլէ տախի
իսպամ էտէ պիլիրիտի. վէ միւ՝-
ճիղամլարընըն ճիւմլէսի տէ է-
յէր օ իսմէյէ իտի, տէյիլ խէ-
լաս իչիւն՝ իլլա Ա՞ոմխատէն Ա՞ը-
սըրտա ինճիա օլունանլար կիպի
հէլաք իչիւն օյա պիլիրլէրիտի ։
Պագ Պապ ԻԱ . 18, 19 շէրհի-
նէ ։ (2) Ա՞րիստոս ինսան օլ-
տուղու կիպի՝ Ա՞լլահ տախի օլ-
տուղունտան՝ Ա՞լլահ Տլողը հասէպի
իլէ օլ մալըն իւզէրինէ զամի
պիր հագգը վարըտը, վէ օնու
իսմէտիյի կիպի գուլլանա պի-
լիրիտի ։ Ա՞ը. Ծ . 10—12 ։
Ի՞յէր օ՝ օլ տօնկուզլարը խաս-
Թալըգ իլէ՝ Նըլտրըմ իլէ՝ զէյ-
դէլէ իլէ՝ աճէշ իլէ՝ Եախօա պիր
Թուֆան իլէ գըրայտը, հիչ
քիմսէ շէքթայէթ էմմէյէ ճէ-
սարէթ էտէ պիլի՞ր մի իտի ։ Օ՝
պա՝զը քէրրէ՝պիր պիւԹիւն շէհ-
րի պիր էլղէլէ իլէ ալմիւսԹ
էմմէյիլէ՝ պունտան օնպին քէր-
րէ զէյատէ մալ Թէլէֆ էմմէ՞զ
մի. վէ օնուն՝ հէլաք էմմէքտէ՝
հէր պէյէնտիյի վէսիլէյի գուվ-
լանմադա հագգը ևօ՞գ մու ։
(3) Ի՞յէր պու մալ՝ Ի՞ճհուտի
մալը իտի իսէ, օնլար քէնտինօ-
մօսլարընա մուղայիր օնա մալիք
օլմէշլարըտը, վէ օնլար Թէօհ-
մէմլի իտիլէր. վէ էյէր օ՝ փուԹ-
պէրէսԹի միլլէԹլէրինն մալը իտի
իսէ, օնլար պիլիրլէր իտի քի,
պու՝ քէնտիլէրին մէմլէքէԹին-

Digitized by Google

տէնիզէ եւ իւրիսիւշ էթտի , վէ

տէ պուլունտուգլարը մէլլէթին նօմօսունա մուղայիր՝ օնլարը իղ-
վայէ տիւշիւրէճէք վէ կէօզլէ-
րինէ մէքրուհ կէօրիւնիւր պիր
շէյ իտի ։ (4) Ա՛լ իքի ատէմ-
լէրին շիփա պուլուպ շէյթանըն
էլլէրինտէն խլեաս պուլմասը՝
պիւթիւն տիւնեանըն հէփ մալ-
լարընտան գըյմէթլի պիր շէյ ի-
տի ։ Ա՛յտէմ՝ ճանընա պէտէ
նէ՞ վէրէպիլիր՝՝ ։ (5) Ա՛բրիստոս
Յ՛ֆէնտիմիզ՝ օլ տօնկուղլարը
պէօղէյէնլէրէ վէ հէմ Ա՛ադա-
բալըլարա պուրատա էօյրէտիր
քի , էյէր օնուն շէյթանլարը
մէքա էտէն գուվվէթի օլմասայը-
ար , շէյթանլար տօնկուղլարը
հէր նէ գատար գօլայ հէլաք էթ-
տիլէր իսէ , օնլարը տախի օգա-
տար գօլայլըգ իլէ թէլէֆ է-
տէրլէր իտի , վէ օնլար հէր շէյ
իչուն՝ օնուն մէրհամէթինէ վէ
հիմայէթինէ պօրճլու իտիլէր ։
Յ՛ՆՎԱՀ ։ շէյթանըն վէ եարա-
մազ ատէմլէրին Ա՛բրահամ ըղա-
ատան ֆուրսաթ ալըպ էթտիքլէրի
քէօթիլիւքլէր իչուն Ա՛բրա-
հիմանըղա գապահաթ պուլան-
լար՝ Նէ՞ գատար ազ տիւշինիւր-
լէր քի , էյէր օնուն եարամազ-
լըղը մէն՝ ու մէքա էտէն գուվ-
վէթի օլմասայըտը , օնլար՝ փէք
չօգ տահա զիյատէ քէօթիւ-
լիւքլէրէ օղրարլալը իտի ։ (6) Ա՛ա-
գուհէցիլէր (պագ՝ Պապ գ . 7
շէրհինէ) հէր կէօնա րուհլարըն
վարլըղընը ինքնար էտէրլէր իտի ,
վէ ճինլէրտէն զապդ օլմուշա-

սուլարտա հօլտիւլէր ։

րա՝ պիր տիւրլիւ իւ՛յլէթէ եա
մա՛րազա միւպէթէա տէրլէրի-
տի ։ Ա՛յրին Ա՛բրիստոս Յ՛ֆէնտի-
միզ ճինլըլէրտէն շէյթանլարըն
լէգէօնունու եանի պէօլիւքլէրի-
նի չըգարըպ՝ օնլարը տօնկուղ-
լարա կիւրմէյէ րուհսաթ վէրմէ-
սի իլէ՝ եարամազ րուհլարըն
վարլըղընը՝ չօգլուլունու՝ գուվ-
վէթինի վէ եարամազլըղընը՝
միւմքինլիկ մէրթէպէ կէօղէ կէօ-
րիւնիւր պիր իսպաթ իլէ պէյան
էյլէտի ։ Յ՛ՇՅԷՐ Ա՛ադուհէցիլէր
վէ հէր պիր տէհրին իւանօրզլա-
րը շիմտի իսքեաթ օլուպ գան-
մալլար իսէ , էպէտէն է՛օղիւր-
սիւզ գալաճագլար ։ (7) Ա՛չպու
մալընն գա՛յէթինի՝ Ք՛իսուստան
սիւաչ էթմէյէ հիչ քիմսէնին
հագգը եօգ տուր ։ Ա՛՝ շէյթան-
լարա օլ ատէմլէրտէն չըգմազլա
էմր էյլէտի (Ա՛ՒԳԷ . Ե . 8) . լա-
քին օնլարա տօնկուղլարա կիր-
մէյէ էմր էթմէտի , իլլա սալթ
րուհսաթա վէրտի ։ Ա՛՝ պուռնուն
կիպի՝ պիւթիւն տիւնեատա օլան
քէօթիւլիւյէ րուհսաթա վէրիր ։
Ա՛՝ պիր քէօթիւ ատէմ՝ պիր ա-
խէր ատէմին նէֆսինէ եա մալի-
նէ քէտէր վէրմէյէ րուհսաթ
վէրիր ։ Ա՛՝ եարամազլարա՝ ե-
րի քիմսէլէրէ քէտէր վէրմէյէ
րուհսաթա վէրիր ։ Ա՛՝ պիր ֆէ-
նա ատէմէ րուհսաթա վէրիր քի ,
պիր հօշճույու սօյսուն , պիր էվ
պասսըն , վէ խրբսրղ լըգ էթթին ,
պիր շէհրի ամէնէ վէրսուն տա՝
Ա՛ադարատա օլանտան չօգ զիյա-

Digitized by Google

33 Ա֊է ծնողքը կիւտէնլէր գաշտըլար, վէ շէհրէ վարըլդ հէվիսինի՝ ճիննլիլէրին մատաէնին տէ պիրտէն մալ լէյլէֆ էլմասին։ Նմանի օնուն՝ պիր ֆէնա ատէմէ վէրէպիլտիկի կիպի՝ պիր ֆէնա բուհա տաճի զարար ու զիյան իշլէմէյէ բուխասլի վէրէ պիլէճէմէզ մի։ Ա՝ ատէմլէր լիմայէրինէ՝ միլլէթլէր խարապ էլմէյէ վէ շէհիրլէրի գան ու լէշէրտէն վէ վիրանլըգտան տօղտուրմադա բուխասլի վէրէ պիլիր տէ, պիր լիվա շէյթանլարա՝ պիր սիւրիւ տօնկուզլարը լէյլէֆ էլմէյէ բուխասլի վէրէճէզ մի։

33. Ա֊նէրը կ՝ոթէնէր ֆէյզը։ Ա֊նլար՝ շիւպհէսիզ տօնկուզլարը մէքա էլմէյէ չալըշտըլար. վէ օնլարդն պա՝զարընդն տէնիզէ նիւրիւտիւքլէրինի կէօրմիւշ տէյիլլէր իտի։ Ճ֊աքին նաֆիլէ։ Ա֊նլար պուռնտան էվվէլ պուռնուն էմնալինի կէօրմիւշ տէյիլլէր իտի։ Ճ֊հւպհէսիզ՝ օնլար քէնտիլէրին տօնկուզ սագլատըգլարը ֆէնա պիր շէյ օլտուղունու պիլմէյէր իտի. վէ շիմտի պուռնու՝ Ա֊լլահտան պիր զաւապ սայըլար։ Ա֊նլարը վէճ պէօյիւք գօրդու գավգատը, վէ գաշտըլար, վէ շէհիրէ օնտան էվվէլ իշտիրմիշ զայէլի ա՝ճայըգ պիր խապէր կէօնտիւրտիւլէր։ Ա՝ռէ. ե. 14—16։ Պ֊է. Ը. 34—36։ Գ֊ործ. Թ. 15—17։

ԺԴ. 34. Պիւ֊ին֊ն չէ՛ր Յիսուս տաճկի խապէր վէրտիլէր։

34 Ա֊ֆ իլճէ պիւլիւն շէհր Յիսուսու գարշըլամադա չօզը֊

֊գըլըճամադա ըճնդը։ Պու քիմսէլէրին պա՝զըսը՝ իհթիմալ քի՝ նէ օլտուղունու կէօրմիյէ, վէ պա՝զրարը տա՝ "֊գըլըճամադը" լուգէթինտէն անկլաշըլմա պիլտիյինէ կէօրէ՝ քէնտի մալլարընա օլան զիյան իշլէն Յիսուսա գարշը ֆէնա նէյհմի իլէ չօդմըշլար իտի. լաթին օնուն նատիհալըրընը գապուլ էմէմէք՝ նախօտ նարտըմընը տիլէմէք իշլէն չօգան օլմասը։ — Ա֊նլ֊գըճամադ ի՛ ընդրդն պինգրլարընդան կիւճ։ Ա֊նլար օնուն հուզուրունտա գօրդու իլէ տօլտուլար, վէ իւգէրինէ հիւճիւմ էմմէյէ ճէսարէթլի էտիմէտսիզլէր. լաթին հէվիսի պիրլէշիպ՝ մէմլէքէթիմէն չօգմադա օնա նարվարըգոյարըտը։ Ա֊նու հինճ պիրի՝ գալմադա վէ օնլարդն խասէթլարընա չիճա վէրմէյէ՝ վէ օնլարը կիւնահէրն վէ չէյթանդն հէյապէթլու էսիր լէյինտէն խէլաս էմմէյէ տա՝վէթմ էմմէտի։ Ա֊նա ճիւմլէսի նարվարտըլար քի՝ օրատան կիմսին, այնի նիճէ չէյթանլարտա֊լի նարվարտըլար իսէ քի՝ օնլարը օրատա տուրմադա սաղը վէրսին։ Ա՝ռէ. Ե. 10։ Ա֊ֆր նէրէտէ խապդ Ա֊րիստոսուն կիմտիյինի խսմէրսէ, շէյթան օրատա գալմադ խսմէր. զիյա օ՝ օրատա միսիյոնէրդ սիւրէր, վէ հէր քէսին ա՝զը իւզէրինէ ա՝զիմ թէսիրի վար։ Վադարա֊

Digitized by Google

Նշարամալ առէմլէր վէ քէօ-
լմիս լուհլար՝ տայիմա Ա՛րիս-
տոսուն վէ օնուն գուլլարլընդն
քէնտիլէրինտէն ուղագ օլտու-
ղունու խալխընդլէր . վէ օնլարը՝
քէնտի հուդուր ու բահալընդգ-
լարընդը պօղանլար սայընդլար : Գ
Թես . ԹՂ . 17 : ԻԱ . 20 : ԻԲ . 8 :
Հոբ . ԻԱ . 14 : ԻԲ . 17 : Ա՛ռէ .
Ե . 17 : Պ՛ռէ . Ը . 28 . 37 :
Պռօթ . ԹԶ . 39 : Ի՛նսան ճինսի
պէյնինտէ՝ Ա՛րիստոսուն քէն-
տիլէրտէն ուղագ օլտուղունու
արդուլմա՛ղ՝ նատիր վուղու ա՛թ-
լէտէն տէյիլ տիր : Ի՛քսէլի էն
ալչագ իշ՝ էն քէօթիւ կիւնահ-
լար՝ էն մէքրուհ սէֆիհլիքլէր՝
ին այդընդ արդատաշլար՝ էն սէ-
ֆիլ վէ հանա ահվալդէ՝ Ա՛րիս-
տոսուն տիտարընդնան վէ օնուն
խէլասընդն տիւնեավի վէ էպէտի
պէրէքէթլէրինտէն տահա մագ-
պուլ սայալար : Վ՛է նէ՛ զա-
տար էօթ օլուր քի , Ա՛րիստոս
առէմլէրի՛ պու Վադարալընդլարա
էյլէտիսի կիպի՝ քէնտի սէօզլէ-
րինտէ վէ իդդարլէրինտէ թաս-
թար : Ո՛նլար օնուն կիմսի-
սինի խալխ , վէ օ օնլարը պը-
լադը կիտէր : Ո՛նլար օնուն
կիմսինի կէօրիւպ ա՛՞ հէթ-
մէդիլէր : Ո՛՝ օնլարտան քէնտի
Թուհունու չէքէր այըր , օնլարը
քէնտիլէրին տիւնեավի միւլա-
հազա ու խիւճալարընդա վէ մա-
լահաթլարընդա՝ մազդուրլուգլա-
րընդա՝ վէ իհանըլդըգլարընդա վէ
լարընդտան կիտէ :

նըն էհալիսի՝ Ա՛րիստոսու գա-
պուլ էտէպիլդիկլէրիտի . վէ պու
մինվալ իւզրէ՝ օնուն իլէ պէրա-
պէր ընդգ՝ կէրէքլիք՝ ալատընդգ՝
սաա՛թլի վէ խէյլաս քէսպ էտէ
պիլիրլէր խալ , վէ պէ՛ղլէմէ՛ է-
պէտէն օնուն մուպարէք վատի-
շահլընդտա նաչայա պիլդիրլէր
խալ : Լ՛աքին օնլար՝ օնտա հիչ
պիր հիւսն ու կիղդիլիք կէօր-
մէդիլէր քի օնու արդուէբմինլէր ,
վէ պիր էվէ պիլէ կիրմէյէ օնու
սա՛թլի էհմէտիլէր : Ո՛նլար
տէյիլ Ա՛րիստոս թարաֆընտան
էչմանլարա գարշը՝ իլլա շէյ-
թանընդար թարաֆընտան նահա
տուրուպ Ա՛րիստոսա գարշը կէղ-
տիլէր : Ո՛նլար օ՛ա՝ հէպի շէյ-
թանընդը մէմլ՛էթտէն տիշընդը
գօվմադա տէյիլ՝ իլլա քէնտիսի
մէմլէքէթտէն տիշընդը չըգմադա
եալ-ընդլադը : Ո՛րատա՝ չօգ
չօ՛ղուգլար վադընդը . լաքին օն-
լարա խալընդը տուա՝ հէմմէյէ հիչ
պիր տա՛նէսինի պիլէ կէմիյէ-
տիլէր : Ո՛րատա քէնտիլէր՝ թա-
փուլար՝ խատալադար վէ հօլումա
աէրէճէսինտէ սդուլունմադընդար վար
ընդ . լաքին շիմդա պուդումագ ի-
չին օնա՝ հիչ պիր տա՛նէսինի
կէմիրմէյէ տիր : Ա՛լլահընդն վա-
տիշահլընդը նահնարընդա կէլմիշ
իսի . լաքին օնլար օնուն օրատա
նասլ օլունտուդունու խալէմմէդ-
լէր իսի . օնլար շէյթանընդն սա-
թանաճընդտան տահա ղիյատէ
հազդ էտէդիլէրիտի :

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ա Ն Է գայլաղա կիրիպ՝ էօղէ հագայա կէչտի, վէ քէնտի շէհ-

հէր պիր կիւնահլարընա թէսլիմ էտէր, օնլարը՝ իսթէհքլէրի կիպի եարամազլըգ ու ֆասըդլըղընըն չամուրունտա եուվարլանմադա թէրք էտէր, վէ օնլար պիր գաչ սէնէք կիւնահ իչինտէ եաշատըգտան սօնկրա՝ կիւնահ իչինտէ էպէտէն հէլաք օլուրլար։

1 Կ՚ասլըա կէլէպ։ Պու խանէ՝ ասըլ պունտան իլէրիքի Պապատան տըր, չիւնքի՝ ճիննլուլարընն նագլիյէթինին խիթամը տըր։ Կ՚ած. Ը. 37։ — Ա՚ՐՆԷ եափտա յա կէլէ։ Կրիստոս Ա՚ՓԷնտիմի՚զ օ սէֆիլ քիմսէլէրի թէրք էյլէտի։ Ա՚ագիգաթ օ՝ զաղապէ կէլիպ շէյթանլարա՝ տօնկուզլարը զապթ էթմէյէ րուխսաթ վէրտիյի կիպի՝ օնլարը վէ օնլարընն հէսի մալ ու էմլաքինի զապթ էթմէյէ րուխսաթ վէրմէտի. լաքին օնլարը՝ քէնտի տիվանէլիքլէրինտէն հասիլ օլա պիլէն վուգուա՝ թէլերէ պրագտը, վէ օնլարը միւպարէքլէմէյէ վէ խէլաս էթմէյէ տէյիւ արթըդ պիր տահա օրայա տէօնտիւյիւ մա՝լիւմ տէյիլ տիր։ Պապ Է. 6։ Յոյթ. ԻԲ. 11։ — Ա՚ՐՆԷ կէՀՋՆԷ։ Պագ՝ Պապ Դ. 13 շէրհինէ։

2. Ա՚ՐԷՕՐՒՀ՚։ Պագ՝ Պապ Դ. 24 շէրհինէ։—ԱՒԷՒԷՐԷՒԷՐ։ Ա՚արկոս տէյօր քի, պու քիմսէյի տէօրթ քիշի գալըրըարագ կէթիրտիլէր, վէ հէմ օ՝ հէմ Ղուկաս պու մի՚ճիզաթը տահա թաֆսիլէն նագլ էտիրլէր։ Ա՚ՐԴ. Բ. 1—12։ Կ՚ած. Ե. 17—26։ Պու ֆագիր քէօթրիւմ՝ Ա՚ՐՀիստոսա եարտըմըզ կիտէմէյօրուտու։ Ա՚նու ախէրլէրի կէօթիւրտիւլէր, վէ պունու չօգ էմէք վէ զահմէթ իլէ էյլէտիլէր։ Ա՚ Է էթրաֆըմըզտա՝ Ա՚ՐՀիստոսա քէնտիլիքլէրինտէն կէլէմէյէն չօգ քիմսէլէր պուլունմա՚զ՚մը։ Ա՚նլար քէօր տուրլար, վէ եօլու կէօրէմէզլէր։ Ա՚նլար սաղըր տըրլար, վէ օնուն տա՚վէթ էտիճի սէսինի իշիթմէյօրլար։ Ա՚նլար՝ ագլընը գաչըրմըշլար տըր, վէ պուլունտուգլարը Հալի պիլմէզլէր. օնլար կիւնահտա էօմիւշլէր տիր, վէ օնա տօղրու քէնտիլիքլէրինտէն հիչ պիր ա՚զալարընը ասլա գըմըլատատամազլար։ Ա՚նլար Ա՚լլահ՚ընէվինէ՝ ախէրլէրտէն կէօթիւրիւլմէլի տիրլէր, վէ Յիսուսա՝ իմանընն վէ տուա՝ ու նիյազընն գուճաղընտա կէօթիւրիւլմէլի տիրլէր։ Յամի է՚օմ ու գուվվէթ մալիք օլանլար՝ մալիք օլմայանլարա եարտըմ էթսինլէր։ — Յէտտա օնլըրըն խանընը կէօրէ՚նէ։ Ա՚յալընըզ խաճա տաէմին իմանընը տէյիլ՝ իլլա պահուսուա օնու կէօթիւրէնլէրին իմա-

Digitized by Google

նըն։ Լման՝ Լրիստոսա իմիպար կէմիրիր · վէ Լրիստոս տախի իման իմիպար էտէր։ Պապ Ը· 10 շէրհի իլէ՝ ժե · 28 պագ։ Ա՞ռէ · Բ· 5։ Գ֊ռէ · ե · 20։ Յով· Բ · 25։ Գոթ · ժԳ · 9։ Յով · Բ · 18։ — Ընսանլար՝ քէնտի մէնէջէրինտէն էտնա փայէտէ պուլունան քիմսէլէրէ սէջյէտիքլէրի զէման՝ չօգ քէրրէ պու՝ եախօտ պունուն կիմպի պիր ախէր իւնվանը գուլլանըրլար · քի օնլարա մուհապպէթ կէօսթէրսինլէր, վէ օնլարթա իւմիտատ էմմէյէ ճէսարէթլէնտիրսինլէր։ Ա՞ռէ · ե · 34։ Յով · ԻԱ · 5։ Յե՞ · է · 19։ Պիլարէ քէօմրիւմ՝ Թավանտան աշաղա տօստօղրու Յիսուսուն վէ Լրուսաղէմին պէջյիւք խօճալարընըն էօնիւնէ էնտրիւլինճէ (Գ֊ռէ · ե · 17—19)՝ օնուն սէօհպէթինի քէսիպ՝ հազըր պուլունան ճիւմլէ քիմսէլէրին տիգգաթընը վէ կէօզլէրինի քէնտինէ ճէլպ էմմէսի իլէ, Թապիա՛թը իլէ իւրքիւպ սըգըլմըշ օլմալը իտի։ Ընդ՝ քէնտիսի հիչ պիր սէօզ սէջյլէմէտի · լաքին օնուն հագգընա քէնտի հալի սէջյլէր իտի։ Ալ֊ Յիսուս անիտէ օնա՝ մուհապպէթ կէօսԹէրէն վէ ճէսարէթ վէրէն պիր սէօզ սէջյլէտի։ — Ալ֊ահլըքընա՝ Ա՛ֆվ ըլ֊անըա։ Ռոմ· Լ Ր· 1, 2։ Նոյ · Խ · 1, 3։ Խ Գ · 22։ Նէհ· ԼԱ · 33, 34։ Գ֊ռէ · է · 47—50։ Գոթ · ժԳ · 38, 39։

Ը֊ովվ· Դ · 6—8։ Կոր· Ե · 12—14։ Ղաքին պու ատէմ եա՝ լընըղ խասթալըղընատան շիֆա պուլմագ իչիւն կէլմիշ իքէն, Յիսուս Ղֆէնտիմիզ նի՞չիւն էվվէլա օնուն կիւնահլարընը ա՛ֆվ օլունմուշ Թագրիր էյլէսին։ (1) Լրիստոս Ղֆէնտիմիզ՝ օնուն ճանընը վիճիւտինտէն տահա գըյմէդէն սայար ըտը · վէ օնա՝ իպթիտա տահա պէջյիւք օլան իհսանը քէրիմ էյլէտի։ (2) Լհիմմալ քի՝ պու քիմսէ պիր մէշհուր ֆէնաքեար իտի, վէ պու ի՛լլէթի՝ էօլքէ եա ճիսմանի կիւնահլար սէպէպինտէն գազանմըշտը։ Ընդ՝ պունու պիլմէյիլէ, կէօզլէրի ա՛զիզ ԿուրԹարըճընըն սէմավի նիւզիւնէ պա՛գտըղը կիպի՝ իհմիմալ քի տիրիլմէյէ վէ գօրգմաղ՝ վէ քէնտինին կիւնահքեար վէ լայըգըղ օլտուղու քէնտինէ՝ իլլէթինտէն տահա չօգ սըգլէթ վէրմէյէ պաշլամըշ օլսուն։ (3) Նէհուտիլէր իլլէթէ՝ պիր մախսուս կիւնահտան կէլէն պիր շէյ կիպի պագարլարըտը։ Յով · Թ · 2։ Յոէ · ե · 14, 15։ Ալ֊ հագիգաթ՝ տիւնեատա պուլունան հէփ Թապիա՛թ տէրտ ու քէօմիւլիւյինէ սէպէպի կիւնահ տըը · վէ հէր պիր խասմալըղընմըզտա՝ տէրտ ու պէլալարընա՛զիմ փունկարը կիպի օնա պագմալըյըղ։ Ալ֊ պու տախի սահիհ տիր քի, կիւնահ իլէ տէրտինի՝ չօգ քէրրէ՝ կէօրիւնիր պիր

Digitized by Google

տէտի։ Այ՛ օղու՛ եւրէքլէն, կիւնահարըն սանա ա՛փվ օլունտու։

3 Ա՛ւ իշթէ քհանիպլէրտէն պա՛ղըը քէնտիլէրինտէ տէտի՝ Ճիւլամը՝ մախսուսէն՝ քէնտինին կիւնահ ա՛փվ էմմէյէ գուվվէթի օլտուղունու իսպաթ էմմէք իչուն իշլէտի. վէ օնտան մէրամը պու օլտուղունու քէնտիսի տախի տախի սէօյլէյօր։ Այսուտա օ գուվվէթ մէվճուտ օլտուղունա տախի Ալլահ Թաորաթընտան օ միւ՛Ճիզաթ պիր Թաստըգ նիշանի իտի։ Ա՛ւ էյ օգուլար՝ էյէր օ՛ օլ գուվվէթէ օ զէմանի մալիք իտի իսէ, շիմտի տախի մալիք տիր։ "Կամանըզ օլմա, լաբին իմանը օլ"։

3. Կէնէսիս։ Պապ Ե. 4 շէրհինէ պագ։ — Պո՛՝ էֆֆէնտիմ։ Պէյօր։ Պ Լո. իԹ. 11. 15, 16։ Ա՛ոտ. ԻԶ. 65։ Պ ո՛ւ. իԲ. 65։ Այ՛ւէ. ժ. 33—36։ Կորնթ. Զ. 11—13։ Պուրատա քիւֆր էմմէք Թէրճիւմէ օլունան լուղէթին՝ Ա՛ունանիճէտէ պուլունտուղու կիւսի՝ ասըլ մանասը՝ պիր քիմսէնին հագդընտա ֆէնա սէօյլէմէք՝ նամ ու շանընը գըլուաճագ սէօյլէր տաղըմագ՝ օնու նահադ նէրէ քէօթիւ կէօսթէրմէք՝ իֆթիրա ու պուհտան էմմէք տիր։ Ալլահըն հագդընտա սէօյլէնտիսի վազըթի մա՛նասը՝ Ալլահը գապահ՝ գապահ՝ գարմագ՝ օնուն հադդընտա միւնասիպլէթսիզ՝ նահագ՝ նախօտ ֆասըգ՝ վէ շանու ճէլալինէ զիւլ կէմիլէճէ՛ը սէօզլէր սէօյլէմէք՝ օնուն իշլէմէտիսի իլլա օնլարտան փաք վէ պէրի օլտուգու ա՛մէլէ-

սըգը ա՛լագալէրի վար, մէսէլա՝ շիշպօղաղըգտա՝ պէքրիլիքտէ ճիհամանի մուրտար կիւնահլարտա օլտուղու կիպի։ Այհիմալ տըը քի Ճիսուս Այֆէնտիմիզ՝ սէյիրճիլէրին ա՛գլընը մախսուսէն պունա ճէլպ էթիրմէյէ մէրամ էմմիշ օլսուն, քի օնլարա կիւնահըն նէ իշլէտիյինին պիր ա՛շիքիար նումունէսինի կէօսթէրմէյիլէ, օնլարը օնտան իքրահ էմմէյէ վէ օնու Թէքը էյլէմէյէ գուլաղուլասըն։ Ա՛էմ տախի տէրտ ու մա՛րաղ պալը տէֆա՝ Ալլահըն տօղրու տօղրույա կէօնտէրտիյի հիւքմի զաղապը տըը (Ա Կորնթ. Ե. 3—5։ ԺԱ. 30։ Բ Թես. Իդ. 10—14). վէ իհիմալ քի Այֆէնտիմիզ պու կէսէյէլիյէ՝ ճիւմլէ օրատա հաղըր պուլունանլարըն ա՛գլ ու վիճնյէրինտէ նէր էմմէտիրմէյէ իսմէրիտի։ (4) Պէլլի տիր քի, Ճիսուս՝ քէնտինին կիւնահ ա՛փվ էմմէյէ գուվվէթէ մալիք օլտուղունու իսպաթ էմմէյէ պու փուրսաթը էլէ ալտը։ Այէր օ՝ պունու սատէճէ պիր սէօյլէսէ իտի, Այհուտիլէր ինանմազլար իտի. վէ պէյդի շայիրտէրի պիրէ վէսվեսէյէ տիւշէրլէր իտի։ ()՝ սէօյլէտիյինի իսպաթ էմմէք իչուն պիր միւ՛Ճիզաթ իշլէտի. վէ պունուն իչինն՝ օնուն պու գուվվէթէմ մալիք օլտուղունա հիչ քիմսէ պիր շիւպհէ էտէմէզ իտի։ Պու

միւ՛Ճիզաթը՝ մախսուսէն՝ քէնտինին կիւնահ ա՛փվ էմմէյէ գուվվէթի օլտուղունու իսպաթ էմմէք իչուն իշլէտի. վէ օնտան մէրամը պու օլտուղունու քէնտիսի տախի տախի սէօյլէյօր։ Ճիսուստա օ գուվվէթ մէվճուտ օլտուղունա տախի Ալլահ Թաորաֆընտան օ միւ՛Ճիզաթ պիր Թաստըգ նիշանի իտի։ Ա՛ւ էյ օգուլար՝ էյէր օ՛ օլ գուվվէթէ օ զէմանի մալիք իտի իսէ, շիմտի տախի մալիք տիր։ "Կամանըզ օլմա, լաբին իմանը օլ"։

3. Կէնէսիս։ Պապ Ե. 4 շէրհինէ պագ։ — Պո՛՝ էֆֆէնտիմիզ։ Պէյօր։ Պ Լո. իԹ. 11. 15, 16։ Ա՛ոտ. ԻԶ. 65։ Պ ո՛ւ. իԲ. 65։ Այ՛ւէ. ժ. 33—36։ Կորնթ. Զ. 11—13։ Պուրատա քիւֆր էմմէք Թէրճիւմէ օլունան լուղէթին՝ Ա՛ունանիճէտէ պուլունտուղու կիւսի՝ ասըլ մանասը՝ պիր քիմսէնին հագդընտա ֆէնա սէօյլէմէք՝ նամ ու շանընը գըլուաճագ սէօյլէր տաղըմագ՝ օնու նահադ նէրէ քէօթիւ կէօսթէրմէք՝ իֆթիրա ու պուհտան էմմէք տիր։ Ալլահըն հագդընտա սէօյլէնտիսի վազըթի մա՛նասը՝ Ալլահը գապահ՝ գապահ՝ գարմագ՝ օնուն հադդընտա միւնասիպլէթսիզ՝ նահագ՝ նախօտ ֆասըգ՝ վէ շանու ճէլալինէ զիւլ կէմիլէճէ՛ը սէօզլէր սէօյլէմէք՝ օնուն իշլէմէտիսի իլլա օնլարտան փաք վէ պէրի օլտուգու ա՛մէլէ-

Digitized by Google

ջէր. Պու՝ քիւֆր էտէյօր։

4 Ալ Յիսուս օնլարըն տիւ-

րի վէ օնա մախսուս օլմայան սի-
ֆաձլարը օնա վէրմէք՝ եաթօտ
պէօյլէ անկլաշըլմագ սէօյլէր
գուլլանմագ՝ վէ պուրատա տաճի
պուլունտուղու կիսլի եաըընրը
Ալլահըն էտէ՝ եաթօտ սէօյլէյէ
պիլէճէյի շէյի էմմէք ի՛տտիա-
թընտա օլմագ վէ սէօյլէմէք տիր։
Պուրատա Քրիստոստան շէքմա
օլունույօր քի, քէնտի իսմինտէ
պիր շէյ սէօյլէտի, նա էմմէյէ
էլ գօտու, քի օ շէյ՝ զաձինտէն
Ալլահա մախսուս իտի, վէ պու
մինվալ իւղրէ Ալլահըն նէրինէ
կէձիսի՝ Եհովանըն սիֆաձի
մախսուսէլէրինի քէնտի իւղէ-
րինէ ալըյօր։ Քրիստոսի՝
"Ալլահտան զայրի կիսնայնար
ա՛ֆվ էմմէյէ քի՛մ գատիր տիր"
(Ա՛ղէ. Բ. 7։ Պ՛ռէ. Ե. 21)
տէտիկէր. վէ էյէր Քրիստոս՝
ինսան օլտուղու կիսլի Ալլահ տա-
խի օլմասայընտը, օնլարըն պու
միսիլիս միւլահաձա էմմէյէ
հագգլարը օլուրտուտու։ Եյէր
պիրի՝ պանա պիր քեսէր ուղի-
յան վէրիրսէ, օնու՝ պէնտէն
զայրի քի՛մ ա՛ֆվ էտէ պիլիր։
Եյէր պիր քիմսէ՝ փատիշահա
պիր գապահաձ իշլէրսէ, օնու՝
փատիշահտան զայրի քի՛մ ա՛ֆվ
էտէ պիլիր։ Ալ էյէր պիր
քիմսէ Ալլահա կիսնահ իշլէրսէ,
ա՛ֆվէդէ էլէ կէմիրիլիր պիր շէյ
օլաձագ օլսա, Ալլահ ճարա-
փընտան կէլմէյի տիր։ Եսայ.
Խգ. 25։ Ալ Ա՛ովսէսին՝ նէ

27 ի

շիւնտիւքլէրինի կէօրմէք իլէ՝
տէտի. Ալի՛ձիւն Հիւրէքլէրինիզ-

տէ փէյղամպէրլէրտէն պիր սայ-
րիսինին՝ կիւնահ ա՛ֆվ էմտիք-
լէրի վագի՝ օյմուշտուտու. վէ Յի-
սուս Եհֆենտիմիզին պունու էմ-
մէսինտէն անկլաշըլտը քի, օ՝
Ալլահ օլտուղունու պունունէ
ճահաթրիրու պէյան էյլէմէյէ մէ-
րամ էյլէտի. վէ պու միձիզա-
ճէթ մախսուսէն պունուն իչինն
էճմէսի իլէ, ճիւմլէ խոյզըն
ա՛զ ու ֆիքրլէրի իւղէրինէ պիր
ճէսիր պրագտը, քի օնտա՝ Ալ-
լահա մախսուս պիր գուվվէթ
վարըտը, վէ Ալլահըն պէրապէրի
օլտուղունա պիր խալաճ կէօս-
ճէրտի։

4. Տէ-էֆ-նէֆ-էրինի կէօրմէ-
իլէ։ Եհուդէյին տէրսունինի կէօրմէ-
պիրմէք՝ Ալլահա մախսուս տուր։
Գ Թ՛ռ. Ը. 33։ Ա Պ՛ռ. ԻԸ. 9։
Ռաչ. է. 9։ ԽԳ. 21։ ՃԼԹ.
2, 3։ Եզեկ. ժԱ. 9, 10։ Հը-
ռմ. Ը. 27։ Եբր. Գ. 13։
Յիսուս Եֆենտիմիզ պուրատա՝
վէ ախէր մահալտէ՝ առէմլէրին
փիքրինի պիլտիյինի կէօսճէր-
մէսի իլէ, քէնտինին ճիւմլէյի
պիրճսէնին ատրգ աշկառա պիր
խալաճընը վէրմիշ տիր։ Պապ
ԺԲ. 25։ Ա՛ռէ. Բ. 8։ ԺԲ. 15։
Պ՛ռէ. Զ. 8։ է. 39, 40։ ԹԱ.
46, 47։ ԺԱ. 47։ Յ՛ռէ. Բ.
24, 25։ Զ. 61. 64։ ԺԶ. 19.
30։ ԻԱ. 17։ Գ՛ռԺ. Ա. 24։
Յակ. Բ. 23։ — Եէ-չէ-ցէ-
նէլաե ֆէնա ջէյէր պէ-յէ-նէ-ր-
է-նէ-չ։ Քրիստոս չօղ քէրէկ

Digitized by Google

տէ ֆէնա շէյլէր տիւշիւնիւրսիւնիւզ։

5 Ձիւն քի հա՞նկլսը տահա գօլայ տըր, կիւնահլարըն ա՞ֆվ օլունտու տէմէսի մի, նօխսա՝ ինսանլար քէնտի նիւրէքլէրինտէ՝ օնա վէ օնուն. ինձիլինէ գարշը սէզդտան սէօյլէմէյե ուտ թանտըգլայը շէյլէր սէօյլէտիքլէրինի իչտիր. լաքին օնուն՝ օնլարըն նարամազ սէօղլէրինտէն ֆօղիւրիւ օնլարտան հիսապ խսթէյճէնի հէր նէ գատար սահիհ խսէ, ֆէնա ֆիքրիղլերի իչուն տահի օնլարտան հիսապ խսթէյճէնի օ գատար սահիհ վէ մուգարէր տիր։ Ինչու քնաթիղլեր՝ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտիլէր, լաքին օնլարըն ֆիքրլէրի կիւնահ իլէ տօլու իտի։ Ա է պիր ատէմ նիւրէքլինտէ նիճէ տիւշիւնիւր իսէ, օ ֆօյլէ տիր։ Ը—է. ԻԳ. 7։ Նիւրէք՝ թիմիղլէնմէսի իգթիզալը օլան պէօյնէք փունկար տըր։ Ծննդ. ջ. 5։ Ը. 21։ Ա՛ռէ. Ի. 21—23։ Գոռ. Ե. 3, 4։ Ը. 21, 22։ Շաբաթան՝ զօր իլէ աղլըմըզը ասէոսք քէօթիւ. սէօյլէր պիրէ սէօյլեսէմէ. լաքին էյէր նիւրէքլերիմիզ խսթէտիլի կիպի սէրսէմի կիրիպ չըգապիլիր տէ՝ փունկար պաշընը ղէհիրլերսէ, օղ ղէմանն պիղ օնուն էսիլլէրի՝ մէ պիւթիւն պիւթիւնէ օնուն հիւքիւմէթի ալմընտայըղ։

5. Ո՞նլըը պահա ֆազլ տըր։ Պիրլիմ ինտիմիալէ՝ սէօյլէմէք Գալդ, մէ կէղ տէմէսի մի։

6 Ա՛մմա Ա՛տէմ Օղլունուն նէր իւղէրինէ կիւնահլար ա՛ֆվ էմմէյե հիւքիւմէթի վար իսէ, պիրինի պիրլէսինիղ տէյիւ, [օղ ղէլմէ իլէ իճրա էմմէք՝ պիրի պիրինտէն փէք ֆարգը շէյլէր տիր. լաքին Քրիստոսուն ինտինտէ հէփիսի պիր տիր։ Պիզիմ գըլմընըղտա՝ պիր շէյի էմմէսի պիր ախէր շէյի էմմէքտէն գօլայ օլապիլիր. լաքին Քրիստոսուն գըլմընտա՝ հէփիսի պիր՝ մէ հէփիսի գօլայ տըր։ Օնա՝ սէօյլէմէք հէր նէ գատար գօլայ իսէ, միա՝ճիպամի իչէմէսի տախի օ գատար գօլայ իտի։ Ա՛ռէ. Բ. 9—12։ Պ՛ռ. Ե. 23—25։ Նէյ. Լե. 5, 6։ Պ՛ռ. Է. 21—23։ ԺԳ. 11—13։ Յովհ. Ե. 8, 9. 17, 18։ Ինսանլարըն գըլմընտա միւճթինսիւզ օլան շէյլէր՝ օնուն գըլմընտա նիհայէթմիղ գօլայ տըր։

6. Ա՛տէմ Օղլունուն նէր իւղէրինէ կիւնահլար ա՛ֆվ էմմէյե հէփսինդէն վէ։ Պէնիմ՝ նամընըզ Ալլահըն էմմէյե գատիր օլտուղու շէյլէր նամմազա գուտրէմիմ վար։ Քրիստոս Իֆֆէնտիմիղ պուրատա՝ լութֆ ու ինայէթինն փատիշահլըղընտա սինօրսուղ գուվվէթէմ մալիք օլտուղունու թաստրգ ու պէյան էտէր։ Պունու՝ ա՛սիլէրէ ա՛ֆվ պաղըշլամագ գուվվէթինտէն զիյատ՝ պիր շէյ իսպամի էտէմէղ իտի. զիրա օնուն էպէտի նօմօ-

Digitized by Google

ման քէօթրիւմէ տէտի ,] Կ՝ալ-
գըպ տէօշէյինի գալըրը , վէ է-

սունու պօղանլարա նէ էհմալի
իսիյինի՝ Ալլահտան ղայրի քի՞մ
Թագրիր էտէպիլիր : Պագ Նոայ .
ԽԳ . 25 : ԽԳ . 22 : Այէ . Ը .
18, 19 : Այ՜ըէ . Բ . 7—10 :
Պ՜ըէ . Ե . 21 . 24 : Յովէ . Ե .
21—23 : Ժ . 28 . 30 : ԺԱ . 2 :
Կ՜ըԺ . Ե . 31 : Է . 59 , 60 :
Վ՚էմիքէրիմիզտէն քէմիր վէ է-
Թիմիզտէն էհ օլան Ալլահըն
Ողլունուն էլինտէ կիւնահ ա՚ֆվ
էհմէնին գուվվէթի պուլունը-
տուղա՝ պիլմէյէ կիւնահ քիւար-
լարա Թէվպէ էհմէյէ նէ՞ պէօ-
յիւք ճէհաթէթի վէրիմի կէլտիք-
լիք տիր : — Կ՜ուէնըղ պէօյլէնի
ը՞ըԸԸ , վէ էվէնէ ԱՒՐ : Վ՚էրիս-
տոս Յ՚ֆէնտիմիզ՝ Ալլահտըղ տա՚-
վասը էհմէյինի՝ պու մի՚ճիղլա-
Թը իշլէմէյէ գուտրէմի օյտու-
ղունա մէրպութի էտէյօր , վէ պու
մինվալ իւղրէ՝ պու պապտե քէն-
տիսի իլէ քահինլէրինն պէյ-
նինտէքի միւճատէլէ մուտապի-
նի պիրտէն պիր նէհմէտէ խիհա-
մընա կէհմիրէյօր : Վ՚է պու
մի՚ճիղլարը իշլէմէյէ գուտրէ-
Թինի՝ կիւնահլար ա՚ֆվ էհմէ-
յէ մալիք օյտուղու գուվվէթինէ
պաղլամայընտա տաւիսի պիր մու-
վաֆֆըգլըգ վար . վէրա էյէր օն-
տա՝ պիր սէօզ իլէ կիւնահըն
հիյապէթլու նէհմիճէլէրինի տէ՚ֆ՝
էհմէյէ գուվվէթի վար իտի իսէ ,
շիւպհէսիւզ կիւնահըն քէնտինի
տաւիսի տէ՚ֆ՝ էհմէյէ գուվվէթի
վար օլմալը իտի : Ո՝ կիւնահա-

վինէ կիւնէ :

7 Վ՚Է Օ գալգըսը՝ էվինէ

Ալլահ Թարափընտան Թա՚յին օ-
լունմուշ ա՚զասը անիտե վէ
հիւքիւմէթի իլէ տէփ՝ էտէյօր .
վէ պունուն իլէ՝ Ալլահըն Թէր-
Թիպ էվտիյի գայի՚տե միւճմի-
պինէճ կիւնահըն տէ՚ֆ՝ էհմինին
գուվվէթի տախի օնուն Թէքմի-
լէն հիւքիւմէթի ալէմնա գօն-
տուղունու իսպաՀ էտէյօր :

7 . Վ՚Է Օ ֆուլքը՝ էվինէ ԿՈՒ-
ՊՒ : Ի՝արիսա վէ Պ՜ուկաս պի-
ղի իտապէր վէրիյօրլար , քի պու
ատէմ՝ նամընտըն տախի գալ-
տըրըպ կէօհմիրտիւ : Ո՝ Պ՜ը-
ֆէնտիմ՝ էտէմմ , պու պանա
միւմքինսիւզ տիւր , պու գատար
սէնէտէն այէրու պիր ատըմ եօղ
նիւրիւմէտիմ , պէն քէնտի վիւ-
ճիւտիւմիւ պիլէ տէօշէյին ի-
չինտէ պիր նանտան օպիր նանա
տէօնտէրէմմ , պու միսիլիւ պիր
շէյ՝ միւմքինամի տայիրէսինտէն
խարիճ տիր , պէօյլէ պիր էմր
նամա՚գուլտուր , պիր սաղ ատէմ
օնու իչրա էտէ պիլիր , լաքին
պիր խասիէա քէօթրիւմ՝ օնու
ասլա էտէմէզ՚՚ տէյէրէք տուրուպ
էօղիւրլէր տիլէմէտի : Ի՝աքին
պունու էտէճէյինէ՝ օ պիրտէն
ալլահանի էմրէ իլմաա՚մի էհմէ-
յէ ճէհտ էյլէտի , վէ պուլտու
քի , ալլահանի էմր իլէ պէրա-
պէր՝ պիր շէիա վէ գուտրէթի վէ
սաղլըգ վէրիճի գուվվէթի կէլի-
յօր : Ի՝ամի հէր կիւնահքէար
պունտան ի՚պրէթի ալընը , վէ
քէնտի գուտրէթիսիլէյինի պէ-

կվճռի։

8 Ալ է խալզ հէօվունձէ՝ թա՛ճճիւպ էթիոլէր, վէ ատէմ-լէրէ պէոյլէ հիւքիւմ վէրմէն

Ալլահա համա էյլէտիլէր։

9 Ալ է Յիսուս օրատան իլէ-րի կէչիպ՝ կէօմրիւքտէ օթուր-մուշ Սատթէոս տէնիլէն պիր

հանէ վէ Է՛օղիւր էտէճէկինէ՝ ա-նիտէ Ալլահըն Օղլունուն սէսի-նի տինկլէսին, վէ ճան խասթա-լըղընատն շինիա վէ հոյաթի պուլ-սուն։ — Լ՛ՀՆԷ ԱՐԴԻ։ Գամիլ-նասրնա պիր նիւք օլմադ իչին տէչիլ՝ իլլա պիր պէրէքէթի օլ-մադ իչին. վէ պիր ուչանմըշ զամիրին վէրտիկի հնպէթլու-գօրգուլարըն ալընընտա արնըդ չտպալայարադ տէչիլ՝ իլլա շինիա պուլմադշ վիճճիւտիւնտէ քէնտի-նին կիւնահլարընըն ա՛ֆվ օլ-մուղունա պիր թէքմիլ խոպանէ մալիք օլարադ էվինէ տէօնտու։

8. Ալլահա համա էյլէտիլէր։ Գաղ՝ Ա՛ռէ. Ե. 12։ Գ՛ռէ. Ե. 25, 26։ Հէմ՝ Ա՛առն. Ժն. 31։ Գ՛ռէ. Է. 16 տակի պագ։ Խտգըն ա՛ղլընա օլան թէքիր՝ զպէթի ա՛ղիմ իտի, վէ ընչար՝ պուննուն իչին Ալլահա համա ու սէնա վէրտիլէր։ Իտի ընչար՝ պու ա՛ճայրպ միճճիզտիր քէն-տի տօսթլարընա վէ գընշուա-րընա նագլ էթտիքլէրի՝ նասօտ օնու քէնտիկէրի խտթըլարընա կէթիրտիքլէրի վագըթ՝ օնուն ի-լէ պէրապէր՝ Յիսուսուն կիւ-նահլար ա՛ֆվ էթմէկէ գուտրէ-թէ մալիք օլտուղունու տակի խտթըլարընա կէթիրմադ իչի մի իտի։ Կիւնահլար ա՛ֆվ ըղը։ Գունէ՞ թտթը վէ սէվինճ կէ-

Թիրիր պիր սէտա տրը։ Իտի հալա պիւթիւն մէմլէքէթի Իսրա-տտուն արտընճա վարըպ՝ օնուն պագպարընա գատա՞նմայճագ-մը։ Ալ է սէն՝ նա՞ օգույան՝ քէնտի ենիրէյինի վէ սէսինի օ-նա տօղրու նօգարը գաղը՞ըմա-յտճագմըշըն։ Լ՛աքին Հյվահ՝ Հյվահ. պիղիմ Պատապիսիմիզ քի՞մ ինանար"։ Նոյ. ԾԳ. 1։

9. Ա՛ռէ՛ք-տօ՛ք օ՛ռ-ը՛մ-ը՛ղ։ Ա՛առթէոս՝ Հռոմա տէվլէթի-նին կէօմրիւք վերկիսի թահսիլ-աարլարընտան իտի. վէ օ՝ պիր արնեռավի էտէպ ու էրբանէ տայիր ատգամըտը՝ զէվգ ու սէ-ֆտա՛թի արույան վէ միւսրիֆ պիր կընձ օլմուշ օլմալը յըղար. նօղիսէ օ՝ Ընհտուսի իչէն՝ պիր կէօմրիւքճիս օլմադըդար։ Գաղ՝ Գաղ Ե. 46 շէրհինէ։ Օ՝Գօ-ղըս կիսի՝ տէօնտէտէն էվվէլ նէ օլտուղունու (ԱՏՒ. Ա. 13) իգրար էտէյօր։ Կէօմրիւքճիս Ա՛առթէոս Ալլահըն լութֆ ու քէրեմի վէ ինայէթի իչէ՝ Ա՛առ-թէոս Իչտուլ օլույօր, վէ քէն-տի իսմի իչէ աշշտուր օլան Ին-ճիլի նազմադտա՝ Ա՛զիզ Իուհան քահթիսի օլմադ քէնէմ ու շա-նընա նայիլ օլույօր։ — Ա՛առ-ընօ։ Ա՛առէ. Ե. 14 տէ՝ վէ Գ՛ռէ. Է. 27 տէ օնա Գ Լևի տէ-նիլյօր։ Գիր գաչ իսիմլեր իլէ

առէմ կէօրեաւ , վէ օնա տէտի . Ա՛րդմա կէլ . վէ օ գալիլպ օնուն արտընճա կիլիտի ։

անկրլագ՝ ա՛լէսկէվի պիր ատէթ իսի ։ Ո՝ քէնտիսինէ Ա՛ատթէոս՝ ատր , վէ Ա՛արկոս իլէ Պ՛ուկաս օնու Պ՛ևի իսմի իլէ անկմասընտան՝ անկ՚ազրլագիլիր քի , տահա միւ՛թէպէրի՝ Պ՛ևի իսմի օլմուշ օլմալը տըր ։ Ա՛արկոս պիլէ պուննու տահի լսապէր վէրիյօր քի , օ՝ Ա՛լիէստուն օղլու իսի . լաքին օ՝ "Ա՛լիէոս օղլու Յակոբոսուն գարընտաշը՞" (Պապ ԹՀ . 3) մը իսի տէյի՞մի իսի պիլմէզլիղ ։ — Ա՛րդ՚ձ՞ա կ՚է ։ Ի՛պիտա Ա՛ատթէոս Ա՛րիստոսա սէօյլէմէտի , իլլա Ա՛րիստոս իպիտա Ա՛ատթէոսա սէօյլէտի ։ Պագ՝ Ա՛ոփ . Դ . 21 չէրհինէ ։ — Ա՛ն օ թ՚ուէըղ ։ Ա՛նկ՝ մուԹ՚լու Ա՛ատթէոս կիսլի Ա՛րիստոսուն իլգ տա՛վէլինէ հէվի ի՚Թաա՛Թ էտէնլէրէ ։ Պու պապաէ կէձիքմէսի՝ տէրէձէսիդ նա՚րամազ վէ Թէհլիքէլի պիր հարգէթ տիր ։ Ա՛ն է էյէր ա՛դիլպէ Ա՚լլահա աէօնմէգ վադի՝ օլսա պիլէ՝ նէ՞ գատար սաա՛՝ տէթ վէ էյլիգ էմմէգ ֆուրսաԹը՝ պու կէձիքմէգ սէպէպինտէն զա՛յ օլուր ։ Պագ՝ Ա՛ոփ . Դ . 20 չէրհինէ ։ — Ո՝նուն պրգընճ Ա՛ոփ ։ Պագ՝ Ա՛ոփ . Դ . 18—22 ։ Գ Ա՛ոփ . ԺԹ . 19—21 ։ Գ՚որ . Ը . 16 ։ Ա՛րիստոս Ի՚ֆէնտիմիզնի սէօվուս իլէ պէրաաղէր՝ քէօթրուէմ շիֆա ու սաղ-

10 Ա՝ է օլտու քի օ՝ էվաէ օԹուրուր իգէն , իշՀէ չօգ կէօմրիւգճիւէր վէ կիւնահ՚գնարլար

լըգ վէրմէգտէ կէլէն ալլահանի գուտրէմ՝ Ա՛ատթէոսուն տէօնմէսինէ տաւսի Հէման օ գուտրէթ օնուն սէօվնիս իլէ պէրաապէր կիւմիշլտի ։ Պու "Ա՚րդ՚ձ՞ա կ՚է" իգի լուղէթտէ նէ՞ գուվվէթ օլմալը իսի ։ Պունտա Ա՛րիստոսուն Հէր շէյի պիլմէգը գուտրէմինի տաւսի տիգգաթ էյլէ քի , պու իգի լուղէմին՝ Ա՛ատթէոսու՝ Հէր շէյի պրաղըգ գէնտի արտընճա կէլմէյէ գանտըրմաղա քիֆայէթ էտէճէյինի պիլիր իսի ։ Նա՛ Ա՛ապպ՝ պու իգի լուղէթի Հիւրէյհիմինի տէրուննինէ սէօյլէմէյէ բաղի օլ . վէ պիզ տաւսի Հէր շէյի պրաղըգ սէնին արտընճա կէլէճէյիզ ։ Պիլդի Ա՛րիստոստան կէբի Թուլգագ պու միսիլ Հէյի սիւնէա մուՀապիզ լմի ուղագ օլսուն ։ Պագ՝ Ա՛ոփ . Դ . 22 չէրհինէ ։

10 . Ո՝ էվէ օ՚ոբ՚ոբ է՚էն ։ Ա՛ատթէոս պէնիմ էվիմտէ տէմ՚օր . լաքին՝ սայիր Ա՚լահտարանիչէրտէն էօյրէնտիյիմիզ կէօ՚ր՝ Ա՛րիստոս շիմտի օնուն էվինտէ իտի ։ Ա՛ոփ . Բ . 15 ։ Ա՝ է Պ՛ուկաս (Ե . 29) տէյօր քի , Ա՛ատթէոս Ա՛րիստոսա՝ քէնտի էվինտէ պիր պէօյուք ղիյափէթ էյլէտի . Հէմ պունու տահի տէյօր քի , Ա՛ատթէոս Ա՛րիստոսուն արտընճա կիւմիգ իչուն՝ "Հէր շէյի Թէրք էյլէտի" Ա՛ատ-

Digitized by Google

կելիպ՝ Յիսուս իւր վէ օնուն շա-
յիրտլերի իւր օթուրուրլար իտի։
11 Ա֊ֆ փարիսեցիլեր կէօ-
րիւնճէ՝ օնուն շայիրտլերինէ տէ-

թէոս քէնտիսի իչիւն պու շէյ-
լերին հիչ պիրինի ղիլքը էթմէդ։
Ա֊ոմ. ԻԲ. 2։ Օ՝ միւրայլար
կիսլի քէնտի էյիկիյինի ա՛լէմի
չավ էժմէքտէն (Ա֊ոփ. Զ. 1
—4) նէ՛ գատար ուզագ տըր։
—Չօ՛ղ կէօրմէ֊ղէ֊լէր վ կի֊նահ֊
ղէ֊բլէր։ Կէօրիւնիւր քի, Ա֊ատ-
թէոս քէնտի էվինէ պու զի-
յաֆէթի՝ Քրիստոս իլէ քէնտի-
նին էվվէլքի տիւնյավի տօսթ-
լարընա աշնալըդ էթտիրմէք մէ-
րամը իլէ էթտի։ Օ՝ խոթէրիտի
քի, օնլար օնու թանըյընլար։
վէ պունու իճրա էթմէք իչիւն՝
մահսուսէն պիր զայրէթ սարփ
էթտի։ Ընդրեաս իլէ փիլիպ-
պոս տախի էօյլէ էյլէտիլէր։
Յո֊ե֊ան. 41—46։ Այամարիա-
լը գարը տա էօյլէ էյլէտի։ Յո֊ե֊
Դ. 28—30։ Տիւնյա օնու
պիլմէդ։ Լաբին էՀ պունու օ-
գույան սէվիւիւիւ տօսթումա, աէն
օնու պիլմիյորմուսուն։ վէ օնու ա-
խէրլէրինէ տախի թանըթմադա
ճէհտ ու զայրէթ սարփ էտէ֊որմի-
սին։ — Յիսուս իլէ էյ օնուն շա-
յէրտլէրէ իլէ օ֊ո֊բ֊ուլար խէ։
Ա֊ատթէոս՝ Քրիստոսա՝ զէյա-
փէթին սէպէպինի՝ վէ օրատա
միւսաֆիրլեր պուլունաճաղընը՝
շիւպհէսիղ խապէր վէւմիշ իտի։
Լ֊աբին օ՝ վորըպ միւսաֆիրլեր
իլէ պէրապէր օթուրուտու, վէ

տիլէր։ Խօճանըդ նի՞չիւն կէօմ
րիւքճիւլեր վէ կիւնահ֊քնարլար
իլէ ևէր։
12 Ա֊ֆ Յիսուս իշտինճէ՝ օն-

նէյիպ իչտի, վէ օնլար իլէ սէօհ-
պէթ էյլէտի։ Օ՝ կիւնահ֊քնար-
լար իլէ պէրապէր օթուրուտու,
քի օնլարը Ա֊լլահա տէսնտէր-
սին։ Տէօնմիւշլեր իլէ գօնուշ-
տու, քի օնլարը իմանատա գուվ-
վէթլէնտիրսին վէ օնլարա թա-
լիմ վէրսին։ Փուգարալեր իլէ
սէօհպէթ էթտի, քի օնլարը
պէսլէսին։ ղէնկինլեր իլէ կէօ-
րիւշտիւ, քի օնլարը իմանատա
ղէնկին էյլէսին։ Օ՝ քիմ՞ո
ասփրասընա օթուրուտու տա՝ օնա
խէրատ էտէնէ պիր պէօյիւք մէն-
ֆատ՝ պրագմատը։
11. փ֊ըլ֊ե֊յլէր։ Պագ Ա֊ոյ.
կե. 5։ Ա֊ֆ Ա֊ոփ. Գ. 7, վէ
Ե. 20 շէրհինէ, — խօճանըդ
նի՞չի֊ն կէօրմէ֊ղէ֊լէր վ կի֊նահ֊
ղէ֊բլէր իլէ ևէր։ փարիսեցիլեր
իշպու սիւալ իլէ փաք վէ ա՛զիղ
Յիսուսու՝ էն նաւրամադ վէ ֆէ-
նա քիմսէլերին իւլֆէթինի ա-
րայօր՝ վէ օնլարըն ահպադ ու
տօսթումու վէ արդատաշը օլույօր
տէյիւ գապահաթը վէ միւթէ-
հիմ կէօսթէրմէյէ չալըշտըլար։
Ա֊ոփ. ժԱ. 19։ Ա֊ոփ. Ե. 16։
Ղ֊ու֊. Ե. 30։ Է. 39։ ժԵ. 1,
2։ ժԹ. 7։
12. Ա֊ղլըդ հէ֊ֆթէ գ֊ընճահ գէ-
չէլէր, իւլա ի՛լէնէյ օլանըդ։ Լ֊ա-
ֆէնտիմիզ՝ հէր գէսին փէք գօ-
լայ անկլայա պիլէճէյի պիր թէմ-

Digitized by Google

լարա տէտի . Այաղլար հէքիմէ միւհթաճ տէյիլլէր , իլլա ի՛լէ լէթլի օլանլար ։

13 Ը֙մմա վարըպ՝ Ա՛էրհամէթ իսթէրիմ վէ տէյիլ գուրպան նէ օլտուղունու էօյրէնին . ալերա

սիլ գուլլանըլօր ։ Պիր էյի հէքիմ՝ չաղըըլտըղը եէլլէրէ կիտէը . վէ հէքիմի չաղըրանլար՝ սաղ սէլիմ քիմնէլէր տէյիլտիր , իլլա քէյֆի պօզուլմուշ քիմնէլէր տիր ։ Կիւնահ՝ փէք գօրգուլու պիր մա՛րազ տըը . վէ Ա՛զիմ ՟էքիմ օլան Վ՛րիստոս՝ կիւնահ՝ քեարլարըն իչինէն տահա միւնասիպ հա՞նկը նէրսէ պուլունմալը իտի ։ ()՝ մախտուսէն օնլարը խէլաս էթմէք իչիւն կէլմիշտի . օնուն իչի կիւճիւ վէ մասլահաթը օնլարըն արասընտա իտի ։ ՟էքիմլէրին պուլունաճաղը միւնասիպ մահալ՝ խասթալարըն մէքեանլարը տըը . վէ Ի՛ֆէնտիմիզ տահի՝ սէֆիլ վէ միւճրիւմ կիւնահքէարլարըն արասընտա պուլունուրտուտ ։ Ա՛տէ. Բ . 17 ։ Պ՛ռէ . Ե . 31 ։ Յայտ . Գ . 17 , 18 ։ Ա՛ղտ . Զ . 2 ։ ԽԱ . 4 ։ ՃԽէ . 3 ։ Ի՛րեմ . ԺԷ . 14 ։ Լ . 17 ։ ԼԳ . 6 ։ Ի՛ե . ԺԴ . 4 ։

Պունտան էյրէնիրիղ քի , Ա . Յիսուս Վ՛րիստոս՝ ճանլարըն ՟էքիմի տիր ։ Բ . ՟էր պիրիմիզ՝ օնուն շիֆա վէրիճի վէ սաղտըրճը գուվվէթլինէ մուհթաճըզ ։ Գ . ()նուն վէրտիյի շիֆայա նայիլ օլմագ իչիւն ինսանլարա կէրէք տիր քի , օնա մուհթաճ օլտուգլարընը պիլսինլէր վէ իգլար էթմինլէր ։ Դ . Ի՛օհաննուն տիքէնի օլան կիւնահ

ճանա սաիլանմըշ վէ օնու տէլմիշ լքէն , քէնտինի սաղ սէլիմ պանն էթմէք՝ ճանընն էն մուհաթարալը վէ մէհկիքէթլի խասթալըղը տըը ։

13 · Ա՛տէտ ։ Վ՛րիստոս՝ քէնտինի տինկլէյէնլէրի՝ վէ ա՛լէխտուսա նօմնստա իթթիխար էտէն փարիսկիլէրի՝ (՟օվ. Բ . 17—23) քէնտիլէրինէ փարզ ու պօրճ օլանը էօյրէնմէք իչիւն՝ չօգ տէֆա՝ Ա՛ովսէսէ վէ փէյղամպէրլէրէ կէօնտէրը իտի ։ Ա՛որ . ԺՌ . 3 . 5 . 7 ։ ԺԹ . 4 ։ ԻԱ . 42 ։ ԻՌ . 31 ։ Ա՛տէ . ԺՌ . 26 ։ Պ՛ռէ . Ժ . 26 ։ Յովէ . Ժ . 24 ։ — Ա՛երմաէր իսրէէլ վէ պէյէլ գօռըշան նէ ըլտուղունա էօյրէնէն ։ Վ՛րիստոս՝ փարիսիկիլէրէ լա՛կըր էթմէք՝ վէ քէնտի ա՛մէլ ու հարաքէթինին տօղրու օլտուղունու կէօսթէրմէք իչիւն՝ Ի՛սմէէ փէյղամպէրտէ (Զ . 6) պուլունան Ա՛՛զիզ Վ՛րիստոստան պիր խանէ լաագտիմ՟էտէյօր , քի օնլարա՝ օնու պիլմէք կէրէք իտի ։ Պունուն մա՛նասը՝ պու տէյիլ տիր քի՝ Ա՛լլահ գուրպանլարա վէ կիւնահ իչիւն փէշքէշլէրէ զատ տըը . չիւնքի օնլարը՝ օ քէնտիսի լա՛յին էթմիշտի , վէ օնլարտան խօշնուտ օլտուղունու՝ չօգ քէրէսթէ պէյտան էթմիշ իտի ։ Ի՛սաքինն պաունուն մա՛նասը պու տուր քի ,

սատրդլարը տէյլէ՝ իլլա կիւնահ-

Ա՛լլահ խայրաթի ու հասանաթ-
տան վէ էյլէքքեանլիքտէն՝
սալթ տիշարըտան կէօրիւնէն
այն ու ա՛տէմլէրտէն ղիյատէ
խօշլանըը։ Նէհուտիէրին իպա-
տէթի՝ օ գատար չօգ գուրպան-
լարտան իպարէթ իտի քի, գուր-
պան տէմէք՝ ա՛լէսսէվի ի՛պա-
տէթին տիշարըտան կէօրիւնէն
Թարաֆը տէմէք ան՛կլաշըըը ի-
տի։ Փարիսեցիէր՝ քէնտիլէրին
տիշարըտան կէօրիւնէն պօրճա-
լըընա փէք տիգգամը օլուպ՝ այն
ու. ա՛տէմէ տայիր օլան պօրճ-
լարը՝ էրքեան ու էտէպէ տայիր
օլանլարտան էվլա վէ պէօյիւք
սայարլարըտը։ Ա՛ֆքին Ա՛լլահ՝
չօգ քէրրէ Թարըիր էյլէտի քի,
նօմօսուն էրքեան ու էտէպէ
տայիր փարըզ ու պօրճլարը ի-
պատէթին բուսուրմամէտէն ի-
պարէթ օլան այլընլարընտան՝
պունլար Ա՛լլահ Թարաֆընտան
Թա՛յին օլունմուշլար իսէ տէ՝
հէր խուսուստա իլէրի սայըլմա-
լը տըրլար։ գանտէ դալը քի՝
սննլարինան պուրուշլարը օյտուգ-
լարը ղէման։ Ա Փօֆ. ժԵ. 22։
Ա՛ֆֆ. ԻԱ. 3։ Նայ. Ա. 14—
17։ Ա՛ե. Զ. 6։ Մէֆ. Զ. 6
—8։ Մ՛ատ. ԻԳ. 23։—Մա-
թըէոսը պէյնէ։ փարիսեցիէր՝
էյէրչի քէնտիլէրի սատրգ օլ-
մագ իստի՛ասլնտա իտիլէր իսէ
տէ, իլք ամալարըմընըզըն տիշ-
մէսինտէն պէրու՝ քէնտիլիյին-
տէն սատրգ օլմուշ հիչ պիր ա-
տէմ օլմատը։ Ա՛ֆ էյէր ատէմ

քնարըլարը Թէվպէհյէ տա՛վէթ

օղուլլարընէն արասընտա սատրգ
պիր քիմսէ պուլունայըտը, օլ
քիմսէ՝ Ա՛րիստոս Յիսուստա օ-
լան սատագամա միւհմաճ օլ-
մալըտը, վէ էյէր պիր քիմսէ
տախի մաղրուրըզընտան քէն-
տինի սատրդ ղանն էթսէ իտի.
օլ սատագամը գապուլ էմմէդ
իտի։ Ի՛մտի պու միսիլլի քիմ-
սէրէր իլէ Փարիսեոսուն ասլա
պիր իշի եօղուտու։ () պիզիմ
պու գատար էյի օլտուղումուդ
իչինն կէլմէտի. իլլա օ գատար
ֆէնա օլտուղումուդ իչինն կէլ-
տի։ Մ՛ատ. ժԸ. 11—13։
Մ՛արկ. Բ. 17։ Ղ՛ուկ. Ե. 32։
ժԵ. 3—10։ ժԸ. 9—14։ ժԹ.
10։ Հ՛ովհ. Գ. 10—24։ Ա
Կորնթ. Զ. 9—11։ Ա Տիմ. Ե.
13—16։

Ի՛նչ մէրհամէթլի Գուրթա-
րըճը, սէն ճանլարըն Ա՛զիմ Հէ-
քիմի կիւլի՝ իրատէթին իլէ էօյ-
լէ քիմսէլէր իլէ կէօրիւշտիւն
վէ սէօյլէշտին քի՝ օնլար սէնին
փաք վէ ա՛զիզ Թապիա՛ըընա
վէք մէքրուհ օլմալը իտիլէր։ Իմ-
տի պիւզ տախի սէնին կիպի՝ էն
ալչագ վէ քէօթիւ քիմսէլէր ի-
լէ՝ օնլարը եօլլարընըն քէօթիւ,
լիւյիւնտէն տէօնտէրմէք իչիւն
կէօրիւշմէյէ Թէնէզզիւլ է՞թմէ-
յէլիմ մի, վէ սէնին կիպի՝ էյ-
լիքքեանի պիր գալպին սէօյլէ-
տիյինէ կէօրէ՝ վէ տէյիլ մաղ-
րուր՝ տիւնեամի վէ քէնտիլէ-
րինի ա՛տիլ սայան ատէմլէրին
գանունլարընա կէօրէ ա՛մէլ վէ

էթաէյէ կէլտիմ։

14 Օր զէման Յովհաննէսին շայիրտլէրի օնուն եանընա կէլտիկ տեսիլէր. Նի՞չիւն պիզ հէմ փարիսեցիլէր չօգ օրուճ

Հարաքէթ է՞թմէյէլիմ մի։

14. Յովհաննէսին շայէրտլէրէ։ Մ՚ոպ. ժԱ. 2։ ժԴ. 12։ Յովհ. Ա. 35։ Գ. 25։ Դ. 1։ —Նի՞չէն պիզ հէմ փարիսեցիլէր ։ Մ՚ոպ. Բ. 18, վէ Պ՚ուէ. Ե. 30—33 ետա. Նէլէրսէն կէօրիւնիյօր քի, պու՝ փարիսեցիլէրին էլի իլէ օլտու, վէ շիւպհէսիզ՝ օպիրլէրինի այտա. գալըրըանլար օնլար իտի։ Ընար հէնուզ՝ Քրիստոսուն շայիրտլէրինէ՝ քէնտի խօճալարընատն՝ կէօմրիւճիլէր վէ կիւնահքեարլար իլէ պէրապէր էքճէք եէր տէյիւ շիքեայէմ էթճիլէր իտի. վէ շիմտի տէօնիւպ Քրիստոսա՝ շայիրտլէրինտէն՝ տալթ եէտիքլէրի իչիւն շիքեայէմ էէյօրլար։ Ընար օնա՝ շայիրտլէրինին էթտիյի շէյ իչիւն սիթէմ էթտիլէր. վէ օնլարա՝ խօճալարընն էթտիյի շէյ իչիւն սիթէմ էթտիլէր։ Ընար խսթէտիլէր քի, Քրիստոս իլէ շայիրտլէրինին արասընա պիր մուխալիֆէթ պրագտընլար, վէ Յովհաննէսին շայիրտլէրի իլէ՝ օնլարըն ճիւմլէսինին արասընա պիր մուխալիֆէթ պրագտընլար։ Վ է Մ՚ոպ. ժԱ. 18, 19 տան էօյրէնիրիզ քի, օնլար՝ Քրիստոսուն տա Յովհաննէսին տէ շայիրտլէրի օլմամագ իչիւն՝ հէր

թուէթարըզ, սէնին շայիրտլէրին խէ օրուճ թուէթմազտար։

15 Վ է Յիսուս օնտարա տէտի. Մ՚իւքի՞ն մի քի տիւյիւնճիւէր՝ կիւվէյի եանտարընատա օտ

շէյտէ պիր պէհանէ պուլմազտա հազըր իտիլէր։

Մ՚իւէթճէ օյան ա՚զիմ օրուճ կիւնիւնտէն մա՚տա՝ փարիսեցիլէր տայիմա հափթատա իքի կիւն օրուճ թուէթարըլարընը, (Պ՚ուէ. ԺԸ. 12,) վէ օնու "ատէմլէրտէն կէօրիւնմէք իչիւն" էտէրլէր իտի։ Քրիստոս շայիրտլէրինէ էօյրէթտի քի, "օնլար կիւպի օլմասընլար"։ Մ՚ոպ. Զ. 16—18 շէրհինէ պագ։ Յովհաննէս քէնտինի՝ միլլէթին օրուճ խուսուսունտա սապիթ օլմուշ ա՚տէթինի տէյիշտիրմէյէ հիւքիմէթէճ մալըք սայմազտըր։ Վ է պունտան գաթը՝ նազար՝ օնուն պիւթիւն է՚օմրիս՝ պիր փէրհիզ քնարըզտան ի՚պարէթ իտի։ Պագ Մ՚ոպ. Գ. է, վէ ԺԱ. 8, 18 շէրհինէ։

15. Վ է Յիսուս օնտարա բէքէ։ փարիսեցիլէր զանն էթտիլէր քի, շիմտի Յիսուսու տար նէրտէ գըստրըտըլար, վէ նա քէնտի շայիրտլէրինին էթտիյինի՝ եախօտ Յովհաննէսին շայիրտլէրինին էթտիյինի ֆէնա օլմագ թագրիր էտէճէք տիր. լաքին օնա պէտէչ՝ օ պու ֆուրսաթը էլէ ալըր, վէ իւչ էօրնէքլէր իլէ պիլէ՝ էթտիյիմիզ շէյլէրտէ միւնասիպէթ վէ նագըշ շըգըտ

ատուգաձ՝ եաս չէքսինլէր։ ամմա կիւնլէր կէլէճէք տիր քի՝ կիւ-
վէյի օնլարտան ալընաճագ, վէ

օ վէման օրուճ թուլմաճագլար։

16 ՟Էմ ֆիչ քիմսէ եէնի պէզ փարչասընը էսկի էսվապա եամա

կէօզէթմէյէ կէրէք օլտուղունու կէօսթէրէրէք՝ պիր էյի նասի-
հաթ վէրիր։— Ա՞ֆֆէդ ի՛ւ պույո՞նիդիդ. . . եաս վէ՛ռնէդ։
Օրուճ՝ եիւրէք գըրղընըղը վէ քէտէրի՝ վէ տիւյիւն եիւրէք
ֆէրրահլըղը վէ սէվինճի նիշա-
նէլէրի տիր։ Յամի կիւվէյինին
ահպապ ու արգատաշլարը տիւ-
յիւն զիյաֆէթինտէ օրուճ թուլ-
թարագ գասավէթ կէօսթէրմէք՝
պիւս պիւթիւն ա՛պէս վէ մի-
նասիպէթսիզ պիր շէյ փիր։
Ա՞ռֆ. ԻԲ. 2։ Գատ. ԺԴ.
10. 12։ Յէզ. Գ. 29։ Յայտ.
ԺԹ. 9։ ԻԱ. 2։ Ա՞ղր. ԽԵ. 14,
15։ Յաքին տիւյիւն էսնասընը-
տա կիւվէյի պիր՝ պէլայէ օղրա-
յըզ օրատան գալտըրըլաճագ օ-
ատ, օնուն ահպապլարընըն սէ-
վինճի գասավէթէ՝ վէ զիյա-
ֆէթէթլէրի նաս ու տէրտէ տէօ-
նէր։ Յովհաննէս Հալա Հապս-
տէ տիր. իմի օնուն շայիրտէլէ-
րինէ՝ չիմի տէրտ ու քէտէր
վագըթը տըր, վէ օնլարա օրուճ
թուլմագ փէք միւնասիպ տիր։
Յաքին պէն՝ շայիրտէլէրիմին նա-
նընատայըմ։ Ընդ՞նլար պէնիմ մի՛-
ճիպաթլարըմը կէօրիյօրլար, վէ
նասիհաթլարըմը իշիտիյօրլար,
վէ օնլարա չիմի պիր սէվինճ
վէ ֆէրրահլըգ վագըթը տըր։ Յամ-
մի օնլար՝ օրուճ թուլմաղընա-
նէ՞ լյւիւն էլէմ ու քէտէրին նի-

չանէլէրինի պէյան էթմինլէր։ Յֆֆենտիմիզ իշպու նասիհաթ-
տա՝ քէնտինին խուսուսունտա Յովհաննէսին՝ Յէրիհսէնին կիւ-
վէյիսի տիր աէյիւ վէրտիյի շէ-
հատէթի (Յէզ. Գ. 27—36)
զիքր էտէյօր։ Ա՛ղ պուննու
սէօյլէր իքէն՝ շիւպհէսիզ Նէ-
հուտիլէրին զիւրւ՛միւ տախի օ-
նուն նամէրընտա իտի, քի օնլար՝
Ընսանէրն վագըթնտա հէյի օ-
րուճ կիւնլէրի՛ պպրամ կիւն-
լէրինէ՝ գէպպտիլ օլաճագ ի՛թթի-
գանընտա իտիլէր։ Պագ. Օ՛ռ-
Ը. 19։ Ա՛ղ Ա՞ռֆ. Ե. 4 Էզ-
հինէ։

16. Նէնէ պէզ ֆարչասը։ Նու-
նանիճէտէ պու՝ պիր գասարըլ-
մամըշ պէզ փարչասը անկլա-
շըլըր։ Պէօյլէ պէզ՝ ըսլանտըղը
վագըթը էճգիլիպ պիւգիւլիւր. վէ
էյէր օնուն պիր փարչասը՝ պիր
էսքի վէ էօղիւ կիլիմիշ է՛սմա-
պըն իւզէրինէ եամա ագքիլէր-
ս, պիւգիւլտիւյիւ վագըթ՝ էլ-
պէթթէ օլ տիքիշ եէրլէրինի
չէքէր նըրթար, վէ տէլիյի գա-
փայաճագ եէրինէ տահա պէօ-
յիւք աչար։ Յամի Յրհատա
տէյօր քի, պէնիմ եէնի թա՛-
լիմաթլարըմ տախի՝ պունճիլէ-
յին՝ փարիսեցիլէրին էսքի այն
ու ա՛տէթլէրինէ մուեթապըգ կէլ-
մէլէր։ Ընդ՞նլար պիր եէրտէ իմ-
թիհագ էտէմէզ։ Ընդ՞նլարըն էս-

Digitized by Google

թուլումլար երթելը , վէ շաբաթ տէօքիւլիւը , վէ թուլումլար թէլէֆ օլուր . ամմա եէնի շաբաթալը եէնի թուլումլարա գօրլար , վէ իքիսի տէ հըճղ օլուր ։

17 Եւ եէնի շարաթալը էսքի թուլումլարա գօմազլար . եօխսա՝ գօմազ . զիրա եամա՝ էսլապտան էօրէլ գօփարըը , վէ երթըլըը աահա պէհէր օլուր ։

տըրմագ՝ տիվանէլիյին պէցիւիւ տիւր ։ Վէրիստոսուն՝ կէրէք սին մատտէէրինտէ վէ կէրէք ախէր հէր պիր շէյտէ ատէմլէր պիր միւնասիպլիք վէ մութապըգլըգ կէօզլէմէյէ լազըմ օլտուղունու կէօսթէրմէք իչուն՝ պու· կէհիր· տիյի իքինճի գօրնէք տիր ։ Տին ա՛գլէ զըտ տէյիլ տիր ։

17. Եւ եէնի շաբաթ գունի լուսընար ։ Վայնամամիշ շիրայը էսքի թուլումլարա գօմագ՝ պէօյիւք ահմագլըգ տըր · չիւնքի իքիսինին ահ վայ օլաճաղընա պիր շիւպհէ եօգ տուր ։ Պունուն կիպի տէյօր Վէրիստոս Եփենահմիզ՝ պէնիմ եէնի թա՛լիմաթլարըմա գէլըմ էքթիլէրէ գարըշարըլսա, հիչ պիր շէյէ եարամալ օլուրլար ։ Ունար՝ քէնտիլէրին պիւթիւն գուվվէթինի ղայդ էտէրլէր, վէ նէ էսքիլէրինի հըճղ էտէպիլիրլէր, նէ ահ քէնտիլէրինի սագլայա պիլիրլէր ։ Եւքիլէր պիր եառնա աճըլըրսըն, հէմ էսքի այինլէր վէ ա՛տէթլէր պա՛թալ օլսուն, պէնիմ եէնի թա՛լիմաթլարըմա՝ եէնի գանունլար տահի իգմիյէտ էտէր ։ Վէրիսթիանլըգ՝ Եհուտիլիյին ա՛տէթլէրինտէն փաք գալսըն · փութիէրէսթէլիյին՝ նա հէր կէօնա տիւնեավի մէնֆաա՛թ միլա-

գօմազ . զիրա եամա՝ էսլապտան էօրէլ գօփարըը , վէ երըլըը աահա պէհէր օլուր ։

17 Եւ եէնի շարաթալը էսքի թուլումլարա գօմազլար . եօխսա՝

քի թա՛լիմաթլարը՝ օրուճ թալապ էտէրլէր . զիրա պիւիւ՛մլէրինճէ ատէմլէր՝ ա՛մէլլէր՝ վաահիթասի իլէ խէլաս պուլուրլար ։ Եաքին պէնիմ թա՛լիմաթըմա կէօրէ՝ օրուճ՝ խէլաս պուլմագ թէրթիպինին հիչ պիր թարաֆը տէյիլ տիր . զիրա ատէմլէր՝ ֆման իլէ՝ նօմօսուն ա՛մէլլէրինին հիչ պիր ա՛լագասը նօղիքէն խէլաս պուլուրլար ։ Պու կիւնքի կիւնէ գատար հէմ Եհուտիլէրը Վէրիստոսու րէտտ էտէրլէր, վէ Փարիսեցիլէրին պու էսքի թա՛լիմաթլարընա կիւվէնիրլէր ։ Փութիէրէսթէլէր ատախի հօյլէ էտէրլէր ։ Եւ էֆէնտիմ՝ պիւիւրուն տիւննա իքի գըսմէ թագսիմ օլուր, քի պիր գըսմը Եհուտիլէրին պու էսքի թա՛լիմաթլարընա կիւվէնիրլէր, վէ օ պիր գըսմը՝ խէլաս օլմազլէրի իչուն Վէրիստոսուն սաաաագաթընա կիւվէնէնլէր տիր, վէ պունդարըն իքիսինին արասընաա օրթա եօլ նօգ տուր ։ Էէր քիմ քի՝ քիւլիյէն Վէրիստոսուն վասիթասի իլէ խէլաս պուլմազսա, հիչ ասլա խէլաս պուլմազ ։ Ատէմլէրին լայզլըգլարընէն էն ա՛յէասը՝ կիւնահտան իպարէթ տիր, վէ օնու Վէրիստոսուն լայզլըգլարը իլէ գարըշ-

Digitized by Google

18 Ընկերաց պատուիրակները սեպհական ինքեան, իշխէ պիտի վիճակուհ կելլիպ՝ ոնա սեճառէ էտէրքէ տէ-տի քի՝ Կրզըմ հալա էօլտիւ, լաքին կելլիպ՝ էլինի իւզերինէ

19 Յամի Յիսուս գալգըպ՝ շա-յիրտերի իլէ օնուն արարնճա կիճատի։

20 Ա՛ն իշխէ օն ինի եըլ գա-

հազասը չիրքեֆինտէն փաք վէ թէմիզ գալսըն։ Կորթ. ԺԵ. 1. 24։ Կոչ. Ե. 1—6։ Նէէ. Ը. 13։

Ա՛յ օգոյան ասսթուամ, էյէր սէն ինի այաղըն իլէ պիր գայա-նըն իւզերինտէ տուրույօր իսէն, էյէրչէ ա՛պիմ տալըլալը օնուն իւզերինէ պիւթիւն Հրղլարը իլէ վուրույօրլար իսե տէ, սէն պիր էմին եէրտէսին, վէ ասլա պիր գօրգուն օլմազ։ Ա՛յաքին էյէր այաղընըն պիրինի տէնիզտէ նիւ-զէն սազ ու չէօփլիքլէրին իւ-զերինէ գօր տա՝ վիճիւտիւնիւն աղըրլըղընը ճիւզիճէ օնուն իւ-զերինէ վէրիրսէն, տէնկինի ղայպ էտիպ տէնիզէ տիւշէճէյինէ շիւպհէ եօգ տուր։ Պունլարըն պիրի պիրինէ միւնասիպէթի վէ ույղունլուղու եօգ տուր։ Պիրագ պիրինին՝ վէ պիրագ օպիրինին վասիթասի իլէ գուրթուլմագ իւմիտինտէ օլմագ՝ ասմագլըգ տըր։

18. Պէր վէճհէ։ Ընուն ա-տը Յայրոս իտի։ վէ օ՝ Նէհու-տիլէր սինակոկասընըն վէ օրատա օլան ի՛պատէթին նաղիրի օլան իսհիթարլարը պիրի իտի։ Ա՛ռէ. Ե. 22։ Կոչ. Ը. 41։ Էէմ՝ Կ՛ոչ. ԺԳ. 14։ Կորթ. ԺԳ. 15 պագ։ Ա՛ Ը Ա՛ռ. Դ. 23 չէրհինէ

գօ, վէ եաշայաճագ տըր։

19 Յամի Յիսուս գալգըպ՝ շա-յիրտերի իլէ օնուն արարնճա կիճատի։

20 Ա՛ն իշխէ օն ինի եըլ գա-

տախի պագ։ — Կըզըմ հալա էօլ-պէ՞։ Ընկերաց՝ օնուն եաղընըզ էվ-լատը իտի, վէ օնիկի եաշընտա ի-տի։ Պուվուգուա՛թը տահա մու-ֆասալճէ նագլ էտէն Ա՛արկոս վէ Կ՛ուկաստան կէօրիւնիւր քի, օ գըշ պապասը էվտէն չըգար-ղը վագըթ տահա էօլմիմիշ ի-տի։ Ա՛աքին՝ պու միսիլ իւ գա-սավէթ ու թէյլաշ իչինտէ պու-լունան պիր պապա՝ ա՛գըլ տալ-ղընըղընտան սէօյլէտիյի շէյտէ փէք տիգգաթլը օլմամազը էմրի մուգաբէր տիր. վէ պիր տագի-դէտ՝ «Էօլտիւ», վէ օպիր տա-գիգէտ՝ «Էվտէն չըգարըքէն էօ-լիյօր իտի, վէ չիմտի պէլքի էօլիւշ տիւր» տէյէ պիլդիրտի։ Ա՛ռէ. Ե. 23. 35։ Կ՛ոչ. Ը. 42. 49։ — Ա՛յնի ի-վէրինէ ֆօ։ Նէհուտիլէրին փէյղամպէրլէ-րինին վէ սպիր ա՛ղուզ տաեմլէ-րին ա՛տէթի իտի քի, պիր քիմ-սէյէ պիր քէրէմ էթհիքլէրի՝ նա էյլիյի իչինն տուա էթհիք-լէրի պէման՝ օնուն իւզերինէ ե-լինի գօսունլար։

19. Յիսուս գալգըպ։ Յիսուս-տա ասլա կէճիքմէք եօգ տուր։ Ընկերաց՝ տպիմա պունճիլէյին հա-ղըր օլուպ՝ սալթ պիլմէմ իմա-նըմըզըն տա՛վէթինէ պագար։

20. Կոնը ոֆան պիր ֆօբը։ Պու-

Digitized by Google

նը ազան պիր գարը՝ արգաթա-
րաքինաան նագլաշըպ էսվա-
պընըն էթէէյինէ տօգանտը ։

21 Ո՛իրա քէնաի քէնտինա-

մա՛րազ՝ օնու զպսի՛ֆլէտիր իտի,
վէ վիւճիւտիւնիւն սաղըրղընը
գրարագ՝ էօմլիւնիւն պըսսալմա-
պընա պպիս օլուրսունու . հէմ
տաի օնու՝ պիննճէ նաւիթաք է-
ակրիտի ։ Պ Լաթ . ժե . 25 ։ ()՝
խրըմ՛ըրը վէ տասթալըրը իլէ օ-
թուրուպ գայգամազըտը . վէ
Ա՛լահ՛ըն էվինին գափուտունտան
իչերի կիրմէյէ լուվսաթը եօղ
իտի ։ Հէմ վարիյէթինի հէ-
քիմլէրէ սարճ էթմիշ իտի , լա-
քին հիչ պիր ֆայտա կէօրմէյիպ՝
տաճա պէթէր օլտու ։ Ա՛մէն .
ե . 26 ։ Պ Թէս . Ը . 43 ։ — Ի՛ս-
ղաքըն էրէյինէ փօֆանթը ։ Պագ
Ա՛մր . ԺԴ . 36 ։ Ա՛մէն . ե . 27,
28 ։ Զ . 56 ։ Պ Թէս . Ը . 44 ։
Ի՛ՀՈւթիլէրէ էմ՛ օլունմուշ ի-
տի՛քի , էճ՛նէպի Թայիֆէլէրտէն
ֆէրգ օլունմագ իչին՝ գափ-
Թանըարընըն էթրաֆընտա պիր
սաչագ օլսուն ։ Ա՛մոս ԺԵ .
38, 39 ։ Ր ()ըն . ԻՒ . 12 ։ Պու
գարընըն տօգանտըղը՝ օ սաչագ
իտի ։ Փէք իհթիմալ տըր քի
օ՝ էվվէլա էլինի սոյա պաթըը-
մըշտը (Պ Թա . ԺԵ . 11) . Եօղ-
իսէ օ՝ պու սաչաղա պիլէ տօգա-
նամազըտը , չիւն տօգանտըղը
չէյ՝ այինճէ նաւիթաք սայըլըրտը ։
21 . Վէնոթէ էնոթէնոթ . . . փէր
էթ ։ Ա՛արկոս տէյօր քի , օ՝
Յիսուսուն հագգընտա իշհիմիշ

տէ՝ Ի՛յէր անճագ էսվապընա
տօգանսամ , գուրթուլաճաղըմ
տէր իտի ։

22 Պ է Յիսուս աէօնիւպ՝ օ-

իտի ։ «Ի՛ման՝ իշհիմէքտէն կէ-
լիր» ։ Ե՛ռվմ . ժ . 17 ։ Ի՛յէր օ՝
ասլա Յիսուսուն հագգընտա ի-
շհիմիշ օլմասայըտը , օ՝ քէնաի
քէնտինտէ իշպու օնա եագլաշ-
մագ գարարընը գըլմազտը ։ ()-
նա Վրիստոսուն գաւտրէթին-
տէն վէ ի՛նայէթինտէն իլգ ֆա-
պէրի հէր քիմ վէրմիշ իտի ի-
սէ , օնա էյլիգլէրին էն պէյ՛իւ-
յիւնիւ էթմիշ օլտու ։ Ի՛ման
ճէհտ էտէլիմ՛ քի , ախէրլէրինէ
պունճիլէյին էյլիգ էթմէգ եօ-
ղունտա պուղունալըմ ։

22 . Յիսուս պէօնէպ ։ Պու
պիչարէ գարը գալապալըղըն ի-
չինտէ՝ Վրիստոսա արգասըն-
տան կիղլ իճէ նագլաշտը . չիւնգի
քէնտինին ի՛լէթինին նաւիթաք
սայըլտըղը սէպէպինտէն , գօր-
գար իտի քի , էյէր Յիսուսուն
էսվապընըն էթէէյինէ պիլէ տօ-
գանտըղը մա՛ղիւմ օլաճագ օլսա
իտի , օնուն կիւճիւնէ կէլէճէյի-
տի ։ () պու իշի օլ տէրէճէ
տիգգաթ իլէ էյլէտի քի , օնու՝
ինսան էէօզիւ կէօրմէյիշ իտի ։
Ե՛գիգաթ օ գարը՝ Յիսուս
Ի՛ֆէնտիմիզէ տուրմայարագ՝
օնտան պիր շիֆա չալմագ իւ-
միտինտէ օլան կիպի՝ նախօտ օ-
նուն էսվապընտա էֆսուն մի-
սալի պիր գուվվէթ օլուպ իսթէր
իսթէմէղ քէնտինէ շիֆա վէ-

Digitized by Google

նաւ կէօրիւնճէ տէմի։ Եւ իւրէք-
լէն՝ եա՛ գըզըմ, իմանըն սէնի
գուրթարտը, վէ գարը օղ սա-
րէճէք միւլահաղասընտա օլան
կիպի ա՛մէղ վէ հալաքէթ էյլէ-
մի։ Լաքին օնուն իմանընտա
հէր նէ գատար զայի՛փլիք վար
իտի իսէտե, մըրհամ.թլի Ղուր-
թարընը օնուն ճիւմլէսինի մա՛-
զուր պույուրուպ՝ օնուն իմանը-
նը մէռոհ էյլէմի։ — Եէ՛էէլէն
Իշպու Պապըն Շնէմ խանէսինտե
զիքը օլունան քիմսէյէ Իֆէն-
տիմիզ՝ "Իյի օղուղ եիւրէքլէն"
տէմի. պուրատա զիքը օլունան
գարըյա տե՛ "Եիւրէքլէն՝ եա՛
գըզըմ" տէյօր, քի շուպհէ էթ-
մէ, ճէսարէթլէն, կէօզլէն այ-
տըն, իսթէհսիյին օլաճագ, միւ-
րատընա էրէճէքսին տէմիք տիր։
Պու նէ՞ գըյմէթլու ճէվապլար
տըր. նէ՞ լաթիֆ սէօզլէր տիր։
Պէլի եա՛ Պապ՝ սէնին ա՛ֆվ-
լըգ վէրմէն՝ ֆէլսըտէնլըգ ու շաղ-
լըգ կէթիրիր. սէնին չիֆտ վէր-
մէն՝ ա՛զիմ րահաթլըգ պաղըշ-
լար, վէ նիւրէքլէնտիրիր. սէնին
Իէհսամըն՝ պիւլէ պունու թաս-
ըրգ էաէր. վէ սէնին Իունուն՝
օնու նիւրէքլէրիմիզտե պիւլէ
սէօյլէր. վէ պիւ՝ պու տիւնյատա
ատ՝ ախրէթտե ատ էպէտէն սա-
ա՛տէթլու օլուրսուդ։ — Իմանը
սէնի ֆօրմըպը։ Պապ թ. 29։
Ա՛ռէ. ժ. 52։ Պ՛ռէ. Է. 50։
ԺԷ. 19։ ԺԸ. 42։ Կ՛ռէթ. ԺԴ.
9։ Եէէր. Դ. 2։ Օնա չիֆտ
ատ սաղլըգ վէրէն՝ Յիսուսուն
գուվվէթի իտի. լաքին պու շի-
ա՛թտան գուրթուլտու։

23 Ի՛մտի Յիսուս օղ վիճիւ-
հիւն էվինէ կէլինճէ, վէ նէյ-
ֆա իշլիւն օնու Ի՛րիստոսա կէ-
թիրէն՝ իման իտի. իմանսըզլըգ
իսէ՝ օնու պու շինֆատան կէրի
պրաղըրըրտը։ Ալիւնահքեարըն
խէլասը խուսուսունտա տախի
պու պէօյլէ տիր։ Իման կէթիր-
մէյէնլէրին հիչ պիրի խէլաս
պուլամազ. լաքին իման՝ խէլաս
էտէն գուվվէթ տէյիլ՝ ալէթ
տիր։ Իէթիմազ քի իման՝ պու
գարընընքի կիպի՝ թէքմիլ օլ-
մամըշ օլսուն. լաքին օ՝ ինսա-
նը հէր հալտե թէքմիլ օլան պիր
Ո՛ղաթի ա՛լէայէ կէթիրիր։ —
Ալ՝ ֆուբ օղ սաա՛նտաճ ֆուրնաճը-
պտա։ Պագ՝ Մ՛ռէ. Ե. 25—34,
վէ Պ՛ռէ. Ը. 44—48, քի օ-
րատա պու նագլէյէթ՝ սահա
մուֆասսալ վէ թաստիգ պիր
թարղ իլէ վէրիլէյօր։

23. ՆէյտաՆըրէ հէմ ֆա՛ռ-
պէն ֆալտպալը՛ը։ () զէմանըն
ա՛տէթի պու իտի. քի, պիր քիմ-
սէ էօլտիյիւ կիպի՝ խրսըմ ատ-
րատասը՝ վէ ա՛լէխուսուս օղ ֆա-
միլեանըն տիւ էհլիէյի ա՛զիմ
պիր սէս իլէ պիր ֆիղանէ պաշ-
լայըյըրտը, քի սէտասը՝ ուզագ
մահալլէյէ վարըրըտը։ Պէօյիւք
քիմսէյէրին էվլէրինտե՝ օնյօրըն
ֆաղիլէթլէրինի վէ պէօյիւք իշ-
լէրինի կէրէք մագամը սէս իլէ
վէ կէրէք թարըն սահէր իլէ զիքը
էմմէյէ՝ վէ պունտան պէօյլէ է-
լեմ ու գասավէթին վէ ֆիղա-
նընն շիտտէթինի արթըրմազ՝

Digitized by Google

զանլորը հէմ շամաթա էտէն գալապալըղը կէօրիւնճէ,

իւճրէթ իլէ մախսուսէն աաէմ լէր թաւթարլարըտը: Ղօգ տէ-ֆա՝ սահիհ վէ իւճրէթ իլէ թուրթուլմուշ ֆիղան ու ֆէրեաստ էտիճիլէրին սէտասընտան հավա ասլարըտը: Բ Պետ. Լե. 25: Նէե. թ. 17: Ը. Յովե. ե. 16: Ա՞որ. ժԱ. 17: Ա՞ոէ. ե. 38: Նէհուտիլէրէ՛ էօլիւլէր իչիւն մամէմլէրինաէ փուրփէրէսթլէրին էթտիյի կիպի՝ սաչ ու սագալարընը նօլմասը վէ վիւճիւտլէրինի եարալամասը եասադ օլմուշտուռ (Ղ Լոփ. ժԹ. 28: Բ Օչին. ժԳ. 1, 2). լաքին պու ճիւմլէ իլէ պու պապատ օնլարընն ա՛տէթլէրինին պա՛զսը՝ փուրթփէրէսթլէրտէն ալընմըշ իտի: Ղ՝աքին պու միսիլլիւ ղոր ու շիտաէթ իլէ ֆէրեաստ ու ֆիղան էտէրէք էլէմ վէ գասավէթի պէյան էթմէք տապիմա ֆայտասըզ՝ վէ հէր հալտէ կիւնահ տըր: Պէյլէ վագըթլարտա ղայէթ ֆայտալը վէ միւնասիպ օլան՝ սիքիւթ վէ ըահաթ տուրմագ՝ վուգուա՛թի րիզա իլէ գապուղ՝ վէ օնուն իւզէրինէ թէֆէքքիւր էթմէք տիր: Ա՞ոդ. ԼԹ. 9: Ա Յնե. Դ. 13: Ա՞որ. ժԴ. 12:

24. Ալ՛փն: Ընհուս Վ՝Էրիստոս Կէնտիյի վագըթ՝ Եիւրէք գրողընլըղը վէ գասավէթ կիմքին. վէ ճիւմլէ ճէնաղէլէրիմիզաէ՝ Եիւրէքլէրիմիզէ օնա պիր Եէր Հազըրլայալըմ. օնա քի՝

24 Օնելրա տէտի. Ալ՛տին, զիրա գըզ էօլմէտի, իլլա ո՛յու-

"գըյամէթ վէ էօմիւր" քէնտիսի տիր: — Վ՝ըշ էօլմէ՞յ, էլլա օ՛յօ՛յօ՛ը: Ղ՝ֆէնտիմիզին պու սէօզլէրի՝ "Ա՛Էնագէյի գալտընը-մաղա եարտըմընըղա՞ Հաճէթ Եօգտուր, չիւնքի պէն օնու ուչգուտան կիսի ուչանտընըմաղա կէլտիմ" տէմէք տիր: Վ՝Էրիստոսա՝ ուչգուտան ուչանտընըմաղա Հէր նէ գատար գօլայ իտի իսէ, էօլիւլէրինէն գալտընըմաղա տանի օղգատար գօլայ իտի. վէ պունճիւլէյին գուվվէթ սահիպի օլան պիր քիմսէ "մէվհիւա օլմայան շէյլէրի՝ մէվհիւալէր կիպի չաղընըը" իտի: Ը՞ով. Դ. 17:

Ղ՝աքին իհթիմալ տըր քի, Հայրոս վէ օնուն տօսթլարը՝ րուհ թէն իլէ պէրապեր Հէլաք օլուր, վէ էօլիւլէր գըյամէթի Եօգ տուր ինանան Պադուկեցիլէր իտի. վէ պէլլի տիր քի՝ Ղ՝ֆէնտիմիզ "ուչյօր" լուղէթինի՝ պու միսիլլիւ էօլմէյէ գարշը գուլլանմըշ տըր: Պունուն կիպի՝ Ղ՝ֆէնտիմիզ Պադուկեցիլէրէ՝ Ա՞ոդ. ԻԲ. 32տէ վէրտիյի ճէվապընտա տանի՝ Ը՝ըրահամ՝ Իսահակ վէ Հակոբ էօլմէտիլէր, իլլա Հայաթտա տըրլար տէյիւ թաստըգ էյլէտի: Օ՝ քէնտի տօսթու Պ՝ազարոս Հագդընտա տանի էվնան պու սէօզլէրի գուլլանմըշտը: Հովե. ժԱ. 11: Վ՝Էզալիք Ը՝զէզ Վ՝Էհէաապլարը Եազանլար՝ չօգ քէրրէ էօլիւլէր Հագդընտա ույուդլար կի-

յօր. վէ օնա հիւլէրլէր իտի։

25 Լամի գալապալըգ չըգա-
րըլտըգտա, քէնտիսի իչէրի վա-

պի սէօյլէրլէր։ Գոթ. է. 60։ Ա կոր. ժե. 6. 18։ Ա Մնե. Գ. 13—15։ Բ Պէտ. գ. 4։ Ա՞տրն. իէ. 52։ Գ Մատ. Բ. 10։ Գաձ. ժԲ. 2։ Այգու՝ պիր գըսսա էօլիւմ՝ վէ էօլիւմ ուզուն պիր ույգու կիպի տիր։ Սատրըն էօլիւմիւ՝ պիր թարղի մախսուսէ իլէ ույգու նաղարը իլէ պագըլմալը տըր։ Նոյ. Ծ. 1։ 2։ — Ա՝նա չէ-կէրէք էտէ։ Նպէտի կէրչէկլիք՝ սէօյլէտիյի վագըթ՝ պիւթիւն տիւնեա օնուն այաղընտա սիւքիւմ օթուրուպ՝ օնտան տէրս ալըրն։ Լաքին էվ-վահ՝ ալլահանի ի՛լմ՝ ճիսմանի ա՛գլէ տէկլիլիք կէլիր, վէ օ՝ Ա-լահրն ճիւմլէ թագտիրլէրինի զէվգլէնիպ՝ խար կէօրիւր։

25. Իվէէ Լուբդ։ Ա՞տ։ Բ. 37—40 տա էօյրէնիրիզ քի, գը-զըն օլտուղու եէրէ կիրմէյէ՝ եա-լընըզ օնուն պապասընա վէ ա-նասընա՝ վէ շայիրտլէրինտէն իւչ քիմսէյէ րուխսաթ վէրմիշ իտի։ Ա՛ւճիզալը կէօրէնէք շահիտ-լէր հազըր պուլունմադա իգ-թիղալը իտի, վէ վուգուրնի սա-պիթ էտէնէք միգտարի ատէմլէր սէչմիշտի։ Պիր օտանըն իչինտէ պուննտան չօգ քիմսէլէր պուլու-նաճագ օլսայրտը, չօգ շամլաճա վէ կիւրիւլթիւ հասըլ օլուր՝ վէ հիչ քիմսէ նէ օլտուղունու կէօր-մէյէ վէ նէ սէօյլէնտիյինի ի-չինմէյէ գատիր օլամազըտը։

րըպ օնուն էլլինի թուվթատու, վէ գըզ գալդը։

26 Ա՛է պու խապէր պիւթիւն

պիչը ա՛գլը պաշընտա շահիտ-լէր՝ տայիմա պիր կիւրիւլթիւ-լիւ գալապալըգտան չօգ էյի տիր։ — Ա՛է էզզ էվլէթը։ Ո՝ թէքրար հայաթ պուլուպ եա-շատը. վէ օնուն թէքրար եա-շայըպ հէր պիր խասթալըգտան սաղալմասը՝ անիտէ վէ թէքմի-լէն իճրա օլունտու։ Ո՝ եիւ-րիւտիւ, նէտի վէ է՛օմրիւն հէր պիր խըզմէթինի էտէ պիլ-տի։ Ա՞տլ։ Ե. 41—43։ Ա՛է պունճիլէյին վիւճիւտէ թէքրար է՛օմիւր վէրէպիլէն պիր զաթ՝ կիւնահըն էօլիւմինտէն ճանա տախի րուհանի հայաթ վէրէ-պիլիր։ Ձամմիւեալարըմըզ վէ պուլունտու ղուսմուզ մահալլէրին իչինտէ օլան րուհանիճէ էօլմիւշ-լէրին ճիւմլէսինէ էպէտի է՛օմիւր վէրմէյէ՝ օնուն պիր թէք սէօզիւ քիֆայէթ էտէր։ Լամի պու չօ-ճուղուն պապասը կիպի (խանէ 18)՝ քէնտի չօճուգլարը իչինէ Իբրահտոա կէլիպ՝ օնլարըն իւ-զէրինէ էլլէրինի գօսմաղա քի օն-լար էպէտի է՛օմիւր պուլունլար տէյիւ հաւվարտաճագ պիր քիմ-սէ եո՞գմու։

26. Ա՛է պո՞ խապէր պէ՞ինէ-օլ պէյտը էայըտը։ Ձահմինէ-տէ պիլիրիզ քի, պու՝ պիւթիւն օ տիյարտա հէր քէսին սէօյլէշ-տիյի մատտէ օլմուշտու. վէ պիր գաչ հաֆթա՝ իխթիսարլա-րըն վէ կէնճլէրին սէօյլէշտիյի

Digitized by Google

ծա իքի քէօրլէր կիտիպ՝ պաղ-
րատաւ տէրլէր իտի. Պիղէ մեր-
համէթ էյլէ՝ եա՛ Ղաւիթի օղլու.

մերհամէթինէ մուհթաճըղ. վէ
օնուն մերհամէթլի օլաճաղը՝
փէյղամպէրլէր վասիթասի իլէ
փէշին լասպէր վէրիլմիշտի։
Ա՛ղմ. ՀԲ. 12, 13։ Պու տիգ-
գաթէ լայըգ պիր շէյ տիր քի,
պու քէօրլէրին հէր պիրի պաշ-
դա պաշդա քէնտի նէֆսի իչիւն՝
պանա մերհամէթ էյլէ տէյիւ
նիյազ էթմէյօրլար. իլա իբնի
պիր ապդալան՝ Պիղէ մերհամէթ
էյլէ տէյիւ հաւալարը յօրլար։
Օնլարընն տուա՛սը՝ պիրլիքտէ սու-
նուլան պիր տուա՛ իտի։ Տէրտ-
լէրի պիր օլան պիր թադըմ
ատէմ պիրլէշիւղ պիր տուա՛ տա-
խի էթմէլի տիրլէր։ Տէրտէ ար-
դատաշ օլանլար՝ մերհամէթին
թախթընա արզուհալ սունմագ-
տա տախի արդատաշ օլմալը տըր-
լար։ — Ղաւիթ օղլու։ Վրիստոս
Յիսուսնուն պու լուսնվան օ-
նուն տօղմասընտան էվվել Ղաւա-
բրիէլ մէլէքտէն վէրիլտիյինտէն
մա՛տա (Ղ՛ուկ. Ա. 32)՝ ախե-
րինտէն վէրիլտիյինի՝ շիմտի իլք
տէֆա՝ իչտիւյօրուղ։ Պու քէօր-
լէր պու իւ՛նվան իլէ օնուն Ա՛ն-
սիա օլտուղունու իդդար էտե-
յօրլար. գիրար էտէ-
լէր պիլ իմթիհադ՝ Ա՛հսիանընն
շան ու շէօհրէթի հասէպի իլէ
Ղաւիթին օղլու օլաճագ իմթի-
գամըընտա իտիլէր։ Յոյ. Թ.
6. Ա՛ղմ. Ա. 1. ԻԲ. 23։
ԻԵ. 22։ Ի. 30, 31։ ԻԱ. 9.

օլ տիյարա Եապըլտը։

27 Ա՛յ Յիսուս օթատան ի-
լէրի կիտէր իքէն,՝ օնուն ատրտըն-

մատէ պու իտի։ Այվահ՛ էյլէ իսէ նի՞չիւն օնլարընն էնիփիսի օնա ինանմատըլար,՝ վէ պու միւ-
վալ իւզրէ օնուն փատիշահլը-
ղընտա էպէտէն տաղտէթլու օլ-
մադըն նայիլ օլմատըլար։

27. Ի՛սէ էօրլէր։ Իշպու միւ-
ճիզէմ՝ օպիր Ա՛ւետարանիչլէր-
տէն զիքր օլունմայօր։ — Պա՛ղը-
ր՛օթէ փէրլէր էտէ։ Կէօրիւնիւր
քի, օնլար օնա՝ օլ սէրվէրին
էվինտէն չըգտըղը կիպի լուսէմ
կէլտիլէր. վէ փէը իհթիմալ
ատր քի, օնուն Հէնուղ իշլէմիշ
իտիյի օլ միւ՛ճիզէմ՝ օնլարըն
կէօզլէրինին նուրունա մալիք օլ-
մադ պապընտա իւմիտլէրինի ա-
ճայըզ պիր թարղ իլէ գուվ-
վէթլէնտիրմիշտի։ Ա՛լսէր կիւ-
նահքարլարա կէօսթէրտիյի ի-
չինտէ միղ մերհամէթտէն պիղ
տախի ճէսարէթ ալալըմ, քի
օնտան՝ րուհանի տէրտիմիզէ
սէրման թապալ էտէլիմ։ — Պի-
ր դէր՛ուէշ էյլէ։ Ղէնտի գը-
զընտան էօմիւրիւ՝ օլ Ղանան-
լը գարը պէօյլէ նիյազ էյլէ-
տի։ Ա՛ղմ. ՃԹ. 22։ Օլ սըգ-
լըթաէ օլան պապա տախի օնուն
սէֆիլ օղլու իչիւն՝ պէօյլէ նի-
յազ էյլէտի։ Ա՛ղմ. ՃԷ. 15։
Ա՛յրիքվատաքի քէօր (Պապ Ի.
30)՝ վէ օլ օն ճիւտասընը քիմ-
սէլէր (Ղ՛ուկ. ՃԷ. 13) տախի
պէօյլէ նիյազ էթմիյէր։ Պի-
զիմ ճիւմլէմիզ՝ Ղէրիստոսուն

28 Ալ է օ՛էլլ կիլինձէ, քէօր-
լէլ օնուն նանլնա կէլտիլէր, վէ
Յիսուս օնլարա սէօտի. Պունու
էթմէկէ գատիր օլտուղումա ի-
նանըմըսընըղ. օնլար օնա տէ-
տիլէր. Պէ՛լի՝ նա՛ Տատպ։

29 Ովլ ղէման օնլարըն կէօզ-
լէրինէ ռօգանըպ տէտի. Սիղէ՝
իմանընըղա կէօրէ օլսուն։

30 Ալ է օնլարըն կէօզլէրի ա-
ջըլըր. վէ Յիսուս օնլարա սըգը
թէնպիհ էյլէյիպ՝ տէտի. Պա՛

15։ Ի՛. 42։ Յովհ. է. 42։ Հռվ. Ա. 3։ Թ. 5։ Յայտ. Ի՛. 16։ Ինչպու քէօրլէր կա-
պիտանպայում՝ սօգագլարընտա, Ա՝նտիանըն կէլտիյինի նիտա է-
տէյօրլար։ Ովնլար էյէրչի քէօր
իտի իսէլէր տէ, Վհրիստոսուն
շան ու ճէլալինին ֆարգընա վա-
լտպիլէյօրլար. օնլար՝ թէն կէօղ-
լէրի իլէ օնուն նէ քէնտիսինի
նէ տէ օնուն միւ՛ճիզաթլարընը
կէօրտուքլերի վար իտի. լաքին
"իման իշխիմքտէն" օլուր։
Հռվ. Թ. 17։

28. Ալ է օ՛ էվ կէլինէ։ Ի-
ֆէնտիմիղ տահա կապիտանա-
յումնա օլտուղու իչուն՝ իհթի-
մալ տըր քի՝ պու էվ Ա՝նգլեաս
հէ Պետրոսունէվի իտի։ Ա՝տրն.
Ը. 14։ Թէ. 25։ Ա՝տրկ. Ա. 29։ Ովնլար սօգաղըն կիւրիւլթիւ-
սիւնտէն՝ էվէ չէքիլտի. ղիրա օ
կիւնիւն միւ՛ճիզաթլարը սէպէ-
պինտէն գալապալըգ. ղայէթ ա՛-
զիմ հարաքէմէ կէլմիշ օլմալը
իտի։ — Ասանըմըսընըղ։ Վհրիս-
տոսուն իհսան ու քէրէմլիէյէ նա-
յիլ օլմագլըղըն եալընըղ շար-
թը իման տըր։ Ա՝տրն. Թգ.
58։ Թե. 28։ Ա՝տրկ. Թ. 22։
Յովհ. Թա. 26. 40։

29. Իմանընըղա կէօրէ։ Ովն-

29 Ովլ ղէման օնլարըն կէօզ-
լէրինէ ռօգանըպ տէտի. Սիղէ՝
իմանընըղա կէօրէ օլսուն։

30 Ալ է օնլարըն կէօզլէրի ա-
ջըլըր. վէ Յիսուս օնլարա սըգը
թէնպիհ էյլէյիպ՝ տէտի. Պա՛

լարա՝ պանա պէտէլինի վէրմէյէ
գուտրէթինիզ կէօրէ՝ նա պանա
խըղմէթ էթմէյէ գուվվէթինիզ
կէօրէ՝ եախօտ ա՛լիմլիյինիզէ՝
ղէնկինլիյինիզէ՝ մէնէֆէ ու բուէ-
պէնիզէ՝ սատագաթ ու խայր ա՛-
մէլլէրինիզէ վէ լայըղլըղընըզա
կէօրէ տէմէյօր. իլլա "Իմանը-
նըղա կէօրէ" սիղէ սլսուն տէ-
յօր։ Ովնլար իպթիտա օնլարտան՝
քէնտինին օնլարըն կէօզլէրինէ
աչմաղա գուտրէթի վար օլտու-
ղունա պիր իդրար ալըյօր, վէ
օնտան սօնկրա օնլարըն ճան ու
տիլտէն ուժտուգլարընը իճրա է-
տէյօր։ Իմի Ա՝լլահըն խալգը-
նա եիւրէք վէ ճէսարէթի կէլմէք
իչուն՝ ճիւմլէ ա՛լէմտէ չավ օլ-
սուն, քի Վհրիստոս՝ քէնտի խալ-
գընըն իման իլէ օլան իւմիտլէ-
րինի հիչ սալա պօշա չըգարտը-
ղը եօգ տուր։ Ովնլար աղըզլա-
րընը աչսընլար, վէ օ՝ օնլարը
տօլտուրաճագ տըր։ Ասղ. 28. 10։

30. Ակէշլէյէ ալընը։ Ասղ.
ճԽՕ. 8։ Ես. Ա՛. 5։ Խ՛.
7։ — Ամէն ըէնպիհ էյլէյէ։ Ովն-
լարա՝ գաթի պէ գաթի թէնպիհ
էյլէտի, աղըր պիր թարզ իլէ
շիտտէթլի պիր էմր վէրտի, վէ
իհտաա՛թսըղլըգ էտէճէք օլտուգ-
լարը սուրէթտէ տարըլաճագ տէ-

Digitized by Google

գըն, քեմանէ պի՛լմէսին։

31 Ընալար իսէ չըգըտ՝ պիւ-
թիւն ալ ախյարատա օնու չավ
էթտիլէր։

32 Ալ է օնլար չըգար իքէն,
իշլեէ օնաս պիր տիլտիզ ճինլի
ատեմ կէթիրտիլէր։

33 Ալ է ճինն չըգարըլմազ ի-

յիւ՝ օնլարա թէհտիտ էյլէտի։ Ընալար թէհտիտ էյլէտի՝ պիլիրիտի քի՝ օնուն սէօյլէ-
տիյինի իձրա էթմէք ղայէթ մու-
հիմ վէ իգթիձալը իտի։ Կա-
փառնայում էհալիսի օնուն հա-
լա չօգ միւ՛ճիզաթլարընը կէօր-
միւշլէր իտի (Պապ Ը. 6—16։
Ա՛ծէ. Ը. 21—27։ Յովէ. Գ.
46—52), լաքին օնլար թէվ-
պէ էթմէտիլէր։ Ի՛մտի օնլար՝
արթըգ նի՛չիւն պաշգա միւ՛ճի-
զաթլար տատա կէօրսիւնլէր.
օնլարա նէ՞ ֆայիտէ օլուրուսուս։
Ընալարըն կէօզլէրի տատա զի-
յատ քէօրլէնէճէյիտի, վէ եւս-
րէքլերի տատա զիյատ սէրթ-
լէնէճէյիտի, օնլարըն ա՛գլը՝
տատա ճիմանին՝ իւմիտլերի տա-
տա ախունէավի՝ կէրչէքլիյէ վէ
էյլիյէ ախուշնիլիքլերի տատա
զօրլու՝ վէ օնլարըն հիւքմի ղա-
զալը էնճամը տատա հիյապէթ-
լու օլաճաղընը։ Ա՛ծէ. ԺԱ.
23, 24։

31. Պէ՛ւրնէ ալ պէյթրա օ-
նա լավ էմրէյլէ։ Ընալար՝ օնուն
չէտիտ թէնպիհինէ իթաա՛թմըզ
օլաուլար։ Ի՛ւլտա ևէնի տէօն-
ճիւ չօգ քիմսէլէր կիւպի՝ օնլա-
րըն հէյարէթի ա՛գլ ու ֆէքր-
սէթլէրինտէն զիյատ իտի։ Ըն-
յար քէնտիլէրինի՝ խօճալարըն-
տան ա՛գըլլը զանն էթտիլէր։
Ալ է էյերչի օնլարըն մէրամ ու
մագսուտուա՝ պէլքի էյի իտի ի-

32 Ալ է օնլար չըգար իքէն,
իշլեէ օնաս պիր տիլտիզ ճինլի
ատեմ կէթիրտիլէր։

33 Ալ է ճինն չըգարըլմազ ի-

սէ տէ, շիւպհէսիզ՝ Ա՛րիստո-
տուն իշինէ չօգ զիյան կէթիր-
տիլէր։ Ա՛ծէ. Ը. 44, 45։

32. Պէր փէյնէչ ճինն է։ Կէօ-
րիւնիւր քի, պու ատեմլին տիլ-
սիզլիյի՝ պիր թապիա՛թ գու-
սուրսուտան կէլմիշ պիր ի՛լլէթ
տէյիլ՝ իլլա պիր նարամազ րու-
հուն իշի իտի։ Ա՛ծէ. ԺԲ. 22։
Ա՛ծէ. Թ. 16—24։ Ղ՛ու-
ԺԱ. 14։ Ա՛րիստոտուն՝ շէյ-
թանընն իշլէրինի հէլաք էթմէ-
յէ վէ պիզի օնուն հիյապէթլի
գուվվէթինտէն խէյլա էթմէյէ
կէլտիյինէ (Ա Յովէ. Գ. 8)՝ նէ՛
գատար միւթէշէքքիւր օլմալը
իղ։ Ը էյթան շիմտի՝ օ զէման
էթմէյէ օնա րուխսաթ օլտուղու
կիպի՝ ատեմլէրին վիւճիւտիւնէ
կիրէմէզ։ լաքին օ՝ շիմտի տա-
խի օնլարըն ա՛գլ ու ֆէքրինէ
վէ եհւթէքլէրինէ պիր ղայէթ
մուրատարլայընճը վէ գօրգուլու
թէհսիր էտե պիլիր. վէ օնլար՝
պու էսիրլիքատէն Ա՛րիստոսուն
վասիթասի իլէ խէյլա պուլմա-
տըգճա, օ՝ ճանը վէ թէնի զայէթ
էտիպ՝ էպէտէն ճէ՛էննէմտե է-
զիյէթ ու իսքէնճէլլերտե սագ-
լայաճագ տըր։ Ա՛ծէ. Դ. 24,
վէ Ը. 28 շէրհլերինէ պագ։

33. Տիւնէչ ըէօյլէտի։ Ա՛րիս-
տոս Յ՛ֆէնտիմիզ՝ իշլէյէնի ատֆ,
էթմէյիլէ, իշի մահվ էյլէտի։
Ը էյթանընն գուվվէթի գըրըլ-

Digitized by Google

լէ, տիլսիղ սէօյլէտի. վէ խալգ՝ թա՛ճճիւպ էտիպ տէրլէր իտի՝ քի՝ Իսրայէլ ալասընտա հիչ պիր զէման պէօյլէ շէյ կէօ-

տըղը կիպի՝ օլ ատէմին տիլի ա-չելտը։ Ֆաթա՛թմէն ճիւմլէ-միզ շէյթանըն գուվվէթի ալ-թընտայըղ. վէ Քրիստոս՝ հէմ օնուն ա՛ղիմ վէ զիյգըյմէթ խէլասընա տայիր տիլսիղիզ։ Ֆիչ պիր սէօյլէյճէք սէօզիւմիւզ նօգ տուր։ Փարիսեցի Յօղոս՝ չօգ վէ ուղուն տուա՛լար էյլէ-տի իսէ տէ՝ Ալլահ հիչ պիր շէյ սէօյլէմմիշտի։ Ղաքին օ՝ Ալ-լահ տէօնտիւիւ կիպի արթըգ տիլսիղ տէյիլ իտի. վէ օնուն հադդընտա Ալլահ քէնտիսի՝ "Իշթէ տուա՛ էտէյօր" (Կոփթ. Թ. 11) տէմի։ — Իսրայէլ ար-պընդա ֆէն պիր զէման պէօյլէ շէյ կէօրմէ-մէ-միշ։ Իսրայէլտէ՝ պէօյիւք շէյլէր կէօրիւնտիւլէր։ Դ Յնգ. Ե. 8։ Յոզ. Հ. 1։ Նէեմ. ԼՒ. 20, 21։ Ա՛ովսէա՝ Նղիա՝ Նղիսէ վէ փէյղամպէրլէր ա՛-ճայրպ իշլէր իշլէմիշլէր իտի. լա-քին Քրիստոս՝ պու. խուսուստա օնլարըն հէփիսինտէն իւսթիւն օլտու։ Ոնլար՝ պու իշլէրին ա-րալընդ արալընդ իշլէրլէր իտի. լաքին Քրիստոս հէր վագըթ իշլէրիտի։ Ա՛էսէլա՝ Նղիա՝ պիւ-թիւն միւտաէթի ե՛օմրիւնտէ էօյլէ փէք ազ իշ իշլէտի. լա-քին Քրիստոս պիր նարըմ կիւն-տէ չօգ իշլէտի։ Իպու Պաւլը պիր քէրրէ կէօլտէն կէչիր տէ՝

րիւնմէտի։

34 Ա՛մմա փարիսեցիլէր տէր-լէր իտի. Ա՛իննլէրին սէրվէրլ վասիթասի իլէ ճիննլէրլ չօգա-

պագ պիր կիւնտէ Քրիստոս Ե-ֆէնտիմիզ նէ՞ գատար չօգ ա՛-ճայրպ իշլէր իշլէտի։ Պու Պա-պրն՝ Շնճի՝ 9ունճու՝ 18ինճի՝ 20նճի՝ 27նճի վէ 32նճի խա-նէլէրինի օգու, վէ պագ քի, օ՝ նէմէ տայիմա ճանա վէ թէնէ տայիր էյլիք էթմէքտէ մէշղուլ իտի։ Ֆիչ պիր փէյղամպէրին՝ քէօր ատէմ կէօզիւ ասլա աչ-տըղը վագի՝ օլմատը։ Ֆիչ պիր փէյղամպէրին՝ սաղըր քիմսէ գուլաղընը աչտըղը՝ եախօա տիլ-սիզ քիմսէ տիլինի չէօզտիւիւ ասլա վագի՝ օլմատը։ Ֆիչ պիր փէյղամպէրին՝ քէօմրիւմ ատէմ սաղալթտըղը ասլա վագի՝ օլմա-տը։ Պու՝ Ա՛ևսիայէ մախսուա պիր իշ իտի։ Նոյ. ԼՒ. 4։ ԼԽ. 5, 6։ Ա՛ոդ. ԺԵ. 30, 31։ Ա՛ոդ. Է. 32—37։ Ցովհ. Թ. 32. 39։

34. Ա՛իննլէրլ սէրվէրէ։ Նա-նի չէյթանլարըն պաշը Ա՛էհու-պէէուղ։ Փարիսեցիլէր՝ միւ՛ճի-ղաթըն սահիհլիյինի ինքիար էմէմէյէ գատիր օլմամաղընա, խալգ Ցիսուսուն Ա՛ևսիա օլ-տուղունա խքեամի օլուր տէյիւ դօրգուդլարը, Ցիսուս՝ պէօյլէ թագրիր էյլէտիլէր քի՝ Ցիսու-սուն չէյթան իլէ իւղէմի վար, վէ օնուն հիւքմ ու նուֆուզու իլէ ա՛մէլ վէ հարաքէթի տէյօր։

Digitized by Google

բբյօր ։

35 Լմաի ()իսուս՝ հէպի շէհրլէրի վէ քէօյլէրի՝ օնլարըն ճէ-
պիլէթ եէրլէրինտէ թա՛լիմ է-
աերէք վէ փատիշահլըղըն միւժ-

Պա՛ղայէթ գօրգուլու պիր քիւ-
ֆիւր խոի ։ Ւհրիստոս Լ՚ֆէն-
տիմիզին պաւնա՝ նէ ճէվապ վէր-
մէյինի պիլմէզդէ , լաքին օ
պաւնան սօնկրա՝ պուննուն
պուհթան վէ իֆթիրա օլսու-
ղունու թէքմիլէն աշիքեար է-
լէսի ։ Ա՚ոպր . ժ . 24 ևմ շէրհ-
լէրինէ պագ ։

35 . ()նսա՝ հէպ չհրլէրէ վ
ւեոյլէ . . . պօլաշըբ էոե ։ Լ՚ֆէն-
տիմիզ՝ սաղլը պէօյիւք շէհրլէրի
ատյէ՝ իլլա էն քիւչիւք վէ ֆու-
գարա քէօյլէրի տահի զիյարէթ
էաերսոի ։ Պու՝ օնուն Ւսալվը-
եաա էյլէտիյի իւչիւնճիւ տէվ-
րի խոի ։ Լյլքի՝ Պապ Դ . 23տէ՝
վէ իքինճիսի՝ Ղ՚օ-ի . Ը . 1—3
ատ զիքր օլունան խոի ։ Ֆինլ
վագի՝ օ կէօրիւնիւր քի՝ տայի-
մա էօմէք պէրի կէզմէքտէ խոի ։
()՝ օթուրուպ լուահաթընա պագ-
մազ խոի ։ ()՝ ֆուգարա քէօյ-
լէրէ՝ ֆուգարա ատէմլէրէ՝ վէ
ֆուգարա էվլէրէ կիտէր խոի ։
()՝ քէնտիսինի իհսանլէրինվլ
գազուլ էմմէյէ հէվի խսթե-
յէնլէրէ էյլիք էմմէք իչիւն
ասլաշըբըտը ։ Ա՚ոէյ . Զ . 6 . 56 ։
Ղ՚օ-ի . Դ . 43 , 44 ։ ժ . 22 ։
Ւ՚օդ . ժ . 38 ։ Ա՚ն հեր պիր
կիթաիյի եէրտէ՝ քէնտի այագ-
լարընըն իզլէրինի կէրի պրագ-

տէսինի վա՛զ էաեքէք վէ խալգ-
տա հէր խասթալըղը վէ՝ հէր
զայի՛ֆլիկի սպղալտարագ ասլա-
շըր խոի ։

36 Ա՚ն դալապալըղը կէօրիւն-

մըշ խոի ։ ()նուն կէրիտէ պը-
րագարղը էսերլէր՝ պօնաֆիար-
լէրըն կէչտիյի եօղ կիպի տայի-
մա գամէղ օլմուշ առէմլէր վէ
խարապ ու վիրան օլմուշ վէ
եանմըշ քէօյլէր վէ շէհրլէր վէ
գասապալարտան պէրլի օլուր տէ-
յիլ՝ լաքին պիր կիւղել վէ էմ-
բաֆընըր մահսուլտար էտիպ չա-
յըր չիմէնլէր վէ աղաճլէր վէ
պաղչէլէր իլէ տօլու պիր օվա-
նըն իչինտէն կէչէն ուզագտան
կէօրիւնիւր պիր ըրմաղըն եօղու
կիպի խոի ։ Պիւթիւն օղ տա-
ղևսթան ամմէյէթտէ՝ վէ օնուն
հէվի օվալարընտա վէ հէվի վա-
տիլէրինտէ Ւհրիստոսուն կէչ-
տիյի եօղ էօմիւշլէրին պէյազ-
լանմըշ քէմիքլէրի իլէ գափլան-
մըշ օլաճագ եէրինէ՝ ըշըգ վէ
է՚օմիւր վէ սաա՛տէթ իլէ տօլու
խոի ։ — վ՚ոպիշահլըղը ժ՚ֆէ-
պինէ վա՛ղ էգէրէ ։ Պագ՝ Պապ
Գ . 2 շէրհինէ ։

36 . ()նլարը ածըգը ։ Ա՚ոպ .
ժ . 14 ։ ժ . 32 ։ Ա՚ոէյ . Զ .
34 ։ Նէբ . Դ . 15 ։ Ե . 2 ։
Ւհրիստոս՝ հէլալը ալմագտէ օլան
պիչարւէ ճանլար իչիւն մէրհամէթ
իլէ տօլու օլուպ օնլարը ածըր ։
()նու էգօքտէն եէրէ էվթիրէն՝
օնլարա օլան մէրհամէթի խոի ։
Ա՚ն օնու շէհրտէն շէհրէ վէ

Digitized by Google

ՃԷ՝ ՕՆԼԱՐԸ ԱՃԸՄԸ. ՔԻՐԱ ՀՕ-

ՔԷՕյԱԵՆ ՔԷՕյԷ ՕՆԼԱՐԱ ԹԱ՝ԼԻՄ ՎԷՐՄԷՔ ԻՀԻՒՆ ԱՃ՝ ՍՈՒԱՍՈՒՂ ՎԷ ՀՕՐՂՈՒՆ ՏՕԼԱՇԱՐՐՈՒԱՆ՝ ՕՆԼԱՐԱ ՕԼԱՆ ՄԷՐՀԱՄԷԹԻ ԻՄԻ։ ()ՆՈՒ Վ՝ՒՌԹԱՆՄԱՆԷ ԱՊԱՂԷԱՒՆԷ՝ ԱՊԱՇՔԱՀՒՆԻՆ ԳՕՆԱՂՂՈՒՆԱ՝ ՊԻՂԱՏԱՍՈՒՆ ՏԻՒԱՆՆՈՒՆԱ՝ ՎԷ Վ՝ՈՂԳՈԹԱ ԽԱՇՂՈՒԱ ԿԷՕԹԻՒՐԷՆ՝ ՕՆԼԱՐԱ ՕԼԱՆ ՄԷՐՀԱՄԷԹԻ ԻՄԻ։ Ա՝Յ ՀԷԼԱՔ ՕՒՄԱԳԱՏԱ ՕԼԱՆ ՍԷՖԻԼ ՃԱՆԼԱՐԸ ԱՊՈՒՆՃԻԼԷՒՒՆ ԷՆ ՀՕԳ ԱՃԸՐՅԱՆ՝ Վ՝ՐԻՍՏՈՍԱ ԷՆ ՀՕԳ ԱՊԷՆԿԷՒՆ Օ ՏՈՒԲ։ — ՀՕԳԱՆՔ ՕՒՄՅԱՆ ՓՕՅՈՒՆԼՈՒՔ։ Ն՝ՀՈՒՏԻՍԼԹԱՆ՝ ՏԱՎԱՐ ՍԻՐԻԼԷՐԻ ԻԼԷ ՏՕԼՈՒ ԱՊԻՐ ՄԷՄԼԷՔԷԹ ԻՄԻ. ՎԷ ԱԱՏԸՔ ՀՕԱՅԱՆ՝ ԿԷՃԷ ԿԻՒՆՏՒԼՈՒՔ ՔԷՆՏԻ ՍԻՐԻԼՍԻՒՆԻԼ ԵԱՆԸՆՏԱ ԻՄԻ։ Ը՝ՆՆՔ. ԼԱ. 39, 40։ ()՝ ՕՆԼԱՐԸ ԿԷՕՁԷՏԻՐԻՄԻ, ՎԷ ՕՆԼԱՐԸ ԷՆ ԷՅԻ ՄԷՐ՝ԼԱՐԱ ՎԷ ԷՆ ՍԷՐԻՆ ՍՈՒԼԱՐՐՆ ԵԱՆԸՆՆԱ ԿԷՕԹԻՒՐԻՒՐ ԻՄԻ։ ՀՕԱՅԱՆՐՆ ՏԻՓԳԱԼԹԻ ՈՒ ՂԱՅՐԷԼԹԻ ՎԷ ՆԱՁԱՐԷԹԻ ԱԼԹԸՆԱՆ ԱՅՐԸԼՈՐԳԼԱՐԸ ԿԻՊԻ՝ ԵՕԼՈՒ ՀԱՀՀՐԸՊ ՂԱՅԱ ՕԼՈՒԼԱՐԸՈՐԸ, ԵԱԽԱՕՏ ՕՆԼԱՐԸ ԲՐՕԹԸՐ ՃԱՆԱՎԱՐԼԱՐ ՀԷԼԱՔ ԷՍԻՒԼԷՐ ԻՄԻ։ ()ՆԼԱՐ ՊՈՒ ՀԱԼԱՍ՝ ԿԻՒՆԷՀԻՆ ՀՀՕՒԱՐ ՍԸՃԱԳԼԸՂԸ ԱԼԹԸՆՏԱ ՀԷՐԱՐԷԹԱՍԷՆ ԱՂԸԶԼԷՐԻ ՔԷՕԻԹԻՒՐԷՐԷՔ ՏՕԼԱՀՀՐՐԱՐ ԻՄԻ, ՎԷ ԱԷՐԻՆ ԿԷՕԼԿԷՆԻՆ ԵԱԽԱՕՏ ՀԷՐԱՐԷԹԻ ՍԷՕյԻՆՏԻՒՐԷՆ ԱԷՐԻՆ ՍՈՒԼԱՐՐՆ ՆԷՐԷՏՍ ՕԼՏՈՒՂՈՒՆՈՒ ՊԻԼՄԷԶԼԷՐ ԻՄԻ։ Ի՝ՄԻՄ Վ՝ՈՒՐԹԱՐՐԸՃՐՄՐԶՐՆ ՊՈՒՐԱՏԱՏ ԳՈՒԼԼԱՆՏՐՂՐ ԹԷՀՂԻՀ՝ ՎԷՔ ԿԻՒ-

ՊԱՆՐ ՕՒՄՅԱՆ ԳՕՅՈՒՆԼԱՐ ԿԻՊԻ

ԶԷԼ ԻՄԻ. ՊՈՒ՝ ՎԷՔ ՀՕԳ ԳՈՒԼԼԱՆՐԼՐՐՐՏՐ, ՎԷ ՕՆՈՒ ՀԷՐՔԷՈ ԷՅԻ ԱՆԿԼԱՐՐՏՐ։ Ա՝ՈՓՂ. Ժ. 6։ ԺԵ. 24։ (Ի՝ՈՈՈՅ ԻՒ. 17։ Գ (Ի՝ՈՓ. ԻՌ. 17։ Բ Ա՝ՆՈՅ. ԺԸ. 16։ Ա՝ՈՂՂ. Ի Գ. 1 ՃՇ։ ՀԺԹ. 176։ Ո՝Ո՛Ո. Ժ. 2։ ԺԱ. 16, 17։ Վ՝ՐԻՍՏՈՍ Ն՝ՓԷՆԱՒԻՒՂ ԽԱԼԳԸ ԿԷՕՐԻՒ, ՔԻ ԻՒԷԻԱՐԼՐՐՆ ՍՐՓԻԱՐՐՇԼԱՐՐ ՎԷ ՓԻԱՐԻՍԵՅԻԼԷՐԻՆ ԹԱ՝ԼԻՄՆԹԼԷՐՒԻԼԷ ՆԻՒԷԼԻՒ՝ ՔԷՆԻՒԼԷՐԻՆ ՃԱՀՒԼԻԼԻՒ ՎԷ ՊԱՄՐԼ ԶԻՒ՝ԻՒԼԷՐՒ ԱԼԹԸՆԱՍ ԷԿԼԷԼՅՕՐԻՒՍՈՒ, ՎԷ ՕՆԼԱՐԱ ԻՈ-ՃԱՍ ՕԼՈՒՂ՝ ՍՈՈՐՂՈՒ ԹԱ՝ԼԻՄՆԹ ԷՅՐԷՍՈԷՃԷՔ ՔԻՄՆԷԼԷՐ՝ ՕՆԼԱՐԸ ԱՊՕՇ ԱՐԱՔՄՐՇ՝ ՎԷ ԱԱՏԱՍ ՓԷՆԱՍՐ՝ ՕՆԼԱՐԸ ԱՊՕՂՄՈՒՇՈՒՍՈՒ։ ()ՆԼԱՐՐՆ՝ ՔԷՆԻՒԼԷՐՒՒՆ ԱՊԷՍԼԷՅԷՃԷՔ ՔԻՄՆԷՔԻ ԵՕՂՈՒՍՈՒ, ԳՈՒԼՔԱՀԱՐՂԼԱՐԸ ՎԼՃՃԱԳ ՔԻՄՆԷՔԻ ԵՕՂՈՒՍՈՒ, ԵՐՐԻԹՐՃԸ ՃԱՆԱՎԱՐԼԱՐԱՍՆ ԿԷՕՁԷՏԷՃԷՔ ՔԻՄՆԷՔԻ ԵՕՂՈՒՍՈՒ։ ()ՆԼԱՐ ԵՕՂՈՒՆ՝ ԱՊՊՂՐՆ ՎԷ ՓԷՐՈՒՀԱՆ ԻՒԼԷՐ. ԼԱՔԻՆ ՕՆԼԱՐԸ ՃԷՄ՝ ԷՍԷՃԷՔ՝ ԵԱԽԱՕՏ ՕՆԼԱՐ ԻՀԻՒՆ ԳԱՅՐԱԱՃԱԳ ՔԻՄՆԷ ԵՕՂՈՒՍՈՒ։ Ն՝ՅԱՊԱՆԻ ՃԱՆԱՎԱՐԼԱՐ ՕՆԼԱՐԸ ՓԱՐԱԼԱՅՐԱԿ ԵՐՐԼԷՐ ԻՄԻ, ՎԷ ԳՈՒԼԹԱՐԱՆ ԵՕՂՈՒՍՈՒ։ ()ՆԼԱՐՐՆ ՔԷՆՏԻ ՀՕԱՅԱՆԼԱՐՐ ՊԻԼԷ ՕՆԼԱՐԸ ՀԷԼԱՔ ՈՒ ԹԷԼԷՖ ԵԱԷՐԼԷՐ ԻՄԻ։ Ն՝ՅԻ՝ Լ. Ի. 1 ՃՇ։ Ն՝ՐՖ՛. ԻԳ. 1 ՃՇ։ Ծ. 6։ Ն՝ՈՅ. ԾՋ. 10, 11։ Ի՝ՄԻՄ ՄԷՐՀԱՄԷԼՈՒ Վ՝ՈՒՐԹԱՐՐՃՐՆՐՆ ԵԻՒՐԿԻ ՕՆԼԱՐԸ ԱՃԸՄԸՂՂ ԱՒ՝ՃՊԻՈ ԱԷՒԻԼ ԱՒՐ։

Digitized by Google

ձօրղուն վէ փէրիշան իտիլէր։
37 Ովլ ղէման շայիրտլէրին նէ աէտի. կէրչի պիչինլէճէք

37. կէրչէ պէչէնէ եէն ղէֆ՝ սմա իչինէր ու։ Փրիստոսուն ճանընա փեք չօգ քիմնելէր կէլիրլէրիտի։ Ովլար՝ Աճսիայը պէգլէրլերիտի, վէ էլպէթթէ՝ օնուն կեղտիյինի կէօրմէյէ հազըր իտիլեր։ Լաքին օնլարա՝ օնուն հագգընտա իգթիզալը օլան թա՛րիֆլէրի վերէճէք փեք ազ քիմնելէր վարըտր։ Ովնլարըն րուհանի գաւլաղուզլարը օնլարը օնա կէօթիւրէճէք եերինէ՝ օնատան ուղագ սիւրմէրլէրիտի։ Իմտի օնլար՝ ղայրէթ ածընածագ պիր հալտե իտիլէր։ Ովնլար՝ մահսուլ իլէ տօղու վէ հալեա եէթիշմիշ վէ պիչին իչիւն հազըր օլմուշ պիր պուղտայ թաարլասը կիպի իտի, քի օնու պիչէճէք քիմնե եօգ՝ վէ իհթիմալ իտի քի՝ հէփիսի թէլէֆ օլաճագ իտի։ Պ՚ոէ. ժ. 2։ Յոէլ. Գ. 35։

38. Պիլչինէն Ասիկինէ։ Հաարլա՝ տիւնեա տըր՝ վէ պիչինի՝ Փրիստոս Յիֆենտիմիզին վագթընտա հէր նէ գատար ղանի իտի իսէ, շիմտի տախի օգատար ղանի տիր. վէ քէնտի իչինէ իշճիլէր գալտըրմադա վէ հազըրլամադա վէ թային էյմէկէ եաընընդ օ գատիր տիր։ Ովոփ. ժ. 1։ ԻԸ. 19։ Ովւէ. Գ. 13—15։ Զ. 7. 30։ ԺԶ. 15։ Պ՚ոէ. Զ. 13։ Թ. 1, 2։ ժ. 1—3։ ՅԴ. 47։ Յոէլ. ժԵ.

էքին չօգ՝ ամմա իշճիլէր ազ տըր։
38 Իմտի պիչինին Ասհիպինէ

16։ Ի. 21։ Կոլ. ԺԶ. 9, 10։ ԺԸ. 9, 10։ Ա Կոր. ԺՌ. 28։ Ռ Կոր. Գ. 3, 6։ Էֆես. Դ. 11։ Ա Տիմ. Ա. 12։ Սոփ. ԿԸ. 11։ Էբր. Ա. 5։ Գ. 15։ — Ղէյաղ էտէն։ Տիւնեանընն իւղերինտե հալեա ալըը նիւղ միլիօնտան զիյատե նուփուս վար, քի Ինճիլ մալիք տէյիլլէր, վէ Ղուրհ Ֆաաղէանընն մուգատէրի իլէ՝ պու պասլտե ա՛ճայըպ թէֆտարիքլէր կէօրիւնմէքտե տիր. վէ օնու օնլարա կէօթիւրմէյէ ա՛զիմ գօլայըգլար վար. լաքին օնլարա կիմմէյէ հազըր օլանլարընն սայըսը փեք ազ տըր։ Իմտի պիղ պօրճլու իղ քի՝ տուրմայըպ տուա՝ էտէլիմ, քի Ղուրհ ա՛զիմ մերհամէթի իլէ թայիֆէլէրի աճըսընն, վէ էմին ատէմլէր գալտըրըպ օնլարա էօմիւշ վէ տիրիլմէյէ, քի օնլարա էօմիւշ վէ տիրիլմէյէ Դուրթարըճըտան իտպէր վերսինլէր։ Ղուրհ քէնտի իալագընը պու խուսուստա տուա՝ էմմէյէ հարաքէթէ կէմիրտիյինտե՝ պիր նիշան տըր քի, տիւնեապա պիր մախտուս ի՛նայէթ կէօնտէրմէք իւղէրե տիր։ Վ ի Ինճիլին տիւնեատա եայըլմասը իչիւն տուա՝ էտէնլէրէ կէրէք տիր քի՝ օնուն եայըլմասընընն էրըմէթինտե գուլլանըլմադա հազըր օլսունլար։ Ովնլար՝ վէյ-

ՊԱՊ Ի

1 Յամի օն իքի շայիրտլէրին-

տուչմալը տըր քի, պու մատտէ-
սի զիբր էթմէյէն հէր պիր
տուա՝ թէքմիլ տէյիլ տիր։ Ընէր
կիւնքի էքմէյիմիղի թալլագ էթ-
մէղտէն՝ «Փատիշահլըղըն կէլ-
սին» տէյիւ տուա՝ էթմէլէյիղ։
Պիր Յիլիսէյի՝ տահա սօղ՝
տահա չալըշգան՝ տահա էյլիք-
քեանի՝ տահա բուհանի՝ տահա
էյի հալտէ օլմադա՝ տահա պիր-
լէշմիշ վէ սաա՝տէթլու էտէն՝
քէնտի տուա՝լէրինտէ տայիմա
հէյարէթ իլէ Աղլահա տէօնմէ-
միշ կիւնահքաբլարը՝ փուռ-
փէրէսթլէրի՝ վէ պիչարէ Ան-
հուտիլէրի տուա՝տէ զիքր էթ-
մէքտէն՝ վէ տուա՝ իլէ պէրա-
պէր ճէհտ ու ղայրէթ էթմէք-
տէն ղիյամէտ շէյ ճօգ տուր։
Պիղ՝ Ատպպէն հալէա Յնճիլինի
վա՝ղ էթմէյէ կէօնտէրմիշ ի-
տիյի քիմսէլէր իչիւն տախի տուա՝
էթմէյէ պօրճլույուղ. զիրա օ-
նուն պէրէքէթի օլմայընճա, օն-
լարը նէ՞ էտէ պիլիրլէր։ Բ Կօրնի.
Գ. 7։ Էֆէս. Զ. 18—20։ Բ
Թես. Գ. 1։

1. Օն էյի շայէրտլէրինէ։
Փիլիպպոս քէնտինին ա՝զիմ խըզ-
մէյի իչիւն օն իքի քիշի սէչ-
տի, օն իքի քիշի ճօղլատը։ Ը՝
օնլարը սէչտիյի խուսուս իչիւն
պու գատար քիշի օլմասընը տա-
հա էյի սայմըշ իտի։ Ը՝նլա-
րըն միգտարի՝ շէհսատէթ խու-
սուսու իչիւն քիֆայէթ էտէր
իտի. վէ օպիր Թարաֆտան տա՝

Նիյազ էտին քի՝ քէնտի պիչի-
նինէ իշճիլէր չըգարա։

ղամպէր իլէ պէրապէր Էտ՝
Ատպպ «իշճիլէ պէն՝ պէնի կէօն-
տէր» (Էֆես. Զ. 8), ճախօտ
«իշճիլէ մաղ ու էմլաքիմ վէ հէր
նէմ վար իսէ՝ օնլարը գուլլան»
տէմէլի տիրլէր։ Պունտան սօնկ-
րադի Պապըն իլէ խանէխինտէն
էօյրէնիրիղ քի, Քրիստոս Յ-
ֆէնտիմիղ պիչինէ իշճիլէր տէ-
յիւ՝ պուրատա պու խուսուստա
տուա՝ էթմէյէ նատիհաթ վէր-
տիյի քիմսէլէրին հէման քէն-
տիլէրինի կէօնտէրտի։ Ը՝ իս-
թիտա օնլարըն ճիւրէթքէլէրինի՝
հէլաք իօլունտա պուլունանլա-
րըն ճանլարը իչիւն չալըշաճագ՝
օնլարա թա՝լիմ վէ վա՝ղ վէրէ-
ճէք ատէմլէր ղուհուրի իչիւն
տուա՝ էթմէյէ գաաֆիլէնտիրտի,
վէ օնտան սօնկրա՝ քէնտիլէրինի
պու միսպարէք իշէ թա՝յին էթ-
մէյիլէ օնլարըն տուա՝լարընը իս-
թիճապ էյլէտտի։ Կ՝ուկաս Զ.
12, 13 տէն էօյրէնիրիղ քի,
Քրիստոս քէնտի շայիրտլէրինի
սէչտիյի կիւնտէն էվվէլ պիւ-
թիւն կէճէյի տուա՝տա կէչիր-
տի։ Ա՝նտիոք Քրիսէսի՝ իլք
վա՝ղճըլարընը վա՝ղ էթմէյէ
կէօնտէրմէղտէն էվվէլ՝ պիր միգ-
տար կիւնլէրի օրուճ իլէ տուա՝-
տէ կէչիրմիշ իտի։ Կ՝ուդ. ժԳ.
2, 3։ Վ՝է պիղ տախի տուա՝
էթմէյէ պօրճլույուղ։ Պու
մասլահաթի պիղէ՝ քէնտի է՝օմր-
լէրիմիզտէն ղիյամէտ գըլմէճլի
օլմալը տըր, վէ դալալէրիմիզ

քիւմէթ վէրտի , քի օնլարը չը-
գարալար , վէ հէր խասթալը-
մէյէ հիչ քիմսէ միւնասիպ տէ-
յիլտիր ։ Ա Տիմ. գ. 6. 10 ։ —
Լոփաւ բոհլարըն իւզէրինէ հի-
դէմէն վէրէ ։ Ա՛իւմլէ գուվ-
վէթ ու հիւքիւմէթ օնուն տուր
(Պապ Զ. 13 ։ Ի՛Ը. 18, 19 ։
Յովէ. գ. 35 ։ Ա՛Դ. 2) · վէ շա-
յիրտլէրինէ • քէնտիսի հիւքիւ-
մէթ վէրտի ։ Պ՛ոէ. ա. 19 ։
Իւ. 15 ։ Լաքին օնլարա պու
վէրտիյի նա՛սըլ հիւքիւմէթ ի-
տի. օնլարա՝ ատէմլէր օնլարա
իթաա՛թ էթմէտիքլէրի սուլթա-
տէ օնլարը էրթէք վէ գարը հապ-
սա գօմաղա՝ եահօտ քեար ու
քիսալէրինտէն վէ կէչինէճէքլէ-
րի վէսիլէէրինտէն մահրում պը-
րագմաղա գուտուրէթ վէ հիւքիւ-
մէթ վէրտի՞մ ։ Լայըր. օնուն
վէրտիյի հիւքիւմէթ՝ մէրհամէթ
վէ խայրամի վէ խէյրա եօլունտա
իճրա օլունաճագ պիր հիւքիւ-
մէթ իտի ։ Լափաք բոհլարա
գարշը տուրա պիլմէք հիւքիւ-
մէթի իտի ։ Պու պէօյէ պիր
գուվվէթ իտի ։ Վէրհատոսուն՝
քէնտի շայիրտլէրինէ քէնտի ա-
տընտա քէնտինին տախի իշլէ-
տիյի միւ՛ճիզաթլարը իշլէմէյէ՝
վէ քէնտինին տախի էյլէտիյի
կիսի չէյթանըն իշլէրինի հէյլաք
էտէ պիլմէյէ· գուտուրէթ վէրմէ-
մա՛ օնուն գուտուրէթինին նիհա-
յէթսիզ թէքմիլէյինէ պիր շէ-
հատէթի իտի ։ Տիւնեայը թէքմի-
լէն վէ էպէտէն նաիփաք բոհ-
լարըն թէհլիւքէթընտան խէյաս

նի եանընա չաղըրըպ՝ օնլարա նա-
փաք բոհլարըն իւզէրինէ հիւ-
պիրի պիրինին իշինէ մուտախա-
լէ էտէճէք՝ եահօտ գօլայլըղըլա
ֆըրգա ֆըրգա օլաճագ գատար
աա չօգ աէյիլլէր իտի ։ Վէրիս-
տոս պու սայըլը աէչտիյինտէ,
չիւպհէսիզ Իսրայէլին օն իքի
սըոլթլարընը տախի զիքր էթ-
միշտիր ։ Հէբ. Դ. 8, 9 ։ Գ
Թես. ա. 31, 32 ։ Ա՛ոփ.
ա. 28 ։ Ի. 20. 47 ։ Յովէ ·
Զ. 70 ։ Յայ. ա. 1 ։ Իւ ·
12—14 ։ — Լանընա չաղըր-
պը ։ Վէրհատոս՝ պուննտան էվ-
վէլ՝ պու օն իքի քիմսէյի քէն-
տինէ շայիրտլէր օլմադա տա՛-
վէթ էթմիշտիր, վէ շիմտի օն-
լարը՝ քէնտինին Իէտուլլէրի
եա՛նի կէնտէլմիշլէրի օլմա-
ղա տա՛վէթ էտէյօր ։ Պուն-
ման էվվէլ օնլարա՝ պիչինի տէվ-
շիրէճէք իշճիլէր կէօնտէրիլմէք
իչին ատա՛ էթմէյէ նաաիհատ
էտէյօր (Պապ Թ. 38), վէ շիմ-
տի օնլարը պիչինի տէվշիրմէյէ
թա՛յին էթմէսի իլէ օնլարըն
ատա՛սընը խաթիճապ էտէյօր ։
Օնլարա՝պունտան ագաէմ քէն-
տիլէրինի՝ ատէմ ավճըսը էթ-
մէյէ վա՛տ էթմիշտիր (Պապ Դ ·
19), վէ շիմտի վա՛ալընը իճրա
էթմէյէ պաշլայօր ։ Օնլար Իէ-
տուլլէր օլմադտան՝ շայիրտլէր ի-
տի ։ Ա՛ոփ. Զ. 7 ։ Պ՛ոէ. Թ.
1, 2 ։ Վէրհատոսուն մէքթէպլո-
նէ կիրիպ՝ օնտան թա՛լիմ ալըպ
էվվէլա օնտան էօյրէնմէյինճէ,
օնուն ա՛զիզ խըղմէթինէ կիւ-

Digitized by Google

ղը հեմ հեր ղայի՝ֆլխյի սաղալ-
տալար։

2 Վ֊է օն իքի Ա֊ռաքեալլա-

էթմէք՝ Ի֊նձիլին մէրամի չէրիֆի
տիր։ — Ա֊էէ խոսի֊ալըգը։ Պու
հեր խասթալըգտան սաղալմագ՝
հեր կէօնա կիւնահըն ա՝ֆվ օ-
լունա պիլտիյինէ պիր նիշանէ
իտի։ Ի֊նձիլտէ՝ հեր պիր նարա
իչիւն պիր մէհէմ վար։ Ո֊նուն
մէրամը շիֆա վէրմէք՝ վէ տիւն-
եայը խէլաս էթմէք տիր։ Ի֊յն
պէջիւք կիւնահքնար՝ իւմիտինի
քէսմէլի աէյիլ տիր։ Ա Տէմ. Ա.
15, 16։

2. Ա֊ռաքեալլըրը։ Ա֊ռա-
քեալլարըն՝ ճա՛նի Ի֊սուսլա-
րըն։ Գ֊ործ. Զ. 13։ Թ. 10։
ԻԲ. 14։ Գ֊ործ. Ա. 26։ Ն֊էֆե-
Գ. 11։ Յայտ. ՃԸ. 20։ ԻԱ.
14։ Ի֊սուս լուդէթին ասըլ մա-
նասը՝ պիր խապէր իլէ կէօնտէ-
րիլմիշ պիր քիմսէ տիր։ Պու ի-
սիմ Ա֊Հտի Ճ֊էտիտտէ՝ խէլասըն
խապէրինի կէօթիւրմէյէ՝ վէ
կէօզլէրի իլէ կէօրմիշլէր կիսի
Վ֊րիստոսուն հագգընտա չէհա-
տէթ էթմէյէ մախսուսէն սէչի-
լիպ կէօնտէրիլմիշ օլան քիմսէ-
լերէ վէրիլիյօր։ Ո֊նլար՝ մախ-
սուսէն Վ֊րիստոսուն էլչիլէրի
խիլէր։ Բ Կորնթ. Ե. 20։ Վ֊րիս-
տոս Ի֊ֆէնտիմիզ տախի Ա֊ռա-
քեալ ճա՛նի Ի֊սուլ աէնիլի-
յօր (Ն֊էթ. Գ. 1), չիւնքի փէ-
տէրի թարաֆընտան կէօնտէրիլ-
տի, վէ օնուն հագգընտա չէհա-
տէթ էյլէտի։ — Ա֊յնն։ Ա֊ործ.
Գ. 18։ ԺԶ. 16—18։ Ա֊ռէ-

րըն ատլարը պունլար տըր։ Ի֊վ-
վէլքի Պետրոս տէնիլէն Ա֊յնն
վէ օնուն գարընտաշը Ա֊նդրէաս՝

Ա. 16։ Գ. 16։ Գ֊ործ. Զ.
14։ Յովհ. Ա. 41—43։ Գ֊ործ.
Ա. 13։ Յհ. 7։ Ա Պետ. Ա.
1։ Բ Պետ. Ա. 1։ Այնն Պետ-
րոսուն իլք վէրը օլունմասը՝
Վ֊րիստոսու օպիրլէրտէն էվվէլ
իլք օ Թանըտըղը իչիւն տէյիլ
տիր. զիրա օնուն գարընտաշը
Ա֊նդրէաս՝ օնատան էվվէլ Վ֊րիս-
տոսուն եանընա վարմըշտը
(Յովհ. Ա. 41—43)։ Լաքին ի՜հ-
թիմալ տըր քի, օ՝ շայիրա օլ-
մաղա տա՛վէթ օլմուշլարըն իլքի՝
եախօտ իլքլերին պիրի՝ հեմ կէօ-
րիւնէնէ կէօրէ հէյիհսինտէն իհ-
թիար՝ վէ էվլի վէ վէրկի վեր-
մէսինտէն պէզլի օլտուղու վէճհ
իւզրէ եվ վէ ուէլքի ախեր միւք
սահիպի օլտուղու իչիւն՝ վէ հեմ
տախի օնուն Թապիա՛Թտէն հէ-
յսարէթլի բուհու քէնտինին ա՛-
զիմ ղայրէթի վէ տինտարլըղը
իլէ պէրապէր օնու չալըշհան վէ
իլէրի սէյիրտիճի վէ գարընտաշ-
լարընա պիր կէօնա գուլաղուզ
օլմադա էթմէյի իչիւն ատը իլք
ղիքը օլունույօր։ Ի֊աքին օնուն՝
օնլարըն իւզէրինէ հիչ պիր հիւ-
քիւմէթ իտտիա՛սընատա օլտուղու՝
վէ պէջէլ պիր հիւքիւմէթ գուլ-
լանտըղը ասլա օլմատը։ Ա֊ործ.
Ի֊Ը. 1—3։ ԻԳ. 8—12։ Գ֊ործ.
ՅԱ. 1—3։՝ Յհ. 13, ՃԲ։ Բ
Կորնթ. ԻԲ. 11։ Գ֊ալ. Բ. 11։
Ա Պետ. Ե. 1։ — Ա֊նդրէաս
Ա֊ռէ. Ա. 29։ Գ. 18։ ԻԳ

Digitized by Google

Ո՛չ եթէ դէսսուն օղու Յակոբոս վէ օնուն գարընտաշը Յովհաննէս,

3 փիլիպոս վէ Նարթուղիմէոս՝ Յովմաս վէ կէսմիւքճիւ Մ՛ատթէոս՝ Ալֆէոս օղու Յակոբոս վէ լագըպը Թադէոս օ-ղան Ղ՛եբէոս,

4 Կանաղը Սիմոն՝ վէ Իսկա-ղիովղու Յուդա՝ Ղ քի օնու

---

3 : ՅովՀ . Զ . 8 : ՃՐ . 22 : Կոբծ . Ը . 13 : — Յակոբոս : Մ՛ատԹ . Գ . 21 : ՃԷ . 1 : Մ՛արկ . Գ . 17 : Ե . 37 : Ճ . 35 : ՃԳ . 33 : Ղ՛ուկ . Ե . 10 : ՅովՀ . ԻԸ . 2 : Կոբծ . Ը . 13 : ՃՐ . 2 : — ՅովՀաննէս : Ղ՛ուկ . ԻՐ . 8 : ՅովՀ . ՃԳ . 23 : Ի . Ջ : ԻԱ . 20—24 : Կոբծ . Ը . 13 : Գ . 1 : Ա ՅովՀ . Ը . 3, 4 : Բ ՅովՀ . 1 : Գ ՅովՀ . 1 : Յայտ . Ա . 1 . 9 : ԻՐ . 8 : ՅովՀաննէս՝ էյէրչի սէվկիւլիւ Հայիրտ իտի իսէ տէ , տպիտա Յակոբոսուն գարընտաշը անկըլը՝ վէ օնտան սօնկրա զինքը օ-ղունուր : Պունուն սէպէպինի՝ Պետրոսուն իլք տէնիլտիլինին աէպէպինի պիլմէտիյիմիզ կիսիի պիլմէղիզ : Պէլքի Յակոբոս Յովհաննէստէն պէջիւք օղտու-ղու՝ եախօա Թապի՛Թտէն տա-Հա ճէսուր վէ իշքիւղար օղտու-ղու իչիւն իտի :

3. փիլիպոս : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 14 : ՅովՀ . Ը . 44—47 : Զ . 5—7 : ՃԲ . 21, 22 : ՃԳ . 8 : Կոբծ . Ը . 13 : — Նարթողիմէոս : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 14 : Կոբծ . Ը . 13 : Ձօգ քիմսէյէրին ղիւիւ՛միւ պու տուր քի , Նարթուղիմէոս՝ ՅովՀ . Ը . 46—50 տէ զինքը օղունան Ղա-Թանայէլ ատր : Օնլար Թահ-

---

մին էտէրլէր քի , օնուն Թէքմիլ ատը Ղ՛ալֆանայէլ պար Թուղիմէոս՝ Նաթնի Թուղիմէոս օղլու Ղ՛ալֆանայէլ իտի , չիւնքի պար Միւրեանիճէտէ օղուլ տէմէք տիր . վէ պիր սէպէպ իլէ քէնտինին ասըլ ատը Թէրքը օլունսուպ՝ Նալընըղ քէնտի փամիլեասընըն ատը իլէ՝ Նաթնի Պար Թուղիմէոս իսմի իլէ անկըլըրտը : — Թովմաս : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 15 : ՅովՀ . ՃԸ . 16 : Ի . 24—29 : ԻԱ . 2 : Կոբծ . Ը . 13 : —Մ՛ատթէոս : Մ՛ատթ . Թ . 9 : Մ՛արկ . Բ . 14 : Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Ե . 27 : Զ . 15 : Կոբծ . Ը . 13 : —Յակոբոս : Մ՛ատթ . ԻԷ . 56 : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 15, 16 : Կոբծ . Ը . 13 : ՃՐ . 17 : ՃԷ . 13 : ԻԸ . 18 : Կող . Ը . 19 : Բ . 9 : ՅովՀ . Ը . 1 : — Ղ՛եբէոս : Պունա՝ Թադէոս Հէմ Յուդա տաքոի աէնէրիտաի : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 16 : ՅովՀ . ՃԲ . 22 : Կոբծ . Ը . 13 : Յուդ . 1 :

4. Կիմոն : Մ՛արկ . Գ . 18 : Ղ՛ուկ . Զ . 15 : Կոբծ . Ը . 13 : —Իսկարիովղու Յուդա : Մ՛ատթ . ԻԶ . 14 . 25 . 47 : ԻԷ . 3 : Մ՛արկ . Գ . 19 : ՃԳ . 10 . 43 : Ղ՛ուկ . Զ . 16 : ԻԲ . 3 . 47 : ՅովՀ . Զ . 71 : ՃՐ . 4 : ՃԳ . 2 . 26—30 :

Digitized by Google

էլէ տախի վէրտի ։

ԹԸ. 2, 3 ։ Գործ. Ե. 16-20— 25 ։ Խսկարիովտցու Յուդա տա- յիմա ճիւմլեսինտէն սօնկրա՝ վէ ատընա՝ "օնու էլէ վէրէն" գա- րա լէքէ եաուրշմըշ օլարագ դիքը օլունույօր ։ Ալա իքի ևիւլէ եագըն լիսան ու տիլէրէ պէօյլէ Թէրճիւմէ վէ նէշը օլունմուշ տուր. վէ կէօք ալըրնտա պու- լունան հէյի լիսանլէրտէ պէօյլէ Թէրճիւմէ օլունմագտա օլաճագ տըր. վէ ճիւմլէ ալէմլէրտէ պէօյ- լէ նէշը օլունաճագ տըր. վէ ե- պէտէն պէօյլէ նէշը օլունաճագ տըր ։

Պուրատա պիր գաչ չէյլէր տիգգաթ օլունուր ։ (1) Իշտու օնիքի Իսուլլերտէն պիր գաչը Հագգընտա՝ Ս՛Հտի Ա՛էտիտէն իսմլէրտէն ղայրի փէք աղ շէյ էօյրէնիրիզ ։ Ընլարըն ամել ու էմէքլէրի Թահրիր օլունմամըշ տըր, չիւնքի օնլարտա պիրլէ պիրլէ- մէյէ իգթիզալը պիր շէյ հօզ իտի. լաքին շիւպհէսիզ օնլար էօլթիւմէ գատար էմին վէ սատըգ օլուա՝ պիր ճէկիլ Թաճ ալմազտա նայիլ օլաուլար ։ (2) Ընլար չիփթի չիփթի զիքր օլունույօր. վէ Ա՛ուէ. Զ. 7տէ էօյրէնիրիզ քի՝ օնլար չալըշմազտա չիփթի չիփթի կէօնաէրիլտիլէր ։ Պու չիփթի- լէր՝ պա՛զէն գարընտաշլար իտի. մեսէլա՝ Պետրոս վէ Ա՛նդրէաս՝ Յակոբոս վէ Յովհաննէս՝ օպիր Յակոբոս վէ Ղեբէոս ։ (3) Պու Ինճիլի նազան Ա՛ատթէոս՝ պու-

5 Յիսուս պու օն իքիյի կէօն- րատտա ևոմմաս իլէ պէրապէր զիքր օլունույօր, լաքին օ՝ իգ- թիտա ևոմմասըն ատընը զիքր էտէյօր ։ Ընլարըն Առետարանիչ- լէրտէ պիրէ վէրիլէն պու իսմլէրին տէֆթէրինտէ՝ իսկիտա Ա՛ատ- թէոս զիքր օլունույօր ։ Ա՛ուէ. Գ. 18 ։ Գործ. Զ. 15 ։ Հմ տախի՝ Ա՛ատթէոս քէնտինին մուգատէմա օլան ալտագ սանատ- թընը խաթըրընտա սագլամազը- լա, քէնտինի "կէօմիւքճիւ" իւնվանը իլէ զիքր էտէյօր. լա- քին Ա՛արկոս իլէ Ղուկա՝ օնու էօյլէ ալտագ լաղըպ իլէ զիքր էթմէզլէր ։

5. Յիսուս պու օն իքիյէ կէօն- պէրտէ ։ Ա՛ուէ. ԻԲ. 3 ։ Գործ. Ա. 1 ։ Յուդ. Ե. 21 ։ — Ամայ- ֆէլէրին նօքտա ղիլնէն ։ Լ՝քեն- տիմիզ օնտան սօնկրա՝ օնլարտա վէրտիյի խըզմէթէ չիմտի գօ- տուղու սինօդու գալմըրտը, վէ օնլարտա պիւթիւն տիւնեայա կի- տին տէտի ։ Ա՛ուէ. ԻԸ. 19 ։ Լաքին օ զէման՝ պուննուն վագթը տահա կէլմէմիշտի ։ Ա՛իննասիպ իտի, քի Ինճիլ էվվէլա նէհօ- տիլէրէ վա՛ղ օլունսուն ։ Ընլար՝ չօգտան պէրու սիյաֆէթէմէ տա- վէթ օլունմուշլար իտի. վէ օ զէ- ման՝ հէր շէյին հազըր օլտուղու օնլարտա խաւֆէր վէրիլմէլի իտի ։ Պ՝ուէ. ԺԳ. 16—24 ։ Ընլար՝ Ա՛լլահըն էսքի խալխը իտի, վէ վա՛տլէր՝ օնլարտա օլունմուշ- տու. Ա՛նսիանըն հագդընտա Ա՛-

Digitized by Google

տէրտի , վէ օնլարա թէնպիհ է-

լան Թարաֆընտան վէրիլէն հէվի խապէրլէր՝ օնլարըն նէտլէրինտէ իտիլէր , վէ օ՝ օնլարըն իչինտէն զուհր էտէճէյիտի • Յիսուսուն Ա՝նսիա օլտուղունու էջրէնմէյէ լազըմ օլան վէսիլէլէրբ՝ Ա՝բրիստոսուն էօլիւլէրտէն տիրիլմէսինտէն սօնկրայէ գատար օնլար՝ վէ սալթ սնլար մալիք իտի • վէ օնլար՝ Թայիֆէլէրէ էջյէ պիր աչլագ նաղար իլէ պագարլար իտի (Կ•ուբ• ԻԲ• 21—23: ա Կ•ե• Բ• 16), քի Ա՝նսիանըն փատիշահլըղընըն պէրքէմէլէրի շիմտի օնլարտա ուսնուլայըտը , Ա՝հհուտիլէր օնու պիրտէն վէ էպէտէն իչտա էտէրլէրիտի • վէ օնլարը՝ օնուն քէնտիլէրին չօգատան պէլու պէքլէմէլէրի փատիշահը օլտուգունա խաքնաթ էտիպ գանատըմնաղա՝ հիչ պիր կէօնա իսպաթ գատիր օլամազըտը : — Ա՝մա էլԸԼՏԷԸ ՁՓՐՆԵ ՍՐԳՆ : Ա՝մամրիանալար՝ մուգատաէմա Ա՝ֆէնտի աբպէնընըն վէ Ա՝նասէնին նաբը աբպէնընըն օլան ախյարտա առքին իտիլէր : Պու ախյար Ա՝հհուտիան իլէ Վաւլիլէանընն պէյնինտէ իտի • վէ պունունն պիրինտէն օպիրինէ վարմադա՝ Ա՝մամրիանըն իչինտէն կէչիլմէլի իտի : Յոէ• Դ• 4 : Պու մէմլէքէթին պաշ շէհրի Ա՝մարիա շէհրի ինտի , վէ մուգատտէմ պիր պէօհիւք վէ ա՛լէա շէհիր իտի : Ասրայէլնն օլ Նարամազ փատիշահը Ա՝մրիտէն պինա օլունմուշ

իտի : Գ Կ•ագ• ԺԶ• 24 : Հ Ֆիտի օրալարտա՝ Ա՝մամրիանըն Հ Ֆիքէմ իսմինտէ էսքի գասապալարընըն պիրի՝ պիր սէֆիլ քիւչիւք քէօյ տիւր • վէ օրատա Հալէա էսքի Ա՝մամրիալըլարտան գալմըշ պիր գաչ քիշի պուլունուր : Ա՝նլար՝ Հալէա ալթալարընըն զիւհա՛մ ու ի՛լթիգատլէրինի Ֆուլթարլար , վէ Ա՝էհհուտիլէրտէն զայէթ Ֆըրահ էտէրլէր : Ա՝նլար՝ սալթ Ա՝ովսէսին պէշ քիլթապալարընը գապուլ էտէրլէր , վէ Ա՝յքի Ա՛՝տըն պագի քիլթապալարընը րէտտ էտէրլէր :

Ա՝մամրիալըլարընն ասլը՝ Ասրայէլին ան սրպէթընտան ալ պիր գաչ քիմսէլէրտէն՝ պիր չօգ էճնէպիլէր իլէ գարըշմըշ պիր խալգտան օլմուշ տուր : Ա՝ն սրպէթլար էսիրլիկ սիւրիւլմիւքէն ասնկրա՝ օ տիյարտա փէք տղ Ասրայէլ իլէր գալմըշ լարընտը • վէ Ա՝սորնտան փատիշահընըն էմրի իլէ՝ օրալարտա առքին օլմագ իչէն փութիէրէսթ շէհրլէրտէն խալգ կէթիրիլմիշտի : Պունլար Հվիլէա Հէր քէս քէնտի փութիլարընտա ի՛պատէթ էտէրլէրիտի • լաքին ասնկրա գօրգու սէպէպինտէն՝ քէնտի ալտարը սրրասընա Ա՝հհուլար տաւսի կէչիրմէյէ՝ վէ քէնտիլէրին փութիէրէսթ ի՛պատէթլէրինէ Ա՝էհհուտիլէրին պա՛զը ասինլէրինի գաթմադա մէճպուր օլտուլար : Գ Կ•ագ• ԺԲ• 24—33 • 41 :

Digitized by Google

լունա կիթմէն, վէ Յամարիալըլարըն շէհրինէ կիրմէն.

Նէհուտիլէր Նաբիլոն էսիրլիյինտէն տէօնտիւքլէրի զէման, Նրուսաղէմ կէլիպ Էհյքէլի թէքրար պինա էթմէքտէ օլտուգլարընտա, Յամարիալըլար՝ Կիւրոս փատիշահըն Նէհուտիլէրէ ինա՛մ էյլէմէյի իհտանլէրէ հիսսէտար օլմագ իւմիտի իլէ՝ հէյքէլին պինասընըն իմրասընտա օնլար իլէ պիրլէշմէյէ օնլարտան մանէլուպ էթմէյլէր։ Նաքին Նէհուտիլէր՝ պու միսիլ իւպիր նարամազ պիրլէշմէյի քիւլէյէն րէտ էթմէյլէր։ Յամատրիալըլար պունտան զայէթլէ կիւճէնիպ գուտուրտուլար, վէ ի՛նատլարընտան Նճէմ տէվլէթինէ կէօնտէրմէյքլէրի նարատմազ իֆթիրա խադէրլէրի իլէ Նլլահ էվինին պինասընը մէքս էթմէյրտիլէր։ Նէզ. Դ. 1—5. 23, 24։

Նիւզ աէնէտէն սօնկրա՝ Նէհմիա Նրուսաղէմ շէհրինին գտալէ՛սինի պինա էթմէյրիր իքէն, Յամարիալըլար էլլէրինէն կէլմէյէ գաստար օնու պու իշտէն մէքս էթմէկի չալըշտըլար։ Նէհ. Ս. 1—14։ Յովվարիհատէն էպրէնիրիզ քի, օնլար օնտան սօնկրա Կէրիզիմ տաղընտաքէնտիլէրի իչիւն պիր հէյքէլ պինա էթմէկէ րուխսաթ ալտըլար։ Օնլար իտուիա՝ էտէրլէրիտի, քի Ա՛ալմէստէն միլլէթին ի՛պատէթ էթմէկէ մէրամ օլունան տաղ պու իտի։ Յով. Դ. 20։ Պու՝

6 Նէլա հէման Նէրթայէլ էվինին ղայպ օլմուշ գէյուանլարընա

Նրուսաղէմ հէյքէլինէ տօղրու տօղրույա զըստ օլմաղըլա՝ իքի միլլէթին պիրի պիրինտէն իքրահ էթմէկէրինի արթըրտը, վէ պիրի պիրինէ տալա պիր իլհագլըղը վէ իւլֆէթին նօղտատու։ Յով. Դ. 9։ Պ՚ա՛. թ. 32—54։

Նինհայէթ՝ Յամարիա շէհրի Նէհուտիսթանտա հէփ ճէմաաթտան իհտաճ օլմուշլարընգանլը վէ գաթիլ վէ հէր կէօնէ ա՛զիմ թէօհմէթի իշլէյէնլէրին վէ րէտ օլունմուշլարըն սըղընտաճագ մահալի օլտու։ Օնլար օրտայա գաչըպ գուրթուլուրլարը։ Նմոի Յամարիալըլարըն ատը պիր Նէհուտիյէ՝ ա՛գըլ քէսկիլմէյի գաստար ֆէնա կէօրիւնտիւիւ ա՛ճայըպ տէյիլ տիր։ Յով. Ը. 48։ Էմ տախի Պուրթարըճըմըզըն քէնտի շայիրտլէրինէ էճ նէպի թայիֆէլէրէ վարմամազա թէնպիհ էթմէմիյի սէպէպ իչիւն՝ պունլարա տախի վարմամազա օնլարա թէնպիհ էթմէյի թա՛ճիւպ օլունտաճագ շէյ տէյիլ տիր։ Նաքին հէր նէ իսէ՝ Նֆէնտիմիզ քէնտի շայիրտլէրինի խըզմէթէ սօնկ թա՛յին էթմէսինտէ՝ Յամարիա տախի մահսուսէն ղնքր օլունմուշտու։ Պ՚ոթ. Ա. 8։ Ա՚է Նինճիլ օրտատա Իհսուլլարըն վագթընտա վաղ օլունտաս։ Պ՚ոթ. Ը. 5. 12. 14. 25։ Ժե. 3։

6. Էմմա Նէրթայէլ էվինին Նէհուտիլէրին Վիվլիսէտի՝ Նէ-

Digitized by Google

վերըն։

7 Ալ է վարտղընըզաս վա՛զ էտիպ ասէին քի՝ Կէօքլէրին փա-

լահըն էպքի աղըլը իտի։ Ընլար՝ չօգաան պէրու Աստիպը պէք-լէրէր իտի (պունտան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ), վէ փէք միւնասիպ իտի քի՝ Ինճիլ ի՛պթիտա ունլարա վա՛զ օլուն-սուն։ Աթո. ԺԸ. 24—26։ Պ՚ոէ. ԻԴ. 47։ Պ՚ոթ. Գ. 26։ ԺԳ. 46։ ԺԸ. 6։ ԻՋ. 20։ ԻԸ. 25—28։ — Պ՚այպ օլ-մա-ղընըն էյտըն-լըբընա։ Պապ Թ. 36 շէր-հինէ պագ։ Ընլար քէնաի չօ-պանլարընտան այրըլըպ եօլու շաշըթըլար, վէ ղայպ օլտու-լար։ Ընլարտան զէյտաէ՝ Ին-ճիլ մուհթաճ միլլէթ եօղուտու։ Ընլար՝ աճաչար հասէպի իլէ սէվկիլիս իտիլէր։ Հոան. ԺԱ. 28։ Վրիստոս՝ պու չօպան ու-շագլարընը կէօնտէրիյօր, քի ընլարը պուլուպ՝ քէնաիլէրին Ղօպանը վէ ճանլարընըն Կա-զընընա ընլարը չէվիրսինլեր։ Ասմ ճԺԹ. 176։ Կոյ. ԾԳ. 6։ Կէզէ. ԼԴ. 5, 6. 16։ Աթո. ԺԸ. 11—14։ Պ՚ոէ. ԺԵ. 3—10։ Ա Պէտ. Բ. 25։

7. Ալ է վըրըպընըզա վա՛զ ե-պէղ պէյնէ։ Կէսուլլարա էմր օլունտու, քի Ճան ու տիլտէն ա-յան աշիքեար՝ վաֆթիվ էտիճի Յակկանէսին (Պապ Գ. 2)՝ վէ Վրիստոսուն քէնտիսինին (Պապ Դ. 16) վա՛զ էթմիշ իս-տիքլերի թա՛լիմաթը նիտա էթ-սինլեր. զերա ընլարըն շիմտի

տիշահլըղը եագլաշմըշ տըր։

8 Իսասիաթլարը սաղալարն, ճիւտասմըլարը փաքէչին, ճիննե-

խըզմէթի՝ Աստիանըն փատի-շահլըղընըն աչըգտան սապիթ օլ-մասը պաւլընտա հաղըրլըգ կէօր-մէք իտի։ — Կէօկլէրէն փոխլահ-լըդը եափըլմըշ ոըր։ Աթո. Գ. 2 շէրհինէ պագ։

8. Իսասիաթլարը սաղալարը ԼԶ։ Վրիստոս շայիրլըլէրինէ էմր էյ-լէտի, քի ընլարա վէրտիյի միւ-ճիզաթ իշլէմէք գուվվէթինի՝ էյ-լիք էթմէք եօլունտա գուլլան-սընլար։ Ը՝ ընլարա՝ փարի-սեցիյի քէօրլիւք իլէ՝ Ադու-կեցիյի քէօթրիւմլիւք՝ եա պաշ քահինի ճիւտամ ի՛լլէթի իլէ վուրուն տէյիս էմր էյլէմէտի։ Ը՝ կէօքտէն աթէչ էնտիրին, վէ հէփ պէվգլէնէնլէրի վէ զըտտ տուրանլարը թէլէֆ էտին տէյիս էմր էթմէյօր. նէ տէ ընլարա՝ տաղլարը տէվիրին, ըրմագլարը աէնիպլէրի այըրըն տէյիս էմր էյլէտի. զերա պու միսիլլու միւ՚ճիզաթլար՝ էյէրչի ընլարըն վա՛զ էթտիքլերի թա՛լիմաթլէ-րինին սահինլիյինէ փէք գուվ-վէթլի խպաթ օլուրլար իտի իսէ տէ, ինսան ճինսինէ պունտան զէյտաէ պիր ֆայիտէլերի օլմազ-ըտը։ Լաքին ընուն ընլարա էյ-լէքքեանի էմրի՝ Ը՝ լիֆա վէրին, փաքէչին, Ը՝ օմիւր վէրին, վէ շէյթանըն գուվվէթինաէն գուր-թարըն իտի։ Ընլար՝ հէր պիր վարտգլարը մահալտէ կիւնէշ ըշըդը վէ եազմուր պասալի պէրէ-

լերի չըգարըն. ճապա ալտընըզ, ճապա վէրին։

9 Ի՛րեմերէրինիզտէ ալճուն նա կիւմիւշ նա պագըր՝

քէթ օլմալը տըրլար։ Ընլար՝ կէօքլէրտէքի փէտէրլէրինին օղուլլարը տըր, վէ օնուն կիպի էյլիք էթմէտէ օլմալը տըրլար։ Ա՛յ պու տիւնեակվի պէրքէթլէրին ճիւմլէսի՝ Ի՛րիստոսուն իհսան էթմէյէ կէլտիյի րու հաղնի վէ էպէտի պէրքէթլէրին նիշանլէրի իտի։ — Ո՛պա ալտընըզ, ճապա վէրին։ Ընլար՝ քէնտիլէրինէ իհսան օլունան՝ խասթալարը սաղալմագ՝ Ինճիլի վա՛ղ էթմէք՝ վէ պունուն կիպի պահիչիլէրի սաթմալը տէյիլ իտիլէր։ Ընլար՝ քէնտիլէրինէ իհսան օլունան քէրէմէրէ՝ խասթալար սաղալմագ շու գատարա՝ ճինլէր չըգարմագ շու գատարա տէյիւ փիլյաթ գոյարագ օնլարը ալող ու ի՛թմա մատէէրինէ չէվիրմէլի տէյիլ իտիլէր։ Ընլար՝ հէր տիւրլիւ խասթալըղա չինգա վէրմէք գուվվէթինէ մալիք օլմալէրի իլէ՝ օլ գուվվէթի քէնտիլէրինի պէնհինէմէյէ պիր ալէթ էթմէսի իհմիմալ կէօրիւնմէյիլէ, Ի՛րիստոս Իֆէնտիմիզ օնլարը պու միսիլ իւ չէյտէն իհմիրալ էթտիրիյօր։ Դ Մոփ. Բ. 13, 16. 20—27։ Կորնթ. Գ. 6։ Ը. 19—23։ Ի. 33—35։

9. Ի՛րեմերէրինէ ալճոան նա կէփէլ ևէ։ Իչէրլի Իհսուլ-

10 Ա՛յ նօլ իչիւն տաղարմըգ վէ իքի գաֆիյան վէ այագ գապլարը վէ տէյինէք էտինմէն. զիրա իշճի քէնտի թաա՛մինա

լարա խալգ իլէ փաղարըղգ էտիպ խայրաթը ագչէ իլէ սաթմասը նասագ վէ մէմնու՝ օլունտու իտի իսէտ (պունտան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ), պու ճիւմլէ իլէ օնլարա՝ կէրէք օ վէման վէ կէրէք օնտան սօնկրա՝ խալգ ի՛թարաֆընտան քէնտի հալլէրինէ միւնասիպ քաֆիլ պիր մա՛շ գապուլ էթմէսի նասագ օլունմատը, վէ պունուն իչիւն օնլարըն՝ քէնտի կէչինմէլէրի իչիւն ի՛թտարիք կէօրմէյէ հաճէթլէրի նօղուտու։ Կ Օ-է. ճ. 7։ Ա Կորնթ. Թ. 4—14։ Կող. Զ. 6։ Ա Տի՛մ. Ե. 17, 18։

10. Ա՛յոէ էպալըդը վէ փէյնէ։ Ա՛արկոստա տէնիյօր քի՝ օնլար պիր տէյինէք ալա պիլիրլէր. հէմ տախի այագլարընտա չարըգ կիյէ պիլիրլէր։ Զօգ քիմսէլէրէ Ա՛ատթէոսուն վէ Ա՛արկոսուն պու իքի նագլէյէթի պիրի պիրինէ զըտտ կէօրիւնէ պիլիրլէր. լարին օնլարտա սահի պիր իմանլաճ նօգտուր։ Ի՛րիստոսուն՝ շայիրտլէրինէ էմր էթտիյի չէյլէրին րուհու Աւետարանիչլէրին իքիսինտէ տէ պիր տիր։ Ա՛յ պունտան գաթը՛նաղար՝ չիւպհէսիզ Իֆէնտիմիզ քէնտի շայիրտլէրինին պա՛զըրնա Ա՛արկոսուն՝ վէ պա՛զըրնա Ա՛աթէոսուն թագաւոր էյլէտիյի չէյ-

լայըգ սըը։

11 Ա Ն հանկը շէհրէ եա քէօ-

լէրի սէյլէմիշ սիր։ Օնլարըն պա՛զընըն հէմ տէյինէքլէրի հէմ պագ գաալլարը օյուրուտու. վէ պա՛զըսընըն իհթիմալ քի չօգ քէրրէ օլմազըսը։ Ա՛սա-թէա ասէմյօր քի՝ Ա՛րիստոս օնլարա՝ մալիք օյտուգլարը ա-յագ գաալլարընը կիմսէյէ էմր էյլէսի, իլլա պէրապէրլէ-րինճէ օնտան զինյատէ ալմասընը օնլարա մէճմո՛ւ էյլէտի տէյօր։ Օ՝ ասէմյօր քի՝ օնլարա մալիք օյտուգլարը ա՛սալարը ալմամալա էմր էթտի, իլլա օնտան զինյա-ա էհինէմսինի օնլարա եասագ էթտի տէյօր։ Ակիյէճէք խու-ատատունտա տուրուպ տիւշինէմ-յէ վագըթ սարփ էտէրէք նօղ թէատրիքի կէօրէճէք եէրինէ՝ Ա՛զըհըն մուգատատերինէ թէ-վէկքիվ էտէրէք՝ հէման պու-լունտուգլարը կիպի՝ պիրտէն իշ-էրինէ պատշըմալը տըրըլար։ — Ինճի էվնէկ ըատ՛ընա լայըճ փըը։ Գունտան էվվէլքի խանէնին չէրհինէ պագ։ Ա՛րիստոսուն չայիրտլերի պունտան ատնկրա՝ խըզմէթլէրի իւղերինտէ պու-լունտուգլարը վագրթ՝ Ա՛լլահըն օնլարըն հէվի միւհթաճ օյտուգ-լարը չէյլէրի օնլարա իհսան էթմէսինտէ՝ էմնիյէթինէ շահա-ատէթ էյլէտիլէր։ Ա՛ատ. ԻԲ. 35։

11 · Ա՛յմ լայըճ օյտուգատա-նա ընճիրնէ էգէն։ Ի՛սուլլէր պիր մահալէ վասլ օյտուգլարընտա, ատղուտուգտա՝ տինտարլըգտա վէ

յէ կիրէրսէնիզ, օնտա քիմ լա-յըգ օյտուղունու թէճթիհ է-

միւսաճիր գապուլ էթմէքտէ օ-րտտա էն միւ՛թէտէր քիմսէր օյ-տուղունու սիւալ էթմէլի տիր-լէր։ Օնլար՝ պէյիւքլէր վէ զէնկինլէր իչինն տէյիլ՝ իլլա ի՛-պատէթքեարլար՝ ա՛զիզլէր՝ Ա՛լ-լահտան գօրգանլար՝ Ա՛զիզ Ա՛րի-թաալլարը թէճթիհ էտէնլէր վէ Ա՛նսիանըն փատիշահլըղընըն կէլմէսինի պէքլէյէնլէր քիմսէր օյտուղունու սիւալ էթմէլի տիր-լէր։ Ֆահմին օյտունուրտուտու քի, հէվի մահալլէրտէ՝ ախէր-լէրտէն զինյատէ օնլարը՝ վէ օն-լարըն կէթիրտիյի խապէրի գա-պուլ էտէճէք պա՛զը ատէմլէր պուլտունուրլար։ Ա՛ննէ՛ · ԺԹ. 1 — 3։ Պ՛ապ · ԺԹ. 16 — 21։ Գ՛ֆոտ · ԺԷ · 9 ՀԷ։ Ճոբ · ԼԱ · 32։ Պ՛սղ · Ժ · 38 — 42։ ԺԹ · 6։ Պ՛սթ · ԻԶ · 14, 15։ ԺԸ · 1 — 3։ ԻԸ · 7։ Նէեր · ԺԳ · 2։ Գ Ճովհ · 5 — 8։ — Ֆնա ւէքանոպէ։ օրտա թուլըճ։ Օնլար հալինէ գանատ՛թ էթմէդ՝ իչսիզ՝ թէնապէլ քիմսէլէր կիպի՝ սալթ քէնտի ըատհաթլարընը՝ էյի նէ-սիպ իչմէյի վէ էյի նաթըգ գալգմայը սէվիպ, էվտէն էվէ զիյաֆէթի իչիւն կէզէն քիմսէ-լէր կիպի կէօրիւնմէմէլի իտիլէր. լաքին կէօռմէրմէլի իտիլէր քի՝ օնլարըն իճրաա էտէճէք պիր պէ-ճիտ իշլերի վար, վէ ա՛զ ու ֆի-քիրլէրի՝ օնուն իճրասը իւվէ-րինտէ տիր։ Օնլարըն պիր մա-հալտէ տուրաճապլարը վագրթ՝

Digitized by Google

տին, վէ Թա չըգանատէք՝ օրա-
տա գալըն։

12 Ա Ի էվէ կիրտիյինիզտէ՝
սէ, սէլամընըզ օնուն իւզէրինէ
օնա սէլամ վէրին։

13 Ա Ի էյէր օ էվ լայըգ ի-
սէ, սէլամընըզ օնուն իւզէրինէ

փէք ա՛ղ իտի, վէ պունուն ի-
չինն օնլար անիտէ իշլէրինէ պաշ-
լամալը իտիլէր։ Օնլար փէյ-
ղամպէրլէրի Թէֆսիր էտէճէք-
լէր իտի, վէ օնուն իչինն օնլա-
րը մէշգ էմմէլի իտիլէր։ Օն-
լար՝ չօգ ա՛քսի սիւալլէրէ ճէ-
վապ վէրէճէքլէր իտի, վէ պու-
նուն իչինն միւմքինի մէլէյէպ
քէնտիլէրինի օգումաղա՝ Թէ-
ֆէքքիւրէ վէ տուա՛յէ վէրմէլի
իտիլէր։ Ամտի պունլարըն ճիւմ-
լէսի Ի՛ֆէնտիմիզին օնլարա՝
"Ա՛յա չըգանատէք օրատա գա-
լըն" տէմէսինէ միւնասիպ սէ-
պէպլէր տիր։

12. Օնա սէլամ վէրին։ Օ՛էրա-
ֆէէթ վէ նէզաքէթ վէ Թամըը
եիւզիւիւքիւք իլէ տավրանըն, գա-
՛պա վէ խօրեամ օլման։ Վ՛էրիս-
Թիան տինի՝ գօնուշմադ վէ կէօ-
րիւշմէք պապընտա ա՛լէսսէվին
գանունլարը պօղմադա րուխսաթ
վէրէճէյինէ պէտէէ՝ պիլէ հէր
քէս իլէ Թամըըզդ իլէ գօնուշ-
մայը՝ վէ հէր քէսէ քէնտի սի-
նինէ վէ մէնէֆտինէ կէօրէ ի՛-
Թիպար ու բաղպէԹ նիշանէլէ-
րինի կէօսթէրմէք Թէնպիհ է-
տէր։ փիլիպ. Դ. 8։ և պէտ.
Բ. 12—23։ Գ. 8—14։ Ի՛ն-
Թիմալըը քի՝ պու սէլամ՝ Ա՛ն-
սիանըն միատիշհլըզը վադԹալ-
ըընա մահսուս պիր սէլամ իտի,
վէ Ի՛սրայէլլար պունուն իլէ օ-
էվին էհալիսինէ՝ օնլարըն արա-

սընա կէօյիւն փատիշահլըզընըն
սէլամէԹինէ վէ Ա՛եսիանըն փա-
տիշահլըզընըն հէմ պէրէքէԹլէ-
րինէ նայիլ օլմալարընը արզու-
լատգլարընը վէ տուա՝ էՀԹաճք-
լէրինի պէյան էտէրլէր իտի։

13. Ի՛յէր օ էվ լայըգ ի-
լէ՝ ա-
լէյհ էվլէնէ կէլսէն։
Ի՛յէր օլ էվին էհալիսի սիղի պէ-
նիմ շայիրտլէրիմ՝ վէ Թարա-
ֆըմտան կէօնտէրիլմիշ խապէր-
ճիլէր կիպի գապուլ էմմէյէ խա-
Թէրսէ, օնլարա Թա՛լիմ ու նա-
սիհաթ վէրէրէք՝ պէրապէրլէ-
րինճէ տուա՝ էտէրէք վէ օնլարը
Ի՛նճիլինն հէմ ղանի պէրէքէԹ-
լէրինէ հիսսէտար էտէրէք՝ օնլա-
րըն սէլամէԹինի վէ խէյրսըզը
արայըպ օնլարըն ևանընտա գա-
լըն։ Վ՛իրիստոսուն տօսԹլարը
հէր նէրէտէ սաբին օլուրլար ի-
սէ՝ պիր պէրէքէթ օլմալը տըր-
լար։ Ծ՛ննդ. Լ. 27։ ԼԹ. 3—
5, 21—23։ Բ Թես. Ջ. 9—12։
Գ Թես. ժէ. 8—16։ Ա՛ծդն.
ժ. 40, 41։ — Ի՛յէր լայըգ ո-
չէ Ե՛ս։ Տիւնեանըն պիղէ փէք
լայըգ տէյիւ կէօսԹէրտիյի քիմ-
սէլէր՝ Թէճրիւպէ օլունտուգլարը
վադըԹ էքսէրի Վ՛իրիստոսա պիւ-
Թիւն պիւԹիւնէ տօսԹ տէյիլ՝
վէ օնուն օնլարա կէօնտէրտի-
յի խապէրի վէ խապէրճիէրինէ
ըէտտ էտէնլեր պուլունուրլար։
—Ա՛ԹԼ-ընըզ-նէզ ոեօնէ-Ե։ Ա՛ԹԼ-
ԼԵ. 13։ Գ. 6։ Բ Կորնթ.

Digitized by Google

հելին. ամէն եյէր լայրգ տէ-
յիլ իսէ, սելամլընըզ սիզէ տէօն-
սիւն։

14 Ալ է սիզի քիմ գապուլ
էթմէզ՝ վէ սէօզլէրինիզի տինկ-

լէմէզսէ, օ էվտէն ետա օ շէհր-
տէն չըգրպ՝ պյագլարընըզըն ծօ-
ղունու սիլքին։

15 Կէրչէք տէրիմ սիզէ, շէ-
րաա՛թ կիւնիւնտէ Յոգոմ վէ

Ր. 15, 16։ Յայեր պիր քիմսէ պիր պախշիշի գապուլ էտէրսէ, օնուն խայրընը կէօրիւր. լաքին էյէր օնու ըէտտ էտէրսէ, օնուն խայրը էլպէթտէ օնա վէրէնին իւզերինէ տէօնէր։ Լաքին պու մաաէտէ պախշիշին խայրը՝ օնու կէօթիւրէն կէօնտէրիլմիշ քիմսէլերէ տէօնմէյէ վա՛տ օլունմուշ տուր։ Եա՛նի էյէր Ի՛սուլլար խալգտան միւրիւվվէթ իլէ գապուլ օլունուրլար իտի իսէ, օնլարը գապուլ էտինլէր Ի՛սրայլտան էն գըլյմէթլի պէրէքէթլէրէ նայիլ օլաճագլար իտի. լաքին էյէր օնլարը ըէտտ էտէճէք վէ գօվալայաճագ օլաալարտը, օնլարըն կէթիրտիքլէրի՝ եախօտ Ի՛լահ թարաֆընտան օնլար իչիւն մաթլուպ էթտիքլէրի հէփ պէրէքէթլէր քէնտիլէրին իւզերինէ կէլէճէքլէր իտի։ Ալ է պունտան մա՛տա՝ Յֆէնտիլէրի իչիւն գօվալանտըգլարընըն աէվազընա տօգի նայիլ օլաճագլար ըտը։ Ա՛ռդ. ե. 10—12։

14. Յ՛յոթլուբընըզ ՚ի՛օզուննա-
փլէն։ Յէհտուտիլէր քէնտի տի-
յարլարընտա ա՛զիզ՝ վէ էճ՛նէպի թայիֆէլէրին մէմլէքէթլէրինէ նափաք տէրլէրիտի։ Ընլար էճ-
նէպի թայիֆէլէրին պիր մէմլէ-
քէթինտէն կէլտիքլէրի զէման՝

այագլարընտան թօզու սիլքէր-
լէր իտի, քի քէնտիլէրին տիյա-
րը օնուն իլէ նափաքլանմասընն։ Պու՝ վուճիւթերէսթլիլի ըէտտ էթտիքլէրինէ պիր պէօյիւք նի-
շան իտի. զիրա փուճիւթերէսթ-
լէրին թօզու պիլէ օլ գատար մուտտաթլայըճը օլտուղու վագըթ՝ օնլարըն եարամազ ֆիքիրլէրի վէ սէօզլէրի վէ ա՛մէլլէրի՝ վէ հէփ մէքրուհ ի՛պատէթլէրի նէ-
գատար տահաղիյատէ մուտտաթ-
լայրճը օլմալը իտի։ Պունճիլէ-
յին Ի՛նճիլի ըէտտ էտինլէրտէն տախի պէօյլէ կէրի տուրուլմալը տըր. չիւնքի օնլարըն թէօհմէ-
թի՝ Ի՛սրիստոսուն քէնտիսինտէն փուճիւթերէսթլէրինքի կիպի տա-
յըլըյօր։ Ա՛ռդ. Զ. 11. Գ՛ոհ. թ. 5։ ժ. 10, 11. 16։ Կ՛ոլ. ժԳ. 51։ Ի՛Ը. 6։ Ի. 26։ Ա Յովհ. Դ. 8։ Գ Յովհ. ժԳ. 8, 9։ Ղևբ. ե. 13։ Ա՛ղդ. ՃԱ. 3։

15. Ա՛ղթամ վէ Կոմոր։ Պու չէհրլէր՝ քէնտիլէրին ա՛զիմ եա-
րամազլըգլարը սէպէպսինտէն ա-
թէշ վէ քիպրիթ իլէ հէլաք օ-
լունտուլար։ Ծննդ. Ի. 24, 25։ Ալ է օնլար չօգ քէրթէ՝ Ա՛լլահըն ինթիգամընըն՝ վէ եա-
րամազլար ա՛զապտը գալմայա-
ճագլարընըն սահիհ իսպաթլարը հիպի զիքր օլունույօր։ Բ Պետ.

Digitized by Google

Պռոմոր տիյարընաօ չէհրաէն զի-
յատե թէհամմիւլ օլունաճագ։
16 Իշթէ պէն սիզի գոյուն-

Բ. 6։ Յոբ. 7։ Աքին Վհրհա-
տոս Ընճենտիմիզ ղայէթ աղըր
պիր ձարզ իլէ վէ հիւքիւմէթ
իլէ թագրիր էտէյօր, քի Ինճի-
լի ըէտտ էտէնլէրին ա՛զասը Ող-
դամ վէ Վռոմոլունքինտէն պէօ-
յիւք օլաճագ։ Ընլարըն թէօհ-
մէթի տահա պէօյիւք տիւր. չիւն-
քի օնլար տահա պէօյիւք ըշըղա
վէ մուհապպէթէ վէ պիլգիյէ
դարշը կիւնահ էտերլէր։ Իլա-
հըն պուննճիլէյին պիր պախշի-
շինի ըէտտ էթմէսի՝ քիւչիւք շէյ
ահէյիլ տիր։ Պիր սարայ՝ պիր
թաճ ու թախթ՝ պիր ալթունն ու
ճէվահիր մա՛ենի ըէտտ օլունա
պիլիր, վէ Ինճիլ իլէ րուպար օ-
լունաճագ օլաս, դայէթ էտնա
պիր շէյ տիր։ Աքին Ինճիլ՝
սարայլար վէ թաճ ու թախթլար
վէ ալթունն ու ճէվահիր մա՛ենի-
լէրի կիպի տէյիլ տիր։ Ո՝նի-
հայէթսիզ գըյմէթլի պէհա իլէ
հասըլաս կէլմիշտիր։ Ոնու ըէտտ
էթմէք՝ էպէտի է՛օմիւր պախշի-
շինի Ընլահըն քէնտի եիւզիւնիւն
էօնիւնտէ եապանէ ամմագ տըր։
Ող է համ՛նկը նամքեօրլուգ՝ համ՛ն-
կը թէօհմէթ պունուն իլէ րու-
պար օլունա պիլիր։ Պունու է-
տէնլէրին ճիւմլէսինին հալի՝ շէ-
րաա՛թ կիւնիւնտէ նէ՞ գաւառ
հիյպէթլու օլաճագ տըր։ Ո՝որ.
ժԱ. 20—24։ Ո՝ոյ. Զ. 11։
Պ՝ոէ. ժ. 11, 12։ ԻՖ. 47, 48։
Ծ՝էզ. յ. 22—24։ Ընպէ. ժԶ.

լար կիպի գուրտլար արաալընա
կէօնաէրիրիմ. իսմի ելլանլար
կիպի ագըլըր՝ վէ կէջէրճինլէր

48։ Ող է եալընըզ օնու ըէտտ
էտէնլէր տէյիլ՝ իլլա ինսան թա՛-
լիսմաթլէրի իլէ օնուն գուվվէթի-
նի հէփ պօշ էտէնլէր տախի՝
շէրաա՛թ կիւնիւնտէ քէնտիլէ-
րին իւգէրինէ թագրիր օլունա-
ճագ հիյպէթլու հիւքմիւ խա-
թընըլարընա կէթիրսինլէր։

16. Վռոմոլար ինչ էօվգէ
ապօլա՞ն։ Պիր պիչարէ զաւռա-
սըզ գոյունու ելըմըզը գուրտ-
լարըն արաալընտա կէօրմէսի՝ նէ՞
գօրգունլու պիր սէյրան տըր։ Պու
ա՛սի տիւնեանըն իչինտէ Ընքէ-
լին կիւնիւնտէն պէրու Ընլահըն
հէր պիր էվլատընըն Տալի տա-
յիմա պէօյլէ իտի, վէ պէօյլէ
տիր։ Ող է Վհրհատոսուն պու-
րատա կէօսթէրտիյի՝ ատաթլարը
իլէ տիւշմանլարընըն պէյնինտէ
օլան ձարգ՝ նէ՞ գատար պիլա
թէչիհ պէօյիւք տիւր։ Տօսթ-
լարընը զարարսըզ գոյունլարա՝
վէ տիւշմինլէրինի ելըմըզը ճա-
նավարլարա թէչիհ էտէյօր։
Պ՝ոէ. ժ. 3։ Պ՝ոթ. Ի. 29։—
Ընճենլէր ինչ ա՛էւլաը։ Ընքի
Ա՝ընըլըլար ելըլանը՝ քէնտիլէ-
րին նիշան եաղըլարընտա՝ ա՛գլ
ու իտրաք նիշանէսի տէյիւ գուզ-
լանըլըլարըտը։ Ընլան կիպի ա-
չըգկէօղ օլմագ՝ Ընունանլար իլէ
Ո՞ռոմմաղլարըն պէյնինտէ պիր
զարալի մէսէլ իտի։ Ընլան հէր
եանա տօղրու կէօրիւր, վէ պա-
շընը հըվզ էթմէյէ ա՛ղիմ տիգ-

Digitized by Google

կիպի զարարսըզ օլուն։

17 Լաքին առեմլերաէն սա-
գընըն. զիրա սիզի ճէմաաթլա-
րա թէսլիմ եաէճէքլէր, վէ սի-
զի ճէմիյէթ եէրլէրինաէ առօ-
յէճէքլէր։

գաթ եաէր։ Վրիսաոսուն շա-
յէրտլերի պուննուն կիպի՝ քէն-
սիլէրինի իգթիզասըզ թէհլի-
քէյէ սալաճագլարընա պէտէլ՝
քենաոիպինճէ քէնսիլէրինի օն-
սան սագընաըրմաղա ա՛գլ ու
խարաք սարֆ էթմէկլի տիրլէր։—
կէօյէրճինլէր կնգ ըտըսըզ։ կէօ-
յէրճինլեր առչիմա պիսուչլու-
զուն նիշանէլէրի սայըլմըշլար
արք։ Վրիսաոսուն շայիրտլերի՝
քէնսիլէրինի սալթ սագընաըրմա-
լըտէյի՝ իլլա պիսուչ տաիսի օլմա-
լըաըրլար. սալթ ա՛գրլըը տէյի՝
իլլա զարարսըզ տաիսի օլմալըտը-
ըար։ Ընար իգթիզասըզ՝ խու-
սուսիէթ սէպէպ վէրմէմէկլի տիր-
լէր. վէ հիչ պիր քիմսէյէ՝ քէն-
սիլէրինէ գարշը ղազապլէնմէյէ
հագգ սէպէպ վէրմէմէկլի տիրլէր։
Յոսի պու զարարլի մէսէլինն սա՝-
նասը պու սուր քի, ա՛գրլըլըզ
պիսուչլուգսուզ՝ վէ պիսուչլուգ
ա՛գրլըլըգսըզ քնար էթմէզ։
Ղոմ. ծ. 19։ Ա Կոր. ծգ. 20։ Բ Կոր. ծգ. 20։ Բ Կոր. Ը. 20։ Եփես. Ե. 15—17։ փիլիպ. Բ. 15։ Կող. Ա. 9։ գ. 5։ Ա Թես. Բ. 10։ Ե. 22։ Բ Տիմ. Բ. 25։

17. Լոհմէդոն սոփընը։ Ածէս. Է. 5, 6։ Ա՝որէ. ծգ. 9։ Կոթ. ծգ. 5, 6։ ծէ. 13, 14։ Իգ. 12—22։ Բ Տիմ. գ. 15։ Լաեմլերաէն սագընըն. զիրա օնլար եըրթըմը ճանաւարլար կիպի սիրլէր։ փիլիպ. գ. 2։ Լաեմլերաէն սագընըն, զիրա օնլար Լաւհա ա՛սը օլուպ՝ չէյթան իլէ սուլհ վէ մուա՛հիտէ պաղլաստըլար։ Ընարտան՝ էհէրճի օնլար Եհհուտիլէր կիպի Լաւհընն խաս գավմը օլմագ իճտիհատընա իսէլէրսէ, եինէ սագընըն։ Վրիսաոսուն շայիրտլերի՝ շէյթանըն թէճէլրաթը ալթընաա օլան պիր տիւնեանըն էլինաէն նէ հագգ վէ նէ սէրհադմէթ մէմիւլ էսէպլիլերլէր։ Լզիզ մէլէքլէր՝ Ադամ շէհրինտէ պիր թէք կէճէյի բսհաթ կէչիրմէմէտիլէր։ Ծննդ. ծթ. 1—14։ Լաւհընն քէնսի Ընուպիլէ քէնսինի սագլամադա մէճպուր օլաու։ Յովհ. Ը. 59։ ծ. 39, 40։ ծԱ. 53, 54։ ծԲ. 36։ — Հէդիյէ եէրլէրինդէ։ Ա՝որ. Ե. 22 շէրհինէ պագ։ ԻՋ. 57. 59։ Յովհ. ծԱ. 47։ Կող. Դ. 5—7։ Ե. 26, 27։ ԻԲ. 30։ — Տէօյէճէլէր։ Ա՝որ. ԻԳ. 34։ Ա՝որէ. ծգ. 9։ Կոթ. Ե. 40։ ԻԲ. 19։ ԻՋ. 11։ Նէր. ծԱ. 36, 37։ Ա՝ավսէին նօմսանտա՝ գըրգաէն զիյաաէ վուրուլմադը աշխարէ եաագ օլմուշտաու։ Բ Ընէն. ԻԵ. 2, 3։ Եհհուտիլէր՝ պիր քիմսէյի տէօ-
յէրքէն սայըտա պիր եանդըշլըգ օլուպ գըրգաէն զիյաաէ վուրուլմադագ իչխուն՝ իւչ գայըշը պիր գամչը եափմըշլադըրը, քի պիր վուրուշտա իւչ սայըլըրըտը։

Digitized by Google

18 Հէմ ասախ պէնիմ իւլիւն՝ օնլարա վէ թայիֆէլէրէ շէհատէթ տէյիւ՝ վազիլլէր վէ փատիշահլար էօնիւնէ կէօթիւրիւլճէք սինիզ։

19 Ամմի սիզի էլէ վէրմէյճէյիմ զէմանի՝ նիճէ եա նէ սէօյլէյէճէյինիզ՝ սիզէ օվ սաա՛թտա վէրիլճէք տիր։

Վասպահանքը յա պունուն իլէ օն իւչ քէրրէ վուրուլարըտը, վէ պու վէճՀ իլէ օ՝ օթուզ տօգուզ տէյնէք նէմին օլուրուտու։ Պօղոս պու մինվալ իւզրէ պէշ քէրրէ տէօյիւլմիւ։ Բ Կօրնթ. ԺԱ. 24։

18. Ո՞ւհոպէն պէյ՝ վազիլլէր վէ փոփիշհալար էօնիւնէ կէօվէ-ցիճէպինիզ։ Ղօպտ. ԺԲ. 1—4։ ԻԳ. 33։ ԻԴ. 10։ Իե. 6։ ԻԶ. 1։ Ա՛հաի Ա՛ետիատէն էյրէնիրիզ քի, օնլար՝ Ա՛երովգէս՝ փէվլիքս՝ Ա՛գրիպպաս վէ Ա՛երոն՝ փատիշահլարըն էօնիւնէ կէօթիւրիւլտիւլէր. վէ Ա՛իւիսէ թէվարիսինէն տէ էյրէնիրիզ քի, օնլար սալճ Ա՛ուովմանըն իմիհրահօրլարը հուզուրունտա տէյիլ՝ իլլա փարթիանըն՝ Ասկիւթանըն՝ Ա՛ինտին վէ սայիր փատիշահլարըն տախի էօնիւնէ կէօթիւրիւլտիւլէր։ Ա՛ֆէնտիմիզին պու փէյղամպէրլիյի՝ հէր պիր հալտէ թէքմիլ օլմուշտուր. լաքին օվ զէմանլէրտէ՝ պիր գաչ Վազիլլէրալը պալըգճըլարրըն կիւնտօղուննուն վէ կիւնպահճինըն ա՛զաթէթլու վէ գուտրուկլու փատիշահլարըննըն հուզուրունա չըգըպ օնլար իլէ սէօյլէչճէքլէրի՝ նէ գաստար իհթիմալէն ուզագ կէօրիւնիւր օլմաքլըտը։ Ա՛աքին

պու՝ "շէհատէթ իչիւն" թագտիր օլունմուշ իտի. վէ օնլար պու մինվալ իւզրէ Ա՛նճիլի ատէյիլ եալընըզ Ա՛էհուտիլէրէ իլլա էճնէպի թայիֆէլէրէ տախի՝ տէյիլ եալընըզ Թէպաՙ՛ էրայալարա իլլա փատիշահլարա վէ վալիլէրէ տախի վա՛զ էտիպ՝ օնուն հագգընտա շէհատէթ էտճէքլէրինի. վէ պունճիլէյին հէմ էտնա գուվվաալէրտէ հէմ սէրայլէրտէ Ա՛րիստոտուն շահիլէրի օլաճագլարըտը։ Գնագ Իդ. 14 շէրհինէ պագ։ Ա՛ուէ. ՀԳ. 9։ փիլպ. Ա. 12, 13։ Բ Տի՛մ. Ա. 8։ Դ. 16, 17։ Յայթ. Ա. 19։ Զ. 9։ Թա. 7։

19. Ա՛նէ սէօյլէյէճէյինէ՝ սիզէ օվ սաա՛նտա վէրէլճէք։ Գագիր՝ ճահիլ վէ էտնա պալըգճըլար՝ ա՛վիմ վէ գուտրէվլու փատիշահլար հուզուրունտա նէ սէօյլէյէճէքլէրի՝ վէ նէ կէօնտա իլմիֆաթ էտէճէքլէրի խուսուստա՝ թասպիհլը իլէ տիւհինիւզ եիւրէքլէրի բահաթըզ օլաճաղընտը։ Օվ ա՛սիրլէրտէ փատիշահլար՝ պայազը ինսանլարտան օվ գաստար չօգ եիւճէվլիյ սայըլըրլար իտի քի՝ սայքի Ա՛լլահ եագլաշմըշ կիսի պագըլըրլարըտը։ Յտմի Ա՛էսուլլար՝ կէօյիւն վէ եէրին Ա՛լլահը օնլար իլէ պէ-

Digitized by Google

20 Ո՛չիրա սեղլէչէնլէր սիզ սէչիլմինիզ, իլլա սիզտէ սեղլէչէնլէնէ՝ փէտէրինիզին Յուհու առը։

21 Նմոի գարընտաշ գարընտաշը՝ վէ պապա եվլատը էօլիւմէ Թէսլիմ էտէճէք. վէ եվլատլար աթալար իւզէրինէ գալգաճագ-

---

բաղէր օրուպ՝ մախսուսէն օնլար բա եարտըմ էտէճէք տէյիւ օնլանան պու վախտ նէ գատար ինանմիպ վէ նէ գատար Թէսէլի վէրմէճի իտի։ Ղէյց Դ. 12. 15։ Ելթ. Ս. 7—9։ Պառ. Գ. 16—18։ Ա՛ռէ. ԺԳ. 11։ Պ՛ռէ. ԺԲ. 11, 12։ ԻՍ 14, 15։ Պռթ. Դ. 8—14. 19, 20։ Ե. 29—33։ Զ. 10։ ԻԶ. 2 Ջ։ Բ Տի՛մ. Դ. 17։

20. Ալ՛լահընէ փէ՛ղ ուէյլէնիլ։ Օնլար՝ կիւզել Թէվաֆֆիւզլէր ճշգ էճմէլի տէյիլլէր, նէ տէ նէֆիս խաթըլասլար էպյրէնմէլի-տիրլէր։ Օնլարըն մասլահաթը ա՛լէս իտի, վէ քէնտի հագդընտա քէնտիսի սեղլէյէճէք իտի։ Ալ՛ է պունտան գաթը՝ նազար՝ անլարըն Թահգիգ էտէճէք օլտուգլարը շէյլէր վէ վէրէճէքլէրի ճէվապլար՝ քէնտիլէրին օլաճագ սէյիլլէր իտի, իլլա Ա՛զիզ Յուհուն օլաճաղըտըլար. վէ օ՝ օնլարըն տիլլէրինի գուլլանդը՝ [օնլարըն վասիթասի իլէ սեղլէյէճէյիտի։ Օնլար՝ փէյղամպէրլէրին մալլիք օլտուգլարը կէհամ Յուհունա մալլիք օլաճագլարտըր։ Բ Թի՛մ. ԻԳ. 2։ Ա՛ռէ. ԺԲ. 36։ Պռթ. Բ. 4։ Դ. 8։ Ա Պէթ. Ս. 11, 12։ Բ Պէթ. Ս. 21։ Պրիսթիանլար շիմտի ||իշէհամ մէսիհ էճմէլի

տէյիլլէր, լաքին կերչէքլիք հագգընտա չէքտիքլէրի հէփ սըզըն-թը վէ սըզլէմէլէրինտէ կէրէք տիր քի՝ ծնլար Պրիստոսուն իլմինէ վէ եարտըմընա կիւվէնսինլէր. վէ պունու՝ քէնտիլէրին հէփ ազըլ եօրմալէրինաէն վէ եիւրէք բահաթսըզլըգլարընտան տէրճէճէսիզ խայըրլը պուլաճագլար։

21. Պռթընթաշ գըթընթաշը՝ վէ պապա եվլատը էօլէմէ ընէլէմ էտէճէ։ Ա՛ֆ. Է. 5, 6։ Ա՛ռթ. ԺԴ. 34—36։ Ա՛ռէ. ԺԳ. 12։ Պ՛ռէ. ԺԲ. 51—53։ ԻՍ. 16։ Ալ՛լահը պու շէյլէրին փիլ վագի օլմուշ խոխլէրի խուսուսունտա էն գանտըրըճը իսպաթլարըմըզ օլմամըշ օլսայլտը, պու միսիլլիւ շէյլէրին վուգու պուլմասը միմքիւն օլտուղունու ինանմաղըտըգ։ Պռարընտաշլարը վէ գըզգարընտաշլարը վէ աթալարը վէ եվլատլարը պիրլիկէ պաղլայան պէնտլէր փէք գավի տիրլէր, վէ ինսան գըսմինըն՝ պու գավի պաղլէրին ճիւմլէսինի գըրա պիլիպ տէ քէնտիլէրին էն եագըն վէ էն սէվիկլիլիւ ագրապալէրինի էզիլէճ ու խաքէնճէլէրէ վէ ալէֆլէր ու աԹէշլէրէ Թէսլիմ էմմէլէրի՝ օնլարըն եիւրէքլէրի Ալ՛լահա վէ օնուն Օղլունուն Ինճիլինէ նէ

Digitized by Google

լար, վէ ոնլարը էօլտիւրէճէքլէր։
22 Ա Հ իսմիմ Իչիւն Հէփի-

գատար գօրգուլու պիր Թարզ իլէ զըտա օլտուղունու էյի կէօ-Թէրիր ։ Ինձիկ՝ Ա՛լահըն ինսա-նա վէբտխի ճիւմլէ շէյլէրին էն էյիսի տիր . վէ պու ճիւմլէ ի-լէ Կ՛ուրթարըճմըզ պուրատա փէյղամպէրլիք Եաէյօր , քի ին-սանլար օնատան՝ տիւնեատա իք-րահ էյլէտիքլերի շէյլէրին Հէ-փիսինտէն զիյատէ իքրահ Ետէ-ճէքլէր . օնատան՝ եալանը, իրը-սըզ լըղը , սէրխօշլուղու , զինապը , միւրայըլըղը , փուրթիէրէսթլիկի՝ եախօա գաթիլի իքրահ էմտիք-լէրինտէն զիյատէ իքրահ Ետէ-ճէքլէր. օնատան օլ տէրէճէ իք-րահ Ետէճէքլէր, քի օնուն սէ-պէպինտէն քէնտի էվլատլարը-նը՝ պապալարընը՝ անալարընը՝ գարընտաշլարընը՝ գըզգարըն-տաշլարընը՝ վէ էն եագըն վէ էն սէվկիւլիւ տօսթլարընը էօլտիւ-րէճէքլէր։ Ա Հ Կ՛ուրթարըճմըզըն պու փէյղամպէրլիքինին պու տիւնեատա Թէքմիլ օլմասը նէ՛ գատար չօգ վագի՛ օլմուշ տուր։ Ի՛սրիտոսուն սահիհ շա-յիրտլէրի՝ քէնտիլէրին էն եա-գըն ագրապալէրի վէ էն սէվ-կիւլիւ տօսթլարը էլի իլէ չէք-տիքլէրի էօլիւմլէր՝ նէ՛ գատար չօգ տիւրլիւ վէ նէ՛ տէրէճէ հիյ-պէթլու օլմուշ տուր։ Ընլար՝ խաչա չօգարըլտըլար, գայնար եաղ գաղանը իչինէ աթըլտը-լար, գաղըղա պաղլանըպ ալճէշ-տէ եագըլալար, միւլայիմ ա-

սինտէն իքրահ օլունաճագ ադ-նըզ. ամմա սօնատաէք ստաղր է-

թէշ իւզէրինտէ գավրուլտու-լար, էրիսիշ գուրշուն իչէրիլ-տիլէր, եըրթըճը ճանավարլարա փարալանտըլար, զինֆթէ պա-թըրըլըպ՝ սարայ պաղչէսինէ ը-շըգ վէրմէք իչիւն Թուհֆաուշ-տուրուլտուլար, ԼԲ, ԼԱ։

23 Յոհ՛ Իչէն։ Գուրատա Վ՛իրիստոսուն իսմի՝ Վ՛իրիստա-սուն քէնտի զաթը իչիւն վէ օ-նա մախսուս օլան հէր պիր շէյ իչիւն, եա՛նի օնուն կէրչէքլիկի Թա՛լիմաթլէրի՝ էմրլէրի ԼԱ, ի-չիւն գօնմուշ տուր։ Ա՛ոպտ. Ե. 11։ Ա. 39։ Յով. Ա. 21։ Կոչ. Թ. 16։ Ռ Կ՛ուն. Գ. 11։ Յոպ. Ռ. 3։ — Հէյֆ-ինտէն է-ըտ-ըտ օլաոնաճագ-ընըզ։ Ա՛ոպտ. Ի Գ. 10։ Ա՛ուէ. Ա Գ. 13։ Գ Ո-է. Զ. 22։ Ի Ա. 17։ Յով. Ա Ե՛. 18, 19։ Ա Ի. 14։ Ա Յով. Գ. 13։ Վ՛իրիստոս քէնտի շէյիրտլէրինէ էվվէլտէն փէշին խապէր վէրի-յօր, քի օնլար օնուն իչիւն ա՛-լէսսէվի՛ տէյիլ պիր գաչ քիմ-սէտէն՝ իլլա " Հէփիսինտէն" , եա՛նի Հէմ Ա՛էհուտիէրտէն Հէմ էճնէպի Թայիֆէլէրտէն՝ իսմէի-արտտան վէ կէնճլէրտէն՝ զէն-կինլէրտէն վէ ֆագիրլէրտէն իք-րահ օլունաճագլար ։ — Ա՛նա փէ-ոպտ էփէն ։ Ա՛ա՛նի է՛օմրիւն ա-նունատաէք՝ ուղուն օլսուն գլոսա օլսուն՝ պիւմիւն է՛օմիւրտէ ։ — Կոօրնոլաճաք ։ Ա՛ոպտ. Ի Գ. 13։ Կոպ. Զ. 9։ Ա՛էբ. Գ. 14։ Զ. 11, 12։ Յով. Ա. 12։ Յոպ.

Digitized by Google

աէն՝ ՝ գուրթուլաճագ ։

23 Վ֊է սիզև պու չէհրտէ գօվալատրգլարը զէման՝ օպիրի֊

20, 21։ Յայտ. Ր. 7, 10. 17. 26։ Գ. 21։ Ի՛նչպու Թա՛պիր օ֊ լուն մագ էզիյէթլէրին ճիւմլէ֊ սինի չէքիպ կերի չէքիլմէյէն վէ ա՛սը օլմայան քիմսէ՝ պանա եա֊ փըշարղընա պիր սահիհ իսպաթ վէրմիշ օլուր ։ վէ օլ քիմսէ կէօ֊ յէ կիրէճէք, վէ "պէնիմ իլէ պէրապէր Թախթըմնա օթուրա֊ ճագ" ։

23. Օպէյնէ էօլէն ։ կերէք Յի֊ սուսուն վէ կերէք օնուն Իսուլ֊ լէրինին նագլ ու Թէվարիխինտէ պունուն չօգ էօրնէքլէրինի կէօ֊ րիւրիւզ ։ Ա՛տթ. Բ. 13։ Յ֊Բ. 14, 15։ Պ֊է։ Դ. 29—31։ Յա֊Ե. Է. 1։ Յ. 39—42։ Յ֊Ա. 53, 54։ Պ֊թ. Ը. 1. 4։ Թ. 24, 25։ Ծգ. 50, 51։ Յ֊Դ. 5—7. 19, 20։ Յէ. 10. 14։ Ի. 1։ Յ֊սի զամիր իլէ Թարա ու գօվալայըշտան սագընմասը՝ ա֊ գըլըլըգ վէ ալչագ կէօնիւլլիւք ա՛մէլի տիր։ Յ֊օմիւր՝ Ա֊լլահըն իհսան էյլէտիյի էն պէօյիւք նի֊ ամէթլէր ու քէրէմէրինին պիրի տիր ։ վէ օնու՝ օլուր օլմագ եէրէ եապանա աԹմալը տէյիլիզ ։ Վ֊է Է֊օմիւրիւ հէլագ էմմէյէ մէրամ էաէնլէրին էլինտէն՝ մէրամ֊ լըրնը իճրա էմմէք փուրսաթընը՝ էլիմիզտէն կէլտիյի Թագտիրտէ գալտըրմասը պիղէ պօղճ տէյիլ֊ մի ։ Յ֊սէր Ա֊լլահ պիղէ պիր գաչմագ իօլունու կէօսթէրիրսէ,

32 ի

նէ գաչընը զիրա կէրէճէք տէրիմ սիզէ, Թա Ա֊տէմ Օղլու կէլինճէյէճէք՝ Իսրայէլին շէհրլէրի֊

օնու գուլլանմալը յըզ ։ Յ֊աքին պիր կիւնահ իշլէմէյիլէ էօլիւմ֊ տէն գուրթուլմագտան իսէ, Է֊օմ֊ րիւմիւզլու վէրիպ՝ կիւնահը իշ֊ լէմէմէլիյիզ ։ — Ա֊տէմ օղլու կէլ֊ մէք Թա՛պիրի իլէ՝ պա՛զը քէրրէ էօլիւմ՝ վէ մահչէր անկաշըրը (Ա՛տթ. Իե. 13։ Պ֊է։ Ի. 40), վէ պա՛զը տէփա՝ պինտէ֊ կոստէ կիւնիւնտէ Վ֊իհստուն Վ֊իհէսէնին իհտաս օլունմասը՝ վէ օնտան իլէրի կէլմիշ օլան Ինճիլին պիւթիւն տիւնեէայէ եա֊ յըլմասը անկաշըրը (Ա՛տթ. Ի. 28։ Ա՛տէ։ Ը. 39։ Պ֊է։ Թ. 27)։ Յ֊աքին պուրատա պու Թա՛պիրինտէն իհթիմալ տըր քի՝ պունտան օթուզ պէշ սէնէ գա֊ տար սօնկրա Տիտոսուն գօմանտա֊ տասը ալէրնտա Ե֊ռուսաղէմի իտարապ՝ վէ Յ֊էհուտիլիք Թանըզմինը քիւլ֊ լիյէն էհլագ վէ մահվ էթմէսի (Ա՛տթ. Իդ. 27—30։ Պ֊է։ Իե. 21—32) անկաշըրը ։ — Յ֊ատայէլին շէհրլէրինի պինէյէճէ֊ ճէ։֊ինէ ։ Շ֊այիտլէր՝ էյէրչի էօլիւմտէն գօրդումասը իտի իսէ֊ լէր տախի, պու ճիւմլէ իլէ Վ֊իհստուն խաԹրը վէ կերէճէք֊ լիյին խաԹրը իշիւն՝ քէնտի է֊օ֊ միւրէրինի հըզմէտ էթմէյէ ճէհ֊ ու ղայրէթի էթմէլի տիրլեր ։ Յն֊ լար շէհրտէն շէհրէ գաչմագը֊

նի սիրիրամբ յեծեք սինիզ։

24 Հ՝այիրա խօճասընտան՝ վէ գուլ աղասընտան իւսթիւն տէյիլ տիր։

25 Հ՝այիրտէ խօճասը կիսի՝ վէ գուլա ազասը կիսի օլմագ

տըրլար. վէ Ի՝սրիստոս օնլարա թահդիդ խասպէր վէրիյօր քի՝ օնլար հէր պիր շէհիրտ վարըպ՝ ճիւմլէսինի տիւքէյմէզտէն, օ՝ պիր հիյապէթլու թարղ իլէ կէլիպ՝ օնլարը դօվալայանլարը հէլաք իտէճէք տիր։

24. Հ՝այէրպ խօճաընդան... խոնի՝ պեյիլ պէր։ Տիւնեա սիղ՝ պանա էճտիհինտէն էյի պիր շէյ էտէր տէյիւ մէմիւլ էտէմէզլինիզ։ Յովհ. ի.Ե. 20, 21։ Նէբ. ի.Ր. 2—4։

25. Ի՝նէղէբօղ։ Պու՝ Ի՝սկարոն տէնիլէն փուղթփէրէսթի շէհրինին պաճրլ փուղթու իտի։ Դ Թես. ա. 2, 3. 6. 16։ Ո՝նա՝ սինէք այլասը տէյիւ ի՝՝ պատէճ էտէրլէրիտի, վէ օնու՝ օրալարտա ղայէթ չօգ պուլուա նան սինէքլէլտւէն՝ քէնտիլէրինին հըճզ էտիճիսի սայարլար ըտը։ Ի՝էհուտիլէրին ի՝նտինտէ պու լուղէթին մա՝նաուրմուրտաըլըղըն պաճրլ ալլահը իտի, վէ օնլար օնու փուղթիփէրէսթլէյինն մէզգէլէ փուղթալրընդն էն ալչաղը վէ էն մէքրուհու սայարլարըտը։ վէ պունտան պէօյլ՝ օնլար պու մէքրուհ իսմի՝ ճ՛էհենէմ բուհլարընդն գուլաղուղու վէ պաշը օլանա վէրիրլէրիտի։

հէթէր։ էյէր էվ սահիպինէ Ի՝էղղէբուղ չաղըրտըլար իսէ, գանտէ գալտը օնուն էվ էհալիսինէ։

26 Յմմի օնլարտան գօրգմանն. զիւրա հիչ պիր էօրթիւլիւ շէյ

Ո՝նլարընդ պու իսմի՝ Ի՝սրիստոսուն հագդընտա զիքր էճմէլէրինտէն մէրամլէրի՝ օնու միւմքիւնի մէյթէպէ հագարէթ վէ սիթէմ իպհար էճմէք իտի։ Ա՝տօխ. թ. 34։ Յ.Ր. 24։ Ա՝տէյ. գ. 22։ Պ՝օէ. ժԱ. 15։ Յովհ. Ը. 48։ — Պ՝ո՝նդէ գէլտը օնուն էվ էհալէսինէ։ Ո՝նլար՝ պէն սիղ Ի՝ֆէնտիսինիզ վէ խօճանըզա Ի՝էղղէբուղ չաղըրտըլար, վէ սիզ պէնիմ էվ էհալիլէրիմէն օլանլարա պունտան պիր էյի լագըպ իլէ չաղըրտաճագլարընը մէմիւլ էտէրմիսինիզ։

26. Ո՝նլարդան գօրգման։ Ի՝սահ. ԻԸ. 1։ Իթ. 25։ Ի՝տայ. ԽԱ. 10. 14։ Խգ. 1, 2։ ԾԱ. 7, 8. 12, 13։ Ի՝բհ. Ա. 8. 17, 18։ Ի՝ղէկ. Բ. 6։ Պ՝ոթ. Դ. 13. 19։ Ա Պէտ. գ. 14։ — Ա՝յն պէր էօրնէ՝լ՝ չէյ նօգ գօ՝ր էվ՝ աչէ՝եր օլմայ։ Կէօրիւնիւր քի, պու՝ պիր զարպի մէսէլ նէվի՝նտէն պիր բա՝պիր տիր. չիւն քի Ի՝ֆէնտիմիզ օնու՝ ախէր զէմանլէրտէ տախի գուղլանմըշ իտի։ Ա՝տէյ. Դ. 22։ Պ՝օէ. Ը. 17։ ԺԲ. 2, 3։ Ո՝նուն մա՝նասը պու տուր քի, "Օ՝ման իլէ՝ հէր պիր շէյ մէյ-

Digitized by Google

27 Սիզե գարանըզգաստ տե-
տիչիմի՝ պատընըզգաստ սէջդէյին,
լէրի՝ ա՛լէմե պիլինմէմիշ՝ Թահ-
գիր օլունմուշ վէ ատլարը զէվգ
ու մեզլագէ ալընմըշ օլմազա
բազի օլմալը տըրլար. չիւնքի
ձիւնի օնլարըն շան ու շէօհրե-
Թի հէր նէ գատար գարա կէօս-
Թերիլեր իսէ տէ, չօգ կէչմէզ-
տէն օնլար՝ վէհատէրլէրինին փա-
տիշահըզընատա կիւնէշ կիպի
միւնէվվէր օլաճագլար: Սազմ.
ԼԷ. 5, 6: ա Կորնթ. Գ. 5:

27. Նդոբընէզդոտա սէօյլէյին: Պէն սիզէ՝ Թէնհատե չօգ շէյլէր սէօյլէմիշիմ, լաքին սիզ օնլարընճիւմլէսինի ա՛լէմե չսվ էմմէլիսինիզ: Պէն սիզէ չօգ քէրրէ՝ "քիմսէյէ սէօյլէմէն" տէմիշտիմ, լաքին սիզ շիմտէնսօնկրա օնլարը հէր քէսէ սէօյլէյէճէքսինիզ: Պէն չօգ շէյլէրի՝ ճէսէլէր իլէ սէօյլէմիշ իտիմ, լաքին սիզ հէփ պու մէսէլէլերի Թէֆսիլ էտէճէքսինիզ: — Տոմըբէ է-էբէնոէ է՛ղ է-պէն: Իւրիատա էվվէրին տամ-լարը տիւզ տիւր. վէ հէր քէսին կէօրէ պիլէճէյի պիր մահալ օլտուղու իչիւն՝ պիր մահալէնին էհալիսի էօյրէնմէյէ իզմիրլը օլան շէյի՝ տէլլալ պիր էվնին տամը իւզէրինէ չզգրպ էքսէրի նիտա էտէրէք օնլարա օրատան խասէր վէրիր: Նմոի Նփէնտիմիզին պու սէօյլէյիշինտէն անկլաշըլըը քի՝ շայիրտէր Նն-ճիւլ միւնքիւնի մէրհէպէ աշն: քեարէ վա՛ղ էԹմէկհտիրլէր-

նօգ տուր քի՝ աշիքեար օլմայա, վէ կիշւի շէյ՝ քի պիլինմէյէ:

տանա չզգար": Նրիստոս Նփէն-տիմիզ պուրատա քէնտի շա-յիրտէրինի՝ Նլլահա կիւվէն-մէյէ վէ ինսանլարըն էօրքէսին-տէն գօրգմամալըզա եիւրէքլէնտի-րիյօր: Նյարատմազ ատէմլէր օն-լարա՝ հերեմիգոսլար՝ պիւթիւ ճիւլէր՝ տէվէլէթին տիւշմէնլէրի վէ խալգը խոթիլալէ վերէնլեր չաղրդաճագլար. օնլարը՝ միւճ-րիմ վէ մունթէհիմ կիպի տէօ-յէճէքլեր, մահպուս էտէճէք-լեր վէ էօգիւմ ա՛զաալընը չեք-մէյէ սիւրիւքլէյէճէքլեր: Նյա-քին նիհայէթի՝ Նլլահ օնլարըն պիսուէ օլտուգլարընը աշիքեար էտէճէք: Նյհուտիլեր Նրիս-տոսա՝ Նէեղզեբուղ՝ Նամարիալը՝ եազընճը՝ շէյթան լագէզլարը իլէ չաղըրըլարըզ, լաքին օ՝ քէնտինի վէ քէնտի մասլահա-թընը Նլլահա սըփարըշ էտեր իտի (ա Պետ. Բ. 22, 23), վէ պու կիւնքի կիւնտէ՝ ճիւմլէ ա՛լէմ օնլարընն էհեմիյինէ ֆասըգ վէ եարամազ Թագրիր էտեր: Նրիստոսուն պիսուէ՝ վէ օնլարընն եարամազ օլտուգլարը շիմտի ա-շիքեար օլմուշ, վէ հէր շէյ մէյ-տանա չզգմըշ տըր: Օնլար օ-նու՝ էլինտէն պիր շէյ կէլմէզ՝ "պաշգալարընը գուրթարտը, քէնտիսինի գուրթարամազ" տէ-յիւ ղէվգէնիրլէրիտի. լաքին օ-նուն գատիր՝ Ճիմէյէ գատիր օլտուղու պիլինմիշ տիր: Պուն-ճիլէյին Նրիստոսուն շայիրտա-

Digitized by Google

վէ գուլագտա իչլիթիչինիզի՝ տամլարըն իւզէրինտէ վա՛լ էտին։

28 Ա֊է թէնի էօլտիւրէնլէրտէն՝ ամմա ճանը էօլտիւրմէյէ գատիր օլմայանլարտան գօրգման. լաքին խուսուսա հէմ ճանը հէմ լէնի ճէհէննէմտէ հէ֊

Մ֊ուէ. ԺԶ. 15։ Պ֊ուէ. ԻԴ. 47։ Գ֊ուբ. Ա. 8։ Ե. 20. 28։ ԺԷ. 17։ Ի. 27։ Հ֊ովհ. ԺԵ. 19։ Ը֊ուէ. Ա. 20—23։ Ը. 1—5։ Տիգգաթէ շայէսթէ պիր հալ տըը քի, Քրիստոսուն մէսէլէրի՝ միւ'ճիզաթլարը վէ թա'լիմաթլէրի՝ իքի եիւղ միգտաարի պաշգա պաշգա լիսանլէրտէ նէշր օլունմուշլար տըր։

28. Ամէնի էօլ֊ուէնլէրտէն ... էօրգման։ Ամէն՝ ա'զ պիր շէյ տիր. ճան՝ հէր շէյ տիր։ Պիր ֆիւճգար՝ գուլթուչու հիչ կիմսի սայար, օնուն իչինտէ օլան ճէվահիրի իսէ՝ հէր շէյ սայար։ Ա՛իմանի օլան զէմանի էօլիւմ՝ ազ պիր շէյ տիր. էպէտի էօլիւմ իսէ, ա'զլըն սըղաճաղը տէրէճէտէն խարիճ հիչկէթլու տուր։ Ը'ալիղ Քրիստապլարտա պիրչէ չօգ քէրրէ նասհաթ օլունուչսար, քի ճանա պիր քէտէր վէրմէյէ գուտրէթի օլմայան ատէմլէրտէն գօրգմայալըմ, իլլա Ա֊լահտան գօրգալըմ։ Ա֊ղմ. ԻԷ. 1։ ԽԶ. 1, 2։ Նէսայ. Ը. 12, 13։ ԾԱ, 12, 13։ Գ֊ուռ. գ. 10—18։ Պ֊ուէ. ԺԲ. 4, 5։ Գ֊ուբ. Դ. 18, 19։ Ի. 23, 24։ ԻԱ. 13։ Հ֊ովհ.

լաք էհմէյէ գատիր օլանատն գօրգուն։

29 Ինչի սէրչէ պիր փուլա սաթըլմազ մը. վէ օնլարըն պիրիսի փէտէրինիզտէն իշնսէզ հէրչէ տիւշմէզ։

30 Ամմին իսէ պաշընըզըն հէփ

Ը. 35—39։ Բ Տիմ. Դ. 6—8։ Նէէմ. ԺԱ. 35—38։ Ա Պետ. գ. 14։ Յայտ. Բ. 10։ —Գ֊ուրէչ օլանատն էօրէնուն։ Ինսանլար՝ թէնէ էտէպլիտիրլէրինի ճանա էտմէզլէր. օնլար՝ օնու թէն իլէ պէրապէր հէլաք էթտիրէմէզլէր. օնու իսքէնճէ մահալինէ կէօնտէրէմէզլէր։ Հէչ պիր նախկապաս եա փափաս եա գուարէթ սահիպի քիմսէ պուննու էտմէզ։ Ամոի. "Օնլարտան գօրգման"։ Լաքին հէր շէյէ Գատիր վէ էպէտի Ա֊լահըն հագգ տարըղընըղընատն գօրգուն։ Օ պիղի՝ ճանճա վէ թէնճէ էպէտէն աֆիլ վէ պիչարէ էտէ պիլիր։ Մ֊ատ. Իե. 46։ Մ֊ուէ. Թ. 43—48։ Պ֊ուէ. ԺԶ. 22—26։ Բ Թես. Ա. 8—10։ Յայտ. Ի. 10—15։

29. Պէր ֆ֊ուլ։ փուլ ագէնին էն քիւչիւիւ իտի. վէ պու Թա'պիր՝ պահասը միւմքիւնի մէրթէպէ աշաղա օլան պիր շէյի պէյան էտերիտի։ — Օնըրըն պէյնէ ... եէրէ փ֊ըչէշ։ Պ֊ուէ. ԻԲ. 6, 7։ Մ֊ուզ. ճԳ. 27 — 29։ — վէ֊թէրինիչէ։ Մ֊ատ. Զ. 26 չէրհինէ պագ։

30. Պաշընըզըն հէփ եէ֊ը֊ը

31 Յունի գօրգման. սիզ չօգ

մէզտէն՝ բուխսաթ վէրմէզտէն վէ իսթէմէզտէն պիր շէյ կէլէճէյինի ա՛զընըզ քէսէ՛րմի ։ Այ՛նչէր "փէտէրինիզին" բուխսաթը օլմատըգճա պիր սէրչէ գուշու էղլէմէզ իսկ, էղպէթթէ պիր ատէմ տախի օնուն իշնի օլմատըգճա էօլմէղ, գանէտ գալըր սիզ պէնիմ շայիրտըէրիմ քի, միլեօնճա սէրչէ գուշլարընտան չօգ իգթիզալը՝ վէ ճանըմա չօգ գըյմէթլիսինիզ ։ Ընլարտան գօրգման զիրա պաշընըզ սայլարընըն գըլլարը պիւէ պիր պիր սայրըմըշ տըր (խանէ 30), վէ օնլարընն պիր թէքի պիւէ "փէտէրինիզին" իշնի օլմատըգճա եէրէ տիւշմէղ ։ Տիւշերսէ "փէտէրինիզին" իսթէտիի զէման վէ իսթէտիի եէրէ տիւշէր ։ Այ՛ ատէմ՝ սէն օնլարտան պիր տանէսինի կա իյիրմի տանէսինի կէչէն կիւն կա կէչէն հաֆթա ղայդ էթտինմի էթմէտինմի պիլմէզսին, վէ վազիֆէն տախի տէյիլ տիր. լաքին վէտէրին պիլիր, վէ վազիֆէ տախի էտէր ։ Ընէնին սայլարընըն գըլլարը հագգընա տիւշինիւր. վէ սէնին բուհաթըն վէ էօմրիւն իչիւն տիւշինմէ՞զմի ։ Այ՛չէր օ սէնին սայլընը պէյլէ գայըրըրսա, պաշընը գայըրմայաճագ մը ։ Այ՛չէր օ սէնին էն քիւչիւք շէյլէրինէ պագարսա, պէյհիքլէրինէ պագմայաճագ մը ։ Ա՛է պունու խաթրընա կէթիր, քի սէնին իչիւն պէյլէճէ գայըրան պիր եապանճը՝ պիր վալի՝ պիր վա-

գըլլարը պիլէ սայրըմըշ տըր ։

պէյ "այընըճը պէյ ։ Պու՝ զարպի մէսէլ նէվ'ինտէն պիր թա՛պիր իտի ։ Կ՛ած. ԻԸ. 18 ։ Կ՛ուդ. ԻԷ. 34 ։ Ա Ես. Ա.Պ. 45։ Բ Ես. Ա.Պ. 11 ։ Գ Ես. Ա. 52 ։

31. Ընգի էօրգման ։ Պու՝ վէ պունատան էվվէլքի պէշ խանէլէր՝ պու մինվալ իւլըճ թէպսիլի քէլամ օլունա պիլիրլէր ։ Եաննի՝ Պու եարատմազ գօվալայըճըլարտան գօրգման. զիրա կէրէք օնլարըն եարատմաղըղը՝ վէ կէրէք սիզին պիսուչլուղունուզ ճիւմլէսի մէյտանա չըգաճագ (խանէ 26) ։ Ընլարտան գօրգման. զիրա պու Ընճիլ վաղ օլունմալը տըր. վէ օնու էտէճէք սիզ սինիզ, վէ խրզմէթինիզ թէքմիլ օլունճայատէք Էօմրիւնիւզ հըփզ օլունաճագ տըր (խանէ 27) ։ Ընլարտան գօրգման. զիրա օնլարըն խըրսը գուվվէթսիզ տիր. վէ օնլարըն փէք փէք էտէպիլէճէքլէրի՝ թէնի պիր էօլմէիւմէք տիր (խանէ 28) ։ Ընլարտան գօրգման. զիրա պիր սէրչէ գուշու պիլէ Ալլահըն իզնի օլմատըգճա եէրէ տիւշմէղ (խանէ 29) ։ Ամի զըյմէթի փէք ազ օլան սէրչէ գուշու իչիւն գայըրան "փէտէրինիզ" սիզին իչիւն գայըրմայաճագ մը ։ Սէրչէ գուշլարը էօլմէմիւղ տէյիլէր, վէ փէք ազ պիր շէյլէր սայրըրլար, վէ՝ պու ճիւմլէ իլէ "փէտէրինիզ" օնլարըն հագգընտա ա՛զ սարփ էտէր ։ Ա՛է սիզին պաշընըզա՝ օ պիլ-

աերչէլէրտէն ֆարգլըսընըզ ։

32 Իսմի պէնի ատէմլէրին էօ-
նիւնտէ հէր քիմ իգրար էտեր-

սէ , պէն տախի օնու կէօքլէր-
տէ օլան փէտէրիմին էօնիւնտէ
իգրար էտճէյիմ ։

տիշահ տէյիլ տիր , իլլա պիր
"փէտէր" տիր . վէ եալընըզ պիր
փէտէր տէյիլ իլլա "աէնին փէ-
տէրին" տիր ։ Այնպարէք Աուր-
թարըճմըղընն պու նասիհաթլա-
րը նէ՛ գատար թէսէլլի իլէ տօ-
ղու՝ նէ՛ գատար չօգ եիւրէքլէն-
տիրիճի տիրլեր ։ Էլլահ մուգատ-
տէրինին թաղլիմաթը՝ Էլլահ խալ-
գընըն գօրգուլարընը էպէտէն
թէսքին էմմէյէ քանաֆի տիր ։

32 . Իմի ։ Ինչպու քիւչիւք լու-
ղէթ՝ Աուրթարըճմըղըն պուն-
տան էվվէլ վէրտիյի նասիհաթ-
լարընը վէ եիւրէքլէնտիրմէյէ-
րինի՝ պունտան սոնկրա կէլէն
պա՛զը իգթիզալը վէ տազը միւ-
լահազալար իլէ պիրթիշտիրիյօր ։
— Պէնի ատէմլէրէն էօյլէնտի հէր
էյի իէրտէ էտէրտէ ։ Պիր Ընէհատ-
տի՝ պունտան անկլար իտի քի ,
օ՝ Իապպ Հիսուսու չօգտան պէ-
րու պէքլէնէն Այեսիա տէյիւ
գապուլ էմմէլի , օնուն Թաղլի-
մաթլարընը տիյնէմէլի վէ օնլա-
րա իթաաթ էմմէլի , վէ պիւ-
թիւն եիւրէյինի վէ էօմրիւնիւ՝
օնուն փատիշահլըղընըն նօմօս
ու գանունլարը միւէյիննէճ
Թանրիմ օլունմադա Թէսլիմէթ-
մէլի , վէ նէթիճէսինէ պագմա-
մալը տըր ։ Պիզճէ՝ պունուն մա-
նասը պու տուր քի , պիզ հէր
պիր հալտէ վէ հէր պիր միւ-
նասիպ Թարըտտէ՝ Էրիսասա՝ օ-

նուն փատիշահլըղընա՝ ճէմաա-
Թընա՝ վէ օնուն հէմ Թէնապհ-
լէրինէ վէ նասիհաթլարընա մու-
հապպէթիմիզի աշիքար էմմէ-
լիյիզ ։ Պիզ պունու՝ սալէմ տիր
Թարըտտէ եա պիր ամէլտէ էմ-
մէլի տէյիլիզ . իլլա պիւԹիւն
էօմրիւմիզճիւն հէր պիր ամէլ
ու Թարաքէթինտէ վէ հէր պիր
հալինտէ էյլէմէլիյիզ . վէ պի-
զիմ Փամիլեամըզ՝ Փէրգամըզ՝ եա-
խօտ միւլէթիմիզ պունա ըրզա
վէրտիյինէ եախօտ վէրմէհյինէ
պագմամալըրզ ։ Այլ . ճծթ .
46 ։ Ղուվ . ժ . 9 , 10 ։ Ա
Յովհ . Գ . 15 ։ Յայտ . ե . 13 ։
Այսչ իւզէրինտէ օլ խըրտըզ՝
Էրիստոսու՝ էյէրչի հէմ Ընէ-
հուտիլէր վէ փուԹփէրէսթլէր
օնու զէվգլէնմէյէ վէ օնա հիւք-
մի ղազապ էթմէյէ տիրլէշմիշ-
լէր իտի իսէ տէ , իգրար էյլէմի ։
Ղուկ . Իգ . 39—43 ։—Ընօ-
. . . Ինէբ էֆենտիմ ։ Էրիսասա
օպիր տիւնեասաէ՝ հէմ պու տիւն-
եասէ օնու Թէսապհիւզ էտեն՝ օ-
նուն Թէնապհիէրինի սագլայան՝
վէ եառատմազ տիւնեասընըն եիւ-
զիւնտէ օնտան դարագմա տտա-
րանլարը Թէսապհիւզ էտէճէք ։
Ընէ օնլարը աշիքեարւե՝ քէնտի
տօսԹլարը կիպի՝ քէնտի գանը
իլէ սաՀտըն ալընմըշտար կիպի՝
քէնտի Ղուհունուն ա՛մէլի կի-
պի՝ վէ քէնտի փատիշահլըղընըն

Digitized by Google

33 Ալ է պէտք ատեմլերին հօ-
նիւնակ քիմ ինքեաբ էտէրսէ,
պէտ ատախի օնու կէօքլէրտէ օ-
լան փէտէրիմին էօնիւնակ ին-

գըյմէթլի միւճէվհէրլերի կիպի
գաղուլ էտէճէք : Ա՛ոփ.
Իե. 34 : Յայո. Գ. 5 : Ա՛ա-
ղո. Գ. 17 :

33. Ինչ՞ ինչնաբ էոբէրսէ : Ին-
սանա քինտի նէֆսինի ինքեաբ
էթմէք՝ պիր պէյիւք Իրիսթիան
պօրճու աուր . լաքին Իրիստո-
սու ինքեաբ էթմէք՝ պիր պէօ-
յիւք վէ հիյապէթլու կիւնահտըր:
Նյէր պիզ Իրիստոսու պիլմէզ-
լիք կէօսթէրիրսէք, էյէր օնուն
թա՛լիմաթլարընա մուհապպէթ
կէօսթէրմէյէ ութանըրսագ, է-
յէր մախսուսէն՝ օնուն ճէմաա՛-
թը իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթի-
մէզ՝ վէ մասլահաթ ու իշինտէ
կէօնիւլմիւզ եօգ աուրէթի կէօս-
թէրիրսէք, էյէր օնու գաղուլ
էթմէյիմիզ թագտիրտէ՝ տիւն-
եաակ են գըյամէթլի օլան շէյ-
լէրիմիզ թէհլիքէյէ տիւշճէք
վէ իհսան ու լութֆունա պագ-
մըղմըզ քիմսէլէր պիսի թահ-
գիր վէ իքրահ էտէճէք գօրգու-
սաւ իլէ օնու գաղուլ էթմէյի-
միզէ պիլտիրմէքտէն կէրի չէքի-
լէրսէք , օլ զէման օլ տախի պի-
զի ա՛զիզ մէլէքլէրին էօնիւնտէ
ըռահա էտէճէք , վէ ճիւմլէ ա՛լէ-
մին ա՛զիմ Ալլահը հուզուրուն-
տա պիզիմ իլէ ասլա իլհագլըղը
օլմատըղընը թագդիր էտէճէք :
Ա՛ոէլ . Ը . 38 : Պ՛ոէ . Թ . 26 :

քեար էտէճէյիմ:

34 Օ՛ան էթմէն քի՝ նէրսէ
սէլամէթ գօմաղա կէլսիմ . սէ-
լամէթ գօմաղա կէլմէսիմ , իլլա

Յո. 8, 9 : Բ Տիմ. Բ. 12:
Իրիստոսու ինքեաբ էթմէք թէ-
սիւֆէ վաճիպ վուգուա՛թլերին
պիրի՛ պետրոսուն էթմեյի իսկ
(Ա՛ոփ . Ժ. 70—75), լաքին
օ՝ Ալլահըն իննայէթի իլէ թէզ
խիլիւսանէ պիր թէվպէյէ հէ-
թիրիլիպ խէլաս պուլսու :

34. Ալ՛ոէն էօ՛սը՛ա ֆէ՛ֆ՛ֆ՛ :
Իրիստոս պունուն իլէ՝ քէնտի
կէլմէսինին ա՛զիմ մէրամի՛ ին-
սանլար պէյնինէ նիզա՛ ու խու-
սումէթլէր սալմագ իսկ տէմէք
իսթէմէյօր . զիրա օ՝ սէլամէթին
սերվէրի՝ վէ փասիշահլըղը սուշ
ու սելամէթին փասիշահըղը ի-
տի (Պ՛ոէ . Բ . 14 : Նոայ . Թ.
5, 6), վէ օնու հէմի գաղուլ է-
տունլէր սէլամէթին օղուլլարը օ-
լուրլար . չիւն քի օնլար Պօղոս
կիպի՝ ևըրմըճը ճանավարլար-
տան մաղլըմ գուզուլարա տէգ-
նէրլէր : Նոայ . Յ՛ա. 6, 7 : Լա-
քին օնուն անկլամադա մէրամ
էյլէտիյի շու տուր քի , օնուն
կէլմէսինտէն պու հասըլ օլաճագ
իսկ : Օնուն կէթիրմէյէ կէլ-
տիյի մուհապպէթին վէ տօսթ-
լուղուն վէ սուշ ու սէլամէթին
վէ խէլասըն պէրէքէթլէրինի
ըէտտ էտմէյէլի՝ օնլարը գաղուլ
էտմէյէրէ գարշը խուսումէթ վէ
ա՛տավէթ իլէ տօլաճագլար իսկ :
Ալ է պունուն պէօյլէ օլաճագը

գրլոճ։

35 Օ՛իրա առէմի պապասընաան՝ վէ գըզը անասընտան՝ վէ կէլինի գայնանասընաան այըրմաղա կէլտիմ։

36 Վ՛է առէմին տուշմէնլէրի՝ քէնտի էվինին էհալիսի օլաճագ։

37 Պապայը նա անայը պէնտէն զիյատէ սէվէն՝ պանա լա-

օլ գատար սահիհ իտի քի՝ սպ-քի օ մախտուսէն օնուն իչինն կէլմիշ կիպի օլտուօր։ Ղ՛ու-ի. ԻԲ. 49—53։ Հ՛ովհ. Է. 40—52։ Գ՛ործ. ԻԳ. 45—50։ ԺԳ. 2. 4։ Ն՛էմ. ԺԵ. 10։

35, 36. Ի՛շպու իչի խանէ՝ Ա՛ինքիա փէղըամպերտէն պիր խաթիրատ տըր։ Ա՛ռ. Է. 5, 6։ Ա՛՛անասը պու տուր քի, փամիլեալար՝ Ի՛նճիլ սէպէպինտէն գօրգուլու պիր թարզ իլէ խուսմէթէ տուշէճէքլէր։ Պիր ֆամիլեանըն իչինտէ Ի՛րիստոսա ղըտտ օլանլար՝ օնուն ատընա իման կէթիրէնլէրէ գարշը էօլիւմ աբրէճէսինտէ ա՛տավէթտէ օլաճագլար։ Վ՛է նէ՞ իչուն. օնլարըն նէ՞ քէօթիւ գապահաթլարը օլաճագ։ Ա՛նլար՝ ղավղաճը՝ չիրւէթ՝ պէքրի՝ խըրսըղ՝ եակօա գաթիլլէ՞ր մի օլաճագլար։ Ի՛սայը. օնլարըն էն պէօյիւք տուշմէնլէրի տակի օնլարտա պէօյլէ եարատմաղըղընն էսքրինի պիլէ պուլմադա գատիր օլամազլար։ Ի՛շպու Պաալըն 21 ինճի խանէսինին չէրհինէ պագ։ — Ի՛սէֆն պէ-ըէնէլէլ Ա՛։ Ն՛ննբ. Դ. 15։ Դ. 8—10։ ԼԷ. 17—28։ Ա՛ծ. Ե. 28։ Բ՛ծ. Ժ. 11։ Հ՛ոբ. ԺԹ. 13—19։ Ա՛ռ. Խ. 9։ Ծն. 12

36 Վ՛է առէմին տուշմէնլէրի՝ քէնտի էվինին էհալիսի օլաճագ։

37 Պապայը նա անայը պէնտէն զիյատէ սէվէն՝ պանա լա-

—14։ Ն՛էմ. ԺԵ. 6։ Ի. 10։ Ա՛ռ. Է. 6։ Հ՛ովհ. ԺԳ. 18։ Պիր քիմսէյէ՝ պիր ախէր միլլէթտէն նա ֆըրգատան գօվալանտըղը վագըթ՝ րուպարէն օգատար պէօյիւք պիր շէյ տէյիլ տիր. չիւն քի օ՝ քէնտի քիլիսէսինին նա ֆըրգատընըն օնուաճմասը վէ օնա թարաֆկիր օլմասը իլէ թէսէլլի վէ ճէսարէթ պուլուր։ Ղ՛աքին պիր քիմսէնին քէնտի տուշմէնլէրի՝ փաք Ի՛րիսթիանլըգ պիր մահալէ եէնի կիլիսէյի վագըթ տայիմա օլտուզու կիպի՝ քէնտի էվինին էհալիսի վէ ֆամիլեասընըն ա՛զալարը՝ վէ չէքսէյի թարատ ու գօվալայըշ քէնտի քիլիսէսի թարաքընըտան օշտուղու թագտիրտէ, պունու չէքմէսի տէրէճէսիզ տատա կիւճ՝ վէ ա՛սլըղատ տուշմէնին թէհլիքէսի ա՛գլէ սըղմազ մէրթէպէ տատա պէօյիւք տիւր. չիւն քի օլ քիմսէնին՝ տէյտինէ պիր թէսէլլի վէրէն նա աճըլյանը օչմայը՝ ճիւմլէ թապիա՛թ մուհապպէթի վէ Ի՛սլիսէ հիւքիւմէթինին գուվվէթլէ ապրնթրսընա գարշը եալընըղ տուրուպ ճէնքլէշմէլի տիր։

37. Պապայը նա անայը պէնտէն չէյտէ սէվէն։ Պունուն մա՛նատը Ա՛ռ շէհքէար տըր. նա՛նի Ի՛սրա-

Digitized by Google

ժըդ տէյիլ տիր · վէ օշուլու նա
գըզը պէնտէն վէյտաճ սէվէն՝
պանա լայըգ տէյիլ տիր ։

38 Վ֊է խաչէնը ալըպ արտըմ-
ճա կէլմէյէն՝ պանա լայըգ տէ-
յիլ տիր ։

տաս՝ թամ մուհապպէթ իլէ սէ-
վիլմէլի տիր ։ Լ֊յէր պիզ՝ օնուն
խաթը իչիւն Հէպ տիւնեամվի
ասօթլարըմըզը թէբը էթմէզ՝ վէ
ախէրլերինէ իթաա՛թ էթմէսինի
օնա իթաա՛թ էթմէքտէն իլէրի
ապայ իսէք , օնա օլան մուհապ-
պէթիմիզ՝ թամ տէյիլ իլլա էք-
սիք տիր · ա՛զիզ վէ մապպուլ
տէյիլ տիր , իլլա նէֆսանի վէ
մէքրուհ տուր ։ Բ Ո֊էլ · ԼԳ ·
9 ։ Մ֊ատ · ԻՒ · 37 ։ Գ֊ալ · ԺԴ ·
26 ։ Յ֊վէ · Ե · 23 ։ ԻՍ · 15—17 ։
Բ Կ֊օրն · Ե · 14, 15 ։ Փիլպ ·
Գ · 7—9 ։ — Պանա լայըք պէյէ-
դէ ։ Պէօյլէ պիր քիմսէ պէ-
նիմ շաֆիրտիմ ապայըլմազը տէ-
յիլ տիր · զիրա օ՝ պէնի տէյիլ՝
իլլա ախէրինի սէվէր ։ Ո՝ պէ-
նիմ ֆամիլեամըն պիր ա՛զասը
ծմամըզա պիւթիւն պիւթիւնէ լա-
յըգ տէյիլ տիր · զիրա օնուն
եհրէյի օրատա տէյիլ տիր ։ Ո֊-
նուն՝ Ա֊րիսթիանըզըն իսէլաա է-
ահճի մէնֆաա՛թլարընտա հիս-
սէսի վէ գուրասը եօգ տուր · զի-
րա օ՝ քէնտի հիսսէսինի պու
տիւնեատէ արար ։ Վ֊է էյէրչէ
օ՝ ատամասը հասէպի իլէ՝ տէյիլ
փուլթիէրէսթ եա Ա֊ֆհուտի՝ իլ-
լա Ա֊րիսթիան տէնիլիյօր իսէ-
սէ , Ա֊րիսթիան լուդէթինին
Ա֊նճիլտէն անկլաշըլան մա՛նասը-
նա կէօրէ Ա֊րիսթիան տէյիլ
տիր ։ Շիւմլէ պէօյլէլերին Հագ-
գընատա Ա֊րիստոս շէրաա՛թ կիւ-

նիւտէ՝ "Վիզն պիլմէմ" տէյէ-
ճէք տիր ։

38 · Խաչէնը ալըպ ։ Այսչ՝
Հռովմա տէվլէթի էյալէթնա-
տա պիր էօլիւմ ալէթի օլուպ՝
պունուն իլէ էօլտիւրիւլէնլէր
էն բէզիլ վէ էզիյէթլի էօլիւ-
միւ չէքէրլերիտի ։ Պու՝ գապպ
վէ եօնուլմազը ազաճ տիրէք-
լէրինէն եապըլըբըտը · վէ էօ-
լիւմէ Հիւքմ օլունմուշ օլան
քիմսէ՝ էսմապլարընտան ասլու-
լուպ տէյինէքլէր իլէ տէօյիւ-
տիւքտէն սօնկրա , պու ազաճըն
իւզէրինէ կէրիլուպ՝ այագլարըն-
տան վէ էլլէրինտէն օնուն իւ-
զէրինէ էնքսէրլէր իլէ մըխլա-
նըր իտի ։ Ա֊նտէն սօնկրա խաչ
գալտըրըլուպ տիքիլերիտի · վէ իւ-
զէրինտէ մըխլը օլան սէֆիլ՝ թա
օնու էօլիւմ խէլաա էտինէ գա-
տար օնուն իւզէրինտէ ասըլըր-
ըտը , քի պու՝ ա՛լէսսէվի իթի
իւչ կիւն սիւրէրիտի ։ Այսչ իւ-
զէրինտէ էօլիւմ չէքմէյէ հիւքմ
օլմուշ օլան քիմսէլէրին էչքմէ-
յէ թա՛լին օլունտուգլարը ա՛-
գապլէրին պիրի տաախ՝ օլ իւ-
կէրինտէ էօլէճէք օլտուգլա-
րը լաչը եհիքլէնիպ սիյասէթի
եէրինէ քէնտիլերի կէօթիւր-
մէք իտի ։ Պէօյլէճէ՝ Ա֊րիս-
տոս տաախ քէնտի խաչէնը կէօ-
թիւրտիւ , թա քի եօրդունլուգ-
տան թագաթը գալմայըպ օնու
արթընը դապտըռամադ օլուպ՝ ա՛ս-

Digitized by Google

39 Ա՛նձինը պուլան օնու զայ
նընը զայ էտէն՝ օնու պուլաճագ
էաէճէք, վէ պէնիմ իչիւն ճա-
տըը։

քէրլէր օնուն նէրինէ օնուն
խաչընը գալտըրմալա պիր ախէր
քիմնէյի զօրլատըլար։ Ա՛ոդն.
Իէ. 32։ Խաչը գալտըրմագ՝
աղըր վէ ղահմէթլի վէ ըէզա-
լէթտէն ի՛պարէթ պիր շէյ՝ վէ
չէքէճէք օլան քիմնէնին ա՛զապը-
նա պիր ի՛լավէ իտի. վէ պուն-
տան պու թա՛պիր՝ Ի՛րիսատա
թապի՛ օլտուղումուզտան էօ-
թիւրիւ կիրիճիթար օլտուղումուզ
հէր սիթէմ ու ըէզալէթի վէ
թարտ ու զօվալայըշը՝ վէ էզի-
լէթ ու իաքէնձէլէրի չէքմէլի իլ
տէյիւ իսթիա՛րէ իլէ անկլաշը-
լըը պիր թա՛պիր օլտու։ Պիզ
քէնտիլիյիմիզտէն քէնտիմիզէ
խաչլար եաիմալա վէ էզիյէթ-
լէր իճատ էթմէյէ րուխսաթը-
մըզ եօգ տուր. վէ տախի քէն-
տի նէճխիմիզի իսքէնձէյէ սալ-
մադա՝ եախօտ պիզէ խալգ ա՛-
տտվէթ էթսին տէյիւ՝ մախսու-
սէն պիր շէյ էթմէլի տէյիլզէ.
լաքին պիզ սալթ Ի՛րիսատա
թապի՛ օլմալ՛յըզ, վէ պունտան
պիզէ՛ հէր նէ ըէզալէթ վէ հա-
գարէթ վէ իսքէնձէ վէ էզիյէթ
կէլիր իսէ, թէհամմիւլ էտէյնէք
չէքմէլիյիզ։ Ա՛ոդ. ժԶ. 24։
Ա՛ոէլ. Ը. 34. ժ. 21։ Պ՛ոէլ.
Թ. 23։ ԺԴ. 27։ Նէբ. ժԳ.
13։ —Ա՛ղոբմա՛ իճլէյէն։ Լ՛ֆէն-
տիմիզ պու թա՛պիր իլէ՛ շիւպ-
հէսիզ քէնտի էօլիւմիւնիւն
թարղընըն ի՛պրէթիլի անկլա-

տըյօր, վէ պիզէ էօյլէտիյօր
քի, պիզ՝ կէլէճ պունտա վէ կէ-
րէք Ա՛լահ՛ըն մուգատտէրի պի-
զի տա՛վէճի էյլէտիյի ախէր հէլ
պիր հալտէ օնուն ի՛պլէթի միւ-
ճէպինճէ ա՛մէլ ու հարաքէթ
էթմէյէ հաղըր օլմալը՛յըզ։
39. Ա՛նընը պոէլա։ Պուրա-
տա ճան լուղէթի՛ էօ՛միւր մա՛-
նասընա տըր։ Ա՛ է պէս պէլլի
տիր քի, պու՝ տէմէք օլ՛ույօր քի՛
պէնի ինքևար էթմէյի՛լէ պու
տիւնեատէ պիր աղ վապըլմի է՛օմ-
րիւնիւ գուրթարան քիմսէ՝ է-
պէտի է՛օմրիւնիւ է՛պէտէն զայպ
էտէճէք տիր. լաքին պէնիմ
խաթըրըմ իչիւն պու տիւնեատէ
է՛օմրիւնիւ զայպ էթմէյէ րա-
զի օլան քիմսէ՝ էպէտի է՛օմիւր
պուլաճագ տըր։ Ա՛ոդն. ժԶ.
25, 26։ Ա՛ոէլ. Ը. 35, 36։
Պ՛ոէլ. ԺԵ. 33։ Յովէ. ժԲ.
25։ Փիլէպ. Ա. 20, 21։ Բ
Տիմ. Դ. 6—8։ Յայտ. Բ. 10։

Պունճիլէյին պիզ՝ էյէր
Ի՛րիսատոսն Թէպա՛սընտան սա-
յըլմալա խսթէրսէք, քէնտի-
միզին էն եագլն վէ սէվ-
կիւնիւ խօսըմ ու ադրապամըզը
օնուն խաթըր իչիւն Թէրք էթ-
մէյէ հաղըր պուլունմալը՛յըզ
(37 խանէ), քէնտի ի՛միպա-
րըմըզա վէ բահաթըմըզա (38
խանէ)՝ վէ էնճամը քէնտի է՛օմ-
րիւմիւզէ պիզէ (39 խանէ) պագ-
մամալը՛յըզ։ Ա՛ է էյ ղիւպսիլէք

Digitized by Google

40 Այլև գապուլ էտէն՝ պէնի գապուլ էտեր, վէ պէնի գապուլ էտէն՝ պէնի կէօնտէրէնի գապուլ էտեր։

41 փէյղամպէր ատը իլէ փէյղամպէր գապուլ էտէն՝ փէյղամպէր իւձրէթի ալաճագ. վէ սատըգ ատը իլէ սատըգ գա-

---

Յիսուս՝ սէն պուննուն ճիւմլէսինէ նիհայէթսիզ լայըգսըն։ Ճիւմլէսինի սէնին իչիւն թէրք էթմէսի՝ դայէթ խօշ վէ թամամը տըր։ Այնին ուղուրունա էօլմէսի պիր զարար օլաճաղընա պէտէ՝ էպէտի քէռար տըր։

40. Այլ գապուլ էտէն։ Ընլարըն իշ ու ա՛մէլէրի քէնտիլէրին տէյիլ՝ իլլա Ուրիստոսուն օլաճագ, վէ օնլարա հէր նէ օլունուր իսկ, խօշ պիր շէյ օլսուն վէ խօշ օլմայան պիր շէյ օլսուն՝ օ սլ շէյի քէնտինէ ալմուշ սայաճագ տըր։ Ը՝ օնլարըն հէի տօսթլաթընա տօսթ օլաճագ տըր, վէ օնլարա էյլէտիքլերի էյլիք ու խայրաթըն էճր ու ի՛վաղընը էտա էմմէսինի քէնտի իւզէրինէ ալաճագ տըր։ Պիր էլչիյէ կ՝օսմէրիլէն իբրամ ու ի՛դէթ՝ Նախօտ հագարէթ ու իսկալէթ՝ օնու կէօնտէրմիշ օլան փատիշահա կէօսթէրմիշ սայըլըր. վէ Ուրիստոսուն Յոնճիլ խըզմէթճիլէրի՝ օնուն էլչիլերի տիր։ Բ Կորնթ. ե. 20։ Գաղ. թ. 48։ Ա. 17։ Յովհ. ժԳ. 20։ Ի. 21։ Գործ. Գ. 14։ Ա Թես. Գ. 8։ —Պէնի կէօնտէրէնի գապուլ էտէր։ Պունտան հասիլ օլան ի՛դէթ ու ճէհլալ կ՝իմտիքճէ նիւճէհմէտ տիր։ Ուրիստոսուն

41 փէյղամպէր ատը իլէ փէյղամպէր գապուլ էտէն՝ փէյղամպէր իւձրէթի ալաճագ. վէ սատըգ ատը իլէ սատըգ գա-

---

Յոնճիլ խըզմէթճիլէրինէ իբրամ կէօսթէրէն՝ օնլարըն պիլէսինճէ մէկէբլէրին Նապպընա՝ պէտի՝ վէ օնուն վասիթասի իլէ Նապպըմըզ Յիսուս Ուրիստոսուն քէնտի Լաւսի վէ փէսէրինէ իբրամ կէօսթէրմիշ օլուր։ Յովհ. ե 23։ Ա. 44—49։ Փիլիպ. Բ. 10, 11։ Ա Յովհ. Բ. 22, 23։ Բ Յովհ. 9։

41. փէյղամպէր ատը իլէ։ փէյղամպէր տիր տէյիւ պիր փէյղամպէրի էվինէ գապուլ էտիպ օնա՝ մանսուպ ու մէնէտինէ ի՛թիպարէն իբրամ էտէն քիմսէ՝ քէնտիսինի փէյղամպէրին իշ ու մասլահաթընա հիսսէտար էթմիշ օլուր, վէ օ տասի հէմման փէյղամպէրին ալաճաղը էճր ու ի՛վաղը ալաճագ. նախօտ օ՝ թարտ ու դօվալայըշ վէ թէհլիքէ վագթընատա էվինէ գապուլ էտիպ սրթըը էյլէտիլի քիմսէնին դըշմէթինէ կէօրէ պիր էճր ու ի՛վաղ ալաճագ տըր։ Գ Նոաք. ժն. 8—16. 20—23։ ԺԸ. 3, 4։ Գ Նոաք. Գ. 8—10. 16, 17. 32—37։ Գործ. ԺԶ. 15։ Հռովմ. Ժ. 1—4. 23։ Բ Տիմ. Ա. 16—18։ Նբէր. Զ. 10։ Գ Յովհ. 5—8։ —Ասպրէ էօրթմէ ալաճագ։ Պիր սատըգ քիմսէյի՝ տէյիլ զէնկին նա ա՛լիմ նա գուտրէթի սահիպի՝ իւ-

Digitized by Google

պուլ էտէն՝ սատրգ իւճրէթի ա-
լաճադ ։

42 Ալ Է պու քիւչիւքլէրին պի-
րինէ՝ շայիրա ատը իլէ եաղընըզ
էա Վրիստոսուն թասվիրինի
թաշընտըղը՝ վէ օնուն խրզմէ-
թինէ նօլանտըղը՝ վէ Վրիս-
տոսուն խաթրը իչիւն էզիլէթ
ու իւքէնմէ չէքտիլի իչիւն գա-
պուլ էտիպ օնա իքրամ էտէն
քիմսէ՝ կէօսթէրիր քի քէնտիսի
տախի սատրգ ատը , վէ սատրգ-
լարընն էճր ու ի՛վաղընը պլաճադ ։
Ա՛ռօր . ժԶ . 27 ։ Իե . 34—40 ։
Կ՛ած . ժԳ . 13, 14 ։

42 . Պա՛ տէ՛ պէ՛զընէ ։ Պու քիւչիւքլէր թա՛պիրի՝ շնուպ-
հէսիզ՝ Իէսուսըսը հագդընա
աճըլընմըշ տիր ։ Ընդարա քիւ-
չիւք տէյիւ՝ մանդտայ՝ տիւնեաւլի
մէնանէտ՝ իլմ ու փէնն՝ վէ տիւն-
եանընն պէջիւք տէտիլի շէյղէ-
րին հիչ պիրինէ մալիք օլմա-
տըդըարընը պէյան էթմէք իչիւն
աէջընէնտի ։ Ընդար՝ տիւնեա-
նընն դրթընեատ վէ քէնտիղէրին
տախի նազարընտա քիւչիւք ի-
տիղէր ։ Ընդար շայիրուղէր իտի,
վէ տահա խօճալար օլմամըշղար
իտի . վէ տաէվղէրին պէյէնիպ
մէտհ էյղէտիլի շէյղէրէ մալիք
օլմանըն ասլա իտտիաընտա տէ-
յիղէր իտի ։ Ա՛ռօր . ԺԸ . 3—
6 . 10 . 14 ։ Ա՛ած . Թ . 41 ։
Կ՛ած . ԺԷ . 2 ։ Ա Կ՛որն . Ը ։
10—13 ։ — Կ՛ալընըղ պէր փա-
փհ ասա՛փ սա ։ Կ՛օրղուն վէ սու-
սատրգ պիր ատէմ պիր դատէհ
պիր գատէհ սօուգ՝ սու քիմ իչի-
րիրսէ , կէրչէք տէրիմ սիզէ , իճ-
րէթինի ասլա զայ էթմէյէճէք
տիր ։

սօուգ սու վէրմէյէ իմթիհան
էտէն վէյք ազ ատէմ պուղու-
նուր . վէ պու ճիւմլէ իլէ պէջյլէ
պիր Հալտէ պուղունան պիր քիմ-
սէյէ պու շէյի՝ Վրիստոսուն
իսմինտէ՝ եա՛նի օնուն Վրիս-
թիան օլտուղու՝ վէ Վրիստոսուն
վէ օնուն կէրչէքլիյինին խաթրը
իչիւն էզիլէթ չէքտիլի իչիւն
վէրէճէք ատէմ ազ պուղունուր ։
Պունու Հէր քէս՝ սալթ պիր մէր-
Համէթ վէ ածընմագ վէ միւրիւվ-
վէթ վէ ա՛տէթա ինսանիյէթ-
տէն էտէր . լաքին Աէվլաս էտի-
ճիյէ վէ Անճիլին Հէփ գրյմէթլի
կէրչէքլիքլէրինէ մուհապպէթ
կէօսթէրմէք՝ իչիւն Էթմէքղէր ։
Պիր եապանճըլա պիր գատէհ
սօուգ սու վէրմէքտէն գօլայ նէ՞
վար . վէ օնու նէ՞ մէրամ իլէ
էթտիյիմիղի պիլմէքտէն գօլայ
նէ՞ վար ։ Ալ Է պու ճիւմլէ իլէ
չօգ քիմսէյէր վար քի , պու
շէյի էտէրլէր տէ , օնու Վրիս-
տոսա ի՛ղէթ ու շան վէրմէք վէ
օնուն իչինէ պիր մուհապպէթ
կէօսթէրմէք մէրամը իլէ էթմէք-
տէն իսէ՝ էպէտի է՛օմիւս ղայդ
էթմէսինէ գայիլ օլուրլար ։
Ա՛ած . Թ . 40 ։ — Ա՛ղէրընէ
ասլ զայ էնմէյէճէ՞ պէր ։ Կ՛ըն
փուգարասը պիլէ ճէսարէթինէ
զայ էթմէսին . ղիրա Վրիս-
տոսուն շայիրտլէրինէ օլունաճա

Digitized by Google

ՊԱՊ ԺԱ

1 Ալ է օլտու քի՝ Հիսուս օն իքի շայիրտլէրինէ Թէնպիհ էթ- մէյի պիթիրտիյի ղէման, օրա- տան՝ օնլարըն շէհրլէրինտէ էջ-

պիր էյի շէյ՝ էճր ու ի՛վազ տէփ- թէրինէ՝ վէրիլէն պախշիշին պա- հասընա կէօրէ տէյիլ՝ իլլա օնու վէրէնին եիւրէյինին վէ նէյէ- թինին միւրիւվվէթինէ կէօրէ կէչէր։ Յուգարա տուլ գա- րըլընըն փուլունա՝ ղայէթ պէջյիք պահա գըյմէթ պիչիլմիշ տիր։ Ա՛ոչ. ԺՐ. 42—44։ ԺԴ. 7, 8։ Բ Կորնթ. Ը. 12։

1. Ո՛ն իւէ ղայէրտէրինէ ընէն- պէհ եղնդյէ։ Պու խանէ՝ պուն- տան եվվելքի պապտան տըր։ Ն՛զիզ Վրհիապտըրն Պապլարա վէ խանէլէրէ Թագսիմ օլմասը՝ մուէլլիֆլէրինտէն եափըլմըշ տէ- յիլ տիր. իլլա չօգ սօնկրա գօ- լայլըգ իչիւն եափըլմըշ տըր։ Պունտան եվվելքի պապտա՝ պի- զէ Վրհիահուսուն շայիրտլէրինի նատպ եափ՝ իլք վա՛զ սէֆէրինէ կէօնտէրմէսինին վէ օնլարա վէր- տիյի աղըր վէ իգթիդալը նա- ահիհամ ու. Թէնպիհլէրինին նագ- լէյէթի վէրիլիյօր։ Ա՛լլահա շիւքր օլսուն քի, Ինճիլին վա՛- զը Ա՛հսուլլարա սալըթ բուխ- տանի տէյիլ՝ իլլա էմր ու Թէն- պիհ իլէ իհալէ օլունմուշ տուր։ Պու՝ օնլարըն պօյնունա ֆալըղ օլունմուշտուր։ Ա Կորնթ. Թ. 16։ Ա՛ոչ. ԻԸ. 20։ Գոլ. Ա. 2։ — Ը ՀԻՐՏԷՐՒՆԳԷ ԵՕՂ-

ՐԷԹՄԷՅԷ վէ վա՛զ վէրմէյէ կիմ- սի։

2 Ալ է Յովհաննէս ղընտան- տա Վրհիստոսուն ա՛մէլլէրինի իշնահինճէ, շայիրտլէրինտէն ի-

ՐԷՆԴՅԷ վէ Ա՛Ղ վէրմէյէ կիմսի։ Ա՛ոչ. Դ. 23։ Թ. 35։ Ա՛ոչ. Ա. 38, 39։ Գոլ. Դ. 15—21։ Ը. 1։ Գոլծ. Ժ. 38։ Վրհիս- տոս շայիրտլէրինի կէօնտէրտիյի վագըթ՝ Կափառնայումտա եա օնուն էթրաֆընտա պիր մահալ- տէ իսի. վէ քէնտիսի օլ սէմ- թինն էթրաֆընտաքի շէհրլէրտէ չալըշըյօրտուտու։ Ո՛նուն հագ- գընտա փէշինի խապէր վէրիլ- միշիսի, քի օ՛ վազ եաէճէյիսի։ Նում. ԿԱ. 1—3։ Ո՛՝ շայիրտ- լէրինին վա՛զ էթմէսի իլէ, քէն- տիսի վա՛զ էթմէյի թէրք էթ- մէմիշիսի։ Ո՛նլարը՝ քէնտի ի- չինին գօլայլանըպ քէնտիսի քա- հաթ էթմէք իչիւն տէյիլ՝ իլլա ա՛լէմին ճէնգատ՛թը իչիւն չա- լըշմաղա կէօնտէրմիշտիսի։ Պի- չինն չօգ լաքին իշճիլէր ազ իսի։ Պագ՝ Ա՛ոչ. Թ. 35—38 շէրհլէրինէ։

2. Ո՛ընգաֆա։ Յովհաննէս՝ Ե՛ռուվդէս Ա՛նտիպասըն էմրի իլէ զընտանա ամըլմըշտը։ Ա՛ոչ. ԺԴ. 3։ Պու՝ Ա՛ֆէնտիմիզին քէնտի ա՛զիմ խըզմէթինէ պաշ- լատըղընտան ազ սօնկրա օլմա- շուտու. լաքին իլք պասէք պայ- րամընտան սօնկրայա գատար տէ- յիլմիսի։ Յովհ. Գ. 24։ Ո՛նուն մահպուս օլտուղու մահալ՝ Յով-

Digitized by Google

քիսինի կէօնտէրիպ՝ օնա տէտի։ 3 () կէլէճէք օլան ղաթ սէֆոս մուէրրիխին նադլինէ կէօրէ՝ Յորդանան ըրմաղընըն էօթէ եագասընտա՝ Յուբէն սըպթընըն տիյարընտա՝ Ա՛նդրովդէսին գարիւսունտան վէ Փրիստոսուն Գալիլեատա չալըշտըղը մահալլէրտէն ուզադ իտի։ — Փէթրոս ա՛ճէլէյինէ իլէտինէ։ Պունտան էվվէլ՝ Փրիստոս Ի֊ֆէնտիմիզ Յովհաննէսին չէքտիյի եղկէթլերի հագգընտա իշիմտի (Մ՛ատ։ Գ. 12)։ Հիմա՛ Յովհաննէս՝ Փրիստոսուն իշլերի հադդընտա իշիտիյօր։ Ա֊է Ա՛ստուածը եվլատլարընա՝ միհնէթի ու սըդգէթի վագթընտա Փրիստոսուն իշլերի հագգընտա իտապէր իշիմիքտաէն զիյատէ թէսկէլլի վէրէն նէ՞ օլա պիլիր։ Յովհաննես պու իշլերի կէօրէ֊մէզլիտի. Հինքի օ՝ պիր միս վէ գարանլըգ զընտանընը իշինտե իտի. լաքին օնլարըն իտապէրինի իշիտե պիլիր իտի, վէ պու՝ օնուն զընտանընը քէնտինէ պիր սէբայէ տէօնտերմէյէ նէմէր իտի։ —Հ֊այէրպէրինգէն էյիմի՞։ Մ՛ատ։ թ. 14։ Յուդ։ գ. 25— 28։ դ. 1։ Պետ. ժթ. 1—3։

3. () կէլճէյ օլան ղաթ ա՛նդրէասի։ Ն֊էհուտիլէրը Ա՛նտիոքը պէքլէյէլէր իտի. օնուն կէլմէսի՛ չօդ վէյանտան պէրու միշտին խապէր վէրիլմիշտի։ Պունուն իշինն օնուն հադդընտա խալդ ա՛յէսսէվի՝ կէլէճէք եավաշտ կէլմէքտե օլան տէբիտի։ Պու՝ փէք աշի֊մի սին, եօխսա պաշգասընը՞ մը պէքլէյէլիմ։

քիւար պիր թարզ իլէ օնլարընը՝ օնուն Ա֊լլահընը տիւնեայե օլ զամանէ գատար կէլմիշ նա օնտան սօնկրա կէլէճէք էլչիլերինին էն պէօյիւյիւ վէ էն արդուլուսու կիսի ղուշը էթմէսինէ օլան ճան ու տիլտէն պէօյիւք արզուլարընը պէյան էտեր։ Ա֊ղ։ ճԺԸ. 26։ Ն֊այ. կՐ. 11։ Ա֊ղ։ թ. 9։ Մ՛ատ։ գ. 11։ Մ՛ուէ։ ժԱ. 9, 10։ Յո֊է։ ա. 15. 27։ Ջ. 14։

Լաքին Յովհաննէս՝ շայիրտլերինի Փրիստոսա պու պէօյիւք սիւալի սօրմադա նիշէհիւն կէօնտէրտի։ Փէնտիխինին պու պապտէ շիւպհէտէ օլտուղու իշիւնմի։ Ա֊գադիդաթ՝ օլա պիլիր քի էօյլէ օլսուն. զիրա չօք քէրրէ պէօյիւք ա՛յիղլեր պիլէ շիւպհէ վէ գարանլըգտա պըրաղըլըրլար. լաքին պէօյլէ թահմին էթմէյէ հիչ պիր վէսիլէ եօգ տուր. զիրա օնուն պունտան ագտէյիքի Փրիստոսուն հագգընտա էյլէտիյի թէքմիլ վէ գաթը՝ շէհտէթինէ պագ։ Յո֊է. Ա. 15— 37։ Պ֊ա֊է. գ. 15— 18։ Լաքին Յովհաննէսին շայիրտլերինին շիւպհէլէրի վարըտը։ Ա֊նլար՝ Փրիստոսուն նամ ու իմթիհաարընը տահի գըղդանըրլարըտը։ Ա֊նլար՝ իհթիմալ քի՝ էյէր օ Մ՛եսիա՝ վէ պունտան պէօյլէ սէնտէն պէօյիւք իսէ, նա նիշէհիւն վաճիթիղ իշինն սանա կէլիյօր. վէ սէնտէն վաճ֊

Digitized by Google

4 Ա Է Յիսուս ճեվապ վե-
րիպ՝ օնըլար տէտի · Կիտիպ՝

Թիզ օլմասը իլէ սէնին շայիր-
տին օլան պիր քիմսէ՝ նիչիւն
գալդըպ հէրքէսի սէնին արգան-
տան չէքիպ քէնտինէ թապի՝
էյլէսին տէրլէր իտի : Յովհ . գ .
26 : Ա Է պունու տախի տիւ-
շիւնէ պիլիրլէր իտի քի , էյէր օ՝
վատ օլունան Ա՝ներա վէ Վուր-
թարըճը իսէ , նիչիւն Յովհան-
նէսի հապատան գուրթարմայօր :
Ւմահ չօգ սէպէպլէր կէսրիւրիւզ ,
քի Յովհաննէս օնլար իչիւն
Քրիստոս շայիրտլէրինի կէօն-
տէրտի , քի օնլար՝ օնուն Ա՝ն-
սիա օլմասընըն իսպաճլարընը
քէնտի կէօզլէրի իլէ կէսրսիւն-
լէր , օնուն մէնէհէմինէ վէ ամէ-
լէրինէ աշնա օլսունլար , վէ
Յովհաննէսին եիւրէյինին ար-
զուսունա կէօրէ՝ քէնտիլէրի տա-
խի օնուն շայիրտլէրի օլմազա
Հազըր օլսունլար : Յովհ . գ .
27—36 :

4 · Ալթը՝ Յովհաննէս ...
խօսէ վերլէ : Լուկաս (է . 21)
պիչէ խապէր վէրիյօր քի ,
Քրիստոս օլ սահապտա Յով-
հաննէսին շայիրտլէրի էօնիւնտէ՝
խասճաչարա չօգ ա՛ճայըպ չինա-
լար իճլա էյլէտի : Ընդարըն
պիւսլինէ՝ տէյիլ սէօյլէր իլէ՝
իլլա ա՛մէլլէր իլէ ճեվապ վեր-
տի : Էյէր օնլարա՝ պէլի , Ա՝ն-
սիա պէն իմ տէյիւ ճեվապ վեր-
սէյիտի , օնլար՝ Էհհուտիէրին
էյլէտիլի կիպի (Յովհ . ը . 13)՝
«Պէն քէնտին իչիւն շէհատէթ

Յովհաննէսէ իշհթիյինիզ վէ
կէօրտիւյինիւզ շէյլէրի խա-

էտէրսին» տէյիւ ճեվապ վերէ-
պիլիրլէրտի : Պիր ալտատըճը՝
քէնտինին սատէ սէօյլիւնէ ի-
ման մանթլուպ էտէր : Ա՛աքին
Քրիստոսուն պէօյլէ իման հիչ
ա՛սլա մանթլուպ էթտիյի վափ՝
օլմատը · իլլա օ՝ քէնտինին Ա՝ն-
սիա օլտուղունա իսպաթ տէյիւ
ատյիմա քէնտինին իշլէտիյի ա-
մէլլէրինի կէօսթէրտի : Յովհ . ը .
31—36 : ժ 25 . 37 , 38 : ԺԳ .
11 : Ա՛աքին օ իքի քիմսէյէ՝ Նա-
նի Յիսուս Ա՝ֆէնտիմիզի օնտան
էվվէլ վէ օնտան սօնռրա պիր
ատահա կէօրմէ միշ օլան ֆագիր
Ատամարիալը գալըյա (Յովհ . Գ .
26)՝ վէ անասընըն գարնընտան
պէրու քէօր օլան վէ պունտան
պէօյլէ Ա՝զիզ Քրիստոսը օ-
գուշուպ թէֆթիհ էթմէյէ գա-
տիր օլմայան՝ վէ Հալէա Քրիս-
տոսու իպրար էյլէտիյի իչիւն
Յէհուտիլէր ճէմաաթընտան
ըհտա օլունան (Յովհ . թ . 37)
ֆագիր քիմսէյէ քէնտինին Ա՝ն-
սիա օլտուղունու թապգիր էյլէ-
տի : Ա՛աքին քահանաիպլէրին վէ
Փարիսեցիլէրին եէտինտէ Ա՝ով-
սէսին վէ փէյղամպէրլէրին Քրիս-
թապլարը վարլըտը , վէ օնլար օ-
գուտնաղ՝ վէ հէր խուտատա
պու պապտէ քէնտիլէրի իչիւն
պիր գարար վէրմէյէ գատիր
իտիլէր : Ընաւն սատէ սէօյլիւ-
նիւ՝ պիր իսպաճ տէյիւ գա-
պու էթմէյէ իսիէմլէր իտի ,
վէ էթմէյէ տախի Հաճէթլէրի

Digitized by Google

պէր վէրին։

5 Վհէօրլէր կէօրիւրլէր, վէ թօփալար եիւրիւրլէր, ճիւ-

եօղուտաւ։ Ձօգ քիմսէլէր օնա՝ օնուն միւճիւզաթլարընը կէօր-միւքլէրինաէն սօնկըա իման կէ-թիրսիլէր։ Յովէ. Բ. 23։ Գ. Ձ։ Ձ. 14. ժԱ. 45։

5. Վհէօրլէր կէօրէ-րլէր։ Պունաան էվվել հիչ պիր փէշղամ-պէր քէօրլէրին կէօզիւնիւ աչ-տըղը օլմատը։ Յովէ. Թ. 32։ Պունու էտե պիլմէսի՝ Վլլահա մնախսուս իտի։ Ա-ծէ. ՃԽԶ. 8։ Պու՝ Ա՝եսիանըն հագգընտա փէշղամպէրլէրէտէն փէշին խա-պէր վէրիլմիշ իտի։ Նոյ. Իթ. 18։ Լե. 4—6։ ԽԲ. 6, 7։ Գ-է. Գ. 18։ Ա է պու փէշ-ղամպէրլիք՝ քիֆայէթի էտը միգ-տարի թէքմիլ օլունմուշտուտաւ։ Ա՝ոփ. Թ. 29, 30։ ժե. 30, 31։ Ի. 33, 34։ Ա՝ուէ. Ը. 22—25։ Գ-է. Է. 21, 22։ Յովէ. Թ. 1—7։ — Յոէլ-լըր եէ-էէ-էէր։ Նոյ. Լե. 6։ Ա՝ոփ. ժե. 30, 31։ ԻԱ. 14։ Վհրիս-տոսուն հիւքիւմէթի գուտրէթի իլե Իսուլլար տախի էօյլէ էթմէկէ գատիր օլտուլար։ Գաղ. Գ. 6—8։ Յ. Գ. 8—10։ — Ա՝ե-փա՝լըլար էփէսէրլէր։ Պագ՝ Ա՝ոփ. Ը. 2, 3 չերհինէ։ Գ-է. ժէ. 12—14։ — Ա՝ա-ղըլար էլէպէրլէր։ Նոյ. Իթ. 18։ Լե. 5։ Ա՝ուէ. Է. 32—37։ Թ. 24։ — Նէլէ-րէ էբոյ էտէրլէր։ Պագ՝ Ա՝ոփ. Թ. 25 չերհինէ։ Գ-է. Է. 14, 15։

տամլըլար փաքլէնիրլէր, վէ տա-ղըլար իշեսիրլէր, էօլիւլէր գը-յամ էտէրլէր, վէ ֆագիրլէրէ

Յովէ. ժԱ. 43, 44։

Էվի պու տիւրլիւ տիւրլիւ մի՝ւճիզաթլար՝ Վհրիստոսուն ճիւմլէյէ գատիր գուվվէթինին սալթ իսպաթլարը տէյիլիսի, իլլա օնլար՝ ինսանլարընն ճանընտա օնուն իճրատ էյլէտիյի խէլասա ա՝-մէլինին տախի նիշանէլէրի իտի։ Ակինտէ քեօրլար քէօր տիր։ Ընլարընն զիհնի կիւնտատան օ-գատար գարարմըշ տըր քի, օն-լար կէրէէքլիյին վէ խէլասընն եօղունու կէօրմէզլէր։ Ընլար թօփալար տըր։ Ընլար Վհ-լահընն թէնպիհլէրինին եօղտա-րընտա եիւրիւմէզլէր. վէ ճէն-նէթէ չըգան եօղուն իչինտէ պիր ատըմ պիլէ իլէրի կիթմէզլէր։ Ընլար ճիւտամ ի՝լլէթինէ միւտ-թէյա տըրլար. օնլարըն ճանդա-րը՝ ղայէթ մէքրուհ օլան կիւ-նահ ի՝լլէթինտէն խասլամա տըր. քի օ՝ օնլարըն ճանընտա գուվ-վէթլէնիր, վէ ախէրլէրինէ պու-լաշըր վէ օնլարը՝ Վհրիստոսուն գանընտան մա՝տա պիր շէյ փաքլէյէմէզ։ Ընլար սաղըր-լար տըր. վէ Վլլահընն օնլարա քէլամընտա՝ Ա՝ուգաստէրինէ՝ Իուհաննուն եիւրէքլէրինէ էտ-տիյի հարաքէթլէրտէ՝ վէ քէն-տիլէրին զամիրլէրինին թէք-տիրլէրինտէ օլան սէսինի իշիթ-մէզլէր։ Ընլար՝ ճանըն է՝օմ-րիւ օլան Վլլահատան այրըլմըշ օլմալէրի իլէ՝ գապահաթլարտա

Digitized by Google

6 ԱՂՆԵ՛ մուխլու անա քի՛

թաճը պագաճագ, վէ փագիրին հիմայէթճիսի օլաճագ։ Այմ. ԻԲ. 26։ ՀԲ. 2. 4. 12—14։ Նայ. ԻՓ. 19, 20։ ԼԵ. 8, 9։ ԽԲ. 7։ ԿԱ. 1—3։ ԿԶ. 2։ Ովատ. ԺԱ. 7. 11։ Կրիստոս փագիրլերի քէնտինէ շայիրտլեր սէօյթի, վէ խէլասըն միւժտէսինի փագիրլերէ վէ ճահիլլերէ կէօթիւրմէյէ վարտը։ Պագ՝ Ատն. Դ. 16 շէրհինէ։ Ե. 3—6։ ԺԱ. 25։ Ղուկ. Դ. 18։ Զ. 20, 21։ Ա Կորնթ. Ա. 26—28։ Յակ. Բ. 5։

6. Պէնգէ աւրտըղէղ։ Պու սիւրչմէք լուղէթի՝ այաղընը չարփըզ ինսանը աւշուրտուգու եօղ իւզերինտէ օլան պիր թաշ հա ղայրի շէյ մա՛նասընա տարը։ Պագ Ատն. Ե. 29 շէրհինէ։ Պու խանէ՝ պէջյէ թէֆիսիր օլունա պիլիր. հա՛նի՝ "Ալէ մուխլու օղ քիմսէյէ քի՛ պէն անա այագ չարփաճագ պիր քիւթիւք օլմամ"։ Կրիստոսուն փագիրլիքի՛ անուն կէօրիւնտուգու էտնա հալի՛ օնուն տէյիլ միլլէթին պէջյիւք մէքթէպլէրինտէ իլա Ղազարէթէտ թէրպիյէ օլմասը՝ անուն թէվպի՛սինին էտնա հալի՛ օղա՛սիրին էքսէր խալգըն զիւի՛մլէրինէ պու գաւտար զըտտ օլան անուն թա՛լիմաթլէրի՛ անուն հէվի օգուտմուշ վէ ա՛լիմ՝ վէ ա՛զիմ քիմսէլէրտէն պիլ իմթիհաճ ըտտ օլունտուղու՝ վէ անուն վէ հէվի անուն շայիրտլէրինին չէքտիյի իքրարհլըգ վէ հագարէթ վէ

ՄԻՒԺՏԷ օլունտը.

վէ կիւնահլարտա էօլիւլէր տիր։ —Ալ է ֆէյլէրէ ինծիկ օղու՛նա՞։ Կա՞նի Ինձիլ վա՛զ օլունուր։ Յիսուս էօյլէ իշլէր իճրա էդդէտի քի՝ փէյղամպէրլէր օնլարը Ա՛նսիա իճրա էտնճէք տէյիւ փէշին խապէր վէրմիշլէր իտի, վէ անլարը՝ նալընըղ Ա՛նսիա իճրա էմէյէ գաւտիր օլաճաղըտը. վէ պունտան պէջյէ Յովհաննէսին շայիրտլէրի՝ անուն Ա՛նսիա օլտուղունու գօլայ անկլայա պիլիրլէր իտի։ Լաքին պու գաւտար չօգ խապաթլարըն գուվվէթինէ՝ ֆագիրլէրին ատախի հօր կէօրիւմճէկտի Հայլիճէ դուվվէթ զամմ էտէր։ Ընլարը՝ Կրիստոսուտան էվվել հիչ պիր ֆէյլէսօֆ ֆըրգասը նազար էմէկյէ թէնէզզիւլ էմէմիշտիր։ Կրիստոթիան տինինտէն էվվել հիչ պիր ատն թանզըմաթը՝ անլարըն հաղինէ մուվաֆֆըգ օլունտուղու նօղտտի։ Պագի ատն թանզըմաթլարընըն ճիւմլէսինէ ֆուգարաչլէր՝ պագըլմադա լայըգսըզ կիպի պիր նանա պրագըլարլայ։ Ընէնկինլէրին խէլասը իչինն հէր շէյ գօլայ՝ լաքին ֆուգարանըն խէլասը իչինն հէր շէյ կիւճ օղունտու։ Կրիստիպլէր վէ փարիսեցիլէր ֆուգարէլէրէ թահգիր վէ զուլմ էտճէրլէրինտէ, անլարը թա՛լիմիզ վէ հիմայէթսիզ պրագըղըլարըտը։ Լաքին Ա՛նսիանըն հագգընտա փէյղամպէրլէրտէն փէշին սէօյլէնմիշ խալ, քի օ՝ եօխսուլու վէ մուհ-

Digitized by Google

պէնաէ սիւրէմէզ ։

7 Լամաի օնլար կիտինճէ , Յիսուս Յովհաննէսին հագդընա

թարտ ու գօվալայլըշ՝ պունլարըն ճիւմլէսի օգատար այագ իլիշէճէք լէօքէզլէրիտի ։ Ալ էր հէր պիր տէհրտէ՝ նէ գատար չօգ քիմսէլէր լէսքէզլիպ տիւշտիւլէր ։ Ա՛ոփ . ծգ . 55—57 ։ ւնե . 11 , 12 ։ Ի՛ջ . 31 . Պ՛ոէ . Բ . 34 ։ Գ . 23—29 ։ Յովհ . ջ . 60 , 61 . 66 ։ Է . 3—5 ։ Նոյ . Ը . 13—15 ։ Ծգ . 1—3 ։ Հ՛ոմ . թ . 32 , 33 ։ Ա Կորնթ . Ա . 22 , 23 ։ Բ . 14 ։ Գաղ . Ե . 11 ։ Ա Պետ . Բ . 7 , 8 ։

7 . Ընդ հիմնէ ։ Յրիստոս Հ՛ԷՆտիմիզ Յովհաննէսին շայիրտլէրինին պու սիւալլէրինտէն ֆուրսաթ պուլպ՝ Յովհաննէսին սահիհ մէնէտինի թա՛բիփ էթմէկէ պաշլատը ։ Յովհաննէս Յրիստոսուն հագդընատա շէհսատէթ էյլէտի , վէ պունու էթմէքտէ քէնտիսինի ալչագլատըպ Յրիստոսու եիւճէլթմիշ վէ օնա թա՛զիմ էթմիշտի ։ Ա՛ոփ . Գ . 11 ։ Պ՛ոէ . Գ . 15—18 ։ Յովհ . Գ . 28—32 ։ Ընդ քէնտինի հիչ պիր շէյ՝ վէ Յրիստոսու հէր պիր շէյ էյլէտի ։ Ընդ՝ իգրար էյլէտի քի՝ քէնտիսի նէրտէն իտի վէ հիչ պիր շէյ պիլմէզ իտի , վէ Յրիստոս կէօքտէն իտի վէ հէր շէյի պիլիր իտի , վէ քէնտինին վաֆթիզի սու իլէ օլուպ՝ Յրիստոսունքի Ո՛ղլու Ո՛ւհ վէ աթէշ իլէ իտի ։ Ալ է լաքին

խալգա տէմէյէ պաշլատը ։ Ըէօլէ նէ՞ սէյր էթմէյէ չըգտընըզ , բիւղկեւարտան սալլանան

շիմտի Յրիստոսուն հագդընատա օնուն շէհսատէթի թէքմիլ օլմաղըլա , Յրիստոս օնուն հագդընատա ղայէթ միւ՛թէպէր պիր շէհսատէթի էտէյօր ։ Յէնտիլէրինի ալչագլատանլար՝ նիւճէլէճէք տիր ։ Յրիստոսա ի՛զդէթ վէրէնլէրէ Յրիստոս ի՛ղդէթ վէրէճէք տիր ։ Լաքին շու տիգաթէ լայըգ պիր շէյ տիր քի՝ Յրիստոս քէնտինին Յովհաննէս հագդընատա օլան ա՛լէա պիւի՛ւմինիւ Յովհաննէսին շայիրտլէրի հուզուրունատա ակօյլէմէտի . օլմայա քի օնլար պունու օնա խապէր վէրսինլէր , վէ օ՝ փօտուլըլը՛ղա քէնտինի նիւճէլթմէսին ։ Լաքին օնլար կիթտիքլէրի կիպի՝ Յիսուս օնուն ախլէտագ ու մէշրէպինին ա՛լա վէ մու՛քէրրէմ օլտուղունա թէքմիլ շէհսատէթ վէրտի . վէ օնա էջյլէ մէտհլէր վէրտի քի , օնլար կիպիլէրի հիչ ասլա պիր ինսանէ վէրիլմիշ տէյիլտի ։ Պ՛ոէ . Է . 24—30 ։ Տիւնեա՝նիւզիւլզիւն էօնիւնտէ պիղէ մուտահանէ էտէր , վէ այգամըզտան պիզի ֆայէ էտէր ։ Յրիստոս պէօյլէ էթմէզ ։ — Ըէօլէ նէ՞ սէյէ էնթէչէ էքթէքէնլը՝ Յովհաննէս չէօլտէ վա՛ղ էթմիշ իտի ։ Ընդ սիզէ կէլմէտի , սիզ օնա վարտընըզ ։ Ընդ նամը օլ գատար պէօյլիք իտի քի՝ սիզ օնու կէօրմէյէ չօգրակ ուզագլարա վարտընըզ .

Digitized by Google

գամբիշ մը ։

8 Լաքին նէ՛ կէօրմէյէ չոգ-
տընըզ , նազիք էսվապլար իլէ
կիւինմիշ ատէմմի · իշլեմ նա-

պունուն իչիւն սիզին ինտինիզ-
ատ՝ օնուն Աստիանըն հադգըն-
տա վէրտիյի շէհատէթ գըյմէթ-
լի իսի ։ Աստ · գ · 1—3 · 5 ։
Իա · 23, 26 ։ Աթէ · ա · 3—5 ։
Լ—է · գ · 2—7 ։ Յովհ · ա · 19
—41 ։ ե · 33 35 ։ —Կ-ղէթ-
փան սաւլանան ֆամ՛ընը ։ Յով-
հաննէսին վա՛ղ եթերիյի մահա-
լին էթրաֆընը՝ էր աչէնէ Յոր-
դանան ըրմաղը պասարըրտը, վէ
օրտտա չօգ գամըշլար պիլէրիւ-
տի , քի օնլար ուզուն վէ հա-
ֆիֆ սըմալէրի իլէ՝ րիւզկար օն-
լարը գօլայ սարսըրըրտը ։ Յով-
հաննէսին Քրիստոսա սիւալ էթ-
մէյէ կէօնտէրմէսի՝ պա՛զը քիմ-
սէլէրի օնու պիր տուրագարզ ա-
ատէմ զանն էյմէյէ գուլաղուղ-
լայա պիլիրիտի , քի օ՛ պու կիւն
պիր շէյ վէ կարըն պաշգա պիր
շէյ սէօյլէր · վէ պունուն իչիւն օ-
նուն շէհատէթի րէք ազ կարար
պիր շէյ զանն օլունա պիլիրիտի ։
Ա՛ պիր քէրրէ Յիսուսուն Աստ-
սիա օլտուղունու իբրար էթմիշ
իսի . լաքին շիմտի օ հայպստէ
օլուա՛ պու խուսուստա սապիթ
զիւիւ՛միւ նօգ՝ եախօտ ղիւիւ՛-
ֆիւնիւ տէյիշտիրմիշ՝ նա գավի
տէյիլ կիպի Քրիստոսա սիւալ-
լէր էթմէյէ կէօնտէրիյօր ։ Լա-
քին Յիսուս թագրիր էտէր քի՝
պու հէր նէ գատար պէօյլէ կէօ-
րիւնիւլ իսէաէ , Յովհաննէսին

ղէք կիյինմիշ քիմսէլէր՝ փատի-
շահլարըն խանէլէրինտէ օլուր-
լար ։

9 Լաքին նէ՛ կէօրմէյէ չոգ-

ախլէագ ու մէշրէպինէ պունտան
ուղագ շէյ նօգ տուր ։

8 Քաղէ՛ եավաշլըք իւլ կիւնէֆշ
ափէ՛ֆ ֆ ։ Լատյըը . պունու կէօր-
մէյէ սիզ չէօլէ չորգամազսընըզ ։
Գու ֆիսիլլիւ էսվապլար՝ շէհր-
լէրտէ զէնկինլէրին արասընտա
վէ փատիշահլարըն ատրապլարըն-
տա պուլունուրլար . վէ օնլարը
կիւյմէսի՝ զէնկինլիք՝ սալըանաճաֆ՝
նապիքլիք՝ վէ ախլէագ ու մէշ-
րէպ վայֆիլիյին նիշանէսի տիր ։
Լաքին Յովհաննէս՝ պունտան
ֆարգլը պիր ատէմ տիր ։ Ա՛ հէր
տիւրլիւ բահաթ ու ակֆաաթէք
ալըշմիշ՝ սէրայ թէրպիյէսի պիր
ատէմ ատիլ տիր ։ Ա՛ կէօրիւ-
նիւշտէ գապա՝ ախլէագ ու մէշ-
րէպտէ գաթը՝ ֆալիլէթէակ գա-
վի՝ վէ միհնէթի ու եօխսուլլուգ
չէքմէյէ ուղրուն պիր ատէմ տիր ։
Ա՛ Ջերուզէստէն գօրգմազ .
վէ Հապստէն հէմ էօլիւմէյէն
տախի գօրգմազ ։ Ա՛ չօճուգլու-
ղունտան պէրու քէնտինի ին-
քեար էյլէյիպ՝ տիւննայա վէ
օնուն սալթանաթընա վէ ղէֆգ
ու սէֆալարընա էօլմիշ տիւր ։
Աստ · գ · 4 շէրհինէ պագ ։
Լ—է · ա · 80 ։ Դ Թես · ա · 8 ։
ա Կօրնթ · դ · 11 , 12 ։ թ Կօրնթ
ժա · 27 ։

9 . փէյղամպէր ֆ ։ Լատյզ օնա՝
փէյղամպէրը նազարը իլէ պագ-
ար . վէ պու գատարա տէք ատղ-

Digitized by Google

աղնըզ , փեյղամպէր մի· պէղի՝ աերիմ սիզե , փեյղամպէրտէն տէ տահա զիյատե ։

10 Ոհիրա պու տուր օղ քիմնե քի՝ օնուն հագդընա եաղըլմըշ

րու էթմիղէր ։ Ա՛ոպ . ծգ . 5։ ծէ . 12, 13 ։ Ի՛ա . 24—26 ։ —փեյղամպէրթէն թե պահա զիյոթե։ Ա՛ղրիստոս Յովհաննէսի էն ա՛զիմ վէ էն նիւձէ փեյղամպէրտէն եիւձէ րումթպէտե պիր ատեմ կէօսթերիյօր ։ Ո՝ք քէնտիսի պիր փեյղամպէրղընք մնատե՛սի սըմուշտուտու, քի պու՝ ախեր հիչ պիր փեյղամպէրէ օղմամըշղընը ։ Ի՛ոայ . խ . 3 ։ Ա՛ոգա . գ . 1 ։ դ . 5, 6 ։ Պ՛ոէ . ա . 7 ։ Ո՝նուն ատղմասը վէ մնանտուպու պիրթ պիր մէղքտէն փէշին լոսպեր վերիլմիշտի ։ Պ՛ոէ . ա . 13—17 ։ Ի՛սերլերի Ա՛եսիա՛ընն հագդընտա կէղէճէք տէ՛քիւ խապեր վերտիղեր · Յովհաննէս օնու՝ կէղտի տէ՛քիւ կէօսթերտի ։ Յովէ . ա . 29 ։ Ի՛սերլերի օնու ուզագտան վէ ուիր րիւյատե կէօրտիւղեր. Յովհաննէս օնու՝ քէնտի կէօզլերի իլէ կէօրտիւ ։ Ո՝նու նիւրիւլու քէն կէօրտիւ, օնուն իլէ սէջլէշտի , օնու վաֆթիզ էյլէտի , վէ միլլէթէ պիլտիրտի ։ Պունունն իչինն օ՛ փեյղամպէրլերին տրատըընտա իլք իտի · պէղի օ՛ պունտան տահի զիյատե իտի · օ՛ Ա՛եսիա իլէ պէրապեր տիւնեատա իտի , քի օղ զէմանն փեյղամպէրղընք տէտիքլերի շէյ տուքի թէքմիղ օղմուշտուտու ։ Ա՛ էտըը · Ի՛շթէ պէն մէղէյիմի սէ՛նին եիւզիւնիւձ էօնիւնտէն ևօղ լայաճաղըմ , քի էօնիւնճէ սէ՛նին եօղունու հազըրլայա ։

11 Կէրչէք տէրիմ սիզե , գա՛

օնուն ախղէագ ու մէշրեպինին գավղիլիյի՝ վէ շէհատէթինին քիւղէյէն քեամիլիյի՝ օնուն մալիք օլտուղու այէա մէնէտի՛նէ լայըգ իտի ։

10. Ի՛շթէ պէն ժէյիմ սինին էյ՛՛՛ղէ՛նէն էօնէնտէն էօյլայա՛ղըմ ։ Ա՛ոպ . գ . 1 ։ — Ի՛օղտաոս հաղըըլայա ։ Ի՛ոայ . խ . 3 ։ Ա՛ոէ՛ . ա . 3 ։ Պ՛ոէ՛ . է . 27 ։ Յովէ . ա . 23 ։ Յովհաննէս՝ Յհովանընն տէղլալը իտի , քի խալգա Ա՛եսիանըն կէղմէսինի խապեր վերմէք՝ վէ օնլարը միւնասիպ տէքս ու նասիհաթլեր իլէ օնու գապուղ եթմէյէ հազըրլամագ իչիւն կէղմիշտի ։ Ա՛ոպ . գ . 2, 3 շէրհինէ պագ ։

11. Ա՛ֆթիէ էոթէ Յովհաննէսպէն պէօյէ էյմռ զահր էնմէթլ պէր ։ Ա՛ղրիստոս Յ՛ֆէնտիմիզ՝ ատմէյէրէ քէնտիլէրին սահիհ գըյմէթինէ կէօրէ բիթիպար էթմէսինի էյի պիլդիրտի · վէ Յովհաննէսին հագդընտա քէնտինին մալիք օլտուղու այէա վէ ա՛զիմ րէյինի թագըրը էթմէքտէ՝ զայէթ ա՛զիմ թահպիրլեր գուլլանը յօր ։ Պ՛ատրըարտան տօղանլարտան՝ պու տիւնեատա պիր չօդ քիմսէլեր ա՛զիմ սահրըլտըլար , լաքին Ա՛ղրիստոս օնլարըն ճիւմլէսինտէն զիյատե Յովհաննէսի ամտ էյլէտի ։ Ո՝

Digitized by Google

պեջյուք քիմնե զուհր եմմեմիշ տիր · լաքին կէօքլէրին փատի-

թանզըմաթը տէմիք օլսյօր : Պագ՝ Ա՝ոփ. գ . 2 շէրհինե : Յովհաննէսին թանզըմաթը՝ օնատան էվվել օլան ճիւմլե թանզըմաթլէրտէն փէք չօգ իւսթիւն իտի լաքին պու ճիւմլե իլէ՝ Ա՛րիստոսուն թանզըմաթինէ եալըն-նըզ պիր մէսիհ իտի : Ա՛րիստոսուն հագգընտա փէյղամպէրլիքլեր չօղալտըգճա՝ վէ օնուն փատիշահլըղընըն թազէ թասվիրլէրի թագտիմ օլտուգճա՝ ընշդ արթմագտա իտի : Պունդճիլէյին Ա՛քրահամ՝ Ի՛շտահան չօգ պիլիրիտի , Ա՝ովսէս Ա՛քրահամտան՝ Դաւիթ Ա՝ովսէստէն՝ Եսայի Դաւիթտէն՝ Դանիէլ Եսայիտէն՝ վէ Ա՝ղաչքիա ճիւմլէսինտէն զէյտաճ պիլիրիտի · չիւնքի օ՝ նլարըն ճիւմլեսինէ հէփ իլհամ օլանը պիլիրիտի . վէ պունտան մնտտա մախտաւէն քէնտինէ տախի իլհամ օլունանը պիլիրիտի : Լաքին Յովհաննէս՝ պունտան տտահա եիւճճ մէրթէպէտէ տուրտուտու : Ա՝ն պու ճիւմլէ իլէ՝ օնուն թանզըմաթը եինէ գուտուրտու իտի : Ա՝ն օր "քիւչիւքլէր" , եանի Դաւիլեանն փագիր ճահիլ պաղճըլարը՝ քի օնլարը Ա՛րիստոս Ա՛րիմիան Ա՝իլիսէսինին թէմէլինի գօմտաղ թային էմմէշիտի, օնտան պէօյիւք իտիլէր : Ա՝էգճէլէրին փատիշահլըղընըն անախ-թարտըրը օնա վէրիլմիշտի , իլլա օ՝ Դատա վէրիլմիշտի . օնլար

ըթտատան տօղանտարտա՝ վափ-թիզ էտիճի Յովհաննէստէն

Ա՝տպոլն հուզուրունտա պէօյիւք իտի : Գ՝ոփ. Ա . 15 : Ո՝ն՝ ճնտա-ատէնն փէյղամպէրի թէսմիյէ օլունտու : Գ՝ոփ. Ա .76 : Ո՝ն՝ ա-նատոլնուն րահմինէն պէրու տտա-խի Ա՝զիզ Ա՝ուհ իլէ տօլու իտի : Գ՝ոփ . Ա. 15 : Ո՝ն՝ Ա՝լտհնը խատտ տէլտտը՝ վէ Ա՛րիստոսուն էօնիւնճէ վարանը իտի : Ա՝նթի փէյղամպէրլէր վէ ազիզ-լտուէն հիչ պիրի՝ պու գտատար ի՛լիճատ-րէ նպիլ օլմտտը : Ո՝նտտ՝ Յով-հաննէս կիսի՝ ճէլտիին փատի-շահը իլէ պու գտատար եագընն ատէգապյէ մտտիք օլա պիլմէյէ՝ օնուն կիսի Ա՝զիզ Ա՝ուհու կէօ-յէրճին շէքտինտէ Ա՛րիստոսուն իւզէրինէ էնտիյինի կէօրէ պիլ-մէյէ՝ օնուն կիսի Ա՛րիստոս խաչտա թանզըմտաղ՝ վէ օնու օնտտարա չօգատան պէրու պէքտէ-տիքտէրի ա՛զիմ փատիշահտտը տէյիւ փատրմաղտա կէօտմէրմէ. յէ գտատիր օլմտաղ՝ վէ օնուն կիսի տիւնեագտը տէօրթ պին սէնէտէն պէրու պէքտէթիրէն վէ ինտատան-տտրըն ֆիքրինէ թէսիր եմմէքտէ վէ գուվվէթ պուտմագտա օլան հէփ փէյղամպէրլիքտէրին թէքտմիլ օտմտսընը կէօզտէրի իտէ կէօրէ-պիլմէյէ նէ՞ վէրմէտտէր իտի : —Ա՝կօւէյքէն ֆոփէշէնըէնֆա են էյ-էյ-յէ : Պուրատտա կէպքէրին փատիշահտտըղը թա՛պիրի իտէ պէտ պէտտի տիր քի՝ Ա՛րիստոսի Ա՛րիմիան Ա՝իլիսէսի անկտաշըտմատը տրը, եա-իտտա պու թա՛պիր՝ Ա՛րիստոսի

շահլըղընտա էն քիւհնիւքիւ՝ օնատան պէօյիւք տիւր։

12 Ա Ը վաֆթիդ էտիճի Յովհաննէսին կիւնլէրինտէն

միւճիզաթլէր իչլէրլէր իտի, լաքին օ՝ իչլէմէզլիտի։ Յես. ծ. 41։ Ընար ճինն էլ չըգարըրլարըտը, լաքին օ տէյիլ։ Ընար՝ Փրիստոսուն հէմ միւ՝ճիզաթլարընը կէօրտիւլէր ։ լաքին օ՝ հիչ պիրինի կէօրմէտի։ Ընար՝ Փրիստոսուն հէմ թէմիզլէրինի իչիւթտիլէր. հէմ թա՝լիմաթ ու նասիհաթլէրինի տինկլէտիլէր, օնունուն էօլիւմիւնիւ՝տիրիլմէսինի վէ կէօյէ չըգմասընը՝ Պինտէկոստէ կիւնիւնէ Ա՝ւզը Փուհուն տէօքիւլմէսինի՝ վէ օնուն Փիլիսէսինին կէրէք Եէհուտիլէրին վէ կէրէք փութփէրէսթլէրին իչինտէ իհտաս ու պինա օլունմասընը կէօրտիւլէր, քի պունլարըն հիչ պիրինի Յովհաննես կէօրմէմիշ իտի։ Ընար՝ Փրիստոսուն կէլէճօր իտիյինի վէ կէլմիշ իտիյինի վա՝զ էյլէտի։ Ընար խաչա չըգմըշ վէ ի՝զզէթլէնմիշ Փրիստոսու վա՝զ էթտիլէր։ Ա՝ղըզիքտէ՝ օնլար օնատան պէօյիւք տէյիլլէրիտի, լաքին ընար՝ օնունքինտէն տահա եիւճէ պիր մէգամ ու մէրթէպէյէ գօնտուլար։ Ա Է Փրիստոսու Թանըմագ լուսուսունտա Աիրահի մէքթէպլէրիմիզտէ օլան պիր քիւչիւք չօճուգ՝ այնի պիր ճիւճէնին պիր եիւքսէք տաղ իւզէրինտէ տէրէ իչինտէ տուրան պիր ուղուն ատէմտէն ուզագ կէօրտիւ կիպի՝ Յովհաննէստէն տահա ալէա վէ պէօյիւք գօլլըգլարա մալիք տէյիրլ մի։ Նոյ. Լ. 26։ Ծած. ծր. 8։ Գոե. ճ. 23, 24։ Յէզ. է. 39։ Գոէծ. ծԹ. 1—7։ Հոէլ. ծջ. 25, 26։ Աղ. Ա. 26, 27։ Ռ Տի՛. Ա. 10։ Նէր. ծԱ. 40։ Ա Պէտ. Ա. 10—12։

12. Ծօր կոէրլէր։ Յովհաննէսին հագգընտա Ա՝ֆէնտիմիզ պունու տախի Թագրիր էաէր քի, օնուն խրզմէթինի Ա՝լլահ քենտի մնալահաթը սայմըշըտը, վէ օնու՝ ա՝ճայըպանէ իլէրի եիւրիթմիշ իտի։ Փէք չօգ գալապալըգ՝ օնուն վա՝զ էթտիյինի տինկլէմէյէ եիւրիւրիւտու, վէ վա՝ղը՝ նէչէ նէչէ քիմսէլէրէ Թէսիր էաէրիտի։ Փարիսեցիլէր վէ Ապոստոլլարը՝ ա՝սքէրիլէր՝ վէ հէօմրիւքճիլէր՝ վէ հէր մէրթէպէ ատէմլէր օնուն օլտուղու եէրէ Թօփլանըրլարըտը, վէ գալապալըգ չօգլուղունատ հէմ հէրարէմլէրինտէն պիրի պիրինի պասարլարըտը։ Ա՝ծտ. Գ. 5—7։ Գոէ. Գ. 10—14։ ծջ. 16։ Պու՝ ա՝յնի պիր գալապալըղըն Թէհլիլէք էօնիւնտէն գաչտըղը՝ եասօտ Յունանիճէտէ օլան լուղէթլէրին մանիասընա կէօրէ՝ սէֆէրտէ ատ՝քերին պիր չէհրի պատըղընա պէնկղէր պիր սէյրան իտի։

Digitized by Google

13 Ոչքրա հեփ փեչղամպեր-
լեր վե նօման՝ Յովհաննէսեան

13. Հէչ չեչղամպերդ վե նո-
մո։ Նօման լուղեթի իլե Մովսեսին պէշ քիթապը՝ վե փեչ-
ղամպերդեր լուղեթի իլե Նչքի Ն'Տարն պագըքիթապարը անկ-
լաշըլըր։ Յովհաննէսին զէմա-
նընա գառար ինսան գըսմը՛նա-
լընըզ նօմոս իլե փեչղամպեր-
լերին գուլաղուզուղունա մալիք
խոլեր։ Լաքին Յովհաննէստէն՝
պիր ազ ըշըգ տահա ալտըրար։
Ր խմաի էսկի թանկըմանի կէչ-
մէչ վե նենիսինե ներ վերմէ-
չե պաշամըշ իտի։ վե պուն-
լարըն ինքիսինի պիրլէշտիրէն
պէզրիք հալդա՝ Յովհաննես
իտի։ Ն'րթըզգ պիր կելէճէք Ա'ե-
սիա եօգ առար։ իլլա Յովհան-
նէս առարաք՝ օնու փարմաղը
իլե հէյրան գալմըշ խաղըն
գալաղալըղընա հալէս կելմիշ
սէյիւ կէօսթերի յօք։ Ն'լլահա
շուքիւրլեր օլսուն, քի Նչքի
Ն'Տարն փեչղամպերլիքլերինէ
մալիք իզ, քի օնլար՝ Նէնի
Ն'Տարն Թանլիմանլերինի կէօս-
թերսին վե սապիլի էթսինլեր,
հեմ քի Նէնի Ն'Տարն Թանլի-
մանլերինէ մալիք իզ, քի Նչ-
քի Ն'Տարն հէփ փեչղամպեր-
լիքլերինի վե Թէշպիհլերինի պէ-
չան ու Թամրիք էթսինլեր։
Ա'ոպ. ե. 17, 18։ Գ'ոհ.
Ի'Պ. 27. 44։ Յովհ. ե. 46,
47։ Գ'ոծ. գ. 22—24։ ԾԳ.
27։ Հ'ոմ. գ. 21։

14. Նչյէր գապուղ էլմէչ է-

փեչղամպերլիք էթսինլեր։
14 Ա'չ էչեր գապուղ էլմէչէ

ընէրսենիզ։ Պու Թարզ սէյլէ-
յիշաէն անկլաշըլըրըզ, քի
Ա'լիստոս՝ ա'լէսսէվի գապուղ
օլունմուշ լուչէ գարշը՝ վե պու-
նուն լչինէն իշիտէնլէրտէն ըհտա
օլունաճագ պիր շէյ սէյլէյե-
ճէյիտի։ Նէղհ. Բ. 5։ Գ. 11։
Յովհ. ժ. 12։ Ա կորնթ. գ.
2։ — Կէլեցէէ Նչէա պոռ։
Ա'աղաքլար փեչղամպեր փեչնի
խապէր վերմիշտի. քի օլ՝ ա-
Թէշ ա'րապասը իլե կէօյէ ալը-
նան ճէսարէթլու վե մեշհուր
փեչղամպեր Նչնա (Դ Թես. ե.
11)՝ Ա'նսիանըն կելմէսինտէն
իլերի կէօնտերիլէճէյիտի, քի
օնուն իչինե եօլու հազըրլասըն։
Ա'ոպ. Դ. 5, 6։ Նչհուտի-
լերէ էօյրէտիլմիշտի քի՝ Նչնա
պիզլաթ կելէճէք տէյիւ բնան-
սընլար։ Պունտան մա'տա օն-
լար բինանըրլար իտի քի՝ Նչնե-
միա եախօտ փեչղամպերլերտէն
պիր ախէրի տախ զուհուր է-
տէճէյիտի, քի Ա'նսիանըն կել-
մէսինէ շէրէֆ վերսին։ Ա'ոպ.
ԹԶ. 14։ ԹԻ. 10։ Պունուն
իչինե քահինլէր վե Լևիլիլեր՝
Ակն Նղիամըրսըն տէյիւ սիւալ
էթմէչէ կէօնտերիլտիքլերի վա-
գըթ, օ՝ Պէն տէյիլ իմ տէյիւ
ճէվապ վերտի։ Յովհ. Ա. 21։
Նչնա կէօթտե իտի, եէրտե տէյիլ
իտի, վե պու մա'նատէ Յով-
հաննէս Նչնա տէյիլիտի։ Լա-
քին օ՝ օնուն կիսի պիր բուհա
մալիք պիր առէմ իտի. օնուն

Digitized by Google

իսթէլսէնիզ՝ կէլէճէք Եղիա պու տուր ։

15 Իշխեմէյ գուլագլարը օ-լան՝ իշխեին ։

կիսի նէֆսինի ինքեար էթմիշ՝ գօրգմազ՝ ճէսարէթլու՝ վէ նա-րամազլըղը թէքտիր էթմէքտէ հիյպէթլու պիր զաթ իտի. վէ պու մա՞նատէ՝ օ Եղիա իտի ։ Յ֊ա֊է. Ե. 17 ։ Ա՞տրն. ժէ. 10—13 ։ Ա՞ւէտ. թ. 10—12 ։ 15. Իշխեմէյ գ֊ուլագլարը օլան ։ Պու՝ սէօյլէնէնէ ղայէթ ա՛զիմ տիգգաթ էթմէք լազըմ օլտու-ղունու պէյան էտեն պիր զարպի մէսէլ իտի ։ Ա՞տրն. ԺԳ. 9. 43 ։ Ա՞ւէտ. Դ. 9. 23։ Է. 16 ։ Յ֊ա֊է. Ը. 8 ։ Յ֊այ. Բ. 7. 11. 17. 28 ։ Գ. 6. 13. 22 ։ Յովհաննէսին հագգընտաքի թա՛լիմաթը՝ Քրիստոս Իֆէն-տիմիզ ղայէթ մուհիմ վէ իգ-թիսալը սայայօր. վէ տինկէ-յէնլէրէ պուննու անկլաթմագ խա-թէյօրքի, հէր պիր ատէմ պուննա էյիմճէ տիգգաթ վէրմէլի, վէ խաթըրնա պուննու կէթիրմէլի տիր քի՝ էյէր փէղամպէր վա-սիթասի իլէ փէշին խասպէր վէ-րիլմիշ Եղիա Յովհաննէս իսէ, օղէման Ա՝ենթանըն վագթը կէլ-միշ տիր, վէ ա՛զիմ հէմ ա՛-ճայըզ թէպտիլիքլէր վագի՝ օլ-մագտա օլաճագ օլտուղունու պիլմէսի փարզ տըր ։ Ի֊-յէր պու ըէյի գապուլ էտեր-լէրսէ, օ՝ օնլարա Եղիա օլուպ՝ օնլարը կիւնահլարընտան տէօն-տէրթճէք, վէ օնլարը պու ճէ-լիլ փատիշահլըգ իչիւն հազըր-լայաճագ. եօղիսէ՝ Ղապալըն կէլ-

---

մէսինին պու կիւնիւ օնլարա փէք հիյպէթլու օլուպ՝ օնլար թէհ-տիտ օլունան լա՛նէթ իլէ վա-րուլաճագլար ։ Ա՞տրն. Դ. 5, 6։

Պուրատա՝ Յովհաննէսին հագգընտա հէմ պու ա՛ճայըզ չէհատէթ թէքմիլ օլուր ։ Ո՛նուն հագգընտա Քրիստոսուն նէ սէօյլէտիյինի վէ նէ տիւշիւնտիւ-յիւնիւ՝ Յովհաննէս պու տիւն-եատէ ասլա պիլմէտի ։ Ո՛նու պիլմէսի՝ պէհքի օնուն ԵԻրէյինէ պուլունտուղտա եալընըզլըգ հա-լինտէ հապտսէ պիր ազ զէման-լըգ թէխէլլի վէրիրտիտ ։ Ի֊աքին ԵԻրէյի՝ Պօղոս Իէտուլ կիպի էն քիւչիւք ա՛զիզլէրին էն քիւ-չիւյիւ օլտուղունու՝ վէ մանէք օլ-տուղու մէնէտ ու մէրթէպէյէ՝ վէ օլ զէմանտէ կէրչէքլիք վէ սատտագաթի իչիւն չէքտիյի էզի-յէթ ու սէրէնճամլարա լայըգ-սըզ օլտուղունու տույմասը՝ օնա տահա խայըրլը վէ տահա էմին իտի ։

Յայտնութիւն քիթապընտա՝ Քրիստոսուն Իսպիտաքի եէտի քիլիսէնին հագգընտա վէրտիյի չէհատէթէ մանէք իզ, վէ Ին-ճիլլէրտէ՝ օնուն փարիսեցիլէր վէ Յուդա վէ Իէհուտիլէրին հագգընտա վէրտիյի չէհատէթէ մանէք իզ ։ Իյ օգուպան՝ հէր քիմ իսէն, Քրիստո՝ կիւնահէն կիւնէ սէնին հագգընտա տահի չէհատէթ վէրիյօր. իմտի պու չէհատէթ նէ՞ տիւրլիւ չէհատէթ

Digitized by Google

16 Այնմա պու նէսլի քիմէ պէնզէտէյիմ. շօլ չօճուգլարա պէնզէրլէր քի՝ փազարլարտա օթուրուրլար, վէ այգատաշլարընա չաղըրըպ՝ տէրլէր.

17 Այնէ տիւտիւք չալտըդ, ամմա բագա էթմէտինիզ, սէզէ ֆիղան էթտիք, ամմա տէջյիւնմէտինիզ։

18 Օխրա Յովհաննէս կէլտի, պուրատա գանատա՝թսըզ վէ ի՛նատճը՝ ա՝դըտըզ վէ ճահիլ՝ վէ այգատաշլարը լիէ հիչ պիր օյունա պիրլէշմէյէ խոթէմմէզ կէօսթէրիլիրլէր. օպիր թագըմը իսէ փէք միւնասիպ պիր թագըզ իլէ օնլարըն պու Հարաքէթինտէն շէքվա էտեր կէօսթէրիլիրլէր։ Պունլար տէրլէր քի՝ սիզին կէօնլիւնիւզիւ էթմէյէ էլինիլտեն Հէփ կէլէնի էյլէտիք, լաքին հիչ պիր շէյ իլէ կէօնլիւնիւզ օլմայօր։ Յօճուգլարտա պու միսիլլիւ ախլագ ուաէջրէտ՝ դայէթի քէօթիւ տիւր, վէ Հեր վէճհ իլէ էթհոլսիլ կէնէրմէլի տէյիլ տիր։ Յիսուս Քրիստոսմուզ տէյօր քի՝ դայէթի ա՝զիմ վէ մուհիմ մաատէէրտուր՝ օլ ա՝սիրլին ատէմլերի այնի պուներէն կիսի ա՝մէլ էյլէտիլէր։ Օնլար՝ նէ Քրիստոստան նէ Յովհաննէստէն խօշլանտըլար։ Օնլար էն էյի վէ ա՝լէտ վաղճըլարա մանիք իտիլէր. լաքին օնլարը տինկլէյիպ մէնֆաա՝թ թահսիլ էտէճէք եէրինէ՝ օնլար սալթ գուսուր պուլմագ արտընա տիւշտիւլէր։ — Նէճէ վէ նէճէ։ Յովհաննէս փէրհիզքէարլըգ վէ րիյազէթի Հագգընտա մէշհուր իտի։ Պագ՝ Մաթ. գ. 4. վէ ժԱ. 8 շէրհինէ։ Լաքին

16 Այնմա պու նէսլի քիմէ պէնզէտէյիմ. շօլ չօճուգլարա պէնզէրլէր քի՝ փազարլարտա օթուրուրլար, վէ այգատաշլարընա չաղըրըպ՝ տէրլէր.

17 Այնէ տիւտիւք չալտըդ, ամմա բագա էթմէտինիզ, սէզէ ֆիղան էթտիք, ամմա տէջյիւնմէտինիզ։

18 Օխրա Յովհաննէս կէլտի,

տիր տիւշինիւրսիւն։ Օ՝ Հէր նէ տիւրլիւ իսէ, կէօքտէ գայտ օլունույօր, վէ պիր կիւն օլաճագ քի՝ պիւմիւն ա՝լէմի իլան ու նէչը օլաճագ։

16—19. Քրիստոս Յֆէնտիմիզ Յովհաննէսի մէտհէթմէքտէն՝ օնուն խըլգմէթինին պէրէքէթլէրինէ միւնէսսէր օլուպ՝ շիմտի Քրիստոսուն խըղմէթինին պէրէքէթլէրինէ նայիլ օլանլարընը եիւրէք էյրիլիյինի թէքտիր էթմէյէ տէօնտիւ, վէ օնլարըն տուրագտըզ՝ ույգունսուզ՝ Հագսըզ՝ վէ եարատմայ Հաբաքէթլէրինի կէօսթէրէճէք պիր թէշպիհ պուլմադա ա՝ճիլ դալմիշ կիսիի կէօրիւնիյօր։ Մաթ. Ը. 31—35։ — Փաղարլարտա։ Պունլար աչդգ մէյտանլար օլմադըլա՝ չօճուգլար էքսէրի՝ ծինօրալարա Հօխլանըրլար իտի։ — Անչ ա՛-ա՛-է ըլտըզ։ Չօճուգլար ամալարընին վէ պէօյիւքլէրինին իշլէտիյի շէյլէրի էտէրլէր. վէ չօգ քէրրէ օնլար՝ ախէր քիմսէլէրին էթհաէ՛քլէրինի կէօրտիւքտէ՝ օնլարըն Թագլիտինի էտէրլէր, տիւիւն զէյաֆէթի օլսուն՝ ճէնազէ եասը օլսուն՝ օնու ծյունա չրգարրըլար։ Չօճուգլար՝ ճահիլ մէշրէպլի օլուր։ Օնլարըն պիր Թագըմը

Digitized by Google

քի նէմէզ վէ իչմէզ, վէ՝ Ա՛ինու վար տէրլէր։

19 Ա՛տեմ Ո՛ղու կէլտի, քի եէր հէմ իչէր, վէ՝ Իշմէ պիր

շիշ պօղաղ վէ պէքրի ատէմ՝ կէօմրիւքճիւլէրին հէմ կիւնահ՝ քարտարլարըն տօսթու տէրլէր։ ամմա լա՛մ քէնտի էվլատլարըն

օնլար պունու՝ օնտա պիր զէմմէ լայըգ շէյէ չէվիրտիլէր։ Ո՛նլար տէրլէր իտի, քի օ՝ պունու պիր ֆէնա բուհ իլէ էտեր իտի, քի օ եիւզիւ կիւլմէդ՝ հիչ պիր քիմսէյէ պէնկզմէդ՝ վէ ախեր ատէմլէր կիպի եէյիպ իչմէյի կիւնահ ապան ա՛ճայըպ պիր քիմսէ իտի։ —Կէլէ՛, էֆ եէր հէ՞մ իչէր։ Գ՛՚՚։ Ե։ 29, 30։ Է։ 36։ Յ։ 1։ ԺԵ։ 2։ ԺԹ։ 5—7։ Ա՛յլահ՝ ինսանլարը թէկվպէյէ կէթիրմէյէ տիւրլիւ տիւրլիւ նօլսար գուլլանըր։ Ո՛նուն պիլէ պա՛զը տէֆա՝ կէօնտէրտիյի գուլլարը պիպի կիւնահքարլարըն եարատմազըղընա վէ սէֆիլլիյինէ փիզան ու ֆէրեատ էտէրէք՝ Ա՛պոլլըն հէյպէթլու զաւզայընըն թէհտիտլէրի իլէ գանտըրմազա չալըշըրլար։ վէ ախեր զէմանլէրտե օնլար միւժտէլէր կէթիրըն իսապէրճիլէր կիպի կէլիպ՝ ապու հայաթըն փունկարլարընա՝ էպէտի պէրէքէթլէրին զիյաֆէթլէրինէ պիղնտա՝վէթ էտերլէր։ Յովհաննէս՝ պու լաւրիդլէրին պիրինտե կէլմիշ իտի, վէ ինսանլար օնտան իսչանմատըրար։ Ո՛նուն իթիպարընը գըրմազա չալըշտըրար, շէյլէ քի՝ խալգ օնու զէվգլէնսին, վէ օնուն նասիհաթլէրինէ պուլագ վէրմէյին։ Ա՛բրահամ՝ պիր պէչդա

թարիդտէ կէլտի։ Ո՛՝ է՛օմրիւնիւ տահա զիյատէ՝ ատէմլէրին պէյնինտէ կէչիրիպ՝ախեր ատէմլէր կիպի կէչինմէյիլէ, Յովհաննէս՝ նախօտ ախեր փէյղամպէրլէր միսալի (Ա՛ըե՛ժ։ ԺԵ։ 17։ Ա։ Ջ։ 8, 9) վիւճհիտիւնէ օգատար շէյտիտ ըրխյալէթի իլէ սըզլէթի վէրմէտի։ իլլա եիւզիւ կիւլէր կէօրիւնիւպ հէր տիւրլիւ ատէմզէր իլէ գօնուշօղլ՝ վէ հաղրըզդ իլէ ղաա՛մլարա զիյաֆէթլէրէ՝ վէ տիյիւնլէրէ տա՛վէթլէր գապուլ էտեր իտի։ Վ՚է պու ճիւմլէ իլէ օնլար օնու՝ հէման Յովհաննէսի էմմէյօր տէյիւ զէմմ էմտիքլէրի շէյի էյլէտիյի իչիւն ֆասլ էտէրլէր։ Ո՛նու՝ չօգ նէյհէի վէ պէքրի չաղրըրլար, վէ քէօֆիւ հէմ ալչագ քիմսէլէր իլէ գօնուշմօր տէյիւ օնտան շէքվա էտերլէր։ Գ՚ագ՝ Ա՛՚ոֆ։ Թ։ 10—12 շէրհինէ։ Ա՛մմի էյէր տիւնեանըն իւզէրինտե այագ պասանլարտան եապըղ թէքմիլէն փաք օլան Ա՛ղաթի շէրիֆէ պու միսիլլիւ եալան հէրէ գապագհաթը տէնտի իսէ, վէ օնա եարամազանէ հասէտ օլունուպ զէմմ ու պուհ՚ան օլունտու իսէ, օնուն տօսթլարը՝ քէնտիլէրին մէրամլարընա եանդըրշ մա՛նա վէրիլիպ՝ քէնտիլէրէ գարշը նալան եէրէ հէր

թա՛լիմ՝ ու միւ՝ճիզաթլէրինին էն չօգ իճրա օլտուղու օլ վաղըճա տէնիզինին էվրաֆընտա օլան շէհրլէրէ թաճարգ էտէր։ Լ՝ֆէնտիմիզ օնլարա սիթէմ՝ էթմէյէ՝ նանի օնլարը շիտտէթ իլէ թէքտիր էմմէյէ՝ նաւլուօտ տահա միւնասիպի օնլարըն իւզէրինէ՝ լա՛հ թարաֆընտան կէլէճէք օյան աղըր հիւքմլէրի թագրիր էթմէյէ պաշլատը։ Ընլարա Յոնճիլի վա՛զ էվմէյէ օնտան չօգ էվվել պաշլամըշտը։ Աթր. Գ. 17։ Ընլարը խէլասըն զիյա՛փէթինէ տա՛վէթ էտմիշտի, լաքին օնլար կէլմէյէ խոթէմտիլէր. օնլարա Ալլահըն ա՛ճայրըպ մուհամպէթինտէն խոտպէր վէրմիշտի, լաքին օնլար՝ ինանմադա խոթէմտիլէր. օնլարըն կէօզլէրի էօնիւնտէ չօգ միւ՛ճիզաթլէր իշլէմիշտի, լաքին օնլար թէվպէխիլկին վէ իման սըղլըղըն թէսիրի ալմընտա գալմընշարըտը. քէօրլէրին կէօզլէրինի աչմընշտը, լաքին օնլարըն զիհնլէրի քիւլլիյէն գափանմըշ գալմընշտը. խասթալարը սաղալմընշտը, լաքին օնլարըն ճանլարը շիֆա պուլմատը. էօնիւլէրէ է՛օմիւր վէրիպ տիրիլմընշտի, լաքին օնլար՝ կիւնահկալտա վէ թէօհմէթլէրտէ էօլիւ գալմընշարըտը։ — Ալ ընվէղէ էմէթինէ։ Ալլահա գարշը կիւնահ իշլէրիպ օնուն ա՛զիզ

կէօնա քէօթիւ սէօզ սէօյլէնտիյի զաման թա՛ճիւպ էմմէսինլէր։ — Լ՝ֆէնտիմիզ էվլատըն պան ընասըհ ալտը։ Ալհաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր՝ վէ օլ առվրին հէի գապահաթ պուրճուալարը Ալրիստոսուն վէ Յովհաննէսին ա՛մէլ ու հարաքէթինին սէպէպինի անկլայաճագլար, վէ օնու պէյհէնէճքլէր։ Ալրիստոս՝ քէնաի սէրպէսթլիյի վէ ա՛լէմ իլէ գօնուշմասը յըլա՝ Յովհաննէսի գապահաթը չօգարմատը, վէ Յովհաննէս տահի քէնտի սագրընըզ իհթիրաղ էմմէսի իլէ Ալրիստոսու գապահաթը չօգարմատը։ Ընլարըն՝ իքիսինին տէ ա՛մէլ ու հարաքէթլէրի ա՛գիլանէ իտի, վէ հէի ա՛գըլը օլանլար՝ օնուն տօղրուլուղունու անկլայալ՝ օնա հապգ վէրիլէրիտի։ Կան. ԺԲ. 10։ Ասղ. ՂԲ. 5, 6։ Պագ՝ Պօղոսուն քէնտի հարաքէթի հապգընտա վէրտիյի թա՛լիֆէ։ Ա Կոր. Թ. 19—22։

20. Ամէն էմէյէ պաշլաը։ Ալրիստոս Լ՝ֆէնտիմիզ օլ սիլսիլէ իշիւն ա՛լէսսէվլի տէտիյինէ շիմտի մախսուսճա՝ քէնտինին

օլան շէհրլէրէ սիթէմ էթմէյէ պաշլատը, քի թէվպէ էմմէտիլէր։

ատան թաստըգ օլտու։

20 Ընլ վէման՝ շօղ իչլէրինտէ օնուն էն չօգ հիքմէթլէրի իմրա

21 Վա՛յ սանա՝ էյ Քորազին, վա՛յ սանա՝ ե՛ս Նեթսայիդա. զի՝ րա սիզտէ իշրա օլունան հիք-

նօմսունու պօզտուգլարը իչինն տէյիլ, խըրսըզլըգ՝ գինա՝ գամել վէ ախեր կիւնահլար իչլէտիք-լէրի իչինն տէյիլ, իլլա թէվպէ էթմէտիքլէրի իչինն։ Կինահ իշլէմէսի հիյպէթլու պիր շէյ տիր. լաքին թէվպէ էտիպ օնու թէրք էթմէմէսի՝ օնտան տահա հիյպէթլու տուր։

21. Վա՛յ։ Պու՝ գասավէդ վէ տարըճընլըգ վէ կէլէճէք պիր զա-զապը ի՛լան էթմէք պէյտան էտէն պիր թագրիր տիր։ Քրիստոս մի-ւպարէքլէմէյէ կէլսի. վէ պէ-րէքէթլէր օգումադըգլա պաշլատը։ Մ՛ադ. ե. 3—10։ Լ՛աքին օնուն պէրէքէթլէրինի ի՛ահդիր էտէնլէր՝ օնուն հիյպէթլու լա՛-նէթլերինի ալաճագլար։ —Քո-րազին —Նէթսայիդա։ Պու ի-քի մահալ՝ Գալիլէա տէնիզի-նին իթարուտ թարաֆը ուճուն-տա՝ Կափառնայումուն նա-նընտա իսիլէր։ Նէթսայիդա՝ Քրիստոսուն նագլէյէթինտէ չօգ քէրրէ զէքը օլունուր. վէ օնուն շայիրտլէրինտէն իչիւ օրատա էյլէնիրլէրիսի։ Մ՛ադ. Զ. 45։ Ը. 22։ Պ՛ահ. թ. 10։ Յովէ. ե. 45։ ԺԲ. 21։ — Տի-րոս վէ Սիդոնա։ Պունլարըն իքիսի տահի էսքի՝ զէննինն՝ փուրթիէ-րէսի՝ վէ փէք նարատակ շէհր-լէր իսի։ Ա՛ճէվարիին պիղէ՝ օնլա-րըն մաղրուրլուղունու վէ նարա-մազլըղընը վէ հէլաք օլմալէրինի

մէթլէր՝ Տիւրոս վէ Սիդոնատ օլմուշ օլաճալը իսի, չօգտան չուլ վէ քիւլտէ թէվպէ էտէր-

խապէր վէրիր։ Ա՛զիզ Քրիստա-լար տահի էջդէ էտէր։ Յոայ. ԻԳ. 1—17։ Յէհ. ԻԲ. 22, 26—29։ ԻԷ. 2, 3։ Ե՛ղեկ. ԻԶ. 2—23։ ԻԷ. 2—36։ ԻԸ. 2—23։ Ա՛մո-ս. 9, 10։ Զաք. թ. 3, 4։ Սի-դոն՝ սիւնէանըն էն էսքի շէհր-լէրինին պիրի իսի (Ծննդ. Խթ. 13). վէ թահմին սլունմուշտուր քի՝ Քրամըն թօրնու Սիդոնատ պինա օլունմուշտուտ։ Ծննդ. ժ. 15։ Ա՛սէր սրպէթընըն սինօրու իչինտէ իսի (Ցեռ. ժթ. 28։ Պաք. ե. 31). վէ ա՛զիմ թիճարէթի հէմ կէմիսինին չօգլուղու իչինն մէշհուր իսի։ Սիդոնլուլար պա-թըլ ալտը՝ Ա՛ստարովթ տէ-տիրքէրի դարը իսի։ Գ Թագ. ժ. 5, 33։ Ե՛արամալ Ծո-ղաբէլ սուլթան օլ շէհրտէն ի-տի, վէ օ՝ Իսրայէլին արատընա Ե՛հահդան վէ Ա՛ստարովճուն ի-պատեթինի իտիսալ էտիպ՝ մէմ լէքէմի գանունու իլէ սապիթ էյ-լէտի։ Գ Թագ. ժ. 31—33։ ԹԸ. 4, 19։ ԻԵ. 25։

Տիւրոս՝ Սիդոնուն գրպէ թաւաֆընտա՝ օնտան իչիրմի միլ գատար ուղագ տըր։ Լ՛աքի պէ-մանտէ պիր միգտարի պիր քիւ-չիւք ատանդն իւղէրինտէ՝ վէ պիր միգտարի գարանդն իւղէ-րինտէ պինա օլունմուշտուտ. վէ պէօյիւք ա՛զամէթ վէ թի-ճարէթլի մալիք պիր պէօյիւք շէհր իսի։ Նաբիւղն փատի-

Digitized by Google

լէր իսի ։

22 Ընճագ սիղէ տէրիմ. Շ էբաս՝թ կիւնիւնտէ Տիւրոս վէ Սիդոնա սիլտէն տահա զիյատէ թէհամմիւլ օլունաճագ ։

23 Վ է սէն թա՝ կէօյէտէք

շահը Ալաւուդդոնոսոր օնու՝ ան իւչ սէնէլիք մուհասէրէտէն ասնկլա ֆէթհ էյլէտի ։ Օնտան սօնկրա եվնէ թէքրար պիւնա օլունտու ։ լաքին պէօյիւք Ընդեքսանդրոս՝ պէշ այլըդ պիր ի՝նսանըդրոս՝ մուհասէրէտէն սօնկրա ֆէթհ էյլէտի, վէ օնու խարապ էյիտի ։ Ընսքի չէհրին պիր նիշանը գալմասը. իլլա օնուն ճիւմլէ էվվէլքի ա՝զամէթի վէ գուվվէթի վէ ի՝զզէթի կիմսէ ։ Օ՝ քէնտինին ա՝զիմ հարամզադը լուղը իչին խարապ օլունտու ։ — Ղոռ ֆէ էյ-լուբ ։ Ղոռ՝ էքսէրի հաս վէ մամէմ՝ նիշանէսի տէյիւ կիյիլիրիտի ։ վէ վիւճուդաէն իւզերինէ քիւլ սէրվիմէք՝ ա՝զիմ գասավէթ ու էզէմ պէյան էտէր իսի ։ Յոբ. Բ. 12 ։ Խր. 6 ։ Նէհ. Զ. 26 ։ Յէզ. Գ. 3—10 ։ Պուրատա մա՝նասը պու տուր քի՝ օնլար զայէթէ ա՝զիմ գասավէթ կէօսթէմէք թէվպէխ էտէճէքլէրիսի ։ Օնլար՝ Ղինուէլիլէր կիպի՝ քէնտիլէրին գասպահամըշ վէ թէհղիքէտէ օլտուգլարընը կէօրիւպ՝ հարամզադգլարընտան տէօնէճէքլէր իսի ։ —Մէվլէ ֆէթէյէթկէ ։ Նէքենտիմիզ թագրիր էտէյօր քի՝ թէվպէխէ կէլմէյէն Նէհուտիլէր՝ Տիւրոս իլէ Սիդոնուն վուհմիվէրէսէթի էհտիսնտէն տահա զիյատէ կիւնահտա գաթըլանմըշ՝ վէ օնուն թա՝լիմաթլէրինտէն վէ մի՝ւճիզլաթլէրինտէն թէհսիր գասպուլ էթմէկէ տահա հարամզադ օլմուշլարըմը ։ Ղէն հարամզադ վուհմիվէրէսի շէհրլէր օնու Նէհուտիլէրին շէհրլէրինտէն էյի գասպուլ էտէճէքլէր իսի ։ Նշխ. Գ. 6, 7։ Ա՝ռաք. Յ.Գ. 41, 42 ։ Գ՝ոթթ. Յ.Գ. 44—48 ։ ԻԸ. 27, 28 ։

22. Շ էբա՝ի կիւնէնէ ։ Սօնկ կիւնտէ, մանշէր վէ սօնկ հիսապ կիւնիւնտէ, քի օնտա ճիւմլէ ա՝լէմին շէրաա՝թը կէօրիւնէճէք, քի օնտա քիթապլար ասլըդաճագ, էօլիւլէր դալդաճագ, վէ ճիւմլէսի՝ հէր քէսէ քէնտի ա՝մէլինէ կէօրէ հիւքմ օլունաճագ ։ Ա՝ռաք. Յ.Բ. 36։ Բ Պէտ. Բ. 9։ Գ. 7։ Յայտ. Ի. 12—15 ։ —Տա՛ճ զէյռեկ ընէճմա՛մ՝ըշ օլաճաճագ ։ Օնլարըն գասպահամը՝ Նէհուտիլէրինէ գասպահամը՝ Նէհուտիլէրինէ գասպահամը՝ Նէհուտիլէրինէ

եւ քսէքլէնէն՝ եա՛ Կափառնաում՝ ճէհէննէմէտէք էնտիրի-

սէօզլէրի սէյլէտիլի վագըթ՝ ինթիմալ քի, աշաղտաքի վատիտէ տուրուպ՝ փարմաղը իլէ օնու կէօսթէրիրիտի։ Էմ տախի պու շէհիր՝ էյի պիր հալտէ իտի, վէ էյի թիճարէթէ մայիք օլմաղըլա, զանիմէվ վէ զէնկինլիք իլէ տօլու իտի։ Լաքին պուղնալարըն ճիւմլէսինէն ալիյատ՝ Իապպ Յիսուս Քրիստոսուն Հուղուրունա՝ վա՛զընա վէ միճիզոթալարընա նպիլ օլմուշուտու։ Պուղնտան զէյատէ Իսրայէլտէ պու խուսուստա պիր ախէր շէհիրէ ի՛գզէմ վէրիլմէմիշիտի։ Քրիստոս օրատա տուրտուղու գատար հիչ պիր պաշդա եէրտէ տուրմամըշտը, վէ օրատա իշլէտիլի միճիլտալարը գատար՝ հիչ պիր պաշդա մահալտէ իշլէմէմիշտի։ Պագ՝ Մաթ. Դ. 13 շէրհինէ։ Տէնէ պիրիր քի՝ օ օլ շէհրին հէվ էհալիսինի կէօյիւն գափուսունա գատար կէօթիւրտու, վէ օնու աշտը. լաքին օնլար՝ կիւմէյէ իսթէմէտիլէր։ — Ա՛ճէննէմէք ենթէքլէնէն։ Նում. ԺԴ. 12—15։ Ղէբ. Բ. 1, 2. Նէհէ. ԻԸ. 12—19։ Էբէտ. 4։ Կափառնայում՝ էվվէլտէն հէր նէ գատար եիճէլմիշ իտի իսէ, օլ գատար տախի տէրինէ պաթաճաղըտը։ Պուղնտան պիր դաշ սէնէ սօնկրա պու շէհիր՝ Հօրոմայըլար իլէ Իէհուտիլէրին պէյնինտէ վագի՝ օլան ճէնքլէր-

լէճէքսին. զիւրա սէնտէ իճրա օլունան հիքմէթլէր՝ Պողոմա

տէ պու տէրէճէ խարապ օլտուքի՝ շիմտի օնուն մուգատտէմա նէրէյտէ օլտուղու սահիհան մալիւմ տէյիլ տիր։ Պու հէլաք օլուպ արթընդ պիր շէհիր տէյիլ տիր։ Ալլահըն սանտըղը տուրտուղու մահալ օլան Իելով շէհրի տախի պունուն կիպի հէլաք օլմուշ տուր։ Պողմ. ՀԸ՝ 60։ Իրեմ. Ի. 12—15։ ԻԶ. 6—9։ Լաքին պուրատա Իփենտիմիզ էյրէթմէկէ մէրամ էյլէտիյի կէնչէքլիք պու տուրքի, պու տիւնէտտա էն ա՛զիմ իհսանլարա նպիլ օլանլար՝ քէնտիլէրինէ վէրիլէն քէրէմլէրի ֆէնպյէ գուլլանըպ գըյմէթլէրինի պիլմէզլէրսէ՝ ախրէթտէ ա՛զապլարը տահա պէօյիւք օլաճագտըր։ Ինճիլին իհսան էթտիյի մէնֆաա՛թլար էյէր էյիյէ գուլլանըլմայտա, կիւնահքէարլարը տահա տէրին ճէհէննէմ պաթրըտաճագլար. վէ քիշի հէր նէ գատար եիքսէյէ չընգարսա, տիւշմէսի տախի օ գատար տէրին վէ օ գատար հիյապէթլու օլուր։ —Պողմ։ Պու՝ փէք եարտամազ պիր մահալ իտի, վէ Ալլահըն հագգ շէրտաթը իլէ զայէթ հիյապէթլու պիր թարզ իլէ հէլաք օլմուշտուտ։ Պագ՝ Պողն. Յ. 15 շէրհինէ, Նէհէ. ԺԳ. 13։ ԺԹ. 13. 24, 25։ Յոել. 7։ Լաքին Իփենտիմիզ թագրիր էտէյօր քի, կափառնայումուն էհալիսի՝

Digitized by Google

օլմուշ օլաալար իտի, թա պու կիւնեաեք գալըը իտի։

24 Ա՛մմա սիզե տէրիմ քի՝ շէ-

Ադամուն էհալիսինտէն պէթէր իտի։ Ա՛լլահ՝ պունտան չօգ էվվէլպիւթիւն Եհոուտի միլլէթինէն հադգընտա պունու թադրիր էյլէմիշ իտի։ Ինկի. Ժ. 48—50։ Ա՛ք. Գ. 6։ Ընալ՝ ատա պէջիւք ըշըղա մուհապպէթէ վէ ի՛լմէ գարշը կէօղլէրինի գափայպ կիւնահ իչէտիլէր։ Ա՛ա գիգաի՝ Ա՛լլահըն մէլէքլէրի պիր զէման Ադամու զիյարէթ էթմիշլէքիտի, լաքին Կափառնայումու՝ Ա՛լլահըն Ղու քէնտիտի զիյարէթ էմմիշիտի։ Այէլքլէր Ադամտա սալթ պիր կէճէ գալմըշլարըտը. լաքին Ալլահն Ղու Կափառնայում ատա հաֆթալար վէ այլարճա տուրատու։ Ընալ՝ հիչ պիր միւճիզէթի իշլէմէտիլէր. լաքին օ չօգ ա՛ճայըպ միւ՛ճիզէթլար իշլէմի։ Այ՛ է օ պուրատա թադրիր էտէյօր քի՝ էյէր պու միւճիզէթլար Ադամտա իշլէնմիշ օլաալար իտի, օրանըն էհալիսի թէվպէ էտէճէքլէրիտի, վէ օնլարըն շէհրի խարապ ու հէլաք օլմայաճաղընտը։

24. Ա՛յտա պէպ պէյմ։ Պունու սիզէ՝ պէն սէօյլէրիմ. պէն քի պիլէրիմ, պէն քի էսլուէլէրին վէ տիրիլէրին հաքիմի վէ շէ-

թա՝ալէ կիւնիւնտէ Ադամ տի-
յարընա սէնտէն տահա զիյատէ
թէհամմիւլ օլունաճագ։

օլաճաք։ Պու պասլըն 22 խա-
նէսինին շէրհինէ պագ։ Ա՛ֆվահ
նիֆհիւն Վ Ադորաձինին վէ Ա՛ռթա-
սայիգանըն վէ Ալափառնայում-
մուն հէմ էհալիսի Վ Ադրիատու-
սու գապուլ էտիպ էպէտէն տա-
ամտէթլու օլմատըլար։ Ընալր
օնու՝ տիւնեայը պու գատար
սէվմիյէլէ՝ օնու օնուն տիւնեա-
նըն խաթրը իչիւն թէրք էտճ-
մէտիքլէրի իչիւնմիւ ըհտա էթ-
տիլէր։ Ընու՝ քէնտիլէրին պէօ-
յի՛քլէրի ըհտա էթտիքլէրի՝ վէ
օնու հէմ օնա թապի օլանլա-
րը ղէվզէնտիքլէրի վէ գօվալա-
տըգլարը իչիւնմիւ ըհտա էթտի-
լէր։ Ա՛էպէպի՝ հէր նէ խէ, օն-
լարըն Հալի շէրատ՝թ կիւնիւն-
տէ նէ՛ գատար հիյաէթլու օլա-
ճագ տըր։ Գ՛՝ Ի. Ժ. 12։ Ի՛շ-
պու պէօյիւք շէրատ՝թ կիւնիւ
կէլիյօր, վէ էյ օգուչան սէն
տահի օրատա պուլունաճագընն։
Ա՛յ է Վ Ադորաձին՝ Ա՛ռթասայիդա վէ
Ալափառնայում շէհրլէրինին ը-
շըղը վէ քէրէմ ու իհսանլէրի
Ադամունքիլէրինտէն պէօյիւք
օլտուգլարը կիւլի՝ սէնին տահի
ըշըղընն վէ նայիլ օլտուղուն քէ-
րէմ ու իհսան՝ օլ մէշհուր շէ-
հիրլէրինքինտէն պէօյիւք տիւր-
լէր։ Ընալ՝ Ադամուն մալիք
օլմատըղը նօմնա մալիք օլտուգ-
լարը կիւլի՝ սէն տահի նօմնա՝ վէ
օլ շէհրլէրին մալիք օլմատըգլա-
րը Ա՛նճիլ մալիք օնն։ Ա՛մտի շէ-

Digitized by Google

25 Օր զԷման Յիսուս ճեվապ էտիպ տէտի. Ոչ կէօյուն վէ

բաս'թըն ա'զիմ կիւնիւնտէ վէ- ըէճէյին հիսապ տահա պէօ- յիւք օլաճագ տլը։

25. Յետոյ ճեվապ էտիպ Ի- սրայէլ Ոչխենտիմիզին շիւքր վէրմէտի՝ պուրատա ճէվապ վէր- մէք անկըլըյօր, չիւնքի օնուն օր սաա'թտա թագրիր էյլէտիլի ճիւրէյի թէսիւք վէ գասավէթ իլէ տօղտուրան ֆիքրո ու միւլահա- զալարը պէօյլէ պիր տէֆ' էտի- ճի վէ թէսէլլի ու սէվինճ վէրմի ճէվապ իտի՝ քի՝ օնուն բու- հունու շազրգ իլէ տօղտուրտու։ Պ՚ռէ. ճ. 21։ — Կէօյէն վէ ենէյին Ահիղ։ Ի՚սրայէլ Ոչխեն- տիմիզ պուրատա վէտէրէ՝ նա- բատըլմամըշ՝ վարլըզը քէնտին- տէն՝ իհթիյաճը օլմայան էօղլում սիւզ՝ հէր չէյէ գատիր՝ կէր- չէք՝ վէ սաղ Ա՚լլահա կիւպի սէօյ- լէր, քի օ քէնտի իրատէթի շէ- րիֆինի կէօքտէ վէ նէրտէ իճրա էտէր, վէ օնուն իրատէթի շէ- րիֆի նօմօս վէ գանուն տուր։ Ծննդ. ճԳ. 19, 22։ Ե Օ- ըէն. ճ. 14, 15։ Դ Թագ. ճԹ. 15։ Նեռ. կՋ. 1։ Պատ. Գ. 35։ Պօրճ. ւիէ. 2։ — Ասած էյ- ուէ եէրէյմ։ Այենին հագգ շէ- բաս'թըն իչլէն սանա Համո ու սէնալէէր գըլարըմ. Ի՚որա- ղին վէ Ի՚սհաօսյիդա վէ Վաիսռնա- յումտա պու մսգըռուր վէ քէն- տինի ա'զիղ սայան քիմսէյէրէ էթմէյինի պէյէնտիմ, վէ օն- տան խօշլանըրմ. մաղռուրլէրին

պունճիէյին ալէագլաճմաղա վէ հէլաք էմմէյէ՝ վէ մահճուալա- րը ևիւճէլմէյէ վէ խէյաս էթ- մէյէ հագգըն օլտուղունու պիլի- րիմ. սէնին քէնտի ալիղ հիւքու- մէթի ունուփուլուն իլէ՝ էր հալ- տէ ի՚լմ ու հագգ ու կէրչէքլիք ու մերհամէթ իլէ ա'մէլ էյլէ- տիյինի իգրար էտէրիմ։ — Պռ- նէռնէէրէ ա'լէյհէրէն վէ ա'յնֆէյէ- րէն կէլլէրէն։ Ի՚սրայէլ Ոչխեն- տիմիզին կէօզլէրի՝ եօգարրտա- զիքր օլունան իւչ շէհրլէրտէքի Ռնճիլի ըէտտ էտէն մաղռուր- լարա տօղռուլմուշտուտ։ Ի՚ևա- հինէրը քեաճիպլէր վէ փարի- սեցիլէր՝ նօմօս խօճալարը՝ հէփ օգռումուշ վէ ա'լիմլէր վէ զէն- կինէրը վէ միւ'մէյէզլէր՝ քէն- տիլէրինի փէք ա'լիմ վէ Ի՚սրա- տտոսուն այագլարը էօնիւնտէ օ- ղլաուրտաղ օնտան էօյրէնմէյէ մուհթաճ տէյիլ սայարլարըդը։ Ոչսբի Ա՚հտըն փէշդամպէրլիք- լէրի էլէէրինտէ իտի. վէ օնլա- րըն՝ օգռումպտա կէօզլէրի վէ խ- շնիմէյէ գառլագլարը վարըտը, վէ Ի՚սրայէլտաուն միւ'ճիզաճ- լարընը կէօրտիւէր, վէ նասի- համէյլարընը իշլէմտիէր. լաքին մաղռուրլուգ օնլարըն կէօզլէրի- նի քէօրլէմիշտի. վէ օնլար հէր նէ գատար զիյատէ կէօ- րիւլէր վէ իշտիրլէրսէ իտի՝ օ- գատար տահա զիյատէ քէօր- լէնիրլէրտի, վէ Ա՚լլահ օնլարը էնճամը քէնտի հագ շէրատ՚էթը

ելէրի ա՛լիմէրտէն վէ ա՛րիֆլէր-
տէն կիթդէտին , վէ օնլարը մա՛-
սումլարա աշիքնար էյնտին ։

իլէ՝ փարաւունա էյլէտիլի կիպի
քէնթիլէրին սէյտիյի նօյա Թէրք
էյլէտի ։ Ա՛լտանմտաղը սէվկն-
լէր՝ ալտանապիլիրլէր , վէ ալ-
տանաճագլար տրը ։ Իմտի՝ գու-
ռար պուլմագ արզուսու վէ մէ-
րամը իլէ Ա՛զիզ Վրհիմապլարը
օգումտաղը եախօտ Ինձիլին վա՛զ
օլունտուղունու տինկլիմէտի՝ ղա-
յէթէ Թէհլիքէլի պիր շէյ տիր ։
Պիր ատէմ՝ զայի՛ֆ կէօղլէր ի-
լէ կիւնէշէ պագտրգճա՝ կէօղլէ-
րի ատա զայի՛ֆ օլուր ։ Վրհն-
ան նազարլարընտա ա՛լիմ օլան-
լար՝ Ա՛լլահըն նազարընտա տի-
վանէլէր տիր ։ Եփայ ե ։ 21 ։
Իթ ։ 10—19 ։ Ա՛ոպտ ։ ժգ ։
11—16 ։ Ա՛ռիւ ։ Դ ։ 10—12 ։
Ը ։ 23 ։ 26 ։ Պ՛ոիւ ։ ժթ ։ 41,
42 ։ Յովհ ։ Է ։ 48, 49 ։ Թ ։
37—41 ։ ժՒ ։ 38—40 ։ Հռոմ ։
Ա ։ 21, 22 ։ ժԱ ։ 8—10 ։ Ա
Կորնթ ։ Ա ։ 18—29 ։ Բ ։ 6—
8 ։ Գ ։ 18—20 ։ Բ Կորնթ ։
Դ ։ 3, 4 ։ Բ Թես ։ Բ ։ 11, 12 ։
— Ա՛ա՛ոտլուք աչէխաբ էնիքն ։
Եաննի փագիրլէրէ վէ ճահիլ-
լէրէ վէ էտնա քիմսէլէրէ՝ էյ-
րէնմէյէ հազըր օլանլարա՝ սա-
ռէխիլէրէ՝ վէ ալչագ կէօնիւլ-
լիւլէրէ ։ Օլ եարատմազ չէհր-
լէրտէ պա՛զը փագիր պալըգ-
ճըլար Վրհուսատա ինանտըլար ,
վէ խէլասէ ա՛լիմ օլտուլար ։
Վրհուհիանլըղըն ա՛զիմ թա՛-
քմաճլէրինի էյրէնտիլէր , վէ

26 Պէլի՝ եա՛ փէեռէբ՝ զիրա
հուղուրտունտա պէյլէ խօշ կէօ-
րիւնտիւ ։

պաճըլըղըն փատիշահլըղընը
եըդըպ՝ տիւնեատե կերչէգլիին
վէ սատադաճըն փատիշահլըղընը
գուրմանըն ա՛զիմ խըզմէթին-
տէ գուլլանըլմըսըտ ։ Ա Թես ։
Բ ։ 18 ։ Գ ։ 4—21 ։ Պաղ ։ Ը ։
2 ։ Ետայ ։ Իթ ։ 18, 19 ։ Ե-
բէր ։ Ա ։ 5—7 ։ Պ՛ոպն ։ ժԶ ։
17 ։ ժԸ ։ 3—6 ։ Իա ։ 16 ։
Պ՛ռէլ ։ Ա ։ 13—16 ։ Բ Կորնթ ։
Դ ։ 7 ։ Պ՛ովսէս՝ քէնտինի Ա-
լայէլին խէլաս էտիճիսի օլմադա
միւնասիպ պիր քիմսէ սայտըղը
զէման Ա՛լլահ օնա էօյրէթմէյէ՝
վէ օլ խըզմէթէ գուլլանմադա
միւնասիպ կէօրմէտի ։ Եփայ Բ ։
11—13 ։ Ո՞նտան դըղդ սէնէ
սօնկրա՝ օ քէնտինին քիւլլիյէն
միւնասիպ օլմադըղընը տույտու-
ղու վագըթ , Ա՛լլահ օնու օ իշէ
տաւվէլթ էյլէտի , վէ օնա էօյրէմի-
տի ։ Եփայ Գ ։ 10—12 ։

26 ։ Պէլի՝ եա՛ փէեռէբ ։ Ա՛լ-
լահ պու շէյլէրի՝ մէրհամէթի
իլէ Վասիլիւանըն պալըդճըսը
Պհտրոսա պիլտիրտի , վէ պաշ-
քահինի Այահափտան կիլդէ-
տի , վէ Վուհթարըճմըղ պունա՝
ա՛զիմ շազըդ իլէ բիզա վէրտի ։
Ալ է Ա՛լլահընը հէմի ղայէթ ա՛-
տիլ իշլէրինէ պիզ տաման բիզա
վէրմէլի տէյիլմիյիզ ։ Ո՞ի՛չիւն
պիզիմ ա՛սլը ճինսիմիզ իչիւն
պիր Վուհթարըճը Թէհտարիգ
կէօրիւլտիւ տէ ա՛սլ մէկէքլէր
իչիւն օլմատը ։ Ո՞ի՛չիւն Ինձի-

Digitized by Google

27 փետրիմաէն պանա հէր շէյ թէսլիմ օլունաու. վէ ()ղուլ-ղուլ-քիմնէ թանըմազ՝ փետրլին ըշըդը պիր մէմլէքէթէ ըշըդ վէրիր, վէ պիր ախերինտէ եօգ տուր: Նիշխուն պիր աամ կէնճ իքէն էօլիւր, վէ պիր ախերի հաշար վէ խոթիար օլուր: Նիշխուն պիր քիմնէնին պապասը իման սահիպի վէ իպատէթքեար վէ ախէր պիր քիմնէնին պապասը պէգրի վէ ֆասըգ օլուր: Պունուն կիպի պին սիաալէրէ՝ վէրէպիլտիյիմիզ նաշընըդ ճէվապ "Պէլի՝ նա՛ փետէր՝ զիրա հուզուրունտա պէջյլէ խօշ կէօրիւնաիւ" աիւր: Յոբ ԼԳ. 13: Նայ. Խե. 9: ԽԶ. 9, 10: Պաւլ. Գ. 25—28: Հովմ. ք. 18: ԺԱ. 33—36: Նէֆես. Ա. 9. 11: Գ. 11: Բ Տիմ. Ա. 9. 27. փետրէլմէրէն պանա հէր շէյ ընէլէմ օլմաիտու: Հէման պուրնա՝ թա՛լիմաթ՝ Նէնի Ա՛ստըն չօգ մահալինտէ թա՛լիմ վէրիլիյօր Ա՛ստը. ԻԸ. 18: Յոէլ. Գ. 35: Ե. 21—27: ԺԳ. 3: ԺԷ. 2: Նէֆես. Ա. 20—23: Փիլիպ. Բ. 9—11: Ա Պետ. Գ. 22: Պունուն մա՛նասը պուր տուր քի՝ Ա՛ստըն քէնտի Ա՛յիլահէսինին մէնֆաա՛թը իչիւն՝ հէր շէյին իւզէրինտէ հիւքիւմէթի վար, վէ ճիւմլէ տիւնեալարտա հէր պիր շէյին իտարէսի՝ օնուն նէնի ալտըդը մէանէտինէ պինահէն եանի Ա՛լլահ վէ ինսան վէ Ա՛ռանձը օլմասընա պինահէն մախսուս պիր թարըդ իլէ օնա թէսլիմ օլունմուշ տուր. շէյլէրէ օ՝ քէնտի խալընըը շէյլէթանըն վէ կիւնահըն հիւքիւմէթինտէն խէլաս էյլէսին, օնլարը էպէտի ի՛լղէթ ու ճէլալէ սաղ սէլիմ գուլաղուղլասըն, վէ օնլարա պիր էպէտի ֆիլաս վէրսին: Ա՛լլահըն էյլէյինին վէ մէրհամէթինին հէփ փունկարլարը օնտա տըր: ()նսուզ՝ հիչ պիր մուգատաէր ղարա օլունմազ: Պու տիւնեատէյ՝ օնուն վասիթասի իլէ օլմատըդճա՝ հիչ պիր պէրէքէթի կէլմէզ: ()նուն գուվվէթի վէ լայըգլըդը իլէ օլմատըդճա՝ հիչ պիր կիւնահքեար խէլաս պուլմազ: ()նուն էլեբի իլէ աֆըլմատըդճա՝ հիչ պիր կիւնահքեար ճէհէննէմ աֆըլմազ: Կէրէք սատըդլարըն վէ կէրէք հարամզատըրն իւզէրինէ սօն հիւքմ՝ օնուն աղզը իլէ թագրիր օլունաճագ: ()՝ հէփ ա՛յիւզէրին Ա՛ստը տըր. վէ էպէտի տիւնեայէ կիտէնլէր՝ հաշազ ու մէսրուր հախօտ զամ ու գատավէթի իլէ տօլու օլարագ քէնտիլէրինի պիրտէն օնուն հիւքմ էյլէտիյի մէմլէքէթին իչինտէ պուլունըրլար: —()զօլօթմաք ընանըմազ փետրէն մա՛սա: Նայ. ք. 5, 6: Պաւլ. Ժ: 22: Յովհ. Ը. 19: Ա՛լլահըն ()ղլունուն թասպիհ՛թը պէջյլէ տիր, ինսանլըգ իլէ Ա՛լ-

պէ՛յան էթմէսինի միւրատ էտէր ։

լահլըղըն պիլդէշմէլէրինին սըրը-
ըը պէջյէ տիր քի, օնու հիչ
պիր էօլիւմիլի ատէմ յանկլայա-
մազ ։ Տիւնեա օնու պիլմէզ ։
Յ-Ե · Ա · 10 ։ Ա Յ-Կ · Գ · 2 ։
Վրիսթիանլար օնուն հագդըն-
ատա պիրազ շէյ պիլդիլէր. մե-
լէքլէր օնատն զիյատէ պիլիր-
լէր · լաքին օնու թէքմիլէն սալթ
Ալլահ պիլիր ։ Յ՛այէր օ՝ սատէճէ
ատէմ օլսայըտը, պուննուն կիպի
պիր սէջդէյիշ դուվլանմազդատը ։
Օխրա էյէր Պետրոս նա Յովհաննէս պէջյէ սէջդէսէլէր ի-
տի, պօշ սէօզ սէջդէմիշ օլուր-
լար իտի ։ —Փէրէզէ պախ էյմէ
ընանըմա՛՝ էլլա Օղու ։ Հիչ պիր
ատէմ վէ հիչ պիր մէլէք նի-
հայէթսիզ Ալլահըն զաթը
թէքմիլէն անկլամազ, վէ օնա
ա՛գըլ էրտիրէմէզ ։ Յ-Բ · Ժ · Ա ·
7—9 ։ Ալլահլըղը՝ վէ Իւչպիւ-
լէյին սըրըդը թէքմիլէն անկլա-
մազ Ալլահա մախսուս տուր ։
Յ՛աքին Իսթէյէմէ տօղան
օնուն հէվիսինի անկլար ։ Օ՝
անկլաշըլմազ օլանը թէքմիլէն
անկլար ։ Յոան. Ը. 22—31 ։
Յ-Ե · Զ · 46 ։ Ժ · 15 · 30 ։
—Էմ օլէմա էյ ծղօ-լօնա պէյան
էլհամդինի Ռ-ըտա էաէբ ։ Վրիս-
տոսատան էզդրէնմիշ օլան հիչ
քիմսէ Ալլահը պիլմէզ ։ Պիղիմ
մալիք օլտուղումուդ հէվի իլմ
ու պիլգի իչինն՝ օնա պօրճլու-
յուզ ։ Յ՛այէր օնուն իչինն օլ-
մասայըտը, հիչ պիր վա՛տ առա-
լա հիչ պիր ըշըգ շա՛լէսի պու

28 Յա՛ ճիւմլէ եօրուլմուշլար
տիւնեայը պիյարէթ էվամպիտի ։
Յ-Կ · Ա · 4 · 18 ։ Ժ · 6—11 ։
Ես · 6—26 ։ Ա Յ-Կ · Բ · 23 ։
Ե · 30 ։ Թ Յ-Կ · 9 ։ Յ՛էհուտիլէրը զանն էտէրլէրիտի քի,
տիւնեատէ Ալլահը պիլէն միլ-
լէթ եալընըղ օնլար իտի ։ Յ՛աքին
Յ՛ֆէնտիմիզ շէհատէթ էտէյօր
քի, օնլար՝ նէ օնու նէ տէ փէ-
տէրուլլահը պիլիրլէր իտի ։ Օն-
լարըն ի՛պատէթ էվամիքլէրի Ալ-
լահ Ալբրահամըն Ալլահը տէ-
յիլիտի ։ Օնլարըն տինի՝ Ալ-
բրահամըն տինինէն օլ գատար
փարգլը իտի քի՝ օնուն կիպի
պիր ատէմ տիւնեայէ զուհր է-
տէյիտի, օնու հէրհանգի տէ-
յիւ թաշլար իլէ թաշլայըպ էօլ-
տուրուրլէր իտի ։

28. Ն՛ե-մէ եօթ-ըմ-ըշլըտ վ
նէ-ւկնդիլէբ ։ Վրիստոսա կէ-
լիպ օնուն տինինի գապուլ էվա-
մէյիլէ օնլար՝ (1) Յ՛էհուտիլէրին
տինէ տօպիր ալն ու ատէթլէրին-
տէն վէ խոթիալարըն սըփա-
ըրըշըարընտան էպէտէն ազատ օ-
լուրլարըտը ։ Ա՛տտ. Իգ. 4 ։
Գաղ. ժԵ · 10. 28 ։ Գաղ.
Ե. 1 ։ Ա՛իւ. Զ. 6—8 ։ Օն-
լար՝ (2) ինսանըն ա՛սը օլմասըն-
տան պէրու պէնի ատէմին եհիւ-
լէնմիշ օլտուղու գայդու վէ թէ-
լաշըն հէվի եհիւքլէրինտէն գուր-
թարուլուրլարըտը ։ Ծննդ. Գ ·
17—19 ։ Յ-Բ · Ե · 7 ։ Ժ · 1 ։
Ասպ. Ղ. 7—10 ։ Ղ · 12,
13 ։ Գաղ. Ա. 2, 3, 14 ։
Բ. 22, 23 ։ Դ. 8 ։ Պու եհիւք-

Digitized by Google

վէ եիւքլէնմիշլէր՝ պանա կէլին, լէրին ճիւմլէսինի հէվի օնա կէ-
լէնլէր իչիւն Ք՚րիստոս եիւք-
լէնսի։ Ա Պէտ. Ե. 7։ Ո՚ն-
լար՝ (3) քէնտիլէրինի էպէտի
սէֆիլիկէ պասաբըան գասա-
հաթ եիւքիւնտէն գուրթուլուբ-
լարըտը։ Ամէ պիր շիւպհէ նօգ
տուր քի, Յ՚ֆէնտիմիզին մէրա-
մի՚ կիւնահ գնալ վէ քիւլլիէն
լայըգսըզ օլտուգլարը քէնտի
դամիրլէրինէ աղըր պիր եիւք
օլուպ՝ քէնտի թէհլիքէլէրինի
կէօրմէլէրի իլէ տիթրէյէրէք խէ-
լաս արայանլարա սէյլէմէք ի-
տի։ Պէյլէլէրին ճիւմլեսի պիր-
սինլէր քի՝ պիր ա՚զիմ վէ ղա-
յէթի դըյմէթլի խէլաս թէտաւրիք
օլմուշ տուր. վէ հէր պիր եիւք-
լիւ ճան՝ եիւքիւնիւ իւղէրինտէն
տէֆ՚ էթմէք իչիւն թէվ Ք՚րիս-
տոսա վարսըն։ Ո՚՝ քէնտի խալ-
դընը կիւնահ Տ՚լարընտան գուր-
թարմագ իչիւն կէլտի։ Պաւղ՝
Ա՚ոդն. Ն. 21 վէ թ. 2 շէրհէլէրի-
նէ։ Հոռվ. Է. 22—25։ Պսղ.
ԼԸ. 3, 4։ Յ՚այ. ԿԱ. 1—3։
ԿԶ. 2։—Պահա կէլէն։ Պիր դէ-
մանն պու տիւնեատէ պիր փադիր
առէմ վարըտը. օնուն սա-
նաս՚թէր տիւլկէր իտի. օնուն
վալիտէսի փադիր իտի. օնուն
խրսըմ ու ագրասալարը փագիր
իտիլէր. օ՝ աճլըգ վէ սուսաւսլուգ
վէ եօրղունլուգ սըգընթըլարը
չէքտի. պա՚զը տէֆա՚՚ պիր էտնա
գայըղըն իչինտէ ոյուտու. պա՚-
զը քէբրէ՚ պիր տաղըն իւղէ-
րինէ չըգըպ տուա՚ էյլէտի. օ՝

վէ պէն սիզէ բահաթ վէրէյիմ։
Միլլէթինտէն լյէտտ օլունմուշ
իտի. օ՝ տէլտլի վէ գասավէթլի
պիր ատէմ՚ իտի. վէ պու ճիւմլէ
իլէ օ՝ պու տիւնեատա տուրուպ՝
տիւնեանըն հէվի ուճգարընը՝
ի՚լմ՚՝ սատտագաթ՝ խէլաս՝ էպէտի
սէլամէթ վէ սաա՚տէթի իչիւն
քէնտինէ կէլմէյէ տա՚վէթ էթ-
մէյէ գատիր իտի։ Յ՚այ. Խե.
22—25. Ծե. 1—3։ Յ՚ոբ.
Զ. 37. Է. 37։ Յ՚այդ. ԻԲ. 16,
17։ — Ալէմ բահաղ վէրէյի՞մ։
Ասիզ՝ պու է՚օմրիւն սըգընթըլը-
րընտան եիւքէնմիշ իսէնիզ ա՚-
գասպահաթը օլտուղունուզու
տուդմանըզտան՝ եախօտ սիզնի
մէրհամէթսիզ խօճալարընըզը
իւղէրինիզէ եիւքլ՚էթմէյէ պու
գատար հաղըր օլտուգլարը պին
սադղամանըն եիւքիւ ալէթնտա
ա՚հ չէքէյօր իսէնիզ տախի՚ պի-
զին օլ ալէթնտա էզիլմէմէ օլ-
տուղունուզ հէր տիւրլիւ աղըր
եիւքիւնիւզտէն հաֆիֆլէեճէճ-
յիմ։ Պախուտա Գ՚ուրթարը-
ճըմըզ Ք՚րիստոս՝ կիւնահտան՝
ուչանմըշ պիր զամիրին թէք-
տիրլէրինտէն՝ Ա՚լլահըն պօզուլ-
մուշ նօմսուզունուն կիւրլէմլէրի-
նին հիյապէթլէրինտէն՝ վէ էպէ-
տի էօլիւմիւն գօրգուլարընտան
բահաթլըգ վէրիր։ Պու միսիլ-
լիւ բահաթը Ք՚ամամկոստա
գօրգուսունտան տիթրէյէն Պօ-
ղոսա՝ վէ փիլիպպէեէ գօրգու-
սունտան տիթրէյէն ղնտան մու-
հաֆիզընա՝ վէ Ա՚ռուսաղէմտէ
Պենտէկոսէ կիւնիւնէ գօր-

Digitized by Google

նին, քի մահճուպ վէ ալչագ
կէօնիւլլիւ իմ, վէ ճանլարընը-
խըզմէթէ գօշարլար։ Պունուն
մա՛նասը պուրատա պու տուր քի,
քէնտիլէրինիզի պէնիմ թէրպի-
յէմ վէ թալիմլէրիմէ թապի՛ էյ-
լէյին, հիւքմ ու նուֆուզուանա
միւթի՛ օլուն, վէ տէյիլ քեաթիպ-
լէրին իլլա պէնիմ թա՛լիմաթլէ-
րիմի՝ վէ թէնպիհլէրիմի գառպուլ
էտին։ Բ կՈՐՆԹ. Ժ. 5։ ՂՓԲ. Ե.
9։—Պլէնօրէն էօյլէնէն։ ՎՒրիս-
տոս պիր ա՛զիմ խօճա տըր.
օ՝ պիր թէքմիլ խօճա տըր. էօյլէ
պիր խօճա տըր քի՝ հէմ էօ-
յիւթ իլլէ հէմ ի՛պրէթ իլլէ էօյ-
րէտիր. էօյլէ պիր խօճա տըր
քի՝ պիզէ էօյրէթմէք իչիւն ու-
զադ պիր մահալտէն կէլտի. վէ
պիզի օնուն շայիրալէրի օլմադա
ատա՛վէթ էտէր։ Ալ է պիզ էյեր
օնու խօճա տէյիւ գառպուլ էթ-
մէզ վէ օնուն մէքթէպինէ կիր-
մէզսէք, կպէտէն ճահիլ գա-
լաճաղըզ։ Պագ պու Պաալըն
27 ԼՒՆՃԻ ԽԱՆԷՍԻՆԻՆ ՀԵՐՀԻՆԷ։
Ղ՚ՈՒ. Զ. 46—49. Ը. 35։
Յ. 39—42։ Կ՚ՈՐ. Գ. 22, 23
Է. 37։ ՂՓՈ. Դ. 20, 21։ ՓԻԼԻՊ.
Բ. 5։ —Ա՚ՀՒՈՒ ՔՒ ՍԼՏԻ
ՏԷՕՒԼԼԻ ՏՒ. ՓԱՒԼՈՍ Յ.Ր. 3։
ՂՈՍՅ. ԽՐ. 1—3։ Ո՚ԱԹ Բ. 9։
Ա՚ՈՐՆ. Ժ.Ր. 19, 20. ԻԱ. 5։
Ղ՚ՈՒ. Թ. 51—56։ Բ ԿՈՐՆԹ.
Յ. 1։ ՓԻԼԻՊ. Բ. 7, 8։ Ա
ՊԷՏ. Բ. 21—23։ Ղօգ խօ-
ճալար վար տըր քի՝ Թիթիզ՝ ատա-
պըրսըզ՝ վէ սէրթ օլուրլար, վէ
աղըր օլան շայիրալէրին ճէսա-

գուլարընտան տիմրէյէն իւչ
պին քիմսէլէրէ վէրտի։ ()՝
Հալէա միլեօնլարճա քիմսէլէրէ
պու ֆիսիլլիւ բահաթը վէրմիշ
տիր, վէ միլեօնլարճա քիմսէ-
լէրէ տահա օնու վէրմէյէ հա-
զըր վէ գատիր տիր։ Լամի հէփ
ֆագիրլէր վէ մուհթաճլար՝ եօ-
րուլմուշ վէ աղըր եիւք ալճըն-
տա օլանլար՝ կիւնտոնտան վէ
աիւնեատան պէզմիշ վէ իքրահ
էթմիշ գապահաթը օլտուղու-
նու պիլիպ էօլմէյէ գօրգան հէր
պիր տաէմ ՎՒրիստոս կէլսինի
վէ ճանընա էպէտի բահաթ վէ
սէլամէթ պուլսուն։ ()նուն պու
տա՛վէթի տիւնեա գատար կէ-
նիշ տիր։ ՎՒհուշիւք չօճուգ վէ
իհթիյար քիմսէ՝ Ի՚ԷՆՍԻ վէ
Թայիֆէլէրտէն օլան՝ ճիւմլէսի
ՎՒրիստոսուն այագլարընտա խէ-
լաս արասընը, վէ օնու պուլա-
ճագ տըր։ ()՝ կէօքտէն պու
տիւնեայէ՝ կէօյիւն հէփ էյլիք-
քեանիլիյի եիւրէյինտէ վէ կէօ-
յիւն հէփ պէրէքէթլէրի էլէ-
բինտէ օլարագ կէլմիշ տիր, վէ
պիզիմ ճինսիմիզլին հէփ հէ-
լաք ԹԷՀԼԻՔԷսինտէ օլանլարընը
տա՛վէթ էտէյօր քի օնա կէլ-
սինլէր վէ էպէտէն հաշասընլար։
29. Պէյտանպրտաղտահա Ի-ՀՂ-
ԷՒՆԼԷ ԱԼԸ։ Պէյտունտրուգ՝ պիր
ալէթ տիր քի՝ օնու էօքիւզ պէյ-
նունա Թագըպ օնուն վասիթասի
իլլէ էօքիւզիւ իթաա՛թ ալճընա
գօրլար, վէ օնու պիր ֆայիտասը

29 Պէյտունտրուգումու իւզէրի-
նիզէ ալըն, վէ պէնտէն էյրէ-

զա բահաթի պուլաստընըզ ։

ըէթինի թէզ քէսէրլէր , վէ օն-
լարը ըէտտա էտէրլէր ։ Ւրիս-
տոս էջլէ տէյիլ տիր ։ Օ՝ էջ-
ըէթտիյի շէյլէրի՝ քէնտի շա-
յիրտլէրինին իսթիւատընա ույ-
ատուրուր ։ Մ՚ութ . Դ . 33 ։ Յովհ.
ԺԲ . 12 ։ Օ՝ ֆագիր ճահիլ-
լէրի՝ մա՛սամ չօճուգլարը՝ ֆա-
դիր զա՛իֆ շայիրտլէրի ածըր ,
վէ օնլարըն զայի՛ֆլիյինի վէ ա-
գըլ աղըրլըգլարընը թէհամմիւլ
էտէր ։ փարիսեցիլէր սէրճ՛ սա-
պըրսըզ՝ վէ սըգէթի վէրմէի ի-
տիլէր . լաքին օ՝ մահճուպ՝ եռ.
վաշ՝ էյլիք քէնանի՛ վէ միւլայիմ
իտի , օնուն իտարէսի սատըգ վէ
էյի՝ վէ օնուն նօմօլարը մագուլ
վէ խօշ իտի ։ —Ա՛անըդընըզ բա-
հաի պօ-լաընըզ ։ Պու բահաթ
տիւնեատա պուլունմազ . ա՛-
զիզլէրտե վէ մէլէքլէրտե պու-
լունմազ . եաճընըզ Ւրիստոստա
պուլունուր , վէ օնու օնատա ա-
բատալըզըզ ։ Ա՛իւմիէ մահխլուգ
բահաթ հագգընտա՝ ի՛լմ հագ-
գընատա սէջլէտիյի կիպի՝ Պէն-
տէ եօգատուր՝ տէր Յով ԻԸ . 12
—23 ։ Ւրիստոսուն այագլա-
րընտա օհատուրուպ ընատն հէր
էջրէնէն քիմսէ՝ պու բահաթը
պուլուր ։ Պագ՝ պու Պապը 28
ինճի խանէսինին շէրհինէ ։
Ու՝ է Ւրիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ պի-
զէ կիւնահըն աղըր եիւքիւնտէն
բահաթ վէրմէսի իլէ , հէր պիր
պաշգա եիւքտէն տահի բահաթ
վէրիր ։ Պէջիւրիւն իչինտէ՝ հէի
քիւչիւքլէր մէվճիւտ տիւր ։

30 . Պէյտանդրուդամ լինի ։
Լ՚ուկ . Գ . 17 ։ Գաղ . Ե . 1 .
18 ։ Ա Յովհ . Ե . 3 ։ Պէնիմ
մահլուպ էյլէտիյիմ խըզմէթ-
լէր մա՛գուլ օլուպ՝ պաշգա տին-
լէր նիզամիարը կիպի ինսանա
հիւք տէյիլ տիր ։ Պէնիմ տի-
նիմ՝ փարիսեցիլէրին ուզուն
տուա՛լարընը վէ չօգ օրուճլա-
րընը մահլուպ էյլէմէզ . սիւն-
նէթին գանլը այնինի մահլուպ
էթմէզ . սիզտէն՝ սէնէտէ իւչ
տէֆա Ն՚երուսաղէմ վարըպ՝ պա-
հալը գուրպանլար սունմայը
Թալապ էթմէզ . իլա սիզի պիր-
տէն՝ Ն՚էհուտիլէրին այինլէրինի
սագլամանըն եիւքիւնտէն էպէ-
տէն գուրթարընը ։ Ո՚ւթ . ԺԵ .
10 . 28 , 29 ։ Պէնիմ տինիմ
սիզին իլք տօղան էվլատլարընը-
զը՝ ճանընն կիւնահը իչիւն վիւ-
ճիւտիւն մէյվէսինի հիչ ասլա
մահլուպ էթմէզ ։ Մ՚ութ . Զ .
6—8 ։ Փառփէրհսմէլէրին պօ-
յունտուղու վէ եիւքիւ փէք ա-
ղըր տըր ։ Ո՚նլարըն տինի քէն-
տիլէրինէ՝ չօգ ագճէ՝ չօգ զէ-
ման՝ վէ չօգ ինսան է՚օմրիւնիւն
Թէլէֆինէ պաղիպ օլուր ։ Ո՚ն-
լարատն մահլուպ էտէր , քի
խէլատ էլէ կէթիրմէք իչիւն՝ վիւ-
ճիւտլէրինէ տիւրլիւ տիւրլիւ
էղիլէթի ու իսքէնճէլէր էյլէ-
սինլէր . չօգ ագչէ վէ մալ վէ է-
մէք ու զահմէթ սարփ էտէրէք
փուԹլար զիյարէթինէ կիթապին-
լէր ։ չօճուգլարընը Ո՚անգէս ըր-
մաղընատ աճաընլար , քի օնլարը

Digitized by Google

լութիւ՝ վէ եւուքիւմ հաճիճ տիր։

ՊԱՊ ԾԹ

1 ()Լ զէման ()իսուս շա-

օրաա թիմնահլար եէսինլէր. տուլ գարըլարը՝ էօլմիւշ գօճա-լարընն թէնլէրի եանտըղը ա-թէչ իւզէրինաէ տիրի տիրի եագ-սընլար. վէ պունուն կիպի տա-հա չօգ՝ պիր թագըմ եարամազ վէ զալըմ՝ այն՝ու աստէղլէր իձ-բա էթսինլէր։ Լ՝աքին Վ՚րիս-տոսան տինի պէօյլէ տէյիլ տիր. ()նուն նէզաա պապընտա աղըր չուրութ ու մանըլուպլար էթ-տիյի նօգ տուր։ ()՝ փաքէյի-ճի ամէշտէ (Վ՚ասարանտա) պիր միգտար եամիմայը մանըլուպ էթմէզ։ ()նուն մանըլուպլարը ինան, վէ իթաա՝թ էյլէ, պագ վէ եաշա տըր։ Վ՚րիսթիան-լըղ պիր եիւք միւ. լաքին պիր ատա՝ տախի էօյլէ տիր. ամմա ա՝նա չօգ քէրրէ պիղէ ա՝զիմ եարամ վէ թէսէլլի՝ վէ պազը ատֆա՝ Հէր վէճհիլէ իգթիզալը ատը։ Ա՝ազ. ԻԳ. 4։ Հագի-գաթ Վ՚րիսթիանլար պա՝զը ատ-ֆա՝ քէնտի տինլէրի իչինն պէօ-յիւք զարարլարա օղրամազա վէ ա՝ղիմ թարտ ու գօվալայընշլար չէքմէյէ տուվէթի օլունա պիլիր-լէր։ լաքին օ զէման պիլէ՝Վ՚րիս-տոսուն վա՝տլէրի վէ օնուն Հու-զուրու վէ լուԹֆ ու ինայէթին գուվվէթի՝ Հէր պիր շէյի գօլայ վէ հաճիճ էտէր։ Ն՝սայ. ԽԳ. 2։ ԿԳ. 3։ Գաղ. Գ. 25։ Զ.

22։ Ցովհ. ԺՋ. 33։ Բ Կորնթ. Դ. 17։ ԺԹ. 9, 10։ փիլիպ. Դ. 13։

1. ()Լ զէման։ Գ՚ուկաս (Զ. 1) տէյօր քի՝ պու իլք իքինճի շաբաաթ իտի։ Գասեք պայրամը Ն՚ապիզ՝ եա Վ՚իտան այընըն օն-տէօրտինճիսինաէն պաշլայըպ եէտի հիւն սիւրէրիտի։ Ն՝էյ Ա. Թ. 1—28։ ԻԳ. 15։ Պու պայրամընն իքինճի հիւնիւնտէ՝ պիչինին Թուրքիանասը տէյիւ պիր արթա տէմէտի սունաալար-ընը։ Գ՚ևտ. ԻԳ. 9, 10։ Պու հիւնտէն Գենտէկոստե պայրամընատէք եէտի հաճիճա այյարըլըրը։ Ն՝էյ ԻԳ. 16։ Գ՚ևտ. ԻԳ. 15, 16։ Բ ()ըէն. Ժ. 9, 10։ Գասեք պայրամընըն պու իքինճի հիւնիւ՝ Գենտէ-կոստէյէտէք զէման սայմազա պաշլատըգլարը իլք հիւն օլմազը-լա, կէլէն շաբաաթլարա իքինճի լուղէթինի գաթրըպ Գենտէկոս-տէյէտէք եէտի շաբաաթ՝ իլք ի-քինճի՝ իքինճի իքինճի՝ իւչհունճիւ իքինճի ևՀ տէյլէրիտի. վէ Ն՝-ֆէնտիմիզին էքինլէր արսընը-տան կէչտիյի շաբաաթ՝ շիւպհէ-սիզ՝ պու շաբաաթլարընն իլք ի-քինճիսի իտի։ — Գաղէթլէրը ֆօֆուըղ։ Գունուս ալթը հիւն էթմէյէ օնլարա ճայիզ իտի (Բ ()ըէն. ԻԳ. 24, 25). լաքին եէտինճի հիւնտէ տախի էթմէյէ

պաշտատուքեր։

2 Ալ է փարիսեցիքէդ կէօրիւնճէ, օնա ասէին. Ինչո՞ւ

ճայիզ իսի։ փարիսեցիքեր շէրի՛ ասէյիլ սիր ասէրէրիսի. լաքին Ա՛րիսատս՝ շէրի՛ սիր ասէրիսի։ Ա՛ովսէսի՝ փարիսեցիքեր անկլամազլարրըդ, լաքին Ա՛րիսատս անկլարրըդ։ Ա՛րիսատսուն զըտտ սէջլէսիյի՝ ասլա Ա՛ովսէսին նօմսունա ասէյիլ՝ իլլա տա՛յիմա փարիսեցիկերին շէրհլէրինէ վէ թէֆսիրլէրինէ իսի։ Պագ՝ Ա՛որ. Ե. 17—48, վէ Զ. 1—18 շէրհլէրինէ։

2. Հ՚աթոթս։ Օլ կիւնտէ իշ իշլէմէք մէյո՛ւ իսի։ Ինէյ Ի. 8—11։ Իգ. 12։ Լա. 15—17։ Թ՚ոոց. Ե. 32—36։ Ն՚օայ. ԾԸ. 13։ Յաքին շայիրլեր օլ կիւն իշլէմի իշլէտիլլէր։ Խայըր. Պ՚ետրոս՝ պօլըգ թուվմամազա կիմէ՚մէ՚իսի։ Ա՛տաԹէոս կէօմրիւք թօփլամազա վարմամըշ իսի. նէ տէ օպրլէրին հիչ պիրի քէնտի տա՛նա՛թընը իշլէմէյէ վէ տիւքքէուանընը աչմազա վարմըշտըր։ Օնլար՝ ասըգմըշլար իսի. վէ ա՛յնի քիլէրլէրինէ՛վարըպ գա՛րընլարընը աօյուրմուշ կիպի՝ եօլտա կէչէրքէն պուղտայ պա՛շագլարընը գօփարըպ նէտիլէր. վէ էվտէ եէմէսի նօմսուա գարշը օլմատըղը գատար՝ Թաղրլատա եէմէսի ատիի նօմսուա գարշը պիր իշ ասէյիլիսի։ Ինէհուտիլէր շաբաթ կիւնիւնտէ աԹէչ հագմազլը ատէյիլլէր իսի։ Ինէյ Լե.

շայիրլէրին՝ շաբաթ կիւնիւնտէ էմէմէյէ ճայիզ օլմայան շէյի էտէյօրլար։

2, 3։ Ալ է աԹէչի նէ՛ իչիւն հագաճագլարրըդ։ Ա՛էսէլա տէ՛միրճի՝ շաբաթ կիւնիւնտէ իշլէմէյէ բուհսաԹ օլմատըղը Թագ՛իրտէ, նի՛չիւն աԹէչ հագարն։ Տէնի՛օրմու քի՝ աԹէչ նէմէք փիշիրմէյէ իգԹիզլը իսի. լաքին խալգ՝ փէք աղ էմ եէրլէրիսի. վէ էքսէրի՝ պայրամ լայտան մա՛տա պիր չօգ նէմէք փիշիրմէզլէրիսի։ Օնլարընմա՛մը շիմոիյէ գատար օյտուղու կիպի սիւտ՝ եօղուրԹ վէ փէյնիր՝ էքմէք՝ զէյԹուն՝ պալ՝ վէ մէյվէտէն ի՛պարէմ իսի։ Ալ է էյէր օնլար՝ նէմէք փիշիրմէք իչիւն ա՛տէմա՛ ՀաֆԹանընը Ա՛ինճի՝ Շնճի՝ Յինճիւ՝ Կիւնճիւ՝ Տինճի՝ վէ 6նճը կիւնլէրինտէ աԹէչ հագմազլար իսի իսէ, Շնճի կիւնինտէ նի՛չիւն հագարնլար։ Հ՚իմիքի ա՛սիրտէ օրալարտա պուլունան տիւրլիւ տիւրլիւ Ա՛րիսԹիան ֆըրգալարը՝ Ա՛պալընը կիւնիւնտէն վէ քէնտի եօրԹուլարը կիւնլէրինտէն մա՛տա նէմէք փիշիրմէք իչիւն աԹէչ սայքի Հիչ հագմազլար կիպի տիր։ Ա՛լլահ էմր էյլէմի քի՝ պունու օլ բահ՚աԹլըգ կիւնինտէ էմէմէյինլէր. լաքին օնլար՝ օլ կիւնտէն մա՛տա սայր պիր կիւնտէ օնու էմէտիքլէրի փէք նատիր տիր։ Ալ է պու մինվալ իւզրէ օնլար օլ կիւնիւ՝ զիյաֆէթի կիւնիւ էտէրլէր, վէ

Digitized by Google

3 Լ՚ամէն օ՝ օնլարաս սեփ. Պաւիթին՝ կերկք քենտիսի կե-

Լ՚ալհըն էմրինէ մուղայիր՝ չօգ վագրեթ թա՚ամ հազրըլամագտա սարթի էտէրլէր, վէ խըզմէթ-քեարլարըն օ կիւն իշլէրի՝ սայիր կիւնլէրին իշինտէն չօգ զէյտէ գլուր։

3. Պաւիլին . . . նէ ենպիյէ-նէ։ Ա Թես. Ի՚Ա. 3, 4. 6։ Ա՚ոէլ. Բ. 25, 26։ Պաւիթ Սաուղտան գաչայօրուտու, վէ եօլտա աճրգտը, վէ պու սրգրն-թըտա իքէն, Լ՚ալհըն պաշքեա-հինի Լ՚բիմէլքէ կէլտի։ Օրա-տա՝ հազրտա պայազը էքմէք պուլունմամաղըլա, Լ՚բիմէլքէ օ-նա՝ վէ օնուն պիլէսինճէ օլան-լարա՝ Պաւիթին մաթլուպու ի-լէ՝ եէմէյէ հուզուր էքմէքլէրինի վէրտի։ Պու՝ նօմօսուն եա-զըսընա զըստ իտի. լաքին րու-հունա զըստա աէյիլտի։ "Ի՚ա-զը էօլտիւրիւր, ամմա բուհ հա-յաթ վէրիր" ։ Բ Կորնթ. Գ. 6։ Էվի քենտի քենտիլէրինի սա-տըգ սայանլար՝ Պաւիթին պու էթիոիյինի պիր գապահաթ սա-յաճագլարըտը. լաքին օ՝ քէն-տինի պու պապտե գապահաթը սայտըղը օլմատը, վէ օնու պու-նուն իչիւն թէքտիր էթմէյէ պիր փէյդամպէր կէօնտէրիլմէ-տի։ Ալ է օնուն պու էյլէտիյի շէյ՝ սըգլէթի վագրընտա պիլ իգթիդա պու նօմօնալար ատէմի պաղլամատըգլարընը իսպաթ է-տէյօր. վէ պու պիր գանուն տաւր քի՝ պու միսիլլիս նօմօնալ-

րէք պիլէսինճէ սլանլար՝ աճրգ-տըղը զէման նէ՚ էթոիյինի օ-

րըն ճիւմլէսինէ թաստըգ օլունա պիլիր։ Պունուն կիպի շայիրտ-լէրին տախի իգթիդալը պիր վագրթտա՝ սպիր պիր զէմանտէ էթմէսի շէրի՝ օլմայան պիր շէյի էթմէլէրինէ հագգ վէրիլտի։ —Օ՞մաքընըմ։ Փարիսեցի-լէր՝ քէնտի նօմօնալարընը պիլմէգ-լէր իտի։ Ընլար՝ իսթիխարլարըն սրփարըշլարընը պիլիրլէր իտի. լաքին նօմօսու վէ փէյդամպէր-լէրի պիլմէգլէր իտի։ Ընլար՝ Ա՚ովսէսին շայիրտլէրի իգ տէ-յիւ էջսինիւրլէրիտի. լաքին իսէլաա էտիճիմիղ շէհատէթ էյլէտի քի օնլար օնա հնանմագ-լարըլա։ Յոէլ. Ե. 45—47։ Ընլար՝ օնուն սաղընը պիլիրլէր-իտի, լաքին թա՚լիմաթլարընը պիլմէգլէրտի։ Ա՚բրահամ-լարտան տախի պիր ջօղու պէջյէ-տիր։ Ընլար՝ Պետրոսուն վէ Պօղոսուն սաղլարընը պիլիրլէր. վէ օնլարըն զիքրինէ ի՚թիպարէն եօրթուլար թաւթաղլար. լա-քին օնլարըն վա՚զ էյլէտիրլերի ա՚զիմ թա՚լիմաթլէրտէն հիչ պիր խապէրլէրի եօգ տուր։ Ալ է պու միսիլլու քիմսէյէր ախէրլէ-րին խօճալարը վէ գուլաղուզլա-րը օլմադա նէ՚ գատար միւնասի-պէթիսիզ քիմսէյէր տիր։ Ընլար՝ էսքի զէմաններն Փարիսեցիլէրի կիպի՝ քէնտի շայիրտլէրինի սա-տէճէ եանղլըշլըգա վէ գարան-լըգա գուլաղուզլարլար։ Պագ Ա՚ոպն. Թ. 13 շէրհինէ։ ԹՔՈ.

Digitized by Google

գումաստրնըզ մը .

4 Այնճէ Աստուածը եվինէ կիրտի , վէ հուզուր էքմէքլէրինի եէտի , քի օնլարը եէմէք՝ օնա վէ պիլէսինճէ օլանլարա ճայիզ ատ-

4։ ԻԱ. 16. 42։ ԻԲ. 31։ Յովէ. ծ. 34։

5 Աստուածն եվինէ ՚էյքէլ օ ղէմանն տահա պինա օլունմամըշտը. լաքին Աստուածը եվի պուրատա՝ պաշքահինին սաքին օլտուղու մահալ՝ եահօտ տահա միւնասիպ՝ Աստուածը հուզուրու-նուն նիշանէսի օլան սանտըղըն պուլունտուղու չատըր տէմէք տիր։ — ՚Էօ-ըր է՛ղ՛է՛կէրինէ։ Պունա պէօյլէ տէնմիշտի. չիւն քի տայիմա Յհովանըն հուզուրունտա գօնմալը իտի։ Նէյ ԻԵ. 30։ Պ՚Եզ. ԻԴ. 5—9։ Նէէ. թ. 2։ Պու ա՛զիզ սահմանը-ըրտը. վէ ճիւմլէ պու միսիլ-լիւ շէյլէրտէն եէմէսի՝ Յհարոնա վէ օնուն օղուլլարընա վէ օնլարըն ֆամիլեալարընա րուխսաթ վէրիլմիշտի։ Աստուածա նէմէսի մէնո՛ւ վէ նահագ իտի։ Պ՚Եզ. ԻԲ. 10—13։ ԻԴ. 9։ Ա՛ռ-ոց ԹԸ. 9—11։

5. Ղէհանիլէրին հէյէլաթ շաքընը պօշատ ասլասըղ ալտըֆ-լարընը։ Խէլաս էտիճիմիզ վահրիսեցիլէրէ Ղաւիթին էթտի-յինի կէօսթէրմիշտի. շիմտի օնլարա՝ քէնտի քահինլէրինին էթտիէյինի կէօսթէրիյօր։ Օնլար հէր շաբաթ՝ գուրպան իչիւն հայվանլար պօղաղլամաղա

յիլ իտի, իլլա եալընըզ քեահինլէրէ։

5 Նախօտ նօմսատա՝ շաբաթ կիւնլէրինտէ քահինլէրին հէյքէլտէ շաբաթը պօղուպ սուչ-

մէշղուլ իտիլէր։ Ա՛ռ-ոց ԻԸ. 9, 10։ Օնլար՝ հայվանլարը պօղաղ-լայըպ աէրիլէրինի եիւզմէլի վէ գուրպան իչիւն հաղըրլամալը իտիլէր, վէ պիր աթէշ եագըպ օնլարը մէզպահնըն իւղէրինտէ եագմալը իտիլէր։ Օնլար՝ շէյլէ պիր իշ իշլէրլէրիտի, քի օնու սապիր քիմսէլէր էտճէք օլտաղարընը, շաբաթը պօղմադ սահ-լարընը։ Օնլար՝ պունտան մա՛տա պունու հէյքէլինի իչինտէ էտէրլէրիտի. քի օրատա՝ նօմսա ախէր հէտի մահալլէրտէն զէյատէ թուխաուլմալը իտի։ Վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ օնլար սուչսուզ իտիլէր. զէրա օնլար իգնիղալը օլան՝ վէ էմր օլունմուշ պիր շէյի էտէրլէրիտի։ Պու՝ տէօր-տիւնճիւ թէնապհին եազըսընը պօզմադ իտի, լուհունու պօզ-մադ տէյիլիտի։ ՚Էհէմիատա՝ ծԳ. 16, 17 պուղուրուզ քի՝ նօմսան հէմ եազըսընը հէմ րուհունու. պօզմադ վարըտը։ Շաբաթ կիւնիւնտէ պայազը իշ շէրի՝ տէյիլ տիր. լաքին եէմէք՝ էվտէ տէ գըրտա տահ շէրի՝ տիր։ ՚Էհահին օլմայան-լարա հուզուր էքմէյինի եէմէսի շէրի՝ տէյիլիտի. լաքին ՚Ղաւիթէ վէ օնուն պիլէսինճէ օլանլարա օնու եէմէսի շէրի՝ իտի. չիւնքի

Digitized by Google

6 Լմմա սիղէ տէրիմ քի՝ պուրատտա հէյքէլտէն ա՛զիմ սի-

լէյօր։ Բ Պետ. Զ. 18։ Նէե. Բ. 7—9։ Պատ. Գ. 1։ Պտռ. ի.Բ. 41, 42։ Յովհ. Բ. 19—21։ Նէե. Բ. 20—22. Կող. Բ. 9։ Նահուտիներ հէյքէլէ օլ գատար պէօյիւք թէվառղու՝ էտէրլէրիտի քի՝ օնատան՝ իչինտէ իսպատէթ օլունան Աստուծոտան մա՛տա՝ տահա պէօյիւք հիչ սիր շէյ սայմազլարընտը։ Իմտի Քրիստոս Յիսուսիմիզ՝ պէն հէյքէլտէն ա՛զիմ իմ տէվամ իլէ՝ օ փիլ վագի՛ պէօյլէ սէօյլէմիշ օլուդյօր. "Ա՛իւմլէ ա՛լէմ նօմանսալար վէրմէյէ՛ վէ օնլարը իսթէտիյիմ կէօրե նէսիս ուրէփ՝ էվիմէյէ գատիր օլան՝ պէն իմ։ Հաբաթ կիւնիւնիւ իլք թախսիս ու թա՛յին էտէն՝ պէն իմ. վէ օնատան՝ մէրամ ումագ-սուտ նէ օլտուղունու պէն սիէլիրիմ. վէ օնուն հագգընտա պէն հէր նէ էմր ետ տա տասադ էտէրսէմ իմ տա լուխսաթ վէրիրսէմ, պիտէրէճէ հագգ վէ սօղրու վէ էյի տիր"։ Հէյքէլ Եսխանէն տէնիյօր։ Պտ. Գ. 1։ Ա է միւլքիւն սահիպի՝ հէր նէ գատար միւլքտէն ա՛զիմ իսէ, Քրիստոս տահի պունուն կիպի՝ էյէրչի Թարլաթար արասընտա իսէ տէ՝ հէյքէլտէն ա՛զիմ տիր։ Նէե. Գ. 3։ Քրիստոստա Աստուծոյ հուզուրու՝ հէյքէլտէ օլտուղու կիպի՝ թէշպիհ իլէ սաքին տէյիլիտի. իլա "Աստուծոյ ճիւմլէ քէմալիյէթի Թէն-

6. Հէյքէլտէն ա՛զիմ։ Պու Քրիստոս տուր, վէ օ՝ քէնտինէն պիհուտուտա գըլմէթի վէ ա՛լէա մէսնէտի հադգընտա սէօյ-

օնլար՝ աճլըգլարընտան էօլիւրլէրիտի։ Հաբաթ կիւնիւնտէ հայվան պօղազլամասը՝ գատապա իգթիդալը վէ շէրի՝ տէյիլիտի. լաքին քեահինլէրե իգթիդալը վէ շէրի՝ իտի։ Հաբաթ կիւնիւնտէ չըգըպ Թարլասընը պիչմէյէ՝ հիչ քիմսէյէ շէրի՝ տէյիլ տիր. լաքին Թարլատա պուլունուպ աճ իքէն գօփարըպ նէմէսի շէրի՝ տիր։ Քէղալիք պունուն կիպի շաբաթ կիւնիւնտէ պիր քիմսէյէ կիչինմէք՝ էվտէն չըգըպ քիլիսէյէ կիթմէք՝ ճէմաաթ Թօփլանմազ իչիւն չանկը չալմագ՝ ատէթտէն զիյատէ պիր քիւրք կիչմէք նա ըսընմագ իչիւն ամէնշ նագմագ՝ պու շէյլէրին ճիւմլէսի շէրի՝ տիրլէր։ Հաբաթ կիւնտօղընտան մէրամ օլունան պիկն տին պօրճլարըմըզտան մէքս էթմէք տէյիլ՝ իլլա պիղէ նարատըմ էթմէք տիր։ Քէնտի օլ ա՛զէղ կիւնտէ՝ էքմէքճի՝ պօյագճը՝ աէմիրճի վէ չամաշըրճը ամէնշ նագմասընլար. վէ զէնկին ատէմ տահի օնու պիր զիյաֆէթ կիւնու էթմէք մէրամը իլէ ամէնշ նագմասընը. լաքին իւշիւմիւշ վէ աճըգմըշ օլանլար՝ ըուհ իլէ վէ կէրչէքլիք իլէ ի՛պատէթ էթմէյէ տահա էյի գատիր օլմագ իչիւն՝ օնու էթմինլէր։

Digitized by Google

քի վար։

7 Լաքին էյէր՝ Աէրհամէթ խոթէրիմ վէ տէյիլ գուրպան՝ նէ օլուղունու պիլաէյիտինիզ, ճէ օնտա սաքին օլուր" իտի։ Իօղ. Բ. 9։ Լամտի հէյքէլին խրզմէթի՝ քեահինին շաւլաթ կիւնիունտէ իշլէտիլինի հագպ չըգարըը իսկ իտի, Քրիստոսուն խրզմէթի՝ շայիրտլէրին իշլէտիլինի օնտան չօգ զիյատէ հագպ չըգարաճագ տըր։

7. Աէհտէթի խոնդիմ վէ ոէյէ։ Պագ՝ Թ. 13 շէրհինէ։ Ընդհ գուրպանլար՝ վէ տիւլիւ տիւրլիւ այն ուրուսումաթլէր էմր էյլէմիշտի. լաքին օնլար օնուն գրմէրնտա օլ պէօյէ՝ վէ ոէյէնէրդ չէյլէր տէյիլ իտիլէր. վէ օնլար՝ պիւլիմ գրմըմըզտա տախի էօյլէ օլմալը ատըլար։ Օնլարտան պէօյիւք շէյլէր վար։ Աէրհամէթ տուհա պէօյիւք տիւր. վէ մու հապաէթմ տախի էօյլէ տիր։ Պունլար՝ հիչ պիր վագըթ պիր հուսնա պրաղըլամազլար. լաքին օպիրլէր պա՛զէն պրաղըլա պիլիրլէր, նիճէ քի Մաւիթին վէ քեահինլէրին հագգընտա վագի՝ օլմուշ տուր։ Պագ պու Պաալըն 3—5 խանէլէրինէ։ Ա Մնոթ. ԺԸ. 22։ Նոայ. Ա. 11—17. Հվ. Զ. 6։ Աէյ. Զ. 6—8։ Ա՛ոթ. Իգ. 23։ — Պէշէհէյինէլ։ Ա՛ոթ. Թ. 13. Իբ. 29։ Պ՛ոմ. Իգ. 34։ Պոէթ. ԺԳ. 27։ Ա Կորնթ. Թ—8։ Պունտան էօյրէնիրիզ սուչտուղլարը գապահամէթը չըգարմազ իտինիզ։

8 Օդիրա Ընտէմ Օղու շաբաթըն տախի Սահիպի տիր։

քի, (1) մուհապպէթէ զըտա օլան ղէմմ ու տաւիլին՝ վէ հէլաք էտիճի եանղլըշլըղըն սէպէպի ճահիլլիք տիր։ (2) Ընղիզ Քրիստոսլարը սաթի օգուտմասը քիթապէթի էթմէզ, լաքին "օգուտան անկլամալը տըր"։ (3) Ընհէրլէրնէ էօյրէմէկի իւզէրլէրինէ աչան քիմսէնէրէ՝ քենտիլէրի հիչ պիր շէյ պիլմէմէկի՝ ղայէթ ա՛յրոպ վէ հէյպէթլու պիր եարատմազլըգ տըր։ —Ա՛ոչտաշլըը էտպտոնլը ընթարմաչքինէ։ Ա՛ահիլլիք Պօղոսու Քրիստիանլարըն գօվալարըճըսը՝ վէ Նէհուտիլէրի Պուրթարըճըմըզըն խաչա չըգարըճըսը էյլէտի. լաքին պու՝ պիր եարատմազ ճահիլլիք իտի։ Օնլար պիլմէզլէրիտի, լաքին պիլէ պիլիրլէր իտի. օնլար՝ պիլմէնին հէպ վէսիլէ վէ չարէյլէրինէ մայիք իտիլէր, վէ պունտան իչինէ օնլարըն գապահամը զայէթ ա՛պիր իտի։

8. Հ՛աբռնըն փախէ Ա՛հմէտ ոէյ։ Հ՛աւլաթըն խուսուսունտա օլան նօմա՝ անուն իտի, վէ օ՝ քենտի նօմսունտուն մա՛նասընը՝ չիւպհէսիզ՝ թա՛րիք էտէ պիլիրտի։ Օ՝ պիր ա՛զիմ նօմա վէրիճինին հիւքմ ու նուֆուզու իլէ սէյլէյէ պիլիրտի, վէ նէ եատիրլմալը՝ վէ նէ եատիրլամամալը օլտուղունտ՝ վէ նէ

քիֆայէթ էտէր սէպէպլէր վար։ Լ՚ֆէնտիմիզին պու թէպտիլնին պէօյլէ օլմասընա մախսուսէն էմր էթտիկի մա՚լիւմիւլ ոէյիլ տիր. վէ քէզալիք սիւննէթին վէ գուրպանլարըն տաթի նէտա օլունմալէրինէ պիր էմր վէրտիյինի պիլմէզլիզ։ ()նուն՝ շա-յիրտլէրինէ սէօյլէյէճէյի չօգ շէյլէրի վարըտը, քի օնլար օ գէմանն կէօթիւրէմէզ խոխլէր, վէ օնուն իչինն օ շէյլէրին քէշֆի-նի՝ օնլարա կէօնտէրմէյէ վատ էյլէտիյի Ա՚վիզ Ի՚ուհոան թէ-սէրաթ ու գուլաղտուգլուղունա պրոգամըշտը։ Յով. ԺԶ. 12, 13։ Հէթ պու թէպտիլիքլէր՝ սօնկրատան եավաշ եավաշ Ի՚է-սուլլար քէնտիլէրի պու տիւր-լիւ տիւրլիւ մնատէլէրին խզէ-րինտէ Ա՚վիզ Ի՚ուհոան ըշըգ-լանտըգճա՝ թաթխոս օլունտու-լար։ Ի՚հթիմալ տըր քի՝ պիր չօգ զէման չօգ քիմսէլէր պու-կիւնլէրին իքխինի տէթուէթար-լարըտը, վէ իպթիտա՝ նէսին-ճի կիւնիւ իլք կիւնտէն զիյատէ տիգգաթ իլէ կէօզէտիրլէրիտի. լաքին Ա՚րիսթիանլըգ քէնտի-նին նէնի գանունլարը իլէ գուվ-վէթ պուլտուգճա, եէտինճի կիւ-նիւն սագլանմասը ազար ազար թէրք օլունուպ՝ իլք կիւն օնուն եէրինի թուվթատու. չինքի պու՝ թանըզմաթըն կիրտիյի նէնի տուրքէթ տահա ուչղուն իտի։ Ա՚յ Ի՚ապպ՝ էօլուլէրտէն տէ-րիլտիքտէն սօնկրա օլ կիւնահէ շայիրտլէրի իլէ պիր գաչ տէքճա կէօրիւշմէկի վագի՝ օլտուղու-

հուտիլէրին Ա՚ովսէտէն նէտէ իսթիլաֆ էթտիքլէրինի թա՚րիֆ էտէ պիլէրիտի։ Պու կիւն օ-նուն տուր. վէ օ՝ օնու խսթէ-տիյի կիպի տէյիշտիրէ պիլիր։ ()՝ շաբաթտան ա՚զիմ՝ Հէյ-քէլէէն ա՚զիմ՝ գուրպանտան եահսօտ սիւննէթէն ա՚զիմ տիր, վէ կէօքտե Հէմ ևէլտե Հէվի գուվվէթէ մալիք տիր։ Ա՚ատ. թ. 6։ Ա՚տթ. Ը. 28։ թ. 2—7։ Պ՚ոէ. Զ. 5։ Յով. Ե. 17—23։ Ի՚ պու կիւն իպթիտա՝ Ն՚արատը-ճըմըզ Ա՚լլահըն կիւնիւ կի-պի սագլանըրըտը. լաքին շիմտի Պ՚ուրթաորճմըզ Ա՚լլահըն կիւ-նիւ կիպի սագլանըրյօր։ ()վէման սագլանան կիւն՝ եէտինճի կիւն իտի. չինն քի Ն՚արատըճը Ա՚լլահ օլ կիւնտե ըտահաթլանտը. լաքին շիմտի սագլանան՝ իլք կիւն տիւր. չինն քի Պ՚ուրթաորճը Ա՚լլահ քէնտինին էզիլէթ ու էօղիւմ իչինտէն օլ կիւնտե ըտա-հաթլանտը։ Ցիւնեայը Նարաթ-մագ ա՚մէլի պէօյիւք իտի. լաքին օնու խէլաս էթմէք ա՚մէլի տա-հա պէօյիւք իտի։ Ի՚վվէլքիսի՝ էմքսիզ՝ զահմէթսիզ վէ Հօր-ղունլուգտուզ օլտու. լաքին սօնկ-րաքի՝ չօգ զահմէթ վէ էզիյէթ իլէ օլտու։ Ի՚վվէլքիսի սատէ-ճէ պիր սէօզ իլէ իձրա օլունա-տու. լաքին սօնկրաքի՝ չօգ սէ-նէվիք իսքէնճէ ու միհնէթլէր՝ վէ ըէզիլ Հէմ ածի պիր էօլիւմ իլէ իձրա օլունտու։ Լամոի պու կիւնիւն եէտինճի կիւնտէն իլք կիւնէ թէպտիլ օլունմասընա

(Մատթ. ի.Զ. 9։ Յովհ. ի. 19, 26)՝ Ս. Հոգին Հուհուն օր կիւնաէ տէօքիւլտիւիւ (Գործ. Բ. 1)՝ իրք Հրիսթիանլար ի՛պատէթ ու տուա՝ վէ սէնա՝ վէ Հապպըն ախշամ թաա՛մլընըն զիքրինի իճրա էթմէյէ օր կիւնտէ ճէմ՝ օլմազա ա՛տէթ էթմիշ օլտուգլարը (Գործ. ի. 7։ Ա Կորնթ. ժԶ. 2)՝ վէ պու կիւն ի՛թիպար հասկպի իրք Հապպըն կիւնու թէսմիյէ օլունտուղու (Յայտ. Ա. 10։ Մատթ. ճԺԸ. 22—24) սէպէպտէն՝ պու իրք կիւն՝ պու պապաե պիր էմր ու թէնպիհ եօզ իքէն ա՛է՝ եէ՛ինճի կիւնէուն եէրինէ կէօզէտիլմէսի մուդաթէր օլտու։

Ա՛արկա Հ. աբաթ հագգընտա պիր մուհիմ միւլահազա տահա զամր էտէյօր. Նանի՛՝ "Հ. աքան ափոմնէն օլտա, փէ՛ չէ ափոմ ղաքան իչէ՞ն"։ Ա՛տէթ Բ. 27։ Հապիթտա տահմ եաբատըլտը. վէ օ՝ Հ՛լահդըն շան ու ի՛զգէթի իչիւն եաթիրլտը, լաքին օ՝ շաբաթի իչիւն եաթիրլմատը. զիրա տահա օ զէմանն շաբաթի եօղնահ։ Հ. աբաթի սօնկրատան թային օլտու, վէ տահմին իսթիմազլի վէ մէնֆա՛աթի իչիւն օլտու։ Պունտան մերամ՝ տահմին տա՛ա՛էթինի իլէրի կէթիրմէք իտի. վէ պու մերամը պօզմաճագ պիր թարդ իլէ օնա մա՛նա վէրիլմէլի տէյիլ տիր։ Հ. աբաթի (գանի բահաթլըգ կիւնիու) ինտան ֆամիլտասընա՝ տէյիլ պիր լա՛նէթ՝ իլտա պիր պէրէքէթի օլմազ մերամը իլէ վէրիլտի։ Ա՛լլահ ա՛զիմ մէրհամէթի իլէ ինտանա վիճդիւտիւնուն տինկլէնմէսի իչիւն պիր կիւն վէրմիշ տիր, քի օ՝ էմէք ու զահմէթտէն վէ դայղուվարտան վէ ագըլ վէրուշանլըղընտան բահաթլանսըն։ Ինտան շաբաթի իլէ տահա չօգ եաշար. շաբաթըդ տահա ազ եաշար։ () պիր աէնէէտ՝ շաբաթը սագլամայըպ հէր կիւն իչլէմէյիլէ տահա ազ իշ կէօրմէյէ գատիր օլուր։ ()՝ ալթը կիւնտէ եիւրիւյիւպ շաբաթ կիւնիունտէ բահաթլանմաղըլա ալթը հաֆթանըն սօնունտա՝ հիչ տուրմայըպ հէր կիւն եիւրիւմէքտէն տահա ղիյատէ եօղ ալա պիլիր։ Պունլար ստէճէ ագըլ պուլուշու ղիւի՛ամլէր տէյիլ տիր. իլտա հէքիմլէրտէն վէ ահէր ա՛լիմ քիմսէլէրտէն թէճրիւպէ իլէ պուլունմուշ կէրչէքլիքլէր տիր։ Հ. աբաթի խըզմէթգեարլար իչիւն տահի եաթիրլմըշ տըր. լաքին տէյիլ քի օր ա՛զիզ կիւնիս մուրտարլասընլար, վէ հէմ ճանլարընը հէմ թէնէրինի հէլաք էթսինլէր. իլտա հէմ ճանընն հէմ թէնինի էյիլի վէ եօղղունդուգ ալմասը իչիւն եաթիրլմըշ տըր։ Ի՛էզալիք հայվանլար իչիւն տահի եաթիրլմըշ տըր, քի օնլար տահի բահաթլանսընլար. օնլար տահի պունուն իլէ տահա զիյատէ եաշարլար, վէ տահա չօգ իշ կէօրսէ պիլիրլէր։ Ա՛էյ Ի Գ. 12։ Բ Ա՛էն. ե. 14։

Digitized by Google

Պա՛ղըլարը զանն էտերլէր քի՝ շաբաթ եալընըզ Ն՛էհուտիլէր իչիւն տիր ։ Ա՛աքին շաբաթ՝ Ն՛քրահամեան իքի պին սէնէ էվվել վարըտը ։ Ի՛նանո ճինսինէ պու՝ Ա՛ովսէսէ Ա՛ինա տաղընըն իւզէրինէ վէրիլմէղոէն՝ իքի պին պէշ եիւզ սէնէ էվվել վէրիլմիշիտի ։ Պու՝ Ա՛գամա տահա ճէննէթտէ իքէն կիւնահ կիրմէղոէն էվվել վէրիլսի ։ Ա՛վ լահրն՝ ինսանըն ֆայտէսի իչիւն Թա՛յին էյլէսիյի իլք գաունու տուր ։ Պու Թա՛յին օվտուղու վագըթ՝ հիչ պիր պայթամ՝ պիր ուրուճ՝ պիր գուրպան տահա Թա՛յին օլմուշ իսի՛յի եօղուտու։ Ն՛ՆԵՔ. Բ. 1—3 ։ Պու կիւնիւ Ա՛լլահ միւսպարէքլէսի. վէ օ՝ ինսան ճինսինէ նէ՛ գաւար ազիմ պիր պէթքէթ օլտու ։ Պու կիւնտ՝ տիւնէհամըղա նէ՛ տիլ իլէ Թա՛յ պիր օլունմազ պէրէքէթլէր կէլմիշ տիր ։ Ա՛լ է էյէրչի տիւնէհ Ա՛ովսէսին կիւնէլէրինէ պու կիւնիւ ունումճուշար իսի, վէ օ՝ նու շէմտի տէ ունուտույօրար իսէսէ, սէն եա՛ օգույան պու կիւնիւ ա՛զիզ սագլամադա խսաթըրնտա սագլաՓըմըսըն ։ Պու Ա՛լլահ՝ փարմաղը իլէ՝ օնուն փատիշահ՝ Ա՛ըրահամտան պագի սահիթ նօմայարը իլէ պէրապէր Թաշ լէվհալէր իւզէրինէ եազըլմըշտը, շէյլէ քի՝ արթըգ պիր տահա էվվելքի կիպի ունուտուլմասըն, հէմ տէ՝ Ն՛էհուտիլէրին պագի այինէլէրի կիպի տսա կէչէճէք վէ նէսխ օլաճագ օլմաթըղը պէ-

յան օլտուն ։ Ի՛մտի շաբաթտան հաղղ էտէլիմ (Ն՛սայ. ԾԸ. 13), վէ Ա՛լլահ՝ օնու պիզէ վէլմէսի իլէ ա՛զիմ մուհամմէտիննի վէ միւրիւվվէթինի իգրար էտէլիմ (Ա՛լեք. Ք. 13, 14), վէ օնու Թէնպէլլիքտէ վէ սէրխօշլուգտա վէ տիւնեավվելիքտէ սարՓ էտէճէյիմիզէ պէտէ՝ օնու տիգգաթ իլէ ճան ու Թէնիմիզին մէնՓաա՛թը իչիւն գուլլանմալըմ ։ Պու՝ պիզիմ րուհանի մնասլահաթ կիւնէՓէզ օլմազը տըր, պիզիմ րուհանի փասլար կիւնիւ օլմազը տըր, վէ կէօյէ խաղինէէրը Եըղմադա վէ էպէտիյիք իչիւն զէնկին օլմադա չալըշմալըյըզ ։ Ն՛էյէր վիւճիւտիւմիւզ իչիւն չալըշմադա հաՓԹաատա սալԹ պիր կիւնէՓէմիւզ օլայըտը, օ կիւնտէ զէյաՓէԹ տա՛վէթլէրի գապուլ էթմէղիտիք. իլլա օլ կիւնիւն հէր պիր տագիգասընը մնասլահաթլարըմըզտա գուլլանմադա ա՛զիմ տիգգաթ էտէրիտիք ։ Շ՛աբաթլարըմըզը տահի պու ղայրէթ իլէ ճանըմըզըն մէնՓաա՛թը իչիւն գուլլանմալըյըզ ։ Ն՛զէզ Ի՛սխարիոտսա վարալըմ, Ն՛զէզ Ի՛ուհուն լութՓ ու Ի՛նայէթինի Թալապ էտէլիմ, կէօրիւնմէզ՝ վէ էպէտի շէյլէրէ պագալըմ՛. վէ պու մինվալ իւզրէ իմանըրմըզը գավլիէտէլիմ, վէ ճանլարըմըզը գուվվէթլէնտիրէ-

Digitized by Google

9 Վ ՚Է օրատան կիտիպ՝ օն-
ԼարրԸն ՃԷմԻյԷԹ ԵԷրինԷ կիրտի։
10 Վ ՚Է իՀԹԷ ԷԼի գուրու պիր
ատԷմ վար իտի. իմտի օնատան

ԼիմԻ։ Օ՚Ը կիւնտԷ քԷնտիԼԷրի-
միՂ իչիւն վԷ ախԷր քիմսԷՀԷր
իչիւն տուա՛ ԷԹԷմԷյԷ վագԹԸմԸՂ
վար։ Ո՚ԼլահԸն ԷվինԷ կիԹԷմԷյԷ՝
ԹասաԹԼարը վԷ մանՀպուԼարը
ՂԷյարԷԹ ԷԹԷմԷյԷ՝ չօճուգԼարը-
մԸզա տին Թա՛Լիմի վԷրմԷյԷ՝ վԷ
Ո՚ԼլահՀ վԷ Ո՚րիստոս վԷ ճԷննԷԹ
իչիւն ՀԷփ պիԼտիյիմԸզի օնԼարա
սԷՋյԼԷմԷյԷ վագԹԸմԸՂ վար։
Ո՚՚՚Ը միւպարԷք կիւն՝ ԵՀտի կիւ-
նիւն ճիւմԼԷսինատԷն Խայբ՚ԸԼԸսը։
Վ Է ՀԷր պիր սԷՀԷԹԷ Ո՚ԼլահՀ
ՔԷնտի ա՛զիմ ՔԷրԷմի իԼԷ պի-
ՂԷ պունՃիԼԷյին ԷԼԼի իՔի կիւն
վԷրիյօր, վԷ Հէր պիր ԵԷԹ-
միշ Ի՚ԸԼտա պիԹԷ օն ԵրԼ պԷՋյԼԷ
ա՛զիՂ պիր ՂԷմանի վԷրիր։ Օ՚Ն
ԵրԼտա պիր ատԷմ՝ ֆիւնիւննիւն
ԷՆ ՀՕղունու ԷՋյրԷնԷ պիԼԷր.
իմտի ԷՋյրԷնմԷյԷ ԷԼԼիմիզԷ պու-
միսիԼԼիւ զԷԹրՋյմԷՀ ֆՕւրսաԹ-
Ո՚ԼարրԸմՂԸ վար իՔԷՆ, պիզանՆ՝
Հէր քիմ օ՚Լուրսա օ՚ԼսուՆ՝ նիՀչիւն
տէԼի ԷօԼսիւն, վԷ ԷպէտիյիմէյԷ
ՃահԻԼ վարսըն։
9. Օ՚ՆԼուրը ՃԷՓ՚իՆԷ ՆԷՐԷյԷ
Ի՚ՐՓէ։ Պու՝ օնատան սօնկրա պիր
Շաբաթտա օ՚Լտու։ Մ՚ատԹ. Գ.
1—5։ Պ՚ՕՒ.Զ.6—10։ Ո՚րիս-
տոս Ի՚ֆԷնտիմիՂ փարիսԷցի-
ԼԷրի ԹարԸԼԼարտա սիւքիւԹ ԷԹ-
տիրան. վԷ օնԼար՝ օնուն շա-
բաթ խուսուսունատա ԷՋյԼԷտիք-
ԼԷրինԷ պիր ՃԷվապ վԷրԷմէտի-

շիքթայԷԹ Էտէ՚ԼԷր ԷՀյիւ՝ օնա
սօրուպ ՀտԷրի՚ԼԷր. Շ՚ԷբաԹ
կիւՆԼԷրինԷ սաղաԼԹմադ ճա-
յիՂ մի։

ԼԷր։ Շ՚իմտի ՀԷմանն օ մատաԷ՝
մուզաքԷրԷ իչիւն սինագոգատա
Եիրէ օրԹայա սունուլ՚ոյօր։
10. Ի՚ՆՉ ԷՀ՚ԸԲ։ Գ ՔԷտ.
ՅԳ. 4—6։ Ո՚ՀԷ. Յ.Ն. 17։
ՀՕՀԷ. Ե. 3։ Ի՚ՀԹիմԼ ԱԸր
ՔԷ պու մա՛րազ՝ պիր Նէվ
ՔԷօԹրիւմ ի՚ԼԼէԹի իտի։ Պագ՝
Ա՚ատՆ. Գ. 24 ՀԷրՀինԷ։
—Շ՚ԷՓանի կԷնԼԷրինԸզ ՀՕԼսա-
մադ ճայ՚Ը դի։ Օ՚ՆԼար՝ պու մի-
սիԼԼիւ սիւԼԼար ՀՕգ ՔԷրուԷ ՀՕ-
ԼտուրԼարտը. Լաքին ԷՋյրԷնմԷք
վԷ պօրճԼարընը պիԼմադ իչիւն
տէյիՀ իԼլա միւպարԷք Օ՚Խտա-
սու սընամադ վԷ օնու տուգաղա
ախուշիւրմադ իչիւն պունաու ԷտԷր-
ԼԷրիտի։ Մ՚ատԹ. Ի.Թ. 3։ ԻՐ.
17, 18։ Պ՚ՕՒ. Զ. 7։ ԺՇ.
53, 54։ ԻԳ. 2. 14։ ՀՕՀԷ.
Ը. 5, 6։ Ն՚Հայ. ԼՐ. 6, 7։
ՃԹ. 4. 13, 14։ Ի՚ՆՉԷր օնԼար՝
պիր ՀԷՔիմ Շաբաթ կիւնիւնատԷ
ԽասԹաՆըն ԷվինԷ վարԸպ Ի՚ԼաՃ
ԹԷրԹիպի վԷրմԷյԷ ճայիզադի
տիր տԷՀիւ սօրսաԼարըՆը, օՆ-
 Լարըն միւրայԼԸզը վԷ ԵարատԷ-
մապԼԸզը պու գատար աՀԸգ ատ-
Շիքնատ ԿԷօրիւնմԷզիտի։ Ի՚ատ-
քին Ո՚րիստոսուն ՀԷսի մի՚ՃԷՀ-
զաԼԼարը ա՚ԼԼահՆըն գուվվԷԹինԷ
պու գատար ԽսպաԼԼարը ԻՔԷՆ,
օնԼարըն սօրսուզու սիւռ՚Ը Շ՚ատ-
բաթ կիւնիւնատԷ Ո՚ԼլահՀ՝ պիԼզԷ
ԵատմուՐ Եատ կիւնԷՀ ԸՂԸԹը ճատ

Digitized by Google

11 Ո՞վ է օ՛ օնլարա տէտի. Ովիզ-տէն Համ՚նկը ատէմ վար քի՛ օ-նուն պիր գոյունուզ օլա, պու տա-շաբաթ կիւնիւնտէ չուգուրա

նէֆէս ալմագ իչիւն Հավա վէր-մէյէ ճայրիզ մի տիր. շաբաթ կիւնիւնտէ օնա՝ պիզէ սաղլըգ վէ գուվվէթ վէ է՛սմիւր վէրմէյէ չէրի՛ մի տիր. օ՛ րիւզկիարլարը քէնտի ավուճունատա Հուլմար, վէ ճիւմլէ շէյլէրի՛ քէնտի սէօ-զլինիւն գուվվէթի իլէ զապտ էտէր, վէ օնա շաբաթ կիւնիւնտէ պէջիլէ էթմէյէ ճայրիզմի տէյիւ սիւալ էթմէք կիպի իտի: ՅՆՎՆ. Ե. 16—23: Է. 22—24:

11. Ո՞ւռ ՆՈՒՆԱԳ ԲԱՆԸԴ-ՆԱՂԸԴ: Պէլի՛ օրատա Հալըդ պուլունանլարդն Հէր պիրի պէջ-լէ էտէճէյիտի: Ո՞նլար՝ քէնտի զամիրլէրինտէ պիլմէրլէրիտի, քի էջլէ էտէճէլէրիտի: Ո՞նլար պիլմէրլէրիտի, քի պէջիլէ էթմէք՝ շաբաթը պօղմագ տէյիլիտի: Ո՞նլար՝ պունու էթմէք Հալընըդ պիր աէօզ քիճայէթ էթմէդ իլ-լա վագըթ վէ ճէհտ տախի լազըմ օլուռղունու պիլէր իքէն, Հինէ էտէճէլէրիտի: Պունտան էվ-վէլքի խանէտէ՝ օնլար օնա սիւալ էթմէրլէր. լաքին շիմտի օ օնլարա ասդայօր. վէ օնուն սիւալլէրի՝ ատայիտա փէք գուվվէթլի վէ գան-տըրըճը պուլունանլար իտի: Պ՚ՈՎՆ. Ժ. 15—17: Ժ. 3—5: Ո՞ովսէսին նօմսուս՝ օնլարտան մամէլուգ էտէրիտի, քի ախեր-լէրին Հայվանլարընա՝ տիւշմէնլէ-րինքիլէրինէ պիլէ՝ մէրհա-

տիւշէրսէ, օնու Հուլմուպ գալ-տըրմազ մը:

12 Իտմի ատէմ՝ գոյունտան նէ գատար իւսթիւն տիւր. պէօյ-

մէլէլ. օլսունլար, վէ գա՛նտէ գալտը քէնտիլէրինինքիլէրինէ: ՆԱՀ Ի. 3: Բ Օ՚ՐՆ. ԻՌ. 4: Ի՚ՈՎՆ. Ժ. 10:

12. Ի՚ԳՒՄ ԲՕՅՈՒՆԴԱՆ ՆԸ ԳԱ-ՏԱՐ ԻՒՍԹԻՒՆ ՊԻՒՐ: Պաղ՝ Ո՚ՍՊՆ. Զ. 26, վէ Ժ. 31 շէրՀլէրինէ: Իքի սէրչէնին պահասը պիր փու-լա տըը, վէ պիր գոյունուն պա-Հասը տահա զիյատէ տիր. լաքին ատէմին պահասը պին թէփէլէ-րին իւզէրինտէ պուլունան տա-վարլարընքինտէն իւսթիւն տիւր: Օ՝ ագլ ու ֆիքրէ մալիք տիր, էօլիւմտիւզ տիւր, եաշայան ճան եափըլըը, Ի՚ԼԼահըն սուրէթինա-տէ եափըլըը, Հէրի մահլուգաթ-լարըն պաշը գըլընտը, վէ ճիւմ-լէ մահլուգաթլարըն իւզէրինէ օնա Հիսապիւմէն վէրիլտի: Ի՚վ-լահ քէնտի Օղլունու տիւնեա-յէ տէյիլ օնլարըն՝ իլլա օնուն ճինսինտէն Հօլատը: Իտմի պիզ շաբաթի կիւնիւնտէ պիր գոյու-նա Հարտըմ էտէլիմ տէ՝ ատէմէ Հարտըմ է՚ՓԻՄՒՆԷԼԻՄ մի: Ի՚Յ-վահ ճիւմլէ պէջիլէ տախիլ էտիճի փարիսեցիլէրին տինի նէ գատար պաճըլ ագըլա ղըտտ՝ վէ մէք-րուհ տուր: Ա՛Յ նէ գատար պէջիլէ օնպին քիմսէյէր պու-լունուր, քի օնլար քէնտի աճ-լարը վէ թաղըլարը իչիւն՝ Ի՚սրա-ոսուն իսասլա վէ սըղլէթտէ գ-լան ատամլարընատա տահա զիյա-

Digitized by Google

լէշճէ շաքաթ կիւնլէրինտէ խայր իշլէմէք ճայիզ տիր։

տէ տիւշիւնիւրլէր։ —Շ՚ոբոն կ՚ուկլէյնոթ խայր էշլէմէյ+ ճայէշ օլէր։ Ա՚լլահը սեվմէք՝ խայր իշլէմէք տիր. վէ գօնշուսուզու քէնտիսինիզ կիպի՝ վէ քէնտի հայվանլարըսըզդան՝ տահա զիյատէ սեվմէք խայր իշլէմէք տիր։ Ա՚յէ էլիսպետէն կէլտիյի զէման խայր իշլէմէմէք կիւնահ տիր։ Պ՚ռ։ Զ. 9։ Յռ։ Դ. 17։ Ա՚արկոս տէյօր (Գ. 5) քի, Ի՚րիսթոս Յ՚էքէնտիզիզ օնլարըն եիւրէյինին փէքլիյինէ գատաւվէթլէնտի։ Ա՚յէ տին խուսուսունտա սիւալլէր էտէն հէր պիր քիմսէ՝ սագընսըն, քի օլմայա օնուն իլէ օ ատխի Ա՚ատրիսեցիլէր կիպի՝ Ի՚րիսթոսու գատավէթլէնտիրիլ վէ կիւճէնտիրիլ պուրունսուն։

13. Յ՚էնէ ոռ՚ն։ Պու՝ փէք ամայըզ պիր էմր իտի. զէրա պիր ատէմ՝ էօլմիւշ քիւթիւք կիպի օլան պիր էյի նա՚սըլ ուզատա պիլիրսիտ։ Ա՚սքին էմրի վէրէն օլ գուրու էլէ էօմիւր վէ գուվվէթ վէրմէյէ հազըր օրատա հագընն տուրուրուտու։ Պունճիլէյին՝ պիզէ կիւնահլարըմըզը իւզէրիմիզտէն սիլքիպ ա՚զիզլէր օլմազա պիզէ էմր էտէն՝ իմտա՚թ էթմէյէ իգթիզալը օլան գուրբէթի պիզէ վէրմէյէ հազըր տըր։ Պագ՝ Ա՚ոռն. թ. 7 շէրհինէ։ Պունտան էօրէնիրիզ քի, (1) քէնտիլիյիմիզտէն էտէպիլէմէմիյիմիզ շէյի էթմէյէ՝ Ա՚լահ

13 () զէման օ ատէմէ ատէտի. Յ՚իսինի ուղաթ, վէ ուզաթտը, վէ

պիզէ էմր էթմէսի ճայիզ վէ հագգ տըր. (2) գատիր տէյիլիզ տէյիւ օնուն պիզէ էմր էթտիյինի էօզիւր տիլէմէք՝ ճաարտամազըզդ տըր. զիրա (3) պիրէ գուվվէթի վէրէն Ի՚րիստոս իլէ հէր շէյի էտէ պիլիրսիզ։

Յ՚իշու Պաստա թէֆսիր էյլէտիյիմիզ իքի էօրնէքլէր՝ Ի՚սպէլէն կիւնիւնտէ պիզէ էթմէյէ ճայիզ վէ շէրի նէ օլտուղունու. էօրէտիրլէր։ Յ՚էքէնտիզին ի՚պրէթի վէ նասհաթլէրի պիզէ էօրէտիրլէր քի, մէրհամէթ վէ իգթիղայէ տայիր խրզմէթլէրտէ մէշղուլ օլմասը՝ ախէր կիւնլէրէ մնախտուս օլտուղու գատար պու ա՚զիզ կիւնէ տախի մախտուս տուր։ Յ՚աքին էյէր պիզ՝ պու իքի պօրճլարըն պիզէ վէրտիյի բուխսաթտէն սոշրը կիտճէք օլուրսաք, օնուն ի՚պրէթի վէ նասհաթլէրինին պիզէ վէրտիյի բուխսաթտէն աշրը կիթմիշ օլուրուզ, վէ պու ա՚զիզ բահաթ կիւնիւնիւն ա՚զիզլիյինէ քիր կէթիրմիշ օլուրուզ։ Պիր ատէմ՝ էյէր իգթիզա էտէրսէ պու կիւնտէ պիր հէքիմ չաղրրապիլիր. լաքին օ՝ տիւնեատվի մէնֆա՚ատը իչիւն հէքիմ չաղրրմասընը մախտուսէն պու կիւնէ պրագմալը տէյիլ տիր։ Ա՚յէ պիր հէքիմ տախի պիր խաստթալը կէօրմէյէ պիր պաշգա կիւնտէ տախի վարմասընա մանի՝ պէճիտ պիր աէպէտ օլմա-

Digitized by Google

օգիրի կիպի սաղ օլտու։

14 Ա՛մմա փարիսեցիլէր չըգըպ

աըղը սուրէթտէ ա՛զիզ կիւնտէ վարմալը տէյիլ տիր։ Ա՛յրիստոս Այֆէնտիմիզ Հ ազաթըն տախի Այահիպի օլմասը լէյ պու խուսուստա խոշ կէօրտիւիւնէ կէօրէ ա՛մէլ ու հարաքէթ էթմէյէ վէ գանունըար գօմաղա հագգը վայըրտը. լաքին պիզիմ պէօյլէ շէյ էթմէյէ հագգըմըզ նօգտաւր. վէ պու նօմսուս այագ ալըճընա ալմասը Ա՛ղիզ Ա՛փիթաալարըն պիր ախէր նօմսուսունու այագ ալըճընա ալմագ գաաար եարամազլըգ տըր։

14. Ա՛նա նէյճ էօլէ-էլէր։ Ա՛ռփ. ԻԷ. 1։ Ա՛ռէլ. Գ. 6։ Ա՛ֆ. Ե. 18։ Յ. 39, ԹԱ. 53. 57։ փարիսեցիլէր՝ Ա՛յրիստոս սէնլարըն իսպաթլարընըն պէյ՛իճլիյինի վէ եարամազլըղընը մէյտանա չըգարըպ՝ սէնլարը քէնտիլէրին դիէք գուվվէթլի իսպաթլար իլէ սիքիւրթ էթմէյի իչիւն գուտուրտուլար։ Պ՛ռ. Զ. 11։ Ա՛նլար՝ օնունն աէօգլէրինէ հիչ պիր ճէվապ վէրէմէյօրլարըրտը, վէ պունուն իչիւն օնուն է՛օմրիւնիւ գալարըմազաղ իճէրէրինտի, չէյլէ քի՝ արթըդ սէյգէմէսին։ Ա՛նուն թա՛լիմաթլարը՝ օնլարըն մաղտուրլուղունու՝ միւրայլըղընը՝ վէ ճահիլլիյինի մէյտանա չըգարըրըրտը. վէ օնուն ա՛զիզ է՛օմրիւնիւն ի՛ալրէթի՝ օնլարըն նամփաքլըղընը վէ եարամազլըղընը ուճանտըրըր վէ թէքթիր էտէր։

օնու նիճէ էօլտիւրէլէր տէյիւ օնուն ա՛լէյհինտէ մէշվէրէթ

իտի։ Ա՛նուն շէօհրէթի ու ի՛թիպարը խալխըն ի՛նտինտէ արթայօրտուտու, վէ օնլարընքիսի՛ թէզ թէզ ինզըրազ պուլույօր իտի. վէ օնլար մէշվէրէթի էթտիրլէր, քի ա՛ճապա նէ էօլտա օնուն է՛օմրիւնիւ տահա էյի գալտըրա պիլիրլէր։ Ա՛ֆէ. Զ. 3 աէն էօրէնիրիզ քի, պու խասպիզ մէշվէրէթտէ՝ ՛Ներովդէսիլէր տախի Հիսէհտար խոճէր։ ՛Ներովդէս Հէնուզ տօղմուշ Հինտուսու Ա՛նթիճհէմտէ Հէլաք էթմէյէ չալըշտը. վէ օնուն ագրալտասը վէ թարաֆկիրլէրի՝ Հինտուս Ա՛յրիստոսուն ա՛լէյհինէ Հէր պիր գուրուլան եարամազ մէշվէրէթէ փարիսեցիլէր իլէ պիրլէշմէյէ Հազըր իտիլէր։ Ա՛ռփ. ԻԲ. 16։ Ա՛լ մէնէքէթտէ վէ Հէփ մէնէքէթլէրտէ՝ պու տուննէտտա վէ Հէփ տիւնեալարտա՝ օնուն կիպի պէօյլէ ա՛լիմ իլէ ա՛գըլըզ՝ պէօյլէ էյլիքքեանի՝ պէօյլէ ա՛զիզ վէ էյի զաթ եօղուտու. վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ օնլար օնու էօլտիւրմէյէ գարար գըլըրլար։ Լ՛աքին օնու էօլտիւրմէյէ պէօյլէ մէշվէրէթ էտէնլէր քիմզէր իտի։ Ի՛չհէվապ՝ Ա՛յնլէթին էն ա՛գըլըրլարը վէ օգումտուշլարը՝ վէ էն միւհիմ պէրլէրի՝ վէ Փիլիսէնին էն գէյրէթլի քիմսէլէրի իտիլէր։ Փարիստուսուն ֆագիր շայիրտէրինին ճիւմլէ գօվլայըճըլարը պունու իչիմսինլէր, վէ տիթիւսինլէր։

էմտիլէր ։

15 Ա է Յիսուս տուչմաղըլա՝

45. Ըրաքան կիդի՝ Յովհ. է. 1 ։ Ը. 59 ։ ժ. 39, 40 ։ ԺԱ. 54 ։ Վրիստոս տիւննա-նըն նուրու իտի. լաքին նուր՝ ը-շըղընը կէրի չէքմէլի տիր ։ Տիւն-եանըն Ղարատըճլըը՝ պիզիմ ա-բամըզտա սաքին օլմազա էնտի-չինտէ, քէնտինի կիզլէմէլի տիր ։ Ը՝ Ասդամա մէկէքլէր օլանըն էհսանլըսինի քէօրլիւք իլէ վըւ-տուդլարը կիպի (Ծննդ. ԺԹ. 10, 11)՝ օնու կէօրմէսինլէր տէյիւ՝ քէնտի տիւշմէնլէրինի քէօրլիւք իլէ վըւրմատը ։ Ցերուսալէմըն էլի գուրուտուդու կիպի օնլարըն էլինի գուրումատը, շէյիզ քի օնու թուխամասընլա։ Գ Մակ. ԺԳ. 4 ։ Ընարը՝ մէշվէրէմ էտէմէսինլէր տէյիւ լալ էմաճտի։ Ի՞աքին օնլարը հէյաք էմմէք իչինն օնլարա ա՛զապ տէյիւ պիր պէյա կէօնտէրէճէք եէրինէ՝ ան-լարը իսլահ էմմէք նիչէմի իլէ պիր մահճուպլուգ ի՛պրէմի իղ-հար էմտի։ Ընարա՝ օնլարը պէպէմ էմմիշ օլան եարատաղ ղալուազըն խըրսը իլէ քէնտինին տինի նիւրէյէ վէրտիի եավաշ վէ սաքին վէ սուլհա մայիլ մէշ-լէպ պէյինտէ օլան ֆարգը ա՛-մէլ իլէ կէօսթէրտի։ Պունուն իչինն օ՛ հիչ պիր սըղըլմը էմ-մէյէրէք օնլարըն եանընտան չէ-քիլտի։ Պ՛ոէ. Թ. 51—56 ։ Պունտան ագտէմճէ օ՛ պէօյլէ էմմէյէ շայիրտլէրինէ տահի նա-սիհաթ էյլէտի։ Պագ՝ Ա՛ոդ. օրատան կիլմտի, վէ օնուն աք-տընճա չօդ խալդ կիլմտի, վէ օն-

ժ. 23 շէրհինէ ։ Ընլահա համա-ու սէնալէր օլսուն. քի օ՛ օլ մահալտէն չէքիլտիյի վագըթ՝ պու նահիքէօր տիւննայը պրաղըպ՝ կէրի կէօյէ չէքիլմէտի ։ — Ննա-ադըձնա ղէթ խալդ կիլոէ ։ Պագ՝ Ա՛ոդ. Դ. 24, 25 շէրհինէ ։ — Ա է օնլարըն ճո՛ղինէ սաղլընըք ։ Ը՝ փարիսիյէլէրին խըրս ու գու-տուրմասը էօնիւնտէն քէնտի բա-հաձը վէ վէվքի իչուն չէքիլ-մէտի ։ իլէս տահա ալիյատէ խայ-բաթի էմմէք իչուն չէքիլտի ։ Ի՞չէրչի էյլիք էմտիյի իչուն գօ-վալանը, յօր իտի իսէտե, եինէ էյլիք էմմէքտե իտի, օնուն էլ-լէրի հինէ խայրաթի էմմէք իչի իլէ՝ վէ աղղը նասհաթլէր վէ ամէսէլլի սէօղլէրի իլէ տօլու իտի։ Վրիսթիանլար՝ էյէրչի պա՛զը տէֆա գաչմազա մէճպուր իսէլէր տէ՝ էյլիք էմմէքտե ասլա ճէսա-բէթլէրինի քէսմէլի տէյիլլէր տիր ։ Գաղ. Զ. 9 ։ Ա Պէտ. Բ. 21 ։ Պու մինվալ իւզրէ պիր մահալտէ Ընճիլնն բէտտ օլուն-մասը՝ օնուն պիր ախէր մահալտէ վա՛ղ վէ գապուլ օլունմասընըն սէպէպի օլուր ։ Ընու բէտտ էմմէք՝ եէրի մահուլտար էտէն պիր չայր պիր քիմսէ քէնտի միւգքիւնինի իչինտէն կէչմէսինի քէսիպ՝ օնա պիր ախէր մահալէ տօղրու հօլ վէրմէյէ պէնկիղէր ։ Ը՝ օնու գուրուտտամազ ։ Ընպէմէթ օ չայ պիր եէրէ ագմալը տըր ։ Ընլ քիմսէնինն Թարլա-

լարը՝ իւղերլերինէ նէ ևալմուր նէ տէ չիհ կէլէն գուրու տաղ-
լար կիպի գալը։ լաքին ալեր-
լէրին Թարլալարը Աղասն ըս-
մաղը իլէ սուվարըլըպ՝ պիր մահ-
սուլտար պաղէյ կիպի օլաճագ-
լար տըր։

16. Ալ է օնլարա ընդդէմ էլիթ։
Պագ՝ Աոռն. Ը. 4 վէ թ. 30
շէրհլերինէ։ Վասրիմարըճմըդ՝
տիւշմէնլէրինին մէրամ ու մագ-
սուտունու պօշա չըգարըպ՝ քէն-
տի է՝օմրիւնիւ հըզըլ էմմէյէ
իսԹէրիտի, վէ վարիսճիլէր իլէ
մուճատէլէ էտիպ օնլարը գըղ-
տրմագտան իհմիրաղ էտեր-
իտի, չէջլէ քի՝ ըշըղլա օնլարըն
կէօզլէրի ատահ զիյատե քէօր-
լէնմէսին, վէ կերչէրլիք իլէ՝ օն-
լարըն եիւրէքլերի տահ զիյատե
գաԹարլանմասըն։ Ընլար իլէ
մուճատէլէ էմմէք ֆայտասըղ
կէօրիւնիւրիւտիւ. օնլարը իս-
պաԹլար իլէ սիւքիւմ էմմէք՝
ֆայտասըղ կէօրիւնիւրիւտիւ.
նատիհաԹլար վէ միւ՝ճիպաԹլար՝
հէմ ֆայտասըղ կէօրիւնիւրիւ-
տիւ։ Ընլարը հիչ պիր շէյ ատահ
էյի էմմէզլիտի, օնլարը՝ հէր ի-
լահ ատահ պէԹէր ետեր իտի։
Ատմի օնլար՝ արԹըգ պու խայ-
րաԹլէրտէն հիչ պիր շէյ կէօր-
մէխինլէր, պու մէրհամէԹ ա՝
մէլէրինին հիչ պիրինտէն խա-
պէրլերի օլմասըն։ Աղասի՝ սիրի
միւպարեքլէմէյէ էնմիշ տիր, լա-
մէյէլէր։

17 Ահա քի Աստյի փէյղամ-
պէրին վասիհատ իլէն տէնի-

քին օնու հիչ քիմսէյէ սէօյլէ-
մէն, զիրա օնլար պէնի էօլ-
տիւրմէյէ արարլար, վէ պէնիմ
իչիւն սիրի տահի էօլտիւրմէլէրի
իհմիմալ տըր։ Ուշու նասի-
հաթ՝ պու պիզիմ կիւնլէրիմիզտէ
պիլէ՝ նէ գատար չօգ քէրրէ իգ-
Թիզալը օլույօր։ Ընզիղ Ինճիլ
շէջլէ պիր ֆամիլեատա պուլու-
նույօր, լաքին քիմսէյէ սէօյլէ-
մէն. զիրա փասիհալար օնլարը՝
օնու ըչտտ էմմէյէ եահատ եագ-
մաղա մէճպուր էտտէքլէր։ Ճու
ատեմ Ընզիղ Ինիթալարը օգու-
մաղա՝ ճանը իչիւն տիւշիւնմէյէ՝
վէ Ինճիլին վա՝զընը տինկլէմէյէ
պաշլատը. լաքին օնու հիչ քիմ-
սէյէ սէօյլէմէն. զիրա էյեր պու
ազիլինիրսե, օ՝ պիրտէն իշինտէն
կիւճիւնտէն գօվուլաճագ. վէ
տալա պօրձլու օլմատըղը քիմսէ-
լեր՝ պունտա շուգատար ալաճա-
ղըմըզ վար տէյիւ մէհքէմտէն
մէհքէմէյէ սիւրիւքլէյճէքլէր։
Պիր սէլամէԹ խապէրճիսի պիր
շէհրէ վարտը, լաքին օնու հիչ
քիմսէյէ սէօյլէմէն, զիրա կեր-
չէքլիյին տիւշմէնլերի օնուն ար-
տընճա խապէրճիլեր կէօնտէրէ-
ճէքլեր, վէ պիր իֆԹիրա իլէ
օնու հատսե աԹաճագլար։

17. Ահէտել օլ։ Աոռն. Ը.
17։ ծգ. 33։ ԻԱ. 4։ ԻԷ. 35։
Պսէ. ԻԱ. 22։ ԻԳ. 44։ Յոբ.
ճ. 35։ ծԲ. 38։ ա.Թ. 36։
Պոր. ծգ. 27։ Ահէքսել օ-

Digitized by Google

լէն թէքմիլ օլա, քի տէմիշտիր.
18 Ի՛նձէ սէֆտիյիմ գուլլում՝
ճանըմլըն չօղ խօշլանտըղը սէվ-

լաճագ պէջլէ պիր փէյղամպէր-
լիք օլմասայըտը տախի՝ Ի՛սրիս-
տոս եինէ պէջլէ էտէճէյիտի.
զիրա Ի՛սրիսթիանա ևագըշըր
ֆիրաստէթին պիր նուամունէսի պու-
իտի։ Ի՛սքին օնուն էջլէ էթ-
մէսի՝ Ի՛սքի Ի՛հտըն փէյղամ-
պէրլիքլէրի օնուն Հագգընտա
պու գատար թէքմիլ թա՛րիֆ
էմտիքլէրի մահճուպ վէ ալչագ
կէօնիւլլիւ մէշրեպէ մալիք օլ-
տուղունու պէյտն էտէր։ Ի՛ն-
Հուտիլէր՝ վէ իսթիտա շայիրա-
լէր տախի պէքլէրլէրիտի քի՝
Ա՛ետա պիր պէջիւք ֆաթիհ
օլաճագ. վէ տիւշմէնլէրինէն էօ-
նիւնտէն կէրի չէքիլէճէք եէրինէ՝
ճիւմլէսինի գուվվէթ ու զօր իլէ
ալթ էտէճէք։ Ա՛յ Ա՛տաթէոս՝
Ի՛սայ. խբ. 1—4 խտանէլեր-
տէն իսթիխրաճ էմէսի իլէ,
կէօսթէրիյօր քի՝ Ա՛ետիանէն
Հագգընտա օլան Հէփ էսքի զու-
ի՛ւմլէր եանղլըշ իտիլէր, վէ
էսքի փէյղամպէրլիքլէրէ մու-
թապղ տէյիլլէր իտի։

18. Ի՛նձէ սէֆտիյիմ էօ-
սայ. խբ. 1։ խթ. 3, 6։ ծբ.
13։ ծգ. 11։ Ո՛ռ. գ. 8։
փիլէգ. բ. 7։ Ի՛սրիստոս՝ քէն-
տի Հիւանիւ րիզասը իլէ ինսան՝
գուվ՛չօճուգ՝ զայի՛ֆ՝ ֆագիր՝ աճ
առտուզ՝ ախէրլէրին նարտըմընա
մուՀթաճ՝ մէլէքլէրտէն էտնա՝
վէ ինսանլարընն էքսէրիսինտէն
էտնա օլտու։ Ո՝ Ի՛ապպէն օ-

կիւլլիւմ. Ի՛ուՀումու օնուն իւզ-
րինէ գօյաճաղըմ, վէ Թայիֆէլէ-
լէ շէրաա՛թ խապէր էտէճէք։

լան քէնտի եիւճէ մէհնէտա ու
Հալինի Թէրք էտիպ՝ պիր գուլ
օլտու։ Ալ է պիր գուլ կիպի փէ-
տերինէ միլթի՛ւ օլուպ՝ օնուն ի-
րատէթինի իճրա էյլէտի։ —
Ա՛ետիյէ՛։ Ա՛ոտ. 2Թ. 19, 20։
Ա Պէտ. Բ. 4։ Ո՛ւէ տաեմ նէ
տէ մէլէք տիւնեայը խէլասէթ-
մէյէ գատիր օլուրուտու. վէ ի՛լ-
մի պինիհայէ օլան Ի՛լլահ Ի՛սրիս-
տոսու եալընըզ միւնասիպ վէ
քիֆֆի օլտուղու իչիւն պէօյլէ
սէչտի։ —Մէվլո՛ւ։ Ա՛ոտ.
գ. 17 շէրհինէ պագ։ — Ի՛ոա-
Հոտա օնուն իւզէրինէ էօյաճաղըմ։
Ն՛սայ. ծԱ. 2։ կԱ. 1։ Հէմ
տախի Ա՛ոտ. գ. 16 շէրհինէ
պագ։ Ո՝ Ի՛լլահ կիպի հիչ պիր
շէյէ մուՀթաճ տէյիլլիտի. լաքին
ինսան օլտու, վէ պու եէնի կիր-
տիյի Հալինտէ ի՛լմէ մուՀթաճ
իտի. վէ ի՛լմէտ տրիմտը։ Պ՛ոէ.
Բ. 52։ Ի՛լլահըն Ի՛ուՀունա
մուՀթաճ իտի, վէ օնու ալտը։
Ե՛ոէ. Ա. 32—34։ Պ՛ոէ. գ.
18։ Պ՛ոտ. ճ. 33։ Ո՝ քէն-
տի արգաատաշլարընտան զիյատէ
օնուն իլէ մէսհ օլտու։ Ն՛էբ. Ա։
9։ Ո՝նու՝ էօլչիսիւզ ալտը։
Ե՛ոէ. գ. 34։ — Քոյնիքլէրէ
չէտա՛ն խօֆէթ եօֆէ։ Շ՛է-
րատա՛թ լուղէթի պուրատա գա-
նուն՝ նօմօ՝ էմի՛ւ. մանատա-
սընա տըր. վէ պու փէյղամպէր-
լիյին մա՛նասը պու տուր քի,
Ի՛ապպ Ե՛իսու՝ փուԹիէթէսէ

19 Նիւղա էթմէյէձէք, վէ պաղըրմայաձագ, վէ օնուն սէսինի մէյտանլարտա քիմսէ իչլէմէյէձէք։

թայիֆէլէրէ Աղլահըն նամնսունու վէ իրատէթի շէրիֆինի՝ կերչէքլիյին պիւթիւն թանըզմաթըը՝ վէ ա՛լէլհուսուս Ինձիլին կերչէքլիյինի էզբէտէձէք։ --Խոյֆէլէթ։ Ինչոտ վէչղամպէրլիք պա՛զը մէրթէպէ պու զէմանտէ թէքմիլ օլմուշտուռ. վէրտա օնուն եանընա կէլէն գալապալըգ՝ պիր չօղու Ինգամ մէմլէքէթինէն վէ Տիւրոս վէ Սիդոնատան վէ Յորդանանըն էօթէ նահատանտան կէլմիշլէրիտի։ Ա՛ռէլ. Գ. 7, 8։

19. Նիւղա էմմէյէ։ Ո՝պիր ճէնքճի կիպի նատա՛րա չէքմէյէձէք, վէ Յէհու կիպի սօգագլարտա զօր ու շիտտէթի իլէ սէհիրմէյէձէք։ Դ Խոթ. Թ. 20։ Ո՝մէյտանլարտա պիր փէհլիվան կիպի քէնտինի կէօսթէրմէք իչիւն մաղրուրանէ պաղըրըպ չաղըրմայաձագ, եախօտ պիր էօյիւնէն քիմսէ կիպի շամաթա էթմէյէձէք, վէ էօյիւնէն շամաթաճը վէ միւճատէլէճի փարիսեցիլէր կիպի կիւրիւթիւ Թիւրկիւ վէ խըրսըզը եախօտ Թէհտիտա էտիճի սէօզլէր գուլլանմայաձագ։ Յայըր. օնուն ախլէագ ու մէշրէպի պուռնուն զըտը իտի։ Ո՝մ՝լէմէ պիլինմէք ա՛լէմին մէտհինի էտինմէք՝ վէ շամաթայը ալատատը։ Ո՝տաու զուրնա վէ սալթանաթ վէ աթլը սիլահը ապքէրլէր իլէ պիր լէձէք։

20 Նղիլմիշ գամըշը գըրմայաձագ, վէ Թիւթէն քէթէնի սէօ-

ա՛րապա իւղէրինտէ կէլմէտի։ Աէօղլէր՝ Յօփալար՝ վէ փիր իսթիարլար՝ օնըարը պատար կէշէր տէյիւ օնուն էօնիւնտէն գաչմատըլար։ Յայըր. կերչէքլիյին վէ սատագաթըն պէօյիւք իտտիհչաղ տիւնեատա իտի, վէ տիւնեա օնու պիլմէտի։ Օնուն կէլիշի՝ գաարըղա վէ ֆուրթոունա կիպի տէյիլմէտի. իլլա քէօրփէ ֆիտանըն իւզէրինէ գօնան չիհ կիպի իտի։ Օնուն սէսի՝ հիյպէթ վէրէն պիր մէրհամէթսիզ զալըմ հաքիմին սէսի կիպի տէյիլ իտի. իլլա գօրգմա՛ջ մա՛սումարը ճէսարէթլէնտիրէն վէ նիւրէքլէրինի եէրինէ կէթիրէն վալիտէնին նամա՛շ վէ Թաթը սէսի կիպի իտի։ Ա՛մոս. Գ. 9։ Ա՛ռտ. Գ. 29։ Պ՛ռ. Ժ. 20, 21։ Յովէ. Ժ. 36—38։ Բ Կորնթ. Ժ. 1։

20. Նչէմիշ ֆ՛ռըը—Ըն-ըն էնկեն։ Պու կէօրիւնիւր քի՝ ղարպի մէսէլ մագուլէսինտէն պիր Թա՛պիր իտի. վէ պուրատա պունտան պիսկ անկլաթմա՛ղա մէրամ օլունան՝ լուհանի մատտէլէրտէ ա՛զիմ պիլգիսիլ՛լիք վէ ճահիլլիք՝ զայիֆլիք վէ պիչարէլիք տիր։ Պիր եղիլմիշ գամըշտան զայիֆ շէյ եօգ տուր։ Ա՛ Ե պիզտէն քի՛մ պիլմէզ քի՝ պիր գանտիլին ֆիլթիլի իլգ եանտըղը վագըթ՝ պիր փէգ ազ իւֆլէմէյիլէ եա օնու սալըմա-

Digitized by Google

յիւնտիւրմէյճէնէք, թա շէրա-
ա՛թը զալէպէյէ չըգուարանատէք։

21 Ա՚Է թայիֆէլէր օնուն ա-
տընա իւմիտ էտէճէքլէր։

ղըլա սէօնէր։ — Վ՚ընբոյաճոգ —
ենօյէ-նոթ-բոյեճէ։ Ի՚ապպ Հի-
սուսուն՝ ի՚նայէթի ու մէրհամ-
թինին վէ սապրընըն պուռնէ կիւ-
զէլթա՛րիֆի տիր։ Ո՚ճէսարէթի
քէսէճէք՝ գըրաճագ՝ թէկէֆ ու
հէլաք էտէճէք նէրինէ՝ էն զա-
յիֆլէրէ գուվվէթ՝ էն խասթա-
լարա շիֆա՝ էն թէօհմէթլիլէրէ
ա՛ֆվ՝ էն իւմմտսիզլէրէ խէյռա
վէրէճէք։ Ի՚ն քիւչիւք գըվըլ-
ճընը սէօյիւնտիւրէճէք նէրինէ
օնու սագ՚այաճագ, վէ օնալտընթ
ու ինայէթին հաղընը տէօքէճէք
վէ օնու հագրպ պէօյիւք ա՛-
լէվ էտէճէք։ Ի՚մտի պիւյիմ
պունճիլէյին մէրհամէթի վէ ի-
նայէթլի Ի՚սրթարըճլընըզ վար
իքէն, նի՞չիւն ա՛ղիզլէրէ վէ մա-
լէքլէրէ սէյիրտէլիմ։ Ի՚սա՛. ԾՆ.
17։ ՃԽԷ. 3։ Ի՚սայ. Խ. 11։
ԾԷ. 15։ ԿՆ. 1—3։ Ի՚ԶԲ. Գ.
31—34։ Ի՚զէկ. Ի՚Դ. 16։ Ա՚մոս.
ԺՆ. 28։ ԻՆ. 14։ — Ա՚ա
ղէրա՛ընը ղալդըչ ը՚ընբոնափէ։
Պու միսլիւս մէրհամէթլու վէ
եավաշ թաւիֆլէր իլէ վէ պունա-
ճիլէյին ալաղ կէօնիւլլիւս նա-
զարլէր իլէ՝ քէնտի գուլլարընընն
նիւրէքլէրինտէ ի՚նայէթին վէ
ալաղագ կէօնիւլլիւսիւն իլք զուհր
էթմէսինի պէքլէյիպ՝ թա քէն-
տինին հագգ իշինի պու նօյտա
հէփ գարշը կէլէնէ զալիպ էտին-
ճէյէտէք՝ ա՛մէլ վէ հարաքէթի
էտէճէք։ Ի՚սլամտա Ի՚սայիանընն
ակիճինտէ պուլունտուզու կիպի

օ «կէրչէքլիճ իլէ սապիթ էտէ-
ճէք». ե՚ա՛նի քէնտի իշինի իլէրի
սիւրէճէք, վէ տիւնեատա օնու
գուլալուզլայաճագ՝ թա օ՝ հէփ
փուռմի փէրէսթէլիկի նէնէնէ՝ վէ
օնուն գուվվէթի հէր եէրտէ
զալիպ օլանատէք։ Ո՚՝ նի՞չ-
յէմի հէր պիր միլլէթտէ պիր
զարիսալիճ քէսպ էտէճէք, վէ
ճիւմլէսի կէօրէճէքլէրէ վէ իգրար
էտէճէքլէր քի օ՝ տիւնեպը
քէնտինէ եէնմիշ տիր։ Ա՚մմ.
ՂԸ. 2, 3։ Հ՚ոսէ. Ի՚Ե. 18,
19։ Բ Կորնթ. Բ. 14։ Ի՚. 3—
5։ Յոպ. Զ. 2։ ԺԹ. 11—
16։

21 Ա՚մէնէ՛ընէ... Ի՚սկ եթէ
ճէ՛ընէր։ Պու՝ սէօզիւ սէօզիւնէ
պիր իսթիհզարտէյիլ տիր։ Ի՚պ-
րանճէվէտ՝ «Ի՚Է ատալար օնուն
նամնունու պէրքլէյէճէքլէր» տիր։
Ի՚ատալար թայիֆէլէրէ եախօտ օն-
լարընն պիր միգտարի մա՚նասընա
տընը։ Ո՚ննդ. ԺԵ. 5։ Ի՚մտի կէ-
րէք մէնին վէ կէրէք իսթիհզար-
ճընն այիքնար մա՚նասը պու տուր
քի, Ի՚նճիլ թայիֆէլէրէ վա՛Ձ
օլունաճագ, վէ օնլար օնու գա-
պուլ էտէճէքլէրէ։ Ա՚Է օնլար
օնու գապուլ էմմիշլէր, վէ
Ի՚սխտոսուն ատընա ի՚թիմատ
էյլէմիշլէր տիր։ Հ՚ոռվմալըլար՝
Կ՚ալաթատալըլար՝ Կ՚ողնթոսլուլար՝
Ի՚ֆեստոլուլար՝ փիլիպպէլիլէր՝
Կ՚ոլոսլուլար՝ Ա՚ֆսաղոնիկէլիլէր՝
վէ հալէա մէվճուտ օլան հէփ
Ի՚սրաիլիան միլլէթլէր՝ իգրար

22 Ոչ զէման օնա՝ քէօր հէմ տիլսիզ օլան պիր ճինսլի կէթիրտիլէր . վէ օնու սաղալմաը , շէօյլէ քի՝ քէօր վէ տիլսիզ հէմ աէօյլետի հէմ կէօրտիւ ։

էտէրլէր , քի օնուն նօմսաունու գապուլ էթտիլէր , վէ օնու քէնտիլէրինէ Կուրթարըլմը Թանըտըլար ։ Ռ Ոչին . ԼՌ . 43 ։ Ասմ. ԺԸ . 49 ։ ՃԺԷ . 1 ։ Նօյ . ԺԱ . 10 ։ Խթ . 6 ։ Նչխ . ԺԶ . 19 ։ Կոչ . ԺԱ . 18 · ԺԳ . 36—48 · ԺԳ . 27 ։ Հավ. ԺԲ . 9—12 ։ Նչխ . Ռ . 11—13 ։ Գ . 5—8 · Կաղ . Ա . 27 ։ Յայտ . Է . 9 ։

22 . Վրէօչ հմ տէնէչ ։ Ո՝ քէնաանի իտարէ էթմէյէ կէօրմէյէ գատիր տէյիլտի . վէ ասխէրլէրին եատըրմընը Թալատ էթմէյէ սէօյլէյէմէղտի ։ — Ա՛ննէ . Պագ՝ Ա՝ոպ . Գ . 24 ։ Ը . 28 ։ Թ . 32 չէրհէրլինէ ։ — Ա՛ յ օնա սաղալմաը ։ Ո պունաան էվվէլ պիր տիլսիզ քիմսէլէր տաղալմըտը ։ Պապ Թ . 33 ։ Էմ սաղըր վէ տիլսիզ քիմսէլէր տախի սաղալմըտը ։ Ա՝ուխ . Է . 32—37 ։ Թ . 24 ։ Ո՞ խմ տիքի սաղալմըտըը քիմսէ քէօր հէմ տիլսիզ իտի ։ Այէր պու քիմսէ սաղըր տախի օլսայըտը , օնաւն հալն նէ՞ գատար սէփիլ վէ յիչարէ օլուրուտաու ։ — Էմ աէօյլէպէ հմ կէօրմէ ։ Պագ՝ Ա՝ոպ . Թ . 33 չէրհինէ ։ Ասմ. Ծա . 15 ։ Նօյ . Ութ . 18 ։ ԼՌ . 3, 4 ։ ԼԵ . 5, 6 ։ Կոչ . ԻԶ . 18 ։

23 Ա՛ յ հէվ խալգ շաշարըլար վէ տէրլէր իտի . Ա՝ճապա Կաւէիթին օղլու պոճ մու օլա ։

24 Ա՝մմա փարիսեցիլէր իշիտինճէ՝ տէրլէր իտի . Պու քիմսէ

---

23 . Ա՝ճապա Կաւէյին օղլա պո՞ մո օլ ։ Պագ՝ Ա՝ոպ . Թ . 23 չէրհինէ ։ Ասհիհ Ա՝ոսիա պու տէյիլմի ։ Ձագիգաթ պու օլմալը ազը ։ Փէյղամպէրլէր տէտիլէր քի օ՝ այնի պու պիղիմ կէօրտիւքէրինմիշ կիպի միւ՝ճիզաթլէր իչէյճէյիտի ։ Պու նէճինճէյ կէլէն՝ մաղլուր վէ ֆօտուլ փարիսեցիլէր տէյիլ իլլա պայազը խալգ իտի ։ Ձօգ քէրրէ՝ օգումուշ օլմայան՝ լաքին եիւրէյի խալխա վէ պիղասրազ օլուպ Ա՝զիզ Կիթապլարը օգույան քիմսէ մա՝նասընը անկար , վէ կիւզէլլիյինի կէօրմիւր (Նօյ . Լե . 8) · լաքին իՁմ ու ֆիւնունիւն մաղրուրլուղու իլէ աօլու օլան քիմսէ քէօրլէնիր ։ Պագ՝ Ա՝ոպ . ԺԱ . 25 չէրհինէ ։

24 . Ա՛ննէյէյն ՈՀեեղէթաէ ։ փարիսեցիլէր՝ պու միւ՝ճիզաթլէրին ինսանտա պուլունմայան պիր գուվվէթի իլէ իշլէնտիքլէրինի նգլար էմմէյէ մեճպուր օլտուլար ։ Պայազը խալգըն պու պապտէ գանմալէրի պու գատար գավլի իտի՝ քի՝ օնլար օնու ինքիար էտէմէղլէր իտի ։ Նմոի օնլար պունու՝ Նէնեղղլուղ էտէյօր տէտիլէր ։ Օնլար պէօյլէ էմմէյէրինտէ՝

Digitized by Google

ճիննլէրի չըգարմաղ, իլլա ճիննլէրին ուղուսու Ա՝ենդզեբուղ վա-

ֆիքիրլէրի իքի շէյէ պադարըտը. (1) օնլար խալգա՝ պիր միւ՝ճիզլաթ՝ եախօտ ինսան գուվվէթինին իշլէյէմէյէճէյի պիր իշ իշլէնտիյինի իգլար էթմէյէ, վէ (2) Ա՝րիստոտուն իւզէրինէ միւֆիւնի մէրթէպէ ալըսգլըգ վէ հագարէթ աթարագ՝ օնու չըդարտըղը շէյթանլարտան տա-հա պէջիւք պիր շէյթան կէօս-թէրմէյէ իսթէրլէրիտի։ Ա՝ուէ. Գ. 22։ Պ՝ետ. ծԱ. 15։ Ա՝ենդզեբուղ իսմի՝շէյթանլարըն էն ֆէնտա վէ էն քէսթիւսիւնէ վէրիլէն միւֆիւնու մէրթէպէ մէքրուհ պիր իսիմ իտի։ Ա՝նուն ասըլ մա՝նասը սինէքլէր վէ մուրտարլըգ ալլահը իտի, քի պու՝ փուֆիէրէսթլէրին պիր ալլահը օլմաղը՝ Ա՝ենհուտիլէրին նազարընտա պիր մուրտարլըգ վէ մէքրուհլուգտան ի՝պարէթ իտի։ Ա՝ուէ. ծ. 25 շէրհինէ պագ։

Փարիսեցիլէր հատտէն զէյա-տէ գըղմըշ օլմալը իտիլէր։ Կ՝ալգ՝ օնլարտան ա՝լիմ օլմազա պաշ-լամըշտը. վէ Ա՝եսիանըն հագ-գընտա՝ հալէ՝ օնլարտան զի-յատէ պիլիլէրիտի։ Պունուն իչինն օնլարըն շան ու չէօհրէթի՝ կիւնտէն կիւնէ թէզ ինգըրազ պուլմագտա իտի։ Ա՝յ օնլա-րա՝ հէմ էջլէ պիր հալէ հէվի կիրիֆթար օլանլէրէ՝ հալընըղ իքի եօղ գալմըշտը, քի օնուն պիրի պու իտի քի՝ կէօքտէն կէ-լէն պու ըշըղը վէ կէրչէքլիլի գապուղ էտիպ՝ տիւնեալը իսլահ

էթմէնին իշպու իչինի իլէրի սիւրմէքտէ էօն այագ օլսունլար, վէ քէնտի մաղրուրլուգլարընը աթըպ՝ Ա՝րիստոտու վէ օնուն թա՝լիմաթլէրինի գապուղ էթ-մէյիլէ՝ վաֆթիզ էտիճի Յով-հաննէս կիպի խալգա՝ Ա՝ագգ եօղ պու տուր, չօգտան պէլու պէքլէնէն Ա՝եսիա պու տուր, օնու գապուղ էտին տէյէրէք նիտա էթմսինլէր։ Պու թագ-տիրտէ օնլարըն շան ու չէօհրէ-թի ինգըրազ պուլաճագ նէ-րինէ էպէտի պիր շէյէ մէրպուճ օլուպ՝ էպէտէն արթմագտա օ-լաճաղըտը։ Ա՝նլար պու միճ-վալ իւղրէ տայիմա խօճալար վէ գուլաղուլար վէ կէօյիւն փա-տիշահլըղընտա պէօյիւք (Պատ Ե. 19 շէրհինէ պագ) օլմագտա տէվամ էտճէքլէրիտի, վէ ե-պէտէն միւպարէքլէնէճէքլէր-իտի։ Ա՝յ օպիր եօղ պու իտի, քի օնլար քէնտի կէօզլէրինի ը-շըղտա վէ գուլագլարընը կէրչէք-լիյէ գարշը գափասընլար, քէն-տի զամիրլէրինէ գարշը ա՝մէլ ու հարաքէթ էթմսինլէր, զըտտ տուրսունլար, կէվգլէնսինլէր վէ րէետտ էթմսինլէր. եալանլար ի-ճատ էթմսինլէր, գօվալասընլար, ճէհալէթտէ վէ իմանսըզլըգտա էօլսիւնլէր, վէ էպէտէն կիւնահ-լարընտա հէլաք օլսունլար։ Ա՝նլարըն սէչտիյի եօղ պու իտի։ Ա՝նլար տէտիլէր քի՝ Ա՝րիստոտ շէյթանլարըն պէօյիւիւ օլմա-ղըլա, տուհա ղայի՝փ շէյթանլա-

Digitized by Google

սեթաստի իւէ ։

25 Ա Է Ն Յիսուս օնլարըն ֆիքը-
լէրինի պիլմէյիլէ՝ օնլարա սէօյ-
լէտի։ Էէր քէնտինէ գարշը պէօլիւն-
միւշ փատիշահլըգ խարապ օ-

րը չըգարըրըտը ։ Պու պիր եա-
լան իտի, վէ նալան օլտուղու-
նու քէնտիլէրի տէ պիլիրլէրը-
իտի ։ Ո՞նլար՝ պունու ղարաղա-
րընատան նաշի սէյլէտիլէրը. պու-
նուն իչինի քիւֆրիւն էն պէօ-
յիւկիւ իտի ։ Էիչ ասլա՝ ա՛ֆվ
օլունմազ՝ Ա՛զիզ Յ՛ուհաննա գարշը
օլան կիւնահ պու իտի ։ Ա՛տէ.
գ. 28—30 ։ Վարիսեցիլէրին՝
ա՛զիզ Պաւրիթարրճընըն իւգէ-
րինէ աթաթգլարը պու չէյ-
թանլէր իլէ իլհադլըգ վէ չիր-
քէթ թէօհմէթի օնտա օլմատը-
ղընա՝ չէյթանլէր պիլէ պաղը-
րարագ չէհաւեմի էաէրլէրիտի ։
Ա՛տՓ. Ը. 29։

25. Յիսուս օնլարըն ֆէւթլէրինէ
պէնզէյէնէ ։ Պապ թ. 4 չէրչի-
նէ պագ ։ — Էէր պէնզինէ
բ-ըշը պէօլէնփէշ ֆոթլշհըբէ
կէ ։ Յիսուս օնլարըն օնա գար-
շը աէօյլէտիքլէրինի պաշլարընա
կիյատիրտի ։ Էէր քէս պիլիր քի՝
ֆըրգաշլարըն սօնու՝ պիր մէմ-
լէքէթաէ եա պիր շէհրտէ օլսուն՝
եա պիր ֆամիլեանըն իչինաէ օլ-
սուն՝ տայիմա հէլաքլըգ վէ խա-
րապլըգ տըր ։ Պիր մէմլէքէթի
նա պիր էվ ա՛ղալարը օլանլար՝
պիր չէյ եավաճագ օլտուգլարը
վագըթի իմթիհադաե օլմալը
տըրըլար. զիրա էյէր օնլար պիրի

լուր, վէ հէր քէնտինէ գարշը
պէօլիւնմիւշ չէհր եա էվ սապէն
տուրմազ ։

26 Իմտի էյէր շէյթանի շէյ-
թանըն չըգարըրսա, քէնտի ա՛-

պիրինէ իւմհիլաֆ էտիպ պիրինին
եաւտարդընը օպիրի պօլար՝ վէ
պիրինին գուրտարդունու օպիրի
ևըգարսա, օ մէմլէքէթի նա էվ
թէզ վիրան օլուր. Յ՛օաչ. Ի. 19, 20 ։ ԺԹ. 2, 3 ։ Ա՛տէ.
գ. 23—26 ։ Պ ՕԷ. ԻՒ. 17,
18 ։ Պ՛ՕՂ. Ե. 15 ։ Յ՛ՕՅՍ. ԺԶ.
19 ։ Ա՛Է. 16, 17 ։

26. Իչէէ չէյնեա չէյնեաը չէ-
փէրըբսա ։ Պունտան էվվէլքի
խանէտէ թագսիմ օլունան խա-
պաթ՝ պուրատա թաատպըգ օլու-
նուչօր ։ Անիզ պէնիմ սաղլըթ-
տըղըմ քիմսէլէրտէ չէյթանի
վար օլտուղունու իգրար էտէ-
յօրսունուզ, էէմ տէ օնլարը
սաղալթմադա պանա չէյթանի
եարտըմ էթմի տէրսինիղ ։ Իմ-
տի էյէր պու պէզմէ խսէ, օ՝
քէնտինին էթմի յինի պօզմադա
պանա եարտըմ էթմիշ տիր ։
Ո պանա՝ օնա գարշը տուրմա-
ղա՝ վէ օնու հէլաք էթմէյէ
եարտըմ՝ էթմիշ տիր ։ Ո քէն-
տի փատիշահլըղընը եօգարը
գալտըրըը, էէմ պանա՝ օնու
երգմադա եարտըմ էտէր ։ Ո
պանա՝ քէնտինին թէսիրաթընը՝
գուվվէթինի՝ փատիշահլըղընը՝ վէ
էէմի հապղ էյլէտիյի չէյի հէ-
լաք ու խսարապ էթմէյէ եար-
տըմ էտէր ։ Իմտի էյէր սիղին

Digitized by Google

լէ՛յ հինէ պէօլիւնմիւշ տիւր · իմ տի օնուն փատիշահլըղը նի՛ճէ սապլի՛ն տուրաճագ ։

27 Ա՛ֆ էյէր պէն ճիննլէրի Ա՛էղղնլըքտաղ իլէ չըգարըրսամ՝ սէօյլէտիյինիզ տօղրու իսէ , Հապիգաթի շէյլեան պիր չօճուգ գատար պիլէ հիչ պիր շէյի ահկ-լամազ · վէ օնուն փատիշահլըղը պիր սա՛աթի տուրամազ ։ — Ո-նա՛ֆ ֆարիզո՛ւնըդը ։ Ո՛ր էյլեա-նըն պու տիւնեանտէ փատիշահ-լըղը վար ։ Ո՛՝ պու տիւնեանըն սէրվէրի տիր ։ Ո՛՝ հէփ տիւն-եավլի ատէմլէրին իւղէրինէ փա-տիշահլըղ սիւրէր ։ Յով. Ա·Բ· 31 ։ ԹԴ · 30 ։ ԹՋ · 11 ։ Բ Կորնթ · Դ · 4 ։ Կող · Ա · 13 ։ Ա Յով · Ե · 19 ։ Յայտ · ՔԱ · 11 ։ Ա·Բ · 9 ։ Ի · 2, 3 ։ Հ՛էր պիր ատէմ՝ եա Ա՛ղրիստոսուն եա շէյ-լեանըն փատիշահլըղընըն լա-պի՛սի տիր ։ Ի՛նչ օգուտ՝ սէն քիմի՛ն լեապի՛սի սին ։

27 · Ո՛ՐԼՐԸՂ ԻՄԻՆ ԼԸՓՓԷՐԸՐ ։ Ա՛ղրիստոս Հ՛ԻՓՆ-տիմիլ քէնտիսինին հագդընաա օնլարըն սէօյլէսիյինէն եալընըղ միւնասիպէմսիլ օլտուղունու տէյիլ՝ իլա մուէթլագա օնլարա եադըշտըղընը տահի պէյան էյ-լէսի ։ Ա՛իղին չօճուգլարընըղ վէ շայիրտէրինիզ՝ էֆսուն օ-գուամագ իտտիա՛սընտա տըրլար · վէ սիզ օնլարա պունու էմմէյէ ղայրէյի ու ճէսարէթի վէրիրսո-նիզ ։ Ո՛նլար պունու՝ Մ՛ատա՛էօս-նէն իմինէ իսմիտա՛էմէք եայ-օղուլլարընըղ քի՛մ իլէ չըգարըր-լար · պունուն իչինն շէրատա՛թ-ճըլարընըղ օնլար օլաճագլար ։

28 Լ՛աքին էյէր պէն ճիննլէրի Ա՛լլահըն Խուհա իլէ չըգարըր

դամագ վէ Հիւտսիւլէմէք՝ վէ օ-գուամագ իլէ՝ վէ պա՛ղրլարը պու խուսուս իչինն պէնիմ ատրմը գուլլանմազլիկ էմմէք իտտիա՛-սընտա տըրլար ։ Ա՛տէ · Թ· 38, 39 ։ Գ՛ող · Թ· 49, 50 ։ Գ՛ող · ՀԹ · 13—16 ։ Իմտի էյէր սէօյլէտիյինիզ տօղրու իսէ , քի շէյլեան չըդարան քիմ-սէնին շէյլեան իլէ իմիթիֆագը օլմալը տըր , օ զէմանն սիզին քէն-տի շայիրտէրինիզին տէ շէյլեան իլէ իմիթիֆագլերի օլմագ իճապ էտէյսոր · զէրա էյէր օնլար հա-դիգաթի պու գուվվէթէ մալիք իսէլէր տէ՝ մալիք տէյիլ իսէլէր տէ , կէրէք սիզ՝ վէ կէրէք օնլար՝ ճիւմլէնիզ էօյլէ իտտիա՛տա սը-նըղ քի օնլարտա պու գուվվէթ վար տըր ։ — Ո՛՝ Հ՛էօ՛ՐՆԸՐԸ-նըղ ծնող օլմա՛ֆլար ։ Ո՛նլար՝ սիզին հէփ սէօյլէտիյինիզ պօշ օլտուղունա եաչայան վէ գարշը սէօյլէնմէք խոպաթլար տըր ։ Ո՛նլար սիզի վէ սէօյլէտիյինիզի ֆասիտ չըգարըրյօրլար · իմտի սի-զի քէնտի սէօղլէրինիզ ֆասիտ չըգարըրյօր ։

28 · Ա՛ԼԼԱՀԸՆ Խ՛ՈՒՀԱ ԻԼԷ ։ Գ՛ուկաս "Ա՛լլահըն փարմազը իլէ" տէյօր (ԺԱ · 20) ։ Ա՛՝ա՛նասը՝ Ա՛լ-լահըն գուվվէթի իլէ տիր ։ Ի՛նչ Ը· 19 · Ասղ· Ը· 3 ։ Պու իշ Հ՛էյ-

Digitized by Google

խեմ, էօյլէ իսկ Ա՛ստուծոյն փառաւորելդը իւզերինիզէ եկեթիշմիշ տիր։

29 Նախօտ պիր քիմսէ գուվվէթլինին էվինէ կիրիպ՝ օնուն

թանըն եարտըմը վէ գուվվէթի իլէ օլմատըդը թադտիրսէ՝ Ա՛ստուծոյն եարտըմը վէ գուվվէթի իլէ օլմուշ օլմալը տըր. վէ պու՝ օնուն փառաւորելդ սիւրմէսինին վագեթը կէլմիշ օլտուդունա իսպաթ ատըր։ Հ՚էյթանըն փառաւորելդ սիւրտիւյիւ նէրտէ՝ Ա՛ստուծոյ փառաւորելդ սիւրմէդ։ Ա՛մոի էյէր Ա՛ստուծոյ շէյթանըն ատէմլէր իւզերինտէն փառաւորելդընը տէփ՝ էտէյօր իսկ, պու պիր ատհի իսպաթ ատըր քի՝ օ օրատա քէնտինին րուհանի վէ էպէտի փառաւորելդը գուրմուշ օլտյօր։ Կուրթարըճըմըդըն սոյրը մի՚ճիդաթլալարը՝ օնուն Ա՛ստուծոյ թարաֆընտան կէլմիշ խոյինի իսպաթ էտէրլէր իտի. լաքին պու՝ իսպաթ էտէյօր քի, օ Ա՛ստուծոյ թարաֆընտան կէօնտէրիլմի, քի շէյթանըն փառաւորելդընը վէ գուվվէթինի վէ թէսիրաթլարընը էպէտէն հէլաք էյլէսին, վէ նէրին իւզերինտէ քէնտինին միւպարէք փառաւորելդընը պաշլասընն։ Պագ՝ Ա՚ոփ. Գ. 2 շէյհինէ։ Պիլտէ՝ շէյթանընմը եօխսա Ա՚րիստոսմու փառաւորելդ սիւրէյօր։ Ա՚դու փիքրիմիզի վէ ևիւրէյիմիզի շէյթա՚նընը զապթ էթմիշ տիր. եօխսա օ օրատան Ա՛ստուծոյն Իուհաննան գովուլ-

էշեասընը գտփմադա նիճէ գատիր օլա պիլիր, էյէր օլ գուվվէթլիյի էվվէլա պաղլամասա, վէ օլ զէման օնուն էվինի եաղմալայաճագ։

մուշմու տուր։ Պիզ կիւնահէն կիւնէ օնո՚ւն իրատէթինիմի էտէյօրուզ. եօխսա ևիւրէյիմիզ իլէ Ա՛ստուծոյն իրատէթի շէրիֆինիմի էտէյօրուզ։

29. Այնէ օլ փովքընայէ էվվէլ պաղլամասա Այֆէնտիմիզ պու մատտէյի՝ պիր ղայէթ գուվվէթլի թարիդ իլէ թա՚րիֆ վէ պէյան էտէյօր։ Պիր քիմսէ՝ պիր ախէլ ատէմին մալընը զօր իլէ ալմաղա՝ էյէր օնու պաղլայըճակ էվինտէն չըգարմաղա գատըր օնատան տահա գուվվէթլի տէյիլ իսկ՝ [գատիր օլամազ։ Հ՚էյթան ինսանլարտան գուվվէթլի իտի. վէ օ՝ օնլարը պիւթիւն պիւմիւնէ զապթ էթմիշ իտի, լաքին Ա՚ստուծոյ՝ օնատան գուվվէթլի իտի. վէ օնու զօր իլէ ատէմիլէրին իչինտէն չըգարատը։ Հ՚էյթանլար օնա եալվարըրլար քի, օնլարը չըգարմասըն. լաքին օ՝ օնլարը չըգարատը։ Պիր ատէմտէ պիր լիվա շէյթանլար վարըրտը. լաքին Կուրթարըրճընըն հուզուրունա ճիւրիէսինի տիրէրէմ թուրտու, վէ հէփիսի գաչարլար։ Ա՚ոփ. ը. 29։ Ա՚ոբ. ւ. 24։ Գ. 27։ ե. 7—9։ Պ՚ոխ. ժա. 21, 22։ ա Յովհ. գ. 8։ Դ. 4։ Յայտ. ժբ. 3—9։ ի. 1—

Digitized by Google

30 Պէնիմ իւէ օմայան՝ պանա զըտա տըր, վէ պէնիմ իւէ տէվ-
շիրմէյէն՝ տաղըտըր։

3. 7—9։ Նոյ. խթ. 24։ Ծգ. 12։

30. Պէնիմ իւէ օմայան։ Պուն-
տան էվվէլքի խանէլէրտէ Կու-
թաւրըճմըղ թէքմիլէն իսպառ
էյլէտի, քի օնուն շէյլէան իւէ
պիր ա՛լագասը վէ իմմիճագը
նօղուտու. իւլա Ա՛լլահ իւէ պէ-
րապէր շէյլէանա գարշը իտի։
Ո՞ իմմի տէ թագւիր էտէյօր քի՝
ատէմ օղուլլարընտան հէր պի-
րի՝ նա քէնտիսի իւէ պէրապէր
շէյլէանա գարշը՝ նա շէյլէան իւէ
պէրապէր քէնտիսինէ վէ Ա՛լլահա
գարշը տուրմուշ պուլունուր։
Պու մատտէ օվ գատար պէօյիւք
նանի Կ՛րիստոս իւէ շէյլէանըն
պէյնինէ օլան ֆարգըն միւսա-
ֆէսի օգատար պէօյիւք՝ վէ պի-
րի պիրինէ օլան ղըտլըգ օվ գատար
ա՛զիմ տիր քի՝ պունլարըն պէյ-
նինտէ ասլա պիր մուա՛հիտէ օ-
լամազ։ Ա՛իւմիւէ ինսան ճինսի
պու իւքիսինին պէյնինտէ թագ-
սիմ օլմուշ տուր։ Պիւթիւն
տիւնեատէ սալթ պու իւքի գը-
սըմ պուլունուր, քի պիր գըսմը
Կ՛րիստոսուն թարաֆկիւրլէրի՝ վէ
օպիր գըսմը շէյլէանըն թարաֆ-
կիւրլէրի տիր. վէ օրթա էօղու
թուվմուշ օլմազ, վէ թուվ-
մասը տանի միւմքիւն տէյիլ
տիր։ Այէր պիր ատէմ՝ պէն
պիգայտ իմ, վէ նէ պիրինէ՝ նէ
տէ օպիրինէ թարաֆ օղուրում
տէրսէ, օնու՝ էհման պու պի-

31 Ո՞նուն իւիւն սիզէ տէրիմ.
Ո՞էր կիւնահ վէ քիւֆր՝ ատէմ-
լէրէ ա՛ֆվ օլունաճագ, լաքին

գայտ օլմասը պէյան էտէր քի,
օ՝ հալէա կիւնահ՝ն վէ շէյլէա-
նըն էսիրի տիր։ Պիր մէլէք պի-
լէ պէօյլէ սէօյլէսէ, պու՝ օնուն
շէյլէան օլսուղունա պիր իս-
պառ տըր։ Պէօյլէ պիր քիմսէ-
յի՝ Կ՛րիստոս պէնիմ տիր տէ-
մէղ, իւլա ճիւմլէ պէօյլէլէր շէյ-
լէանըն տըր։ Ո՞ էյլէան օնլա-
րը քէնտինին գուլլարընտան
սայար, վէ քէնտի իշինտէ
գուլլանըր, վէ նլար օնուն իրա-
տէթինի իճրա էտէրլէր։ Պագ՝
Մ՛ատ. Զ. 24 շէրհինէ։ Յեռ.
ե. 3։ Իգ. 15։ Ա Մ՛ակ. Յ-Ե.
17, 18։ Մ՛ուխ. թ. 39։ Ղ՛ուխ.
թ. 50. Յ-Ա. 23։ Բ Կոր-նի.
Զ. 15, 16։ Գայգ. գ. 15, 16։

31. Ո՞նուն իւէն Ա՛։ Ա՛խտու
փարիսեցիլէրէ՝ գարշը սէօյլէն-
մէղ վէ միւմքիւնիւ մէրթէգէ
գուվվէթլի վէ գանտրըրճը իս-
պառթէլէր իւէ ճէվապ վէրտիքտէն
սօնգրա, շիմտի օնլարըն հալէա
իշլէտիքլէրի՝ եակսօտ իշլէմէյէ
զայէթ ա՛զիմ թէհլիքէտէ օվ-
ատուգլարը կիւնահ՝ն թապիա՝-
թընը թա՛րիճ էճմէյէ կէչէ-
յօր։ Ա՛լ կիւնահ՝ Ա՛՛զիզ Ո՛ու-
հա գարշը օլան կիւնահ՝ օվ
ա՛ֆվ օլունմազ կիւնահ իտի։
Վ է պու՝ ա՛զիղ Ա՛խտուտ շէյ-
լէան իւէ իմմիճագատ օվմագ՝ վէ
Ա՛կերչէքլիյին քէնտիսինի եակսա-
լարըն պապասը իւէ պիր օվմագ՝
վէ պինհայէ փագըլըղը մուրատա-

Digitized by Google

Ի՛ուհա օլան քիւֆիր՝ ատէմլէրե ա՛ֆվ օլունմայաճագ տըր։

32 Ա֫Է Ը֫ատէմ Ո՛ղունա գար-

լըղըն ֆասըգ իճատա էտիճիսի իլէ սըգը ալագատաէ վէ ատսմըլուգտա վէ իլէհագըլգտա օլմագ թէօհմէթի իլէ գապատհաթը կէօսթէր-մէյէ չալըշմագտան ի՛պարէթ իտի։ Պու Ը֫լըսՂըն Ո՛ղունունն ալլահանի թատի՛ֆէրնա՝ վէ օ-նուն ուհ՛ճիզաթլարընը օլ մա՛-րիֆէթի իլէ իչէտիյէ Ը֫՛զիզ Ի՛ուհա դայէթ քէօհիւ պիր սի-թէմ իտի։ Պիր սատէ ղարաղ վէ եարատմաղըդ սէպէպինտէն՝ ալլահանի գուվվէթին էն պէօ-յիւք նիշանէկէրինի ատղրու ատղրուգա չէյթան մա՛րիֆէթի-նէ վէրտիկէր։ Ը֛֫ֆէնտիմիզնն պուրատա սէօյլէտիյի կիւնահ պու օլտուղու՝ Մ՛ատթոս Գ. 30 առն աշէքեար տըր. "Զիհ՛ին քի օնըլար՝ Ո՛ղունն նատիւք բուհու վար տէրլէրիտի"։ —Ֆէր ֆէ-նահ ճի ֆէ-ֆէր ևէ։ Ը֫ալահա չիւ-քիւրլէր օլտուն, քի կիւնահկար՝ ղայէթ պէճիւք վէ ֆէնա կիւ-նահկար պիրէ՝ ալլահանի թան-զըմաթ մուճէպինճէ՛ ա՛ֆվ օլու-նա պիրլէրը։ Ը֫ՒԱ Ը֫Ի. 6, 7։ Ը֫ՈՅ. Ա. 18. ԾԵ. 7։ Ը֫ԶԷԿ. ԼԳ. 11. Պ֫՛ՍԿ. ԻԳ. 34։ Գ֫ՈՐԾ. Ը. 22։ Ա ԿՈՐՆ. Զ. 9—11։ Ա Տի՛Մ. Ա. 13—15։ Ա Ը֫ՎՀ. Ա. 9։ Թ. 1, 2։ Ֆէր ինանըզ թէվպէ էտէն՝ օնուն կիւնահկարը հէր նէ գատար պէճիւք վէ ֆէնա իսէրէր տէ՝

շը սէօզ սէջյլէյէնէ ա՛ֆվ օ-լունաճագ. լաքին Ը֫՛զիզ Ի՛ու-հա գարշը սէջյլէյէնէ՝ կէրէք

ա՛ֆվ օլունաճագլար։ Ո՛նուն թէվպէ էտիպ իման կէթիրմէսի՝ պիր իսպաթի սահիհ տիր, քի օ՝ ախէր հէր նէ կիւնահկար իշլէմիշ իսէ տէ, Ը֫՛զիզ Ի՛ուհա գարշը օլ ա՛ֆվ օլունմազ կիւնահը իշլէմիշմիշ տիր։ —Ի՛սհա օլան էֆ-ֆէ։ Պու պապտն 32նճի խա-նէսինին շէրհինէ պագ։ Ա֫՛ԲԿ. Գ. 28—30։ Պ֫՛ՍԿ. ԺՒ. 10։ Ա Ը֫ՎՀ. Ե. 16։

32. Ը֫ատէմ Ո՛ղունա ֆուրսէ-թէօղ։ Մ՛ատթ. Թ. 3։ ԺՁ. 19. Պ֫՛ՍԿ. Է. 34։ Ը֫ՎՀ. Է. 12. 52։ Գ֫ՈՐԾ. Գ. 14, 15, 17. 19։ ԻՋ. 9—11։ Ա Տի՛Մ. Ա. 13. 15։ Ը֫ՀՒԱՐԻՂԵՐ Հ֫ԱԵՐԻ՛ վէ ալէլխսուս փարիսե-ցիլէր՝ Գ֫ՈՒԲԱՐԸՃԸՆըն էտնա կէչինմէսինտէն սիւրչուիլէր։ Ո՛նլար օնա՝ հիչ պիր էյի շէյ չըգմասը մէմիւլ օլունմազ պիր մահալ օլան Գ֫ալիլէատան տըր տէյիւ՝ պիր քիւֆիւրպազ՝ տիւլկէր՝ տիւլկէրին օղլու՝ շիշպօղազ՝ պէգ-լի՝ վէ տահա պունուն կիպի սա-յիր պէտ ալէճագլար իլէ մէվսուք տուր տէյիւ օնա սիթէմ էյլէ-տիլէր։ Ի֫աքին պու միսիլլիւ սիթէմլէրին ճիւմլէսի ա՛ֆվ օլու-նա պիրլէրէրտի։ Ո՛նուն ֆա-

ասոր օրմուշ զարաշ ու ֆէնալըգտան եափըլմըշլարըսա ։ Պու՝ օնլարտա օլան՝ ինսանլարըն վէ շէյթանլարըն մալիք օլա պիլտիքլէրի էն պէօյուք ա՛ֆվ դըլ֊ֆէստընա պիր իսպաճի իտի ։ — Կէրէ՛ ։ Ինչէ՞ֆէ ։ Կ՚ասնի ախրիճտէ ։ Լ՚ֆէնտիմիզ պունուն իլէ անկլաճմագ իսթէմէյօր քի՝ ախէր կիւնահլար , էյէր պու սիւնէաստա ա՛ֆվ օլունմազլարսա , ախրիճտէ ա՛ֆվ օլունաճագլար (Մ՚ատ. ԻԵ. 46 ։ Մ՚արկ. ք. 43—48, Ղ՚ուկ. ԺԳ. 23—26), իլլա օ պուրատա՝ Կ՚էհուտի մուէլլիֆլէրտէ փէք ա՛լէսէվի օլան պիր թա՛պիր գուվլանը յօր, քի միւմքին օլաուղուտերճէճտէ գուվվէթլի պիր թարղ իլէ թագրիր էյլէսին քի՝ պու կիւնահ իլէ միւթէհիմ օլաննըն էպէտի հալի հալէա միւհիւրլէնմիշ օլուպ՝ օնուն սուչուէպէտիլիյին էհտի տէհրլէրինաէ հիչ ա՛ֆվ օլունաճաղը հօգ աուր ։ Մ՚արկ. Գ. 29 ։ — Մ՚ֆվ օլաննմայոճագ տըր ։ Մ՚ւլահըն էպէտի թագտիրի պիր քի՝ օ պէօյլէ պիր մաղրուր վէ գօրգուլու կիւնահը ա՛ֆվ էյլէմէյէճէք ։ Ինու իչլէյէն՝ քէնախսինի ա՛ֆվ էտիճի մէրհամէթին եէթիչէ պիլէմէտիյի պիր մահալէ գօր ։ Շէյթանլար կիպի խէլասըն սինօյլարընատան տիշարը գալմըշ տըր ։ Ինուն ֆօտուղ եիւրէյի՝ օնլարընքի կիպի՝ ասլա ալ֊ագլանմազ ։

պու տիւնեատա կէրեք կելէճէք֊

գիրլէյի՝ ֆուգարատէն տօղմասը՝ վէ ինսան թագտիա՛թընըն վէ ահվալինին էտնա օլմասը պատրնատա հագարեթ իլէ սեօյլէտիքլէրի ա՛ֆվ օլունա պիլէրիտի . վէրա Ղհսուս օ զէման շան ու ճէլալենաէ տէյիլ իտի . իլլա օ՝ էօյլէ պիր էտնա հալէ քէնտինի գօմուշ իտի , քի քէնտինին շայիրլէրինէ պիլէ պա՛զը տէֆա՝ պունատան էօթիւրիւ ֆէլէֆիւր կէլէրիտի ։ — Լ՚՛ղէլ Լ՚ատհա էտըը օէօյլէյինէ ։ Պուրատա Լ՚՛ղիզ Լ՚ուհ՚ եա՛նի Լ՚ուհէլ գուտա՛ տէճճուէն ճէրտա՛ֆ ի՛պատէթէ լայըգ ա՛զիզ Լ՚ուէպիրէյին փէտէր իլէ վէ Ղուլ իլէ պիր օլան իւգնիւմի շէրիֆտէ օլաս , Լ՚ուհատատուն սատէճէ օլ մի՛ճիպաճլարը իչլէտիյի գուվվէթ տէ օլաս (28ինճի խանէնին շէրհինէ պագ), ֆարգը նօգ տուր . հէր հալտէ վարիսեցիլէր՝ Լ՚ուհատատուն ալլահնի թագտիա՛թը վէ գուվվէթի իւգէրինէ պիր էտպսիղ քիւֆրտէն իպարէթ օլան շէյր աթմազաղ իսթէհիլէր . վէ պու Լ՚ալահնըղը էպէտի գուվվէթի՝ էպէտի Լ՚ուհու վէ էպէտի հէյւչէքլիյի վէ փաքըղընա գարշը պիլէրէք քիւֆր էճմէք իտի ։ Ճէմ՚ տէ պունու պիլմէյէրէք էթմիշ տէյիլլէր իտի . իլլա նուր վէ ըշղընըն թէքմիլէն շափգը իչինտէ էճմիչլէրիտի ։ Ալ է տալթ պիր տիւշինմէտիքլէրինտէն տաղի էճմիշ տէյիլլէրիտի . իլլա տալթ պիր ֆասխա եիւքէքտէն

33 Եւ ասաղը էր հեմ մեյ-
վէսինի էր էտին, եւ ամէօտ ա-

ղաճը ֆէնա հեմ մեյվէսինի
ֆէնա էտին. ղիրա ասաճ՝ մեյ-

Ա՛լահա վէ էր օլան հեր շէյէ
գարշը տուրմագտան՝ օ ծնլար կի-
պի հիչ ասլա կերի տուրամադ։
Ընլար կիպի օ տախի՝ լեվկէյէ
վէ իմանէ ասլա կէլէմէզ։ Կիւ-
նահ ա՛ֆվլըղնտան հասիլ օլան
ծիւրիւր վէ սեվինճի՝ օ տախ
անլար կիպի ասլա տատամադ։

Եբր. Զ. 4—6, վէ Ժ. 26—29

խանէլերտէն էօյրէնիրիզ քի,
կերճէքլիքտէն մէրհամտ օլանլար
տախի՝ ահվալլերի մէսհուսէն
քէօթիւ օլտուղու թագտիրտէ՝
պու միսիլլու իւմիտսիզ վէ հէյ-
պէթլու պիր հալտէ պուլունտու-
լար։ Վէ էգէ հագիգաթի նալընլըզ
տերմանէ գարշը պու միսիլլու
ղարագաղնէ վէ նիյէթի ֆասիտէ
իլէ իշլէնէն պիր կիւնահա նէ՞
իլաճ օլա պիլիր։ Ամմի կեր-
ճէքլիյին հէպ դօվալայըճըլարը՝
հէպ մուրթաալլարը՝ վէ հէպ
զըտտ ատուրանղարը իշիթմինլեր
վէ տիլերէսինլեր։ Ինձիմալ
տըր քի՝ օնլար տուչմագտան
հէման պու կիւնահըն սինօր-
լարը իչինտէ պուլունսունլար։

33. Եւ ասաճը էյի հէմ ֆէվ-
ղէլադէ էյի էտ։ Պատ Ե. 16—20
շէրհինէ պագ։ Պիր ասաճ
էյի մի ֆէնա մը՝ շէքլինաէն եա-
խոտ պատուղունտան եա ևափրա-
ղընտան եա տալլարընտան պէլլի
տէյիլ տիր. իլլա օնուն մէյվէ-
սինտէն պէլլի օլուր։ Ինսանլար
տախի պէօյլէ անկիալըլըր, վէ
սիզ ատ պէնտէն էօյիւրիւ պուն-

ղաճը ֆէնա հեմ մեյվէսինի
ֆէնա էտին. ղիրա ասաճ՝ մեյ-

ճիլէյին տիւշիւնիւպ պէօյլէ
հիւքմ էմմէլիսինիզ։ Ինչյեր
սիզ պէնի ֆէնա տէրսէնիզ,
պունու՝ ա՛մէլլէրիմ վէ էօ՛մրիւմ
ֆէնա օլտուղունու կէսմէյէրէ-
րէք իսպաթ էմմէլիսինիզ։ Անի՝
պէնիմ շէյիթան իլէ իմմիֆա-
գըմ վար տէրսինիզ. լաքին պէ-
նիմ մեյվէլէրիմ՝ պէնիմ ա՛-
մէլլէրիմ՝ սէօղլէրիմ նասհաթ-
լէրիմ հէվիսի կէօսմէերիրլէր,
քի պէն Ա՛լահտան իմ, շէյիթան-
տան տէյիլիմ։ Շ՚էյիթան ա-
տեմէլէրի քէօր էտէր, պէն օն-
լարըն կէօղլէրինի աչայօրում.
օ օնլարը սաղըր վէ տիլսիզ վէ
սէֆիլ էտէր, պէն օնլարը սա-
ղալտըրըմ. վէ Ա՛լահըն հիւքմ
նազարընա կէմիրիրիմ, վէ օն-
լարը սաս՝աէմէզլու էտէրիմ։ Անիզ
քէնահինիզ տախի պու միվէզ
իւզրէ հիւքմ օլունմալը սընըզ։
Անիզ էյիւնիւբսիւնիւզ քի՝ Ա՛մ-
լահըն խալգընընըզ. լաքին էյէր
ա՛մէլլէրինիզ՝ շէյիթան ա՛մէլլէրի՝
վէ ճահիլմամէլարընըզ օնուն էօյ-
լէսէճէք ճա՛ահիմամէճլերի խսե,
օ գէմանսըզ օնուն խընգէճթեար-
լարը ապրտմալըընըզ վէ տէ-
սիլ Ա՛լահըն Ա՛մէլլէրինիզ հէր
նէ խսե՝ սիզ տէ օ սունուլ Ա՛էյիլ
էյի օլսուն, վէ օ գէման պիզ
պիլէճէյիզ քի ասաճ տախի է-
յի տիր. ասաճ էյի օլսուն, վէ
պիլէճէյիզ քի՝ օնուն մէյվէսի
տախի էյի օլաճադ տըր. լաքին
մեյվէ քէ՛թիւ օլտուգճա՝ ա-

Digitized by Google

վէտէն պիւնիր։

34 Այլ էնկէրէք Եղանը Հվ-
լատլարը՝ սիզ Եարատմազ իքէն՝
նիճէ էյի շէյլէր սէօյլէյէ պի-
լիրսինիզ. զիրա ազըզ՝ Եիւրե-

ղաճա էյի տիր աէմէն։ Այնէ.
ծը, 31։ Պաւլ. գ. 8—10։
Իգ. 26։ Պօէ. զ. 43, 44։
ծԱ. 39, 40։ Յովէ. ժԵ. 4—
6։ Յօէ, գ. 12։ գ. 8։

34. Այլ էնկէրէք Եղանը Հվլա-
լարը։ Պաւնատն Հվվէլքի խա-
նէաէ Այֆէնտիմիզ՝ շիմտի օն-
լարա Թադրիր էյլէմէյի Թէք-
տիրէ եօլու Հազըրլամըշ իտի։
Ընլար՝ պիր Եարատմազ ճինս
քիմսէլէրիտի. վէ օնլարըն՝ էն
զէհիրլի Եըլանըլար կիպի ֆասիս-
վէ Եարատմազ Թապիա՝Թէրրի վար
իտի։ Ղաճարն քէնտիսի պիւա-
պիւԹիւն ֆէնա իտի։ Պապ գ. 7
շէրհինէ պագ։ — Այնէ. . . աէօյ-
լէյէ պէԼէրսինիզ. Այնկէրէքլէր-
առէն՝ զէհիրլի վէ զարարլը օլան
շէյտանէն մա՛տա՝ նէ՞ մէմիւլ օլունա
պիլիր։ Ալ է աէրունի քիւլէյէն
Եարատմազլըգ՝ վէ քէնտիլէրի
Եարատմազըն Հվլատլարը օլան սի-
զինն կիպի քիմսէլէրատէն՝ պէնիմ
Հագգըմտա էն Հագգսըզ վէ ա-
գըլա զըտա վէ քիւֆիւր սէօզլէ-
րի գուդլանաճաղընըզտան մա՛տա
նէ՞ մէմիւլ օլունա պիլիր։ Ա
Յոէ. ԻԴ. 13։ Պաւլ. ժ. 6,
7։ ԾԲ. 1—4։ ԾԳ. 1։ կՊ.
3—5։ ձԻ. 2։ ձԽ. 1—3։
Այաց. ԼՔ. 6։ Հուվ. գ. 13,
14։ Յօէ. գ. 5—8։— Այ-
ղըձ՝ էնտրէյին աղնանընտան աէօյ-

յին արթանընտան աէօյլէր։

35 Այյի ատէմ Եիւրէյին էյի
խազինէսինտէն էյի շէյլէր էը-
գարըր, վէ Եարատմազ ատէմ՝
Եարատմազ խազինէտէն Եարա-

լէր։ Գաւ. զ. 45։ Նարատ-
մազ սէօզլէր՝ Եարատմազլըգ րու-
հու իլէ տօլուպ Թաշմըշ պիր Եիւ-
րէքտէն ճէօշէն շէյլէր տիր։
Այնտ. զ. 7։

35. Այյի ատէ՞ ԱՀ։ Այիւրէք
չէշմ՝ վէ օնտան չըգան ագըն-
Թըլար սէօզլէր տիր։ Այիւրէք
մնաղազա՝ օլ պէօյիւք մախլէն
տիր, վէ սէօզլէր օնտան չըգա-
րըլան շէյլէր օլուպ՝ օնուն խ-
չինտէ նէ վար իտիյինի պէյան
էտէրլէր։ Այնտան՝ Եիւրէյի հէր
նամըլ իսէ՝ քէնտիսի տէ էյլէ
տիր։ Այյէր օնուն Եիւրէյի էյի
իսէ, օնուն աէօզլէրի՝ ա՛մէլլէրի՝
վէ ՀարաքէԹի տախի էյի օլուր,
վէ Է՛օմիւրե գուլաղուզլար. վէ
օլ քիմսէ Այլահ շան ու Թզ-
զէԹ կէԹիրիպ՝ Թինանլարա ֆայ-
տալը օլուր։ Այզիզ սէօզլէր վէ
սաղլըգ ա՛մէլլէր՝ Այղիղ Այուհ իլէ
աօլու պիր Եիւրէյին Թաշգընլըղը
տըր, քի օնտան Այլահ վէ Թին-
սանա մուհապպէԹ ազար։ —
Նաբատ. ապէ՞ ԱՀ։ Այյէր պիր
ատէմ տէրսէ քի՝ քէնտի սէօզ-
լէրի քէօԹիւ վէ ագըլըզ՝ վէ լէ-
սանի Եարատմազ վէ քիւֆիւր-
պազ իսէտէ՝ քէնտի Եիւրէյի էյի
տիր, օլ քիմսէ քէնտիսինի ալ-
տատըր. զիրա պու միսիլիւ-
մուրտար տուլար ագըտան՝ զա-
յէԹ նափաք պիր փունկար օլ-

Digitized by Google

մաղ չհեյլէք լզգարըը։
36 Լ՚ամմա սիզե տէրիմ քի՝ ա-
ռէմլէր հէր սէօյլէտիքլէրի պօշ

մալը ապր։ Լ՚յէր օնուն հիւրէ-
յի պու միսիլիւ նաւիաքլըդատան
վէ նարամազլըգատան տօլու վէ
ճէօշղուն օլմասայըտը, օնուն
առատագլարընատան պունճիլէյին
սէօզլէր իշխոխլէզլէրիտի ։
Մ՚ոփ. ԺԸ. 18—20 ։
36 ։ Լ՚ամմա սէնի պէլիյ փէյղ-
պէն քի սիլիհրիմ, պէն քի՝
սիզ խօր կէօրիւրօրիւնիւզ, լա-
քին տիւնեանըն հաքիմ ու շէ-
րա՚աճէքտը օլմազա ԹԱ՚յին օլ-
մուշուտ, սիզէ պէն սէօյլէրիմ։
Պագ Մ՚ոփ. ։ Ե. 20. 26
շէրհլէրինէ ։ —Էէբ . . . պօշ
սէզ։ Յ՚ոզ. ԺՒ. 14 ։ Էօվմ.
Ր. 16 ։ Նէհ. ։ Ե. 4—6 ։
Ճոխ. Ը. 26 ։ Ճոռդ. 15 ։
Ճոյ. Ի. 12 ։ Լ՚ՓՆոսիմիզ
քէնոինին եարատմազ տունկլէ-
յէնլէրինէ պու սէօզլէրի աղլը
պիր Թարզ իլէ Թադրիր էտէ-
րէք սէօյլէյօր քի, օնլար՝ է-
յէրի լիսանըն կիւնահլարընը
Տիւսէն սայարլար իտի իսէտ,
Լ՚ալէմ օնլարտան՝ աղըզլարընատան
չըգան Տէր պիր պօշ սէօզ ի-
չին պիլէ Հիատազ իսլէնէճլէք.
վէ էյէր պօշ՝ փայտասըզ՝ ա՚-
գըրըզ սէօզլէրի իչինն Հիատազ
պիլէյէճէք իսէ, օնլարըն Լ՚ալա-
Տըն քէնտի Ա՚էսիհինէ գատրը
Տէնուզ սէօյլէմիշ իսիքլէրի ղա-
յէթ եարատազ վէ խային վէ
մէքրուհ վէ քիւֆիւր սէօզլէր ի-

սէօզ իչինն շէրաա՚թ կիւնիւն-
տէ ճեվապ վէրէճէքլէր ։
37 Օ՚իրա սէն՝ սէօզլէրինատն

չինն Հիտապ իսլէնէճէյի նէ-
գատար տահա զիյատէ շիւպհէ-
սիզ օլմազը իտի։—Ը էօա՚թ կի-
նէ՞նօք ։ Մ՚ոփ. ԺԱ. 22 չէր-
Տինէ պագ ։ Մ՚ահչէր ու շէ-
րաա՚թ կիւնիւ իւզէրինէ Թէ-
ֆէքքիւր էԹմէք՝ լիսանը Տէքիզ
էտէճէք պիր պէնտ օլմազը տըր ։
Ո՚ՂՀՆՆԷմէ ազապը չէքէն՝ օլ
զէննկին քիմսէնին լիսանը իտի ։
Պ ոփ. ԺՋ. 24 ։ Ճոխ. Գ. 6 ։
37. Ասօզլէյինէն ։ Տէյիլ քի
ա՚մէլլէր ասիի չէրաա՚թա կէ-
Թիրիլմէյէճէքլէր, իլլա մա՚նասը
պու առուր քի, պիր ասէմին սէօզ-
լէրի՝ օնուն նէ ատէմ օլտուղտա-
նու պէյան էԹմէյէ քիֆայէԹ
էտէճէքլէր ։ Լ՚ինսանըն սէօզ-
լէյի օնուն ա՚մէլլէրինին պիր սա-
հիհ ֆիհրիսԹի տիր, օնուն եիւ-
րէյինատ նէ օլտուղտունու կէօս-
Թէրէն սահիհ պիր պյնէ տիր ։
Լ՚ինսան օնուն սէօհպէԹլէրինին
լուհու՝ օլ ա՚զմ կիւնատ քէնն-
տինին եարատըճընա եա քէնտի-
նին ա՚լէյհինէ քիֆայէԹ էտէր
պիր իսպաԹի ալաճագ տըր ։ Լ՚ոփ.
Ի.Գ. 3 ։ Ժէ. 21 ։ Պ ոփ. ժԹ.
22 ։ Ճոխ. Գ. 2—12 ։ Ր՚ՀՆ-
տիլէրին սէօզլէրի Հագգընատ
Պ ուԹի կիպի տիւշիւնէն նէ
գատար ազ տաճմ զուլտունուզ ։
Ասմ. ԼԹ. 1 ։ ՃԼԹ. 4 ։ ՃԽՇ.
3 ։ Ո՚յէ գատարը քիմսէլէր զու-
լունուր քի՝ քէնտի սէօզլէրինի՝

Digitized by Google

Թաւաթգ օլաճագսըն, վէ սէօզ-
լէրինտէն սէնին իւզէրինէ հիւքմ
օլունաճագ։

քէնտիլէրին էպէտի Հալի օնլար-
տան ասըլմըշ իքէն փարիսէցի-
լէր կիպի հիչտէն սայարլար։
Նէ գաւտալ քիմնէլէր պուլու-
նուր քի՝ փարիսէցիլէր կիպի
քէնտի քիլիսէլէրի ուղղափառ՝
իմանլարը սահիհ՝ տինլերի տօղ-
րու՝ Եւրէքլերի ա՛տիլ վէ ա-
ղաճ էյի տիր տէյիւ էօյլիւնիւր-
լէր։ Մէյվէլերի նա՛նի ա՛մէ
ու Հարաքէմլերի իսէ կէօսմէ-
լիրլեր քի, Հէվի իէւսորլարը
պօշ տուր, վէ գապիլ տիր քի՝
տինտանատէ խէլաուսէն ուղագ
կիւնահքարլար օնլար գաւտալ
նօգ տուր։ Յոխ. Բ. 20—25։

38. Վէմիկլէրէն վէ փարի-
սեցիլէրէն պա՛ղըրը։ Պու-
կաստան ծԱ. 16 էօյրէնիրիղ
քի, պունլար՝ Հինճի խանէտ
Ա՛ապպէն Ա՛էսհինէ գարշը
պունճիլէյին հիյպէթլու սէօյլէ-
յէն քիմնէլէր տէյիլ իտիլէր։
Պունլար՝ օպիրլերի գաւտալ փա-
սըզլըղըն հիյպէթլու չիրքէֆինէ
տալմալա ճէսարէթի Հաէմկլեր
իտի. լաքին պու ճիւմլէ իլէ
պունլար տախի Իսրայէլին Ա՛-
զնղինի ղէվգե ալմադա վէ թէՀ-
րիւպէ էթմէյէ ճէսարէթի էյլէ-
տիլէր։ Օնլար իտաթա՝ էտէր-
լէրիտի, քի պիր նիշան կէօր-
մէք արզուսունտա իտիլէր. վէ
Պուկա՝ տէյօր քի՝ օնլար իս-
թէյլէր իտի, քի օվ նիշան
կէօրտէն օլսուն։ Օնլար Յի-

38 Օ ղէման քնաթիպլէրտէն
մէ փարիսեցիլէրտէն պա՛ղըլարը
ճէվապ վէրիպ՝ տէտիլէր. Ե՛-

սուսա խօՀա ի՛ւնվանի իլէ միւ-
տաՀանէ էտէրէք՝ ֆիքրլերի օնու
ալըսգալմադ իքէն օնա բաղ-
պէթի կէօսթէրմէք իտտիա՛սընատա
իտիլէր։ Ա՛ոթ. ԻՐ. 15—18։
Ա՛յէր Գուրթարըճըզ հիչ
պիր միւ՛ճիզէթի իշլէմէմիշ պլաըր-
տը, օնուն Ա՛լլահտան կէօնտէ-
րիլմիշ օլտուղունա պիր իսպաթի
տէյիւ օնտան պիր միւ՛ճիզէթի
Թատապ էյիմէսի օնլարա ղայէթ
մինասիպ օլուրուտու։ Յովհ.
Բ. 31։ Ժ. 37։ Պէօյլէ իս-
պաթը Ա՛ոմհէս տախի վէրտի.
Իշէյ Դ. 8, 9։ Վ է Ա՛ապպ
Յիսուս տէ էյտի՛թ պէօյլէ
իսպաթլար վէրմէքտէ իտի։ Օ-
նուն ճիւմլէ խըզմէթի՛ միւ՛ճիւ-
զլամըշտան ի՛պարէթ իտի. Օ՝
քէօզլերէ կէօզլէր վէրտի, սա-
ղըրլարա գուվաթլար՝ Թօփաչ-
լարա այաղլար վէրտի. տիլսիզ-
լէրի սէօյլէմտի, ճիւտամլարը
փաքէտի. ճիննլեր չըգարտը,
Հէր պիր տիւրլիւ տէրտ ու մա՛-
րապա շիֆա՛ վէրտի, վէ էօվլիւ-
լէրի տիրիլմէտի։ Պունլարըն
ճիւմլէսի՛ օնուն Ա՛լլահ Թարա-
ֆընտան կէօնտէրիլմէհ խոխինէ
գաԹը՝ իսպաթլար իտի. վէ օն-
լար լա՛նէթ մա՛գուլէսինտէն
տէյիլ իտի, իլա ինսան ճինսինէ
Թա՛պիր օլունմազ ա՛զիմ պէ-
րէքէթլէր իտի։ Ա՛ոթ. Յա.
4—6 շէրհլերինէ պագ։ Լա-
քին պու մաղրուր ճիսմանի ա-

Digitized by Google

խօճա՝ սէնտէն ա՛լամէթ կէօրմէք խսթէբիլ։

39 Ա՚Է օ՝ ճէվապ վէրիպ օն-

տէմիշին . չիւն քի էլինտէն կէլսէ իսի՝ տէրիսին։ Ա՚ե-սիանըն էն իլք իսրայիլթի՝ Ա՚ապա-պըն խայդընը քէնտիլէրին տիւշ-մէնլէրինին էլինտէն գուրթար-մադ օլմայըջագ։

39. Ա՚ինաւթ։ Նէհուտիլէր միւհէմմինին Ա՚լահ իլէ միւնասի-պէթի՝ չօդ քէրրէ պիր էվլէնմէք եախսա նէքեահ կիպի թա՛-րիփ օլունայօր. վէ պուննան պէջյէ օնլարըն մուրթատ վէ փութիփէրեթի օլմասը տախի պիր ֆահիշ դինա թա՛րիփ օլունու-յօր։ Ա՚ֆէնտիմիզին զէմանընատ պիւհթան Նէհուտի միլէթի զա-յէթ ֆասիտ վէ հարամզադ խ-տի. վէ պապալարը կիպի՝ Ա՚լ-լահընըն ա՛հտընա խային իտի։ Ա՚էմ տախի քիֆայէթ էտէր միգտարը խապաթ վար տըր քի՝ օնլար ֆիլ հագիգէ պիր զինա-քէար իսլագ օլուպ՝ օնլարըն միլ-լէթինէ պու գատար չօգ քէրրէ վէրիլէն պու բէղիլ լաղըպա փէք մուսթահագ իսիէր։ Նոյ. Ա. 4։ Ծէ. 3։ Նէհ. Թ. 2։ Ի՛Գ. 10։ Նէկ. ի.Զ. 15։ Ա՚է. Գ. 1։ Ա՚ուէ. Ը. 38։ Յովհ. Ը. 7։ Յով. Դ. 4։ — Ա՚լտէր պար։ Ա՚ապր. ի.Զ. 1—4։ Ա՚ուէ. Ը. 11, 12։ Պ՚ով. ի.Ա. 16. 20։ Յովհ. Բ. 18։ Զ. 30։ Ա Կորնթ. Ա. 22։ — Ո՚նա-... ա՛լտէր վերէհէյեճէ։ Ամէն

տէմիշէր՝ պունլարա գանատ՛ի էթմէտիլէր, վէ Ա՚ուրթարըճը-մըզա՝ քէնտիլէրին պօշ քէչի-լէրինէ կէօրէ նէ տիւրլիւ միւ՛-ճիւմլէ իշլէմէյի թա՛րիփ էմմէ-սինի քէնտի իւզէրլէրինէ ալ-մադա ճէսարէթի էյլէտիլէր։ Ո՚նա-լար՝ արթըզ պու տիւրլիւտիւ-նիւ կէօրմէյինի իսթէմիշլէ-րինէ պիր տահա սոյճանամըլը-սընը կէօրմէյէ իսթէյէրլէրինի։ Ո՚նլար՝ Ա՚ֆէնտիմիզէ տէմիշ կիպի օլմայօրլար քի՝ սէնին իշ-լէմիշ իախլին միւ՛ճիւմլէլար՝ հէման ֆուգարալըա նագըշը-լար, վէ պիզէ նէմիչիր չէյլէր տէյիլ տիր։ Ա՚յէր սէն՝ պիզիմ սէնին Ա՚լլահ թարաֆընտան օլ-մատըղունու գապուլ էթմէյիյիմիզի իսթէբսէն, միլլէթիմիզին զէն-կինլէրինտէն վէ օգուշմուշլարըն-տան աէյր օլունմադա լսյրգ պիր շէյ իշլէմէյինի։ Ո՚նսու՝ կիւ-նէշէ տուրմադա էմր էյլէմիշ իտի. վէ հայտէ պադադըմ, սէն տէ պէօյլէ պիր շէյ էտէ պիլմի-յիսին։ Ո՚ղիա՝ էլլիպաշըյը քէն-տինին էլլի նէֆէրի իլէ պէրա-պէր նագմադա կէօքտէն ամէշ էնտիւտի։ Ակէ սէնին էմրին իլէ կէօքտէն ամէշ էնսին, վէ մէմլէքէթինին իշինտէ պուլունան հէփ Ա՚ուովմա սօլսամլարընը նագըդ թէյէֆ էյլէսին։ Պէս պէյլի տիր քի, սէն պունու է-

լարա տէտի. Ո՚արամադ վէ զի-նաքեար նէսլ ա՛լամէթ արար, ամմա օնա՝ Ո՚ղլան փէյդամ-

ապերին ա՛լամէթինաէն մա՛սա՝
ա՛լամէթ վէրիլմէյէճէք տիր ։

40 ՕՀիրա Յոաննեայ թէշ
կիւն վէ՛ իւչ կէճէ սաա պալը-

պիր միւ՛ճիզաթ՝ կէօքտէն պիր
պէօյիւք միւ՛ճիզաթ արտարընըզ.
պէն սիզէ պիր միւ՛ճիզաթ՝ եէր-
տէն պիր պէօյիւք միւ՛ճիզաթ վե-
րէճէյիմ։ Պէն ա՛զիմ տարաթ
ու սալթանաթ իլէ կէօքտէն էնէ-
ճէք տէյիլիմ, քի պէնի կէօզլե-
րինիզ իլէ կէօրէօնինիզ. լաքին
էօլիւլէր իլէ իւչ կիւն սայըլըրգ-
տան սօնկրա՝ մէզարատան ճօգարը
չըգաճաղըմ։ Ի՛փէնտիմիզ տէ-
մէք իսթէմէ՛յօր, քի արթըգ
մի՛ւճիզաթ իշլէմէ՛յէճէք, իլլա
զունու անկլաթմազ իսթէ՛յօր
քի՝ օնլարըն թաւլազ էթմէք-
լէրի միսիլլիւ նիշան օնլարա
կէօսթէրմէ՛յէճէք, վէ քէնտիներին
էօլիւլէրտէն տիրիլմէ՛օի՝ զու-
միւճատէյէյի էպէտին քէնտճէք
ա՛զիմ իսպաթ օլաճագ։ Կ՛ոթ-
Դ. 33 ։ ՚ՈՒՐՏ. Ա. 4 ։ Յոա-
նան փէյղամպէրին միւ՛ճիզաթ
իլէ սաղ սէլիմ հրփզ օլմարը՝
օվ եարատմազ փուրփէրսթա-
լէրէ օնուն Ա՛լլահ թաարաֆըն-
տան օլմասընա պիր գանտըրըճը
իսպաթ օլտուղու կիւրի՝ Ա՛տպա
Հայսուսուն էօլիւլէրտէն տիրիլ-
մէսի տաճի՝ օնուն Ա՛նտրա օվ-
տուղունա զու "եարատմազ վէ
զինաքեար" սիլսիլէյէ գանտը-
րըճը պիր իսպաթ օլմալը իտի։
Վ՛է Յոաննանըն՝ պալըղըն գար-
նընտա ա՛ճայըպ հրփզ օլունմա-
սը հասէպի իլէ օնլար օնուն Ա՛լ-
լահ թաարաֆընտան կէլէճէրտէյի
խաապէրէ ինանըպ կիւնահլարընը-

տան թէվպէ էյլէտիքլէրի կիւրի՝
Ա՛տպա Հայսուս տաճի էօլիւլէր-
տէն տիրիլմէսի Հասէպի իլէ
ճիւմլէ ա՛լէմտէն Ա՛լլահըն Օղ-
լու տէյիւ գապուլ օլունմալը
իտի։ Վ՛է զու ա՛ճայըպ միւ՛-
ճիզաթ՝ հէր նէ գառսար օնլարա
մնմսուս իտի իսկ, օ գառսար տա-
ճի պիզէ մախսուս տուր։ Օ՝
հէր նէ գառսար Ա՛նհուտիլէր ի-
ճիւն՝ օ գառսար առա թաւիփլէլէր
իչիւն տիր։ Զու միւ՛ճիզաթ՝
Ա՛նհուտիլէրին տին սըփաթրշ-
լարընը՝ եաճօա քիլիսէնին սը-
փաթրշլարընը սապիթ էթմէք ի-
չիւն իշլէնմէ՛միշ իտի, իլլա Հի-
սուսուն տա՛վաթնը վէ նասի-
հաթլէրինին Հագգընը էպէտէն
սապիթ էթմէք իչիւն՝ իշլէնմի-
շիտի. վէ պուճաղան զիյատէ
պէօյիւք իսպաթ թաւլազ էթ-
մէյէ Հաճէթլիմիզ ճօգ տուր։
Ի՛նչէր պէօյլէ պիր շէյ մաթլուպ
էտէճէք օլաւրսագ, փարիսեցի-
լէր կիպի՝ եաճօա՝ օնլարըն իս-
րէթի կէօզլէրինիզ էօնիւնաէ
տուրսուր իքէն՝ օնլարտան պէթիր
օլմուշ օլուրսուզ։

40 ։ Ի՛սկա վէ իւլկէճ ։ Կ՛ոտր-
թաարըճմըղ մէզարատա եաթընըզ
իքի թէմամ կէճէ՝ պիր պիւթիւն
կիւն վէ իքի կիւնտէն տախի պի-
րէր միգտար տուրսուս։ Ի՛սքին
զու թա՛պիր՝ Ի՛նհուտիլէր պէյ-
նինտէ կիւն սայմազ ա՛տեթինէ
հէր վէճհ իլէ մուվաֆըգ օլը։
Ի՛նչէր էօյլէ օլմասայընըզ, օնլար

Digitized by Google

41. Ալինուե էհալէախ՝ Ալինուե շէհրի՛ ա՛ղիմ Լ՝սորեատան փա-
ախշհլըղընըն փայխեամխեը խ-
ատ, վէ պու՝ էն էսքի շէհրլէրին
պիրի իտի։ Ծննդ. յ. 11։
Պու՝ Հ՝աթ բրմաղընըն քէնա-
բընատ՝ Նաթիլըն շէհրինին փօ-
րատա կիւնաօզատատ թաղարաքընը-
տա պինա օլունմուշ գայէթ պէօ-
յիւք պիր շէհիր իտի։ Յոնան
Ա. 2։գ. 2, 3։ Յիւվարխա-
ատէն էպցրէնիրիզ քի՝ էթրաքը
ալէմդը մէլ իտի, վէ գալէ՛սի
գըրգ արշընը եիւքսէք վէ օլ
գատար կէնիշ իտի քի, իս-
թիւնատ նան նանա իւչ արտ-
պա կիտէ պիլիրիտի, վէ գալէ՛-
սինտէ՝ սէքսէն արշընը հիւքսէք
պին պէշ հիւզ գուլէսի վար-
ըտը։ Պու շէհիր ղայէթ պէօ-
յիւք օլատուղունատան մա՛տա՝ Ե-
հալէսի տախի ղայէթ չօգ իտի,
չիւնքի օնատա՝ հիւզ իլիրմի պին
մա՛տսըմ չօճուգ վարըտը։ Յով-
նան գ. 11։ Օ՝էննինէվիէ
տախի պէօյիւք իտի, զիրա խա-
զինէլէրին արտը ալընմազ իտի։
Լ՝ոս. ր. 9։ Ե՛էմ տախի ղա-
յէթ գուվվէթլի իտի. զիրա չօգ
ճէնքլէր գազանըպ եէնմիշ իտի։
Դ Թագ. ի՛Ը. 33—35։ Ալ Ե
եարատմաղընըզատա ատ պէօյիւք ի-
տի. զիրա եալանչլարատան՝ խրո-
սըզընըզլարատան՝ զինաղատան՝ վէ
կ՝անէնոփ պու նէսլ իլէ պ՛էրա-
պէր գալգաճագլար, վէ օնուն
իւզերինէ հիւքմ է՛սէճէքլէր,
չիւն քի օնլար Յունանըն վա՛զը
իլէ թէվպէ էթմիյէր. վէ պու-

պունու Թուրքա՛զ Լ՝ֆէնտիմիզէ
եալան փէյղամպէր իտմինի Թա-
զարլարըրսը. չիւն քի պու փէյ-
ղամպէրլիք օնլարա էյի մա՛նիսի
իտի։ Ա՛մոթ. Ութ. 63։ Լ՝աքին
Ն՝էհուատիլէր պէյնինատ կիւն
ապմագ պատպընատ պիր հիւնէիւն
պիր միգտարի պիր պիւքիւն
կիւն ապրըմագ պիր գանտան իտի։
Ծննդ. խր. 17, 18։ Ա՛մոս.
ը. 5։ 12։ Ն՝ումեր գ. 16։ ե.
1։ Պունատան պէօյլէ փարիսե-
ցիլէր Պիղատոսատան Թալապ էթ-
տիլէր, քի էզքար՝ իւչհիւնճիւ
կիւնէատէք վէ տէյիլ իւչ պիւ-
Թիւն կիւն պէքլէնսին։ —Լ՝պա
պ՛ուըզընըն ֆընդընպա։ Յունանըն
քիթաապընատա պալաղընն տատ զիքր
օլունմայօր, իլլա սատաճէն պիր
պէօյիւք պալաղ տէնիյօք։ Յով-
նան Ա. 17։ Ալ Ե Նունանիճիւտէ
պունուն իչհիւն գուլլանըլան լու-
ղէթ մուհամատա պիր սատա պա-
լաղը մա՛նասընա տէյիլ տիր. իլլա
օնտան պիր սայիր ճինսաէն հէր
պէօյիւք պալաղ տախի անկլաշըլա
պիլիր։—Ենէյն փէղամպէրնէ։ Պու-
րատատա փէղամ Թէրճիւմէ օլունան
լուղէթ՝ ֆէյզն ատմէք տիր, քի
պու լուղէթի Ն՝էհուատիլէր հէր
շէհիրին իչ Թարափընը պէհյան
էթմէկլէ գուլլանըըլարընը։ Պու
բատատ՝ մէզքար մա՛նասընա տըր։
Ամո՛ս. եգ. 9։ Յոնան. Ր. 2։

յուտա՝ իշխէ՝ Յովնանտան պէօ-
գաթլէրտէն տօլու իսի։ Նա-
Բ. 1, 2։ Ա՛ն պունտան գաղի՛
նազար՝ ճիւղէ էհալիսի փուճ-
փերէսնէ իսի։ —Ո՞ւր էքճա՛ն կո-
նէնօք պուննել նէ պէրապէր ծալ-
ֆաճալար։ Նէհուտիլէրին վէ
Ղռմանլըլարըն պէյնինտէ ա՛-
առէթ իսի, քի շահիտլէր՝ պիր
գապահաթլըտան էօթիւրիւ հա-
քիմ հուզուրունտա շէքվա էթ-
տիքլէրի՛ նախօտ օնուն ա՛նէյ-
հինէ շէհատէթ վէրտիքլէրի ղէ-
ման, օթուրտուգլարը նէրտէն
գալգըպ այագտա տուրսունլար։
Նաում. ԾՊ. 17։ —Ա՛ն օնուն
ֆէղրինէ հէփմ էփէնէյլէր։ Նի-
նուէլիլէրին ահվալի՛ միմքիւնի
մէրթէպէ աչըգ պիր թարղ իլէ
Նէհուտիլէրին գապահաթը օ-
ռուգլարընը աշխարհ էտճէնը։
Ո՞նլարըն՝ փէյղամպէրին նա-
սիհաթլարընը գաղուլ էթմէք-
տէ ա՛մէլ ու հարաքէթլէրի՛ Նէ-
հուտիլէրին Ա՛նահայը ըհտա էթ-
մէլէրինտէ ա՛մէլ ու հարաքէթի
իւղէրինէ պիր հիւքմ ղազմագ։
Նէհէ. Ժ. 31, 32։ Ֆառմ. Բ.
27։ Նէր. ԺԱ. 7։ —Յօնանըն
վ՛ըղ նէ նիւվէ եղոխէր։ Յօն.
գ. 5 — 10։ Ո՞նլար ճահիլ
փուքթփէրէօթլէր՝ Ա՛զիզ Փի-
թաղտլարը եօգ՝ վէ ղայէթ պէօ-
յիք կինանահքաղլար իսի, լա-
քին թէվպէ էթտիլէր։ Նէհ-
հուտիլէր Ա՛ղլահըն խաղը օյմագ
իգրարընտա իտիլէր, վէ նօմոս
հէմ փէյղամպէրլէրէ՝ վէ ախէր
օն պին նի՛մէթ ու քէրէմլէրէ
մալիք իտիլէր, լաքին օնլար

յիւյիւ վար։

թէվպէ էթմէտիլէր։ Նինուէ-
լիլէրէ կէօնտէրիլէն՝ եէրտէն վէ
Թօփրագտան իտի. լաքին Նէ-
հուտիլէրէ կէօնտէրիլէն՝ կէօք-
տէն Ղապղ իտի. Յօնանան պիր
եապանճը վէ հուտ իտի, Ղփիս-
տոս քէնտինինքիլէրինէ կէլմիշ
իտի։ Յօնանան եալընըզ պիր՝
վէ օ տաւախ փէք դրստա վա՛ղ
էղլէտի, վէ օնու ռօգագլարտան
կէչէրքէն սէօյլէտի. Ղփիստոս
հէյ քէլտե՛ հէմ սինագոկտա վէ
ախէր մահալլէրտէ հէր կիւն սա-
պահտան ախշամտէք վա՛ղ է-
տէրիտի։ Յօնանան Ա՛ղլահըն ղա-
ղաքընտան մա՛տա պիր շէյ վա՛ղ
էթմէտի. Ղփիստոս Ա՛ղլահըն
մուհապպէթինի վէ Ղնայէթինի
տաճի խապէր վէրտի. վէ ա-
տէմլէրէ՝ կիւնահալարընը թէրք
էթմէյէ վէ Ա՛ղլահըն մէրհամէ-
թինի տա՛վէթլէրինի գապուղ
էթմէյէ նիհայէթսիզ ճէհաբէթ
վէրճէն թարիգլէր կէօսթէրտի։
Յօնանան՝ քէնտինին Ա՛ղլահ ի-
րադընտան կէօնտէրիլմիշ օ-
ռուղունու խոգաֆ էթմէք իչուն
հիչ պիր միւճիզաճի Ղչէմտի.
վէ օնլարա՝ եալընըզ քէնտինին
իհտա՛թսըզլըգընը վէ պալղընը
գարնընտա սաղ էլթիշ օլունմա-
սընը սէօյլէյէ պիլիրտի. լաքին
Ղրիստոսուն միւճիզիճլէրը
պու դաստուր չօգ իտիլէր քի,
ատէմլէր ի՛ա՛պիրի իլէ սէօյլէ-
յինճէ՝ պու պապտէ նաղըլաճագ
քիհանաղլար տիւնեայա պիլէ ը-
ղամաղլասրըտը։ Յ-Ը. ԻԱ.
25։ Յօնանընն խաոգեր վեր-

Digitized by Google

42 Պետրէ մէնիքեսի շէրատ՝ թէ չունիմ ոչինչ պատ նէտել իւր պէրա-պէր գալգաճագ, վէ օնուն իւ-զէրինէ հիւքմ էտէճէք. զկրա-

---

ակի ա՛զապլար՝ սալթ տիւնեալվի թաղիլէր. լաքին Քրիստոսուն ա-ճէմլէրէ գաչմաղա նասիհաթ էյլէտիկի ա՛զապլար՝ էպէտի ի-միլէր: Յուվնան Կինուէլիլէրէ հիչ պիր մուհապպէթ՝ օնլարըն թէվպէտի վէ խէլասը իչուն հիչ պիր արդու կէօսթէրմէտի. լաքին Քրհամէթլի Յիսուս՝ իսլահ գա-պուլ էթմէդ օլան՝ վէ քէնտինին օնլարա կէթիրտիկի խայըր խա-պէրլէրի բէտտ էտէն քիմսէլէր իչուն աղլատը: Ալ էպու ճիւմ-լէ իլէ Կինուէլիլէր թէվպէ էթ-միլէր, լաքին Յէհուտիլէր թէվ-պէ էթմէմիլէր: Ումմի չէլա-ամթ կիւնիւնէ օնլար՝ պու գա-տար շահիալէր կիպի գայգըպ Յէհուտիլէրին նիւրէյի սէրթ վէ ֆատհա օլտուգլարընը իսպաթ էտէճէքլէր: — Պօ-ծպա էչ-ընէ Յոնէ-ձանդան պէօյ-լէ- վը: Պագ՝ Գ. 17 վէ ԺՌ. 6 շէրհլէրինէ: Ա-ՊՐ. ԺԷ. 5: Յովհ. Ա. 14, 15: Գ. 31. Ը. 53—58: Փի-լիպ. Բ. 6, 7: Յէբ. Ա. 2—13: Գ. 5, 6: Յոայ. Է. 14: Բ. 5, 6:

42. Պետրէ դէյէ-է՝ Պու Ա-բրա մէմլէքէթինին սուլթանը ի-մի: Գ Յովթ. ժ. 1—10: Բ Պադ. Բ. 1—9: Պրով. ԺԱ. 31: Ասքեա՝ թահմին օլունուր քի՝ Յէհուտիսթանէն գըպչէ

օ՝ Եէրին ուճլարընտան Աղոմո-նուն ի՛լինի տինկլէմէյէ կէլտի. վէ իշլէ պուրատա՝ Աղոմոն-տան պէօյիւիւ վար:

լթարաֆընտա Ա՛րապիսթանտա պիր շէհրին իսմի իտի: — Եէբէ ո՞ւլտըգընդան: Պունուն մա՛նա-սը պու տուր քի, օ՝ պիր փէք ուզագ մէմլէքէթտէն՝ օղ զէման-տէ տիւնեանըն մա՛լիւմ օլան էն ուզագ մէմլէքէթինտէն կէլմիշ իտի: — Աղոմոնոան ի՛ընկ պինկ-լէոէյէ: Գ Յովթ. Գ. 9. 12. Դ. 29—34: Ժ. 23, 24: Ունու՝ կէլսին տէյիւ Աղոմոն քէնտինէ տա՛վէթ էթմէմիշ իտի. լաքին Յէհուտիլէրի Քրիստոս կէլսին-լէր տէյիւ քէնտինէ ա՛զիմ մու-հապպէթ իլէ ճան ու տիլտէնտա՛-վէթ էյլէմիշտի: Ի՛լմ Աղո-մոնա վէրիլմիշտի. լաքին Քրիս-տոս ի՛լմին քէնտիսի հէմ ի՛լմին ա՛զիմ վէ նալընըլ փունկարը իտի: Կաղ. Բ. 3: Ունու՝ գարը ի-տի, մէսքևանը փէք ուզագ իտի. վէ Աղոմոնա վարմադա՝ քէնտի-նի ա՛զիմ սըգընթըլար վէ մտա-րաֆլար ալթընա գօմադա մէճ-պուլ իտի: Լաքին Յէհուտի-լէր փէք նագըն իտիլէր, հէր շէյ գօլայ իտի. վէ Ինճիլ հէ-ման օնլարըն գաիտուլարընա կէօ-թիւրիւմիշ իտի: Աղոմոն Ա-բանըն սուլթանընա քէնտի-նին ի՛լմինի սալթ կէօսթէրէք պիլէրիտի. օնու տահա ա՛զիմ էթմէյէ գատիր տէյիւիւտի. լա-քին Քրիստոս ի՛լմ վէրէ պի-

Digitized by Google

43 Ա Ի նախաք րուհ ատեմ

լերիտի, եիւրեայի ի՛լմ գապուլ էթմէյէ աչա պիլերիտի, ա՛լիմ էտե պիլերիտի, վէ օնա հէփ կելէնելերե քէնտիսի ի՛լմ օլուր իտի։ Լամոի պու գարը՝ Նէհուսիլերե գարշը պիր գուվվէթլի շահիտ գալգըպ օնլարը թէօհմէթինի գօրգուլու պիր թարղ իլե պան աշխքեար էտէճէք։

43. Ղափաւ բոհ։ Պ՚ոթ. ժՁ. 24։ Հէրն ատիաքլըղըն րուհու պիղմի իչիտիգտե սաքին օլմասը՝նէ գատար հէյպէթլու պիր միւլահազա տըր։ — Ա՚պէմրեն Էքէթըլը ղման։ Իշպու թա՛պիրտեն կէօրիւնիւր քի՝ շէյթան զապթ էթմիշ իտիյի քիմսէլերի պա՛զը տէֆա՝ թէերք էտերիտի, վէ օնլարըն պիր ազ րահաթը պիր արալըղը օլուա՝ տօսթլարը վէ ագրապալարը օնլարըն չիֆա պուլմուշ օլմալերի հագգընտա իւմիտ էթմէյէ սէպէպլերի օլուր իտի։ Վուրթարըճմըզ տա՛հա օլ եարատմաղ վէ զինաքեար սիսիրէ հապգընտա սէօյլէյօր. վէ օնլարըն պուլունտուղու հէյպէթլու հալի կէօսթերմէք իչիւն պու բուպարը կէթիրէյօր։ Ա՚լահ օնլար իչիւն չօգ շէյլեր էյլէմիշտի. օնլարա՝ քէնտի փէյղամպէրլերինի կէօնտերմիշտի, վէ օնլարա քէնտինին Ա՚զիղ Ռէսլամընը վէրմիշտի։ Ա՚ֆֆթիզ էտիճի Յուհաննէս՝ չօգտան պէրու պէքլէնէն Ա՚եսթա՛նըն հալա զուհր էթմէյինի խապեր վէրմէյէ կելտի, վէ Ռրիստոսոսն փատիշահլըղընը տէն չըգատըղը զէման՝ սուսուզ տոս հէմ օնուն շայիրտլերի Ա՚լլահըն փատիշահլըղընըն միւժտեհինի մէմլէքէթին պիւթիւն ուղունլուղունա վէ էնինե կէզէրէք վա՛զ էթմիշլերիտի։ Ա՚իլլէթին պիւթիւնիւ ույանտը, վէ օնլարտան նէչէ նէչէ քիմսէլեր՝ քէնտիլերինի կիւնահլարընը թէղք էթմէյէ հազըր իքրահ էտիպ՝ պիւյիւճիւ Աիմոն կիպի վաֆթիզ օլտուլար։ Գ՚ոթ. Ը. 13։ Ղաքին օնլար թէզ տէօնտիւլեր. վէ տէօնմէյէրի փէք հէյպէթլու պիր շէյ օլտու. Օնլար՝ մէմիւ օլտուղունա կէօրէ՝ Ռրիստոսոսն փատիշահլըղընը կէօնիւլ խօշնուտլուղու իլե գապուլ էտէճէքլերինէ պէտէլ՝ շէյթանըն փատիշահլըղընը արզուլէրլեր իտի, վէ պու մինվալ իւզրէ օնլար էվվէլքինտէն պէթէր տահա ղիյատե գօրգուլու պիր տէրէճէտե գաթրլանըպ տահա եարատմաղ օլուրլարրտը։ —Ո՚ստաղ եէրլէրտէն։ Նայ. ԹԳ. 21։ ԼԴ. 14։ Յայտ. ԹԸ. 2։ Պու՝ եարատմաղ րուհլար ֆիղ վագի՝ սուսուզ եէրլերտե սաքին օլուրլար տէմէք օլմայօր. իլլա Նէհուտիլերին պէօյլէ պիր զիւի՛ւմլերի վար օլտուղունու պէյան էտէյօր։ Ա՚մմա Նէհուտիլեր պու զիւի՛ւմիւ փէյղամպէրին սէօյլէյիշինտէն մի ալմըշլարըտը, եօխսա փէյղամպէր մի պու սէօյլէյիշի Նէհուտիլերին ա՛լեասէվի զիւի՛ւմունէ նազար էթմիշ իտի, մա՛լիւմ

եղբերաէն կէչիպ բահաթ արար, ամմա պուվմազ։

աէյիլ տիր։ Լաքին պու զիւ-
ի՛մ հեր նէրէտէն ալընմըշ ի-
աէ տէ ա՛գլէ զըստ պիր զիւի՛մ
աէյիլ տիր։ Օխրա՝ (1) եա-
բտմազ բուհլար վար տըր։ (2)
Ընար եչպէթ պիր եէրտէ օլ-
մալըտըրըլար։ (3) Ընարըն պու-
աիւնեաաա պիր չօգ շէյլէր էթ-
տիքէրի՝ Ա՛զիզ Ուխիապարըն
պիր աշխքեար թա՛լիմաթի տիր։
(4) Լմաի կէօրիւնիւր քի, օն-
լարըն մէաքեանը պու տիւնեանըն
պիր թարաճընտա՝ եահօտ օնա
նագքն պիր մահալտէ օլմալը
տըր։ (5) Ընարըն մէաքեանը
մախտաւսէլէրինի եէրին պիր ա-
խէր մահալինաէ էթմէքտէն՝ խա-
բազ վէ վիրան վէ խալի մահալ-
լէրտէ էթմէյէ մէճպուր օլա-
ճագլարընը թահմին էթմէյէ
ա՛գլէ տահա եագըն տըր։ Օխ-
րա՝ (6) օնլարըն թապխա՛թը վէ
մէրամ ու մագտաւտաւ՝ մախտավլ-
տարլըզը խարտապաթա վէ վիրան-
լըզլա վէ էօլիւմէ չէվիրմէք տիր։
— Լա՛ննա պօ՛ւմազ։ Պուրատա
ֆասիա բուհ կէօսթէրիւիյօր քի՝
կիւնահքէրտարլարըն նափաք եիւ-
րէյինահէքի կիպի բահաթ վէ
խօշլանտըզը մէաքեան հիչ պիր
պաշգա մահալտէ պուլամազ։
Ֆիրինճին ֆասխոլիկի՝ օպիրի-
նին մուրտարլըզընա մուխապրգ
կէլիր. վէ ապուհնճիլէյին զարպի
մէսէլէ կէօրէք՝ "էմնալ էմնա-
լինի պուլտուբ"։ Պու նափաք
բուհլար Վատիկանալըլարը պրագ-
մազա նէ գատար կէօնիւլէրի

44 Օլ տէմ տէր. Հ՚օլ չըգ-
տըղըմ էվիմէ տէօնէյիմ. վէ կէլ-
եօղուտու։ Ա՛ռէլ. Ե. 10։ Պ՚ռէ.
Ը. 31։ Ընար՝ մէհմէտէթտէն
գովուլմագտան իսէ՝ պիր մուբ-
տար ճանավարըն իչինտէ սաքին
օլմասընը տահա խայրըլը սայար-
լարըտը։ Ա՛ռէն. Ը. 31։

44. Լ՚վէհ պէօնէյի՛։ Օրա-
տա չէյթան սաքին օլմուշտուտու,
վէ պուննուն իչիւն օնուն էվի
անկըլա պիլիր խոր։ Օրանըն
անախթարը չօգտան պէրու օ-
նուն էլինտէ օյուպ՝ խաթէտիյի
կիպի օրպայա կիրիպ չըգա պի-
լիր խոր։ Օրանըն գափուտու
Ուհրիստոս իչիւն գափանմըշ
սիւրկիւլէնմիշ խոր. լաքին շէյ-
թան իչիւն աչըգ խոր։ Յովհ.
ժԳ. 2. 27։ Գ՚ռէթ. Ե. 3։
Լ՚ֆես. Բ. 2։ Ա Յովհ. Դ.
4։ — Պօշնմըշ պէ՛ֆէլ-ըհ-շ վ
փօնանմըշ։ Օլ էվ սիւրիւրիւն-
թիւտէն վէ մուրտարլըզգտան
փաքէնտի, վէ պիր սայր սաքին
օլաճագ զաթ իչիւն հաղըրլանտը։
Լչպու թա՛պիր առէմ հագգըն-
տա ալընընճա, տէմիք օլուչօր
քի՝ եարատմազ բուհ օնտա տէյիլ
իքէն, օնուն ա՛գլը պաշընտա՝
սէօզիւ եէրինտէ վէ իչինի պիլիր՝
վէ քէնտինէ պուննճիլէյին պիր
իսքէնճէ հէմ տօսթլարընա պիր
հիչպէթի օլան շէհտա խրըսլար-
տան ազատ օլուր։ Պու միլլէթ
հագգընա ալընընճա, տէմիք օ-
լուչօր քի՝ օնլարը իմանսըզ լօգլա-
րընտան վէ եարատմազ լօգլարըն-
տան գուրթարմազա չօգ ճէհտ
օլունմուշ տուր, վէ օնլար տէ-

Digitized by Google

ակ յինտէ՝ ծնոտ պօշանմըշ՝ սիւսի-
րիւմիշ վէ տօնանմըշ պուլուր։
45 () ղէման կիտիպ՝ պիլէ-
սինճէ քէնտինտէն եարամազ

եէտի բուհ տահա ալըր, վէ ան-
լար կիրիպ՝ օրատա սաքին օլաւր-
լար, վէ օ ատէմին ծօնու՝ էվ-
վէլքինտէն պէթէր օլուր. պու-

ֆատ՝թէլէ տօղրուլմագ նիշանէլէ-
րի կէօսթէրմիշլէր տիր, վէ օնլա-
րըն արասընտա չօգ տէֆա՝ էօյլէ
իսլահ օլմուշ սուրէթլերի կէօ-
րիւնմիշլէր տիր քի, սնլարըն
ախլէագ ու մէշրէսի սապիթ
պիրթարըղ իլէ տէյիշմիշ օլտուգ-
լարը ումուլա պիլիրիտի։

45. Ա՛ինթինթէն եաթմազ։
Պա՛զը ատէմլեր՝ ախէրլերինտէն
եարամազ օլտուգլարը կիպի
(Պապ ԻԳ. 15)՝ պա՛զը շէյթան-
լարըն տախի ախէր շէյթանլար-
տան պէթէր՝ տահա զօրլու՝ տա-
հա ֆիլինէ՝ տահա ֆէնա՝ տահա
քէօմիւ՝ տահա հիյապէթլու՝ տա-
հա եարամազ՝ տահա մուրտար
օլտուգլարընը լահմին էմմէ-
յէ նէ՞ սէպէպիմիզ վար։ — Ան-
պէ չոհ պահա։ Նափաք լուհ՝
եարամազլըգ էտէմէտիյի եէրտէ
սաքին օլմագտան խօշլանմագ.
օ՝ զիքր օլունան քիմսէնին սա-
ա՝տէլէ ու բահաթընա հասէտ
էտէր, վէ տէօնիւպ սնուն իւղէ-
րինէ քէնտինին եարամազ թէ-
սիրաթընը եէտի գահ արթըր-
մազա գարար դըլար։ Անէտի տէ-
մէքտէն՝ ճանը վէ թէնի թէք-
միլէն զապէթ էտիպ օնա իսքէնճէ
վէրմէյէ քիֆայէթ էտէր պիր
միգտար անկլաշըլըր. չիւն քի
եէտի սայըսը՝ Անհուտիլէր պէյ-
նինտէ թէքմիլ վէ թէմամ մա-
նասընա գուլլանըլըր իտի։ Անա-

եէտի բուհ տահա ալըր, վէ ան-
լար կիրիպ՝ օրատա սաքին օլաւր-
լար, վէ օ ատէմին ծօնու՝ էվ-
վէլքինտէն պէթէր օլուր. պու-

բամազ բուհլար օլ գատար չօգ
տըրըլար, քի պիր քիմսէնին հէ-
լաքինի իճրա էթմէք իչին՝ էյէր
իգնիթիլա էտէյսէ՝ չօղու պէրապէր
պիր հէրտե իշլէրլէր։ Ա՛ռէ-
ե. 9։ ԺԶ. 9։ Անէե. Զ. 11,
12։ — () ապէմին ծնոտ՝ էվքիլ
էինթրէն պէրիէ օլար։ Պիր շէյ-
թանտէն զապէթ օլունմագտան՝
եէտի շէյթանտէն զապէթ օլուն-
մասը տահա հիյապէթլու տուր. վէ
պիր լէգէոն եա՛նի լիվա շէյթան-
լարտան զապէթ օլունմասը՝ եէտի
շէյթանտան զապէթ օլունմագ-
տան տահա զիյատե հիյապէթ-
լու տուր։ Ա՛իւմիէ ա՛լէմին մա՛-
լիւմիւ պիր կէրչէքլիք տիր քի՝
կիւնահքըն իչէրիսինէ ախ ֆէնատէն
պէթէրէ տիր։ Պիր միգտար
իսլահ օլմուշ պիր քիմսէ քէն-
տինին էսքի եարամազ եօլլա-
րընա տէօնտիւիւ զէմանի՝ օլ
քիմսէ ա՛լէսսէվի տէյիլ եօլը-
նըղ էսքի եարամազլըգլարընը
սալթ գավիլէտիր, իլլա եէնի
եարամազլըգլարա տախի տիւ-
շեր։ Անվվելտէն սատէճի պէք-
րի օլան՝ շիմտի եալանճը՝ խըր-
սըղ՝ քիւֆիւրպաշ՝ զինաքեաթ՝
գանըը գաթիլ տախի օլուր։ Ա՛լ-
լահ օնու ա՛գըլ քէօրլիյինճէ
վէ նիւրէք փէքլիյինէ թէսլիմ
էտէր, վէ պու մինվալ իւզրէ՝
էվվէլտէն սալթ պիր շէյթանընը
սաքին օլտուղու մահալաե՝ շիմ-

Digitized by Google

46 Ա՛Է օ՝ տահա խալգա սէջ-
լէր իքէն իշլեք օնուն վալիտէի՝
տիւլէր, օնուն Օղլունու խաչ-
լատըլար, վէ հէլաքըղա հա-
զըրլանտըլար, վէ էնճամը Ա՛լլահ
օնլարը՝ քէնտիլէրին շէհրի վէ
հէյքէլի վէ պիւթիւն միլլէթի
իւէ պէրապեր Ռամազանտան
հէլաք օլունմազա Թէսլիմ էյլէ-
տի։ Ա՝ուէրրիս Յովհաննուն
նագլինէ կէօրէ՝ Նէհուտիլէրին
ախլէագ ու մէշհուր՝ Ռամազա-
նտան հէլաք օլունտուգլարը
պէմանաէ ա՝գլըն էրէ պիլէճէյի
տէրէճէտէն խարիճ ֆասխ իտի.
վէ օնլար քէնտի հէլաքլէրինէ լի-
վալէրճէ շէյթանլարտան զապթ
օլունմուշլար կիպի սէյիրտիրլէր
իտի, վէ տէլիլիք ու. տիվանէլի-
յին էն էնկին տէրեասընա տալ-
մըշլարըտը։ Ա՝ոփ. ԻԱ. 38—
44։ ԻԳ. 32—39։ ԻԴ. 34։
Գ՝ոէ. ՀՍ. 49—51։ Հ.թ.
41—44։ Յովհ. ԺԵ. 22—25։
Ռ՛ոմ. ԺԱ. 8—10։ Ա Յհ.
Բ. 15, 16։

46. Օ՝ պահա խալէֆ սէօյլէդ
Ն՛էն։ Օ՝ վարիսեցիլէրէ սէօյ-
լէմէյի ֆէրազաթ էյլէտի. չինն
քի օնլար՝ օնուն քէնտիլէրինի
ըշտըգլանտըրմազա վէ խէլաս էթ-
մէյէ էյլէտիյի հէմ սայ ու
ղայրէթինէ զըտտ տուրտուրլար
իտի, վէ սաղթ տահա քէօր վէ
տահա եիւրէյի սէրթ օլուրլար
ըտը. լաքին պայազը Ռայագա
նասիհաթ վէրմէքտէն ֆարիղ
օլմատը. զիրա օնլար քէնտի
կէօզլէրինտէ օգատար ա՛լիմ տէ-

տի եէմի շէյթանի տաքին օլուր։
Պաւնատան գաթը՝նազար օլ քիմ-
սէ տլահանի թէսխիրաթլէրտէն
ուզագ գալըր, վէ տահա թէքբ-
միլէմ շէյթանի թէսխիրաթլարըն
գաւվէթի ալթընա կէլիր։ Օ-
նուն ճանընը՝ վէ թէնհի մաղ-
բուրլուգ՝ խըրտ՝ ի՛նսան՝ շէհվէթի՝
հաւսէ՝ գըղգանճլըգ՝ գուսուր-
մագ՝ իւմիտսիզլիք շէյթանլարը
թէքբմիլէն զապթ էտէրլէր. վէ
էօդ քէրբէ վագթտան էվվէլ
ճէհէննէմ իսքէնճէսի վէրմէյէ
պաշլարլար։ Մաթ. 2Ա. 11,
12։ Գ՝ոէ. ՀՍ. 26։ Բ Յհ.
Բ. 9—12։ Բ Տի՛մ. Գ. 13։
Եբր. Զ. 4—8։ Յ. 26—31։
Բ Պետ. Բ. 20, 21։ — Գ՝ո-
նաթտաղ Նէօլէ գսխի պէօյլէ օլա-
ճաք։ Գու տատէմին Հալի՛ օլ
սէրսիլէնին՝ եա՛նի օլ տէվրին
տաէմլէրինին Հալինին նուսմա-
նէմի իտի։ Օ՛նլարը խէլաս էթ-
մէյէ գուլլաճընըլան հէսի չարէ-
լէրտէն սօնկրա, վէ քէնտիլէրին
պիր սէյրարըտան կէօրիւնիւր վէ-
մանէի խալաՀընտան սօնկրա, օն-
լարըն իմանսըզլըղը՝ վէ եարա-
մազլըգտա մանէհապպէթի պու գա-
տար իտի քի՝ օնլար կիմսէյէ
պէթթեր օլուրլարըտը։ Օ՛նլար
ֆէնաալըգտա վէ եարատմազլըգտա՝
եէմի շէյթանտան տահա զապթ
օլունմուշլար կիպի արթտըլար։
Օ՛նլար՝ Ա՛լլահըն էլչիլէրինի
քէտտա էթմէտիլէր, Ա՛լլահըն ի՛նա-
յէթի ու քէրէմլէրինի խօր կէօր-
Digitized by Google

ախիմնտէ՝ ծնոռ պօշանմըշ՝ սիւսիւրիւմիւշ վէ տօնանմըշ պուլուր։

45 () ղէման կիտիպ՝ պիլէսինճէ քէնտինտէն եարամազ

ֆատ՝թիլէ տօղրուլմագ նիշանէլէրի կէօսթէրմիշլէր տիր, վէ օնլարըն արասընտա չօգ տէֆա՝ էօյլէ իսլահ օլմուշ սուրէթլերի կէօրիւնմիւշլէր տիր քի, օնլարըն ախլէագ ու մէշրէպի սապիթ պիր թարդ իլէ տէյիշմիշ օլտուգլարը ումուլա պիլսիտի։

45. ՝Ի՛նչինպէն էաթամազ։ Պա՛զը ատէմլէր՝ ախէրլէրինտէն եարամազ օլտուդլարը կիպի (Պապ Ի֊Գ. 15)՝ պա՛զը շէյթանլարըն տախի ախէր շէյթանլարատան պէթէր՝ տահա ղօրլու՝ տահա ֆիլթնէ՝ տահա ֆէնա՝ տահա քէօթիւ՝ տահա կիյպէթլու՝ տահա եարամազ՝ տահա մուրտար օլտուդլարընը թահմին էմմէմէյէ նէ՞ սէպէպիմիզ վար։ — Ի՛նչպէ բուհ գահա։ ՝Ի՛ապաք բուհ՝ եարամազլըդ էտէմէտիյի եէրտէ ասքին օլմադտան խօշլանմազ. օ՝ զիքր օլունան քիմսէնէին սա՛ա՛տէմ ու բահաթընա հասէտ էտէր, վէ տէօնիւպ օնուն իւղէրինէ քէնտինին եարամազ թէսիրաթընը եէտի գահ արթըրմազա գարար դըլար։ Ի՛նէտի տէ՛քտէն՝ ճանը վէ թէնի թէքմիլէն զապթ էտիպ օնա իսքէնճէ վէրմէյէ քիփայէթ էտէր պիր միգտար անկլաշըլըր. չիւն քի եէտի սայըսը՝ Ի՛նհուտիլէր պէյնինտէ թէքմիլ վէ թէմամ մա՛նասընա գուլլանըլըր իտի։ Ի՛նա

լամազ բուհլար օլ գատար չօգ տըրըլար, քի պիր քիմսէնին հէ՛լաքինի իճրա էմմէք իչիւն՝ էյէր իդթիյա էտէրսէ՝ չօղու պէրապեր պիր հէրտէ իշլէրլէր։ Մ՛ատթ. 6. 9։ ծՋ. 9։ Ի՛գէս. Զ. 11, 12։ — () ադամդն օնոռ՝ էվվէլէնդէն պէրի՛ռ օլար։ Պիր շէյթանտէն զապթ օլունմագտան՝ եէտի շէյթանտէն զապթ օլունմասը տահա հիյապէթլու տուր. վէ պիր լուգեոն եա՛նի լիվա շէյթանլարտան զապթ օլունմասը՝ եէտի շէյթանտան զապթ օլունմագտան տահա զիյատէ հիյապէթլու տուր։ Ն՛իւմէ ա՛լէմին մա՛լիւմիւ պիր կէրէէքլիք տիր քի՝ կիւնանտըն իլէրիլէմէսի ֆէնատէն պէթէրէ տիր։ Պիր միգտար իսլահ օլմուշ պիր քիմսէ քէնտինին էսքի եարամազ եօլլարընա տէօնտիւյիւ զէմանն՝ օլ քիմսէ ա՛լէսսէվի տէյիլ եաղընդը էսքի եարամազլըգլարընը սալթ գավիլէտիր, իլլա եէնի եարամազլըգլարա տախի տիւշէր։ Ի՛չվէլտէն սատէճէ պէքրի օլան՝ շիմտի եաշանճը՝ խըրսըզ՝ քիֆիւրպաչ՝ զինաքեար՝ գանըը գաթիլ տախի օլուր։ Ի՛սլահ օնու ա՛գըլ քէօրլիյինէ վէ եիւրէք փէքլիյինէ թէօլիմ էտէր, վէ պու մինվալ իւզրէ՝ էվվէլտէն սալթ պիր շէյթանըն սաքին օլտուղու մահալտէ՝ շիմ-

Digitized by Google

46 Ալ է օ՝ տահա խալգա սէջ-
լէը իքէն իշլեք օնուն վալիտէսի՝
տիւլէը, օնուն Ողլունու խաչ-
լատըլար, վէ հէլաքլըդա հա-
զըրլանտըլար, վէ էնճամը Ա՛լլահ
օնլարը՝ քէնտիլէրին շէհրի վէ
հէյքէլի վէ պիւթիւն միլլէթի
իլէ պէրապար Հոմայըլարտան
հէլաք օլունմադա թէսլիմ էյլէ-
տի։ Ա՛ուէրրիա Յովսեփոսուն
նագլինէ կէօբէ՝ Ներհուտիլէրին
աթլէագ ու մէշրէպի՝ Հոմայը-
լարտան հէլաք օլունտուգլարը
պէմանաէ ա՛գլըն էրէ պիլէճէյի
տէրէճէտէն խարճ փասիա իտի.
վէ օնլար քէնտի հէլաքլէրինէ լի-
վալէրճէ շէյթանլարտան զապթ
օլումսուշլար կիպի սէյիրտիրլէր
իտի, վէ տէլիլիք ու տիվանէլի-
յին էն էնկին տէրեասընա տալ-
մըշլարըտը։ Ա՛ուրի. ԻԱ. 38—
44։ ԻԳ. 32—39։ ԻԴ. 34։
Ղ՚ոէ. ՅԱ. 49—51։ Յ.Թ.
41—44։ Յովէ. Ժե. 22—25։
Հոմ՚ոմ՚. ԺԱ. 8—10։ Ա Ցնե.
Բ. 15, 16։

46. Ո՝վ պահա խալէթա սէօյլէը
չէնէ։ Ո՝վ փարիսեցիլէրէ սէօյ-
լէմէի փէրազաթ էյլէտի. չիւն
քի օնլար՝ օնուն քէնտիլէրինէ
ըշդըգլանտըրմադա վէ խէլասա էթ-
մէյէ էյլէտիլի հէփ սայ ու
ղայրէթինէ զըտտ տուրուրլար
իտի, վէ սաղթ տահա քէօր մէ
տահա եիւրէյի սէրթ օլուրլար
ըտը. լաքին պայազը խալգա
նասիհաթ վէրմէքտէն ֆարիղ
օլմատը. զիրա օնլար քէնտի
կէօզլէրինտէ օգատաը ա՛լիմ տէ-

տի եէսի շէյթան սաքին օլուր։
Պունաան գաթը՝ նազար օլ քիմ-
սէ ալահանի թէսխիրաթլէրտէն
ուղագ գալըը, վէ տահա թէքբ-
միլմէ շէյթանի թէսխիրաթլարըն
գուվվէթի ալէթնա կէլլը։ Ո-
նուն ճանընը՝ վէ թէնինի մաղ-
բուլուգ՝ խըրս՝ ինսան՝ շէհվէթ՝
հասէա՝ գլզգանձլըգ՝ գուտուր-
մագ՝ իմմոտիվլիք շէյթանլարը
թէքմիլէն զապթ էտէրլէր. վէ
էօդ քէրրէ վագթատան էվվէլ
ճէհէննէմ իսքէնճէնի վէրմէյէ
պաշլարլար։ Ասմ. 2Ա. 11,
12։ Ղ՚ոէ. ՅԱ. 26։ Բ Ցնե.
Բ. 9—12։ Բ Տիմ. Գ. 13։
Եբր. Զ. 4—8։ Յ. 26—31։
Բ Պետ. Բ. 20, 21։ — Պո-
խաճաղ նէալէ պահմէ պէօյլէ օլա-
ճաք։ Պու տահմին հալի՝ օլ
սիղսիլէնին՝ եան՝ օլ տէվլրին
տաէմլէրինին հալինին նուման
նէսի իտի։ Ընլարը խէլասա էթ-
մէյէ գուվվանըլան հէփ չարէ-
լէբտէն սօնկրա, վէ քէնտիլէրին
պիր տիշարըտան կէօրիւնիւր վէ-
միանի խալահընտան սօնկրա, օն-
լարը իմանսըզլըղը՝ վէ եարա-
մադըղա մահ հապպէթի պու գա-
տար իտի քի՝ օնլար կիմտիքճէ
պէքէր օլուրլարըտը։ Ընլար
ֆէնալըգտա վէ եարամադըղտա՝
եէսի շէյթանտան տահա զապթ
օլունմուշլար կիպի արթտըլար։
Ընլար՝ Ա՛լլահըն էլ չիլէրինի
քէտտա էթտիլէր, Ա՛լլահըն ինա-
յէթի ու քէրէմլէրինի խօր կէօր-

եարամագ նէալէ տախի պէօյլէ
օլաճագ տըր։

47 Ա ՚ի պիրի օնա ասէաւ . Ի-
ԹԷ վաղիաէն վէ գարնատաշլարըն
աչէնին իլէ սէջլէշմէք իսթէյիս՝

վալիաէսի պիր վագըթ եհուդէյ-
նէ գօմուշ իսիյի շէյի՝ եա՚նի
Ա՚րիստոսուն քէնտի փէաէրի-
նին խըզմէթինտէ օլմագ կէրէք
օլաուղունու ասլա խաթըրնա կէ-
թիրմէմիշիտի : Պ՚ոէ . Ր . 49 .
51 : Հիչ պիր Ա՚րիսթիան էյ-
լիք էթմէքտէ ճէհտ ու ղայրէ-
թինէ մէմիւ էթմէտիյի Թարաֆ-
լէրտէն էնկէլլեր պուլաուղու-
զէման ղայրէթինի քէսմէսին :

47 . Պէէ ծնա պէտ : Կ՚ալա-
պալըգ օգաստար չօգ՝ վէ Ա՚լա-
հըն Ա՚էլամընը տինկլէմէք ար-
զուսու օգաստար պէջյիւք իսի
քի՝ Ա՚րիստոսուն պու ագրա-
պատը օնուն եանըննա վարամազ-
լարըտը, վէ օնու իսթէֆիքլէրի
կիպի ԹուԹամազլարըտը (Ա՚տէ-
գ . 21), վէ պիլէսինճէ լագըտըպ
պիլէ էտէմէզլէրիտի : Կ՚ամի օն-
լարըն Թարաֆընտան՝ աղըզտան
աղըզա օնա եէթիշինճէյէսէ-
կին պիր խասպէր կէօնտէրիտի :
— Պ՚ոէնթօշլուղը : Պունլար՝
Ա՚արիամըն էվլատլարը օլուպ
տէ՝ Ա՚րիստոսուն էօզ գարըն-
տաշլարը մը՝ եօխսա Ա՚ղէովպա
եախօտ Ա՚լիէսուն Ա՚արիամընը
էվլատլարը՝ վէ պունտան պէօյլէ
Հիսուս իլէ գարնատաշ էվլատ-
լարըմը խոիլէր պիլմէսի՝ պիզէ
ասլա պիր շէյ տէյիլ տիր : Պագ
Ա՚ոթ . Ե . 25 շէրհինէ : Կ՚ա-
քին պու Թա՚պիրին Թաապիա՚Թի՝

վէ գարնատաշլարը՝ օնուն իլէ սէջ-
լէշմէք իսթէյիս՝ ուիշարաա տու-
թուլար իսի :

յիլլէր իսի , վէ քէնտի եա-
րամպլըգլարընտան օ գատաար
սէրթլէնմիշ տէյիլլէրիսի , վէ
օնլարատան պիր չօգ քիմսէ՝ օ-
նու սէվինէրէք ունկլէրլէրիսի :
Ա՚ոէլ . ժԲ . 37 : — Իշլիկ օնուն
վէյֆիսի վէ ֆընտըշլարը : Ա՚ոէլ .
գ . 21 վէ 31 սէն կէօրիւնիւր
քի , Հիսուսուն սըտգը վէ շէօհ-
րէԹի վէ չօգ ճէհտ ու ղայրէԹի
օնուն իշպու ագրատպատնա պու-
գաստար բահաթսըզլըգ վէրմիշ՝
վէ օնուն Ե՚օմրունիւն Թէհլիքէ-
սէ օլմասը պատպընտա օնլարըն
գօրգուլարընը օլ սէրէճէ Թահ-
րիք էյլէմիշիտի , քի օնլար՝ օ-
նու իշինտէն մէքս էթմէյէ կէլ-
միշլէր իսի : Կ՚ամի էն պէջյիւք
տիւշմէնլէրի օլան քեոԹիւպէրին
վէ փարիսեցիլէրին օնուն իշինէ
մանի՝ օլմագա չալըշտըգլարը հէ-
Թիշմէզ մի : Ո՚նա՝ քէնտի վա-
լիսէի վէ էն եագըն ագրատպատը
տտախի մանի՝ օլմալը՞մը տրըլար :
Չ՚ագիր կիւնահ քեարլարտա մի-
յանճըլար սէյիւ պէջյէ քիմ-
սէլէրի գուլլանմադա քիմի՚ն ագ-
լընտան պիլէ կէչմէլի , քի օն-
լար կիւնահքեարլարըն խէլասը
պապպընտա եարտըմ էտէճէք
եէրինէ՝ Ա՚րիստոսուն քէնտի-
սինի պիլէ պու իշտէն կէրի
տուրմադա մէճպուր էթմէյէ չա-
լըշըրլարտըը : փէք ա՚ճայըպ
ալը քի՝ շիմաի Չ՚ֆէնտիմիզին

Digitized by Google

ակարաս տուրուց յօրլար։
48 Ալ է օ՛ ձեվապ վերիկ՝ քէնա-
նինէ սէջրէչէնէ առած. Ալ ա-

վէ աչըգ մա՛նասը պու օլմալը-
սըը քի, պունլար վալիտէսի
Ա՛արիամըն էվլատլարը՝ վէ
պունաան պէջրէ օնուն էօզ գա-
բընաշլարը իսիլէր։ ()նլար
ակեր զէմանլէրտէ վէ ակեր ահ-
վալ խուսուսլէրինտէ տակի զիքը
օլունուցօրլար. լաքին ասպիտա
օնուն գարնտաշլարը տէնիլիր-
լէր։ Ա՛օրն. ԺԳ. 55, 56։
Ա՛ոէլ. Զ. 3։ Յովհ. Բ. 12։
Է. 3. 5. 10։ Կոր. Ա. 14.
Ա կորնթ. Թ. 5։ Կալ. Ա. 19։
Հէմ առակի Ա՛օրն. ԺԳ. 55
չէրհինէ պագ։

48. Ալ ա՛խօր էմ պէր։ Այահիհ
սէր քի՝ Քրիստոս քէնտի վալի-
ակռինի թահգիր էթմէկէ սասլա
ձըրամը եօգ իսի. զէրրա օնուն
պիւթիւն էօ՛մրիս իսպաթ էտէր
քի, օ՝ էվլատէ վաձիպ օլան
ամեալարընտա մուհապպէթ ու
բաղպէթտէ սասլա գուսուրուս եօղ
իսի (Գ՛ոէ. Բ. 51։ Յովհ.
ԺԹ. 25—27). լաքին պու
ձիւմլէ իլէ պու թա՛պիրինտէն
ձըրամը վալիակռինին քէնտի ի-
չինէ միւսասիակէ էթտիկինէ
խոշնանմասըղընը օնա պէջան
էթձէք իսի։ ()՝ պունտան էվ-
վէլ էքի քէզրէ տահա օնա պու
խուսուստա պու միսիլիու սէօզ-
լէր իլէ քէնտի ֆիքըրինի ան կլաձա-
մըշ իսի։ Գ՛ոէ. Բ. 49։ Յովհ.
Բ. 3, 4. Լ՛աքին Քրիստոս
Յ՛ֆէնտիմիզին իշպու սիւսլի

լիտէմ քի՛մ սիր, վէ գալընը-
տաշլարըմ քիմլէր սիր։
49 Ալ է էլինէ շայիրալէրինէ

սօրմասընտան ա՛զիմ մէրամը՝
պէս պէլլի սիր քի, քէնտինին
թահգիրիր էտէձէք իսէյի մու հիմ
կէրչէքլիյէ օնու սինկլէյէնլէրին
ա՛գլընա եէր էթտիրմէք իսի։
() պու ֆուրսաթը էլէ ալըպ՝
քէնտինէ իթաա՛թ էտէն շայիրտ-
լէրինէ օլան ա՛զիմ վէ խուլուսի
մուհապպէթինի պէյան էտէրէք՝
պու վուգուա՛թը էյիյէ գուլ-
լանտը։

49. Ի՛նկի վա՛խտ՛ վ դաբըն-
դաշլըըմ։ Ա՛օրն. Իե. 40.
45։ Իը. 10։ Ա՛ոէլ. Գ. 34։
Յովհ. ԺԷ. 8, 9. 20։ Ի. 17։
Նէէ. Բ. 11, 12։ Ա՛իւմլէ
Քրիստոսուն շայիրալէրի՝ օնա
նէ գատար եագըն տըրլար։
()նլար՝ օնուն եիւրէյինէ նէ
գատար գըյմէթլի սիրլէր։ Ալ է
օնլարընն օնուն իլէ օլան ա՛լէա-
գալարը՝ նէ գատար ձէլիլ՝ նէ
գատար ա՛զիզ սիրլէր։ ()նու
վալիակռինէ պէնտ էտէն պէնտ-
լէր հէր նէ գատար գըյմէթլի՝
հէր նէ գատար մուհապպէթտէն
տօղու իսի իսէլէրտէ, օնու քէն-
տի շայիրալէրի իլէ պէնտ էտէն
պէնտլէր տահա զիյատէ մու-
հապպէթտէն տօղու վէ տահա
ա՛զիզ իսիլէր։ ()նուն օնլարա
օլան մուհապպէթի՝ սիր վալի-
տէյէ օլան մուհապպէթտէն զի-
յատէ օլտուղու թահգիրտէ,
նէ գատար պէջրիք օլմալը իսի։
Ալ է իշպու ի՛զէթ ու ի՛թիպա-

Digitized by Google

աղքատաց ուզատրիք՝ տէտի. Ի՞նչեր վալիտէմ վէ գարնտաշլարըմ։

50 Օխրա քիմ քի կէօքլէրտէ օլան փէտէրիմին իրատէթինի է-

քէ հէփ ա՛զիզլէր մալիք տիր։ Ի՞ման կէթիրէն հէփ միւթի՛ ա՛զիզլէր՝ պունճիլէյին Կ՚ուրթա-ըըճըյա եագըն վէ գըյմէթլի տիրլէր։ Ա՛նլար՝ օնուն ատրնը թաշըրլար, օնուն չէքլ ու սի-մասընտա տըրլար, օնուն թա-պիա՛Թրնտա մալիք տիրլէր, օնուն ֆամիլեասընըն ա՛զալարը տըր-լար, օնուն չօգ մուհապէթլի-լէրի տիրլէր, օնլար հէր պիր վագըթտա օնուն էն եագըն իլ-հագլըընտա վէ օնուն իլէ սէօհ-պէթ էթմէյէ րուխսաթ մալիք տիրլէր, օնուն սօֆրասընտա կէլ-մէյէ իզինլէրի վար, վէ օ՛ օնլար իչիւն կէրէք տիւնեավի վէ կէրէք եպէտի թէտարիւքլէր կէօրմիւշ տիւր։ Ա՛՝ տիւնեայը պրագտը-ղը վագրթ՝ օնլար իչիւն էն ղանի Թէրէքէլէրի միւտա պրագմըշ տըր։ Ա՛ օ շիմտի կէօքտէ ի-քէն՝ օնլար իլէ սէօյլէշմէք տէվա-մընտա տըր։ Ա՛նլար՝ էյերլի ֆագիր վէ թահգիր օլունմուշ՝ վէ զէնկին ու գուվվէթլիլէրին Թանըրմատըղը քիմսէլէր իսէ տէ, Յիսուս վալիտէյէն վէ գարըն-տաշլար վէ գըզգարնտաշլար-ատն վէ տիւնեավի հէր կէօնա ագրատպատան տահա եագըն վէ տահա գըյմէթլի տիրլէր։ Ա՛ օնլարա տօգանան՝ օնուն կէօ-զընիւն պէպէյինէ տօգանըր։

տէրսէ, գարնտաշըմ վէ գըզգա-ըընտաշըմ վէ վալիտէմ ։ տէր։

ՊԱՊ ԺԳ

1 Ա՛Ե օ կիւնտէ Յիսուս

50 Ո՛ւյմ էն էօյլէրտէ օլան փէ-պէրնին էրտօքնէյէ կէթէրէք։ Պու-րատա պիւէ Ո՛ւրիսատուն շա-յիրտլէրի քիմսէր օլտուղու թա՛-րիֆ վէ պէյան օլունուր. օնլար՝ Ա՛լլահըն իրատէթինի էտէնլէր տիր։ Ա՛նլար օնու տէյիլ եա-լընըզ տինսկլէրլէր վէ պիլիք-լէր վէ օնուն հագգընտա սէօյ-լէրլէր, իլլա օնու իճրա տէմի էտէրլէր։ Ի՞ֆէնտիմիզ՝ պէնիմ իրատէթիմի էտէնլէր տէմէյօր. զիրա օնուն՝ փէտէրինքինէն փարդը իրատէթի եօղուտտա։ Ա՛՝ փէտէրինի տայիմա ի՛զ-լէթլէր իտի, օնուն իրատէթի-նի տայիմա էտէրիտի. վէ օ տա-տէմլէրին փիքրլէրինի փէտէր-տէն քէնտինէ ճէկլպ էտէճէք եէրինէ՝ տայիմա օնլարը քէն-տինտէն փէտէրէ տօղրու տօղ-րուլտուրուտտա։ Ա՛տփ. Է. 21։ Ա՛տփ. Գ. 35։ Ղ տ. Ը. 21։ ԺԱ. 27, 28։ Ա՛վէ. Զ. 40։ Ա Յով. Բ. 17։

1։ Ա՛Ե Ի՛ՆԴՒ։ Պունտան էվվէլքի Պապտա՝ օ կիւն տա-պահտան Ի՞ֆէնտիմիզին նէ գա-տար սէօյլէտիյինի վէ նէ գատար շէյլէր իշլէտիյինի հէօրէ պիլի-րիզ. վէ պու Պապտա եինէ օ կիւն էօյլէնտէն սօնկրա նէ գա-տար վա՛զ էյլէտիյինի կէօրէ

Digitized by Google

էվտեն չըգրպ՝ տէնիզ քէնա-
րընտա օձուրույօր իտի ։

2 Ա՝է եանընա չօգ խալգ պի-
րիչքտի, չէջյլէ քի օ՝ գայըղա կի-

պիլերիզ ։ ()՝ քէնտի իշինէ
ղայէթի մուգայէտ իտի, վագըթ-
լը վագըթսըզ հազըր իտի, վէ
բահաթլանտըղը նատիր կէօ-
բիւնմիւշ տիւր ։ Պու կիւնիւն
իլգ եարը գըսմընտա օ՝ էյերչի
տիւշմէնլէրինտէն զըտլըգ՝ վէ
տօսթլարընտան էնկէլլեր կէօր-
տիւ իտի իսէ տէ, Էրինէ իշինէ
տէվամ էյլէտի ։ — Տէնէչէն
էնաբընտա օ՞նօբոյօր իտի ։ Պու՝
Ա՝ալիլեա տէնիլի իտի. վէ պու-
նուն պիր միգտար թա՛րիֆինի՝
Պապ Դ. 18 շէրհինէ պագ ։
Ա՝ֆէնտիմիզ չօգ տէֆա՝ պու
տէնիզին քէնարընտա կէօրիւն-
տիւ ։ Ա՝տէ. Բ. 13։ Դ. 1։
Գ՝ոէ. Ե. 1. 3։

2. Ձօգ խալէ ։ Պագ՝ Ա՝տօր.
Դ. 25 շէրհինէ ։ Ա՝տօր. ԺԵ.
29, 30 ։ Գ՝ոէ. Ը. 4 ։ —Գ՝ա-
չընտ էէլէդ օ՞նօբոտ ։ Ձօգ գա-
լապալըգ վարըտը ։ Էէր քէս
օնու կէօրմէյէ վէ իշինմէյէ՝
վէ օնա տօգանմադա խսթէր-
իտի. վէ օնլար օնու օ գատար
սրգէշտրմըշլար իտի, քի օնա՝
պիր գայըղա կիրմէյէ իգդիպա
էյլէտի ։ ()՝ օրատան տահա
էյի կէօրիւնէ պիլերը վէ իշինտիլէ
պիլեր իտի, վէ չօգ դալապալըղըն
սրգէլըղընտան տէնիզէ սիւրիւք-
լէնմէք թէհլիքէսինտէն էմին ի-
տի ։ — Պէ՞րի՞ն խալէ էձաբտ
պո՞ռնոբ էդէ ։ Պունտան տահա

42 ի

րիպ օձուրտու, լաքին պիւթիւն
խալգ գըյըրտա տուրուր իտի ։

3 Ա՝է օնլարա թէմմիլլեր ի-
լէ չօգ չէյլեր սէօյլէյէրէք տէ-

կիւզել նէ՞ սէյրան օլա պիլեր,
քի տէնիզ գըյըսընտա վէ օնուն
էնքսէսինտէ ալար ալար եիւ-
ճէլմէտ օլան պայըրլատտա տօլ-
մուշ չօգ խալգըն տուրտուղունու՝
վէ տէյիլ պիր մէլէյին իլլա մէ-
լէքլէրին Ա՝ապպընը՝ Ա՝լլահըն
քէնտի ()ղլունուն օլ գալապա-
լըղա պիր գայըղըն իշինտէն է-
պէտիլյին ա՛ղլմ մատտէլէրի
խուսուսունտա սէօյլէտիյինի պիր
ատէմին կէօղլէրի սէյր էյլէսին ։
()՝ պու միսիլլիւ պիր մահալտէ
տուրուր իքէն, սէսի փէք ուս-
զագլարտա իշիտիլէ պիլերիտի ։
Ա՝ֆէնտիմիզին՝ սաքին օլմագ ի-
չին քէնտինին մախսուսէն պիր
էվք օլմատըղը միսիլլիւ՝ օնուն
վա՛ղ էտէճէք տահի պիր ճէ-
միյէթի ևէրի եօղուտտու ։ Ա՝աքին
Ա՝վրիստոսուն հուղուրու իլէ տէ-
նիզին քէնարը՝ օնսուղ օլան հէյ-
քէլտէն տահա էյի տիր ։

3. Ա՝մմէլլեր նէ ըշէ ձէյլեր
սէօյլէ յէէ ։ Ա՝յպու Պապտա՝
սէքիզ թէմմիլ թահրիր օլուն-
մուշ տուր ։ Ա՝մմիլլեր վէ զար-
պի մէսէլլէր իլէ սէօյլէմէսի՝ Ա՝է-
հուտիլէրին պէ՛նինտէ փէք ա՛-
լէսսէվի պիր շէյ իտի ։ Գ՝ոտ.
թ. 7—15։ Բ Ա՝մոթ. ԺԲ. 1—
7 ։ Ա՝պոք. խթ. 4։ ՀԸ. 2։
Ա՝լիմ Ա՝ողոմեն՝ իւշ պին մէ-
սէլլեր սէօյլէտի ։ Փէյղամպէր-
լէր չօգ քէրէ՝ պու տիւրլիւ

Digitized by Google

տի. Իշլեհ էքինճի ընծաՙ էքնասիհաթ վէրմէք եօլունու սեչմիշլէր իտի։ Ես. Ե. 1—7։ Նշէ. ԾԷ. 2 ից. ԻԴ. 3 ից։ Պու՝ հէր պիր միլլեթտե ա՛լես սէվմի իտի. վէ պունուն սեպեպլէրինին պա՛զլսը իշպու աշաղատա զիքր օլունաճագլար տըր։ (ա) Կէրչէքլիք չօգ տեճա՝ թէմսիլլէր վասիթասի իլէ տահա գօլայ անկլաշըլըր վէ տահա վիյատե ա՛դրլտա հրճղ օլունուր, իտի. չիւնքի թադտիմ օլունան պիր սուրէթին եախօտ նագլիյէթին կիւզէլլիյի՝ օնու տինկլէյէնէ տահա լօշ կէօսթէրիրիտի։ (բ) Իֆենտիմիզ տիւնեավվլ վէ հէր քէսէ մա՛լիւմ օլան շէյլէր սուրէթլէրինի կէօսթէրմէյիլէ՝ ճահիլ վէ ահմագ խալգրն տիդգաթընը՝ ուչանտըրտա պիլիր, վէ ճիհմանի վէ տիւնեավի ա՛դրլտըր՝ սէմավի շէյլէրին թէճէլլէք քիւրիւնէ վէ օնլարը անկլամագ տէրէճէսինէ գալտրտա պիլիրիտի։ (գ) Իֆենտիմիզի՝ եավրամագ ատէմլէրին եիւրէյինէ՝ օնլար տուչմաղտան վէ քէնտիլէրինի կէրչէքլիյին հուզուրունտան սագլանմադա գատիր օլմազտան տօգանմադա գատիր էտէրիտի։ (դ) Ունու՝ սէօզլէրինէ թէրս մա՛նա վէրմէյէ հազըր օլու՝ սէօզլէրինի թուվթմազլըգա օնու էօլտիւրմէյէ արաչան քիմսէլէրին քէօթիւլիւչիւնտէն էօրթիւլմէյէգատիր էտէրիտի։ (ե)՝ չօգ քէրրե՝ եա պու մինվալ իւզրէ սէօյլէմէյէ եա մէյէ չըգտը։ Հիչ սէօյլէմէմէյէ մէճպուր օլուրուտու։ (զ) Իչէրչի ալչագ կէօնիւլլիւ քիմսէլէր վէ էօյրէնմէյէ հաղըր օլանլարա հէր շէյ աչըգ վէ գօլայ օլունուր իտի իսէ տէ՝ մաղրուր վէ եարատմագ օլու՝ էօյրէնմէյէ իսթէմէյէն՝ վէ աչըգ կէրչէքլիքտէն սալթ եիւրէքլէրի սէրթլէշէճէք օլան քիմսէլէրէ՝ անկլաշըլմագ գալըրըտը։ Պու մինվալ իւզրէ Իֆենտիմիզ չօգ քէրրէ քէնտիշայիրտըլէրինէ կէրէք քէնտիլէրին մէնֆա՛աթը վէ կէրէք կէլէճէք տէվրլէրին մէնֆա՛աթը իչիւն ղայէթ մուհիմ վէ ա՛զիմ կէրէչէքլիքլէր պէյան էյլէտի. վէ օ պիլիր իտի, քի եարատմագ Իֆենտիմիզ՝ հաղըր պուլունուպ օնլարը իշիտիրլէր իտի իսէ տէ օնլարը անկլամայաճագլար. վէ օ՝ օնլարը ունլար իչիւն սէօյլէմէյօրուտու։ — Իշլիհ Էֆէնտի։

Ինթիհամալ տըր քի, Իֆենտիմիզ պու թէմսիլի պաշլատըղը զէման՝ օրալարտան կէօրիւնիւր թարլասընտա թօխտում էքէն պիր էքինճի կէօրիւնիւր իտի, քի Ղուրթարըճմըզ օնու քէնտինի տինկլէյէնլէրէ կէօսթէրտի։ Աքին պիր թէմսիլտէ՝ սէօյլէնէն սահիհ պիր վուգուա՛թ տա օլսա, եախուտա պիր շէյ տէ օլսա, պէյիա եօգ տուր. զէրրա թէմսիլին կէրչէքլիյի՝ օնուն սէօյլէնտիյի շէյէ տօղրու վէ մուվաֆըգ կէլմէսինտէն ի՛պարէթ տիր։ Իշպու թէմսիլին սուրէթի՝ հէր

4 Ալ՝ Հքեր իքէն, պա՛զըսը եօլուն եանընա տիւշտիւ, վէ գուշլար կելիպ օնլարը եէտի։

5 Ալ՝ պա՛զըսը թաշլըղա տիւշտիւ, օրատա քի չօգ թօփրագ եօղ իտի, վէ թօփրաղըն տէրինլիյի օլմատըղընտան՝ չափուճագ պիճտի.

6 Ի՛մմա կիւնէշ տօղունճա՝ եանտը, վէ քէօքիւ օլմատըղընտան՝ գուրուտու։

7 Ալ՝ պա՛զըսը տիքէնլէր ա-

պիր ահ հրտէ ճիւմլէ ատէմլէրէ մա՛լիւմ օլան պիր սանսա՛թտէն պըղնմըշ տըր. վէ պուննուն իչինն հէր քէստէն անկլաշըլմադա ույղունն վէ մուխթապրգ տըր։

4--8. Ղանանէ 19— 23 չէրհինէ պագ։

9. Ի՛չէնմէյէ ֆո՛լֆլըրը օլան։ Ի՛չպու Թա՛պիր՝ սէօյլէնէն Թէմսիլէն վէրիլմէյէ մէրամ օլունան նասհ՛ամ՝ հազըր պուլունուպ տինկլէյէնլէրին տիգգաթընը ճէլպ էթմէյէ մուվաֆըգ տէյիւ սէօյլէնմիշ տիր։ Ի՛չպու Թա՛լիմ ու նասհ՛ամըր տինկլէմէքտէն հիչ քիմսէյէ՝ տինկլէմէյէ իգԹիխալը օլան ա՛զալարըն եա՛նի գուլագլարըն մուխլագա էքսիք օլմասընտան ղայրի շէյ մանի՛՝ օլմասըն։ Պագ ԹԱ. 15 չէրհինէ պագ։ Ի՛չէր պիզ՝ հինան սէսինի տինկլէյէ պիլիր իսէք, Ի՛լահընքինի տինկլէմէյէլիմ մի։ Ի՛չէր Թէուրքիւլէր՝ պիլմէճճէլէր՝ եէնի խասպէրթասրնա տիւշտիւ, վէ տիքէնլէր չըդրպ օնլարը պօղտուլար։

8 Ալ՝ պա՛զըսը էյի եէրէ տիւշտիւ, վէ մէյվէ վէրտի, պա՛զըսը եիւղ վէ պա՛զըսը ալԹմըշ վէ պա՛զըսը օԹուղ գալԹ վէրթի։

9 Ի՛չիԹմէյէ գուլագլարը օլան՝ իչիԹսին։

10 Ալ՝ շայիրտլէր եանընա կէլիպ՝ օնա տէտիլէր. Ի՛լբիւն օնլարա Թէմսիլէր իլէ սէօյլէսին։

լէր տինկլէմէսինի սէվվէր իսէք, Ի՛պրհտտս Ի՛ֆէնտիմիզնի Թէմսիլէրինի վէ Թա՛լիմ ու նասհ՛ամըրընը տինկլէմէյէլիմ մի։ Ի՛ստատանըմըզ պիզէ գուլագլարը նէ՞ իչիւն վէրտի. օնա տինկլէյէլիմ տէյի տէյիրլ մի։ Ի՛չէր աԹալարըմըզը՝ աղալարըմըզը՝ խրզմէքթաբալարըմըզը տինկլէմէյէ վագԹըմըզ վար իսէ, կէօքլէրտէ օլան վէտէրիմիզի տինկլէմէյէ վագԹըմըզ ճօմարտ. վէ էյէր օնլարը անկլամաղա պիր եօլ պուլա պիլիրսէք, օնու անկլամաղա պիր եօլ պուլմամըմըզը։

10. Ի՛լբէն օնլարա ընէմէլի նէ սէօյլէսէն։ Ի՛չպու Թէմսիլի իչիտէն խալգ՝ պիրտէն պիրէ օնուն մէֆհումունու անկլայամազլարըտը. վէ օնլարտան պիր չօղունուն տա՝ օնու անկլատըլար մը անկլամատըլար մը՝ վազիֆէլէրի օլմազտը։ Ի՛աքին օնլարըն հիչ պիրի օնու ասլ

11 ալ֊է օ՝ ճէվապ վէրիպ օնլարա տէտի. Ձիւն կէօքլէրին ունուտամազ իտի. վէ շիւպհէսիզ՝ օնլարտան պա՛զըլարը օնուն հագգընտա տահա սիւալ ու թէֆթիշ էտէճէքլէր իտի, հէմ տէ պունուն իւզէրինէ ա՛գլ ու ֆիքր սարֆ էտէճէքլէրիտի։ Ո՛ն իքի շայիրտլէր՝ տէյիլ քի սալԹ՝ նիՀչիւն Կ՚ուրԹարըճմըղ Թէմիզլիկը իլէ սէօյլէյօր տէյիւ սօրսունլար, իլլա՝ Ա՛մէն. Դ. 10 տան էօյրէնիրիզ քի՝ օնլար Թէմիզլին մա՛նասընը սօրմագ իչիւն տահի կէլմիշլէրիտի, վէ օնլարըն պէրապէրինճէ հէման պու նիյէԹ իլէ ալսէր քիմսէլէր տահի կէլտիլէր. եահօտ շայիրտլէր՝ օլ ալսէր քիմսէլէր իլէ պէրապէր կէլտիլէր։

11. Կէօ֊էլէն ֆաֆէլտաԼըԼընընը ըԼԼաՏԸՆԸ։ Ալըր լուղէԹի Ա՛զիզ Կ՚ԻֆԹապլարտա՝ կիզլէնմիշ եահօտ հալա կիզլի օլան պիր շէյ մա՛նասընա տըր։ Ո՛լ շէյ անկլաշըլմազ տէմէք տէյիլ տիր. իլլա սալԹ՝ օ շէյ պէյան օլունմամըշ տէմէք տիր։ Հով. ԺՈ. 23։ ԺՋ. 25, 26։ և Կորնթ. Բ. 7։ Դ. 1։ ԺԹ. 51։ Նէեմ. և. 9։ Գ. 3—6. 9։ Ջ. 19։ Կող. և. 26։ Բ. 2։ Կէօքլէրին փատիշահլըղընըն սըրրլարը պուրատտա քէնտի զաԹլարընտա անկլաշըլմազ Թա՛լիմաԹլար տէմէք տէյիլ տիր. իլլա սատէճէ՝ Ա՛նսիանըն փատիշահլըղը խուսուսունտա Թա՛լիմաԹլար տէմէք տիր քի, ա՛լէսսէվի՝ Նէհուտիլէր օնլարը անկլամազըլարտըր, վէ օնլարը անկլամազա վէ գապուլ էթմէկէ Հազըրլանմամըշլարըտը։ Պու սընըֆ Թա՛լիմաԹլէրտէն պունլար իտի՝ Ինճիլ Թայիֆէլէրէ վա՛զ օլունաճագ իտի, քի Ա՛նսիա էօլէճէյիտի, քի օնուն փատիշահլըղը պիւԹիւն պիւԹիւնէ րուհանի իտի, քի օ՝ քէնտի խալգընը տէյիլ Հռովմալըլարըն պօյունտրուղունտան՝ իլլա օնլարը կիւնահլարընտան խէլաս էթմէկէ կէլտի, քի Նէհուտիլէրին ԹանզըմաԹը վէ գուրպանլարը նէսխ ու րէֆ՝ օլունաճագընտը, վէ պունուն կիպի Թա՛լիմաԹլար։ Ո՛ն իքի շայիրտլէր պիլէ պիրտէն պիրէ պու Թա՛լիմաԹլէրի գապուլ էթմէկէ հազըրլանմամըշլար իտի։ Պապ ԺՋ. 22։ Յովհ. ԺՋ. 12—14։ Կորնթ. ԺԱ. 1—3։ Ո՛նլար պու խուսուսլարտա՝ ազար ազար ըշկձլանտըլար։ — Ալէք Վէռէնէ ֆէր։ Ո՛նլարըն էջրէնմէկէ խաԹի՛տատլէրի վարըտը, վէ իշպու սըրրլար պիրի պիրի արտըսընտա օնլարա պէյան օլունուպ էջրէնտիլտի։ Պապ ԺԸ. 25 չէրհինէ պագ։ Իշպու շէյլէրի պիլմէսի օն իքիլէրէ մախսուսէն իգմիզլը իտի. չիւն քի օնլար՝ պունլարը ախէրլէրինէ էջրէթմէկէ մախսուսէն Թա՛յին օլունմուշլար իտի Ո՛նլար Ինճիլի տիւնահանըն հէր պիր Թարաֆընտա կէօՀիւքճէքլէրիտի, վէ պու֊

փատիշահլըղընըն սըրրլարը պիլմէսի սիզէ վէրիլմիշ տիր,

Digitized by Google

12 Ոչխարս քիմին վար խսե, էվվէլտէն պիր շէյ վէրիլմիշ իսե տախի օնու կէրի ալըընլար։ Իշ-պու զարպի մեսէլի Կուրթարը-ճըմըզ պիր չօգ տէֆա՝ գուէ-լանտը։ Պապ Իե. 29։ Ա՛ռէ. Դ. 24, 25։ Ղ՛ռէ. Ը. 18։ ԺԹ. 24—26։ Պունուն մա՛-նասը պու տուր քի, ալլահանի տէրսի միւնասիպ պիր բուհ իլէ գապուլ էտէնլէրէ՝ տահա զի-յատե վէրիլճէք, օնլարա հալա վէրիլմիշ ըղըզը վէ լութֆ ու ինայէթի էյիյէ գուէլլանըպ արթըրմադա ճէհա էտէնլէրէ՝ տահա զէյատե ըղըզ վէ լութֆ ու ինայէթ վէրիլճէք տիր։ Ա՛պրին ալլահանի տէրսի ըէտա էտիպ՝ օնլարա իհսան օլունան ինայէթլէրի վէ փուրսաթլարը ֆայտե իչիւն գուէլլանմադա իհ-մալ էտէնլէր՝ էվվէլքինտէն զե-յատե գարանլըղա վէ ճէհալէթէ թէզը օլունաճագլար։ Պու մին-վալ իւզրե Ա՛բրահամ Ա՛ֆէն-տիմիզին շայիրլէրի կիթապճէ՝ Ա՛նճիլ խուսուսունտա ըղըզ թահսիլ էթմէքտէ օլտուլար. օնլարըն իմանը վէ մուհապ-պէթի վէ ի՛լմի տայիմա արթ-մագտա օլտու. օնլար կիթա-պճէ՝ Ա՛բրահամտան Ա՛խլիսէսի-նին վէ փատիշահլըղընըն թա-պիա՛թըրը անկլամագտա օլտու-լար. օնլար՝ պենտեկոստե կիւ-նիւնտե Ա՛զիզ Ի՛սու ալտըլար, վէ օնտան սոնկրա վագթտէն վագթէ Ա՛զիզ Ի՛սուհան սիւն-նէթ վէ պինլէր նամտու հագ-

12 ամմա օնլարա վէրիլմէմիշ տիր։

Նուն իչիւն օնլար օնու՝ հէպի ղանիմէթինճէ վէ գըյամէթինճէ անկլատմալը իտիլէր։ — Ընըթա վէյէ ընէ։ Ընլար օ գա-տար գապա՝ օ գատար տիւնեամի իտիլէր, վէ Եսհանըն փատի-շահլըղը հագգընտա օ գատար ճիհաննի զիւի՛մլէրի վարըլտը քի՝ պու կէրչէքլիքլէրի՝ օնլարա սէօյլէնտիքտէն սոնկրա պիլէ անկլայամաղլարըլտը։ Ընլար՝ օնլարը վա՛զ էթմէկէ թա՛յին օլունմամըշլար իտի, օնլարը տինկլէմէկէ հաղըրլանմամըշլար ըտը, վէ օնլարը ինանմայաճագ-լարըտը. իլլա պէր ա՛քս՝ օնլար հէմ Ա՛եսիայը հէմ օնուն թա՛-լիմաթընը պիրտէն րէհատ էտէ-ճէքլէր իտի։ Ա՛նմի Կուրթա-րըճըմըզ՝ մախսուսէն պէջլէ պիր էօյրէթմէք ուսուլու գուէլլանտը քի, պու մաղրուր քէնտինի պէ-յէնմիշ քիմսէլէր օնու անկլա-մայաճագլար իտի. սպիր թա-րաֆտան իսէ՝ քէնտինին ֆագիր վէ օգուսմուշ օլմայան շայիրտա-լէրինէ պու ուսուլ հէր պիր առհրտե ղայէթ ֆայտալը օլա-ճաղտըր։

12. Ոչխրն վար իսե ևն։ Պու՝ պիր ղարպի մեսէլ իտի. չիւն քի տայիմա զէնկին ատամլէրին ա՛-առէթի տիր քի, ագչէլէրինի իշ-քիւզար վէ օնու արթըրմադա ֆուրսաթլարը էյի գուէլլանա պի-լէն քիմսէլէր էլլէրինէ վէրսին-լէր. վէ թէնպէլլերին հէմ իշէ եարամայան քիմսէլէրին էլինտէն

օնա վերիւէձէք, վե արթըւա-
ձագ. ամմա քիմին եօղ իսկ,
նէսի վար իսկ տախի՝ օնտան ա-
ղընաճագ տըր։

13 Պունուն իչիւն օնլարա
թէմմիւլէր իւէ սէօյլէր իմ.զիրա

գընտա՝ թախիֆէլէրին վ'իվլիսէյէ
կիրմէլէրի վէ պուռնուն կիպի
ախէր շէյլէրին խուսուսունտա
ըշըգ ալտըլար։ ()նլարըն ճիւմ-
լէսինէ Ա՛լլահտան ատրա վերիւ-
տի. օնլար պու տէրսի սէվը-
լէր իտի, վէ գուվվէթտէն գուվ-
վէթէ եիւրիւյուշ՝ իւէրիւէտի-
լէր, պիր տէրէճէ լումֆ ու ի'-
նայէթտէն պիր սայիր տէրէճէ
լումֆ ու ի՛նայէթէ իւէրի վար-
տըլար, թաքիմ թէքմիլ ըշըղըն
եօգարը.քի ա՛լէմինէ եէթիշտի-
լէր։ Ա՛լաքին ճիւմլանի վէ քէն-
տինի պէյէնմիշ Ա՛էհուտիւէր
պէջյէ տէյիլ. իւլա օնլարըն
գարանլըղը վէ ճահիւլիյի վէ
եարամմազլըղը արթմագտա օ-
տու, օնլարըն ա՛գլ ու ֆիքրի
կիթտիքճէ գարալանտը, օնլար
Ա՛ովսէնին վէ փէյղամպէրլէրին
րու հունտան կիթտիքճէ ազ
անկլամատա օլտուլար, վէ տի-
վանէ օլտուլար։ Պու վէճհիւէ
օնլարըն փատիշահլըղը օնլարտան
ալընտը, օնլարըն հէյքէլի՝ քա-
հինլիյի՝ գուրպանլարը՝ օնլարըն
մէմլէքէթի՝ օնլարըն իֆթիհխար
էյլէսիքլէրի հէր պիր շէյ՝ օն-
լարըն հէփ եվվէլքի իմթիազաթ
ու հուգուգլէրի՝ վէ օնլարա
օլան մէրհամէթլէր՝ Ա՛զիզ Ա՛ու-
Ա՛լլահըն լումֆտու՝ ճիւմլէսի օն-
լարտան ալընտը, վէ թէվֆէ-
սիղլիք հէմ իմանըզլըգտա հէ-
լաք օլունմազա՝ վէ գարա գա-

րանլըղա վէ ճահիւլիյէ էպէճէն
պաթմազա թէրք օլունտուլար։
Ա՛յօյ. ե. ֆ—7։ Ա՛ոբ. ԻՁ.
43։ Ա՛ոբէ. ժԲ. 9։ Պ՛ով.
Ի.Զ. 2. 25։ ()յօյ. Բ. 5։
Պիզ՝ Ա՛էհուտիէրտէն առախ
տահա ա՛զիմ ի՛նայէթէր ի-
սան օլունմուշ տուր. իսմի օն-
լարըն տիւշիւպ հէլաք օլմազ՝
պիզէ պիր հիյպէթլու տէրս վէ
ի՛պրէթ օլսուն։

13. Պ՛ոանոս էլ-ան։ Ա՛յիէյի
Ա՛ֆէնտիմիզին 11 ինճի խանէտ
սէօյլէմէյի՝ խապազա թէմմիւլէր իւէ
սէօյլէմէյինէ քիֆայէթ էտր
պիր սէպէպ կէօրիւնիւր իտի ի-
սէ տէ, օնուն պէջյէ էթմէխինին
պէջյիւք սէպէպինի պուրտա
պուլուրուզ։ Պու՝ օնլարըն պա-
գատար եարամազ օլուզ՝ քէն-
տիլէրինէ իհսան օլունան Հատա-
լէրինի վէ ի՛նայէթլէրինի ֆայ-
տայէ գուլլանմազա իմմինա՛ էթ-
մէլէրի իտի։ ()նլար՝ քէնտիլէ-
րին կէօզլէրինի վէ գուլագլարընը
վէ ա՛գլ ու ֆիքրլէրինի տօղրու
եօլտա գուլլանմազլարընտը։ ()ն-
լար կէրչէքլիքտէն իքրահ է-
տէրլէրիտի, վէ օնուն իսպաթը-
նա գարշը կէօզլէրինի գապարը-
լարըտը։ ()նլար՝ ()իտաուտան
միւ'ճիղաթլարընը կէօրիւրլէր ի-
տի, լաքին պու վէճհ իւէ օնուն
Ա՛եսխա օլտուղու իսպաթ օլուն-
տուղունու կէօրմէյէ իմթէ-
մէղլէր իտի։ ()նլար՝ օնուն

Digitized by Google

ՀԵՕՐԻՒ ԻՔԷՆ ՀԷՕՐՄԷԶԼԷՐ, ՎԷ ԻՇԽԻՒ ԻՔԷՆ ԻՇԽԻՄԷԶԼԷՐ, ՎԷ ԱՆԼՍՄԱԶԼԱՐ ։

14 Ալ է օնլարտա Նֆայինին փէյղամպէրլիկի Թէքմիլ օլուր, քի առը. Իշխիմէքլէ իշխաեճէք

ալլահանի Թա՛լիմ ու տէրսլէրինի իշխիրլէրիտի, լաքին օնլարըն Ա՛զլահտան օլտուգլարընը իպրար էթմէկէ իսթէմէզլէրիտի։ Իմի օնուն իրատէի ա՛լիյէսի իտի քի՝ օլ քէօթիւլիւք իսթէյէն մաղուր փատրիսեցիլէրին վէ օնլարըն Թէվապի՛լէրինին չօղունու եիւրէք գաթըլըղընտա վէ իմանսըզլըգտա Թէրը էյլէսին։ Գունուն իչիւն Ա՛արկոս իլէ Պուկաս առէրլէր քի, Նֆէնտիմիզ օնլարա էնգաստէն Թէմմիլլէր իլէ սէջյէտի, քի պու վէճճիլէ օնլար ճահիլլիքտե վէ իմանսըզլըգտա հէլաք օլմազա Թէրը օլունսունլար։ Ա՛ուէ. Դ. 11, 12։ Պօ՛է. Ը. 10։ Ղիւն քի օնլար՝ Ա՛զլահըն օնլարա իհսան էյլէտիյի հասսէլէրի ատողրուգտ իլէ գուվանմասըլար, իլա կէօզլէրի օլուպ տա կէօրմէյէ խաթէմէյէն վէ գուվագլարը օլուպ տա իշխիմէյէ խաթէմէյէն քիմսէլէր կիսի օլտուլար, օնուն պու անկլաշըլմազ Թարիգ իլէ սէջյէտիյի՝ հագգ տարղընըգ վէ ա՛խիր հիւքմ իլէ իտի, հէջյէ քի՝ շիմտի օնլարըն Թէօհմէտ ու ճիւրմիւ քէնտիլէրին Թէքտիր ու ա՛զապը օլսուն։ Ասատ կէրճէքլէք՝ օնլարը հէմտին գաթըլտա

սինիզ, ամմա ասլա անկլատմայաճագ սընըզ, վէ պագարտագ պագաճագ սընըզ, ամմա ասլա կէօրմէյէճէք սինիզ։

15 Ո՛իրա պու գավմըն եիւրէյի գաթըլանտը, վէ գուլագտըրըտր։ Հ՛իճա վէրէն ի՛լաճ օնլարը հէմտին էօլտիւրիւրուիւտիւ։ Ո՛նլարըն Տալա մանլիք օլտուգլարը ըշըգ՝ օնլարը հէմտին քէօրլէտիրիտի։ Ո՛նլարա նի՛չիւն ատահ զիյատե վէրիլսին։ Լ՛աքին ալլահանի մէրհամէթին պու վէճճիլէ Թէղը էթմէյէ լազըգ կէօրտիւյիւ քիմսէլէրին Տալի նէ գատար հիյապէթլու տուր։ Ո՛նլարըն Ա՛զլահըն ղազապըղը Թուխմուշտուրմաղա վէրտիքլէրի սէպէպլէր նէ գատար պէջյուք օլմազը խտիլէր։ Ո՛նլարըն հէլաքի նէ գատար մուԹլագ վէ սահհ օլմազը իտի։ Ռ Ո՛էն. Իթ. 2—4։ Պօ՛է. 2Ա. 11, 12։ Նօայ. Խ. 18—20։ Խդ. 18։ Նէհ՛է. Ե. 21։ Նէհ՛է. Ժ. 2։ Ո՛վհ. Գ. 19, 20։ Թ. 39—41։ Ռ Կ՛ուրնի. Դ. 3, 4։ Ռ Ի՛նճ. Ռ. 10—12։ Պատ Ժ. 25 շէրհինէ պագ։ 14. Ո՛նլարա Նֆայինին Ա՛ճ։ Պու՝ Նօայ. Զ. 9, 10 ատան ա՛լընմըշ տըր։ Խալգ՝ պու փէյղամպէրին զէմանընտա պիր հիյապէթլու տէրճէճէ եարատմազ պիր Տալտէ պուլընտուրուտու, վէ հէլաքըն հէմտին աղղընա կէլմիշլէրիտի. լաքին օնլար եարատմազլըգ ու խատպիսլի յէ օլ

օնա վէրինէնձէք, վէ աբթըլա-
ճագ. ամմա քիմին եօշ իսէ,
նէսի վար իսէ տախի՝ օնտան ա-
գընտա՝ թախիֆէլէրին Վ՚իլիսէյէ
կիրմէլէրի վէ պուննուն կիպի
ախէր շէյլէրին խուսուսունտա
ըշըգ ալտըլար։ Ընլարըն ճիւմ-
լէսինէ Ա՚ստուծոն տէրս վէրին-
տի. օնլար պու տէրսի սէվեր-
լէր իտի, վէ գուվվէթէյն գուվ-
վէթէ եհուդիյիւպ՝ իլէրինլէտի-
լէր, պիր տէրէձէ լումֆ ու ի՚-
նայէթէն պիր սայիր տէրէձէ
լումֆ ու ի՚նայէթէ իլէրի վար-
տըլար, թաքիմ թէքմիլ ըշըղըն
եօգաբրըգի ա՚լէմինէ եէթիշտի-
լէր։ Ա՚ստուծոն ճիւմլեսի վէ քէն-
տինի պէյէնմիշ Ա՚ստուծոյէր
պէջյլէ տէյիլ. իլլա օնլարըն
գարանլըղը վէ ճահիլլիյի վէ
եարամազլըղը արթմագտա օլ-
տու, օնլարըն ա՚գլ ու ֆիքրի
կիթտիքճէ գարայանտը, օնլար
Ա՚ստուածին վէ փէյղամպէրլէրին
րու Հունտաան կիթտիքճէ ազ
անկլամտատա օլտուլար, վէ տի-
վանէ օլտուլար։ Պու վէճհիլէ
օնլարըն փատիշահ՚ըղը օնլարտան
ալընտը, օնլարըն հէյքէլի՝ քէտ-
հինլիյի՝ գուրպանլարը՝ օնլարըն
մէմլէքէթի՝ օնլարըն իֆթիհար
էյլէմիքլէրի հէր պիր շէյ՝ օն-
լարըն հէփ էվվէլքի իմթիազլար
ու Հուգուգլերի՝ վէ օնլարտա
օլան մէրհամէթլէր՝ Ա՚զիզ Ա՚ուհ
Ա՚ստուծոն լումֆու՝ ճիւմլէսի օն-
լարտան ալընտը, վէ թէվֆէ-
սիզլիք հէմ իմանըզլըգտա հէ-
լաք օլունմադա՝ վէ գարտա գա-
լընաճագ տըր։

13 Պուննուն իչինն օնլարտա
թէմմիլլէր իլէ սէօյլէր իմ. զիրտա
բանըղտա վէ ճահիլլիյէ էպէտէն
պաթմադա թէրք օլունտուլար։
Ն՚սայ. ե. ֆ—7։ Ա՚ստ. ԻԱ. 43։ Ա՚ռէլ. ժԲ. 9։ Ա՚ռէլ. Հ.Ջ. 2. 25։ Հայտ. Բ. 5։ Պիզէ՝ Ա՚ստուածիլէրտէն առախ տահա ա՚զիմ ի՚նայէթլէր իհ-
տան օլունմուշ տուր. իմտի օն-
լարըն տիւշիւպ հէլաք օլմադը՝
պիզէ պիր հիյապէթլու տէրս վէ
ի՚պրէթ օլտուն։

13. Պատասխանէ՝ Ա՚յէրդի
Ա՚ֆէնտիմիզին 11 ինճի խանէտէ
սէջյլէտիյի՝ խալգա թէմմիլլէր իլէ
սէջյլէտիյինէ քիֆայէթ էտեր
պիր սեպեպ կէօրունիւր իտի ի-
սէ տէ, օնուն պէջյլէ էթմէտինին
պէջյիւք սեպեպինի պուրատտա
պուլուրուզ։ Պու՝ օնլարըն պու
գատար եարամազ օլուպ՝ քէն-
տիլէրինէ իհտան օլունան հասատ-
լէրինի վէ ի՚նայէթլէրինի ֆայ-
տայէ գուլլանմադա իմթինա՝ էթ-
մէլէրի իտի։ Ընլար՝ քէնտիլէ-
րին կէօզլէրինի վէ գուլագլարընը
վէ ա՚գլ ու ֆիքրլէրինի տօղրու
եօլտա գուլլանմազլարտըր։ Ընլար կէրչէքլիքտէն իքրահ է-
տէրլէրիտի, վէ օնուն իսպաթը-
նա գարշը կէօզլէրինի գափար-
լարըտը։ Ընլար՝ Հիսուսուն մի՚ճիղաթլարընը կէօրիւրլէր ի-
տի, լաքին պու վէճհ իլէ օնուն
Ա՚ստուծոյ իսպաթ օլուն-
տուղտունու կէօրմէյէ իսթէ-
մէզլէր իտի։ Ընլար՝ օնուն

Digitized by Google

սինիզ, ամմա ասլա անկլամա-
յաճագ սընըզ, վէ պագարագ
պագաճագ սընըզ, ամմա ասլա
կէօրմէյէճէք սինիզ։

15 Օ՛իրա պու գավմըն եհու-
րէյի գաթըլանսը, վէ գուլագ-

սըրըսը։ Ճ՛իֆա վէրէն ի՛-
լաճ օնլարը Հէմման էօլսիւրիւր-
իւսիւ։ ()նլարըն Տալա մնկը
օլսուգլարը ըշըգ՝ օնլարը Հէմման
քէօրլէսիրիսի։ ()նլարա նի-
չիւն ատԽա զիյասէ վէրիլսին։
Լ՛աքին ալլահանի մէրհամէթին
պու վէճճԽիլէ թէզը էմմէյէ լա-
յըգ կէօրսիւյիւ քիմսէլէրին Տա-
լի նէ գատար Հիյսէթլու տուր։
()նլարըն Լ՛ալահըն ղազապընը
թուԹուշտուրմադա վէրտիքլէրի
աչպէպլէր նէ գատար պէջիւք
օլմալը իտիէր։ ()նլարըն Հէ-
լաքի նէ գատար մուԹլագ վէ
սահիհ օլմալը իտի։ Բ ()էն.
իթ. 2—4։ Լաղ. 2Ա. 11,
12։ Լ՛ատ. խԲ. 18—20։ խԳ.
18։ Լ՛էզ. ե. 21։ Լ՛ևի.
ժԲ. 2։ Հովհ. գ. 19, 20։
թ. 39—41։ Բ Կորնթ. գ.
3, 4։ Բ Տիմ. Բ. 10—12։
Պապ ժԱ. 25 չէրՀինէ պագ։
14. ()նլարդա Լ՛ատյինին ԱՀ։
Պու՝ Լ՛ատյ. զ. 9, 10 տան ա-
լընմըշ տըր։ Կատալգ՝ պու փէյ-
ղամպէրին զէմանընտա պիր Հիյ-
պէթլու տէրէճէեէ եարատմազ
պիր Տալտե պուլունուրսուտու,
վէ Հելաքըն Հէմման ազընտա
կէլմիշէրիսի. լաքին օնլար եա-
րատմազլըգ ու խատիսիլ յէ օլ

սէօրիւր իքէն կէօրմէզլէր, վէ ի-
շիտիր իքէն իշիթմէզլէր, վէ
անկլամազլար։

14 Ալ է օնլարտա Լ՛ատյինին
փէյղամպէրլիյի թէքմիլ օլուր,
քի տէր. Լ՛իշիթմէքլէ իշիտէճէք

ալլահանի թա՛լիմ ու տէրսլէ-
րինի իշիտիրլէրիսի, լաքին օն-
լարըն Լ՛ալահանի օլտուգլարընը
իգրար էթմէկէ իսթէմէզլէրիսի։
Լ՛ամո՛ օնուն իրատէի ա՛լիյէսի
իտի քի՝ ալ քէօթիւլիւք իսթէյէն
մադրուր վարիսեցիլէրին վէ
օնլարըն թէվապի՛լէրինին չօղու-
նու եիւրէք գաթըլըղընտա վէ
իմանսըզլըգտա թէզը էյլէսին։
Պունուն իչիւն Ա՛արկոս իլէ
Պ՛ուկաս տէրլէր քի, Լ՛ֆէնտի-
միզ օնլարա էնգաստէն թէմմիլ-
լէր իլէ սէջյէսի, քի պու վէճճԽ-
իլէ օնլար ճահիլլիքտե վէ ի-
մանսըզլըգտա Հէլաք օլմադա
թէզը օլունսունլար։ Ա՛տթ.
Դ. 11, 12։ Պ՛ատ. Ը. 10։
Ճիւն քի օնլար՝ Լ՛ալահընը օնլարա
իհսան էյլէտիյի Հասսէլէրի ատո-
ղուլուգ իլէ գուլլանմատըլար,
իլլա կէօզլէրի օլուպ ատա կէօրմէ-
յէ իսթէմէյէն վէ գուլագլարը
օլուպ ատա իշիթմէյէ իսթէմէյէն
քիմսէլէր կիպի օլտուլար, օնուն
պու անկլաշըլմազ թարիգ իլէ
սէջյէսիի՝ Հագգ ատրաղընըգ վէ
ա՛տիլ Հիւքմ իլէ իտի, չէջյէ
քի՝ չիմսի օնլարըն թէօՀմէթ ու
ճիւրմիւ քէնսիլէրին թէքաիր ու
ա՛զապը օլսուն։ Ատաե կէր-
չէքլիք՝ օնլարը Հէմման գաթըլա-

լարը իւղ ազգը իշխեմտիւղը, վե կէօզլերինի եումտուլաք, օլմայա քի կէօզլեր իւղ կէօրելէը, վե գուլագլար իւղ իշխեելէը, վե եիւրէք իւղ անկլայալար, վե աէօնելէր, վե օնլարա շիֆա՝ վերէյիմ։

16 Ը՚մմա նէ՛ մութլու սիզին

գատար ի՚նսան իւղ մայիլ խոիլէր քի՝ Ե՚հովանըն քէնտիլէրինէ փէյղամպէրլերի վասիթասի իւղ կէօնտէրտիյի խատպէր ու թէքքիտիլերէ տինկլէմէյէ իսթէմէզլէր իտի։ Լ՚աքին իշպու փէյղամպէրլիք՝ ա՚լէլխուսուս կէլէճէք օլան Ա՚եսիանըն զէմանլերինէ պագարըտը, քի օլ զէման խալգա խէլաս եօլունու էջրէնմէյէ էջյլէ զիգըյմէթ ֆուրսաթլար իհսան օլունաճաղտը, լաքին օնլար օնու անկլամազա իպա էտէճէքլերիտի, վէ իրատէմլերի իւլ՝ էպքի փէյղամպէրլիքլերին Յիսուստա թէքմիլ օլմասընը անկլամամազա ի՚նսան էտէճքլէրիտի։ Յովհ. ժԲ. 39—41։ Գ՚ութ. ԻԸ. 25—27։ Հ՚ովմ. ժԱ. 8—10։ Բ Կորնթ. Գ. 14, 15։

15. Ն՚էրէյէ գաիը լանը "Գ՚աթլանտը" լուղէթի Ն՚ունանհէտ սէֆլէնոյ տիր, վե ա՚լէսանգվի վիւճիտա հագգընտա սէյլէնիր։ Պուրատա՝ ա՚գլ ու ֆիքիր էքսիքլիյի վե աղըրլըղը վե առպղուստալըղու՝ վե ահմագլըգ՝ վե րուհանի մատտէլերտե պիր քիւլլի իսթի՚տատըզլըգ մանանըա տըր։ Պուր. ճԹ. 70։ Եսայ. ԽԳ. 20։ —Գ՚ուլթէրը իւղ ազգը էլէֆնոյէր։ Հ՚ովմ. Ը. 11։ Յովհ. Ը. 43, 44։ Գ՚ութ. Է. 51. 57։ Բ Տիմ. Գ. 4։ Ն՚էր. Ե. 11։ — Ո՚ր-յա էյ էնօղլեր էյ էնօրելէր ։ Լ՚ֆէնտիմիզ խալգա՝ անկլամազընըա տէյիւ էնգատէն թէմսիլլէր իւղ սէօյլէտի (պագ խանէ 13 շէրհինէ) տէնտիյի միսիլլիւ՝ պուրատա տոպի տէնիյօր քի՝ օնլար տէօնիւպ գուրթաւլմազընըա տէյիւ էնգատէն կէօղլերինի գափատըլար։ Ո՚նլար կէօրմէյէ իսթէմէզլէր, չիւն քի տէօնմէյէ իսթէմէզլէր. վե Ա՚լլահ զապտպ իւղ տէյօր քի՝ օնլար կէօրմէտինլեր, չիւն քի տէօնմէյէճէքլեր։ Պու միճվալ իւզրէ փարատն պիր չօգ զէման եիւրէյինի գաթըլտաթը (Ն՚էյ Ը. 15. 32), վե օնտան սօնկրա Ա՚լլահ ա՚տիլ պիր հիւքմ իւղ օնու գաթըլտատը։ Ն՚էյէ Թ. 12։ Ժ. 20։ Ա՚ֆհէննէմտէն տիշտրը՝ պուռնտան պէթէր պիր հալ նէ՛ օլա պիլիր։ Ա՚ղմ. 2Ա. 11, 12։ Ն՚սայ. Խթ. 10։ կՋ. 4։ Ա՚վ. Դ. 17։ Հ՚ովմ. Ա. 21—26։ Բ Թես. Բ. 10—12։ Յմտի գօրգալըմ, օլմայա քի Ն՚էհուտիյէր կիպի Ա՚լլահըն ղազապընը թուրթուշտուրալըմ, վե պիզի հէլաք էթսին։

16. Ը՚մմա նէ՛ մութլա՝ Ա՚ֆ։ Գ՚ուրթարըճմըզ պունատան էվ-

Digitized by Google

կէօզլէրինիզէ քի կէօրիւր , վէ գուլագլարընըզա քի իշխտիր ։

17 Օխրա կերչէք տէրիմ սի-
զէ քի՝ չօգ փէյղամպէրլէր վէ
առաջգլար սիզին կէօրտիյիւնիւ-

զիւ կէօրմէյէ արզու չէքտիլէր , վէ կէօրմէտիլէր , վէ իշլիթտի-
յինիզի իշլիթմէյէ՝ վէ իշլիթմէ-
տիլէր ։

18 Ամտի սիզ՝ Էքինճինին Թէմ-

վէլքի խանէլէրտէ Հագլարընա առա սէօյլէտիյի քիմսէլէրէ՝ օն-
լարըն կէօզլէր վէ գուլագլէր առհիպլէրի օլառագլարը պիր պէրէքէթ վէ մուվաֆըղլուգ տէյիլ իտի , իլլա պէր ա՛քս պիր լա՛նէթ իտի ։ Վէնտի Հագգլէրինտէ՝ քէօր վէ սաղըր առօղսաղար իտի՝ առհա խայըրլը իտի ։ Լ՚ավվէթ՝ հիչ առօղմառսաղարըտը՝ առհա խայըրլը իտի ։ Լաքին Վէրիս-
առառւն շայիրտլէրինէ պէօյլէ տէյիլ իտի ։ Ինճիլ օնլարա էօվէում տէյիլ՝ է՛օմիւր իտի ։ Պու ա՛ճայըպ շէյլէրի կէօրմէսի վէ իշլիթմէսի օնլարա տէյիլ հէլաք՝ իլլա խէլաս իտի ։ Պու՝ օնլարա պէրէքէթլէրին էն պէօ-
յիւիւ իտի ։ Օնլարըն կէօզլէ-
րի աչըլտը , ա՛գլ ու փիքրլէրի ըշըգլանտը , եիւրէքլէրի եառմշա-
տը , ճանլէրի խէլաս պուլառս ։ Օնլարըն խօճասը՝ պիղղամ Ալ-
լահ քէնտիսի իտի . վէ օնլար խէլասէ ա՛լիմ օլառալար ։ Պապ ԻԶ . 17 ։ Պ՚ոէ ։ Ր . 29 , 30 ։ Ժ . 23 ։ Պ՚ոէթ . ԻԶ . 18 ։ Ր Կ՚որ . Գ . 6 ։ Ն՚էթ . Ե . 17 , 18 ։ Ա է սէն էյ օգուլյան՝ քի կէօզլէր վէ գուլագլէր առհիպի սին՝ օլ ա՛զիմ խէլասէն պիր շէյ կէօրիւր վէ պիլի՚միսին . եօխսա առհա գարանլըգառա վէ ճահիլլիքաէմիսին ։

զիւ կէօրմէյէ արզու չէքտիլէր , վէ կէօրմէտիլէր , վէ իշլիթտի-
յինիզի իշլիթմէյէ՝ վէ իշլիթմէ-
տիլէր ։

18 Ամտի սիզ՝ Էքինճինին Թէմ-

---

17 . Ձե՛ղ էեյլամպէրլէր վ առաքչլար ։ Ը՚դամ՝ Ն՚ոավք՝ Ն՚ոյ՝ Ը՚բրահամ՝ Ա՚ովսես՝ Դաւիթ՝ Ն՚սայի՝ Դանիէլ վէ չօգ առա-
յիրլէրի՝ ճիւմլէսի վա՛տ օլուն-
մուշ պէրէքէթլէր Հագգընտա պիր միգտար շէյլէր պիլիրլէր-
իտի , վէ տահա զիյատէ պիլմէ-
սինի արզուլէրլէրիտի ։ Ընլարըն ճիւմլէսի՝ Ա՚եսիանըն վագթընը կէօրմէյէ խաթէրլէրիտի , վէ օնուն կէլմէսինի ա՛զիմ սէվինճ իլէ պէքլէրլէրիտի ։ Ընլար օ-
նու՝ տիւնեանըն իւմիտլէրի թէք-
միլ օլաճագ վէ սատրգլար սատա՛տէթէ եըրճէք պիր զէմանն նազարը իլէ պէքլէրլէր իտի ։ Ընլար օնու՝ քէնտիլէրին ար-
զուլարընըն թէքմիլ օլմասը՝ վէ էսքի փէյղամպէրլիքլէրին ճիւմ-
լէսինին եէրինի պուլմասընըն զէ-
մանը արզուսու իլէ կէօզէտիր-
լէրիտի ։ Ամտի պու գատար զէմանտէն պէրու խապէր վէ-
րիլմիշ վէ արզուլէնմիշ զէմանը կէօրէն Իսռայէլլիրին կէօզլէրի՝ նէ՛ գատար մուվաֆըղ իտիլէր . Պապ ԺԱ . 11 շէրհինէ պագ ։ Պ՚ոէ . Ր . 25—32 . 36—38 ։ Յ՚ոէլ . Ը . 56 ։ Ն՚էթ . Գ . 5 , 6 ։ Ն՚էր . ԺԱ . 13 . 39 , 40 ։ Ա Պէթ . Ա . 10—12 ։

18 . Ամտի ա՛զ . . . փէնհլէյէն ։ Ամտի պու Թէմնիլին Թէփսիրինէ՝

Digitized by Google

սիլինի տինկէյին ։

19 փատիշահլըղըն սէօզիւնիւ

Եաֆօտ մա՛նասընա տիգգաթ վէրին ։ զիրա էօյրէնմէյէ իսթէյէնկէրէ՝ չէյ էօյրէմմէսի լուշ տուր ։ Ինչպու թէմմիլտէն էօյրէմմէյէ մէրամ՝ օլունան պու տուր քի , խալգըն Ինճիլին վա՛ղընտան ֆայտա Թահսիլ էմմէսինէ էնկէլ վէ մանի՛ օլան շէյլէր Հանկիսը օլտուղու՝ վէ արզուլու թէսխիրաթը գաչ քիմսէնէլտէ իմրա էմմէքտէն կէրի գալտըղը պէյան օլունսուն ։ Պու Ինճիլին Հէր վա՛ղ օլունտուղու վագըթ՝ ա՛յէսսէվի իմրա էյլէսէյի թէսխիրաթըն էվվէլտէն խաալէր վէրիլմիշ պիր նագլէյէթի նէվի՛նտէն տիր ։

19 ։ փատիշահըըն սէօյլէնիւ ։ Պաագ ։ 23 ։ Ա՛ղէլ ։ 14 ։ Պ՛ուհ ։ Ը ։ 11 ։ Թ ։ 2 ։ Յ ։ 9 ։ Կ՛ուդ ։ Ի ։ 25 ։ ԻԸ ։ 23 ։ Հ՛ուվ ։ Յ ։ Դ ։ 17 ։ Բ ։ Կ՛ընի ։ Գ ։ 2 , 3 Նէե ։ Գ ։ 8 ։ Ա Պէտ ։ Ե ։ 23—25 ։ Հ՛էր պիր տուրլու վա՛ղ՝ պու Թօխտումու էքմէք տէյիլ տիր ։ Ասատէհ էտեպ ու էրքեան վէ ի՛լմի մանէվգ պահսլէրի՝ գայպ սօֆուլուգ խուլէալէրի՝ ինսան սըփաթըշլարը՝ պաթըլ Թա՛լիմաթլէր վաղ էմմէք՛ պու Թօխտումու էքմէք տէյիլ տիր ։ Պու Թօխտումու էքմէք՝ Ա՛լլահըն Ա՛եսիա Հագգընտա վէ օնուն խէլաթը Հագգընտա էպէտի կէրչէքլիլինի վա՛ղ էմմէք տիր ։ վէ ինսանլարըն սըփաթըշլարընը վէ պաթըլ

Հէր իշնտիպ անկլամայանըն Թուրքիատէ էքիլէնի՝ եարամազ

Թա՛լիմաթլէրինի վէ մասալլարընը վա՛ղ էմմէք տէյիլ տիր ։ — Ինկլաայանըն ։ Հ՛ուդ ։ Ա ։ 7.20—22 ։ Ռ.1—6 ։ Յ.Ե ։ 16 ։ Յ.Ը ։ 1 ։ 20 ։ Յ՛ուհ ։ Ա ։ 5 ։ Գ ։ 19 , 20 ։ Ը ։ 43 ։ ԺԸ ։ 38 ։ Պ՛ուդ ։ ԺԷ ։ 32 ։ ԺԸ ։ 15 ։ ԻԳ ։ 25 , 26 ։ ԻԹ ։ 19 , 20 ԻԶ ։ 31 , 32 ։ Հ՛ուվ ։ Ա ։ 28 ։ Ռ ։ 8 ։ Բ Յ՛ե ։ Ռ ։ 12 ։ Նէր ։ Ռ ։ 1 ։ Ա Յ՛ուհ ։ Ե ։ 20 ։ — Կ՛ուտաշ ։ Ա՛ղէ ։ Գ ։ 15 ։ Պ՛ուհ ։ Ը ։ 12 ։ Ա Յ՛ուհ ։ Ռ ։ 13 , 14 ։ Գ ։ 12 ։ Ե ։ 18 ։ Ա՛լլահըն խալգը քէնտիլէրինի Ա՛լլահըն Հուզուրունա իհզար էմմէքէ կէլտիքլէրի զէմանի՝ շէյթան տախի կէլըը ։ Յ՛ուբ Ա ։ 6 ։ Ի ուհանի էքինճի Ա՛լլահըն Թօխտումունու էքմէքէ չըգտըղը զէմանի՝ շէյթան տախի պէրտաշըր չըգար , չէյլէ քի՝ էլինտէն կէլտիկի գատար Թօխտումուն գալտըրսըն ։ Ա՛լլահըն խըզմէթճիլէրի վա՛ղ էյլէտիքլէրի վագըթ՝ շէյթան ճէհտ էտեր քի՝ վա՛ղըն Թէսխիրաթընը պօզսուն , շէյլէ քի տինկլէյէնլէր՝ էվվէլքի գատար ճահիլ վէ գապ ադըլը վէ եարամազ գալընլար ։ — Էօլսէն կանընտա էյիլէն պու փոբ ։ Յանէ կիւնճիւ պագ ։ Պունլար՝ տիգգաթսըզ օլան տինկլէյէնլէր տիր ։ Պունլար Ա՛լլահըն էվինէ՝ քէնտի ճանլարընա պիր մէնֆա՛աթ Թահսիլ էմմէք պապընտա պիր խուլիա իլէ կէլմէկլէր ։ Ինլար օ-

Digitized by Google

20 ա Ի՛ թաշլըգտա էքիլէն պու տուր քի՝ սէօզիւ իշիտիպ

20 . ա Ի՛ ՚Ի՚աշլըգտա էքիլէն պու տուր : Պունլար պունտան էվվէլքի սընըճք տինկլեյինլերտէն ղիյատէ էտէրլէր : ()նլար՝ Ի՚ն-ճիլ վա՚ղ օլունտուղու վաղըթ տինկլեմէղլէր իտի . լաքին պուն-լար տիգգաթ էտէրլէր , վէ անկլարլար , վէ կէրչէքլիյի պիր ղէմանի սէվինճ իլէ գապուլ էտէրլէր . լաքին պու ճիւմլէ իլէ օնլար՝ օնուն վասիթասի իլէ Թէպտիլ օլմազլար : ()նլարըն ա՚գլ ու ֆիքիրլերի՝ քէնտիլէրին սէվմէյէ-լէրի տիւնեաւվլ գուրունթուլա-րընըն վէ սէֆալարընըն միւլա-հազալարը իլէ տօղու տուր : ()նլարըն եհուդիյի՝ պէօյիւք ճաատէ եօղու կիպի տիր , վէ հէր կէօնա տիւնեաւվլ միւլահազալար օրա-տան բէնճիտէսիղ կէչէրլէր : Ա՚ատէհնին պասըլմըշ Թօփրա-ղը՝ Թօխումու գապուլ էթմէյէ նէ գատար հաղըր տէյիլ իսէ , պունլարըն եհուդքէլէրի տախի կէրչէքլիյի գապուլ էթմէյէ օ գատար ույղունսուղ վէ հա-զըրլանմամըշ տըր : Պու մի-սիլու պիր եօղտա պիր Թօ-խում տիւշէճէք օլտուղու Թագ-պիրտէ , իւսթիւ էօրթիւլմէյիպ աչըդ գալըր , վէ իլք կէլէն գուշ օնու գափար ալըր : Ի՚չըդ եահ-պըղընտան՝ օրատան կէչէն իլք գուշ օնու կէօրիւր : ()օփրաղա կիրմիշ տէյիլ տիր , վէ նէրէ՝ քէօքլէր վասիթասի իլէ եահիշ-մամըշ տըր . վէ պու մինվալ իւզրէ ուչան գուշլարըն էն քիւ-չիւգու օնու փէք գօլայ գալտըդա պիլիր : Պու գուշլար՝ շէյթա-նա Թէշպիհ տիրլէր , վէ պէօյլէ պիր մահալտէ էքիլէն Թօխում՝ տիգգաթմըշ տինկլեյինլերէ Թէշպիհ տիր :

կէլիպ գափար . եօղուն եանընա էքիլէն պու տուր :

Թուրուլար , վէ ույո՚ըլար , վէ հիչ պիր շէյ անկլամազլար : Նախօա՚Ի՚ղլահընն ՚Ի՚էլամը օնլա-րըն գուլագլարընտա սէտա վէ-րիր իքէն , օնլարըն ա՚գլ ու ֆիքիրլերի՝ քէնտիլէրին սէվմէյէ-լէրի տիւնեաւվլ գուրունթուլա-րընըն վէ սէֆալարընըն միւլա-հազալարը իլէ տօղու տուր : ()նլարըն եհուդիյի՝ պէօյիւք ճաատէ եօղու կիպի տիր , վէ հէր կէօնա տիւնեաւվլ միւլահազալար օրա-տան բէնճիտէսիղ կէչէրլէր : Ա՚ատէհնին պասըլմըշ Թօփրա-ղը՝ Թօխումու գապուլ էթմէյէ նէ գատար հաղըր տէյիլ իսէ , պունլարըն եհուդքէլէրի տախի կէրչէքլիյի գապուլ էթմէյէ օ գատար ույղունսուղ վէ հա-զըրլանմամըշ տըր : Պու մի-սիլու պիր եօղտա պիր Թօ-խում տիւշէճէք օլտուղու Թագ-պիրտէ , իւսթիւ էօրթիւլմէյիպ աչըդ գալըր , վէ իլք կէլէն գուշ օնու գափար ալըր : Ի՚չըդ եահ-պըղընտան՝ օրատան կէչէն իլք գուշ օնու կէօրիւր : ()օփրաղա կիրմիշ տէյիլ տիր , վէ նէրէ՝ քէօքլէր վասիթասի իլէ եահիշ-մամըշ տըր . վէ պու մինվալ իւզրէ ուչան գուշլարըն էն քիւ-չիւգու օնու փէք գօլայ գալտըդա պիլիր : Պու գուշլար՝ շէյթա-նա Թէշպիհ տիրլէր , վէ պէօյլէ պիր մահալտէ էքիլէն Թօխում՝ տիգգաթմըշ տինկլեյինլերէ Թէշպիհ տիր :

Digitized by Google

չափուճագ օնու սէվինճ իլէ գա-
պուլ էտէր ։

21 Ը֊մնա քէնտինտէ քէօբիւ

զա վէրիրլէր , վէ օնուն իչիւն
զպրէթլէ տօլու օլուրլար ։ Ո֊ն-
լար օնու անիտէ գապուլ էտէր-
լէր ։ Ո֊նու՝ սընաժազտան՝ թէֆ-
թիշ էթմէզտէն՝ օնտան կէլէճէք
կիւճլիքլէրի տիշինէմէզտէն՝
կէճիքմէզտէն՝ սէվինճ իլէ՝ լաքին
աէյիլ փայտէ իլէ գապուլ է-
աէրլէր ։ Ո֊նլարըն եիւրէքլէրի՝
գայալար կիպի իչինէ իշլէմէզ
գալըրլար ։ Բ Ա֊նաց ։ Ի֊Ա ։ 2 ։
6 ։ 14 ։ 17 , 18 ։ Ա֊ԼՂ ։ ՀԸ ։
34—37 ։ ՃԶ ։ 12 , 13 ։ Ն֊այ ։
ԾԸ ։ 2 ։ Ն֊ՂԿ ։ ԼԳ ։ 31 , 32 ։
Ա֊ԻՀ ։ Ա ։ 16 , 17 ։ Զ ։ 20 ։
Հ֊ՎՀ ։ Ե ։ 35 ։ Կ֊ԻԲ ։ Ը ։ 13 ։
Կ֊ՂՀ ։ Ա ։ 14 , 15 ։

21 ։ Ը֊մնա էնպինտէ էօթէ-
օլմափըշընտան ։ Հ֊ՈՔ ԺԲ ։ 28 ։
Ը֊ՂԿ ։ ԺՐ ։ 3 ։ 12 ։ Ա֊ԻՐ ։
Է ։ 22 , 23 ։ 26 , 27 ։ ԻԱ ։ 30 ։
Կ ։ Ի֊ԿՀ ։ Ը ։ 13 ։ Հ֊ՎՀ ։ Զ ։ 26 ։
61—65 ։ 70 , 71 ։ ԺԵ ։ 6 ։
Կ֊ԻԲ ։ Ը ։ 21—23 ։ Կ֊ՂՀ ։ Ե ։
6 ։ Զ ։ 15 ։ Ն֊ՓԵ ։ Գ ։ 11 ։
Բ Կ֊ԵՒ ։ Ա ։ 8 , 9 ։ Ա Հ֊ՎՀ ։ Բ ։
19 , 20 ։ — Ը֊ՂՀ ղ֊ման պ֊ա֊ր֊ա֊ծ ։
Պ֊ապ ԺԱ ։ 22 ։ Ի֊Գ ։ 13 ։ Հ֊ՈՔ
Ի֊Է ։ 8—10 ։ Ա֊ՎՀ ։ Զ ։ 4 ։ Ո֊ՂՀ ։
Բ ։ 7 ։ Փ֊Ի֊Ա ։ Ա ։ 6 ։ Ա Կ֊ԵՒ ։
Ա ։ 5 ։ — Ա֊ԷՒՆ Ե֊Ա Գ֊Ո֊Ղ֊Ա֊Ծ
Օ֊Ր֊Ա֊Ն֊Ա ։ Կ֊Ա֊Ղ Ե ։ 10—12 ։ Ի ։
37—39 ։ ԺԶ ։ 24—26 ։ Ա֊ԻՀ ։
Գ ։ 17 ։ Ը ։ 34—36 ։ ԺԳ ։ 12 ,
13 ։ Կ ։ Ի֊Ի֊Թ ։ 23—25 ։ ԺԳ ։
26—33 ։ ԻԱ ։ 12—18 ։ Հ֊ՎՀ ։

օլմատըղընտան՝ ազ զէման տու-
րար , վէ սէօզ իչինն սըգվէթի ետ
գօվալայըշ օլունճա , չափուճագ

ԺՐ ։ 25 , 26 ։ Կ֊ՂՀ ։ Զ ։ 12 ։
Բ ՏԻՄ ։ Գ ։ 10 ։ Ն֊ՓԷ ։ Ժ ։
35—39 ։ Հ֊այ ։ Բ ։ 13 ։ — Ա֊Ր֊
վէ ։ Պ֊ապ ԺԱ ։ 6 շէրհինէ
պագ ։ ԺԳ ։ 57 ։ Իգ ։ 9 , 10 ։
Իզ ։ 31—33 ։ Լ֊ԵՃրիւպէ կիւ-
նիւ կէլէճէք տիր ։ Ն֊ազմուրլար
տինէճէք , վէ կիւնէշին հէրա-
րէթի օզէման գայանըն իւզէ-
րինտէ էքիլէնի գուրուտաճագ ։
Ն֊իւրէք գըրըլմըշ՝ ալաչգլանմըշ՝
թէպտիլ օլունմուշ օլմատըգճա՝
պիր գայա կիպի տիր , վէ օնուն
եիւզինտէ պուլունան ինճէ վէ
էյրէմի էօրթիւտէն էօթէյէ
հիշ պիր շէյ կէչմէզ ։ Ի֊ա-
քեաճ օլուպ գանմալար վէ ա՛շգ-
լէր՝ ճիւմլէսի էյրէթի տիր ,
վէ օնլարըն ճիւմլէսի եավաշ
եավաշ՝ վէ ա՛լէլհուսուս Թարա
ու գօվալայըշ կիւնէշինին հա-
րարէթի այլընտա՝ մահվ օլուպ
հիչէ տէօնէճէքլէր ։ Տինտար-
լէր ազ՝ վէ զէվկլէնիճիլէր չօգ
օլտուգլարը զէման՝ էպէտի շէյ-
լէրէ խիւլիւսի փաք իլէ եափը-
շանլար զէվգլէնիլիպ սիմէմ ի-
շէմտիքլէրի՝ վէ հէվի վարիյէթ-
լէրինի զա՛յ էթմէյէ տա՛վէթ օ-
լունտուգլարը զէման՝ իշպու գա-
յալըզ եէրլի տինկլէյիճիլէր ար-
Թըգ տայանամազլար ։ Ո֊նլար՝
սօն պահարտա եափրագլար եէ-
րէ տիշտիքլէրի կիպի եախօտ
պիր շէյտիտ րիւզկեարտան խամ
ինճիրլէր կիպի՝ եէրէ տիշէր-

Digitized by Google

թուրքեր։

22 Ալ֊ի տիքէնլէր արասընտա

լէր ։ Ընալար պիր փունկար իլէ ա՛լագասը օլմայան չայ եա֊խօտ ասմաասան այրըլմըշ օլան տալ կիպի գուրուրլար , վէ մահվ օլուրլար ։

22 · Ալ֊ի պէէնլէր աբասընգա եէլկն ։ Խանէ 7 ։ Ա՛տլէ · Գ · 18։ Գ֊ոխ · Ը · 14 ։ — Պօ֊ պէան֊նէն էայըտաա ։ Պաագ Զ · 24 · 25 ։ ԱԹ · 16—24 ։ Ծննդ · ԱԳ · 10—13 ։ Ելե · Է · 20 , 21 ։ Գ Ելափ · Ե · 20 — 27 ։ Ա՛տլ · Ա · 23—25 ։ Գ֊ոխ · Ծ · 15 · 21 · 29 , 30 ։ ԻԱ · 34 ։ Գօդ · Ե · 1 — 11 ։ Ը · 18 ։ Ե Տի՛ · Զ · 9 , 10 ։ Բ Պէտ · Բ · 14, 15 ։ Ե Ելե · Բ · 15 , 16 ։ Ելդ · 11 ։ Տիւնեանըն գայդուլորը վէ սրգլէթլէրի՝ ղայէթ էյի պիր մինասիպէթ իլէ տիքէնլէրէ բուպար օլունուրլար · չիւնքի օնլար կիւնասէրըն սէպէպինաէն հասիլ օլաուրլար , օնլար լանէթին ճէվէլերի տիր (Ծննդ · Գ · 17—19) , օնլար իլիշքէն վէ սըզընմըը վէրէն շէյլէր տիր · վէ տիքէնլէր էքիննէ քէօյնէ վէրտիքլերի՝ վէ եէրին հէփ գուվվէթինի քէնտիլերինէ էմտիքլէրի փախլըլու՝ պիգիմ տիւնեասվի գայդուլարըմըզ տասխ պէօյլէ գուվվէթիմիզի ճէլպ էտէր , վէ վագթըմըզը հէմ ա՛գլ ու փիքրիմիզի քէնտիլերինէ ալըրլար , վէ մուհասապէթիմիզին հէփ գուվվէթինի Ա՛լլահտան վէ սէմվի շէյլէրտէն չէքէրլէր ։ Ընալար պիր տիւնեանըն գայդուսու՝ էյի թօխտումուն գուվվէթինի ճանլանտըրը · լաքին պու տիւնեանըն գայդուսու՝ օնու պօզար ։ Յիլ վագի՝ պու տիւնեա հագգընաա պիր գայդու վար , քի օնա մալիք օլմասը՝ հէր քէսին պօրճաա տուր ։ Հէր պիր ա֊տէմ շէրի՝ օլան պիր խշ իլէ մէշղուլ օլմալը տըր , օնտա իշկիւզարլըգ իլէ չալըշմալը՝ իտարէ էթմէլի՝ վէ քէնտիսի հէմ ֆամիլեասը իչիւն եագըշըղընա կէօրէ լէվազըմմէթը թէտարիք էթմէյէ ճէհտ էթմէլի տիր ։ Լաքին իշպու գայդու հատտընաան ա֊շար՝ վէ պիզիմ կիպի ինսանլարա եանի ագրանլարըմըզա՝ ճանլա֊րըմըզա՝ վէ Ա՛լլահա օլան պօրճ֊լարըմըզա մուտաախալէ էտէր իսէ , օզէման պիզիմ տին թարիգիմիզէ պիր միւհլիք էնկէլ օլուր ։ Պիզէ պու տիւնեայը՝ օնուն իչինտէն կէչէր իքէն՝ գաւլանմադա բուխսաթ վէրիլմիշ տիր ։ Կիւնէշ՝ այ՝ եըլտըզլար՝ բիւգկեար՝ եէր՝ սու՝ եօլլար՝ պուղտայ՝ ագաչէ վէ պունուն կիպի սայիր շէյլէրին ճիւմլէսինի գուվլանա պիլիրիզ · լաքին օնլարը պիզ պէրաապէրիմիզճէ տիւնեայա կէթիրմէ֊տիք , վէ օնլարը պէրաապէրիմիզճէ կէօթիւրէճէք տէյիլիզ , վէ օնլարը՝ ֆէնայէ գուվլանըը կիպի գուվլանմամալը յըզ ։ Պաագ Զ · 11 · 25 — 34 շէրհլէրինէ պագ ։ Ե Կօրնէլ · Է · 31 ։ — Օ֊էնկինէյէն

Digitized by Google

գայղուստս վէ զէնկինդէյին ալ-
տատրշը սէօզիս պօղալր , վէ մէյ-
վէսիզ օլուր ։

23 Ա՚ֆ էյի եէրտէ էքիլէն
պու տուր քի՝ սէօզիս իշեիդ
անկլար . իմոի օ՝ մէյվէ վէրիր ,

ալտօրշը ։ Սոմ . Ծ . 7 ։ կՌ . 10
Ը՚ֆէ . ժԱ . 28 ։ Ի Գ . 5 ։ Ա՚ղ .
Դ . 8 ։ Ե . 10 , 11 . 13 , 14 ։
Մ՚ղէ . Դ . 19 ։ Գ՚ֆէ . ԹԸ . 24 ,
25 ։ Ա Տէմ . Զ . 17 ։ Մ՚ալ՝ բա-
հանեցմելա վէ ֆայտալը օլմամը-
ղա վէսիլէ օլտուղու միգտարի
արղուլանաճագ պիր շէյ պիր .
լաքին պէրապէրինճէ զէվգ ու
սէֆանըն վէ տարաճ վէ օնուն
պէրապէրինճէ կէլէն ալեր շէյ-
լէրին արզուսունու կէմիրիրսէ ,
օ զէման պիր պէրէքէթ տէյիլ՝
իլլա պիր լա՚նէթ օլուր ։ Պու-
րատա Ը՚ֆէնտիմիզ զէնկինդէք
տէյիլ՝ իլլա զէնկինդէյին ալտա-
տրշը սէօյլէյօր ատէյէն վա՚ռմը ։
Ը՚ֆյէ օլսուն . լաքին պիր ալ-
տատրշը եիւրէյէ մանէք օլան-
լարտան զէնկինդէյին ալտատր-
շընտան էմին քիմ՝ գալա պիլիր ։
Պիր տատէմ՝ պու տիւնեանըն
չէյլէրինէ օլ տէրէճէ տալտրղը
թագաիրտե , քի Ա՚զիղ Ա՚ի-
թապլարը օգոյտամսըն , ճա-
նըն Հալի իշիւն տիւշիւնէմէյին ,
Ա՚լլահ՚ըն լութֆ ու ի՚նայէթի
իշիւն տուա՝ էտէմէյին , ի՚պա-
տէթ ճէմի՚յէթլէրինէ վարամա-
սըն , էպէտիւնք իշիւն Հազըրլա-
նամասըն , օ՝ Հէլաք ու խարապ
օլմուշ պիր ատէմ տիր . զէնկին-
լէյին ալտատրշը օնու պէրպատ
էթմիշ տիր ։

23 . Ը՚ֆէ եէրտէ էքիլէն ։ Պու
գըյամէթլի թօխտումն պիւթիւ-

23 Ա՚ֆ էյի եէրտէ էքիլէն
պու տուր քի՝ սէօզիս իշեիդ
անկլար . իմոի օ՝ մէյվէ վէրիր ,

նիւ եապանա աթըլմազ ։ Ընուն
պիր միգտարի էյի եէրէ սիւշէր ,
եա՚նի էյի եիւրէյէ եէթիշիր .
պէօյլէ պիր եիւրէյէ քի՝ Ա՚լ-
լահ՚ըն լութֆ ու ի՚նայէթի իլէ
Հալըրլանմըշ՝ վէ Ա՚լլահ՚ըն իրա-
տէթինի էօյրէնմէյէ արզուսունա
օլմուշ տուր ։ Պէօյլէ քիմսէլէր
Ա՚լլահ՚ըն Ի՚ֆլասընը տինկլէրլէր ,
օնա տիգգաթ վէրիրլէր , օնու
անկլարլար , վէ օնտան ֆայտէ
թահսիլ էտէրլէր ։ Ա՚ֆ օնուն
ֆայտասինի կէօրմէյէ ղայրի քիմ
մէմիւլ էտե պիլիր ։ Ը՚ապէշի
խատրմ՝ փիլիպպոսուն օնա Ը՚ի-
սուսու վա՚ղ էթտիյինի տինկլէ-
տիյի վագըթ՝ Ի՚րիստոսա իման
կէթիրտի ։ Կուռնէլիոսուն վէ
օնուն էվ էհալիսինին իւզէրինէ՝
Ա՚զիզ Ի՚ուհ՚ օնլար պիր եէրէ
ճէմ՚ օլուպ Պետրոսուն օնլարա
Ի՚նճիլի վա՚ղ էթտիյինէ էնտի ։
Ա՚լլահ Ի՚սդիանըն գալպինի՝ կէր-
չէքլիյի գապուլ էթմէք իշիւն
Պօղոսուն վա՚ղ էթտիյինի տինկ-
լէյիքէն աչտը ։ Ը՚ֆէ . Ե . 5 ,
6 ։ Ռ . 2—6 ։ Ի՚ղէ . ԹԸ . 31 ։
Լ Զ . 26 ։ Մ՚ղէ . Դ . 20 ։ ժ .
15 ։ Գ՚ֆէ . Ը . 15 ։ Ը՚ֆէ ։
Ե . 11—13 . Ը . 47 ։ ժ . 26 ,
27 ։ ԺԷ . 7 , 8 ։ Գ՚ֆէ . ԹԶ .
14 ։ ԺԷ . 11 ։ Ռ Թէս . Ռ . 10 .
13 , 14 ։ Ի՚էր . Դ . 2 Ը . 10 ։
Ը՚ֆէ . Ե . 21 , 22 ։ Ե Գ՚ֆ . Ռ .
1 , 2 ։ Ե Ը՚ֆէ . Ե . 20 ։ —Ի՚ֆէ
օ՝ ռեյվ Ըէէր ։ Պիր էյի մանհ-

Digitized by Google

ալթմիշ վէ պա՛զըսը օթուզ

տէն տահա զիյատէ՝ եա տահա էյի մէյվէ վէրիր։ Ա՛լլահըն պաղէսինտէ տահի էջրէ տիր. տատագաթըն հէվի աղաճլարը հէման պիր տէրէճէեէ մէյվէտար տէյիլլեր տիր։ Պա՛զը Ա՛զրիսթիանլար ախէրլէրինտէն ի՛լմէէ՝ իմանտա՝ ալչագ կէօնիւլ-լիւքտէ՝ ղայրէթտէ վէ ֆայտէլի օլմագտա չօգ իւսթիւն տիրլեր։ Ա՛իւմլէսի չօգ մէյվէ վէրմէ-լի իքէն, պա՛զըլարը՝ էյվահ՝ լուպարէն փէք ազ մէյվէ վէ-րիրլեր։ Յովհ. ժե. 8։ Բ Կօրնթ. Ը. 12։ Թ. 10 ու Յնե. Դ. 1։ Բ Պէտ. Ա. 5—8։ Գ. 18։

Ա՛ հ շիմտի եա մուհապպէթ-լու օգույան՝ աէնին քէնտի եիւ-րէյինէ հէվի էքիրլէն թօխուտ նի՛ճէ օլտու։ Հիչ էմր չէգտը. Ղիֆթի սիւրիւպ էքէն վէ հիչ պիր շէյ պիչմէյէն՝ եախօտ ու-զագ մահալլերէ գուրպէթէ կի-տէն վէ էլէ հիչ պիր շէյ կէ-թիրէմէյէն տաէ՛ եախօտ պիր ախզ ու ի՛թայէ կիրիպ հիչ պիր շէյ գազանամայան քիմսէ՝ գասամէթի իլէ տօլուպ՝ տէյճէէք քի, հէվի էմէյինի նաֆիլէ զայ՝ էթմիշ տիր, վէ պունուն սեպէ-պինի արայաճագ տըր։ Իսմի սալի պու սէնինի ճանըընըն հագ-գընտա սարփ օլունան էմէ՛ք մի պօշունա զա՛յ օլաճագ տէ օնուն իչիւն զամ՝ չէքիլմէյէճէէք տիր։ Վէնտինէ իշպու սիւալի սօր, Պէն՝ պու տինսիզէյէնլէրին հա՞ն-կր սընըֆընտան իմ։ Ա՛ հ սանա

վէ պա՛զըսը եիւզ վէ պա՛զըսը

տուլտար թօփրագա, պիր եիւրէ-յէ քի՝ Ա՛լլահըն Իսհունուն եաթըմը իլէ քէնտինի քիւլլի-յէն կէրչէքլիյին թէսիրաթընա թագի՝ օլուր, քի տիւնեավի գայղու վէ հէքեաթտէն ազատ օլուպ՝ Ա՛լլահըն լութֆ ու ի՛նա-յէթինէն միւլայիմ վէ թագէ-լէտիճի եաղմուրլարը վէ հայաթ վէրիճի կիւնէշլէրի ալթընտա պիր կէնիշ՝ աչըգ՝ մահսուլտար թարլա կիպի քի սապահըն շա՛-լէլէրինէ վէ ախշամըն չիհէլերինէ աչըգ տըր։ Ինճիլ օրատա քէօքլէնիր վէ պէօյիւր, օրատա օնա կէնիշ նէյր վար, վէ օզէման հէմ օրատա նէ օլտուղունու վէ նէ հասիլ էտէ պիլտիյինի կէօս-թէրիր։ Պապ Գ. 8. 10։ ժ. 33։ Մաշ. ա. 1—3։ Ղ. 13, 14։ Գ ա-կ. զ. 43, 44։ ժԳ. 9։ Յովհ. ժե. 1—8. 16։ Կող. ե. 22, 23։ փիլիպ. ա. 11։ Դ. 17։ Կող. ա. 6. 10։ Նէէ. զ. 7։ ժԳ. 16, 16։ — Պ՛ը՛ըը նէ՛ղ ևէ։ Պիր պաղէտէ՝ աղաճլարընն հէփիսի պիր աէրէճէտէ մէյվէտար վէ կիամաՀ տէյիլ տիրլեր։ Ընլար էյէրչի՝ հէման պիր թօփ-րագէ պիճիպ՝ բիւզկեաթրլարը պիր՝ հավալարը՝ եաղմուրլարը՝ կիւնէշլէրի պիր՝ վէ սահիպին-աէն ալտրգլարը թիմար հէման պիր իսէ տէ, օնլարըն ճիւմլէսի մալ սահիպինէ հէման պիր տէ-բէճէէ ֆայտէլի տէյիլլեր տիր։ Ընլարըն պիրի՝ պիր սպրիսին-

Digitized by Google

գաթ վերիր։

24 Ընդարա պիր ղայրի թէմ-
Ալլահըն վրէլամընտան ֆայտա
թահսիլ էթմէկէ մանի՝ օլան
շէյ նէ օլտուդունու պուլտու-
ղուն թագտիրտէ, օլ մանի՝ օլան
շէյի օրթատան կիտէր։ «Ղիֆթ
սիւրիւմէմիշ եէրի նամէս էտին,
վէ տիքէնլէր արասընտա էքմէն»։
Եզեք. Դ. 3։ Ամ. ա. 12։

24. Կէօ֊էլէն ֆոֆլահընըը։
Վրհիստոս Յֆէնտիմիզ փաո֊
շահընըն Ինձիլինի վազ էլլէ-
ատի, պու փատիշահընըգ խուսա-
ունտա միւժտէ վէրտի, վէ հեր
քէսին անկլայա պիլտիկի չօգ
թէշպիհլէր վէ րուպարլար գուվ-
լանտը. շէյլէ քի ֆագիրլէր վէ
ճահիլլէր օնուն հագգընտա պա՝-
զը շէյլեր էյրընէկ պիլսինլէր։
Խանէվէր 31. 33. 44, 45. 47։
Ի. 1։ ԻՌ. 2։ ԻԵ. 1։ Մ՝ատ.
Դ. 26. 30։ Գ՝ուկ. ա. Գ.
18—20։ — Ամարտանա...
էէն ապհե պէնձէր։ Յֆէն-
տիմիզ պուրատա՝ Ինձիլ թան-
զըմաթը տախիլինտէ վագի՝ օլա-
ճագ շէյի՝ թօխտամ իլէ էքիլմիշ
պիր թարլատա թահմինէն վու-
գու՝ պուլաճագ պիր շէյ իլէ
րուպար էտէյօր. վէ պու թէմ-
սիլին թէֆախրինի՝ 37—43 խա-
նէվէրտէ քէնտիսի վէրիյօր։
Ամարլա՝ Ինձիլին վա՝զ օլուն-
տուղու տիւնեայէ թէշպիհ տիր։
Խանէ 38։ Պապ ԻԴ. 14։ ԻԸ.
18—20։ Մ՝ատ. ա.Ջ. 15, 16։
Գ՝ուկ. ԻԴ. 47։ Հ՝ովհ. ա. 18։
ա.Ջ. 26։ Կոր. Ա. 6։ Յայտ.

սիլ թագտիմ էտիպ ատտի.
կէօքլէրին փատիշահընըը՝ թար-
ա. 6։—Յոյն ՆօխտՀ Խանէ 38։
Պաւղ. ԻՌ. 30։ Էֆես. Ա. 10։ Ամ. Բ. 23։ Ա՝ատ. ա. 8, 9։ Յովհ. Ա. 12, 13։ ա. ԻՌ. 24։ Հ՝ովհ. Ը. 17։ Յով. Ա. 18։ Բ. 3։ Ա Պետ. Ա. 23։ Ա Յովհ. Գ. 2. 9։ Ինչու էյի թօխտամ էքէն՝ Վրհիստոս Յֆէնտիմիզ քէնտիսի տիր։ Խանէ 37։ Յէր պատիւնեատէ պիր էյի թօխտամ վար իսէ, օնու Վրհիստոս էքմիշ տիր։ Յէր տիւնեատէ պիր էյի ատէմ վար իսէ, օնու Վրհիստոս էյի էթմիշ տիր։ Յէր եիւրէքտէ պիր լումթի ու ինայէթ վար իսէ, օնու օրայա Վրհիստոս գօմուշ տուր։ Ա՛իւմէ կէրչէքլիք՝ ճիւմէ բուհանի իլմու պիլկի՝ հէփ էյիլիք վէ ամէլիք օնուն տուր։ Հ՝եր էյի շէյ օնտան կէլիր։ Ինձիլ օնտան տըր։ Ի՝սհէրլերի հագգընտա՝ էյի թօխտամու էքէյօրլար տէ-նիյօր իսէ պիրէ՝ իշպու ախէրլէ-րի օնտան կէօնտէրիլմիշլէր. օն-լարը խըզմէթէ գօշան օ տուր, վէ օնլարըն էմէքլէրինի միւպա-րէքլէյէն ● տուր։ Պապ Յ. 40։ Գ՝ատ. ա. 16։ Յովհ. ա. Գ. 20։ Ի. 21։ Գ՝որ. Ա. 8։ Հ՝ովհ. ա. 18, 19։ Ա Կորնթ. Գ. 5—7։ Եբր. Ա. 1։ Բ. 3։

Ինչպու թօխտամու էքմէք՝ վէ ֆուգարալէր հէմ ճինսիմիզին էն էտնասը իլէ կէօրիշէ պիլմէք իչիւն Վրհիստոս Յֆէնտիմիզ

Digitized by Google

լասընտա էյի թօխտամ էքէն ա-
ահէմէ պէնզէր.

25 Ա՛յի ատէմլէր ույուր իքէն
օնուն ահուշմէնի կէլիպ պուղտա-

ինսան օլտու : Ո՝ քէնտիսինի 37ՆՃի խանէտէ "ատէմ Ո՝ղ-
լու" կիպի կէօսթէրիյօր : Ո՝
մէլէքլէրտէն էտնա՝ եէրտէ ա՝-
զիզլէրին ահ չօզունտան էտնա
օլունտու , վէ պիզիմ էն էտնա
հալիմիզէ թէնէզզիւլ էյլէտի :
Ֆինթօփա վէ գօչույա պինմէ-
ահ . իլլա ֆագիրլէրի վէ ճա-
հիլլէրի միւսաթէքթլէմէյ՝ վէ օն-
լարա տէրս ու թա՛լիմ վէրմէյէ
քէօյտէն քէօյէ եայան եիւրիւ-
ահիւ : Տիքէնլէրտէն եահփլմիշ
պիր թաճտան մա՛տա թաճ
կիչմէտի : Պիր սէրայտա սաքին
օլմատը , իլլա պիր իւսթիւ աչըգ
գայրգտա՝ եահօտ աղաճլար ալ-
թընտա եահօտ գուրու թօփրագ
իւսթիւնտէ ույուտտու : Ենօրուլ-
տուղու վագըթ՝ պիր գույու
եանընտա օլթուրտու : Ցիլ
վագի՝ հէր հալտէ "ատէմ
Ո՝ղլու" իտի : Ա՛էօրլէր՝ գօրգ-
մայարագ՝ կէլիպ օնուն էլինի
թուվա պիլիրլէրիտի . քիւչիւք
չօճուգլար օնա կէլէ պիլիրլէր-
իտի . տուլ գարըլար վէ էօք-
սիւզլէր օնուն իլէ սէօյլէշէ պի-
լիրլէրիտի . ինսանլարըն էն ֆա-
գիրի՝ էն ղայի՛ֆի՝ էն էտնասը՝
էն ճահիլի օնա պագա պիլիր
իտի , վէ օնտան սէմայի տէրս
ու թա՛լիմ ալա պիլիր իտի :
Պունլար՝ Ա՛լլահըն Ո՝ղլունտան
գօրգաճագլարըտը . պիր մէլէյին
հուզուրունտան՝ օնլար սէյիր-
ահիպ գաչաճագլարըտը . քէնտի-

լէրին պաշքաճհինի հուզուրուն-
տա՝ աղըզլարընը աչմաղա ճէ-
սարէթի էտմէյէճէքլէրիտի . լա-
քին օնլար "ատէմ Ո՝ղլու"
իլէ կէլիպ գայալարըն իւզէրինէ
եահօտ աղաճլարըն ալթընտա
օթուրա պիլիր՝ վէ օնտան սէ-
մայի պէրէքէթլէր ալա պիլիր-
լէրիտի : Իմտի հիչ ունութ-
մայալըմ քի՝ Ա՛լլահըն Ո՝ղլու
Ա՛իսթոս՝ տաճի "ատէմ
Ո՝ղլու" տուր . վէ պու՝ պա՛-
զըլարընն սանտըղը կիպի՝ եա-
լընըղ կէօրիւնիւշտէ տէյիլ (Ա
Յովհ . Դ . 3 , վէ Բ Յովհ . 7)՝
իլլա հագիգաթ վէ կէրչէքլիք
իլէ : Ա՛ էն Ա՛լլահլաղընտան ֆա-
յիտէ թահսիլ էթմէյէ ճէհտ
էթտիյիմիղ կիպի՝ ատէմլիյին-
տէն տահի էյլէ էթմէյէ ճէհտ
էտէլիմ . զիրա էյլէ էթմէտիք-
ճէ՝ օնուն թէն օլուպ արամըզտա
սաքին օլտուղու պիզէ նաֆիլէ
տիր : Ո՝ նիչինն քէնտինի պու
գատար տէֆա՝ "ատէմ Ո՝ղ-
լու" իւնվանի իլէ թէսմիյէ
էյլէտի . պիղիմ օնուն պինի-
հայէ թէնէզզիւլիւնիւ ունու-
տուպ՝ օնուն սատէճէ ա՛զամէ-
թինի վէ Ա՛լլահլաղընը ֆիքը է-
տէրէք օնա սէյիրտէճէյիմիզէ
ահէր միանճլար արայաճագ
օլտուղումուզու փէշինի պիլտի-
յինտէն տէյիլմի : Պապ Ը . 20
չէրհինէ պագ :

25 . Ա՛պէմլէր ույուր էյէն : Կէ-
ճէ վագթընտա՝ քի օչէմանի հիչ

Digitized by Google

յրն արասքնա առելիճէ էքտի, քիմնէ կէօրմէզտէն օլա պիլէր իտի՝ ատուշմանըն պիրի կէլիպ՝ եէնի չիֆթ սիւրիւլիպ էքիլէն թարլայա ֆէնա թօխտում էքտի։ Պու մինվալ իւզրէ չէյթան՝ Յիսուս ուչուր իքէն՝ պաթըլ թա՛լիմաթլէրի գարանլըգտա եքէր։ Ո՝ ատուրլու ատուրլու եօլարտա՝ վէ էյի կէօրունէն խօճալար վասիթասի իլէ՝ քիմնէ տուչմազտան Յիսուսէնին իչինէ մուրապըլար վէ եանդլըշլըգլար սօգար, վէ Ինձիլի սատէճէ իսա իլէ գապուլ էթմիշ մէմլէքէթ-լէրտէ պօզուգ Յրիսթիանլըգ կէթիրիր։ Պապ Իե. 5։ Նահայ. ԾԶ. 10։ Գաղ. Ի. 30, 31։ Գաղ. Բ. 4։ Բ Տիմ. Գ. 3—5։ Նէթ. ժԲ. 15։ Բ Պետ. Բ. 1։ Յայտ. Բ. 20։ —Տէ-ղինէ կէլէդ։ Ը էյթան՝ քի Յրիստոսուն վէ հէփ կէրէչէքլիյին վէ սատագաթըն տուշմէնի տիր, քի Ա՛լլահըն եարաթտըղը տիւնեացըն տուշմէնի տիր, քի Յրիստոսուն՝ գուրթարմագ իչիւն ուղուրունա էօլտիւյիւ Յիսուսէնին տուշմէնի տիր։ Յատնէ 39։ Բ Կորնթ. ԺԱ. 3. 11—15։ Նէհե. Բ. 2։ Զ. 11, 12։ Բ Թես. Բ. 8—11։ Ա Պետ. Ե. 8։ Յայտ. ԺԲ. 9։ ԺԳ. 14։ ԺԹ. 26։ Ի. 2, 3. 7—10։ —Տելիճէ փէք պուզտայա պէնկզէր, լաքին հիչ պիր իշէ եարատմազ պիր օթ տուր։ Ընէր պիր Յիսուսե՝ վէ փիլ վագի՝ վէ կիթաի։

հէր պիր մէմլէքէթի չէյթանըն տէլիճէլէրինի էքմէքտէն հազզ էթմէյի պէօյիւք թարլանըն պիր փարչասը աըր։ Իչտու ատէլիճէլէր՝ եարատմազըն էվլատլարը տըր։ Յատնէ 38։ Ծննդ. Գ. 15։ Յովհ. Ը. 44։ Գործ. ԺԳ. 10։ փիլիպ. Գ. 18, 19։ Ա Յովհ. Գ. 8. 10։ —Վ է ՀՔՓէ։ Իչտու թա՛պիրտե չօգ պիր մա՛նա վար։ Ո՝ քէնտինի վէ քէնտի իշինի սագլամազա խաթէրիտի, վէ օրպայա վարտըղընը Հիչ քիմսէնին պիլտիյինի խաթէմէզտի. թօխտաղը պիլիր խի. պիլիրխի քի թօխտում պիթէճէքը վէ քէօքլէնէճէքը, վէ ունուն պուիշտ էտէճէյի օնու սաղթ էքմէք՝ օնատան սօնկրա օնու քէնտի Հալինտէ պրագմագ իտի։ Պունճիլէյին չէյթան պիլիր քի, եանդըղը զիւի՛մ պիր քէրըտ ինսանըն եիւրէյինէ էքիլտիքտէն սօնկրա՝ թէզիյէ գավիճէ քէօքլէնիր։ Ո՝րտա՝ օնուն թապա՝թընա ույդուն թօխտագ աըր, վէ փէք ազ թիմտաթա մուՀթաճ աըր։ Լ՛ուքաֆ ու ի՛նայէթ վէ կէրէչքլիք՝ չօգ տիգգաթէ մուՀթաճ աըրլար, չիւն քի օնլար տիյարի տէրէճէ մախսուս փիտանլար կիպի տիր. լաքին եանդըղըշ զիւի՛մ վէ կիւնահ վէ միւրապըլըգ՝ ինսան գալպինին թապա՛թընէ վէրտիյի մահսուլլար աըր, վէ օրտան քէնտի Հալինտէ թէղիր օլուն-

Digitized by Google

26 Վ՚է օթ պիթիպ՝ մէյվէ կէ-
թիրթիյինտէ , տէլիճէ տախի օ
զէման կէօրիւնտիւ ։
27 Իմի էվ տահիպինին խըղ-

տագլարը զէման՝ հէլաք էտիճճի
պիր թարիգ իլէ քէզգէնիպ պի-
թէրլեր ։
26։ Տէլիճէլէր՝ անիտէ
կէօրիւնէճէիլէր ։ Ընչար եէ-
բին եիւզիւնտէ պիթիմիշ իլգ
կէօրիւնտիւքլէրի վագըթ՝ պուղ-
ապա օ գատար պէնկղէրլէրիտի
քի՝ գօյմճէ օնտան ֆէրգ օլու-
նամազլարըտը ։ Լ՚աքին մահ-
սուլարը աշնքտար օլմազա պաշ-
լատըղը զէման՝ տէլիճէլէր կէօ-
րինմէյէ պաշլատըլար ։ զիրա
պունտան էվվէլ օնլար էյի
պուղատա հէր նէ գատար պէնկ-
զեր իտի իսէլեր տէ, օնլարըն մահ-
սուլու պուղատայրնքինտէն փէգ
ֆարգը իտի ։ Պու միճվալ
իւգրէ կէրէքլիգ եանղըշըլըգ-
ատն վէ տահիհ ա՚զիզլէր միւ-
բալըատան քէնտի մէյվէլէրին-
ատն ֆէրգ օլունուրլար ։ Լ՚անղ-
լըշըգ՝ տայիմա պիրտէն կէօ-
րինմէզ ։ Ը՝ կէրէքլիյէ օ
գատար պէնկզեր՝ վէ չօգ տէֆա՝
օնուն իլէ օ գատար գարըշըգ
օլուր՝ վէ ա՚զէլէհատտա Ա՚ի-
լիսէ ղայէթլէ ուչանըգ վէ բու-
հանի օլմատըդը թագտիրտէ՝ քի
գօյմայըղըլա պէշլի օլմազ։ Պատ
Ի։15—20 հէրհինէ պագ ։
27. Լ՚էվ տահիպինին խըզմէ-
տըդը ։ Ա Կորնթ. գ։5—9 ։
Ժգ.10 ։ Բ Կորնթ.ե։18—20 ։

մէթքեատրլարը եանընդնա կէլիպ՝
օնա տէտիլէր ։ Լ՚ֆէնտիմ՝ Թատ-
լընտա էյի թօհտում էքմէճտին մի,
իտմի տէլիճէ օնա նէրէէտէն օլտու։

Ջ։1։4։ Լ՚էֆես։ գ։11, 12։
Պունլար տէյիլ մնալ տահիպի՝
իլլա խըզմէթքատրլար իտի ։
Ծատրլա օնլարըն տէյիլ իտի ,
իլլա Ա՚ղրիստոսուն իտի ։ Ընչա-
րը խըզմէթէ օ Թուհմուշտու,
օ Թային էթմիշ իտի , վէ օնլար
օնտան իզինսիզ հիչ պիր շէյ
էթմէլին տէյիլ իտիլէր ։ — Տէ-
լիճէ օնա նէրէէտէն օլտու ։ Ընչ-
լար՝ ինքատար էտիպ՝ պուրատա
տէլիճէ եօգ տուր , Ա՚ղրիստոսուն
Թատլասընտա տէլիճէ օլմասը
միւմքինտիւր տիւր տէմէտիլէր ։
Ընչար՝ շիմտի չօգ քիմսէլէրին
սէօյլէտիյի կիպի՝ Ա՚ղրիստոսուն
Ա՚ի լիսէսինտէ եանղըշըլըգլար
օլմազ ։ Թուհ եա Լ՚աքին Ա՚ի-
լիսէլէրինտէ եանղըշըլըգլար օ-
լա պիլիր , լաքին պիսկինքինտէ
օլմազ ։ զիրա սահիհ Ա՚ի լիսէ
պիզնիքի տիր , վէ Ա՚ղրիստոս
տայիմա Ա՚ի լիսէսինին պէրապէ-
րինճէ օլմազա վա՚տ էյլէտի տէ-
մէտիլէր ։ Պետրոս վէ Յակոբոս
վէ Յովհաննէս վէ Պօղոս պէօյ-
լէ սէօզլեր սէօյլէմէտիլէր ։ Ընչ-
լարտան էօյրէնիրիզ քի Ա՚ղրիս-
տոսուն Ա՚ի լիսէսինէ՝ օնլարըն
հիւնէլէրինտէ պիլէ եանղըշըլըգ-
լար հէրտիճիտի, վէ հէր վէճհ իլէ
տահա տայիրլէրի տէ հէրէճէք-
լէրիտի ։ Կոթթ ։ ի։29, 30 ։
Ժոէլ ։ ի.Ջ. 17։ Ա Կորնթ ։
Ա։11—13։ Ժե։12 ։ Կող։

28 Ալ է օ՝ օնլարա տէտի. Պու- նու տիշմէն ատէմ էթմիշ տիր. վէ խըղմէթքէարլար օնա տէտի- լէր. Ամեն իսթէր մի սին քի՝

29 Ալ է օ տէտի. Ինօգ, օլմայա քի տէլիճէյի տէվշիրիր իքէն՝ օ- նուն պիլէսինճէ պուղտայը տա-

---

ա. 6: գ. 1—3, ա Տիմ. ա. 6, 7. գ. 1—3: Յով. գ. 15, 16: գ. 4: բ Պետ. բ. 1, 2: ա Յովհ. գ. 1—3: Ասհիհ Մուսլիմանըդ հէր նէրէտե մէվճուտ իտի իսկ, օրատա պիր գալպ վէ թագլիտի տախի մէյ- տանատ չըդըր:

28. Ամմէ՛ն ի՛ Ալեքս. Ունլար իսթէրլէրիտի քի՝ վա- րըպ տէլիճէլէրին ճիւմլէսինի սէօքսիւնլէր: Պունու էթմէյէ նիւրէքլէրինտէն իսթէրլէր իտի: Ունլարա պունու էթմէսի տօղ- րու վէ միւնասիպ կէօրիւնիւբ- իտի: Ալլահն Յիսուս Ինճիլ- տիմիզ սիւալ էթտիքլէրի՝ էյի օլտու. զիրա էյէր ունլար Պետրո- սա վէ Յակոբոսա վէ Յովհան- նէսէ սիւալ էթսէլէրիտի, պաշ- քաահինէ սօրսալարըտը, Ասպիս- կոպոսլարա վէ Փաթէրիքլէրէ վէ Փափլարա սիւալ էթսէլէր իտի, օնլար՝ "Ալվէթ" վարըն օնլարըն ճիւմլէսինի հէլաք էտին, օնլարը եագըն, տէնիզէ աթըն, մահվ էյլէյին" տէրլէր իտի: Պապ Ի. 52: Պ-է. թ. 54:

29. Ալ է օ փէտէ. Ինօգ: Փրիստոս Ինճինտիմիզ քէնտի՝ ինսանլար է՛օմրիւ թէլէֆ էյլէ- մէտի, վէ շայիրտլէրինէ տախի պունու էթմէյէ րուհսաթ վէր- մէտի: Պ-է. թ. 55, 56: Ալ է

կիտիպ օնլարը տէվշիրէլիմ:

29 Ալ է օ տէտի. Ինօգ, օլմայա քի տէլիճէյի տէվշիրիր իքէն՝ օ- նուն պիլէսինճէ պուղտայը տա-

---

հէր քիմ պունու էթմէյէ իս- թէրսէ, Փրիստոստան էյրիէն- մէտի, իլլա շէյթանտան էյրիէն- տի. վէ տէյիլ սալթ Փրիստո- սուն էմրինէ մուղայիր՝ իլլա օ- նուն էմրինէ զըտտ վէ գարշը ա՛մէլ վէ հարաքէթ էտէր: Ան- սան՝ գալպի պիլմէզ. վէ էյէր մնալահաթ օնա գալըրսա, փէք իհթիմալ տըր քի, պիլմէսինի վէ քէնտի զևի՛մունէ պէյէն- տիյի սէպէպտէն՝ պուղտայը սէս- քիւպ տէլիճէյի պէօյիւմէյէ պը- րաղաճագ: Ամարտ ու գօվալա- յըշ վագթընտա էքսէրի սիւրկիս- նէ կէօնտէրիլէն՝ ալչագ կէօ- նիւլիւլէր՝ Ի պատէթքեարլար՝ վէ ճան ու տիլտէն կէրչէքլիյին վէ սատագաճըրն տօսթլարը օլան- լար տըր. կէրչէքլիքտէն իքրահ էտէն մաղրուր վէ պինամազլէր իսկ քէնտի վաճանլարընտա Ի՛զ- զէթ ու Ի՛թիպարտէ գալըրլար: Ամապսէ գօնանլար՝ րուհանի վէ սէմավի ֆիքիրլի օլանլար տըր, վէ տէյիլ տիւնեավի վէ պէքրի վէ զինաքեար քիմսելէր: Փրիս- տոսուն տօսթլարը էօլտիւրիւ- լիւր, վէ օնուն տիշմէնլէրի ճա- շարլար: Տէյիլ գուզուլտար գուրտլարը՝ իլլա գուրտլար գա- զուլը գօվալարլար:

Պուրատա իշարէթ օլունտուն քի՝ Փրիստոս Ինճինտիմիզ աճև-

Digitized by Google

քի գօփարասընըզ ։

30 Կ՝օյ վէրին պիչինէաէք ի-քիսի պէրապէր ուէօյիւսիւն, վէ պիչին վագթընտա՝ պիչիճիլէրի

լէթ թարաֆընտան օլան զապիթ ու հաքիմ հագգընտա սէօյլէմէ-յօր ։ զիրա օ՝ "գըլըճը պօշունա թաշըմայօր"։ Ը֊ովմ ։ ԺԳ ։ 4 ։ Զապիթ ու հաքիմին՝ ֆէնտ-քեարլըղը իլէ քէնտի սէրպէս-թիչէթի վէ է՛մրիւ իւզէրինէ հագգընա պա՛յ էթմիշ քիհնէչի հատսա վէ էօլիւմէ հիւքմ էթ-մէյէ հիւքիւմէթի վար ։ Պու-նուն կիպի՝ Կիխիսէ տաճի քէն-տինին հէվ նալայըգ ա՛զալայը-նը քէնտի իւհագլըղընտան վէ շիրքէթինտէն գովմաղա հագգը վար ։ լաքին օնլարը տիւնիատէն գովմաղա՝ եահօտ ա՛զալարընը-տան օլմայան քիմսէլէրէ մուտա-հալէ էթմիյէ՝ օնուն իչի տէյիլ տիր ։ Պաղ է ։ 1 շէրհինէ պագ ։

30 ։ Պէնէնէ֊ ։ Լ՝ափտի այ-րըլմանըն վագթը կէլէճէք, վէ օղէման Կ՝րիստոս՝ քէնտիսինին քիմսէը օլտուղունու վէ քիմսէը օլմատըղընը կէօսթէրէճէք ։ Տիւեեանըն շէրատ՝լընը կէօր-մէք՝ վէ քէնտի տուշմէնէրինի հէլաք էթմէք՝ օնուն մատլահաթի մահսուսէսի տիր ։ Ալ է պու՝ տիւն-հանըն սօնունտա վագի՛ օլաճագ ։ Իսանէ 39 ։ 49 ։ Պաղ Գ ։ 12 ։ ԻՌ ։ 10—14 ։ Իե ։ 6—13 ։ 32 ։ Ա՝ղաւ ։ Գ ։ 18 ։ Դ ։ 1 ։ Կ՝որ ։ Գ ։ 17 ։ Ա կորնթ ։ Դ ։ 5 ։ — Պէ-նէնէրէ ։ Պունլար մէլայիքէրէր

տէյիմ ։ Լ՝վվէլա տէլիճէյի տէվ-շիրին, վէ օնու եագմագ իչէն տէմէտ տէմէտ պաղլայըն, պու-ղատայը իսէ՝ անպարըմա տէվշիրին ։

տիր ։ Իսանէ 39—43 ։ Պաղ Իե ։ 31 ։ Կ՝ան ։ Է ։ 10 ։ Բ Յնե ։ Ա ։ 7 ։ 10 ։ Յոբ ։ 14 ։ Յայ ։ ԺԳ ։ 15, 16 ։ Ա՝ելայիքէրը՝ Կ՝րիս-տոսուն գուլլարը տըր ։ օնլար՝ օնուն էմրի իլէ կիտիպ կէլիրլէր ։ օնլար Հաֆիֆ վէ Թէզ՝ գուվ-վէթլի՝ վէ սնուն իրատէթինէ միւ՛թիւ տիւրլէր ։ օնլար եարա-մազլարա ա՛զիզ տիւշմէն՝ վէ հէվ ա՛զիզլէրէ էմին տօսթլար տըր ։ Ալ է իշպու ա՛սիմ մաս-լահաթտա Կ՝րիստոս օնլարը իշէ գօշաճագ տըր ։ Պաղ ։ ԻԳ ։ 31 ։ Ա՝ղէ ։ ՀԳ ։ 27 ։ Կ՝էբ ։ Ա ։ 6, 7 ։ 14 ։ Յայ ։ Ե ։ 11, 12 ։ — Լ՝վվէլա փէլէճէյ փէվէյէրէ ։ Ա՝ելայիքէլէր՝ ճիւմլէ միւրայըլա-րը վէ իմանսըզլարը՝ Կ՝ըլճէրն խալգընըն եօլունտա թէօքէղ վէ էնկէլ օլան հէվ ալտատը-ճըլարը վէ եալան խօճալարը՝ վէ հէր կէօնա եարամազ քեարլարը՝ Կ՝իլիսէնին իչինտէ օլսուն օն-տան տիշարը օլսուն՝ ճիւմլէսինի քիւլլ իչէն գալտըրաճագլար ։ Իսանէ 41 ինճիյէ՝ վէ խանէ 49 շէրհինէ տախի պագ ։ Պաղ է ։ 22, 23 ։ ԺԸ ։ 7 ։ Գ֊ովմ ։ ԺԳ ։ 26, 27 ։ Ը֊ովմ ։ Բ ։ 8, 9 ։ 16 ։ Հ֊Ջ ։ 17, 18 ։ Բ Պետ ։ Բ ։ 1, 2 ։ Յայ ։ ԻԱ ։ 27 ։ — Ո՝նե-նեփէթ էլէն ։ Իսանէ 42 նճիյէ՝ վէ խանէ 50 շէրհինէ տախի պագ ։

Digitized by Google

31 Ընտրա պիր ղայրի թեմամ, իլ թագոիմ էյլէյիպ տէտի. Կէօքլէրին փառիշտլըղը խարտալ տանէսինէ պէնզէք, քի օ. նու պիր ատէմ ալըպ՝ թարլա-

---

պապ գ. 12։ Իե. 41։ Ա՛ռէ. թ. 43. 45. 47։ Ղ՚ուկ. գ. 17։ Հ.Գ. 23, 24։ Յովհ, հե. 6։ Յայտ. Հդ. 10։ Ժ. 10-14, 15։ Իա. 8։ — Տէվեր փէվեր պողըչէն։ Կիւնահա չէրիք վէ արգատաշ օլանլար՝ օզէման էպէհէն ըէզալէթէ վէ սէֆիլլիկէ չէրիք ու արգատաշ սլաճագլար։ — Պո՛ղազայը խոփ՝ անպոբըմ փէվղէյէն։ Պապ գ. 12։ Ղ՚ուկ. գ. 17։ Ինչպու գըյմէթլի թօխտումուն պիր զէրրէսի զա՛յ օլմայաճագ, վէ հիչ պիր թէք տէլիճէ հրփզ օլունմայաճագ մըր։ Պու պըրըզըգ թէքմիլ վէ էպհատի օլաճագ։ Ալ է օզէման սատըգլար կէօրիւնէճէքլէր՝ տէհիլ շիմտիքի կիպի հէր եէրտէ տէլիճէլէր վէ սամանի իլէ գարըշըգ՝ տէհիլ շիմտիքի կիպի հէտ գուսուրլարը վէ զայի՛ֆլիքլէրի իլէ՝ տէհիլ շիմտիքի կիպի սիմէմլէր իլէ էօրթիւլմիւշ վէ ճիւմլէնին տիւփրիւնէմիւսիւ սապըլմըշ՝ իլլա կէօյիւն հէտ քէմալկէթի վէ ճէլալի իլէ կէօրիւնէճէքլէր։ Ընտար պուրատա՝ հէր նէ գատար. էօնա հալտէ վէ պի ի՛թիպար իտի իսէլէր, օրատա փէտերլերի օլան Ա՛լահըն փատիշահլըղընատա կիւնէշ կիպի զէյտ վէրէճէքլէր։ Յատնէ 43։ Պապ

սընատա էքտի.

32 Ա՛յի օ՝ հէփ թօխտումլարատան քիւչիւք տիւր. տամմա պէօյիւտիւյիւ զէմման՝ հէփ սէպզէվաթատան պէօյիւք օլուպ՝ ա-

---

Իե. 34։ Գատ. ժր. 3. Ա կորնթ. ժե. 41—54։ Փիլիպ. գ. 21։ Յայտ. Իա. 3—5. 22, 23։

31. Պէր ղայրէ ընհմէլ։ Ա՛ստրկոս իլէ Ղ՚ուկաստան էօյրէնիրիզ քի, Լ՚ֆէնտիմիզ՝ թա՛լիմլէրինի քէնտի շայիրտլէրինին իտթի՛ատընա վէ անկլամագ գուսարէթլէրինէ ծ՚յատուրմագ իչինն՝ չօգ ա՛գ ու ֆիքիր սարֆ էտիպ՝ չօգ չալըշըրըտը. վէ պու խուսուսա իչինն էն աչըգ վէ թէչիր էտիճի թէմմիլ ու թէշպիհլէր գուլլանըրըտը։ Ա՛ռէ. դ. 30—32։ Ղ՚ուկ. ժգ. 18, 19։

32. Ա՛յի օ՝ հէփ ընհօ՚լըպան փէ՚նէ՚ փ՚ը։ Պիր խարատալ տանէսի օլ գատար քիւչիւք տիւր քի՝ պիր փէք քիւչիւք շէյ պէ-յան էթմէք պապընտա զարպի մէսէլ օլմուշտուր։ Պապ ժէ. 20։ Ղ՚ուկ. ժէ. 6։ Պէօյիւ-յիւպ պու գատար պէօյիւք ֆիտան հասիլ էտէն հէփ թօխտումլարըն էն քիւչիւյիւ իտի։ — Ի՚նդաճ օլը՚ը։ Պիր սըճագ վէ էյի թօփրագտա ղայէթ պէօյիւք օլուր։ Ինհուտի մուէլլիֆլէրի պունուն հագգընատա՝ պա՛զը տէֆա՝ ինճիր ագաճը իւզէրինէ պիր ատէմ չըգարըղը միսիլիւ պունուն իւզէրինէ չըգարըլըր պիր ագաճ օլուր կիպի սէօյ-

Digitized by Google

ղաճ օղուր · շէջղէ քի կէջիւն

էղէր : Էէր նէ իսկ՝ օղ զէմանէ-
լէրեէ մա՛ղիւմ օղան էնի քիւ-
չինք թէօխուամնան հատիղ օղան
էն պէջիւք ձիտան իտի : Պու
խուսուտան Յունճիղին թանզը-
մանէնա թէշպիհ օղմաղա փէք
պիւնասիպ պիր շէյ իտի : Յունճի-
ղին թանզըմանէը՝ պաշղանկըճնը-
տա փէք քիւչինք պիր շէյ իտի ,
վէ օնուն ֆագիր՝ օգուամուշղար-
ատան օղմայան՝ հիմայէթիպ՝ վէ
գօվալանմըշ վա՛զճըղէրինէ գար-
շը՝ պիւթիւն տիւնեատնըն շան
ու իպղէթի՝ զէնկինղէյի՝ ի՛ղի՝
եարամազըղը՝ վէ պաճըղ տինի
ատուրմուշատա . վէ պու ճիւմղէ
իղէ պու աղաճ օգաատար պէօ-
յիւսիւ քի՝ պիւթիւն միլղէթէրի
գափղատը , վէ էսքի փուճփէ-
րէաճղէյին տէրին քէօքղէրինին
ճիւմղէսինի սէգքսիւ , վէ պիրազ-
ատան ատնկրա պիւթիւն տիւն-
եատը գատիւյատճագ տըր : Յա-
թիատաբնատ՝ Յրիստոսուն պիւ-
թիւն Յիւխիսէսի պիր իւաթ օ-
ատատ ճէմ՝ օղա պիղիրիտի , վէ
ճիւմղէ ա՛զալարը եւուզ խյիրմի
քէշիտէն ի՛պարւէթ իտի Գաղ-
ե · 13—15 · Ի՛զ զէմանէն
ատնկրա օնուն ա՛զալարը պինըր
վէ օնպինըրտէն ի՛պարւէթ օղա-
րագ չօղալմագատա օղատ , վէ
տիւնեատնըն ատնուն ատատար չօ-
ղալմագատա օղաճագ տըր : Պաւ.
հր · 16—19 · Յաց · ր · 2—4 :
Յնդկ · խէ · 1—5 : Գատ · ր ·
34 , 35 · 44 : Պէփ · դ · 1—3 :

գուշլարը կէղիպ՝ օնուն ատալ-

ղաճ · դ · 10 · ը · 20—23 :
ի·դ · 7—9 : Գաղթ · ե · 15 ·
իե · 20 : Հօվս · ի·ե · 18, 19 :
Յայտ · ի·ե · 15 : Իշպու թէմ-
սիլ՝ Յունճիղին տաճխ թէքմիլնէք վէ
տօղղուղուդ իղէ վա՛զ օղունատու-
ղու հէր պիր մատհալաե էղէե-
տիյի թէսիրաթընը պէչան էտէր
Պնուն պաշղանկըճը տապիմա
քիւչինք տիւր · ղաքին պիրազ
զէմանատին ատնկրա օնուն թէ-
սիրաթը հէփ էթրաֆա եայըղ-
ղըր : Ի՛ատմիշէր պիրի պիրի ար-
ատընձա օնա ատօնէղղէր · վէ քիւ-
չինք օղան՝ պին օղուր , վէ ընձա-
ղընը պիրղէշմիշ ատա՛ղարը վէ
ի՛պրէմի վէ ճէհաղէրի՝ ըշղղընը
վէ ի՛ղին վէ կէրչէքղիյին հէմ
սատագաթընը թէզ չօզալմատը-
նա եարարմ էտէղէր :

Իշպու թէմսիլ՝ պիր զաթին
գաղպինաե ղութ ա՛ւ ինապէթին
ապթմանատընը տաճխ կճօաթէրիր ·
Պնուն խանը՝ ի՛ղի՝ մահ-
պէթի՝ վէ գատվիղթի եվվէղա ատղ
օղուր · ղաքին Յրիստոսաքի մա՛-
սուն՝ էնճամը Յրիստոս պիր
ատճմ՝ վէ չօղունա պիր պէրէ-
քէթ օղուր · Իանաե 12 չէրհինէ
պագ : Յոբ · ի·չ · 9 : Ի՛սաէ ·
գ · 18 · Յին · զ · 3 · Յովհ ·
ի·ե · 2 : ե·զ · 12, 13 · Փիլ · ·
Ե · 6 · 9 · ր · 13—15 · Ե Կի·ե ·
ե · 23, 24 : ր Պե · գ · 18 :
Ա՛նդը պու տիւնեատա չօգ ֆայ-
ատաղը օղմաղա վէ տերթիթաե շազ-
ղաղա վէ ի՛զէթիե գուղատզղա-

Digitized by Google

լարընտա գօնարլար ։

33 ()նլարա պիր ղայրի թէմ-
սիլ սէջյլէտի . կէօքլէրին փատի-

յան լութֆ ու ի՝նայէթի՝ չօգ քէրրե սատէճե ճէհէննէմ ա՝-զապընտան խէլաս օլմագ ուրզու-սու իլէ՝ հախտա կէրչէքլիյի պիլ-մէյե օլունմուշ պիր փիչէվճէ նիյէթ իլէ պաշլար ։

33 . գլէր ղայրէ ընֆաել ։ գ՝ոա֊ . ֆԳ . 21 ։ --Ա՝այա պէնդէր ։ Ա՝այա լուղէթի Ա՝զիզ Ա՝ի-թաալարտա պա՛կը տէֆա՝ պա-թըլ թա՛լիմաթլէր վէ ֆատհտ ա՛մէլլեր պէյան էթմէք իչիւն գուլլանըլըր ։ գլապ ֆ . 12 ։ Ա՝արէ . Ը . 15 ։ գ՝ոա֊ . ֆՒ . 1 ։ Ա կ՝ոդՒ . Ե . 6—8 ։ Լ՝աքին պուրատտա մա՛նասը՝ պունտան իլէրքի խանէլէրտէ միւթաալա էթմէյիմիզ կիպի՝ օնլարըն ա՛յնի տիր —Լ՝ու֊Հ ՀՅՆԷ֊ ՈՆԱՃ ։ Լ՝ու-նուն մի՛գատարի մախսուսէսինտե պէյիս եօգ տուր ։ գու՝ բուհա-նի թա՛լիմ էօյրէթմէք իչիւն սէջյլէնմէտի , իլլա թէմմիլէ թէք-միլլէք վէ բուհ վէրմէք իչիւն սէջյլէնտի . վէ պէլքի սէքիզ կա օն նուֆուստան ի՛պարէթ օլան պիր ֆամիլեատտա էքմէք եօղուր-մագ իչիւն՝ ա՛տէթա պու գա-սար ուն եօղուրուլար խոի ։ —Նէչէֆէ ։ գունտան սոգոմմ քի թէմմիլ պէյան էյլէտի քի , Ի՝նճիլ չօգ եպյըլըպ արթաճագ . վէ պու թէմմիլ՝ օնուն նասըլ օ-լաճաղընը կէօսթէրիր . եա՛նի քի պու՝ շամաթա վէ կէօսթէրիշ իլէ տէխիլ՝ գօր վէ գուլմ իլէ տէ-

շահլըղը մայայա պէնզէր , քի օնու պիր գարը ալըպ՝ իւչ չինիք ունաճա իչինէ կիզլէտի , թա քի

յիլ՝ ֆէրմանլաք վէ ա՛աքէրլէր իլէ տէխիլ՝ իլլա պիր սիւքիւթ վէ կէօրիւնմէզ թարղ իլէ օլաճագ տըր ։ Ա՝այա՝ խամմուրուն պիւ-թիւնիւնէ կէչէր . լաքին օնաճն կէլտիյինի հիչ քիմսէ կէօրէմէզ ։ Ա՝լահընն լութֆ ու ի՝նայէթի տախի հնսանընն ճանընաա պու վէճհ իլէ իշլէր , վէ օնուն հէփ միւլահազալարընը վէ նիյէթլէ-րինի՝ օնուն սէօզլէրինի վէ ամէլ-լէրինի տէյիշտիրիր ։ Ը՝զիզ Ի՝ու-հուն կէօրիւնմէզ թէսիրի իլէ՝ մաղրուր ալճագ կէօնիւլլիւ օ-լուր . պինաէնաղ ի՝պատէթքեաը՝ ճիհաննի րուհանի՝ մէնֆա՝աթի նէֆսիյէսինէ պագան էյլիքքեա-նի՝ տիւնեաղի սէմաւի՝ գօվալա-յընճը օլան գօվալանմընշ քիմսէ օ-լուր , վէ գուրտ գուղույա տէօ-նէր ։ Ի՝չէզալիք Ի՝չիսթիհանլըգ տա տիւնեաղընը իչինտէ պէյյ-լէ հիւրիւր , թա հէրիճ հէփ թայիֆէլէրի օնուն գուվվէթի-նի տույունճէյէտէք ։ ()՝ բու-հանի տիր , վէ օնուն կէչ-տիյինի հիչ պիր կէօղ կէօրէ-մէզ . օնա էլ եափըշամազ , օ-նու տիվալըլէր նա հապսլար՝ օնու հիչ պիր տիւնեա գուվվէ-թի պիր հէրճ գափայամազ ։ ()՝ սապահընն ըշըղա կիպի տիր , կիզլիճէ գարանլըղընն իչինէ հիւ-րիւր , վէ եավաշ եավաշ՝ կէճէ-նին հէփ կէօղկէլէրինի աէֆ՝ էտէր ։

Digitized by Google

հէփիսի մայալանաը ։

34 Յիսուս պուռնլարըն հէփիսինի խալգա թեմմիլլեր իլե սեջլէտի . վե օնլարա թեմմիլսիզ սէջլէմեզ խոր ։

35 Ամա քի փէյղամպերին վաթիաս իլե տէնիլլէն թէքմիլ օ-

---

34. Պուռնլարըն հէյնինէ ևն ։ Ալէմտվի շէյլեր ինսան գըսմընա՝ սալթ տիւնեատվի շէյլեր վասիթասի իլե էջրէտիլէ պիլիր ։ Յ-յէր Ա՛լլահ պիզէ՝ մէլեքլէրէ սէջլէտիյի կիպի՝ սէմտվի լիսան իլե սէջլէսե, հիչ պիր շէյ անկլայամայաճաղըզ ։ Ւրիւչիւք չօճուգլարա՝ ա՛լիմ քիմսէլէրէ սէջլէտիյիմիզ կիպի սէջլէսէք՝ նէ՞ անկլայա պիլիրլեր ։ Յ՝աքին Ւրիստոս Յ՝ֆէնտիմիզին Թէմմիլլերինտէ՝ սէմտվի շէյլեր քէնտիլէրինէ պիր վիճիւա կիյինիրլեր , վե պու վէճճիլէ օնլարը կէօրէ պիլիրիզ ։ Վ՝է սէմտվի Լօճամընզա էպէտի շիւքիւրլեր օլսուն , քի պու մինվալ իւզրէ պիզիմ զայի՛ֆլիյիմիզ Թէնէզզիւլ էյլէտի ։ Լսանէ 3 շէրհինէ պագ ։ Ա՛ռէ . Դ . 33 , 34 ։ — Ահմէլէ ևն ։ Պու՝ Ւրիստոս Յ՝ֆէնտիմիզին տիւնեատե իքէն Հէփ էջրէմտիքլէրի պապընատա սէջլէնմէմիշ տիր . իլլա օլ զէմանտե Հազըր պուլունանլարա մախսուսէն սէջլէտիյի շէյլեր Հագգընատա սէջլէնմիշ տիր ։

35 . Ա՛ղէմ ըհմէլէր իլե ա՛լաճաղըմ ։ Ա՛ռէ . ՀԸ . 2 ։ Պուրատա Յ՝ֆէնտիմիզ էյլէտիյի խոթիխ-

սէ , քի տէմիշ տիր . Ա՛ղղըմը Թէմմիլլէր իլե աչաճաղըմ, տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու կիզլի շէյլերի նուԹգ էտէճէյիմ։

36 Օլ զէման խալգը սալը վէրիպ՝ Յիսուս էվե կէլտի . վե շայիրտլերի օնուն եանընա կէ-

---

լա , քի տէմիշ տիր . Ա՛ղղըմը Թէմմիլլէր իլե աչաճաղըմ, տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու կիզլի շէյլերի նուԹգ էտէճէյիմ։

36 Օլ զէման խալգը սալը վէրիպ՝ Յիսուս էվե կէլտի . վե շայիրտլերի օնուն եանընա կէ-

---

րանճըն տէյիլ սէօզլէրինի՝ իլլա մանասընը վէրմիշ տիր . վե տէմէք տիր քի՝ Ւրիստոս Յ՝ֆէնտիմիզ խալգա՝ Յ՝սափ փէյղամպերին էյլէտիյի կիպի Թէմմիլլէր իլե Թա՛լիմ վէրտի ։ Յ՝սափըն իշպու սէօզլէրի՝ փէք միւնասիպ պիր Թարզ իլէ՝ Ւրիստոս Յ՝ֆէնտիմիզին Թա՛լիմ վէրտիյի Թարզը Թա՛բիՓ էտէյլէր , վէ պու եիւզտէն օնլար Թէքմիլ օլտու տէնէ պիլիր ։ Պապ Ա . 22 , 23 շէրհինէ պագ — ԿիէՀ Լ ղեյլէէ ։ Ա՛ռէ . խԹ . 4 Ն՝սայ . խՐ . 9 ։ Յ՝ռվե . Գ . 7 ։ Ֆ՝ռվմ . ԺՋ . 25 , 26 ։ Ա Կ՝որնԹ . Բ . 7 ։ Ն՝ֆես . Գ . 5 . 9 ։ Կող . Ա . 25 , 26 ։ Բ Տի՛մ Ա . 9 , 10 ։ Տի՛ռ . Ա . 2 , 3 ։ Ն՝ԹԹ . Ա . 1 ։ Ա Պէռ . Ա . 11, 12 ։ Ւրիստոստա՝ տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու սագլը օլան օլ ա՛ղիմ սըրրլար աշիքեար օլուռնտու , քի օնլարը՝ փամԹրէքլէր վե փէյղամպերլեր Թէքմիլէն անկլամատըլար ։

36 . Խաւէթը ռաւ կէտի ։ Պապ Ը . 18 շէրհինէ պագ ։ ԺԳ . 22 ։ ԺԹ . 39 ։ Ա՛ռէ . Ջ . 45 ։ Ը . 9 ։ Յ՝ֆէնտիմիզ օնլարը գոյվերտի , (1) չինէքի օնուն էԹրաֆընտա տայիմա պու գաատար գա-

Digitized by Google

լիպ տէտիլէը . Յաւրլանըն տէ-
լիճէսինին թեմմիլլինի պիզէ թա՛-
պիր էյլէ ։

37 Վ֊է օ՝ ճէվապ էտիպ օն-
լարա առէտի . Ի՛յի Թօխում էքէն
Ա՛տէմ Ողլու առութ .

38 Վ֊է Թաբլա տիւնեա տըը .
էյի Թօխում խսէ՝ պուննարը փա-
տիշահլըղըն օղուլլարը տըը . ամ-
մա տէլիճէ՝ եարամազըն օղուվ-
լարը տըը ։

39 Վ֊է օնու էքէն տիւշէն՝
շէյԹան տըը , վէ պիչին՝ տիւն-
եանըն սօնու առուր , վէ պիչիճի-

լէը՝ մէլէքլէը տիր ։

40 Ի՛մտի տէլիճէ նիճէ տէվ-
շիրիլիը վէ ատԹէշէ եագըլըը իսէ ,
պու տիւնեանըն սօնուննատա էջլէ
օլաճագ ։

41 Ա՛տէմ Ողլու մէլէքլէրինի
կէօնտէրիճէք , վէ փատիշահլը-
ղընատան հէփ Թէօքէղլէրի վէ
պինամուսլուգ իշլէյէնլէրի տէվ-
շիրտիճէքլէր .

42 Վ֊է օնլարը ատԹէշին քիւ-
խանընա ատմաճագլար . ազլարըն
վէ տիշ գըճըրտայըշը օրտատա
օլաճագ տըը ։

լատալըգ պուլունմազ՝ տիւշմէն-
լէրինէ օնատան էօԹիւրիւ ֊ տով-
մա տէվլէԹինէ իխԹիյալ վէ
ի՛սեան գալըըրատճագ տէյիւ շի-
քեայէԹ էԹմէյէ պիր փուր-
սաԹ օլուրուտուս ։ (2) Ա՛յնն օլ
խալգ՝ քէնտիլէրինէ պիր քէրրէ
տինկլէմէքտտ փայատլը օլաճագ
միգտարի չէյլէր տինկլէտիլէր ։
Ը֊իմտի կէրէկ իտի քի՝ օնլար
շամաԹատըզ կիւրիւլԹիւսիւզ՝
էվլէրինէ , վէ իշլէրինէ կիւճլէրի-
նէ տէօնսիւնլէր , վէ աշիքտարէ
մէյատնատա իշլէԹտիքլէրի չէյլէր
իւղէրինէ քէնտի քէնտիլէրինտէ
մախֆիտէ միւլահազա վէ ԹէՖ-
Ֆէքքիւր էԹտինլէր ։ (3) Ա՛յնն
քի օնլարըն պիր չօղու Թէնպէհ՝
վէ սալԹ էմէք չէքմէզտէն պէտ-
լէնտինլէր տէյիւ օնուն ատտընը-
ճա վարըըլարըտա , վէ օնուն
Թա՛լիմլէրինտէն հիչ պիր փայ-
տէ Թահսիլ էԹմէզլէրիտի ։

Պունլար օնուն եանընատան կիԹ-
տիքլէրինտէ՝ օնուն եանընա կէչ-
տիքլէրինտէն ա՛լեմ տէյիլ իտի-
լէր ։ Վ֊է Է՛յվահ՝ պէօյլէչէրին
ճիւմլէսի ատն կիւնատէ էջլէ սալը-
վէրիլէճէքլէր ։ Պապ է ։ 23 չէր-
հինէ պագ ։ — Ի՛չվ իճլոյ ։ Պագ
Թ ։ 28 չէրհինէ պագ ։ ԺԳ ։ 1 ։
Ա՛տէ ։ Դ ։ 34 ։ — Պէնչ Ի՛սպէր
էյլ ։ Լուանկ 10 չէրհինէ պագ ։
Պագ ի֊Ե ։ 15 ։ Ա՛տէ ։ է ։ 17 ։
Հ֊վէ ։ ի֊Զ ։ 17—20 ։ Վ֊իրխատա
Ի֊ֆենտիմիզին շայիրալէրի վէ
տօսթլարը՝ իհթիմալ տըը քի
Թէմմիլին ա՛լէսսէվի մէրամընը
անկլատրըար , լաքին իսԹէրլէր ի-
տի քի , Թէնհատէ օնուն քէնտի
վէրտճէյի ԹէՖխիրի տինկլէսին-
լէր ։ Վ֊իրխատա իլէ պուննճիլէ-
յին Թէնհա կէօրիշմէլէր՝ փէք
գըյմէԹլի տիրլէր , վէ նէ մանըլ-
հէփ օնլարը արայան քիմսէլէրէ ։
37—43 ։ Ի֊յի Ի֊օխում ։ Խա-

Digitized by Google

43 Ըզեման սատըգլար՝ քէնաթիլէրին վէտէրի փատիշահլըղընատա կիւնէշ կիսի փարլայաճագլար ։ իշխեմէյէ գալըգլարը օլան՝ իշխեթին ։

44 Ինչ կէօզլէրին փատիշահլըղը՝ Թարլատա կիզլէնմիշ խազինէյէ պէնզէր , քի ։նու պիր ատէմ պուրադ կիզլէտի ։ վէ սէվինճինտէն վարըպ՝ հէր

նէ 24—30 շէրհլէրինէ պագ ։

44 . Կինչէվիզ խոշնէյէ ։ Ըզա պիլիր քի պու՝ Թարլանըն սա հիսկինին պիրմէտիյի պիր կիւմիշ ճէշմէ ատըմ մա՛տէնի օլսուն, վէ օլա պիլիր քի չօգատան պէրու նէրէ կէօմիւլմիշ ագէճ վէ միւճէվհէր չէյլէր օլսուն ։ Ա՛նա մա՛քսարլարըն ա՛տէթի իտի քի՝ քէնտիլէրին քէօթիւ Թարիգ իլէ գազանըլմըշ խազինէլէրինի նէրէ կէ օմմիւնլէր . վէ ճէնք նա իսԹ իլալ ղէմանլէրինտէ՝ ախէրլէրի տաճի էջլէ էտէյլէրիտի ։ —Կինչէֆէ ։ Ը՝ պուլտուղունու հիչ քիմսէյէ սէջյէմէզ , լաքին օնուն եիւրէյի օնտան տօլու տուր , վէ օնու էլէ կէԹիրմէք իչիւն՝ հէր նէսի վարըտա ճիւմլէսինի էլտէն չօգարըր ։ Ի ազին օ՝ իշպու էյլէտիյի քէշֆի՝ Թարլանընն սահիպինէ խազէր էԹմէլի տէյրլմի ։ Ա՛ուհապէԹ գանունլարը օնատն պուննու էԹմէյէ մանէլտւպ էԹմէզմի իտի ։ Խազինէյի օ՛ պուլտուղու իչիւն Թարլանընն սահիպինտէն պիր պահշիշ մէմիւլ էտէ պիլիր իտի , լաքին խազինէյի պու վէճճիվէ էլէ կէԹիրմէյէ օնուն հագգը վաճրմը իտի ։ Ի՝էհուտիլէրին ա՛տէԹինէ կէօրէ՝ պուննճիլէյին խազինէլէր Թարլըսը սաճտուն

ալանըն իտի ։ լաքին տիւնեանընն ա՛տէԹլէրի չօգ քէրրէ Ի՝ֆէնտիմիզին պիզէ վէրտիյի ալԹուն գանունունա մուղայիր տիր ։ Պագ է . 12 շէրհինէ պագ ։ Ի՝ֆէնտիմիզ պու ատէմին ա՛մէլ ու հարաքէԹի տօղրւմու էյրիմի՛ տէմէզ ։ Ը՝ սատէճէ՛ մէնֆաա՛Թի նէՓսիյէլէրինի արայան քիմէնէլէր պու միսիլլու վագա՛լէրտէ նիճէ ա՛մէլ ու հարաքէԹի էԹիրլէրինի սէջյէր ։ Ի՝հԹիմալ տըր քի՝ օրատա հազըր պուլունանլարըն ճիւմլէսինէ մա՛լիւմ պիր քիմսէ՝ մուէխէրէն պէջյէ էյլէմիշտի ։ Ա՛նմիլին կէօռԹերմէկ մէրամ էյլէտիյի՝ պու ատէմին պու խուսուսատա հագգ եա նահագգ ա՛մէլ ու հարաքէԹի տէյիլ տիր , իլլա օնուն՝ քէնտինէ պու գատար գըյմէԹլի տայտըղը շէյի էլէ կէԹիրմէյէ գայղուսու վէ ճան ու մալտէն չալըշմասընը վէ ճէհտ ու ղայրէԹինի կէօռԹերմէկ մէրամ է տէր ։ Խանէ 43 շէրհինէ պագ ։

Իշպու Թէմանլտէն էջրէնիրիզ քի՝ (1) Ախլաս՝ կիւնահ ագիլզգ՝ Ի՝բրահատուս Ինճիլինին կէրչէկլիյի՝ Ա՛եսհանըն փատիշահլըղընըն իմԹիհազաթ ու մուտա՛տաթլարը՝ հէր պիր շէյտէն զիյատէ գըյմէԹլի տիրլէր ։ Ը՝Ք

նէսի վար իսկ սաթաար , վէ օլ թարլայը սաթուն ալըր ։

ԻԸ . 15—19 ։ Ա՛ղմ. ԺԹ . 10 ։ Ա՛ռակ . Գ . 13—18 ։ Ը . 10, 11 . 18, 19 ։ Ժ . 16 ։ Ա՛ն (2) իշ-պու խազինէ՝ չօղունտան կիպլի տիր . վէ օնու քէշֆ էտինլէր փէք ազ տըր ։ Ա՛լա պիլիր քի օ՝ օնլարըն թարլասընտա քէնտի էվլէրինտէ վէ էլլէրինտէ օլ-սուն , վէ պու ճիւմլէ իլէ օնլա-րըն օնտան հիչ պիր խապէրի օլմասըն ։ Ա՛լա պիլիր քի՝ օն-լարըն աղլընտա օլսուն , վէ նիւբէքլէրինտէ օլմասըն ։ Ա՛ռակ . Ժէ . 16 ։ Ա՛ն (3) կէրէքլիք՝ Ա՛լլահ-ըն Ի՛սրայէլ-ընտա ղանի մա՛-տէն տամարլարը կիպի պուլու-նուր , վէ պիրի՝ էյէր օնու պուլ-մաղա խմէէրսէք , օնու արա-մալըրը ։ Ա՛ռակ . Բ . 2 — 5 ։ Յե՛զ . ե . 39 ։ Գ՛ուրթ . ԺԷ . 11, 12 ։ Ա՛ն Կո՛ր . Բ . 9, 10 ։ Կո՛ղ . Բ . 3 ։ Գ . 16 ։ Ա՛ն (4) պիղ պու խուսուս իչուն քէնտի ա՛գլ ու ֆիքրիմիզտէ՝ եիւբէքլէրիմիզին տէյունինտէ էմէճլիկ քիւր էմ-մէլիյիզ . վէ պու խազինէյի էլլէ կէթիրէնէ գատար՝ քէնտիմիզէ բահաթ վէրմէլի տէյիլիզ ։ Ո՛նու էլլէ կէթիրէն հէր պիր քիմսէ՝ օնու կիպլիտէ էլլէ կէթիրիր ։ Տիւնեա՝ օնուն Հագգընտա հիչ պիր շէյ պիլմէզ ։ Պու՝ ճան իլէ Ա՛լլահ-ըն պէյինտէ պիր մու-մէլէ տիր ։ Յոբ . Բ . 17 ։ Ա՛ն (5) պիղ պունու էլլէ կէթիրմէք իչուն՝ հէր պիր շէյիմիզի վէր-մէյէ տիւնեանըն հէփ իւմիտ-

45 Ա՛յնէ կէօքլէրին փատի-շահլըղը՝ էյի ինճի արայան պա-

լէրինի վէ հշղալէրինի վէ սէֆիա ու ղէվգլէրինի վէ քեարէ ա-չըգ թարիգլէրինի թէրք էմ-մէյէ հազըր օլմալըյըզ ։ Պու՝ պիւթիւն տիւնեատան տահա գըյմէթլի տիր . պէլի՝ է՛օ՛մրիւ-միւզտէն պիլէ տահա գըյմէթլի տիր ։ Պապ ԺԶ . 26 ։ ԺԹ . 21. 27 . 29 ։ Ա՛ռակ . Ի . 28—30 ։ Պ՛ռակ . ԺԴ . 26, 27 . 33 ։ ԺԸ . 23, 24 . 28—30 ։ ԺԹ . 6—8 ։ Կ՛ող . Զ . 14 ։ փիլիպ . Գ . 7—9 ։ Ն՛էր . Ժ . 34 ։ ԺԱ . 24 — 26 ։ Ա՛ռակ . ԻԳ . 23 ։

Լուսանէ 42 շէրհինէ պագ ։

45 . Կէօղէրէ՛ ֆոթլահըդը ։ Ի՛շպու թէմսիլին մա՛նասը՝ օպի-րինէ փէք եագըն տըր ։ Պէլքի պունտան էվվէլքիսի պիզէ՝ բու-հանի շէյլէրի Ա՛զիզ Ի՛սթապ-լարտա պիզէ թագտիմ օլտուգ-լարը կիպի պէյան էտեր , վէ պու օնլարը պիզէ Ի՛սրիստոստա մէվճուտ օլտուգլարը կիպի կէօս-թէրիր , քի օնլարը քէսպ էմմէք իչուն Ա՛զիզ Ի՛սթապլար պիզի օնա կէօնտէրիր ։ Լ՛աքին պունլարըն իքիսի տախի պիզէ՝ Ի՛սճիլի հէր շէյտէն գըյմէթլի կէօս-թէրմէ՝ վէ օնու էլէ կէթիրմէ-նին ուղրուրունա հէր շէյի գուր-պան էմմէյէ պօրճլու օլտու-ղումուղու ա՛գլամըզա թէսիր էմտիրմէք մէրամընտա տըրլար ։ — Լ՛այէ ինճի պօյան ։ Ի՛նճի՝ ճիւմլէյէ մա՛լիւմ գըյմէթլու ճէվահիր նէվի՛նտէն պիր շէյ

Digitized by Google

զերբեան առէմ պէնզէր .

46 Վո՛ւ օ՛ չօգ գըլմէթլի պիր ինձի պուվմաղըլա , վարըպ՝ հէր նէսի վաթ իսէ սաթաը , վէ օնու

սիր , քի Հինտիսթան սէմթլէրինտէ ըսթրիտեանըն իչինտէ պուլունուր : Պահասը՝ իրիկլիյինէ վէ պէյազըղընա կէօրէ սիր : Հ֊այ֊ . ԻԱ . 21 : — Պա֊զէրկեան ապէմ պէնզէր : Լ֊ֆէնտիմիզ՝ քէնտինին ա՛զիզ րուհանի փատիշահ֊ղընըն չէյլէրինէ տիւնեամի ատէմլէրին, պէլի՝ մենֆաա՛թի նէֆսիյէլէրինի արայան նահագ եարամազ ա֊ատմլէրին ա՛մէլ ու հալաքէթինէ նիչիւն լուսպար էյլէսին : Պունտան իլէրլի լսանէնին չէր հինէ պագ : Պ֊ա֊ . ;. Զ . 8 : Պունուն ակէպէլի պու տուր քի , տիւն֊եամի մենֆաա՛թի նէֆսիյէլէրինի արայան ատէմլէր՝ պու չէյլերէ աշնա տըրլար , սէմամի չէյլերէ՝ վէ հէր հալտէ սահիհ վէ տօղրու վէ էյի օլան հիչ պիր չէյէ աշնա տէյիլ տիրլէր : Լսմտի Պ֊ուրհաարըճըմըզ՝ օնլարա քէնաիլէրին էյի անկլատըգլարը չէյլէրի էօրնէք կէթիրէրէք՝ օնլարա անկլայամատըգլարը չէյլէրին իգթիսլալը օլմալէրինի պէյան էտեր : Լսանէ 34 չէրհինէ պագ :

46 . Ալ֊ օնու սախտան ալար : Սաա՛տէթ արայան՝ օնու եալը֊նըղ Հրիստոստա պուվաճագ տըր : Պիվ օնուն իլէ զէնկինի՝ վէ օնսուզ փագիրլէրիվ : Հ֊այ֊ . Գ . 18 . Ա Կորնթ . Գ . 21—23 . Ա Հովհ . ե . 11 , 12 : Լ֊աքին սաթուն ալար :

47 Նինէ կէզքէրին փատիշահ֊լըղը՝ տէնիզէ աթը լըպ՝ հէր ճինս֊ակեն ճէմ՝ էտէն տաղա պէնզէր .

էյէրչի պու զիգըյմէթ ինձի սաթուն ալընմալը իսէ տէ՝ պիզիմ օլան հիչ պիր շէյ իլէ սա֊թուն ալընամազ . տուա՛լարըմըզ՝ սրուճլարըմըզ՝ սատագաթըմըզ՝ էյի ա՛մէլլէրիմիզ՝ օնա պէտէլ վէրիլէմէզլէր : Պիզ՝ քէնտի մաղ֊րուրլուղումուզու պրագմալը֊յըզ . վէ օնու ճապա պիր պախ֊շիշ կիպի գապուլէթմէյէ կէօն֊լիւմիւզ օլմալը տըր Հ֊այ֊ Ծե֊ 1 : Հ֊ֆե֊ . Բ . 8, 9 : Տիտ . Գ . 5 : Լ֊աքին իշպու խէլասա պէտէլ պաշա տէյիւ հիչ պիր շէյ վէ֊րիլէմէզ իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ օնուն ուղուրունա չօգ շէյլէր թէղըք օլունմալը տըր : Լսանէ 44 շէրհինէ պագ : Պիզիմ իչիւն՝ Լ֊ալահըն Օղլու օնու պիր նի֊հայէթսիզ պաշա իլէ սաթուն ալը , վէ պիզ էյէր օնա մալիք օլմազա խսթէրսէք , օնուն պէ֊տէլինէ Հրիստոսա շէյ վէրմէ֊լիյիզ՝ Պիզ՝ օնուն զէնկինլիյի պէտէլինէ՝ օնա ֆագիրլիյիմիզի վէրմէլիյիզ , գուվվէթինէ պէ֊տէլ գայի՝ ֆլիյիմիզի՝ սատագա֊թը պէտէլինէ սուչուն օլմամըզը՝ օնուն ի՛զզէթ ու ճէլալի պէտէ֊լինէ ա՛յըպըմըզը վէրմէլիյիզ : Ալ֊ նէ մութլու պու վէճհիլէ սաթուն ալանլարա :

47 · Կէօ֊էչքէն ֆապիշահ֊լըղը . . . ալ պէնզէր : Լ֊շպու եէնի թան֊զըմաթ՝ տէնիզին տիպինէ աթը֊

48 Վրի առլունձա՝ օձու գե-
լոյա չըգարտըլար , վէ օձու-
ղուպ էյիլերի գապլարա տեվ-
չիրոիլեր , քեօթիւլերի խոե տէ-

լըպ սիւրիւքլէնէն պիր ըղըպ
աղընա պէնզեր , քի հեր շէյի՝
էյի օլսուն ֆէնա օլսուն իչինէ
թօփլար : Ինչպու թէմսիլ՝ ա՛լէս-
սեվի մանասընատ՝ տէլիճէլեր
թէմսիլինտէն պիր չօգ ֆարգլը
տէյիլ տիր : Ասանէ 25 — 30
շէրհէլերինէ պագ : — Ո՞էր ճէռ-
պէն ճի՞ էօվն : Ղօգ քիմսէլեր
Վրիսթիանլըղըն թէօիրաթը
տասիլինէ կէթիրիլիվ՝ օձուն
պինլերճէ տիւնեավի պէրէքէթ-
լերինէ նայիլ օլուրլար քի , պու
ճիւմլէ իլէ օձլար տիւնեավի ա-
սէմլեր օլուպ՝ օձատն խէլասէ
տայիր պիր մէնֆատ թահսիլ
էթմէզլեր : Պիւթիւն միլլէթլեր
վար քի՝ Վրիսթիանլըղա մա-
լլէք տիրլեր : Խըրսըզլար՝ պէք-
րիլեր՝ Կիրակիի պօվանլար՝ զի-
նաքեարլար՝ գաթիլլեր՝ ատտ-
ուտածեանլար՝ հերետիկոսլար՝
ճիւմլէսի Վրիսթիանլըգ իգրա-
րընատ տրըլար . վէ պա՛զը քեր-
րէ Վրիսատոսուն Վրիլիսէսինին
աղէզլարը տրըլար . լաքին օձլա-
րըն ճիւմլէսի խաչըն տիւշմէն-
լերի տիրլեր : Պապ ԻՌ . 9 , 10 :
ԻԵ . 1—4 : Գ—է . ԾԴ . 21—23 :
Յովհ . ԺԵ . 2 . 6 : Կոր . Ե .
1—10 : Ը . 18—22 : Ի . 30 :
Ա Կորնթ . Ե . 1—6 : Ժ . 1—12 :
ԺԱ . 19 : Բ Կորնթ . Ի . Ե .
13—15 . 26 . ԺՌ . 20 , 21 :

շարը աթաթլար :

49 Ֆիւնեանըն սօնունատա էջյ-
լէ օլաճագ . մէլէքլեր չըգա-
ճագլար , վէ ճարատմազլարը սա-

Կոր . Բ . 4 . Բ Տիմ . գ . 2—5 :
Դ . 3 , 4 : Տիտ . Ա . 9—11 :
Բ Պետ . Բ . 1—3 . 13—22 . Ա
Յովհ . Բ . 18 , 19 . Դ . 1—6 :
Յուդ . 4 , 5 : Յայտ . գ . 1 .
15—17 :

48 . Ինչէրէ ֆալարա պէվէթ-
պիլէր : Հայիրտլեր՝ Վասիլեաս
կէօկիւնիւն գըլըսընատա սաքին
խոիլեր , վէ օձլարտան պա՛զլա-
րը՝ քէնտիլէրի պալըգճը խոի-
լեր : Ամեն օձլար պուննու պի-
լիրլէրիտի , քի աղընն իչինտէ
տէյիլ սալթ եէնիր պալըգլար՝
իլլա եէնմէզ պալըգլար տաճի՝
վէ պէօճէքլէր հէմ թաշլար վէ
մալա պիլէ չըգար , վէ պալըգճը-
լար՝ տիգդաթի իլէ իշէ եարա-
յանլարը Ֆարատայանլարատան ա-
յըրըլըլար , վէ էյիլերի սագլար-
լար , քէօթիւլերի աճաթլար :

49 . Ներամագլարը սոթքէլա-
րընն պրատնատան այըրմաճքէլար :
Ներատմազլար իլէ սատըգլար պու-
աիւնեատէ հէր նէ գատար ար-
գատաշլըգ վէ շիրքէթի էճատելեր ,
օզէման պիրի պիրինտեն էպէ-
տէն այրըլաճագլար : Օձլար
չիմոի էյէրչի հէմչէհրի հսէլեր՝
պիր լիսան սէօյլէրլեր՝ պիր մա-
հալտե վէ պիր էվտե սաքին
օլուրլար՝ պիր սօֆրատա եէրլեր՝
պիր ֆամիլեանըն ա՛զալարը տըր-
լար՝ պիր ի՛պատէթիանէտե ի՛-

Digitized by Google

տըգլարըն արասընաան պըրատճագլար .

50 Ա֊է օնլարը աթէշին քիւլխանընա աթաճագլար . աղլայըշ վէ տիշ գըճըրտայըշը օրատա ա֊լաճագ ։

51 Ընհուս օնլարա տէսի . պատէթ էտէդլէր՝ պէլի պիր Ա֊իլիսի ա՛զալարը իսէլէր տէ , օղէման հիյապէթլու պիր թարզ իլէ պիրի պիրինտէն էպէտէն պըրըլաճագլար ։ Յանէ 30 շէրհինէ պագ ։ Պագ Ի֊Ե . 12—14 ։ Ի֊Ե . 5—12 . 19—33 ։ Բ Թես . Ա . 7—10 ։ Յայտ . Ի . 12—15 ։

50 . Ընդէլի ։ Ա֊Ե֊Լհանընա ։ Ի֊շպու՞թա՝ պիր՝ տիրի տիրի ատէմ եագմագ ա՛տէթինի ղիբրէ կէթիրիր , քի Գաղ . գ . 6 . 15 . 19—23 տէ զիքր օրունուբ ։ Պու սէօզլէր հարֆըն հարֆընա անկլաշըլմալը տէ՛յիլսիրլէր , իլլա խթիա՛րէ իլէ՝ ինսան տիրի իլէ թա՛պիր օրունամագ պիշարէլիք վէ իքէնճէ՝ տիրի տիրի եանմագ փսալի հիյապէթլու պիր ա՛զագ մանասընա անկլաշըլմալը տըր ։ Յանէ 30 շէրհինին խթիխրաճլէրինէ պագ ։ — Ընդայէ վէ պէ՛ էբ՛էրպայէբ ։ Պագ Բ . 12 շէրհինէ պագ ։

51 . Ընձլափընըմը ։ Ի֊շպու լաթիֆ սիւալ իլէ Գաւրթարըրճլըմըզ քէնտինին՝ օնլարըն անկլամագլարը թագտիրտէ՝ տայա զիյատէ թէֆսիր վէրմէսինէ հազըր օլտուղունու կէօսթէրիր ։ Ընուն խրատէթի շէրիֆի տիր պաւնլարըն հէփսինի անկլատըլմըզ մը . օնա աֆթիլէր . Գէ՛լի՛ եա՛ Ա֊ապագ ։

52 Ա֊է օնլարա աֆթի . Գունէն իչտւն՝ կէօքլէրին փատիշահլըղը խուսուսունտա թա՛լիմ օլունմուշ հէր քեսթիպ՝ խաքի , օնուն Ա֊իէլսմընը հէփ օգույանլար օնու անկլասընլար ։ Տէրս ու նասիհաթ անկլաշըլմատըղը թագտիրտէ՝ ֆայտասըզ տըր ։ Ա֊մտի պիզ տայիմա քէնտիլէրիմիզէ՝ կէրչէքլիյի բուհանիճէ անկլատմըյըղ տէյիւ սիւալ էթմէլիյիզ ։ Գ֊ուբ . Ը . 30 , 31 ։ Ը Գովճ . Ե . 20 ։ — Գէ՛լ՝ եա՛ Ա֊ապագ ։ Ա֊ֆքէնտիմիզին քէնտինին իբի թէմսիլինէ թէֆսիր վէրմէսի՝ շայիտլէրի շուպհէսիզ՝ օպիր թէմսիլլէրի տուհա էյի անկլամազա գատիր էյլէսի ։

52 . Ա֊էչ ։ Եանընդ ։ Ի֊թաթիպլէր օգումուշ վէ ա՛լիմ ատէմլէր իտի , վէ օնլարըն պօրճլընտան ապիրի՝ նօմնաուն մանասընը պէյան էթմէք իտի ։ Պագ Բ . 4 շէրհինէ պագ ։ Ի֊նսուլլէր՝ Ի֊րիստոսուն Ա֊իլիսէսինին քեսթիպլէրի օլաճաղընտը , եա՛նի օնլար բուհանի շէյլէրտէ ա՛լիմ օլմալը , վէ հէմ նօմնատա հէմ ինճիլէ աշնա օլմալը իտիլէր ։ Ընլար հէման շիմտի՝ անկլատըղ աֆթիլէր , վէ Ա֊ֆքէնտիմիզ շիմտի օնլարա պիր թէմսիլ տատա սէօյլէր , քի օնլարա կէօսթէրսինն քի , էօյրէնտիքլէրի թա՛լիմ ու տէրսլէրի ախէրլէրին ֆայիտ

զինէսինաէն եէնի վէ էպքի շէյլէր չըգարաճ էվ սահիպի քիմսէյէ պէնզէր ։

53 Ա՚ը օլսու քի՝ Յիսուս պու թէմսիլլէրի պիթիրինճէ , օրաան կիթսի ։

տէսի իչիւն գուլլանմալը սըրլար ։ Պապ . Ե . 15 չէրհինէ պագ — Յէնէ Ք՚ես էսէ ։ Ո՚րիստոս էֆէնտիմիզ Ի՚սուլլէրինէ իւչ եըլ միգտարի տէրս ու նասիհաթ վէրսի . վէ օնուն հէմ խըզմէթճիլէրի՝ պիւթիւն Ա՚զիզ Ո՚րիճապլարա աշնա օլմալը սըրլար , վէ քէնտիլէրինի՝ պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի խըզմէթլէրինէ վէրմէլի տիրլէր ։ Ա Տէմ. Գ . 6 ։ Դ . 15, 16 ։ Բ Տէմ. Գ . 16, 17 ։ Ո՚րիստոսուն պիր խըզմէթճիսինէ սատէճէ ինսան ի՚լմի հիչ պիր իշէ եարամազ ։ Պիր ատէմ՝ ֆէյլէսօֆլուգ՝ ի՚լմի հէնոէսէ՝ ի՚լմի քէլամ՝ վէ ախէր ի՚լիմլէրէ աշնա օլա պիլիր , վէ պու ճիւմլէ իլէ կէօքլէրին փոտիշհէլըղնա տապիր հիչ պիր շէյ պիլմէսին ։ Լ՚աքին Ա՚զիզ Ո՚րիթապլարը տահա էյի անկլամաղ՝ կէրչէքլիյէ հիմայէթ՝ վէ օնու ախէրլէրինէ վա՚զ էթմէյէ գատիր էէն հէր ի՚լիմ՝ Ո՚րիստոսուն խըզմէթճիսինէ իգթիզալը սըրը ։ () պիր ֆամիլեա պապասը կիպի ախր քի՝ քիլէրինէ հըֆզ օլունմուշ հէր էյի շէյտէն ղանիմլիթ իլէ պուլունմալը , վէ հէր պիրինէ իգթիզասընա կէօրէ՝ վէ վագթի հալէ կէօրէ մուհթաճ օլսուղունու վէրիր ։ Ո՚րիստոսուն հէր խըզմէթճիսի՝ հէմ Յէնի հէմ Յաքի Ա՚հալարը էյի պիլմէլի տիր ։ վէ տապիմա օնլարսան կէրչէքլիք իսրաճ էթմէյէ հազըր օլմալը սըրը , քի զայի՚ֆլէրի գավիլէսին , ճահիլլէրի ըշգլանսըրսըն , եաս չէքէնլէրէ թէսէլլի վէրսին , հիւրէյի պայըլմըշլարա ճէսարէթի վէրսին , սիւաչ էէնլէրի գուլաղուզլասըն , ղաֆլէթաէ սլանլարը ույանսըրսըն , վէ գարշը սէօյլէյէնլէրին աղզընը թուէթսուն ։

53 . ()չապան կիւֆէ ։ Պու՝ հէփ պու թէմսիլլէրի սէօյլէսէյի կիւնիւն ախշամընատա օլսու ։ ()՝ խալգը՝ իշհէթիքլէրի շէյլէրին իւզէրինէ միւլահազա վէ թէֆէքքիւր էթմէյէ պրագտը , վէ օլսուղու կիպի աճ՝ սուսուզ վէ եօրղունն՝ էօթէք ևագայա կէչտի ։ Ա՚ոէ . Դ . 34—36 ։ ()լ կիւն՝ օնլարա նէ գատար թա՚լիմ վէ նասիհաթ վէրմիշտի ։ Լուանէ 1 շէրհինէ պագ ։ Լ՚աքին կէօրիւնիւր քի իշհէթիքլէրի շէյլէրտէն ֆայտէ թահսիլ էտէն փէքազ քիշի օլսու ։ Պապ Ը . 18 շէրհինէ պագ ։ Յսմոի պիզճէսի նամըլ սըրը ։ Իշպու ալլահանի թա՚լիմ ու նասիհաթլէրին ճիւմլէսինի պիզ տէ շիմտի իշհէթիք ։ Կէօզլէրիմիզ աչըլմըմը , եիւրէքլէրիմիզ եուշաալմըմը , վէ օնլարըն վասիթասի իլէ ա՚զիզլէնտիմի . եօխսա պիզ տասիի՝ օնլարը իլք տինկլէյէնլէրին չօղու

54 Ա է վիլպկեթինե կելկա՝ օն-
լըրը ճեաիչկեթ եկրինաե օնլա-
րա Թաղիմ էաէրիտի . չէօյլե քի՝
օնլար շաշարլար լըար , վե տեր-
ջեր իտի . Պա՛ւ ի՛լմ վե հիքմեթ-

կիտի՝ տահա զիյատե քէօր վե
հիւքմի սերթ սլտուգ ։

54 · Ա չէյեկինե ։ Ընուն քէն-
տի չէհրի Ալափառնայտամ շէհրի
օլուգ՝ ո՛ւմմեաի խըզմեթինե պաշ-
լատըգտան ոօնկրա օրատա հէր
ներաէն զիյատե չատըշար (Պատ.
Թ · 1 շէրհինե պագ) , լագքին օ-
նուն վիլայեթի՝ պէօյիւտիւիւ
չէհրի ՝Ալազարեթ իտի ։ Պատ
Ր · 23 ։ Ընուն հէմշէհրիլերի
հալեա օնու րէտտա եթմիշլեր՝ վե
օնու էօլտիւրմէյե ատտամըշտը-
ըտը (Ղ՝ուէ · Դ · 16—30) , լա-
գքին օ՝ երնեկ օնլարը միւսապարեք-
լէաէյե կելտի , վե օնլար օնու
երնեկ րէտտա եթմիլեր ։ Խանե
57 ։ Յովհ · Ե · 11 ։ Ընուն Ի՝-
զիզ Իուհու տահի պունուն կի-
մի պիզլերտեն էյերչի չօգ քեր-
րե գատտվեթլենմիրլիզ վե
բէտտա օլունուր իտե տահի , էյ-
լէյիմիզե ատտայտագ՝ տէփա՛ պէ
ահփա կելիր ։ —Ա՛ենիյնեն ներչե-
փ ։ Անիտակկատրընատա ։ Ա՝ատ-
կոտան (Զ · 1 , 2) էզրէնիրիզ ,
քի պու՝ շատատի կիւնիւնատե օլ-
մա ։ Ի՝ֆէնտիմիզ տինատակո-
լատտա չօգ քերրե սէօյլերիտի ։
Պատ Դ · 23 շէրհինե պագ ։
Ընուն պիր ո՛ւմմեաի խօճա օլա-
ճաղը՝ փէյղամպէրլերտան վհշենի
խատթեր վէրիրմիշիտի ։ Ա՝ուէ · Խ ·

46 ի

լէր՝ պունա նէ՛րէաէն օլտա ։

55 Պու՝ ատիւկէրին օղլու ատ-
ԻՐ՛Լ մի , վալիտեսի Ա՝արիատ՝ վե
գարըննտաշլարը Յակոբոս վե
Յովսես վե Ասիոն վե Յուդա՝

---

22 ։ Խ · 9 , 10 ։ — Շ՝աշիւլտը-
ըտը ։ Պատ Է · 28 , 29 շէրհինե
պագ ։ Յովհ · Է · 15 · 46 , 47 ։
Լ՝ֆէնտիմիզ՝ օնլարըն պէօյիւք
մէտրէսելէրինաե օգուտմատըղըն-
տան՝ վե պէօյիւք րատպիլէրին
պյատգլարընտա օճուրմատըղըն-
տան՝ կէօսթէրտիյի քէնտինին
ա՝աէթտաէն խարիճ օլտն Ի՝լմինին
վե գուվվեթինին հէր պիր խպա-
թը՝ քէնտինին զաւվալը հէմշէհ-
րիլերի գըլըճտատա նատիլէ օլտու ։

55 · Պո՛՝ տէ՛լէյէն օղը՛՝ տէ-
Ա՛ԼԷ ։ Ա՝արկոտա կէօրէ օնլար՝
"Պո՛՝ . . . տէ՛լէյէ տէյՏ՛ԼԷ"
(Ա՝ուէ · Զ · 3) տէյտս օտրատուլար ։
Շ՝ իւպհէսիզ՝ պաւ Թա՛պիրլերին
իքիսի տաէ սէօյլէնտի , վե Ա՝ատա-
Թէտտա պիրինի՝ Ա՝արկոտա տտա օ-
պիրինի Թատհիր էյլէտիլեր ։
Պօւնատան կէօրիւնիւր քի՝ Յհ-
ատտա օճուզ նատըղնա կէլէնէտէք
պու տատնատա՛Թատտա իշլէտի ։ Ի՝յ-
պէթԹէ օնուն հէմշէհրիլերի
պիրլերլերիտի , վե օնլար՝ օնուն
կէչինմէք Թատրիգի պու տատր կի-
պի աէօյլէրլեր ։ Պիր ֆայտէլի
տատնատա՛Թ՝ տապիտա միւ՛Թէպէր
պիր շէյ տիր ։ Ի՝նէհուտիլերին
ա՛աէթի իտի քի , չօճուգպատրընա՝
զէննկին վե օգուտուշ վե ա՛լիմ
քիտմէտլեր պիրլէ՝ պիր տատնատա՛Թ
էզրէթտիրլեր ։ Պունճիլէյին

Digitized by Google

տէնամէզ մի ։

56 Ա՝Է օնուն Հէմ գըզ գա-

պօղոս չատըրձը իտի ։ Կ՝ուզ՝ Ծ. 3 ։

Ա՝աքին պու՝ նէ՛ թէնէզզիւզ վէ ալշագ կէօնիւլլիւք ի՝պրէթի տիր ։ Պու՝ պա՛զը քիմնէլերին իմանընը սարսըտըը, քի Ա՝ստուածը Հղու պունճիլէյին էտնա պիր սանաա՛թտէ չալըշաճաղըտը ։ Իմանսըզ քիմնէ՝ ճիւմլէ ա՛լէմլերի Նարատան օթուզ սէնէ պիր ֆագիր տիւլկեր կիպի կէչինճէք տէյիւ ինանանալըրըն ա՛գլու ֆիքրինի զէվգլէնիր ։ Ա՝Է պու ճիւմլէ իլէ Հէմտան պու իմանսըզ քիմնէ՝ Ի՝ուսիա Նմիէրտաթօրու պէջիւք Պետրոսու Հատատէն զիյատէ մէտ Էտէր, քի օ՝ քէնտի փատիշահընէ Հմթիշամընը պիր ետնա գծուտ՝ Ինկիլիզ տէվլէթի խըզմէթինէ պիր մատրանկոս կիպի կիրոտի, շէջյէ քի պիր տօնանմա պինա վէ իհտաա էթմէնին սանաա՛թընը էջյրէնսին ։ Պետրոսուն մէրամը՝ Ա՝ստուածը Հղունուն մէրամընատան տատմ՝ պէջիւք մի իտի ։ Նյէր Պետրոս քէնտի թահթընը թաճընը պրաղըպ՝ պիր էտնա սա-նաա՛թէ կիրոհյի իչինն քէնտինի տիւնեանընն մէտհինէ շայէսթէ էյլէտի իսէ, օնունքինաէն նիհայէթսիզ տէրէճէ ա՛լա պիր նիյէթ ու մէրամ իլէ փատիշահընէրն փատիշահը նիչինն էջյէ էթմէսին ։ — Ա՝ստուածոճ Ա՝ստուած . . . պէնճէ ։ Պատ Ե. 18—20 ։ Կ՝ած. Ե. 27 ։

Բ. 5—7 ։ — Ա՝Է Քրիստոսէ Յիսուս Հէպքընտաշլարը Հատընմըզատա տէյիլ մի. իտի օնա՝ պուհունուն ճիւմ-

րըն տատշլարը Հատընմըզատա տէյիլ մի. իտի օնա՝ պուհունուն ճիւմ-

Բ. 5—7 ։ — Ա՝Է Քրիստոսէ Յիսուս Հէպքընտաշլարը Հատընմըզատա տէյիլ մի. իտի օնա՝ պուհունուն ճիւմ-

Յակոբոս Ա։ Ի՝շխուս վէ պուհուտան սօնկրատքի խանէտէ զէքը օ-լունան զաթլար Ա՝Հրիստոս Ի՝-ֆէնտիմիզին խատա վէ Հօզ գա-րընտաշլարը վէ գըզգարընտաշ-լարը՝ մը իտիլէր, Հօքատա օնուն տալթ խըսըմլարը մը իտիլէր ։ Պա՛զըլարը գըչյատա էթտիկլէր քի պունլար՝ Ա՝ղէօվպատընն գատրըզ օլան պիր տայիր Ա՝տրիամընն էվ-լատլարը իտիլէր ։ Ի՝շխուս Ա՝տ-րիամ՝ Յիսուս Ի՝ֆէնտիմիզին վալիտէհինին պիր նատգըն խըզը-մը իտի, վէ օնուն օղուլլարըն-տան իքիսինին տատլարը Յակո-բոս վէ Յովսէս իտի ։ Պատ Իէ. 56 ։ Ա՝ստ. Թ. 40. 47 ։ Թ. Զ. 1 ։ Կ՝ած. Ի. 10 ։ Յով. Թ. 25 ։ Ա՝աքին պու Ա՝տրիամընն Յակոբոս վէ Յովսէս տատընտա իքի օղուլլարը օլսուղու՝ Յի-սուս Ի՝ֆէնտիմիզին վալիտէհի-նին տատի պու խսիմլէրտէ իքի օղուլլարը օլմատըղընա պիր իս-պաթ օլսմատըզ ։ Ա՝աքին պու՝ նէ-չիւն պէյնիմիզտէ պիր սիւռը տա-պահա մատատէսի օլսուն ։ Պու-րատա զէքը օլունան զաթլար՝ պիր Ա՝տրիամընն նատ օպիր Ա՝տ-րիամընն օղուլլարը օլսուգլարըն-տան պիզէ նէ՞ հատիկ օլսուր ։ Ընդար պիզիմ գուրթարըճըլա-րըմըզ տէյիլլէր տիր ։ Ի՝նէմ օն-լարըն Ի՝ֆէնտիմիզէ նատ օնուն վալիտէհինէ օլան խըսըմլըգլա-րընատա տատի գուրթուլուտա շա-

լեսի նէրհեան ելթօ ։

57 Ալ է ծնուն հագգընա սիւրջէրլեր իտի . ամմա Յիսուս ընդ լարա աէտի . Պիր փէյղամպէր մուզա տօգանըը պիր շէյ եօգ տուր ։ Ոլ մահալին խալգը՝ քի պունու պիլմիշ օլմալը իտիլեր , ընդարըն հագգընտա Ա՝արիամըն վէ Յովսէփին էվլատլարը՝ վէ Յիսուսուն գարընտաշլարը կիպի սէջդէլէրլեր · վէ Ա՝ատթէոս իլէ Ա՝արկոս տահի օնդարըն հագգընտա պէջդէ սէջդէրլեր ։ Ֆիլ վագի՛ Ա՝յտի Ա՛էտիտին մուէզզինֆէրլի պունդարըն հագգընտա՝ Հէման Պետրոս վէ Յովհաննէս եահօտ Ասրապատցին իրդըմդէրի հագգընտա սէջդէտիքէրլի կիպի սէջդէրլեր ։ Պապ Ա . 25, վէ ԹՒ . 47 շէրհլերինէ պագ ։ Ա՝ուէ . Գ . 31 ։ Զ . 3 ։ Ղ՝ու՛է . Ը . 19 ։ Յովհ . Բ . 12 ։ Է . 3 . 5 . 10 ։ Կ՝ուդթ . Ա . 14 ։ Ա Կ՝որնթ . Թ . 5 ։ Կ՝ող . Ա . 19 ։

57 . Հաֆէզնա ալ՝ուչլարէ՛կ ։ Պապ ԺԱ . 6 շէրհինէ պագ ։ Ն՝ոյ . Ը . 14 ։ Ա՝ուէ . Զ . 3 ։ Ղ՝ու՛է . Բ . 34 , 35 ։ Է . 23 ։ Յովհ . Զ . 61 ։ Ա Կ՝որնթ . Ա . 23 . 28 ։ Ընդարը ղայէթ մաղրուր օլմա՝ տայիմա քէնտիլէրին ալ՝էնինտէ է՛օմիւնիու կէչիրմիշ՝ վէ Թէրպիկէսինին հէմ կէչինմէսինին ահվալինի՝ արագարընտա էն փագիրինքինտէն իւսթիւն օլմատըղընը պիլտիքլերի պիր քիմսէտէն շէյ էյրէնմէյէ Թէնէզզիւլ էթմէզլէրիտի ։ Ընդարըն զիւհի՛միւնճէ՝ օնուն ընդարա պիր իւթիպարըղ տէյիլ պիր , իլլա քէնտի վաթանընտա վէ քէնտի խանէսինտէ ։

58 Ամտի օրատա՝ ընդարըն իւ-

մուզա տօգանըը պիր շէյ եօգ տուր ։ Ոլ մահալին խալգը՝ քի պունու պիլմիշ օլմալը իտիլեր , ընդարըն հագգընտա Ա՝արիամըն վէ Յովսէփին էվլատլարը՝ վէ Յիսուսուն գարընտաշլարը կիպի սէջդէլէրլեր · վէ Ա՝ատթէոս իլէ Ա՝արկոս տահի օնդարըն հագգընտա պէջդէ սէջդէրլեր ։ Ֆիլ վագի՛ Ա՝յտի Ա՛էտիտին մուէզզինֆէրլի պունդարըն հագգընտա՝ Հէման Պետրոս վէ Յովհաննէս եահօտ Ասրապատցին իրդըմդէրի հագգընտա սէջդէտիքէրլի կիպի սէջդէրլեր ։ Պապ Ա . 25, վէ ԹՒ . 47 շէրհլերինէ պագ ։ Ա՝ուէ . Գ . 31 ։ Զ . 3 ։ Ղ՝ու՛է . Ը . 19 ։ Յովհ . Բ . 12 ։ Է . 3 . 5 . 10 ։ Կ՝ուդթ . Ա . 14 ։ Ա Կ՝որնթ . Թ . 5 ։ Կ՝ող . Ա . 19 ։

57 . Հաֆէզնա ալ՝ուչլարէ՛կ ։ Պապ ԺԱ . 6 շէրհինէ պագ ։ Ն՝ոյ . Ը . 14 ։ Ա՝ուէ . Զ . 3 ։ Ղ՝ու՛է . Բ . 34 , 35 ։ Է . 23 ։ Յովհ . Զ . 61 ։ Ա Կ՝որնթ . Ա . 23 . 28 ։ Ընդարը ղայէթ մաղրուր օլմա՝ տայիմա քէնտիլէրին ալ՝էնինտէ է՛օմիւնիու կէչիրմիշ՝ վէ Թէրպիկէսինին հէմ կէչինմէսինին ահվալինի՝ արագարընտա էն փագիրինքինտէն իւսթիւն օլմատըղընը պիլտիքլերի պիր քիմսէտէն շէյ էյրէնմէյէ Թէնէզզիւլ էթմէզլէրիտի ։ Ընդարըն զիւհի՛միւնճէ՝ օնուն ընդարա պիր իւթիպարըղ տէյիլ պիր , իլլա քէնտի վաթանընտա վէ քէնտի խանէսինտէ ։

58 Ամտի օրատա՝ ընդարըն իւ-

խօճա օլմադըղ՝ եահօտ Ա՝եսիատան ղայրի քիմսէնին էտէմէյէճէյի շէյլէրի իշլէմէսինի քէնտի իւզէրինէ ալմադա նէ՞ հագգը վար ըտը ։ Ա՝ուդ . ԻՌ . 6 ։ Ն՝ոյ . ԽԹ . 7 ։ ԾԳ . 2 , 3 ։ Ղ՝ու՛է . Գ . 23 ։ Դ . 22 ։ Յովհ . Ա . 45—47 ։ Զ . 42 ։ Է . 41 ։ Ը . 29 ։ — փէյղամպէր Ի՛ննիպօբըղ ԼՋ ։ Պու՝ պիր զարդի մէսէլ օլուդ՝ պիր ա՛լէսսէվի էվրէնէքլիք պէյտան էտէրիտի ։ Ֆիլ վագի՛ պունա պա՛ղը մուղայիր վուգուա՛ֆլէր օլա պիլիր . լաքին միւպարէք Կ՝ուրթարըճընըն հագգընտա պու մէսէլէ մուղայիր ա՛մէլ օլունմատը ։ Ընա՝ ախէր հէր պիր մահալտէ՝ քէնտի վաթանընտան վէ հէմշէհրիլէրինտէն զիյատէ Ի՛զզէթ վէ իքրամ օլունտու ։ Ա՝ուէ . Զ . 4 ։ Ղ՝ու՛է . Դ . 24 ։ Յովհ . Դ ։ 44 ։ Կ՝ուդթ . Գ . 22 , 23 ։ Է . 87—39 . 51 , 52 ։

58 . Ընդրը Ի՛մանըլըը Է՛լՀա ։ Ա՝ուէ . Զ . 5 , 6 ։ Ղ՝ու՛է . Դ . 25—29 ։ Հավ՛ . ԻՌ . 20 ։ Նէէ . Գ . 12—19 ։ Գ . 6—11 ։ Ղ՝ազարէթլիլէրին իմանըզլըղը՝ Ասպարը իհանընտան վէ լուֆֆու Ի՛նայէթինտէն հիսէտսար օլմադա օնդարա մանիլ օլտու ։ Տէյիլ քի օնդարըն իմանը եա իմանըզլըղը օնուն գուվվէթինէ պիր թէսիր էյլէյիպ օնու ազալթը ,

Digitized by Google

ՊԱՊ ՝ Դ

1 ()Ր ԶԷՄԱՆԱԿ՝ ԲՈՒՊ՝ ԱՊԱՇԸ

ԹԷՐԸ ԷՏԵՐ ։ Խաթրըմըզաս ստգէյայլըմ՝ քի՝ Ի՛րիստոսան քէրամէթ ու իհսանլարընը գա-պու՛ էթմէյէ պէջիւք էնկէլ վէ մանի՝ օլան շէյ իմանըզլըգ-տը ։ Ա՛զիզ Ի՛ուհա՝ էնիպ օնու միւպարէքըլէմէյէ վէ օնա թազէ հայաթ վէրմէյէ մանի՝ օլան՝ Ի՛րիսէնին իմանըզլըղը ատը ։ Ա՛լսա՝ իման թալապ էտէր . եաղընըզ իման տուա՛սընը գա-պու՛ էտէր ։ Ալ է հէր ներէտէ ոզ իման վար իսէ , օրատա տուա՛ տայիմա սօղուգ՝ վէ սուրբէթէն օլու՛ր . օրատա աստմէր կիւնահ վէ էօլիւմ ույգուսունու ույու-լար . վէ Ի՛րիսէ օրատա Ա՛զիզ Ի՛ուհուն զիյարէթինաէն վէ պէ-րէքէթինաէն մահրում վէ չըփ-լագ գալըը ։ Ա՛ջին հէր ներէտէ իման վար իսէ , օրատա շինք վէ խէլաս վար ։ Պապ ԺԷ . 20 ։ Յովէ . Դ . 48—50 ։ ԺԱ . 40 ։ Կոլթ . ՚Ա . 9 ։

1 . Ի՛ուպ՝ պաշը Հէբռայէ ։ Ա՛ուէ . Զ . 14—16 ։ Ը . 15 ։ Պ՛ա՛է . Թ . 7—9 ։ Ա՛Գ . 31, 32 ։ ԻԳ . 8—12 ։ Կոլթ . Դ . 27 ։ Ի՛ուպ՝ պաշը ի՛ւնվանի՝ առլըն-տան պիր մէմլէքէթին պիր րու-պո՛ւ եա՛նի տէօրթ փայընատ պիր փայը իւզէրինէ հիւքիւմէթ սիւրէն պիր վալի պէյատ էտէր . լաքին պիր մէմլէքէթին՝ հէր նէ միգտարի օլուրսա օլսուն՝ իւչատ պիրի օլսուն եաորըը օլսուն՝ պիր գըլճատը իւզէրինէ հիւքիւմէթ

մանսըզլըղը իչիւն՝ չօգ հիքմէթ-լէր իճրա էթմէտի ։

իլա օնուն կէլմէսինին մէրամ ու մագսուտունա՝ օրատա տահա միւ՛ճիզաթլար իշլէմէսի նաՓիլէ օլուրուտու ։ ()նլարըն ա՛գլ ու Փիքրի՝ իսպաթ Փէհմ ու Փէրգ էտիպ՝ իսքեաթ օլաճագ պիր հալտէ տէյիլիսի ։ ()նլար՝ օ-նուն ճինի վար , վէ տիվանէ տիր տէյճէքլէր իսի ։ ()նլար՝ օնուն տահա միւ՛ճիզաթլարըն-տան՝ քէօր օլաճագլարըտը , գա-թըլանաճագլարըտը , վէ գու-տուրաճագլարըտը , վէ զարար կէօրիւպ Փայտէ կէօրմէյէճէք-լէրիտի ։ Իմտի օնուն միւ՛ճի-զաթլարը օնլարա պէրէքէթի օ-լաճագ եէրինէ լա՛նէթ օլտուգ-լարը թագսիրտէ՝ նիՓիւն օնլա-րըն արասընտա միւ՛ճիզաթ իճրա էյլէսին ։ Խառնէ 13 վէ 16 շէրհլէրինէ պագ ։ ()րատա իշ-լէտիյի պիր գաչ միւ՛ճիզաթլար իլէ Ա՛ստուած թագսիրնատան կէօն-տէրիլմիշ օլտուղունա՝ վէ օնլա-րը միւպարէքէյէմէյէ վէ խէլաս էթմէյէ հազըր վէ գատիր օլտու-ղունա քիՓայէթ էտէր իսպաթ կէօսթէրտի ։ վէ անտէն էթրաֆ քէօյլէրէ չէքիլտի ։ Պապ ԺԲ . 15 շէրհինէ պագ ։ Ա՛ուէ . Զ . 5, 6 ։ ()նլարը՝ իմանըզլըգլա-րը վէ ի՛նսանլարը իչիւն էօ՛զլէ-սիւգ թէրէք էյլէտի , վէ օնուն օրատա պիր տահա տէօնտիւսիւ-նիւ հիչ պիր եէրտէ պուլմա-զըզ ։ Ալ՝ օլ շէհրէ վէ օլ խալ-գա քի ()հսուտան Ա՛զիզ Ի՛ու-հու պու մինվալ իւզրէ օնլարը

Հրովդէս Յիսուսուն նամբուն իչխեմտ ։

սիւրէն պիր վալի տախի անկլա-
շըլըր ։ Պապ Ռ. 22 շէրհինէ
պագ ։

Ի՞նտի Ա՛ետիտուե զիքըր օլան
Հրովդէսլէրի պիրի պիրինտէն
ֆէրգ էտե պիլմէք իչիւն, խաթ-
րըմըզա կէթիրմէլիյիզ քի ,
Ա՛ևթիլէ Հէմմոե մա՛սումլարը՝ պէօ-
յիւք Հրովդէս էօլտիւրտիւ .
օնուն օղու՝ Հրովդէս Ի՞նտի-
պաս՝ վաֆիթիվ էտիճի Յովհան-
նէսին պաշընը քէստի , վէ սօլ-
Թաալարը իլէ Յիսուս Ի՞ֆէն-
տիմիզի զէվգլէնտի · վէ պէօյիւք
Հրովդէսին Թօրնու Հրովդէս՝
Յակոբոսու գաթլ էթտի , վէ
Պետրոսու Հապսա գօտու ։
—Ի՞նտանի նամընը իչիւոէ ։
Հալա իքի սէնէտէն զիյատէ օլ-
մուշտուտ , քի Յիսուս Ի՞ֆէն-
տիմիզ քէնտինին ո՛ւմմէի խըզ-
մէթինէ պաշլամըշ իտի , վէ օ-
նուն նամընը պիւթիւն մէմլէքէ-
Թի տօլտուրմուշտուտ ։ Կիւնէշ
տօղմուշ՝ վէ փէք միւնէվվէր պիր
ճիյա վէյիրիտի · լաքին Հրով-
դէսին օնտան հիչ պիր խապէրի
եօղուտուտ ։ Ընուն ա՛գլ ու ֆիք-
րի ախէր շէյլէր խուտուսունտա
իտի ։ Ի՞ենտինին միւթէհիմ
զէվգ ու սէֆալարը արգասընա
տուշմիշիւտիւ , վէ քէնտինին
մանտոպունա կէօզ տիքէնլէրի
էօլտիւրմէտէ իտի ։ Ընուն սճ-
րայընտա՝ տէվլէթ ու փօլիթի-
գայա տայիր՝ տալթանալթ ու տա-
րաթա տայիր՝ տիւնեա վէ օնուն

2 Վ՛ճ քէնտի ուշագլաբընա
տէտի . Պու՝ վաֆիթիվ էտիճի

հէփ ֆանի շէյլէրինէ տայիր հէր
պիր շէյ իչտիրլիրտի . լաքին
Ընուսա տայիր պիր շէյ իչտի-
մէնին եա էյրէնմէնին մա՛հալի
օրասը տէյիլտի ։ Հրովդէսի
օնուն խըղմէթքաթարլարը օնուն
ի՛շլէթ վէ զէվգ ու սէֆա մէճ-
լիսլէրի արասընտա օնա՝ իհթի-
մալ տըր քի՝ օղ ֆագիր Ա՛ճհու-
տինին՝ էտնա վէ սէֆիլ թագըմը
խալգըն արասընտա իճրա էյլէ-
տիմի ա՛ճայըպ կէօզ պայըճրլըգ-
լարը վէ զարարլիպ էլէապուբք-
լուգլարը խուսուսունտա մա՛սում
լար սէօյլէյէրէք օնու էյլէնտի-
րիրլէրտի · լաքին պու մա՛սում-
հաթ պունտան էվվէլ օնուն տիգ-
գաթընը ճէլպ էթմէմիշտի ։
Ե՛ խմոի կիւնէշին ըշըղը օղ տէ-
րէճէ միւնէվվէր տիր քի , Հր-
րովդէս արթըգ քէնտինին գա-
րանլըգ պուճաղընտա օնուն մէվ-
ճուտ օլմասընտան պիհսապէր-
լէքտէ գալամայօր ։ Պունտան
ազ էվվէլ՝ Ի՛րիստոս շայիրտէ-
րինի՝ քէնտի տաքընտա վա՛զ էթ-
մէյէ վէ միւ՛ճիզաթլէր իշլէմէյէ
կէօնտէրմիշտի (Ա՛ռք · Ջ ·
12—16, վէ Գ՛ոէ · Թ. 6—9),
վէ շիմոն մագըճ՛ֆաթընը պիւթիւ-
նիւ Հրովդէսին գուլագլարընա՝
ատհիտան պիւյիւճիւլիւքտէն վէ
հօգատագլըգտան իւաթիւն պիր
շէյ կիսի եէթիշիր ։

2 . Պո՛՝ Լ՛ֆինէ էոէ Ճ ։
Ի՛րիստոս Ի՞ֆէնտիմիզ՝ խալգ-
ատան պա՛զըլարը Ընդհա՛ տա Ն-

Digitized by Google

Յովհաննէս առ . օ՝ Հօրեւբօր-
աէն գալգալ , վէ օնուն իչխան

րնդիա՝ եա փէչղամպէրլէրին պիրի առր զիւի՝ամիւնտէ իտիլէր . վէ ախէրլէրի օնու՝ վաֆթիդ Հ-
առձին Յովհաննէս առր գըչյաս էթտիլէր : Պապ ԺԶ . 14 . Ա՝ոէկ . Զ . 14—16 Ղ՝ոէկ . Թ . 7—9 Ա՝երովդէս առչխունտու քի՝ պու Յովհաննէս օլմալը մըր . լաքին երինէ պու՝ օնա իՀ-
թիմալտէն խաբրձ կէօրիւնիւր-
իտի , չիւն քի օ՝ օնուն պաշը-
նը քէսմիշտի : Ա՝ գօրգուլար իլէ տօլու իտի : Ա՝ամիրի՝ քէնտի կիւնաՀ ու եարամազքեարըզլա-
ըը իչխուն օնու թէքտիր էյլէտի : Ա՝նու՝ եարամազանէ նիձէ գաթղ էյլէտիյինի խաթրընա կէթիր-
տի : Ա՝ օնուն պաշընը քէտի-
յի վագըթ՝ զանն էթմիշտի քի՝ փատիշաՀընըզընտա պուլունան Հեր սըգրընթը վէրէն՝ վէ քէն-
առինին գուրտուղու չէյլէրէ վէ զէվգ ու սէֆալէրինէ միւտաՀա-
լէ էտէն քիմսնէլէրին Հէփիսին-
առէն գուրթուլտու : Լաքին չիմ-
տի առչխունիւր քի՝ իչխէ Յով-
Հաննէս առրիլտի , վէ էվվէլքին-
առէն զիյատէ գուվվէթէ մալիք առր . զիրա չիմտի մի՛ձիզտաթլէր իչխէր . էօլիւլէրի տիրիլտիր , վէ իՀթիմալ տըր քի՝ եաչայանլարը տա էօլտիւրէ պիլմէր . վէ քիմ պիլմէր , պէյքի չիմտի կէլիպ պէնտէն էօլիւմիւնիւն ինթիգա-
մընը ալաճագ տըր : Հերովդէ-
սին փիքրինտէն պու միսիլլու չէյլէր կէչէրլէր , վէ առչխուն-

օնտա Հիքմէթլէր իճրա օլունուր :

3 Ղիւն քի Հերովդէս՝ գա-

տիչյունիս Հէմ՝ գօրգուլարընը քէնտի խըզմէթքեարլէրինտէն կիպզէյէմէզ :

Պա՛զալարը գըչյաս էտէրէր քի , Հերովդէս Սադուկեցի իտի . չիւն քի՝ Պապ ԺԶ . 6 տէ Սադուկեցիլէրին մայասը տէնիպլէն շէյ՝ Ա՝ոէկ . Ը . 15 տէ Հերովդէսին մայասը տէնիյօր : Իմտի Սադուկեցիլէր գըչյամէթ՝ եա՛նի էօլիւլէրտէն տիրիլմէք օ-
լաճաղընընը ինանմազլարըտը . լա-
քին Յովհաննէսին գանը եէր-
առէն պաղըրըյօր , վէ գապա-
Հաթը օլան Հերովդէս՝ Սադու-
կեցի օլտուղունու ունուտտուպ՝ տիթրէմէյէ պաշլար : Լ՝ոէկ . ԻԸ . 1 : Յոբ . ԺԵ . 21 : փէյղամ-
պէրլէր վէ խօճալար Հապսէ ա-
թըլա պիլիրլէր , վէ էօլտիւրիւ-
լէ պիլիրլէր . լաքին օնլարընը թագըրր էթմիշ օլտուղլարը կէր-
չէքլիք Հելաք օլունամազ : Ա՝ն-
լար՝ էպէտէն եաշամազլար . լա-
քին Լ՝ազարը սէօզիւ էպէտէն եաշար , վէ օնուն Հիչ պիր գը-
թա՛սը իճրա օլունմագտան կէրի գալմազ :

3 . Հերովդէս . . . ծնօ . . . ղընդան գօռա : Ա՝ պիր եա-
րամազքեար կիպի թուրթու-
տու , պիր զալըմ զօրպազ կիպի պաղլանտը , վէ պիր գարանլըգ մուրտար Հապսէ աճըլտը : Պապ ԺԱ . 2 չէրՀինէ պագ : Դ . 12 : Ա՝ոէկ . Զ . 17 : Ղ՝ոէկ . Գ . 19, 20 : ՅՀ . Գ . 24 : Վ՝աֆթիդ

Digitized by Google

բընաշրը փիլիպպոսան գալըսը Երուսղիանըն սեպհականէն՝ Յովհաննէսի Թուխճուպ՝ օնու պաղլատը, վէ զընանան գօսու։

4 Օխրա Յովհաննէս օնա էսիճի Յովհաննէս Ա՝եսիանըն հագգընաս՝ "Օնա պէջիւմք՝ ամմա պանա քիւչիւլմք կերէք ախր" սեմիշխի (Յովհ. գ. 30), վէ իշխէ շիմաի սապահ ընդառզը կճօրհնեզ օղուդը, վէ սուսա գաթըն կիւնէշի քէնաի նրսփը նիհար բուշանըզընա եմիշխօր։

4. Ա՛ոտէ պէյէլ փէյ։ Ա՝ովսէփին ճօմճունա մուղայիր խաի, Թապիա՛Թ գանունլարընա մուզայիր խաի, վէ էսեպ ու էրքեսնէ մուղայիր խաի։ փուխփէբէսթէլէր պիլէ պու շէյի զեմմ էսէճէքլերիսաի։ Ւչէր Յովհաննէս պունու չէօլմէ՝ քէնաին-սէն վաֆֆիզ օղունմաղա կելէն խալդա կիղլեճէ սէջյէնէսիսաի, կճօրհնեպիլիր իսաի քի՝ կեջա օ՛ խալդը Երուսղեսին իւզերինէ գալըրըմազա իսհերիսաի. լաքին օ պունու՝ Երուսղեսին քէնաին-սինէ սէջյէսաի, քի օնուն զամիրինի օնաւն իւզերինէ գալըրըպ օնու Թէվպէյէ կեմիրսին, վէ պու վէճհիլէ օնու հեվաքսէն խէ-լաս էյլեսին։ Յովհաննէս սա-բայաս խաի, վէ չօգ ակՓա՛ օ-րատաս վա՛զ եմիշ խաի, վէ պօր-ճունու գօրգուսուզ իմրաս էյլե-սի։ Երուսղեսէ ախէր խալդըն կիւնաճալըրը խուսուսունաս սէջյ-ակեր խաի. Օնու ալմազ՝ սանա ճայիզ սեխիլ սիր։

5 Ա՝է օնու գաթը եմէնք իսհերը խաի իսէ սե, խալգասան գօրգաթ ըտը. զնրաս օնու փեյ-լեմեսաի, իլլա օնա՝ օնուն կիւնահ-լարը խուսուսունաս սէջյէսաի։ Երուսղես իսհերիսաս օնու տինկ-լերիսաի. վէ օնուն նասիհաթլաս-րընա ի՛Թիպար՝ վէ չօգասան պէ-րու պէգբէնէն Ա՝եսիայը գապուզ եմէնէյ իգրար էսերիսաի։ Ա՝ագին Յովհաննէս օնա՝ "Ինէն հաղըր սեյիլսին, սէն քէնաինի ալաս-ագը յօրսուն, սէն Ա՝եսիանըն փա-սիշահլըղընը գապուզ էսեմեզ-սին, չիւնգի սէն սահա կիւնահ-սաս եաշայօրսուն, վէ կիւնահ-սան Թեվեկկէ եմէնէյօրսուն" մի-սիլլու չէյլեր սէսաի։ Պաղ գ. 2 չերհինե պագ։

5. Օնա գունլ եմնե՛ խոնէգ խոնէգ խէ։ Երուսղես Յովհաննէսին պիզգաթ օնա սապագ վա՛զընսան սապրըլագը, վէ պու սեպհականէն օնսան իգրահ էսեր խաի։ Գ իմոթ. ԻԲ. 8. 26, 27։ Բ Ա՝նոց. ժԶ. 10։ ԻԴ. 20, 21։ Ա՛ռակ. ժե. 10. 12։ Վէրիս-սոսուն խրզեՔճիլերինին սախեր հեր պիր խուսուս իւզերինէ վա՛զ եմեսիքլերինի խաՔեյիպ սէ՝ քէնաինէրին զաամիրինէ վա՛զ եմե-սիգլերինի խաՔեմէյնէն քիմսե-լեր՝ միւսպիլեր սիր։ — Ասէֆ-պան էջզեբեըը։ Երուսղես Ա՝վ-լահսան գօրգմազ, կիւնահսան գօրգմազ, եպէճաի ա՛զապսան

Digitized by Google

ղամդէը կիսի թուխարլար իսի ։

6 Իմոի Ֆերովդէսին մէվ լուսոս սիչխունիս օլուր իքէն Ֆերովդիանըն գըզը օրթասա բուգա էթամ , վէ Ֆերովդէսին խօշունա կէլամ ։

7 Ընուն իչիւն ունա եէմին իլէ խգրար էթամ քի՝ նէ սիլէրսէ վէրէ ։

8 Վէ օ՝ փէշին անասընան էջիւմլէնմիշ օլմազըլա , ասէսի . Պանա պուրատա պիր քէփի

գօրգմազ , լաքին խալգըն արասընա ֆիմինէ վէ իմմիլալ գօփար ասէյիւ գօրգար ։ Ը՝ հալա գալազամ պիր գաթիլ սիր , վէ քէնտինին եարատմազ մէրամընը իճրա էթմէք քաէն օնու՝ սասէճէք պիր մէնֆաա՛թի նէփսիյէ մուհտագէթինատէն ի՛պարէթ օլան ասէպլէրի՝ եա՛նի քէնտինի խալգա սէվտիրմէք արզուսունատ ղայրի Հէյ Թուրման հօգ տուր ։ Ա՛ռէ . ԺԴ . 1 , 2 ։ Ղ՛ուզ . Դ . 21 ։ Ե . 26 ։ — փէյղամպէր կիպի ղոնղոլար իսի ։ Պաս ԻՍ . 26 . 32 ։ Ա՛ռէ . ԺԱ . 29 — 32 ։ Ղ՛ուխ . Ւ . 6 ։

6 . Ֆերովդէսին ծէվլուսօս պէյէնէլ օլօր էյէն ։ Ը՛ննդ . Խ . 20 Ա՛ռէ . Զ . 21 ։ Տօղուշ կիւնլէրիմիզ՝ տուա՝ վէ Թէֆֆէք քիւր վէ Թէվռակ՝ վէ տէյիլ ճիսմանի զէվգ ու սէֆա սէմանլէրի օլմազը տըրըլար ։ — Ֆերովդէսին էզըչ ծրնօսա բսա էնիսի ։ Պու գըզ՝ անասընըն էտէպսիզ ախլէսագլէրինէն հիսսէտար օլմուշ օլմազը իսի . չիւն քի հիչ պիր էհլի էտէպ գաըը սարայսա օլան պիր մէճլիստէ պու մինվալ իւզրէ հարագէթի էտէմէզլիսի ։ Պու՝ օլ զէմանընն ա՛սէթլէրինէ մուզայիր՝ վէ էտէպ ու էրքանընն հէմի գա-

նունլարընը պօզմագտան ի՛պա-րէթ պիր շէյ իսի ։ Ի՛լլահ ասօսէտու Ը՝ովհաննէս հապսատա աճ սուսուզ վէ սօղուգսա եա-թապօր ։ Ի՛լլահ ան ուշլիկնի Ֆերովդէս սարայսա եէյիպ իչէյօր , վէ քէյֆ էտէյօր ։

7 . Ն՝էմին էլէ էգըսր էնօք ։ Պու պիր սիվանէճէ՝ աֆիգ վէ եարատմազ եէմին իսի ։ Պիր էաէպսիզ գըզըն խալթըրընը խօշ էթմէք իչիւն՝ Ֆերովդէս էպէտի Ի՛լլահը շէհատէթէ չաղըրսըը քի՝ օնա փատիշահլըղընըն եարըսընը վէրէճէք սիր ։ Ա՛ռէ . Զ . 23 ։ Ֆէմ պուլուրսուզ քի , օ՝ քէնտի փատիշահլըղը ատախլինատ պուլունան էն ազիզ գանը տէօքճէյէ կէօնդէրէ վարըրսը ։ Պու սիխլիս պիր եէմինի էթմէքսի շէրի՝ տէյիլ իսի . վէ էթտէքտէն սօնգրա օնու Տրնթզ էթմէքսի շէրի՝ տէյիլ իսի ։ փատիշահլըղընը եարըսընը վէրմէք զարպի մէսէլ մազուլէհինատէն պիր թա՛պիր իսի Ի՛ռն . Ե . 3 . 6 ։ Ը . Զ ։

8 . փեշէյն անասընան էօչէրիլմէսի օլմազ ըէ ։ Ի՛սագ էթմէքսինտէն էվվէլ տէյիլ՝ իլլա մահըլատու էթմէքսիզտէն էվվէլ ։ Ա՛ռէ . Զ . 24 ։ Ի՛լլահտան գօրգան պիր վալիսէ՝ քէնտի էվլատլարընտա

9 Յամի փոտիշահ գասա-
վեթլէենտի. ամմա եէմինլէր՝ վե
մայան վե քէնտինի պու գա-
տար սըգընթըլայ կիրիֆմար
էթմէկլէճէք սայիր պիր մաթլուպ
օլսայլըտը՝ տահա էյի սայաճաղ-
ըտը. չիւն քի Յովհաննէս խալ-
գըն պէյնինտէ պու գատար
նամտար իտի քի՝ Երովդէս գօր-
գարըտը, քի օնուն գաթլի խալ-
գըն արասընտա պիր ֆիթնէ գօ-
փարաճաղըտը։ Լուսանկ 5 շէրհի-
նէ պագ։ —Նէ-ինլէր։ Պիր եա-
լամաղ եէմինին՝ պիր եարամաղ
ա՛մէլնին իճրասընը հագգ տէ-
ճէք զանն էթմէ՞ք՝ փէք պէջիւք
պիր եանղլըշլըգ տըր։ Ո՞հ
քիմնէ քէնտինի՝ կիւնահ իշլէ-
մէք պօրճու ալթընա գոյամաղ.
չիւն քի օնու Ա՛լլահ օնտան էվ-
վէլ՝ հէր վէճհիլէ կիւնահ իշլէ-
մէմէք պօրճու՞նա պէնտ էթմիշ
տիր։ Երովդէս քէնտի եէմինի
իլէ քէնտինի գաթլ էթմէ՞ք կիւ-
նահընը իճրա էթմէկէ պէնտ
էտէմէզլիտի. չիւն քի օ՝ օնտան
էվվէլ ախէր պիր պօրճա պէնտ
օլմու՞ շուտու, եա՞նի Ա՛լլահընն ա՛-
զիզ վէ էպէտի նամտու իլէ գաթլ
էթմէմէկէ պէնտ օլմուշտու,
վէ քէնտինին հիչ պիր հարաքէ-
թի վէ ա՛մէլի՝ եէմին օլսուն հէր
նէ օլուրսա օլսուն՝ իշպու էվվէլ-
տէն օլմուշ օլան պէնտտէն չէօ-
զէմէզլիտի։ Ա՛լլահ օնուն եէմի-
նինի նաճիզ սայմատը, վէ պու-
նուն իչիւն օ պօշ վէ պաթըլ-
իտի. վէ պու պապտէ օնուն պօր-
ճու՝ օլ եէմինի տէյիլ իճրա էթ-

9 Իսմի փոտիշահ գասա-
վէթլէնտի. ամմա եէմինլէր՝ վէ

պիր պէջիւք պէրէքէթի տիր. լա-
քին պիր եարամազ վալիտէ՝ օն-
լարա պիր լա՛նէթի տիր։ Բ Կնոց.
ԻԲ. 3։ —Պահա պօ-բապա . . .
վֆիրիչ էպէյի Յովհաննէսին պաշը-
նը վէր։ Գ Թագ. ԻՐ. 4. 13։
ԺԹ. 2։ Դ Թագ. ԺԱ. 1։
Ա՞ռաք. Ա. 16։ ԻԹ. 10։ Կը-
յասա էտէ պիլիր իտիք քի, գըզ՝
պէջլէ պիր մանթլուպու էթմէք-
տէն՝ ա՛զիմ գօրգու իլէ կէրի
տուրաճաղըտը. լաքին պէր ա՛քս՝
կէօրիւնիւր քի օ պունտան հազզ
էթտի։ Յովհաննէս՝ սատըգ վա՛-
զը իլէ պիւթիւն ֆամիլեայը տա-
րըլմըտը. վէ պու՞րատա՝ պիր զի-
նաքեար վալիտէյէ վէ պիր է-
տէպտիզ գըզպա քէնտիլէրին քէ-
նինի իճրա էթմէկէ ատիանսըզ
պիր ֆուրսաթ զուհր էթտի։
Ո՞ՀՄԵՏ պէյլի ֆիքըր էտէրլէր-
իտի քի՝ էնճամը Երովդէս
Յովհաննէսին նասիհաթլընը
գապուլ էտիպ՝ օնլարըն իքիսի-
նի տէ գօվաճագ տըր։

9. փոթէշահ էտաֆինլէնթի։
Ինտան պիր պէջիւք փէք աշի-
քեար եարամազ գըրգըգ իճրա-
սը՝ եա՞նի Ա՛լլահըն պիր մէշհուր
փէյղամպէրինին գաթլին մանթ-
լուպ օլունտու, վէ պու՝ պիր
եարամազ գալրնըն եարամազ
միւրատը իճրասը իչիւն օլուն-
տուն։ Ինտան զամիրի՝ էյէրչի
զապի՛ֆ վէ ճանսըզ սէս իլէ՝ օնու
թէքտիր էյլէտի. վէ պունուն
գատար աշիքեարէ եարամազ օլ-

պիլէսինճէ սօֆրատաա օթուրան-
լար իչիւն , վէրիլմիյէ էմր
էյլէմի ։

մէք՝ իլլա պօզմագ իտի ։ Ի֊ոօց
Լ · 5—8 ։ Գոտ · ծԱ · 30, 31·
39 ։ ԻԱ · 1 · 7—23 ։ Ա Ի֊ոփ ·
Յ·Դ · 24 · 39—45 ։ Իե · 22 ·
32—34 ։ Դ Ի֊ոփ · Զ · 31—33։
Գ֊ոթ֊ · Իգ · 12—35 ։ — Ալ է
պէլիմնճէ օ֊ոօթանլար էչէն ։
Հրովդէս քէնտինին եարատմադ
արգատատաշլարընըն իսթիհզալէ-
րինաէն՝ եանլի օնու զէվգէ ալ-
մալարընատ գօրգարըտը , վէ
կէօրիւնիւր քի՝ օնուն Յովհան-
նէսի էօլտիւրմէսինին էն պէօյիք
սէպէպի պու իտի ։ Ընլար՝ օնուն
պու վէճճհիլէ գըզատան թուրթու-
տուղունա գահգահա իլէ կիս-
լէճէքլէրիտի , վէ օնուն սեօզիս-
նիս կէրի ալըպ գըզըն կէօնլիս-
նիս էթմէյէ իմթինա՝ էթտիյի
նէ գատար էտնա պիր հարաքէթ
տիր սէյճէճքլեր իտի ։— Ալ էէյ-
ձեյ էմ էյլէպ ։ Ընլար՝ տէյէ պիլիր
իտի քի , Յովհաննէսին պաշը
պէնիմ տէյիլ տիր , քի օնու վէ-
րէ պիլէյիմ ։ Ընլար՝ փատիշահլար
փատիշահլրընըն տըր , վէ պէնիմ
տէյիլ տիր . վէ պուննուն իչէրն
օնա՝ իսթէտիյիմի էթմէյէ հագ-
գըմ եօգ տուր ։ Պունտան գա-
թը՝ նազար օ՝ պէնիմ սանա վէր-
մէյէ վա՛տ էթտիյիմ շէյտէն
գըյմէթլի տիր . չիւն քի տէյիլ
փատիշահլըղըմընըն եարըսը՝ իլլա
պիւթիւննու պիլէ՝ ֊ պաշ քէսիլ-
տիքտէն սօնռա թէքրար օնու
վիճտուտինէ գօմագա գատիր տէ-

10 Ալ է ապիմ կէօնտէրիտի՝
զընտանտաա Յովհաննէսին պա-
շընը քէստի ։

յիլ տիր տէյե պիլիրիտի ։ Լ֊ագին
Հրովդէսին՝ քէնտինին քէյֆ-
տէ օլան տէրեճօշ արգատատաշլա-
րընըն շամատթալը կիւվիւշլերի վէ
քիւֆիւր լաթիֆէլերի տատարը-
տատ պուննու սէօյլէմէյէ քիֆայէթ
միգտարի գավմի եիւրէյի եօզ
ուտու ։

10 . Օ֊ընտաձա Յովհաննէսին
պաշընը ֆէտի ։ Գատ յէ · 12 ։
Իտ · 35, 36 ։ Իթ · 3—6 ։ Իգ ·
34—36 ։ Ա֊ոթ · Զ · 27—29 ։
Թ · 12 ։ Գ֊ոթ · Թ · 9 ։ Յայգ ·
յտ · 7 ։ Բ Ա֊ոօց · Լզ · 16 ։
Նէթտ · Բ · 30 ։ Յովհաննէս հա-
քիմ հուզուրունա չըգմատը , ա՛-
լէյհինէ շահիտլեր տինկլէնմէ-
տի , իւզերինէ պիր գատաճաթ
խատաթ օլունմատը , վէ օնուն
հագգընտաա չէրիսթէրն վէ հագ-
գընն րուսուսմաթընատան հիչ պիրի
իճրաա օլունմատը ։ Գու՝ Հրով-
դէսին տօղուշու կիւնիւ օլատ-
ղունտան իչթիհիմալ տըր քի
Յովհաննէս օլ կիւն գուրթուլ-
մատընը իստիտ էթմէքշ օլսուն .
զէրաա պու միսիլլու զէմանլէրտէ՝
փատիշահլար էքսէրի մահատա-
լարը սալը վէրիրլէր ։ Ճ֊իմտի
ախշամ օլուտ , վէ պիւթիւն օլ
ուղուն վէ օսանճ կէթիրէն կիւն՝
խէլաս միճաճէսի զուհր էթմէքտի ։
Իլլա ատփանտըզ հապտընը գատու-
տու աչըլըպ՝ ճէլլատա իչէրի եիւ-
րիւր , վէ գապիլ տիր քի օ՝ Յով-
հաննէսէ պիր թէք սիւռէ տօր-

Digitized by Google

11 Վ֊է օնուն պաշը թեփի խզբրինաէ կեթիրիլնա՝ գըզա վերիլաի , վե եըչ անասընա կէօ֊

12 Վ֊է շայիրալէրի կելնա՝ թենինի գալըրըալար , վե օնու

մազա՝ հիչ պիր ատաթլարընա պիր թեք խատեր կէօնաէրմէյ՝ Ն֊ալտա պիր տուա՝ տատա տուն֊մազա օնա պիր ատագիգա վագըթ վերմեզ ։ վե օնուն էլլերինաէն վե պյագլարընատան զինճիրլերի չըգարտճագ եէրինէ՝ վե ճիսիւնատէն պաշընը պյըրը ։ օնու հապատէն տիշարը չըգարտճագ եէրինէ՝ օնու տիւնատատան տիշարը չըգարըր ։ Յովհաննէսէ՝ պու տէրէճէ տիւնեպյէ էօլմիւշ խոյի խայըրլը օլտու ։ չիւն քի էօլիւմիւ պու գատար ատիանաըզ օլտու իսկ տէ՝ օնու զաճլեթաէ պուլամատը ։ Պապ ԺԱ ։ 8 շէրհինէ պագ ։

11 ։ Կ֊ըչ անաըչա կէօրէ֊ըմ֊ը ։ Ն֊ահ ։ ԻԷ ։ 4 ։ ԻԹ ։ 10 ։ Եզեկ ։ ԻՒ ։ 17 ։ Եղիկ ։ ԼԸ ։ 6 ։ Յայտ ։ ԺԲ ։ 6 ։ Ի֊Է ։ 6 ։ Պաշ՝ անայա կէօթիւրիւլտիւ , քի ։ էմրինի ինճրա օլտուղունու սահիհ պիլմէյին , վե կէօզլերի իլե Յովհաննէսին էօլմիւշ խոյինի կէօրմէյիլէ՝ քէնինաէն եիւրէյի հազը էթին ։ Ա֊ուէրրիա Յովհաննէս աէը քի , "Պու գատը՝ ատըթանաթ ու տատաթ մուհապպէթինաէն վե հասէտաէն տօլու խոի ։ օնուն՝ ՚Երուվդէսին իւզերինէ ա֊զիմ թէսիրի վարըտը , վե օնուն էթմէյէ խոթէմէտոյի չօգ չէյլէր էթմէյէ օնու գանաթըմատա գատիր խոի՝՝ ։

12 ։ Ա֊նա էօրդ֊ըչ ։ Պաշը

թիւրտիւ ։

՚Երուվդիանըն եանընատա գալտը , վե աէնիյօր քի օ֊տիլինի պիր ինէ իլե տէլէրէք քէնտինի էյլէնտիրիրտի ։ Յովհաննէսին շայիրալէրինէ՝ օնուն վիւճիւատիւնու գալըրըպ կէօթիւրմէյէ՝ վե տիգգաթ ու թէվազու՝ իլե հէմ մուհապպէթ կէօզեաշէրի իլե կէօմմէյէ րուխսաթ վէրիլտի ։ Պապ ԻԷ ։ 58—61 ։ Կ֊օթ ։ Ը ։ 2 ։ Ա֊նլար՝ չօգ քէրըթ օրուճ վե չօգ տուա՝ էտէրլէթիտի ։ Պապ թ ։ 14 , 15 շէրհինէ պագ ։ Ա֊նլար՝ շիւպհէսիզ քէնտի խոճաալարընըն հապատէն խէյտընա չօգ ճէհտ էթտիկէր ։ չիմտի շուրիճալա վե ատնկրա պու֊ րիճալա վե խաթընը տահիպի քիմսէյէրէ սէյիրթտիկէր ։ վե ա֊րզընշալա֊ըզընշալ իւզերինէ վէրտիկէր ։ լաքին ճէհտլերի նապիլէյէ չօգտը ։ տուա֊լարը՝ ա֊յնի հէմտն ումտուգլարը թարիգաէ խաթիճապ օլունմատը ։ Յովհաննէս շէհատէթինի պիլիրմիշ խոի ։ Ա֊նուն իշի՝ հէմտն օճուզ պիր եա օթուզ իքի եաշընատա իքէն թէքմիլ օլտու , վե օնուն եէրտէ ՚Երիհատա իչիւն էտէճէյի պիր շէյի գալմատմըշ խոի ։ Ալինէջին տօղտուղու եէրտէ եըլտըզլարըն ըշըղը սօլար ։ Ի֊աքին պունու սիւալ էտտէլիմ՝ քի , Յովհաննէս շէհտի պին սէքիզ եիւզ աէնէ գատար նէ՞ըէաէ տիր ։ ՚Երուվդէս նէ՞ըճատէ տիր , գըզ նէրէաէ՝ վե օնուն

կէօմմիւլէր , վէ վարըզ՝ Յի-
սուսա խապէր վէրտիլէր ։

13 Ա֊է Յիսուս իշխունձէ , օ-

վալիտէսի նէ՞րէտէ տիրլէր ։ Ա֊է պունու տախի սիւալ էտէլիմ՝ քի՝ պունտան պին սէքիզ եիւզ սէնէ ասնկրա պու ա՛սիրտէ Ա֊ղրիստո-սուն տօսթլարընը գօվալայան-լար նէ՞րէտէ օլաճագլար . վէ պիզ քէնտիմիզ նէ՞րէտէ օլա-ճաղըզ ։ — Ա֊է վըրըզ՝ Յիսուս խոսէբ վէրթիլէր ։ Ընլարընը թէ-սէլլիյէ վէ նասիհաթէ իհթի-աճլարը վարտը , վէ օնու պուլ մաղա՝ քէնտի խալգընըն ա՛զիմ թէսէլլիճի վէ նասիհաթ վէրի-ճիսի օլան Ղաթի շէրիֆտէն մա՛տա՝ քիմսէ վարմալը իտիլէր ։ Յովհաննէս պունտան չօգ եվ-վէլ ընլարը օնա կէօնտէրմիշ իտի . լաքին օնլար քէնտիլէրի կիւոէճէքլէրի եէրինէ՝ օնա պու գատար սայիր քիմսէլէր կիթ-տիյինէ հասէտ իլէ տօլտուրար ։ Յովհ . գ . 26 ։ Ա֊մտի օնլարընն հաղգընտա՝ քէնտիլէրին մու-հտապէթլու. իսճասը պու տիւն-կատան ալընտըղը խայըրլը ի-տի , շէյլէ քի՝ օնլար հէմ մէմ-լէքէթտէ պուլունան ճիւմլէ տինտար քիմսէլէր շիմտի Ա֊ղրիս-տոսուն էնթրաֆընտա ճէմ՛ օլ-սունլար , վէ պիրտէն՝ օնուն սա-հիհ թապի՛լէրի օլսունլար ։ Պիզ՝ քէնտի տօսթլարըմըզը՝ վէ ա՛-լէյհտարտա քէնտի մուհապէթ-լի խոճալարըմըզը Ա֊ղրիստոսան իլէրի գօտարըլմըզ վէման, օն-ըսար օնուն միւպարէք իշինէ ար-

ըստան գայըղըլա թէնհաճճ՝պիր եապան մահալէ վարտը . վէ խալգ իշիթմէք իլէ , շէհրիլէրտէն

թըզգ եարատըմ տէյիլլէր , իլլա էնկէլլէր տիր · վէ պիզ օզէման պէքլէյէպիլիրիզ , քի օ օնլարը՝ պիզիզ ա՛զիմ մէրհամէթի իլէ օր-թատան գալտըրաճագ , թաքի պիզ՝ "ԵԱԼԸՆԸԶ ԳԻՍՈՒՍՈՒ" կէօրէլիմ ։ Պապ ԳԻ . 8 շէրհի-նէ պագ ։

13 · Յիսուս էլէքթինճ ։ Ի֊չպու խանէ՝ պունտան իլէրըքի խանէ իլէ տէյիլ՝ իլլա պու Պաղլըն ի-քինճի խանէսի իլէ պաղլը ապը ։ Ա֊է Ի֊ֆէնտիմիզնին պուրատա զիքր օլունան իշլէթտիկի՝ Յով-հաննէսին էօլիւմիւ տէյիլ տիր , չինքի պունու՝չիւպհէսիզ պուն-տան էվվէլ իշլէթմիշ օլմալը ապը , լաքին շիմտի իշլէթտիկի՝ Ա֊ե-րուվդէսին օնուն հագգընտա ա-չըգտան Թագրիր էյլէսթիկի գիւ-ֆ՛էմիւ տիւր , քի օ ոնու՝ էօլիւլլեր-տէն տիրիլմիշ վաֆԹիզ էսթճի Յովհաննէս գըյաս էսէրիտի ։ — Պիչ եապան ֆահալէ վարտը ։ Ի֊ւետարանիչլէրին պա՛զըլարընը-տան էօյրէնիրիզ քի՝ Ի֊էսուլլեր քէնտիլէրին կէօնտէրիլմիշ ի-տիքլէրի վա՛զ աէֆէրինտէն շիմ-տի տէօնմիւշլէրիտի ։ Ա֊ուէյ . Զ . 29—33 · Պ֊ո֊ . թ . 9—11 · Ի֊մտի Ի֊ֆէնտիմիզնին պիր չէօլ մահալէ չէքիլմէսինէ իւչ աէպէզ կէօրիւնիւր ։ 1 · Ընը՝ էօյրէնտի քի՝ Ա֊երուվդէս օնուն իւզէրինէ կէօզ տիքմիշտի . իմտի՝ թա Ի֊ըռա-սաղէմտի էօլմէք կէրեք իսկիներն

եայան արտընձա կիմիտիլէր ։

14 Վ֊է Ցիսուս չըգըտ՝ չօգ խալգ կէօրիւ , վէ օնլարա մէր֊հաՒէթ էթտի , վէ խասթալարը֊

վագիթը կէլինձէյէտէյին՝ քէնտի է՝օմրունիւ հրշիզ էթմէյէ ճէհա էթՒէսի փէք միւնասիպ իտի ։ 2 · Ո՝ շիմտի հէր քէսին սէջլէ֊ չէճէյի վէ տիւշիւնէճէյի Յով֊հաննէսին էօլիւմիւ օլմուշ ի֊քէն , խալգըն պէյնինտէ ՛ե֊ րուշէսէ գարշը՝ քէնտինին սու֊ չու եօղնքէն պիլէ՝ պիր իսթի֊ լալ սէպէպի օլմադա իսթէմէտի ։ Պաս յՒ · 15 շէրհինէ պագ ։ 3 · Ո՝ իսթէտի քի , շայիրալէրի իլէ պիր մահալտէ Թէնհա կէօ֊ քիւշէիւն , շէօյլէ քի քէնտիսի հէմ օնլար՝ ա՛զիմ եօղունլուգ֊ լարընտան պիրազ րահաթլան֊ պրնլար , հէմ տէ քէնտիսի պիր փուրսաթի պուլսուն , քի օն֊ լարըն վա՛զ էթմէքլէրինին պիր նազլինի իշնիթսին , վէ ոնլարա մուհթաճ օլտուգլարը էջիւԹ ու նատհաճը վէրսին ։ — Ե֊ չան պըղնճա կՒՊուկը ։ Ցիսուս իլէ շայիրալէրի գայըղըլա կիմ֊ միշէրիտի · լաքին խալգ՝ օնուն նէ Թաբաճա վարաղընը կէօր֊ մէյիլէ՝ օնուն արգասընձա քէն֊ տի շէհրլէրինտէն վէ քէօյլէրին֊ տէն եայան կիմիտիլէր ։ Ո՝նլար շիմտի օնու արտընձա էվվէլ֊ քինտէն տահա զիյատե գալա֊ պալըգլարճէ կիմէմէյէ տահա զիյատէ ղայրէմտէ կէօրիւնիւր֊ լէր · Հ֊ իմտի Ցովհաննէսին հէմ շայիրալէրի օնա վարտրլար ,

նը տաղալՒԹալը ։

15 Վ֊է տէյտամ օլտուգտա՝ շա֊ յիրալէրի օնուն եանընտա կէլիպ տէտիլէր · Պու մահալ եայան

վէ շիւպհէսիզ՝ պէրապէրլէրին֊ ճէ աիւէր չօգ քիմսէլէր կէԹիր֊ միշլէրիտի , չիւնքի հէմ քէնտի֊ լէրի՝ "Պէն Ցհրիստոս տէյիլիմ՝ իլլա քի՝ օնուն էօնիւնճէ կէօն֊ տէրիլմիշ իմ" , վէ "Ո՝նա պէօ֊ յիւմՒ՝ ամմա պանա քիւչիւլ֊ մէք կէրէք տիր" տէյիս Ցով֊ հաննէսին շէհատէթինի խա֊ Թըրլարընտա կէԹիրտիլէր , հէմ տէ ախէրլէրինէ խապէր էթտի֊ լէր ։ Ցով · գ · 28 · 30 ։

14 · Ցիսուս ըսէբդ՝ Ա՝արկոս · Զ · 33 տէն էջրէնիրիզ քի՝ խալգ տէնիզ գըյըսընտան եախօտ տէ֊ նիզ իչինտէ օլան պիր տիլ կէ֊ չիտտէն Եհուդայէրէք գայըգտան իլէրի վարտրլար · վէ Ցիսուս Ի֊ֆէնտիմիզ օրայա կէլինճէ , օնլարը Տալա ճէմ՝ օլմուշ՝ վէ օ֊ նուն կէլմէսինի կէօզէԹտիքլէրին֊ նի պուլտու ։—Ա՝երհոգեն էնոխ ։ Պաս Թ · 36 շէր Հինէ պագ ։

15 · Իսուքը ալը Վր ։ Զօգ քիմսէլէր վար քի՝ ա՛զիզլէրի քէնտիլէրինէ միյանճը ԹուԹար֊ լար ։ Ի֊աքին օնլարըն՝ պիզիմ Տագգըմըզա միյանճըլըգ էսէ֊ ճէքլէրի եէրինէ՝ պիզէ գարշը մի֊ յանճըլըգ էմմէյէճէքլէրինի նէ֊ պիլիրիզ ։ Շ֊ այիրալէր Ի֊ֆէն֊ տիմիզին եանընտա՝ խալգըն Տագ֊ գընտա օնա միյանճըլըգ էմ֊ մէյէ կէլմէտիլէր , իլլա օնա՝ օն֊ լարը եանընտան գօվսուն տէյիս֊

Digitized by Google

տը, վէ հալա վագրէթ կէչահ · խալդը սալը վէր, քի քէջլէրէ վարըպ՝ քէնահլէրինէ եէչէճէք սաթուն ալալար ։

16 Ալ՝ Հիսուս օնլարա տէ-

թալապ էթմէյէ կէլտիլէր։ Օնլար պու վէճհիլէ՝ փիւնիկ Լ՚սորի գարըլըը տահի եանընտան գօվսուն տէյիւ օնուն եանընա կէլտիլէր · Պապ ի·Ե · 23 ։ Պու վէճհիլէ՝ չօճուգլարը միւպարէք-լէմէք իչիւն Ի՚րիստոսա կէթիրէնլէրի տահի ազարլատըլար ։ Պապ ԺԹ · 13 ։ Պու վէճհիլէ Ի՚րիստոստան իզին իսթէհտիլէր, ֆագիր Ա՚մարիալըլարը խէլսա էթմէք իչիւն տէյիլ՝ իլսա կէօքտէն աթէշ իլէ օնլարը հէլաք էթմէք իչիւն ։ Գ՚ոէ · Թ · 54 · Պու վէճհիլէ օնլար Պետրոս իլէ Ի՚նճիլի թայիֆէլէրէ վա՚զ էթտի տէյիւ ղավղա էթտիլէր ։ Գործ · ի·Ա · 1—3 ։ Ի՚յվահ էյէր պիզիմ Պետրոս վէ Հակոբոս վէ Հովհաննէստէն էյի միյանճըմըզ օլմասայըտը, մերհամէթ ասլա պուլամազ իտիք ։ Ի՚սմի տօղրու տօղուդա Ի՚րիստոսա վարալըմ ։

16 Ակինէյէ իրիյաճլարը եօթ փոռ ։ Ի՚յ մերհամէթլի իսէլաս էտիճիմիզ՝ սանա իշպու զիգըյամէթ քէլամլարըն իչիւն էպէտի շուքիւրլէրօլսուն ։ Ալ՝ էյէր պիզիմ "կիթմէյէ իչթիյաճըմըզ եօգ" իսէ, հագիգաթ կիթմէզսիզ · զիրա սէնտէն ղայրի քիմէ՞ վարալըմ · — Օնլար ա՛չ եէմէ՛ կըրն ։

աի · Կիթմէյէ իչթիյաճլարը եօգ տուր · օնլարա սիզ եէմէք վէրին ։

17 Ալ՝ օնլար օնա տէտիլէր · Պուրատա պէշ էքմէք վէ իքի

Ի՚չէնտիմիզ օնլարըն իսմանըը-նը սընայօր ։ Պունտան էմվէլ օնլարըն՝ եէմէյէ վագրէթլարը եօղ իտի (պագ Ա՚ոէ · Զ · 31), վէ շիմտի օնլարըն եէմէյէ թաա՛մլարը օլմայօր · զիրա օնլարըն եանընտա պուլունան ազ շէյ՝ ահէրինէ օնտան պիր շէյ վէրմէզտէն քէնտիլէրինէ կիւճ իլէ եէթիշիրիտի ։ Ի՚աբին Ի՚րիստոսուն շահրտալէրի էյլիքքեանի օլմասընը էօյրէնմէյլի տիրլէր · Հէմ տէ Ի՚րիստոս էմր էյլէտիյի զէման՝ քէնտիլէրին հէփ բահաթլըգլարընը թէրք էթմէհէնի՛ վէ մալիք օլտուգլարը հէր շէյտէն այրըլմասընը էօյրէնմէյլի տիրլէր ։ Հօթ · Ա՚Ա · 16, 17։ Գ՚ոէ · ժԱ · 24 ։ Յոզ · ժԱ · 2 ։ Գ՚ոէ · Գ · 11 ։ Հովհ · ի·Գ · 29 · Բ Կորնթ · Ը · 2, 3 ։ Թ · 7, 8։ 17· Պէշ էյմէ՛ ԱՁ ։ Պապ ի·Ե · 33, 34 · Ա՚ոէ · Զ · 37, 38 ։ Ը · 4, 5։ Գ՚ոէ · Թ · 13 ։ Հովհ · Զ · 5—9 ։ Պուրատա շահրտալէրին պէօյիւք իսմանըզլըղընը կէօրիւրիւզ ։ Ա՚ոմսէս պունտան ա՛յնի պիր ղէմանտէ՝ պէօյլէ պիր իսմանըզլըգ կէօսթէրտի ։ Ա՚ոոզ ժԱ · 21—23 · Ի՚զհսէնին խըզմէթքէարը տահի էօյլէ էյլէտի ։ Դ Ա՚ոէ · Դ · 42—44 ։ Հմմ պագ Դ Ա՚ոէ · Է · 1 ,

Digitized by Google

պալըգաեան մա՛տա շեյիմիզ եօգ տուք ։

18 Ալ՝ օ ահեաին Ո՞նլարը պուրայա պանա կէթիրին ։

19 Ինձի խաղգա էմր էթան, քի օնլարըն իւզէրինտէ օթուրալար։ վէ պէշ էքմէյի չէմ իչի պալըգը ալըպ՝ կէօյէ պագար, վէ

2։ Սամ. ՀԸ. 19, 20։ Երիտասա Ֆէնտիմիզ պիզէ չէր նէ քի էմր էաէրսէ քի եաշալըմ՝ աւէնեատէ պուլունան չէփ աճըլըը պէտղէյէլիմ օլտուն՝ մէզարլարտան չէփ էօլիւլէրի տիրիլտէլիմ օլտուն՝ եա չէփ կիւնահլարըմըզը թէզը էահիպ՝ Ալլահըն ա՛զիզ օլտուղտա կիպի ա՛զիզ օլարըմ օլտուն՝ օնուն գուվվէթի իլէ՝ հիչ վէսվէսէ էթմէյէրէք պիրտէն էթմէլիյիզ ։ Պատ. ԾՒ. 13 շէրհինէ պագ ։

18. Ո՞նլըը պո՛ւյա պանա չէ՞ Ֆիլ՝ փուգարայէ չէր նէ վէրիր իսէք, Ինձիլին տալղմասը իչուն չէր նէ քի վագի՛ էաէր իսէք, էէփիհինի էվվէլա Երիտասա կէթիրմէլիյիզ, քի ծնլարը միւպարէքէլէսին ։ Պիզիմ Թաա՛մըզդ վէ էավապլարըմըզ վէ էէփ իշլէրիմիզ՝ էէր նէ օլտուրտա օլտուն՝ Թէնհիմիզէ տապիր օլտուն ճանըմըզա տապիր օլտուն քէնտիմիզէ եա ահէլլէրինէ տաչէր օլտուն՝ ճիւմլէյի Երիտասա կէթիրիլմէլի տիր ։ Պու՝ չէր չէյի Ինապտա կիպի եաւխմագ տըր (Նոմ. Գ. 23), վէ պէրէքէմի պէքլէմէնին եաղընդզ եօղտու պաե տուր ։ Էհսուլէրին՝ էլլէրինաե պուլունան պէշ էքմէյի վէ իչի քիւչիւք պալըգլարը պու գաեատար պին աճ էղքէք վէ

19 Ամո՛ խաղգա էմր էթան, քի օնլարըն իւզէրինտէ օթուրալար։ վէ պէշ էքմէյի չէմ իչի պալըգը ալըպ՝ կէօյէ պագար, վէ

գարը վէ ջօճուգլար պէյնինտէ Թագահի էթմէլէրի՝ էվվէլա օնլարը կէթիրիպ Երիտասան էլլէրինէ գօմսասալար ըտը՝ նէ՞ ֆայտէ էաէրիտի ։

19. Խալէ՛ք էմ՛է էնո՛է, է՛ . . . օղո՛ջալա՛ ։ Ո՞թուրալար լուղէթի Երունանիճէաե՝ Երէհուտիէլէրին օղ վէճանտաե Թաա՛մ եէմէքտաե օթուրտուգլարը վէճՀ իւզրէ՝ եան կէլմէք տիր ։ վէ օնլար էլլէիշէր վէ եիւգէր պիր եէրտաե՝ Թագըմ Թագըմ օթուրտուրալար ։ Մա՛է. Զ. 39, 40 ։ Ղո՛է. Թ. 15։ Երիտասա Ֆէնտիմիզ՝ պինիհայէ էլլէյի իլէ՝ օնլար իչիւն չէօլտաե տօփրտալար գուրար ։ Էմ տաե պու վէճՀ իլէ օնլարըն տայրըը գօլայ անկլաշըլա պիլէրիտի ։ Եօղհսե՝ էյէր օնլար պիր եէրտե պիրիքիպ՝ պա՛զըսը պյագաա վէ պա՛զըսը օԹուրուր վէ պա՛զըսը կէպէր իսէլէր իտի, հիչ քիմսէ պիր տէղէճէ սահհղիք իլէ օնլարըն սալըրըսը Թագադիգան պիլէմէզ իտի ։ Պա՛զը քիմսէլէր օնլարը պէշ պին՝ ախէրլէրի օնպէշ՝ եա խիրմի՝ եա էլլի պին տէյէճէքլէրտի ։—Պէրե+էնի՛գ ։ Էհսուախէրէրին պէյնինտաե ա՛տէթ իտի քի՝ ֆամիլեանըն պապասը՝ Թաա՛մանդ տապա քիմսէ պլմազաան օնաե էլինէ ալըպ Ալլահա

պերէքէթլէսի . անոնցմէն փոխ-
րէնէյիպ՝ էքմէքչիներուն չայիրոլներէ
վէրտի , չայիրոլներ տե խալգա
վէրուէնէ ։

շինքը սալնուն ։ Ո զէման կ՚է-
հուսթիներուն գուլլանտըղը տուա՛-
նըն սուրբէթի պու տուր քի՝
“ Ա՛իւպարէք սին՝ եա՛ Ա՛ապպ
Ա՛լահ՛ըմըզ՝ սիւնեանըն փատի-
շահը քի՛ պու թաա՛մը վէ պու
իչքիսի եէրտէն վէ սամսանան
հասիլ էյլեսին” ։ Ա՛էփ նի՛-
մէթլէրիմիզ եօգարըտան կէլիր-
լեր , վէ օնլարը՝ կէօքտէքի օլան
փէտէրիմիզին էյլիքքանի էլի
պիզէ եօգարըտան վէրիր կիպի
գապուղ էթմէկլիյիզ ։ Կ՚ֆէնտի-
միզին ի՛պրէթինէ կէօրէ՝ թաա՛-
մըմզպա տապիմա պէրէքէթ թա-
լապ էթմէկլիյիզ , վէ թէշէկ-
քիւր իլէ պիզէ իհսան օլունան
ա՛զիմ նի՛մէթլէրին գապարինի
պիլմէլի վէ խաթըրմըզդա սագ-
լամալըզ ։ Պապ ԺԶ . 36 ։
ԻՋ . 26 , 27 ։ Ն ՀԱՓ . Թ .
13 ։ Ա՛ԲԿ . Ը . 6 ։ ԺԴ . 22 ,
23 ։ Գ՚ԵԼ . ԻԲ . 19 ։ ԻԴ . 30 ։
ՅՈՎՀ . Զ . 11 , 23 ։ ԿՈՓԺ .
ԻԷ . 35 ։ Հ՚ՈՎՄ . ԺԴ . 6 ։ Ն
ԿՈՒՆԻ . Ժ . 16 , 31 ։ ԺՆ . 24 ։
ԿՈՂ . Գ . 17 ։ Ն ՏԻՄ . Դ . 4 , 5 ։
20 . Վ՚Է պայծա՛ռ ։ Ո՛նչար
աճ օթուրտուլար , լաքին թօգ
գալդըրըլար ։ Ո՛նլար՝ պէլ պէլ
եէտիկէր , շէյլէ քի՝ արթըգ
իսթէմէզլէր իսի ։ Տիւնեայը
Ն՚տրատան՝ թաա՛մը տա եա-
բաթաը , վէ օնու պէլ էթաի ։

Վ՚Է պու՝ տահա Վ՚էրիստոս Ն՚-
ֆէնտիմիզին էլինէն օլուպ՝ օնու
տօղուար իքէն՝ եա Ի՛սուլլեր
օնու թագսիմ էթաիքլերի վա-
գըթ՝ եօխսա պիր միգտարի՝
խալգ եէտիյո՞ զէմանի՝մը օլաու
տէյիս սիւալ էմմէսի պէշ՝ վէ
պիլմէսի մէհէլսիզ պիր շէյ տիր ։
Պապ Գ ԹԻՄ . ԺԷ . 12—16 ։
Դ ԹԻՄ . Դ . 1—7 . 43 , 44 ։
—փոքլալըըն սբնանքնօան . . .
ֆոլոբըրըլ ։ Ո՛նլարա պունու
էթմէյէ՝ Ո՛խսուս Ն՚ֆէնտիմիզ
էմր էյլէսի (ՅՈՎՀ . Զ . 12) ,
շէջլէ քի հիչ պիր շէյ զա՛յ
օլմասըն ։ Ո՛՝ պիզէ իտարէ
էյլրէտիր ։ Ա՛իչ պիր շէյ իս-
րաթ օլմամալը , հիչ պիր շէյ ա-
թըլմամալը տըր ։ Ա՛էփ թաա՛-
մըմզ Ա՛լահտան կէլիր , վէ
օնտա պիր նէմ՛ ազիզլիք վար ,
վէ օնուն տուր կիպի հըֆզ օ-
լունմալը տըր . զիրա էյէր պիզ-
տէ օ գաւտար չօգ իսէ , քի ճիւմ-
լէսինէ Ի՛հթիյաճ՚ըմըզ օլմասըն ,
տապիմա՝ մուհթաճ՚ օլան չօգ ա-
խէր քիմսէլէր վար ։—Ո՛ն ի՛է
ի՛է-ֆի փօլո ։ Պու թաա՛մըն
արթմասը նէ՛ գաւտար ա՛ճայիպ
օլմուշտուտ ։ Պունտան էվվէլ
պունուն ճիւմլէսի պիր քիւֆէ
ատուստ տէյիլ իսի ։ լաքին շիմ-
տի հէր պիր շայիրտ իչինն պի-
րէր օլարագ՝ օն իքի քիւֆէ

Digitized by Google

21 Ա՝ Ե ԵՀՅԵՆԼԵՔ՝ ԳԱՐԸԼԱՐ-
ԱՍԱՆ ՎԵ ՀՕՃՈՒԳԱԼՐԱՍԱՆ ՄԱ՛ՏԱ՝
ՊԵՀ ՊԱՆ ԳԱՏԱՐ ԷՐԲԷՔ ԻՄԻ ։
22 Ա՝ Ե ՏԵՐ Ա՛ԳԱՊ ՅԻՍՈՒՍ
ՀԱՅԻՐԱԼԷՐՈՒՆԵ ՂԸՐ ԷԹԱԻ , ՔԻ

ՎԱՐ ։ ՅՆԼԱՐ ՏԻՐԻՍՏՈՍԱ ԻՄԱ-
Ա՛ԹՔ ԷՍԻՔ՝ ԷԼԼԵՐԻՆՏԵ ՕԼԱՆԸ
ՎԵՐԱԻԼԵՐ , ՎԵ ՀԻՄԱՒ ՕՆԼԱՐՆ
ՄԱՀԱ ՁԵՅԱՍԵ ՁԱՆԻՄԵԼԻՒ ՎԱՐ ։
Ղ՝Ա։ Ջ. 38 ։ Ղ՝Ա։ ԺԲ. 24 ։
24. ՊԵՂ ՊԷՆ ԲԱՓՔ ԵՐԱ ։ Ն-
ՅԵՐ ՀԵՐ ԱՕՓՐԱՍԱ ԷԼԼ ԻՀԵՐ ՔԻՀ
ՕԹԱՐԱՒ ԻՍԿ, ԵԱԼԸՆԸՂ ԵՐ-
ՔԵՔԵՐԱՆԷՆ Ի՛ՍՊԱՐԷԼ ՕԼԱՐԱԳ
ԵԻԶ ՍՕՓՐԱ ՕԼԱՐԱՒ ։ Ն-
ՐՔԵՔ՝ ԳԱՐԸԼ ՎԵ ՀՕՃՈՒԳ ՕԼԱՐԱԳ
ՃԻՄԼԷԻ ԱԷՔԻԶ ԵԱ ՕՆ ՊԻՆ ՃԱՆ
ՕՂՄԱԼԸ ԻՄԻ ։ ՊՈՒ ՆԷ՛ Ա՛ԶԻՄ ՊԻՐ
ՄԻ՛ՃԻՁԱԹ ԻՄԻ ։ ՊՈՒՆՈՒՆ ԹԷ-
ՄԻՐԻ ԽԱԼԳԸՆ ԻՒԶԵՐԻՆԵՏ ՊԷՋԼԷ
ՊԷՋԻՒՔ ԻՄԻ ՔԻ՝ ՕՆԼԱՐ ՏԻՐԻՍ-
ՏՈՍՈՒ ԹԱՒԹՄԱՂԱ ՎԵ ՕՆՈՒ ՓԱ-
ՒԻՇԱՀ ԷԹՄԷԼԷ ԻՍԹԷՄԻԼԵՐ ։
Ն՝ԱՔԻՆ Է՛Յ ՎԱՀ՝ ՕՆԼԱՐ ՍԱԼԹ
ՈՒԵՆԵՏԱՂԻ ՆԻ՛ՄԷԹԼԵՐ ԱՐԱՐԼԱՐ-
ՔԱՐ, ՎԵ ԻՍԹԷՐԼԵՐԻՍԻ ՔԻ՝ ԿԷ-
ԷԻՄԼԵՐԻՆԻ ԷՄՔԱՓԻԶ ԷԼԷ ԿԷԹԻՒ-
ԱՒՆԼԵՐ ։ ՅՆԼԱՐ ԵՀԱԻԼԵՐ , ՏՕՂ-
ՏՈՍՂԱՐ , ՎԵ ՏԻՐԻՍՏՈՍՆԻՆ ՏԻՒՆ-
ՏԱՂԻ ՆԻ՛ՄԷԹԼԵՐԻՆԻ ԳԱՊԱՐԼ ԷԹ-
ԱՒԼԵՐ ։ ԼՍՔԻՆ ՕՆՈՒՆ ՕՆԼԱՐԱ
ՍՏԵՆՈՒՏՂՈՒ ԲՈՒՀԱՆԻ ՊԷՐԲԷՔԹ-
ԼԵՐԻՆ ՀԵՐ ՊԻՐԻՆԻ ԲԿՈՍ ԷԹ-
ԱՒԼԵՐ ։ ՎԵ ՏԻՐԻՍՏՈՍՆ ՏԱ-
ՆԸՆՏԱՆ՝ ԷՊԷՍԻ ՄՈՒՀԱՄՃԼՈՂ-
ՍԱ ՎԵ ԱՀՊԻԼԻՔՍԻ ՀՀԼԱՔ ՕԼ-
ՄԱՂԱ ՍՅՐԲԼՈՒԼԱՐ ։ ՅՈՎՀ. Ջ.
14, 15, 25—31. 66 ։

ԹԱ ԽԱԼԳԸ ՍԱԼԸ ՎԵՐԷՆԷՍԷՔ՝
ՕՆԼԱՐ ԳՍՅԼՂԱ ԿԻՐԻՊ ՕՆԱՆ ԻՄ-
ՎԷԼ ԷՕԹԷ ԵԱԳԱՅԱ ՎԱՐԱԼԱՐ ։
23 Ա՝ Ե ԽԱԼԳԸ ՍԱԼԸ ՎԵՐՍԻՔ-
ՏԷՆ ՍՕՆԿԼԱ՝ ՔԷՆՏԻՍԻ ՏՈՒԱ՝

22. ՅԻՍՈՒՍ ՂԱՅԷՊԱԼԷՆԵ ՂՂ
ԷՆՈՒ ։ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ՝ ՊՈՒ ՃԷՄ՝Ի-
ՅԷԹԻՆ Ա՛ՃԷԼԷ ՏԱՂՂԼՄԱՍՂՆԱ
ՊԻՐ ՄԱԽՍՈՒԱ ՍԷՊԷՊ ՁԻՔՂ Է-
ՏԷՅՕՂ , ՔԻ Օ՝ ՕՆԼԱՐՂՆ ՏԻՐԻՍ-
ՏՈՍՈՒ ՓԱՏԻՇԱՀ ԷԹՄԷՅԷ ԳԱ-
ԼԱՐ Գ՛ԼՄԱԼԱՐՂ ԻՄԻ ։ ՅՈՎՀ.
Ջ. 15։ Ճ՝ԱՅԻՐԱԼԷՐ՝ ԹԱԱՊԻԱ՝-
ԹՂ ԻՒԷ՝ ՊՈՒ ԽՈՒՍՈՒՍՏԱՍ ԽԱԼԳ
ԻՒԷ ԻԹԻԹԻՓԱԳ ԷՍԷՃԷՔ ՕԼՏՈՒՓ-
ԼԱՐՂ ԻՀԷՒՆ , ՅԻՍՈՒՍ Ն՝ՓԷՆՏԻ-
ՄԻԶ ՕՆԼԱՐԱՍ ԷՄ ՎԷ ԻՍԱՐԱՒ՝ Է-
ՍԷՔ , ՔԻ ՕՆՍՈՒԶ ԿԻԼԹՍԻՆԼԷՔ , ՎԷ
ԱԷՆԻԶԷՆ ԷՕԹԷ ԵԱԳԱՍՂՆԱ ԿԷ-
ՍԻՆԼԵՐ ։
23. ԽԱԼԷՔ ՍԱԼԸ ՎԵՐՊԻՓՓՆ
ՈՒՆՉՔ ։ ԱՆԱՀՄԻՆ ՍԼՈՒՆԱՍ ՊԻԼԻՒ
ՔԻ՝ ՊԱՊԼԼԱՐՂ ՀԱՅԻՐԱԼԷՐԻՆ ՏԷ-
ՆԻԶՏԷՆ ԿԻԼԹԻՔԼԷՐԻՆԻՆ ԿԷՕՐԻՒՆ-
ՃԷ , ՅԻՍՈՒՍ ՕՆԼԱՐՂՆ ՊԻԼԷ-
ՍԻՆՁԷ ՍԱՆՄԱՂԸԼԱ ՀՕԼՈՒԳ ՀՕ-
ՃՈՒԳԱԼՐՂ ՎԵ ՏՕՍԹԼԱՐՂ ԻՒԷ ԿԻՒ-
ԲԻՒԼԹԻՒՍԻՒԶ ԷՎԼԷՐԻՆԷ ՄԷՕՆԷ-
ՃԷՔԼԷՐԻՄԻ ։ ՎԵ ՊԱՀՉԱԳԱՐՂ՝ Օ-
ՆՈՒՆ ՍԷՕՂԻՒ ՎԵ ՊԷՐԲԷՔԷԹ ՈՒ
ՄԱՒԱ՛ՍՐ ԻՒԷ ԿԻՄԷՃԷՔԼԷՐԻՄԻ ։
Ն՝ԱՔԻՆ ԼՍՈՆՂՆԱՆ ՅՅՐԸԼՄԱՂԱ
ԻՄԹԻՆԱ՝ ԷՄԷՆ ՍԱՅԻՐԼԷՐԻՆՏԷՆ՝
ՄԻՒՔԻՒՆԻՒ ՄԷՐԹԷՊԷ ԿԻՂԻ ՔԷՆ-
ՏԻՍԻ ՅՅՐԸԼՄԸ ։ ՅՈՎՀ. Ջ. 15 ։
— Տ՛Ա՛Ա՝ ԷՆԴԻՅԷ ՐՆԵՆՀԱՃԷ ՊԱՊԱ
ԷՔՓՊԸ ։ ՊԱՊ Ջ. 6 ՀԷՐ ՀՆԻՆԷ ՊԱՊ ։
ՕՐԱՅԱ՝ ՄԻՆԵՎՎԵՐ ԿԻՆԵՀՂԻՆ՝

Digitized by Google

էթմէյէ թէնհաճէ տաղա չըգ-
տը. վէ ախշամ օլտուգտա՝ օրա-

կէնիշ ա՛զիմ տէնիզին էօթէ-
սինտէն պագտըղընը՝ եախօտ ա-
յըն հէտի կիւվէլիյի իլէ տօղ-
տուղտունու սէյը ու թամամշա
էթմէյէ տէյիլ՝ իլլա տուա՛ էթ-
մէյէ չըգուը։ Ո՛ պիզիմ կիպի
կիւնահքնար տէյիլ իտի, վէ
իգրար եահճէք կիւնահլարը եօ-
ղուտու. լաքին օ՝ զայի՛ֆ վէ
մուհթաճ օլան թաապհա՛թիմիզէ
մայիք իտի. վէ պիզիմ կիպի՛
նէֆէս ալմաղա հավայէ՛ եէմէք
իչիւն էքմէյէ՛ իչմէք իչիւն տու-
յա՝ վիւճիւտիւնիւ բահաթլան-
տրմագ իչիւն ույդուշա վէ եօր-
ղունլուղունտու ալմաղա իհթիյա-
ճը վարըտը, վէ պու շէյլէրին
ճիւմլեսի Ա՛լլահտան կէլիր. իմ-
տի պունլարա նայիլ օլունտու-
ղու իչիւն՝ Ա՛լլահա թէշէքքիւր
ա՛րտ օլունմալը տըր։ Ո՛ պի-
զիմ կիպի տիւշմէնլէր վէ իմթի-
հանլէր օրթաապնտտա իտի, վէ
իճրա էտէճէք ա՛զիմ պիր խըզ-
մէթի՛ վէ չէքէճէք աղըր էվի-
յէթլէրի վար իտի, վէ հէր պիր
ատըմընտա՝ եիւճէլէրտէն եար-
տըմ վէ գուվվէթէ իհթիյաճը
վար իտի։ Պասպ Ը. 20, վէ
Ժ.Գ. 24 շէրհինէ պագ։ Ո՛էմ
տախի օնուն՝ քէնտինին ֆագիր
վէ զայի՛ֆ շայիրտէրի իչիւն՝ ի-
մանլարը զայիլ օլմասըն տէյիւ
տուա՝ էթմէյէ՝ վէ ո՛ւսուդի
Վիլիսէսի իչիւն հէր պիր տի-
յար ու մէմլէքէթտէ իհտաս ու
գայիմ օլուպ փաք սագլանսըն

ատա եաղընըզ խոի։

24 Ա՛մմա գայըգ հէմանն տէ-

տէյիւ եարտըմ պուվմասընա շէ-
ֆաա՛թ գըլմաղա՝ վէ քէնտինին
լութֆ ու ի՛նայէթինի թահգիր
էտէնլէրին Ա՛լլահըն հու-
զուրունտա աղլամաղա իչի խոի։
— Ե՛ալընըզ ի՛տի։ Ակէճէ գարան-
լըգ վէ սօղուգ օլուպ՝ օրատտա
բահաթսըզ խոի. լաքին օ եա-
լընըզ գալըը, տէյիլ եըլտըզ-
լարը սէյը էթմէք իչիւն՝ իլլա
եըլտըզլարը Ե՛տրատտան Ա՛լլահ
իլէ շիրքէթ ու իլհագլըգ էյլէ-
սին։ Ո՛ տիւնեատան վէ տիւն-
եանըն հէտի քիպրինտէն վէ ճէ-
հալէթինտէն վէ նափաքլըղըն-
տան վէ զուլմունտան վէ ֆէնա-
քեարլըղընտան ուզաղտա չէքիլիպ՝
նիհայէթսիզ փաք վէ էյի վէ
քէնտինի մուհաֆազէ օլան Ա՛լ-
լահ իլէ մուտահիփէթ էթմէքտէն
հազը էթտի։ Ո՛էվ ինսանլար-
տան ամտ օլունան վէ ինսան
ի՛զզէթ ու ի՛թիպարլէրինտէ օ-
լանլար՝ տուա՝ վասիթասի իլէ
պիր չօգ՝ Ա՛լլահ իլէ եաղընըզ
գալընըզլար, քի մաղտուրլուգ-
տան վէ պաճըլ էյիւնմէքտէն
հրճզ օլունսունլար։ Գունճի-
լէյին թէնհայէ վարըպ տուա՝
էթմէքտէն հազը էթմէյէն հէր
ատըմ՝ Վիրիտտա կիպի տէյիլ
տիր։

24. Տէնիզլի օրնաալնգա. Յով-
հաննէս տէյօր քի (Զ. 19) "օն-
լար քիւրէք չէքէրէք իյիրմի պէշ
եախօտ օթուզ ղէլմէ գատար
կիտինճէ"։ Ո՛էտի պուչուգ մէգ-

Digitized by Google

25 Ալ է կէճէնին առօրտիւն-
ճիւ նէվպէթինտէ՝ Հիտուա տէ-
նիզին իւզէրինտէ եիւրիւյէրէք
պէթլու օլսալար տա՝ օնտա պու-
լունմազա ճէհտ էտէլիմ։

25 ։ Տէօրթ-ընճի նէվպէթինէ-
ի Հէհտուիլէր էսքի զէմանտէ կէ-
ճէյի իւչ նէվպէթէ թագսիմ է-
տէրլէրիտի, քի հէր պիր գըսմը
տէօթաներ սաա՛թ իտի, վէ պու
ա՛պէրը ա՛տէթլէրինտէն իտի ։
Իկի նէվպէթի՝ Ուղ. ԺԹ. 19 տէ
գիքը օլունուր. օրթա նէվպէթի
Կ՛ած. է. 19 տէ, վէ սապահ
նէվպէթի՝ Հէնէց. ԾԴ. 24 տէ
գիքը օլունուր ։ Ալ՛աքին Կ՛ուր-
թարըճըմըզըն զէմանընտա՝ կէ-
ճէ տէօրթ նէվպէթէ թագսիմ
օլունուրսառու, վէ պու ա՛տէթ
Հ՛ուվմա սօլտաթլարընտան ի-
տաս օլունմուշուտուր։ Պու տէօրթ
նէվպէթի՝ հէր պիրի իւչէր սա-
ա՛թ օլուա՝ իլքինէ ախշամ նէվ-
պէթի՝ իքինճիսի կէճէ եարըսը
նէվպէթի՝ իւչիւնճիսիւ իսրօա
էօթիւմիւ նէվպէթի՝ վէ տէօր-
տիւնճիսիւ սապահ նէվպէթի
տէնիլիրիտի ։ Ա՛մոս. ԺԳ. 35 ։
— Տէնիզ էօվրէնէ եէօ-էյ-
ըէ՛ ։ Տէնիզ իւզէրինտէ եիւ-
րիւյէն իքի պաղ թաասվիր՝ էսքի
Ա՛ըսըրլըլարըն թաասվիր հարփ-
լէրինտէն օլուա՝ միւվէքիւնսիւզ-
լիւք պէյան էտէրիտի ։ Տէնի-
զին տալղալարը իւզէրինտէ եիւ-
րիւմէք՝ Ա՛լլահա մահսուս պիր
շէյ տիր։ Պունու էտէ պիլէն՝
հէր շէյի էտէ պիլիր ։ Տէնիզ

տաբի Ա՛ճէհուտի ղէվվէսի պիր
մի օլուր, շէջըլէ քի պիւթիւն
կէմի՝ օնլար տէօրթ միլ գատար
կիթմէյէճէրիտի, վէ պու միճվալ
իւզէ օնլար՝ Հէման տէնիզին օր-
թասընտա իտիլէր ։ Պաղ Դ. 8
շէրհինէ պագ։ — Տ՛ալղալթան
ըլէնըէ էտէ ։ Պաղ Ը. 24 շէր-
հինէ պագ ։ — Ի՛ւնկիւթ ֆըր-
ղէ էտէ ։ Հ՛այիրտիլէր պօրճ հօ-
լունտա իտիլէր, լաքին միւշքիւլ
վէ տրգընլէրըյա օղրատըլար ։
Ի՛տկիտար շէտիտ վէ պիւթիւն
պիւթիւնէ գարշը իտի ։ Ընար
դըյրտան այրըլտըգլարը վագրէթ
Հ՛էթիմալ քի՝ իքի նա իւչ սա-
ա՛թտա գարշըքի եոգայա կէ-
չէճքլէր մէմիւլ էտէրլէր իտի ։
լաքին օն նա օն պիր սաա՛թ
զօրլու-քիւրքտաէն սօնկրա՝ օնլար
սալթ եաքը եօլա գատար վարա
պիլտիլէր ։ Ակրի տէօնմէսի՝ Հէր
պիր վագրթտա՝ օնլարա գօլայ
իտի. քիւնքի րիւզկիար օնլարը՝
եարըմ սաա՛թտա կէքրի կէօճիւ-
րիւտիւ ։ Ալ՛աքին Ա՛Հ՛րիստոս
օնլարա էօթէք եոգայա կիթմէ-
յէ էմր էթմիշտի, վէ օնլարըն
պօրճա իտի, քի Հէր պիր միւշ-
քիւլ վէ կիւճլիւյէ գարշը ճէնք-
լէչէրէք պուտուու էճսինլէր ։ Պօր-
ճուն եօլու՝ էճինիչէթ ու սէլա-
մէթինն եօլու տուր ։ վէ տայի-
մա՝ ճէնքլէչէճէչլիմիզ ֆուրթտա
նալար Հէր նէ գատար Հիյ-

օնլարա կիմաի ։

26 Ա՝ե շայիրալէր օնու տէ-
նիզին իւզերինտէ եւ երիւք իքէն
կէօրտիւքլէրինտէ , սարսըլըպ

օնուն տուր , վէ տալղալարընա
ս հիւքիւմէթ էտէ պիլիր , վէ օ-
նուն տզղընլըղընը օ թէսբին է-
տէ պիլիր ։ Յոբ . թ . 8 ։ Սաղ .
ղգ . 3, 4 ։ ճգ . 3 ։ Ա՝ռէ . Զ .
48 ։ Յովհ . Զ . 19 ։ Յայտ . ի .
2 . 5 . 8 ։ — Ընդ՝առ կնոջ ։
Յիսուս Ի՝ֆէնտիմիզին շայիրա-
լէրինէ կիմաիի զէման կէձէ-
նին տէօրտունճիւ նէվպէթինտէ՝
եա՝նի սապահ աղտարմըշ իքէն
կիմաիկինտէն , կէօրիւնիւր քի՝
կէձէնին չօգ վագթընը տաղտա
եալընըզ օլուպ ի՝պատէթտէ կէ-
չիրմիշիտի ։ Վ՝երիտոս Ի՝ֆէն-
տիմիզ շայիրալէրինէ պիր ֆուր-
թունատա կիմաի ։ Ի՝սքին Վ՝եր-
իիտոս ֆուրթունատա կէլիր ի-
սէ , օնուզ տիւնէանդըն րահա-
թընտա վէ սէֆասընտա օլմագ-
տան՝ օնուն իլէ ֆուրթունատա
պուլունմասը հագգըմըզա նէ՝
գատար խայըրլը տըր ։

26 Ա՝ռաքէտ ։ Ի՝ւզկնար սէրթ
իտի , տէնիզ գապարմըշ՝ վէ կէ-
ճէ գարանլըգ իտի , վէ պիր ա-
տէմին սուրէթի կէօլկէ կիպի
կէօրիւնաիւ քի , տէնիզին տաղ-
լար կիպի գապարմըշ տալղա-
լարը իւզերինէ եւ երիւյէրէք օն-
լարա տօղրու կէլիյօր ։ Ի՝մտի
գօրգտուգլարը ա՝ճայըպ տէյիլ
տիր ։ — Խնյալ պէտ ։ Ի՝սքի զէ-
մանըն ատէմլէրի ինանըրլար ի-

տէտիլէր քի՝ Իսէյալ ալը . վէ
գօրգու սէպէպինտէն պուղըր-
տըլար ։

27 Յիսուս իսէ տէր ա՝գապ

տի քի՝ ինսանլար էօլմիւքտէն
սօնկրա օնլարըն լուՀլարը պա՝զը
քէրրէ՝ Հայաթտէ օլանլէրէ կէօ-
րիւնիւրլէրիտի , վէ պու կիւնէ
գատար պա՝զլարը պու տիվա-
նէճէ զիւի՝ւմիւ չօճուգլարա էջյ-
րէտիրլէր ։ Պիլիրիզ քի՝ չօգ
քէրրէ մէլէքլէր ինսանլարա կէօ-
րիւնուիւլէր ։ Շ՝այիրալէր չիւպ-
Հէսիզ զաման էթտիլէր , քի
կէօրտիւքլէրի՝ օպիր տիւնեա-
տան պիր շէյ օլմալը . վէ պու
միսիլիւ կէօրիւշլէր՝ կիւնահ-
քեարլարտա տայիմ գօրգու-
Հասիլ էտէրլէր ։ Ա ի՝ֆ . Ի .
12—14 ։ Յոբ . դ . 13—16 ։
Պառ . ճ . 7, 8 ։ Ա՝ռէ . Զ .
49, 50 ։ Պ՝ռէ . ե . 11, 12 ։
Ի գ . 5 . 37 ։ Յայտ . ե . 17 .

27 . Ի՝նէ+էնէն ։ Պատ թ .
2 ։ Յովհ . ճԶ . 33 ։ Պ՝ռէճ .
Ի գ . 11 ։ Ի՝սէր պիր ֆուր-
թունատա Վ՝երիտոսուն շայիրա-
լէրի եւրէքլէնէմէդ իսէլէր ,
քիմ եւրէքլէնէ պիլիր ։ — Պէն
ի՛մ ։ () քէնտինին ատընը վէր-
մէյօր , վէ Պօղոսա էթմէյի
կիպի՝ "Պէն Յիսուս ուամ" (Պ՝ռէճ .
թ . 5) տէմէյօր . չիւն քի շա-
յիրալէր օնու պիլիրլէրիտի , լա-
քին Պօղոս պիլմէզիտի ։ Պու
թա՝պիր Ի՝պրանիճէտէ "Ի՝նի-
Հու" , վէ "Ի՝նօխիհու" տիր ,
քի՝ () պէն իմ՝ տէմէք տիր , վէ

Digitized by Google

օնլարա սէօյլէմիպ սէսի։ Նէս-
բէքլենէն , պէն իմ, գօրգմանն ։

չօգ քէրրէ Նէհռվա օնու՝ քէնն-
մինին պիր բ՚ունվանի մախսու-
սէսի սէյիւ գուլլանը յօր ։ Նէ-
ռայ. ԽԱ. 4։ ԽԸ. 12։ ԾԱ.
12։ Յ՚ՓԷնտիմիզին՝ քէնտի-
նին սիւշէնլէրի եէրէ սիւշ-
սիւքլէրի վէմանն գուլլանը-
ը պու թա՚պիր իսի ։ Յովէ.
ժԸ. 5, 6։ Ը՚էմ ստսի Յայտ.
Ա. 17, 18։ Նէխ. Գ. 14։
Յովէ. Ը. 58։ — Վ՚օրքման ։
Ը՚էկ Վ՚Էրիստոսուն Հայիրոլէ-
րինէ պունլար փէք գէշմէհիլի
սէոզէր սիր ։ Օնուն բուխատ-
թը օլմասըդճա՝ օնլարա հիչ պիր
չէյ ռօգանատմազ ։ Օնուն կէօն-
սէրթէհիյի՝ հիչ պիր փուրթու-
նա օնլարը պռոսատմազ ։ Պէօ-
յիւրթլէն՝ սէթէշսէ թռու-
թուշմուշ իքէն, օ՝ օնուն օր-
թասընատ իսի ։ Նէխ. Գ. 2։
Ի՚չ չօճուգլար՝ սէթէշ քիւլ-
խանընըն իչինսէ իքէն, օ՝ օրտա-
տա իսի ։ Վ՚ան. Գ. 24, 25։
Վ՚էրիստոս Էսուսընատ օղռէյ՝
օ օնլարըն վէ օնլար օնուն օղ-
ռուգլարընը պիլէն քիմսէլէր՝
հիչ պիր չէյսէն՝ էօլիւմսէն պիլէ
խոսթ էթմէզլի սէհիլ սէրիլլեր ։

Իչդու մռհալսէ՝ իւչ միւ-
լասըա թռագսիմ էսէրիդ ։
1։ Վ՚էրիստոս Յ՚ՓԷնտիմիզ չօգ
սէֆա՝ քէնտի խալգընատ փուր-
թունատ կէլիր ։ Վ՚էրիստոս
չօգ քէրրէ քէնտի խալգընա՝
փՓնէթ ու սրգլէթ՝ փագիրլիգը՝
թարա ու գօվալսրշ՝ խատթա-

28 Վ՚է Պետրոս օծա ձեվլսպ
վէրիդ սեսի . Նա՚ Ռապպ՝ էյեր

լըգ՝ վէ պուննուն կիպի սէբռլէր
վագթընատ կէլիր ։ 2. Վ՚էրիս-
տոս Յ՚ՓԷնտիմիզ քէնտի խալգը-
նա պու վէճհիլէ կէլտիյի զէմանն՝
չօգ քէրրէ օնլար դօրգու վէ
սրգլէթ իլէ տօղռլ տսւրլար ։
Օնլար պուլումձա կիրտիքճէ՝
գօրգարլար ։ Վ՚ոէ . Թ . 34 .
Օնլար քէնտիլէրինէ պիր չէյին
եագլաշարըղընը կէօրսւրլէր , քի
օնու փէք հիյսէթլսլ պիր շէյ
գէյատ էսէրլէր , վէ օնլարըն
իւղէրինէ գօրգու վէ տիթրսւմէ
սիւշէր ։ 3. Վ՚էրիստոս քէնտինի
օնլարա պէյան էյլէսիյի կիպի ,
օնլարըն գօրգուլարը մահվ ։-
լուր , վէ եիւրէքլէրի թէսէլլի
պուլուր ։ Օնլարըն էլէմ ու
գատավէթլերի քէնտիքլրինէ ա՚-
զիզլէնիրլէր , վէ Յակոբ կիպի՝
"Պաունլարըն ճեռմէխի պէնիմ
պաշըմա կէլտի" (Օննդ . Խր .
36) սէյհճէքլերի եէրինէ՝ հէմ
էլէմլերի իչինն Վ՚ահա շիւքր
էսէրլէր , վէ՝ "Ա՚խ միւպարէք
սէրտա ու էլէմ, նէ զէնկինէսի-
ճի փագիրլիգը , նէ շինճա վէրիճի
խատթալըգ , նէ շազըգ կէմի-
րիճի գօվալսրշ , նէ էօմիւր վէ-
րիճի էօլիւմ , էյ էօլիւմ թիքէ-
նին հաՀնի , էյ մէզար՝ նէմին
հաՀնի" սէրլէր ։

28. Պռռա էրէ էյէ . ձ . Ի՚ել-
չէյ ։ Պետրոս՝ թռագիա՚թռատ
ճէհսարէթլի՝ իլերի սէյհլրսւրի՝
սաթիգ՝ քէնտինէ կիւվէնիրը՝ վէ
չօգ միւշկունճէզսէն քէնտի նիւ-

Digitized by Google

աչն խաչն , պանա եմր էյլէ քի՝ սուլտրըն իւզերինաէ սաճա կէ-
լէյիմ։

29 Ալ է ս աէսի , կիել· իմնի պեարա գայըգտան էնիկ՝ սու-

լտրըն իւզերինաէ եիւրիւսիւ , քի կիտուսա վարա ։

30 Ալ ժմնա րիւզկեարըն շէսիա օլտուզունաւ կէօրմիք իլէ՝ գօրգ-

րէյինաէ ալաճաղ էյի էյլէ քի՝ ամէն ինչ ալտըմ ինէ ։

31 Ալ է ս աէսի , կիել· իմնի պեարա գայըգտան էնիկ՝ սու-

նէ գատար աէրմի օլսա , աէնիգին ատլղալարը հէր նէ գատար պէօ-
յիւք օլսա , եահուտա օլ իսղգէճի հէր նէ գատար մուհաթապատը
օլսա , պիզ Ալրիսատուն լուքճ-
ու ինպյէնինէ վէ գուվվէճինէ
իլճիսա եահէրէք՝ անիսէ կիճ-
մէլէյիկ ։ Պիզ՝ օնուն վատլըճա-
ճի իլէ հէր շէյի եաճ պիլդիրիկ ։
—Ալ-ըրըճ ի-ֆրիճոֆ եէլ-էյ-
ֆօ- ։ Պաւ պիր պէօյիք շէյճի
իսի ։ Ալրիսատա իման՝ պիր
ատէմի՝ սաչան իւզերինաէ եիւ-
րիւէքսէն փէք զիյատէ ա՝-
ճայըղ շէյ էճմէյէ գատիր էաճ
պիլիր ։ Ֆատվ· Ը· 37 ։ փէնէգ·
Դ· 18 ։ Ա Ջովհ· Ե· 4 ։

30 Ալ-ֆէնեըսըն ղօրօ օլտու-
ղունա կէօրմէ՝ իլէ ։ Ալրիսա-
տոսու պրաղըպ պաշգա շէյլէրիե
պագմադըղ պաշլատը , վէ էօնիւն-
ատ օլան միւշքիւլլէրի վէ ճէհ-
լիքէլէրի՝ վէ քէնտինին էլ գօ-
ատուղու իշնի միւճիհնսիզլիճ-
յինիւ տիւշինմէյէ սաճափը ։
Ալրիսատուն պիր քէսրի՝ րիւզ-
կեարլարը վէ աէնիգի ատլարլա-
տըղընը ատնուճատու (Պաւ Ը·
26, 27) , վէ օ՝ էյէրզի եիւզէ-
սինի էյի պիլիր իսի խաչ ատ ։
քէնտինին հիւնէրինի պիլէ ա-
նուճատու , վէ ատլղալարատան ա-
շաղա ատղղու պաճմազա պաշ-

ըէյինաէ օլաճը ճէզ սէօյլէմէյէ
մնայիլ իսի ։ Պու քօգ վագա՛լէր-
աէն աշիքճար օլուր ։ Պաւ Ի·Զ·
22 ։ Ի·Թ · 27 ։ Ի·Զ · 33—35 ·
69—74 ։ Պ ՚՚ւ ։ Ե ։ 8 ։ Թ · 33 ։
Ի·Ր · 31—34 ։ Հովհ · ժԳ ։
6—9 ։ ժԸ ։ 10 , 11 ։ Ի·Ա · 7 ։
Պէճրոս Ալրիսատոսատն էօյրէն-
սի , վէ օնուն պու ճատիսիճը
ա՛զիզլէնսի ։ օնուն ճառնղ-ըշղըգ-
լարը պիլէ օնա պէրդէճէլէնսի
վէ ա՛զիզլէնսի , վէ Ալճաչլէրին
էն մէշհուր վէ մէմնուհաէն պիրի
օլտու ։

29 ։ կիել ։ Ալրիսատոս Պէճրո-
սաէն իսմանդը՝ օլ եիւզպաշընըն-
քինի էյլէսիյի կիպի (Պաւ Ը ։
10) ճէահ էճմէսի , վէ օնու ա-
խէրը շայիրալէրէ պիր էսրնէք
աէյիւ կէօսճէրմէսի ։ վէ օպիր
ճատրաֆտան ատա օնու՝ սաճիգլիյի
վէ ա՛գըսըղլըղը իչինն ճէքճաիր
էղլէմէսի , իրդա օնա պիր փուր-
սամ ատահա պրատարը քի՝ քէնտի
զայի՛փլիյինի պիլսին , վէ Ալր-
րիսատոսուն գուվվէճինի վէ մու-
հառպէճինի ատահ էյի էօյրէն-
սին ։ Պիզ՝ ատա՛վճէ օլունմայընա-
ճա՝ քէնտիմիզի ճէհլիքէյէ ատլ-
մալը սէյիլիզ ։ Լաքին Ալրիս-
ատոս Յէֆէնտիմիզ պիզի պիր պօր-
ճունա իճրատընա ատա՛վճէ էյլէ-
սիյի ճատգաիրսէ , րիւզկեար հէր

լարըն իւզերինաէ եիւրիւսիւ , քի
կիտուսա վարա ։

30 Ալ ժմնա րիւզկեարըն շէսիա
օլտուզունաւ կէօրմիք իլէ՝ գօրգ-
ատու , վէ պաճմազա պաշլատը

ըլա՝ չաղերբդ տեսի . Եթ՝ Ի՝ապդ՝ պէնի գուրթար ։

31 Վ֊է տեր ապտպ (Խոսա եֆ֊ֆինի ուզատքդ՝ օնու թումթոու֊

լտոը ։ Պու մինվալ իւզրէ օ՝ Կրիստոս էֆէնտիմիզին ա՝սքէրլէրսէն թումթուլտուղունու կէօրինճէ, օնուն իչինն պիր պիւթիւն պէօլիւք ա՝սքէր իլէ ճէնք էքճէյէ Հազըր իսի ։ վէ գըլըճճըլար՝ սազա վէ սօյա վուրտպ քէսճէյէ պաշլատը ։ Յա֊քին Կրիստոսու պաղլանմըշ՝ վէ զէվքլէնիլտիկինի Հէմ տէջիւլ֊տիւկնու կէօրունճէ՝ ֆուրթու֊նանըն վէ գասըղղանըն վէ թէկՀ֊լէքէնին չօղալտըղընը վէ րիւզ֊կէարըն շնուտէթլէնտիկինի կէօ֊րինճէ , պիր պէսլէմէ գըզտան պիրէ գօրգմազա պաշլատը , վէ Հիյատէթլու եէմինլէր վէ քիւ֊ֆիւրլէր իչինէ պաթտը ։—Յա՝ Ի՝ապդ՝ պէնի էուլթոպ ։ Ը խմսի Պեատոս քէնտի զայի՝ֆլիկինի կէօրտու , քէնտինին Հէլաք մէք֊քէզինէ պուլտնտուպ իսմատա ա֊եատըրմա մուՀմաճ օլտուզունու առւկատու , վէ տրթրդ Կրիստոսա֊ քէնտիլիկինտէն վարմազա չա֊լըշմազ եէրինէ՝ Կրիստոսուն իսմատա տիւէյօք ։ քի քէնտինի՝ օնա Հէլմէյէ գատիր էյլէսին ։ Ա՝ շնմսի Կրիստոս՝ վէ եա֊լընըզ օնա պագտը ։ Կէնտի է֊լինի օնա տօղրու ուզարմտը ։ Կէնտի կէօզլէրինի վէ սէօյնէ օնա տօղրու գալտրտը ։ Կէնտի եիւրէյինի օնուն էօնիւնէ տէօք֊տու ։ Ա՝նուն պու սաւնտուղու՝ վէ օնա տեսի . Ի՝ֆ խմնը տզ՝ նէյէ վէսվէսէլէնտին ։

32 Վ֊է օնլար գայըղա Հիրին֊ճէ , րիւզկէար տինտի ։

պիր պէջիւք տուա՝ իսի ։ Պազ Ը ։ 25 շէրՀինէ պագ ։

31 ։ Յ՝ԼԻՆ՝ ա՝զտըղ ։ Ա՝նուն օլ էյլիք քէանի ելի՝ նէ գատար չօգ տէֆիա՝ միւպտրէք֊լէմէյէ վէ խէյատ էմմէյէ ու֊զանտը ։ Ա՝պՀ. ճԼԸ . 7 ։ Ա՝տէյ . Ե . 31 . 41 ։ Ե . 41 ։ Գ՝ուդ . Դ . 30 ։ Պէջիւք վէ եալընըզ Յուէյատ էսեճի Կրիստոս ատուր . վէ օնա ֆէրեատա էսեՆլէրին ճիւՀլէսինէ՝ Հատրտը՝ էմմէք ի֊չին գուտուրէմատ վէ խմճէք֊լէքտե ղանի վէ Հազըր պուլու֊նուպ ։ Յ՝էրչի օնլարըն իսմանը՝ Պեատոսունքի կիսի զայի՝ֆ՝ վէ ծնուն կիսի թա՝զիրէ մուսթա֊Հազ օլտալար ատ , Ի՝տպտըն ա֊ատընա Նիտա էսեճէք օլտալար , էլպէթթէ խէյատ պուլտճագ֊լար ։ Ա՝տտՀ. ՛. 12, 13 ։—Յ՝Ի֊տանը ազ՝ Պազ Զ. 30 , վէ Ը. 26 շէրՀէրինէ պագ ։—Ա՝նէյէ վ֊ֆվ֊սէլէնտին ։ Յ՝էչէր Պեատո֊սատն վէսվէսէլէնտիյէ ոէպէպի Եօգ իսի իսէ , գա՝նտոե գալտը պիզ քի՝ օնուն ի՝պրէթի կէօղ֊լէրիմիզին էօնիւնտե տիր ։ Ա՝նուն թէկՀլիքէսի՝ տալդտալատան տէյիլ՝ իլտա քէնտի վէսվէսէլէ֊րինտէն վէ իսմանտզ լտղընտան իսի ։

32 ։ Ի՝նՀյէ֊ք ֆինդ ։ Պազ Ը . 26 ։ Ա՝պՀ. ճԼ. 28—30 ։ Մ՝տէյ . Դ . 41 ։ Զ . 51 ։ Տէ֊

33 Ալ՝ ի գալըգաս օլանլար կէ-
լիպ՝ Հերէքտէսն Ա՛լտհըն Օղ-

ւիլ սալէ րիւգկեար ունեան, իպա Յովհաննէստէն (Ջ. 21) էջրէնիրիզ քի, գալըգ տեր ա՛-գալ վարաճաղը մնհալէ եկ-թիշտի։ Օն եահօա օն ինքի տա-ա՛թաա՝ կէմի վարաճաղը մնհա-լին եալընըզձա եօլուն եարըսը-նը ալա պիլմիշտի. լաքին եօ-լուն գալան եարըսները Հէման պիր գաչ տագիգանըն իչինտէ աղալը։ Ը խմտի Վհրիատոս օնլա-րըն պիլէսինճէ իտի. վէ Հեր շէյ գօլայ վէ բատմ իտի։ Պու-նուն կիպի օ պիզիմ ճանլարը-մըղա կէլտիյի զէմանն՝ օրատաա օն-տան էվվել օլան Ֆուրթունա թէօքին օլունուր, րիւգկեարլար վէ գասբըղալար ունէրլէր, վէ Հեր շէյ՝ բահաթլըգ վէ սէյամէ-թէ տէներ։ Ի՝արատմազլար՝ չալ-գանան տէնիզլէր կիպի տիրլէր, վէ օնլար՝ Վհրիատոս քէնտի եիւրէքլէրինէ գապուղ էթմէ-տիքճէ՝ տալա բահաթ վէ տէ-լամէթ պուլամազլար։ Յայ. ԾԲ. 20, 21։

33. Ա՛լտհըն Օղլա տան։ Իչ պու իգրարըն օլունտուղունու իլգ պուրատաա օգուրուզ։ Օ-նուն Ա՛նտիա օլտուղունու պուն-տան էվվել ինանըլմըյորլար, լա-քին չիմտի տահիհան պիլիրլէր։ Ը խմտի օնլար՝ օնուն գուվվէ-թինտէն վէ ճէլալինտէն ատհա չօղունու կէօրտիւլէր, քի պու գատարըլար օնտան էվվել կէօր-միւշլէր տէյիլ իտի. վէ չիմտի լու տուն տէյէրէք՝ օնտա տէճտէ կէթտիլէր։

օնլարըն իմանը ատհա չօգ գա-վիլէնտի։ Պու Ֆուրթունա՝ օն-լարա նէ պէօյիւք պիր իհտան ու ինայէթ իտի։ Օնլար օնու՝ արթըգ հիչ ունումմտըլար. վէ օնլար չիւփհէ հօգ տուր քի, պունուն իչինն՝ վէ պու տիւն եատա չէքտիքլէրի ախեր Հէր պիր Ֆուրթունա իչինն՝ օնու է-պէտէն միւպարէքլէյճէքլէր։ Պատ Ը. 27 չերհինէ պագ։ — Օնա սէճոթ էնտիլէր։ Պատ ի.Ե. 28։ ԻԸ. 9. 17։ Պ ա՛ւ. Ի.Դ. 52։ Ի՝էտուլլեր կէօրմէյիւք քի՝ Վհրիատոսուն չիմտի իչէ-տիչի ա՛ճայըպ իշլերինտէն՝ էվ-վէլքի իշլէտիչի ա՛ճայըպ ա՛տա-մէթլէրտէն զէյատէ մումթէտիր օլտուգլար. վէ օնլար չիմտի՝ տէ-չիմ պիր գաչըն՝ իլտա ճիւմլէտի կէլիպ օնա սէճտէ գըլտըգլար։ Պունու էթտիքլէրինին Ի՝նճիլ-տէ իլգ զիքրի պու տուր. լաքին օնլար չիմտի տուչյատուգլար քի, տիւնեանըն Ի՝արատըճըսը օնտա-րըն ատրալարընտա տըր, վէ օնտա կէօրիւն վէ եէրին ա՛պիմ փա-տիշահը կիպի սէճտէ էյլէտի-լէր։ Ի՝յէր Վհրիատոս՝ատահէճէ պիր մախլուգ օլտայըտար, պու միսիլլիւ պիր սէճտէյի գատուղ էթմէզլտի։ Պ-ոտ. Ժ, 25, 26։ Յայ. ԺԹ. 10։ ԻԹ. 8, 9։ Պատ Ը. 2 չերհինէ պագ։ Ի՝ա-քին պիզիմ՝ Վհրիատոսուն ին-տան օլտուղունա Հէր նէ գատար խապաթըմըզ վար իսէ, օնուն

Digitized by Google

34 Ա՚է ԷՕԹԷ ԵՒԳԱՅԱ ԿԷՀԻՍ՝ Պ՚ԱՆՆԵՍԱՐԷԹ ՄԻՅՈՐՆԱ ՎՈՐ-ՏԼՈՐ ։

35 Յ՚ՄԻՒ Օ ՄԱՀԱԼԻՆ ՄԱԷՄԼԷ-ՐԻ ՕՆՈՒ ԹԱՆԸՂՐՆԱՃ, ՊԻՒԹԻՒՆ Օ՚Ղ ԷԹՐԱՔ ՄԱՀԱԼԷ ԿԷՕՆԱԷՐԱԻ-

---

Ա՚ՂԼԱՀ Օ՚ԼՈՒՂՆԱՅ ՄԱԻԻ Օ ԳԱ-ՏԱՐ ԻՍԱՅԱԹՐՄԱՂ ՎԱՐ ։

34. Պ՚ԱՆՆԱՑԷԼ ՊՒՅՈՐՆԱ ։ Պ՚ՈՒԷՆԻԼԻՆ ՊԱԹՂ ԹԱՐԱՓՔՆ-ՏԱՐ ՓՈՐԻՍՍ ՃԱՆԻՊԻՆԷ ՄՕՂՐՈՒ Ա՚ԱՓԱՏՆԱՅՈՒՄ Ի՚ԼԷ Ի՚ԱՆԻԱՅԻ-ԴԱՆՆ ՊԷՅՆԻՆԱԷ Իհ. ՎԷ ՄԷ-ՆԻՂ Օ՚Ղ ԹԱՐԱՓՓԱ՝ Պ՚ԱՆՆԱԻԱ-ՐՔԷԹ ԱԷՆԻՊԼ ԱԷՆԻՐԻՍԻ ։ Ի՚Ա. Ե. 1 ։ ՏԻԲԵՐԻԱ ՏԱՒԻ Օ՚ԹԱ-ՐԱՓՓԱ ԳՐՊԼԷՀ ՄՕՂՐՈՒ Իհ, ՎԷ ՕՐԱՏԱ ՄԷՆԻՂ՝ ՏԻԲԵՐԻԱ ԱԷՆԻՊԼ ԱԷՆԻՐԻՍԻ ։ Ի՚Ա. Ի՚Ա. 1 ։ Պ՚ԱՓ Դ. 18 ՀԷՐՀԻՆԷ ՊԱԳ ։

35. Ի՚ՆԱ Ի՚ԱՆԸՂՆԱ ։ Ի՚ԱՎԳ-ՏԱՆ ՊԱ՚ԳԸԼԱՐԸ՝ ՕՆՈՒ ԿԷՕՐՄ Իւլէ ԹԱՆԸՂԱՐԸԱԸ, ԵԱՀՕԱ ՀԻՀ ՄԷՀԻԼ Իսէ Ն՚ԱՄԸՆԸ Իշ-ԹՄԷՀԻԼԷ ՊԻԼԻՐԸԼԷՐԻՍԻ ։ ՊԷՂՔԻ ՕՆՈՒՆ ՊԻՐ ՓՈՒՐԹՈՒՆԱ ՀԱՎԱՏԱ ՄԷՆԻՊԼԻՆ Իւ-ԶԷՐԻՆԱԷ ԱԷՆԻՊԼԻՆ ԵԱՐԸՐԸՆԱ ԳԱՏԱՐ ԵԻՒՐԻՍԻՒՆԻՒՆ Իա-ՊԷՐԻ՝ Օ՚ՆԱՐՐՆ ՄԻԳԱԹՐՆԸՐ ՈՒ-Յ՚ԱՆԱՐԸՍՐ ։ Ի՚ՆԱՐ Չհմի՝ Օ՚Ղ ՄԷՀՀՈՒՐ ՔԻՄՆԷԻ ՕՐԹԱՂԱՐԸՆԱՅ ԿԷՕՐԻՍՕՐԼԱՐ ։ Ի՚ՆՈՒՆ՝ ՕՆԱՅԱՆ ԷՎՎԷՂ ՕՐԱՅԱ ԿԻԹԻԻԷ ԵՕՂՐՈՒ-ՏՈՒ, ՎԷ ՕՐԱՏԱ ՀՕԳ ԳԷՄԱՆ ՏՈՒԲԱՃԱԳ ՄԷՀԻԼ ՄԻՐ, ՎԷ ՊԷՂ-ՔԻ ՄՐԹԸԳ ՕՐԱՅԱ ԿԷԼՄԷՀԷՃԷՔ ՄԻՐ ։ Պ՚ՈՒՆՈՒՆ Իշհւն ՕՆԸԼԱՐ՝ ՔԷՆԱԻԻԷՐԻՆ ՀԷՓ Իշ-ԼԷՐՈՒՆԻ ԿԻՒՃ-ԼԷՐՈՒՆԻ ԹԷՐՔ ԷաԵՐԼԷՐ, ՔԻ Օ-ՆԱՅ ԿԷԼՍԻՆԼԷՐ, ՀԷՄ ՄՕՍԹԼԱՐՐԸ-ՆԸՐ ՄԱ ԿԷԹԻՐՍԻՆԼԷՐ ։ Պ՚ՈՒ ՊԻՐ ԻաԱրմանն վագթը կիակի իսի, վէ

ՕՆՈՒ ՆԱՓԻԼԷՅԻ ԿԷՀՄԷՅԻ ԱՐԱԳ-ՄԱԼԸ ՄԷՀԻՐԼԷՐ ՄԻՐ ։ Վ՚ԷՐԻՄՈՒ-ՍՈՒ ՊԻԼԷՆԼԷՐ՝ ԿԷԼՍԻՍԻ ԶԷՄԱՆ ՄԱՅԻՄԱ ԷՕՂԼԷ ԳԱՊՈՒԼ ԷԹՄԷԼԻ ՄԻՐԼԷՐ ։ Ա՚ՈՂ ։ Թ. 10 ։ Լ՚Ա-ՔԻՆ ՀՂ ՎԱՀ ՔԻ՝ ՕՆԱԱ ԱՐՈՒ ԳԱ-ՏԱՐ ԱԶ ՔԻՀԻ ՊԻԼԻՐԼԷՐ ։ Ի՚ՎՏ. Ե. 10 ։ ՏԻՆԱԱՎԻ ՄԱԷՄԼԷՐ Օ-ՆՈՒ ՊԻԼՄՂԼԷՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ ԹԷՃ-ՐԻՒՊԷ Իւլէ՝ ՕՆՈՒՆ Լ՚ՈՒԹՃ ՈՒ Ի՚-ՆԱՀԷԹԻՆԱԷՆ՝ ԷՂԼԷՀԻՆԱԷՆ՝ Լի-ՀԱԳԱՄԼԸՆԱԷՆ՝ ԳԸՀՄԷԹԻՆԱԷՆ՝ ՎԷ ԳՈՒՐԹԱՐՄԱՂԱ Օ՚ԼԱՆ ԳՈՒՎՎԷ-ԹԻՆՈՒՆ ԽԱԱՊԷՐԼԷՐԻ ԵՕՃ ՏՈՒՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ ԱԷՀՀԷՐԷ ԿԻՒՎԷՆԻՐԼԷՐ, ՎԷ ՄԷՀԻԼ ՕՆԱ ։ Ի՚ՆԼԱՐ ՔԷՆ-ՏԻԼԷՐԻՆ Ի՚ԼՄԻՆԷ ՎԷ ՂԷՆԿԻՆԼԻ-ՀԻՆԷ ԿԻՒՎԷՆԻՐԼԷՐ, ՎԷ ՏԷՀԻԼ ՕՆՈՒՆ Ի՚ԼՄԻՆԷ ՎԷ Վ՚ՈՒԼԷՐԻՆԷ ։— ԿԷՕՆՓԷՓՂԷՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ Վ՚ԻՐԻ-ՏՈՍՈՒ՝ ՂԱՅՐԷԹ Իւլէ Իշէ ԳՕՉԱՈՒ-ԼԱՐ ։ ՎԷ Իշ-ԼԷՄԻՀ՝ ՕՆՈՒՆ Է-ԼԻՆԷ ՀՕԳ Իշ ԳՕՍՈՒԼԱՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ՝ ԵԱ-ԳՐՆ ՎԷ ՈՒԶԱԳ ՄԱՀԱԼԷՐԷ ԽԱ-ԱՊԷՐ ԿԷՕՆԱԷՐԻԱ՝ ՉհՓայհ ՄՈՒՀ-ԹԱՃ Օ՚ԱՆԼԱՐՐՆ ՃԻՒՄԷԼԻՆԻՒ ՄԱ-ՎԷԹ ԷԹՄԻՒԼԷՐ ։ Ա՚ԱՐԿՈՍ ԱԷՐ ՔԻ (Զ. 35)՝ ՕՆԼԱՐ ԱԷՅԻՐԹՄԻ-ԼԷՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ ՄԻՄՔԻՆԻ ՄԷՐԹԷ-ԱԷ Ա՚ՃԷԼԷ ԷԹՄԻՒԼԷՐ ։ Ի՚ՆԼԱՐ Պ՚Ա՚ԳԸԼԱՐԸՆ ԹԱՄԹԸ ԱԷՕՉԼԷՐ Ի-ԼԷ ՃԷՍԱՐԷԹԼԷՆԱԻԻՐԻՐՔ՝ ԱՄԷՐ-ԼԷՐԻՆԷ ՔԷՆԱԻ ԷՂԼԷՐԻ ԻՒԼԷ ԵԱՐ-ՄՐՄ ԷԱԷՐՔՔ՝ ՎԷ ՍԱՅԻՐԼԷՐԻՆԻ ՔԷՆԱԻ ՈՒՄՆԸԶԱՐԸՆՏԱ ԳԱՂԸՐ-ՐԱՐԱԳ ՕՆԱ ԿԷԹԻՐԻՐԼԷՐԻՍԻ

Digitized by Google

լէր, վէ հէփ ի՛լլէթլի օլանլարը օնա կէթիրտիլէր։

36 Ա՝է օնա եալվարըըլար իտի, քի եալընըը օնուն էսվապընըն էթէյինէ տօգանալար։

վէ էօլիւմ մէրքէզինտէ պուլուն ախէրլէրինի տախի տէօշէքլէր հախտա ա՛րապալար իւպէրինէ գալտըրարագ կէթիրիր-լէրիտի։ Վ՚էօրլէրին վէ տիլսիզլէրին՝ թօփալարըն վէ խաստաալարըն հէր թարափտան օնա կէլտիրլէրինի նալար էթմէսի՝ նէ՛ ա՛ճայըպ պիր սէյրան օլմալը իտի։ Վ՚րիստոսու հէփ պիլէնլէր՝ օնու պիլմէյէնլէրէ պիլտիրմէյէ պունճիլէյին ճան ու տիլտէն ղայրէթ էթմէյէ տայիմա պօրճլու տուրլար։ Ո՚նուն Յ՚նճիլի շէրիֆի հէր նէրէտէ վա՛ղ օլունուր իսէ, կիւնահքնարլարը օրտյա կիւնմէյէ տա՛վէթ էթմէսի պօյնումուզուն պօրճու տուր։ Պիր չալըշգան վէ ղայրէթլի Վ՚րիսթիան՝ պու մինվալ իւզրէ ատէմլէրի Վ՚րիստոսա կէլմէյէ տա՛վէթ՝ վէ օնլարա եարտըմ էթմէյիլէ՝ պիր պիւթիւն մահալէյէ յա՛ղմա պիր պէրէքէթ օլա պիլիր։

36. Ա՝է օնա եալվարըըլար իտի։ Պունլար Վ՚րիստոսա՝ քէնտիլէրինտէն կիւմմէյէ նէյազ էթմէզլէր իտի (Պապ Ը. 34 շէրհինէ պագ), իլլա օնլար օնա եալվարըըլար իտի, քի արալարընտա հէփ շիֆայէ մուհթաճ օլանլարա շիֆա վէ սաղլըգ վէրսին։ — Յ՚եալընըը օնուն էսվէփ տօգանանլար գուրթուլտուլար։

ՊԱՊ ԺԹ

1 Ո՚լ զէման Յ՚րուսաղէմէն օլան քեաթիպլէր վէ վարիսե-

վէրլէնէ էրկէյինէ փօքանալար։ Պապ թ. 20 շէրհինէ պագ։ Ո՚նլար Վ՚րիստոսու օնլարա տէյլէմէք՝ օնլարա տօգանմագ՝ եաստ օնլարա պագմագ պիլէ որ-գընթըրնա սալմաղլար եօրմաղա իսմէմէզլէր։ Ո՚նլար՝ օնտա էչլէ պիր շիֆա գուվվէթի ճէօշղունլուղու մէվճուտ պուլունտուղունա ինանըրլար քի՝ շիֆա պուլմագ իչէուն Հէման օնուն էթէյինէ տօգանանճագ գաատար օնա եագըն կէլմէսինի քեաֆի սայարլար։ — Ա՛եֆ փօքանալար էտրլօտօլար։ Ո՚նլարըն ճիւմլէսի շիֆա վէ սաղլըգ պուլտուլար. վէ շիֆալարը ա՞նի վահիտտե իճքա՝ վէ սաղլըգլարը թէքմիլ վէ գաատուրտուզ օլտու. Ո՚նուն եանընա խասթա վէ էօլիւմ տէրէճէսինտե իքէն գալտրըրլարագ կէօթիւրիւլէնլէր՝ նիւրիւմէյէ վէ քեամիլ գուվվէթի իլէ կէրի տէօնմէյէ գաատիր իտիլէր։ Պիւթիւն օլ մէմլէքէթտե նէ՛ գաատար սիւրիւր վէ սէվինճ օլմուշ օլմալը տըր։ Պագ Ա՝տթ. Գ. 24, վէ Ը. 16, վէ թ, 8, վէ 26 շէրհինէ։

1. Վ՚էաթլէղլէր։ Պագ Բ. 4 շէրհինէ պագ։ — փօբէնճլէր։ Պագ Գ. 7 շէրհինէ պագ։ —

Digitized by Google

ցիկէր (Հիսուսա կէլիպ՝ տէտիլէր · 2 ՝Ա֊ֆէլուն շայիրտլէրին՝ իսա֊

Էրտաւէֆրէն օլան : (Ընլար օ֊նուն տէրս ու թա՛լիմլէրի՝ մի՛ւ֊ճիզթէլէրի՝ նէյնի թա՛լիմաթ֊լէրի վէ խալգըն պէյնինտէ օ֊լան իթիպարը խուսուսունտա ի֊շինթիլէր, վէ կէօրիւնիւր քի՝ սէքսէն գատար միլ ուզագ մա֊հալէն մախսուսէն կէլտիլէր, քի օնու տիգգաթէլէ կէօզէթմէ֊լէր, չէյլէ քի՝ օնա գարշը պիր չէյ պուլմազա գատիր օլսուն֊լար : Ա՞րէ · Է · 1 · ՟Էմ տա֊խի Ա՞պր · ԻԹ · 15 · Կ ՟Ա֊է · Ե · 17 · 21 : Ժ · 53, 54 :

2 · Ինինյ֊ըլէրէն պէֆէրզէնա : Ա՞րէ · Է · 2, 3 · Կ՟ՈՂ · Ա · 14 : Կ՟Ղ · Բ · 8 · 20—23 : Ա Պէփ · Ա · 18 : Էհհուտիլէր զէւի՛մ Է֊աէրլէր իտի քի, Ա՞ովսէս Ա֊հի֊նա տաղընն իւղէրինտէ իքէն, օնա՝ պիրի հալէա Ը՟Հտի Կ՟ա֊տիմէ մէվճուտ օլան նազըլմըշ՝ վէ օպիրի պապատան էվլատա պրփարըշ օլուպ նազըլմամըշ՝ ի֊քի Թագըմ նօմնալար վէրիլտի : Վ֊է աէրլէր քի՝ իշպու նազըլ֊մամըշ նօմնաու՝ Ա՞ովսէս վէֆաթ էթմէզտէն էվվէլ՝ Յհսուա Թէս֊լիմ վէ սրփարըշ էյլէտի, վէ օ տախի գատըլարա՝ վէ օնլար փէյղամպէրլէրէ սրփարըշ էտէ֊րէք՝ պու մինվալ իւզրէ Թահ֊րիր օլունմամըշ Հրփզ օլուն֊տու : Կ՟Ըրիատոս Ը֊փէնտիմիլին Քվլուտունտէն իքի եիւզ էլլի գատար սէնէ ատնկրա՝ Ը՟զիզ լա֊զըզը իլէ Յուդա իսմինտէ պիր

Թիարլարըն սրփարըշընա ա՛սը օլուրլար · պիրա էքմէք նէտիքլէ֊

րատլի իշպու սրփարըշլէրին ճիւմ֊լէսինի աչըը գրսըմտան ի՛պա֊րէթ պիր քիթապա Թահրիր էյլէտի : Պունա՝ Ա՞իշնա՝ նա֊նի իքինճի նօմնս Թէսմիյէ օ֊լունտու : Իշպու ալըը գրսըմ֊տան ի՛պարէթ օլան Ա՞իշնայը Թէֆսիր էմմէք իչուն՝ Ա֊ալ֊մուտ խսմինտէ իքի քիթապ նա֊զըլտը · վէ պու Ա֊ալմուտտու տա֊խսի Թէֆսիր էմմէյէ՝ պիր չօգ շէրհէր նազըլմազա լազըմ կէլ֊տի : Ա֊ալմուտլարըն պիրի՝ 300 Թարիխինտէ նազըլըպ՝ պիր ճիլտ֊տէն ի՛պարէթ օլան՝ Ը֊րուսա֊ղէմ Ա֊ալմուտտու տուր · վէ օ֊պիրի՝ 500 Թարիխի մէհէլլե֊րինտէ նազըլան՝ Ը՟աբլըն Ա֊ալ֊մուտտու տուր, քի պու՝ օնիքի ճիլտ տիր : Իշպու Ա֊ալմուտլար՝ Ա՞իշնա վէ շէրհէր ճիւմլէսի պիրըլիքտէ կէմարա Թէսմիյէ օ֊լունուր : Ա՞իշնատա պուլունան սրփարըշլար դայէթ չօգ՝ վէ վիէք մէհէլլիդ շէյլէր տիր · լաքին կէմարա՝ Ա՞իշնատան պիգըյատ տահա զիյատէ պիմա՛նա իքէն, Հալէա Ը֊էհհուտիլէրին պէյնին֊տէ ա՛զիմ ի՛թիպարտա ԹուԹու֊լուր, վէ փիլվագի՛ Ի՛նտլէրինտէ էն ա՛զիմ Հիւքմ ու Նուֆուզէ մալիք օլուպ՝ կէրէք Ա՞ովսէստէն կէրէք փէյղամպէրլէրտէն չօգ զիյատէ մուհիմ սայլըր : Ընլարձ՝ կէմարա Հէր շէյ տիր : Ը՟Հտի Ը՟ղիդ օնա լուպարէն Հիչ պիր շէյ տէյիլ տիր : Ընլ֊

ռի զէման՝ էլլէրինի եայգամազ-
լար՝ Ա՛լլահըն ատէմիյինէ պագ-
մազլար. լաքին ատէմլէրին տէ-
միյինէ չօգ պագարլար։ Պիւ
ա՛քա՝ Յիսուս իշպու ատէմ Թէն-
պիհլէրինի կէօզլէմէզլեմի. լա-
քին նօմռուս վէ փէյղամպէրլէ-
րի ա՛զիզ սայարըլար։ Պագ ե.
17 շէրհինէ պագ.—Ա՛լլահ՛ընէ
եայֆա՛զլար։ Ա՛յէր պիր ատէ-
մին էլլէրի եայգանմադա մուշ-
թաճ իսէլէր, օնլարը եայգամա-
սը փէք մինասիպ ատր։ Պու՝
քիւլլիյէն Թէմիզլիք վէ էտէ-
պէ մէրպուճ պիր շէյ ատր։
Ա՛ռքին փարիսեցիլէր օնու տի-
նէ մէրպուճ պիր շէյ էտէրլէր
իտի. վէ օնլար պու խուսուստա
պիր չօգ տիվանէճէ գանունլար
գուրմուշլարըտը, մեսէլա՝ նէ
գատար սու գուլլանմազ՝ վէ օ-
նու գաչ քէրրէ տէյիշիրմէք՝
վէ էլլին էմ գօլուն նէրէսինէ
գատար եայգանմազ՝ սոյու նէ
վէճիլէ գուլլանմազ՝ պիրտէն
գաչ քիշի եայգանտա պիլմէք կէ-
րէք միսիլլիւ շուրումլար Թա՛-
սին էմմիշլէրիտի։ Պիր ատէ-
մին՝ քէնտի էլլէրինի եայգա-
մազտա հաճէթի օլտա տէ օլմատա
տէ՝ օնլար ատրլէր իտի քի՝ օ
մուԹլագա պունու էմմէլի տիր,
տօղնաճ խէլատա պուլատմազ։ Ա՛յա-
գանմամըշ էլլէր իլէ էքմէք եէ-
մէսի՝ զինա գատար փէնտա պիր
շէյ սայըլըրըտը։ Ա՛յէր օ՝ Ա՛լ-
լահըն պիւմիւն նօմռուսունու
Թուրմատայըտը, օնլարճէ քիւ-
չիւք պիր շէյ իտի. լաքին օ՛ է-
յէր հէփ պու տիվանէճիլէրէրի
լար։

սագլամատա իտի, պիր հէրճաի-
կոս՝ տինսիզ՝ իմանսըզ՝ Ա՛լլահ՛ըն
վարլըգընըք ինքնար էտէն՝ մէ-
լուն պիր քիմսէ սայըլըրըտը։
Ա՛քրահամ՝ Յովսէփ՝ Ա՛ովսէս՝
վէ ԴաւիԹ կիպի զաԹիլար օլ
ա՛սիրտէ պուլունապար իտի,
օնլար սինագոկաան ըչտա՝ եան-
աֆօրօզ օլուբլարըտը. չատըր-
լարը ալԹիւսԹ օլունուրտուտու,
վէ գօյունլարը վէ տավարլարը
սիւրիւճիւր իտի։ Ա՛ղնա վէ
Դանիէլ միսիլլիւ փէյղամպէր-
լէր օլ զէմանտէ հայաԹտա օլ-
սալար իտի, օնլար Թաշլար իլէ
էօլտիւրիւլմէյէրիտի։ Ա՛ովսէս-
տէն վէ փէյղամպէրլէրտէն տէ-
րէճէտիճ պէօյիւք պիր զաԹ՝
Ա՛լլահըն քէնտի Ո՛ղու միսիլ-
լիւ պիր զա՛Թի շէրիֆ կէլտիճ՝
օլ զէմանտէ փարիսեցիլէրին տա-
րտասընատա էօ՛միւր սիւրէճէք օլ-
սայըտը, օնլար՝ "Ո՛նու գալ-
մըը. օնու խաչա չըգար" տէ-
միւ պաղըրըրլարըտը։ Ա՛ա-
քին էյէր պու սըփըրըշլէր՝
Ա՛ովսէսին նօմռուս գատար նա-
ֆըզ՝ վէ օնուն իլէ միւտավի հիւ-
քիւմԹէք մալըք խէլէր, նամըլ
օլտյօր քի՝ Ա՛՛Հտի Ա՛՛ԹիգտէՀ
զիքր օլունան Ա՛ՀՀուտիլէրին
պունճէ ա՛սրըգլարը ատտարնատա
հիչ պիր փէյղամպէրտէն պուն-
լարըն իչմալ օլունմասը տաճի
զիքր օլունմայօր, վէ օնլարըն
իւզէրինէ կէլէն պէլալարըն է-
սիրկիքլէրին՝ խաւատպըգլարըն՝
վէ վիրանըգլարըն հիչ պիրի
պու սըփըրըշլարըն իչմալի աճ-

Digitized by Google

3 Ալ է ճեվաղ վէրիպ օձլարա
աեսի. Լիճիւն սիզ աե սիզին սը-
փորշնորզ իչիւն Աստղն թէնե-

պէպինաէն օձլարա կէօնաէրիլ-
ձիշ սիր ատլա աէնիլմէյօր։
Նէհուտիլէրին ֆն ա՛լիճի պու-
նա սիր ճեվաղ վէրէ պիլիրսե
վէբսին։

Պուրատա՝ Նէհուտիլէրին
քէնտի սըփորըշլարընը պաունճի-
լէյին կէօզէթտիքլէրի նէ գատար
կիւնահօլատուրունու կէօրիւրիւզ։
Լաքին պունու էթմէսի՝ պիզ
Ալլահտան պաղգընատա տա-
հա վէբ չօգ կիւնահ տրը։ Օ՛ի-
րա (1) օձլարընն ի՛պրէթի քէն-
տի կէօզլէրիմիզին էօնիւնտէ տիր։
Պիզ օձլարընն տիվանէլիյինի վէ
թէօհմէթլի օլատուգլարընը կէօ-
րիւրիւզ. Հէմ աե պուռնուն օձ-
լարը Ալրհատոսու վէ խէլասը
գազուվ էթմէյէ նիճէ մէքա էյ-
լէմիյինի կէօրիւրիւզ։ Օ՛իրա
(2) պիզիմ էլիմիզտէ օլան Լինճիլ
օձլարընն էլինտէ օլմուշ օլան նօ-
մոտան ատհա աչըգ՝ ատհա ա՛-
լէմ՝ վէ ատհա ճէլիլ տիր։ Ալ է
էյէր օձլարա՝ ատազահ երլարընը-
նը ըէտտա էթմէսի պէջիւք կիւ-
նահ ազալընը խսէ, պիզէ տօղան
կիւնէչի ըէտտ էթմէսի նէ գա-
տար ատհա պէջիւք կիւնահ օլ-
մալը տրը։ Ալ է զիրա (3) պիզիմ
իւճիւտ ճաէճէք ատհա էյի պիր
չէյիմիզ եօգ ատւը։ Նէհուտի-
լէր աէյէ պիլիրլէրիմի քի՝ Պիզ
պու նօմոտուն ճիւմլէսինի ան-
լատմազընզ. պիզ Ա՛ճափընըն կէլ-

պիհինէ ա՛ղը օլսուր ատնուզ։

4 Օ՛իրա Ա՛լլահ թէնպիհ է-
տիպ տէսի.

ճէսինէ գատար պէքլէմէլիյիզ,
վէ ե պիզէ ճիւմլէսինի թէֆսիր
վէ պէյան էտեր։ Լ աքլին հալէտ
Ա՛եսիա կէլմիշ՝ վէ ճիւմլէսինի
թէֆսիր էլմիշ տիր, վէ տրթըզ
կէլէճէք եօգ տուր, հէմ վա՛զ
օլունաճագ ախէր Լինճիլ եօգ՝ վէ
վէրիլէճէք պաշգա եէնի թանզը-
մաթ եօգ տուր։ Լ՛յէր պիզ շիմ-
սի պէջէլ պիր շէյ պէքլէյէճէք
օլուրսագ, էպէտ իւլ ասլատ
եանղլըշըլըղա վէ պաթըլըղա
պէնտ օլմուշ գալաճաղըզ։

3. Ալէյն ալֆաբէճէսի էյ-
Ալէնտի սըփորըշընըզը սագլա-
մագ՝ Ա՛լլահըն նօմոտունու պազ-
մագ տըր. չիւն քի պունլարըն
իքիսի՝ պիրի պիրինէ զըտտ տըր։
Ա՛լլահըն նօմոտունուն էմր էյ-
լէմիյի՝ ինսանըն պէյնունա ֆարզ
տըր. լաքին սիզին սըփորըշընըզ
ֆարզ ատհյիլ տիր։ Ա՛լլահըն նօ-
մոտու թէքմիլ վէ գուսուրսուզ
տուր, վէ օնտա պիր շէյ զամմ՝
եախօտ օնտան պիր շէյ թէնզիլ
էթմէք՝ Ա՛լլահ ա՛լիմ ատհյիլ պիզ
օնտան ա՛լիմ իզ, Ա՛լլահ էյի տէ-
հյիլ պիզ օնտան էյի իզ ատհյիք
տիր։ Բ Օրէն. Դ. 2։ Յ.Ի. 32։
Ա՛ռակ. Լ. 6։ Հայոց Ի.Ի. 18, 19։

4. Ա՛լլահ ընէնպիհ էօրէ. Ալրհա-
տոս պուրատա՝ օձլարըն քէնտի
սըփորըշլարը իլէ Ա՛լլահըն էն
աչըգ վէ աշիքսար նօմոտլարը-
նըն պիրինի նէտէ իպրահ էյ-

Digitized by Google

5 Պատանա վէ անանա ի՛զ-
զէթ էյլէ, հէմ՝ Պապայ եա
անայա սէօյէն՝ էլպէթթէ էօլ-

6 Ա՛մմա սիզ աէրսինիզ.
Վհիմ քի՝ պապայ եօտ անայա՝

լէսիքլէրինին պիր էօրնէյինի կէ-
թիրիր, վէ պիզ՝ օնլարըն նօմա-
առ նէ շէքիլ պօզտուղունու՝ վէ
Վրիստոսուն օնու տէյիլ պօզ-
մաղա՝ իլլա թէքմիլ էմմէյէ կէվ-
ախինի աշիքեար կէօրիւրիւզ։
Պատ Ե. 17. վե 21 շերվէրինէ
պագ։ Ֆոմ. Գ. 31։

5. Պատանա վէ անանա ի՛զիզ էյլէ։
Նօմա պէջլէ աէր։ Նէյէ Ի.
12։ Գ Կոր. ԺԲ. 3։ Ր Օրին. Ե.
16։ Ա՛ած. ԻԳ. 22։ Ա՛յ Ինճիլ
առախ էջլէ աէր։ Ա՛պոր. ԺԹ.
19։ Գ՛ած. Ր. 51։ Նէֆս. Զ.
1—3։ Կոր. Գ. 20։—Ա՛էյնէ։
Նէյէ ԻԱ. 17։ Գ Կոր. Ի. 9։ Ր
Օրին. ԻԱ. 18—21։ Իէ. 16։
Ա՛ած. Ի. 20։ Լ. 17։ Ա՛թա-
լարըմզդա ի՛զզէթ էթմէք տէմէք՝
օնլարա իթաա՛թ էթմէք՝ օնլա-
րա Թաթլը սէօյլէմէք՝ օնլարըն
հադգընատա էյի սէօյլէմէք վէ
էյի տիւշունմէք՝ վէ օնլար ֆա-
գիր՝ խասթա՝ եահօտ մուհթաճ
օլտուդլարը Թագաիրտե օնլարա
նամֆագա վէրմէք վէ օնլար ի-
չիւն գայրըմագ տէմէք տիր։
Ա՛յ օնլարը սէօյմէք տէմէք՝ օն-
լարա իթաա՛թ էթմէմէք՝ օնլա-
րա պէտ սէօյլէմէք՝ վէ ֆէնա ա՛-
մէլ ու Հարաքէթ էթմէք՝ վէ
Հադգարընատա քէօրթիւ սէօյլէմէք՝
վէ օնլարա պիր ֆէնալըգ էթմէք
եահօտ էթմէկինի մէրամ էթմէք
տէմէք տիր։—Ա՛չլէնմիշ եօլթո-

տիւրիւլսիւն։

6 Ա՛մմա սիզ աէրսինիզ.
Վհիմ քի՝ պապայ եօտ անայա՝

էյե-լէթ-ն։ Ա՛լահըն ֆ գըԹընատա՝
իշպու պէշինճի ԹէնպահՀի պօզ-
մագ՝ էն պէօյիւք հիւնանՀլարըն
պիրի ապոլլըրըտը։

6. Ա՛յա օխ պէօյլէյէ։ Ա՛յ
օնլար պիր չօգ շէյլէր սէօյլէր-
լէր իսի քի՝ օնլարը Ա՛լլահըն տիչ
սէօյլեսիյի եօզատաու, վէ օնուն
սէօյլեսիյի շէյլէրե Թապանը
Թապանընա զըատ խոխլըր։
— Պէննէն ֆայթէլլէնդիյէ չէյ
հէթիչ փէյ։ "Ֆէսխյէ" լուղե-
Թի եէրինատ՝ Ա՛արկոստա (Է.
11) "գօրպան" պուլունուր. վէ
պու գօրպան Ի՛պրանիճէ պիր
լուղէթ օլուպ՝ Ա՛լլահըն խըզմէ-
Թինէ վագֆ օլունմուշ պիր շէյ
մանասընա տըր։ Ա՛յ պիւԹիւն
պու Թա՛պիրտէն մէրամ պունու
անկլաԹմագ տըր քի՝ Ա՛իզ խալ-
գա պունու էօյրէնիրսինիզ քի՝
"Ի՛չհըր պիրզէվատա քէնահ ա-
Թալարընա՝ Պէնիմ մանէվի օլ-
տուղում շէյլէրտէն ատանա ֆայ-
տալը եա իգԹիսալը օլան հէր
պիր շէյիմի՝ միւք եա եվ օլ-
աուն՝ էսմապ ու Թաա՛մ օլաուն՝
օտա եա՝ եահօտագ օլաուն՝ հէր նէ
օլուրսա օլսուն՝ Ա՛լլահա եահօտ
քիլիսէյէ եա քեօհինե վագֆ
էթմիշիմ տէյէճէք օլուրսա, օ
էվլատա պապասընա եա անասընա
օլան պապա վէ անա՛ֆհագգըն-
տան ազատ սըր"։ Օ պիր քէր-
րէ՝ գօրպան լուղէԹինի պիր շէյ

ՊՀնաեն ֆայիտեչենեձեյին շէյ հէսիչէ սիր տէրսե , օլ տեմ պապասընա եա անասընա ասլա ի'ղղեթ էթմէսին • վէ սիղին սը-

հագդընաա սէջդէտիքտէն սօնկ-րա , էյէր պուռնու էօրքեչենմիշ իքէն սէջդէսե տէ՝ սէջդէտիքտէն սօնկրա նատիմ օլսա տէ՝ պու պիր քերրե աղղընտան չըգտըգտան սօնկրա՝ օնու արթըգ կելի ալ-մազա պրագմազընըզ • վէ օլ քիմսէյի՝ քէնտինին իսթիյար վէ եօխտուր ալճալարընա՝ օնուն օն-լարա պագմատըզը սէպէպտէն օնլար սօգագտաա հէլաք օլսալար պիլէ՝ արթըգ օնլարա պիր շէյ էթմէյէ գօմազընըզ : Ա՝ոէ • է• 12 : Ամի պու՝ Վէրիատոսուն վէրտիյի թա՝լիմ նազարէն պա-պայա վէ անայա՝ սէջդէք մէ-գամընաա իտի • Պու՝ օնլարը եարատմազ վէ եաշամազա լա-յըգըզ սայմազըլսա պէրազէր պիր շէյ իտի • օնլարընի՝ գանը-նա կիրմէք կիպի պիր շէյ իտի : — Ասլու • Ասլու խուսուա-ա օնլարըն պօգաուղու՝ պէշինճի թէննպիհ իտի • լաքին օն-լար պու մինվալ իւզրե Ա՝լլահըն հէփ թէննպիհլէրինի տաիի պօ-զարըգարըտը : Օնլար՝ թէննպիհ-լէրի պօգարլարըտը , վէ տաէմ-լէրէ էօյլէ էօյրէտիրլէրիտի : Պագ է • 19—21 • 27 , 28 • 32,33 • 38 եւ շէրհլէրինէ պագ • Օնլար՝ Ա՝ոմսէէ ինանմազլար իտի : Ա՝ագիգաթ օնուն քի-թապտարը օնլարըն էլլէրինաէ փարըշընըզ սէպէպի իլէ՝ Ա՝լլա-հըն թէննպիհինի իպթալ կէտի-նիզ :

7 Ա՝յ միւրայըլար՝ Ասպի

իտի , վէ օնլարը էօփիւպ օգուր-լարըտը , վէ օգույուպ էօփերլէր իտի • լաքին օնլարըն իչինտէ պուդունան հէր պիր շէյի րէտա էտէրլէրիտի : Ծ•վէ• է• 45—47 : Ա՝ է էյվահ՝ Վէրիսթիանլըգ իգ-լար էտինէրէին արասընաա նէ՛ գաատը չօգ քիշի պուդունուր քի՝ Ա՝լլահըն Վէհյամընը էօփերլէր , լաքին օնու ասլա օգուսմազլար , վէ նէ՛ գաատը չօգ քիմսէյէր վար քի՝ օնու օգուրլար եա օ-գատնաուղունա տինկլէրլէր , վէ օնու անկլամազլար , հէմ օնա իճաա՝թ էթմէյէ կէօնիւլլէրի եօգ տուր •

7 Ա՝յ Ֆ•այըլէէ : Պագ Զ • 7 շէրհինէ պագ : Ասլու՝ Ա՝լ-լահա խըզմէթ էթմէք պէհանէսի փէրտահինին ալեընաա՝մուհմաճ օլան ալճալարըն իհթիաճընը տէՔ՝ էթմէք պօրճունաան ազատ օլմանըն ալէյագ վէ ֆայըգ ճէհտի՝ միւրայըլըզըն նէ՛ հիյապէթլու պիր էօրնէկի տէր : Վէրիատոս Ա՝ֆֆինտիմիզ՝ Ա՝լլահա եշեա վէ մալ վագֆ էթմէք ա՝տէթինի նէտճ վէ իպթալ էթմէկէ մէրամ էյլէմէտի • չիւն քի կէրէք նօ-մօս վէ կէրէք Ասնճիլ՝ քէնտի մա-լըմզատան վէ մատ՝շընըզատան տինի խըզմէթլէրինէ վէ ատատգա ա՝-մէլլէրինէ վէրմէկի պիզտէն մանէ-լուգ էտերլէր : Ա՝լաքին Վէրիս-

տիզին հագցընըզա էյի փէշլամա պէրլիք էտիպ սեփիշ տիր .

8 Պու գամմ պանա տու- սագլար իլե ի՛զլէթ էտեր . ամ-

տաս Յ՛ֆէնափիզին զէմմ էյլէ- ափյի՝ հալէտա Ա՛լլահտըն Վ՛էչլամը ամթալարըմըզա վէրմէյէ մամէ- լուզ էյլէափյի շէյլերի Ա՛լլահա վէրմէք ա՛սէթի՝ վէ ա՛լէլհուս- տաս օնլարա օլան պօրճմուզ- տան գուրթուլմագ իչինն պիր ա՛ը վէ եարամազ գալմ իլէ պու- ա՛սէթի քէնափիզէ պէհանէ էթմէք իտի՛ազ տըր : Ա՛մա- լարընա էօրքէլէնէն հեր պիր եարամազ քիմնէ՝ օնլարը էօլ- տիւրմէյէ մէրամ էտէճէք օլա, պու թարիգաճ օնլարը սօգագ- տա հէլաք օլմազտա թէվրք էտե- պիլիր . վէ օ՝ պիր զալըմ՝ ամո- համմէթսիզ՝ վէ գաթիլ սայըլա- ճագ եէրինէ՝ սիզ օնու ա՛զիմ տինատարլըգ վէ ֆազիլէթ ատհի- պի՝ վէ Ա՛լլահը քէնտի ամա- լարընատն զիյատէ սէվդէն՝ վէ ի՛վազ ու իւճրէթի կէօքտէ պէօյի՛ք օլաճագ պիր ատամ ի՛- թիպարընտա թուվարսընըզ . Յ՛յվահ իշտու տինատարլըգ փէրտէսի ալթընտա նէ շէյթա- նի պիր նիյէթ ու մէրամ էօր- թիւլիւր : — Ա՛սայէ տէվէն հափ- էընըզ էյէ էեյլոհվէլէյ էտիպ տե- ծէ տէր : Ա՛սայի փէյղամպէր պու միլլէթին հագցընատա քէն- տի զէմանընտա նէ սէօյլէտի խ- սէ, չիմտի ատախ օնուն ատախ- յի սահիհ վէ միւնասիպ տիր .

մա ծնլարընն եիւքէյի՝ պէնատէն փուզագ տըր .

9 Ո՛եմ ատամ թէնապիհէրնի թա՛լիմլէրինի էօյրէտէրէք՝ պա-

պու միլլէթ օ զէմանն հէր նէ խտի խսե, չիմտի ատախ օ տուր : Ա՛նուն ատախլագ ու մէշհուրէպի չիմտի տախի՝ էվվէլկինն պէրտա տայիմա օլտուղու կիպի՝ միւրա- յըըգատան ի՛պտարէթ տիր : Ա՛յ ա՛լէլհուտուս՝ փէյղամպէրին իշ պու սէօզլէրի՝ եա՛ վասիհացի- լէր վէ Վ՛ահափիպլէր՝ սիպին տհ- վալինիզէ փէք միւնասիպ վէ ույղուն տուրլար :

8 . Տ՛ատթէըր ին . Ա՛սայ . Ի՛թ . 13 . Ա՛նէլ . Լ՛գ . 31 . — Ա՛ՄՄ ծնլարըն եի՛ւբէյի : Ա՛ատ . Ի՛գ . 26 . Ա՛րմ . ծ՛ր . 2 : Կ՛ուծ . Ը . 21 : Ա՛ՀԷ . գ . 12 : Ո՛նլար ի՛պտահէ- քին բուսուսմանը տուրէթլէրին- ձէ ա՛զիմ տիգգաթ սարփ է- տէրլէրիտի . լաքին ի՛պտահէքին ասըլ քէնտի էօզիւ՝ քէնտիլէ- րին փիքրինտէն պիլիչ կէչէմէզ խտ : Ո՛նլարըն աղղը պիր շէյ սէօյլէր իքէն , եիւրէքլէրի պիր ախէր շէյ սէօյլէր իտի . լաքին ի՛պտահէթիվըտե՝ Ա՛լլահ եիւ- րէյէ պագտար , օնա պէտեթ պաշ- գա հիչ պիր շէյ գապուլ էթ- մէզ . Պատ Զ . 5 շէրհինէ պագ :

9 . Ա՛տմ ինանմէյէն . Ա՛լլա- հըն ի՛պտահէթի նէ օլմաղը օլ- տուղունու թա՛րիփ ու պէյան էմմէքը՝ եաղընըզ Ա՛լլահ մահ- տատ տուր : Պիր ատամ՝ քէն- տինտէն իճտա էթտիյի եախօտա

Digitized by Google

ղըրպ՝ օնլարա տէտի . Յշիտին վէ անկլայըն ։

պէթլու օլմայո տըր ։ Պապ Ե 13 , վէ Զ. 23 շէրհին է պագ 10 . Յշխին վէ անկլայըն ։ Ցօ-մսուն իշպու խօճալարը՝ միլէթին ա՛լիմլէրի վէ օգումուշլար՝ հիչ պիր շէյ անկլամալար իտի . Պապ ԺԱ . 25 , վէ Ի.Գ . 12—16 շէրհինէ պագ ։ Ա՛ չիմտի քէնտի կիւնլէրիմիզտէ պու թագըմ քիմսէյէրտէ հիչ պիր շէյ անկլամայան նէ՞ գա-տար օնպին քիմսէյէր պուլու-նուր ։ Ա՛աքին Ցրիստոս Յֆէն-տիմիզ պայաղը խալխա տէօնէր ։ Ա՛ է փարիսեցիլէր հիչ պիր շէյ անկլամազ իքէն , պէլլի տիր քի՝ Գուրթարըճըլըղ խալխը անկլամազա գատիր ապայօրու-տու ։ Ո՝ օնլարըն ճիւճլէսինի տա՛վէթ էտէյօր (Մ՝ութ . Է . 14 . 16) . ա՛լիմ օլմայան՝ ճահիլ էր-քէրլէրին վէ գարըլարըն ճիւճ-լէսինի չաղըրըպ՝ անկլամազա օնլարա էմր էտէյօր ։ Ցտմո պէլլի տիր քի , օնլար անկլամազա գատիր իտիլէր , վէ էյէր անկ-լամալար իտի իսէ , գապա-ճահիլը օլաճագլարըտը ։ Պապ ԺԳ . 9 շէրհինէ պագ ։ Ցտմո էյէր օնլար անկլամազա գատիր իտիլէր իսէ , պիզ տասի գատիր իզ ։ Գրիստոս՝ օնլարա անկ-լամազա էմր էյլէտիյի սէօզլէր պուրատա հազըրլըշ պուլու-նուրլար ։ Գրիստոս օնլարրն պաղրսլնա տէյի՝ իլա ճիւմլէ-սինէ էմր էյլէտիշ տիր քի անկ-

աչէր ատէմլէրտէն Թա՛յին օ-լունմուշ ի՛պատէթտէ հէր նէ գատար խիւլիւսի փաք վէ տէ-րունի տիլտէն մէշղուլ օլսա տա-խի՝ քէնտինէ հիչ պիր փայտէ էլթմէզ ։ Ա՛լլահըն ի՛պատէթ տէ-յիւ գապուլ էտէճէյի՝ ինսանըն իճատ էլթտիյի տէյիլ՝ իլլա Ա՛լ-լահըն Թա՛յին էյլէտիյի տիր ։ Ցտանէ 3 շէրհինէ պագ ։ — Ո՛ֆ-ֆէլէ ։ Պու միսիլլիւ ի՛պատէթ փայտասըզ՝ վէ փայտասըլտան տասի պէլթէր տիր . պէրա ինսա-նըր ա՛զիզլէյճէք նէրինէ մու-տաալար , խէյլաս կէթիրէճէք նէ-րինէ հէլաք կէթիրիր , վէ Ա՛լ-լահա մագպուլ օլաճագ նէրի-նէ՝ օնա պիր իքրահիյէթ տիր ։ Ա՛յ էյէր պիր ատէմին՝ մալըք օլտուղտս հէտի շէյլէրինին խա-յըրլըսը օլան տինի նաֆիլէ վէ պօշ իսէ , օնուն հէր պիր շէյի նաֆիլէ վէ պօշ տուր ։ Ցյէր քէնտինին տինի՝ քէնտինին հէ-լաք օլմասընա վէսիլէ օլուր ի-սէ , օնուն հէլաքլըղը նէ՞ գա-տար պէյիւք օլմաղը տըր ։ Ցյէր օնու՝ տէյիլ կիւնահլարը՝ իլլա քէնտինին տինի ճէհէննէ-մէ գուլաղտըլար իսէ , օլ քիմ-սէ նէ՞ վէճհիլէ կէօյէ վարա պի-լէր ։ Ցյէր պիր օտա գարանլըղ իսէ , օրայա պիր ըշըղ կէօնդի-րէ պիլսիրիլ . լաքին ըշըղըն քէն-տինի գարանլըղ օլտուղտս հալ-տէ , օլ գարանլըղ նէ՞ գատար պէյիւք վէ նէ՞ գատար հիչ-

նա նաֆիլէ ի՛պատէթ էտէրլէր ։

10 Ա՛է խալխը Նանլնա չա-

11 Ա՛ղեզ կիրեն՝ առէմի մուրտար էթմէզ. լաքին աղեղտան չըգան՝ առէմի մուրտար էտէն օ առուր։

12 Ո՛վ զէման շայիրտէրի եան՝ նընա կէլիպ՝ օնա ասէտիլէր. Պիլի՛ր մի սին քի՝ փարիսեցիկեր պուսպօզիս իշխինճէ օիւրչախլեր։

ասընլար, վէ օ՝ շմոիպիզիմ պազըլարըմըզա տէյին՝ իլլա ճիւմլէյէ անկլամաղա էմր էտէյօր։ Նայ. Ծե. 3։ Ա՛ռլ. ւ.Գ. 14։ Գ՛ուէ. ԻԴ. 45։ Նէէ. ը. 17, 18։ կ՛ոչ. ը. 9։ Ճոէ. ը. 5։

11. Ա՛ղեզ կիրեն։ Լ՛ֆէնաիմիզ՝ մուրտաբլամանըն կէլտիյի նամըսընըզ փունկարը հանկըսը օլաուղտնու՝ եաՙնի փարիսեցիլէրին ոէտէյի միսիլիս տիշարքի շէյլեր ոէտիյ՝ իլլա քէնտիլէրին եիւրէյի իսիյինի անկլամըմաղա ֆուրսաթը էլէ ալըյօր։ Ա՛ռլ. է. 15։ Գ՛ուէ։ ժը. 38—41։ Գ՛ոլթ. ժ. 14, 15։ ժը. 8, 9։ Հ՛ուվ. ւ.Գ. 17։ ը Տէմ. Դ. 4, 5։ Տէտ. ը. 15։ Նէէ. ժԳ. 9։—Ա՛ղեզպան ըէէն։ Շ՛այիրտէր՝ եէմիյիլէ քէնտիլէրինի մուրտարլամըշլարըտը։ Պիր ֆաոիս եիւրէքտէն։ Չըգան ոէօզլէր մուրտարլար, լաքին աղըզա ալընըպ եէնէն շէյ առէմի մուրտարլամաղ։ Ինշու Պասլն 17—20 խանէլէրինին՝ վէ Պապ ԺԲ. 34—37 խանէլէրինին շէրհլէրինէ պագ։ Ա՛ռմ. ժ. 7։ ԺԲ. 2։ ԾԲ. 2—4։ ԾԸ. 3, 4։ Նայ. ԼՒ. 23։ Ծթ. 3—5։ 13—15։ Նէէմ. թ. 3—6։ Հ՛ուվմ. գ. 13, 14։ Ճոէ. գ. 5—8։ Բ Պէտ. Բ. 18։—Ա՛ռտպտ էոխն։ Ա՛ղլահըն նազըրընտա գապպահլթը վէ կիւնահէքեար էտէն։ Պիր առէմ՝ քէնտի սաղլըղընա մուզուր օլան պիր շէյ եէմիյիլէ՝ եախօա չօգ եէմէք վէ չօգ իչմէք հասէպի իլէ քէնտի վիճդիւռինէ զարար վէրմէյիլէ կիւնահ սահիպի օլա պիլիր. վէ պիր Նէհուտի՝ Ա՛ղլահըն նամնատ քէնտինէ եէմէսինի եասագ էյլէտիյի շէյի եէմէք իլէ կիւնահ իշլէմիշ օլա պիլնրիտի։ Լ՛աքին միւճատէլէ օլունան մատաէ պուս առ յիլիտի. վէ պունտա պիրէ՝ մուրտարլանմագ վէ գապպահլթը օլմագ՝ թատ՝մուան առիյի՝ իլլա Ա՛ղլահըն նի՛մեթլէրինի ֆէնայէ գուդլանմագ եախօա օնուն էմր ա թէնպիհլէրինի պօզմագաան պիր եարամաղ եիւրէքտէն սատըր օլուրուառու։

12. Պէհ՛դիդէն։ Ինշու սիւալտէն թատմին օլունա պիլնր քի, շայիրտէր՝ Գուրթարըլճընըն խալգըն ուղուլէրինէ պուս խուառսատա պուս տէրճէ եէրինառէ սէօյլէտիյինէ րիղա վէրմէսինլէր։ — Փարիսեցիկեր՝ քէնտիլէրին սըփատըշլարընա իշպու

13 Վ֊Է օ՝ ճեվապ վերիպ աե֊ ան • Կէօքաէքի փէաէրիմին հէր տիքաէտիյի փիտան՝ աէօքիւկճէք տիր ։

14 Ընլարը գջ վերին • օնլար քէօրլէրին քէօր գուլաղուզլարը տըր • վէ էյէր քէօր՝ քէօրե գուլաղուզլուգ էաէրսէ , իքիսի

վուքուշա՝ վէ քէնաիլէրին պա֊ թըլըգլարընըն մէյտանա չը֊ գարըլմասընա սայանամայըլ՝ Աբիսաոսուն նասիհաթլարընը բէտա էթմէկ յէ պունու պիր վէ֊ տիկ էյլէսիլէր ։ Ընլար կէր֊ չէքիլիյին ըշըղընտան իքրահ է֊ տիպ՝ ետնդուշլըղըն գարանը֊ ղընտան հապզ էտէրլէրիտի ։ Ատր֊ ԺԱ. 6 շէրհինէ պագ ։ Յոէ֊ գ. 19, 20 ։ Զ. 60— 66 ։ Աբիսաոսուն կէրչէքիլիյի֊ նին՝ աիւնէտունըն ա՛լիմլէրի օլան ա՛զիմ խոճալարը վէ օգումուշ֊ լարը սիւրչսիւրմէսի՝ եէնի պիր շէյ աէյիլ տիր ։

13 • փէրթէնին հէր պէ֊պէոյէ ֆէրման ։ Կէօրիւնէն Աիլիսաէօ Ա֊լլահ֊ըն տիքմէտիյի՝ իլա շէյ֊ թանըն տիքտիյի պիր չօգ ֆի֊ տանլար պուլունտուղու թա՛ճիպ օլունճագ պիր շէյ աէյիլ տիր ։ Պաղ ԺԳ. 27 շէրհինէ պագ ։ Ա֊ աքին Ա֊լլահ֊ըն էմրի իլէ թա՛֊ յինը օլմամըշ ճիւմլէ պու թա՛֊ լիմաթլէր իպթալ օլունմալը աըլտար , վէ հէր պիր տին խօ֊ ճասընըն պօրմու տուր քի՝ օն֊ լարը մէյտանա չըգարսըն ։ Գաղ. Ե. 10 ։ Պու միսիլիւ ֆիտան֊ լարըն ճիւմլէսի սէօքիւմլէի տիրլէր , շէօյլէ քի օնլարըն եէ֊ բինէ պուշտայ պիթմին ։

14. Ընլարը էօյկէյն ։ փարի֊ սեցիլէրին ազընլըղընա թէլաշ

էթմէն , վէ օնլարըն ատսթլու֊ ղունու արաման , հէմ օնլա֊ րըն տարղընըղընտան գօրգման . լաքին քէնտինիզին՝ տահմիէրի գարանլըգտան ըշըղա տէօնտու֊ մէք խըզմէթինիզէ միշղուվ օլուն ։ — Աբիսաոսուն պըդ ։ Պաղ ԻԳ. 16—28 ։ Ա֊այ. թ. 15, 16 ։ ԽԲ. 19 ։ ԾԶ. 10 ։ Ընլար հէմ ճահիլ հէմ մաղ֊ րուր տուրլար ։ Ընլար ագըլ լը֊ լըգ թասլարլար , լաքին տիվա֊ նէ տիրլէր ։ Ընլարըն խալգըն իւզէրինէ ա՛զիմ թէսիրտաճլէրի վար , վէ իշպու թէսիրտաճը գա֊ յի՝ֆէլէթմէկ յէ տէպէպ օլա պիլէն հէր պիր շէյտէն իքրահ էտէր֊ լէր ։ — Ի֊ւխոխ պե֊ պե֊վճէ֊ կէ֊ Պ֊ո֊է֊ Զ. 39 ։ Ա֊ըե֊. ե. 31 ։ Զ. 13—15 ։ Ը. 12 ։ Բ Պէօ. Բ. 1. 17, 18 ։ Յայո֊ ԺԹ. 20 ։ Պիր քէօրիւ՝ քէօր աահմիէրէ գուլաղուզլուգ էթ֊ տիյինի կէօրմէմէ՝ եիւրէյէ տօ֊ գանըը պիր թամաշա տըը . չիւն քի՝ տապա շիւպհէ եօգ տուր քի , օնլար՝ եօլլարընըն իւզէրինաէ ըտաթ կէլէն հէր պիր չուգուրա տիւշէճէքլէր ։ փաարիսեցիլէր պունուն կիպի քէօր տուրլար . վէ էյէր ճահիլ խալգը գուլա֊ ղուզտամաղա օնլարա պրաղլըը֊ տա , էլպէթթէ հէմ օնլար հէմ պունլար հէլալ օլաճագլար ։ Լամահ պու՝ օնլարըն եանդլըշ֊

Digitized by Google

տէ չուգուրա տիւշէճքլէր ։

15 Յամի պէտրոս ճէվապ վէ-

լըգլարընը մէյտանա չըգարմա-
սը վէ շէյլթանտան օլան պու
ֆիտանլարըն հէփիսինի սէօքմէ-
սի իգնիզլը օլտուղունուն պիր
սէպէպի տահա տըր ։ Վէ պու-
նու էթմէյիլէ՝ ալտանմըշ օլան
խալգը էպէտի հէլաքտէն՝ խէ-
լաս եօլունա գոյա պիլիրիզ ։ Այ
գատար չօգ քերրէ վագի՝ օլու-
յօր քի՝ պիր թէք եարամազ
ատէմ՝ ղէնկին՝ եա օգումուշ
վէ ա՛լիմ՝ եա գուվվէթ սահի-
պի պիր քիմսէ օլմասը իլէ՝ պիր
չօգ քիմսէլերի հէլաքէ գուլա-
ղուղլար ։ Տինսիզ Վ՚ըլթէր
պէջլէ պիր քիմսէ իտի ։ Յա-
րայէլէ կիւնահ իշլէտէն՝ ա՛սը
օլան օն սըպըրըն իլէ փատի-
շահը՝ Վ՚ալատա օղլու Հէրթօ-
վամ պէջլէ պիր քիմսէ իտի ։
Ներուսաղէմտէքի պաշքահին
պէջլէ պիր քիմսէ իտի ։ Վա-
լիլէանըն պալըգճըլարը՝ Վէրիս-
տոս էօքիւլէրտէն տիրիլտի տէ-
տիլէր ։ Ներուսաղէմին պաշքա-
հինի՝ Յօգ, տիրիլմէտի տէտի ։
Վէ օլ կիւնտէն պէրու շիմտի-
յէտէկին՝ նէչէ նէչէ միլեօն-
լարճէ տիւշիւնմէյէն խալգ՝ պաշ-
քահինին աէօգիւնէ ույարագ
հէլաք ըլտուլար ։ Պիզ՝ հէր նէ
թա՛լիմաթ իշիտիրսէք, Ա՚լա-
հըն Վ՚էլամընըն մէհէնկինէ
վուրուպ՝ պագմալը իզ ։ Օնու
վա՛զ էտէն հէր քիմ օլուրսա
օլսուն, միլլէթիմիզտէն օլսուն՝
ահէր միլլէթտէն պիր քիմսէ

րիպ՝ օնա տէտի ։ Պու թէմսիլի
պիղէ թա՛պիր էյլէ ։

օլսուն, խոթէր պիր փաթրիգ
վէ Ա՚պիսկոպոս օլսուն՝ վէ խոթէր
պիր մէլէք պիղէ օլսուն, էյէր
վա՛զ էյլէտիյի ըլ թա՛լիմաթ
Վ՚էրիստոսուն Ա՚նճիլինէ մուղա-
յիր խսէ, օնու գապուլ էթմէ-
լի տէյիղիզ ։ Գ՚ող. Ա. 8, 9 ։
Ա Յովհ. Դ ։ 1 ։ Բ. Յովհ. ։
10, 11 ։

15. Յամի պէտրոս ճէվապ վէ-
րէպ ։ Պէտրոս հաղընըզ քէնտի-
սի իչիւն տէյիլ՝ իլլա պագի Ա՚Է-
սուլարընն իսմինտէ տախի սէօյ-
լէտի ։ Ա՚տրճ. Է. 17 ։ — Պո-
ընեմնէ պէվէ ը՛ա՚պէր էյլէ ։ Պու-
րատա էօյրէտիլէն թա՛լիմաթ՝
պիղէ փէք աշխընար տըր. լա-
քին շայիրտըլէրէ օ ղէման օգա-
տար աշխընար տէյիլ իտի ։ Օն-
լար՝ փարիսացիլէրտէն չօգ շէյ-
լէր էօյրէնմիշլէր իտի քի՝ շնմ-
տի օնլարը թէրք էտիպ ու-
նութմազը տըրըլար. վէ օնլար
պա՛զը քէրրէ Ա՚ովսէֆին մաթ-
լուպ էյլէտիյի շէյլէր իլէ իսու-
թհարլարընն սըփարըշլարը պէյ-
նինտէ օլան փարդը պիլմէյի՝
միշքիլ պիր իշ պուլտուրլար
իտի ։ Վ՚էնտիլէրին ճէհալէթի
կիւնլէրինտէ՝ օնլար ճիւմլէսինի
պիրլիքտէ գապուլ էթմիշլէր ի-
տի ։ Ա՚ըրին օնլար՝ փարիսացի-
լէր կիսի տէյիլլէր իտի. պիրա
օնլարըն էօյրէնմէյէ՝ հէվէսի վար
իտի, վէ շիմտի էօյրէնմէք իչիւն
սիւալ էտէյօր ։ Այվա՛յ Վ՚էրիս-
թիան Վ՚իլիսէսինտէ նէ՛ գա-

Digitized by Google

16 Ա Ջ Յիսուս տէտի . Տա-
հա սիղ տե մի ֆէհմսիղ սինիղ .

տար քիմսէլէր պուլունսուր քի՝ օնլար էյէրլի Ա՛րիստոսուն իշ-
պու Թէնսիլինի՝ քէնարինին օ-
նա վէրտիյի Թէֆխիրի իլէ պէ-
րսպէր պիր գաշ հիսպ տէֆՅ՝
ոդումսուշար իսէ տե, օնու անհ-
լամազար , վէ էջրինմէյէ տա-
խի իսԹէմտիլէր : Օնլար նիս-
բէյի պագաճագ՝ Ճահօտ Ա՛լլահ
նէ՞ մաԹլուպ էտէյար տէյիս սի-
ւալ էտէճէք նէրինէ , պու մի-
սիլիս սըփարըշլըրը փարիսե-
ցիլէր ԹուԹմուշ խոնջէլէրի գա-
տար սըգը ԹուԹմարլար , վէ նէ-
յէճէք խուսուսունտա օնլար գա-
տար ա՛զիմ տիգգաթի էտէրլէր :

16. Տուա պ՛ՂՂ պէ ֆՂճմիՂ-
պինԷ Ա՛ֆՂենտիմիզ՝ քէնտի շա-
յիրտէրինի Թա՛զնը էտէր , վէ
օնլարը՝ քէնտիլէրին ֆէհմ ու
խտաթինէ տանըշմազա ըսմար-
լար : Օնլարըն ֆէհմ ու խա-
տաքի քէնտիլէրէ՝ Ա՛ֆհուտիլէ-
րին իշպու տիվանէճէ սըփա-
րըշլարընը բէտտ էմմէյէ՝ վէ ա՛-
լէմ խուսուս պու մատտէ իւզէ-
րինէ օնուն վէրտիյի Թա՛լիմիէ-
րի անկլամազա էջրիմմէտիյի-
նէ Թա՛ճիւզ կէօսԹէրիր : Խա-
նէ 10 չէրճինէ պագ : Պունտան
էօյրէնէ պիլսիրսիղ քի , (1) սա-
հիհ տին ա՛զլ ու խորաքէ մու-
վաֆֆագ տըր : Ըէմ տե Ա՛լլահըն
նազարընտա՝ քէնտի ա՛զլ ու
ֆէհմինի իսԹիմալ էմմէյէն հիչ
պիր քիմսէ՝ սահհան այնտար
սայըլմազ : (2) Ա՛յէր իշպու

17 Տահա անկլամաղ մը սրնրզ
քի՝ հէմ աղրպա կիրէն՝ գարընա

Թա՛լիմսիղը անկլամամասը շա-
յիրտէրէ այըզ վէ կիւնահ ի-
տի իսէ , Ա՛րիսԹիանլարա՝ օ-
նու անկլամամասը տահա պէօ-
յիւք այըզ վէ կիւնահ տըր .
չինն քի պիղիմ էլիմիզտէ՝ իշպու
մատտէսէ Ղուրմաըզհըրըզըն
պիլ Ի՛լավֆ վէրտիյի Թէֆխիր՝
վէ քէնտի չայիրտէրինէ անկ-
լամատըգլարը իշինն էյէէտիյի
Թա՛զնը վար :

17. Ղուբնա ՚ՂԷբէ : փարի-
սեցիլէրին՝ նէմազտէն էվվէլ էլ-
էլէրի Թայդամամագ պիր ատէմի
մուրատարլար՝ նա՛նի կիւնահ սա-
հիպի էտէր տէյիս էջրէԹմիքէ-
լէրի Թա՛լիմսի կէօրէճէք օլամազ .
զնըրա տէյիլսաղի հէր պիր հէքիմ
պիլիր , իլլա հէր պիր պալըդճը
վէ համազ տահի՝ էյէր պիր
ատադըգա տիւշինէճէք օլուրսա՝
պիլէ պիլիր քի , պիր ատէմ հէր
նէ նէրսէ , տուրա օնուն ա՛զլը-
նա նա նիւրէյինէ վարմազ , իլ-
լա մի՛տէոմնէ վարըր . վէ պու-
նուն իշինն օնուն ճահնընա՝ օ-
նու մուրատարլամագ նա ա՛զիզ-
լէճէք պագընտա հիչ պիր Թէ-
սիրի նօգ տուր : Ա՛յնրէյէ վար-
մանընն հօգու աղրպտան տէյիլ
տիր : Ա՛ռէլ . Ը . 18, 19 : Ա
Կօրնթ . Զ . 13 : Կաղ . Բ . 21,
22 : Ա՛ղրպտան հէր նէ կիւրէսէ,
տօղրու մի՛տէյէ կիտէր . վէ վիս-
ճիսաիս պէսլէճիքտէն սօնկրա ,
Թագիա՛Թրէն մուա՛յնն ա՛մէլի ի-
լէ խԹիւրաճ օլունուր : Յտմի

Digitized by Google

կիսաէր , վէ խալէյէ չըգատըլըր ։
18 Լ՚ամմա աղըզտան չըգան շէյլէր՝ եւրէքքաէն չըգատ , վէ
եայգանամամըշ էլլէր իլէ եէմէք՝ եախօտա ճուման՝ կիւնիւ էթ եա պունաուն կիսալի պիր շէյ եէմէք՝ զամիրէ եա տինէ ասգանըր պիր շէյ ճափըլմալը տէյիլ տիր ։ զիրա Լ՚ալահըն նաղարըննաա եէմէք եախօտ եէմէմէք իլէ ֆէնա եա-խօտ էյի օլամազըզ ։ Լ՚էյէր պիր աստէմ հէր աստաղ հիչ պիր շէյ եէմէզաէն էվվէլ պիր գա-աէհ ասուգ ծու իչմէյի քէնանի-նէ ա՚աէթ էթմէք , ասլա պիր շէյ աէյիլ տիր ։ լաքին օ՚ է-յէր պունու հէր քիմ էթմէզ իսէ Վ՚էվլիսէաէն ըէստա օլունա-ճագ աէյիւ պիր գանուն էսէ-ճէք օլսա , ո զէման պունու էթ-մէսի պէօյուք կիւնահ օլուր ։ Օ՚խրա օլ քիմսէ՝ պիր շէյի խէլասէ իգթիզալը էսէյօր քի՝ Լ՚ալահ օնու էօյլէ էթմէմիշ տիր ։ վէ կէօյէ պիր եօլ աչմազ իսա-տիա՚սընաա տըր քի՝ օ Լ՚ալահըն աչարըզը եօլսուն ֆարգը տըր ։ օ՝ փարիսեցիլէր կիսի՝ քէնտի իշճատլարընըն Լ՚ալահըն թէնապիհ-լէրի եէթինէ գօմուշ տուր ։
18 ։ Լէ-էփօփն չըքտ ։ փուն-կար՝ եիւրէք տիր ։ Լ՚ողզ՝ աա-յիմա եիւրէքքաէն ճէօշէն շէյ-լէրի աէյիլէր ։ Պասպ յ.Ր ։ 34—37 շէրհլէրինէ պագ ։ Տիւն-եաաէ՝ եիւրէքքաէն չըգմայան կիւնաՀ եօգ տուր ։ Ակինահ իսլէիսաա օրատաա օլուր ։ Լ՚էյէր-չի կիւնահ վիւճհատաէն իշլէնիր
աաէթի օնլար մուրատարլար ։
19 ։ Օխրա եիւրէքաէն՝ իեա-րատմազ ֆիքրլէր՝ գաթլէր՝ զե-

խսէ սէ , իսլէիսաա եիւրէքաէ աօղար ։ Լ՚արատմազլըգ ու թէօհ-մէթին նալընըզ փունկարը՝ եիւրէք տիր ։ Լ՚ասէ։ Դ ։ 23 ։ Զ ։ 14 ։ Լէւիտ ։ Ա։ 9 ։
19 ։ Լ՚ասդամազ ֆէւրլէր ։ Լ՚ալ շէյ պու տուր ։ Օխրա ֆիքիր՝ ասլիսա ա՚մէլսէն իլէրի օլուր , վէ ա՚մէլսիզ ա՚յարը՝ ֆիքիր տիր ։ Վ՚էօթհիւ ֆիքրլէր պիզի տա-յիսա մուրատարլարըզ ։ Լ՚էյէրչէ հիչ պիր աէօզ ասեյլէմէքաէ տէ , օնլար եինէ պիզի մուրատար-լար ։ Լ՚էյէրչի օնլարը հիչ քիմ-սէ կէօրմէզ՝ վէ պիզսէ օլտուգ-լարընը շիւպհէ պիլէ էթմէզ իսէ տէ , օնլար եինէ պիզի մուրատար-լարլար ։ Վ՚է օնլարը էյէրչի թէզ քէնտիմիզսէն տէքի՝ էյլէ-սէք Լ՚ատ , եինէ կէրիսէ պիր մուրատարլըգ պրաղըրլար ։ Պագ՝ Պասպ թ ։ 4 շէրհինէ ։ Ծ՚ննդ ։ Զ ։ 5 ։ Լէւիտ ։ Դ ։ 14 ։ Վ՚ոտթ ։ Ը ։ 22 ։ Ծոէ ։ Ա ։ 13—15 ։ — Վ՚ոխլէր ։ Լ՚ա՚նի ալթընճը թէն-պիհնէ գարշը հէր տիւրլիւ կիւ-նահ , քի պու միսիլիւ կիւնահ-լար տայիսա եիւրէքաէ պաշ-լարլար ։ Պասպ Ե ։ 21 , 22 շէրհ-լէրինէ պագ ։ Վ՚ասրընատընն-սան իքրահ էսէն քիմսէ գա-թիլ տիր ։ Ա Ծոէ ։ Գ ։ 15 ։ — Օ՚քնալար՝ ֆոհէշէթլէր ։ Լէ-սինճի թէնապհնէ գարշը օլան կիւնահ տայիսա իսլէիսաա եիւ-րէքաէ աօղար ։ Վէ մուքատարլա-

Digitized by Google

լեզվար՝ եւ ան շահեալքէր
ղա պու՝ մխիւհիւ պիր խըրս ու
իշխեաՀ քի՝ ախէրլէրին մալ ու
եմլաքինի ալմաղա ՆօմՀաս մու-
ղայիր պիր արզույ՝ վէ օնու է-
լէ կէթիրմէյէ ՆօմՀաս մուղայիր
Հօլար գուլլանմադա գուլաղուզ-
լար ։ Բ Պէտ . Բ . 14 ։ — Նաթա-
Հաշլէքլար ։ Նա՞նի եարամազ
նիյէթի՝ քէօթիւէն Հազզ էթ-
մէք , վէ եհուդքառէն ախէրլէրին
ՃէնալըզընԸր արզուլմէք ։ —
Էնկ ։ Նա՞նի ախէրլէրի ալաաթ-
մադա չալըշմագ վէ եարամազ
նիյէթի կիզլէմէք , քի պունլար
քէնահմիզէ մէնֆաա՝թ էթմէք
իչիւն ախէրլէրինի Հօլանալըրմագ
արզուսունան իլերի կէլիրլեր ։
— Նէփսիզլէնէլիւ ։ Ակօզլէրառէ եա
ա՝մէլլէրառէ էահափզլիք՝ ա՛ր-
սըզլըգ՝ վէ սէֆիհլիք քի՝ պուն-
լար եհուդէյին պիր շէտտէթլի
վէ զապթ օլունմամըշ շէհվէ-
թինաէն իլերի կէլիրլեր ։ —
ՎէՀէպիւ ։ Վըզգանճլըգ վէ
թամամ՝ իլէ Հօլու պիր կէօզ
Հագգընաա՝ Նաթ . ԻԸ . 22 աէ
սէջիլէնիր , վէ էտէպսիզ կէօզ
խուսուսունաա՝ Բ Պէտ . Բ . 14
աէ զիքր օլունուբօր ։ Էմ աա-
խի՝ Ա՛աթ . Բ . 28 . 29 շէրհ-
լէրինէ պագ ։ — Ա՛աքօսթօմ ։
Վէնեամիզէ քէնահ նազարը-
մըզաա եհուճելէաերէք ախէր-
լէրտէն խաթիւն սայմագ՝ վէ
օնլարա Հագաբէթ իլէ նազար
էթմէք՝ տայիմա պիր եարամազ
եհուդէյին իշի տիր ։ — Տիվանէ-
լէէ ։ Ասհի ի՛լմէ մալիք օլմա-

նալար՝ փաՀիշլիքլեր՝ խըրսըզ-
յըճը իշինի իսթիհաա օրաաա
պաշլար ։ Ի՛մէյտէ աշէքեար օ-
լունմազաան էվվէլ տայիմա
եհուդքառէ մէվճուա սուր ։ Պագ
Պապ Ե . 27 , 28 շէրհլէրինէ ։
— Խըբըէլէքլէր ։ Էվի ալաա-
ալըճըլըգ՝ խըրսըզլըգ՝ եօլ քէսի-
ճիլիք՝ վէ պունաուն կիսի կիւ-
նահլար՝ ախէր քիմսէնին մալը-
նը արզուլէմէքտէն Հօզաար ։ Իմ
ամ պաա պէջիլէ օլունճաա , պու
կիւնահլար եհուդքառէն չըգար-
լար , վէ իչի թէնապիհ՝ եառնի
եհուդքառէ օնունճու՝ վէ ա՛մէլ-
աէ սէքիզնիճի թէնապիհի պօ-
զարլար ։ — Նալաա չահիպլէէ ։
Տօգուշունճու թէնապիհի պօզ-
մադ կիւնահը՝ տայիմա՝ ախէր-
լէրին զարար վէրմէնին պիր եա-
բամազ մէրամըննաան իլերի կէ-
լիր ։ Պու՝ պիր սէյ պիր քի՝ պիր
ղայէթ եարամազ վէ ֆասըզ
եհուդէյին ֆասխա փունկարըն-
աան չզգար ։ Ե Ղ . Ժ . ԻԸ . 10 ։
Ա՛աթ . ԻԶ . 59 ։ — Վէէֆլէ-
լէր ։ Էվի Ա՛լլահ գարշը՝ օ-
նուն կէրչէքլիլինէ՝ ՆօմՀաունաա՝
Ինճիլինէ՝ փաաիշահշլըղընա՝ խալ-
գընա՝ օնուն մախլուգաթընա՝
իշլէաիյի իլչերինէ գաբշը սէջ-
լէնէն չէյլեր՝ ճիւմլէսի աօղրու
աօղրույա պիր եարամազ եհու-
դքառէն կէլիրլեր ։ Ա՛աղ . Ա . Դ .
1 ։ Ակիւնահլարըն իշշու ուզուն
էաաաէսինէ՝ Ա՛արկոսաա պուն-
լար տահի՛ի Ի՛լահէ օլունուր ։
Ա՛աթ . Է . 22 ։ — Ղահա՛էթօ-
լէէլար ։ Նա՞նի մալ գազանմա-

քիւֆլէր չըգար։

20 Ա՛տեմի մուրտարլըյան պուն-
լար տըր, ամմա եաչդանմըմըշ
էլլէր իլէ եէմէք՝ ատեմի մուր-
տար էյմէզ։

մագ։ Կիւնահլարըն հէր պի-
րինէ՝ Ա՛ղիլ Վէհմապարտա
տիվանէլիք տէնիր, վէ կիւնահ-
քեարլարըն ճիւմլէսինէ տաիր
տիվանէլէր Թէսմիյէ օլունուր։
Պիր քիմսէյէ Ա՛լահա իման-
ա՛ղ էմմէմիք՝ վէ պու ճիւմլէ
իլէ խլլաս պուլմագ իւմիտինտէ
օլմագ՝ տիվանէլիք տիր։ Ինսա-
նա՝ ճէհէննէմէ կէօմիւրէն ևօչ-
տա ևիւրիւմէք՝ վէ պու ճիւմլէ
իլէ ճէհննէմէք էրմէք իւմիտինտէ
օլմագ՝ տիվանէլիյին էն պէօյիւ-
յիւ տիւր։ Ա՛յ իշպու տէլիլիք
օնուն ա՛պընտա տէյիլ՝ իլլա
ևիւրէյինտէ պուլունուր։

20. Ա՛ֆէվ մուբտէլյան պուն-
լար ուր։ Յայտիտ Թաապիա՛ղ
քէնտինի հէմ պու Թաբիղլէրտէ
պէյան էտեր, վէ ատեմի պիւ-
Թիւն պիւմիինէ պուլաշտըրըր։
Ինսանըն ևիւրէյինտէն սատըր
օլուպ՝ օնուն էօ՛մրիւնտէ պէյան
օլան իշպու միսլիլիւ Թէօմիլի-
լէր նէ գատար չօգ տուր։ Ա՛յ
պու կիւնահլար պիղի՝ պիր փաք
Ա՛լահընա ալարընտա նէ գատար
չիլքին՝ նէ գատար մուրտար՝ նէ
գատար մէքրուհ վէ խյրէնճէք
էտեր օլմալը տըրըր։ Ձալըմ-
պա նա ճուման՝ կիւնիւ էմի ևէ-
մէք՝ նադանմանըմըշ էլլէր իլէ ևէ-
մէք՝ վէ ալեէր պուռնուն պիպի շէյ-

21 Ա՛յ Յիսուս օրտանն չը-
գըպ՝ Տիւրոս վէ Սիդոն սէմի-
լէրինէ կիմսէ։

22 Ա՛յ իշմէ օ սինօրլարտանն
պիր Վանանը գարը չըգըպ՝

լէր՝ արթըգ պիր տահա հիչ ղիբը
օլունմասըն։

21 • Յիսուս օրտան չըգըպ։
Վէհմիպլէր վէ փարիսեցիլէր՝
օնուն վա՛ղ էլլէտիյի Թա՛լիմա-
Թընտան ինճինտիլէր։ 12 խա-
նէնին շէրհինէ պագ։ Պունուն
իչինն օ՝ օնլարը Թէրք էլլէտի։
Ա՛լահընն էսքի խալղընը Թէրք
էլլէյիպ էճնէպի Թայիֆէլէրէ
վարար։ Վէ քէնտի Վէհմինէն
տէրսլէրինի բէտտ էտէնլէրին
ճիւմլէսինի՝ հէր քիմիլը օլուրլար
իսէ օլսունլար՝ պէջրլէ Թէրք է-
տէճէք տիր։ Օնուն քէնտի
Վէհիսէսի՝ քէնտինին Թա՛յին
էլլէտիյի փարիսալարը՝ քէնտի-
նէն իպրար էլլէտիյի խալղը՝ էյէր
օնուն Թա՛լիմ վէրտիյի տէրսլէ-
րին ևէրինէ ինսանլարըն սըփա-
ըրըշլարընը գապալ էտէրլէրսէ,
ծնլարը քիւլլիյէն պրազաճագ
տըր —Յիսուս վ Սիդոն։ Պագ
ՅԱ. 21 շէրհինէ պագ։

22. Պիր Վանանը գարը։ Իշ-
պու գարը՝ Յունանիյէ՝ հէմ
փիւնիկ Ա՛սորի տաիի սէօյլէնիր։
Ա՛ռաք. է. 26։ Ա՛սքի ղէմանտէ
օլ տիյարըն պիմիինիւ Վա-
նանըլարըն էլինտէ օլուպ՝ օնա
Վանան տիյարը Թէսմիյէ օ-
լունուրուտաւ։ Փինիկէլիլէր՝
Վանանըլարըն նէօլինտէն օ-

Digitized by Google

մերհամբէ էյլէ . գլուխ՝ ճինն-
աէն պէջիւք ա՛զապ չէքէյօր .

պերէքէթլէրե նայիլ օլան քիմ-
սէլէրտէն՝ ամէալարընա ա՛զիմ
լա՛նէթլէր օգունմուշ վէ քիւլլի
հէլաքե թէսլիմ օլունմուշ օլան
իշպու գարըլայա տէօներ : Ա՛ապն .
Գ . 9 , վէ Ը . 11 , 12 չէրհլէրինէ
պագ : Ասա՛ . Խ . 12 : Ն՛ահ . Գ . 6 :—Ա՛նա ԼՂԸՐԹԷ : Պու
գարը իսրաիլտա փէք եագըն կէլ-
մէտի , իլլա քէնտիսինի լայըգըլ
սայըլ՝ օր կէօմրիւքճիւ կիպի ու-
զագտան տուրտու : Ղ՛ա՛ . Ժ . 13 : Ա՛յլահըն սէչմէկին խալ-
գընտան տէյիլմէտի , վէ եագլաշ-
մազա գօրգտու : Պապ Ը . 8 չէր-
հինէ պագ :—Ն՛՛՛Ղ՛ա՛ւ՛ւլն օղլու :
Պապ Թ . 27 չէրհինէ պագ :
Ն՛էհուտիլէրին պաշքեահինլէրի
վէ եագըճըլարը՝ Ն՛իսուս հիչ
Ղ՛ա՛ւիթ օղլու կիպի սէօյլէմէտի-
լէր , օնու Ա՛եսիա կիպի հիչ գա-
պուլ էթմէտիլէր , օնլարըն ա-
թալարընա օլան Ա՛լլահըն վա՛ա-
լէրի օնտա թէքթիլ օլտուգլարընը
հիչ իգդար էթմէտիլէր . լաքին
իշպու ֆագիր Ա՛նանըը գարը՝
պունլարըն ճիւմլէսինի էյլէտի :
—Պանա ՀԷՂՄԱԴՆ էյլէ : Պու գա-
րընըն տուա՛սը պիր ֆագիր կիւ-
նահքեարտա փէք միւնասիպ պիր
տուա՛ իտի . պիր ալչագ կէօնիւլ-
լիւ՝ հէրարէքլի՝ հիճապլը՛ թա՛ա-
զլիմ ու թէքբիմլէ տօղու՝ ա՛գը-
լանէ՝ մուտաալիմ՛՛ իման իլէ տօ-
ղու՝ վէ Ա՛լլահըն մերհամէթինէ
թէվէքքիւլտէն ի՛պարէթ պիր
տուա՛ իտի : Պու գարը՝ քէնտի

օնա չաղըրտագ տէտի . Ն՛ա-
Ղ՛ա՛ւիթ օղլու Ի՛սպպ՝ պանա

լուպ՝ Վ՛ԻԱՆԱՆԸՆ պու սէմթ-
լէրինտէ սաքին օղուրլար ըտը ,
վէ պունտան պուրասը փիւնիկէ
վէ Ն՛՛սորի փիւնիկէ թա՛պիր օղու-
նուրտուս : Ի՛աքին Ղ՛ուրթա-
րըճըմըզընը զէմանընտան էվվէլ՝
պունլարընը ճիւմլէսի Ն՛ունան
շէհրլէրի օմուշլարըտը . չիւն
պէջիւք Ի՛ղէքսանդր Նամ Ն՛ու-
նան փատիշահը պունլարընճիւմ-
լէսինի զապթ էթմիշ օլմտըղըս ,
Ն՛ունանլէրին լնտանի օրտուս ա՛-
լէսսէվվե սէջրլէնիրիտի : Պու սէ-
պէպտէն միւնասիպէթի իլէ պու
գարը ճիւմլէ պու խոմլէր իլէ
անկըլտը . վէ օնլարընը ճիւմլէսի
պունու կէօսթէրիրլէր քի օղ գա-
րը ճէտ պէ ճէտ՝ հէր վէճհիլէ
փուԹփէրէսթ Թապիֆէլէրտէն
իտի : ( )՝ պիր մէղո՛ւն սօյտան իտի
(Ը՛՛ննէ . Թ . 25) , լաքին ա՛ղիմ
պէրէքէթէ նայիլ օլտու : Պու
գարընըն ամէալարը՝ Ն՛ույուն
Թօրնու զէմանընտան պէրու-
սէքսէն սիլսիլէ՝ պաշտան պաշա
օնլարընը ճիւմլէսի պիր տիւղիյէ
փուԹփէրէսթ մի իտիլէր՝ մա՛լիւ-
միւզ տէյիլ պիր . Եօխսա պին
սէնէյէ եագընը պու սէմթլէրտէ
Ն՛ղնա փէյղամպէրի՝ քէնտի միւ-
լէԹինտէն ըստա օլունտուղու
զէման՝ գապուլ էտէն օղ ֆագիր
տուլ գարընըն սիլսիլէսինտէնմի
իտի՝ պիլմէզլիզ : Գ Ն՛ափ . Ժէ .
9—16 : Ի՛աքին պունու պիլի-
րիզ քի՝ Վ՛էհուտու Ն՛ՓՔէնտիզ
շիմտի՝ ամէալարը չօգ նի՛մէթ ու

Digitized by Google

23 Լմմա օնա հիչ պիր սէօզ ճէվապ վէրմէտի • վէ շայիրտլէրի էյի ա՝մէլլէրի խուսուսունտա հիչ պիր շէյ սէջլէմէզ , լէյագաթը խուսուսունտա հիչ պիր շէյ անկմազ , քէնտինին փուրթիէրէսէթ օլան գօնշուլարընտան էյի օլտուղու հագգընտա հիչ պիր շէյ տէմէզ : Լաքին մէրհամէթ տիլէր : Ընուն իսթէտիյի եալընըզ շէյ՝ մէրհամէթ տիր : Ա՛ք քէնտի էվլատընա օլան մէրհամէթի՝ քէնտի զաթընա օլմուշ մէրհամէթ սայար : Պիզիմ ճիւմլէմիզին տէ՝ քէնտի նէֆսիմիզ՝ էվլատլարըմըզ՝ վէ տօսթլարըմըզ իչուն մուհթաճ օլտուղումուզ շէյ՝ մէրհամէթ տէյիլմի : —Ա՛ննաբէն պէօյլ՛ա՛ ա՛լտը չէ՛էյօր : Պապ Դ • 24 , վէ Ը • 28 շէրհլէրինէ պագ : Պու գարընըն գըղը՝ թէնի իլէ վէ ճանը իլէ շէյթանըն էլինտէ իտի , վէ օ՝ էյէր թէզ օնուն էլինտէն խէլաս օլունմայաճագ օլսայլտը , օ՝ էպէտէն սէֆիլ վէ պէրպատ գալաճաղըտը : Ա՛յինտէն թուրթուլմանըն տիւրլիսիւ վարըտը • վէ կէօրիւնիւր քի , պու՝ էն ֆէնա տիւրլիսիւնիւն պիրի իտի : Պապ Յէ • 21 շէրհինէ պագ : Ա՛ք էվլատըն պու սէֆիլլէյի՝ վալիտէյի Ա՛ստուատոս կէթիրտի : Լմտի պիզիմ սէվգիլիւ էվլատլարըմըզտան՝ գօնշուլարըմըզտան վէ տօսթլարըմըզտան կիւնահըն վէ շէյթանըն գուվվէթի վէ հիւքիւմէթի ալթընտա պա՛զը քիմսէլէր նօ՛ղմու • վէ օնլար էյէր թէզ պու հալտէն խէլաս օլունմազլէրսէ , ճան իլէ վէ թէն իլէ էպէտէն իսքէնճէ վէ էղէյէթտէ օլաճագլար տէյիր՝ մի : Ա՛ք օնլարըն իշպու պիչարէ հալի՝ քէնտիլէրի հագգընտա պիղի Ա՛ստուատոս կէթիրմէլի տէյիր՝լի :

23 • Ընա հէչ պէր սէօզ ճէվապ վէրմէտի : Ա՛ննէբ • Խը • 7 : Բ Ընէ • Ը • 3 : Աոլ • Յ • 1 : Իը • 1 , 2 : Իը • 1 : Լը • 1 : Ղէբ • 8 • 44 : Ա՛բէ • Ե • 7,8 : Պուրթարըճմըզ պուրատա քէնտի ալըշագընա մուղայիր պիր հարաքէթտէ կիպի կէօրիւնիյօր : Ը՝ քէնտինէ եագլաշմաղա իսթէյէնլէրին ճիւմլէսինի ճէսարէթլէնտիրմէյէ տայիմա նէ՛ գառաար հաղըր իտի . վէ օնլար՝ չաղըրմազտան ճէվապ վէրիր իտի , տիլէմէզտէն՝ իհսան էտէրիտի • վէ պիրինէ՝ Պօրգմա , օպրինէ՝ Ա՛իւրէքլէն , վէ պիր ախրինէ՝ Կիւնաալարըն ա՛ֆիվ օլունտու տէրիտի : Ա՛քին շիմտի պուգարըյը կէօրմէյօր , վէ իշթիմէյօր կիպի կէօրիւնիւր : Ը՝ կէօզլիւնիւ գալըրըղ օնա պիր քէրէթ պագմայօր պիղէ : Ընա հիչ պիր միւրիւվվէթի կէօսթէրմէյօր , հիչ պիր ճէսարէթ վէրմէյօր : Պու միսիլլիւ տէրտլիլէրէ օնուն կէօզլէրի տայիմա աչըգ իտի , լաքին շիմտի պունտա գափանմըշտըր : Ընուն եիւրէյի՝ տայիմա էյլիք քէանիիլիք իլէ ըսըճագ իտի . լաքին շիմտի սօղուգ կէօրիւնիւ-

Digitized by Google

վէր . զերա արտրմրզճա պաղը-
յօր ։ Ա՛Քրիստոս Յ՚ՓԷնտիմիզէն
պու ա՛ճայիպ Հարաքէթինէ՝ իբի
սէպէպ վէրիլէպիլը . (1) Ա՚Լ
գարընըն իմանընը սընամաղա իս-
Թէտի ։ Ա՚լլահ Ա՚բրահամը սը-
նատը , վէ օ՝ քէնտինին ճիւմլէ
խալգընը սընար . վէ պու միսիլ-
լիս Թէճրիւպէէրը վասիթասի իլէ՝
օնլարըն իմանը գավիլէնիր . ա՚յնի
պունուն կիպի՝ նիճէ պիր մէշէ
աղաճը՝ քէնտի տալլարընըն ա-
րասընատա էսէն շիտէհլի րիւզ-
կէարլար իլէ օնուն քէօքլէրի
տահա զիյատէ գուվվէթլէնէրէք
տահա տէրինէ եաիրը շըրլար ։ (2)
Ա՚Քրիստոս՝ իգթիպասը օլմատըղը
Թագտիրտէ՝ Ա՚նէհուտիլէրէ Թէօ-
քէզ վէ սիւրէնճէք պիր գայա օլ-
մասընը իսթէմէզլիտի ։ Ա՚Նուն
Ա՚նճիլի իպԹիտա օնլարա մախ-
տուա իտի , վէ օնուն ա՛րզ ու
Թագտիմ օլունմասը՝ իպԹիտա
օնլարա օլունմասը իտի ։ Պագ Ժ .
Ե շէրհինէ պագ ։ Կոր . Ժ . Գ .
46 ։ Ղ՚ուվ . Ժ . 8 ։ Ա՚նան ու
իւմիտ գավուտունուն Թայիֆէ-
լէրէ աչըլմասը՝ Ա՚նէհուտիլէրէ
պէջյլէ պիր սըզը իտի քի՝ օնուն
զուհրինի կէօրմէյէ քիւլլիյէն
Հազըրլանմամըշլարըտը ։ Ա՚նտի
պու գարը մէվլուտ Հասէպի իլէ
Ա՚նէհուտի օլմատըղը՝ Հէմ սա-
հիհ Ա՚լլահա ի՛պատէթ էտէն-
լէրտէն տէյիլ իտի՛ վէ օլ եիւզ-
պաշը կիպի Յ՚ՓԷնտիմիզէ Ա՚նէ-
հուտիլէրին իխԹիարլարընտան
տահի սըփարըշ օլունմատըղը
(Պագ Ը . 5 . 8 շէրհլէրինէ պագ)

սէպէպտէն , փէք միւնասիպ իտի
քի՝ օնուն իմանը պիր շէտիտ
Թէճրիւպէտէն կէչսին , շէյլէ
քի՝ շայիրտլէր վէ ախէր Հազը օ-
լանլարըն ճիւմլէսի կէօրսիւնէր ,
քի օ՝ իմանը իլէ Ա՚բրահամըն
գըզը սայրլմազա լայըգ իտի , վէ
էյէրչի էճ՚նէպի Թայիֆէլէրտէն
իտի իսէ տէ , Ա՚եսհանըն փատի-
շահլըղընըն նի՛մէթ ու պէրէ-
քէմլէրինտէն մահրում պրա-
ղըլմասը միւնասիպ տէյիլտի ։
—Ո՚նա ասըլ վէր ։ Պուրատա
կէօրիւնիւր քի՝ շայիրտլէր գա-
րընըն Թա՛ճիղչիյինտէն օսման-
մաղըլա , օնուն Հագգընատա պիր
սէօզ սէօյլէմէյէ իլէրի կէլտիէր ։
Շ՚իմի Պետրոս վէ Յակովոս
վէ Յովհաննէս օնուն շէֆատ՚Թա-
ճըլարը վէ միանճըլարը օլտուղար .
վէ շիւպհէսիզ օ՛մուրատընա-
յիլ օլաճագ իւմիտի իլէ սէվինիր ։
Ա՚Քրիստոս՝ գարըյա պագմատը ,
լաքին էլպէթթէ շայիրտլէրինէ
պագաճագ տըր ։ Պէլքի օլ գարը
տիւշինմէյէ պաշլամըշտըր քի ,
օնլար՝ քէնտի Յօճաղարընտան
տահա զիյատէ մէրհամէթլի տիր-
լէր ։ Ա՚յ պէլքի պիզ տախի պա՛-
զը տէփա՛ սըզգէթէ ու տէրտլէրի-
միզ զէմանընտա՝ իղվայէ տիւ-
շէրէք տիւշինէ պիլէրիզ քի՝
տօսԹլարըմըզ պիզի Կուրթարը-
ճմրզտան տահա զիյատէ աճըր ,
վէ պիզէ օնտան զիյատէ միւ-
րիւվվէթլիւ տիրլէր ։ Լ՚աքին օն-
լարըն աճրմասը նէ՛ գատար ա՛-
մագանէ՝ վէ նէ՛ գատար քէնտի

Digitized by Google

24 ալ Է օ՝ ճեվապ վէրիպ տէ-
տի . պէն պաչէտըն կէօնտէ-

մէնճաթլէրինէ մէրպուէթ տուր,
վէ Քրիստոսուն կէճիքմէլէրի վէ
ազարլարը նէ՛ գատար ագիլանէ
վէ նէ՛ գատար իհսան ու ինայէթ
իլէ տօղու տուրլար։ Քահմին օ-
լունա պիլիր քի, պու գարը՝ շա-
յիրտլէրին տարտա կիրմէլէրի իլէ
չօգ եիւրէքլէնտի . վէ տահա իլէրի
վարմաղա ճէսարէմլէնտի . վէ
ա՛զիմ սիւքիւթ իլէ կէօզլէրինի
Ղուրթարըճընըն եիւզիւնէ տի-
քէրէք՝ օնուն ճեվապընը իշլիթ-
մէյէ պէքլէր։

24. պէն պաչէտըն կէօ-
չէմէյիմ։ Ղուրթարըճը Ա՛ճէն-
տիմիզ՝ իշպու ճեվապը եա գա-
րըյա՝ եախօտա օ իշտիր իքէն
քէնտի շայիրտլէրինէ վէրտի .
վէ օնուն մաթլուպունու իհսան
էթմէտիյինէ վէրտիյի սէպէպ՝
օնուն հէփ իւմիտլէրինի պիրտէն
մահվ էթմէք մէրամը իլէ վէ-
րիլմիշ կիպի կէօրիւնիւրիւտիւ։
Ա՛շպու ճեվապ՝ շայիրտլէրի պիւ-
թիւն պիւթիւնէ սիւքիւթ էթ-
տիրտի։ Քնարըն սէօյլէյէճէք
արթըգ հիչ պիր սէօզիւ՝ վէ է-
տէճէք հիչ պիր ըէճաղլերի գալ-
մատը, օնարըն աղզը գափան-
տը։ Ք գարը՝ Ա՛ապպըն խատս
գավմընտան պիրի տէյիլտի,
վէ օ գավմէ մախտուս օլան ի-
ամանլէրտէն հիսէէտար օլմադա
նիճէ իւմիտ էտէ պիլիրտի։
Ա՛նսա օնարըն իտի, վէ օ գա-
րընըն տէյիլտի, վէ օնուն քէ-
ըէմլէրինէ նայիլ օլմադա նէ՞

րիլմէտիմ, իլլա Ա՛ատայէլ էվինէն
ղադպ օլմուշ գօյունլարընա։

Հագգը վարըտը։ Ա՛յլէսէ շա-
յիրտլէրին պու գարընըն հագ-
գընա սէօյլէտիքլէրի պիր գաչ
սէօզլէր՝ էն էյիսինի սէօյլէյին-
ճէ՝ նէ՛ գատար զայի՛ֆ վէ սօ-
ղուգ իսիլէր։ "Քնա՝ ա՛ա ՚ի՛ջ.
Ա՛յբա ա՛ըտըմընճա պաղըրըյօր"։
Պատ ԺԲ. 15 շէրհինէ պագ։
Ա՛յլէսէ էյէր պիզիմ Պետրա
վէ Քակովբոս վէ Քովհաննէս-
տէն էյի շէֆաա՛թճընըզ օլմա-
սայըտը, էյէր ա՛ղզլէրտէն վէ
մէյէքլէրտէն էյի միանճընըզ
օլմասայըտը, կէօքտէ օլան մաա-
լահաթընմըզ հիչ իլէրի վարմազ
ըտը. պիզ՝ սայա պիր իհսան
էլէ կէթիրէմէզտիք։ Ճ՚այիրտ-
լէրին քէնտի իւզէրլէրինէ միան-
ճը վէ շէֆաա՛թճը խըզմէթինի
էթմէկէ ալմըշ իսիքլէրի իլէ վէ
սօն տէֆա՛ պու առուր։ Քն-
լար շիմտի պիր չօգ շէյ էօյրէն-
տիլէր։ Քնլար պուլտուվար քի
օնլարընն ի՛չմի՝ պիլգիճլիյի՛ մու-
հապպէթի՛ վէ մէրհամէթի պու
ա՛մէլինն իճրասընա հիչ պիր վէճ
իլէ քեաֆի տէյիլ տիր։ Ա՛ա-
քին Ա՛լլահա շիւքիւրլէր օլսուն
քի պիզիմ հէր պիր վէճինիլէ
քեաֆի պիր Ճ՚էֆաա՛թճը-
ուրզ վար, քի օնուն աղզընը
հիչ քիմսէ գափպայամազ, վէ
օնուն գուվվէթի վէ ինայէթի
սայա տիւքէնէմէզ։ — Ա՛ատայէլ
էվինէն ղադպ օլմուշ գօյունլարը-
նա։ Պատ ժ. 5, 6 շէրհինէրի-
նէ պագ։

Digitized by Google

25 Ո՞մմն է՛ր կ՛ելլիպ՝ օնա սեճաեկ էտերքը տէրիտի ։ Ն՛ա-

25. Ն՞ա Ա՛պպ՝ պանա ի՛մտատ էյլէ ։ Ն՛էրէչի շայիրտլէր սիւքիւթ օլունտուլար իսկ տէ, պու գարը սիւքիւթ օլունամատը ։ Ո՝ճէսարէթինի քէսմէտի, վէ եօրքէլէնմէտի ։ Հէմ տէ Ա՛պպ Յիսուսա՝ օնա կ՛եօսթէրտիյի սօղուգ հարաքէթի իչի՛ւն՝ գայտահաթ պուլմատը ։ Ն՛աքին օնուն իմանը՝ թէճրիպէյէն՝ տահա զի՛յատէ գուվվէթլէնիր կ՛եօրիւնի՛յօր ։ Գարը՝ տահա եագըն կ՛ելիր ։ Յիսուս Ն՛ֆէնտիմիվ՝ տահա զի՛յատէ ի՛զզէթ էտեր, վէ շիմտի օնուն պայղընա գահանըպ՝ օնա սէճաեկ գըլար ։ Յիսուսուն պայգլարընա տիւշտիւիւնիւն իլ՛ք տէֆա՛ը պու տուր ։ Ո՛նուն եհուբէյի փէք ալէտգ տը՛ր ։ Ո՛նուն իհթիաճը ղայէթ զօրլու տուր ։ Ա՛յ օ՛ տահա զի՛յատէ սըտգ իլ՛է նի՛յազ էտեր, վէ գալպինի իշտու՝ "Ն՛ա՛ Ա՛պպ՝ պանա իմտատ էյլէ" աէօզլէրի իլ՛է պէյան էտեր ։ Պու փէք գըսսա պիր տուա՛՝ տը՛ր. լաքին Ա՛պպ Յիսուսուն իմտատու եատրըմընա մուհթաճ օլան հէր պիր ֆագիր կ՛իւնահքեարա ղայէթ ուչուն վէ միւնասիպ տիր ։ Ի՛շտու գարընդն իմտատէ իհթիաճը վարըտը, վէ օ՛ Իրհամատուն օնա իմտատ էթմէ՛կ գատիր օլտուղունու՝ վէ էյէրչի Ն՛ըրահամ եվլատլարընտան տէ՛իլ՝ իլա պիր ֆագիր փութփէրէթմ վէ լայըգըզ իսկ տա-

Ա՛պպ՝ պանա իմտատ էյլէ ։

26 Ա՛յ օ՛ ճէվապ վէրիպ տէ-

խի՝ օնա իմտատ էթմէ՛կ իսթէկճէյինի ինանը՛յօր ։ Ն՛յվա՛յ պու գարընդն ճէսարէթինի քէսէճէք նէ՛ գատար վէսիլէլէր վար. լաքին օ՛ ծնըլարդն հէփիսինի եէնէր, վէ կ՛ելիպ Յիսուսուն այագլարընա տիւշէր ։ Ա՛յ օրտատա ասլա պիր կիւնահքեարընդն հէլաք օլտուղու վա՛ր մը ։ Ա՛սպըր. հիչ պիրի եօգտուր ։

26. Ա՛յ օ՛ ճէվապ վէրտի ։ Ա՛յ էյլիքքեանի Յիսուս՝ նէ՛ ճէվապ վէրտի ։ Ի՛նանըլա պիլի՛ըմի քի, օնուն պու իքի՛նճի ճէվապը՝ իլ՛քինտէն սէրթ վէ տահա զի՛յատէ եհուբէյի գըրար պիր ճէվապ իտի ։ — Ղօճա-թլըքը է՛ֆէնտի ա-ղըզ կ՛ը ։ Ո՛՝ փամիլեատան տէ՛յիլ իքէն, չօճուգլարըդն էքմէ՛յինտէն էլէ կ՛էթիրմէյինի մէ՛միւլ էթմէ՛կ նէ՛ հագգը վար ։ Վ՛էօփէքլէրի պէսլէմէք իչի՛ւն չօճուգլարը քէնտի էքմէքլէրինտէն մահրում գօմալը՛մը ։ Ո՛լ ղէմանլէրտէ հէփ թայիֆէլէր՝ Ն՛էհուտիլէրին ի՛նտինտէ՝ շիմտիքի զէմանլէրտէ ա՛յնի Ն՛էհուտիլէրը թայիֆէլէրին ի՛նտինտէ սայըլտըգլարը կիւլի՝ քէօփէքմիսալի սայըլըլարըտը ։ Ա՛ֆթագաթ Վ՛ուրթարըճմըզ պու գարըյա օլ նազար իլ՛է պագմազ իտի. լաքին օնուն հագգընտա՝ օլ ղէմանլէրտէ պէյն էննաս գուվլանըլա կ՛ելէն թա՛պիրի գուվլանտը ։ Ն՛ա՛նի՝ "Պէն Ն՛է-

Digitized by Google

տի . Ձօճուգլարըն էքմէյինի ա-
Հուտի իմ . սէն մուրատար փուԹ-
փէրէսմԹէրտէնսին : Նէհուտի-
լէր՝ Ա՛լլահըն սէչիլմիշ խալգը
տըր . վէ օնտան ա՛զիզ չաղըր-
լըյօրլար . լաքին էճնէպի Թա-
յիֆէլէրի օ րէտտ էԹմիշ տիր ,
վէ օնլար օնուն նազարըննտա
մէքրուհ տուր : Նէհուտիլէր
սիզի քէօփէք չաղըրըլար , վէ
պէն՝ սիզի էջլէ չաղըրանլարըն
միլլէԹինտէն իմ : Պէն օ միլ-
լէԹտէն իմ քի , Ա՛լլահըն հէփ
իհսան ու քէրէմլերի եալընըզ
քէնտիլէրինէ մախսուս տուր
զանն էտէրլէր : Պէն օ միլլէԹ-
տէն իմ քի , Ա՛լլահըն նօմնսու
օնլարա վէրիլմիշ տիր , փէյ-
ղամպէրլերի օնլարա կէօնտէ-
րիլմիշ տիր , վէ Ա՛եսիա խու-
սուսունտա վա՛տլէր օնլարա օ-
լունմուշ տուր : Իմտի սէն պիր
րէտտ օլունմուշ էճնէպի Թա-
յիֆէլէրտէն իքէն , պու խասս
պէրէքէլէրտէն պիր հիսսէ ալ-
մադ իչիւն կէլմէյէ նէ՞ հագգըն
վար" : Կ՚ոթ . ԻԹ . 21 , 22 :
Ա՛՚ովմ . Բ . 4 , 5 : Կ՚որ . Ռ .
15 : Նէէմ . Ռ . 12 : Նէֆէնտի-
միզ պուրատտա՝ պիր պէջիւք
քէրէմ իհսան էԹմէք իւղէրին-
տէ իտի , վէ պունուն իչիւն իս-
Թէտի քի , պու գարը՝ հազըր
պուլունուպ իշիտէնլէրին ճիւմ-
լէսինին հուզուրունտա օնուն
պունու էԹտիյինէ պիր էյի սէ-
պէպ կէօսԹէրսին , վէ ա՛զիմ
ալչագ կէօնիւլիւյիւէ քէնտինին
օլ իհսանէ լայըգսըզ օլտուղու-
լըպ՝ քէօփէքլէրէ աԹմագ էյի
նու խգրար էյլէսին :

Ա՛ստին պու Ա՛ռանանլը գա-
րը՝ էյէր պիր ալչագ կէօնիւլ-
լիւ կէրչէքտէն իմանէ կէլմիշ
գարը օլմասայըտը , իշպու շէյ-
լէրին հիւզ փայընէն պիր փա-
յընա տայանամազ իտի : Ա՛ման-
սըզ պիր գարը օլսայըտը , ա-
նինտէ խըրսլանըպ ֆէնա սէօզ-
լէր սէօյլէմէյէ վէ քիւֆր էԹ-
մէյէ պաշլայըպ՝ տէյճէյիտի .
"Ա՛յ՛ . տիւնանընէն՝ պու գատար
մէրհամէԹի՝ Հալիմիլիի վէ մազ-
լումլուղու վէ էյլէքքեանիլիլի
վէ իշլէտիյի խայրաԹլարը խու-
սուսունտա սէօյլէտիյի Յիսուս
պո՞մու տուր : Պէնի պիւԹիւն
էօ՛մրիւմէ պու գատար սէրԹ-
լիք վէ գապա սէօզլէր իլէ Թահ-
դիր էԹմիշ պիր ատէմ կէօր-
մէտիմ : Նէյէր օնուն կէօնլիւ
օլսայըտը , պանա տախի ախեր-
լէրինէ էյլէտիյի գատար էտէր
իտի : Ա՛ֆ էյէր պանա պիր է-
լիք էԹմէյէ կէօնլիւ ճօղ իտի
խսէ , ՀագիգաԹ պէնիմ սօյու-
մու եիւզիւմէ վուրուպ՝ պու վէճ
իլէ պանա սիԹէմ էԹմէյէ օնա
ՀաճէԹ տէյիլիտի : Պուրայա օ-
նուն այաղընա կէլիպ ա՛յէմին
Հուզուրունտա քէօփէք չաղըրը-
մատան իսէ , էվիմտէ տուրայի-
տիմ՝ տահա էյի իտի : Պէն տէ
Նէհուտիլէր գատար էյի իմ .
վէ էյէր օլմասամ պիլէ՝ էճ-
նէպի Թայիֆէլէրտէն տօղտու-
ղումուն գապահաԹը՝ պէնիմ
տէյիլտիր" : Նէյէր օ՝ պիր տիւն-

Digitized by Google

տէյիլ տիր ։

27 Ա Է օ՝ տէտի . Պէլի՝ եա՛ եավի վե իմանսըզ մաղլուբ գարը օլսայըտը , պու միսիլի՝ վե խըրսընտան տահա պէթէր աէօղլեր սէջյլեր իտի ։ Ի աքին օ՝ նուն եիւրէյի ալչագ իտի . օ՝ Ռուհտան տօղմուշ իտի , վե տէօնիւպ պիր չօճուգ կիպի օլ մուշտուտու ։ Ռէնտի նաղարըն տա քէնտիսի քիւչիւք վե Ռրիա տոս պէջիւք՝ վե քէնտիսի ղա յէթ լայըգտըզ վե Ռրիատոս ղայէթ լայըգ իտի ։ ()՝ ֆիքրինտե պէջյլե տէմիշտիտ ։ «Պէն էճնէպի թայիֆէլէրտէն պիր ֆագիր կիւնահքեար գարըյըմ՝ վե օնուն հէփ տէտիյի փէք սահիհ տիր ։ Պունու քէնտիմ տույայօրում՝ եիւրէյիմ էջյլե շէհատէթ էտէր , վե պէն տէ իգրար էտերիմ» ։ Ռանանլը գարըներն տույուշլարը պու իտի . վե էյէր Ռրիատոսուն էլինտէն խէլասէ տայիր իհսանլէր ալմազա արզուլէր իսէք , պիզ տահի եիւրէյիմիզտե պէջյլե տույմալըյըզ ։

27. Պէլի՝ եա՛ Ի աղլ ։ Պու գարըներն իգրարը՝ Յակոբունքի կիպի (Ծննդ . Լ Ը . 10)՝ Ռահէթինքի կիպի (Ա ղջմ . Հգ . 22)՝ Ի գուրունքի կիպի (Ի ռէմ . Լ . 2)՝ Ռահիէլինքի կիպի (Ռահ . Թ . 18)՝ Ն իւղպաշընինքի կիպի (Ռ ռէմ . Է . 6, 7)՝ միւսրիք էվլատներնքի կիպի (Ռ ռէմ . ծե . 18 , 19)՝ կէօմրիւքճիւնիւնքի կիպի (Ռ ռէմ . ի Ը . 13)՝ Թէվպէքեար խըրսըզըն սօնկ տէմին Ի ատպ՝ չիւն քի քէօփէքլէր տախի՝ աղալարընըն սօճրասըն տէքի կիպի (Ռ ռէմ . Ի Գ . 40—42)՝ Պօղոսունքի կիպի (Ա կորնթ . 8, 9 ։ Ա Տիմ . Ա . 15) պիր իգրար իտի ։ ()նուն իմանը Ի բրահամինքի կիպի գավի՝ վե տիւնեայը եէնէն պիր իման իտի ։ ()՝ փուԹփէրէսի աԹաղարտան տօղմուշուտու , լաքին իման իլէ Ի բրահամընն գըղը օլտու ։ Կաղ . Գ . 7 . 9 ։ Ռրիատոս Ն էհուտիլէրի՝ Ի լլահընն սեվկիւլիս էվլատլարը կիպի՝ սօՓրասընըն էԹրաՓընա գօմուշուտու , վե էճնէպի Թայիֆէլէրի օնուն ալԹընա պրագմըշըտը . վե օ՝ պունուն միւնասիպէԹինի ինքեար էտէճէք եէրինէ՝ իգրար էտէյօր . վե իշպու միւլհազայը էլէ ալըպ՝ քէնտի մէնՓաա՛Թը իչիւն գուլլանըյօր . վե պէջյլե սեջյլեմիշ կիպի օլուայօր քի՝ «Ա հահիհ տիր՝ եա՛ Ի ապպ քի պէն էճնէպի Թայիֆէլէրտէն պիր եարամազ կիւնահքեար իմ՝ վե սէնին էվլատըն տէնիլմէյէ լայըգ տէյիլիմ ։ Ա հահիհ տիր քի՝ պէն սէնին հուզուրի շէրիՓինեէ պիր հայվան կիպի օլուպ՝ սէնին խալգընըն մուտաա՛տահ ու հուգուգլէրինէ նայիլ օլմազա պիր հադգըմ եօգ տուր։ Ա հահիհ տիր քի՝ քէօփէքլէրի պէսլէմէք իչիւն չօճուգլարըն էօնիւնտէն էքմէք ալընմալը տէյիլ տիր ։ Ի աքին՝ սօՓրատան տիւշէն էքմէք գըղընԹըլարը քէօփէքլէրին տէյիլմի ։ ()նլարա

տան տուշէն ուֆանթըլարտան եէրլէր ։

28 () զէման Յիսուս ձ[illegible]
վէրիպ՝ օնա ասէտի . Յա[illegible]

մխսուսէն սօֆրա ալըընտա պիր նէր վէրիլմէտիմի , քի օրա-տա՝ տուշէն ուֆանթըլարը թօփ-լասընըլար ։ Ղօճուգլարըն պա-պասը՝ քէօփէքլէրիլ տախի սա-հիպի տէյիլմի ։ Ղօճուգլար հէր նիմճ օնուն իսէլէր , էօյլէճ քէօփէքլէր տախի օնուն տուր , վէ թա՛մամլարընը օնտան պէք-լէրլէր , լազըմ պէքլէմիքլէրի՝ էվլատ թաամը տէյիլ՝ իլլա քէօ-փէք թաա՛մը տըր ։ Պէն պիր պիւթիւն էքմէք՝ եախօտ պիր պիւղիմ պիլէ՝ տիլէմէյօրում . լա-քին տիլէտիյիմ՝ գըզընըթըլար՝ սատէճէ սօֆրատան տուշէն պիր թէք ուֆանթը տըր ։ Վէքօ-փէքլէր՝ ղօճուգլարըն նէյճէճ-յինէ ասլա պիր ինգըրազ վէր-մէյէրէք՝ ղանի սօֆրատան եէ-րէ տուշէն ուֆանթըլարը եէր-լէր . վէ աէնին գուտրէթին վէ մէրհամէթին օլ տէրճէճ ղանի՝ վէ նի՛մէթ ու պէրէքէթլէրին օլ գատաը չօգ տուր քի՝ սէնին սէչիլմիշ խալդըն Իսրայէլի պիր թէք նի՛մէթ ու պէրէքէթտէն մահրում գօմայարագ՝ պէնիմ գըզըմա չիֆա՝ վէրէպիլիրսին ։ Ամի՝ էօյլէ օլսուն . թաա՛մըն էն էյիսի չօճուգլարա վէրիլսին ։ Էօյլէ օլսուն ։ Եսհանըն փա-տիշահ Հըզըղընըն պաշըճա նի՛մէթ ու պէրէքէթլէրի Էհուտիէրին օլսուն ։ Էօյլէ օլսուն . պէն պիր քէօփէք՝ պիր էճնէպի թաշի-ֆէ՝ պիր փութիւէրսէթ վէ իշ-պու ա՛զիմ նի՛մէթ ու պէրէքէ-քէթլէրէ լայըգընըզ սլայըմ ։ Յագաթի՝ պանա շու գատաարճըգ-րուխսաթ վէրիլսին քի՝ սօֆրա-նըն ալթընտա եաթաշըրմ , վէ սատէճէ պիր գըզընթը ալայըմ վէ թահդիր օլունմուշ պիր փութիւէրսէթ վալիտէնին թահ-դիր օլունմուշ գըզը՝ Եաշայա-ճագ վէ Եսհանըն իսմինէ պէ-րէքէթ օգուշաճագ տըր՝՝ ։

Է՝ճայըպ . պուրատա նէ՞ գատաար ա՛զիմ ալշագ կէօնիւլլիւբ՝ վէ նէ՞ ա՛զիմ իման գուվվէթի իզհար օլունուշօր ։ Պուրատա՝ պիր գա-րը կէօրիւրիւզ քի՝ տէյիլ կէօ-րիւշ իլէ , իլլա իման իլէ եիւրիւր իտի ։ () ՝Իսրատա Էֆէնտի-միզին էն ճէսարէթ քէսէն ճէ-վապլարընը՝ ճէսարէթ գազան-մագ խուսուսունտա գուլլանտը ։ () օնու՝ պիր տէյնէք իլէ կիպի քէնտինտէն ուզագ թուվմադը իսթէտի . լաքին գարը աէյնէյի թուվթուպ՝ օնու օնա եագլաշ-մագ իչիւն գուլլանտը ։ Պուն-ճիլէյին օ՝ հէր պիր էնկէլ ու միւշքիւլիւ սէգիւպ քէնտինէ եօլ աչտը , վէ կէլիպ էպէտի գուտրէթի սրգը սրգըյա թուվթ-տու , վէ Յակոբ իլէ՝ ՝՝Պանա պիր պէրէքէթ վէրմէյինճէ՝ սէ-նի պրագամամ՝՝ տէտի ։ Ծննդ . Լ. 26—28 ։

28 . Իսահըն պէօյէ-ս պ-ը ։ ()նուն ալշագ կէօնիւլլիւբ պէջիւք իտի ։ ()նուն գըզընա

Digitized by Google

իմանըն պէտիւք տիւր , սանա՝ իսթէտիչին կիպի օլսուն . վէ գրզը օ սաա՛թատն շիֆա պուլտու ։

29 Ա֫ Յիսուս օրատան կիտիպ՝ Գալիլեա տէնիզինին քէնարընա կէլտի . վէ տաղա չըգրպ՝ օրատաա օթուրտու ։

մուշտուր ։ Նչվահ. պիր տուա՝ էտէն վալիտէ՝ էվլատլարընա նէ թա՛պիր օլունմազ պիր պէրէքէթ տիր ։ Նշպու վուգուա՛թը օգուչան վէ տինկիչէն հէր պիր վալիտէ՝ վարըպ քէնտի էվլատլարը իչիւն ճան ու տիլտէն տուա՝ էյլէսին ։

29 . Յէսուս օրտան կէփէպ ։ Օրատան եա՛նի Աիդոնուն տէնիզ գըլրսը մահալլերինտէն ։ Օ՝ օրայա թէնհա պիր մահալէ չէքիլիպ՝ նալընըզ գալմագ իչիւն կիմտի (Ա՝ոէկ . է . 24) , լաքին կիւնէշի քիմ կիզլէյէ պիլիր ։ Նչհէր օ՝ օրատա գալաճագ օլաչըտը , էճ՛նէպի թայիֆէլէրտէն օլանլար՝ խասթալըգլարտան շիֆա պուլմագ իչիւն հէր թարաֆտան պէօլիւբ պէօլիւբ նիւրիպիւպ կէլէճէքլէր իտի . վէ պու՝ օնուն ա՛լէյհինէ նէհուտիլէրին խուսուսմէթինի տահա զիյատէ արթըրմաճաղտը ։ Օնուն էճ՛նէպի թայիֆէլէրէ իզհար օլունմասընըն զէմմանը՝ տահա թէքմիլէն կէլմիշ իսի ։ Պապ ժ . 5, վէ իշպու Պապըն 23 իւնճիւ խանէսինին շէրհլերինէ պաք ։ Պունուն իչիւն օ՝ տէր ա՛գապ Գալիլեայա տէօնէր ։ Նաքին Պապա համտ ու սէնալէր օլսուն քի , օ՝ էճ՛նէպի թայիֆէլէրէ իշպու գըսսա զիյարէթի էյլէտի ,

ժառանգէթի՛ տուա՛տէ միւտավէմէթի՝ վէ խիւլիւս փաքլըղը պէօյիւք իտի . լաքին Նսրիստոս Նֆէնտիմիզին խուսուսա մէտհ էյլէմիյի՝ օնուն իմանը իտի ։ Պապ Ը . 10 շէրհինէ պագ ։ —Նանա՝ խնկէոչչէն կէպ օլսուն ։ Պէն սէնտէն հիչ պիր շէյի էսիրկէյէմմ . Նէն պիր պէյ կիպի Նզլահ իլէ կիւրէշտին , վէ եէնտին ։ Ննդ . Լ . 28 ։ Նվ . ԾԲ . 4 , 5 ։ Ջէր նէ իսթէրսէն տիլէ , վէ սանա վէրիլէճէք տիր ։ Պէն նիւզիւմիւ՝ սէնտէն պիր տագիւճ կիպլէտիմ . լաքին սանա պիր էպէտի ի՛նայէթ ու շէֆագաթ իլէ մէրհամէթ էտէճէյիմ ։ Նոյ . ԸԳ . 7 , 8 ։ —Կըզ ... շէֆա պուլսուն ։ Ջէր պիր շէյտէ՝ իշպու փիւնիկ Նսորի գադրը պիր ֆաթիհտէն զիյատէ օլտու , եա՛նի պիլքիւլլիյէ եէնտի ։ Ջովհ . Ը . 37 ։ Օնուն տուա՛սը իսթիճապ օլունտու ։ Կըզը՝ շէյթանըն գուվվէթինտէն գուրթուլտու ։ Նէ էյէր պիզ՝ կէօյէ կիթմէյէ նայիլ օլուրսագ . շիւպհէ եօգ տուր քի , օրատաա իշպու վալիտէյի վէ օնուն գըզընը կէօրէճէյիզ , քի իքիսինին տահի էլլէրինտէ Նզլահըն թանպուրլարը վար , վէ օնլարըն էսվապլարը Կուզունուն գանընտա եայգանմըշ պէյազ օլունը

Digitized by Google

30 Ա Հ օնա պէտապէրլէրինձէ Թօփալլար՝ քէօրլէր՝ տիլսիզլէր՝ սադաֆէլար վէ չօվ պաշգալարը օլան՝ չօվ նալդ կէլսի, վէ օնլարը Յիսուսուն այագլարընա աֆտըլար, վէ օնլարը սադալմադը։

31 Շ էօյլէ քի՝ նայդ տիլսիզլէրին սէօյէնիլինի՝ սադաղալարըն սադալարդընը՝ Թօփալլարըն

Նիւբիւտիչիւնիւ՝ վէ քէօրլէրին կէօրտիւչիւնիւ կէօրիւնձէ շաշտըլար, վէ Իսրայէլին Ա՛լահընա շիւքր էվմիլէր։

32 Ա Հ Յիսուս շայիրլէրինի ճանընա չաղըրդպ տէտի. Նալդը աճրըմ ֆի քի շիմտիյէ իւչ կիւն պիլէմձէ տուրուրլար, վէ նէյձէք շէյլէրի նօգ տուր. վէ օն-

---

վէ իշպու պիր ձէք գըրընճը-նըն՝ քէնտի զանի սօֆրատըսըտան տիւշմէսինէ պիր ֆուրսաթի վէրտի։ Ջէմ տաճի օնուն ի՛տմի շէրիֆի միւպարէք օլսուն, քի պու գարրնըն իմանընը՝ օնուն քէնտի մէնֆաա՛թը՝ վէ շայիրտ-լէրին մէնֆաա՛թը՝ վէ օնտան սօնկրա կէլէն վէ կէլէճէք օլան ճիւմլէ սիլսիլէլէրին էյիսի իշիւն սընատը։ Իշպու գարընըն պու-րատա ինադտիմ օլունան գըսսա նադիկէմինտէն պիզիմ ճիւմլէ-միզ նէ գատար չօգ տէրս էգ-զէնգիկիրիզ։

30. ֆնօփալար՝ էօրլէր՝ փէչէ-նէր՝ սաֆրիլար 17։ Պագ՝ էյ օգու-յան՝ կիւնահ հէր նէ իշլէր իշլէտի։ Պիւհիմնն տիւն-նայը պիր պէօյիւք խաամ-նէյէ տէօնտէրիմիշ սիր։ — Ջէփ խալխ կէլսի։ Պագ գ. 25։ Ը. 1։ ԺԳ. 2։ ԺԳ. 35, 36 շէրհլէրինէ պագ։

31. Տինանէրէն պէօյէնիլինի։ Պագ. ի. 33։ Ա՛մոս. Է. 32—37։ Նում. Ա. 3։ —Ա-ֆրիլար սադալադընը։ Սիւնա-

նէ իւրիւտիչիւնիւ՝ վէ քէօրլէրին կէօրտիւչիւնիւ կէօրիւնձէ շաշտըլար, վէ Իսրայէլին Ա՛լահընա շիւքր էվմիլէր։

32 Ա Հ Յիսուս շայիրլէրինի ճանընա չաղըրդպ տէտի. Նալդը աճրըմ ֆի քի շիմտիյէ իւչ կիւն պիլէմձէ տուրուրլար, վէ նէյձէք շէյլէրի նօգ տուր. վէ օն-

---

րնէք Նիֆենտիմիզ՝ իշպու հէլէրիւնի վէ այագլարընը վէ ախէր ա՛զալարընը զայդ էվմիշ օլան քիմսէյէրէ՝ նէնիտէն էվ՝ այագ վէ ախէր ա՛զալար նադաճտը. վէ պու նէնիտէն նադատընմըշ օլան ա՛զալար՝ շիւպհէսիզ օվ տօլտուր-մադ իչիւն նադիրլմիշ խոխլէրի մնահալէ ուչդուն կէլտիլէր։ Պունլար՝ Նիֆենտիմիզին մալնը օլտուղու նադամադ գուտուրէմի-նէն զայէմ ա՛զիմ ա՛մէլլէրի օ-լուպ՝ օնուն էն լուչան վէ ա՛ճա-յընզ միւ՛ճիզալարընտան խո-խէր։ — Իսրայէլին Ա՛լահընա շիւքր էդիւնէր։ Պագ թ. 8 շէրհինէ պագ։ Ա՛նիմէնի՝ պու ա՛մէլլէր Իսրայէլին Ա՛լահընն գուտուրէմի լէլ իշէնմիշ մէրհամէթ իշլէրի օյտուղունու՝ վէ էօյլէ ա՛մէլլէր քի՝ հիչ պիր ալտատընձը նախատ մուճմփէրէսլէրին ալտահլարը-նըն իշկէյէվէյէճէկինի՝ իդրար էվմիրէր։

32. Ա Հ ենկէճ՝ ընկէրի նօգ տուր։ Պու՝ օվ խալդն • իւչ կիւնտէ մնամլագա հիչ պիր շէյ նէյէճէկլէրի նօղտուտու տէյիւ անկ-

Digitized by Google

լարը աճ սալը վէրմէք խոհե-
միմ , օրմայա քի եօլտա ԹԱ-
գաթիլարը քէսիլէ ։

33 Ա՝ Ե շայիրալէրի օնա տէ-
տիլէր ։ Ձէօլտէ՝ պու գաւաթ
խալգ տօյմադա՝ պիւլէ պու գա-
ւաթ էքմէք նէրբեաէն պոլու-
նուր ։

34 Ա՝ Ե Յիսուս օնլարա տէ-
տի ։ Գնաջ էքմէյինիզ վար ։ վէ

օնլար տէտիլէր ։ Ձէտի Եւնդ վէ
պիր պաշ քիւշիւք պարդ ՀԱՐ ։

35 Ատմի խալգդա նէրին իւղէ-
րինաէ օճուրմադա էմր էթտի ։

36 Ա՝ Ե եէտի էքմէյի Էմ՛պա-
լդդարը ալդա՝ շիւքր էթտիքտէն
սօնդրա՝ փարէյէտի , վէ շայիրա-
լէրինէ վէրտի , շայիրալէր տէ
խորդա ՁԳՈՒՆԷՐ ։

37 Ա՝ Ե Էեփիսի եէտալէրը , վէ

լաշդմադա Հաճէթ տէյիլ տիր ։
իլգա օնլարըն քէնտիլէրի իլէ Էեվ
կէթիրէ պիլտիքլէրի՝ եալնօտ օլ
մահալտէ Էեվի պուլա պիլտիրլէ-
րի նէյէճէք տիւքէնտի տէ ան-
լաշըլըր , շէյլէ քի իւչիւնճիւ
կիւնտե Էիչ պիր շէյլէրի գալ-
մամըշ օլսուն ։

33. Պինէ պու ֆաքար Եւնդ
նէրէյէն պոլունսունուր ։ Պուրատա՝
իշդու իքինճի տէփա՝ շայիրալէ-
րին իտանըդլըդընը կէօրիւրիւդ ։
վէ օնու պու գաւաթ ԹԷԶ՝ ԹԷՔ-
քար կէօրտիւիւմիւզէ ԹԱ՛ՃԻՒ
էտէրիդ ։ Պագ մ.Պ . 15—17
շէրՏինէ պագ ։ Ա՝նլամ՝ Ո՛Ձրիս-
տոսուն գուտրէթինէ վէ Ի՛նայէ-
ԹինէՆ Ի՛ԹԻՄատ էթիմիզ պիրլէ
նէ՛ գաւաթ կիւճ տիւր ։ Գնաջ
տէփա՝ ղայի Ղլէյիմիդ վէ իտան-
սըղլըդըմըդտա՝ քէնտիմիդ վէ չո-
ճուգլարըմըդը իչիւն էքմէք նէ-
լէտէն էլէ կէԵԻՐէ պիլտիրիդ
տէյիւ սիւալ էտէրիդ , նալնօտ՝
պու էթտիքիմըդտա պուդունան
պու գաւաթը քիշիներն նաՓագա-
սընը նատըդ իտարէ էտէճէյիդ

տէյիւ շաշար պալըրըդ ։ Պիդ՝
տօղալըդտան պէրու շիտմէյէ տէ-
կինն նաՓագաժընը վէ կիյէճէք
էտիասլարըմընը վէրէն՝ վէ նէրին
իւղէրինաէ վէ էեվատտա վէ տէ-
նիդ ու ալնէր սուալտտա պուլու-
նան հիտտապա կէլմէդ միչն օնլար-
ճէ ճանտաքլըդտր վէ գուչդար վէ
պաչըպզլարտան մա՛տա՝ պինն միւ-
նօտտան գիյտաճ նուՓԻուս պինի
աճէճի հէր կիւն նաՓագասընը
վէրէն քիմ օլտուդունու ու-
նուտուրուդ ։

34. Գնաջ էտէդինիդ՝ Ձ ։ Պուն-
տան ագաճմ՛ պունուն էմնալի
օլան պիր վազդա՛թտէ Ի՛ՉԷՆ-
տիՉդ շայիրալէրինէ նինէ հէտան
պու սիւալի սօրտուդտան սօնդ-
րա , օնլարա՝ "Ա՛խտին վէ պադըն"
տէտի ։ Ա՛տԻ ։ Զ ։ 38 ։ Օ՝ խա-
Թէտի քի՝ օնլար քէնտիլէրին օչ-
տէմ պուլունտուդու մունՀԹաճ
Հալի նէ՛ տէրէճէ օլտուդունու
սահիհան վէ ԹատաԹիգան պիդ-
սինդէր , շէյլէ քի՝ քէնտիլէրին
մինԹաա՛ԼԸ Իչիւն տայիմա խա-
ԼԸլըլդըրընտա սագլամադա՝ վէ

Digitized by Google

տօյատուլար, վէ փարչալարըն արթանընտան եէտի զէնպիլ տօլու գալտըրտըլար։

38 Վ֊Ե եէյէնլէր՝ գարըլարտան վէ չօճուգլարտան մա՛տա՝ տէօրթ պին էրքէք իտի։

39 Վ֊Ե խալգը տալը վէրիպ՝ գայըղա պինտի, վէ Մ֊ագդալա սինօրլաքընա կէլտի։

ՊԱՊ Ժ֊Զ

1 Վ֊Ե փարիսեցիլէր հէմ Սադուկեցիլէր եանընա վարըպ

կէլէճէք սիլսիլէլէրին ֆայիտէլէնմէսի իչիւն ա՛յնի ա՛յնինճէ օնու թահրիր ու նագլ էթմէյէ գատիր օլսունլար։

35—37։ Ույպու միւ՛ճիզաթըն հէր պիր քէյֆիյէթի՝ պունտան էվվէլքի Պապտա թահրիր օլոնան մի՛ճիզաթըն քէյֆիյէթլէրինէ չօգ պէնկղէր։ Պագ՝ Պապ ծ֊Գ֊ 18—21։

38. Տէօրթ պին էրէյէ խոչ։ Պունտան էվվէլքի միւ՛ճիզաթէքի էրքէքլէրին՝ գարըլարտան վէ չօճուգլարտան մա՛տա՝ սայըսը պէշ պին նուֆուս իտի, լաքին շիմտի տէօրթ պին նուֆուս տուր։ Օլ ղէմանն էքմէքլէրին սայըսը պէշ իտի, լաքին շիմտի եէտի տիր։ Օլ վէմանն իքի պալըգ վարըտը, լաքին շիմտի պիր գաչ տանէ վար։ Օլ զէման օն իքի սէրիէթ եահստ քիւֆէ փարչա արթմըշտը, լաքին շիմտի եէտի զէնպիլ արթատը։

39. Ույէբ սալը վէրէպ։ Պագ ծ֊Գ֊ 36 շէրհինէ պագ։ Ույֆէնտիմիզ օնլարը իքի քէրրէ պէսլէտի, լաքին օնլարը միւ՛ճիզաթլար վասիթասի իլէ կէչինմէք ումտուտունտա օլմազա պըրագմատը։ — Մ֊ափսալ ափնօլ֊

1 · փարիսեցիլէր ... Սափսուկէցիլէր։ Պագ Գ֊ 7 շէրհինէ պագ։ Ույպու իքի ֆըրգա՝ պիրի պիրինէ ղայրէմ զըտտ իտիլէր. լաքին Ույհտտոս Ույֆէնտիմիզի զէվգլէնմէքտտէ վէ թէճրիպէ էթմէքտտ՝ Հերովդէս իլէ Փարաոսուն ա՛յնի էթտիքլէրի կիպի՝ պունլար տահի պիրլէշիպ իթթիֆագ էտէ պիլիրլէրիտի։ Պ֊ո֊ Ի֊ Գ֊ 12։ — Ավէնճէլ֊

թէեճբիւպէ էտէրէք՝ օնտան թա-
լապ էտէրլէր իտի քի՝ օնլարա
կէօքտէն ա՛լամէթ կէօսթէրէ։

2 Ա՛ե օ՝ ճէվապ էտիպ օն-
լարա տէտի. Ի՛խշամ օլունճա՝
տէրսինիզ. Ը՛ավա կիւզէլ օլ-
ճաք. վէրա կէօք գըզըլ տըր։

3 Ա՛ե սապահ՝ պու կիւն հա-
վա պօղուդ օլճաք, զէրա կէօք
գըզարըպ՝ փուս օլուչօր փէչէ-

էֆէէ։ Պապ Զ. 13 շէրհինէ
պագ։ Պապ ՚Ի. Թ. 3։ Իբ. 18.
34, 35։ Պ՚ոէ. ճ. 25։ ՚Ի. Ա.
16. 53, 54։ Յովէ. Ը. 6։—
Նէօփէն ա՛լոէլ։ Ընլար Վհրիս-
տոս՝ օնտան էօյրէնմէյէ կէլ-
մէտիէր, իլլա օնա՝ էտէճէք պիր
շէյ պուլմազա կէլտիլէր. վէ
մէրամլարը՝ օնուն Թա՛լիմաթը-
նը վէ խէլասընը գապուլ էթ-
մէյէ տէյիլ՝ իլլա օնուն գուվ-
վէթինի վէ ի՛լմինի սընամազա
իտի։ Ընլար՝ օնուն Ա՛եսիա
օլտուղունա պիր իսպաթ կէօս-
մէյէ սուլէյմէն պիր արզու
կէօսթէրտիլէր. լաքին քէնտի-
լէրին ասըլ սահիհ արզուսու
պու իտի քի, օ՝ պիր պէօյիւք
մի՛ճիզաթ իշլէմէյէ էլ գօսուն
առ իճրա էտէմէսին, վէ օնլար
պուննու քէնտիլէրինէ պիր ֆուր-
սաթ էտիպ՝ օնու պէրպատ էթ-
սինլէր։ Ընլար տէմիշ օլուչօր-
լար քի, Ա՛ովսէս պիզէ գըզդ
եըլ կէօքտէն էքմէք վէրտի,
լաքին սէն պիւյէ պունու՝ պիր
եըլ՝ նէ տէ պիր այ՝ եա պիր
հաճթաթ պիւյէ էթմէտին. Ընու
եալընըզ իքի քէրրէճիք էյլէ-
տին։ Այն պիզէ՝ պունտան ա՛-
լէա վէ ճէլիլ պիր շէյ կէօս-
թէրմէտիքճէ՝ պիզ սէնի Ա՛ե-
սիա տէյիս նամըլ գապուլ է-

տէլիմ։ Այիւնէշէ սէջյլէ քի՝ օ-
նուն սալտընը հէր պիր շա՛էսի
պիզէ խաստ ալեթունա տէօնսիւն։
Նախօտ պուլուԹլարա էմր էյ-
լէ քի, պիզէ՝ տէյիլ եալընըզ
էքմէք՝ իլլա հէր կէօնա նէֆիս
թաս՛մ՝ վէ տէյիլ սալթ իքի
քէրրէճիք՝ իլլա է՛օմրիւմիզ օլ-
տուգճէ հէր սապահ վէ հէր ախ-
շամ՝ եաղտընըսընլար։ Ա՛ե օզէ-
ման սանա ինանընըզ, վէ սէն
պիզիմ փատիշահընմընզ օլուրսուն
վէ սէնի պիրտէն Ա՛եսիա տէ-
յիս իդրար էտէրիզ, վէ պիւ-
Թիւն տիւնեա կէլճիչ սանա Թա-
պի՛ օլուր։ Պապ ՚Ի. 38 շէր-
հինէ պագ։

2. Նէօփ փըղբըղ փէա։ Պու՝ հա-
վանըն նասըլ օլաճաղընըն պիր
նիշանէսի իտի, քի օնու ճիւմ-
լէսի անկլայընտը։

3. Նէօփ փըղարըղ ֆօա օլօյօր։
Պ՚ոէ. ՚Ի. 54—56։ Ընլար
տիւնեամի շէյլէրի Թէզ անկ-
լարլար իտի։ Ընլար՝ քէնտի-
լէրին տիւնեամի մէնֆաա՛Թլա-
րընա տօգաճան հէր պիր շէյէ
ա՛զիմ տիգգաթ էտէրլէրիտի։
Այիւզկեարը վէ հավայը՝ եաղ-
մուրու վէ սօվուղու վէ սըճաղ՝
իփէյին վէ պուղտայըն պա-
հասընը՝ տիւրլիւ տիւրլիւ մա-
լա՛լէրին Թահմինէն պահատա

Digitized by Google

նէ. Հյ մերայլեալ՝ կէսիւն Հիւղիւնիւ փարգ էթէմէսինի պի-

չըգաճաղընը նա էնէճէյինի՝ ճիւղէ պունլարը վէ պունուն կիսլի շէյլէրի անկլամագտա մա-հիր իսիլէր։ Ընդարձակ կէօղէ-րի վէ գուլագլարը վարլտը, վէ օնլարը գուլանըղարլտը։ Ա-ջրին բուհանի շէյլէրտէ՝ օն-լար հիչ պիր շէյ պիլմէղէրի-մի։ Ընդարձակ պու խուսուստա կէօղէրի վարլտը, լաքին օնա-րը գուլանմազլար իտի։ Ուրիս-տոս հէր կիւն օնլարդն կէօղէ-րի էօնիւնէտէ էյլէ ա՛ճայըպ իշ-լէր իշլէյօրուտու քի՝ պիւթիւն մէմլէքէթի օնուն միւ՛ճիզլաթլա-րընտան տօյմուշ իտի, լաքին պունլար՝ չէօլաէ քէնտի պա-պալարը կիպի (Ղէյ. ԺԷ. 7)՝ արալարընտա պուլունան Ա՛զի-զին պիր ա՛լամէթինի փարգ է-տէմէզլէր իտի։ — Ա՛յ Ռ-ըայը-լը։ Ա՛զատլն՝ քէնտի նիհա-յէյեմիզ ի՛լմի իլէ օնլար իչինն թա՛յին էյլէտիյի ա՛լամէթլերի ուէտտ էտիպ տէ՛ քէնտիլէրինին քէՀիլէրինճէ պէյհնտիքլերի ա-իւէր ա՛լամէթլեր թալտպ էթմէք՝ քէնտիլէրին ա՛զիմ միւսլյլըգ-լարընդն պիր պէջիւք իսլալմը իտի։ Պու՝ օնլարըն ինանմազա իսթէմէյիզ՝ իմանըզըգլարընա պիր է՛օզիւր արատըգլարընա թէքմիլ պիր իսլալմ իտի։ Պազ ԺԹ. 7 շէրհինէ պագ։ — Ա՛-փըլըբն ա՛լաճընէրինի պէնճ-ուէնէլ՝ Պէնիմ միւ՛ճիզլաթլա-

---

լիւսինիզ, վէ վագթլարըն ա՛լա-մէթլէրինի պիլմէզ մի սինիզ։

րըմ՝ վէ Ընհուսիսթան մէմ-լէքէթինին պուլունտուղու Հալ-ա Հիյէմի՝ իշպու վագըթլարըն անկլաշըլմասը Հադգընտա ա՛լա-մէթլէր տէյիլ մի։ Ասիանըն կէլմիշ օլմալը օլտուղունու անկ-լայամայօրմուսունուզ։ Ռանիէ-լին նէթիճէ Հաֆիզալարը շիմ-տի պիճիմճէ իւղրէ օլտուղունու Հիսապ էտմէյօրմուսունուզ։ Ռառ. Թ. 24—27։ Ակօրմէ-յօրմուսունուզ քի՝ պէն տօղ-տուգտան սօնկրա Ընհուտա-տան Հիւքիւմէթի կիւճիմիշ տիր։ Ծննդ. խԹ. 10։ Ակօրմէ-յօրմուսունուզ քի՝ Հէփ փէյ-դամպէրլիքլէր շիմտի պէնտէ լինէքմիզ օլմագ իւղրէ տիրլէր, վէ պէն Ասիանըն էտէճէք իտիյի Հէփ միւ՛ճիզլաթլարը կիւն պէ կիւն լճմրա էտէյօրուտ՝։ Ա՛զրին իշպու միւսլյլըգ-լարընդն ակօղ-լէրինի աչըպ պունլարը կէօրէ-ճէքլէրին Ռէրինէ՝ կէօղլէրինի մախուսէն գափայօրլարըտը, շէօյլէ քի կէօրմէսինլէր։ Ա՛յ է շիմտի տախի ա՛յնի պունուն կի-պի՝ Հալէա պիղիմ Հայաթտէ օլտուղումուզ վագըթլարըն ա՛-լամէթլէրինի փարգ էտէմէյէն նէ գատար քիմսէլէր պուլու-նուր։ Պու՝ տիգգաթէ շայէս-լէ պիր ա՛սըր տըր։ Ա՛զիզ-ՎԻՀիճաալար՝ լինէրճիմէ վէ նէշը օլունուօրլար. մէքթէպլէր աչ-լօրլար. Հէր մէմլէքէթէ վաղ-

Digitized by Google

4 Նարամալ վէ զինաքնար Նէսլ ա՛լամէթ արար, ամմա՝ Յունանն փէյղամպէրին ա՛լամէթինտէն մա՛տա՝ ա՛լամէթ վէ-

ճրըար կէօնտէրիլմէյօրլար. Ձինիմաչին մէմլէքէթինին պու գատար տէհրլէրտէն պէրու գափալը օլան ա՛զիմ տիվարլարըն գափուարը աչըըլմօր, վէ խելասըն միւժտէճիլէրի իչէրի կիրէմյօրլար. գարանլըգ գաչամյօր, վէ սահիհ ըշըդ՝ հէր նէրէ զինյա վէրմէյ պաշլայօր. Ա՛լահըն Նուհու տէօքիւլիւյօր, վէ կիւնահքառլար՝ Ա՛լահա տէօնէմյօրլար. Ա՛լահ՝ միլէթլէրի ալթիսմի էտէյօր, վէ Վրիստոսուն փատիշահլըղը գուվվէթ իլէ կելիյօր, վէ օնուն կէրչէքլինյի ղալիպ օլուպ նէնէյօր։ Նաքին նէ գատար խալգ պուլունուր քի՝ փարիսեցիլէր վէ Նադուկնցիլէր կիպի հիչ պիր շէյ կէօրմէզլէր, վէ հիչ պիր շէյ անկլամազլար։

4. Օ՛նաէթ։ Պապ ԺՌ. 39 շէրհինէ պագ։ — Օ՛նա՝ Յունան էէյղամպէրին ա՛լամէթինէն մա՛տա ԱՀ։ Պապ ԺՌ. 39 շէրհինէ պագ։ Ա՛արկոս տէյօր քի (Ը. 12), Վրիստոս Յէնտիմիզ պու էանատէ "ճանընտա աՀ" էմէտի։ Պու ճէվապը օնլարա՝ ա՛զիմ նիւրէք ածըսը վէ գասավէմ իլէ վէրտի։ Օնլարըն միւրայէլըղը վէ նարամազլըղը օնուն էյլիքքանի գալպինէ քէսքին ածը վէրտի։ — Օնլարը պրաՂըղ՝ ԱՂՆոէ։ Յայէր օնլար

րիլմէյէճէք տիր. անտէն օնլարը պրաղըգ՝ կիլմտի։

5 Վ է շայիրտլէրի էօմէկ եագայա կէլտիքլէրինտէ, էքմէք

տինկլէմէյէ կէօնիւլլէրի օլսայըրար, Վրիստոս Յէնտիմիզ ա՛զիմ խօշնուտլուղուլէ օմուրուպ՝ պիւմիւն կիւն՝ օնլարա թա՛լիմ վէրիրտի։ Նաքին օնլարըն ա՛գլ ու ֆիքրի շէյլէ պիր հալտէ իտի քի՝ տէր ա՛պագ օնլարըն եանընտան չէքիլմէյէ վէ իսլահլարը չարէսիզ կիպի օնլարը թէյրը էմմէյէ մէճպուր օլտու։ Վրիստոս՝ միւրայըլարըն վէ թէճրիւպէ էտէնլէրին եանընտա չօգ տուրմազ. վէ օ՝ պիր քէրրէ տարրըըպ կիմտիքտէն սօնկրա, պիր տահա կէլէճէյինի քիմ պիլիր։ Ծ՛ննդ. Զ. 3։ Ղէ. Գ. 17։ Թ. 12. Պսդթ. ԺԸ. 6։

5. Նէրնէ էօթայա։ Օնլար՝ Գալիլէանըն պաթը թարաֆընտաքի Ա՛ագգաղա գըյըսընտան (Պապ ԺԹ. 39 շէրհինէ պագ)՝ կիւն տօղրուսու փօրեասա տօղրու փիլիպպոս Կեսարիասընա տօղրու վարրըլարըտը։ Յանէ 13 շէրհինէ պագ։ Նէնտիմիզ վէ օնուն շայիրտլէրի պու տէնիպտէն նէ՛ գատար չօգ քէրրէ վէ նէ՛ գատար չօգ թարափա տօղրու կէմիչէրիտի — Նէսէ ալմազա ոռոմմաղլարըտը։ Օնլար ա՛տէԺա՝ քէնտիլէրինէ էքմէք Ժէտարիքի կէօրիւլէրիտի. լաքին շիմտի պէրապէրլէրինճէ գայըբտա սայի պիր էք-

Digitized by Google

ալմաղա ունուԹմուշլար իսի ։

6 Ա՚Է Յիսուս օնլարա տէ-
տի . Պագըն , վէ փարիսեցիլէ-
րին հէմ Ադուկեցիլէրին մա-

մէքլէրի վար իսի ։ Ա՚ոբէ . Ը . 14 ։ Կէօրիւնիւյօր քի , օլ միւ-
րայլըլարը Թէզ պրաղըպ՝ ափան-
սըզ գայըղա պինտիլէր , վէ օ-
րտաան կիԹտիլէր ։

6 . փոբէնեչիլէրին հէմ Ադօօ-
կնեչիլէրին մայաըպտան սաԹըն ։
Ն՚էհուտիլէրէ՝ քէնտի գուր-
պանլարընտա խամուր սունմա-
սը տպիմա մէՏնո՚ւ վէ եատագ
իսի , վէ Պասէք պայրամընտա՝
օնու եէմէսի պիղէ օնլարա եա-
սագ իսի ։ Ն՚էչ . ԺԲ . 15—
20 ։ Ժգ . 6 , 7 ։ ԻԳ . 15 ։
Լ՚Գ . 18 ։ Պ՚Եփ . Բ . 11 ։ ԻԳ .
6 ։ Յ՚ոհ . ԻԸ . 17 ։ Բ Ո՚էն .
Ա . Ջ . 3 . 8 ։

7 . Ո՚Էնոբէ էննոբիլէրինոբ ոբ-
շի՚նէ՞ ։ Ա՚պա՝ էքմէք եափ-
մադ իչիւն գուլլանըլըը ։ Ո՚՝
եօղոուլմուշ ունուն իչինէ իշլէ-
յիպ օնու մայալար , վէ օնու
գապարտըպ էքմէքի հաՓիՓ ե-
տէը ։ Ո՚նուն իշլէմէսի աէսիզ
վէ կիշլի՝ լաբին սահիհ վէ
մուԹլագ օլուը ։ Ո՚նուն նասըլ
իշլէտիլինի հիչ քիմսէ կէօրէ-
մէզ ։ Պապ ԺԳ . 33 չէրհինէ
պագ ։ փարիսեցիլէրին Թա՚լի-
մաԹլէրի տաիսի ա՚յնի պունուն
կիպի իսի ։ Ո՚նլար՝ շամաԹա-
սըզ՝ մա՚րիՓէմ իլէ՝ վէ կէր-
չէբ սուրէԹինտէ կէչիրիլիրլէր
իսի ։ Ո՚նլարըն սահիհ Թէսի-
րի՝ պիրտէն պիրէ տուչուլմազ

յասընտան սագընըն ։

7 Լ՚մմա օնլար քէնտի քէն-
տիլէրինտէ տիւշինիւպ՝ տէրլէր
իսի . Վհի էքմէք ալմատըգ ։

իսի ։ Ո՚նլարըն իՃրասը՝ եաւաչ՝
լաքին սահիհ վէ մուԹլագ տը-
րը , վէ էնՃամը Ճանը պիւԹիւն
պիւԹիւնէ զապԹ էտիպ՝ օնուն
հէր պիր գուվվէԹինի քէնտի-
լէրին հիւքմիւ ալըընա գօր-
լարըտը ։ Լ՚աքին շայիրտըէր՝ իհ-
Թիմալ տըը քի՝ պունտան էվ-
վէլ մայա լուղէԹինին՝ Թա՚լի-
մինԹ մա՚նասընա գուլլանըլտը-
ղընը իչինԹիշ օլտուգլէրի եօղ-
ուտտու ։ Լ՚աքին հէր հալտէ՝
օնլար Ն՚էհուտիլէրին մայա խու-
սուսունտա էքմէք եափմադա
գուլլանըլմասը իւզէրինէ չօգ
գանունլարը օլտուղունու՝ վէ
չօգ քիմսէլէրին էՃնէպի Թա-
յիՓէլէրտէն եափըլան էքմէքի
նէմսի շէրիա՚ԹԹէ մուղայիր տայ-
տըգլարընը պիլիրլէր իսի ։ Ա՚է
պունուն իչինէ կէօրինինը քի՝
օնլար պուրատա՝ պէօյլէ անկ-
լամըշլար իսի , քի կէգյա միւպա-
րէք Վ՚ուրԹաըընՃը օնլարա՝ օն-
տան սօնկրա օլ փուԹիէրէսԹի կի-
պի եարատմազ փարիսեցիլէր վէ
Ադուկեցիլէրտէն էքմէք ալմա-
սընընար տէյիու նասիհաԹ էեէ-
յօր ։ Պիզիմ՝ հէր պիրիմիզին
Թապիա՚Թընա՝ իշպու շայիրտ-
լէրին էյլէտիյի կիպի՝ Վ՚էրիսատա
Լ՚ֆէնտիմիզին քէլամլարընընՃ
րուհանի մա՚նասընա պագմա-
յըպ՝ հէր պիր չէյի պիր Ճին-
մանի Թարիգաէ անկլամասը նէ՞

Digitized by Google

8 Լաքին Հիսուս անկլամա-
զըլա՝ օնըլարա ասէտի . Աչիւն
քէնտի քէնտինիզտէ՝ էյ ազ ի-
մանըլըյար՝ էքմէք ալմատըզընը-
զը ախշինէնէր սիւնիւզ :
9 Պէշ պինին պէշ էքմէյինի
վէ գաչ քիւֆէ ալարըզընըզը՝
10 Էմ՝ աէօրթ պինին եէտի

էքմէյինի վէ գաչ զէնպիլ ալար-
ղընըզը՝ ատհա անկլամազ վէ
խաթըրընըզա կէթիրմէզ մի սինիզ :
11 Աչիւն անկլամազընըզ
քի՝ սիզէ էքմէք իչիւն ասէմտիմ,
քի փարիսեցիկէրին վէ Սադու-
կեցիկէրին մայասընտան սագը-
նասընըզ :

գատար ույղուն վէ մուվաֆըգ կէլիյր : Աչ գատար քիմսէյէր պուլունուր քի, ա՛գլ ու ֆիքր-
լէրի բուհանի օլաճագ եէրինէ՝ օնլար սաղի էքմէք՝ վէ ճիհան-
նի պինէլէր իւզէրինէ ախշի-
նիւրլէր :
8 . Հիսուս անկլադըլա : Աչիհա-
տատ Աչիւնտիզ՝ քէնտինէ Թա-
ղի՝ օլանլարըն ճահիլլիկինի
ապայիտա կէօրիւր , վէ օնլարըն
ախվանէճէ վէ նահագ ֆիքիր-
լէրինին հէվէսինի պիլիր : —
Աչ ազ իման էյլէյ : Պապ Զ . 30 .
վէ Ը . 26 շէրհլէրինէ պագ :
9 . Պէշ պինին պէշ եւմբինի
ՃԷ : Պապ ծՊ . 17—21 շէրհ-
լէրինէ պագ :
10 . Եէօրթ պինին եէտի եւմ-
բինի ՃԷ : Պապ հԲ . 34—38
շէրհլէրինէ պագ : — Ատհա անկ-
լամ Ա . . . ինինէ Պապ ծԲ . 15
—17 շէրհինէ պագ : Ա՛ռէկ .
Ը . 17—21 : Գ՛ոէկ . ԻՊ . 25 :
11 . Աչ՝ նէ անկլադըլըզ : Պէն շիմտի սիզէ՝ նէ եէյէ-
ճէյինիզ խաւսաւսընտա՞ մը գայ-
ղու էքմէք էմր էտէրիմ ախ-
շինիւթսիւնիւզ . պունու՝ պիր
առագիգա պիրէ օլսուն՝ խաթըր-

ընըզա գոյա պիրէ՞րմիյինիզ : Աչ-
պու իքի քէրըճ իշլէտիյիմ միւ՝-
ճիզաթլար՝ քի օնլարըն վատի-
Թասի իլէ պու գատար չօգ խալ-
գը պէպէլէտիմ՞ սիզին զէմանի
հառեկէթլէրինիզի քէնտինիզ հիչ
պիր իգթիզասըզ գայղու էքմ-
մէզսէն՝ պէն ատ՞ էմճէյէ գա-
տիր օլսուղատա քիֆայէճի եաէր
պուրհան ու խապաթլէր ատիյլ-
լէրմի : Պապ Զ . 25 շէրհինէ
պագ : Աչ՝ վատ էյլէր Աչհի-
տատան շայիրագլերի տատա զի-
յատէ լուհանի՝ վէ տատա ազ
ճիհանի օլսալար խոի , էյլէր օն-
լար տատա զիյատէ էպէտիլլիք
վէ տատա ազ պու զէմանի՝ վէ
տատա զիյատէ ճանն վէ տատա
ազ Թէն խուտսունտա տիւ-
շինիւր օլսալար խոի , Աչհիտա-
տան նատհաթլագրընը նէ գա-
տար տատա էյի անկլայամագ-
լարըտը : Իման ճիւանէճիզ քէն-
տի ա՛գլըմըզըն աղըրլըղը իչիւն
ուԹանալըմ : Էհէ պիր տատէմ
քի պաշլըճամ գայղուտու վէ տիւ-
շինճէկտի նէ եէյէճէք , վէ նէ
իչէճէք , վէ նէ կիյէճէք Հագ-
գընատա օլուր , Աննճիլին մաննա-
սընը տօզգուտ անկլայամազ : Ը

Digitized by Google

12 () զՀՈՄան անկլատըլար քի՝ ահՄահտի քի էքմէք մայասընատան՝ իլա փարիսեցիլէրին վէ Սատդուկեցիլէրին թա՛լմիննաէն սա-

գընալար ։

13՝ ևՀ ()իսուս փիլիպպոս կեսարիայէ շայիրալէրինէ սիւալ էտիպ ա-

կոլնի. Բ. 14, 15։

12. () զՀՈՄան անկլատըլար ։ Ի՛ֆէնտիմիզ օնլարա՝ քէնտի սէյլէտիլինին մա՛նասը նէ օլսուղունու անկլաթմատը. լաչին օնունն թա՛զիրի՝ օնլարըն ա՛գլ ու ֆիքրինի ճիսմանի էչլէրտէն րուհանի շէյլէրէ ճէլպ էյլէտի· վէ օ զՀՈՄան օնլար օնուն նէ անկլաթմագ իսթէտիյինի պիրտէն անկլատըլար ։ — փաբլոեֆլէրէն ճ Սատօ՛լիցիլէրէն ը՛լ՛ինէ ։ Պատ ծե. 1—7 չերհինէ պագ ։ ԻԳ. 13 ։ Կոբ. ԻԳ. 8։ ()նլարըն թա՛լիմաթլէրի՝ մաղտուրլուղուն վէ միրացըլըղըն թէշպիհ ու նիշանեսի օլան մայա կիպի իտի. օնլար՝ գապարըլալ հէր շէյի էքշիանէն մայա կիպի իտի ։ ()նլարը հէր քիմ գապալ էտէրսէ, մաղտուր վէ միւրայը օլուր ։ Կո՛լ. ԾՐ. 1 ։ Ե Կոբնի. Ե. 6—8 ։ Կաղ. Ե. 9 ։

13. փիլիպպոս կեսարիացը ։ Պու՝ Կերմոնիմ սըզթընըն հիսաբինտե պիր շէհիր իտի ։ Ա՛Ի Իսրայէլ օղուլլարընա վա՛տ օլունմուշ միյարըն փօրեսա թաբիֆընըն ուճունտա՝ Ա՛երմոն ատընընըն էթէյինտէ ()որդանան ըրմաղընըն չօգալըղը փունկարլարըն եանընտա պիտի օլունմուշ-ուտու, վէ էպքի զէմանտէ իսրա-

նէ փանիուս ահնիր իտի ։ Ի՛աքին պէջիւք Ա՛երովդէսին օգլու փիլիպպոս օնու թէքրար պինա էտիպ՝ Ա՛ուգմա Իմիէրատօրունուն շանընա բաղպէթէն՝ օնուն ատընա կեսարիա գօսու, վէ ագ ահնիզ գըյլըլարընատա պուլունան պիր պաշգա կեսարիա շէհրինտէն պունու ֆարգ էթմէք իչիւն օնա քէնտի իսմինի տօսիպ ի՛լավէ էյլէտի ։ — Հ՛այէթպէյէնէ սէօալ եոխ ։ Ա՛արկոս ահր (Ը. 27) քի՝ պու միւզաքէրէ՝ օնլար եօլտա իքէն օլմուշտու. վէ Ղուկաս ահր (Թ. 18) քի՝ Ի՛սրիստոս տուա՝ էտէրքէն օլմուշտու ։ Ի՛հթիմալ տըր քի, Ա՛մմէքէթին իշպու ուճունա վարմասընըն պիր սէպէպի՝ շայիրալէրի իլէ աբօյլէշմէյէ վէ տուա՝ էթմէյէ՝ վէ օնուն Ա՛եսիա օլտուղունա օնլարըն մոխտուտ տիգգամըրը ճէլպ էթմէյէ պիր թէնհա պուլմագ օլսուն ։ Ի՛շպու կերէքլիյէ օնլարըն թէքմիլէն ինանմասը վէ վուգուֆ օլմասը ղպչէթ իգթիզալը իտի ։ Ի՛մոի վաճիպ իտի քի, օ՝ պու պապտէ օնլարըն զիւի՛միւնիւ էյի անկլասըն, չէօյլէ քի՝ օնլարը տօղրու օլտուգլարը խուսուսլարտա գավէլէսին, վէ եանղլըշ օլտուգլարը չէյլէրտէ տօղրուվէթսուն ։ Ա՛Ի օնլարա՝ քէնտինին խուսու-

Digitized by Google

աի . Լ՝աեմլեր Պէն Լ՝աեմ ()ղ-
լու իչիւն քմմ իմ տեղլեր :

14 Ա՝ է օնլար տէտիլէր ։ Պա՝-
զըսը վաֆթիզ էտիճի Հովհան-

նէս՝ վէ ապոլլոսի Ենղիա՝ վէ
պաշգալարը Երեմիա եաիօա
փէղղամպէրլէրին պիրի սին փէր-
կէ ։

սունատա խալգըն պէհինինտէ ճարի
օլան ալէքսանէվի խաապէր նէ օլտու-
ղու պապընատա սօրմազա պաշ-
լատը ։ — Լ՝ոմմէր էմ՛ իմ պերկէր ։
Կ՝ուրթաքրճմրզ՝ փարիսեցիկեր
նէ՞ ամէյօրլար ամէյու սիւալ էթ-
մէյօր . զիրա օնլար Հալէտա օնու
շէյթան իլէ օրթագ վէ շէրիք
թագըրիր էթմիշլեր իտի ։ Պապ
թ . 34 , վէ ՅՐ . 24 ։ Լ՝աքին օ՝
խալգ օնուն Հագգընատա նէ՞ ամ-
յօր ամէյու սիւալ էտէյօր ։ Կ՝ոմ-
թ . 18 ։ ()՝ պու խուսուստա
խալգըն ա՛լէքսանէվի զիւիւ՛մինու
պիլմէյէ խթէտի ։ ()՝ օնլարա
Թա՛լիմ ու նասհաթ էտերիտի ։
Պապ ՅԵ . 10 շէրհինէ պագ ։
Ա՝ի՛ճիզաթլարը՝ օնլարըն ա-
րատընատա իչլէնմիշ իտի ։ ()նուն
շայիրլէրի վէ օնա Թապի՛ օլան-
լար՝ վէ օնուն արաընճա վարան
գալապալըգլար՝ օնլարըն արա-
սընատան իտի ։ ()նլար պիր շէյ
էջրէնի՛օրլարմը իտի ։ ()նլար
պիր չօգ շէյլեր կէօրմիշլեր վէ
իշիթմիշլեր իտի . իմի օնլար
քէնատի կէօզլերինի վէ գուլագ-
լարընը վէ ֆէհմլերինի տօղրու
գուլանը՛յօրլարմը իտի ։ Պու-
նուն կիպի Հեր պիր վա՛զըը տատի
քէնատի էմրքերինին մէյվէլերի
նէ գատար օլտուղունու էջրէն-
մէյէ ճէհա էթմէլի տիր . Հէմ
Հեր պիր տինկէյէն տատի քէն-
տինէ Թէֆթիշ էտիպ՝ պիր ֆա-

յիտէ Թահսիլ էտէ՛յօրմու տէ-
յիւ պիլմէլիտիր ։ — Լ՝ուէ՛ օղ-
լո ։ Պապ Ը . 20 , վէ ՅԳ . 24
շէրհլէրինէ պագ ։

14 . Ա՝ֆինէս էպին ()ովհաննէս ։
Պապ ԺԴ . 2 ։ —Ենչ՛ա ։ Ա՝ազա-
Դ . 5 ։ Ա՝ուլ . Զ . 15 ։ ()ովհ .
Զ . 14 ։ Է . 40 ։ —Ենրեմ ։ Պու
էն պէջիւք փէղղամպէրլէրին
պիրի իտի . վէ Թագըրիր էլլէտի-
յի փէղղամպէրլիքլէրինին չօ-
ղունուն Թէքմիլ օլմասընա գա-
տար եաշատը ։ —փէղղամպէրլէրին
պէրի ։ Ա՝էսէլ՝ Ենովք՝ Ենղիսէ՝
Ենոսի՝ վէ պունուն կիպի ։
Պապ ՅՒ . 14 շէրհինէ պագ ։
Կէօրիւյօրուզ քի , խալգըն զիւ-
ի՛մլերի տիւրլիւ տիւրլիւ իտի ։
Կէրչէքլիք պիր տիր . լաքին կէր-
չէքլիյէ մուխալիֆ օլանլար՝ Հեր
նէ գատար ազ մուխալիֆ իսէլեր
տէ՝ էքսէրի պիրի պիրի իլէ տախ
իթթիֆագտէ օլամազլար ։ Ե՛էփ
պու քիմսէլերին պաշգա պաշգա
զիւի՛մլերի եիւճէ իտի . վէ պու
ճիւմլէ իլէ օնլարըն Հիչ պիրի
իգթիզա էթմէյի գատար եիւճէ
տէյիլ իտի ։ Պունլարըն զիւի՛մ-
լերի՝ Ի՛րիստոսուն տիւշմէնլերի-
նին զիւիւ՛մլերի կիպի եանդլըշ
վէ իթիպարսըզ տէյիլլեր իտի .
վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ պիւթիւն
պիւթիւնէ տօղրու վէ ա՛ճի՛թէ-
պէր տէյիլ իտիլեր ։ ()նլարըն
Հէփիսի պինիհայէ էտնա իտի-

15 Ընդարձակ առեք. նայ սիզ
լէր։ Ու քիմնէլէրին ճիւմլէսի
Վրիստոսուն հագգընատ զանն
էտէրլէր քի, քէնտիլէրի կիպի
պիր պայաղը ատէմ տէյիլ՝ իլլա
էօղիւլէրտէն տիրիլմիշ պիր ա-
ատէմ տիր. վէ պու ճիւմլէ իլէ
ընուն "կէօքտէն Ասպպ" օլտու-
ղունու հիչ քիմսէ զանն էթմէզ։
Ընդարձակ զիւիւ՛մլէրի՝ նէ գա-
տար նագըս վէ գուսուր իտիլէր։
Ընդարձակ Յովհաննէսին Թա՛լի-
մատէ ու նատիհատէլարընը ու-
նութմուշլար իտի. էլլէրինէ տիւ-
շէն փուրսաթլարը էյիյէ գուվ-
լանմամըշլար իտի։ Ընդարձակ՝ կէօ-
րիւնիւր քի՝ Վրիստոսուն սիւսի-
լէսի խուսուսունտա հիչ պիր շէյ
պիլմէյօրլար, օնուն ատամսորընըն
մատալի վէ ասվալինտէն՝ չօպան-
լարընը կիշիթտիյի մէլէքլէրին Թէ-
շէքքիւր իլատիսինտէն՝ եսխատ
ա լիմ քիմսէլէրին Ընէհուտիլէրէ
ատղան փատիշահը պիյա՛Թ էթ-
մէք իչիւն զէյթարէթինտէն խա-
պէրլէրի եօղուտու։

15. Նա փէ պէնիմ իչի՛ն էմ՛
ի՛մ փեքինիդ։ Ասպպ Ընքենտիդ
շիմտի քէնտի շայիրլէրինէ՝
քէնտինին խուսուսունտա օնլա-
րընը քէնտի զիւիւ՛մլէրի նէ՛ տիր
տէյիւ սօրայօր։ Սիզ պանա պու
պապտէ տէյէրլէրին նէ տիւշինա-
տիյիւնիւ սէօյլէտինիզ. լաքին
շիմտի սիզ քէնտինիզ նէ տիւ-
շինիւրսինիւզ սէօյլէյին։ Սիզ
տէյէրլէրին կէօրտիյիւ վէ իշիթ-
տիյի շէյլէրտէն զէյատէ շէյլէր
կէօրտիւնիւզ վէ իշիթտինիզ.

պէնիմ իչի՛ն քիմ իմ տէրսինիզ.
էօյրէնմէյէ սիզին էլլէրինիզե
տիւշէն փուրսաթլար՝ օնլարընը
էլլէրինէ տիւշէն փուրսաթլար-
ատան չօգ օլտու. իտի՛ օնլարտան
ատահա չօգ էօյրէնտինիզմի։ Պատ
յ.գ. 11 շէրհինէ պագ։ Ընտէր-
լէրինէ էօյրէթմէյէ Ընդատան
ատա՛վէթ օլունան քիմսէլէր՝ տիգ-
գաթ էթմէլիտիրլէր քի՝ քէնտ-
տիլէրի տապիսիս էօյրէնմէքտէ օ-
ստունլար։ Ընդարձակ տապիսիս քէնտ-
տի գալպլէրինի Թէֆֆիհ էթ-
մէքտէ օլտունլար։ վէ քէնտիլէ-
րինի՝ Ասուրթարըճընուն շայիրտա-
լէրինէ իշտու էթտիյի սիւսլի
ատօրսունլար. ատօրսունլար քի՝
"Ընաքին սիզ՝ Վրիստոսուն հագ-
գընատ սիզ նէ՞ տէրսինիզ, վէ
քէնտի եիւրէյինիզ նէ՞ ատույար։
Սիզ ընու՝ օլտուղու կիպի տա-
հիհան պիլի՞րսինիզ։ Ընուն
տ՛էյա գատարինի վէ ճէլալինի վէ
գըյամէթինի ֆէհմ եատի՞օրմա-
տունուզ։ Ը՝ սիզին ճանընըզտա
գըյամէթլի՞մի. վէ ընուն տ՛շգը
սիզ իլգամ էտի՞օրմու"։ Սիւտ-
լինի պէջիյիս՝ քէնտի վիլէթի-
միզ՝ քիլիսէմիզ՝ եախօտ պիրի
պիրիմիզ հագգընատ նէ զիւիւ՛-
միւմիզ վար տէյիւ տէյիլ տիր,
իլլա Վրիստոս հագգընատ նէ՞
տիւշինիւրիւզ։ Ը՝ էմանըմըզտա
չօգ քիմսէլէր՝ Ասպպըմըզը վա-
լիտէսի Ընարիտ հագգընատ
նէ՞ տիւշինիւրսինիւ, եախօտ տ՛-
զինզէր հագգընատ նէ՞ զիւիւ՛-
միւն վար տէյիւ սիւտլ էտի՞օ-
լէր։ Ը՝ աքին Ասուրթարըճընը-

Digitized by Google

16 ա Է Այսմն Պետրոս ճեվապ էսիպ՝ ասէ. Այն սիրի Աստ-

ղըն՝ ասլա պէջլէ սիւաքեր սօրատուղու օլմատը։

16. Այնմն Պետրոս ճեվապ էտիպ։ Կրիստոս ճիւմլէսինէ սիւսալ էյլէսի, վէ Պետրոս՝ օնլարըն ճիւմլէսինին Թարաֆընատն ճէվապ վէրսի։ Պա՛զը ասֆա՝ Յովհաննէս՝ փիլիպոս՝ վէ Յուդա տախի պաս մինվալ իւզրէ ճիւմլէնին Թարաֆընատն սէջյէսիները (Յովհ. ժդ. 5. 8. 22)։ Լաքին էքսէրի պունու՝ քէնսինին ա՛թիգ մէշրէպի իլէ Պետրոս էսէր։ Պապ ժ. 2 շէրհինէ պագ։ — Այն փէյէ Աստղն Ըղլօ ։ Պետրոսուն ճէվապը գլսաս՝ լաքին պիւթիւն պիւթիւնէ կէրչէք վէ տօլու վէ թէքմիլ իսի։ Կրիստոս Յ-ֆէնսինիզ սիւսալի սօրատուզունաս՝ քէնսինէ ատեմ Ըղլու ասէսի. լաքին Պետրոս օնա ճէվապ վէրմէսինտէ՝ Աստղն Ըղլու ասէսի։ Այալգ օնու՝ էօլիւլէրուէն սիրիլէն պիր քիմսէ ատնտըլար. լաքին Պետրոս օնաս՝ Յաշայանըն Ըղլու տէյիս թագրիր էյլէսի, քի տայիմա էտաշար իսի, վէ քէնսինտէ տայիմա էօ՛միւնէ ա՛զիմ փունկարը իսի։ Ինշաս ճէլիլ իգրար իլէ Պետրոս քէնսինին վէ գարընտաշլարընըն՝ Հիսուսուն չօգսան պէրու պէքլէնէն Աստիա սլոտուզունա թէքմիլէն իսան կէթիրմիշ օլսուգլարընը

հըն Ըղլու շօլ Կրիստոս սպան։

17 ա Է Հիսուս ճեվապ վէ-

պէյան էյլէսի։ Ախէր քիմսէլէր՝ պու պապտէ պաշգա գիւսի՛մլեր իզհար էյլէսիլէր. լաքին ե՝ վէ օնսուն շայիրտաշլարը թէքմիլէն ինանտրլար, վէ իմանլարընը իգրար էթմէյէ ութանմազլար։ — Տիրէ Աստղն։ Տիրի Աստղ թա՛պիրի Աստղընը հագգընատ՝ օնաս լազ վէ էօլիս վէ առպղուսաս օլմայան թաշ վէ ագաճ վէ պուսնուն կիպի շէյլէրտէն խափըլմըշ օլան փուճլարատն ֆարգ օլունմագ իչիւն գաւրանըլըլըմսը։ Ր Ըբն. ե. 26։ Հօ. գ. 10։ Ա Ամոփ. ծէ. 26. 36։ Պաղ. խր. 2։ Էրեմ. ժ. 9—16։ Գատ. Զ. 26։ Գոլց. ժդ. 14։ Ա Ամս. Ա. 9։ — Կրիստոս։ Էտանի Աստիա։ Պագ՝ պապ Ա. 1 շէրհինէ։ — Աստղնէն Ըղլու Պու՝ Աստիանընն իսիմլերինտէն պիրի՛նիսի։ Պապ. գ. 17 շէրհինէ պագ։ Ը. 29։ ժ. 33։ Ւզ. 63։ Իէ. 40. 54։ Պաղ. ր. 6՝, 7 Գատ. գ. 25։ Հովհ. Ա. 49։ Զ. 70. ւԱ. 27։ ժե. 7. ւ. 31։ Գոլց. Ը. 37։ Ա 20։ Հռով. Ա. 4։ Էբր. Ա. 5։ Ա Հովհ. դ. 15. ե. 5. 20։

17. Հովհան օգլու։ Հովհ. Ա. 42. ւԱ. 15—17։ — Ինէն ի՛ն էսն։ Պաս Թա՛պիր՝ ատեմ վէ ատեամ մնսիասաս օլան հէր հէյ ատեմէ տիր։ Հովհ. Ա. 13։ Գաղ. Ա. 11, 12. 16 Էֆես.

Digitized by Google

րիպ՝ օնա ասէաի. 'Այ՛ մուԹլու սանա՝ Եա՛ Յոյնան օղլու Այիմն՝ քի սանա պօանօա ԹԷն վէ գան աշխըեար էԹմէաի, իլլա կէզա-

Զ. 12։ Պօղատուն՝ "Յիսէնէ վէ գանա տանըշմատը" (Գ.տղ. Ը. 16) սէմէհինին մա՛նասը պու տուր քի, օ՝ Հիշ պիր տաէմէ տանըշմատը. եա՛նի պապասըն վէ անասընա՝ խըսըմլարընա վէ տօսԹլարընա՝ ուսԹաղարընա վէ խօճալարընա տանըշմատը, պու տիւնեատա քէնաի բահաԹընա վէ գօլայլըղընա վէ ի՛Թիպարընա պագմատը, պիր տիւնեամվի շէյի պունա սէպէպ էԹմէհի, վէ պէցյէ պիր շէյ իճըրէթ մէհիւլիւ իլէ Թահրիք օլմատը։ Այմի պու սուրէԹտէ Այֆէնտիմիզ Պեարատա տէմիշ օլուգյօր քի՝ պունու տանա հինանը էցյրէնմէհի։ Այէն պունու՝ պաշքեահինլէրտէն վէ փարիսեցիլէրտէն էցյրէնմէտին։ Ընու աԹաղարընտան վէ խօճալարընտան էցյրէնմէտին։ Ընու՝ պէնիմ հինանի Թապիա՛Թըմտան՝ վէ կէօրիւնէն էտնա ահվալիմտէն էցյրէնմէտին. զիրա պէն՝ պէցյիւք զայի՛Ֆլիքտէ վէ փագիրլիքտէ զուհր էԹմիշիմ, վէ պու տիւնեայէ՛ սիզին մէհիւլ էԹմէտէ խոխինիզ տարաԹ ու իհԹիշամ Հալինտէ աստա կէօրիւնմէմիշիմ։ Այաքին պէնիմ Այ՛էսիա օյտուզուհուն ա՛զիմ կէրչէքլիյինի՝ պիւԹիւն տիւնեավի Թա՛լիմաԹ ու տէրսլէրին վէ պէնիմ էտնա Հալիմին նիհայէԹինէ էցյրէնտին։ — Իլլա ՛չէօւկէրտէ օլան փէհէրլի՛։ Իշպու ա՛զիմ կէրչէքլիյի սանա Այ՛լահ էցյրէԹմիշ սիր։ Պաղ ՀՍ. 25—27, վէ Հ.Գ. 11, 12 շէրհինէ պագ։ Այ՛սայ. ԾԴ. 13։ Յովէ. Ը. 12, 13։ Զ. 45։ ԺԲ. 6—8։ Ա Կորնթ. Բ. 9—12։ Գաղ. Ա. 16։ Այֆես. Ա. 17—19 Բ. 8։ Գ. 5. 18, 19։ Կող. Ա. 26, 27. Ա Յովհ. Ե. 20։ Պեարտա հէր պիր խուսուսա գուսուրսուզ վէ հէր պիր խուսուսատա Թէքմիլ տէյիլիտի, լաքին օ՝ Այ՛լահտան տօղմուշտուտ, վէ պիր իսԹէքլի նիւրէք իլէ Այ՛քրիսԹիանլըղըն տէրսլէրինի էցյրէնմէյէ պաշլամըշտը։ Ա՛ֆ պէցյիլէրին ճհիմլէսի՝ միւպարէք՝ սաա՛տէֆլու՝ Այ՛լահա մագպուլ տուրլար, վէ օնուն ա՛զիմ վէ էյի ֆամիլիատընըն ա՛զալտը օլմուշտուր։ Ընլարըն կէօզէրի վէ գուլագլարը պիլէ միւպարէք աէնիլէ պիլիր։ Պաղ ՀԳ. 16, 17։ Պ.գործ. Ճ. 23, 24։ Իմի հէր քէս՝ Այ՛լահտան Այ՛քրիստոսուն հագգընտա պիր շէյ էցյրէնմի՛մի, վէ Այ՛քրիստոստան Այ՛լահըն հագգընտա պիր շէյ էցյրէնմի՛մի տէյիւ քէնտինի ԹէՖՓիհիշ էյլէսին։ Այ՛հէր պիզ՝ ձաաՓէՃէ վաՓԹիհիզ իլէ՝ ԹէնինԹ իրտաէԹինտէն վէ ինանընըն իրտաէԹինտէն էօԹիւրիւ (Ցովհ. Ա. 13) Այ՛քրիսԹիան խսէք, նէ՞ ֆայտէ։ Այիւալինն պէցյիւյիւ պու տուր քի՝ պիզ ասլահ Պեարտա

լերսեհ օլան փհեհերիմ։
18 Յոմի պէն տաիի տանտ

կիպի Ա֊լլահտան էջլրէնտիքմի, Ա֊լլահ քէնտիսի պիզիմ խոճա֊մըզ օլմուշտու։ վէ կիւնահէն կիւ֊նէ օնուն մէտրհսհսինտհ էջլ֊քէնիմյօրմսյուզ։

18. Ալէն պէթրոս ասա։ փհեթրա Յունանիճէ միւհննհա պիր լու֊ղհթ օլուպ գայա մա՛նատընա տըր։ Պապ Է. 24։ ԻԷ. 51։ Ալ֊ֆ փհեթրոս լուղհթի՝ օնուն միւզհքքհերի օլուպ՝ պունտան ագահմ Յ֊փհենտիզհն Աիմոնա վհրտիկի խիմ իտի։ Յովհ. Ա. 42։ Ա֊փիճաս՝ Աիւրանիճէ պիր լուղհթ տիր. վէ փհեթրոս իլհ մա՛նատը պիր տիր։ —Ա֊հէյ֊տը... պէնա նթհճէյ։ Ա֊հէլհսա պէտրոսուն ահէյհլ, իլլա Ա֊րիս֊տոսուն տուր. վէ օնու պինա հ֊ահէն պէտրոս ահէյհլ՝ Ա֊րիստոս տուր։ պէտրոսա՝ օնու ահէն պինա հահէճէք սին տահհտի. իլլա պէն "պինա հահէճհյիմ" ահտի։ Լա֊քին իշպու Ա֊հէլհսանըն պինա օլունմասընտա՝ նօգարրաա սէջ֊լհնահյի կհպի՝ Ա֊րիստոս պհտ֊րոսու իշհ գուլլանտը. ամմա պու֊ճհմլհ իլհ պէտրոս քհնահի տախի հէվ պագի Ա֊րհսհթհան֊լարըն պիրի կհպի պու պինանըն սատահճհ պիր հաշյան թհաշը իտի։ Ա պէթ. Բ. 4—6։ —պա֊ֆյանըն ի֊ղհբհնհ։ պունուն Յոհ֊նանիճէի՝ "Ալէն փհեթրոս սուն, վէ փհեթրանըն իւզերինհ Ա֊հհ֊լհսամը պինա հահէճհյիմ" տիր. Ա֊րիստոս քհնահի տախի "փհեթ֊

տէրիմ քի՝ Ալէն պէտրոս սուն, վէ քհլհսամը պու գայանըն իս֊

բա" տհնհյօր (Ա պէթ. Բ. 7), լաքին փհեթրոս տհնհլահի հօգ տուր։ վէ Աիմոնա՝ փհեթրոս տհ֊նհլահի, լաքին օնա՝ փհեթրոս աս֊լա տհնհլահի օլմատը։ Յշպու թա՛պհրին մա՛նատը՝ պու միսվալ իւզրհ շհրհ օլուհնա պիտիր։ "Ալէն՝ պէնհի Ա֊լլահըն ()ղլու տհյիս իգրար հթհճհյիհ, պէնիմ Յալի֊մհ միհնասիպ՝ վէ զաթհրմը պհ֊յան հահէն պիր խիմ պահնա վհր֊միշհն, վէ պէն տհ սահնա՝ սհնին զաթհրընըն ախհճագընը պհյան հ֊տահն պիր խիմ վհրմիշհմ։ Նհօ֊րիյօրուա՛ քի սհն՝ սահնա վհր֊տիյիմ խամ միւսթահճագընն։ Ալէն գավհլհյհն վէ մեօ֊քհմհլի֊յին իլհ՝ Ա֊րհսթհիան տհնհնհն պիր մհշհուր թհհատհհիւզ հահ֊ճհսի օլաճագընը. վէ չօգ Ա֊րհս֊թհիան քհլհսալհրհնհն թհհմհլհնհ պրատաճագընը, վէ կհրհք Յհ֊հուտիլհրհն՝ կհրհք հճ՛նհպհ թհա֊յիֆհլհրհն պհյհնհնտհ քհլհսա֊նըն իլհ թհհմհլ թհաշընը սհն պը֊րատաճագընը"։ Ր Յմմի՝ պու֊նուն ճհւմլհսի՝ սահհհհան վու֊գու՝ պուլսան քհյֆհյհմհլհրհ մուվահֆհգ տըր. զհրա պէտրոս՝ ղայհթ մհշհուր պիր վա՛զը օլ֊մուշտուտու։ Ալ է՝ Ա֊ոտ. Բ. 14—40 խանհնհլհրտհն հջլրհնհրհզ քի, պէտրոս՝ պհնտհկոստհ կհւնհւն֊տհ Յհհհուտիլհրհ Յնճհվլհ վա՛զ հթհմհքտհ զայհթ ա՛զիմ՝ զայրհթ կհօսթհրտհ. վէ պունտան պհջ֊լհ Յհրուսաղհմտհ Ա֊րհսթհիան

Digitized by Google

ձեռինէ պինա էսէճէյիմ , վե ձեհէննէմին գափուլարը օնուն
սուլէրին ճիւմլէսինի տախի
գուլլանմըշտը ։ () հեր նէ
էթտի իսէ , օնլար տախի էթտի-
լէր ։ ()նլարըն ճիւմլէսի՝ ափո-
ևանընն տախէր մուհալլէրինաէ
Ա՛բթոլիան-Ա՛էվհասալէրի տիքմէք
խըզմէթինաէ մէշղուլ օլաճալար ,
վէ պունատան պէօյլէ՝ Պէտրոսուն
թէմէլ տէնիլտիյի միսլվհա՛ օն-
լար տախի թէմէլլէր տէնիլտիլէր։
Նէէ ։ Բ ։ 20 ։ Յայտ ։ ԻԱ ։
14 ։ Լաքին պու թէմէլ օլան՝
օնլարըն էլլէրի՝ կէօզլէրի՝ այագ-
լարը՝ եահօա ճանը թէնինտէն
այրը եահօա ճանը թէնի իլէ
պէրապէր տէյիլ իսի , իլլա
օնլարըն Ա՛էր եէրտէ Ա՛բթոս-
տուն վէ խէլասըն խուստուսունա
վա՛զ էյլէտիքլէրի պու ա՛զիմ
թա՛լիմլէրը իսի ։ Նէայ ։ ԻԸ ։
16 ։ Գ՛ուդ ։ Գ ։ 12 ։ Ա՛Գ ։ 38 ,
39 ։ Ա Կ՛ուրն ։ Գ ։ 10 , 11 ։
Նէէ ։ Բ ։ 19—22 ։ —Ա՛Ե-
հէննէմին գափուլարը ։ Լաքի զէ-
մանատ՝ Հալէա շէրզ թաղրաֆ-
լարընտա կէօրիւնտիւյիւ կիսի՝
շէհրլէրին էթրաֆը տիվար իլէ
չէվրիլմիշ իսի , վէ օնլարա կի-
րիլէն գափուլարըն իչ թա-
րաֆը պիր աչըգ մէյտան օլուպ՝
մէմլէքէթի մասլահաթլէրի օրտա-
ստա կէօրիւլիւր իսի , վէ Հեր պիր
ի՛միմի ուսմար իչիւն սէյլէ-
շինպ միւզաքէրէ էթմէք՝ վէ կէօնտա
կէօն մասլահաթլէր րոպիէթի էթ-
մէք՝ վէ շէրտան՝թ մանՀէմէլէրի
գուդմագ իչիւն խալգ էքսէրի օ-
րատտա ճէմ՝ օլուրտուսու։ Ա՛ննգ-

վհևլիսասընըն թէմէլինի պրագ-
մաթատա իլէ օլսու ։ Ա՛էմ տախի
Գ՛ոդ ։ ծ ։ է—48 , վէ ծԵ ։ 7
տէն էջրէնիրիզ քի , էճ՛նէպի
թայիֆէլէրէ տախի Ա՛նճիլի իլէ
վա՛զ կաէն օ օլուպ՝ վաՀթիզ
վասիթատի իլէ օնլարը Ա՛բրիատա-
տուն Ա՛էվհասընտա իլէ կիրմէ-
յէ քուխտամ վէրէն օ իսի ։ Պու
օնտա պիր ա՛զիմ ի՛թիպար իսի ։
Ա՛բրիատա Ա՛ֆէնտիմիզ քէնտի
Ա՛էվհասընը իՀտատա էթմէքտէ
Պէտրոսուն էմէքլէրինի՝ օնուն
վա՛զ էյլէտիյի թաալիմաթլարը
վէ էյլէտիյի իգրարլարը պիր չօգ
գուդլանտը ։ Լաքին Ա՛էվհասընն
սահՀան թէմէլլե՝ Պէտրոս քէն-
տինի տէյիլտիւր , իլլա օնուն վա՛զ
էյլէտիյի թա՛լիմաթլէր իսի ։
Ինշոու թա՛լիմաթլէրի գալտըը ,
վէ Ա՛էվհասա եըղըլըը ։ Պէտրո-
սու օրթատան գալտըը , օ՛ քէն-
տի Ինտրագ Ա՛ֆէնտիսինի հինքեար
էյլէսին (Պրագ ԻԶ. 70) , եահօա
Ինճիլէ մուղայիր ա՛մէլ ու Հա-
րագքէթ էյլէսին (Գ՛ոդ . Բ .
11—14) , Ա՛էվհասա եըղըլմագ ։
() էօլսէ տէ՝ Ա՛էվհասա սագ գա-
լըը ։ Լաքին օնուն էյլէտիյի իգ-
րարը՝ վէ օնուն Ա՛բրիատա Հագ-
գընտա վա՛զ էյլէտիյի օլ ա՛զիմ
թա՛լիմաթլէրի օրթատան գալ-
մըը , վէ Ա՛էվհասա պիրտէն եը-
գըըը ։

Պունու տախի ունունթմամը
տէնիլիզ քի՝ Ինտրագ Ա՛ֆէնտի-
միզ՝ Պէտրոսու գուդլանտըը
խուստուգլարտա՝ պագի Ա՛է-

Digitized by Google

Ա՛ՀՀԵՆԵՄ գափուլարընըն իչ թարաֆընտա օթուրանլար, հեր նե գատար գուվվեթլի օլուրլար իսե օլսուն, Պրիստոս տահա գուվվեթլի չտիր. վե օնլար հեր նե գատար ա՛լիմ օլուրլարսա օլսուն, Պրիստոս տահա ա՛լիմ տիր։ Պհելիսա հեր նե գատար զայի՛ֆ հեր նե գատար ֆուգարա օլուրսա օլսուն, օնուն Պուրթարըճըսը՝ հեր հէյհ գատիր տիր։ Խէլսա էտիճինին իշպու վա՛տը՝ ղայեթ ա՛ճայըպ պիր թարղ իլե թեքմիլ օլմուշտուր. վե պիղ՝ տայիմա եիւրեյիմիզիլ բահաթ թուԹմալըղը, չիւն քի օ ասլա հիչ պիր քերրե պօշա չըգմայաճագ տըր։ Պհելիսա հեր հալտե էմին տիր. օ՝ պիր գայա իւզերինտե թեմելլենմիշ տիր։ Պապ է. 25։ Պօղ. ճիհ. 1, 2։ Նայ. ԾՊ. 17։ Յովհ. ժ. 28։ Հոմ. Ը. 33—39։ Լաքին պու վէճհիլե էմին օլան Հա՞նկը քելիսա տըր։ Ս՛օմա քելիսասըմը, Ընթա՞քիա քելիսասըմը, եօխսա Ինկիլիզ՝ եահօտ շու եա՞պօ՞ս միլլեթին եա մեմլէքեթին քելիսասը մը տըր։ Խայըր. էմին օլան՝ հեր նէրէ՞տե պուլունուրսա պուլունսուն՝ Պրիստոսուն Պհելիսասը տըր։ Ալ՝ իշպու վա՛տըն մա՛նասը՝ կէօրիւնիւր Պհելիսանըն իչինէ եանդըղշըդ կիրմէյէճէքտի անկղաշըլմասը տըր։ Խայըր. զերա օնուն իչինէ եանդըղշըդ կիրմիշ տիր։ Օնուն էն պէջսիւք գըսմը

ԻԳ. 10։ ԼԴ. 20. 24։ Բ Օբէն. ժէ. 5։ ԻԱ. 19։ ԻԲ. 24։ Իե. 7։ Ջոսի. Դ. 1, 2։ Ա Թաֆ. Դ. 18։ Բ Թաֆ. ԺԸ. 4. 24. 33։ Ի Թ. 8։ Նէհ. ե. 13։ Յոբ. ե. 4։ Իթ. 7։ Պալմ. կթ. 12։ ՃԻէ. 5։ Ջոսի. ԻՔ. 22։ ԼԱ. 23։ Նայ. Իթ. 21։ Նէհեմ. ԼԶ. 10։ ԼԸ. 7։ ԼԹ. 3։ Հիչ. ե. 14։ Գաե. Բ. 49։ Ջմվել. ե. 10. 12. 15։ Օ՚ա. Ը. 16։ Պու մեմլէքեթտե պու թա՛պիր չիմ սիյե գատար գուվլանըլըյօր։ Խալգ ի՛միւմի մասլահաթլարըն ճոսյիեթ ու թեավիչեսի իչիւն՝ հեր կիւն Պաւրուպա վարըրլար։ Ջհքիամի ա՛տլիյե շուրասընըն մեճլիսի օրատա գուրուլուր, առվվելթե տայիր հեր պիր մասլահաթ օրատա կէօրիւլիւր, մեմլէքեթին հեր պիր ումուրու օրատա թեավիչէ օլունուր, վե գուվվեթին՝ ա՛լիմլիյին՝ վե մեշվերէթին սասըը օլտուղու մահալ Պաւրուպա տուր։ Իմտի պու թա՛պիրին՝ եա՞նի «Ա՛ՀՀԵՆԵՄ գափուլարը» սէօզլէրինին մա՛նասը պուլունսա՝ եարարսըզ նիյէթլեր՝ քէօթիւ մէրամ ու մուգաուալէր՝ կիզլիճէ տուի գաստէթմէք՝ շէյհանըն վե օնուն իչէ պէրապեր Ճհհենեմ գափուլարընըն իչ թարաֆընտա հէվի սաքին օլանլարըն՝ եա՞նի Պհելիսանըն հէվի տիւշմէնլէրինին ֆէնալէրի վե խուսուսի մեթլէրի տիր։ — Պ՚ալէղ օլմայաճաքտըր։

Digitized by Google

19 Վ Է սանա կէօքլէր փատի-

իչինէ հերևտիկոսլուգլար նա-
յըլտըղընը՝ պունուն չօգ տէ-
փա՝ պէօյլէ օլտուղունու քիմ
պիլմէզ։ Կանոն Ա՛աատոյ քի-
թապլընըն 144—148· 284—
300 սահիֆէլէրինէ պագ։ Պու
վա՛տ՝ Ի՛էլիսանըն ճանղըլմազ
գալաճաղընը թահգիգ էթմէղ,
իլլա օնուն տիւնեատա տայիմ
գալաճաղընը թահգիգ էտեր,
վէ վուգո՛ւ պուլան ֆասըգլըգ
ու խապխսլըք վէ հերետիկոս-
լուգլարընըն թուֆանը իչինտէ
շիմտիյէտէկինն հընթղ օլմուշ
գալմըշ տըր, վէ հալէա եաշա-
մագտա վէ պէօյիւմքյտէ վէ
սըհհէթ ու ա՛ֆիյէթ պուլմագ-
տա տըր։ "Ա՛ֆէհենէմ գափու-
լարը" սէօղլէրինէ՝ վէ ճիւմլէ
պու խանէյէ՝ էպքի Ա՛այրա-
պէտլէրին վէրտիքլէրի մա՛նա
պատըընտա՝ Կանոն Ա՛աատոյ
քիթապլընըն 150—161 սահի-
ֆէլէրինէ պագ։

19. Կէօրէչէ ֆոթէշահըէնէ՝ ան-
անէնթէլլիքընէ։ Ի՛նանմաթ՝ գա-
փուլու աչաճագ պիր ալէթ տիր։
Ի՛նանմաթ հէր քիմին էլինտէ
իսէ, էվվէ կիրմէնին հիւքիւմ-
թի՝ վէ էքսէրի օ էվինն իտարէ-
սի վէ գաւղուսու վէ նազարէ-
թի օնուն էլինտէ տիր։ Իմտի
անանմաթ՝ նազարէթ վէ գուվ-
վէթ վէ հիւքիւմէթ նիշանէսի
տիր։ Ի՛այ· ԻԹ· 22։ Ի՛այր·
Ա· 18։ Գ· 7։ Թ· 1։ Ի· 1
—3։ Պիր շէհրին անանմաթ-
լարը՝ վալիսինն էլինէ թէօլիմ

շահըղընըն անանմաթարլարընը

օլունուր, քի օ՝ օնուն իւղերի-
նէ հիւքիւմէթ սիւրմէյէ նասպ
օլունմուշ տուր։ Պիր էվնն սա-
հիպի՝ անանմաթարլարը քէնտի
քէտխիւտասընըն էլինէ թէօլիմ
էտեր։ Ի՛ովսէփ՝ փարաւոնուն
էվինին քէտխիւտասը նասպ օ-
լունմուշտուր, վէ օրտատա հէր
պիր շէյէ՝ օնուն ատօղինէ կէօ-
րէ նիզամ վէրիլիր իտի։ Ի՛է-
սուլէրին ճիւմլէսի՝ Ա՛րխա-
տոսուն վէքիլյարճէլերի եահօտ
քէտխիւտաչէրի իտիլէր։ Ա
Կորնթ· Գ· 1, 2։ "Կէօքլէր
պատիշահընը" թա՛պիրի իլէ՝
շիւպհէսիզ պուրատա՝ եէր իւ-
զէրինտէ Ա՛րխատոսուն Ա՛էլի-
սասը անկլաշըլըր։ Պող· Գ·
2 շէրհինէ պագ։ Ի՛օվհաննէն
վէ ճէհէննէմին անանմաթարլա-
րը՝ սասլա Պետրոսուն էլլէրինէ
վէրիլմէտիլէր, իլլա տայիմա
Ա՛րխատոսուն էլլէրինտէ օլմուշ-
լար տըր։ Ի՛այ· Ա· 18։ Ի՛մ-
տի պիզ շիմտի՝ Պետրոսա նէ՞
անանմաթարլար վէրիլտի տէյիս
սիւալ էթմէյէ հազըր օլմուշ-
ուզ։ Ա Է (1)՝ ծնա պէլլիէն տա-
նէրիտըը վէրէլտէ։ Ա՛նուն՝ Ի՛է-
լյահըն Ա՛էլսանըը թէֆսիր ու
պէյան էթմէյէ՝ վէ Ա՛րխանթի-
անըղընն թա՛պիմանթարընը էջ-
րէթմէյէ հիւքիւմէթի վար ի-
տի։ Ի՛շտու անանմաթար՝ պուն-
տան ագտէմ փարխանցիլէրին
վէ քէսանթիպլէրին էլլէրինտէ ի-
տի։ Ի՛աքին օնլար՝ քէնտիլէրի-
նէ հէվալէ օլան էմանէթէ խի-

Digitized by Google

վերջնէյիմ, վե եեր իւզերինտե պաղլատըղըն՝ կեօքլերտե պաղ-

յանէքի էտիպ՝ աչաճագլարը կե-
րինե՝ գափամըշլար իտի։ Պապ
ԻԳ. 13։ Պ՚օ-է. ԺԱ. 52։ Ինշ-
պու մանսուպու՝ Ուրիատոս Յե-
ֆենտիմիզ շիմտի Պետրոսա վե
պագի Իսուլլերե վերիյօր։
Պապ ԻԸ. 19, 20։ ()նլարըն
ճիւմլեսի օլ մանսուպատա միւսա-
վի տերնճետե խըզմեթ էթտի-
լեր։ ()նլարըն ճիւմլեսի խելա-
սըն շարթլարընը պիլտիրմէյե՝
էսքի փէյղամպէրլիքլերի քէշֆ
ու պէյան էթմէյե՝ վե էսքի
նիշանէլերին վե էօրնէքլերին
մանասընը պիզե խապեր էթմե-
յե մեշղուլ օլտուլար։ (2) ()-
նա՝ Ուրէնընէն ընէպէյէք անախ-
նըթը ճըխտը։ ()նուն՝ Ուրիս-
տոսուն Ուրէնիասընա ատէմլեր
գապուլ էթմէյե՝ վե նե ախ-
լէագ ու մեշրեպատե քիմսելեր
գապուլ օլունաճաղընը թագըրը
էթմէյե հիւքիւմեթի վար իտի։
()նուն՝ քէզալիք Ուրիստո-
սուն Ուրէնիասընանտ ատէմլեր
ահշարը գօմպաղ՝ վե նե ախլէագ
ու մեշրեպատե քիմսելեր տի-
շարը թերք օլունմպաղա կերեք
օլտուղունու թագըրը էթմէյե
հիւքիւմեթի վար իտի։ Ու՚ե
պունտան գաթը՝ նազար՝ օնուն
թէքրար կերի Ուրէնիայա ա-
ատէմլեր ալմպաղ՝ վե նե ախլէագ
ու մեշրեպատե քիմսելեր Ուրէնի-
ասյա թէքրար կերի ալընմպաղա
կերեք օլտուղունու թագըրը էթ-
մէյե հիւքիւմեթի վար իտի.
վե իշպու հիւքիւմեթե Իսուլ-
լերին ճիւմլեսի տախի՝ օնուն

կիպի մալիք իտիլէր։ Պապ ԺԸ.
18։ Ինշպու անախթարը՝ Պետ-
րոսուն գուլլանտըղը կիպի՝ Պօ-
ղոս տախի գուլլանտը։ Պ՚օթթ.
Ը. 21։ Ա Պ՚օնր. Ե. 3—5։ Թ
Պ՚օնր. Թ. 7, 8։ Ա Տիմ. Ա.
20։ Յ՚աբին՝ (3) Պետրոս՝ պիր
թարպի մախսուսե իլե տիւնեա-
յե՝ իլք Յէհուտիլերե վե օն-
տան սօնկրա եճնէպի թայիֆե-
լերե իմանըն գաւիռսունու աչ-
մպաղա ալեթ օլունմուշտուռ. վե
պու խուսուստա՝ վե եաղընըզ
պունտա՝ ախերլերտեն իլերի ի-
տի։ 18ինճի խանէնին շերհինե
պագ.— Պ՚ողըպըզը։ Պ՚ողը-
մսե վե կ՚օղլե՝ Յէհուտիլերտեն
գուլլանըլըր պիր թա՝պիր օլուպ՝
մանասը եասագ էթմէք վե
րուխսաթ վերմէք իտի։ Պիր
շէյի պաղլամագ տէմէք օնու
եասագ էթմէք՝ վե պիր շէյի
չէօզմէք օնուն իչինն րուխսաթ
վերմէք անկլաշըլըր իտի։ Պուն-
տան պէջյլե՝ պիր միւճատելե օ-
լունան մատտե իւզերինե օնլար
"Շ՚ամմէնինն մէտրեսեսի պու
շէյի պաղլաք, եանի եասագ է-
տեր, վե Ի՚իլլելին մէտրեսեսի
պու շէյի չէօզել, եա՚նի պու
շէյե րուխսաթ վերիր" տէրլեր
իտի։ Եախօտ՝ "Շ՚ամմեի մէտ-
րեսեսի չէօզեր վե Ի՚իլլել մէտ-
րեսեսի պաղլար" տէրլերիտի։
()հուս Յ՚ֆենտիմիզ Պետրոսա
պու գուվվեթի վերտիյի զէմանն
մերամը պու իտի քի, օ քէն-
տիսի՝ Ուրէնիատե հեր նե եա-
սագ էտէճէք՝ եա րուխսաթ վե-

Digitized by Google

քանմըշ օլաճագ , վէ նէք իւզէ-
րինաէ չէօզտիւիւն՝ կէօքլէրաէ

ըէճէք՝ նախօտ էմի էտէճէք օ-
լուբսա իտի , ալլահանի հիւքիւ-
մէթ ու նուփուպէ մալիք՝ նախօտ
Ն՚ալլահտան մագպուլ վէ մուգար-
բէր օլմուշ պիր շէյ սայըլըբըն :

Պուրատա տիդգաթէ շայէս-
թէ պիր հալ տախի պու տուր
քի , Ն՚ֆէնտիմիզին պուրատա
գուլլանտըղը պաղլամագ վէ
չէօզմէք սէօզլէրի՝ Ն՚ունանիճէ-
տէ շէյ պաղլամագ վէ չէօզմէք
անկլաշըլըր , ատէմ անկլաշըլ-
մազ . նա՚նի "հէյ նէ" տէմէք
տիր , վէ հէր քիմի տէմէք տէյիլ
տիր : Ի՚մտի աշխէտար տըր քի ,
պու՝ Ա՚ռրահամ Ա՚ռէլհասընըն
այն ու գանունլարը խոտուտուն-
տա սէօյլէնտի : Ն՚էհուտիլէրին
այն ու գանունլարընտան Ի՚ս-
տուլլէր նասագ էտէճէք օլ-
տուգլարը այն ու գանունլար՝
մէնիւ՝ վէ նասագ օլաճագլար
իտի , վէ իճրասընա բուխսաթ
վէրէճէք օլտուգլարը՝ մէրհուս
վէ մէզուն՝ նա՚նի օլ շէյէ բուխ-
սաթ վէ իզնն վէրիլմիշ օլա-
ճաղտի : Ի՚մթիպարէն՝ նօմօս
պաղլայըշընը թա՚պիր օլունան
(Ա՚ռաջ . ԻԱ . 18) Ա՚ռվաէսին
պաղլատըղընը՝ չէօզմէյէ Ի՚ս-
տուլլէրին հիւքիւմէթլէրի վար
իտի , վէ իշտու հիւքիւմէթի ա՚-
մէլլէրի իլէ իճրա էտէրլէր իտի :
Գ՚ոդթ . ԻԵ . 1—21 : Ո՚նլար
Ա՚էլհասյը գուրտուլար , վէ օ-
նուն այինլէրինի Ն՚ալահըն հիւքմ
ու նուփուզու իլէ թա՚յին էյլէ-
տիլէր : Ա՚էլհաս նիզամընը թէր-

թիպ էյլէտիքլէրինտէ , ոնլար
Ա՚ռրիստոսուն թա՚լիմլէրի իլէ՝
հէմ Ն՚ազող Ի՚ուհուն թա՚լիմլէրի
իլէ գուլաղտուզլանտըգլարը իչիւն
եանդլըշընըզ իտիլէր : Գ՚ոդթ .
ԺԵ . 28 : Ա կ՚ոդնի . ԺԱ . 23 :

Ա՚րիստոս Ն՚ֆէնտիմիզին
Ո՚սմա քէլիսասընըն տէտի-
յինէ կէօրէ Գէտրոս Ի՚սու-
լի պագի Ի՚սուլլէրտէն իս-
թիւն նիւճէլթմէկլէ մէրտմը օլ-
մատըղը՝ ղայէթ աշիքեար տըր :
Ղիւն քի՝ (1) պուրատա Գէտ-
րոսա վէրիլէն գուվվէթ ու հիւ-
քիւմէթ՝ ախէր մահալտէ պա-
գի Ի՚սուլլէրէ տախի վէրիլմի :
Պապ ԺԸ . 18 : ԻԸ . 19 , 20 :
Յովհ . Ի . 21—23 : Պնտրոս
ճիւմլէսինին խամինէ ճէվապ
վէրմիշտի (խանէ 16 շէրհինէ
պագ) , վէ Ա՚րիստոս Ն՚ֆէնտի-
միզին պու սէօզլէրի ատղրու
տօղրույա օնա սէօյլէնտիկլէր ի-
տի իսէ տէ , ճիւմլէ Ի՚սուլ-
լէր իչիւն մէրամ օլունմուշ ի-
տի : Պնտրոսուն հէր նէ էթ-
մէյէ հիւքիւմէթի վար իտի ի-
սէ , Յակոբոսուն վէ Յովհան-
նէսին վէ ճիւմլէ պագի Ի՚ս-
ուլլէրին տախի օնու էթմէ-
յէ հիւքիւմէթի վար իտի : Ո՚ն
իքիլէրտէն պիրի օլմայան՝ վէ
պու վուգուա՚թաէ շիմտի հա-
զըր պուլունմայան Պօղոս պիլէ՚
թագրիր էտէյօր քի , քէնտի-
սի Ի՚սուլլէրին էն պէօյիւքիւ-
տէն աշաղա տէյիլ իտի : Բ
կ՚ոդնի . ԺԱ . 5 : ԺԲ . 11 :

Digitized by Google

(2) Վրիստոս Յիսենտիմիղին իշ-
պու սէօզլէրինտէն՝ կէրեք Պետ-
րոս վէ կէրեք պագի Լէհուլլեր
Պետրոսան քէնտիլէրին իւզէ-
րինէ պաշ օլաճաղընը ասլա
անկլամմըշլարըդը. զերա պուն-
սան սօնկրա՝ օնլարըն արհասըն-
ա՝ օնլարըն պէջիւիւ քիմ օ-
լուր սէյիւ պիր իքի քէրրէ
միւճահաէլէ օլտու. Պագ ԺԸ. 1։
Ա՝ոբ. թ. 33։ Պ՝ոէ. թ. 46։
ԻԹ. 24։ (3) Լէհուլլերին իշ-
պու մնատէ իւզէրինէ օլան
միւճահաէլէլէրինէ Վրիստոս Յի-
սենտիմիղին վէրտիյի հիւքմ ու
գարար թէքմիլ պիր իսպաթ
տըր քի՝ իշպու 18 վէ 19 խա-
նէլէրտէ գուլլանտըղը սէօզլէր-
սէն Պետրոս օնլարըն իւզէրի-
նէ պաշ օլտուղունու ետ օլա-
ճաղընը անկլաթմազա մէրամ
էյլէմէտի, զերա օնլարա՝ "Ցահա
անկլամմազմըսընըզ, փասիհչի-
լըղըմըզն անախթարլարընը պէն
Պետրոսա վէրմէտիմի, օնու՝
պէնիմ Վէհլիսամըն մախսուսէն
օլ իւզէրինէ պինա օլունա-
ճագ գայասը տըր տէյիւ թագ-
րիր էթմէտիմի, Պետրոսուն՝
իշպու նէնի թանզիմլարըն պա-
շը օլաճաղընը նամըլ անկլա-
մայօրսունուզ" տէմէտի։ Լա-
քին Լուկաս էսհապիղ օնլարա՝
պիլ ա՛գա պիր գաչ քէրրէ թէ-
քիս իլէ թագրիր էյլէտի քի՝ քէն-
տինին փասիհչիլըղընտա պու
միսիլլիւ պիր պաշ օլմայաճագ
տըր, վէ հէր քիմ քի պէջիլէ պիր
խուլեատէ օլուրսա, ո փատի-
շահլըղա կիրմէյէ պիլէ գատիր
օլամայաճագ տըր։ Պագ ԺԸ.
3։ Ի. 25—27։ ԻԳ. 6—12։
Ա՝ոբ. թ. 34—36։ Պ՝ոէ.
թ. 47, 48։ ԻԹ. 24—26։ (4)
Պենտէկոստէ կիւնիւնտէ Ա՝ղիզ
Լուհ վէրիլտիքտէն սօնկրա՝ հէմ
Պետրոս հէմ օնուն արգա-
տաշլարը պագի Լէհուլլերին
ճիւմլէսի պիր չօգ ըշրգլանտը-
լար, վէ օլ զէման՝ էվվէլտէն
քէնտիլէրինէ գարանլըգ օլան
չօգ շէյլեր անկլամազա պաշլա-
տըլար. լաքին օնլարըն ա՛մէլլէ-
քինտէն աշխբար տըր քի, օնլա-
րըն հիչ քիմսէսի Ա՝ղիզ Լուհ-
տան եշղրէնմէմիշ տիր քի՝ Պետ-
րոս պագիլէրտէն պէջիւիք իսի։
Գոլ. Ը. 14։ ԺԱ. 2, 3։
ԺԵ. 13—19։ Ռ Գոլն. ԺԱ.
5։ ԺԲ. 11։ Գալ. Բ. 11։ (5)
Ա՝արկոս՝ Պ՝ուկաս՝ վէ Յովհան-
նէս՝ Վրիստոս Յիսենտիմիղին
Պետրոսա պու սէօզլէրինի հիչ
պիրսիսի թահրիր էյլէմէտիլէր,
հէմ տահի Լօմա քէլիսա-
սընըն իտտիա՝ էյլէտիյի մի-
սիլլիւ՝ Պետրոսուն պունճիլէյին
պիր գուվվէթէ մալիք օլտուղու-
նու հիչ պիր եէրտէ թահրիր
էյլէմէտիլէր։ Ալ է պու ճիւմլէ
իլէ օնլարըն հէր պիրի՝ պիրի
պէրինէ պագմայարագ՝ վէ Ա՝ատ-
թէոսա ատ պագմայարագ՝ ի-
նանըլմազա խէլատ իչիւն ֆարզ
սայտգլարը հէր պիր շէյի եազ-
տըլար. իսոի էյէր օնլար պու-
նու՝ մնհիմիմ վէ իգթիզալը պիր
շէյ սայտալար իսի, օնու եազ-
մազլարըմը իսի։ Տիգգաթէ
շայան պիր քէյֆիյէթ տիր քի,

Digitized by Google

20 Օր զեման հայիրապետինե

լերի ։ գուլաղուզլատը , հէօյլէ քի՝ սիզ օնլարըն Թա՛լիմէրինի վէ գանունլարընը Ա՛լլահա Թեքմիլէն մագպուլ օլմուշ կիպի գապուլ էտե՛ սիզլէրիմ ։ Ա՛յ է վէյ օղ քէլիսայա քի՝ օնլարըն ապաղլաղընը էօզմէ՛կ՝ եախօա էօզմէ՛կ տիպիւնիւ ապաղլամաղա՝ եախօա օնլարըն իգթիդալը վէ ֆարղ ետիւ Թապգիր էթմէտիքլերի հէյի՝ իգթիդալը վէ ֆարղ ետիւ Թապգիր էթմէյէ ճէսարէթ էտեր։

20 ։ Հ՚այէթլէրինէ էմր էրմիշ ։ պապ Թ ։ 30 , 31 , վէ ժԹ ։ 16 հէրհէրինէ պագ ։ Պապ ժէ ։ 9 ։ Ա՚ռէ ։ Ը ։ 30 ։ Թ ։ 8 ։ Ղ՚ուէ ։ Թ ։ 21 ։ 36 ։ Ա՚ատրկոա իլէ Ղ՚ուկաս ետերլեր քի , օ՝ օնլարա հիտաեթլի Թէնպիհ էյլէտի ։ Ո՚նուն իՙնանինտէ փէք էգվիթլալը իտի քի՝ օնլար քէնտինին օնլարա էՙճիլէթէն սեզլէնիլի՝ տահա ա՚լէմէ աշիգեար էթմէտինլեր ։ Ա՚յ պունա՝ պիր գա՚չ սէպեպ վար իտի ։ (1) Ո՚նուն Ա՚եսիա օլտուղունա՝ օնուն սատե սէօվլու պիր իսպաթ տէյիւ ալընմայը տէյիլլիտի ։ Ղօգ քիմսէլեր՝ ''Պէն Ա՚եսիա իմ'' տէյէրէգ կելմիշլեր իտի , լաքին օնլար եալանՃըլար իտիլեր ։ Իսպաթ իգթիդա էտեր։ իտի ։ Պապ ժԱ ։ է՚ երհինէ պագ ։ Յովհ ։ ե ։ 31 ։ (2) Ի՚սէյէր պիր քիմսէ օնուն Ա՚եսիա օլտուղունու՝ եալընըզ քէնտինին էջլէ սէօյլէտիյի իչիւն ինանըրսա իտի , օնուն իմանը էօվիւ

էօվիւվմիւշ օլաճագ ։

պէտրոսան՝ քէնտի Ա՚էթԹուպլէրինէ գուլլանմըղը սէօյլէյիւ՝ փափանըն գուլլանմըղը աղըզտան փէք Փարգլը տըր ։ Լ՚աքին տէյէլիմ քի , պէտրոս Ի՚էսու՚ Ի՚էհլիսանըն պաշը Թա՚յինն օլմուշ իտի , փափանըն՝ օնուն պու խուսուստա խալիֆէսի պըղտաղլտղընը պիլէ քիմ խապեր վէրմիշ տիր ։ Ի՚նձաքիա փիսգոբոսու՝ պէտրոսան խալիֆէսի օլմագ խուսուսունտա՝ Ի՚օմա փիսգոբոսունուն էտե պիլտիյինտէն զիյատե իտտիա՝ սէպեպլէրի կէօսթէրմէզմի ։ Լ՚աքին իչպու մատտէնին տահա Թէփսիլէն Թէֆֆիհիչինի կէօրմէյէ իսՀէյէնլէր՝ ''փափանըն է՚փէ՚լէրէ'' նամ ըրնատըյէ միւրաճաա՚Թ պուլուրսունլար ։

Լ՚աքին պու ճիւմլեեէն սօնկրա՝ էյէր պիր քիմսէ 18ինճի վէ 19ունճու իսանէլէրտե սէրճ օլունան սէօզլէրի փէք գուվվէթլի սայաճագ օլուրսա , Ի՚ուհաննէն Ա ։ 10 ։ 18, 19 օգուստուն ։ վէ օրտատա՝ պու փէյղամպէրե տահա վէյատե գուվվէթլի սէօզլէր իլէ սէօյլէնտիյինի պուլաճագ տըր ։ Է՚մ տահի՝ Բ Կորնթ ։ ժ ։ 8 ։ Ա Թես ։ Դ ։ 8 ։ Հայպ ։ ժԱ ։ 6 ։

Ի՚լլահա համտ ու սէնալէր օլսուն քի՝ Ի՚էհլիսանըն պաշը էպէտեն Ի՚սրխատա տուր ։ Ի՚լլահա համտ ու սէնալէր օլսուն քի՝ Ի՚էհլիսանըն գուդրուվմասընտատ Պէտրոսա վէ օ պիր Ի՚էսու՚

էմր էթեաի քի՝ օնուն Ա՛ղրիս-
պիր իման օլուր իսի . չիւն քի
օնուն քէօքիւ եօգ՝ վէ մէյվէսիզ
տիր : Հ՛եր քէս՝ քէնտիսի թէֆ-
թիշ էտիպ կէօրմէլի տիր :
Վէյղամպէրվիքլէր՝ պու պապատ
իապաթլար իսի . վէ օնլար՝
ատիգաթ իլէ մէշգ օլունմալը
ապրլար : Յովհ . ե . 39 : Օ-
նուն քէնտի ա՛մէլլէրի իապաթ-
լար իսիլէր . վէ օնլար ատ ատիգ-
գաթ իլէ թէֆթիշ օլունմալը
ապրլար : Յովհ . ե . 36 : Թ .
25 . 37 , 38 : Ա՛ֆթիշ էտի-
ճի Յովհաննէս՝ օնա չէհտաեթ
էյլէտի : Պապ ԺԱ . 17 չէր-
հինէ պագ : Վէհէրուլլահ քէնն-
տիսի՝ օնուն հագգընտա օնուն
ատօղմասընտան էվվէլ՝ ատօղմասը
զէմանընտա՝ վէ վաֆթիշինտէ
չէհտաեթ էյլէտի . վէ օնլարըն
Ֆաարիզէի զիմմէթի իսի քի՝ իշ-
պու չէհտաեթի թէֆթիշ էյլէ-
յէլէր . Ի՛յէր պիր քիմսէ պիր
տինի թէֆթիշ էթմէզսէն՝ տա-
ահէձէ օնու քէնտի աֆթալարը եա-
խօտ քէնտի Ա՛ֆէլհատը գապուլ
էյլէմիշ իսիյի իչինն գապուլ
էտէրսէ , օնա օ տինն հիչ պիր
Ֆայիտէ էթմէզ : Օնու՝ պիր
ահսէր քիմսէնինն սէօզիւ իլէ գա-
պուլ էտէձէք եէրինէ՝ օնու քէն-
տի քէնտինէ պիլմէյի տիր : Օ-
նու Ա՛զլհատան էօյրէնմէլիսիր ,
վէ պու մինվալ իւզրէ օնատ
քէօքլէնսին վէ սապիթ օլսուն :
(3) Ե՛յիրսէր՝ իշպու ա՛զիմ
կէրչէքլիյի պիւթիւն ա՛լէմէ
նէշր էտէճէքլէր իսի , քէլքին
առտ օլատուղունու քիմսէ յէ սէօյ-
օլ զէմանն տահա պու իշէ հա-
զըրլանմամըշլար իսի : Օնլա-
րատ՝ տահա չօգ շէյլէր Ֆէյրէնմէք
կէրէք իսի : Օնլար՝ տահա
Ա՛եսիանըն Ֆօլմէյէ իգմիթլա
էթէկինին պիլմէզլէր իսի : Օն-
լար տահա շէյիրտլէր օլմալը՝
վէ խօճալար օլմալը սէկիլլէր
տիր : Ղանէ 28 շէրհինէ պագ :
(4) Ղատէ՛ իշպու ա՛զիմ կէրչէք-
լիյի իշթիմէյէ տահա Ֆազըր-
լանմամըշ իսի : Օնլար տահա
քէնտի քէնտիլիքլէրինտէն՝ Յի-
աուսուն Ա՛եսիա օլտուղունա
գարար գըլմամըշլար իսի . Ղատ-
նէ 14 շէրհինէ պագ . Ի՛ա-
պաթլար՝ կիւնտէն կիւնէ չօ-
ղալմատա իսի . լաքին օնլարըն
էն պէյիւկիւ՝ եա՛նի օնուն էօ-
լիւէրտէն տիրիլմէսի՝ տահա վէ-
րիլմիշ սէյիլ իսի : Պապ ԺԲ .
39 շէրհինէ պագ : Օ՛զմանն՝
իապաթլար գարշը սէօյլէնմէզ
քէչիքյէթլէր սլաճագլար իսի ,
վէ հիչ քիմսէ՝ փարատսըն կիպի
իրատէթի իլէ քէօրլէնմէսինքճէ՝
եախօտ հիւքմի իլահի իլէ եիւ-
րէյի գաթըլանմատըգճա՝ օնլա-
րատ գարշը տուրմադատ գատիր
օլամայաճաղընտար : Ղամի իշպու
Ֆա՛զլհատը չաւ էթմէնինն՝ վէ
իապաթը խաղգըն եիւրէյինէ
գուվվէթ իլէ թէսիր էթմէրսէ-
նինն միւնասիպ զէմանը օ օլաճա-
ղընտը : (5) Ի՛յէր օնլար՝ պունու
պիրատէն պիրէ ա՛լէմէ չավ էտէ-
ճէք օլատլար իսի , պաշքատինն-
լէր վէ փարիսեցիլէր՝ ատր ա՛-

լէմէհինլէր ։

21 Ով յէմանտան Յիսուս՝ օ-
նուն Երուսաղէմի կիթմիք՝ վէ
իւրիւսալեմէ Հէմ պաշ քհա-
հինլէրտէն վէ քհաճիպլէրտէն

գտագ օնու էօլմիւրիւլլէր իտի ,
վէ օնուն՝ Մ՚ենիա օլտուղունուն
Հէվի խոպանլարընը տիւնեայա
աշխարհատ էթմէկէ վագիը օլմազ-
տան՝ օնլար օնու պիր ալատաղճը
պիլտիրիպ Հելտը էտէրլէր իտի ։

21 . Ը՚այրուվէրնէ կէօնէրմէյէ
պաշլատը ։ Ը՚այրուվէր՝ Հալէա
Յիսուս իլէ պէրապէր իքի սէ-
նէտէն զիյատէ օլմուշլար իտի ,
վէ օնուն Հէվի էջրէթտիկինի ի-
շիթմիշլէր՝ Հէմ օնուն Հէվի միւ-
ճիզաթլարընը կէօրմիւշլէր իտի ։
Ովնլար րիւգյեատլարտըն վէ տէ-
նիզին օնա իթաա՚թ էթտիկինի՝
էօլիւլէրին օնուն սէօյնի իշի-
տիպ եաշատըգլարընը՚ շէյթան-
լարըն օնուն Հուզուրունատն
գաչտըղընը՝ կէօրմիւշլէր իտի ։
Ալ է Պետրոսուն իգրարը իւչ՝
Յիսուս Ը՚ֆէնտիմիզ՝ քէնտինին
Մ՚ենիա օլտուղունա օնլարըն
գանմէշ խոխըլէրինի կէօրտիւ ։
Ոմտի ՝ քէնտինին էօնիւնտէ
օլան Հէյպէթլու վուգուա՚թէ
օնլարըն ա՚գլընը Հազըրլամազա
պաշլայտը ։ Ովնուն իշտու զալըմ
թատրզ իւչ էօլչէք օլտուղունու
օնլարտա աշխարհատէ իսթիթուա չիմ
տի սէօյլէտի ։ Ը՚ատին պունդան
սօնկրա տրթրգ աշխարհատէ վէ
թէքմիլէն պունու օնլարա սէօյ-
լէրիտի ։ Պապ գէ. 21, 22 ։ Ի. 17

չօգ շէյլէր չէքմէք վէ ճօլտիւ-
րիւմէք ։ վէ իւչիւնճիւ Հիւնաճէ
գըյտտ էթմէք Հէրէք իտիյի-
նի՝ շայիքտլէրինէ կէօսթէրմէյէ
պաշլատը ։

—19. 28 ։ Ի. 2 ։ Մ՚ատ. Ը. 31 ։
թ. 30, 31 ։ ժ. 32—34 ։ Ղ՚ուկ.
թ. 22 . 31 ։ 44, 45 . ԺԸ .
34—34 ։ Իգ . 6 , 7 . 26, 27 .
46 ։ Ղրիստոս Ը՚ֆէնտիմիզ օն-
լարա պունուն ճիւանէյինի՝ օնլա-
րը չաղըրտըղը զէման՝ աէջյէմիշ
օլայըրտը , օնլար օնուն ատրընճա
վարմազլար իտի ։ Ովնլար պու
միսիւլիւ խապէրի գապուլ էթմէ-
յէ ասլա Հազըր տէյիլլէր իտի .
իւլա օնլար պիրտէն տէյէճէքլէր
իտի քի , "Պու Յիսուս Մ՚ենիա
օլմամալը տըր ։ Մ՚ենիա տէսթի-
յիմիզ եաշամալը տըր , վէ էօլմէ-
լի տէյիլ տիր . վէ քէնտի
տիւշմէնլէրինտէն Հէլաք օլու-
նաճագ էրինէ՝ տիւշմէնլէրինի
օ Հէլաք էտէճէք տիր՚՚, Պունուն
իչինն Յիսուս Ը՚ֆէնտիմիզ խա-
թիատա գապմի վէ աշխարհար խա-
պաթլար իւչ օնլարը քէնտինին
Մ՚ենիա օլտուղունա տահիհան
գանտըրտը , վէ օնտան սօնկրա
օնլարըն Մ՚ենիա Հազդընատա
եանղլըշ խիւկմալարընը տօղ-
րուլթմազա պաշլատը ։ Ովնլար՝
քեմաթխլէրտէն էօյրէնմիշլէր իտի
քի՝ Մ՚ենիա պիր փաթիհ փա-
տիշահ օլաճագ իտի , լաքին օ-
նուն պիր քէֆարէթ էտիճի քհա-
հին օլաճագ օլտուղունու էօյ-
րէնմիշլէր իտի ։ Պապ ժգ. 11,

Digitized by Google

22 Ալ է Պետրոս օնու եանը-
նա ալոը, վէ օնու ա՛զարլամա-
զա պաշլայըպ՝ տէտի. Հաշա՝ եա՛

12, վէ ծե. 15 չերհլերինէ պագ-
22. Պէթրոս օնա եանընա ալ-
պը. Պունուն մա՛նասը՝ իքի
տիւրլիւ անկլաշըլա պիլիր. պի-
րի պու քի՝ Յիֆենտիմիզ սէջ-
լէրքէն Պետրոս օնուն սէօզիւ-
նիւ քէտի. վէ պիրի՝ Պետրոս
օնու թէնհայէ չէքիպ՝ օնա նա-
սիհաթ էյլէտի։ Ասպպըմըզ
չեմոի թէմիլլէր իլէ սէջյէմէ-
տի. իլա էջյէլ աչըզ սէօզլէր
իլէ սէջյէտի քի՝ օնու անկլա-
մամասը միւմքիւնսիւզ իտի։ Ո՝
քէնտի էօլիւմիւնիւն ահվալինի
թատաֆիգան թա՛րիֆ էյլէտի.
եա՛նի պու զալիմ էօլիւմիւ՝
էօ՛մրիւնիւ կէչիրմիշ իտիյի
խօրխաթ Վաղիլվալըլարըն ա-
րասընտա տէյիլ՝ իլա պիլմիւն
եէրին ֆէրըտհլըղը օլան ա՛յիլ
շէհիր Ներուսաղէմին իչինտէ չէ-
քէճէյիտի, վէ պու շէյլէրի՝
ճահիլ քիմսէլէրտէն տէյիլ իլ-
լա հէփ ատէմլէրին ի՛նտինտէ
ա՛լիմ սայըլան քիմսէլէր էլին-
տէն չէքէճէյիտի։ Պու շէյլէ-
րին ճիւմլէսինի՝ իմանսըզլար վէ
ֆասըգլար վէ եարատմազ քեար-
լար վէ փուլթիէրէսթլէրտէն
տէյիլ՝ իլա միլլէթին էն պէցիւք-
լէրինին՝ էն էյի սայըլանլարը՝
նամտաու թէֆսիր էտէնլէրին հէյ-
քէլ ի՛պատէթինտէ ալլահանի
նուֆուզ իլէ միւտիր թա՛յին
օլանլարըն՝ գուրպանլարըն սու-
նանլարըն՝ սօգագլարընտա տուա՛

Ա՛տպպ՝ պու սանա ասլա օլմա-
սըն։

23 Ա՛մմա օ տէօնիւպ Պետրոսա

էտէնլէրին՝ սինագոկլարընտա
վա՛զ ու նասիհաթ վէրէնլէրին է-
լինտէն չէքէճէյիտի։ Պու՝ Պետ-
րոսուն ֆիքրինէ վէ մէմիլ էթ-
տիյինէ պու գաւտար մուղայիր
իտի քի՝ օնու միւմքիւնսիւզ պիր
շէյ սայտը. վէ հէյսարէթլի լա-
քին ճահիլ Երուսաղէմլի լա-
րըն էյլէտիյի կիպի՝ միւմքիւնի մէր-
թէպէ իշթահ իլէ էպյրէնմէյէ
մայիլ օլաճագ նէրինէ՝ քէնտի-
նին խամ զիւհու՝մլերինի իլէրի
սիւրմէյէ ա՛յթիզլիզ կէսթէրտի։
— Ա՛ղաբա՞ պաղայըղ։ Պետ-
րոս Յիսուս Յիֆենտիմիզին սըղ-
նէթտէ օլուպ՝ Եհուդէյի գըրըդ
օլտուղունու խթէմէզ իտի։
Ո՝նա ուէմէք խթէտի քի, Ա՛յ-
յէր Տէրովդէս սանա խուսու-
մէթ էտէր իսէ, օնատան նէ՞ օ-
լուր. եախօտ էյէր հէյի պաշ-
քահինլէր սէնին տիւշմանլա-
րըն իսէ, օնատան նէ՞ չըգար։
Ասալգըն ճիւմլէսի սէնտէն թա-
րաֆա տըր. վէ օնլարըն Եհուզ-
կէրճէ պինի՝ սէնին իչուն ճէնք
էտէճէքլէր տիր։ Ա՛նին խաթ-
րընատան կէչէն միսիլիւ շէյլէր
օլմամազ, վէ օլմայաճագ տըր։
Ա՛նիչուն էօլտիւրուլճէքսին տէ-
յիւ սէջյէրսին։ Ա՛նն պիլիրսին
քի՝ քէնտինի պիր միւ՛ճիզաթ
իլէ գուրթարա պիլիրսին"։

23. Ա՛րթըմ ԱՒՐ է՛ չէյնան։
Պապ Դ. 10։ Ա՛ռէ. Ը. 33։
Ղ՛ու. Դ. 8։ Պետրոսուն պու

աեսի. Ա՛րարմա կ՚ելի՝ եա՛ շէյ-

միւտախալէսի ղայէթ միւնասի-
պէթիզ վէ եարամազ իսի, վէ Ա՛սպպ Յիսուս օնուան՝ զի-
յատեսի իլէ հազզ էթմէտիյի-
նի պէյան էյլէտի։ Պունտան ագահէվքի խանէլէրուե Յ՚ֆէն-
տիմիզ Պետրոսա՝ օնուն օլ ձէ-
լիլ իգրարը իչիւն՝ ղայէթ միւ՚-
թէպէր պիր մախլաս վէրմիշի-
տի. լաքին շիմտի օնա՝ օնուն
ղայէթ քէօմէիւ հարաքէթի ի-
չիւն՝ փէք ֆէնա պիր լագապ
սէօյլէ՚յօր։ Ո՚նու ղայէթ եիւք-
սէյէ գալտըրտըզը կիպի՝ շիմտի
օնու եինէ էյլէ փէք ալըշադա
էնտիրի՚յօր։ Ալ՚ էյեր Յ՚ֆէն-
տիմիզին էվվէլքի սէօզլէրի իլէ
Պետրոս Ա՚րէլիսանըն պաշը օլ-
մուշ անկլաշըլմադըգ լազըմ կէ-
լիրսէ, շիմտիքի սէօզլէրի իլէ՝ օ
ճիւմլէսինին էտնասը վէ ալյա-
ղը՝ եախօտ օնուն Ա՚րէլիսատե
ասալա ա՚լագասը վէ Հիսաէսի եօգ
տուր անկլաշըլմալը օլը։ —
Ճ՚էյնան։ Ի՚նչպու սէօզ Ի՚պրա-
նիճէ պիր լուղէթ օլուպ՝ ասըլ
մա՚նասը խասիմ՝ եախօտ պի-
զէ՝ մէրամըմըզը իճրա էթմէյէ
զըտտա տուրան օլը. վէ Բ Մաթ.
ժԹ. 22, վէ Գ Մաթ. ժԱ.
14. 23. 25 տէ պու մա՚նատա
գուլլանըլըր՚յօր։ Ալ՚ Իպլիս՝
Ա՚լլահըն վէ ինսանլարըն էն ա՚-
զիմ խասիմի օլտուղու իչիւն՝
ղայէթ միւնասիպ պիր թարզ
իլէ՝ օնուն պաշլըճա խամըէրի-
նին պիրի պու օլմուշ տուր։ Ա
Կոր. ԻԱ. 1։ Ո՚մա. Գ. 1,

2։ Յայտ. ժԹ. 9, 10։ Ա՚րիս-
տոս Ի՚ֆէնտիմիզ Յուդանըն
հագգընտա տէմիշ իսի, քի օ՝
շէյթան օլը։ Ալ՚ է պու տէմէք
սիր քի՝ օ շէյթանըն էվլատը
վէ գուլու իսի, վէ պիւթիւն
պիւթիւնէ շէյթանա վէրիլմիշ
իսի։ Յով. ա՚Գ. 2. 27։ Շ՚ էյ-
թան Պետրոսուն եիւրէյինէ՝
Յուդանըն եիւրէյինէ էյլէտի-
յի կիպի՝ կիրմիշ տէյիլ իսի.
լաքին օ՝ օրայա պիր ըշըգ մէ-
լէյի կիպի կէլմիշիսի։ Բ Կորն.
ա Ա. 14։ Ո՚՝ Պետրոսա՝ Յու-
դայա էյլէտիյի կիպի իղվա է-
տէմէզ իսի. զէրա Պետրոս
քէնտի խօճասընը սէվմէր իսի,
լաքին Յուդա սէվմէզ իսի։
Շ՚ էյթան՝ Յուդանըն պիլգի-
սինի վէ թամամ՚ը՚նը գուլլանըր,
լաքին օ՝ Պետրոսուն ճահիլէ-
յինի վէ մուհապպէթինի վէ
ղայրէթինի գուլլանար։ Ալ՚ է օ՝
Ա՚րիստոսուն մապլահաթընա
զիւղ վէ ի՚նթիսար ալօգան պիր
շէյ կէնթիրմէք իչիւն՝ նէ՚ գա-
տար չօգ քէրրէ տիւշիմէյէն
ղայի՚ֆ Ա՚րիսթիանլարըն ղայ-
րէթ ու հէլարէթինի քէնտինէ
ալէթ էտիպ գուլլանըր։ — Գա՚ե-
ֆէ՚։ Պապ ժԸ. 7։ Ի՚սայ. Ը.
14։ Հ՚ոմ՚. ժԳ. 13։ Ա Պէտ.
Բ. 7։ Ա՚րիստոս պու տիւնեա-
յէ քէնտի Ի՚օմրիւնիւ վէրմէք
իչիւն կէլմիշ իսի. լաքին Պետ-
րոս օնու՝ Ա՚րիստոսա հըզմէ
էթտիրմէյէ չալըշար։ Ա՚րիստոս
Ի՚օմրիւնիւ չօգլար իչիւն պիր

Digitized by Google

24 Ով զմեան Հիսուս շայիրտ-
լերինէ առաի . Այլեր պիր քիմ-

5—8 : Ա կորնթ . ԺԵ . 14, 15 : փիլիպ . Գ . 19 : Կող . Գ . 2 : Այն Աստուածն փիքը էթախլի կիպի փիքը էթմէյօրսուն , իւլա ինսանլարըն փիքը էթախլի կիպի փիքը էտէյօրսուն : Աստուածն ինտիւնէ՝ պէնիմ էօլմէմ տահա էյի կէօրիւնիյօր . սէն՝ շէյլերի ոնսան էյիմի անկլարսըն : Ամեն կէօրիւրիւզ քի՝ Քրիստոս իշինն եւս Քրիստոս իլէ էլէմ շէքմէքտէն չէքինմէսի՝ ինսանլարսան օշան շէյլերէ մայիլ օլմազտան ի՛պարէթ տիր : Քրիստոս իշինն սիմէմ շէքմէքտէն՝ տիւնեա ըահաթընը՝ սէֆտաթը՝ ի՛թիպարը վէ մալը տահա էյի սայմազ՝ ճիմանի ատէմիլէր կիպի օլմազ տըր :

24 . Պէր էնմէ աբաբմա էնէրէ-
նիւեօք : Պիր շայիրա օլ տուր քի , Քրիստոսուն արտընճա կիտէր , օնտան էօյրէնիր , վէ օնա իթաա՛թ էտէր . վէ Պետրոս կիպի՝ օնա էօյրէտէն՝ գարշը սէօյլէյէն՝ վէ օնու ա՛զարլայան շայիրտ տէյիլ տիր : — Քէնդինէ ինանմայան էրմէն : Պետրոս Քրիստոսա նասիհաթ էյլէտի քի՝ քէնտինի էսիրկէսին . լաքին Քրիստոս օնլարա տէյօր քի՝ օնլար՝ քէնտիլէրինի պիլէ էսիրկէմէլի տէյիլլէր տիր : Ա՛՝ օնլարա տէմիշտի քի՝ քէնտիսի էզմէյէթ չէքսէ կէրէք տիր . վէ շիմտի օնլարա տէր քի , օնլար՝ քէնտիլէրի տէ էզմէյէթ չէքմէ-

Ա՛լլահըն շէյլերինի տուշունմէզ-
սէն , իլա տաէմիլէրին շէյլերինէ :

քէֆարէթի վէրմէյէ կէլտի , լաքին Պետրոս իսթէտի քի՝ օ է՛օմիւնիւ հըզըղ էյլէսին , վէ քէնտի ըահաթընը վէ իւթիպարընը այնասըն : Ա՛՝ պիզիմ խէլասըմըզընն ա՛զիմ ա՛մէլինի թէքմիլ էյլէմէյէ կէլտի . լաքին Պետրոս՝ պունա գալըշը տուրմադա գալդըզ՝ պու օլամազ , վէ օլմամալը տըր տէտի : Այլեր Պետրոսուն իսթէտիյինէ վէ օնուն զիւի՛ամլէրինէ ուշ յուլասայընտը , Քրիստոս Այֆէնտիմիզնէն մնասուսէն իճրա էթմէմէք իչիւն պու տիւնեայէ կէլմէյի իշ կէրի գալընը իտի : Այվահ՝ նէ գաւտար չօգ քէրրէ զայի՛ֆ Քրիստոսլար՝ քէնտիլէրին զիւի՛ամլէրինէ մնաղուրլանարագ՝ Քրիստոսա սաղ էնկէլ օլուպ՝ օնուն ա՛մէլի կէրի գալմադա վէսիլէ օլուրլար : Այմտի Հէփ Թազէ Քրիստոսլար՝ էյէր քէնտի գարարընզլըզլարը իլէ Քրիստոսա գաւսավէթ վէրմէյէ՝ վէ օնուն ա՛մէլինէ էնկէլ օլմազա իսթէմէզլէր իսէ , իշլիմէյէ թէզ՝ սէօյլէմէյէ աղըր՝ վէ էօյրէնմէյէ հաղըր օլսունլար : Պետրոս պունտան սօնկրա պու մատաէյէ տահա էյի վուգուֆ օլտու . վէ օ՝ Հիսուսուն էզիլէրէք չէքմէք վէ էօլմէք իչիւն Երուսաղէմէ չըգտրղընա՝ Ա՛լլահա էպէտէն շիւքը էտէճէք տիր : — Ա՛լլահըն շէյլերինէ պէ-չէ-ն-ճէլլն ՀՀ : Ֆոռվ . Ը .

Digitized by Google

սէ արտրմ՚ձա կէլմէք իսթէրսէ , քէնտինի ինքեաւր էթսին , վէ խաչընը գալտրըսըն , վէ արտրմ՚ձա կէլսին ։

25 . Օխրա քիմ քի ճանընը գուրթարմագ իսթէրսէք , օնու տօղմամըշ օլմասը տահա խայըրլըտը ։ — Ուչ՚ ի . . . ճանընը չայ՚ էօէբսէ : Նօմ . Դ . 16 : Ա՚ուէ . Ը . 35 : Պ՚ուէ . ժէ . 33 : Յուվ . ի . 25 : Կ՚ուրթ . Ի . 23 , 24 : Յայտ . ժԲ . 11 : — Պէնիմ՚լէ՚ն : Ա՚արկոս (Ը . 35) "Պէնիմ ի՚չինն վէ Ինճիլ իչինն" տէր : Իշտու Ինճիլ՚ Ուրխտոսուն կէրչէքլիկի տիր , վէ հիչ պիր Ուքլիսայը մահտուսէնին թա՚լիմաթլէրի վէ պաթըլ ի՚թիգատլէրի տէյիլ տիր : Էր քիմ քի՚ քէնտի ճանընը Ուրխտոսուն պու Ինճիլն ուղուրունա ֆէտա էտէրսէ , Ուրխտոսուն ուղուրունա օնու ֆէտա էթմիշ օլուր : Լաքին հէր քիմ քի պու Ինճիլի գապուլ էթմէզ՚ վէ օնու օգումազ իսէ , հէմ օնու սէվմէզ վէ օնա կէօրէ ա՚մէլ վէ հարաքէթ էթմէզ իսէ , Ուրխտոսու գապուլ էթմէմիշ օլուր : () քիմսէ՚ Ուրխտոսուն իսմինի գապուլ էթմիշ իքէն , օլա պիլիր քի՚ օնուն գըյամէթլի կէրչէքլիյինի՚ վէ պունտան պէօյլէ օնուն քէնտիսինի տահի գապուլ էթմէմիշ օլսուն : ()՚ քէնտի քէլիսասընըն ուղուրունա էօմէյէ հազըր օլա պիլիր . վէ պու ճիհէթլէ իլէ Ուրխտոսուն եաշայան Ուէլիսասընըն հէր պիր ա՚զասընը էսլիւմ գատար գօվալամամաղա տահի հազըր օլսուն : Ամմի գօվալամամաղա

սէ արտրմ՚ձա կէլմէք իսթէրսէ , քէնտինի ինքեաւր էթսին , վէ խաչընը գալտրըսըն , վէ արտրմ՚ձա կէլսին ։

25 . Օխրա քիմ քի ճանընը գուրթարմագ իսթէրսէք , օնու տօղմամըշ օլմասը տահա խայըրլըտը ։ — Ուչ՚ ի . . . ճանընը չայ՚ էօէբսէ : Նօմ . Դ . 16 : Ա՚ուէ . Ը . 35 : Պ՚ուէ . ժէ . 33 : Յուվ . ի . 25 : Կ՚ուրթ . Ի . 23 , 24 : Յայտ . ժԲ . 11 : — Պէնիմ՚լէ՚ն : Ա՚արկոս (Ը . 35) "Պէնիմ ի՚չինն վէ Ինճիլ իչինն" տէր : Իշտու Ինճիլ՚ Ուրխտոսուն կէրչէքլիկի տիր , վէ հիչ պիր Ուքլիսայը մահտուսէնին թա՚լիմաթլէրի վէ պաթըլ ի՚թիգատլէրի տէյիլ տիր : Էր քիմ քի՚ քէնտի ճանընը Ուրխտոսուն պու Ինճիլն ուղուրունա ֆէտա էտէրսէ , Ուրխտոսուն ուղուրունա օնու ֆէտա էթմիշ օլուր : Լաքին հէր քիմ քի պու Ինճիլի գապուլ էթմէզ՚ վէ օնու օգումազ իսէ , հէմ օնու սէվմէզ վէ օնա կէօրէ ա՚մէլ վէ հարաքէթ էթմէզ իսէ , Ուրխտոսու գապուլ էթմիշ օլուր : () քիմսէ՚ Ուրխտոսուն իսմինի գապուլ էթմիշ իքէն , օլա պիլիր քի՚ օնուն գըյամէթլի կէրչէքլիյինի՚ վէ պունտան պէօյլէ օնուն քէնտիսինի տահի գապուլ էթմէմիշ օլսուն : ()՚ քէնտի քէլիսասընըն ուղուրունա էօմէյէ հազըր օլա պիլիր . վէ պու ճիհէթլէ իլէ Ուրխտոսուն եաշայան Ուէլիսասընըն հէր պիր ա՚զասընը էսլիւմ գատար գօվալամամաղա տահի հազըր օլսուն : Ամմի գօվալամամաղա

յէ հազըր օլմալըտըրլար : Ա Պէթ . Դ . 1 , 2 : Պուրատա պիղէ՚ շայիրտ օլմանընն ի՚միւմի գանունու վէրիլիյօր : Ուրիստոսուն հէր պիր շայիրտի՚ հէր քիմ օլուրսա օլսուն՚ հէր նէյլէմէ պուլունուրսա պուլունսուն տիւնեանընն հէր հանկը տէհրինտէ եաշարսա եաշասըն՚ քէնտինի՚ ճանը վէ թէնի իլէ՚ քէնտինին հէմի իրատէթինի վէ ա՚գլընը վէ մուհապպէթինի Ուրիստոսա թէսլիմ էթմէլի տիր . վէ էն ա՚լէա շէյ տէյիւ քէնտի սահ՚տէմ ու տէվլէթինի արայա՚ճագ եէրինէ՚ Ուրիստոս իչինն հէր պիր շէյտէն՚ քէնտի էօ՚մրինտէն պիլէ վազ կէչմէյէ հազըր օլմալը տըր : Պապ ժ . 37, 38 շէրհինէ պագ :

25 . Օխրա : Լատէը գալտրըրսա Ուրխտոսուն արտրնձա կէթմէնինի՚ պուրատա պիղէ իլք սէպէպի վէրիլիյօր : — Ուչ՚ ի ճանընը էօ՚ռլէնմէ՚մէ էսնէյէ : Ա՚ան լուղէթի պուրատա իքի մա՚նայա գուլլանըլմըշ տըր , Պապ ժ . 39 շէրհինէ պագ : — ()նու չայ՚ էօէ՚ճէ : Չու էօ՚միւր գըսսա տըր , վէ օ՚ պիր գաչ կիւն ուզանսա տէ գըսսալսա տէ փարգը փէք ազ տըր : Լաքին օ պիր էօ՚միւր էպէտի տիր , վէ օնու չայ՚ էթմէսի՚ չայէթ էթէ՚ լիյի պիր շէյ տիր : ()նու չայ՚ էթմէտէն իսէ՚

զայ՝ էաեՃՀՔ, վՀ քիմ՝ քի պե-
նիմ՝ իչիւն ՃանՐննը զայ՝ էաերսէ,
օնու պուլաՃագ տրը ։

ատա՝վՀՔի օլունան Հէր պիր քիմնէ
քէնաիւնէ՝ չէքտիչի սատիհան
՝Ի՛րիատուսուն վՀ օնուն կէրչէք-
լիչինի՛ն ուղուրունամը՝ եօղնսէ
սատէՃՀ քէնտի զհւի՛մՀրի վՀ
պաՃՔրը ի՛թիգատլէրի ուղուրու-
նա մը տրը սէչիւ սիւսալ էչլէսինն։
Պապ Ե · 10 չէրհինէ պագ ։

26 . Օ՛ՀքտԱ ։ Ի՛չտու խանէտէ
պիգէ՛խաչը գալտրըրտ ՝Ի՛րիատո-
սուն արտընՃա կիւԼՃիէնին իքինՃի
աչպէպի վՀրիւլիր ։ — Ը՛տՀ . . .
նէ ֆայիտ էտԷր ։ Պապ Ե՝։ 29
չէրհինէ պագ ։ —Ա՛անըը զայ՝
էտԷր ։ (յոՔ ԻԷ . 8 ։ Պ՛տՀ ·
ԺՐ · 20 ։ ԺՋ · 25 ։ Ա՛ան օլ
զէման զայ՝ օլուր՝ Ի՛քի հՀի էյի
օլան չհչտէն պչրըլըպ՝ հէր քէօ-
Ճիւ օլան չհչտի գաստուվ էտԷր՝։
հՀի ֆէդրաՀլըգ ու սիւրիւրսէն
ղատ՛ու գատավՀՔէ՝ՃիւմլԷ ըշըգ-
տան ԹէքՃիլ գարանլըղա վՀ պի-
չարՀՀիչէ տալար , վՀ եօ՝միւրիւն
վՀ իւմիտին վՀ սատ՛ուԷթին
փաունկարը օլան Ի՛չլահատան յայ-
րըլըպ՝ իսքէնՃՀ իչինաէ օլան վՀ
իսքէնՃՀ վՀրէն ,չհմ հՀլաք օլ-
մուշ վՀ հՀլաք էտիՃի օլան չհչ-
Ճանա վարըը ։ Ակիւլատհի քէ-
լատ . Ճանը զայ՝ էՃիմՀք՝ ՃՀն-
նէՃՀէն գօմուլուպ ՃՀչհննէմՀ
սիւրիւլՔէ տիր ։ —Ա՛անընա պէ-
պէլ ևՀ ։ Ա՛պՀ . խԹ . 6—8 ։
Ա՛ՃՀ . Ը . 37 ։ Ի՛ֆէնտիմիզին
պուս սէօզլէրի պիգէ իւչ չհչ

26 Օ՛ՀքտԱ պիր ատամ պիւ-
Ճիւն տիւնէպայը գալտընըը տա՝
Ճանընը զայ՝ էաերսէ , նՀ ֆայի-

էչրէտիրլէր ։ (1) Ա՛ան՝ տիւն-
էտանըն հՀւի ալԹուննտան վՀ
կիւմիւշհիւննտՀն վՀ հՀւի ճՀվա-
հիրլէրինտՀն վՀ մալլէրինտՀն
զհչատաէ գըչմէՃՀլի տիր ։ (2)
՝Ի՛րիատոսուն ուղուրունա տիւն-
եապը ՃՀԹլը հՃմՀչհ իտիՃՀչհն
քիմնէլէր՝ Ճանլարընը էպՀտՀն
զայ՝ էաեՃՀքլէրի հՀր վՀՃհհլՀ
մուգադրըր տիր ։ (3) Ա՛ան պիր
քէրրէ զայ՝ օլտուգտան ատնկ-
րա , արՃԹրդ խէչտաս պուչմանընը
չարէսի եօգ տուր ։ ()նուն պՀ-
տէլի տէյիւ հիշ պիր շէչ վՀրի-
լմէզ ։ Պուրատա պիգէ քէֆա-
րէՃՀ օլմագ իչհւն ՝Ի՛րիատոսուն
գանը քիֆայէՃՀ էտեր . լաքին
ՃՀհՀննէմՀ՝ ՝Ի՛րիատոսուն գա-
նը եօգ տուր ։ Ի՛չհվահ ։ տիւն-
եապի ատէմլէր նէ տիւլանէ քիմ-
սէլէր տիր ։ ()նլար՝ չէքտիքլերի
ՃՀՀմՀչհ էգհչհՀՃՀլեր վՀ մՀշգ-
գաՃՀլարը իլէ՝ պու տիւննէանընն
շէչլէրինտՀն միւք ազ պիր շէչ
էլէ կէՃհրՀ պիլիրլէր , վՀ օնուն
ատախի սէՔատընը սալԹ պիր գաչ
կհւն տիւրէ պիլիրլէր ։ ԽատԹա-
լըգ կէլեր , վՀ օնլար օնու քէն-
տիլէրինտՀն իրագ ԹուԹատմազ-
լար ։ Ի՛օլհւմ կհլեր , վՀ օնլար
օնու պիրագ պէքլէչհն տէչիւ
րիշվէՃՀ իւէ ԹուԹատմազլար ։
Ի՛պէտիլէք չհման եօնլէրինտէ
տուրուր · լաքին օնլարընը՝ օնատա
էմլաքի եօգ տուր ։ Ի՛չհվահ , նՀ

Digitized by Google

աե էաէբ . եախօտ աաէմ՝ ձաե-
նընա պէտեէ նէ՞ վէրէձէք ։
27 ՕյերաՆաէմ(Ո)ղլու՝ քէն-

գատար քիմնէլէր պու լունուր քի ,
Ղևմաս կիպի պու տիւնեաչը օլ
գատար սէվէրլեր քի , օնուն
խաթըր իչիւն ՎՀրիսաոսուն
թաւրա ու գօվաչայըշ չէքէն շա-
յիրտլէրինտէն այրըլըլար ։ Բ
Տիմ. Դ. 10։ Ղևմաս շիմոի նէ-
րէտե տիր Պին սէքիզ ևիւզ սե-
նէտէն պէրու օ նէրքեե օլմուշ
աուր ։ Ա՞է օ՝ պին սէքիզ ևիւզ
սէնէտէն ասնկըա՝ պին սէքիզ
ևիւզ միլեօն ևրլատան ասնկըա նէ՞
րէտե օլաճագ տըր ։ Ա՞է պու նուն՝
եաալընըզ զէնգին տիւնեաչի քիմ-
սէլէր տիւշինմէսինի , իլլա չօգ
քերրե սալի պիր փարչա էքմէք
իչիւն ՎՀրիսաոսու թէյդը էտիպ՝
ճանլարընը զայ՝ էտէն փուգա-
րալար տաճի տիւշինսիունլեր ։
27 . Օչէք ։ Ղուրթարընճմըզ
պու րատա՝ քէնաիմիզի ինգիլար
էտիպ՝ օնուն ուղուրունա էգզիլեմ
չէքմիչէ հայըր օլմադա պիզէ
կերէք իտիչինէ պիր սէպէպ տա-
հա վէրիր ։ —Ղոխ Ո(Ղլու- ։
Պապ ԻԳ . 30 ։ Իե . 31 ։ Իզ .
64 ։ Ա՞ատ . Ը . 38 ։ ԺԳ . 62 ։
Ղ ոպ . թ . 26 ։ ԻԱ . 27 ։ Իե .
69 . Ա ՅԱե . Դ . 15 ։ Ղատպա
Հիսուս պու տիւնեաչէ եիննէ կե-
լէձէք , քի օնուն չէրաա՝թընը
կէօրսիուն ։—Ա՞էկ+լէբէ էկ՝ Ը իմ-
տիքի կիպի սալը՝ ի՛լմի վէ զէն-
կինլիչի վէ շանո ու շէօհրեթի
օլմայան օն իքի պալըգճըլար իլէ
աէչիլ իլլա հէփ օլ գուվվեթի սա-

տի մէլէքլէրի իլէ փէհաէրինին
ճէլալինաե կելեճէք , վէ օ զէ-
ման հէր քէսէ ա՛մէլինէ կէօրե

հիպլէրի օլաճ ա՛զիզ մէլէքլէր
իլէ ։ Պապ ԻԳ . 30 շէրհինէ
պագ ։ Ղաճ . Է . 10 ։ Ա ՅԱե .
Ա . 7—10 ։ Ցաա . 14 ։ —փէ-
պէբինէ ճէլալինպէ ։ Ո(Ղզման օ՝
շիմտիքի կիպի՝ Ղևմէլէհէմտէքի
մա՛սում կիպի՝ էլլի՝ պյաղը վէ
կէօզևս պաղանմըշ վէ պաշքաա-
հինին աէրպյընտա սէօյիւլմիւշ
վէ էզևյէմ չէքմիշ պիր քիմսէ
կիպի՝ զայի՛փևլիքտաե վէ փագփր-
լէքտաե վէ հագարէմտաե կէլէճէք
տէ յիչ տիր . իլլա կէօքլէրինին հէփ
ա՛զամէթ ու ճէլալի իլէ՝ Ղհո-
վանընն ՎՀէնոխինէ եագըշընը
պիր թաւրզ իլէ կէլեճէք տիր ։
Ո(նուն պիր զէման աղլամագտան
գաւարմըշ օլան կէօզլէրի՛ շիմտի
՚՚ամեէշ ա՛լէվլի կիպի՚՚ փարլա-
յաճագլար , վէ Պիղատոսուն հու-
զուրունտա սիւքիւթ օլմուշ օլան
օնուն սէպի՛ ՚՚չօգ սուլարընը շա-
մաեասը կիպի՚՚ կիւրլէյէճէք
տիր ։ —Ո(զման հէր էեոե ա՛ճե-
լինէ կեօչե էօպեյճեե ։ ՎՀրիսաոս
օ զէման՝ քէնաինին թէվապի՛-
սինէ օնուն ուղուրունա չէքմիշ
իտիքլէրի հէփ գաստալէճ ու է-
լէմլերի վէ րեճալէթլերինին էճ-
րինի վէրէճէք ։ լաքին պունլարը
գօվալամըշ օլան օնուն հէփ
տիւշմինլերինէ՝ ՚՚Ղատպը վէ
օնուն գուվվեթի ճէլալինին հու-
զուրունտան էպէտի հէլագլըգ
իչէ՚՚ ա՛զապ էաէճէք տիր ։ Ֆէր
պիր ատամ՝ իչէրիսի ա՛մէլլէրի-

Digitized by Google

էօտէյճէք ։

28 Կերչէք աերիմ սիզէ , պու-

նէ կէօրէ՝ էճր եա ճէզա ալա-
ճադ սրը ։ Ընուն ա՝ՄԼԼերի՝ օ-
նուն ՄՀշըէպինին պէր սահիհ
ա՝յարը օլաճադ սրը ։ Պասպ ւ ։
41 , 42 շէրհինէ պագ ։ Յոբ ։
ԼՊ ։ 11 ։ Պաչմ ։ ԿՔ ։ 12 ։
Ի՝սայ ։ ԻԴ ։ 12 ։ Ի՝սայ ։ Գ ։ 10 ,
11 ։ Երեմ ։ ՃԻ ։ 10 ։ ԼՔ ։ 19 ։
Ընկէ ։ Է ։ 27 ։ Հոսէմ ։ Բ ։ 6 ։ Բ
Կորնթ ։ Ե ։ 10 ։ Ընփես ։ Զ ։ 8 ։
Ա Պետ ։ Ա ։ 17 ։ Յակոբ ։ Բ ։ 23 ։
ԻԲ ։ 12—15 ։ Ի՝ջալէ իսէ , պու՝
քէնահիզի ինքնար էահիպ խա-
էըմրը գալաբրմաղա վէ Ա՝րիս-
տոսուն արաքնճաա կիթմէկ ու պէր
գաւվկէթլի սէպէպ օլմալը սրը ։
Ի՝չպու միւսհազայը եօնիւմիւզէ
օ քէնահիի գոյօր , վէ պունուն
իչհուն հեր կիւն պունու եօնիւ-
միւզէ գոյուլ՝ օնա կէօրէ ա՝մէլ
ու հարաքէթ էթմէկիիզ ։ Ճ յամ-
ահ իչպու սահիփէէրէ պագաան
հէմեան պաւ կէօզէէրիմիզ՝ պիրազ-
ատան սօնկրա ահիրիէէրին վէ էօ-
լիւէէրին օլ ա՝զիմ հաքիմիներն
Ա՝իւզիւնէ պագաճագ՝ար . վէ
պիզիմ պաւ գուլագ՝արըմըզ՝
՝՝պաշ մէէկին վէ Ի՝լլահըն պօ-
րուսունուն ակսինի՝՝ իչհոսճէքը-
էէր . պու պագագ՝արըմըզ՝ ՝՝Ա՝րիս-
տոսուն շէրաա՝թ քիւրսիս-
սիւնիւն Հուզուրունա՝՝ տու-
բաճագ՝ար ։ Ի՝մանի օնուն իչէ վէ
օնուն իչհուն էզկիէթի չէքմէկ է
Հազրը օլալը՝ , շէօյէէ քի՝ օնուն
էագէահի վաահիշհ՝ալը վէ ճէլա-
էինէ օնուն պիլէսինճէ նայիէ

բաստա առուրանէ՝ալրաան պա՝ղը
քիմսէէը վար , քի թա Ի՝սահ

օլալըմ ։ Հոսվ ։ Ը ։ 17 ։ Բ Տիմ ։
Բ ։ 11 , 12 ։

28 ։ Կերչէք փէրիմ պէկ ։ Ի՝ջինա-
սիմիզ պուրատա քէնահի շահիրա-
լէրինի պիր առօրահունճու մի-
լահազա իչէ ճէսաբէթլէնահիրի-
յօր ։ ՝՝Կերչէք՝՝ լուղէթի իշպու
մահալսէ գուլլանըլան թա՝պի-
րէ ա՝զիմ գուվկէթ վէրմէք ի-
չհուն խաթի՝մալ օլունմազ առուր ։
Պասպ Ե ։ 18 շէրհինէ պագ ։
—Պառատա պառաճ՝ալրաան պա՝ղը
էնմալէը ։ Ա՝տէ ։ Ը ։ 39 ։ Պ՝սի ։
Ք ։ 27 ։—Ի՝պհմ օղլա էպրէ-
շհէլէգ՝նա էլճահչէ՝ի ։ Ի՝սէմ
Ընդունան կէլտհյի թա՝պիրի-
նին մա՝նասը իչհուն , Պասպ ւ ։
23 շէրհինէ պագ ։ Ա՝րիստոս
պառատա աղըր պիր թառղ իլէ
շայիրազէրինէ թահգիգան պիլ-
ահրէր քի՝ էյէրչի օ՝ շհմանի թահ-
գիր օլունուշօր իսի իսէ առ , պիր
ազազէն սօնկրա ի՝զզէթլէնէճէք
ահր . վէ օնուն վհատիշհլըղը
էյէրչի շհմանի քհշհուք վէ նա-
մա՝լհւմ՝ հէմ առ զայի՝փ վէ նօր-
լանմըշ կէօրհունհուր իսի իսէ առ՝
ազ վահգէրն իչինառ ա՝զիմ գուվ-
վկէթ իլէ գայիմ օլաճագ , վէ օնլար
պառնառ քէնահ կէօզլէրի իլէ կէօ-
րէճքէքլէր ։ Ընլար՝ Պ՝նառկոստէ
կհնհունհուն ա՝ճայրպլարընը՝ պիր
վէք ազ զէման իչինառ զայէթի
չօգ քհմսէէր Ա՝րիստոսուն Ա՝է-
լհսասընա զամմ օլառուղունու՝ վէ
քնահնհկէրին պիր պէօյհւք պէօ-
ւհրհ իսմառա իհա՝առի էյլէահ-

Digitized by Google

ՊԱՊ Ժ.

1 Ա Յ ասլեը կիւնաէն սօնկրա՝ Յիսուս Պետրոսու վե Յակոբո-

Ողու փատիշահլողնա կելսին-
յինի կէօրէնէտէք՝ ասլա էօլիւմ
թահմայաճագլար։

յինի կէօզլէրի իլէ կէօրսիւլէր։ Կոթ. Ր. 41. 47։ Դ. 4։ Բ. 14. Զ. 7։ ԻԱ. 20։ Յակոբոս՝ Քրիստոստան փէք ազ զէման սօնկրա էօլսիւ (Կոթ. Ժ. 2) լաքին պապիլէրին չօղու՝ եահօտ ճիւմլէսի՝ Ինճիլին Լվօսիանըն վե Ասիանըն վե Ֆիրիգիանըն ղայէթ չօգ մահալլէրինտէ եա-յըլտըղընը՝ վե օլ զէմանլէրտէ տիւնեանըն մա՛լիւմ օլան ղայէթ չօգ մահալլէրինտէ Քէլիսալէր սապիթ օլսուղունու կէօրսիւլէր. վե Յովհաննէս՝ Ղրուսալէմին իսրայէլ օլսուղունու՝ օլ միւրայը վե գօվալսըճը փարիսեցիլէր վե քեահիթլէր միլլէթինին պիւթիւն տիւնեայէ փէրուշան օլսուղունու՝ օլ ա՛զիմ հէյքէլին պիր էպէտի վիւրանէ գալըղընը՝ վե Ինհուտիլէրին գուրպանլըլընըն էպէտէն րէՖ՝ օլսուղունու կէօրսիւ։ Ամմի Քրիստոսուն շայիրլէրի ճէմաաէթլէնսինլէր. զիւրա օնլար՝ պօշունա էմէք ու էզիյէթ չէքմէյէճէքլէր։ Քրիստոսուն խամ չէրիֆի փէք թէզ՝ ախեր հէր պիր խոմանէն իւսթիւն ղայէթ ա՛զիմ վե գըյամէթլի օլաճագ տըր. վե օնուն փատիշահլըղը՝ ախեր հէր պիր փատիշահլըգտան ա՛զիմ վե ճէլիլ օլաճագ տըր։

Քրիստոսուն փատիշահլըղընըն իսթիհսասը հէր պիր մահալտէ՝

տայիմա քիւչիւք օլուր. վէ օնա գարշը տայիմա ազ չօք կիւճլիւք՝ զըտտըգ՝ վէ գօվալսըշը օլուր. լաքին օնա գարշը էնկէլ օլան հէր պիր չէյ՝ թէզ օլսուն կէճ օլսուն՝ եօլ իւզէրինտէն գալըրըլաճագ, եիւքսէք եէրլէր ալչագլանըրըլաճագլար, վէ տիւզ օլմայան մահալլէր տիւզէլէճէքլէր։ Ինչ մուհաֆէթլիւ՝ իշտու սաեթըրլարը օգուչան՝ տօսթում՝ Ալտու փատիշահլըգ հէր պիր մահալտէ ղալխը օլաճագ, վէ օնուն չօղալմասընըն սօնու վե նիհայէթի օլմայաճագ տըր. վե էյէր սէնին էն ա՛զիմ մագսուտուն օնու իլէրիլէճէմէք իսէ, նէ մուճրու սանա։ — Ինչ՛ն ընհմայաճագլար։ Ինօլիւմ կէօրմէք վե էօլիւմ թահմագ թա՛պիրի հէման էօլմէք մա՛նասընա տըր։ Պ ա՛ռ. Բ. 26։ Յովհ. Ը. 51, 52։ Ինբր. Բ. 9։

1. Ընմը կիանդին սօնկրա։ Ես՛նի պունտան էվվէլքի Պատատա նագլ օլունան սէօզպէճտէն սօնկրա ալթը կիւն կէչմէճէ. Պ ուկաս տէյօր քի (Բ. 28), "Պիու սէօզլէրտէն սէքիզ կիւն գառատար սօնկրա"։ Ինյէր իլք վէ սօն կիւն հիսապա ալընըրսա, սէքիզ կիւն օլուր. լաքին կէօրիւնիյօր քի Ա՛ատթէոս իլէ Ա՛տրկոս իշտու գիքր օլունան

մալիք իսիյի վէ երինէ թէքրա-
րէն ալաճագ օլտուղու ճէլալին
պիր միգտարինի փիլվագի՝ պե-
յան էտէյօր։ Իշպու ճէլալի
միւշահիտ էթմէյէ վէ կէօրմէ-
յէ ախերլերինտէն պու իւչ շա-
յիրտի նիչիւն սէչտիյինի պիլ-
մէզլիզ. լաքին պունու պիլիրիզ
քի, պու իւչ շայիրտ՝ պագի
արգատաշլարընան փարգ օլ-
մուչ՝ վէ պէլլէնմիշ իտիլեր. վէ
Ասուրթաբրճմրզ օնլարը՝ պա-
գիլերտէն զիյատե օնլարտ ի՛-
թիմատ էթմէսի իլէ՝ ի՛զէթ-
լէմիշ իտի։ ()՝ Հպպրոսուն գը-
վընը տիրիլմէտիյի զէմման՝ պէ-
րապէրինճէ պուլունմադա պու
իւչիւ սէչմիշ իտի։ Ա՛պէ. Ե.
37։ Վ.եթսեմանի պաղչէսինտէ
էնքտիյի ճան սըգընթըսընա
շահիտլէր օլմագ իչիւն տանի՝
պէրապէրինճէ պու իւչիւ կէօ-
թիւրմիւշլետու։ Ա՛պէ. Ա.Գ.
33։ Ա պէտ. Ե. 1։ — Ն.է.ո-
ռէ պողս։ Իշպու տաղ Վ.ալիլէ
եատա իտի, վէ ա՛լէսսէվի ինա-
նըլըյօր քի, Ա.ալաթօր տաղը ի-
տի։ Պու տաղդն իւզէրինտէ
Պետրոսուն կէօրտիյիւ սէյրան
քէնտի ա՛գլընա օլ գատար ա՛-
զիմ Թէսիր էյլէմիշ իտի քի,
օնու՝ "Ի՛զիզ տաղ" տէյօր։ Թ
պէտ. Ա. 18։ Վ.ուկաս տէյօր
(Թ. 28) քի՝ Ի՛ֆէնտիմիզ օ-
րտայա տուա՝ էթմէք իչիւն չըգ-
մըշ իտի։ ()՝ չօգ քէրըթ կիղ-
լիտէ օլան վէտաէրինէ տուա՝

տու վէ օնուն գալընտաշը Ցով-
հաննէսի պէրտպէր ալըպ՝ օնլա-

աէօհպէթ իլէ Վ.րիստոս Ի՛ֆէն-
տիմիզին Թէպաիլի սուրէթը օ-
լունմատը պէյնինտէ կէչէն եա-
ղընըզ ալթը կիւնիւ հիսապ էթ-
տիլէր։ Պունտան գաթը՛նազար
Վ.ուկաս՝ կիւնլէրին ա՛յնէն Թէք-
միլէն սայըսընը զիքր էթմէք
իտուկա՝սընտա ատիյիլ տիր. զիրա
հէմման տօղրու տօղրույա սէքիզ
կիւն տէմէյօր, իլլա "Վէքիզ
կիւն գատար" տէյօր։ — Պնթ-
ջոսա Ի՛ն Ցէրիքոսա Ի՛ն... Ցով-
հաննէսի։ Պունտան էվվէլ Պետ-
րոսուն՝ Վ.րիստոսուն Ներուսա-
ղէմ էզիլէթը չէքմէք վէ էօլմէք
իչիւն չըգաճագ օլտուղունու ի-
շտիրնճէ՝ ղայէթ աճրնտրղընը
կէօրտիւք. վէ շիւպհէսիզ օպիր
շայիրտլէրէ տանի պու պիր ա-
ղըր շէյ կէօրիւնմիւշ օլմալը
տըր։ Պապ ծՋ. 21—23 շէր-
հինէ պագ։ Իտմի Ի՛ֆէնտիմիզ՝
օնտան սօնկրա օնլարա խապէր
վէրտի քի, օնլար քէնտիլէրի
տանի էզիլէթը չէքմէկէ վէ էօլ-
մէկէ հազըր օլմալը տըղլար
Պապ ՈՋ. 24 շէրհինէ պագ։
Պունտան սօնկրա՝ օնլարա թէք-
սէլլի վէ ճէհաբէթի վէրմէք ի-
չիւն՝ օնլարըն հուզուրունա պա-
կը ղայէթ միգթազի միւշահա-
զալար գօտու։ Պապ ծՋ. 25—
28 շէրհինէ պագ։ Ի՛սքին
շիմտի՝ պիր տէրէճէ տահա ի-
լէրի վարըյօր, վէ օնլարըն գա-
մաշմըշ շաշմըշ կէօզլէրինէ՝ վէ-
տէրինին գըթբընտա պիր վէման

ղա կէօթիւրտիւ։

2 Ա՛ն օնլարըն էօնիւնտէ թէպտիլի սուրբէթ օլտու, վէ եիւզիւ կիւնէշ կիպի փարլատը, վէ

էթմէյէ թէյնա պիր մահալէ չէքիլտի։ Պապ Զ. 6, վէ ...Գ. 23 շէրհլէրինէ պագ։

2. Մէղիտիէ ասըլըն օլտու։ Ղուկաս տէյօր (Թ. 29) քի, պու Յիսուս տուա՝ էտէրքէն վուգո՛ւ պուլտու։ — Նէ-ղէ՞ կիւնէշ կիպի փարլադը։ Պապ ԻԸ. 3։ Գան. ժ. 5—7։ Գորթ. Ա՛. 13—15։ Յայտ. Ա. 13—18։ Ժ. 1։ ժԹ. 12, 13։ Ի. 11։ — Օնուն էվվալտըը նուր կիպի պէյազ օլտու։ Ա՛ռէլ. Թ. 2։ Ասղ. ՃԳ. 2։ Ա՛լլահ նուր տուր (Յովէ. Ա. 5), վէ նուր կիյինտիշ տիր (Ասղ. ՃԳ. 2), վէ եաղլաշըլմազ նուրտա սաքին օլուր (Ա Տիմ. Զ. 16)։ Վէրիտոս Յիսուստիզ տուա՛տէ ըլըգլարըն փէտէրի օլան Ա՛լլահա փէք եաղլաշմըշ իտի։ Ա՛ռէս գըրդ կիւն տաղտա Ա՛լլահ իլէ օլտուղու զէմման, օնուն եիւզիւնիւն տէրիսի ղայէթ միւնէվվէր կէօրիւնտիւ, վէ օ՝ օնու էօրթմէք իչիւն եիւզիւնէ պիր էօրթիւ գօտու։ Լաքին Վէրիտոս Յիսուստիզին եիւզիւ՝ շիմտի կիւնէշ կիպի փարլագ իտի, վէ օնու՝ հիչ պիր էօրթիւ կիզլէյէմէզ իտի։ Ա՛ն տէյիլ սալթ օնուն եիւզիւ՝ իլլա օնուն պիւթիւն վիւճիւտիւ տահի պէօյլէ միւնէվվէր օլտու. վէ կիյտիյի էսվապլար՝ նուրու կիզլէ-

օնուն էսվապլարը նուր կիպի պէյազ օլտու։

3 Ա՛ն իչթէ օնլարա՝ Ա՛ովէ-

յէճէք եէրինէ՝ պիր փարլագ նուրա թէպտիլ օլունմուշ կէօրիւնիւր իտի։ Պու տէֆա՝ Վէրիտոս Յիսուստիզ՝ սահհան սատագաթըն կիւնէշի տիւնեանըն ըշըղը կիպի կէօրիւնէրէք իտի։ Օնուն շայիրլէրի օնուն զայի՛ֆ հալինի՝ վէ էտնա օլմասընտա (Փիլէպ. Բ. 7, օնու աՃ՝ սուսուզ՝ հօրղուն՝ իղվայէ սալընմըշ՝ թահգիր վէ ըէտտ օլունմուշ կէօրմիշլէրիտի, վէ քէնտինին հագլաշմատա օլան Ըրուսաղէմտէ իսքէնճէ չէքմէսի վէ էօլմէսի խուսուսունտա սէյյիէտիսինի իշհէթմիշլէր իտի, լաքին շիմտի օնլարա՝ օնուն Ա՛լահանի ճէլալինին պիր աղընը կէօրմէյէ րուխսաթ վէրիլմիշի-տի։ Յովէ. Ա. 14։ Ժէ. 5 24։ Եէբ. Ա. 3։ Թ Պետ.. Ա. 16—18։

3. Ա՛ովէս էյ Եղբ։ Ա՛ովաէս՝ Ա՛լլահըն պիր մէշհուր գուլու իտի։ Տ՛այօս օնուն վասիթահսի իլէ վէրիլմիշտի, վէ օնուն գուրտուղու Իսանըզմաթըն հէր պիր խուսուստա՝ Ա՛նահանըն պիր էօրնէյի վէ նումունէսի իտի։ Գ՛ոէ. ԻԴ. 27. 44։ Եէբ. Ժ. 1։ Ա՛լլահըն պու գուլու՝ Իսրայէլ օղուլլարընա՝ կէլէճէք վէ օնլարա Իսա՛ղիմ վէրէճէք օլան՝ վէ հէր պիր շէյտէ օնլարըն իման՛աթ էթմէյէ

Digitized by Google

աչս իլէ Ն֊ղնիա կէօրիւնտիւլէր ,

լազըմ կէլէճէք օլան փէյ֊ղամպէրի ա՛զիմտէն խապէր վէրմիշիտի ։ Բ ()բէն · ԹԸ · 18, 19 ։ Յամի օնուն շիմտի կէօ֊րիւնէճէյի իշխիմալի ղալիպ ի֊աի · չիւնքի օնուն հէփ փէյ֊ղամպէրլիքլէրի վէ նիշան ու նուշմունէլէրի թէքմիլ օլմագ իւզրէ իտիլէր , վէ գուրտուղու այն ու ա՛տէթլէրի նէսխ ու բէֆ՝ սլունմագ իւզրէ իտիլէր , վէ լա֊զըմ իտի քի՝ իշտու ա՛զիմ փէյղամպէրին հէփ էօյրէտճէք վէ իշէյճէճէք իտիյի չէյլէրէ Ա՛ովսէսին հուզուրու մուգար֊բէր էյլէսին ։

Ն֊ղնիա՝ Յսրայէլին էն ճէսուր վէ էն ա՛զիմ փէյղամպէրլէրի֊նին պիրի իտի , վէ էօլմէքսիզին կէօյճ ալընմըշ իտի ։ Դ Ա֊ոփ · Բ · 11 ։ Յամի պու փէյղամ֊պէր՝ պու մինվալ իւզրէ կէօյճ ալընմասը՝ հէմ տաճի Ա՛ռսիա֊նըն հուզուրունտա եաճսօր էօ֊նիւնճէ կէլիպ եօլունու Հազըր֊լայաճագ օլան ղաթրըն Ա՛ղ֊ղ · Գ · 1 վէ Դ · 5, 6) նիշան ու նուշմունէճի օլմասը իլէ , ա՛զիմ շան ու ի՛զդէթէ նայիլ օլմուշ իտի ։ Ն֊ճհուտիլէր՝ օնուն պիզդաթ տիւնեայէ կէլիպ եա֊շամասընը պէքլէրլէր իտի ։ Պաղ ԺԱ · 14 շէրհինէ պագ ։ ()՝ հալէա վիւճիւտու իլէ կէօքտէ օլմըշը պին աէնէ միգտարի օլ֊մուշ իտի · վէ Ա՛ովսէսին վիւ֊ճիւտսիզ կէօյճ վարմասընտան

քի օնուն իլէ աէջյլէշիրլէր իտի ։

պէրու պին պէշ նիւզ սէնէ միգտարի օլմուշ իտի ։ Հ֊յմտի օնլարըն իքիսի պիր եէրէ կէլ֊տիլէր , օնլար պիրի պիրինի պի֊լիրլէր իտի · պիրի պիրի իլէ սէջյլէշիրլէր իտի ։ վէ իքիսի տէ Յիսուս իլէ սէջյլէշտիլէր ։ Պ֊ուկաս տէյօր (Թ · 31) քի՝ օնլար " ճէլալ իլէ կէօրիւնտիւլէր" ։ ()նլար քաւարանտա եաՆի փաքէյիճի աճէշտէ նախատ իսքէնճէլէր վէ էյլյէճիլէր ի֊չինտէ տէյիլ՝ իլլա " ճէլալ ի֊լէ" եաՆի ա՛յիլէրին կէօք֊լէյտէ մալիք օլտուգլարը ճէ֊լալ իլէ կէօրիւնտիւլէր ։ Պ֊ուկաս պունու տաճի տէր քի , օնլար Ա֊ռրիատոս իլէ՝ օնուն Ն֊ռուսաղէմտէ իճրա էտճէկյի վէֆաթընը աէջյլէյօրլարըտը ։ Պունտան ալընը կիւն էվվել Պետրոսուն իչխիմէյէ թէհամ֊միլ էտճէտճիյի Ա֊ռրիատոսուն էօլիւմիւ (Պաղ ԺՋ · 22)՝ ղա֊յէթ ա՛ճայրըպ պիր վուգուա՛թ օլուպ՝ տիւնեայէ պիր է՛օմիւր փունկարը օլաճագ իտի ։ Պօ֊ղոս Ա֊ենսուլ քէնտի վա՛ղըն֊տա՝ պունտան ղայրի հիչ պիր շէյ պիլմէյէ իսթէտճէզ իտի (Ա Կօրնթ · Բ · 2) · տէյիլ Ա֊ռրիատո֊սուն գուվվէթինի՝ ի՛լմինի՝ ճէլա֊լինի՝ էօ֊մրիւնիւ եա ի՛պրէթինի , իլլա սալթ էօլիւմիւնիւ պիլմէյէ իսթէրիտի ։ Պունուն կիպի՝ իշ֊պու ի՛զդէթ իլէ կէօրիւնէն ա՛֊զիզլէր՝ օնուն սալթ էօլիւմիւ ի֊

Digitized by Google

Յիսուսա ասէտի . Նայ Իապտ՝

()նուն մախատաչն էթմէք իշունն կելտիյի՝ պու իտի . վէ պու թէքմիլ օլտուգտան սօնկրա , օնուն պէօյիւք իշի պիթմիշ օ-լուրուտու . պէօյիւք գուրպան սունուլմազ՝ վէ տիւնեատնըն կիւ-նահլարը իշնուն օլան պէօյիւք քէֆարէթ թէմամ օլմազ իտի . Եովհ . ժթ . 30 . Իսմի Աբրահամսուն էօլիւմիւ՝ Ա՛ովսէս վէ Ելղիայա օլտուղտա-տար՝ պիզէ տախի գէյմէթլի օլ-մալը ասէյրլի : Պիրի պիրիմիզ իլէ օնուն խուտատունտա տայի-մա սէօյլէշմէլի տէյրլիմիյիզ : Ա՛է պիզ տախի օնլար կիպի օնուն խուտատունտա Աբրահամ իլէ սէօյլէշմէլի տէյրլիմիյիզ : ()ն-լար՝ օնուն հագգընտա սէօյլէշ-մէք իշնուն կէօքտէն պէրու կել-տիլէր : Ա՛է ե Պետ . ե . 12 տէն էօյրէնիրիզ քի , մէլէքլէր պիլէ օնա նազար էթմէյէ տր-զու էտէրլէր : Իշտու մուտաէ պու գատար ա՛զիմ՝ պու գա-տար տէրինլէյի էօլէյլմէղ տիր :

4 . Պետրոս ճէվապ էտիւ : Ա՛ու-կաս տէյօր (թ . 32) քի՝ Պետ-րոս վէ օնուն պիլէհինճէ օլան-լար՝ պիր աղըր ույգույա տալ-մըշլար իտի : Այօրիւնիւր քի , պու՝ կէճէտէ օլմուշ օլուպ՝ Յի-սուս տուա՛տա իտի , վէ օնուն եօրղունն շայիրտլէրի ույգույա գալմըշլար իտի , վէ ծնլարը ու-յանտըրսըն՝ ասիանտզ էթրաֆ-լարընա փառլայան ա՛զիմ նու-րուն ըշըղը իտի :—Պէկ պո-

4 Ա Է Պետրոս ճէվապ էտիւ՝

չուն սէօյլէշիրլէրիտի : ()նլա-րա տախի պու՝ ա՛յնի պիզէ օլ-տուղտա կիպի՝ վուգուա՛թլարըն էն միւհիմի վէ ա՛զիմի իտի : ()նլար տախի պիզիմ կիպի՝ Աբրահամսուն էօլիւմիւ վասի-թաատ իլէ խելաս պուլմուշլար իտի : ()նլար տախի օնա՝ Հէման օլ եիւրէք վէ իման վէ թէվ-պէ վէ իամիտ վէ սէվինճ իլէ պէքլէյէրէք՝ նազար էտէրլէր իտի քի , շիմոի պիզ օնա նա-զար էտէրիզ : ()նլարըն գուր-պանլարը՝ օնուն թէնինին վէ գանընըն նիշան ու նումունէլէ-րի իտի , վէ Իապտըն սօֆրա-սընաա եէսիյիմիզ վէ իշտիյի-միզ էքմէք վէ շարապ տախի օնլարըն նիշանէլէրի տիր : ()ն-լարըն սունուգլարը գուրպան-լար՝ օնուն սահիհան թէնի տէ-յիլլէր իտի , իլլա սատէճէ օնուն նիշանէլէրի վէ նումունէլէրի ի-տիլէր . պունուն կիպի պիզիմ տէ նէսիյիմիզ Իապտ ախշամ թաատ՝մընըն էքմէյի՝ Աբրիսո-սուն սահիհան թէնի տէյիլտիր , իլլա սատէճէ օնուն պիր նիշան ու նումունէսի տիր : Պատ ԻԶ . 26 . 28 շէրհլէրինէ պագ :

Ա՛ուկաս՝ պու էօլիւմիւ խու-սուսունա օնաւ «թէքմիլ էտէ-ճէք» տէյօր . վէ պու պէօյլէ պիր թա՛պիր տիր քի , ախէր պիր քիմսէ խուսուսունա միւ-նասիպէթ իլէ գուլլանըլմազ , Ա՛աքին Աբրիսոս Ա՛ֆէնտիմի-զին պէօյիւք իշի էօլմէք իտի :

էյեր խոթերանէն, պուրատաս իւշ
() էյեր օ տաղտան աշաղաս ե-
նէճէք օլուրսա, քէնտի սեվկիւ-
լիս խօճասընը րհատ օլունմուշ
վէ խաչա չըգարըլմըշ կէօրմէլի
տիր. վէ օրատաս տուրուպ՝ օնու
ի՛զդէթ ու ճէլալտէ կէօրմէսի
օնա տահա էյի կէօրիւնիւր։
Լ՝էյեր աշաղաս էնէրսէ, օ՝ քէնտի
նէֆսինի ինքեար էթմէլի, խա-
չընը եիքլէնմէլի, վէ Վ՝րիստո-
սուն ուղուրսունա է՛օմրիւնիւ-
վերմէլի տիր. վէ օնա տահա էյի
կէօրիւնիւր քի, օրատաս գալըպ՝
օլ սէմայի սէյրանըն սէֆասընը
սիւրմէքտէ էօլսիւն, վէ օնու
Լ՝ազար կէօմսիւն, Ա՝ովսէսի տա-
խի կէօմսիւիւ կիպի (Թ ()բէն.
Լդ. 6), եա Ն՝ղիա կիպի՝ էօլ-
մէքսիզին օրատան տօղրու տօղ-
րույա կէօյէ կիլմէսին։

Ա՝արկոս տէյօր (Թ. 5) քի՝
Պետրոս նէ սէօյլէյէճէյինի պիլ-
մէզլիտի. վէ Պ՝ուկաս տէյօր (Թ.
33) քի՝ սէօյլէտիյինէ պիլմէզ
իտի։ Պետրոս հէմ օնուն ար-
գատաշլարը՝ գօրգու վէ Հայրէթ
վէ սէվինճ իլէ տօլմուշլար իտի
(Պապ ԻԸ. 8 շէրհինէ պագ), վէ
օլ տագիգատէ պուլունտուղու
Հայրէթինտէ՝ չատըրըլար գուրուպ
օրատաս գալմադ մատտէսինի
Թագտիմ էյլէտի։ Լ՝աքին տա-
հիհ տիր քի, սէօյլէտիյինի պիլ-
մէյօրուտու. զնրա Լ՝ազարտան՝
էվ իլէ եաիրըլմամըշ էվ՝ կէօք-
լէրտէ էպէտի պիր պինայէ մալիք
օլան քիմսէլէր (Թ Լուքն. Ե. 1,

էպիզէ պուրատաս օլմագ էյի տիր.

բագա օլմագ եյէ պէր։ Վ՝Րիս-
տոս քէնտի ճէլալինի կէօսթէր-
տիյի եէրտէ օլմասը էյի տիր։
Պիր սօզուգ տաղ Թէփէսինտէ
օլսուն, եա պիր րահաթսըզ
հապստէ օլսուն, էյէր Վ՝Րիս-
տոս օրատաս իսկ, պիզէ օրատաս
օլմասը էյի տիր։ Ա՝է էյէր
պու ֆանի տիւնեանըն իւզէրին-
աէ Վ՝Րիստոս իլէ օլմասը պէօյլէ
միւպարէք պիր շէյ իսկ, օնուն
իլէ կէօքտէ օլուպ՝ օնուն ճէլա-
լինի կէօրմէսի նէ գատար մի-
պարէք պիր շէյ օլմալը տըր։
Ն՝էյ ԼԳ. 15. 18, 19. Ա՝պօ.
Գ. 6, 7։ ԹՋ. 11։ Իէ. 4։
ԿԳ. 1—3։ ՀԳ. 28։ ՁԳ. 2.
10 Ն՝էօյ. Լգ. 17։ Յ՝ովհ.
ի.Դ. 8, 9։ ի.Իէ. 24։ Փիլ.
Ա. 23։ Ա Յ՝ովհ. Գ. 2։ Յ՝այ.
ԻԱ. 3, 4. 23։ Ա՝Իր. 3—5։
—Պ՝ետրոս է՞ւ Լ՝ուքաս տէյօր (Թ. 33) քի՝
Պ՝ետրոս պունու Ա՝ովսէս իլէ
Ն՝ղիա կիլմամեք իլէն սէօյլէտի։
() խոթէտի քի, պու լաթիֆ
միւսահիպէթ քէսիլմէյիպ՝ տա-
հա ուզանսըն, վէ օրատաս գալ-
սընըար։ Ա՝է Վ՝Րիստոսա պու-
նու ա՛րդ էյլէտի քի, օլ տաղը
պիր կէօնա ճէննէթթ էյլէսին, վէ
Վ՝Րիստոսա՝ հէմ օնուն կէօքտէն
կելէն միւսաֆիրլէրինէ պիրէր
չատըր գուրսունլար, քէնտիսի
վէ արգատաշլարը օլան շայիրտ-
լէր իսկ՝ աչըգատա՝ սօզուգ թօփ-
րագընը իւզէրինաէ կգալսընլար։

Digitized by Google

չատրը եւ ափալըմ , պիր սանա՝ պիր տե Ա՛ովսէաէ՝ վէ պիր Ն-

իչինտէ սաքին օլմազ իչիւն ինսան եափուսու չատրըլարա մուհթաճմը տըրըլար : Ա՛ է պուննան գաթը՝ նաղար՝ տահա էյի տէյիլմի իտի քի , Վրիստոս աշաղա էնսին , վէ իպիթուս իճրասը իչիւն մախսուսէն կէօյիս պըլտագմըշ իտիյի իչի՝ եուն՝ ինսանլարըն կիւնահլարը իչիւն էօլմէյի թէբմիլ էյլէսին : Ա՛էմ աէ՝ տահա էյի տէյիլմի իտի քի՝ Պետրոս վէ օնուն արգատաշլար աշաղա էնսինլէր , վէ Վրիստոս իչիւն հէմ ինսանլարըն ճանլարը իչիւն իշէսինլէր , վէ էվիյէթի չէքսինլէր :

Ն՛յէր պիզիմ ի՛պատէթ ճէմի՛յէթլէրիմիզտէ՝ պիզէ Վրիստոս վէ կէօք փէք եագըն վէ փէք գըյմէթլի կէօրիւնիւրլէր իսէ տէ , օրատա չօգ գալմալը տէյիլ իզ : Պու տիւնեատա էտա էտճէք չօգ վէ տիւրլիւ տիւրլիւ պօրճլարըմըզ վար , վէ օնլարը էտա էճմէյէ տէօնմէլէյիզ : Ա՛իչ պիր Վրիսթիան պիր չօգ զէմանն եալընըզճա պիր տաղտա նա պիր չէօլտէ գալմալը տէյիլ տիր , վէ քէնտինի պիր մանաստըրտա տահի գափամալը տէյիլ տիր : Ա՛ է էյէր պիր քիմսէ՝ "օրատա օլմասը էյի տիր , վէ օրատա տուրմալը տըր" տէրսէ , օ՝ նէ տէտիյինի պիլմէյօր · զիրա հիչ քիմսէ քէնտիսի իչիւն եաշամալը տէյիլ տիր : Ն՛յէր Ն՛ֆէնտիմիզ օ տաղտա ղիպյա :

5 () տահա սէօյլէր իքէն ,

գալմըշ օլապըտը , պիւթիւն ինսան ճինսի հէլաք օլուրուտու : Ն՛յէր Պետրոս վէ Յակոբոս վէ Յովհաննէս օրատա գալտալար իտի , օնլար տիւնեանըն ըշըղը՝ վէ եէրին թուզու օլմազլար իտի : Ն՛յա՝ միւպարէք Յիսուս՝ սանա թէշէքքիւր էտէրիզ քի , Պետրոսուն մաթթուպունու լիսան էյլէմէտին :

5 . Պէր ժամանէթ պուլմա : Պիր պուլութ՝ Ն՛հովանըն հուզուրունուն նիշանէսի իտի : Պունուն կիպի Ն՛լլահ՝ Իսրայէլ օղուլլարընըն էօնիւնճէ պիր պուլութ տիւրէյինտէ կիտէր իտի , քի կիւնտիւզիւն գարա՝ վէ կէճէ միւնէվվէր իտի (Ն՛էյ ՚Ա · 19 , 20 . օ՝ Պինա տաղընտա աթէշ իլէ փարլամընշ պիր պուլութտա կէօրիւնիւրլէր (Ն՛էյ ԻԴ · 15—17) · վէ Ն՛լլահըն հուզուրունուն նիշանէսի օլան պիր պուլութ՝ հէյքէլտէ օլան ա՛ղիզլէր ա՛ղիզի տէնիլէն մահալտէ տայիմա հազըր իտի : Գ Թես · Ը · 10 , 11 : Ա՛էմ տախի պագ Ն՛էյ ՃԳ · 21 , 22 : ՚Ա՛թ · 9 · 16—22 : Խ · 34 , 35 · Թ՚ոռ՚ոց ՃԱ · 25 : ՚Ա՛Ե · 5 : Պաշ · ՚Ը · 9—11 : Ն՛ահէ · Ա · 4 : ՚Ա · 4 : Պ՛ո՛է · Թ · 34 : Կ՚որ՚ծ · Ա · 9 : Յայտ · Ա · 7 : —Ո՛ն՚ըը էտճէտ՚ը: Պուկաս տէյօր (Թ · 34) քի՝ "օնլար պուլութա կիրտիքլէրինտէ գօրգաուլար": Ա՛ է Ն՛լլահ քէնտի խալգընա՝ թա՛լիմ ու

Digitized by Google

իշխէ պիր միւնէվվէր պուլուԹ օնլարը գափլատը , վէ իշխէ

նասիհաթ վէ պէրէքէԹ վէրմէյէ եագլաշտըղը ղէմանն՝ չօգ քէրթե օնլարա սըգմէԹ ու գօվալայըշըն գարանլըգ պուլուԹլարընտա կէ-լթը , վէ օնլարըն ևիւրէքլէրի ղայԹէթ պէօյիւք գօրգուլար իլէ տօլար ։ Լաքին էյէր Ա֊րիստոս օնլարըն պիլէսինճէ օլուրսա , էն գարա պուլուԹլար ըշղա Թէպտիլ օլուր , վէ էն գօրգուլու կէօ-բիւնմիշ օլան շէյ՝ էն ա՛ղիմ նասիհաթը վէ Թէսէլլիյի վէրէն շէյէ Թէպտիլ սլուր ։ Ա՛յ գա-տար չօգ քէրթե օլուր քի՝ օնլար գարանլըգ պուլուվի իչինտէ ի-քէն , պիր սէս իշիտիրլեր վէ պիր աէրս էօյրէնիրլեր , քի օ՝ շա-յիրտլէրին պուլ իշխէթիյի վէ էօյ-րէնէիյի շէյ քէնտիլէրինէ կյ-լէեիյի կիպի՝ օնլարա պիր էպէ-ատ սէվինճ վէ սիւրիւր վէրիր ։ Պաող Ը ։ 27 ։ վէ ժ֊Ր ։ 27 շէրՀ-լէրինէ պագ ։ —Պ֊ա֊լ֊Ն֊ա՛ն՝... պէր պ֊ա֊ ։ Հ֊այիրտլէր պու պու-լումԹա կէօրտիւքլէրինտէ , օն-լարա կէրէք իտի քի՝ Ա֊լլահ-ըն սէպինի իշխէճէյէ Հատըրլանմըշ օլատնլար ։ Բ ()էյն ։ Գ ։ 11, 12 ։ Ե ։ 22 ։ ()ՒԲ ։ Լ ։ 1 ։ Ասղ ։ 2Ա ։ 7 ։ ()ՒՀ ։ Ե ։ 37 ։ ՒՐ ։ 28—30 ։ —Ա֊վ֊ե֊լ֊յ֊ա֊լ֊ ()ղ֊լ֊ա֊ պ֊ա֊ պ֊ա֊ր ։ Պու՝ ԸնՀավանըն քէնտի սէպի իտի , վէ օղ ճէղիղ նուգտուն իչինտէն կէլտի ։ Ա֊լլա-Հըն՝ ինսանլարըն գուվագլարը իշխիտիրիքէն՝ իշտու միւհիմ Թագ-ըիրի էյլէմիյի պու իքինճի տէ-

պուլումտան՝ Ա֊վ֊կի֊ւ֊վ֊ի֊ւ֊ ()ղ֊լում պու տուր՝ քի օնտան

քա՛սը իտի ։ Պապ Գ ։ 17 շէրՀինէ պագ ։ ()ՒՀ ։ Գ ։ 16 ։ 35 ։ Ե ։ 20—23 ։ Ընէե ։ Ա ։ 6 ։ Կ֊ղ ։ Ա ։ 13 ։ Բ Պէտ ։ Ա ։ 16, 17 ։ —Ա֊ղ֊ա֊ Է֊ե֊ե֊յ֊ ։ Ա֊վ֊սէս իլէ Ընղիա՝ սատէճէ գուլլար իտիլէր ։ Լաքին Ա֊րիստոս ()ղուլ իտի ։ Ընէե ։ Գ ։ 5, 6 ։ ()նլար՝ Ա֊լլահ-ըն ի՛նտինտէ լումԹ պուլմուշ գուլլար իտի ։ Լաքին Ա֊լլահ օնլարտան՝ տայիմա Հապղ էմիքտէ օլմտըշ իտի ։ չինն քի Ա֊վ֊սէս քէնտի տուտագլարը իլէ պիմիէտպիր սէօյլէմիշ իտի (Ասղ ճԶ ։ 33 ։ Ա֊ե֊ղ֊ Ի ։ 12 ։ Իէ ։ 14 ։ Բ ()ՒՀ ։ Ա ։ 37 ։ ԼԲ ։ 51), վէ Ընղիա պիլիմ կիպի Թա-պիա՛Թ գայի՛փլիքլէրինէ միպ-ԹէԼա պիր ատէմ իտի ()Ա֊ե֊ ։ Ն ։ 17։ Լաքին Ա֊րիստոստան Ա֊լլահ տայիմա Հապղ էտէրիտի , վէ տա-յիմա ԹէքմիլէՀ Հապղ էտէրիտի ։ Պաող Գ ։ 17, վէ ժ֊Ր ։ 18 շէրՀ-լէրինէ պագ ։ ()ՒՀ ։ Ը ։ 29 ։ Ի֊Ե ։ 9, 10 ։ Ա֊վ֊սէս իլէ Ընղիա պա՛ղը տէՓա՝ Ա֊լլահ իլէ Ի֊սրայիլլին պէՀինինտէ սուվ ալէԹլէրի օլմուշլար իտի ։ Ա֊վ֊սէս պիր պէօյիւք միանճը՝ վէ Ընղիա պիր պէօյիւք իսլահ էտիճի օլ-մուշլար իտի ։ "Լ֊աքին Ա֊լլահ Ա֊րիստոստա" պիւԹիւն "տիւն-եայը քէնտիսի իլէ տուվ էԹ-տիրտի" (Բ Կ֊ր֊ն֊Թ ։ Ե ։ 19) ։ վէ Ա֊րիստոստուն շէՓաա՛Թը՝ Ա֊վ֊սէս-ինքինտէն պինի Հայէ վի-յատէ գուվվէԹլի տիր ։ վէ օնուն

Digitized by Google

հազզ էտէրիմ՝ օնու տինկլէչին տէյիւ պիր սէս օլտու ։

6 Ա֊Է Շայիրտըէր իշխինճէ՝

իսլահը Ընդհանըքինտէն տերէճէսիզ վէյատե պէցիւք խոր ։ —Ննա՝ փինկեյն ։ Հ֊Շայիրտըէր Ա֊ովսէսե վէ Ընդհայէ էթտիքըէրինտէն զէյատե Թա՛զիմ էլճմէլիտիրըէր , վէ Հէփհայինտէն զէյատե օնու տինկլէմէկի տիրըէր ։ Պունա՝ նօմռատուն վէ փէյղամպէրլէրին իքի ա՛զիմ վէքիլըէրի Հազըր պուլունմալըրի իլէ՝ քէնտիէրին Թէքմիլ րիզալէրինի վերմիշէր տիր ։ Պու անէ գատար՝ "Ննլարը տինկլէսինլեր" (Ղ֊ա ։ ի֊Ջ ։ 29) տէնիր իտի ։ լաքին շիմտի՝ Հէր քէս օնու տինկլէսին ։ Ա֊լահըն փիքրինի վէ իրատէթինի եսյրէնմէյէ Հէր քիմ իսթէդուսե , շիմտի՝ շիմտէն սօնկրա՝ վէ էպէտէն՝ Ննսուսու տինկլէմէլի տիր ։ Էմ Ընհուտիլեր Հէմ էճնէպի Թասյիֆէլեր օնու տինկլէմէլի տիրըէր ։ Ա֊լահ՝ քէնտի Ողընունու տինկլէյէնլերին ճիւմլէսինտէն Հազզ էտէր , պագի քիմսէլերին ճիւմլէսինի իսե Հէլաք էտէճէք տիր ։ Բ Ողլն ։ ի֊Ը ։ 15 ։ 18, 19 ։ Ղօրթ ։ Գ ։ 22, 23 ։ Ընէր ։ Ա ։ 1—3 ։ Բ ։ 1—3 ։ ժ ։ 28, 29 ։ ԺԲ 25, 26 ։

6 ։ Ընէ֊Է֊ էօյոան էպէտնօզըըտ ։ Ննլար՝ Ա֊լահըն Հուզուրունտան ղայէթլէ գօրգտուլար ։ Ննլար՝ օնուն եիւզիւնիւ կէօրմէմիշլեր իտի ։ զէրա օնուն եիւզիւնիւ գօյուն գաւիտնալըար , վէ ղայէթլէ գօրգտուլար ։

7 Ա֊Է Ընտուս եագըն կէլիտ՝

զիւնիւ կէօրիւզ տէ եաշայապիլէն Հիչ քիմսէ օլմազ (Ընէյ ԼԳ ։ 20) ։ լաքին օնուն աէսինի իշիթիտիլեր , վէ օնուն աէսի գուվվէթլի՝ վէ ա՛զամէթտէն տօլու տուր ։ Ասմ ։ ԻԹ ։ 4, 5 ։ 7, 8 ։ Ա֊լահըն խալգը՝ Ա֊լահ օնլարա եագլաշտըղը վէ օնլար օնուն Հուզուրունուն նիշանլարընը կէօրմէսիքլերի ղէմանի՝ առայիմ եէրէ գաւիտնտըլար։ Ղ Լագ ։ թ ։ 24 ։ Ղօտ ։ ժԳ ։ 20 ։ 22 ։ Ա Ասաց ։ ԻԱ ։ 16 ։ Ընդկ ։ Գ ։ 23 ։ ԽԳ ։ 3 ։ Ղառ ։ Ը ։ 17 ։ ժ ։ 7 —9 ։ 16, 17 ։ Ղօբթ ։ ԻՐ ։ 7 ։ ԻՋ ։ 14 ։ Յայտ ։ Ա ։ 17 ։

7 ։ Ննլար պօքանգը ։ Ղառ ։ Ը ։ 18 ։ Թ ։ 21 ։ ժ ։ 10 ։ 18, 19 ։ Յայտ ։ Ա ։ 17 ։ Ող պու գատարը քէրրէ ախէրլէրինէ շիֆա՝ վէրմէք վէ գուրթարմագ իչիւն ուզանան էլ՝ շիմտի քէնտի շայիրտըէրինէ Թէսէլլի վէ գուվվէթ վէրմէյէ ուզատըլար ։ —Ղօբթման ։ Ննլարըն գօրգուլարընը ատֆ՝ էթմէյէ գատիր օլան՝ սատըճ քէնտի սէվկիւլիւ խօճալարընըն սէսի տիր ։ Ննլար՝ օնու տինկլէմէյէ կէօքտէն մախսուսէն Թէնպիհ օլունմուշ իտի ։ վէ պունտան սօնկրա օնուն ադընտան իշիթիտիլերի իլէ սէօզ "Ղօրման" իտի ։ վէ պու պիր սահիհ նիշան իտի քի , օնուն Թա՛լիմլերի գօրգու կէթիրէճէք-

Digitized by Google

օնլարա տօգանտը, վէ տէտի. Կ՝ալգըն, վէ գօրգման։

8 Ա Է օնլար կէօզլէրինի գալ-

լէր տէյիլ իտի, իլա սէլամէթ վէ բահաթլըգ փունկարլարը օ-լաճագլար իտի։

8. Հիսուստան ղայրի՝ էմմէյէ նէ-ըմեղէլէր Ա՛Հ, պու նէ միւ-պարէք սէյրան իտի։ Ա՛ովսէս իլէ Նղնա կիթտիլէր։ Ո՛նլար՝ գուլլար կիպի կէօրիւնտիւլէր, լաքին Հիսուս օնլարըն Ա՛տապը վէ Ա՛ֆէնտիսի իտի։ Ո՛նլար հիչ պիր շէյ տէյիլէր իտի, լաքին օ՝ հէր շէյ իտի։ Ա Է էյէր Ա՛ովսէս վէ Նղնա հիչ պիր շէյ տէյիլէր իտի իսէ, էլպէթթէ խէ-լասըմըղըն մատտէսինտէ ա՛ղըղ-լէրին ճիւմլէսի հիչ պիր շէյ տէ-յիլէր տիր։ Ա՛քին Հիսուս հէր շէյտէ հէր շէյ տիր։ օ՝ Ա՛լթնա վէ Ո՛մէղա՝ խէլասըմըղըն պաշլայը-ճըսը վէ իթէքմիլ ետիճիսի՝ վէ տիւն վէ պու կիւն վէ էպէտէն հէման օ տուր։ Ամտի պիզ՝ օն-տան ղայրի քիմէ վարալըմ։ "ԵՒԼԸՆԸՋ ՑԻՍՈՒՍՏԱՆ ՂԱՑ-ՐԻ" Ա՛Հ, շայիրտլէր պուրատա նէ տէրսլէր էօյրէնտիլէր. վէ պիղ տահի հէման օ տէրսլէրի էօյ-բէ՛նմէյէլիմմի։ Ալինանվարըմըզ պիպլ իւրքիտիւպ գօրգուճի-տուգլարը վագըթ՝ "ԵՒԼԸՆԸՋ ՑԻՍՈՒՍՏԱՆ ՂԱՑՐԻ" քիմնէյէ պագմայալըմ։ Իւղէրիմիզտէն կէ-չէն հէր պիր գարանլըգ պու-լութունտա՝ քեաշէքի օնուն սէ-սինի իշիտէլիմ, քի պիղէ

տըրըճաճ, իալընըղ Հիսուստան ղայրի՝ քիմնէյի կէօրմէտիլէր։

9 Ա Է օնլար տաղտան էնէր

"ՓՕՐՓՄԱՆ" տէսին։ Ա՛ուա-գատէրին հէր պիր վուգուա-լընտա՝ քեաշէքի "ԵՒԼԸՆԸՋ ՑԻՍՈՒՍՈՒ" կէօրէլիմ։ Հէր պիր գօրգուտա՝ հէր պիր հաճէթտէ՝ քեաշէքի կէօզլէրիմիզ "ԵՒԼԸ-ՆԸՋ ՑԻՍՈՒՍԱ" տօղրու պագ-սըն։ Հյէր օ պիզիմ իլէ օլուր-սա, էօլիւմ քէօլէկէսինին տէ-լէսինտէ էմին կէղէ պիլիրիղ, շէյտա՝նի կիւնիւնիւն հէյպէթ ու գօրգուլարը օրնասընտա ի՛-նթիման ու շապլըգ իլէ կէղէ պիլիրիղ, վէ սիւրիւ ու փէր-լատլըգ իլէ Ա՛հովանըն հօւղու-լունուն նէքմիլ նուրլարընտա էպէտէն սաբին օլա պիլիրիղ։ Հ՛աքին Ա՛ղրիստոսսուզ "Ա՛լլահ նէկէֆ ետէն ադէձ տիր"։

9. Տաղտան էնէր էյէն։ Հ՛ալընը էվինտէ Ա՛ղրիստոսուն ճէլալինի կէօրմուքտէն՝ վէ օնուն պըլմէ-թի վէ մէգատիրի խուսուսուն-տա պա՛ղը նէնի շէյլէր էօյրէն-տիքտէն սօնկրա՝ օրատան տէօն-տիւրիւմիւզ պէման, կէօրտիւ-յիւմիւզ վէ իշիթմիյիմիզ շէյ-լէր խուսուսունտա պիրի պիրին-միզ իլէ սէօյլէշմէկլիյիզ։ Հ՛ա-քին էյէրչի պիզէ՝ Պէտրոս կի-պի՝ էմնալիմիզ օլան ատէմլէրէ պօրճլարըմըզը էտա էթմէք իչիւն իշպու լաթիֆ տաղլարտան էն-մէք իգթիզայի Հալտէն իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ օնուն կիպի՝ չօգ

ՆԵՏԵՔ՝ ՊՈՒ ԿԷՈՐԻՒՇԻՒ ՔԻՄՆԷՅԵ ԱԷՑՂԷՄԷՅԷՒՆԻՂ։

10 Ա Ի ՇԱՒԻՐՈՂԷՐԻ ՕՆԱ ՍԻՒԱՂ

ՏԷՒԻՂՂԷՐ ԻՒԻ։ ՊՈՒՆՏԱՒ ԷՑ-ՐԷՆԻՐԻՂ ՔԻ՝ Ի՛ՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ՄՔ-ԼԹԷՊԻՆԵՏ ԵԷՆԻ ՊԱՇՂՑԱՒՆ ՇԱ-ՀԻՐՈՂԷՐ՝ ԿԵՐՒՀՔՂՒՅԻ ԷՒԻ ԱՆԿ-ԼԱՄԱՂԱ ԳԱՏԻՐ ՕՂՄԱԳ ԻՀԻՒՆ ՀՕԳ-ՔԷՐՐԷ՝ ԻՆՆԱՒՆ ՕՂԱՒՆ ԼՍՕՃԱՂԱՐ-ՏԱՒՆ ՕՆՏԱՒՆ ԷՎՎԷՂ ԷՑՐԷՆՏԻՔ-ՂԷՐԻ ՀԷՀՑԷՐՏԷՆ ՀՕՂՈՒՆՈՒ ԼԱՒԼՕՏ ՃԻՒՄՂԷՍԻՆԻ ԹԷՐՔ ԷԹՄԷՂԻ ՏԻՐ-ՂԷՐ ։ Ա Ի ՊՈՒ ՄԻՍԻՂԻՒ ՔԻՄ-ՍԷՂԷՐ՝ ԷՒԷՐՀԻ ՊԼՏՐՈՍ ՎԷ ՀՅԱ-ԿՕԲՈՍ ՎԷ ՀՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԻՍՔԻ Ի՛ՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ՄՔԹԷՊԻՆՏԵ ԻՔԻ ԻՒՀ ՍԷՆԵ ԷԹՄԻՀՂԷՐ ԻՍԿ ՏԵ, ԷՒԻ ԷՑՐԷՆՄՂՏԷՆ ԹԱ՛ՂԻՄ ՎԷՐ-ՄԻՒԷ՝ ՎԷ ՆԷ ՍԷՑՂԷՀՃԷՔ-ՂԷՐԻՆԻ ԷՒԻ ՊԻՂՄՂՏԷՆ ՍԷՑՂԷ-ՄԻՒԷ ԻՂԷՐԻ ԱԹԸՂՄԱԸՆՂԱՐ ։ ՊԱՍ Ա.Թ 15, 16 ՇԷՐՀԻՆԵ ՊԱԳ ։ — ՊՈ՛ ՀԷՑՂԷ-ՂԷ՛ ԻՒՄ-ՍԷՒԻ ԱԷՑՂԷՄԷՅԷՒՆԻՂ ։ Ի՛ՇԱՂԱ-ՄՏՏԱՒԻՒ Ա՛ՂԷՄ ՀԱՎ ԷԹՄԷ-ՆԻՆ ՎԱԳԹՔ ՏԱՀԱ ԿԷՂՄԻՀ ԻՒՀՒ-Ո՝ՂՂՈՒ ՕՊԻՐ ՇԱՒԻՐՈՂԷՐԵ ՊԻՂԷ ՈՆՈՒ ՍԷՑՂԷՄՄԷՂԻ ՏԻՐՂԷՐ. ՎԻ-ՐԱ ՕՆՂԱՐ՝ ՕՆՈՒ ԻՀԹԻՄՂԵ ՏԱ-ՀԱ ՀԱԶՐՂԱՆՄՄՇՂԱՐ ԻՒՀ ։ Ա Ի ՊՈՒ ԻՒՀՒ ՊԻՂԷ՝ ԷՒԷՐՀԻ Ո ՊԻՐ ԱՐԳԱՏԱՀՇԱՐՂՆՏԱՆ ԻՂԷՐԻ-ՂԷՄԻՀՂԷՐ ԻՒԻ ԻՍԿ ՏԵ, ՕՆՂԱՐ ՆԷ ՏԵՂԷՃՔՂԷՐԻՆԻ ՎԷ ՆԷ ՄԻՒՀՒՇԻ-ՆԵՃՔՂԷՐԻՆԻ ՊԻՂՄՂԷՐ ԻՒԻ ։ ՊԱՍ Ժ.Զ. 20 ՇԷՐՀԻՆԵ ՊԱԳ ։ 10 . Ի՛ՎՎԷ Ն՝ՂՒ ՀԷՂԵ+ ՀԵ-ՐԵ+ ։ ՊՈՒ ԻՒՀ ՇԱՒԻՐՈՂԷՐ Ն՝-

ԻՔԷՆ ՝ Ո՝ԻՏՒՍ ՕՆՂԱՐԱ ԹԷՆԱՊԻՀ ԷՏԻՊ ՏԷՏԻ Ի՛ՍԱԷՄ Ո՝ՂՂՈՒ ԷՕՂԻՒՂԷՐՏԷՆ ԳԲՂԱՄ ԷՏԷ-

ՎԱԳԲԻ ԿԷՀՄԷՂՏԷՆ ԿԷՕՔՏԷՔԻ Ա՝ԻՕՆ ՏԱՂԼԱՐԲՆՏԱՒ ՕԼԱՃԱՂԲՂ ՝ ՎԷ ՕՐԱՏԱՒՆ ԷՆԷՃԷՔ ՆԷՐԻՆԷ՝ Ի՝ՂՂԷՒԹՏԷՆ Ի՝ՂՂԷՒԹԷ ԿԻԲԹԻՔՃԷ ԵԻՒՔՍԷՂ ՀՐՂՄԱԳՏԱՒ ՕԼԱՃԱՂԲՂ ։ — Ի՛ՒՈ ՍՊԻՄ Ո՝ՂՂՈ ԷՕԼԷ-ՂԷՐՊԷՆ ԲՂՂՄՂ ԷՊԷՆԷՊԷ ։ Ա՝ԱՐ-ԿՈՍՏԱՒՆ ԷՑՐԷՆԻՐԻՂ (Թ. 9) ՔԻ ՝ ՇԱՒԻՐՈՂԷՐ ՊՈՒ ՍԷՑՂԷՐՏԷՆ Ի՝ՓՖԷՆՏԻՄՂ ՆԷ՝ ՏԵՄՔԸ ՄԸՐԱՄ ԷԹՄԻՀԻՆԻՒ ԱՆԿԼԱՄՏԱՐԼԱՐ ։ Ո՝ՆԼԱՐ՝ ԷՕԼԻՒԷՐԻՆ ՏԻՐԻՂՄՍԻՆՆԷ Ի-ՆԱՆԸՐՂԱՐ ԻՒԻ . ԼՔՔԻՆ ՔԷՆՏԻ-ՂԷՐԻՆ ՂԻՒԻ՝ՄԻՆՃԷ ԱՍՂԱ ԷՕՂ-ՄԷՅԷՃՔ ՕԼԱՆ Ի՛ՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ԷՕ-ՂԻՒՂԷՐՏԷՆ ՏԻՐԻՂՄԷՍԻ ՆԷ ՏԵՄՔԸ ՕԼՏՈՒՂՂՈՒՆՈՒ ԱՆԿԼԱՅԱՄՄՂԱՐ Ի-ՏԻ ։ Ի՝ՅԷՐՀԻ ՀԷՆՈՒՂ ՏՈՂՂԸՆ ԻՒ ՂԷՐԲԻՆՏԵ ՕԼԱՆ ՍԷՕՀՊԷԲԻՆ ՄԱՏՏԷՒԻՒ Ի՛ՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ԷՕՂԻՒ-ՄԻՒ ՕԼՏՈՒ ԻՒԻ ԻՍԿ ՏԵ (3 ԽԱ-ՆԷՆԻՆ ՇԷՐՀԻՆԵ ՊԱԳ), ՎԷ Է-ՀԷՐՀԻ ՊՈՒՆՏԱՒ ԱՂԲՐ ԿԻՒՆ ԷՎՎԷՂ Օ ՕՆՂԱՐԱ ՔԷՆՏԻՆԻՆ ԷՕ-ՂԻՒՄԻՒ ՎԷ ԹԷՔՐԱՐ ՏԻՐԻՂՄՍԻ ԽՈՒՍՈՒՍՈՒՆՏԱՒ ՄԻԽՈՒՍՍԷՆ ԼԱՍ-ՊԷՐ ՎԷՐՄԻՀ ԻՒԻ ԻՍԿ ՏԵ՝ (ՊԱՍ Ժ.Զ 22 ՇԷՐՀԻՆԵ ՊԱԳ ,) ՊՈՒ ՃԻՒՄՂԷ ԻՂԵ ՕՆՂԱՐ ՊՈՒ ՊԱՊԱՏԵ ՏԱՀԱ ՔԻՒՂԻՀՂԷՆ ԳԱՐԱՆԼՐԳՏԱՒ ՏՐԸՂԱՐ ։ Ի՝ՎԱՀ՝ ՕՆՂԱՐ ԿԷՕՐ-ՏԻՒՔՂԷՐՒ ՎԷ ԻՀԹԻՄՏԻՔՂԷՐԻ ԽՈՒ-ՍՈՒՍՈՒՆԱՒ՝ ՔԷՆՏԻՂԷՐԻ ՕՆՈՒ ՏԱՀԱ ԷՒԻ ԱՆԿԼԱՅԱՆԱՏԿ՝ ԱԷՑՂԷՄԷՂԵ ՆԷ՝ ԳԱՏԱՐ ՄԻՒԱՍԻԿ

էտիպ տէտիլէր . Ումոի նի՞չուն քեաթիպլէր տէրլէր քի՝ էվվէլա Էղիա կէլմէք կէրէք :

11 Ալ Ը Յիսուս ճէվապ վէրիպ՝ օնլարա տէտի . Կէրչի Էղիա էվվէլա կէլիպ՝ հէր շէյի եէրի-նէ կէթիւրիր :

12 Լ՚ակին սիզէ տէրիմ քի՝ Էղիա հալա կէլմիշ տիր , վէ օնու թանըմատըլար , լաքին օնա՝ հէր նէ իսթէտիլէր իսէ , էյլէտիլէր . պէջյլէճճէ Լ՚ոեմ Ողլու տախի օնլարտան իսքէնճէ չէքէճէք :

13 Օլ զէման շայիրտիլէր անկ-

ղինայը տաղտա կէօրմիւշլէր իտի : Լ՚աքին Ի՚րիստոս Լ՚ֆէնտիմիզ օնլարա տէմիշ իտի քի , օնու Հիչ քիմսէյէ սեցյլէմէխինլէր : Օնունն կէլմէխի՝ կիզլիմի սագլանմայը իտի : Օնլարըն փէչյամ պէրլէրինին էն սօնու (Ի՚ոչ. Գ. 5) տէմիշ իտի քի, Էղիա՝ Ա՚րսիանըն կէլմէխի Էօնիւնճէ կէլէճէք . վէ քեաթիպլէր տախի պէջյլէ էցյրէտիրլէր իտի, վէ հէր քէս պուննու՝ էյի պիլինմիշ պիր շէյ ինանըր իտի : Լ՚աքին օ՝ սայէթ պիր կէճէմի տուրաճաղլըտը, վէ օնու հայընըզ ֆիչ քիշիմի կէօրմէճէյիտի , վէ օնլար տե օնու ղայէթլէ սը՚ըրմը սագլայաճագլարըտը : Օնուն կէլմէխինտէն մէլյամ հէման հէփ պոճ մու իտի

11 . Կէրէչ Էղիա եվվէլ հէլէչ : Էղիանըն Ա՚ռսիա Էօնիւնճէ կէլէճէյինին թա՚լիմաթը սահիհ տիր . վէ Ա՚ղաքիա փէյղամպէրին խապէրի՝ թէքմիլ օլմասընտան կէրի գալմայաճագ տըր : — Ա՚նէր չէյ նէ-էյնէ կէնէյէր : Օ՝ հէր շէյի եօլունա գէյաճագ, վէ փատիշահ Ա՚ռսիանըն կէլմէխի իչուն եօլու հազըրլայաճագ տըր : Ուալ-

12 Լ՚ամմա սիզէ տէրիմ քի՝ Էղիա հալա կէլմիշ տիր , վէ օնու թանըմատըլար , լաքին օնա՝ հէր նէ իսթէտիլէր իսէ , էյլէտիլէր . պէջյլէճճէ Լ՚ոեմ Ողլու տախի օնլարտան իսքէնճէ չէքէճէք :

13 Օլ զէման շայիրտիլէր անկ-

գըն պիւի՚ումլէրի ղայէթ Էանդ-ղըշ իտիլէր , օնլարըն պէքլէ-տիքլէրի շէյլէր տիւնեավի իտի-լէր , վէ օնլարըն ա՚մել ու Էա-րաքէթլէրի ղայէթ ֆասիտ ի-տի : Ալ աֆթիզ էտիճի Յով-հաննէս՝ Էղիանըն րուհու վէ գուվվէթի իլէ հալա կէլմիշ իտի (Լ՚ուկ. Ա. 16, 17), վէ չօգ պաթըլ պիւի՚ումլէրինի տօղ-րուլթտու, վէ ա՚զիմ իսլահ՚ըն ալէթի օլտու : Պաղ Գ. 2, 3 շէրհինէ պագ :

12 . Էղիա հալա կէլմէզ ուէ : Ի՚Էաթիպլէր՝ օ կէլէճէք տէր-լէր : Պէն՝ օ կէլտի տէրիմ : Պաղ Ժա. 14 շէրհինէ պագ : — Օ-նա՝ հէր նէ իսթէտիլէր իսէ, էյլէտի-լէր : Օնու պաղլատըլար, Հապ-սէ աթմըլար, վէ պաշլընը քէս-տիլէր : Պաղ Ժդ. 3—18 շէրհլէրինէ պագ : — Պէօյլէճէ Լ՚ոեմ Օղլու պախի ևճ : Վ՚ուր-թաըրճըլմըզ եինէ ֆուրսաթը էլէ ալըպ՝ քէնտի էօղիւմիւնին միւհիմ մատտէսինէ օնլարըն ֆիքրինի չէվիրիյօր : Պաղ Ժջ. 21, վէ Ժէ. 9 շէրհլէրինէ պագ :

13 . Օլ զէման շայէըտլէր ուէ-լաթլար : Յիսուս Լ՚ֆէնտիմիզ շիմտի շայիրտլէրինէ Յովհաննէս

Digitized by Google

լատելար քի՝ օնլարա վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէս իչուն սէօյլէտի ։

նէսին ատընը զիքը էյլէմէտի · լաքին օնլարա՝ օնուն էօյլէ պիր թա՛րիֆինի էյլէտի քի՝ օնուն օնտան էվվել օնլարա Յովհաննէս Հադրընտա սէօյլէտիլիսի իշհիտիքլէրինի խամընըլարընա կէթիրտիլէր ։ Պաս ԹՒ. 7—15 չէրչէվինէ պագ ։

14. Ընդ խալքըն եանընա կէլինճէ ։ Պու՝ օնուն ԹԷպտիզի սուրէթ օլմասընըն էրթէսի կիւնու վագի՛ օլտու ։ Պ՚ոհ · Թ. 37 ։ Ո՚ավէս տաղտան խոյա չէլին օրտուսունա Էնտիյի պէման Նէյ ԼԹ. 7—20)՝ Էվր պիր չէյի ղայէթ ա՛ղիմ նիզամընըղլըգտա պուլտու · վէ Ո՚արկոստան (Թ. 13—15) էօյրէնիրիզ քի՝ Յիսուս Նաֆէնտիզ շիմի Էնտիյինտէ՝ խալխը ղայէթ պիրի պիրինէ կէչմիշ՝ վէ կէրիտէ ԹԷյնը էթմիշ իտի՝ քի օնուն սայա՛սը Թուրթար՝ վէ ճինների վար իտի ։ Լ՚ապին քնամիխլէր՝ օնլար իլէ Ո՚եսիանըն Հադրընտա միւճատէլէ էտէրլէր իտի, վէ կէօրինտիյինէ կէօրէ Յիսուսուն Հադրընտա՝ պէյ.քի օնուն տօղուշունա՝ ֆամիլիասընա՝ Հաղինէ՝ Թա՛լիմաԹլէրինէ՝ վէ ԹԷ.

14 Վ՚է օնլար խալգըն եանը-
նա կէլինճէ, օնուն եանընա պիր
ատէմ՝ վարըպ՝ օնա տիզ չէօք-

վաղի՛սինէ տայիր՝ վէ պուննուն կիսպի ա՛դլ ու ֆիքրի պուլանտըրըը պիր չօգ սիւալլէր սօ-ըարլար իտի, վէ պու մինվալ իւզրէ՝ իհթիմալ տըը քի՝ ունըարըն ա՛դլընա Յիսուսուն Ո՚ևսիա օլմասը պատպընտա պիր չօգ վէսվէսէլէր վէ շիւպհէլէր իլգա էյլէտիլէր, չէյլէ քի՝ օնլարըն օնա օլան իՒթիմատը չօգ վա-յի՛ֆլէնտի, վէ սյ չօճուղու սաղալտամատըար ։ Ընար՝ չօ-ճուղու սաղալթմագա հա չա-լըշտըլար տէ էտէմէտիլէր, հա-ախտ չալըշմագա գօրգուա՛ պու պատպէ ասլա պիր չէյ էթմէ-տիլէր ։ Ընար ուԹանտըար վէ ուհճուա տիւշտիւլէր, քնա-ԹիսիլԷր տահա ղիյամէ ճէ-սարէթլէնտիլէր · Ո՚Քրիստոսուն տիւշմէնլէրի սէվինտիլ՚ը, վէ օնուն տօսԹլարը դասավէթլէն-տիլէր վէ ճէսարէթլերի քէսիլ-տի ։ — Ընդ-ա ծէրհաֆէլ եյլէ ։ Ո՚ուկաս տէյօր (Թ. 38) քի՝ պու պիրիճիք էվլատ իտի, վէ օ՝ էլպէթթէ չօգ սէվկիւլու օլ-մալը իտի ։ Պիլտէ ամաալար օլանլար՝ չօճուղլարըմըզ իչուն պու պապա կիսպի Ո՚Քրիստոսուն մէրհամէթինի Թալապ էթմէլի-յիզ ։ Ընդարտան պա՛զլարը միէք քիւչիւք օլուպ՝ քէնտիլէ-րի իչուն տուա՝ էտէմէզլէր. լաքին օնլար չէ յՒանընը փա-տիշահ ընդընտա տօղմուշլար տըը,

Digitized by Google

տիւ , վէ տէտի . Նա՛ Ա՛պպ՝ օղլումա մէրհամէթ էյլէ , քի ԹուԹաբըզլը տըր , վէ պէջիւք խաքէնճէ չէքէր . զիյա չօգ տէ-

վէ օնլար՝ օնուն հիւքիւմէթինտէն վէ ԹէսիրաԹընտէն խէլաս օլմատըգճա՝ էպէտէն հէլաք օ-լաճագլար։ Ընլարտան պա՛զըսը՝ ինհիմալ տըր քի՝ հալա պէք նարամադ օլուպ՝ օնտան էօմիւրիւ-քէնտիլէրի իչինտուա՝ էյմէկ իսԹէմէզլէր։ Պէլքի հալա պէլլի օլմուշ տուր քի, օնլար ա՛ղիղ Թէսիր ալԹընտա օլաճագլարը եէրինէ՝ ֆըսգ ու ֆէսատտէ պուլունուրլար, վէ օնլարըն տիլինին՝ կէօղլէրինին՝ գուլագլարընըն՝ էլլէրինին՝ վէ այագլարընըն ի՛սԹիմալի տէյիլ Ա՛յրիատոսուն՝ իլա Թէքմիլէն շէյԹանընն էլինտէ տիր։ Ի՛մտի պիղ տախի պու վէճհիլէ տուա՛ էյմէկլիյիզ. Նա՛ Ա՛պպ՝ օղլումա մէրհամէթ էյլէ, զիրա օնտա պիր իԹա՛Թսըղլըգ՝ տիւնեաավլիք՝ մաղրուրլուգ՝ էօրքէ՝ իմանսըզլըգ՝ նաիաքլըգ՝ քիւֆիւրպաղլըգ՝ տինտարսըզլըգ բուհու վար. Էյվահ սէն եա՛ Ա՛պպ՝ օնուն եիւրէյինտէն կիւնահըն գուվվէթինի գըր, վէ օնու շէյԹանընն հիւքիւմէթինտէն էպէտէն խէլաս էյլէ։ Պաւլ Ժե. 22 շէրհինէ պագ։ — Ա՛յէ Բ՚ոՐ՚ԲԷՔԼԸ ՊԸՐ։ Նա՛ոնի սաբա՛սը վար։ Պաւլ Գ. 24 շէրհինէ պագ։ Ա՛յէմ տախի օնտա պիր ճինն օլուպ՝ իէք ֆէնա պիր հալտէ իտի։ Ա՛մէն. Թ. ֆա՛ԱԹէչէ վէ չօգ տէֆա՛ սույա տիւշէր։

15 Ա Է օնու սէնինն շայիրտլէրինէ կէԹիրտիմ՝ վէ օնու սա-

17—25։ Ղ՚ՈՒԿ. Թ. 39—42։ Օլա պիլմէր քի, իշպու մա՛րաղը՝ Ա՛լլահընն ս. րուխսաԹը իլէ շէյԹան կէԹիրմիշ իտի։ Յոբ. Բ. 6, 7։ — Ա՛յօ ֆէֆֆա՛ ՈՒԹէղ ... ֆէՆՂԷՐ։ Ը Է՛յԹան՝ չօճուղունա էօ՛միւնիւ ԹէղէՓ էմէմէյէ իսԹէրիտի, վէ պու խուսուս իչինն օնուն խասԹալըղընը ալէմ էտէրէք օնու աԹէշ նասուռ նանընա վարմադա գընտըլըը իտի, շէջյէ քի իչինէ տիւշիպ հէլաք օլսուն։ Օ՝ մէզարլըգտա օլան օղ ճինլու քիմսէյէ տախի պու միևվալ իւզրէ՝ քէնտինի հէլաք էմէտիմէյէ իսԹէրիտի։ Ա՛ՈՒԿ. Ե. 5։ Ա՛էմ Ղ՚ԱՒԱՐԱՂԼԱՐՐՆ ՏՕՆԿՈՒԶԼԱՐԸՆը տախի պու միևվալ իւզրէ հէլաք էյլէտի, վէ էյէր Յիսուս Ա՛ֆէնտիմիզ օնլարա յուխսաԹ վէրմէյիտի, տօնկուզլարըն հէմ սահիպլէրինի՝ վէ օղ մէմլէքէԹին գապա վէ խօրԹաճ էՀաԼիսինին ճիւմլէսինի պու միևվալ իւզրէ հէլաք էտէճէք իտի։ Պաւլ Ը. 31, 32 շէրՀԷՐԻՆԷ պագ։ Ա՛պէտէն շէյԹանընն գուվվէթի ալԹընտա օլմասը՝ նէ գատար հիյպէմլու պիր շէյ օլմալը տըր։ Պաւլ Ը. 28 շէրհինէ պագ։

15. Ընո՛ ՈՒՆԻՆ ՂԱՒԼԸՐԻՆԻ ԿԷՆԷՐԻՄ։ Ղ ուկաստան Էօյրէնիլիղ (Թ. 40) քի՝ պու քիսէ շայիրտլէրէ հաւվալըմըշ իտի քի

Digitized by Google

ղալիճայեղ գետիր օլմնտրլար ։ 16 Ա֊է Յիսուս ճեվապ վէ֊րիպ տէտի ։ Ի֊ն իմանըզ վէ

չօճուղաւ ապաղալթսընլար ։ —Վա֊րէք օլմոթքէք ։ Ա֊ստրկոստան էօյրէնիրիզ քի՝ պուննուն իսա֊թաքըղը չօգտան պէրու իտի , վէ պիւթիւն էօ֊մրիւնտէ չօ֊ճուգտա մէվճուտ իտի , վէ ղա֊յէթ զիյտտէսի իլէ ինտտճը պիր մա՛րտզ իտի ։ () չօճուգ ղայէթ հիյպէթլու պիր Հալտէ իտի . վէ շայիրտլէր օնու տիրտիզ վէ ապղը՝ վիւճիւտիւ էրիմէտէ՝ քէնտինի փարալամատա՝ ապղը քէսփիւրմէտէ՝ եէրէ չարփընմա֊տա վէ գօրգուլու պիր թարզ իլէ սինիրլէրի պիւգիւլմէտէ օլ֊տուղունու կէօրիւնճէ , օնու սապալտապիլմէք իւմիտինի քէս֊տիլէր ։ ()նլար՝ պու խուսուս֊տա իգթիպալը օլան իմանտտա նօգտան իտիլէր . չիւն նօգտա֊տա կէօրտիւք քի՝ օնլարըն իման֊նը՝ հիլէպտզ քեսթիպլէր իլէ միւզտաքէրէլէրինտէն տօլայը զա֊յի՛ֆէնմիշ օլմալը իտի ։ Ւտա֊նէ 14 շէրհինէ պագ ։ Ի֊սրիս֊տոս Յ֊ֆէնտիմիզ օնլարա՝ նա֊փաք րուհլար չզգարմազա՝ վէ հէր կէօնա իսապթալուղը սապալթ֊մազա գուվվէթ վէրմիշ իտի ։ Ի֊աքին քեսթիպլէր օնլարըն ա՛գլ ու ֆիքրինի Ի֊սրիստոստան՝ քէնտիլէրին օնլարա սունտուգ֊լարը սիւալլէրե վէ վէսվեսէլէրե տէօնտէրտիլէր ։ Ւտանէ 20 շէր֊հինէ պագ ։

թէրա նէսլ՝ նիչէյֆ՞ոէք սիզին իլէ օլաճաղըմ , նիչէյֆ՞ոէք սիզէ թէհտամիւլ էաէճէյիմ ։

16 . Ի֊ն իմանըզ վէ ընէօ նէ֊լ՝ Ի֊շպու խուսուստա կէրէք չօ֊ճուղուն պապասը վէ կէրէք շա֊յիրտլէր՝ զէմմէ շայէսթէթ պիր տէրէճէ իմանըսըզլըգ կէօսթէր֊տիլէր. լաքին Ի֊ուրթարըճմըղըն թա՛զիլէրի պուրատտա կէօրիւնիւ֊յօր քի՝ խալգա՝ վէ խուսուստա քեսթիպլէրէ գարշը թագրիր օ֊լունուլյօր , քի օնլար շայիրտլէ֊րին զայի՛ֆլիյինի վէ պու խաս֊թա չօճուղու սապալտամատրգ֊լարընը զէվգէնիրլէր վէ թէքթպ֊պիւր էտէրլէր իտի ։ ()նլարըն ա՛մէլ ու հալտաքէթի տօղրու֊լուգտան տէօնմիւշ՝ վէ օնլարըն րէյ ու զիւի՛ւմլէրի կէրչէքլիք֊տէն չէվռնլմիշ օլուպ՝ քէնտիլէ֊րինտե իմանը օլմայան չօճուգ֊լար օլմուշլար իտի ։ Բ ()էն . Լ Ր . 20 ։ Ի֊սրիստոս քէնտիսի պիլէ՝ իմանըսըզլըգ հիքիմլէթ սիւրէն պիր մնհալտե չօգ ա՛զիմ իշլէր իշլէյէմէզ իտի ։ Պապ ԺԳ . 58 շէրհինէ պագ ։ —Ա֊յէնէ՞ֆէ ա֊զ ընէհմ՛ռլ էաէճէյմ ։ Լ՛ուսոց ԺԳ . 11 . 27 ։ Ա֊յրե՛մ . Գ . 14 ։ Ի֊սրիստոս Յ֊ֆէնտիմիզին՝ Պու ֆագիրլիյի՝ պու զէմմ ու սի֊լէճիլէրի՝ պու վիւճիւտ իսքէն֊ճէլէրինի՝ պու գամշըլանմալարը՝ թիւքրիւլմէլէրի՝ վէ խաչըն ճան ածըլարընը նիչէյֆ՞ոէք թէ֊համմիւլ էտէճէ յիմ տէտիյինի իշնէմէտիք ։ Ա֊քին իշխորիզ

լատը , վէ ճինն օնտան չըգտը , վէ ուշագ օլ սատ՝թտան սաղալտը ։

քէնտի էվլատընըն հիյպէթլու վէ հէման իւմիտսիզ հալինին հէր պիր քէյֆիկէթինի կ՝ֆէնտիմիզէ նագլ էթտիքտէն սոնկրա՝ "կ՝սէր պիր շէյ էթմէյէ գատիր իսէն, պիզէ մէրհաւէթ էտիպ՝ պիզէ եարտըմ էյլէ" տեսի ։ կ՝սպու քիւչիւք աէօզ օլան "էյէր" լուդէթինտէ՝ նէ գատար կիւնահ վէ իմանսըզլըգ պուլունուր ։ Կ՝րիստոս կ՝ֆէնտիմիզ քէնտիսի ճէվապընտա (Ա՝տէ թ · 22) տէր քի՝ կ՝սէր սէնին իմանընտան խարիճ տէյիլ իսէ , պէնիմ գուվվէթիմտէն խարիճ տէյիլ տիր ։ կ՝սէր սէնին չօճուղուն սաղալմազսա , պէնիմ գուվվէթիմին էքսիքլիսինտէն օլաճագ տէյիլ տիր , իլա սէնին իման էքսիքլիսինտէն օլաճագ տըր ։ Պէնիմ իչիւն հիչ պիր գօրգուն օլմասըն · եալընըզ քէնտին իչիւն գօրգ · Ա՝տէ թ 23 տէ՝ պապանըն տիգգաթէ չայան ճէվապընը կէօրիւրիւզ ։ Պու քիմսէ սայ քի՝ ինանմազ տէրէճէտէ իմանը զայի՝ֆ լքէն , պու ճիւմլէ իլէ եինէ ինանըը իտի ։ Ընտա պիրազ իման վար իտի · լաքին ո տույար իտի քի , քէնտի եիւրէյինտէ պիր միգտար իմանընտըզլըգ տսխի վար իտի ։ Ը՝ կէօրտիւ քի , շիմտի հէր շէյ օնուն քէնտինտէն ասըլըը ։ Կ՝րիստոստա քիֆայէթ էտը միգտարի գուվվէթ վար իտի · վէ էյէր ընտա տսխի քիֆայէթ

օնու պուրույա պանա կէթիրին ։

17 Ա՝ է Յիսուս. օնու ա՝զար-

քի՝ պու իմանը օլմայան քիմսէրէրին արասընտա նիչէյէ գատար օլաճաղըմ տէյօր ։ Ինանալարըն՝ Ա՝լլահ շէհատէթինի գատպու էթմէքտէ աղըր օլտուգլարը՝ օնուն ճանընտա աղըր վէրիր իտի ։ Իմտի ս՝ պիզսէ տսխի իմանսըզլըգ կէօրմէյօրմու · վէ պիզիմ տսխի հագգըմըզդա՝ Պունլարըն արասընտա նիչէյնտէ սաքին օլաճաղըմ տէմէյօրմու ։ Ալիունահլարըն էն պէջիւյիւ՝ իմանսըզլըգ տըր ։ — Ընտա պոչայա պանա կիւնէյին ։ Կ՝վվէթ՝ եահ միւպարէք Կ՝ուրթարըճը , պիզ չօճուգլարըմըզը սանա կէթիրէճէյիզ · զիրա սէնտէն զայրի՝ օնլարը սաղալմազտա վէ խէլասա էթմէյէ քիմ գատիր տիր ։

17 · Կ՝շպու վուգուա՝թըն նագլիյէթինի Ա՝տաթէտս իճմալէն վէրիյօր , վէ Ա՝արկոստա տահմուճաստալ տըր ։ Ա՝տէ թ · 19 տէն վէ Կ՝ոէ · թ · 42 տէն էջրէնիրիզ քի՝ չօճուղու կէթիրիր իքէն , օնտա օլան նատիաք րուհ Յիսուսու կէօրտիւքլէյին , զավալը խատթայը զօր ու շիտտէթ իլէ եէրէ չարփրպ օնու եըրթտը ։ Էմ տսխի կէօրիւնիւբ քի , րուհ օնու թուլթտուղու վազգըթ՝ օնտա էջյլէ իսքէնճէ վէրիր իտի քի , օնուն ֆէրութատլարը՝ տատմին եիւրէյինի էզէլ իտի ։ Կ՝ոէ · թ · 39 ։ Ա՝է Ա՝տէ · թ · 20 , 21 տէն էջրէնիրիզ քի՝ չօճուղուն պապատը

18 Ել զմեան շայիրտլեր թէն-
հաճե Յիսուսուն եանընա կե-
լիպ՝ տէտիլեր ։ Նիչիւն պիզ օնու
էտեր միգտարի իման վար իսէ
իտի , ընուն չօճուղու սաղալա-
ճաղըտը . եօղիսէ օ՝ էպէտէն շէյ-
թանըն գուվվէթի ալըընտա գա-
լաճաղըտը ։ Ընուն ևիւրէյի տօլ-
տու , վէ աղլատը , վէ տուա՝ էյ-
լէտի , վէ պու խուսուսատա օնա
եարտըմ էթմէյէ Քրիստոսա
ըէճա վէ նէյաղ էյլէտի ։ Պու
պիր իսպաթ տըր քի , պու քիմ-
սէ Յիսուսուն Աեսիա օլտու-
ղունա հալա ինանմըշ իտի . զիրա
քէնտինին իսմանօղլըղընա եար-
տըմ էյլէսին տէյիւ պիր փէյ-
ղամպէրե եա պիր Իսուլէ
տուա էթմէք՝ քիմի՞ն ա՛գլըն-
տան կէչմիշ իտիյ վար իտի ։

Ե՞ իմի խալդ հէր թարափ-
տան՝ պունուն ուշու նէրէյէ
վարաճաղընը՝ վէ իքիսինտէն
Քրիստոս մը՝ եօղիսէ շէյթան մը
գուվվէթլի չըգաճաղընը կէօր-
մէյէ սէյիրտիրլեր իտի . վէ չա-
փուճագ օր գատար գալապա-
լըդ թ օխլանաճաղըտը քի , հիչ
քիմսէ նէ օլտուղունու վէ նէ
սէօյլէնտիյինի կէօրմէյէ վէ ի-
շէթմէյէ գաոիր օլմայաճաղըտը ։
Ընուն իչիւն Քրիստոս Յէֆէն-
տիմիզ շէյթանա՝ հիւքմ ու
նուֆուզ իլէ թէքտիր էտերէք
սէօյլէտի ։ Աոթ . թ . 24 ։
Ե՞ շէյթան՝ եաիսատ ձինն՝ աղ-
ղընըզ վէ գուտուրուշ իլէ տօլ-
տու , վէ ղալիպ օլմագ իչիւն
չըգարմաղա գաոիր օլմատըգ ։
19 Վ՚ Յիսուս օնլարա տէտի .
Իմանըզլըղընըզ իչիւն . զիրա
պէթիւն գուվվէթի իլէ պիր
քէրրէ տահա չապալատը . վէ
չօճուղու հիյապէթլու պիր զօր
իլէ ևէրէ չարուիըպ՝ օնու էօլ-
տիւրմէյէ չարըշտը ։ Ալքին
Յիսուս ևէնտի , վէ չօճուգ էպէ-
տէն իսէլաս օլտու ։ Աոթ . թ .
25 , 26 ։

18 · Իմանըզլըղընըզ ։ Աարկոս · թ .
27 տէն էօրէնիրիզ քի , պու
տէֆա՝ Յիսուս Յէֆէնտիմիզին
վէ շայիրտլերինին չէքիլտիյի մա-
հալ պիր էվ իտի ։ — Նիչէ-
պէ ծնաս ըզքաբմաղ ֆոթէր օրմա-
գըք ։ Քրիստոս Յէֆէնտիմիզին
խըղմէթճիլերի պիր իշի պէճէրէ
պիլտիքլէրինի տէ՝ պէճէրէմէ-
տիքլերինի տէ՝ օնա խասպէր վեր-
մէլիտիրլեր ։ Աոթ · Զ · 30 ։
Ընլար՝ քէնտի ևիւրէքլէրինի
Թէֆթիհ էթմէլիտիրլեր , վէ
էօրէնմէլի տիրլէր քի՝ քէնտի-
լէրին տուա՛լարը նիչիւն գապու
օլունմայօր , քէնտիլերին վա՛զ-
լէրինէ՝ նիչիւն տահա զիյատէ
պէրէքէթի վէրիլմէյօր , վէ ընլա-
րը տինսիզլէյէնլերին պու գատար
չօղու՝ շէյթանըն վէ կիւնահըն
հիյապէթլու Թէսիրի վէ հիւ-
քումէթի ալըընտա՝ էպէտի հէ-
լաք եօլունտա նիչիւն պուլու-
նուեօր ։

19 · Իմանըզլըղընըզ էլէ ։
Քրիստոս Յէֆէնտիմիզ խալդա
սէօյլէտիյի զէմանն (պագ խանէ

Digitized by Google

օրայ ՚ի՛ն : Տաղտար Եւրիւթմէք՝ քէօրլէրին կէօզլէրինի աչմագ՝ գուրումուշ գօլու տաղտլըմագ՝ էօլիւլէրի տիրիլթմէք՝ տէնիզլէրի եարմագ՝ պիր տիւնեա եարաթմագ վէ պիր տիւնեա հէլաք էթմէք՝ հէփիսի պիր տիր՝ Լա՛նի պունլարըն ճիւմլէսի ինսան գլթընտա եափըլմասը միմքիւնսիւզ շէյլէրտէն տիր , լաքին Ա՛լլահըն գլթընտա հէր շէյ հէր վէճհ իլէ միմքիւն տիր : Պիր տաղը Եւրիւթմէք՝ միմքիւնսիւզ պիր շէյ պէյան էտեր պիր զարպի մէսէլ իտի : Լամի պունտան անկլաշըլըր քի , շայիրտլէր Ա՛ղրիստոսուն խսմինի գուլլանըպ օնուն գուվվէթինէ կիւվէնմէլէրի իլէ՝ միմքիւնսիւզ շէյլէր էտէպիլէճէքլէր իտի : Ա՛նլար՝ քէնտի գուվվէթլէրի իլէ՝ պու շէյլէրին հիչ պիրինի էաէմէզլէր իտի , լաքին օնուն գուվվէթի իլէ՝ օնլար էն ա՛զիմ գօլայլըգ իլէ՝ օնուն օնլարա էթմէյէ հէր պիր էմր եթտիյի շէյի էտէ պիլէճէքլէր : Պապ ԻԱ . 21 : Ա՛ռէլ . Թ . 22 : Պ՛ռէ . Ա . 37 : ԺԷ . 6 : Պ՛ռժ . Գ . 12 . 16 : Իշպու մնատտէ իւզէրինէ՝ պուրատա իշարէթ օլունան շէյլէրէ տիգգաթ օլունա :

Ա . Պուրատա սէօյլէնիլէն իման՝ խէլաս կէթիրէն իման տէյիլ տիր . լաքին միւ՛ճիզաթ իշլէմէք իմանը տըր : Պու՝ պիզի Ա՛ղրիստոսա կէթիրէն՝ եիւրէյի թէմիզլէյէն՝ վէ տիւնեացը եէնէն

16նճը շէրհինէ)՝ պիւթիւն գաղատհաթը օնլարըն իւզէրինէ աթտը : Ո՛օճուղուն պապասընա սէջյլէտիյի վագըթ (պագ. խանէ 17նճի՝ շէրհինէ)՝ հէփ գապատհաթը օնուն իւզէրինէ աթտը : Ա՛յ շիմտի ս՛ քէնտի շայիրտլէրինի՝ ախէրլէրին գապատհաթըը իչիւն տէյիլ՝ իլա քէնտիլէրին գապատհաթլարը իչիւն թէքտիր էտէյօր : Պիզէ՝ գօնշուլարըմըզըն գուսուր ու եանլըշըգլարընը տինկլէմէքտէն իսէ , քէնտիլէրիմիզինքիլէրինի տինկլէմէսի տահա իւյգըրլը վէ տահա իգթիզալը տըր : Հէր պիր առէմին տիգգաթը՝ ա՛լէհսուսա քէնտի Եւրէյինին հալինէ սարֆ օլունսուն : — Ա՛ստգալ գանիմ գապար : Վէք քիշինք պիր շէյ պէյան էթմէք իչիւն՝ պու պիր զարպի մէսէլ իտի : Պագ թ. 32 շէրհինէ պագ : Պէլքի Ա՛ուրթարըլըճմըղ տախի շայիրտլէրինէ էջյրէթմէյէ իսթէր իտի քի , խաթտալ տանէսի պէջսիյիպ օթլարըն ճիւճէսինին էն պէօյիւիւ օլտուղու կիպի՝ օնլարըն Ա՛ղրիստոս իմանլարը տախի օնուն կիպի օնլարըն կէօզլէրի էօնիւնտէ օլան ա՛ճայըպ գուվվէթինին էօրնէյինէ կէօրէ՝ պէջսիյիպ արթընը : Ա՛յ օլ առէմ՝ օնլար՝ էթմէյէ ա՛ժվէթ օլունտուգլարը էն կիւճ շէյլէրի իճրա էթմէքտէ ա՛ճիղ գալմայաճագլար տըր : — Պ՛ռթապան

Digitized by Google

օլուբսա , պու տաղա՝ Պուրա-
խման տէյիլ տիր . իլլա օլ խման
տըը քի , օնա մալիք օլան՝ միւ՝-
ճիզաթլար իշլէյճէյիտի : Պու
միսիլլիւ խմանա Յուդա մալիք
իտի . լաքին օպիր տիւրլիւսիւնէ
մալիք տէյիլ իտի : Ընտա՝ խէ-
լաս կէթիրէն խման եօղուտաու .
լաքին օնտա տափի օպիր շայիրտ-
լէրտէ օլան ձիննէլէր չըգարմագ
վէ հէր տիւրլիւ իտասթալըգլարը
տաղալթմագ խմանը վար ըտը :
Պօղոսուն Ա Կորնթ . ժգ . 2 տէ
սէջյլէտիյի պու տիւրլիւ խման
իտի . Ա՛լլահ՝ էյէր իսթէրսէ ,
պիր եարամազ առէմէ միւ՝ճի-
զաթ իշլէտե պիլիր . զիրա միւ՝-
ճիզաթը իշլէյէն՝ ատէմ տէյիլ
տիր , իլլա օնու իշլէմէք իչիւն
առէմի գուվլանան Ա՛լլահ տըը :
Պունճիլէյին Ա՛լլահ՝ Խաղատա-
մըն կէօզլէրինի՝ վէ Խաղատամըն
էշէյինին աղզընը աչար (Ամոս
ԻԲ . 28 . 31), լաքին պիրի՝ փէք
եարամազ պիր առէմ՝ վէ օպիրի
տիլսիզ պիր հայվան իտի :

Բ . Ա՛ի՝ճիզաթ իշլէմէնին
գուվվէթի ի՛պրիտա եաըընըզ
Էսուլլէրե տէյիլ՝ իլլա չօգ ա-
խէր քիմսէլէրէ տափի ղանիմէթ
իլէ վէրիլմիշ իտի . չէպէլէ քի՝
տիւնեա Ա՛րիստոսուն ատընըն
գուվվէթինի պիլսին , վէ Ա՛լլա-
հընը՝ քէնտի գավմընը զիյարէթ
էթմէք իչիւն հագիգաթ փէք
եագընը կէլտիյինի տույսուն :
Ա՛ի՝ճիզաթլէր՝ ինսանըն ա՛գ-
լընը ույանտըրըը՝ վէ ընլարա Ան-
ճիլին կէրչէքլէյինի իսպաթ վէ

տան օրայա կիթ տէսէնիզ , կի-
սապիթ էտէր իտի Ընլար՝ Ա՛վ-
լահընը քէնտի Թագէ Ա՛իլիս՝-
սինէ իհսան էյլէտիյի պախշիշ-
լէր իտի , վէ քէնտինին մէրա-
մի ա՛լիյէսինէ կէօրէ օնուն ա՛-
զալարընա Թագահիմ օլունուրլար
իտի : Ա Կորնթ . ժԲ . 4—11 .
28—30 : Լաքին Ա՛րիստոսուն
Ընճիլի՝ քիփայէթ մէգաարի
սապիթ օլունճա , պու միւ՝ճի-
զաթլար եավաշ եավաշ գալդ-
մագա պաշլատրլար , վէ ար-
Թըդ իգթիդասը գալմատրընը-
տան պիւթիւն պիւթիւնէ քէ-
սիլտիլէր :

Գ . Ա՛էսուլլէր քէնտիլէրի ի-
չինն եա պիրի պիրի իչիւն միւ՝-
ճիզաթլէր իշլէմէզլէր իտի : Պու
խուսուս իչիւն օնլարա հիչ պիր
գուվվէթ ու հիւքիւմէթ վէ-
րիլմէտի : Ա՛մտի Պօղոսա՝ Տրո-
փիմոսու Ա՛եվլատա խասթա
պրագատրը գապագհաթ սայրլա-
մազ : Բ Տիմ . Դ . 20 : Ա՛յէր
օ՝ պու պապատ պիր միւ՝ճիզաթ
իշլէյէ իտի , պու՝ Ընճիլին կէր-
չէքլիյինէ տիւնեայէ պիր խա-
պաթ օլամազ իտի : Ո՛իրա
տէնիլէ պիլիր իտի քի , պու
խասթալըգ սէօզ պիրլիյի իլէ
եալանտան եափրըլմըշ իտի , վէ
պու միւ՝ճիզաթ պիր ալատատը-
ճըլըգ իտի : Պունուն կիպի՝
Պօղոսուն Տիմոթէոսու տափի
պիր միւ՝ճիզաթ իլէ սաղալթ-
մագա պօրճու տէյիլ իտի : Ո՝
էյէր չալըշաճագ օլսայըը ,
պօշա չըգար իտի : Ա՛մտի օնա՝

Digitized by Google

ահճեքը տիր, վէ սիզէ հիչ պիր
չէյ միւքինսիզ օլմայաճագ։

Եփեսոսացւաց խասթալարա էյ-
լէտիյի կիպի քէնտի ճէսե-
տինտէն պիր մախրամա կէօն-
տէրէճէք ևէրինէ (Գործ. ԻԹ.
11, 12)՝ իլաճ տէյիս ազաճըգ
շարապ գուլլանմասընը սրսիա-
րըշ էտէր։ Ա Տիմ. Ե. 23։

Գ. Հայիրտլերէ պու տէֆա՝
կէթիրիլէն խասթա չօճաղու
սաղլամտամատըգլարը՝ քէնտիլե-
րինէ պիր թէօհմէթ իտի։ Ինիս-
տոս Եփենտիմիզ օնլարա պու-
նու էթմէկէ գուվվէթի ու հիւ-
քիւմէթ վէրմիշ իտի, վէ օնու
էթմէմէկէ է՛օղիւրլէրի եօղու-
տու։ Օ օնլարա՝ հէպի էօլիւ-
լէրի տիրիլթմէկէ գուվվէթի ու
հիւքիւմէթ վէրմիշ օլաայտը,
օնլար տէր ա՛գապ պաշլայըպ՝
իճրասընը էթմէլի իտիլէր։ Ե-
յէր օնլարա՝ տէնիզի եարմա-
ղա աէնսէ իտի, օնլար Ա՛ոլսէս
կիպի օնու պիրտէն էթմէլի ի-
տիլէր։ Եյէր օնլարա՝ վարըպ
հէր պիր տաղը թէմէլինտէն տէ-
վիրմէկէ էմր օլունսայրտը, օն-
լար անիտէ վարըպ օնուն էմրի-
նի՝ հիչ իշքիլ էթմէյէրէք իճ-
րա էթմէլի իտիլէր։

Ե. Եյէր միւ՛ճիզաթլէր իմա-
նը՝ պէօյիւք շէյլէր իճրա էյ-
լէտի իսէ, խէյա կէթիրէն ի-
մանն տահա պէօյիւք վէ պիզիմ
իչինն տահա միւ հիմմ վէ իգթի-
զալը շէյլէր իճրա էտէր. զիրա
պու իմանն՝ ա՛գլ ու ֆիքրին գա-
րանլըղընը՝ ճանըն ճիւտամ մա՛,
րազընը՝ վէ պիւթիւն թէօհմէթ
ու կիւնահ տաղլարընը գալորը-
լըպ տէֆ՝ էտէր։ Եշպու իմանն՝
տիւնեայը վէ թէնէի վէ շէյթա-
նը եէնէր։ Ա է պուրաճըգտա՝
ազաճըգ տուրուպ միւսահապ
էտէլիմ քի, շայիրտլերտէն՝ հա-
գիգաթ պիր տաղը տէվիրիպ
տէնիզէ աթմտգտանն չօգ զիյա-
տէ կիւճ պիր շէյ էթմէկէ մահ-
լուպ օլունտու։ Եյէր Ինիս-
տոս Եփենտիմիզ օնլարտանն՝
պունու էթմէկէ մահլուպ էյ-
լէսէ իտի, օնլար օնուն ատըն-
տա վէ օնուն գուվվէթի իլէ է-
մէքսիզ զահմէթսիզ պիր սանի-
յէ իչինտէ էտէ պիլիրլէր իտի։
Ա աքին օնլարտան՝ պունտան
նէհայէթսիզ զիյատէ պէօյիւք
շէյլէր էթմէկէ մահլուպ օլուն-
տու։ Ընլար ագչէսիզ փուլ-
սուզ՝ տիւնեամվի գուվվէթսիզ՝
վէ ա՛աքէրսիզ վէ նուֆուզսուզ
չըգըպ՝ Ինիստոսուն կէրչէքլի-
սինէ գարշը օլան գուտրէթլու
հիւքիւմտարլարընն վէ գուվվէթ-
լէրին ճիւմլէսինին գարշըսընա
ճէնկէ տիզիլմէզլի տիրլէր. օնլար՝
վա՛զն տիվանէլիյի իլէ պիւ-
թիւն փութփէրէսթիյի՝ տէյիլ
սալթ տիւնեատնըն իչինտէն՝ իլ-
լա ինսանլարըն եհուդիլէրի տէ-
րունինտէն տախի քէզքտէն
սէօքմէզլի տիրլէր. օնլար կէօզ
ալթընտա պուլունան հէր պիր
միլլէթին հէյքէլլէրինին վէ մէզ-
պահլարընըն ճիւմլէսինի եըղ-
մալը տըրըլար, վէ հէմ օնլար-
տա ի՛պատէթ էտէնլէրին ճիւմ-

Digitized by Google

20 Ա՛մէն պու ճինս չըգմազ, լէսինի հիւանիւ ըրիզալէրի իլէ կէլթիրիպ՝ սաղ վէ հապգ Ա՛ւլահա ի՛պատէթ էթտիրմէլիտիրլէր։ Պու՝ ղայէթի կիւճ պիր շէյ իտի։ Տիւնեայը եարատմագ՝ դօղայ պիր շէյ իտի. օ՝ սաղթ պիր սէօզ իլէ օլտու։ Ունու ֆիտա ու խէլաս էթմէք՝ փէք կիւճ իտի. պիր հափթանըն՝ պիր այրն՝ պիր սէնէնին իշի տէյիլ իտի։ Պու՝ Ա՛ւլահըն Ուղուրնուն չօգ սէնէլիք էմէք ու էվիյէթլէր՝ վէ լաայ իւզէրինտէ պիր իսքէնճէլի էօլիւմ սարթ էթմէսի իլէ հուսուսէ կէլտի։ Պունճիլէյին շայիրտէրէ տահի պիր տաղը տէնիզէ տէվիրմէսի գօղայ իտի. լաքին շէյթանըն պիր էսիրինի կէթիրիպ Ա՛ւլահ էվլատը էթմէսի՝ վէ պահուսուս պիւթիւն միլլէթլէր կէրիյէ Ա՛ւլահա չէվիրմէսի՝ կիւճ իտի։ Լաքին օնլար՝ ճիւմլէ կիւճլիւքլէրտէն իւմիթիւն գալգմալը տըրըլար, վէ պէօյիւք հէմ ա՛ճայրպ շէյլէր իճրա էթմէյէ հազըր օլմալը տըրըլար։ Եփես. Զ. 12։

20. Պօ՛ ֆինօ։ Ա՛յնա ճինս եարատմագ րուհլար վար, վէ պա՛ղըլարը ախէրլէրինտէն տահա գուվվէթլի վէ եարատմագ տըրըլար։ Ունլարըն պիրինէ Ահմէդ ղէրիւլ՝ շէյթան՝ իպլիս՝ էսքի եըլան՝ ժաւտէրճա վէ պիւթիւն տիւնեանըն ալտատըճըսը տէնիր. վէ կէօրիւնիւր քի, պու՝ պագիլէրին ճիւմլէսինին գուլա-

ղուզու եախօտ պաշը տըր։ Պ ապ ԺԲ. 24 վէ 45 շէրՀլէրինէ պագ։ Իե. 41. Ա՛ւթ. Գ. 22։ Ես՛այ. ԺԲ. 9։ Ի. 2. Պու չօճուղու Թուրմուշ օլան էն գուվվէթլի վէ էն ֆէնաըլընըն պիւրի իտի. օնու՝ չօգտան պէրու Թուրմուշ իտի, վէ օնու պրագմամազա մէրամ էյլէտի։ — Տ՛օ՛՝ վ օգոճ։ Պունճիլէյին հիյպէթլու հալտէ պուլունան ճինսուլէրտէն պէօյլէ ի՛նսանըր ճիննլէրի չըգարմազա՝ էն եիւճէ տէրէճէ իման իգԹիզալը իտի։ Լաքին պու միսլլիս իման՝ եէմէք վէ իչմէք՝ ֆօտուլ քեսԹիպլէր իլէ միւճատէլէ էթմէք՝ վէ տիւնեամվի ատէմլէր իլէ ղէվգ ու սէֆա էթմէք իլէ կէլմէզ. իլա Թէնհատէ չէքիլմէզ Թէֆէքքիւր էթմէք՝ օրուճ Թուրմազ՝ վէ չօգ ի՛պատէթ էթմէք իլէ հասըլ օլուր, վէ սաղ սագլանըր։ Ղրնթ՝ օլ տուլ գարըներն օղլունու տիրիլմտիյի վագըթ՝ պունճիլէյին տուա՝ էյլէտի։ Գ Թեսա. ԺԷ. 19—21։ Ղրնթ օրուճ Թուրմազտը. զիրա օնուն պիւթիւն էօ՛մրիւ՝ օրուճատան վէ քէնտի նէֆսինի ինքեար էթմէքտէն ի՛պարէթ պիր է՛օմիւր իտի. վէ օնուն Հէր կիւնքի Թէֆէքքիւրի՝ տէյիլ տիւնեամվի՝ իլա սէմավի չէյլէր իւզէրինէ իտի, վէ կիւնտէն կիւնէ Ա՛քաբըն սէրայըննատ զէվգ ու սէֆա էթմէքտէ տէյիլ իտի, իլլա

21 Ա֊Ե օնլար Կ֊ամլիէատա տօլաշըր իքէն, Յիսուս օնլարա սէստի. Ի֊տէմ Ո֊ղու՝ ատէմլէր էլինէ թէսլիմ օլունաճագ.

22 Ա֊Ե օնու էօլտիւրէճէքլէր, վէ իւչիւնճիւ կիւնտէ գալգաճագ տըր. իմտի օնլար ղայէթլէ գասավէթլէնտիլէր։

23 Ա֊Ե օնլար Կաիաոնայուա մա կէլինճէ, տիրհէմ իքինճի֊թա՛զիմ վէյտի։ Ի֊աքին Ա֊արկոս պիղէ խապէր վէրիյօր քի (թ. 31), օնլար տահա անկլամայօրլար իտի, վէ պունտան սկր գաչ կիւն էվվէլ տաղըն իւզէրինտէ Ա֊ովսէս իլէ Ն֊ղիսայը պուխուսուստա միւղաքէրէ էտէրքէն իշինտէն օ, իւչ շայիրտըլէր պիլէ անկլամայօրլար իտի։ Ի֊սէյիւճիւ խանէնին շէրհինէ պագ։ —Ո֊նըր ղայէնը էաամվէնիլէնտի֊լէր։ Ո֊նուն ֆիլվագի՛ էօլէճէք օլտուղունու օնլարա հնանտըրմասը միւմքիւնսիւզ իտի իսէ աէ, շուգաստարընը անկլատըլար քի՝ ղայէթ գօրգուլու վէ հէյապէթլու պիր շէյ վուգու՝ պուլաճաղ ըտր։ Ո֊վէ. ի֊Զ. 6։

23. Կ֊ափառնայում։ Պագ Դ. 13 շէրհինէ պագ։ —Տէրհէմ է֊էլէ֊լէրինէ։ Պու վէրկի՝ Ի֊օմա տէվլէթի իչիւն Ի֊օմալը վէրկի ճէմ՛էտիճիլէրէ տէյիլ՝ իլլա հէյքէլին ումուրու իչիւն՝ մէսէլա օսաուն՝ եաղ՝ ուն՝ թուղ՝ քիւնլուք՝ գուզուլար վէ հէր կիւնքի գուրպանլար՝ վէ պունուն կիպի նէյէ նէյէ ախէր շէյլէր սաթուն ալընըպ՝ սարփ օլունմագ իչիւն՝ Ն֊եհուտի վէրկի ճէմ՛ էտիճիլէրէ թէսլիմ օլունուրսուս։ Ի֊այէ֊միանըն վագթընտա պու՝ պիր մրոգալընն իւչ փայընըն պիր փայը

օլ ֆագըր տուլ գարը իլէ պիր ավուճ ուն վէ ազաճըգ զէյթունն եաղը իլէ կէչինիր իտի։ Ո֊՝ Ի֊անիել կիպի սարայտա սաքին օլարագ՝ տայիմա տիւնեավի ատէմլէր իլէ գօնուշուպ՝ քէնտի ա՛գլը տէվլէթին ա՛զիմ մասլահաթլարը իլէ մէշղուլ օլմուշ օլսայըտը, օնուն իսանընընն գավիլէնմէսի իչիւն օրուճ՝ Ի֊անիէլէ իգթիզալը օլտուղու գատար օնա տա իգթիզալը օլուր իտի։ Ի֊ան. թ. 3։ Տիւնեա իլէ գօնուշմագ՝ իսանընմընզը զայի՛֊ֆ էտէր. Ի֊լլահ իլէ գօնուշմագ՝ օնու գավիլէտիր։

21. Թէսլիմ օլտանճաֆ։ Պագ։ ի. 4 շէրհինէ պագ։

22. Ո֊նու էօլտիւրէճէ֊լէր։ Կ֊իրիստոս Ի֊ֆէնտիմիզ շայիրտըլէրինէ պունու սէօյլէմէյէ հվվէլտէն պաշլամընշ իտի, լաքին օնլար օնու անկլայամազլար իտի. վէ պէօյլէ պիր շէյի իչինմէյէ տայսանամազլար իտի, վէ Պետրոս օնա՝ ա՛գլընտան պէօյլէ շէյլէր կէչիրտիյի իչիւն թա՛զիր էյլէմտի։ Պագ ի֊Զ. 21, 22 շէրհինէ պագ։ Պու շէյի՛ Յիսուս Ի֊ֆէնտիմիզ պուրատա եինէ թէքրարլատը, վէ Ա֊արկոսուն թահրիր էյլէտիյինէ կէօրէ (թ. 30) պու խուսուստա օնլարա

բինի ալանլար Պետրոսա կնելո-
լէր , վէ տէեիլէր • Յօճանըզ
տիրէմ ֆէրիլիէլէրինի էօսէ-
մէզ մի :

24 Պէլի տէտի • վէ օ՝ էվէ
կիրտիքտէ , Յիսու , օնուն էօ-

իսի (Լեւ. ժ. 32 , 33) , լաքին
ասլընատա՝ հարըմ մըսգալ՝ նախօտ
ալթը ղուրուշ գատար իսի , վէ
սայրլան քիմսէլէրսէն վէրիլիր
իսի : Նէյէ Լ. 13 : ԼԸ . 26 :
Յովսէփոս պիզէ խապէր վէրիր
քի , օնուն զէմանընատա՝ խյիրմի
եաշընատան եօգատը օլանլարընն
ճիւմլէսինատէն վէրիլիր իսի :
— Յօճանըզ փէրհէմ էֆէնտիմիզ
եօֆէնտիմ մ : Յհթիմալ տըր քի ,
օնլար՝ զանն էյնտիկէր քի՝ հէյ-
քէլնն խրզմէթի մատարուֆու
իշնւն Յֆէնտիմիզ հիչ պիր շէյ
վէրմէյճէնէք տիր • չիւն քի օ՝
Տալա օնտա իճրա օլունան միւ-
նասիպէթսիզլիքլէրէ վէ ֆէնատա-
լէրէ շէտիտ ինֆաա՝լինի պէյան
էյլէմիշ իսի : Յովհ . Բ . 14—16 :
Լաքին օ՝ էյէր պու վէրկիյի
եաա էթմէյէ իմթինա էյլէյէ-
իսի, օնլար օնու հէյքէլնն՝ Ա՝ով-
սէսին՝ վէ ճիւմլէ նօմօսուն տիւշ-
մէնի թագըրիր եաճէքլէր իսի :

24 • Պէլէ • Պետրոսուն իշպու
Տազըր ճէվապընատան աշկիքտար
օլուչօր քի , Յրիսատա Յֆէն-
տիմիզ տպիմա Տէր քէսէ վա-
ճիպ օլանը էտա էտր իսի • վեր-
կի վաճիպ օլանա վէրկիյի , խա-
րաճ վաճիպ օլանա խարաճը էտա

նիւնիւ ալըպ տէտի • Յա՝ Սի-
ման՝ բէյնի նէ՞ տիր • եէրնն փա-
տիշահլարը խարաճը էտախտ
վէրկիսի քիմսէրտէն ալըրլար՝
օղուլլարընատա՞ն մը եօխսա եռա-
պանճըլարատան մը :

էտէր իսի : () Նօմօս ալթընտա
օլտու (Կաղ . Գ . 4) . Հէմտէ
ճիւմլէ ստատագտանը թէքմիլ էյ-
լէտի : Պապ Գ . 15 շէրհինէ
պագ : Յմտի հիչ պիր Սրիս-
թիան քէնտինի խարաճ ու վեր-
կիտէն՝ վէ մէմլէքէթին գայիմ
օլան հիւքիւմտարլէրինէ ի՝ղգէթ
ու բարպէթ էթմէքտէն ազատ
զանն էթմէնին : Պապ ԻԲ . 21 :
Ֆոմ . ի . Գ . 6 , 7 : Ա՝լլահըն էվ-
լատլարը՝ պուլունտուգլարը մէմ-
լէքէթին հէպ նօմօս ու գանուն-
լէրինի՝ պու նօմօսլար կիւնահ
օլան պիր շէյի քէնտիլէրինտէն
մահրում էթմէտիքճէ՝ ստգլա-
մադա պօրճու տուրլար : —Յի-
սուս ծեսան էօնէնէ ալըդ : Յի-
սուս Յֆէնտիմիզ օնտան էվվէլ
սէօյլէտի . վէ պուննան պէօյլէ՝
էյէրչի քէնտիսի Պետրոսուն
վէրկի ճէմ՝ էտէնլէր իլէ սէօյլէշ-
տիյինտէ պէրապէրլէրինճէ սէ-
յիլ իսի իսէ տէ , օրատա հէվի
սէօյլէնճէնի պիլիր իսի՞յինէ պիր
իսա՞ատ վէրտի : —()ղօ՞լըբէ-
պո՞ն մը : Պիր փատիշահ՝ քէն-
տինէ մահլ էտինմէք իչիւն քէնտի
ֆամիլիատանընատան՝ քէնտի օղուվ-
լարընատան վէ գըզլարընատան հիչ
խարաճ ետա վէրկի ալըճմը :

Digitized by Google

25 Պետրոս օնա ս Հտի · Ն՝ա-
պանճըլարտան . Յիսուս օնա
ս Հտի · Ն՝ՅԱԼԷ իսկ՝ ծղուլլար մու-
ա՛ֆ տըրլար ։

26 Ն՝ԱՄՆա ծնլարա թԷօքԷզ օ-

մայալըմ տէյիւ՝ աՀենիզէ կիտիսլ
օլԹա ալԹ , վէ իւլք Հըգան պա-
լազը գալըրը , վէ օնուն աղըզընը
աչընճա , պիր տէօրԹլիւք պու-
լաճագ որնէ · օնու ալըսլ՝ օնլարա

---

25 · Ն՝ապանճըլարտան ։ փա-
տիշահլար ԹԷքլիֆ ու վ՝էրկիյի
քԷնտի էվլատլարընտան տէյիլ՝
իլլա քԷնտի ֆամիլիալարընտան
օլմայան քիմսԷլԷրտէն ալըրլար ։
— Ն՝ՅԱԼԷ իսկ՝ օղու-ւլար մու-ա՛ֆ
տըրլար · Հ՝էրգի փատիշահլա-
րըն էվլատլարը՝ տայիմա Հէր
կէօնա ԹԷքլիֆ ու վէրկիյէ մու-
ա՛ֆ տըրլար · վէ օնլարտան
մա՛տա՝ փէք ազ սա՛զը ախէր
քիմսԷլԷր տախի՝ քԷնտիլԷրինէ
մախսուսէն վէրիլմիշ պէրաԹ-
լէր իլէ մու-ա՛ֆ տըր ։ Ա Ի-ոփ ·
ԺԷ · 25 ։ Ն՝ՇՔԷնտիմիզին սէօզ-
լէրինին մա՛նասը պու տուր քի ,
փատիշահլար քԷնտի էվլատլա-
րընտան վէրկի ալմազլար , պէ-
նիմ ՔԷտէրի ա՛զիզիմ պիր փա-
տիշահի ա՛զիմ տիր · վէ պու
վէրկի՝ մախսուսէն օնուն էվլինին
խըզմէթի մնասարուՔու իչինն ա-
լընըր , իմտի պէն՝ պու փատի-
շահրն մուհապպէթլու ()ղլու
իքէն՝ նի՛չինն պէնտէն վէրկի
մաԹլուպ օլունսուն ։

26 · ()նլարա ՆԷօէԷզ օմայալըմ
պէյէ · Ն՝իշտու վէրկիյի ՃԷմ՝ Է-
սէն քիմսԷլԷր՝ պիւԹիւն տիւն-
եանըն ո՛ւմուսի ա՛տէԹինէ կէօ-
րԷ էյէրչի պէնտէն վէրկի մաԹ-
լուպ էԹմէյէ Հագդէրի եօղ
իսէ սէ , օնլար պէնի պիլմէզ-
լէր , վէ պունուն իչինն օնու է-

տա էԹմէսի խայըրլը տըր · օլ-
մայա օնլարա ֆուրսաԹ վէրԷ-
լիմ , քի սէսինլէր քի՝ պիզ
Հէյքէլի՝ վէ Թա՛յին օլմուշ
գուրպանլարը Թահգիր էսէրիզ ,
վէ իգԹիզասըզ եէրտէ քԷն-
տիմիզէ խուսուսիԹէ ույանտըրա-
լըմ ։ — Տ՝ԵՆԷնէ էյ՛ֆէզ , Կ՝ափառ-
նայում շէհրի՝ Վ՝ալիլեա տէ-
նիզինին քԷնարընտա պինա օ-
լունմուշ ւսուտու , վէ Պետրոս պա-
լըգճը իտի ։ — Պ՝ՈՂԸ ֆՈՐԸ ։
Լ՝ՔԷնտիմիզ ղայԷթ ֆուգարա օ-
լուպ՝ պու վէրկիյի վէրմէյէ ագ-
չէսի եօղուտու լագինն պու ագչէ-
յի պիր մէՂէյին էլինտէն ալաճա-
ղընա՝ օնու պիր պալըղընն աղ-
ղընտան ալը ։ Տ՝ԵՆիզինն Հէյի
պալըգլարը՝ Հավանըն գուշլա-
րը՝ վէ եէրինն Հայվանլարը օ-
նուն տուր ։ Ն՝ՈՆՈ · Ա · 28 ։
Գ Ի-ոփ · ԺԷ · 4 · Ա՝ՄՕ՛ · Ը ·
6—8 ։ ()ՅԸ · Ա · 17 · Բ · 10 ։
Ն՝ԷՀ · Բ · 7 , 8 ։ Ն՝էր վէ օնուն
տօլուլուղու օնուն տուր (Ա՝ՄՕ՛ ·
ԻԴ · 1), վէ ՃիւմԷէսի օնուն
խըզմէԹինէ գուլլանըլմալը տըր ։
Պիզ քԷնտի հիզ՝ օնուն խըզմէ-
Թինէ վագՓ օլունմալը իզ , վէ
Հէր պիր իշիմիզ վէ Հշղալիմիզ
իլէ օնա խըզմէԹ էԹմէլիյիզ ։ —
Պ՝ԻՐ ՓԷօՐՆ՝Ե ։ Ն՝այնի քԷն-
տինէ իգԹիպա էտէն ագչէնինն
սալԹ իքի գաՃԸր ։ — Պ՝ԵՆՒ՛ Է-

Digitized by Google

պէնիմ իչիւն հէմ սէնին իչիւն էյնն հէմ սէնին իչիւն վէր։

Պիլէ մա՛լիմ օլտուղու գաաար՝ քէնտի իհթիյաճընը տէֆ՝ էհմէկք իչիւն Ա֊ֆէնտիմիզին իշլէմէկի եաալընըզ միւ՝ճիզաթ պու իսի (Պապ Դ. 4 չէրհինէ պագ). վէ պու տաֆսի քէնտի իհթիյաճընը տէֆ՝ էհմէկք իչիւն օ գաաար տէյիլ՝ իլլա տահա զիյատէ՝ տին խըզմէթլէրինին մնաասրաֆընա եարտըմ էհմէկք՝ վէ քէնտի ճէլալինին աշիքեար օլմասը իչիւն իճմա օլունմուշ իտի։ Ա֊շպու միւ՝ճիզաթ իլէ օ՝ իտտիա՝ էհթիյինի՝ եա՝նի (ա)սա՝լէանընդ ()ղլու օլտուղունու՝ վէ վէրկիսի էյնն հէմ սէնին իչիւն վէրկիսինի վէրէճէք ագչէսի օլտուս։ Ալ֊է օ՝ էյէր Ա֊վրիստոսուն վէրկիսինի էտա էհմիքէտէն ասնկրա, գալանդն պիր միգաարընը եախսա հէվիսինի ճէպինէ գօյուպ՝ օնուն իլէ քէնտինէ եէմիշ եա շարապ եա թիւթիւն սաթուն ալմադա խարճ էտէյիտի, նէ գաաար խապիս պիր ա՛մէլ օլուրտուս։ Ալ֊է էյէր օ՝ տէօրթիլիւյիւն պիւթիւնիւնիւ պու մինվալ իւզրէ խարճ էհմիշ օլայընը, նէ գաաար տահա զիյատէ խապիս պիր ա՛մէլ օլուր իտի։ Ալ֊է պու ճիւմլէ իլէ՝ նէ գաաար չօգ քիմսէլէր պուլունուր քի, Ա֊վրիստոսուն՝ օնլարընդն էլլէրինէ վէրտիյի հէվի ագչէյի պու մինվալ իւզրէ խարճ էտէրլէր։

Պիլէ մա՛լիմ օլտուղու գաաար՝ քէնտի իհթիյաճընը տէֆ՝ էհմէկք իչիւն Ա֊ֆէնտիմիզին իշլէմէկի եաալընըզ միւ՝ճիզաթ պու իսի (Պապ Դ. 4 չէրհինէ պագ). վէ պու տաֆսի քէնտի իհթիյաճընը տէֆ՝ էհմէկք իչիւն օ գաաար տէյիլ՝ իլլա տահա զիյատէ՝ տին խըզմէթլէրինին մնաասրաֆընա եարտըմ էհմէկք՝ վէ քէնտի ճէլալինին աշիքեար օլմասը իչիւն իճմա օլունմուշ իտի։ Ա֊շպու միւ՝ճիզաթ իլէ օ՝ իտտիա՝ էհթիյինի՝ եա՝նի (ա)սա՝լէանընդ ()ղլու օլտուղունու՝ վէ վէրկիսի էտա էհմիքէտէն պօրճլու օլմատըղընը աշիքեարէ պէյան էյլէտի. զիրա պու. միւ՝ճիզաթա հէր նէ նիւզտէն նազար օլունուրսա, ()հուսուն ալահանի սիֆաթլէրէ մունիք օլտուղունա պիր իսպաթ իտի։ Պու ագչէյի պալըղընն աղղընա քէնտի էլի՞մի գօմուշուստա։ Ա֊յնլէ իսէ՝ ալահանի պիր էլ օլմադը իտի։ ()նու՝ քէնտի գուտրէթի՞մի նատըրաթը։ Ա֊յնլէ իսէ՝ օ ճիւմլէյէ գաաիր պիր գուտրէթ օլմադը իտի։ ()նուն օրատա օլտուղունու կէօզի՞միւ կէօրտիւ։ Ա֊յնլէ իսէ՝ օ կէօզ՝ հէր շէյի կէօրէն կէօզ օլմադը իտի։ ()՝ տէնիզտէ գաչ պալըգ պուլունտուղունու՝ օլթայը իլգին օնլարատան հանկըսը եուտաճաղընը՝ ագչէնին հանկը պալըղընն աղղընատա օլտուղունու՝ օ նէ ճինս պալըգ իսի՞յինի՝ գրյըյա նէ գաաար եագըն պուլունտուղունու՝ վէ օնուն աղղընտա օլան ագչէ գրթաասը գաչըլըգ օլտուղունու պիլիր իտի. վէ պունուն ճիւմլէսի՝ օնուն ալահանի պիր Ո֊ֆաթ օլտուղունա իսպաթ տէյիլմի։ Պունուն ճիւմլէսինի պիլէն Ո֊ֆաթ՝ պիզիմ հէր պիր հալիմիզի՝ իհթիյաճմըզը՝ վէ կիւնահլարըմըզը պիլիր օլմալը տըր։ ()՝ պիզիմ էլիմիզէ կէլէն ագչէնին հէր պիր գրթաասընը կէօրիւր, վէ օրայա նասըլ կէլտիյինի՝ վէ պիզ օնու նասըլ խարճ էհտիյիմիզի պիլիր։ Ա֊յէր օրայա

ՊԱՊ ԺԲ

1 ՕՀ սաս՝թատ՝ շայիրտլէր

պէր Հագգ Թարիգ իլէ կէլիր իսէ, ծնուն էյլիք քէանի էլի իլէ կէլ-
ախյինի իգրար էտիպ՝ միւթէ-
ջէք քիւր օլմալըյըդ, վէ ծնու՝ օ-
նուն ճէլալ ու շանընա խարճ
էլմէլէյիդ։ Ա՛էր քիմ քի՝ տին
խուսուսլալընա քէնտինէ հափգ
իւղրէ իսապէթ էտէն հիսէսինի
վէրմէյէ իմԹինա՝ էտէրսէ, օլ
քիմսէ հիչ պիր վէճհ իլէ ասլա
Ա՛րիստոսա պէնկլէմէդ։

1 · ՕՀ սաս՝Ի՛պ ։ Օ պիր
Ա՛լեքսանդրիչլէրտէն էյրիքնիրիդ
քի, պու "սաս՝Թ" նախօտ պէ-
ման՝ Ա՛րիստոս Ա՛ֆէնտիմիզին
շայիրտլէրինէ քէնտինին չէքէ-
ճէք օլտուղու իւքէնճէլէրի վէ
էօլիւմինէ սէյլէտիբտէն սօնկ-
րա տէր ա՛դապ իտի ։ Ա՛ԵԷ ։
Թ · 32 ։ Պ՛ՈՀ · Թ · 46 ։ Պունտան սօնկրա իքի քէրիէ տուհա՝
իշպու գասամվէթ ու էլէմ կէԹի-
րէն մատտէ իլէ պէրապէր՝ պու
սօրուշ տա սիւալ օլունտու ։
Պապ Ի · 19—21 ։ Պ՛ՈՀ · ԻԲ ·
22—24 ։ —Պէօյէ՛ էՐՀ պէր ։
Ա՛արկոս վէ Պ՛ուկասըն վէրտիյի
նագիլէյէԹտէն կէօրիւնիւր քի,
Ա՛րիստոս Ա՛ֆէնտիմիզ իսԹիտա
շայիրտլէրինէ եօլտա նէ իւզէ-
րինէ միւճատէլէ էԹտիքլէրինի
սիւալ էյլէմիշ իտի, վէ օնլար՝
մատտէյի անկլամմադա գօրգ-
մադըլա, նախօտ ուԹանմադըլա,
պիր զէման սիւքիւԹ գալմըշլար
իտի ։ Պ՛աքին օնլար՝ օնուն օն-

Յիսուսուն եանընա կէլիպ տէ-
տիլէր · Պ՛Ճապա՝ կէօքլէրին փա-

լարըն փիքրլէրինի պիլտիյինի
անկլամալարը իլէ, օնա աչըգ-
տան աչըղա սօրտուլար քի. քէն-
տինին իՀտաս էտէճէք օլտուղու
փատիշահլըգտա պէօյիւք քիմ
օլաճագ տըր ։ Ա՛րիստոս Պ՛-
ֆէնտիմիզ խաչ խուսուսունտա
աէօյլէմիշ իտի · լաքին օնլարըն
ա՛գլը փիքրի՝ սալի Թաճ ու
ԹախԹտա իտի ։ Օ՝ օնլարա
սիմէմզէր վէ իւքէնճէլէր խու-
սուսունտա աէօյլէմիշ իտի, լա-
քին օնլարըն ա՛գլը փիքրի՝ ար-
տըսրա կէլէճէք օլան սալի չան
ու ի՛զլէմտէ իտի · վէ պունու
քէնտիլէրինէ՝ էն պէօյիւք ման-
սուպլարը էլէ կէմիրմէք իչինն
պիր միւնասիպ փուրսաԹ սա-
Պ՛ատրալըյըդ ։ Պ՛ետրոս՝ անախ-
Թարըլարըդ ալմըշ օլտուղունտան
սօնրա ա՛լամ՝ օլմադը՝ վէ Յու-
դա Հալա քէնտ էլինտէ օլտու-
ղունտան մէզիյէ փաշասը օլմա-
ղա իւմիտ էտէ պիլիրիտի · Ա՛իմին
վէ Յուդա վէ քիւչիւք Յակոբոս
Ա՛րիստոսուն խրսըմլարը՝ վէ
պունտան պէօյլէ փատիշահըն
ագրապասընտան պէյլէր օ-
տուրլարը իչինն՝ ախէրլէրինն
ճիւմլէսինտէն իլէրի սայըլմադա
մէմիւլ էտէ պիլիրլէրիտի · Յով-
Հաննէս՝ փատիշահըն մախսուսէն
սէվկիւլիւսիւ օլմադըլա, մասլա-
Հաթըն Թապիա՝Թընտան՝ մէմիւլ
էտէ պիլիրիտի քի, մանսուպլա-
րըն էն ա՛յէսը քէնտինէ վէ-
րիլէճէք տիր · Յակոբոս տայիմա

Digitized by Google

տիշահլըղընտա պէօյիւք քիմ տիր ։

Յովհաննէստէն իլէրի ղիքը օ-
լուներտու ղուռտան՝ վէ օնա հէմ
գարըներտաշընա պագան պիր էյի
վալիտէյէ մալիք օլտուղուռտան՝
պիր էյի մանսուպ ումա պիլիր-
իտի։ Ա՛տաթէոս ասըրտան կէօմ-
րիւքճիւ օլուպ՝ պունուն իչիւն
իշ պիլիր վէ մասլահաթտան
անկլար օլտուղու իչիւն՝ պէօյիւք
մասլահաթլար իւլէրինէ նասպ
օլունմասընը մէմիւլ էտէ պիլիր-
իտի. Ա՛նդրէաս հէյիսինտէն էվ-
վէլ չաղրըլտըղը իչիւն՝ ումա
պիլիր իտի քի, իպրահիտա ման-
սուպա կէչմէնին հագգը քէն-
տինէ մախսուս օլսուն. վէ պա-
գիլէրին հէր պիրի՝ շիւպհէսիզ
քէնտինէ մախսուս պիր հագգ
իտի՝ ասընը թագտիմ էմմիշ օլա
պիլիրլէր իտի ։ Ա՛յվահ. Ա՛նսի-
անըն փատիշահլըղը հագգընտա
շայիրտէրին փարիսեցիլէրտէն
էօյրէնմիշ նէ գատար պաթըլ
վէ գապա ճիսմանի խիւլեալարը
վար իտի ։ Պապ Ի. 20, 21 շէր-
հինէ պագ ։

Պուրատա իշարէթ օլունա
պիլիր քի, (1) Ա՛յնէր Ա՛րիստոս
Ա՛ֆէնտիմիզին՝ Պետրոսու Ա՛ի-
լիսէնին իւլէրինէ պիր վէճճ իլէ
պաշ տիքմէյէ մէրամը օլսայըտը,
պունու՝ միւճատէլէ կէօթիւրմէզ
պիր վէճճ իլէ թագրիր էտիպ՝ պու
խուսուսա շիւպհէտէն խարիճ
պիր գարար վէրմէսինին վագթը
շիմտի իտի ։ Պապ Ի.Զ. 18

2 Ա՛ն Յիսուս պիր չօճուգ
չաղըրըպ՝ օնու օնլարըն օրթա-

շէրհինէ պագ ։ (2) Ա՛րիստոս
Ա՛ֆէնտիմիզ՝ իւսթիւն օլմագ
պապընտա էթտիյիմիզ հէփ մու-
ճատէլէլէրի՛ վէ տիւնեավի պէօ-
յիւքլիւք խուսուսունտա եիս-
րէքլէրմիմիզին հէփ տիվանէճճէ
արզուլէրինի պիլիր ։ (3) Ո՛ն իքի
շայիրտէրին արասընտա սալճ
պու պէօյիւքլիւք խուսուսունտան
ղայրի պաշգա մատտէ իւլէրինէ
միւճատէլէ օլտուղու մա՛լիմիւ-
միւզ տէյիլտիր ։ Պու՝ տիւնեանըն
լուհու տուր ։ Տիւնեա պունտան
տօլու տուր, վէ Ա՛րիստոսուն
Ա՛իլիսէսի իչինէ ղալիպ կէլ-
տիյի ղէման, օնու շէյթանըն սի-
նակոգունա էվվէլիրիր ։ Ա՛եր պիր
Ա՛իտորեփէս՝ Ա՛իլիսէյէ պիր
պէօյիւք լա՛նէթ տիր ։ Գ
Յովհ. 9 ։

2. Պէր ցճո-ֆ ւղաբբդ ։ փէյ-
ղամպէրլէր չօգ քէրրէ՝ խալգա
անկլաթմաղա մէրամ էթտիքլէ-
րինի նիշանլար իլէ պէյան է-
տէրլէր իտի ։ վէ Ա՛ֆէնտիմիզ
տահի պուրատա օ ուսուլի գուվ-
լանտը ։ Պու՝ պիր շէյի ա՛գլա
թէսիր էթտիրէճճէք ղայէթ գուվ-
վէթլի պիր ուսուլ իտի, վէ շա-
յիրտէր իշլէթտիքլէրի շէյի պիր
տահա ունումթմաղա գատիր օ-
լամազլար իտի ։ Ո՛նլար՝ հէր
կիթտիքլէրի եէրտէ չօճուգլար
կէօրէճճէքլէր իտի վէ պիր քիւ-
չիւք չօճուգ հէր ներէտէ կէօ-
րիւրլէր իտի իսկ, Ա՛րիստոս Ա՛ֆ-

Digitized by Google

աընտաա տուրտուրուպ՝ տէտի .

3 Կէրչէք տէրիմ սիզէ , էյէր

Ճէնտիմիզին պու ղայէթ միւհիմմ էջիւթ ու տէրսլէրինի խաթրլա-ըընա կէթիրէճէքլէրիտի ։ Կ՝ է ճիւմլէմիզ տախի օնլարը Էման պու վէճՀ իլէ տայիմա խաթրը-մըզա կէթիրելիմ։

3. Կէրչէ+ տէրիմ պէզ ։ Պապ Ե. 18 շէրհինէ պագ ։ Պու սի-զէ սէջուլէյէճէյիմ շէյ՝ ղայէթ կէրչէք վէ իգթիղալը տրը ։ Պէն քի՝ տէյիլ սալթ կէրչէքլիյի աէջուլէմէյէ իսթէրիմ, իլլա կէր-չէքլիյին քէնտիսի տախի պէն իմ, պէն քի՝ "Կ՝ մին՝ կէրչէք շահիտ իմ", պէն քի՝ կէօքտէն կէլտիմ վէ օրայա կիրմէյէ քիմ գապուլ օլունաճաղընը թէքմի-լէն էյի պիլիրիմ, պէն քի՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընըն ա-նախթարլարընը թուԹարըմ, վէ նէ ախլէգտէ քիմսէլէրի օրա-յա կիրմէյէ պրաղաճաղըմը եա պրագմայաճաղըմը պիլիրիմ, պէն "տէրիմ սիզէ" — Կ՝ այիրտլէրին տիւշիւն-տիւքլէրի վէ ումմտուգլարը շէյ-լէր տօղրու տէյիլ իտիլեր , վէ Կ՝ րիստոսուն փատիշահլըղընըն Թապիա՝Թընա հիչ պիր վէճՀ իլէ մուվաֆըգ տէյիլ իտիլեր , վէ օլ խուսուս իւզերինէ քէն-տիլէրին հէփ ֆիքրլէրի տէյիշ-մէլի տիրլեր ։ Ընլար՝ հէփ օլ եիւքսէք վէ պէջիւքլէյէ պա-գանն ֆիքրլէրտէն տէօնմէլի՝ վէ մանսուպ ու մէնէտ վէ գուվ-վէթ ու հիւքիւմէթէ սալիք օլ-

տէօնմէզլէնիզ վէ չօճուգլար կի-պի օլմալըանըզ , կէօքլէրին փա-

մագ արզուլարընըն ճիւմլէսինի պիրտէն էպէտէն Թէրք էթմէ-լէ տիրլեր , եօղիսէ օնլար՝ օնուն փատիշահլըղընտա էն պէջիւք օլմասը շէջլէ տուրսուն՝ օրայա ասլա կիրմէյէճէքլէր , եախօտ օնտա ասլա պիր հիսսէլէրի օ-լամայաճագ տըր ։ — Ջօճու-ֆլար կիպի օլմալանըզ՝ Կ՝ իչիւքը չօ-ճուգլար՝ օլ տէրէճէ էջրէնմէ-յէ մայիլ տիրլեր քի , օնլարըն պու ախլէգը զարպի մէսէլ օլ-մուշ տուր . Հէմ օնլար սատէ տիլ՝ միւթի՛ւ՝ հիլլէ վէ քէօ-Թիւլիւք էթմէք խըրսընտան արի՝ պապա վէ անալարընըն սէջուլէտի-յինէ հինանմադա հազըր՝ ա՛լէմ կէօրիւնէճէք մէնէտ ու հիւքիւ-մէթէ մալիք օլմադա պիր չօգ րաղպէթ էթմէգ՝ վէ պէջիւ-տիւքլէրի զէման՝ է՛օմր ու հա-րաքէթլէրինտէ իզՀար օլունան հէփ օլ խըրս վէ մաղրուրլուգ-տան աղատ տրըլար ։ Պիր քիւ-չիւք չօճուղուն պաշընա պիր Թաճ գօ , վէ օ՛ օնու պաշընտան ալըպ՝ ջունճագ մհիլիւ Թօփ կիպի եէրին իւզէրինէ եուվար-լայաճագ ։ Կ՝ րիստոսուն շա-յիրտլէրի պէջուէ օլմալը տրը-լար ։ Ա՞ղ. ՃԼԱ. 1 , 2 ։ Հէբ-ռվ. Յ.Բ. 10 ։ փիլիպ. Բ. 3 ։ Ա Պետ. Բ. 1 , 2 ։ Ե. 5 ։ — Կէօ+լէրէն ֆոթլահլըըը՝ ասլա Կէրճէկճէ+պէնիզ ։ Հէփ պէջուէ հիւ-քիւմտարլըգ արայանլար վէ պէօ-յիւքլիւք սէվգինլերին իւզերինէ

Digitized by Google

տիշահլուղընա ասլա կիրմէյեճէք սինիզ։

4 Լմտի Հէր քիմ քէնտինի պու չօճուգ կիպի ալշագլատըը-

գաւիւսու գաւիայան Ի՛րիստոս քէնտիսի տիր, վէ օնուն գաւիասլըղընը քի՛մ՝ աչա պիլիր։ Յայտ. Գ. 7։ Նչէր պու մաղլուրլուգ լուհունու պիվ էսլատիւմէզսէք, ս պիլի էօլտիւրէճէք տիր։

4. Ի՛էնոփնի . . . ալէքսանդրա։ Պաս ԻԳ. 12։ Պօէ. ԺԴ. 11։ Նայ. ԾԷ։ 13։ Ի՛էնտիմիզի ալշագլաճագ՝ քէնտիմիզէ Նլլահընը պիղէ նալար գըլտըղը ի՛միպարտէ նալար էճմէք տիր։ Պու՝ քէնտիմիզի սահհան օլտուղուսմուզ տէրէճէհտէն էտնա սայմագ տէսիվ՝ իլլա Փիլվագի՝ օլտուղուսմուզ լուճմագտէ սայմագ տըր։ — Պէօյէ։ ս պօօք։ Պէօյլէ պիր քիմսէ՝ Ի՛րիսթիանլըղընն սահհ լուհունա մալիք տիր։ Պէօյլէ պիր առէմ՝ ճիւմլէտէն դիւատէ Ի՛րիստոսա պէնկըր, վէ օնա պիր թարզի մախսուս իլէ գրյմէճի տիր։ Պաս Ի. 26—28։ Պ՛ուէ. Ճ. 43—45։ Պօէ. Թ. 48։ Յա՛ֆ. Դ. 6։

5. Պէօյլէ պէր վճօոք։ Պու՝ իքինճի խանէտէ զիքր օլունան չօճուգ իչիւն սէօյլէնմիշ օլա պիլիր. լաքին տահա զիւատէ չօգ միւնասիպէթ իլէ՝ թէպտիլ օլուպ պիր քիւչիւք չօճուգ կիպի օլմուշ քիմսէ անկլաշըլա-

սա, կէօքլէրին փատիշահլըղընատա պէօյիւք օ տուր։

5 Վ է պէնիմ ատըմնա պէօյլէ պիր չօճուգ քիմ գապուլ է-

պիլիր։ — Պէննի ապըֆա։ Նա՛-նի պէնիմ խաթըրըմ իչիւն՝ պա-նա ի՛միպարէն, կէրէք պէն օ-նու եարաթտըղըմ իչիւն՝ խէ-լաս ու ֆիտա էթմէյիմ իչիւն՝ օնուն ուղրուլուկնա էօլտիւրիմ իչիւն, կէրէք խուսուսա օ քիմ-սէ պէնիմ օլտուղու իչիւն՝ պէ-նի սեվտիյի իչիւն՝ պանա պէնկ-պէտիյի իչիւն՝ վէ պէնիմ շա-յիրտիմ օլտուղու իչիւն։ — Պէ-նի գապուլ էդէք։ Պաս ժ. 40—42, վէ ԻԵ. 40. 45 շէր-հէրինէ պագ։ Պու տիւննանըն ա՛լիմ՝ վէ մաղլուպ միւճատէլէ էտիճիլէրի՝ պու միսիլիս քիւ-չիւքէրի խօր կէօրիւրէր։ Նչ-յէր օնլար քիթապլար նա րէ-սալէլէր նազարլար նա մէգա-լէլէր սէօյլէրլէր իսէ, օնլարը պու քիւչիւքլէր օգուսունլար նա անկլասընլար տէյիս էմ-մէզլէր, իլլա օնլարը ա՛լիմլէր պէյէնսինլէր, վէ քէնտիլէրինէ ա՛ֆէրին տէսինլէր. օնլարը չօ-ճուգլարըն վէ Ի՛րիստոսուն ճա-հիլ շայիրտլէրինին թա՛լիմի վէ մէնֆաա՛թը իչիւն նազմազլար, իլլա քէնտիլէրին ի՛լմ ու հիւ-նէրլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն նազարլար։ Պիր քէրրէ շա-յիրտլէր պիլէ՝ կէօրիւնմէյիւ-նէ կէօրէ՝ Ի՛րիստոսուն չօ-ճուգլարը գապուլ էտիպ մի-

Digitized by Google

տէրսե, պէնի գապուլ էտէր։

6 Ա Ե պանա ինանան պու քիւչիքլէրին պիրինի քիմ

սիւրչիւրիւրսե, օնա ֆայտալը տըր քի՝ պօյնունա պիր մէրքէպ տէյիրմէնի թաշը ասըլա, վէ

ալարէքլէմէքտե վագէթընը կէչիրմէք եէրինէ՝ քնաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր իլէ սէթզլէմէսինտե տեվամ էտէրէք օնլարը քէնտինին սիւալլէրի վէ ճէվապլէրի իլէ շաշըրտըպ լալ էթտիյինի իսթէմէլէրի իլէ՝ իշպու քիւչիքլէրի ւսօր կէօրմէք թէօհմէթինէ տիւշմիշլէր իտի։ Պապ յ. թ. 13 շէրհինէ պագ։ Ա՞ուէ. յ. 13—16։ Էվի քիւչիք չօճուգլար կիպի օլմուշ օլանլար՝ Ւսրիստոս կիպի հալիմ վէ ալչագ կէսնիւլլիւ օլմուշլար տըր։ Ա Է օնլար հէր նէ գատար ֆագիր վէ ճահիլ օլալար պիլէ՝ պիպ օնլարը Ւսրիստոսուն խաթըրը իչուն գապուլ էթմէլի՝ սէվմէլի՝ եարտըմ էթմէլի՝ գուվվէթլէնտիրմէլի՝ վէ օնլարա թէսէլլի վէրմէլիյիզ։ Ընուն հէփ գապուլ էթտիքլէրինի՝ պիզ տաքի գապուլ էթմէլիյիզ։ Ամոի Ւսրիստոսուն գապուլ էթտիքլէրի քիմլէր տիր։ Պապ ե. 3—6 վէ ժՁ. 29 վէ յԲ. 19, 20 շէրհլէրինէ պագ։ Պ՞ուէ. Ձ. 53։ Նումե. խ. 29։

6. Պանա ինանան պու էհլէ՛էթլէրէ։ Հ՞այիրտլէր գօրգա պիլէրիրլէրիտի քի, էյէր քիւչիք չօճուգլար կիպի օլաճագ օլուրլար խէ, հիչ պիր քիմսէ օնլարը գապուլ էթմէյէճէք, եախօա օնլարա րաղպէթ ու ի՛թթիպար էթմէյէճէյիտի։ Լ՞աքին Ւսրիստոս՝ պունտան իլէրիքի խանէտէ՝ օնլարը գապուլ էթմէյի՝ քէնտինի գապուլ էթմէյիլէ պէրապէր էտէյօր։ Էմտաիի հէր քէս օնլարը ինճիտիր տէյիւ գօրգա պիլիրլէր իտի. լաչին Ւսրիստոս պու խանէտէ հէր քէսե՝ օնլարա րէնճիտե էթմէքտէն սագընմաղա էօյիւթ վէրիյօր։ Ընլար տիւնեանըն ի՛նտինտե հէր նէ գատար ֆագիր՝ զայի՛ֆ՝ քիւչիք՝ վէ էտնա հէօրիւնիւրլէր իսե տե, Ւսրիստոսուն ի՛նտինտե զայէթ գըյմէթլի տիրլէր։ Ընլարըն հէր պիր քէտէրի իլէ քէնտիսի քէտէրլէնիր։ Ընլարըն հէփ չէքտիքլէրի եզիյէթի՝ քէնտիսի տե չէքէր, վէ օնլարը գօվալայան՝ օնու տաիի գօվալամըշ օլուր։ Պ՞ուէ. թ. 4, 5։ Ա՞ուէ. ձե. 15։ Նումե. կգ. 9։ Ը՞ուէ. Բ. 8։ Պու քիւչիքլէրին պիրինի իհմալ էթմէսի պիլէ՝ էպէտի ա՛զապ հիւքմիւ ալթընա պրաղան պիր կիւնահ տըր։ Պապ իե. 45։ Ա Է էյէր սաաէճէ իհմալ թէօհմէթի էպէտի աճէ ա՛զապընա տիւշիւրիւր իսէ, օնլարը սիւրչիւրմէք՝ ինճիթմէք՝ վէ գօվալամագ թէօհմէթլէրի՝ տաէմի նէ հիյապէմլու ա՛զապլարա միւաթահագգ էթմէլի տիրլէր։ Ա՞ուէ. թ. 41։ Պ՞ուէ. ԺԷ. 1, 2։ — Ա՛ր-ըւպէ-ըմ-ըսե։ Ընլարա րէնճիտե

Digitized by Google

7 Ա՛յլ տունեայա՝ թէօքեզ-
տաճա աղըր տըր։ Պօյնուննտա
պիր տէյիրմէն թաշը իլէ տէ-
նիզէ պաթմասը ֆէնա պիր շէյ
տիր. լաքին սէօյլունմէզ աթէ-
շին տիպսիլ տէնիզինէ աթըլ-
մասը՝ պուննտան պինիհայէ պէ-
թէր տիր։ Լմտուի հէր քէս ափգ-
գաթ էյլէսին, քի Ա՛յիլիսէնին
րահաթըննը պօզմասըն, եահաօ
օնուն զայի՛ֆ ա՛զալրընա րէն-
ճիւէ էթմէսին, եա օնլարը
եանդլըշլըդա վէ կիւնահա գու-
լաղուզլամասըն. չէւն քի պու
պիր հիյպէթլու կիւնահ տըր,
վէ օնուն ազապ ու ճէզասը՝
հիյպէթլու պիր թարղ իլէ
թէրթիպ վէ իճրա օլունաճագ
տըր։

7. Ափէօէզլէր սէպէպնէն։
Ափէօքէզ՝ ատէմլերի էյի օլան
չէյտէն կերի պրագան վէ պու
վէճմ իլէ թէօհմէթ ու գաւա-
հաթա տիւշիւրէն՝ եահաօ սա-
տրդլարրն երիւրէյինէ գաւաւվէթ
ու աճրլըգ սէպէպի օլան շէյ
տիր։ Պունտան ագտէմքի խա-
նէնին շէրհինէ պագ։ — Ափէօ-
էզլէր էվլէէ լաշըմ պըր։ Ինսան
թապիա՝թընըն ֆասիւլէյի վէ
հինսանըն պօզուգլուղու պէյլէ
տիր քի, րահաթը պօզանլար՝
սլդընթընլար կէթիրէնլէր՝ ֆէ-
սատ գօփարանլար՝ ճահիլլէրի
պաշտան չէգարանլար՝ Ա՛րիս-
թիանլարը կիւնահա սօգանլար՝
եահաօ կիւնահա սօգմադա չա-
լըշանլար տայիմա էքսիք օլաճագ
տէյիլլէր տիր։ Ղ՛ննդ. ի.գ. 7։

էտէրսէ, օնլարըն րահաթընը
պօզարսա, օնլարը կիւնահա սօ-
գարսա, օնլարը տօղրու եօլտան
սափըտըրսա, եահաօ օնլարըն
տինտարլըգտա եա ֆայիտէլի օլ-
մագտա իլէրիլէմէքտէն օնլարա
էնկէլ ու թէօքեզ օլմագ իչիւն
եօլլարը իւղէրինէ պիր շէյ գօր-
սա։ Պաղ ե. 29 շէրհինէ պագ։
— Ա՛երէկ պէյքէնէ ընդը։
Ա՛սքի զէմանլէրտէ տէյիրմէնլէր
նա ինսան էլլերի իլէ՝ եահաօ
Հայվանլար վասիթասի իլէ չէվ-
րիլիրլէր իտի։ Ա՛նսան էլի իլէ
չէվրիլէն տէյիրմէնլէրին թաշ-
լարը քիւչիւք՝ վէ հայվանլա-
րըն չէվիրտիքլէրինքիլէրինին
թաշլարը տահա պէօյիւք իտի-
լէր։ Պուրատա Ա՛ֆէնտիմիզին
սէօյլէտի՝ կէօրիւնիւր քի՝
պէօյիւք թաշլար նէվլի՝ տիր։
Պիր քիմսէնին պօղազընա պիր
պէօյիւք թաշ պաղլայըպ օնու
տէնիզ աթմագ Ա՛ունանլարըն՝
Ա՛օմալըլարըն՝ Ա՛իւրեանիլէրին՝
վէ օլ էթրաֆտա պուլունան ա-
խէր ժիլէթլէրին ալսընտա եօ-
լիւմէ հիւքմ օլունմուշ եարա-
մազքեարլարըն ճէզասընը թէր-
թիպ էթմէք իչիւն ա՛տէթ օլմուշ
թարիգլէրին պիրի իտի։ Պու-
րատա պու թա՛պիրին մա՛նասը
պու տուր քի, Պիր քիմսէյէ՝
պու կիւնահա տիւշմէքտէն ի-
սէ, հէր վէճմ իլէ եօլմէսի օնա
տահա խայըրլը տըր։ Պիր տէ-
յիրմէն թաշը ղայէթ աղըր պիր
շէյ տիր. լաքին կիւնահ՝ օնտան

լէր սեպհպինտէն · զիրա թէօ-
քէօզլէր կէլմիք լազըմ տըր ,
ամմա վայ օղ ատէմի քի՝ թէօ-

Ա ճնոփ · Բ · 17 · 22—25 : Բ
ճնոփ · ԺԲ · 14 : Պ ՚ոխ · ԺԷ · 1 :
Հ ՚ովմ · Բ · 23, 24 : Ա Տիմ · Ե ·
14, 15 : Զ · 1 : Տիտ · Բ · 5 · 8 :
խանէլէրինին չէրհինէ պագ :
Պապ ԻԳ · 13 : Իզ · 24 : Յովհ ·
ԺԷ · 12 : Գործ · Ա · 18—20 :
Բ Պետ · Բ · 3 · 15—17 : Յոբ ·
11—13 : Յայտ · Բ · 14, 15 ·
20—23 : ԺԹ · 20, 21 : Կրիս-
տոս Յիսուսի պուրատա՝ Կի-
լիսէնին բահաթըները պօզմադա
նախատ օնուն փաքըղըզնը մուր-
ատարըլմադա չալըշան՝ նախատ
քէնտի մալինի նա ի՚լմինի նա
քէնտի գուվվէթինի Ա՚լլահըն
էպէտի կերչէքլիկինտէն ինսան-
լարը կերի չէքմէյէ գուլլանան
քիմսէնին իւզէրինէ պիր հիյ-
պէթլու "վայ" թագրիր էտէյօր :
Պօղոս՝ Կրիսթիանըղա տէօն-
մէզտէն էվվէլ պու գապահաթ
իլէ թէօհմէթլի իտի : Գործ ·
Իզ · 10, 11 : Ա ՚օլթէր՝ նէ՞ գա-
տար օնպինէրձէ քիմսէլերի
տինտիզ վէ իմանսըզ վէ Ա՚լլահ-
սըզ էյլէտի : Ցաբատ օղլու
Յերուսաղէմ՝ Իսրայէլտէն նէ՞
գատար միլեօնլարճա քիմսէլէ-
րի Ցհովանըն ի՚պատէթինտէն
պուզաղըլար ի՚պատէթինէ չէ-
վիրտի : Գ ճնոփ · ԺԲ · 28 : Ժէ ·
25, 26 · 34 : ԺԶ · 19 · 26 : Իր ·
53 : Դ ճնոփ · Գ · 3 : Ժ · 29 :
ԺԳ · 2 · 6 · 11 : Ժդ · 24 : Ժէ ·

քէզլէր օնուն վասիթասի իլէ
կէլիր :

8 Ա՚ֆ էյէր էլին եա այաղըն

9 · 18 · 24 · 28 : Յերուսաղէմ
պիր գափու աչմըշ իտի քի, ար-
թըգ գափանմատը , իլլա մէմլէ-
քէթինէ սօգատուղու կիւնահ՚ օն-
տան սօնկրա կէլէն փատիշահ-
լարըն կիւնլէրինտէ 265 սէնէ
տէվամ էյլէտի , թաքի պիւթիւն
միլլէթի վէ փատիշահլըղը էպէ-
տէն խարապ էյլէտի : Կէզա-
լիք Կրիստոսուն Կիլիսէսին-
տէ տախի՝ պիր քիմսէ քէնտի
ի՚պրէթի իլէ եա վա՚զ էթտի-
յի Թա՚լիմաթլէր իլէ միլեօն-
լարճա քիմսէլէրին՝ քէնտիսի
էօլտիւքտէն սօնկրա՝ Հէլաքլէրի-
նէ սեպեպ օլա պիլիր :

8 · Ա՚յէր էլին եա այաղըն :
Պունտան էվվէլքի խանէտէ
Կրիստոս Յիսուսի՝ պիզի
կիւնահ գուլաղուզայաճագ օ-
լան քիմսէնին իւզէրինէ պիր
հիյպէթլու "վայ" թագրիր էյլէ-
տի . լաքին շիմտի տէօնիւպ՝ պիզ
պիր աղըր էջիւթ վէրիր , քի
քէնտի նէֆսիմիզէ՝ քէնտի կէօզ-
լէրիմիզէ՝ էլլէրիմիզէ՝ վէ այագ-
լարըմըզա՝ մէշղուլ օլտուղումուզ
իշլէրէ վէ զեվգլէրէ էյի տիգ-
գաթ էտէլիմ՝ քի օլմայա պուն-
լար եօղումուզուն էօնիւնտէ պիր
թէօքէզ օլուպ՝ պիզի կիւնահ
տիւշիւրսիւնլէր : Պիր տաէմէ՝
պիզի կիւնահ տիւշիւրմէքտէն
իսէ , տէնիզէ տիւշմէսի տահա
խայըրլը տըր (6նճը խանէնին

Digitized by Google

սէնի սիւրչտիւրիւրսէ , օնլարը քէս , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա թօփալ եա սագաթ կիրմէսի՝ իքի էլին եա իքի այաղըն օլուպ էպէտի աթէշէ ա-թըլմասընտան էյի տիր :

9 Ընմ էյեր սէնի կէօզիւն

սիւրչտիւրիւրսէ , օնու չըգար , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա պիր կէօզիւս կիրմէսի՝ իքի կէօզիւն օլուպ ճէհէննէմին աթէշինէ աթըլմասընտան էյի տիր :

10 Պագըն՝ պու քիւչիւքլէրին պիրինի թահգիր էթմէյէսինիզ .

շէրհինէ պագ) . լաքին էյեր պու-նա՝ պիզիմ քէնտի մէշղուլ օլտուդումուզ իշլէր՝ եա ա՛զալարըմըզ ա՛պէպ օլուր իսէ , նէ ֆայդա վար : Պու նու էթմէսի՝ պիր ա-խսէր քիսմէնին տիւլի հագգընտա ֆէնա օլտուղու գատար՝ պիզիմ այագլարըմըզ հագգընտա տախի ֆէնա տէյիլմի : —Ելըրը էօ : պապ ե . 29 շէրհինէ պագ : Բ Ելլի . ժգ . 6—8 : Նաայ . Բ . 20 , 21 : Լ . 22 : Նզէկ . Ը . 31 : Ա՛ռէ . թ . 42—47 : Պ ա՛ռ . ժդ . 26 , 27 . 33 : ժԸ . 22 , 23 : Նա պիզ կիւնահլարըմըզը էօլտիւրմէլիյիզ , եօղիսէ օնլար պիզի էօլտիւրէճէքլէր տիր : Նա պիզ՝ էն սէվգիւլիւ կիւնահլարըմըզը թէրը էթմէլիյիզ , եօղիսէ օնլար պիզի ճէհէննէմին աթէշի իչինէ սիւրիւքլէյճէքլէր տիր : Ալ է սաաէճէ՝ էլլէրիմիզտէն վէ այագլարըմըզտան վազ կէչմէլի տէյիլիզ , իլլա էաքի հիւրէքլէրիմիզտէն տախի վազ կէչմէլիյիզ , էսքի սաէմի իւղէրիմիզտէն աթմալըյըզ , վէ թէնի խաչլամալըյըզ : Ղոռվ . Զ . 6 : Ը . 13 : ժգ . 12 : Ա Կօրն . Թ . 27 : Կաղ . Բ . 20 : Ե . 24 : Փիլիպ . Գ . 7, 8 : Կող Գ . 5 . 9 : —Կա-

ֆալ եա ասթալն : Պու թա՛պիր իլէ՝ գըյամէթի կիւնիւնտէ վէճիւտ էօլիւլէրտէն տիրիլտիյի ղէման սագաթ օլաճագ տէյիւ ան կլամալը տէյիղիզ . վէրա Պօղոս Կէսուլ պիպէ էօյրէտիյօր քի , վէճիւտ օլ ղէման սաղ վէ թէքմիլ օլաճագ տըր : Ա Կօրն . ժԵ . 42—44 : Կյա պու շէյլէր՝ պուրատա գուլլանըլան թէշպիհ ու թէհնիվիլ թէքմիլ օլտուն տէյիւ սէօյլէնտի . վէ պունուն մա՛նասը պու տուր քի , պու տիւնեատա պիր գաչ կիւնլիւք զէվգ ու սէֆա սիւրիւպ տէ օնտան սօնկրա էպէտէն ա՛զագ ու եզիյէթ չէքմէքտէն իսէ , կիւնահա սագան պու մհսիլլիւ զէվգ ու սէֆալարը թէրք ու թահգիր էտիպ տէ ճէննէթէ կիւթմէսի խայրըլը տըր : Պապ ԺԶ . 26 : 9 . Ընօ Ըզէպ : Պունտան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ : Ա՛բրահամ՝ Ա՛լլահըն էմրի իւզրէ քէնտի օղլու՝ քէնտինին սէվտիյի նալընըզ օղլու Իսահակը գուրպան էթմէյէ կիւթտիյի զէման՝ պիր կէօզ չըգարմագտան տահա կիւճ վէ տահա աղըր օլան պիր շէյ էլլէմիշտի :

10 . Պոէըն՝ ԼՀ : Իշպու Պա-

զերա սիզէ տէրիմ քի՝ օնլարըն մէլէքլէրի կէօքլէրտէ՝ կէօքլէր-

պըն 5ինճի վէ 6նճը խանէլէրինին շէրհլէրինէ պագ ։ Հոշ. Ժ. Դ. 1 . 10 . 21 ։ Ժ. 1 ։ Ա կոր. Ը . 9 . 11, 12 ։ Ա Ժամ. Դ . 8 ։ "Պու քիւչիւքլէր" տիւնեանըն նազարընտա հէր նէ գատար գայի՛ֆ վէ տիվանէ պիլէ սայըլըրլար խսկ , Ալլահըն նազարընտա պէօյիւք վէ ա՛լիմ սայըլըրլար ։ — Յէրա ։ "Պու քիւչիւքլէրի" թահգիր էթմէքտէն պիզի կէրի թուռմագ իչուն Ֆէնտիմիզին վէրտիյի իւչ փէք գուվվէթլի սէպէպլէրին իլքի պիզէ պուրատա թագտիմ օլունույօր ։ — Ալէք փէյղ ։ Պէն սիզէ տէրիմ քի՝ օլ մէլէքլէր տիւնեասընտան կէլմիշէմ, վէ օրատա նէ օլտուղունու պիլիրիմ ։ — Նլէյնէ ։ Պա՛զըլարը՝ պուտան գըյաս էյլէտիլէր քի , ա՛զիզլէրին հէր պիրինին՝ քէնտինէ մահասուս պիր պէքճի մէլէյի վարտը , քի օնու պէքլէր . լաքին պէօյլէ պիր շէյ գըյաս էթմէյէ ասլա հաճէթ եօգ տուր . չինքի պիլիրիզ քի՝ հէր պիր ա՛զիզին՝ իգթիզա էյլէտիլի զէման օնու պէքլէմէյէ վէ հրմզ էթմէյէ պիր պէօլիւք մէլէքլէրի վար ։ Նննդ . Լ . 1 , 2 ։ Դ Ժամ. Զ . 15—17 ։ Պիչարէ վէ խօր կէօրիւլմիւշ ֆագիր Պ՚զաբտսու կէօյէ կէօթիւրէն պիր մէլէք տէյիլ՝ իլլա մէլէքլէր իտի Պ՚ոխ . ԺԶ . 22 ։ Պիլիրիզ քի պիզի խարապ վէ պէրպատ էթտէ օլան փէտէրիմին եիւզիւնիւ տապիմա կէօրիւրլէր ։

մէք իչիւն չօգ ֆէնա րուհլար իթթիֆագ էտէրլէր ։ Ա՛գագաղենալը Ա՛արիամտա եէտի ճինն վարըտը ։ Ա՛ոխ . ԺԶ . 9 ։ Պ ոխ . Ը . 2 Ա՛էզարլըզ իչինտէ օճուրան քիմսէտէ պիր լիվա՝ եա՛նի պէշ պին գատարը վարըտը Ա՛ոխ . Ե . 9 ։ Հիչ շիւպհէ եօգ տուր քի՝ պիր եարամազ քիմսէնին էթրաֆընտա տապիմա շէյթանլար պուլունուր , քի օնու իղվալարը իլէ կիւնահա տիւշիւրսիւնլէր ։ Ա՛ օնլարըն թէսխիրաթը ալթընտա պուլունուր , վէ պէյքի օնա կիւնտէ եիւզիւ եախօտ պինի՝ իսթէճիքլէրի կիպի կիտիպ կէլէպիլիրլէր ։ Նմտի Ալլահ էյէր եարամազ րուհլար քէօթիւ քիշիլէրին եօլլարընտա պու վէճհ իլէ պուլունմադա րուխսաթ վէրիյօր իսկ , օնուն քէնտի խալգընըն էթրաֆընտա՝ օնլարըն հրմզ ու հիմայէթի իչիւն էյի մէլէքլէրին պուլունաճաղընը թահմին էթմէսի ա՛գլէ եագընն պիր շէյ տէյիմի ։ Ալլահ՝ "պու քիւչիւքլէրին" հէր պիրի իչիւն պա՛զը քէրրէ պիր մէլէյի՝ վէ ախէր զէմանտէ պիր սայիր մէլէյի՝ վէ պա՛զը տէֆա՝ պիր չօգ մէլէքլէրի պիրտէն գուլլանա պիլիր ։ Ա՛ոխ . Լ . 7 ։ Ղա . 11 ։ Նէէ . Ա . 14 ։ Յովսէփէ պիր գաչ քէրրէ կէօրիւնէն մէլէք (Ա՛ոխ . Ա 20 վէ Ռ . 13 . 19)՝ էմանօ մէլէք մի իտի, եօխսա հէր պիր

Digitized by Google

11 ՕՀրա Ա՛տեմ Ո՛ղու՝ ղայպ

տէֆա՝ կէօրիւնէն պիր պաշգա մէլէքմի իտի պիլմէզ իզ · լաքին պունու պիլիրիզ քի՝ Ա՛նիէլէ իքի քէրրէ՝ վէ Օ՛ձքարիայա հէմ Ա՛արիամա պիրեր քէրրէ կէօրիւնէն հէման օ պիր մէլէք իտի։ Ղան · Ը · 16 · Թ · 21 · Ղ՛ա՛է · Ա · 19 · 26, 27 · Հէվի մէլէքլէր Ա՛ղրիստոսուն տուր · վէ օնլարը՝ հէվի սէչիլմիշլէրինի փատիշահլըղընա տէվզիրմէյէ (Գաղ ԻԴ · 31)՝ հէմ եարամազլըղը հէվի իշլէյէնլէրի փատիշահլըղընըն իչինտէն տէվզիրմէյէ (Պաղ ԺԳ · 41, 42) գուվլանաճագ տըր ։ — Կէօէլէրդե օլան Փէրթէլէմին Եա՛ղէ՛նէ՝ պա՛յ՛ա Կէօրէ՛ւլէ՛ր ։ Պիր փատիշահլըն Հուզուրունտա տուրմագ՝ վէ փատիշահըն եիւզիունիւ կէօրմէք՝ միւսա՛տէ վէ իհսանլէրին էն ա՛զիզ տիմի սայըլըրլար ։ Բ Ղ՛ա՛ֆ · Ի · Դ · 28 ։ Գ Ղ՛ա՛ֆ · Ժ · 8 ։ Ն՛ա՛ր · Ա · 14 ։ Ղ՛ա՛է · Ա · 19 ։ Իմտի կէսըրիյօրուզ քի՝ Ա՛լլահ "պու քիւչիւքլէրին պիրի" սայըլընտան օ լանլարը պու տէրէճէ սէվդը քի, քէնտիսինի գուտրէթլու մէլէքլէրինին էն ա՛զիզ վէ էն գուվվէթլի վէ էն ա՛լասընը օնլարա խըղմէթ էթմէք իչիւն գուլլանընը · վէ պիզ՝ օնլարը խօր կէօրէլի՞մ մի ։ Աօգագլարտա կէզէն տիլէնճիլէրին էն ֆագըրընը՝ հիմայէթ վէ թէսա՛ՀՀիւպ էտիճի սի փատիշահըն սէրայընտա պուլունան էն ա՛զիմ վէ էն գուվվէթլի ազալար օլտուղու Թագաւորմագա կէլմի ։

տիլտէ՝ քիմ ինճիտէ պիլիր ։ Լ՛աքին պունտան պիզ մէլէքլէրէ ի՛պատէթ էթմէլի՝ եախօա սա՛տէճէ Ա՛լլահա մախսուս օլան Թա՛զիմ ու Թէքրիմլէրի մէլէքլէրէ տախի վէրմէլիյիզ նէթիճէսի չըգմազ ։ Ի՛ապագ քէնտի մէլէյինի Պետրոսու Ե՛րուվդէսին էլինտէն գուրթարմազա կէօնտէրտիյի զէման (Ղ՛ուբ · ԺԹ · 11), վէ Ա՛լլահըն մէլէյի՝ հէվի Իէսուլլէրի Հապտաան գուրթարտըղը վագըթ (Ղ՛ուբ · Ե · 19)՝ օնլար տուա՝ Թէշէքքիւրիւնիւ մէլէքլէրին Ա՛լլահընա Թագտիմ էթտիլէր, լաքին մէլէքլէրին քէնտիլէրինէ ասլա պիր տուա՝ Թէշէքքիւրիւսունտուգլարը օլմատը ։ Յովհաննէս իքի տէֆա՝ պիր մէլէյէ սէճտէ գըլմազա չալըշը · լաքին իքիսինտէ տախի պու իշտէն մէն՝ օլունտու ։ Յայտ ԺԹ · 10 ։ ԻԲ · 8, 9 ։

11 · Օչա ։ Ի՛շպու խանէտէ՝ "պու քիւչիւքլէրին պիրինի" Թաղդիր էթմէմէնին պիղէ իքինճի սէպէպի վէրիլիր · եա՛նի քի՝ օնլար Ա՛ղրիստոսուն նազարընտա ղայէթ գըլմէճէլի տիլէր ։ Ա՛ղրիստոս օնլարը պու տէրէճէ գըլմէճէլի սայար քի, մախսուսէն օնլարը խէլաս էթմէք իչիւն Թա կէօքտէն պէրի կէլտի ։ Օնլար ղայպ օլմուշլար իտի, վէ օնլարը պուլմագ իչիւն հէր կէօնա էմէք ու զահմէթի չէքմէյէ րազի օլտու ։ Ի՛չէր պիր

Digitized by Google

12 Սիզե նիճե կէօրիւնիւր · էյէր պիր առէմին եիւզ գոյու-նու օլուր տա՝ օնլարտան պիրի

փատիշահ՝ էն պէօյիւք վէ էն է-յի գուէլլարընը ղայպ օլմուշ պիր շէյի արայըպ պուլմադա կէօնտէ-րէճէք օլուրսա , պիլդիրիլ քի , օլ շէյ՝ քէնտինին տիէք գըլյ-մէթլի սայադը պիր շէյ օլմալը տըր : Նէյէր պու քէնտի գուէ-լլարընը եօլլամասընտան մա՛ոա՝ քէնտինին պիրիճիք էվլատընը առախ կէօնտէրիր՝ եախօտ քէն-տիսի տէ կիտէճէք օլուրսա , պունու առախ էթմէյինտէ սա-րայընը պրադըպ եաղմուրսա վէ սօուգսա կէզմէյէ՝ էն գապա շէյլէրի եէմէյէ՝ վէ կէճէլէրտէ եապանի հայվանլար արասընտա գայալարընը վէ աղաճլարընը գօ-վուգլարընտա եաթմադա գաթ-լանընը օլուրսա , անկլամաղմընդը քի , օնուն արատընը քէնտինին ի նախինտէ էն պահալը ճէվահիր-տէն զիյատե գըլմէթլի սայըլըր պիր շէյ օլմալը տըր : Ւրէրիստոս Ւչֆէնտիմիզ պէօյլէ էյլէտի : Ա՝ "պու քիւչիւքլէրի" արամա-ղա վէ գուրթարմադա կէլտի · վէ օնլարըն ուղուրունա քէնտի էօ՛մրիւնիւ ֆիտա էյլէտի : Ւսմոի օնուն պու տէրէճէէ ա՛պիմ գըլմէթտէ սայտըդը շէյին գըլյ-մէթինի պիզ գըրսալը՞մըզ : Ւսա-յըը · օնլարը պուլմագ իչիւն պու գատար էզիյէթ չէքտիյի՝ վէ օնլարը խսլաս էթմէք իչիւն պու տէրէճէ հիսապա կէլմէզ

եսլու շաշըլըրսա , օ՝ տօգսան տօգուղու պրադըպ՝ վարըը տաղ-լարտա եսլու շաշըրմըշը արա-

---

մասրաֆ էթտիյի միւհազասը իլէ , օնուն իսաթըը իչիւն օնլարը՝ վէ օնլարըն էն ղայի՛ֆինի պիլէ սէվվէլիմ : Ա՝նլարը թահդիր է-տէճէյիմիզ եէրինէ՝ օնլարըն յա-հաթը՝ վէ տինտէ մա՛մուր օլմա-լարը իչիւն քէնտիմիզի ինքեար էտէլիմ , վէ օնլար հէր նէ գա-տար զիյատե զայի՛ֆ իսէլէր , պիզ օնլարը օգատար զիյատե գայըրսալըմ : Ե֊ովմ · ի · Դ · 15 : Ա կ֊ոդնի · Ը · 12 : —Ա՝ռե՛ Ա՝ղ-լա : Պապ Ը · 20 , վէ ԺԳ · 24 շէրհլէրինէ պագ :

12 . Ա՛նգ նի՛ճե ֆեօղե֊նէ֊ղ : Ւ֊Րրիստոս Ւ֊ֆէնտիմիզ պուրա-տա մատաէյի օնլարըն ա՛գլ ու իտարաքինէ հավալէ էտէր : Պապ ԺԹ · 16 , վէ ԻԱ · 28 շէրհլէրի-նէ պագ : Ա կ֊ոդնի · ի · 15 : —Ւ֊յնէր պէր ասէմն եի֊ղ ֆեօ֊-նա֊ օլա֊ղ Ա՛ : Պապ ԺՌ · 11 : Գ Ա՛մոթ · ԻՌ · 17 : Ա՛ռմ · ՃԺԹ · 176 : Ե֊ռայ · ՇԳ · 6 : Ե֊րեմ · Շ · 6 : Ե֊զեկ · ԼԴ · 6 · 12 · 16 · 28 : Դ֊ան · ԺԹ · 4 : Հ֊ռէ · ի · 11 , Ա՛ : Ա Պէտ · Բ · 25 : "Պու քիւչիւքլէրի" թահդիր էթմէմէք իչիւն՝ Ւ֊ֆէնտիմիզ պիզէ իւչ սէպէպ կէօսթէրիր : (1) Ա՝լլահընն էն գուտրէթլու մէլայիքլէրի օն-լարա խըզմէթ էտէղլէր (խանէ 10) : (2) Ա՝լլահընն քէնտի սէվ-կիւլիւ Ա՝ղու՝ մախլուսէն օնլարը գուրթարմագ իչիւն տիւնեայէ

մանչ մը ։

13 Ալ է էլէր օնու պուլաճագ օլուրսա , կերչէք տէրիմ սիպէ քի՝ օնուն իւլէրինէ՝ եօլու շաշըրմամըշ տօգսան տօգուզտան

կէլտի (խանէ 11)։(3)Ալլահ օնլարըն էյլէյի իչիւն մախսուսէն քէնտիսի գայղու չէքեր (խանէ 12, 13, 14)։ Ալէլէքէր օնլարըն խըղմէթճիլէրի տիր , Փրիստոս օնլարըն Կուրթարըճըսը տըր , վէ Ալլահ օնլարըն էն էյի տօսթու տուր ։ Տիւնեայը աէվէն վէ պունուն իչիւն Ողուհու կէօնտէրէն՝ Ալլահ իտի ։ Իշպու էպէտի քերեմ ու մերհամէթլէրին ճիւմլէսինին չըգըպ ագտըղը փունկար պաշըսը՝ Ալլահըն մուհապպէթի իտի ։

13 . Ընա խօղբինէ ... չէյտէ ուվինէր ։ Պու՝ Թապիա'թա մուվաֆըգ՝ վէ հէր կիւն քէնտիլէրիմիզտէ տուչտուղումուզ վէ ախէրլէրինտէ կէօրտիւյիւմիզ պիր շէյ տիր ։ Իշպու գանուն միւճիպինճէ պիզ՝ խասթա օլուպ սաղալտըղըմըզ զէման սաղ լըղըմըզ իչիւն տահա զիյատէ սէվինիրիզ , չօճուգլարըմըզ իչիւն՝ պիր մուխաթապատան գուրթուլտուգլարը վագրի՝ հիչ պիր թէհլիքէյէ կիրիպմեար օլմամըշ իտիքլէրի զէմանտէն տահա զիյատէ սէվինիրիզ , վէ փուրթունայա օղրամըշ սաղ սէլիմ կէլէն պիր կէմի իչիւն՝ լիման իչինտէ էմնիյէթտէ տուրան ճիւմլէ կէմիլէրտէն զիյատէ սէվինիղիյատէ սէվինիր ։

14 Պէջլէճէ կէօքլէրտէ օլան փէտէրինիզին հուզուրունտա րիզա եօգ տուր քի՝ պու քիւչիւքլէրին պիրի ղայպ օլ ։

րիզ ։ ։ Է Փրիստոս Իֆէնտիմիղ պու թէմսիլ իլէ՝ պիր ղայպ օլմուշ կիւնահ քեարըն գազանըլտըղընտա նիձէ սէվինտիյինի՝ պիպէ պէջլէ զէմանլէրտե վագի՝ օլան սէվինճէ րուպար էտերէք անկլատըյօր ։ Ասպ . ճխէ . 11 ։ Նաա . ծԳ . 11 ։ կՌ . 5 ։ Նէե . Լ . 37—41 ։ Մէէ . Է . 18, 19։ Ասփ . Դ . 17 ։ Պ՝ոէ . ժե . 5—10 . 22—24 ։ Յովհ . Դ . 34—36 ։ Յակ . Բ . 13 ։ — Տօքտան պօքօղտան ըվյօրէ ։ Պ՝ոէ . ՀԵ . 7 ։ Յայտնութիւն Ե . 9 — 12 խանէլէրտէն էջրէնիրիղ քի՝ Յովհաննէսին՝ Ալլահըն Թախթը եառնընտա էն եագըն օլտուղունտա կէօրտիւյիւ քիմնէլէր ֆիտա օլմուշ կիւնահ քեարըար իտի , վէ մէլէքլէր՝ օնլարտան ասնկրա պիր տայիրէ չէվիրիպ տուրտուրար իտի ։

14 . Կէօէլէրթէ օլան փէթէբլինէ-ըէն հաղտըտանդա բէլա եօք պոռ ։ Պ՝ոէ . ԺԲ . 32 ։ Յովհ . Զ . 39, 40 ։ ժ . 27—30 ։ ԺԷ . 12 ։ Ըոմվ . Ը . 28—39 ։ Նէհ . Ա . 5—7 ։ Ա Պէթ . Ա . 3—5 ։ —Պո էէ-Ը-էէրէն պէրէ ։ Նաա . Խ . 11 ։ Ա Կորնի . Ը . 11—13 ։ Բ Տիմ . Բ . 10 ։ Նէէ . ԺԲ . 13 ։ Պունճիլէյին՝ Կուր-

Digitized by Google

15 Ալ է էյեր գարընտաշըն սա-
նա խաթա էտէրսէ, կիթ, վէ օ-
նու՝ սէնին իլէ օնուն պէյնինտէ

թարըճմըղըն պու թէմիլլին-
տէն՝ փէտէրին քէնտի խալգը-
նըն էն զայի՛ֆլէրինի նէ գատար
սէվտիյինի վէ նէ գատար գայըր-
տըղընը էյրէնիրիղ։ Ալ է էյեր
Ա՛լլահ օնլարը պէօյլէ՝ կէօզ պէ-
պէյի կիպի սեվվեր վէ գօրուրսա,
օնլարը հիչ քիմսէ խօրլամասըն։
Ալ է Ի՛սմայլէր հէմ հէմ Ա՛նճիլ
խըզմէթճիլէրի՝ "պու քիւչիւքլէ-
րէ" խըզմէթ էթմէքտէ մէլէքլէ-
րին վէ Ա՛լլահըն ()ղլունուն վէ
փէտէրին քէնտիսինին էօրնէ-
յինտէն ի՛պրէթ ալըրնլար, վէ
տէյիլ մաղրուր փարիսեցիլէրին-
քինտէն քի օնլար իլէ սէտիր-
լէրի վէ շան ու ի՛զլէթ վէ ման-
սուպլար էլէ կէթիրմէք իչիւն
ֆուգարայը այագ ալընսա ա-
լըրլար։ Պիղիմ՝ մուգայէտիլյի-
միզ եա թէրթիպիմիզ իլէ գու-
թուլա պիլիր օլան պիր քիմսէ-
նին՝ հէր նէ գատար էտնա վէ
ալչագ քիմսէ օլուրսա օլսուն՝
ղայպ օլսուղունու Ա՛լլահ հիչ
պիր վէճՀ իլէ իսթէմէզ. վէ օ
պիղէ էյրէտիր քի, պիր քիմսէ
հէր նէ գատար զիյատէ զայի՛ֆ
իսէ, օնուն խէլասը իչիւն պիզիմ
մուգայէտիլյիմիզ օլ գատար զի-
յատէ օլմալը տըր։

15. Ի՛սէր ֆըրընթաշըն։ Ա՛բրա-
տոս Ի՛ֆէնտիմիզին պու գա-
նունլարը՝ քէնտինին Ա՛խիլիսէ-
սինին թէրպիյէսինէ մախսուս

թէնհաճա թա՛զիր էյլէ. էյեր
սէնի սինկլէրսէ, գարընտաշընը
գազանտըն։

տուրլար. վէ օնուն պու մատտէ
իւզէրինէ վէրթիյի մախսուս գա-
նունլար եալընըզ պունլար տըր։
Գարընտաշ լուզէթի պուրատա՝
Ա՛բրահատաուն Ա՛խիլիսէսինին սէ-
նին կիպի պիր ա՛զասը տէմիք
տիր։ Ա՛բրահամիանլարա՝ գա-
րընտաշլար տէնիյօր, չիւն քի
օնլարընն յիէտէրի պիր՝ Գուր-
թարընճընը պիր՝ վէ Մէսէլլիճի-
սի վէ Ի՛զիզէլիճիսի պիր տիր.
օնլար հէման պիր ա՛զիմ վէ ա՛-
զիզ ֆամիլյանըն ա՛զալարը տըր,
օնլար՝ Ա՛բրահամ մուհափազ-
թի վէ տօսթլուղունուն էն սըգը
պէնտլէրի իլէ պաղլանմըշլար
տըր, վէ օնլարընն արզուլարը
պիր՝ իւմիտլէրի պիր՝ վէ մէրամ
ու մագսուտլէրի պիր տիր։
—Ամէն խոշա խէբըթ։ Ամէն
պիր վէճՀ իլէ՝ մայընա՝ զաթընա՝
եա հիթիպարընա պիր քէտէր
կէթիրիրսէ։ Գ Եսդ. Զ. 2—7։
Գ Յոէլ. ժէ. 3, 4։ Ա Կորնթ.
Զ. 6—8։ Ը. 12։ Թ Կորնթ.
Է. 12։ Կող. Գ. 13։ Ա Թես.
Դ. 6։ — Ակն, վէ օնա՝ ԼՁ։
Գու՝ Ա՛ռաքսին նօմտունտան
մաթլուպ օլունուրսունուզ։ Գ Եսդ.
Յ.թ. 17։ Ասղ. ՃԽԱ. 5։
Ա՛մոս. Իե. 9, 10։ Կիթ վէ
օնուն պու Հարաքէթինին սէպէ-
պինի էթրաֆը իլէ օնտան սի-
ւալ էյլէ, վէ օնա՝ տօսթանէ
պիր թարզ իլէ մայալահաթըն սա-

Digitized by Google

16 Ա՛մմա էլեր տինկլէմզսէ , քէնտին իլէ պէրապէր պիր՝ նա- խօտ ինի քիշի տահա ալ , թա

քի ինի եա իւչ շահիտին աղ- զընտան հէր սէօզ սապիթ օ- լունա ։

նա նիձէ կէօրիւնիւր իտիյինի սէօյլէ ։ Ա՛ռակ . ԺԵ . 1 ։ ԻԵ . 15 ։ Պունու՝ սէն օնուն իլէ եալը- նըզ էյլէ . վէ պունուն սէպէպ- լէրի պունլար տըր ։ (1) Ո՝ սէ- նին օնուն տօսթու օլտուղունու կէօրսիւն , քի էյլէր օնտան քէ- տէր կէօրմիւշ տէյիւ սանըր ի- սէն տէ , օնուն ի՛թիպարընը գըրմազա պիր ֆուրսաթ արա- մայօրսուն ։ Պիր քիմսէ՝ քէն- տինի պիր ախէրինտէն ինձին- միշ զանն էթտիյինտէ , օնուն իլէ կէօրիւշիւպ տէ պիր միգ- ատար տօսթանէ միւզաքէրէ էթ- տիյի սուրէթտէ , սայքի տա- յիմա մատտէ պիրտէն սըրասընա կիրիպ պարըշըգ իձրա օլունուր ։ (2) Օ՛ք քիմսէ՝ մատտէնին նիձէ օլտուղունուն թա՛րիֆինէ տա- հա էյի ֆուրսաթը օլսուն , վէ էյլէր ֆէնա էթտի իսէ , օնու իգդար էտէ պիլսին ։ Կ՛ասպիլ տիր քի , օնուն ֆիքրի ֆէնա՝ նախօտ զանն էթտիյին գատար ֆէնա օլմամըշ օլսուն . հէմ տէ գասպիլ տիր քի , օ՝ սէնին պու օնա վարմա իլէ օնա վէրտիյի ֆուրսաթը արզուլէմէտէ օլսուն . քի սէնին կէօնլիւնիւ խոշ էյ- լէսին , վէ քէնտինին մէրամ ու մագսատունու անկլաթսըն՝ վէ պունտան սօնկրաքի Հարաքէթի պատընտա սէնի գանտըրսըն ։ (3) Կ՛րիսթիանլըղա՝ օնուն թէ- վասի՛նինին գուսուրլարընը ա՛- լէմ չավ էթմէյիւէ զիւղ կէլմէ- սին , վէ սիթէմ օլունմասըն ։ Տիւնեա՝ Կ՛րիստոսուն շայիրտ- լէրի Հագգընտա պէօյլէ շէյլէր իշլիմէմսինի սէվէր , վէ Կ՛րիս- տոս՝ քէնտի տօսթունուն էվինտէ եարալանըր ։ — Կ՛ոբընթաղընը ֆալանթը ։ Ո՝նու՝ պիր Կ՛րիս- թիան գարընտաշ կիսի գազան- տըն . եախօտ՝ օնու կիւնահան սագընտըրարըն . եախօտ՝ օնու պօրձունուն իձրասընա վէ ֆա- յիտէլի օլմագ Թարիգինէ կէրի կէթիրտին ։ Ա՛ռակ . ԺԱ . 30 ։ Ա՛ովտ . ԺՌ . 21 ։ Ա Կ՛ընդ . Թ . 19—21 ։ Յակ . Ե . 19 , 20 ։ Ա Պէտ . Գ . 1 ։

16 . Կ՛էնթիւէլ պէրապէր պիր՝ եախօտ էյէ էլչի տահա ալ ։ Ո՝ն- լար՝ ա՛գըլը վէ միւ՛թէապէր քիմսէլէր՝ վէ իքի Թարաֆըն տա էյի պիլինմիշ տօսթլարը օլմալը տըրլար , չէօյլէ քի իքի Թարաֆ- տան տա օնլարա ի՛թիմատ օ- լունսուն ։ Ա՛էմիւլ օլունմալը տըր քի օնլար՝ պու մատտէյի զարար չէքմիշ օլան գարընտաշ- տան տահա ա՛գիլտնէ վէ տահա պիզարազանէ ֆասլ էտէճէքլէր , վէ զարարը վէրէն գարընտաշ օնլարըն նասիհաթլէրինի տինկ- լէյէճէք տիր ։ Ա՛ն էյլէր օ՝ ի՛նանըրնա տուրուպ նասիհաթ գապուլ էթմէզսէ , պու քիմսէ- լէրին շէհատէթի՝ մատտէ Կ՛րի- լիսէնին Հուզուրունա կէթիրիլ-

Digitized by Google

17 Վ Է էյեր օնլարը տինկլէ-
մէզսէ , ճէմի՛յէթէ սէօյլէ , վէ

էյեր ճէմի՛յէթի տախի տինկ-
լէմէզսէ , օնու նճէմ թա-

տիյի զէմանն՝ հեր վէճճ իլէ իգ-
թիզալը տըր ։ Ա՛ոմէհին նօ-
մնու՝ իքի եա իւչ շահիտլեր
թալապ էտերիտի ։ Բ Օէէն .
ժԹ . 15 ։ Յով . Ը . 17 ։ Բ
Կորնթ . ժԴ . 1 ։ Նէեր . ժ . 28 ։

17 . Ա՛ղո՛յնէրէ սէօյլ ։ Ա՛րիս-
թիանլարըն ճէմի՛յէթինէ՝ եա՛նի
Ա՛իլիսէյէ մնատէյի իփատէ
էյլէ , քի գապահաթը տախի
պու Ա՛իլիսէնին ա՛զալարընտան
պիրի տիր , վէ աշնքեաբէ օնուն
գանուն ու գավահ՛տինի գապուլ
էյլէմիշ տիր ։ Ա՛ատտէ Ա՛իլի-
սէնին Հուզուրունա կէլճէք
թարղ՝ օլ քիլիսէի մահսուսէնին
քէնտիսի իչիւն թայի՛ն էյլէ-
տիյի գանունլար միւճիպինճէ
օլմալը տըր , եա՛նի՝ եա օլ քի-
լիսէնին պիւթիւն ա՛զալարը
ճէմ՛ օլմուշ ճէմաա՛թը Հու-
զուրունա՝ եա քիլիսէնին մահ-
սուսէն մահալահաթլարընըն րու-
յէթ ու թէսվիյէսի իչիւն սէչ-
տիյի Էպիսկոպոսլար վէ սարկա-
ւագլար եահօտ մուրահհասլար
ճէմի՛յէթինին Հուզուրունա կէ-
թիրիլմէլի տիր . զիրա պու մի-
տիլլու մահսուսէն Ա՛իլիսէտէն
սէչիլմիշ Ա՛իլիսէնին իշ էրպապ-
լարընըն մէճլիսի հեր նէ քէսէր-
սէ , Ա՛իլիսէնին գանունլարընա
մուղայիր օլմատըղը սուրէթտէ՝
Ա՛իլիսէնին քէնտիսինտէն իճրա
օլունմուշ սայըլըր ։ Պիր մահա-
տէյի պու վէճճ իլէ թանըզմ օ-
լունմուշ Ա՛իլիսէ մուրահհասլա-

րընա սէօյլէմէք՝ ուսուլ ու էր-
քեան իւզրէ "Ա՛իլիսէյէ սէօյ-
լէմէք" տէմէք տիր ։ Ն՛էհու-
տիլերին սինակոկունտա՝ պու մի-
տիլլու մասլահաթլարը կէօրէն
տայիմա պիր իհթիարլար ճէմի՛-
յէթի վարըտը ։ — Ա՛ոպիճէ . Ա՛ոպիճէ լուղէթի իլէ Ն՛էհուտի-
լեր՝ քէնտիլէրինտէն մա՛տա պա-
գի միլլէթլերին ճիւմլէսինի թա՛-
պիր էտերլէրիտի , վէ էյէրչի
օնլար իլէ ահզ ու ի՛թաթ էտեր-
լեր իտի իսէ տէ , օնլար իլէ
տին իլհագլըղը էթմէզլեր իտի ,
վէ օնլար իլէ միւմքիւնի մէրթէ-
պէ փէք ազ գօնուշուրլարըտը ։
—Լէօմ՛ըէ-էֆ՛ ։ Պապ Ե . 46
շէրհինէ պագ ։ Պուրատա Ա՛րիս-
տոս Ն՛Ճքէնտիմիզին էմր էյլէ-
տիյի՝ օնու հապսա աճմագ՝ սիւր-
կիւնէ եօլլատագ՝ տիւքքեանը-
նը գափաճմագ՝ էքմէյինի եա
սուչունու քէսմէք՝ եահօտ ին-
սանի՛յէթէ պօրճ օլան խրզմէթ-
լերի օնա էտա էթմէմէք տէ-
յիլտիր , չիւն քի պիզտէն՝ տիւշ-
մէնլերիմիզէ պիլէ էյլէք էթմէք
մանթլուպ օլունույօր ։ Ն՛աքին
էմր օլունան պու տուր քի ,
օնու ի՛նանճը՝ ա՛զլընը պէյէն-
միշ՝ գապահաթը՝ տիւնեավի՝
էնիհտէն տօղմամըշ՝ վէ տէյիլ
Ա՛րիստոստուն , իլլա շէյթանընը
գուլու տէյիւ սայալը՛ ։ Օ՝ Ա՛ի-
լիսէնին սըրրլարընա՝ էմին օլան
Ա՛իլիսէ ա՛զալարընըն պէրապէ-
րինճէ իլհագ օլմագտան րէտտ

Digitized by Google

յիֆեաէն՝ վէ կէօմրիւքճիւ կիւ-

օլունսուն , վէ Ա՛յիլիսէնին ա՛-
զալարը՝ օնուն իլէ գօնուշմա-
սան՝ հէր նէ գատար միւմքիւն
իսէ՝ էքքիլսինլէր , շէօյլէ քի՝ կիւ-
նահընտան ուքթանսըն , վէ կիւ-
նահը օնլարա տա թէխիր էթ-
մէսին , վէ ա՛լէմին նազարընտա՝
քէնտիլէրի օնտան փաք օլ-
տուգլարը աշիքեար օլսուն։ Ո՛ն-
լարըն հէփ իշխագլըգ վէ իւլ-
ֆէթլէրի՝ Ա՛յիլիսէնին գայիմ
ա՛զալարը իլէ օլսուն , վէ օնա
ա՛սը օլուպ՝ օնտան րէհտա օլան-
լար իլէ օլմասըն ։

Ա՛յիլիսէ իպթիտա պիր մատ-
թէնին աղբրլըղները թէֆթիշ վէ
թէֆթիշչիւս էթմէլի տիր . վէ
գապահաթլըլար թէքտիր էթմէ-
լի , օնա նասիհաթ վէրմէլի ,
օնու թէվպէյէ տա՛վէթ էթմէլի,
վէ օնու իսլահ էթմէյէ չալըշմա-
լը . վէ էվվէլա՝ իշպու թէրթիպ-
լէրին ճիւմլէսի իճրաա օլունմա-
յընճա՝ օնու հիչ պիր վէճհ իլէ
իշհագլըղընտան րէհտա էթմէլի
տէյիլ տիր . լաքին պունլարընն
ճիւմլէսի քէրար էթմէտիքլէրի
թագտիրտէ , օգէմանն պիլ իգթի-
զա Ա՛յիլիսէէնն րէհտա օլունմագ
խուսուսու իճրաա օլունմալը տըր ։
Պու խուսուսուն եալընըզ տօգ-
րու եօլու պու տուր ։ Ա՛յիլիսէ-
պինին ի՛թիպարընը ատգլմագ՝
վէ սէլամէթինի հէմ փաքլըղընը
հըփզ էթմէք՝ վէ Ա՛րիսթիան-
լըղա զիւլ օլան քիմսէլէրէ գա-
պահաթլը օլտուգլարընը պիլ-
մէրմէք՝ վէ իսլահ օլա պիլմէք

պի ասյ ։

իւչիւն՝ Ա՛րիստոս Յ՛ֆէնտիմիզին
պիզզաթ Թա՛յին էյլէտիյի ուտուլ
պու տուր ։ Հ՛ովմ . ը . 17 ։ և
կ՛ուդն . ե . 4 , 5 . 9—13 ։ ր կ՛ե-
գ . 6 . 14 , 15 ։ և Տիմ . զ . 5 ։

Պուրատա՝ շու իշարէթ օ-
լունմալը տըր քի՝ Ա՛րիստոս Յ՛-
ֆէնտիմիզ պու մահալտէ մահ-
սուսէն պիր ատէմ իլէ պիր տա-
յիր ատէմին պէյնինտէ վուգո՛ւ
պուլան զաթիյէ թէօհմէթլէր
խուսուսունտա սէօյլէյօր , վէ
ո՛ւմումի վէ ա՛լէսսէվի օլան գա-
պահաթլար խուսուսունտա նէ
էտիլմէք կէրէք օլտուղունու
սէօյլէմէյօր ։ Այիլ վազի՝ պիզ՝
իշպու գանունունուն ա՛լէսսէվի
հիւքմիւնիւ վէ րուհունու հէր
նէվ գապահաթ ու թէօհմէթ-
լէրէ իլթիմսամ էթմէլիյիզ . լա-
քին էյէր Ա՛յիլիսէ ա՛զալարըն-
տան պիրի առգը աշիքեար ու՛-
մումի քիւֆիւրտազ կա պէքրի՝
կա էտէպ ու էրքեանէ մուղայիր
օլան ախէր պիր կիւնահ իշլէ-
մէյի քէնտինէ ա՛տէթ էտէճէք
օլուրսա , իշպու գանունունտա
տէրճ օլունան ուսուլի թուլա-
մաղա պօրճլու տէյիլիզ . իլլա
Ա՛յիլիսէ պիրտէն մատաէնին
թէֆթիշինի էլէ ալմալը տըր . վէ
պու թագտիրտէ մախվլի իգրար
կա կէօրիւնիւշլէ պիր թէվպէ՝
Ա՛յիլիսէնին թէհտի պինի ՚ճն՝ էթ-
մէյէ գատիր օլմազ ։ Ա՛յիլի-
սէնին ՚ճնֆատա՝թը՝ վէ Ա՛րիս-
տոսուն շան ու ի՛զզէթի իչհն՝
գապահաթլը օլան քիմսէ սըրը-

Digitized by Google

վէ կէօմրիւքճիւ կիպի սայ ։

18 Կէրչէք տէրիմ սիզէ , եէր իւզերինտէ հէր նէ քի պաղ-

լարըն իլհագլըղընտան քէսիլմէլի տիր , եախօա Ա՛իլիսէտէն ըէտտ օլունմալը տըր · վէ պու միսիլլիւ քիմսէլէրին էաէճէքլէրի իգրար տայիմա ո՛ւմումի վէ աշխքեար օլմալը տըր ։

18 · Կէրչէ՛ փէյդ՛ պէզ ։ Ա՛րիստոս Յ՛ՓԷնտիմիզ էմման պու չէյի պունտան էվվէլ Պետրոսա սէօյլէմիշ իտի (Պապ ԺՋ · 19), լաքին պուրատա՝ պու սէօզլէրի Ա՛էսուլլէրին ճիւմլէսինէ տէ սէօյլէյօր ։ Ա՛րիստոս Յ՛ՓԷնտիմիզ պունտան ագտէմքի իւչ խանէլէրտէ՝ Ա՛իլիսէ թէսիպի իւզերինէ հէր պիր զէմանէ վէ հէր պիր մահալէ թամամլըգ օլուր նապիլիր պա՛զը ա՛լէսսէվի գաննուալար վէրտիքտէն սօնկրա , իշպու Ա՛իլիսէ թէսիպի մտաէսինտէն տէր ա՛գապ Ա՛էսուլլէրէ տէօնէր , վէ օնլարա խապէր վէրիր քի , քէնտի Ա՛իլիսէսի իչինն գանունլար վէ նօմսալար եաիմագ՝ վէ օնուն հէր պիր մասլահաթընը թէրթիպ ու նիզամ գօմագ պօրճու՝ օնլարըն իւզերինէ գօնաճագ տըր · վէ օնլարա թահգիգէն պիլտիրիյօր քի , օնլարըն պու միսիլլիւ գաննուն ու գան՝տէլէրի՝ կէօքտէ մագպուլ սայըլըպ մուգարրէր օլունաճագլար։ Ա՛մմի իշպու մտաէ խուսուսունտա Ա՛էսուլլէրին Յ՛ՄԷլլէրինտէ վէ՝Էքթիւպլէրտէ հէր նէ պուլուր իսէք , սահհան

լարսանըզ՝ կէօքտէ պաղլանմըշ օլաճագ , վէ եէր իւզերինտէ հէր նէ քի չէօզէրսէնիզ՝ կէօքտէ

պիլմէլի իզ քի , օնու Ա՛րիստոս մուգարրէր էյլէմիշ տիր · չիւնքի Ա՛էսուլլէր՝ օնուն Ա՛իլիսէսինին իտարէսի վէ թէսիպի վէ նիզամընը թէրթիպ էթմէքտէ օնլարա օնուն եանդըրմազ Ա՛ուհու եարտըմ էթմիշ իտի ։ Ա՛մմի Յ՛էնի Յ՛՝հարն նուսմունէսի միւճիպինճէ թամդըմ օլմայան հէր պիր քիլիսէ՝ քէնտի իւզերինէ Ա՛էսուլլէրին չէօզտիւիւնիւ պաղլամանըն վէ օնլարըն պաղլատըդլարընը չէօզմէնին հիւպէթլու թէօհմէթ ու գաապահաթընը եիւքլէնմիշ տիր , վէ օ քիլիսէ՝ Ա՛էսուլլէրէ ըզտտ՝ վէ Ա՛րիստոսա զըտտ տըր , վէ Ա՛իլիսէնին ա՛զիմ պաշխընըն մագպուլ սայըպ մուգարրէր էյլէտիյի չէյէ գարշը տուրուր ։ — Ըէ՛ նէ ւէ պաղլտաանըզ ևՀ ։ Պապ ԺՋ · 19 չէրհինէ պագ ։ Յ՛աքին իշպու սէօզլէր էյէրչի էվվէլա Պետրոսա վէ սօնկրա հեւի Ա՛էսուլլէրէ սէօյլէնտիլէր իսէ տէ , պունլարտան էվվէլքի վէ սօնկրաքի խանէլէրտէ սէօյլէնէն չէյլէրտէն՝ պու սէօզլէր Ա՛իլիսէսինին հէր պիր տէհրտէ իտարէսի վէ թէսիպի խուսուսունտա սէօյլէնտիքլէրինէ գարար վէրմէմէսի միւմքիւնսիւզ տիր ։ Ա՛րիստոսուն պիր Ա՛իլիսէսի հէր նէ քի էակրսէ , Ա՛րիստոսուն գաննունլարընա մուվաֆըգ օլտուղունթագտիրտէ՝ կէօքլէրտէ մուգար-

Digitized by Google

չէօզիւլմիւշ օլաճագ ։

19 Այնուհետեւ սիզէ տէրիմ քի՝ սիզնէն իքի քիշի ևէր իւզէրին-

լէր օլունուր ։

19 . Այնուհետեւ պէզ պէյմ էյ ։ Այ-պու խանէտէ տախի հէման ս մատտէյէ տէվամ օլունույօր , վէ պուրատա պիր եէնի մատաէյէ պաշլանմայօր ։ Ալ է Թագ-տիմ օլունան պուրհան պու տուր ԱլինաՀ իշլէյէն վէ Թէվպէ էթմէյէն քիմնէ՝ Ա՛յիլիսէտէն քէսիլմէլի տիր (խանէ 17) . Ա՛յիլիսէնին նազարէթի՝ օնու իխտաս վէ Թանզիմ էթմէնին գուվվէթի՝ օնուն իշինէ ա՛զալար գապուլ՝ վէ իշինտէն ա՛զալար ըէտտ էթմէք վէ խէլասըն հէմ Ա՛յիլիսէյէ ա՛պա օլմանըն շու-լուԹլարընը Թագրիր էթմէք հիւքիւմէթի Ա՛էսուլլերէ սը-պարըշ օլունմուշ տուր (խանէ 18) . իշպու խուսուս իշինն՝ օնլար Ա՛լլաՀ Թաալանընտան իյմ ու եարտըմա միւ հԹաճ օլաճագ-լար , վէ օնլար տուա՝ իւլէ ըշըգ Թալապ էթմէկի տիրլէր , վէ օնլարա լազըմ օլան հէյի եար-տըմը ալաճագլար տըր — Ալէ-պէն է+է էչէ . . . ԷՐՐԻՖՓ է-պէէ+ ։ Ա՛էսուլլէր՝ Յուդանըն եէրինէ պիր Ա՛էսուլ տիքմէյէ իսԹէտիքլէրի զէման՝ պիլ իմ-Թիֆագ պունու պիր տուա՝ մատտէսի էյլէտիլէր ։ Ա՛ուդ . ա . 13—26 ։ Ալաքին պու-րատա Ա՛իրիստոս Ա՛էսուլլէրէ անկլատըյօր քի , Ա՛յիլիսէ-նին ա՛լէսսէվի մալահաթլարընը

տէ իմ-Թիֆագ էտէրէք հէր նէ շէյ իչինն տիլէրլէրսէ , օնլարա կէօքլէրտէ օլան վէտէրիմանէն նիզամա գօյաճագ օլտուգլարը զէման ա՛գտ էտէճէքլէրի գա-րարէ նուֆուղ վէրմէք իչինն ճիւմլէսի պիր եէրէ ճէմ՝ օլ-մադա Հաճէթ էթմէյէճէք , լա-քին պիր մալահաթըն իւզէրի-նէ օնլարտան իքիսի՝ քիմլէր օ-լուրսա օլսուն՝ իմ-Թիֆագ էտէ-ճէք օլտուգլարը զէման՝ օլ մատտէնին Հագգընտա եօգա-րըտան ըշըգ վէ իւմ Թալապ էտէրէք տուա՝ էթտիքտէն սոնռ-րա՝ հիւքմ իլէ ա՛մէլ ու Հա-րաքէթ էտէ պիլիրլէր , վէ սիւն-նէթ՝ դուրպանլար՝ պասևք՝ վէ պունուն կիպի էսքի նօմօսուն սայիր այինէրինտէ պիր Թէպ-տիլլիք էտէ պիլիրլէր , վէ Ա՛լ-լաՀ օնլարըն տուա՝սընը իշիտիպ գապուլ էտէճէյինէ վէ եանը-լըշըգտան հրֆզ էտէճէյինէ էմին օլսունլար ։ Պետրոս իլէ ՅովՀաննէս Ա՛մարիատա պիր-լիքտէ ա՛մէլ էյլէտիլէր (Գործ. ը . 14) . հէմ Պօղոս իլէ Ա՛տա-նաւաս տախի Թայիֆէլէրին ա-րասընտա էջյլէ էթմիլէր ։ Գործ . ի.Գ. 2 ։ ԺԳ. 23 ։ Գաղ. բ . 9 ։ Պօղոս՝ չօգ քէր-րէ քէնտի պաշընա իշ կէօր-տիւ . վէ Պետրոս տախի էջյլէ էյլէտի , վէ պագի Ա՛էսուլլէր տէ՝ շիւպՀէսիզ՝ պէջյլէ էյլէ-տիլէր ։ Ալաքին հէր պիր շիւպ-հէլի մատտէտէ՝ օնլարըն իքիսի միւշավէրէ էյլէյիպ պիրլիքտէ

Digitized by Google

ալաճագ տըը ։

20 ։Ո՛իրա պէնիմ իսմիմ իլէ

տուա՝ էթսինլէը , վէ հէփ իգ-
թիզալը ալան ըշըգ ու ի՛լմ ան-
լարա վէրիլէճէք տիր ։ Լ՝տէ-
ճէքլէրի շէյ նաֆըղ ալսուն տէ-
յիւ՝ իքիսինին պիրի պէտրոս
ալմադա հաճէթ իօղ իսի ։ լա-
քին անլարտան "իքի քիշի՝"
հէր քիմլէը ալուրսա ալսուն՝
քիֆայէթ էտէր իսի ։ Պօղոս ի-
լէ Բառնաբաս սիւննէթ մէսէ-
լէսի իլէ Իէսուլլէրէ Երուս-
սաղէմ չըգտըգլարը ղէման ,
պուն՝ քէնտիլէրին մատտէսէ
պիր շիւպհէլէրի ալտուղու իչինն
տէյիլ՝ իլա Ռիլիսէնին սէլա-
մէթի վէ իմթիֆագը իչինն էյ-
լէտիլէը ։ Ղուր ։ ժԵ ։ 1—29։
Լ՝աքին իշպու խանէ՝ պունտան
էվվէլքիսի կիսի՝ միւզաքէրէ օ-
լունմազատա օլան մատտէնին
պիւթիւնիւ իլէ պէրապեր ալը-
նընճա՝ աշիքեար տըը քի՝
Ռիհատոսուն Ռիլիսէսինէ հէր
պիր տէհրտէ մախսուս տուր ։
Պու Ռիլիսէ պա՛զը մահալլէը-
աէ հէր նէ գատար քիւչինք
վէ զայի՛ֆ օլսա տա , իման վէ
տուա՝ վասիթասի իլէ՝ Ռիլիս-
աէսինին պաշը օլան Ռիհատոս
իլէ պիր սահիհ ա՛լագասը
վար , վէ օնուն հուզուրունա
կէթիրիլէն պիր թէսթիպ խու-
սուսունտա հիւքմիւնիւ իճրա
էթմէյէ գօրգմալը տէյիլ տիր ։
— Ո՛նըա . . . օլաճագ տըը ։
Պուրատա օլունան վա՛տ՝ կէօ-
րիւնիւր քի՝ միւզաքէրէ օլուն-

իքի եա իւչ քիշի հէր նէրէյտէ
ճէմ՝ օլմուշլար իսէ , օրատա օն-

մագտա օլան մատտէյէ՝ եա՛նի
Ռիլիսէ իտարէսինէ վէ թէ-
տիպինէ մախսուս օլմուշ տուր ։
Լ՝աքին պու՝ էյէրչի պու մատ-
տէյէ մախսուս կէօրիւնիւր իսէ
տէ , ինանանլարտա օլմուշ ախէր
վա՛տլէր վար քի , օլ գատար
մախսուս տէյիլլէր՝ վէ իգթիզա
էթտիյի գատար ճէսարէթ վէ-
րէ պիլմէրլէր ։ Պապ է . 7—11
շէրհինէ պագ ։

20 . Պէնիմ էօմր էյէ ։ Լ՝ա՛նի
պէնիմ հիւքմ ու նուփուզում
իլէ՝ եահօտտ պէնիմ Ռիլի-
սէմտէ պէնիմ իչինն ա՛մէլ ու
հարաքէթ էթմէյիլէ ։ Ա Կորնթ .
ե . 4 ։ Լ՝աքին պու՝ մախսու-
սէն Իէսուլլէր իչինն սէջ-
լէննմէմիշ օլմաղըլա , մա՛նասլ՝
պէնիմ էմրիմէ իթաա՛թ էտէ-
րէք՝ տուա՛ վէ թէչէքքիւր մա-
հալինտէ՝ պէնիմ խըզմէթիմ վէ
ի՛պատէթիմ իչինն՝ վէ չան ու
ճէլալիմի իլէրլէմէք վէ իզհար
էթմէք իչինն ճէմ՝ օլմաղըլա
տըը ։ — Լ՝ութ եա է՛ւչ ւէլչ հէր
Նէրէյտէ ։ Պու՝ Ռիհատոսուն
քէնտի Իէսուլլէրինէ պուն-
տան իլէրքի խանէտէ վէրիլէն
վա՛տի մախսուսէսինի գուվվէթ-
լէնտիրմէք իչինն պիր ա՛լէսէ-
վի թագրիր տիր ։ "Լ՝աքի եա
իւչ քիշի" հէր քիմլէը օլուր-
սա օլսուն , Իէսուլլէր օլսուն՝
ախէր քիմսէլէը օլսուն ։ Ո՛ի-
րա պէնիմ իլէ պէնիմ թէվա-
պի՛լէրիմ պէյնինտէ օլան իլ-

Digitized by Google

վէր ։

Եւտա էթմէկէ պօրճլու օլմատըղընը աչիքեարէ պէյան էյլէտի. զիրա պու. միւ՝ճիզաթա էէր նէ նիւզաէն նազար օլունդուսա, Յիուսուն ալաչահէն սիճայէ-լէրէ մալիք օլտուղունա պիր իսլամէթ խոխ ։ Պու ագչէյի պալըղըն աղըզնա քէնտի էլի՞մ գօմուշուտու ։ Յօյլէ իսէ՝ ալաչահէն պիր էլ օլմալը իտի ։ ()նու՝ քէնտի գուտարէլմ՞մի նա-յաթը ։ Յօյլէ իսէ՝ օ ճիւմլէյէ գատիր պիր գուտարէթ օլմալը իտի ։ ()նուն օրատա օլտուղունու կէօզի՞միւ կէօրտիւ ։ Յօյլէ իսէ՝ օ կէօզ՝ էէր չէյի կէօրէն կէօզ օլմալը իտի ։ () տէնիզտէ գաչ պալըզ պուլունտուղունու՝ օլթայը իլքին ընալրտան Հանկըսը Եուտաճաղընը՝ ագչէնին Հանկը պալըղըն աղըզնտա օլտուղունու՝ օ նէ ճինս պալըգ իսէյինի՝ գըլըյա նէ գատար եագըն պուլունտուղունու՝ վէ օ-նուն աղըզնտա օլան ագչէ գը-լթատը գաչըլըգ օլտուղունու պի-լիր իտի. վէ պունուն ճիւմլէսի՝ օնուն ալաչահէն պիր ()՞ալէ օլ-տուղունա իսպաթ տէյինլի ։ Պունուն ճիւմլէսինի պիլէն ()՞ալէ՝ պիզիմ էէր պիր Հալիմ-զի՝ իՀթիյաճըմըզը՝ վէ կիւնահ-լարըմըզը պիլիր օլմալը տըր ։ () պիզիմ էլիմիզէ կէլէն ագ-չէնին էէր պիր գըլթատըը կէօ-րիւր, վէ օրայա նատըլ կէլտիյինի՝ վէ պիզ օնու նատըլ խարճ էթ-տիյիմիզի պիլիր ։ Յէր օրայա պէնիմ իչիւն Հէմ սէնին իչիւն

էչուն Հէմ սէնին իչուն վէր ։ Պէջ-լէճճ Պետրոսուն տախի քէնտի վէրկիսինի վէրէճճէք ագչէսի օլ-տու ։ Ալ՝է օ՝ էյէր՝Իվրիստո-սուն վէրկիսինի էտա էթտիք-տէն ասնկրա, գալանըն պիր միգտարըը Եախսա Հէվիսինի ճէպինէ գօյուպ՝ օնուն իլէ քէնտինէ եէմիշ էա շարապ էա թիւթիուն սատուն ալմազա խարճ էտէյիտի, նէ՞ գատար խապիս պիր ա՝մէլ օլուրու-տու ։ Ալ՝է էյէր օ՝ տէօրթլիւ-յինն պիւթիւնիւնիւ պու մին-վալ իւզրէ խարճ էթմիշ օլայը-տը, նէ՞ գատար տատա զիյա-տէ խապիս պիր ա՝մէլ օլուր ի-տի ։ Ալ՝է պու ճիւմլէ իլէ՝ նէ՞ գատար չօգ քիմսէյէր պուլու-նուր քի, Իվրիստոսուն՝ օնալ-ըըն էլլէրինէ վէրտիյի Հէվի ագ-չէյի պու մինվալ իւզրէ խարճ էտէրլէր ։

Պիզէ մա՝լիւմ օլտուղու գա-տար՝ քէնտի իՀթիյաճընը տէֆ՝ էթմէկը իչուն Յֆէնտիմիզին իշ-լէտիյի եալընըզ միւ՝ճիզաթ պու իտի (Պապ Դ. 4 չէրՀինէ պագ). վէ պու տախի քէնտի իՀթիյաճընը տէֆ՝ էթմէկը իչուն օ գատար տէյիլ՝ իլլա տատա զի-յատէ՝ տին խըզմէթլէրինին մաս-րաֆընա եարտըմ էթմէկը՝ վէ քէնտի ճէլալինին աչիքեար օլ-մասը իչուն իճրա օլունմուշ իտի։ Յշպու միւ՝ճիզաթ իլէ օ՝ իտտիա՝ էթտիյինի՝ եա՝նի (ս)ատ՝լէանընն ()ղուս օլտուղունու՝ վէ վէրկիյի

ՊԱՊ ԺԲ

1 ՕՀ սաս՛թատ՝ շայիրտլէր

պէր հագգ թարիգ իլէ կելելր իսէ, օնուն էյլեք-քեանի էլի իլէ կել-
ախիյինի իգրար էտիպ՝ միւթէ-
շէք-քիւր օլմալը յլըլ, վէ օնու՝ օ-
նուն ճէլալ ու շանլընա խարճ
էթմէլիյիդ։ Ա՛էր քիմ քի՝ տին
խուսուսլալրընա քէնտինէ հագգ
իւզրէ իսապէթ էտէն հիսսէսինի
վէրմէյէ իմմիինա՝ էտէրսէ, օլ
քիմսէ հիչ պիր վէճհ իլէ ասլա
Ուրիստոսա պէնկլէմէլ։

1 · ՕՀ սաս՛նգա ։ Ո պիր
Ա՛ետարանիչէրտէն էօյրէնիրիլ-
քի, պու "սաս՛թ" նախօտ ալ-
ման՝ Ուրիստոս Ա՛ֆէնտիմիզին
շայիրտլէրինէ քէնտինին չէք-
ճէք օլտուղու իսքէնճէլէրի վէ
էօլիւմինիւ սէօյլէտիքտէն սօնկ-
րա տէր ա՛գապ իտի ։ Ա՛ուխ ·
թ · 32 ։ Գ՛ոռ · թ · 46 ։ Պուն-
տան սօնկրա իքի քէրլիկ տահա՝
իշպու գասավէթ ու էլեմ կէթի-
րէն մատաէ իլէ պէրապէր՝ պու
սօրուշ տա սիւալ օլունտու ։
Պապ Ի · 19—21 ։ Գ՛ոռ · ԻՌ ·
22—24 ։ —Պէօյէ+ էՐմ ալէ ։
Ա՛արկոս վէ Գ՛ուկասըն վէրտիյի
նագլիյէթտէն կէօրիւնիւր քի,
Ուրիստոս Ա՛ֆէնտիմիզ իսկիտա
շայիրտլէրինէ եսլտա նէ իւզէ-
րինէ միճաատէլէ էթտիքլէրինի
սիւալ էյլէմիշ իտի, վէ օնլար՝
մատտէյի անկլամմալա գօրգ-
մաղըլա, եակոտ ուճանմաղըլա,
պիր զէման սիւքիւթ գալմըշլար
իտի ։ Ա՛ակին օնլար՝ օնուն օն-

Յիսուսուն եանընա կէլիպ տէ-
տիլէր · Ա՛ճապա՝ կէօքլէրին փա-
լարըն ֆիքրլէրինի պիլտիյինի
անկլամալարը իլէ, օնա աչըգ-
տան աչըղա սօրտուլար քի. քէն-
տինին իհտաս էտէճէք օլտուղու
փատիշահլըգտա պէօյիւք քիմ
օլաճագ տըր ։ Ուրիստոս Ա՛ֆ-
ֆէնտիմիզ խաչ խուսուսունտա
սէօյլէմիշ իտի · լաքին օնլարըն
ա՛գլը ֆիքրի՝ սալթ թաճ ու
թահթահա իտի ։ Ո՝ օնլարա
սիլէմէյէլր վէ իսքէնճէլէր խու-
սուսունտա սէօյլէմիշ իտի, լա-
քին օնլարըն ա՛գլը ֆիքրի՝ ար-
տըսըրա կէլէճէք օլան սալթ չան
ու ի՛զլէմտէ իտի · վէ պունու
քէնտիլէրինէ՝ էն պէօյիւք ման-
սուպլարը էլէ կէմիլիմէք իչին
պիր միւնասիպ ֆուրսաթ սա-
յարլարլըտը ։ Պ՛ետրոս՝ անախո-
թարլարը ալմըշ օլտուղունտան
սօնրա ա՛ղամ օլմազա՝ վէ Յու-
դա հալա քէճէ էլինտէ օլտու-
ղունտան մօլիյէ փատշասը օլմա-
ղա իչմիտ էտէ պիլիրտի · Ո՝նմէն
վէ Յուդա վէ քիչիւք Յակոբոս
Ուրիստոսուն խըսըմլարը՝ վէ
պունտան պէօյլէ փատիշահըն
ագրապասընտան պէյլէր օ-
տուգլարը իչիւն՝ ախէրլէրին
ճիւմլէսինտէն իլէրի սայըլմազա
մէմիւլ էտէ պիլիրլէրտի · Յով-
հաննէս՝ փատիշահըն մախսուսէն
սէվկիլիւսիւ օլմազըլա, մասլա-
հաթըն թասպիհ՝ըլընտան՝ մէմիւլ
էտէ պիլիրտի քի, մանտուալա-
րըն էն ա՛յէսսը քէնտինէ վէ-
րիլէճէք տիր · Յակոբոս տայիմա

Digitized by Google

տիշահլըզընտա պէօյիւք քիմ տիր ։

Յովհաննէստէն իւէրի զիքր օ-
լունտուղունտան՝ վէ օնա հէմ
գարընտաշընա պագան պիր էյի
վալևտէյէ մալիք օլտուղունտան՝
պիր էյի մանսուպ ումա պիլիր-
իտի.)) ՝տաթէուս ասլընտան կէօմ
բիւքճիւ օլուպ՝ պունուն իչիւն
իշ պիլիր վէ մասլահաթտան
անկլար օլտուղու իչիւն՝ պէօյիւք
մասլահաթլար իւէրինէ նասպ
օլունմասընը մէմիւլ էտէ պիլիր-
իտի ·))ընդրէաս հէյիսխնտէն էվ-
վէլ չաղըրլտըղը իչիւն՝ ումա
պիլիր իտի քի , իպթիտա ման-
սուպա կէչմէնին հագգը քէն-
տինէ մախսուս օլսուն . վէ պա-
գիլէրին հեր պիրի՝ շիւպհէսիզ
քէնտինէ մախսուս պիր հագգ
իտտի՝ասընը թագտիմ էթմիշ օլա
պիլիրլէր իտի ։))ՅՀվահ ·))՝նահ-
անընն փատիշահլըղը հագգընտա
շայիրտլէրին փարիսեցիլէրտէն
էօյրէնմիշ նէ՞ գատար պաթըլ
վէ գապա ճիհմանի խիւլեալարը
վար իտի ։ Պապ Ի · 20 , 21 շէր-
հինէ պագ ։

Պուրատա իշարէթ օլունա
պիլիր քի , (1)))ՅԱյէս ՝Ուրիատոս
))ֆէնտիմիզին՝ Պետրոսու ՝Ուի-
լիսէնին իւէրինէ պիր վէճՅ իլէ
պաշ տիքմէյէ մէրամը օլսայլտը ,
պունու՝ միճատէլէ կէօթիւրմէզ
պիր վէճՅ իլէ Թագրիր էտիպ՝պու
խուսուսա շիւպհէտէն խարիճ
պիր գարար վէրմէսինին վագթը
շիմտի իտի ։ Պապ ԺԲ · 18
2 Ա֊է ՅԱյտա պիր չօճուգ
չաղըրըպ՝ օնու օնլարըն օրթա-

շէրհինէ պագ ։ (2) ՝Ուրիատոս
))ֆէնտիմիզ՝ իւսթիւն օլմագ
պասլընտա էթտիյիմիզ հէմ միւ-
ճատէլէլէրի՝ վէ տիւնեամի պէօ-
յիւքլիւք խուսուսունտա եիւ-
րէքլէրիմիզին հէմ տիմանէճճ
արզուլէրինի պիլիր ։ (3) ՅՕն իքի
շայիրտլէրին արասընտա սաղթ
պու պէօյիւքլիւք խուսուսունտան
ղայրի պաշգա մատտէ իւզէրինէ
միւճատէլէ օլտուղու մա՛լիւմիւ-
միւզ տէյիլտիր ։ Պու՝տիւնեամընն
րուհու տուր ։ Տիւնեա պունտան
տօլու տուր , վէ ՝Ուրիատոսուն
՝Ուիլիսէսի իչինէ ղալիպ կէլ-
տիյի ղէման, օնու շէյթանընն սի-
նահկունա էվվիրիր ։ Ե֊էր պիր
՝Ուիտրեփէս՝ ՝Ուիլիսէյէ պիր
պէօյիւք լա՛նէթ տիր ։ Գ
ՅովՀ · 9 ։

2 · Պէչ ղօ֊գ ե֊ղբըդ ։ փէյ-
ղամպէրլէր չօգ քէրրէ՝ խալգա
անկլաթմաղա մէրամ էթտիքլէ-
րինի նիշանլար իլէ պէյան է-
տէրլէր իտի · վէ))ֆէնտիմիզ
տանի պուրատա օ ուսուլի գուշ-
լանտը ։ Պու՝ պիր շէյի ա՛գլա
թէսիր էթտիրէճէք ղայէթ գուվ-
վէթլի պիր ուսուլ իտի , վէ շա-
յիրտլէր իչթիտիքլէրի շէյի պիր
տահա ունուԹմաղա գատիր օ-
լամազլար իտի ։ ՅՆլար՝ հէր
կիթտիքլէրի եէրտէ չօճուգլար
կէօրէճէքլէր իտի վէ պիր քիւ-
չիւք չօճուգ հէր նէրէտէ կէօ-
րիւրլէր իտի իսէ , ՝Ուրիատոս))-

Digitized by Google

սընտա տուրտուրուպ՝ տէտի .

3 Կէրչէք տէրիմ սիզէ , էյէր

ֆէնտիմիզին պու ղայէթ ժիւհիմմ էջիւթ ու տէրսլէրինի խաթրլա-
րընա կէթիրէճէքլէրիտի : Կ է ճիւմլէմիզ տախի օնլարը հէման պու վէճհ իլէ տայիմա խաթրը-
մըզա կէթիրէլիմ:

3. Կէրչէ+ պէրմ պէզ : Պապ ե· 18 շէրհինէ պագ : Պու սի-
զէ սէջյէլէճէճիմ շէյ՝ ղայէթ կէրչէք վէ իգթիղալ տըր : Պէն քի՝ տէյիլ սալթ կէրչէքլիյի սէջյէլմէյէ խաթէրիմ, իլա կէր-
չէքլիյին քէնտիսի տախի պէն իմ, պէն քի՝ "Ը ժին՝ կէրչէք շահիտ իմ", պէն քի՝ կէօքտէն կէլտիմ վէ օրայա կիրմէյէ քիմ գապուվ օլունաճաղընը թէքմի-
լէն էյի պիլէրիմ, պէն քի՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընըն ա-
նախթարլարընը թուվթարըմ, վէ նէ ախլէգտէ քիմսէլէրի օրա-
յա կիրմէյէ պրաղաճաղըմը կա պրագմայաճաղըմը պիլէրիմ, պէն "տէրիմ սիզէ" — Ը յէէ փեօ-
ղէչէնէղ՝ Ը յիրտլէրին տիւշիւն-
տիւքլէրի վէ ումմուգլարը շէյ-
լէր տօղրու տէյիլ իտիլէր , վէ Կրիստոսուն փատիշահլըղընըն թաապիա՝թընա հիչ պիր վէճհ իլէ մուվաֆֆըգ տէյիլ իտիլէր , վէ օլ խուսուս իւզէրինէ քէն-
տիլէրին հէփ ֆիքրլէրի տէյիշ-
մէլի տիրլէր : Ընլար՝ հէփ օլ եիւքսէք վէ պէօյիւքլիյէ պա-
գան ֆիքրլէրտէն տէօնմէլի՝ վէ մանսուպ ու մէսնէտ վէ գուվ-
վէթ ու հիւքիւմէթէ սալիք օլ-

տէօնմէզսէնիզ վէ չօճուգլար կի-
պի օլմազսանըզ , կէօքլէրին փա-

մագ արզուլարընըն ճիւմլէսինի պիրտէն էպէտէն թէրք էթմէ-
լէ տիրլէր , եօղիսէ օնլար՝ օնուն փատիշահլըղընտա էն պէօյիւք օլմասը շէօյլէ տուրսուն՝ օրայա ասլա կիրէմէյէճէքլէր , եահօտ օնտա ասլա պիր հիսսէլէրի օ-
լամայաճագ տըր : — Ղօճա-գլար կիպի օլմազսանըզ՝ Կրխէյիք չօ-
ճուգլար՝ օլ տէրէճէ էջրէնմէ-
յէ մայիլ տիրլէր քի , օնլարընը պու ախլէգը ղարպի մէսէլ օլ-
մուշ տուր . հէմ օնլար սատէ տիլ՝ ժիթիւ՝ հիլէ վէ քէօ-
թիւլիւք էթմէք լազըմսընտան արի՝ պապա վէ անալարընընն աէջյէտի-
յինէ իննանմադա հազըր՝ ա՝լէմ կէօրիւնէճէք մէսնէտ ու հիւքի-
մէթէ մայիք օլմադա պիր չօգ
րաղպէթ էթմէզ՝ վէ պէօյիւ-
տիւքլէրի զէման՝ է՝օմր ու հա-
րաքէթլէրինտէ իզհար օլունան հէփ օլ խըրս վէ մաղրուլլուգ-
տան ազատ տըրլար : Պիր քիւ-
չիւք չօճուղուն պաշընա պիր թաճ գօ , վէ օ՝ օնու պաշընտան
ալըպ՝ ջյունճագ միսիլիւ թօփ
կիպի եէրին իւզէրինէ եուվար-
լայաճագ : Կրխատոսուն շա-
յիրտլէրի պէօյլէ օլմալը տըր-
լար : Կաղ. ճԼԱ. 1 , 2 : Ա-
ռվմ . ՅՒ. 10 : փիլիպ . Բ . 3 : Ա պէտ . Բ. 1 , 2 : Ե . 5 :
—Կէօ+լէրին փոթլաԼըԼընա ասլա
էէօնյէնճէ+էնէղ Ը էմի պէօյլէ հիւ-
քիմտարլըզ արայանլար վէ պէօ-
յիւքլիւք սէվճենլէրին իւզէրինէ

Digitized by Google

տիշահվլըղնա ասլա կիրմէյեճէք սինիզ ։

4 Այմոի հէր քիմ քէնտինի պու չօճուգ կիպի ալէագլատըրսա , կէօքլէրին փատիշահվլըղնա պէջյուք օ տուր ։

5 Վ է պէնիմ ատըմտա պէջյլէ պիր չօճուգ քիմ գապուլ է-

գափուչու գափայան Վրիստոս քէնտիսի տիր , վէ օնուն գափտասըղընը քիմ՝ աշա պիլիր ։ Յայտ . գ . 7 ։ Այէր պու մաղլտըրլուգ ըուհունու պիլ էսլտիւմէզսէք , օ պիլի էօլտիւրէճէք տիր ։

4 . Վէնոիէ . . . ասէբլա-պըտա ։ Պապ Իգ . 12 ։ Պ ոմ . ժդ . 11 ։ Այայ . ծէ ։ 13 ։ Վրէնտիմիզի ալէագլաթմագ՝ քէնտիմիզէ Էլահընն պիզէ նազար գըլտըղը Իսթիպարտէ նազար էճմէք տիր ։ Պու՝ քէնտիմիզի սահիհան օլտուղումուզ տէրէճէտէն էտնա սայմագ տէսիլ՝ իլլա Փիլվագի՝ օլտուղումուզ ըուհթպէտէ սայմագ տըր ։ — Պէօյլ-ս օ պոպ ։ Պէօյլէ պիր քիմսէ՝ Վրիսթիանըղընն սահիհ ըուհունա մալիք տիր ։ Պէօյլէ պիր ատէմ՝ ճիւմլէտէն պէյատէ Վրիստոսա պէնկէր , վէ օնա պիր Իթարզի մախսուս իլէ գրյմէթլի տիր ։ Պապ Ի . 26—28 ։ Մ ոպ . ի . 43—45 ։ Պ ոմ . թ . 48 ։ Յոհ . Գ . 6 ։

5 . Պէօյլէ պէր չօճուգ ։ Պու՝ իքինճի խանէտէ զիքր օլունան չօճուգ իչիւն աէջյէնմիշ օլա պիլիր . լաքին տահա զիյատէ չօգ միւնասիպէթ իլէ՝ Թէպաթիլ օլուպ պիր քիւչիւք չօճուգ կիպի օլմուշ քիմսէ անկլաշըլա

պիլիր ։ — Պէնիմ ոթըմ ։ Այա՝ նի պէնիմ խաթըրըմ իչիւն՝ պանա Իսթիպարէն , կէլէք պէն օնու եարաթտըղըմ իչիւն՝ խէլաս ու ֆիտա էթմէյիմ իչիւն՝ օնուն ուղուրունա էօլտիւյիմ իչիւն , կէրէք խուսուսա օ քիմսէ պէնիմ օլտուղու իչիւն՝ պէնի սէվմէյի իչիւն՝ պանա պէնկէտիյի իչիւն՝ վէ պէնիմ շայիրտիմ օլտուղու իչիւն ։ — Պէնի ֆոթ . Է ոթ . Պապ ծ . 40—42 , վէ Իե . 40 . 45 շէրհլէրինէ պագ ։ Պու տիւնիանըն ա՝լիմ վէ մաղլուր միւճատէլէ էտիճիլէրի՝ պու միսիլլիս քիւչիւքլէրի խոր կէօրիւրլէր ։ Այէր օնլարս քիմսէսիզլէր եա բէսաէլէրը եազարլար եա մէգալէլէր սէջյէրլէր իսկ , օնլարը պու քիւչիւքլէր օգուսունլար եա անկլասընլար տէյիւ էճմէմէզլէր , իլլա օնլարը ա՝լիմլէր պէյէնսինլէր , վէ քէնտիլէրինէ ա՝ֆէրին տէսինլէր . օնլարը չօճուգլարըն վէ Վրիստոսուն ճամհիլ շայիրտլէրինին Իթ՝լիմի վէ մէնֆաա՝թը իչիւն եազմազլար , իլլա քէնտիլէրին ի՝լմ ու հիւնէրլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն եազարլար ։ Պիր քէրրէ շայիրտլէր պիլէ՝ կէօրիւնմէյիւնէ կէօրէ՝ Վրիստոսուն չօճուգլարը գապուլ էտիպ միւ-

Digitized by Google

տէրսէ , պէնի գապուղ էտէր ։

6 Ա՛ Է պանա ինանան պու քիւչիւքլէրին պիրինի քիմ սիւրչտիւրիւրսէ , օնա ֆայտալը տըր քի՝ պոյնուննա պիր մէրքէպ ատէյիրմէնի Թաշը ասըլա , վէ

պարէքլէմէքտէ վագԹընը կէչիրմէք եէրինէ՝ քեաԹիպլէր վէ փարիսեցիլեր իլէ սէջլէմէսինտէ տեվամ էտէրէք օնլարը քէնտինին սիւալլէրի վէ ճէվապլէրի իլէ շաշըրտըպ լալ էԹտիյինի խաԹէմէլէրի իլէ՝ իշպու քիւչիւքլէրի խօր կէօրմէք ԹէօհմէՀինէ տիւշմիշլէր իտի ։ Պապ ՅԹ. 13 չէրհինէ պագ ։ Ա՛տէ. ՅՒ. 13—16 ։ Ա՛էի քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլմուշ օլանլար՝ Ա՛րիստոս կիպի Հալիմ վէ ալչագ կէսնիւլիւս օլմուշլար տըր ։ Ա՛ Է օնլար Հէր նէ գատար ֆագիր վէ ճահիլ օլսալար պիլէ՝ պիզ օնլարը Ա՛րիստոսուն խաԹրը իչիւն գապուղ էճմէլի՝ սէվմէլի՝ եարտըմ էճմէլի՝ գուվվէԹլէնտիրմէլի՝ վէ օնլարա ԹէսէլլԹիվ ։ Ա՛նուն Հէփ գապուղ էԹտիքլէրինի՝ պիզ տախի գապուղ էճմէլիյիզ ։ Ա՛տի Ա՛րիստոսուն գապուղ էճտիքլէրի քիմլէր տիր ։ Պապ Ե. 3—6 վէ ԹՒ. 29 վէ ՅԲ. 19, 20 չէրհէրինէ պագ ։ Ղ՛ատ. Ե. 53 ։ Ն՛ատ. Խ. 29 ։

6. Պանա ինանան պու էհտիյաճը էրէն ։ Հ՛այրտըլէր գօրգա պիլտիրլէրիտի քի , էյէր քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլաճագ օլուրլար խէ , Հիչ պիր քիմսէ օնլարը գապուղ էճմէյէճէք , եախօտ օնլարա բաղպէճ ու ի՛Թիպար էճմէյէճէյիտի ։ Լ՛աքին

Ա՛րիստոս՝ պունտան իլէրիքի խանէտէ՝ օնլարը գապուղ էճմէմէյի՝ քէնտինի գապուղ էճմէյիրլէ պէրապէր էտէյօր ։ Ա՛էմտախի Հէր քէս օնլարը ինճիտիր տէյիւ գօրգա պիլտիրլէր իտի . լաքին Ա՛րիստոս պու խանէտէ Հէր քէսէ՝ օնլալա ըչէնճիտէ էճմէքտէն սագընմադա էօյիւճ վէրիյօր ։ Ա՛նլար տիւնեանըն ինտինտէ Հէր նէ գատար ֆագիր՝ զայի՛ֆ՝ քիւչիւք՝ վէ էտնա կէօրիւնիւրլէր իսէ տէ , Ա՛րիստոսուն ինտինտէ զայէճ գըլմէճլի տիրլէր ։ Ա՛նլարըն Հէր պիր քէտէրի իլէ քէնտիսի քէտէրլէնիր ։ Ա՛նլարըն Հէփ չէքտիքլէրի եզիյէճէի քէնտիսի տէ չէքէր , վէ օնլարը գօվալայան՝ օնու տախի գօվալամըշ օլուր ։ Ղ՛ատ. Թ. 4, 5 ։ Ա՛ղմ. ճԹ. 15 ։ Ն՛ատ. ԿԳ. 9 ։ Ղ՛ատ. Բ. 8 ։ Պու քիւչիւքլէրին պիրինի իՀմալ էճմէսի պիլէ՝ էպէտի ա՛զապ Հիւքմիւ ալճընա պրազան պիր կիւնահ տըր ։ Պապ ԻԹ. 45 ։ Ա՛ Է էյէր սատէճէ իՀմալ Թէօհմէթի էպէտի ալճէ ; ա՛զապընա տիւշիւրիւր իսէ , օնլարը սիւրչտիւրմէք՝ ինճիթմէք՝ վէ գօվալամագ Թէօհմէճէլէրի՝ ատէմի նէ Հիյապէլլու ա՛զապլարա միւաԹահագ էճմէլի տիրլէր ։ Ա՛տէ. Թ. 41 ։ Ղ՛ատ. ԹԷ. 1 , 2 ։ — Ա՛ւրէ-պէ-ըսէ ։ Ա՛նլարա լէնճիտէ

Digitized by Google

7 Վա՛յ տիւնեայ՝ թէ զքէզ տահա աղբը տըը։ Պօյնունատա պիր տէյիրմէն թաշը իլէ տէնիզէ պաթմասը ֆէնա պիր շէյ տիր. լաքին սէօյիւնմէզ աթէշին տիպտիզ տէնիզինէ աթըլմասը՝ պունատան պինիհայէ պէթեր տիր։ Նամի հէր քէս տիգգամ էյլէսին, քի Ինիլիսէնին բահաթըը պօզմասըն, եահօտ օնուն զայի՛ֆ ա՛զալարընա ըբէնճիտե էթմէսին, եա օնլարը եանղլըշլըզա վէ կիւնահա գուլաղզամասըն. չիւն քի պունպիր հիյպէթլու կիւնահ տըը, վէ օնուն ազապ ու ճէզասը՝ հիյպէթլու պիր թարղ իլէ թէրթիպ վէ իճրա օլունաճագ տըը։

7. Ինէօէղլէր ակոպպինֆէն։ Ինէօքքէզ՝ ատէմլերի էյի օլան շէյտէն կէրի պրագան վէ պունվէճհ իլէ թէօհմէթ ու գապահաթա տիւշիւրէն՝ եահօտ տաղգլարըն եիւրէյինէ գաստավէթ ու աճըլըգ սէպէպի օլան շէյ տիր։ Պունատան ագռէմքի խաննէնին շէրհինէ պագ։ — Ինէօէղլէր կէլճէ լաղ՛ըդ տըը։ Ինատան թապիա՛թընըն ֆասիհլէյի վէ ինանընըն պօզուգլուղու պէջյէ տիր քի, բահաթը պօզանլար՝ սլգընթըլար կէթիրէնլէր՝ ֆէսատ գօփարանլար՝ ճահիլլէրի պաշտան չօգաբանլար՝ Ինէթհանլարը կիւնահա սօգանլար՝ եահօտ կիւնահա սօգմադա չաղըշանլար տպիհա եքսիք օլաճագ աէյիլլէր տիր։ Ինէռ. ի. Գ. 7։

էտէրսէ, օնլարըն բահաթընը պօզարսա, օնլարը կիւնահա սօգարսա, օնլարը տօղրու եօլատան սաիրտարըսա, եահօտ օնլարըն տինտարըգտա եա ֆայիտէյի օլմադտա իլէրիլէմէքտէն օնլարա էնկէլ ու թէօքէզ օլմագ իչիւն եօլլարը իւղէրինէ պիր շէյ գօրսա։ Պաալ Ե. 29 շէրհինէ պագ։

— Ինէ՛էղ փէյղամբէր ընաշը։ Նաքի զէմանլէրտէ տէյիրմէնլէր նա ինատան էլլէրի իլէ՝ եահօտ հայվանլար վասիթասի իլէ չէվրիլէրլէր իտի։ Ինատան էլի իլէ չէվրիլէն տէյիրմէնլէրին թաշլարը քիւչիւք՝ վէ հայվանլարըն չէվիրտիքլէրինքիլէրինին թաշլարը տահա պէօյիւք իտիլէր։ Պուրատա Նֆէնտիմիզին սէօյլէտիյի՝ կէօրիւնիւր քի՝ պէօյիւք թաշլար նէվի՝ տիր։ Պիր քիմսէնին պօզալընա պիր պէօյիւք թաշ պաղլայըպ օնու տէնիզէ աթմագ՝ Նունանլարըն՝ Ինամըզլարըն՝ Ինիւրեանիլէրին՝ վէ օլ էթրաֆտա պուլունան ախէր միլլեթլէրին ատասընատա եօլնիւմէ հիւքմ օլունմուշ եարատմագդէարլարըն ճէզասընը թէրթիպ էթմէք իչիւն ա՛տէթ օլմուշ թաարիգլէրին պիրի իտի։ Պուրատա պու թա՛պիրին մա՛նասը պու տուր քի, Պիր քիմսէյէ՛ պու կիւնահա տիւշմէքտէն իսէ, հէր վէճհ իլէ էօլմէսի օնա տահա խայրըլը տըը։ Պիր տէյիրմէն թաշը ղայէթ աղըր պիր շէյ տիր. լաքին կիւնահ՝ օնտան տէնիզին տիպինէ ղարգ օլունա։

լէր սէպէպինտէն · զիրա թէօ-
քէօզլէր կէլմէք լազըմ տըր ,
ամմա վայ օղ ատէմ քի՝ թէօ-

Ա Յոթ · Բ · 17 · 22—25 : Բ
Յոթ · ԺԲ · 14 : Պ ոէ · ԺԷ · 1 :
Հռովմ · Բ · 23, 24 : Ա Տիմ · Ե ·
14, 15 : Զ · 1 : Տիտ · Բ · 5 · 8 :
խանէլէրինին շէրհինէ պագ :
Պապ ԻԳ · 13 : ԻԶ · 24 : Եվէ ·
ԺԷ : 12 : Կորնթ · Ա · 18—20 :
Բ Պետ · Բ · 3 . 15—17 : Յոհ · 11—13 : Յայտ · Բ · 14 , 15 ·
20—23 : ԺԹ · 20 , 21 : Կրիս-
տոս Հ՚ԻՓէնտիմիզ պուրատա՝ Կի-
լիսէնին բահաթընը պօզմադա
նախօտ օնուն փաքլըզընը մուր-
ատըլմադա չալըշան՝ եախօտ
քէնտի մալինի եա ի՛լմինի եա
քէնտի գուվվէթինի Աչլահըն
էպէտի կէրէչէքլիկինտէն ինսան-
լարը կէրի չէքմէյէ գուչլանան
քիմսէնին իւզէրինէ պիր հէյ-
պէթլու "վայ" թագրիր էտէյօր :
Պօղոս՝ Կրիսթիանըզադա տէօն-
մէզտէն էվվէլ պու գադաչահ
իլէ թէօհմէթլի իտի : Կորնթ ·
ԻԶ · 10 , 11 : Ա՚օլթէր՝ նէ գա-
տար օնպինլէրճէ քիմսէլէրի
տինսիզ վէ իմանսըզ վէ Աչլահ-
սըզ էյլէտի : Նաբատ օղլու
Յերոբովամ՝ Իսրայէլտէն նէ
գադար միլեօնլարճա քիմսէլէ-
րի Էհովանըն ի՛պադէթինտէն
պուզադըլար ի՛պադէթինէ չէ-
վիրտի : Գ Յոթ · ԺԲ · 28 : Ա Թ ·
25, 26 · 34 : ԺԶ · 19 · 26 : ԻԲ ·
53 : Դ Յոթ · Գ · 3 : Ա · 29 :
ԺԳ · 2 · 6 · 11 : Ա Դ · 24 : Ա Թ ·

քէզլէր օնուն վասիթասի իլէ
կէլիր :

8 Ա՚Է էյէր էլին եա պյաղըն

9 · 18 · 24 · 28 : Յերոբովամ
պիր գափու աչմըշ իտի քի , սր-
թըզ գադիանմադը , իլա մէմլէ-
քէթինէ սօգմուղու կիւնահ՝ օն-
ատան սօնկրա կէլէն փադիշահ-
լարըն կիւնէրինտէ 265 սէնէ
տէվամ էյլէտի , թագի պիւթիւն
միլլէթի վէ փադիշահլըզը էպէ-
տէն խարապ էյլէտի : Կէզա-
լինք Կրիստոսուն Կիլիսէսին-
տէ տախի՝ պիր քիմսէ քէնտի
ի՛պրէթի իլէ եա վա՛զ էթտի-
յի թա՛լիմաթլէր իլէ միլեօն-
լարճա քիմսէլէրին՝ քէնտիսի
էօլտիւքտէն սօնկրա՝ հէլաքլէրի-
նէ սէպէպ օլա պիլիր :

8 . Ի՚նէ էլի՛ն եա պյաղը : Պունատան էվվէլքի խանէտէ Կրիստոս Հ՚ԻՓէնտիմիզ՝ պիզի կիւնահ գուլաղուզայաճագ օ-
լան քիմսէնին իւզէրինէ պիր հէյպէթլու "վայ" թագրիր էյլէ-
տի · լաքին շիմտի տէօնիւա՝ պիզի պիր աղըր էջիւթ վէրիր , քի քէնտի նէֆսիմիզէ՝ քէնտի կէօզ-
լէրիմիզէ՝ էլլէրիմիզէ՝ վէ պյագ-
լարըմըզա՝ մէշղուլ օլտուղումուզ իշլէրէ վէ զէվգլէրէ էյի տիգ-
գաթ էտէլիմ , քի օլմայա պուն-
լար եօղումուզուն էօնիւնտէ պիր թէզքէզ օլուպ՝ պիզի կիւնահ տիւշիւրսիւնլէր : Պիր ատէմ՝ պիզի կիւնահ տիւշիւրմէքտէն իսէ , տէնիզէ տիւշմէսի տահ խայըրլը տըր (6նձը խանէնին

Digitized by Google

օլուրսա , պու տաղա՝ Պուրսա-
խան տէյիլ տիր . իլլա օվ խանն
տըը քի , օնա մալլիք օլան՝ միւ՝-
ճիզաթլար իշլէյճէյիտի : Պու
միսիլլիւ խաննա Յուդա մալլիք
խտի . լաքին օպիր տիւրլիւսիւնէ
մալլիք տէյիլ խտի : Օնտա՝ խէ-
լաս կէթիրէն խանն եօղուտու .
լաքին օնտա տախի օպիր շայիրտ-
լէրտէ օլան ձիննէլէր չլգարմագ
վէ Հէր տիւրլիւ խասթալըգլարը
սաղալթմագ խանը վար ըտը :
Պօղոսուն Ա կօրնի . ժԳ . 2 տէ
սեօյլէտիյի պու տիւրլիւ խանն
խտի . Ա՛լլահ՝ էյէր իսթէրսէ ,
պիր եարատմագ ատէմէ միւ՝ճի-
զաթ իշլէտե պիլիր . զիրա միւ՝-
ճիզաթը իշլէյէն՝ ատէմ տէյիլ
տիր , իլլա օնու իշլէմէք իչիւն
ատէմի գուդլանան Ա՛լլահ տըը :
Պունճիկլէյին Ա՛լլահ Խաղաս-
մըն կէօզլէրինի՝ վէ Խաղասամըն
էշէյինին աղըընը աչտը (Մաթթ
իՌ . 28 . 31) , լաքին պիրի՝ փէք
եարատմագ պիր ատէմ՝ վէ օպիրի
տիլսիզ պիր Հայվան խտի :

Բ . Ա՛ի՝ճիզաթ իշլէմէնին
գուվվէթի ի՝պրահիտա եաղընըզ
Խսուլլէրե տէյիլ՝ իլլա էօգ ա-
խէր քիմսէլէրե տախի ղանիմէթ
իլէ վէրիլմիշ խտի . շէյլէ քի՝
տիւնեա Վրիհատաուն ատրնըն
գուվվէթինի պիլսին , վէ Ա՛լլա-
հըն՝ քէնտի գավմընը զէյարէթ
էթմէք իչիւն Հագիգաթ փէք
եագըն կէլտիյինի տույտուն :
Ա՛ի՝ճիզաթլէր՝ իննանըն ա՛գ-
ըընը ուչանտըրըը՝ վէ ոնլարա Խն-
ճիլէն կէօչէքլիյինի իսպաթ վէ
սապիթ էտէր խտի Օնլար՝ Ա՛լ-
լահըն քէնտի թապէ Վհիլիհ՛-
սինէ իհսան էյլէտիյի պախշիշ-
լէր խտի , վէ քէնտինին մէրա-
մի ա՛լիյէսինէ կէօրէ օնուն ա՛-
զալարընա թագիմ օլունուրլար
խտի : Ա Կօրնի . ժԲ . 4—11 .
28—30 : Լաքին Վհրիստոսուն
Խնճիլի՝ քիթապէթ մ.գտարի
սապիթ օլունճա , պու միւ՝ճի-
զաթլար եավաշ եավաշ գալդ-
մագա պաշլատըլար , վէ ս ր-
թըդ իդթիհատը գավմատըղըն-
տան պիւթիւն պիւթիւնէ քէ-
սիլտիլէր :

Գ . Խսուլլէր քէնտիէրի ի-
չիւն եա պիրի պիրի իչիւն միւ՝-
ճիզաթլէր իշլէմէզլէր խտի : Պու
խուսուս իչիւն օնլարա հիչ պիր
գուվվէթ ու հիւքիմէթ վէ-
րիլմէտի : Խմոի Պօղոսա՝ Տրո-
փիմոսու Ա՛եվտոտոսա խասթա
պրագտրը դապահաթ սայրըս-
մագ : Բ Տիմ . Դ . 20 : Նչէր
օ՝ պու պապատէ պիր միւ՝ճիզաթ
իշլէյէ խտի , պու՝ Խնճիլին կէր-
չէքլիյինէ տիւնեայէ պիր խս-
պաթ օլամագ խտի : Չհրա
տէնիլէ պիլիր խտի քի , պու
խասթալըգ աէօզ պիրլիյի իլէ
եալանտան եափրըմըզ խտի , վէ
պու միւ՝ճիզաթ պիր ալտատը-
ճըլըգ խտի : Պունուն կիպի՝
Պօղոսուն Տիմոթէոսու տախի
պիր միւ՝ճիզաթ իլէ սաղալթ-
մագա պօրճու տէյիլ խտի : Օ՝
էյէր չալըշմագ օլսայլարը ,
պօշա չըգար խտի : Խմոի օնա՝

Digitized by Google

ու կիւնահ տաղտարընը գալտը-
լըպ տէֆ՝ էտէր։ Ի՝շպու իման՝
տիւնեայը վէ թէնի վէ շէյթա-
նը եէնէր։ Ա՝է պուրաճըգատ՝
ազաճըպ տուրուպ միւլահազա
էտէլիմ քի, շայիրտէրտէն՝ հա-
գիգաթ պիր տաղը տէվիրիպ
տէնիզէ ալմամգատան չօգ զիյա-
տէ կիւճ պիր շէյ էթմէյէ մահ-
լուպ օլունտու։ Ի՝յէր Ի՝սրա-
տտս Ի՝ֆէնտիմիզ օնլարտան՝
պուննու էթմէյէ մահլուպ էյ-
լէսէ իտի, օնլար օնուն ատրն-
տա վէ օնուն գուվվէթի իլէ է-
մէքտիզ զահմէթտիզ պիր տանի-
յէ իչինտէ էտե պիլիրլէր իտի։
Ի՝աքին օնլարտան՝ պունտան
նիհայէթտիզ վէյատե պէօյիւք
շէյլէր էթմէյէ մահլուպ օլուն-
տու։ Ընլար ագչէսիզ փուլ-
սուզ՝ տիւնեայի գուվվէթտիզ՝
վէ ա՝պքէրտիզ վէ նուֆուզսուզ
չօգլուպ՝ Ի՝սրատտսուն կէրչէքլի-
չինէ գարշը օլան գուտրէթլու
հիւքիւմտարլարըն վէ գուվվէթ-
լէրին ճիւմլէտինին գարշըսընա
ճէնկէ տիզիլմէզի տիրլէր։ օնլար՝
վա՝զըն տիվանէզիյի իլէ պիւ-
թիւն փուռփուրեսնէզիյի՝ տէյիլ
սաղթ տիւնեանըն իչինտէն՝ իլ-
լա ինսանլարըն եիւրէքլէրի տէ-
րունինտէն տախի քէօքտէն
սէօքմէզի տիրլէր. օնլար կէօք
ալըրնտա պուլունան հէր պիր
միլլէթին հէյքէլլէրինին վէ մէզ-
պահլարընըն ճիւմլէտինի եըգ-
մալը տըրլար, վէ հէմ օնլար-
տա ի՝պատէթ էտէնլէրին ճիւմ-

աէճէք տիր, վէ սիզէ հիչ պիր

Ի՝փեստատաքի խասթահլարա էյ-
լէսէյի կիպի քէնտի ճէսէ-
տինտէն պիր մահրամա կէօն-
տէրէճէք եէրինէ (Ի՝սդթ. ժԹ.
11, 12)՝ իլաճ տէյիւ ազաճըգ
շարապ գուլլանմասընը սըրտա-
րըշ էտէր։ Ա. Տէմ. ե. 23։

Դ. Հ՝այիրտէրէ պու տէֆթա՝
կէթիրիլէն խասթա չօճաւղու
սաղլըտամատըգլարը՝ քէնտիլէ-
րինէ պիր թէօհմէթի իտի։ Ի՝սրա-
տտս Ի՝ֆէնտիմիզ օնլարա պու-
նու էթմէյէ գուվվէթ ու հիւ-
քիւմէթ վէրմիշ իտի, վէ օնու
էթմէմէյէ է՝օգիւրլէրի եօղու-
տու։ () օնլարա՝ հէրի էօրիւ-
լէրի տիրիլմէմէյէ գուվվէթ ու
հիւքիւմէթ վէրմիշ օլսայընը,
օնլար տէր ա՝գապ պաշկայընչ՝
իճրասընը էթմէլի իտիլէր։ Ի՝յ-
յէր օնլարա՝ տէնիղի եարմա-
ղա ատնսէ իտի, օնլար Ա՝ուխտ
կիպի օնու պիլտէն էթմէլի ի-
տիլէր։ Ի՝յէր օնլարա՝ վարըպ
հէր պիր տաղը թէմէլինտէն տէ-
վիրմէյէ էմր օլունսայընը, օն-
լար անիտե վարըպ օնուն էմրի-
նի՝ հիչ իշգիլ էթմէյէրէք իճ-
րա էթմէլի իտիլէր։

Ե. Ի՝յէր միւ՝ճիզաթլէր իման-
նը՝ պէօյիւք շէյլէր իճրա էյ-
լէսէի իսէ, խէյլաս կէթիրէն ի-
ման տահա պէօյիւք վէ պիզիմ
իչինէն տահա միւ հիմմ վէ իգթի-
զալը շէյլէր իճրա էտէր. զիրա
պու իման՝ ա՝գլ ու ֆիքրին գա-
րանլըղընը՝ ճանըն ճիւտամ մա՝-
րազընը՝ վէ պիւթիւն թէօհմէթ

Digitized by Google

20 Ա՛մմա պու ճինս չըգմաղ, լէսինի հիւանիւ րիզալէրի իլէ կէլիրիպ՝ սաղ վէ հապգ Ա՛ւլահա ի՛պատէթ էթմէրմէլիտիլլէր։ Պու՝ ղայէթ կիւճ պիր շէյ իտի։ Տիւնեայը հարաթմագ՝ դօլայ պիր շէյ իտի. օ՝ սալթ՝ պիր սէօզ իլէ օլտու։ Ընու ֆիտա ու խէլասա էթմէք՝ փէք կիւճ իտի. պիր հափթանըն՝ պիր պլըն՝ պիր սէնէնին իշի տէյիլ իտի։ Պու՝ Ա՛ւլահըն Ղուրանուն չօգ սէնէլիք էմէք ու էզիլէթլէր՝ վէ խաչ իւզէրինտէ պիր իսքէնճէլի էօլիւմ սարփ էթմէսի իլէ հուսուլէ կէլտի։ Պուճիլէյին շայիրտէրէ տաճի պիր տաղը տէնիղէ տէվիրմէսի գօլայ իտի. լաքին շէյթանըն պիր էսիրինի կէթիրիպ Ա՛ւլահ էվլատը էթմէսի՝ վէ պախուսուա պիւթիւն միլլէթլէր կէրիյէ Ա՛ւլահա չէվիրմէսի՝ կիւճ իտի։ Ի՛աքին օնլար՝ ճիւմլէ կիւճլիւքլէրուէն իւաթիւն գալգմալը տըրըլար, վէ պէօյիւք հէմ ա՛ճայրպ շէյլէր ինճրա էթմէյէ հազըր օլմալը տըրըլար։ Նէֆս. Ջ. 12։

20. Պա՛ ճինս։ Ա՛ինս ճինս եարատմագ րուհլար վար, վէ պա՛զըլարը ախէրլէրինտէն տահա գուվվէթլի վէ եարատմագ տըրըլար։ Ընլարըն պիրինէ Ա՛էղնէլուղ՝ չէյլեան՝ իպլիս՝ էսքի եըլան՝ ամաէրտա վէ պիւթիւն տիւնեանըն ալտատըճըսը տէնիր. վէ կէօրիւնիւր քի, պու՝ պագիլէրին ճիւմլէսինին գուլաղուղու եախօտ պաշը տըր։ Պագ ԹՒ. 24 վէ 45 շէրհլէրինէ պագ։ Իե. 41. Ա՛արէ. Գ. 22։ Հայոթ. ԹՒ. 9 Ի. 2։ Պու չօճուղու Թուհմուշ օլան էն գուվվէթլի վէ էն ֆէնաարընըն պիրի իտի. օնու՝ չօգտան պէրու Թուհմուշ իտի, վէ օնու պրագմամադը մէրամ էյլէտի։ — Տո՛ա՛՝ վէ օղա՛՝ Պունճիլէյին հէյպէթլու հալտէ պուլունան ճիննլուլէրտէն պէյլի ի՛նսանըզ ճիննլուլէրի չօգարմադը՝ էն եիւճէ տէրէճէ իման իգթիղալը իտի։ Ի՛աքին պու միսիլիւ իման՝ նէմէք վէ իչմէք՝ ֆօսուլ քեաֆիյէթլէր իլէ միւճատէյէ էթմէք՝ վէ տիւնեամի ատէմլէր իլէ ղէվգու սէֆա էթմէք իլէ կէլմէզ. իլա Ա՛էնհատէ չէքիլիպ Թէֆէքքիւր էթմէք՝ օրուճ Թուհմագ՝ վէ չօգ ի՛պատէթ էթմէք իլէ հասըլ օլուր, վէ սաղ սագլընը։ Ն՛ղիա՝ օլ տուլ գարընընդն օղլունու տիրիլմախի վագըթ՝ պունճիլէյին տուա՝ էյլէտի։ Գ ֆաթ. ԹՒ. 19—21։ Ն՛ղիա օրուճ Թուհմագը. զիրա օնուն պիւթիւն է՛ամիւ՝ օրուճատան վէ քէնտի նէֆսինի ինքեար էթմէքտէն ի՛պարէթ պիր է՛օմիւր իտի. վէ օնուն հէր կիւնքի Թէֆէքքիւրի՝ տէյիլ տիւնեամի՝ իլա սէմամի չէյլէր իւզէրինէ իտի, վէ կիւնտէն կիւնէ Ա՛քաբըն սէրպայնատա զէվգ ու սէֆա էթմէքտաէ տէյիլ իտի, իլա

21 Ա֊ՀԱ ՕՆԼԱՐ ՊԱՏԱՐԱՏԱ ՏՕՂԱՇՂԸՐ ՀՔԵՆ, ՅԻՍՈՒՍ ՕՆԼԱՐԱ ԱՀՏԻ. Ի֊ՏՀՄ ՕՂՈՒ՝ ԱՍԱՀՄԼԵՐ ԷԼԻՆԿ ԹԷՍԼԻՄ ՕՂՈՒՆԱՃԱԴ.

22 Ա֊ՀԱ ՕՆՈՒ ԿՕԼՈՒՐԷՀՔԼԵՐ, ՕԼ ՓԱԳԸՐ ՏՈՒԼ ԳԱՐԸ ԻԼԷ ՊԻՐ ԱՎՈՒՃ ՈՒՆ ՎՔ ԱՂԱՃԴԳ ՂԵՅԹՈՒՆ ԵԱՂԸ ԻԼԷ ԿԷՅԻՆԵՐ ԻՍԻ։ Օ՝ ՊԱՆԻԷԼ ԿԻՊԻ ՍԱՐԱՅՍԱ ԱԱՔԻՆ ՕԼԱՐԱԳ՝ ՍԱՅԻՄԱ ՍԻՒՆԵԱՎԻ ԱԱԿՄԼԵՐ ԻԼԷ ԳՕՆԱՇՈՒԱ՝ ՔԷՆՍԻ Ա՝ԳԼԸ ԱԷՎԼԷԹԻՆ Ա՝ԶԻՄ՝ ՄԱՍԼԱՀԱԹԼԱՐԸ ԻԼԷ ՄԷՂՂՈՒԼ ՕԼՄՈՒՂ ՕԼՍԱՅՐԸՐ, ՕՆՈՒՆ ԻՄԱՆԸՆՐՆ ԳԱՎԻԼԵՆՄԱՀ ԻՀԻՒՆ ՕՐՈՒԱ՝ Ա֊ՀԱՆԷԼԷ ԻԳԹԻՂԱԼԸ ՕԼՈՒՂՈՒ ԳԱՍԱՐ ՕՆԱ ՏԱՍ ԻԳԹԻՂԱԼԸ ՕԼՈՒՐ ԻՍԻ։ Ա֊ՀԱ. Թ. 3։ ՏԻՒՆԱՍ ԻԼԷ ԳՕՆՈՒՇՄԱԳ՝ ԻՄԱՆՐՄԼԸԸ ՁԱՅԻ՚Ֆ ԷՍԷՐ. Ա֊ԼԼԱՀ ԻԼԷ ԳՕՆՈՒՇՄԱԳ՝ ՕՆՈՒ ԳԱՎԼԻԼԵՍԻՐ։

21. ՅԱԵՎԻ՛ ՕԼՈՒՃՈՒԳ։ ՊԱԳ։ Ի. Օ. 4 ՀԵՐՀԻՆԵ ՊԱԳ։

22. Ո՞ՈՍ ԷՕԼՔԻ֊ԼԷՅՆԵ֊ԼՔԸ։ Ա֊ԼՐԻՍԱՍ Ա֊ՓՔԵՆՏԻՄԻՂ՝ ՀԱՅԻՐԱԼԵՐԻՆԵ ՊՈՒՆՈՒ ԱԷՕՂԼԷՄԼԻԵ ԿՎՂԼԵՍԷՆ ՊԱՇՂԱՄՐՂ ԻՍԻ, ԼԱՔԻՆ ՕՆԼԱՐ ՕՆՈՒ ԱՆԿԱՂԱՄՍՂԼԱՐ ԻՍԻ. ՎՔ ՊԷՕՂԼԵ ՊԻՐ ՀԵՒԻ ԻՀԻՒՄԼԻԵ ԱԱՂԱՆԱՄՍՂԼԱՐ ԻՍԻ, ՎՔ ՊԱՏՐՈՍ ՕՆ՝ Ա՝ԳԼՈՆԱՆ ՊԷՕՂԼԵ ՀԵՂԼԵՐ ԿԵՂԻՐԱԻԻ ԻՀԻՒՆ ԹԱ՝ՂԻՐ ԵՂԼԵՒԻՆԵ ԿԷՕՐ (Պաղ ԺՕ. 21, 22 ՀԵՐՀԻՆԵ ՊԱԳ։ ՊՈՒ ՀԵՒԻ՝ ՅԻՍՈՒՍ Ա֊ՓՔԵՆՏԻՄԻՂ ՊՈՒՐԱԱՆ ԵՒՈՒՆԵ ԹԷՔՐՈՒՐԼԱՍՐ, ՎՔ Ա՝ՄՐԿՈՍՈՒՆ ԹԱՀՂԻՐ ԵՂԼԵՒԻՒՈՒՆԵ ԿԷՕՐԻ (Թ. 30) ՊՈՒ ԽՈՒՍՈՒՍՏԱ ՕՆԼԱՐԱ ՎՔ ԻՒՂԻՒՆՃԻԻ ԿԻՒՆԱԵ ԳԱԼՁԱՃԱԳ ՏՐԸ. ԻՄԻՒ ՕՆԼԱՐ ՂԱՅԷԹԼԷ ԳԱՍԱՎԷԹԼԷՆՏԻԼԷՐ։

23 Ա֊ՀԱ ՕՆԼԱՐ ԱԱԻՒԱՈՒՆԱՅՈՒՄԱ ԿԷԼԻՆՃԵ, ՏԻՐՀԷՄ ԻՔԻԼԻՔԼԵ֊ԹԱ՝ՂԻՄ ՎԷՐՍԻ ՝ Ա֊ԱՔԻՆ Ա՝ՄԿՈՍ ՊԻՂԵ ԽԱՊԷՐ ՎԵՐԻՂՕՐ ՔԻ (Թ. 31), ՕՆԼԱՐ ՍՍԿԱ ԱՆԿԼԱՄԱՅՕՐԼԱՐ ԻՍԻ, ՎՔ ՊՈՒՆՍԱՆ ՊԻՐ ԳԱՀ ԿԻՒՆ ԷՎՎԼ ՍՍՂՂՈՒՆ ԻՒՂԵՐԻՆՏԵ Ա՝ՈՎԼԵՍ ԻԼԷ Ա֊ՂԻՆԱՂԸ ՊՈՒԽՈՒՍՍՍՍ ՄԻՒՂԱՔԵՐԵ ԷՍԻՒՔԵՆ ԻՂԻՍԷՆ ՕԼ ԻՒՀ ՀԱՅԻՐՍՒԼԵՐ ՊԻՒԵ ԱՆԿԼԱՄԱՅՕՐԼԱՐ ԻՍԻ։ Ի֊ՒՀԻՒՆՃԻԻ ԽԱՆԷՆԻՆ ՀԵՐՀԻՆԵ ՊԱԳ։ —ՕՆԼԸ ՂԱՅԷՒԼԵ ԲՍԱՎՔՒԼԵՆՈՒՒ֊ՎԸ։ ՕՆՈՒՆ ՓԻԼՎԱԳԻ՝ ԷՕԼԵՃԼԵ ՕԼՍՈՒՂՈՒՆՈՒ ՕՆԼԱՐԱ ԻՆԱՆՍՐՐՄԱՍՐ ՄԻՒՔԻՒՆՍԻՒՂ ԻՍԻ ԻՍԵ ԱԷ, ՀՈՒԳԱՍՍԱՐՐՆՐ ԱՆԿԼՍՐՐԼԱՐ ՔԻ՝ ՂԱՅԷԹ ԳՕՐԳՈՒՂՈՒ ՎՔ ՀԻՅՊԵԹԼՈՒ ՊԻՐ ՀԵՅ ՎՈՒԳՍՈՒ՝ ՊՈՒԼԱՃԱՂ ՐՍՐ։ ՅՈՎՀ. Ի֊Զ. 6։

23. Ի֊ՓԱՈՒՅՈՒՄ՝։ ՊԱՊ Դ. 13 ՀԵՐՀԻՆԵ ՊԱԳ։ —ՏԷՐՀԻ՛ Է֊ՒԷԼԻ֊ԼԷՐԼԻՆ։ ՊՈՒ ՎԵՐԿԻ՝ Ի՝ՕՄԱ ՏԷՎԼԷԹԻ ԻՀԻՒՆ Ի՝ՕՄԱԼԸ ՎԵՐԿԻ ՃԷՄ՝ԷՍԻՃԻԼԵՐԵ ՏԷՅԻՐ՝ ԻԼԼԱ ՀԵՅՔԷԼԻՆ ՈՒՄՈՒՐՍՒ ԻՀԻՒՆ՝ ՄՇՍԼԱ ՕՍՈՒՆ՝ ԵԱՂ՝ ՈՒՆ՝ ԹՈՒՋ՝ ՔԻՆԼԻՔ՝ ԳՈՒՂՈՒԼԱՐ ՎՔ ՀԵՐ ԿԻՒՆԲԻ ԳՈՒՐՊԱՆԼԱՐ՝ ՎՔ ՊՈՒՆՈՒՆ ԿԻՍԻ ՆԷՀԷ ՆԷՀԷ ԱՒՍԷՐ ՀԵՅԼԵՐ ՍԱԹՈՒՆ ԱԼՐՆՐՉ՝ ՍԱՐՉ ՕԼՈՒՆՄԱԳ ԻՀԻՒՆ՝ Ն֊ԷՀՈՒԱԻ ՎԵՐԿԻ ՃԷՄ՝ ԷՍԻՃԻԼԵՐԵ ԹԷՍԼԻՄ ՕՂՈՒՆՈՒՐՍՒՍՍ։ Ի֊ԼԷՆՄԻԱՆԸՆ ՎԱԳԼԲՐՆՍՍ ՊՈՒ՝ ՊԻՐ ՄՐԱԳԱԼՐՆ ԻՀ ՓԱՅՐՆՐՆ ՊԻՐ ՓԱՅԸ

Digitized by Google

բինի աշանլար Պետրոսա կելա-
լէր , վէ տէսիլէր • Յոօճանըվ
ատրհէմ խրիստիէներուն էօսէ-
մէզ մի :

24 Պէլի տէտի • վէ օ՝ էվէ
կիրտիքտէ , Յիսու ։ ծնուն էօ-

իսի (Լեւ. ժ. 32 , 33) , լաքին
ասլընատ՝ հարըմ մըսգալ՝ եախստ
ալթը ղուրուշ գատար իսի , վէ
սայրլան քիմսէլէրտէն վէրիլիր
իսի : Նէյ Լ. 13 : ԼԸ . 26 :
Յովսէփոս պիզէ խապէր վէրիր
քի , օնուն զէմանընտա՝ խիրմի
եաշընտան եօգարը օլանլարըն
ճիւմլէսինտէն վէրիլիր իսի :
— Յոօճանըզ փէրհէմ խէլէխէրինէ
էօփմէզ մի : Յտիթիմալ տըր քի ,
օնլար՝ զանն էվատիլէր քի՝ Հէյ-
քէլին խրլմէթի մասարուֆու
իչիւն Յֆէնտիմիզ հիւ պիր չէյ
վէրմէյէճէք տիր . չիւն քի օ՝
Հալա օնտա իճրա օլունան միւ-
նասիպէթտիզլիքլէրէ վէ ֆէնատ-
լէրէ չէտիսա ինֆաա՝լինի պէյան
էյլէմիշ իսի Յովէ. Ք. 14—16։
Յաբէն օ՝ էյէր պու վէրկիյի
էտա էթմէյէ իստիսնա էյլէյէ-
իսի, օնլար օնու Հէյ-քէլին՝ Ա՝ով-
սէսին՝ վէ ճիւմլէ նօմօսուն տիւշ-
մէնի թագրիր էտճէքլէր իսի :
24. Պէլ : Պետրոսուն իշպու
Հազըր ճէվապընտան աշէքտար
օլույօր քի , Վէրիտատա Յֆէն-
տիմիզ տայիմա Հէր քէսէ վա-
ճիպ օլանը էտա էտէր իսի . վեր-
կի վաճիպ օլանա վէրկիյի , խա-
րաճ վաճիպ օլանա խարաճը էտա

նիւնիւ ալըպ տէտի . Էյ՛ Սի-
մըն՝ ըէյին նէ՞ տիր . եէրին փա-
տիշահլարը խարաճը եախստ
վէրկիյի քիմլէրտէ՞ն ալըրլար՝
օղուլլարընտա՞ն մը եօխսա եա-
պանճըլարտան մը :

էտեր իսի : Ո՝ նօմօս ալթընտա
օլսուս (Գաղ. Դ. 4) . Հէմտէ
ճիւմլէ տատագալթը թէքմիլ էյ-
լէտի : Պաղ Գ. 15 չէրհինէ
պագ : Իմտի հիչ պիր Քրիս-
թիան քէնտինի խարաճ ու վեր-
կիտէն՝ վէ Մէմլէքէթին գայիմ
օլան հիւքիւմտարլէրինէ ի՝զվէթ
ու բաղպէթ էճմէքտէն ազատ
զանն էթմէսին : Պաղ ԻԲ. 21 :
Ֆռովմ. Ի. Գ. 6 , 7 : Ա՝լլահըն էվ-
լատլարը՝ պուլունտուգլարը մէմ-
լէքէթին Հէփ նօմօս ու գանուն-
լէրինի՝ պու նօմօսլար կիւնտ
օլան պիր չէյի քէնտիլէրինտէն
մահրում էթմէտիքճէ՝ սագլա-
մաղա պօրճլու տուրլար : — Յի-
սուս ծնան Էմմանուէլ : Ի՝-
սուս Յֆէնտիմիզ՝ օնտան էվվէլ
սէօյլէտի . վէ պունտան սէօյլէ՝
էյէրչի քէնտիսի Պետրոսուն
վէրկի ճէմ՝ էտէնլէր իլէ սէօյլէշ-
տիյինտէ պէրապէրլէրինճէ տէ-
յիլ իսի իսէ տէ , օրտատա Հէփ
սէօյլէնէնի պիլիր իսի՞նէ պիր
իսպաճի վէրտի : — Ո՞ղուլլարը-
պո՞ն մը : Պիր փատիշահ՝ քէն-
տինէ մահ էտինճէք իչիւն քէնտի
ֆամիլեատընտան՝ քէնտի օղուլ-
լարընտան վէ գըզլարընտան Հէյ
խարաճ ետա վէրկի տալը՞մը :

Digitized by Google

25 Պետրոս օնա ասեմ. Նա-
պանճըլարտան. Իսուա օնա
ասէմ. Այլըլէ իսկ՝ ողուքլար մու-
ա'ֆ տըրլար։

26 Ա՛մմա օնլարա թէօքէզ օլ-

մայալըմ ասէյիւ՝ աէնիզէ կիտիոյ
օլթա ամ, վէ իւլք չըզան պա-
լըզը գալտըր, վէ օնուն աղըզընը
ուչընճամ, պիր ասէօրթլիւք պու-
լամագ ըլնի. օնու ալըպ՝ օնլարա

25. Նապանճըլարտան։ փա-
տիշահլար թէքլիֆ ու վէրկիյի
քէնտի էվլատլարընտան ասէյիլ
իլլա քէնտի ֆամիլիալարընտան
օլմայան քիմսէլէրտէն ալըրլար։
— Այլըլէ իսկ՝ ողու-լլար մու-ա'ֆ
տըրլար։ Հէրգի փատիշահլա-
րըն էվլատլարը՝ տայիմա հէր
կէօնա թէքլիֆ ու վէրկիտէյ
մուա'ֆ տըրլար. վէ օնլարտան
մի'տա՝ փէք ազ պա'զը ախէր
քիմսէլէր տախի՝ քէնտիլէրինէ
մախսուսէն վէրիլմիշ պէրաթ-
լէր իլէ մուա'ֆ տըր։ Ա ֆա-
թէ. 25։ Նէֆէնտիմիզին սէօզ-
լէրինին մա'նասը պու տուր քի,
փատիշահլար քէնտի էվլատլա-
րընտան վէրկի ալմազլար, պէ-
նիմ փէհէրի ա'զիզիմ պիր փա-
տիշահի ա'զիմ տիր. վէ պու
վէրկի՝ մախսուսէն օնուն էվինին
խըզմէթի մասարուֆու իչիւն ա-
լընըր, իմոի պէն՝ պու փատի-
շահլըն մուհապպէթլու Ողու
իքէն՝ նիչիւն պէնտէն վէրկի
մաթլուպ օլունսուն։

26. Ընէօթէզ ըչօ-ւէզ օլմայալըմ
պեյէ։ Նշպու վէրկիյի ճէմ՝ է-
աէն քիմսէլէր՝ պիւթիւն տիւն-
եանըն ո'ւմուտի ա'աէթինէ կէօ-
րէ էյէրչի պէնտէն վէրկի մաթ-
լուպ էթմէյէ հագգլէրի եօղ
իսէ աէ, օնլար պէնի պիլմէզ-
լէր, վէ պունսուն իչիւն օնու է-

տա էթմէսի խայրըլը տըր. օլ-
մայա օնլարա փուրսաթ վէրէ-
լիմ, քի աէսինլէր քի՝ պիզ
հէյքէլի՝ վէ թա'յին օլմուշ
գուրպանլարը թահգիր էաէրիզ,
վէ իգթիհազսըզ եէրտէ քէն-
տիմիզէ խուսուսիէթ ույանտըրա-
լըմ։ — Տէնիլէ իփթ։ Կափատ-
նայսա՝ շէհրի՝ Կալիլէա տէ-
նիզինին քէնարընտա պինա օ-
լունմուշ։ ու, վէ Պետրոս պա-
լըգճը իտի։ — Պա՛ղա թըլըբ։
Նէֆէնտիմիզ ղայէթ փուգարա օ-
լուպ՝ պու վէրկիյի վէրմէյէ ագ-
չէսի եօղուսուս. լաքին պու ագչէ-
յի պիր մէչէյին էլինտէն ալաճա-
ղընա՝ օնու պիր պալըղընը աղ-
ղընտան ալար։ Տէնիզին հէմ
պալըգլարը՝ հավանըն գուշլա-
րը՝ վէ եէրին հայվանլարը օ-
նուն տուր։ Ննէթ. Ա. 28։
Գ Մոփ. ԹԷ. 4։ Մոզ. Ը.
6—8։ Յոնե. Ա. 17. Բ. 10։
Նէբ. Բ. 7, 8։ Նէր վէ օնուն
տօղուրղուղու օնուն տուր (Մոզ.
Ի. 1), վէ ճիւմլէսի օնուն
խըզմէթինէ գուչլանըլմալը տըր։
Պիզ քէնտի հիզ՝ օնուն խըզմէ-
թինէ վագֆ օլունմալը իզ, վէ
հէր պիր իշիմիզ վէ էշղալիմիզ
իլէ օնա խըզմէթ էթմէլիյիզ։ —
Պէյ փէօրչէ։ Այ'նի քէն-
տինէ իգթիհազ էտէն ագչէնին
սալթ իքի գաթը։ — Պէնիմ է-

Digitized by Google

պէնիմ իչիւն հեմ սէնին իչիւն վէր ։

Էյ՛ն հե՛մ սէնին էյ՛ն վէր ։ Պէջլէճէ Պետրոսուն տախի քէնտի վէրկիսինի վէրէճէք ագչէսի օլտու ։ Ալ՝ է օ՝ էյէր Քրիստոսուն վէրկիսինի էտա էթտիքտէն ասն կրա , գալանրն պիր միգտարրնը եահաա հէվիսինի ճէպինէ գօյուպ՝ օնուն իլէ քէնտինէ հէմիշ եա շարտպ եա թիւմիւն սաճուն ալմադա խարճ էտէյիտի , նէ՞ գատար խապիս պիր ա՛մէլ օլուրտու ։ Ալ՝ է էյէր օ՝ տէօրթիւնիւն պու մինվալ իւզրէ խարճ էթմիշ օլայրտը , նէ՞ գատար տահա զիյատէ խապիս պիր ա՛մէլ օլուր իտի ։ Ալ՝ է պու ճիւմլէ իլէ՝ նէ՞ գատար չօգ քիմսէյէր պուլտուղունու քի , Քրիստոսուն՝ օնլարրն էլլէրինէ վէրտիյի հէփ ագչէյի պու մինվալ իւզրէ խարճ էտէրլէր ։

Պիզէ մա՛լիւմ օլտուղու գատար՝ քէնտի ինճիյաճրնը տէ՞ էթմէք իչիւն Յ՛ֆէնտիմիզին իշլէտիյի եալնրնզ միւ՛ճիզաթ պու իտի (Պապ Գ . 4 չէրհինէ պագ) . վէ պու տախի քէնտի ինճիյաճրնը տէ՞ էթմէք իչիւն օ գատար տէյիլ՝ իլլա տահա վէյատէ՝ տին խըզմէթլէրինին մասրաձրնա եարտըմ էթմէք՝ վէ քէնտի ճէլալինին աշիրեար օլմասը իչիւն իճրա օլունմուշ իտի։ Յ՛նչպու միւ՛ճիզաթ իլէ օ՝ իտտիա՛ էթտիյինի՝ եա՛նի Աստա՛ծանրն Ողու օլտուղունու՝ վէ վէրկիսի էտա էթմէյէ պօրճու օլմատըղընը աշիրեարէ պէյան էյլէտի . զիրա պու միւ՛ճիզաթա հէր նէ նիւզաէն նազար օլունուրսա , Յիսուսուն ալլահանի սիճմա՛լէրէ մանիք օլտուղունա պէյի խապաթ իտի ։ Պու ագչէյի պալըղընն աղղընա քէնտի էլի՛մի գօմուշտու ։ Յ՛չյէ իսէ՝ ալլահանի պիր էլ օլմալը իտի ։ Ունու՝ քէնտի պուտրէթի՛մի նատրաթը ։ Յ՛չյէ իսէ՝ օ ճիւմլէյէ գատիր պիր գուտրուէթ օլմալը իտի ։ Ունուն օրատա օլտուղունու կէօզի՛միւ կէօրտի ։ Յ՛չյէ իսէ՝ օ կէօզ՝ հէր շէյի կէօրէն կէօզ օլմալը իտի ։ Ա՝ տէնիլտէ գաչ պալըգ պուլունտուղունու՝ օլթայը իլքին օնլարտան հանը կրսը եուտատճաղընը՝ ագչէնին հանկը պալըղընն աղղընատա օլտուղունու՝ օ նէ՞ ճինս պալըգ իտիյինի՝ գըլըյա նէ՞ գատար եապըն պուլունտուղունու՝ վէ օնուն աղղընատա օլան ագչէ գըթատը գաչըգ օլտուղունու պիլիր իտի . վէ պունուն ճիւմլէսի՝ օնուն ալլահանի պիր Յ՛ատ օլտուղունա իսպաթ տէյիլմի ։ Պունուն ճիւմլէսինի պիլէն Յ՛ատ՝ պիզիմ հէր պիր հալիմիզի՝ ինճիյաճրմըզը՝ վէ կիւնահլարըմըզը պիլիր օլմալը տըր ։ Ա՝ պիզիմ էլիմիզէ կէլէն ագչէնին հէր պիր գըթասընը կէօրիւր , վէ օրայա նատըր կէլտիյինի՝ վէ պիզ օնու նատըր խարճ էթտիյիմիզի պիլիր ։ Յ՛հէր օրայա

ՊԱՊ ԾԸ

1 ()Լ սաս'Թոս՝ շայիրտլէր

պիր Հագգ Թաւիւգ իլէ կէլիր իսէ, օնուն էյլիք-քեանի էլի իլէ կէլ-
մէյինի իգրար ետիպ՝ միւԹէ-
շէք-քիւր օլմաըն յըլ, վէ օնու՝ օ-
նուն ճէլալ ու շանընա խարճ
էԹմէլիյիղ։ Ա՛էր քիմ քի՝ տին
խուսուսլալընա քէնտինէ Հագգ
իւղըէ խապէԹ ետէն Հիսէսինի
վէրմէյէ իմԹինա՝ ետէրսէ, օլ
քիմսէ Հիչ պիր վէճՀ իլէ ասլա
Ա՛րիստոսա պէնկղէմէղ։

1 · ()Լ սաս'Ն֊ա ։ () պիր Ա՛ւետարանիչլէրտէն էօյրէնիլիղ քի, պու "սաս'Թ" նախօտ ալ-
ման՝ Ա՛րիստոս Ա՛֊ֆէնտիմիզին շայիրտլէրինէ քէնտինին չէքէ-
ճէք օլտուղու իսքէնճէլէրի վէ էօնիւմիւնիւ սէօյլէտիքտէն սօնկ-
րա տէր ա'գապ իտի ։ Ա՛ռէ · Թ · 32 ։ Ղ֊է · Թ · 46 ։ Պուն-
տան սօնկրա իքի քէրլէ տաՀա՝ իշպու գաապվէԹ ու էլէմ կէԹի-
րէն մատտէ իլէ պէրապէր՝ պու սօրուշ տա սիւալ օլունտու ։
Պապ Ի · 19—21 ։ Ղ֊է · ԻԲ · 22—24 ։ —Պեօյէ֊ւ էմ՛ պէր ։ Ա՛ռիկա վէ Ղուկասըն վէրտիյի նագլիյէԹտէն կէօրիւնիւր քի, Ա՛րիստոս Ա՛֊ֆէնտիմիզ իպԹիտա շայիրտլէրինէ եօլտա նէ իւգէ-
րինէ միւճատէլէ էԹտիքլէրինի սիւալ էյլէմիշ իտի, վէ օնլար՝ մատտէյի անկլաԹմազա գօրգ-
մաղըլա, նախօտ ուԹանմազըլա, պիր զէման սիւքիւԹ գալմըշլար իտի ։ Ղ֊աքին օնլար՝ օնուն օն-

Ղիտուսուն նանընա կէլիպ տէ-
տիլէր · Ա՛'ճապա՝ կէօքլէրին փա-

լարըն փիքրլէրինի պիլտիյինի անկլամազարը իլէ, օնա աչըգ-
տան աչըղա սօրտուղար քի. քէն-
տինին իչտաս ետէճէք օլտուղու փատիշաՀլըգտա պէօյիւք քիմ օլաճագ տըր ։ Ա՛րիստոս Ա՛֊ֆէնտիմիզ խաչ խուսուսունտա սէօյլէմիշ իտի · լաքին օնլարըն ա'գլը փիքրի՝ սագԹ ու ԹաւաԹտա իտի ։ ()՝ օնլարա սիմէյէմէյէր վէ իսքէնճէլէր խու-
սուսունտա սէօյլէմիշ իտի, լա-
քին օնլարըն ա'գլը փիքրի՝ ար-
տըսըրա կէլէճէք օլան սագԹ չան ու ի'զլէմէտ իտի · վէ պունու քէնտիլէրինէ՝ էն պէօյիւք ման-
սուպլարը էլէ կէմիյիմէք իչին պիր միւնասիպ փուրսաԹ սա-
չարալըտը ։ Պ֊ետրոս՝ անախ-
Թարալարը ալմըշ օլտուղունտան սաար ա'գամ՝ օլմաղա՝ վէ Ղու-
դա Հաղա քէսէ էլինէ օլտու-
ղունտան մանկիյէ փաշասը օլմա-
ղա իւմիտ ետէ պիլէրիտի · Ա՛իմն վէ Ղուդա վէ քիչիւք Ղակոբոս Ա՛րիստոսուն խալըմլարը՝ վէ պունտան պէօյլէ փատիշաՀըն ագրապասընտան պէյլէր օլ-
տուգլարը իչինէ՝ ախէրլէրին ճիւմլէսինտէն իլէրի սայրըմազա մէմիւլ ետէ պիլիրլէրիտի. Ղով-
Հաննէս՝ փատիշաՀըն մախսուսէն սէվգիւլիւսիւ օլմաղըլա, մասլա-
ՀաԹըն Թաւափա'ԹընտանՀ՝ մէմիւլ ետէ պիլիրլէրիտի քի, մանսուպլա-
րըն էն ա'լէսսը քէնտինէ վէ-
րիլէճէք տիր. Ղակոբոս տայիմա

տիշահլըղընտա պէօյիւք քիմ տիր ։

Յովհաննէստէն իլէրի ղնքր օ-
լուննտու ղունտան՝ վէ օնա հէմ
գարընտաշընա պագան պիր էյի
վալիտէյէ մալիք ըլտուղունտան՝
պիր էյի մանտուպ ուտա պիլիր-
իտի։ Ա՝ատթէոս ասլընտան կէօմ
բիւքճիւ օլուպ՝ պունուն իչիւն
իշ պիլիր վէ մասլահաթտան
անկլար ըլտուղու իչիւն՝ պէօյիւք
մասլահաթլար իւղէրինէ նասպ
օլունմասընը մէմիւլ էտե պիլիր-
իտի. Ընդրէտա հէրիսինէն էվ-
վէլ չաղրըլտըղը իչիւն՝ ուտա
պիլիր իտի քի, իպթիտա ման-
ասուպա կէչմէնին հագգը քէն-
տինէ մախսուս օլսուն. վէ պա-
գիլէրին հէր պիրի՝ շիւպհէսիզ
քէնտինէ մախսուս պիր հագգ
իտտի՝ասընը թագտիմ էթմիշ օլա
պիլիրլէր իտի։ Ա՝յվահ. Ա՝նսի-
անըն փատիշահլըղը հագգընտա
շայիրտլէրին փարիսեցիլէրտէն
էյրէնմիշ նէ գատար պաթըլ
վէ գապա ճիհմանի խիւլեալարը
վար իտի։ Պապ Ի. 20, 21 շէր-
հինէ պագ։

Պուրատա իշարէթ օլունա
պիլիր քի, (1) Ընէր Վրիստոս
Ընֆէնտիմիզին՝ Պետրոսու Վհի-
լիսէնին իւզէրինէ պիր վէճմ իլէ
պաշ տիքմէյէ մէրամը օլսայլտը,
պունու՝ միւճատէլէ կէօթիւրմէզ
պիր վէճմ իլէ թագրիր էտիպ՝պու
խուսուսա շիւպհէտէն խարիճ
պիր գարար վէրմէսինին վագթը
շիմտի իտի։ Պապ Ժ.Զ. 18

2 Վ՝է Յիսուս պիր չօճուգ
չաղըրըպ՝ օնու օնլարըն օրթա-

չէրհինէ պագ։ (2) Վրիստոս
Ընֆէնտիմիզ՝ իւսթիւն օլմագ
պապընտա էթտիյիմիզ հէփ միւ-
ճատէլէլէրի՝ վէ տիւնեավի պէօ-
յիւքլիւք խուսուսունտա եիւ-
րէքլէրիմիզին հէփ տիվանէճէ
արզուլէրինի պիլիր։ (3) Ըն իքի
շայիրտլէրին արասընտա սալճ
պու պէօյիւքլիւք խուսուսունտան
ղայրի պաշգա մատտէ իւղէրինէ
միւճատէլէ օլտուղու մա՝լիմիւ-
միւզ տէյիլտիր։ Պու՝տիւնեանընն
լուհու տուր։ Տիւնեա պունտան
տօլու տուր, վէ Վրիստոսուն
Վհիլհսէսի իչինէ ղալիպ կէլ-
տիյի ղէման, օնու շէյթաընըն սի-
նակոկունա չէվիրիր։ Ըէր պիր
Վհոտրևփէս՝ Վհիլհսէյէ պիր
պէօյիւք լա՝նէթ տիր։ Գ
Յովհ. 9։

2. Պէր ղճ՜ա՜ք ըաբըշ։ փէյ-
ղամպէրլէր չօգ քէրրէ՝ խալգա
անկլաթմադա մէրամ էթտիքլէ-
րինի նիշանլար իլէ պէյան է-
տէրլէր իտի. վէ Ընֆէնտիմիզ
տախի պուրատա օ ուտուլի գու-
լանտը։ Պու՝ պիր շէյի ա՝գլա
թէսիր էթտիրէճէք ղայէթ գուվ-
վէթլի պիր ուտուլ իտի, վէ շա-
յիրտլէր իչինէթտիքլէրի շէյի պիր
տահա ունութմադա գատիր օ-
լամազլար իտի։ Ընչար՝ հէր
կինթտիքլէրի եէրտէ չօճուգլար
կէօրէճէքլէր իտի վէ պիր քիւ-
շինք չօճուգ հէր նէրէտէ կէօ-
րիւլէր իտի իսէ, Վրիստոս Ը-

Digitized by Google

սընտա տուրտուրուպ՝ տէտի .

3 Կէրչէք տէրիմ սիզէ , էյէր

ՔԷՆահմիզին պու ղայէթ միւհիմմ էջիւթ ու տէրսլէրինի խաթրլաըրընա կէթիրէճէքլէրիտի : Ալ է ճիւմլէմիզ տախի օնլարը Հէմանի պու վէճհ իլէ տայիմա խաթրըմըզա կէթիրելիմ :

3. Կէրվէ+ տէրիմ պէզ : Պապ Ե . 18 չէրհինէ պագ : Պու սիզէ սէջիլէյճէյիմ չէյ՝ ղայէթ կէրչէք վէ իդթիղալը տրը : Պէն քի՝ տէյիլ սալթ կէրչէքլիյի աէջիլէմէյ խաթէրիմ, իլլա կէրչէքլիին քէնտիսի տախի պէն իմ, պէն քի՝ "Ալմին" կէրչէք շահիտ իմ", պէն քի՝ կէօքտէն կէլտիմ վէ օրայա կիրմէյէ քիմ գապուլ օլունաճաղընը թէքմիլէն էյի պիլսիրիմ, պէն քի՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընըն ասնախթարլարընը թուխթարըմ, վէ նէ ախլէգտէ քիմսէլէրի օրայա կիրմէյէ պրաղաճաղըմը եա պրագմայաճաղըմը պիլսիրիմ, պէն "տէրիմ սիզէ" — Ալէյէ պէօնէ ղէլսէնիզ (այիրտլէրին տիւշինտիւքլէրի վէ ումմուդլարը շէյլէր տօղրու տէյիլ իտիլէր , վէ Աբրահատսուն փատիշահլըղընըն թապպահ'թընա հիչ պիր վէճհ իլէ մուվաֆըգ տէյիլ իտիլէր , վէ օլ խուսուս իւզէրինէ քէնտիլէրին հէփ ֆիքրլէրի տէյիշմէլի տիրլեր : Ընլար՝ հէփ օլ եիւքսէք վէ պէօյիւքլիյէ պագան ֆիքրլէրտէն տէօնմէլի՝ վէ մանսուպ ու մէնէսէ վէ գուվվէթ ու հիւքիւմէթէ սալիք օլտէօնմէզլէնիղ վէ չօճուգլար կիպի օլմազանընդ , կէօքլէրին փա-

---

մագ արզուլարընըն ճիւմլէսինի պիրտէն էպէտէն թէրք էթմէլի տիրլեր , եօղիսէ օնլար՝ օնուն փատիշահլըղընտա էն պէօյիւք օլմասը շէջյէ տուրսուն՝ օրայա ասլա կիրմէճէքլէր , եախօտ օնտա ասլա պիր հիսսէլէրի օլամայաճագ տրը : — Ղօճաֆլար կիպի օլմազանընդ՝ Աբրահիմ չօճուգլար՝ օլ տէրէճէ էյրինմէյէ մայիլ տիրլեր քի , օնլարընն պու ասլէգտը զարպի մէսէլ օլմուշ տուր . Հէմ օնլար սատէտիլ՝ միւթի՝ն՝ հիլլէ վէ քէօթիւլիւք էթմէք խարըսընտան արի՝ պապա վէ անալարընըն սէջյէտիյինէ ինանմազա հազըր՝ ա՝լէմ կէօրիւնէճէք մէսնէտ ու հիւքիւմէթէ մալիք օլմազա պիր չօգ բաղըսէթ էթմէդ՝ վէ պէջյիւտիւքլէրի զէման՝ է՝օմր ու հաբաէթէլէրինտէ իզհար օլունան հէփ օլ խըրս վէ մաղուրլուգտան ազատ տըրլար : Պիր քիւչիւք չօճուդուն պաշընա պիր թաճ գօ , վէ օ՝ օնու պաշընտան ալըպ՝ ցյունճագ միսիլիւ թօփ կիպի եէրին իւզէրինէ եուվարլայաճագ : Աբրահատսուն շայիրտլէրի պէցյէ օլմազը տըրլար : Աաղմ. ճԼԱ. 1 , 2 : Ընսաղմ . ԺԲ . 10 : փիլիպ . Բ . 3 : Ա պէտ . Բ . 1 , 2 : Ե . 5 : — Կէօ+կէրչի փատիշահլըղընա ասլա կիրմէյէճէ+պինէ Ընի պէջյէ հիւքիմատարլըգ արայանլար վէ պէօյիւքլիւք սէվգինլէրին իւզէրինէ

տիշահլըղնա ասլա հիւմէյէճէք սինիզ ։

4 Ամտի հէր քիմ քէնտինի պու չօճուգ կիսլի ալլահպատըն-

գափույու գափայան Հրիստոս քէնտիսի տիր, վէ օնուն գաւիատլըղնը քիմ՝ աշա պիլիր ։ Յայտ· գ· 7 ։ Յէր պու մաղըրլուգ ըուհունու պիլ էօլտիւրմէզսէք, օ պիղլի էօլտիւրբէճէք տիր ։

4 · Հրէնոյնէ . . . ալլահպատըն ։ Պատ Իգ· 12 ։ Գ ոօ· ծգ· 11 ։ Յայ· Ծէ· 13 ։ Հրէնտիմիզի ալլահպահմագ՝ քէնտիմիզէ Ալլահըն պիզէ նազար գրլտրզը Քրիստէ նազար էթմէք տիր ։ Պու՝ քէնտիմիզի սահիհան օլտուղումուզ տէրէճէտէն էտնա սայմագ տէսիլ՝ իլլա ֆիլվագի՝ օլտուղումուզ ըուհմպէտէ սայմագ տըր ։ — Պէօյլէ պիր քիմսէ՝ Հրիսթիանլըղըն սահիհ ըուհունա մայիք տիր ։ Պէօյլէ պիր ատէմ՝ ճիւմլէտէն գիյատէ Հրիստոսա պէնկէր, վէ օնա պիր թարզի մախսուս իլէ գրյմէյիլ տիր ։ Պատ Ի· 26—28 ։ Ա՞տ· ի· 43—45 ։ Գ ոօ· թ· 48 ։ Յայ· Դ· 6 ։

5 · Պէօյլէ պէր ըջոօէ ։ Պու՝ իքինճի խանէտէ զիքր օլունան չօճուգ իչիւն սէօյլէնմիշ օլա պիլիր · լաքին տահա զիյատէ չօգ միւնասիպէթ իլէ՝ թէպտիլ օլուպ պիր քիւչիւք չօճուգ կիպի օլմուշ քիմսէ անկլաշըլա-

սա , կէօքլէրին փատիշահլըղնատա պէօյիւք օ տուր ։

5 Վ է պէնիմ ատըմտա պէօյլէ պիր չօճուգ քիմ գապուլ է-

պիլիր ։ — Պէնիմ ադըմա ։ Յա՛նի պէնիմ խաթըրըմ իչիւն՝ պանա ի՛թիպարէն , կէրէք պէն օնու հարաթմըղըմ իչիւն՝ խէլաս ու ֆիտա էթմէյիմ իչիւն՝ օնուն ուղրուտնա էօլտիւրիմ իչիւն , կէրէք խուսուսա օ քիմսէ պէնիմ օլտուղու իչիւն՝ պէնի սէվմէյի իչիւն՝ պանա պէնկղէտիյի իչիւն՝ վէ պէնիմ շայիրտիմ օլտուղու իչիւն ։ — Պէնէ ֆադօլ էօբէ ։ Պատ ծ· 40—42 , վէ Իե· 40· 43 չէրհլէրինէ պագ ։ Պու տիւնեանըն ա՛լիմ՝ վէ մաղրուր միւճատէլէ էտիճիլէրի՝ պու միխիլիս քիւչիւքլէրի խօր կէօրիւրլէր ։ Յայէր օնլալ քիթապլար նա րէսալէլէր նաղարլար նա մէգալէլէր սէօյլէրլէր իսէ , օնլարը պու քիւչիւքլէր օգուսունլար նա անկլասընլար տէյիւ էճմէզլէր , իլլա օնլարը ա՛լիմլէր պէյհնսինլէր , վէ քէնտիլէրինէ ա՛ֆէրին աէսինլէր . օնլարը չօճուգլարըն վէ Հրիստոսուն ճահհլ շայիրտլէրինին թա՛լիմի վէ մենֆաա՛թը իչիւն նազմազլար , իլլա քէնտիլէրին ի՛լմ ու հիւնէրլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն նազարլար ։ Պիր քէրրէ շայիրտլէր պիլէ՝ կէօրիւնմէյիյինէ կէօրէ՝ Հրիստոսուն չօճուգլարը գապուլ էտիպ միւ-

Digitized by Google

տէրսե , պէնի գապուլ էտէր ։

6 Ա ՝ Ն պանա ինանան պու քիւչիւքլէրին պիրինի քիմ

պարէքլէմէքտէ վագիրնը կէ-չիրմէք եէրինէ՝ քնաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր իլէ սէջլէմէսին-տէ տեվամ էտէրէք օնլարը քէնտինին սիւալլէրի վէ ճէվապ-լէրի իլէ շաշըրտըպ լալ էթտի-յինի իսթէմէլէրի իլէ՝ իշպու-քիւչիւքլէրի խօր կէօրմէք թէօհ-մէթինէ տիւշմիւշլէր իտի ։ Պապ ՃԹ . 13 չէրհինէ պագ ։ Ա՝ոէ ։ Ժ . 13—16 ։ Ն էմ քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլմուշ օլանլար՝ Ա՝րիստոս կիպի հալիմ վէ ալ-չագ կէսնիւլլիւ օլմուշլար տըր ։ Ա՝ Ն օնլար հէր նէ գատար ֆա-գիր վէ ճահիլ օլսալար պիլէ՝ պիզ օնլարը Ա՝րիստոսուն խաթ-րը իչիւն գապուլ էթմէլի՝ սէվ-մէլի՝ եարտըմ էթմէլի՝ գուվ-վէթլէնտիրմէլի՝ վէ օնլարա թէհ-սէլլի վէրմէլիյիզ ։ Ո՝նուն հէմ գապուլ էթտիքլէրինի՝ պիզ տա-խի գապուլ էթմէլիյիզ ։ Իմտի Ա՝րիստոսուն գապուլ էթտիք-լէրի քիմլի՞ տիր ։ Պապ Ե . 3—6 վէ ԹՒ . 29 վէ Ժ . 19, 20 չէրհէրինէ պագ ։ Ա՝ոէ . Ե . 53 ։ Ի՝սայ . Խ . 29 ։

6 . Պանա ինանան պու էչ՝էխ-լէրին ։ Ճ՝այիրտլէր գօրգա պի-լէրլէրիտի քի , էյէր քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլաճագ օլուր-լար խէ , հիչ պիր քիմսէ օն-լարը գապուլ էթմէյէճէք , եա-խօտ օնլարա րաղպէթ ու ի՝-թիպար էթմէյէճէյիտի ։ Ի՝աքին սիւրչտիւրիւրսէ , օնա ֆայտասը տը՞ր քի՝ պօյնունա պիր մէրքէպ առէյիրմէնի Թաշը ասըլսա , վէ

Ա՝րիստոս՝ պունտան իլէրիքի խանէտէ՝ օնլարը գապուլ էթ-մէյի՝ քէնտինի գապուլ էթմէ-յիլէ պէրտպէր էտէյօր ։ Ն էմ տանի հէր քէս օնլարը ինճիտիր տէյիւ գօրգա պիլիրլէր իտի . լաքին Ա՝րիստոս պու խանէտէ հէր քէսէ՝ օնլարա րէնճիտէ էթ-մէքտէն սագընմադա էօյիւթ վէ-րիյօր ։ Ո՝նլար տիւնեանքը ի՝ն-տինտե հէր նէ գատար ֆագիր՝ զայի՝Ֆ՝ քիւչիւք՝ վէ էտնա կէօ-րիւնիւրլէր իսէ տէ , Ա՝րիստո-սուն ի՝նտինտե ղայէթ գը յմէթ-լի տիրլէր ։ Ո՝նլարըն հէր պիր քէտէրի իլէ քէնտիսի քէտէր-լէնիր ։ Ո՝նլարըն հէփ չէքտիք-լէրի էզիյէթի քէնտիսի տէ չէ-քէր , վէ օնլարը գօվալայան՝ օ-նու տահի գօվալամըշ օլուր ։ Ո՝ոէ . Թ . 4, 5 ։ Ա՝ոչ . ճԹ . 15 ։ Ի՝սայ . կԳ . 9 ։ Ո՝ՃԹ . Ր . 8 ։ Պու քիւչիւքլէրին պիրինի իհմալ էթմէսի պիլէ՝ էպէտի ա՝զապ հիւքմիւ ալըրնա պրա-ղան պիր կիւնահ տըր ։ Պապ ԻԵ . 45 ։ Ա Ե էյէր սատէճէ իհ-մալ Թէօհմիթիի էպէտի աթէ ա՝զապլընա տիւշիւրիւր խէ , օն-լարը սիւրչտիւրմէք՝ ինճիթմէք՝ վէ գօվալամագ Թէօհմիթլէ-րի՝ ատէմի նէ հիյապէթլու ա՝-զապլարա միւաթահագդ էթմէ-լի տիրլէր ։ Ա՝ոէ . Թ . 41 ։ Ո՝ոէ . ԺԷ . 1 , 2 ։ — Ա՝ւ-ուշ-էւ-ուսէ ։ Ո՝նլարա րէնճիտէ

Digitized by Google

7 Ա՛յ տունեայս՝ թէօքեզ-

տահա աղըր տըր։ Պօյնունեա պիր տէյիրմէն թաշը իլէ տէ-
նիզէ պաթմասը ֆէնա պիր շէյ
տիր. լաքին սէօյունմէզ աթէ-
շին տիպօիղ տէնիզինէ աթըլ-
մասը՝ պունտան պինիհայէ պէ-
թէր տիր։ Յմտի հէր քէս տիգ-
գաթ էյլէսին, քի Յհլիսէնին
րահաթըը պօզմասըն, եահօա
օնուն զայի՛ֆ ա՛զալարընա րէն-
ճիտէ էթմէսին, եա օնլարը
եանղլըշլըղա վէ կիւնահա գու-
լաղըզամասըն. չիւն քի պու
պիր հիյպէթլու կիւնահ տըր,
վէ օնուն ազապ ու ճէղասը՝
հիյպէթլու պիր թարզ իլէ
թէրթիպ վէ իձրա օլունաճագ
տըր։

7. Ամէօթլէր պէպէնօքն։
Ամէօքեզ՝ ատէմլերի էյի օլան
շէյտէն կէրի պրագան վէ պու
վէճհ իլէ թէօհմէթ ու գաապա-
հաթա տիւշիւրէն՝ եահօա սա-
տրգլարըն հիւրէյինէ գաապվէթ
ու ամճըլըգ սէպէպի օլան շէյ
տիր։ Պունտան ագտէմքի խա-
նէնին շէրհինէ պագ։ — Ամէօ-
թլէր ՝էրէթ լըշը՝ պէբ։ Ինսան
թաապա՝թընըն ֆասիլէյի վէ
ինսանըն պօզուգլուղու պէջյէ
տիր քի, րահաթը պօզանլար՝
սըգրնթըլար կէթիրէնլէր՝ ֆէ-
սատ գօփարանլար՝ ճահիլլերի
պաշտան չըգարանլար՝ Յհրիս-
թիանլարը կիւնահա սօգանլար՝
եահօա կիւնահա սօգամադա չա-
լըշանլար տապիմա էքսիք օլաճագ
առէյիլէր տիր։ Ծննդ. ւ.գ. 7։

էտէրսէ, օնլարըն րահաթընը
պօզարսա, օնլարը կիւնահա սօ-
գարսա, օնլարը տօղրու եօլտան
սաիրտըրսա, եահօա օնլարըն
տինտարլըգտա եա ֆայիտէյի օլ-
մադտա իլէրիլէմքտէն օնլարա
էնկէլ ու թէօքեզ օլմագ իչիւն
եօլլարը իւղէրինէ պիր շէյ գօր-
սա։ Պապ Ե. 29 շէրհինէ պագ։

— Ա՛ղէտէ պէյէրճէն ՝նաչը։
Ա՛նքի զէմանլէրտե տէյիրմէնլէր
եա ինսան էլլերի իլէ՝ եահօա
հայվանլար վասիթասի իլէ չէվ-
րիլիրլէր խոր։ Ա՛նսան էլի իլէ
չէվրիլէն տէյիրմէնլէրին թաշ-
լարը քիւչիւք՝ վէ հայվանլա-
րըն չէվրիտիքլէրինքիլէրինին
թաշլարը տահա պէօյիւք իտո-
լէր։ Պուրատա Ա՛ֆէնտիմիզին
սէօյլէտիյի՝ կէօրիւնիւր քի՝
պէօյիւք թաշլար նէվի՝ տիր։
Պիր քիմսէնին պօղազընա պիր
պէօյիւք թաշ պաղլայըպ օնու
տէնիզէ աթմագ՝ Ա՛ունանլարըն՝
Ա՛օմալըլարըն՝ Ա՛իւրեանիլէրին՝
վէ օլ էթրաֆտա պուլունան ա-
խէր միլլեթլերին ալասընտա եօ-
լիւմէ հիւքմ օլունմուշ եարա-
մազ քեարլարըն ճէզասընը թէր-
թիպ էթմէք իչիւն ա՛տէթ օլմուշ
թարիգլէրին պիրի իտի։ Պու-
րատա պու թա՛պիրին մա՛նասը
պու տուր քի, Պիր քիմսէյէ՝
պու կիւնահա տիւշմէքտէն ի-
սէ, հէր վէճհ իլէ եօլմէսի օնա
տահա խայըրլը տըր։ Պիր տէ-
յիրմէն թաշը ղայէթ աղըր պիր
շէյ տիր. լաքին կիւնահ՝ օնտան

լէր սէպէպինտէն · զիրա Թէօ-
քէօզլէր կէլմէք լազըմ տըր ,
ամմա վայ օլ ատէմ քի՝ Թէօ-

Ա Կոփ · Բ · 17 · 22—25 : Բ
Կոփ · ԺԲ · 14 : Պ Սմ · ԺԷ · 1 :
Հռովմ · Բ · 23, 24 : Ա Տիմ · Ե ·
14, 15 : Զ · 1 : Տիտ · Բ · 5 · 8 :
խանէլէրինին չէրչիվէ պագ :
Պապ ԻԳ · 13 : ԻԶ · 24 : Յովհ ·
ԺԷ : 12 : Պօղ · Ա · 18—20 :
Բ Պետ · Բ · 3 · 15—17 : Յուդ ·
11—13 : Յայտ · Բ · 14, 15 ·
20—23 : ԺԹ · 20, 21 : Քրիս-
տոս Իսկենտիմիզ պուրատա՝ Քի-
լիսէնին րահաթլըղը պօզմաղա
նախատ օնուն փաքլըղընը մուր-
ատըրամադա չալըշան՝ նախատ
քէնտի մալինի նա ի՛լմինի նա
քէնտի գուվվէթինին Ալլահըն
էպէտի կէրէչէքլիյինտէն ինսան-
լարը կերի չէքմէյէ գուլլանան
քիմսէնին իւզէրինէ պիր հիյ-
պէթլու "վայ" Թագրիր էտէյօր :
Պօղոս՝ Քրիսթիանըղա տէօն-
մէզտէն էվվէլ պու գապահաթ
իլէ Թէօհմէթլի իտի : Պօղ ·
ԺԶ · 10, 11 : Ա Օլթէր՝ նէ դա-
տար օնպինէլէրճէ քիմսէլէրի
անինպիվ վէ իմանսըղ վէ Ալլահ-
սըղ էյլէտի : Ղաբատ օղլու
Յերոբովամ՝ Իսրայէլտէն նէ
գատար միլեօնլարճա քիմսէլէ-
րի Էհովանըն ի՛պատէթինտէն
պուզաղըլար ի՛պատէթինէ չէ-
վիրտի : Գ Կոփ · ԺԲ · 28 : Ես ·
25, 26 · 34 : ԺԶ · 19 · 26 : ԻՌ ·
53 · Դ Կոփ · Գ · 3 : Ա · 29 :
ԺԳ · 2 · 6 · 11 : ԱԴ · 24 : Ես ·

քէզլէր օնուն վասիթասի իլէ
կէլիր :

8 Ա Է էյէր էլին նա այագըն

9 · 18 · 24 · 28 : Յերոբովամ
պիր գափու աչմըշ իտի քի , ար-
Թըզ գափանմատը , իլլա մէմլէ-
քէթինէ սօգտուղու կիւնահ՝ օն-
տան սօնկրա կէլէն փատիշահ-
լարըն կիւնէլէրինտէ 265 սէնէ
տէվամ էյլէտի , Թագի պիւԹիւն
միլլէթի վէ փատիշահլըղը էպէ-
տէն խարապ էյլէտի : Քէզա-
լիք Քրիստոսուն Քիլիսէսին-
տէ տախի՝ պիր քիմսէ քէնտի
ի՛պլէթի իլէ նա վա՛զ էԹտի-
յի Թա՛լիմաթլէր իլէ միլեօն-
լարճա քիմսէլէրին՝ քէնտիսի
էօլտիքտէն սօնկրա՝ հէլաքլէրի-
նէ սէպէպ օլա պիլիր :

8 · Ի՛նչէ էլէն նա այագըն :
Պունտան էվվէլքի խանէտէ
Քրիստոս Իսկենտիմիզ՝ պիզի
կիւնահա դուլաղուզլայաճագ օ-
լան քիմսէնին իւզէրինէ պիր
հիյպէթլու "վայ" Թագրիր էյլէ-
տի . լաքին շիմտի տէօնիւա՛ պիզե
պիր աղըր էջիւթ վէրիր , քի
քէնտի նէֆսիմիզէ՝ քէնտի կէօզ-
լէրիմիզէ՝ էլլէրիմիզէ՝ վէ այագ-
լարըմընա՝ մէշղուլ օլտուղումուզ
իշլէրէ վէ զեվգլէրէ էյի տիգ-
գաթ էտէլիմ , քի օլմայա պուն-
լար Էօլտւմուզուն էօնիւնտէ պիր
Թէօքէզ օլուպ՝ պիզի կիւնահա
տիւշիւրսիւնլէր : Պիր առէմ՝
պիզի կիւնահա տիւշիւրմէքտէն
իսէ , տէնիզէ տիւշմէսի տահա
խպըրըլը տըր (6նճը խանէնին

Digitized by Google

աչեր սիւրչտիւրիւրսէ , օնլարը քէս , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա թօփալ եա սագաթ կիրմէսի՝ իքի էլին եա իքի այաղըն օլուպ էպէտի աթէշէ ա-թըլմասընտան էյի տիր ։

9 ՟Էմ էյեր սէնի կէօզիւն շէրհինէ պագ). լաքին էյեր պու-նա՝ պիզիմ քէնտի մէշղուլ օլ-տու-դուամուզ իշլէր՝ եա ա՝զալըր-մըզ ա՛. պէպ օլուր խսկ , նէ՞ ֆարգ վար ։ Պէ՛ տու էթմէսի՝ պիր ա-խսէր քիմսէսին տիլի հագգընտա ֆէնա օլտուղու գատար՝ պիզիմ այագլարըմըզ հագգընտա տախի ֆէնա տէյիլմի ։ —Ընդբը էօ ։ Պագ Ե . 29 շէրհինէ պագ ։ Բ Ընդ . ԺԳ . 6—8 ։ Նոայ . Բ . 20 , 21 ։ Լ . 22 ։ Նէհէ . Ը . 31 ։ Ա՛ռէ . Թ . 42—47 ։ Պ ոա՛ . ԺԹ . 26 , 27 . 33 ։ ԺԸ . 22 , 23 ։ Նա պիզ կիւնահլարըմըզը էօլ-տիւրմէլիյիզ , եօղնսէ օնլար պիզի էօլտիւրէճէքլեր տիր ։ Նա պիզ՝ էն սէվկիւլու կիւնահլարըմըզը թէրք էթմէլիյիզ , եօղնսէ օնլար պիզի ճէհէննէմին աթէշի իչինէ սիւրիւքլէյճէքլեր տիր ։ Ալ է սատուճճ՝ էլլերիմիզտէն վէ այագ-լարըմըզտան վազ կէչմէլի տէ-յիլիզ , իլլա էսքի էհրէքլերի-միզտէն տախի վազ կէչմէլիյիզ , էսքի ատէմի իւզերիմիզտէն աթ-մալըյըզ , վէ թէնի խալէլտա-լըյըզ ։ ՟Ռոմ . Զ . 6 ։ Ը . 13 ։ ԺԳ . 12 ։ Ա կոբէ . Թ . 27 ։ Կոզ . Բ . 20 ։ Ե . 24 ։ փիլ . Գ . 7, 8 ։ կող Գ . 5 . 9 ։—Ա՛ռ-սիւրչտիւրիւրսէ , օնու չըգար , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա պիր կէօզլիւ կիրմէսի՝ իքի կէօ-զիւն օլուպ ճէհէննէմին աթէ-շինէ աթըլմասընտան էյի տիր ։ 10 Պագընՙ պու քիւչիւքլէրին պիրինի թահգիր էթմէյէսինիզ . ֆոլ եա ոտֆոլ ։ Պու թա՛պիր իլէ՝ գըյամէթ կիւնիւնտէ վի-ճիւտ էօլիւլէրտէն տիրիլտիյի զէմանն սագաթ օլաճագ տէյիս-անկլամալը տէյիլիզ . ղերա Պօ-ղոս Լէսուլ պիվէ էօյրէտիյօր քի , վիճիւտ օլ զէմանն սաղ վէ թէքմիլ օլաճագ տըր ։ Ա կոբէն . ԺԲ . 42—44 ։ Լյւս պու շէյ-լէր՝ պուրատա գուլլանըլան թէշ-պիհ ու թէմիլ թէքմիլ օլտուն տէյիս սէօյլէնտի . վէ պունուն մա՛նասը պու տուր քի , պու տիւնեատա պիր գաչ կիւնլիւք զէվգ ու սէֆա սիւրիւպ տէ օն-տան սօնկրա էպէտէն ա՛զապ ու էզիյէթ չէքմէքտէն իսէ . կիւնա-հա սսգան պու միսիլլիւ զէվգ ու սէֆալարը թէրք ու թահգիր էտիպ տէ ճէննէմէթ կիթմէսի խայըրլը տըր ։ Պապ ԺԶ . 26 ։ 9 . Ընօ ւքթոբ ։ Պունտան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ՝ Ա՛բրահամ՝ Ա՛լլահըն էմրի իւզ-րէ քէնտի օղլու՝ քէնտինին սէվ-տիյի եալընըզ օղլու Իսահակը գուրպան էթմէյէ կիթմէսի զէ-մանն՝ պիր կէօզ չըգարմագտան տահա կիւճ վէ տահա աղըր օլան պիր շէյ էյլէմիշտի ։ 10 . Պոէքն՝ ա՛ ։ Իշպու Պա-

զիրա սիզէ տէրիմ քի՝ օնլարըն մէլէքլէրի կէօքլէրտէ՝ կէօքլէր-

պըն 5ինճի վէ 6ընճը խանէլէրինին շէրհլէրինէ պագ ։ Հովս. ԺԴ. 1 . 10 . 21 ։ ԺԲ . 1 ։ Ա կոր. Ը . 9 . 11, 12 ։ Ա Թես. Դ . 8 ։ "Պու քիւչիւքլէր" տիւնեանըն նազարընտա հէր նէ գատար զայի՛ֆ վէ տիվանէ պիւլէ սայլլըլար իսէ, Ա՛լլահըն նազարընտա պէօյիւք վէ ա՛լիմ սայլլըլար ։ —Օ՛յէ ։ "Պու քիւչիւքլէրի" թահգիր էմմէքտէն պիզի կէրի թուէմագ իչինն Ա՛ֆէնտիմիզին վէրտիյի իւչ փէք գուվվէթլի սէպէպլէրին իլգի պիզէ պուրատա թագտիմ օլունույօր ։ —Ալէք ֆէրմ ։ Պէն սիզէ տէրիմ քի՝ օլ մէլէքլէր տիւնեասընտան կէլմիշիմ, վէ օրատա նէ օլտուղունու պիլիրիմ ։ —Ընլէրըն ճէվէպ վէրտի ։ Պա՛ղրլարը՝ պունտան գըյաս էյլէտիլէր քի, ա՛զիզլէրին հէր պիրինին՝ քէնտինէ մախսուս պիր պէքճի մէլէյի վար տըր, քի օնու պէքլէր . լաքին պէջյլէ պիր շէյ գըյաս էմմէյէ ասլա հաճէթ եօգ տուր . չիւնքի պիլիրիզ քի՝ հէր պիր ա՛զիզին՝ իգթիզա էյլէտիյի զէմանն օնու պէքլէմէյէ վէ հըճղ էմմէյէ պիր պէօլիւք մէլէքլէրի վար ։ Ընննդ . ԼՒ . 1 , 2 ։ Դ Ցովթ . Զ . 15—17 ։ Պիչարէ վէ խօր կէօրիւմիւշ ֆագիր Ղազարոսու կէջյէ կէօթիւրւէն պիր մէլէք տէյիլ՝ իլա մէլէքլէր խոի Ղ՛ա . ԻԲ . 22 ։ Պիլիրիզ քի ապ՛զիզի խարապ վէ պէրպատ էմ-

տէ օլան փէտէրիմին եիւզիւնիւ տայիմա կէօրիւրլէր ։

մէք իչիւն չօգ ֆէնա րուհլար իթթիֆագ էտէրլէր ։ Ա՛ագդաղենալը Ա՛արիամտա եէտի ճիննվարըտը ։ Ա՛ոէ . ԹԶ . 9 ։ Ղ՛ա . Ը . 2 Ա՛էզարլըգ իչինտէ օնթուրան քիմսէտէ պիր լիվա՝ եա՛նի պէշ պին գատարը վարըտը Ա՛ոէ . Ե . 9 ։ Հիչ շիւպէհ եօգ տուր քի՝ պիր եարատմազ քիմսէնին էթրաֆընտա տայիմա չէյթանլար պուլունուր, քի օնու իղվալարը իլէ կիւնահա տիւշիւրսիւնլէր ։ Ո՝ օնլարըն թէսխիրա-թը ալընտա պուլունուր, վէ պէլքի օնա կիւնտէ եիւզիւ եա-խօտ պիւնի՝ իսթետիքլէրի կիպի կիտիպ կէլէպիլիրլէր ։ Լմտի Ա՛լլահ էյլէր եարատմազ րուհլարա քէօթիւ քիչիլէրին եօլլարընտա պու վէճհ իլէ պուլունմաղա լուխսաթ վէրիյօր իսէ, օնուն քէնտի խալգընըն էթրաֆընտա՝ օնլարըն հըֆղ ու հիմայէթի իչիւն էյի մէլէքլէրին պուլունաճաղընը թահմին էթմէսի ա՛գլէ եագըն պիր շէյ տէյիլմի ։ Ա՛լլահ "պու քիւչիւքլէրին" հէր պիրի իչիւն պա՛զը քէրրէ պիր մէլէյի՝ վէ ախէր զէմանտէ պիր սայիր մէլէյի՝ վէ պա՛զը տէֆա՝ պիր չօգ մէլէքլէրի պիրտէն գուլլանա պիլիր ։ Ասղ . ԼԴ . 7 ։ Ղա . 11 ։ Նէէ . Ա . 14 ։ Հյովսէփէ պիր գաչ քէրրէ կէօրիւնէն մէլէք (Ա՛ոէ. Ա 20 վէ Բ . 13 . 19)՝ հէման օ մէլէք մի իտի, եօխսա հէր պիր

11 Ոչիրա Նեմ Ողու՝ ղայպ

տէֆա՝ կէօրիւնէն պիր պաշգա մէլէքմի իտի պիլմէզ իզ · լաքին պուննու պիլէրիզ քի՝ Կանիէլէ իքի քէրրէ՝ վէ Ոզաքարիայա հէմ Նարիամա պիրէր քէրրէ կէօրիւնէն հէման օ պիր մէլէք իտի : Կան . Ը . 16 : թ . 21 : Կ՚ո՛ւ . Ա . 19 . 26 , 27 : Ա՚էվ մէլէքլէր Ո՚Քրիստոսուն տուր . վէ օնլարը՝ հէվ սէյիլմիշլէրին ի՛ն փատիշահլըղընա տէվզիրմիյէ (Գաղ ԻԹ . 31)՝ հէմ եարամազլըղը հէվի իշլէյէնլէրի փատիշահլըղընըն իչինտէն տէվզիրմիյէ (Գաղ ԺԳ . 41 , 42) գուվլանաճագ տըր : — Կէօ֊էչէրե օլան փէրեչէլմէն եէ֊չէնէ փայմա էէօլ֊էլէր : Պիր փատիշահըն հուզուրունտա տուրմագ՝ վէ փատիշահըն եիւզիւնիւ կէօրմէք՝ միւսա՛տէ վէ իհսանլէրին էն ա՛զիմ սայըլըրըտը : Բ Կո՛ֆ . Ա . 28 : Գ Կո՛ֆ . Ժ . 8 : Կ՚ո՛ւ . Ա . 14 : Կ՚ո՛ւ . Ա . 19 : Իսմի կէսրիյօրուզ քի՝ Կ՚ալահ "պու քիւչիւքլէրին պիրի" սայըսընտան օլանլարը պու տէրէճէ սէվէր քի , քէնտինին գուտրէթլու մէլէքլէրինին էն ա՛զիզ վէ էն գուվվէթլի վէ էն ա՛լասընը օնլարա խըզմէթ էթմէք իչինն գուլլաննը . վէ պիզ՝ օնլարը խօր կէօրէլի՞մի : Կօգագլարտա կէզէն տիլէնճիլէրին էն ֆագըրընը՝ հիմայէթ վէ թէսահհիւպ էտիճիսի փատիշահըն սէրայընտա պուլունան էն ա՛զիմ վէ էն գուվվէթլի ազալար օլտուղու թագ֊

օլմուշու գուրթարմազա կէլտի :

տիրտէ՝ քիմ ինճիտէ պիլիր : Կ՚ապին պուննտան պիզ մէլէքլէրէ ի՛պատէթ էթմէլի՝ եախօա սա֊տէճէ Կ՚ալահ մախտուա օլան թա՛զիմ ու թէքրիմիլէրի մէլէք֊լէրէ տախի վէրմէկիզ նէթիճէսի չըգմազ : Կ՚ապպ քէնտի մէլէյինի Պեարոսու Ա՚երովդէսին էլինտէն գուրթարմազա կէօնտէրտիյի զէման (Կո՛ղթ . ԺԲ . 11) , վէ Կ՚ալահըն մէլէյի՝ հէվ Կ՚եսուլլէրի հապտտան գուրթարտըղը վագրթ (Կո՛ղթ . ե . 19)՝ օնլար տուա՝ թէշէք֊քիւրիւնիւ մէլէքլէրին Կ՚ալահընա թագտիմ էթտիլէր , լաքին մէլէքլէրին քէնտիլէրինէ ատլա պիր տուա՝ թէշէք֊քիւրիւսունտուգլարը օլմատը : Յով֊հաննէս իքի տէֆա՝ պիր մէլէյէ սէճտէ գըլմազա չալըշար . լաքին իքիսինտէ տախի պու իշտէն մէն՝ օլունտու : Յայտ ԺԹ . 10 : ԻԲ . 8 , 9 :

11 . Ոչէտ : Կշպու խանէտէ՝ "պու քիւչիւքլէրին պիրինի" թահգիր էթմէմէնին պիտէ իքինճի սէպէպի վէրիլիր . եա՛նի քի՝ օնլար Ո՚Քրիստոսուն նազարընտա ղայէթ գըյմէթլի տիրլէր : Ո՚Քրիստոս օնլարը պու տէրէճէ գըյմէթլի սայար քի , մէխտուսէն օնլարը խէյաս էթմէք իչինն թա կէօրտէն պէրի կէլտի : Ընլար ղայպ օլմուշլար իտի , վէ օնլարը պուլմագ իչինն հէր կէօնա էմէք ու զահմէթի չէքմէ֊յէ բազի օլտու : Կ՚յէր պիր

եսլու շաշըրըրսա , օ՝ տօգսան տօգուղու պրաղըպ՝ վարըը տաղ- լարտա եսլու շաշըրմըշը արա-

մասրաֆ էթեմէյի միւշհազասը իլէ , օնուն իսաթըը իչիւն օնլարը՝ վէ օնլարըն էն ղայի՛ֆինի պիլէ սէվէլէմ : Օնլարը թահգիր է- տէճէյիմիպ եերինէ՝ օնլարըն րա- հաթը՝ վէ տինտէ մա՛մուր օլմա- լարը իչիւն քէնտիմիպի ինքեար էտէլիմ , վէ օնլար հէր նէ գա- տար զիյատե զայի՛ֆ իսէլէր , պիզ օնլարը օգատար զիյատե գայըրսալըմ : Ը֊ովմ . ժԴ . 15 : Ա կօրնը . Ը . 12 : —Ա՛պոմ Օղ- լո՝ : Պապ Ը . 20 , վէ ԺԳ . 24 շէրհլէրինէ պագ :

12 . Ալիկ նէֆէ կէօրէ՛նի՛ւ : Ա- րդիստոս Ա՛ֆէնտիմիզ պուրա- տա մատէյի օնլարըն ա՛գլ ու իտրաքինէ հավալէ էտեր : Պապ ԺԵ . 16 , վէ ԻԱ . 28 շէրհլէրի- նէ պագ : Ա կօրնը . Ժ . 15 : —Ա՛յէր ալէ ասկին եե՛ղ գօյո- նո՝ օլ՛ուր ա՛ : Պապ ԺՌ . 11 : Գ Մաթ . ԻՌ . 17 : Ա՛պոմ . ճԺՓ . 176 : Ա՛սայ . ՃԳ . 6 : Ա՛ղէմ . Ճ . 6 : Ա՛ղէկ . ԼԴ . 6 . 12 . 16 . 28 : Ա՛ղէկ . ԺԵ . 4 : Յովէ . Ժ . 11 , ա՛ : Ա Պէտ . Բ . 25 : "Պու քիւշիւքլէրի" թահգիր էթմէմէք իչիւն՝ Ա՛ֆէնտիմիզ պիզէ իւչ սէպէպ կէօսթէրիր : (1) Ա՛լլահըն էն գուտրէթլու մէլայիքլէրի օն- լարա խըզմէթ էտէլլէր (խանէ 10) : (2) Ա՛լլահըն քէնտի սէվ- կիւլիւ Օղլու՝ մախլուսէն օնլարը գուրթարմագ իչիւն տիւնեայէ

12 Ալիկ նէֆէ կէօրիւնիւր . էյէր պիր ատէմին եիւզ գոյու- նու օլուր տա՝ օնլարտան պիրի

պատիշահ՝ էն պէօյիւք վէ էն է- յի գուլլարընը ղայպ օլմուշ պիր շէյի արայըպ պուլմազա կէօնտէ- րէճէք օլուրսա , պիլի՛րսիլ քի , օլ շէյ՝ քէնտինին փէք գըյ- մէլէլի սայըղը պիր շէյ օլմալը սըը : Ա՛յէր պու քէնտի գուլ- լարընը եօլլամասընտան մա՛տա՛ քէնտինին պիրիճիք էվլատընը տախի կէօնտէրիր՝ եախօտ քէն- տիսի տէ կիտէճէք օլուրսա , պունու տախի էթմիյինտե սա- րայընը պրաղըպ եաղմուրտա վէ սօուգտա կէվմէյէ՝ էն գապա շէյլէրի եէմէյէ՝ վէ կէճէլէրտե եապանի հայվանլար արասընտա գայալարըն վէ աղաճլարըն գօ- վուգլարընտա եաթմազա գաթ- լանըը օլուրսա , անկլամա՛զմըյըզ քի , օնուն արատըղը քէնտինին ի՛նտինտե էն պահալը ճէվահիր- տէն զիյատե գըյմէթլի սայըլըր պիր շէյ օլմալը տըը : Ա՛րդիստոս Ա՛ֆէնտիմիզ պէօյլէ էյլէտի : Օ՝ "պու քիւշիւքլէրի" արամա- ղա վէ գուրթարմազա կէլտի . վէ օնլարըն ուղուրունա քէնտի էօ՛մրիւնիւ ֆիտա էյլէտի : Ա՛մմի օնուն պու տէրէճէճ ա՛զիմ գըյմէթտե սայըղը շէյին գըյ- մէթինի պիզ գըրալը՛մմը : Ա՛ա- յըը . օնլարը պուլմագ իչիւն պու գատար էզիյէթ չէքտիյի՛ վէ օնլարը խէյաս էթմէք իչիւն պու տէրէճէճ հիսապա կէլմէզ

բինի ալանլար Պետրոսա կելեա-
լէր , վէ աէթիլէր · Յօճանըվ
տիրէմ իքիլիքլէրինի էօաէ-
մէզ մի ։

24 Պէլի տէտի · վէ օ՝ էվէ
կիրտիքաէ , Յիսու ։ ծնուն էօ-

նիւնիւ ալըպ տէտի · Յա՛ Սի-
ման՝ ըէյին նէ տիր · եէրին փա-
տիշահլարը խարաճը եահօտ
վէրկիսի քիմլէրտէ՞ն ալըրլար՝
օղուլլարընաէ՞ն մը եօխսա եա-
պանճըլարտաէն մը ։

իտի (Լեւէմ. ժ · 32 , 33) , լաքին
ասլընաա՝ եարըմ մըգալ՝ եահօտ
ալթը ղուրուշ գատար իտի , վէ
սայրլան քիմսէլէրտէն վէրիլիր
իտի ։ Յէյ Լ · 13 · ԼԸ · 26 ։
Յովսէփտա պիզէ խապէր վէրիր
քի , օնուն զէմանընաա՝ խիրմի
եաշընտան եօգարը օլանլարըն
ճիւմլէսինտէն վէրիլիր իտի ։
— Յօճանըզ փէրհմ խէլխէլէյնէ
եօրմէդ մ ։ Յհթիմալ տըր քի ,
օնլար՝ զանն էթիւիլէր քի՝ հէյ-
քէլին խրլմէթի մասարուֆու
իչիւն Յֆէնտիմիզ հիչ պիր շէյ
վէրմէյճէք տիր · չիւն քի օ՝
հալա օնտա իճրա օլունան միւ-
նասիպէթսիզլիքլէրէ վէ ֆէնատ-
լէրէ շէտիտ ինֆաա՛լինի պէյան
էյլէմիշ իտի Յովհ · Բ · 14—16։
Յ՝աքին օ՝ էյէր պու վէրկիյի
էտա էթմէյէ իմթինա էյլէյէ-
իտի, օնլար օնու հէյքէլին՝ Յով-
սէփին՝ վէ ճիւմլէ նօմնուն տիւշ-
մէնի թագրիր էտէճէքլէր իտի ։
24 . Պէլ ։ Պետրոսուն իշպու
հապըր ճէվապընաա աշիքտար
օլուչօր քի , Յրիտտա Յֆէն-
տիմիզ տպիմա հէր քէսէ վա-
ճիպ օլանը էտա էտէր իտի . վէր-
կի վաճիպ օլանա վէրկիյի , խա-
րաճ վաճիպ օլանա խարաճը էտա

էտէր իտի ։ Յ՝ նօմնս՝ ալթընտա
օլտու (Կաղ . Դ . 4) . հէմտէ
ճիւմլէ սաաադաթը թէքմիլ էյ-
լէտի ։ Պապ Գ . 15 չէրհինէ
պագ ։ Յտմի հիչ պիր Յրիստ-
թիան քէնտինի խարաճ ու վէր-
կիտէն՝ վէ մէմլէքէթինի գայիմ
օլան հիւքիւմտարլէրինէ ի՛զվէթ
ու բաղպէթ էթմէքտէն ազատ
զանն էթմէխին ։ Պապ ԻԹ . 21 ։
Ֆռովմ. Ի . Գ . 6 , 7 ։ Յ՝ըլտըրն էվ-
լատլարը՝ պուլունտուգլարը մէմ-
լէքէթին հէփ նօմնս ու գանուն-
լէրինի՝ պու նօմնսլար կիւնահ
օլան պիր շէյի քէնտիլէրինտէն
մահրուպ էթմէտիքճէ՝ սագլա-
մադա պօրճլու տուրլար ։ — Յէ-
սուս ծնած էօնէնէ ալըդ ։ Յի-
սուս Յֆէնտիմիզ օնտան էվվէլ
սէօյլէտի · վէ պունտան պէօյլէ՝
էյէրչի քէնտիսի Պետրոսուն
վէրկի ճէմ՝ էտճնլէր իլէ սէօյլէշ-
տիյինտէ պէրապէրլէրինճէ տէ-
յիլ իտի իսէ տէ , օրտաա հէփ
սէօյլէնէնի պիլիր իսթիյինէ պիր
իսթաթի վէրտի ։ — Ո՞ր-ուլ-ըշ-
պՀ՞ն մը ։ Պիր փատիշահ՝ քէն-
տինէ մայ էտինմէք իչիւն քէնտի
ֆամիլիասընտան՝ քէնտի օղուվ-
լարընտան վէ գըզլարընտան հիչ
խարաճ ետա վէրկի ալըրմը ։

Digitized by Google

25 Պետրոս օնա ս էտի. Կա-
պանճըլարտան. Հիսուա օնա
ասէտի. Այլ ինչ՝ օղուլլար մա-
ա՛ֆ տըրլար։

26 Ա՛մմա օնլարա թէօքէզ օ-

---

25. Կապանճըլըբտան։ փա-
տիշահլար թէքլիֆ ու վէրկիյի
քէնտի էվլատլարընտան տէյիլ՝
իլլա քէնտի փամիլիալարընտան
օլմայան քիմսէլէրտէն ալըրլար։
— Այլ ինչ՝ օղու-լլար մա-ա՛ֆ
տըրլար. Հ էրդի փատիշահլա-
րըն էվլատլարը՝ տայիմա հէր
կէօնա թէքլիֆ ու վէրկիտկ
մուա՛ֆ տըրլար. վէ օնլարտան
մա՛տա՝ փէք ազ պա՛ղը ախէր
քիմսէլէր տախի՝ քէնտիլէրինէ
մախսուսէն վէրիլմիշ պէրաթ-
լէր իլէ մուա՛ֆ տըր։ Ա Ճոփ.
Ժէ. 25։ Այֆէնտիմիզին սէօզ-
լէրինին մա՛նասը պու տուր քի,
փատիշահլար քէնտի էվլատլա-
րընտան վէրկի ալմազլար, պէ-
նիմ փէտէրի ա՛զիզիմ պիր փա-
տիշահի ա՛զիմ տիր. վէ պու
վէրկի՝ մախսուսէն օնուն էվինին
խըզմէթի մասարուփու իչիւն ա-
լընըր, իմտի պէյն՝ պու փատի-
շահըն մուհապէթլու Ողլու
իքէն՝ նի՛չիւն պէնտէն վէրկի
մաթլուպ օլունսուն։

26. Ողլա ընէօէզ օլմայըբ՝
պէյթ։ Այպու վէրկիյի ճէմ՝ է-
տէն քիմսէլէր՝ պիւթիւն տիւն-
եանըն ո՛ւմուտի ա՛տէթինէ կէօ-
րէ էյէրչի պէնտէն վէրկի մաթ-
լուպ էթմէյէ հազդլէրի եօղ
իսէ տէ, օնլար պէնի պիլմէզ-
լէր, վէ պունուն իչիւն օնու է-

տա էթմէսի խայըրլը տըր. օլ-
մայա օնլարա փուրսաթ վէրէ-
լիմ, քի տէսինլէր քի՝ պիզ
հէյ քէլի՝ վէ թա՛յին օլմուշ
գուրպանլարը թահգիր էտէրիզ,
վէ իգթիզասըզ եէրտէ քէն-
տիմիզէ խուսումէթ ույանտըրա-
լըմ։ — Տինէյէ կէփէ։ Կատաո-
նայում շէհրի՝ Վաղիլէա տէ-
նիզինին քէնարընտա պինա օ-
լունմուշ։ ու, վէ Պետրոս պա-
լըգճը իտի։ — Պա՛ղը ֆուրբ։
Այֆէնտիմիզ ղայէթ փուգարա օ-
լուպ՝ պու վէրկիյի վէրմէյէ ագ-
չէսի եօղուտու լաքին պու ագչէ-
յի պիր մէճիյին էլինտէն ալաճա-
ղընա՝ օնու պիր պալըղընն աղ-
զընտան ալտը։ Տինիզին հէմ
պալըգլարը՝ հավանըն գուշլա-
րը՝ վէ եէրին հայվանլարը օ-
նուն տուր։ Ննէք. Ա. 28։
Գ Ճոփ. Ժէ. 4. Այսմ. Ը.
6—8։ Ելք. Ա. 17. Թ. 10։
Նէէ. Թ. 7, 8։ Այեր վէ օնուն
տօլուղուղու օնուն տուր (Այսմ.
ԻԴ. 1), վէ ճիւմէյէսի օնուն
խըզմէթինէ գուրլանըրմալը տըր։
Պիզ քէնտի հիզ՝ օնուն խըզմէ-
թինէ վագֆ օլունմալը իզ, վէ
հէր պիր իչիմիզ վէ էշղալիմիզ
իլէ օնա խըզմէթ էթմէլիյիզ։ —
Պէէ պեօրլէ։ Այա՛նի քէն-
տինէ իգթիզա էտէն ագչէնին
սալթ իքի գաթը։ — Պէնիմ է-

Digitized by Google

բինի ալանլար Պետրոսա կելեա-
լէր , վէ ատեաիլէր · Յօճանըվ
տիրէմ ֆքիլիքլէրինի էօտե-
մէզ մի ։

24 Գելի տէտի · վէ օ՝ էվէ
կիրտիքտէ , Յիսու ։ ծնուն էօ-

իտի (Լեւիտ. ի · 32 , 33) , լաքին
ասլընտա՝ հարըմ մըսգալ՝ նախօտ
ալթը ղուրուշ գատար իտի , վէ
սայրլան քիմսէլէրտէն վէրիլիր
իտի ։ Ելից Լ · 13 ։ ԼԸ · 26 ։
Յովսէփոս պիզէ խապէր վէրիր
քի , օնուն զէմանընտա՝ խիրմի
նաշընտան էօգարըր օլանլարըն
ճիւմլէսինտէն վէրիլիր իտի ։
— Յօճանըզ փէյհմ ֆէլֆէլէրինէ
եօխմը՞զ մ ։ Յէթիմալ տըր քի ,
օնլար՝ զանն էթիմիլէր քի՝ հէյ-
քէլին խրլամէթի մասարուֆու
իչիւն Յֆէնտիմիզ հիչ պիր շէյ
վէրմէյճէք տիր · չիւն քի օ՝
հալա օնտա իճրա օլունան միւ-
նասիպէթսիզլիքլէրէ վէ ֆէնտա-
լէրէ շէտիտ ինֆտա՝լինի պէյան
էյլէմիշ իտի։ Յովհ. բ · 14—16։
Լաքին օ՝ էյէր պու վէրկիյի
էտա էթմէյէ իմթինա էյլէյէ-
իտի, օնլար օնու հէյքէլին՝ Յով-
սէփին՝ վէ ճիւմլէ նօմսուն տիւշ-
մէնի թագրիր էտէճէքլէր իտի ։
24 . Պէլ ։ Պետրոսուն իշպու
հազըր ճէվապընտա աշխէտար
օլուչօր քի , Կրիտտոս Յֆէն-
տիմիզ տալիմա հէր քէսէ վա-
ճիպ օլանը էտա էտէր իտի . վէր-
կի վաճիպ օլանա վէրկիյի , խա-
րամ վաճիպ օլանա խարաճը էտա

նիւնիւ ալըպ տէտի . Էյ՛ Սի-
ման՝ ըէյին նէ տիր . եէրին փա-
տիշահլարը խարաճը եախօտ
վէրկիյի քիմսէրտէն ալըրլար՝
օղուլլարընտա՞ն մը եօխսա եա-
պանճըլարտա՞ն մը ։

էտէր իտի ։ () Նօմօս ալթընտա
օլտու (Կաղ . դ . 4) . հէմտէ
ճիւմլէ սատագաթը թէքմիլ էյ-
լէտի ։ Գալ գ . 15 շէրհինէ
պագ ։ Յտմի հիչ պիր Կրիստ-
ոսիան քէնսինի խարաճ ու վեր-
կիտէն՝ վէ մէմլէքէթին գայիմ
օլան հիւքիւմտարլերինէ ի՛ղվէթ
ու բարպէթ էթմէքտէն ազատ
ղանն էթմէսին ։ Գալ իբ . 21 ։
Ֆռովմ . ի . գ . 6 , 7 ։ Ի՛լլահըն էվ-
լատլարը՝ պուրունտուգլարը մէմ-
լէքէթին հէփ նօմօս ու գանուն-
լէրինի՝ պու նօմօսլար կիւնահ
օլան պիր շէյի քէնտիլէրինտէն
մանէլուպ էթմէտիքճէ՝ սագլա-
մըղա պօրճլու տուրլար ։ — Հէ-
սուս ծնուն եօնէնէ ալըդ ։ Հի-
սուս Յֆէնտիմիզ օնտան էվվէլ
սէօյլէտի . վէ պունտան պէօյլէ՝
էյէրչի քէնտիսի Պետրոսուն
վէրկի ճէմ՝ էտճնլէր իլէ սէօյլէշ-
տիյինտէ պէրապէրլերինճէ սէ-
յիլ իտի իսէ տէ , օրտտա հէփ
սէօյլէնէնի պիլիր իտիյինէ պիր
իսպաթ վէրտի ։ — Ո՞ղուլըճա-
պո՞ն մը ։ Պիր փատիշահ՝ քէն-
տինէ մալ էտինմէք իչիւն քէնտի
ֆամիլիասընտան՝ քէնտի օղուլ-
լարընտան վէ գըզլարընտան հիչ
խարաճ ետա վէրկի ալըրմը ։

Digitized by Google

25 Պետրոս օնա ս էտի · Կա-
պանձըլարտան . Հիսուս օնա
ս էտի · Կ՚ըլլէ խսէ՝ օղուլլար մու-
ա՚ֆ տըրլար ։

26 Կ՚ամնա օնլարա թէօքէզ օլ-

---

25 · Կապանձըլըբտան ։ փա-
տիշահլար թէքլիֆ ու վէրկիյի
քէնտի էվլատլարընտան ուէյիլ
իլլա քէնտի ֆամիլիալարընտան
օլմայան քիմսէլէրտէն ալըրլար ։
— Կ՚ըսյլ խսէ՝ օղու-լլար մու-ա՚ֆ
տըրլար · Ը՞ր էրգի փատիշահլա-
րըն էվլատլարը՝ տայիմա հէր
կէօնա թէքլիֆ ու վէրկիտէմ
մուա՚ֆ տըրլար · վէ օնլարտան
մա՚տա՝ փէք ավ պա՚ղը ասկէր
քիմսէլէր տախի՝ քէնտիլէրինէ
մախսուսէն վէրիլմիշ պէրտաթ-
լէր իլէ մուա՚ֆ տըր ։ Ա Մաթ ·
Ժէ · 25 ։ Կ՚ֆէնտիմիզին սէօզ-
լէրինին մա՚նասը պու տուր քի,
փատիշահլար քէնտի էվլատլա-
րընտան վէրկի ալմազլար, պէ-
նիմ փէհէրի ա՚զիզիմ պիր փա-
տիշահի ա՚զիմ տիր · վէ պու
վէրկի՝ մախսուսէն օնուն էվինին
խրզմէթի մասարուֆու իչինն ա-
լընըր, իտի պէն՝ պու փատի-
շահլըն մուհապպէթլու Ողու
իքէն՝ նի՚չինն պէնտէն վէրկի
մաթլուպ օլունսուն ։

26 · Ողուբ ընօւէզ օլմայլըմ
փեյէ · Կշպու վէրկիյի ճէմ՚ է-
տէն քիմսէլէր՝ պիւթիւն տիւն-
եանըն ո՚ւմուտի ա՚տէթինէ կէօ-
րէ էյէրչի պէնտէն վէրկի մաթ-
լուպ էմէլլէ հագդլէրի ճօղ
իսէ տէ, օնլար պէնի պիլմէզ-
լէր, վէ պունուն իչինն օնու է-

մայալըմ տէյիւ՝ տէնիզէ կիտիսյ
օլմա ամէ , վէ իլէ չըգան պա-
լըղը գալտըր , վէ օնուն աղըզընը
աչընճա , պիր տէօրթինճի պու-
լաճագ ըրնէ · օնու ալըպ՝ օնլարա

տա էթմէկի խայրլըլը տըր · օլ-
մայա օնլարա փուրսամէթ վէրէ-
լիմ՝ քի տէսինէյէր քի՝ պիզ
հէյքէլի՝ վէ թա՚յին օլմուշ
գուրպանլարը թահգիր էտէրիզ ,
վէ իգթիզասըլ եէրտէ քէն-
տիմիզէ խուսումէթ ուլյանտըրա-
լըմ ։ — Տէնիզէ չիփթ ։ Կափառ-
նայում՝ շէհրի՝ Կալիլէա տէ-
նիզինին քէնարընտա պինա օ-
լունմուշ ։ ։ ու, վէ Պետրոս պա-
լըգճը իտի ։ — Պա՚ղը թէտըբ ։
Կ՚ֆէնտիմիզ ղայէթ փուգարա օ-
լուպ՝ պու վէրկիյի վէրմէյէ ագ-
չէսի եօղուտու լաքին պու ագչէ-
սի պիր մէչէյին էլինտէն ալաճա-
ղընա՝ օնու պիր պալըղընն աղ-
ղընտան ալտը ։ Տէնիզին հէմ
պալըգլարը՝ հավանըն գուշլա-
րը՝ վէ եէրին հայվանլարը օ-
նուն տուր ։ Ծննդ · Ա · 28 ։
Գ Թես. Ժէ · 4 ։ Կա՚ղ. Ը ·
6—8 ։ Յոբ. Ա · 17 · Բ · 10 ։
Կբէբ · Բ · 7 , 8 ։ Կէր վէ օնուն
ատօլուլուղու օնուն տուր (Կա՚ղ.
Ի՚Դ · 1), վէ Ճիւմլէսի օնուն
խրզմէթինէ գուլլանըլմայը տըր ։
Պիզ քէնտի հիզ՝ օնուն խրզմէ-
թինէ վագֆ օլունմայը իզ , վէ
հէր պիր իշխիզ վէ հշդալիմիզ
իլէ օնա խրզմէթ էթմէլիյիզ ։ —
Պէյ փէօրլէ-ւ ։ Կա՚նի քէն-
տինէ իգթիզա էտէն ագչէնին
սալէ իքի գաթը ։ — Պէնիմ է-

Digitized by Google

բինի ալանլար Պետրոսա կելեա-
լէր , վէ տէեթլէր · Յօճանըվ
տիրէմ ֆքիլիքլէրինի էօտէ-
մէզ մի ։

24 Պէլի տէտի · վէ օ՝ էվէ
կիրտիքտէ , Յիսու ։ ծնուն էօ-

իտի (Լեւիտ. ժ · 32 , 33) , լաքին
ասլընտա՝ Տարըմ մըսգալ՝ նախօտ
ալթը ղուրուշ գատար իտի , վէ
սայրլան քիմսէլէրտէն վէրիլիր
իտի ։ Ելից Լ · 13 ։ ԼԸ · 26 ։
Յովսէփոս պիզէ խապէր վէրիր
քի , օնուն ղէմանընտա՝ խիրտի
Տաշընտան էօգարըր օլանլարըն
ճիւմլէսինտէն վէրիլիր իտի ։
— Յօճանըզ փէրհէմ ֆէլֆէլէրինէ
էօտէմէզ մ ։ Յէթիմալ տըր քի ,
օնլար՝ զանն էթմիլէր քի՝ Հէյ-
քէլին խըրմէթի մասարուֆու
իչիւն Յֆէնտիմիզ Հիչ պիր շէյ
վէրմէյճէք տիր · չիւն քի օ՝
Տալա օնտա իճրա օլունան միւ-
նասիպէթսիզլիքլէրէ վէ ֆէստա-
լէրէ շէտիտ ինֆտա՛լինի պէյան
էյլէմիշ իտի։ Յովհ · Բ · 14—16։
Յաբէն օ՝ էյէր պու վէրկիյի
Էտա էթմէյէ իմթինա էյլէյէ-
իտի, օնլար օնու Հէյքէլին՝ Յով-
սէփին՝ վէ ճիւմլէ Տօմսունն տիւշ-
մէնի թագրիր էտէճէքլէր իտի ։
24 · Պէլ ։ Պետրոսուն իշպու
Տազըր ճէվապընտան աշհիէտար
օլուցօր քի , ՅԻրիստոս Յֆէն-
տիմիզ տալիմա Հէր քէսէ վա-
ճիպ օլանը Էտա էտէր իտի · վէր-
կի վաճիպ օլանա վէրկիյի , խա-
րաճ վաճիպ օլանա խարաճը Էտա

Տէտը իտի ։ Ո՝ նօմօս ալթընտա
օլտու (Գաղ · Դ · 4) · Հէմտէ
ճիւմլէ սատագաթը թէքմիլ Էյ-
լէտի ։ Պապ Գ · 15 շէրհինէ
պագ ։ Յտմի Հիչ պիր Ա՛Իրիս-
թիան քէնտինի խարաճ ու վեր-
կիտէն՝ վէ մէմլէքէթինի գայիմ
օլան Հիւքիւմտարլըրինէ ի՛զվէթ
ու բաղպէթ Էթմէքտէն ազատ
զանն էթմէսին ։ Պապ ԻԲ · 21 ։
Ֆռովմ · Գ · 6 , 7 ։ Ա՛լլահըն էվ-
լատլարը՝ պուրճտաուգլարը մէմ-
լէքէթին Հէփ նօմօս ու գանուն-
լէրինի՝ պու նօմօսլար կիւնահ
օլան պիր շէյի քէնտիլէրինտէն
մահրում էթմէմէյիճէ՝ սագլա-
մաղա պօրճու տուրլար ։ — Յի-
սուս ծնուն էօնէնէ ալըդ ։ Յի-
սուս Յֆէնտիմիզ օնտան էվվէլ
սէօյլէտի · վէ պունտան պէօյլէ՝
էյէրչի քէնտիսի Պետրոսուն
վէրկի ճէմ՝ էտճնլէր իլէ սէօյլէշ-
տիյինտէ պէրտպէրլէրինճէ սէ-
յիլ իտի խսէ սէ , օրտաս Հէփ
սէօյլէնէճէնի պիլիր իտիյինէ պիր
իստ՛ալաթ վէրտի ։ — Ո՞ղուլըէ-
պո՞ն մը ։ Պիր փատիշահ՝ քէն-
տինէ մահլ էտինմէք իչիւն քէնտի
ֆամիլիէսընտան՝ քէնտի օղուվ-
լարընտան վէ գըզլարընտան Հիչ
խարաճ Էտա վէրկի ալը՛րմը ։

Digitized by Google

25 պետրոս օնա ասէ՝ Նա-
պանճըլարտան . Հիսուա օնա
ասէ՝ Նջոյլէ իսէ՝ ողուլլար մու-
ա՛ֆ տըրլար ։

26 Ա՛մմա օնլարա թէօքէզ օ-

---

25 . Նապանճըլըթան ։ փա-
տիշահլար թէքլիֆ ու վ՛երկիի
քէնտի էվլատլարընտան ատիյի՛
իլլա քէնտի ֆամիլիալարընտան
օլմայան քիմսէլէրաէն ալըրլար ։
— Նջոյլէ իսէ՝ ողու-լլար մուա՛ֆ
պըլար ։ Հ էրգի փատիշահլա-
րըն էվլատլարը՝ տայիմա հէր
կէօնա թէքլիֆ ու վէրկիտէյ
մուա՛ֆ տըրլար . վէ օնլարտան
մի՛ատա՝ փէք ազ պա՛ղը ախէր
քիմսէլէր տախի՝ քէնտիլէրինէ
մախսուսէն վէրիլմիշ պէրաթ-
լէր իլէ մուա՛ֆ տըր ։ Ա ի՛ոփ .
ծէ . 25 ։ Նֆէնտիմիզին սէօզ-
լէրինին մա՛նասը պու տուր քի ,
փատիշահլար քէնտի էվլատլա-
րընտան վէրկի ալմազլար , պէ-
նիմ փէյաէրի ա՛զիզիմ պիր փա-
տիշահի ա՛զիմ տիր . վէ պու
վէրկի՝ մախսուսէն օնուն էվինին
խըզմէթի մնասարութիւ իչիւն ա-
լընըր , իմտի պէն՝ պու փատի-
շահընըն մուհապպէթլու Ղլու
իքէն՝ նի՛չիւն պէնտէն վէրկի
մաթլուպ օլունսուն ։

26 . Ղնլոբա ընէօէվ օլմայլը՛
պէյէ ։ Նշպու վէրկիյի ճէմ՛ է-
տէն քիմսէլէր՝ պիւթիւն տիւն-
եանըն ո՛ւմմի ա՛տէթինէ կէօ-
րէ էյէրչի պէնտէն վէրկի մաթ-
լուպ էթմէյէ հագգլէրի ճօղ
իսէ տէ , օնլար պէնի պիլմէզ-
լէր , վէ պունուն իչիւն օնու է-

մայալըմ տէյիւ՝ տէնիզէ կիտիպ
օլթա ատ , վէ իլք հըզան պա-
լաղը գալտըր , վէ օնուն աղզընը
աչընճա , պիր տէօրթլիւք պու-
լաճագ ալըբ . օնու ալըպ՝ օնլարա

տա էթմէկսի խայըրլը տըր . օլ-
մայա օնլարա ֆուրսաթ վէրէ-
լիմ՛, քի տէսինլէր քի՝ պիզ
հէյքէլի՝ վէ թա՛յին օլմուշ
գուրպանլարը թաֆգիր էտէրիզ ,
վէ իգթիզասըդ եէրտէ քէն-
տիմիզէ խուսումէթ ուլանտըրա-
լըմ ։ — Տէնիլէ կիպի ։ Կաֆիա-
նայտա շէհրի՝ Վալիլէտա տէ-
նիզինին քէնարընտա պինա օ-
լունմուշտու , վէ Պետրոս պա-
լըգճը իտի ։ — Պո՛ւղը էտըբ ։
Նֆէնտիմիզ ղայէթ ֆուգարա օ-
լուպ՝ պու վէրկիյի վէրմէյէ ագ-
չէսի եօղուտու լաքին պու ագչէ-
յի պիր մէնէյին էլինտէն ալաճա-
ղընա՝ օնու պիր պալըղըն աղ-
ղընտան ալըր ։ Տէնիզին հէմի
պալըգչըլարը՝ հավանըն գուշլա-
րը՝ վէ եէրին Հպվանլարը օ-
նուն տուր ։ Ղննէդ . Ա . 28 ։
Գ ի՛ոփ . ծէ . 4 ։ Ա՛պղ . Ը .
6—8 ։ Ղնդէ . Ա . 17 . Բ . 10 ։
Նէբ . Բ . 7 , 8 ։ Նէր վէ օնուն
տօղուչղուղու օնուն տուր (Ա՛պղ .
Ի՛Դ . 1), վէ ճիւմլէսի օնուն
խըզմէթինէ գուչլանըլմալը տըր ։
Պիզ քէնտի հիզ՝ օնուն խըզմէ-
թինէ վագֆ օլունմալը իզ , վէ
հէր պիր իչիմիզ վէ էշղալիմիզ
իլէ օնա խըզմէթ էթմէկլիյիզ ։ —
Պի՛չ փէօչլի՛-ֆ ։ Նա՛նի քէն-
տինէ իգթիզա էտէն ագչէնինի
սալթ իքի գաթը ։ — Պէնի՛մ ի-

տիշահլուղնա ասլա կիրմէյէճէք սինիլ։

4 Ումի հէր քիմ քէնտինի պու չօճուգ կիսլի ալէագլատըր-

գաւուլու գաւիայան Յրիստոս քէնտիսի տիր, վէ օնուն պաշտալըղնը քիմ աչա պիլիր։ Յայտ. գ. 7։ Նչէր պու մաղրուրլուգ լուհունու պիլ էօլտիւմէղսէք, ս պիլլի էօլուիւլրէճէք տիր։

4. Ալէնդինէ . . . ալէքսանդրիա։ Պատ. Իգ. 12։ Գ-ի. ժգ. 11։ Նայ. Ծէ։ 13։ Յէնտիմիզի ալէագլաթմագ՝ քէնտիմիղէ Նլահընը պիղէ նագար գրլտրղը ի՛թիպարտէ նագար էձմէք տիր։ Գու՝ քէնտիմիզի սահիհան օլտուղուսմուզ տէրէճէտէն էտնա սայմագ տէյիլ՝ իլլա Փիլվագի՝ օլտուղուսմուզ լուհմպէտէ սայմագ տրը։ — Պէօյէ-ս ս պոռը։ Պէօյլէ պիր քիմսէ՝ Յրիսիանլըղընն սահիհ լուհունա մալիք տիր։ Պէօյլէ պիր ատէմ՝ ճիւմլէտէն պէհյատե Յրիստոսա պէնկլէր, վէ օնա պիր թարզի մախսուս իլէ գրյմէթլի տիր։ Պատ. Ի. 26—28։ Մ-ի. ժ. 43—45։ Գ-ի. թ. 48։ Յ-ի. գ. 6։

5. Պէօյէ պէտ ղճոռէ։ Պու՝ իքինճի խանէտե զիքր օլունան չօճուգ իչիւն սէօյլէնմիշ օլա պիլիր. լաքին տահա զիյատե չօգ միւնասիպէթ իլէ՝ թէպտիլ օլուպ պիր քիւչիւք չօճուգ կիսլի օլմուշ քիմսէ անկլաշըլա-

սա, կէօքլէրին փատիշահլըղընտա պէջյիք օ տուր։

5 Վ է պէնիմ ատըմտա պէջյլէ պիր չօճուգ քիմ գապուլ է-

պիլիր։ — Պէնիմ ոռըմա։ Նա՝ նի պէնիմ խաթրըմ իչիւն՝ պանա ի՛թիպարէն, կէրէք պէն օնու եաուաթտըղըմ իչիւն՝ խէլաս ու փիտա էթմէյիմ իչիւն՝ օնուն ուղրտլուսունա էօլտիյիւմ իչիւն, կէրէք խուսուսա օ քիմսէ պէնիմ օլտուղու իչիւն՝ պէնի սէվտիյի իչիւն՝ պանա պէնկղէտիյի իչիւն՝ վէ պէնիմ շաիրտիմ օլտուղու իչիւն։ — Պէնէ գապուլ էօրէ։ Պատ. ծ. 40—42, վէ իե. 40. 45 շէրհյէրինէ պագ։ Պու տիւնեանըն ա՛լիմ վէ մաղրուր միւճատէլէ էտիճիլէրի՝ պու միսիլլիւ քիւչիւքլէրի խօր կէօրիւրլէր։ Նչյէր օնլար քիթապլար եա րէսալէլէր եազարլար եա մէգալէլէր սէօյլէրլէր իսէ, օնլարը պու քիւչիւքլէր օգուսունլար եա անկլասընլար տէյիւ էթմէմէզլէր, իլլա օնլարը ա՛լիմլէր պէյէնսինլէր, վէ քէնտիլէրինէ ա՛ֆէրին տէսինլէր. օնլարը չօճուգլարըն վէ Յրիստոսուն ճահիլ շայիրտլէրինին թա՛լիմի վէ մէնֆաաա՛թը իչիւն եազմազլար, իլլա քէնտիլէրին ի՛լմ ու հիւնէրլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն եազարլար։ Պիր քէրրէ շայիրտլէր պիլէ՝ կէօրիւնմէյիւնէ կէօրէ՝ Յրիստոսուն չօճուգլարը գապուլ էտիպ մի-

Digitized by Google

տէրսէ , պէնի գապուլ էտէր ։

6 Ա Ե պանա ինանան պու քիւչիւքլէրին պիրինի քիմ

պարէքլէմէքտէ վագթընը կէչիրմէք եէրինէ՝ քեաթխպլէր վէ վարիսեցիլէր իլէ սէջլէմէսինտէ աեվամ էտէրէք օնլարը քէնտինին սիւալլէրի վէ ճեվապլէրի իլէ շաշըրտըպ լալ էթտիյինի խաթէմէլէրի իլէ՝ իշպու քիւչիւքլէրի խօր կէօրմէք թէօՀմէթինէ տիւշմիշլէր իտի ։ Պապ ՅԹ. 13 շէրՀինէ պագ ։ Ա՝ոբէ. ԺՀ. 13—16 ։ Ե՛էմ քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլմուշ օլանլար՝ Ա՛րիստոս կիպի Հալիմ վէ ալչագ կէանիւլիւ օլմուշլար տը ։ Ա Ե օնլար Հէր նէ գատար ֆագիր վէ ճահիլ օլսալար պիլէ՝ պիզ օնլարը Ա՛րիստոսուն խաթըը իչուն գապուլ էթմէլի՝ սեվմէլի՝ եարտըմ էթմէլի՝ գուվվէթլէնտիրմէլի՝ վէ օնլարա թէսէլլի վէրմէլիյիզ ։ Ընուն Հէմ գապուլ էթթիքլէրինի՝ պիզ տաքի գապուլ էթմէլիյիզ ։ Նմոի Ա՛րիստոսուն գապուլ էթտիքլէրի քիմլէր տիր ։ Պապ Ե. 3—6 վէ ԺԱ. 29 վէ ԺԲ. 19, 20 շէրՀէրինէ պագ ։ Ղ՝ոէ. Ա. 53 ։ Ն՝ոայ. Խ. 29 ։

6. Պանա ինանան պու էլչէթլէրին ։ Հ՝այիրտլէր գօրգա պիլըլէրիտի քի , էյէր քիւչիւք չօճուգլար կիպի օլաճագ օլուրլար խէ , Հիչ պիր քիմսէ օնլարը գապուլ էթմէյէճէք , եախօտ օնլարա րաղպէթ ու ի՛թթիպար էթմէյէճէյիտի ։ Ղ՝աքին սիւրչտիւրիւրսէ , օնա ֆայտասը տը՛ր քի՝ պէյնունա պիր մէրքէպ տէյիրմէնի թաշը ասըլա , վէ

Ա՛րիստոս՝ պունտան իլէրիքի խանէտէ՝ օնլարը գապուլ էթմէյի՝ քէնտինի գապուլ էթմէյիլէ պէրտապէր էտէյօր ։ Ե՛էմ տախի Հէր քէս օնլարը ինճիտիր տէյիւ գօրգա պիլիրլէր իտի . լաքին Ա՛րիստոս պու խանէտէ Հէր քէսէ՝ օնլարա րէնճիտէ էթմէքտէն սագընմազա էօյիւթ վէրիյօր ։ Ընլար տիւնեանքը ի՛նտինտէ Հէր նէ գատար ֆագիր՝ զայի՛ֆ՝ քիւչիւք՝ վէ էտնա կէօրիւնիւլլէր իսէ տէ , Ա՛րիստոսուն ի՛նտինտէ ղայէթ գըյմէթլի տիրլէր ։ Ընլարըն Հէր պիր քէտէրի իլէ քէնտիսի քէտէրլէնիր ։ Ընլարըն Հէփ չէքտիքլէրի եզիյէճէի քէնտիսի տէ չէքէր , վէ օնլարը գօվալայան՝ օնու տախի գօվալամըշ օլուր ։ Ղ՝ուբ. Թ. 4, 5 ։ Ա՝ոմ. ճԹ. 15 ։ Ն՝ոայ. ԿԳ. 9 ։ Ո՝ատ. Բ. 8 ։ Պու քիւչիւքլէրին պիրինի իչմալ էթմէսի պիլէ՝ էպէտի ա՛զապ Հիւքմիւ ալթընա պրաղան պիր կիւնահ տըը ։ Պապ ԻԹ. 45 ։ Ա Ե էյէր սատէճէ իչմալ թէօՀմէթի էպէտի ա՛զապընա տիւշիւրիւր խէ , օնլարը սիւրչտիւրմէք՝ ինճիթմէք՝ վէ գօվալամագ թէօՀմէթլէրի՝ առէմի նէ Հէյպէթլու ա՛զապլարա միւսթահագ էթմէլի տիրլէր ։ Ա՝ոբէ. Թ. 41 ։ Ղ՝ոէ. ԺԷ. 1 , 2 ։ — Ա՛ւրւթէ-րէ-րօ ։ Ընլարա րէնճիտէ

Digitized by Google

7 Ա՛յ տիւնեայս՝ թէօքեզ-
տահա աղըր տըր։ Պօյնունտա
պիր տէյիրմէն թաշը իլէ տէ-
նիզէ պաթմասը ֆէնա պիր շէյ
տիր. լաքին սէօյիւնմէզ աթէ-
շին տիպսիզ տէնիզինէ աթըլ-
մասը՝ պունտան պինիհայէ պէ-
թեր տիր։ Յումի հեր քէս տիգ-
գաթ էյլէսին, քի Յիլիսէնին
րահաթընը պօզմասըն, եաթօտ
օնուն զայի՛ֆ ա՛զալարընտա ըզն-
ճիտէ էթմէսին, եա օնլարը
եանղըշղըղա վէ կիւնահա գու-
լաղազամասըն. չիւն քի պու
պիր հէյպէթլու կիւնահ տըր,
վէ օնուն ազապ ու ճէղասը՝
հէյպէթլու պիր թարղ իլէ
թէրթիպ վէ իճրա օլունաճագ
տըր։

7. Մէօէղչէր պէպէչնօքեն։
Մէօքեզ առէմլերի էյի օլան
շէյտէն կերի պրագան վէ պու
վէճհ իլէ թէօհմէթ ու գապա-
հաթա տիւշիւրէն՝ եաթօտ սա-
տրգլարըն երիւրէյինէ գատավէթ
ու աճընըգ սէպէպի օլան շէյ
տիր։ Պունտան ագտէմքի խա-
նէնին շէրհինէ պագ։ — Մէօ-
էղչէր էնըմ լաչը պըր։ Յնսան
թապիա՝թընըն ֆատհոլէյի վէ
ինսանըն պօզուգլուղու պէջյէ
տիր քի, րահաթը պօզանլար՝
սլգընթընըլար կէթիրէնլէր՝ ֆէ-
սատ գօփարանլար՝ ճահիլլերի
պաշտան չընգարանլար՝ Յրա-
թիանլարը կիւնահա սօգանլար՝
եաթօտ կիւնահա սօգմադաղ չա-
լըշանլար տայիմա էքսիք օլաճագ
աէյիլլէր տիր։ Ղ՝ննէբ. ի.գ. 7։

տէնիզին տիպինէ ղարգ օլունա։

էտէրսէ, օնլարընը րահաթընը
պօզարսա, օնլարը կիւնահա սօ-
գարսա, օնլարը տօղրու եօլտան
սապըտրըսա, եաթօտ օնլարընն
տինտարլըգտա եա ֆայիտէլի օլ-
մադտա իլէրիլէմէքտէն օնլարա
էնկէլ ու թէօքեզ օլմագ իչինն
եօլլարը իւզէրինէ պիր շէյ գօր-
սա։ Պասլ ե. 29 շէրհինէ պագ։

— Ա՛ե՛էվ պէյէնէ Ըաշը։
Յ՝սքի ղէմանլէրտէ տէյիրմէնլէր
նա ինսան էլլէրի իլէ՝ եաթօտ
հայվանլար վասիթասի իլէ չէվ-
րիլիրլէր իտի։ Յնսան էլի իլէ
չէվրիլէն տէյիրմէնլէրին թաշ-
լարը քիւչիւք՝ վէ հայվանլա-
րընն չէվիրտիքլէրինքիլէրինին
թաշլարը տահա պէջյիւք իտի-
լէր։ Պուրատա Յ՝ֆէնտիմիզին
սէջյէտիվի՝ կէօրիւնիւր քի՝
պէջյիւք թաշլար նէվի՝ տիր։
Պիր քիմսէնին պօղազընա պիր
պէջյիւք թաշ պաղլայըպ օնու
տէնիզէ աթմագ՝ Յ՝ունանլարընն՝
Յ՝օմաղլարընն՝ Ա՛իւրեանիլէրին՝
վէ օլ էթրաֆտա պուլունան ա-
խէր միլլէթլէրին ադասընտա էօ-
լիւմ հիւքմ օլունմուշ եարա-
մադ քեարլարընն ճէղասընը թէօ-
թիպ էթմէք իչիւն ա՛տէթ օլմուշ
թարիգլէրին պիրի իտի։ Պու-
րատա պու թա՛պիրին մա՛նասը
պու տուր քի, Պիր քիմսէյէ՝
պու կիւնահա տիւշմէքտէն ի-
սէ, հէր վէճհ իլէ էօլմէսի օնա
տահա խայըրլը տըր։ Պիր տէ-
յիրմէն թաշը ղայէթ աղըր պիր
շէյ տիր. լաքին կիւնահ՝ օնտան

ՔԷԶԼԷՐ ՕՆՈՒՆ ՎԱՍԻԹԱՍԻ ԻԼԷ ԿԷԼԻՐ ։

8 Ա Ի Է Ի Ր Է Լ Ի Ն Ե Ա Պ Ա Ղ Ը Ն

9 . 18 . 24 . 28 ։ ՅԵՐՈՒՎԱՄ պիր գափու աչմըշ իտի քի, արթըգ գափանմատը, իլա մէմլէքէթինէ սօգտուղու կիւնահ՝ օնտան սօնկրա կէլէն փատիշահլարըն կիւնլէրինտէ 265 սէնէ տէվամ էյլէտի, թաքի պիւթիւն միլլէթի վէ փատիշահլըղը էպէտէն խարապ էյլէտի ։ ՎԷՀԶԼԻՔ ՎՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ՎԻԼԻՍԷՍԻՆՏԷ տամխ՝ պիր քիմսէ քէնտի Ի՛պրէթի իլէ Եա վա՛զ էթտիյի Թա՛լիմաթլէր իլէ միլէօնլարճա քիմսէլէրին՝ քէնտիսի էօլտիւքտէն սօնկրա՝ հէլաքէլէրինէ սէպէպ օլա պիլիր ։

8 . Յ Ի Ե Ն Ե Ա Պ Ա Ղ Ը Ն ։ Պունտան էվվէլքի խանէտէ ՎՐԻՍՏՈՍ Յ Ի Ֆ Ե Ն Տ Ի Մ Ի Զ՝ պիղի կիւնահա գուլաղուզլայաճագ օլան քիմսէնին իւզէրինէ պիր հիյսպէթլու "վայ" թագրիր էյլէտի . լաքին շիմտի տէօնիւա՛ պիղէ պիր աղըր էջրւթ վէրիր , քի քէնտի նէֆսիմիզէ՝ քէնտի կէօզլէրիմիզէ՝ էլլէրիմիզէ՝ վէ պագլարըմըզդա՝ մէշղուլ օլտուղումուզ իշլէրէ վէ զէվգլէրէ էյի տիգգաթ էտէլիմ, քի օլմայա պունլար եօլումուզուն էօնիւնտէ պիր թէօքէզ օլուպ՝ պիղի կիւնահա տիւշիւրսիւնլէր ։ Պիր ատէմ՝ պիղի կիւնահա տիւշիւրմէքտէն իսէ , տէնիզէ տիւշմէսի տահա խպըրըը տըր (6նճը խանէնին

Ա Ճ.ոթ . Բ . 17 . 22—25 ։ Բ Ճ.ոթ . ԻԲ . 14 ։ Գ Ե՛ւ . ժէ . 1 ։ Հ՚Ե՛ւմ . Բ . 23, 24 ։ Ա Տ՚Ի՛Մ . Ե . 14, 15 ։ Զ . 1 ։ Տ՚Ի՛Ո . Բ . 5 . 8 ։ խանէնէլէրինին շէրհինէ պագ ։ Պ.ապ ԻԳ . 13 ։ ԻԶ . 24 ։ Յ՚Ե՛վ . Ի՛Է ։ 12 ։ Գ՚Ե՛ղծ . Ա . 18—20 ։ Բ Պէտ . Բ . 3 . 15—17 ։ Յ՚Ե՛ղ . 11—13 ։ Յ.այ . Բ . 14, 15 . 20—23 ։ Ի՛Թ . 20, 21 ։ ՎՐԻՍՏՈՍ Յ՚ՓԵՆՏԻՄԻԶ պուրատա՝ ՎԻԼԻՍԷՍԻՆ բահաթընը պօզմաղա Եաթօօտ օնուն փաքլըղընը մուրատ ալըրլամադա չալըշան՝ Եաթօօտ քէնտի մալինի Եա Ի՛լմինի Եա քէնտի գուվվէթինի Ա՚լլահըն էպէտի կէրէչէքլիյինտէն ինսանլարը կէրի չէքմէյէ գուլլանան քիմսէնին իւզէրինէ պիր հիյսպէթլու "վայ" թագրիր էտէյօր ։ Պօղոս՝ ՎՐԻՍԹԻԱՆԼՂԱ տէօնմէզտէն էվվէլ պուն գապահաթ իլէ թէօհմէթլէ իտի ։ Գ՚Ե՛ղծ . Ի՛Զ . 10, 11 ։ Ա՚օլթէր՝ նէ՞ գատար օնպինլէրճէ քիմսէլէրի տինտիզ վէ իմանըզդ վէ Ա՚լլահըզդ էյլէտի ։ Ա՚նաքատ օղլու Յ Ե ր ո ւ վ ա մ՝ Իսրայէլտէն նէ՞ գատար միլէօնլարճա քիմսէլէրի Ա՚հովանըն Ի՛պատէթինտէն պուզաղըլար Ի՛պատէթինէ չէվիրտի ։ Գ Ճ.ոթ . ԻՐ . 28 ։ Ի.Ե . 25, 26 . 34 ։ ԹԶ . 19 . 26 ։ ԻՐ . 53 ։ Դ Ճ.ոթ . Գ . 3 ։ Ի.Ա . 29 ։ ԹԳ . 2 . 6 . 11 ։ Ի.Պ . 24 ։ Ի.Ե .

Digitized by Google

սէնի սիւրչտիւրիւրսէ , օնլարը քէս , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա թօփալ եա սագաթ կիրմէսի՝ իքի էլլին եա իքի այաղըն օլուպ էպէտի աթէշէ անթըլմասընտան էյի տիր :

9 Էմմ էյէր սէնի կէօզիւն շէրհինէ պագ) . լաքին էյէր պուռնա՝ պիղիմ քէնտի մէշղուլ օլտուդումուզ իշլէր՝ եա ա՝զալարըմըզ ա՝ . պէպ օլուր իսէ , նէ՞ ֆարգ վար : Գէտ նու էթմէսի՝ պիր ախէր քիսէհին տիլի հագգընտա ֆէնա օլտուղու գատար՝ պիզիմ այագլարըմըզ հագգընտա տախի ֆէնա տէյիմի : —Ընդդէ ։ պապ ե . 29 շէրհինէ պագ : Բ Ընդն . ած . 6—8 : Նռայ . Բ . 20 , 21 : Լ . 22 : Նզեկ . Ը . 31 : Ա՝ռթ . թ . 42—47 : Պ ռ՝թ . ած . 26 , 27 . 33 : ած . Ը . 22 , 23 : Նա պիզ կիւնահլարըմըզը էօլտիւրմէկիյիզ , եօղնսէ օնլար պիզի էօլտիւրէճէքլէր տիր : Նա պիզ՝ էն սէվկիւլիւ կիւնահլարըմըզը թէրըք էթմէկիյիզ , եօղնսէ օնլար պիզի ճէհէննէմին աթէշի իչինէ սիւրիւքլէյէճէքլէր տիր : Ա՛ յ սաատճէ՝ էլլէրիմիզտէն վէ այագլարըմըզտան վազ կէչմէլի տէյիզ , իլա էսքի էիւրէքլէրիմիզտէն տախի վազ կէչմէկիյիզ , էսքի ատէմի իւզէրիմիզտէն աթմալըզ , վէ թէնի խասլամալըզ : Ռովմ . Զ . 6 : Ը . 13 : ած . 12 : Ա կոբնի . թ . 27 : Կաղ . Բ . 20 : Ե . 24 : փիլիպ . գ . 7, 8 : Կող գ . 5 . 9 : —Ընդ-

սիւրչտիւրիւրսէ , օնու չըգար , վէ սէնտէն աթ . սանա՝ հայաթա պիր կէօզիւ կիրմէսի՝ իքի կէօզիւն օլուպ ճէհէննէմին աթէշինէ աթըլմասընտան էյի տիր :

10 Պագըն՝ պու քիւչիւքլէրին պիրինի թահգիր էթմէյէսինիզ . ֆալ եա ոռֆալ : Պու թա՝պիր իլէ՝ գըյամէթի կիւնիւնտէ վիճիւտ էօլիւլէրտէն տիրիլտիյի զէմանն սագաթ օլաճագ տէյիւ անկլամալը տէյիղիզ . ղիրա Պօղոս Ի՝էսուլ պիւղէ էջրէտիյօր քի , վիճիւտ օլ զէմանն սաղ վէ թէքմիլ օլաճագ տըր : Ա կոբնի . ած . 42—44 : Իչլա պու շէյլէր՝ պուրատա գուլլանըլան թէշպիհ ու թէմիլ թէքմիլ օլսուն տէյիւ սէօյլէնտի . վէ պունուն մա՝նասը պու տուր քի , պու տիւնեատա պիր գաչ կիւնլիւք զէվգ ու սէֆա սիւրիւպ տէ օնտան սօնկրա էպէտէն ա՝զագ ու էվկիյէթ չէքմէքտէն իսէ , կիւնահա սօգան պու միսիլլիւ զէվգ ու սէֆալարը թէրք ու թահգիր էտիպ տէ ճէննէմէ կիւթմէսի խայրըրը տըր : Պապ ած . Զ . 23 : 9 . Ընոռ ըզէթ : Պուննտան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ : Ի՝սրահամ՝ Ի՝սհաղն էմրի իւզրէ քէնտի օղլու՝ քէնտինին սէվմէյի եաըրըզ օղլու Իսահակը գուրպան էթմէյէ կիւթմէյի զէմանն՝ պիր կէօզ չըգարմագտան տահա կիւճ վէ տահա ազըր օլան պիր շէյ էյլէմիշտի :

10 . Պոէնէ՝ ԼԲ : Իշպու Պա-

Digitized by Google

զիրա սիզէ տէրիմ քի՝ օնլարըն մէլէքլէրի կէօքլէրտէ՝ կէօքլէր-

տէ օլան փէտէրիմին ևիւզիւնիւ տայիմա կէօրիւրլէր ։

պըն 5ինճի վէ 6նճը խանէլէրինին շէրհլէրինէ պագ ։ Հ֊ովմ ։ Ժ֊Պ ։ 1 ։ 10 ։ 21 ։ Ժ֊Ե ։ 1 ։ Ա կ֊որ֊ն ։ Ը ։ 9 ։ 11, 12 ։ Ա Ա֊Ե֊ Դ ։ 8 ։ "Պու քիւչիւքլէր" տիւնեանըն նազարըն֊տա հէր նէ գատար զայի֊ֆ վէ տիվանէ պիլէ սայը֊ լըրլար իսէ, Ա֊լլահըն նազարըն֊ տա պէօյիւք վէ ա֊լիմ սայը լըր֊ լար ։ — Օ֊յէս ։ "Պու քիւչիւք֊ լէրի" թահգիր էթմէքտէն պիզի կէրի թուվմագ իչիւն Ա֊ֆէն֊ տիմիզին վէրտիյի իւչ փէք գուվ֊ վէթլի սէպէպլէրին իլգի պիզէ պուրատա թագտիմ օլունույօր ։ —Անէ պէրիմ ։ Պէն սիզէ տէ֊ րիմ քի՝ օ մէլէքլէր տիւնեա֊ սընտան կէլմիշիմ, վէ օրատա նէ օլտուղունու պիլիրիմ ։ — Օ֊նը֊ ըսն ծէյ֊ւէրէ ։ Պա՝զըլարը՝ պուն֊ տան գըյաս էյլէտիլէր քի, ա՝֊ պի֊ղլէրին հէր պիրինի՝ քէնտինէ մախսուս պիր պէքճի մէլէյի վար տըր, քի օնու պէքլէր ։ լաքին պէօյլէ պիր չէյ գըյաս էթմէ֊ յէ ասլա հաճէթ եօգ տուր ։ չիւնքի պիլիրիզ քի՝ հէր պիր ա՝զիզինի՝ իգթիզա էյլէտիլի զէ֊ մանի օնու պէքլէմէյէ վէ հըթգզ էթմէյէ պիր պէօլիւք մէլէքլէրի վար ։ Ն֊ննդ ։ Լ֊Ե ։ 1, 2 ։ Դ Ա֊ռթ ։ Զ ։ 15—17 ։ Պիչարէ վէ խօր կէօրիւլմիշ ֆագիր Ղ֊ա֊ զարոսու կէյլէ կէօթիւրէն պիր մէլէք տէյիլ՝ իլլա մէլէքլէր իտի Ղ֊ոկ ։ Ժ֊Զ ։ 22 ։ Պիլիրիզ քի պինզի խարապ վէ պէրպատ էթ֊

մէք իչիւն չօգ ֆէնա բուհլար իթթիֆագ էտէրլէր ։ Ա֊ագդա֊ ղենալը Ա֊արիամտա եէտի ճինն վարըտը ։ Ա֊ոէկ ։ Ժ֊Զ ։ 9 ։ Ղ֊ոկ ։ Ը ։ 2 Ա֊էզարըզգ իչինտէ սէթու֊ րան քիմսէտէ պիր լիվա՝ եա՝նի պէշ պին գատարը վարըտը Ա֊ոէկ ։ Ե ։ 9 ։ Հ֊իչ շիւպհէ եօգ տուր քի՝ պիր եարամազ քիմ֊ սէնին էթրաֆընտա տայիմա չէյթանլար պուլունուր, քի օնու իղվալարը իլէ կիւնահա տիւշիւր֊ սիւնլէր ։ Ո՝ օնլարըն թէսիրա֊ թը ալթընտա պուլունուր, վէ պէլգի օնա կիւնտէ եիւզիւ եա֊ իսօտ պինի՝ խոթէտիքլէրի կիպի կիտիպ կէլէպիլիրլէր ։ Ույմտի Ա֊լլահ էյէր եարամազ բուհլա֊ րա քէօթիւ քիշիլէրին եօլլա֊ լըրընտա պու վէճհ իլէ պուլուն֊ մադա լուխսաթ վէրիյօր իսէ, օնուն քէնտի խալգընըն էթրա֊ ֆընտա՝ օնլարըն հըֆզ ու հի֊ մայէթի իչիւն էյի մէլէքլէրին պուլունաճաղընը թահմին էթ֊ մէսի ա՝գլէ եագըն պիր շէյ տէ֊ յիլմի ։ Ա֊լլահ՝ "պու քիւչիւք֊ լէրին" հէր պիրի իչիւն պա՝զը քէրրէ պիր մէլէյի՝ վէ ախէր զէմանտէ պիր սայիր մէլէյի՝ վէ պա՝զը տէֆթա՝ պիր չօգ մէլէք֊ լէրի պիրտէն գուվլանա պիլիր ։ Ա֊ոէ ։ Լ֊Ե ։ 7 ։ Ղ֊Ա ։ 11 ։ Ն֊էէ ։ Ա ։ 14 ։ Հ֊ովսէփէ պիր գաշ քէրրէ կէօրիւնէն մէլէք (Ա֊ոթ ։ Ա 20 վէ Ե ։ 13 ։ 19)՝ հէմանի օ մէլէք մի իտի, եօխսա հէր պիր

Digitized by Google

11 Ո՛չիրա Ա՛տեմ Ո՛ղու՝ ղայպ

տեփա՝ կէօրիւնէն պիր պաշգա մէլէքմի իտի պիլմէզ իզ · լաքին պուննու պիլիրիզ քի՝ Ղանիէլէ իքի քէրրե՝ վէ Ո՛ազարիայա հէմ Ա՛արիամա պիրէր քէրրէ կէօրիւնէն հէմանի օ պիր մէլէք իտի : Դան · Ը · 16 : Թ · 21 : Ղ՛ոէ · Ա · 19 · 26, 27 : Ո՛էփ մէլէքլէր Ո՛Քրիստոսուն տուր . վէ օնլարը՝ հէփ սէչիլմիշլէրինների փատիշահլըղընա տեվիրմէյէ (Պապ ԻԴ · 31)՝ հէմ եարամազլըղը հէփ իշլէյէնլէրի փատիշահլըղընըն իչինտէն տեվիրմէյէ (Պապ ԺԹ · 41, 42) գուլլանաճագ տըր : — Ալեօւկէրսե օլան վիեսէրէմէն նէ-ո՛չնէ-պա-չէ՛ նէօրէ-րէէր : Պիր փատիշահլըն հուզուրունտա տուրմագ՝ վէ փատիշահլըն եիւզիւնիւ կէօրմէք՝ միւսա՛տէ վէ իհսանլէրին էն ա՛զլըմ սայըլըրըտը : Բ Ղոռ · ԺԴ · 28 : Գ Ղոռ · Ժ · 8 : Ն՛ռ · Ա · 14 : Ղ՛ոէ · Ա · 19 : Իմտի կէօրիւյօրուզ քի՝ Ո՛ղահ "պու քիւչիւքլէրին պիրի" սայըսընտան օլանլարը պու տէրէճէ սէվէր քի , քէնտինին գուտրէթլու մէլէքլէրինին էն ա՛զլըզ վէ էն գուվվէթլի վէ էն ա՛լասընը օնլարա խըզմէթ էթմէք իչիւն գուլլանընը . վէ պիզ՝ օնլարը խօր կէօրէլի՞մի : Ոօգագլարտա կէզէն տիէնճիլէրին էն փագըրընը՝ հիմայէթ վէ թէսահհիւպ էտիճի սի փատիշահընը սէրսընտա պուլունան էն ա՛զիմ վէ էն գուվվէթլի ազալար օլտուղու թագ-

օլմուշու գուրթարմագա կէլտի :

տիրտէ՝ քիմ ինճիտէ պիլիր : Ո՛ապինն պուննտան պիզ մէլէքլէրէ ի՛պատէթ էթմէլի՝ եախօտ սա-տէճէ Ո՛ղահա մնխտուս օլան թա՛զիմ ու թէքրիմլէրի մէլէքլէրէ տախի վէրմէլիյիզ նէթիճէսի չըգմազ . Ո՛ապպ քէնտի մէլէյինի Պեարոսու Ո՛երուվդէսին էլինտէն գուրթարմագա կէօնտէրտիյի զէման (Ղոէթ · ժԲ · 11) , վէ Ո՛ղահընը մէլէյի՝ հէփ Իսուլլէրի հապստան գուրթարտըղը վագրթ (Ղոէթ · Ե · 19)՝ օնլար տուա՝ թէշէքքիւրիւնիւ մէլէքլէրինին Ո՛ղահընա թագտիմ էթտիլէր , լաքին մէլէքլէրին քէնտիլէրինէ ապա պիր տուա՝ թէշէքքիւրիւ սունտուգլարը օլմատը : Ծով-հաննէս իքի տէճա՝ պիր մէլէյէ սէճտէ գըլմազա չալըշը . լաքին իքիսինէ տախի պու իշտէն մէն՝ օլունտու : Ծայո ԺԹ · 10 : ԻԲ · 8 , 9 :

11 . Ո՛չըա : Իշպու խանէճէ՝ "պու քիւչիւքլէրին պիրինի" թահգիր էթմէմէնին պիզէ իքինճի սէպէպի վէրիլիր · եա՛նի քի՝ օնլար Ո՛Քրիստոսուն նազարընտա ղայէթ գըյմէթլի տիրլէր : Ո՛Քրիստոս օնլարը պու տէրէճէ գըյմէթլի սայար քի , մնխտուսէն օնլարը խէլտա էթմէք իչիւն թա կէօքտէն պէրի կէլտի : Ծնլար ղայպ օլմուշլար իտի , վէ օնլարը պուզմագ իչիւն հէր կէօնա էմէք ու զահմէթի չէքմէյէ բազի օլտու : Ի՛յէր պիր

Digitized by Google

12 Ասիկէ նրճէ կէօրիւնիւը • էյէը պիր ատէմին եիւզ գոյու- նու օլուր տա՝ օնլարտան պիրի

փատիշահ՝ էն պէօյիւք վէ էն է- յի գուլլարընը ղայպ օլմուշ պիր շէյի արայըպ պուլմալա կէօնտէ- րէճէք օլուրսա , պիլդիրիլ քի , օլ շէյ՝ քէնտինին ուէք գըյ- մէթլի սայարըը պիր շէյ օլմալը տըր : Այլ էր պու քէնտի գուլ- լարընը նօլլամասընտան մա՝տա՝ քէնտինին պիրիճիք էվլատընը տախի կէօնտէրիր՝ եահօտ քէն- տիսի տէ կիտէճէք օլուրսա , պունու տախի էթմէյինտէ սա- րայըը պրաղըպ եազմըշտա վէ ասուգտա կէզմէյէ՝ էն գապա շէյլէրի եէմէյէ՝ վէ կէճէլէրտէ եապանի հայվանլար արասընտա գայալարըն վէ ադաճլարըն գօ- վուգլարընտա եաթմաղա գաթ- լանըը օլուրսա , անկլամազմըշտը քի , օնուն արատըը քէնտինին ի նտինտէ էն պահալը ճէվահիր- տէն զիյատէ գըյմէթլի սայըլըր պիր շէյ օլմալը տըր : Ալբիատոս Այֆէնտիմիզ պէօյլէ էյլէտի : () ՝ "պու քիւչիւքլէրի" արամա- ղա վէ գուրթարմաղա կէլտի • վէ օնլարըն ուղրուրնա քէնտի էօ՝մրիւնիւ ֆիտա էյլէտի : Այտի օնուն պու տէրէճէ ա՝զլիմ գըյմէթէ սայարը շէյին գըյ- մէթինի պիզ գըրալըմըն : Այս- յըը • օնլարը պուլմագ իչիւն պու գատար էզնյէճ չէքտիյի՝ վէ օնլարը խէյաս էթմէք իչիւն պու տէրէճէ հիսապա կէլմէզ

եսլու շաշըրըրսա , օ՝ տօգատան տօգուզլու պրաղըպ՝ վարըը տաղ- լարտա եսլու շաշըրմըշը արա-

մասրաֆ էթտիյի միւշհազասը իլէ , օնուն իսաթըը իչիւն օնլարը՝ վէ օնլարըն էն ղայի՛ֆինի պիլէ սէվգէլիմ : ()նլարը թահգիր է- տէճէյիմիզ եէրինէ՝ օնլարըն յա- հաթը՝ վէ տինտէ մա՝մուր օլմա- լարը իչիւն քէնտիմիզի ինքեար էտէլիմ , վէ օնլար հէր նէ գա- տար զիյատէ զայի՛ֆ իսէլէր , պիզ օնլարը օգատար զիյատէ գայըրալըմ : Ղ-ովմ . ի . 15 : Ա Կօրնթ . Ը . 12 : —Այօհ () ղ- ը— : Պատ Ը . 20 , վէ ժԳ . 24 շէրհլէրինէ պագ :

12 . Ասիկէ նէ՞ճէ կէօրէ՛նէ՞ը : Ալբիատոս Այֆէնտիմիզ պուրա- տա մատտէյի օնլարըն ա՛գլ ու իտրաքինէ հավալէ էտէր : Պատ ժԲ . 16 , վէ ԻԱ . 28 շէրհլէրի- նէ պագ : Ա Կօրնթ . ժ . 15 : —Այէը պէր ատէմին եէ՛ը գօյո- նո՛ օլո՛ը ասի : Պատ ժԲ . 11 : Գ Յովփ . ԻԲ . 17 : Այոյ . ՃԺԹ . 176 : Այոյ . ԾԳ . 6 : Այբէմ . Ծ . 6 : Այգէկ . Լ . 6 . 12 . 16 . 28 : Պ-ոմ . ժԲ . 4 : Յովհ . ժ . 11 , ասի : Ա Պետ . Բ . 25 : "Պու քիւչիւքլէրի" թահգիր էթմէմէք իչիւն՝ Այֆէնտիմիզ պիզէ իւչ սէպէպ կէօսթէրիր : (1) Ալլահըն էն գուտրէթլու մէլայիքլէրի օն- լարա խըզմէթ էտէլքէր (խանէ 10) : (2) Ալլահըն քէնտի սէվ- կիւլիւ ()ղլու՝ մախսուսէն օնլարը գուրթարմագ իչիւն տիւնեայէ

մանղ մը ։

13 Ալ է էյեր օնու պուլաճագ օլուրսա , կելիչէք տերիմ սիկէ քի՝ օնուն իւղերինէ՝ եօլու շաշըրմամըշ տօգսան տօգուզտան

զիյատէ սեվինիր ։

14 Պէօյլէճէ կէօքլերտէ օլան փէտէրինիզին հուզուրունա տա բիզա եօգ տուր քի՝ պու քիւչիւքլէրին պիրի ղայպ օլ ։

կելտի (խանէ 11)։(3) Ալլահ օնլարըն էյլիյի իչիւն մախսուսէն քէնտիսի գայդու չէքեր (խանէ 12, 13, 14)։ Մէլեքլեր օնլարըն խըզմէթճիլէրի տիր , Վրիա տոս օնլարըն վուրթարըճըսը տըր , վէ Ալլահ օնլարըն էն էյի տօսթու տուր ։ Տիւնեայը սեվէն վէ պունուն իչիւն Ողունու կէօնտէրէն՝ Ալլահ իտի ։ Իշպու էպէտի քերեմ ու մէրհամէթլէրին ճիւմլեսինին չըգըպ ագտըղը փունկար պաշըսը՝ Ալլահըն մուհապպէթի իտի ։

13 . Ոնա է՛լչիէ՛ն ... զիյատէ սեվինէ ։ Պու՝ թապիա՛թա մուվաֆըգ՝ վէ հեր կիւն քէնտիլէրիմիւտէ տույտուղումուզ վէ ախէրլէրինտէ կէօրտիւյիւմիւզ պիր շեյ տիր ։ Իշպու գանուն միւճիպինճէ պիզ՝ խասթա օլուպ սաղալտըղըմըզ ղէման սաղ լըղըմըզ իչիւն տահա զիյատէ սեվինիրիզ , չօճուգլարըմըզ իչիւն՝ պիր մուխաթապատան գուրթուլտուգլարը վագըթ՝ հիչ պիր թէհլիքէյէ կիրիպթեար օլմամըշ իտիքլէրի զէմանտէն տահա զիյատէ սեվինիրիզ , վէ ֆուրթունայա օղրամըշ սաղ սէլիմ կելէն պիր կէմի իչիւն՝ լիման իչինտէ էմնիյէթտէ տուրան ճիւմլէ կէմիլերտէն զիյատէ սեվինիրիզ ։

14 Պէօյլէճէ կէօքլերտէ օլան փէտէրինիզին հուզուրունա բիզա եօգ տուր քի՝ պու քիւչիւքլէրին պիրի ղայպ օլմուշ կիւնահքեարըն գազանըլտըղընա նիճէ սեվինտիյինի՝ պիրէ պէօյլէ ղէմանլէրտէ վագի՛ օլան սեվինճէ րուպար էտէրէք անկլատըյօր ։ Յով . ճԽԷ . 11 ։ Նօայ . ԾՓ . 11 ։ ԿՌ . 5 ։ Նէ՛ր . ԼՌ . 37—41 ։ Մէ՛ւ . Է . 18, 19։ Մոփ . Դ . 17 ։ Պ՛ոէ . ժԵ . 5—10 . 22—24 ։ Յովհ . Դ . 34—36 ։ Յակ . Բ . 13 ։ — Տօփան փօփոպան ղէյոթէ ։ Պ՛ոէ . ՃԵ . 7 ։ Յայտնու՛թիւն Ե . 9 — 12 խանէլէրտէն էզլէնիրիզ քի՝ Յովհաննէսին՝ Ալլահըն թախթը եանընտա էն եագըն օլտուղունու կէօրտիյիւ քիմսէլէր ֆիտա օլմուշ կիւնահքեարլար իտի , վէ մէլէքլեր՝ օնլարտան ասնկրա պիր տայիրէ չէվիրիպ տուրտուրլար իտի ։

14 . Կէօէլէրտէ օլան փէթէրինէ՛ղին հոպօրօպոպա բիզա եօգ փոբ ։ Պ՛ոէ . ԺԲ . 32 ։ Յովհ . Զ . 39, 40 ։ Ժ . 27—30 ։ ԺԷ . 12 ։ Ա՛ովմ . Ը . 28—39 ։ Նէ՛ե . Ա . 5—7 ։ Ա Պէթ . Ա . 3—5 ։ —Պ՛ոա ւէ՛ւէ՛ւէրէն պէրի ։ Նօայ . Խ . 11 ։ Ա Կորնթ . Ը . 11—13 ։ Բ Տի՛մ . Բ . 10 ։ Նէբր . ԺԲ . 13 ։ Պունճիլէյին՝ Կորը-

Digitized by Google

15 Ալ է էյեր գարընտաշըն սա-
նա խոթա էաբրսե , կիթ , վէ օ-
նու՝ սէնին իլէ օնուն պէյնինտէ
թաղրըճմըզըն պու թէմմիլին-
տէն՝ փէտէրին քէնտի խալգը-
նըն էն զայի՛փլէրինի նէ գատար
աէվտիյինի վէ նէ գատար գայըբ-
տրղընը էյրէնիրիզ ։ Ալ է էյեր
Ա՛լլահ օնլարը պէօյլէ՝ կէօղ պէ-
պէյի կիպի սէվէր վէ գօրուրսա ,
օնլարը հիչ քիմսէ խօրլամասըն ։
Ալ է Ի՛սմայլէր հէմ հէթի Ա՛նճիլ
խըզմէթճիլէրի՝ "պու քիւչիւքլէ-
րէ" խըզմէթ էթմէքտէ մէլէքլէ-
րին վէ Ա՛լլահըն ( )ղլունուն վէ
փէտէրին քէնտիսինին էօլմէ-
յինտէն ի՛պրէթ ալսընլար , վէ
տէյիլ մաղրուր փարիսեցիլէրին-
քինտէն քի օնլար իլք սէփիր-
լէրի վէ շան ու ի՛զզէթ վէ ման-
սուպլար էլէ կէթիրմէք իչիւն
ֆուգարայը այագ ալըրնա ա-
լըրլար ։ Պիղիմ՝ մուգայէսէլի-
միղ եա թէրթիպիմիղ իլէ գուր-
թարմա պիլիր օլան պիր քիմսէ-
նին՝ հէր նէ գատար էանա վէ
ալչագ քիմսէ օլուրսա օլսուն՝
ղայպ օլտուղունու Ա՛լլահ հիչ
պիր վէճ չ իլէ իսթէմէզ . վէ օ
պիզէ էջյրէփիր քի , պիր քիմսէ
հէր նէ գատար ղի՛յատէ զայի՛ֆ
իսէ , օնուն խէլասը իչիւն պիղիմ
մուգայէսէլիմիղ օլ գատար ղի-
յատէ օլմալը տըր ։

15 · Ա՛յէր ֆէրզնտըլը ։ Վէրիս-
տոս Ա՛ֆէնտիմիզին պու գա-
նունլարը՝ քէնտինին Վ՛իլիսէ-
պինին Թէրպիյէսինէ մախսուս

թէնհաճա Թա՛զիր էյլէ . էյեր
աէնի ռինկլէրսէ , գարընտաշընը
գալանտըն ։

տուրլար . վէ օնուն պու մատտէ
իւզէրինէ վէրթիյի մախսուս գա-
նունլար եալընըզ պունլար տըր ։
Վ՛արընտաշ լուղէթի պուրատա՝
Վ՛ըրիստոսուն Վ՛իլիսէպինին սէ-
նին կիպի պիր ա՛զասը տէմէք
տիր ։ Վ՛ըրիսթիանլարա՝ գա-
րընտաշլար տէնիյօր , չիւն քի
օնլարընն յիէսէրի պիր՝ Վ՛ուր-
թարընճընը պիր՝ վէ Ա՛ֆսէլլիճի-
սի վէ Ա՛զիզլիյիճիսի պիր տիր .
օնլար հէմման պիր ա՛զիմ վէ ա՛-
զէղ ֆամիլեանընն ա՛զալարը տըր ,
օնլար՝ Վ՛ըրիսթիան մուհապա-
թի վէ տօսթլուղունուն էն սլգը
պէնտլէրի իլէ պաղլանմընշլար
տըր , վէ օնլարընն արզուլարը
պիր՝ իւմիտլէրի պիր՝ վէ մերամ
ու մագսուտլէրի պիր տիր ։
—Յանա խոխ էօբօ ։ Ալանա
պիր վէճ չ իլէ՝ մալընա՝ զաթընա՝
եա իթիսպարընա պիր քէսէր
կէթիրիրսէ ։ Ղ Լաբ . Զ . 2—7 ։
Ղ Թագ . ԺԲ . 3 , 4 ։ Ա Կորնթ .
Զ 6—8 ։ Ը . 12 ։ Թ Կորնթ .
Է . 12 ։ Կող . Գ . 13 ։ Ա Թես .
Դ . 6 ։ — Կէր , վ ծնօ՝ ՀՁ ։
Պու՝ Ալ՝ուվէսին նօմհաունտան
մաթըուպ օլունուրստու ։ Ղ Լաբ .
Յ.Թ . 17 ։ Յով . ՃԽԱ . 5 .
Ա՛րագ . ԻԵ . 9 , 10 ։ Կիթ վէ
օնուն պու Հարագէթինին սէպէ-
պինի էթրաֆը իլէ օնաան սի-
ւալ էյլէ , վէ օնա՝ տօսթանէ
պիր Թարզ իլէ մասլահաթըն սա-

Digitized by Google

16 Ա՛մէն էյէր տինկլէմէզսէ , քէնտին իլէ պէրապէր պիր՝ եա- խօտ իքի քիշի տահա ալ , թա

նա նիճէ կէօրիւնիւր իտիյինի սէջյլէ : Ա՛ռակ . ժե . 1 : Իե . 15 : Պունու՝ սէն օնուն իլէ եալը- նըզ էյլէ . վէ պունուն սէպէպ- լէրի պունլար տըր : (1) Ո՝սէ- նին օնուն տօսթու օլտուղունու կէօրսիւն , քի էյէր օնտան քէ- տէր կէօրմիւշ տէյիւ սանըր ի- սէն տէ , օնուն ի՛թիպարընը գըրմաղա պիր ֆուրսաթ արա- մայօրսուն : Պիր քիմսէ՝ քէնտինի պիր ալէրինտէն ինճինա- միշ զանն էթտիյինտէ , օնուն իլէ կէօրիւշիւպ տէ պիր միգ- տար տօսթանէ միւզաքէրէ էթ- տիյի սուրէթտէ , սայ քի տա- յիմա մատտէ պիրտէն սըրտասընա կիրիպ պարըշըգ իճրա օլունուր : (2) Ո՛լ քիմսէ՝ մատտէնին նիճէ օլտուղունուն թա՛րիֆինէ տա- հա էյի ֆուրսաթը օլսուն , վէ էյէր ֆէնա էթտի իսէ , օնու իգրար էտէ պիլսին : Կ՛ապիլ տիր քի , օնուն ֆիքրի ֆէնա՝ եախօտ զանն էթտիյին գատար ֆէնա օլմամըշ օլսուն . հէմ տէ գապիլ տիր քի , օ՝ սէնին պու օնա վարմա իլէ օնա վէրտիյի ֆուրսաթը արզուլէմէտէ օլսուն . քի սէնին կէօնլիւնիւ խոշ էյ- լէսին , վէ քէնտինին մէրամ ու մագսուտունու անկլաթսըն՝ վէ պունտան սօնկրասի հարապէթի պապընտա սէնի գանտըրսըն : (3) Ա՛րիսթիանէլըղա՝ օնուն թէ- վասի՛սինին գուսուրլարընը ա՛- քի իքի եա իւչ շահիտին աղ- զընտան հէր սէօզ սապիթ օ- լունա :

լէմէ չավ էթմէյիլէ զիւլ կէլմէ- սին , վէ սիթէմ օլունմասըն : Տիւնեա՝ Ա՛րիստոսուն շայիրտ- լէրի հագգընտա պէօյլէ շէյլէր իշլէմէսինի սէվէր , վէ Ա՛րիս- տոս՝ քէնտի տօսթունուն էվինտէ եարալանըր : — Կ՛ըէնգաշէնը ֆալանթը : Ո՝նու՝ պիր Ա՛րիս- թիան գարընտաշ կիպի գաղան- տըն . եախօտ՝ օնու կիւնահտան սագընտըրտըն . եախօտ՝ օնու պօրճունուն իճրասընա վէ ֆա- յիտէլի օլմագ թարիգինէ կէրի կէթիրտին : Ա՛ռակ . ժԱ . 30 : Ա՛ռվմ . ժԲ . 21 : Ա Կորնթ . թ . 19—21 : Յակ . Ե . 19 , 20 : Ա Պետ . Գ . 1 :

16 . Ա՛յնպէսէ պէտապէ պէր՝ եախօտ իւէ էլչի փահա ալ : Ո՝ն- լար՝ ա՛գըլը վէ միւ՛թէապէր քիմսէլէր՝ վէ իքի թարաֆըն տա էյի պիլինմիշ տօսթլարը օլմալը տըրլար , չէօյլէ քի իքի թարաֆ- տան տա օնլարա իւ՛թիմատ օ- լունսունուն : Ա՛էմիւ օլունմալը տըր քի օնլար՝ պու մատտէյի ղարար չէքմիշ օլան գարընտաշ- տան տահա ա՛գիլանէ վէ տահա պիղարագանէ ֆասլ էտէճէքլէր , վէ զարարը վէրէն գարընտաշ օնլարըն նասիհաթլէրինի տինկ- լէյէճէք տիր : Ա՛յ էյէր օ՝ ի՛նսանտա տուրուպ նասիհաթ գապուլ էթմէզսէ , պու քիմսէ- լէրին շէհաւէթի՝ մատտէ Ա՛ի- լիսէնին հուզուրունա կէթիրիլ-

Digitized by Google

էյեր ճէմի՛յէթի տախի տինկ-
լէմէզսէ , օնու ՝ն՛ենէպ թա-
րընա սէջյլէմէք՝ ուսուլ ու էր-
քեան իւզրէ "՝Ի՛լիսէյէ սէջյ-
լէմէք" տէմէք տիր : ՝Ն՛էհու-
տիլէրին սինակոկունտա՝ պու մի-
սիլլիւ մասլահաթլարը կէօրէն
տայիմա պիր իսթիհարլար ճէմի՛-
յէթի վարըտը : — (Ծայֆէ-
(Ծայիֆէ լուղէթի իլէ ՝ն՛էհուտի-
լէր՝ քէնտիլէրինտէն մա՛տա պա-
գի միլլէթլէրին ճիւմլէսինի թա՛-
պիր էտէրլէրիտի , վէ էյէրչի
օնլար իլէ ախզ ու ի՛թա էտէր-
լէր իտի իսէ տէ , օնլար իլէ
տին իլ՛հագլըղը էթմիզլէր իտի ,
վէ օնլար իլէ միւամ֊բիւնի մէրթէ-
պէ փէք ազ գօնուշուրլարըտը :
—Կէօրէ՛ւ-ֆի՛ւ- : Պապ Ե . 46
շէրհինէ պագ: Պուրատա ՝Ի՛րխա-
տոս ՝ն՛ֆէնտիմիզին էմր էյլէ-
տիյի՝ օնու հապսա աճմագ՝ սիւր-
կիւնէ եօլլամագ՝ տիւքքեանը-
նը գափաճմագ՝ էքմէ՛կինի եա
սու՛յտունու՝ քէսմէք՝ եախօտ ին-
սանի՛յէթէ պօրճ օլան խըզմէթ-
լէրի օնա էտա էթմէմէք տէ-
յիլտիր , չիւն քի պիզտէն՝ տիւշ-
մէնլէրիմիզէ պիլէ էյլիք էթմէք
մաճլուպ օլունուր֊օր : ՝Ն՛աքին
էմր օլունան պու տուր քի ,
օնու ի՛նատճը՝ ա՛գլընը պէյէն-
միշ՝ գապաՀաթլը՝ տիւնեանվի՛
եէնիտէն տօղմամըշ՝ վէ տէյիլ
՝Ի՛րխատոսուն , իւլա շէյթանըն
գուլու տէյիւ սայալըմ : ()՝ ՝Ի՛-
լիսէյնին սըրրլարընա՝ էմին օլան
՝Ի՛լիսէ ա՛զալարընըն պէրապէ-
րինճէ իլ՛հագ օլմագտան րէատ

էմէր էյէր օնլարը տինկլէ-
մէզսէ , ճէմի՛յէթէ սէջյլէ , վէ

աիյի զէման՝ էյէր վէճմ իլէ իգ-
թիւալը տըր : ՝Ո՛վսէսին նօ-
մաու՝ իքի եա իւչ շահիտլէր
թալապ էտէրիտի : Բ ()էյն .
ԺԲ . 15 : ՀՈՎՀ . Ը . 17 : Բ
Կ֊ԲՆ . Ժ . 1 : ՆԷՐ . Ժ . 28 :
17 . Շ՛ղճ՛յէնէ ւէօյլ : ՝Կրիս-
թիանլարընը ճէմի՛յէթինէ՝ եա՛նի
՝Ի՛լիսէյէ մատտէյի իֆատէ
էյլէ , քի գապաՀաթլը տախի
պու ՝Ի՛լիսէնին ա՛ղալարընտան
պիրի տիր , վէ աշխարհարէ օնուն
գանուն ու գավաի՛տինի գապուլ
էյլէմիշ տիր : ՝Ա՛տատէ ՝Ի՛լի-
սէնին Հուզուրունա կէլէճէք
թարզ՝ օլ քիլիսէի մահսուսէնին
քէնտիսի իչինն թայի՛ն էյլէ-
տիյի գանուն֊լար միւճիպինճէ
օլմալը տըր , եա՛նի՝ եա օլ քի-
լիսէնին պիւթիւն ա՛ղալարը
ճէմ՛ օլմուշ ճէմաա՛թը Հու-
զուրունա՝ եա քիլիսէնին մահ-
սուսէն մասլահաթլարընըն րու-
յէթ ու թէսվիյէսի իչինն սէջ-
տիյի ՝Ն՛պիսկոպոսլար վէ սարկա-
ւագլար եախօտ մուրախխասլար
ճէմի՛յէթինին Հուզուրունա կէ-
թիրիլմէլի տիր . զէրա պու մի-
սիլլիւ մահսուսէն ՝Ի՛լիսէտէն
աէչիլմիշ ՝Ի՛լիսէնին իշ էրապա-
լարընըն մէճլիսի էհր նէ քէսէր-
սէ , ՝Ի՛լիսէնին գանունլարընա
մուղայիր օլմատըղը սուրէթաէ՝
՝Ի՛լիսէնին քէնտիսինտէն իճրա
օլունմուշ սայըլըր : Պիր մատ-
տէյի պու վէճմ իլէ թանզիմ օ-
լունմուշ ՝Ի՛լիսէ մուրախխասլա-

յիՓՔետէն՝ վէ կէօմրիւքՃիւ կիւ-
օլունսուն , վէ Վհիլհսէնին ա՝-
զալարը՝ օնուն իլէ գօնուշմա-
տան՝ հէր նէ գատար միւմքիւն
իսէ՝ չէքիլսինլէր , շէջլէ քի՝ կիւ-
նահընտան ուԹանսըն , վէ կիւ-
նահը օնլարա տա Թէսիր էթ-
մէսին , վէ ա՝լէմին նազարընտա՝
քէնտիլէրի օնտան փաք օլ-
տուգլարը աշհքեար օլսուն։ Ան-
լարըն հէփ իլՀագլըգ վէ իւլ-
ֆէթլէրի՝ Վհիլհսէնին գայիմ
ա՝զալարը իլէ օլսուն , վէ օնա
ա՝սը օլուպ՝ օնտան րէտտ օլան-
լար իլէ օլմասըն ։

Վհիլհսէ իպԹիտա պիր մատ-
տէնին աղըրլըղընը ԹէՓԹիշ վէ
ԹէՓէՀՀիւս էթմէլի տիր . վէ
գապահաԹլըյը Թէքտիր էթմէ-
լի , օնա նասիհաթ վէրմէլի ,
օնու Թէվպէչէ տա՝վէթ էթմէլի ,
վէ օնու իպահ էթմէչէ չալըշմա-
լը . վէ էվվէլա՝ իշպու ԹէրԹիպ-
լէրին ճիւմլէսի իճրա օլունմա-
յընճա՝ օնու հիչ պիր վէճհ իլէ
իլՀագլըզընտան րէտտ էթմէլի
տէյիլ տիր . լաքին պունլարըն
ճիւմլէսի քէար էթմէտիքլէրի
Թագտիրտէ , օզէման պիլ իդԹի-
զա Վհիլհսէէն րէտտ օլունմագ
խուսուսու իճրա օլունմալը տըր ։
Պու խուսուսուն եալընըզ տօղ-
րու եօլու պու տուր ։ Վհիլհսէ-
սինին ի՝Թիպարընը սագլամագ՝
վէ սէլամէԹինի հէմ փաքլըզընը
հրփզ էթմէք՝ վէ ՎհրիսԹիան-
լըղա զիւլ օլան քիմսէլէրէ գա-
պահաԹլը օլտուգլարընը պիլ-
տիրմէք՝ վէ իսլահ օլա պիլմէք

պի տայ ։

իչհուն՝ Վհրիստոս Յիֆէնտիմիզին
պիզզաԹ Թա՝յին է ղէտիյի ուտուլ
պու տուր ։ Հոմ. ը. 17 ։ Ա
կորնթ. ե. 4, 5. 9—13։ Բ Թես.
գ. 6. 14, 15։ Ա Տիմ. զ. 5։

Պուրատա՝ շու իշարէԹ օ-
լունմալը տըր քի՝ Վհրիստոս Յի-
ֆէնտիմիզ պու մահալտէ մախ-
սուսէն պիր ատէմ իլէ պիր սա-
յիր ատէմին պէյնինտէ վուգո՝ւ
պուլան զաԹիյէ ԹէօհմէԹլէր
խուսուսունտա սէօյլէյօր , վէ
ո՝ւմումի վէ ա՝լէսսէվի օլան գա-
պահաԹլար խուսուսունտա նէ
էտիլմէք կէրէք օլտուղունու
սէօյլէմէյօր ։ Յինի վագի՝ պիզ՝
իշպու գանունունուն ա՝լէսսէվի
հիւքմինիւ վէ րուհունու հէր
նէվ՝ գապահաթ ու ԹէօհմէԹ-
լէրէ իլԹիլամ էթմէլիյիզ . լա-
քին էյէր Վհիլհսէ ա՝զալարըն-
տան պիրի աչըգ աշհքեար ու՝-
մումի քիւՓիւրպազ եա պէքրի՝
եա էտէպ ու էրքեանէ մուզայիր
օլան ախէր պիր կիւնահ իշէ-
մէյի քէնտինէ ա՝տէԹ էտէճէք
օլուրսա , իշպու գանունտա
տէլՃ սլունան ուտուլի ԹուԹ-
մազա պօրճլու տէյիլիզ . իլա
Վհիլհսէ պիրտէն մատտէնին
ԹէՓէՀիշինի էլէ ալմալը տըր . վէ
պու Թագտիրտէ մախվմի իգրար
եա կէօրիւնիւշէ պիր ԹէվպէՀ՝
Վհիլհսէնին Թէտիպինի մէն՝ էթ-
մէյէ գատիր օլամազ ։ Վհիլհ-
սէնին մէնՓաա՝Թը՝ վէ Վհրիս-
տոսուն շան ու ի՝զզէԹի իչհուն՝
գապահաԹլը օլան քիմսէ սըրը-

Digitized by Google

վէ կէօմրիւքճիւ կիպի սայ ։
18 Կէրչէք տէքրիմ սիզէ , եէր իւզէրինտէ էէր նէ քի պաղ-

լարըն իլհագլըղընտան քէսիլմէլի տիր , եախօա Ա՛հիլհէսէնէն րէտտ օլունմալը տըր . վէ պու միսիլլիւ քիմսէլէրին էաէճքլէրի իգրար տայիմա ո՛ւմումի վէ աշխքեար օլմալը տըր ։

18 . Կէրչէ՛ փէրի՛ պէզ ։ Ա՛հրիստոս Յ՛ՓԷնտիմիզ Հէման պու չէյի պունտան էվվէլ պետրոսա սէօյլէմիշ իտի (Պապ ԺԱ . 19), լաքին պուրատա՝ պու սէօզլէրի Ի՛սուլլէրին ճիւմլէսինէ տէ սէօյլէյօր ։ Ա՛հրիստոս Յ՛ՓԷնտիմիզ պունտան ագտէմքի իւչ խանէլէրտէ՝ Ա՛հիլհսէ Թէտիպի իւզէրինէ էէր պիր զէմանէ վէ էէր պիր մահալլէ Թամամըզ օլուր նատպիլիր պա՛զը ա՛լէսսէվի գա-նունլար վէրտիքտէն սօնկրա , իշպու Ա՛հիլհսէ Թէտիպի մատ-թէոսինտէն տէր ա՛գապ Ի՛սուլլէրէ տէօնէր , վէ օնլարա խասպէր վէրիր քի , քէնտի Ա՛հիլհսէսի իչինէ գանունլար վէ նօմսալար եաիմագ՝ վէ օնուն էէր պիր մասլահաթընը ԹէրԹիպ ու նիզամէ գօմագ պօրճու՝ օնլարըն իւզէրինէ գօնաճագ տըր . վէ օնլարա Թահգիգէն պիլտիրիյօր քի , օնլարըն պու միսիլլիւ գա-նունն ու գահ՛տէլէրի՛ կէօքտէ մագպուլ սայըլըպ մուգարրէր օ-լունաճագլար։ Իմտի իշպու մատ-թէ խուսուսունտա Ի՛սուլլէրին Յ՛ամէլէրինտէ վէ Ա՛էքթիալլէրտէ էէր նէ պուլուր իսէք , սահիհան

լարտանընը՝ կէօքտէ պաղլանմըշ օլաճագ , վէ եէր իւզէրինտէ էէր նէ քի չէօզէրսէնիզ՝ կէօքտէ

պիլմէլի իզ քի , օնու Ա՛հրիստոս մուգարրէր էյլէմիշ տիր . չինքի Ի՛սուլլէր՝ օնուն Ա՛հիլհսէսինին իտարէսի վէ Թէտիպի վէ նիզա-մընը ԹէրԹիպ էՅմէքտէ օն-լարա օնուն եանըզըլմազ Ի՛ու-հու եարտըմ էՅմիշ իտի ։ Իմտի Յ՛էնի Յ՛՛էտրը նուսմունէսի միւ-ճիպինճէ Թանըզըմ օլմայան էէր պիր քիլհսէ՝ քէնտի իւզէրի-նէ Ի՛սուլլէրին չէօզտիյիւնիւ պաղլամանըն վէ օնլարըն պաղ-լատըգլարընը չէօզմէնին հիյ-պէԹլու ԹէօհմէԹ ու գապահա-Թընը եիւքլէնմիշ տիր , վէ օ քիլհսէ՝ Ի՛սուլլէրէ ըզտա՛ վէ Ա՛հրիստոսա զըտա տըր , վէ Ա՛հի-լհսէնին ա՛զիմ պաշլընըն մագ-պուլ սայըպ մուգարրէր էյլէտիյի չէյէ գարշը տուրուր ։ — Ե՛էր նէ ւէ պաշլըթաընըզ ։ Պապ ԺԱ . 19 չէրհինէ պագ ։ Յ՛աքին իշպու սէօզլէր էյէրչէ էվվէլա պետրոսա վէ սօնկրա հէւի Ի՛-սուլլէրէ սէօյլէնտիլէր իսէ տէ , պունլարտան էվվէլքի վէ սօնկ-րաքի խանէլէրտէ սէօյլէնէն չէյ-լէրտէն՝ պու սէօզլէր Ա՛հիլհսէ-նին հէր պիր տէհրտէ իտարէսի վէ Թէտիպի խուսուսունտա սէօյ-լէնտիքլէրինէ գարար վէրմէմէսի միւմքիւնսիզ տիր ։ Ա՛հրիստո-սուն պիր Ա՛հիլհսէսի հէր նէ քի էտէրսէ , Ա՛հրիստոսուն գա-նունլարընա մուվաֆըգ օլտուղու Թագտիրտէ՝ կէօքլէրտէ մուգար-

Digitized by Google

չէօղիւլմիւշ օլաճագ ։

19 Այնինչ սիզե տէրիմ քի՝ սիղտէն իքի քիշի եէր իւզէրին-

բէր օլունուր ։

19 . Այնինչ «էլլե փէյ» էն ։ Իշ-պու խանէտե տախի հէման ս մատտէյէ տեվամ օլունույօր , վէ պուրատա պիր եէնի մատտէ-յէ պաշլանմայօր ։ Վ է թագ-տիմ օլունան պուրհան պու տուր Ահունահ իշլէյէն վէ թէվպէ էթմէյէն քիմսէ՝ Վհիլհսէտէն քէսիլմէլի տիր (խանէ 17) . Վհիլհսէնին նազարէթի՝ օնու իխտաս վէ թանզըմ էթմէնին գուվվէթի՝ օնուն իշինէ ա՛զալար գապուշ՝ վէ իշինտէն ա՛զալար ըէտա էթմէք վէ խէլասըն հէմ Վհիլհսէյէ ա՛պա օլմանըն շու-լուխլարընը թագրիր էթմէք հիւքիւմէթի Էսուլլէրէ սը-փարըշ օլունմուշ տուր (խանէ 18) . իշպու խուսուս իշհուն՝ օնլար Ահահ թարաֆընտան իլմ ու եարտըմա միհթաճ օլաճագ-լար , վէ օնլար տուա՝ իլէ ըշըդ թալապ էթմէքի տիրլէր , վէ օնլարա լայըմ օլան հէվի եար-տըմը ալաճագլար տըր — Այե-փէն էյէ էլլէ . . . էլլէյֆոփ է-փէրէ ։ Էսուլլէր՝ Յուդանըն եէրինէ պիր Էսուլ տիքմէյէ իսթէֆիքլէրի զէմանի՝ պիլ իհ-թիֆագ պունու պիր տուա՝ մատտէսի էյլէսիլէր ։ Գործ . Ա . 13—26 ։ Լաքին պու-րատա Վհիստոս Էսուլլէրէ անկլատըյօր քի , Վհիլհսէ-նին ա՛էասէվի մասլահաթլարընը տէ իհթիֆագ էտէրէք հէր նէ շէյ իչիւն տիլէրլէրսէ , օնլարա կէօքլէրտէ օլան փէտէրիմանէն

նիզամա գօյաճագ օլտուգլարը զէման ա՛գտ էտէճէքլերի գա-րարէ նուճուղ վէրմէք իչիւն ճիւմլէսի պիր եէրէ ճէմ՝ օլ-մադա հաճէթ էթմէյէճէք , լա-քին պիր մասլահաթըն իւզէրի-նէ օնլարտան իքիսի՝ քիմլէր օ-լուրսա օլսուն՝ իհթիֆագ էտէ-ճէք օլտուգլարը զէման՝ օլ մատտէնին հագգընտա ւօգա-լըտան ըշըդ վէ իլմ թալապ էտէրէք տուա՝ էթտիքտէն սոնկ-րա՝ հիւքմ իլէ ա՛մէլ ու հա-րաքէթ էտէ պիլիրլէր , վէ սիւն-նէթ՝ դուրպանլար՝ պասէք՝ վէ պուննուն կիպի էսքի նօմնսուն սայիր այինէէրինտէ պիր թէպ-տիրլիք էտէ պիլիրլէր , վէ Ա-լահ օնլարըն տուա՛սընը իշիտիպ գապուլ էտէճէյինէ վէ հանը-ըշըդգտան հրֆզ էտէճէյինէ էմին օլսունլար ։ Պետրոս իլէ Յովհաննէս Սամարիատա պիր-լիքտէ ա՛մէլ էյլէտիլէր (Գործ. Ը . 14) . հէմ Պօղոս իլէ Նա-նաաս տախի թայիֆէլէրին ա-րասընտա էջյլէ էթտիլէր ։ Գործ . Ի.Գ. 2 ։ ԺԳ . 23 ։ Գաղ . Բ . 9 ։ Պօղոս՝ չօգ քեր-րէ քէնտի պաշընա իշ կէօր-տու . վէ Պետրոս տախի էջյլէ էյլէտի , վէ պագի Էսուլլէր տէ՝ շուպհէսիզ՝ պէջյլէ էյլէ-տիլէր ։ Լաքին հէր պիր շուպ-հէլի մատտէտէ՝ օնլարըն իքիսի միւշավէրէ էյլէյիպ պիրլիքտէ

օլաճագ տըը ։

20 ՝Ո՝իրա պէնիմ խամիմ իլէ տուա՝ էթսինլէը, վէ հէփ իգ-
թիզալը օլան ըշըգ ու ի՝լմ օն-
լարա վէրիլէճէք տիր ։ Լ՝ատէ-
ճէքլէրի չէյ նաֆըղ օլսուն տէ-
յիւ՝ իքխինին պիրի Պետրոս
օլմազա Հաճէթ հօզ իտի . լա-
քին օնլարտան "իքի քիշի՝"
Հէր քիմլէը օլուրսա օլսուն՝
քիֆայէթ էտեր իտի ։ Պօղոս ի-
լէ Նաւնաբաս սիւննէթի մէսէ-
լէսի իլէ Ի՝էսուլլէրէ Եր՝ուս-
սաղէմ չըգտըգլարը զէման ,
պուռնու՝ քէնտիլէրին մատտէտ
պիր շիւպհէլէրի օլտուղու իչխուն
տէյիլ իլա Պ՝ալիսէնին սէլա-
մէթի վէ իթթիֆագը իչխուն էյ-
լէմտիլէր ։ Գործ . ԺԵ . 1—29։
Լ՝աքին իշպու խանէ՝ պունտան
էվվէլքիսի կիպի՝ միւզաքէրէ օ-
լունմագտա օլան մատտէնին
պիւթիւնիւ իլէ պէրապէր ալը-
նընճա՝ աշիքեար տըը քի՝
Պ՝ըրիատոսուն Պ՝ալիսէսինէ հէր
պիր տէհրտէ մախսուս տուր ։
Պու Պ՝ալիսէ պա՝զը մա՝ալլէր-
աէ հէր նէ գատար քիչիւք
վէ զայի՝ֆ օլսա տա , իման վէ
տուա՝ վասիթասի իլէ՝ Պ՝ալիս-
սէսինին պաշը օլան Պ՝ըրիստոս
իլէ պիր սահիհ ա՝լագասը
վար , վէ օնուն Հուզուրունա
կէթիրիլէն պիր Լէտիպ խու-
սուսունտա հիւքմիւնիւ իճրա
էթմէկէ գօրգմալը տէյիլ տիր ։
— Ընդ . . . օլաճագ տըը ։
Պուրատա օլունան վա՝տ կէօ-
րիւնիւր քի՝ միւզաքէրէ օլուն-
իքի եա իւչ քիշի հէր նէրէսէ
ճէմ՝ օլմուշլար իսէ , օրատա օն-

մագտա օլան մատտէյէ՝ եա՝նի
Պ՝ալիսէ իտարէսինէ վէ թէ-
տիպինէ մախսուս օլմուշ տուր ։
Լ՝աքին պու՝ էյէրչի պու մատ-
տէյէ մախսուս կէօրիւնիւր իսէ
տէ , ինանանլարա օլմուշ աէսէր
վա՝տլէր վար քի , օլ գատար
մախսուս տէյիլլէր՝ վէ իգթիդա
էթտիյի գատար ճէսարէթի վէ-
րէ պիլիրլէր ։ Պատ է . 7—11
շէրհինէ պագ ։

20 . Պէնիմ խոֆ իլէ ։ Եա՝նի
պէնիմ հիւքմ ու նուփուզում
իլէ՝ եաճօտ պէնիմ Պ՝ալիս-
սէմտէ պէնիմ իչխուն ա՝մէլ ու
Հարաքէթ էթմէկիլէ ։ Ա Կոր՝ն.
ե . 4 ։ Լ՝աքին պու՝ մախսու-
սէն Ի՝էսուլլէր իչխուն սէջդ-
լէնմէմիշ օլմաղըլա , մա՝նասը՝
պէնիմ էմրիմէ իթաա՝թ էտէ-
րէք՝ տուա՝ վէ թէհլիքէքիւր մա-
Հալինտէ՝ պէնիմ խըզմէթիմ վէ
ի՝պատէթիմ իչխուն՝ վէ շան ու
ճէլալիմի իլէրլէմէք վէ իզՀար
էթմէք իչխուն ճէմ՝ օլմաղըլա
տըը ։ — Ի՝էէ եա է՝ւ էլչի Հէր
նէրէսէ ։ Պու՝ Պ՝ըրիատոսուն
քէնտի Ի՝էսուլլէրինէ պուն-
տան իլէրքի խանէտէ վէրիլէն
վա՝տի մախսուսէսինի գուվվէթ-
լէնտիրմէք իչխուն պիր ա՝լէսսէ-
վի թագրիր տիր ։ "Իքի եա
իւչ քիշի" Հէր քիմլէը օլուր-
սա օլսուն , Ի՝էսուլլէը օլսուն՝
աէսէր քիմսէլէր օլսուն ։ ՝Ո՝ի-
րա պէնիմ իլէ պէնիմ թէվա-
պի՝լէրիմ պէյնինտէ օլան իլ-

Digitized by Google

տէր իւր։ Իսկ Յիսուս ասաց ցնոսա. Ոչ գիտէք զգրս եւ զզօրութիւն Աստուծոյ։ Վասն որոյ ասեմ ձեզ, թէ առցէ ի ձենջանէ զարքայութիւն Աստուծոյ, եւ տացի ազգի որ արասցէ զպտուղս նորա։ Եւ որ անկցի ի վէմս զայս՝ խորտակեսցի. եւ յորոյ վրայ անկցի՝ հարցէ զնա եւ հատցէ զնա։ Եւ լուեալ քահանայապետացն եւ փարիսեցւոցն զառակսն նորա՝ գիտացին եթէ զնոսա ասէ։ Եւ խնդրէին զնա ունել, եւ երկնչէին ի ժողովրդենէ, զի իբրեւ զմարգարէ զնա ունէին։

Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ կրկին ասէ ցնոսա առակս՝ եւ ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից մարդոյ թագաւորի որ արար հարսանիս որդւոյ իւրոյ։ Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ի հարսանիսն, եւ ոչ կամէին գալ։ Դարձեալ առաքեաց զայլ ծառայս՝ եւ ասէ. Ասացէք հրաւիրելոցն. Ահա զճաշիս իմ պատրաստեցի, զցուլս իմ եւ զկերակուրս կերակրեցեալս սպանի, եւ ամենայն ինչ պատրաստ է, եկայք ի հարսանիսն։ Եւ նոքա անհոգացան, եւ գնացին՝ մին յանդաստան իւր, եւ մին ի վաճառանոցն իւր։ Իսկ մնացեալքն բռնեցին զծառայսն նորա, եւ նախատեցին եւ սպանին։ Եւ լուեալ թագաւորին՝ բարկացաւ, եւ առաքեալ զզինուորս իւր՝ սատակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ, եւ զքաղաքն նոցա հրկիզեաց։ Յայնժամ ասէ ծառայիցն իւրոց. Հարսանիսն պատրաստ է, եւ հրաւիրեալքն ոչ եղեն արժանի. երթայք ուրեմն ի ճանապարհս գլխոց, եւ որչափ գտանիցէք՝ կոչեցէք զհրաւիրեալսն ի հարսանիսն։ Եւ ելեալ ծառայքն նորա ի ճանապարհս՝ ժողովեցին զամենեսեան զորչափ գտին, զչարս եւ զբարիս, եւ լցաւ հարսանիսն հրաւիրելոցն։ Եւ մտեալ թագաւորն տեսանել զհրաւիրեալսն՝ ետես անդ մարդ մի ոչ հագեալ զհանդերձ հարսանեաց, եւ ասէ ցնա. Ընկեր, զիարդ մտեր ի տուն հարսանեաց՝ ոչ հագեալ զհանդերձ հարսանեաց։ Եւ նա համրեցաւ։ Յայնժամ ասէ թագաւորն ծառայիցն. Կապեցէք զոտս եւ զձեռս նորա, եւ տարէք եւ արկէք զնա ի խաւարն արտաքինս, անդ իցէ լալն եւ կրճտումն ատամանց։ Զի բազումք են կոչեցեալք, եւ սակաւք՝ ընտրեալք։

Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ խորհեցան զիարդ զնա որսասցեն ի խօսից։ Եւ առաքեցին առ նա զաշակերտս իւրեանց՝ ընդ Հերովդիանոսս, եւ ասեն. Վարդապետ, գիտեմք եթէ ճշմարիտ ես, եւ զճանապարհ Աստուծոյ ի ճշմարտութեան ուսուցանես, եւ ոչ հոգաս վասն ոչ ումեք, զի ոչ նայիս ի դէմս մարդկան։ Ասա մեզ ուրեմն զի՞նչ կարծիս. արդեօք արժան է հարկս տալ կայսեր, թէ ոչ։ Իսկ Յիսուս գիտացեալ զչարութիւն նոցա՝ ասէ. Զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք։ Ցուցէք ինձ զդրամն հարկին։ Եւ նոքա մատուցին նմա զդահեկանն։ Եւ ասէ նոցա. Ո՞ւմ է պատկեր եւ գրութիւն այս։ Ասեն ցնա. Կայսեր։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. Արդ տուք զկայսերն կայսեր, եւ զԱստուծոյ Աստուծոյ։ Եւ լուեալ նոցա՝ զարմացան, եւ թողեալ զնա՝ գնացին։

Յայնմ աւուր մերձեցան առ նա Սադուկեցիքն, որ ասեն զի չիք յարութիւն, եւ հարցանէին զնա, եւ ասեն. Վարդապետ, Մովսէս ասաց. Եթէ ոք մեռանիցի՝ եւ չիցէ նմա որդի, կին նորա կնասցի եղբարն նորա, եւ յարուսցէ սերունդ եղբաւր իւրոյ։ Եւ էին առ մեզ եղբարք եւթն, եւ առեալ առաջինն կին՝ մեռաւ, եւ չունէր սերունդ, եւ թողոյ զկինն իւր եղբաւր իւրում։ Նոյնպէս եւ երկրորդն, եւ երրորդն, մինչեւ եւ եւթներորդն։ Եւ յետ ամենեցուն մեռաւ եւ կինն։ Ի յարութեան ուրեմն յորո՞ յեղբարցն կինն իցէ, զի ամենեքեան ունէին զնա։ Պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա. Մոլորիք, չգիտելով զգրս եւ զզօրութիւն Աստուծոյ։ Զի յարութեան ի կանայս ոչ առնուն եւ ոչ կանայք առնուն ամուսինս, այլ իբրեւ զհրեշտակս Աստուծոյ յերկինս են։ Եւ զյարութենէ մեռելոցն ոչ ընթերցարուք զոր ասացաւ ձեզ ի Տեառնէ, որ ասէ. Ես եմ Աստուած Աբրահամու, եւ Աստուած Իսահակայ, եւ Աստուած Յակոբայ։ Ոչ է Աստուած մեռելոց, այլ կենդանեաց։ Եւ լուեալ ամբոխին՝ զարհուրէին ի վարդապետութենէ նորա։

Իսկ փարիսեցիքն լուեալ զի զՍադուկեցիսն լռեցոյց՝ ժողովեցան ընդ միմեանս։ Եւ հարցանէր ոմն ի նոցանէ՝ օրինաց վարդապետ, փորձելով զնա, եւ ասէ. Վարդապետ, ո՞րպիսի է պատուիրան մեծ յօրինացն։ Ասէ ցնա Յիսուս. Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց։ Այս է պատուիրան մեծ եւ առաջին։ Եւ երկրորդ նման նմին. Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո։ Ի սոսա երկոսին պատուիրանս կախեալ է ամենայն օրէնք եւ մարգարէք։

Եւ ժողովեցելոց փարիսեցւոցն՝ հարցանէր նոցա Յիսուս, եւ ասէ. Զի՞նչ կարծիք ձեզ վասն Քրիստոսի, զորդւո՞ ումեք է։ Ասեն ցնա. Դաւթի։ Ասէ ցնոսա. Արդ զիարդ Դաւիթ ոգեւորեալ կոչէ զնա Տէր՝ եւ ասէ. Ասաց Տէր Տեառն իմում. Նստիր ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ դիցեմ զթշնամիս քո սաստ ոտից քոց։ Արդ եթէ Դաւիթ կոչէ զնա Տէր, զիարդ որդի նորա է։ Եւ ոչ ոք կարէր պատասխանի տալ նմա բան, եւ ոչ ոք համարձակեցաւ յաւուրցն յայնցանէ հարցանել զնա ամենեւին։

Յայնժամ Յիսուս խօսեցաւ ընդ ամբոխսն եւ ընդ աշակերտս իւր, եւ ասէ. Ի վերայ աթոռոյ Մովսիսի նստան դպիրքն եւ փարիսեցիքն։ Զամենայն ուրեմն զոր ասիցեն ձեզ՝ արարէք եւ կատարեցէք, բայց ըստ գործոց նոցա մի՛ արարէք, զի ասեն եւ ոչ առնեն։ Կապեն ուրեմն ծանր եւ անտանելի բեռինս, եւ արկանեն ի վերայ ուսոց մարդկան, եւ իւրեանք մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել զնոսա։ Եւ զամենայն գործս իւրեանց առնեն, զի տեսցին ի մարդկանէ. լայնացուցանեն զպատուհանս իւրեանց, եւ երկարեցուցանեն զծայրս հանդերձից իւրեանց, եւ սիրեն զառաջին տեղիս ի ճաշիս, եւ զառաջին աթոռս ի ժողովարանս, եւ զողջոյնս ի հրապարակս, եւ կոչել ի մարդկանէ զնոսա՝ Ռաբբի, Ռաբբի։ Դուք ուրեմն մի՛ կոչիցիք Ռաբբի, զի միայն մի է վարդապետ ձեր, եւ դուք ամենեքեան եղբարք էք։ Եւ զհայր մի՛ կոչիցէք ձեզ ի վերայ երկրի, զի միայն մի է Հայր ձեր, որ յերկինս է։ Եւ մի՛ կոչիցիք ձեզ վարդապետ, զի միայն մի է վարդապետ ձեր, Քրիստոս։ Իսկ որ մեծ է ի ձենջանէ՝ եղիցի ձեր սպասաւոր։ Եւ որ հանդիր ինքն՝ խոնարհեսցի, եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ հանդիր եղիցի։

Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի կլանէք զտունս այրեաց, եւ երկայնապատճառ աղօթս առնէք. վասն այսորիկ առաւել դատաստան կրեսջիք։ Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի պտըտիք ծով եւ ցամաք, մինչեւ արասջիք զմի հետեւորդ, եւ յորժամ եղիցի՝ արասջիք զնա որդի գեհենի քան զձեզ կրկնապատիկ։ Վա՛յ ձեզ առաջնորդք կուրք, որ ասէք. Որ երդնուցուն զտաճարաւն՝ ոչինչ է, եւ որ երդնուցուն ոսկւովն տաճարին՝ պարտական է։ Յիմարք եւ կուրք, զո՞ր մեծ է, ոսկի՞ն, թէ տաճարն որ սրբէ զոսկին։ Եւ որ երդնուցուն զսեղանովն՝ ոչինչ է, եւ որ երդնուցուն զպատարագովն որ վերայ նորա՝ պարտական է։ Կուրք, զո՞ր մեծ է, պատարա՞գն, թէ սեղանն որ սրբէ զպատարագն։ Արդ որ երդնուցուն զսեղանովն՝ երդնուցուն եւ զամենայն որ վերայ նորա։ Եւ որ երդնուցուն զտաճարաւն՝ երդնուցուն եւ զնովաւ բնակելոյն։ Եւ որ երդնուցուն զերկնիւքն՝ երդնուցուն զաթոռոյ Աստուծոյ եւ զնովաւ նստելոյն։

Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի տայք զտասանորդս անանեայ եւ կամոյ եւ սեւանոյ, եւ թողուք զծանրագոյնսն օրինացն, զդատաստանն եւ զողորմութիւն եւ զհաւատս. զայս ինչ պարտ էր առնել, եւ զայնոսիկ մի՛ թողուլ։ Կուրք առաջնորդք, որ զմուկն զտանիք, եւ զկամն կլանէք։ Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի սրբէք զարտաքինս բաժակին եւ զկերակրոյն, եւ ներքինքն ձեր լի են յափշտակութենէ եւ անկարգութենէ։ Փարիսեցի կո՛յր, սրբեա՛ զներքինս բաժակին եւ զկերակրոյն, զի եղիցի եւ արտաքինքն նոցա սրբեալ։ Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի նմանիք գերեզմանաց սպիտակեցելոց, որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկ, եւ ներքոյ լի են ոսկերօքն մեռելոց եւ ամենայն պղծութեամբ։ Նոյնպէս եւ դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան արդարք, ներքոյ լի էք կեղծեաւ եւ անօրինութեամբ։

Վա՛յ ձեզ դպիրք եւ փարիսեցիք կեղծաւորք, զի շինէք զգերեզմանս մարգարէից, եւ զարդարէք զյուշարձանս արդարոց, եւ ասէք. Եթէ էաք մեք յաւուրս հարցն մերոց՝ ոչ էաք հաղորդք նոցա յարեան արեանց մարգարէից։ Վասն որոյ վկայէք ինքեանք ձեզ, եթէ որդիք էք սպանողացն մարգարէից։ Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց։ Օձեր, ազգ իժից, զիարդ խոյանայցէք ի դատաստան գեհենի։ Վասն այսորիկ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զմարգարէս եւ զիմաստունս եւ զդպիրս, եւ ի նոցանէ սպանանիցէք եւ խաչեսջիք, եւ ի նոցանէ մտերիցէք ի ժողովարանս ձեր, եւ հալածեսջիք ի քաղաքէ յքաղաք, զի եկեսցէ ի ձեզ ամենայն արիւն արդար որ հեղաւ ի վերայ երկրի, ի սկզբանէ արեան Աբելի արդարոյ մինչեւ ի սպանութիւն Զաքարիայ որդւոյ Բարաքիայ, զոր սպանէք միջի տաճարի եւ սեղանոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ, եկեսցէ այս ամենայն ազգիս։

Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ սպանանես զմարգարէսն եւ քարկոծես զառաքեալսն առ քեզ, քանի՛ կամեցայ ժողովել զորդիս քո որպէս հաւաքէ հաւ զձագս իւր ընդ թեւս, եւ ոչ կամեցարուք։ Ահա թողեալ լիցի տուն ձեր աւեր։ Ասեմ ձեզ, եթէ ոչ տեսանիցէք զիս յայսմհետէ մինչեւ ասիցէք. Օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն։

Եւ ելեալ Յիսուս ի տաճարէ՝ գնայր, եւ մերձեցան աշակերտք նորա ցուցանել նմա զշինուածս տաճարին։ Եւ նա պատասխանի տուեալ՝ ասէ ցնոսա. Ոչ տեսանէք զայս ամենայն։ Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ թողցի ի սմանէ քար ի վերայ քարի, որ ոչ քակտեսցի։ Եւ նստեալ նմա ի լերինն Ձիթենեաց՝ մերձեցան աշակերտք առ նա առանձինն, եւ ասեն. Ասա մեզ, երբո՞ եղիցին այս, եւ զի՞նչ նշան գալստեան քոյ եւ կատարման աշխարհի։ Պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա. Տեսէք զի մի՛ ոք մոլորեցուսցէ զձեզ։ Զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ, ասելով եթէ ես եմ Քրիստոս, եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն։ Եւ լուիցէք պատերազմունս եւ զլուր պատերազմանց։ Տեսէք մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է այս ամենայն լինել, եւ ոչ է դեռ վախճան։ Զի յարիցէ ազգ ի վերայ ազգի, եւ թագաւորութիւն ի վերայ թագաւորութեան, եւ եղիցին սովք եւ մահք եւ շարժմունք երկրաց ի տեղիս։ Եւ ոչ միայն այլ եւ ամենայն այս՝ սկիզբն ցաւոց է։ Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն, եւ սպանանիցեն զձեզ, եւ եղիջիք ատելիք ամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ։ Եւ յայնժամ բազումք գայթակղեսցին, եւ միմեանս մատնեսցեն, եւ միմեանց ատեսցեն։ Եւ բազումք սուտ մարգարէք յառնիցեն, եւ մոլորեցուցանիցեն զբազումս։ Եւ վասն բազմանալոյ անօրինութեան՝ սառեսցի սէր բազմաց։ Եւ որ համբերեսցէ մինչեւ ի կատարած՝ նա կեցցէ։ Եւ քարոզեսցի զաւետարանս արքայութեանս յամենայն աշխարհի, ի վկայութիւն ամենայն ազգաց, եւ յայնժամ եկեսցէ կատարած։

Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն կործանման՝ զոր ասաց Դանիէլ մարգարէ, որ կայցէ ի տեղւոջ սրբոյ, որ ընթեռնոյ՝ իմասցի, յայնժամ որ ի Հրէաստան են՝ փախիցեն ի լերինս, եւ որ ի տանիսն՝ մի՛ իջցէ առնուլ զինչ ինչ ի տանէ իւրմէ, եւ որ ի դաշտին՝ մի՛ դարձցի ի հետ առնուլ զհանդերձս իւր։ Վա՛յ ձգտանաց եւ կերակրացուաց յաւուրսն յայնոսիկ։ Աղաչեցէք ուրեմն զի մի՛ եղիցի փախուստ ձեր ձմերայն, կամ շաբաթու։ Զի եղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղեւ յաշխարհի ի սկզբանէ մինչեւ ցայժմ, եւ ոչ եղիցի։ Եւ եթէ ոչ կրճատեալ լինէին աւուրքն յայնոսիկ՝ ոչ ապրեցաւ ամենայն մարմին, այլ վասն ընտրելոցն կրճատեսցին աւուրքն յայնոսիկ։ Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ. Ահա ի սա կամ ի նա է Քրիստոս՝ մի՛ հաւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք եւ սուտ մարգարէք, եւ տացեն նշանս մեծամեծս եւ զարհուրելիս, զի մոլորեցուսցեն, եթէ հնարաւոր իցէ, եւ զընտրեալսն։ Ահա նախասացի ձեզ։ Եթէ ասիցեն ձեզ. Ահա յանապատի է՝ մի՛ ելանէք, ահա ի սենեակս է՝ մի՛ հաւատայցէք։ Զի որպէս փայլատակ ելանէ յարեւելից եւ երեւի մինչեւ ի մուտս, նոյնպէս եղիցի եւ գալուստ Որդւոյ մարդոյ։ Ուր եւ իցէ դի՝ անդ ժողովեսցին եւ արծուիք։

Իսկ յանդիման նոցա ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ ոք ոչ ուրացաւ ի ձենջանէ, եւ ոչ ոք ոչ ուրանայ զիս։ Զի ես եմ որ ասացի ձեզ.

լարը՝ օրհասընատա իմ։

21 Ով զէման Պետրոս օնուն ետանընա կելիպ տէտի. Նա՝ ապա՝ գարընտաշըմ գաչ քերոք պանա խաթա էտերսկ օնա

լար իքէն, օնլարըն ճիւմլէսի պիր շէմանտէ Յիսուսու օրհասընատա պուլա պիլիրլէր. Յամի հազըր պուլունան պիր Յուդա Թադըրճըտան նիւզ չէվիրիպ՝ հազըր պուլունմայան պիր ա՛զիզ նա պիր մէյէ ի՛պատէթ էթմէսի նէ գատար տիվանելիք՝ նէ գատար եարամազ պիր շէյ տիր։

21. Նէ՞ երբեմն Յուդա Թադըճմըզ պունտան էվվել շաթիրտըրինէ՝ ախեր քիմսելերկ ա՛ֆվ էթմէք կերէք իտիքլերին՝ վէ պունու հէր տուա՝ էթմէքտէ էթմելի օլտուգլարընը՝ վէ պունուն տուա՛տան պիղէ իգնիկալը օլտուղունու էշյրէթմիշտիր։ Պապ ե. 23, 24, վէ Զ. 12. 14, 15 շէրհլերինէ պագ։ Հ իմտի օնլարըն Հուզուրունա՝ Յիսուսէտ սուշ ուրահաթլըգ վէ իթթիֆագ սագլամագ իչիւն ճէհտ էթմէնին պօրճունու Թագտիմ էյլէտի, վէ պունուն իչիւն օնլարա՝ պիր գարընտաշըն գուսուրունու ա՛լէմ չավ էթմէմէյէ՝ իլլա իպթիտա Թէնհաճէ օնա վարըպ սուշ օլմադա Թալապ էթմէյէ նասհաթ էյլէտի։ 15 խանէյէ պագ։ Պետրոս շիմտի սօրայօր քի, օնա՝ գաչ քերոք ա՛ֆվ

ա՛ֆվ էտէյիմ, եէտի՞ քերոքյէտէք մի։

22 Յիսուս օնա տէտի. Յանա տէմէմ եէտի քերոքյէտէք, իլլա էթմիշ քերոք եէտիյէտէք։

էթմելի տիր։ Ա՛էսլա՝ տէյէլիմ քի պիր գարընտաշ՝ հէր պիր գապահաթ իշլէտիյինտէ գապահաթընը իգրար էտիպ պիր Թէվպէ րուհու կէօսթէրիր։ Պետրոս օնա "գաչ քերոքյէ գատար ա՛ֆվ էթմելի տիր. եէտի քերոքյէտէք" էլվէրիրմի։ Փարիսեցիլէր էշյրէտիլելը իտի քի, ատէմ իչ քերոք ա՛ֆվ էթմելի, լաքին տէօրթ քերոք էթմելի տէյիլ տիր։ Պետրոս իչ իլէ տէօրտու պիր եէրէ գօր, քի պու՝ շիւպհէսիզ փարիսեցիլերին սատագալընտան զիյատէ տիր (Պապ ե 20 շէրհինէ պագ), վէ սօրար քի, պու էթմիշիմ։ Պունուն մէրամը՝ կիւնտէ եէտի քերոք տէյիլ՝ իլլա պիրթիւն է՛օմիւնտէ եէտի քերոք ոէմէք իտի. վէ Իհթիմալ տը քի, քէնտի ֆիքրինէ պիր սատագ քիմսէնին եէտի քերոք տիւշիւպ եինէ գալգմասընը իտաթրընա կէթիրմիշ օլսուն։ Լ՛ոկ. Ի. 16։

22. Նէվէրէ երբէ եէպէյէպէ։ Պիր ատէմ իտաթէտիյի գատար տիգգաթ իլէ արասըն, վէ պուլաճագ քի, քէնտի գարընտաշլարընըն պիրինտէն՝ վէ պէլքի գարընտաշլարընըն ճիւմլէսինտէն պիրտէն պիւթիւն միւտոէ-

Digitized by Google

23 Ընուն իչիւն կէօքլէրին փատիշահլըղը՝ պիր փատիշահա

ԹԻ Է՝օմրիւնտէ «Եէթմիշ քէրրէ եէտի՝» ետաՆի տէօրթ եիւզ տօգսան տէչֆա՝ գատտըլէ զարար ու քէտէրէ օղրամամըշ տըր։ Լաքին պու թա՝պիրտէն մէրամ՝ Հուտուտսուզ վէ նիհայէթսիզ քէրրէ անկլաթմագ տըր։ Պիր գաբրնատաշ պիզէ՝ հէր պիր ինՃիթտիյի նա զարար ու քէտէրէ օղրաթտըղը թագտիրտէ՝ թէվպէ էտիպ պիզտէն ա՝ֆվլըգ տիլէրսէ, հէր գաչ քէրրէ օլուրսա օլսուն, պօրճումտուղ տուր քի, օնա ա՝ֆվ էթտիյիմիզի վէ մնալաՀաթըն էօրթիւլիւպ ունուտուլաճազընը թագրիր էտէլիմ։ Պիզ՝ օնու ա՝ֆվ էթմէյէ՝ քէնտիսի պիզտէն ա՝ֆվլըգ տիլէմէղտէն էվվէլ՝ Հազըր օլմալը յըղ ալ է օ՝ ա՝ֆվլըգ տիլէմէզսէ վէ գապպաՀաթընը իգլւար էթմէզսէ պիլէ՝ պիզ գալպիմիզտէ քէն վէ եարամազ գաստ Հըզմզ էթմէլի տէյիլզ։ իլա օնա էյլիք իլէ պագմալըյըղ, վէ օնուն իչիւն տուա՝ էթմէլիյիզ, վէ օնուն էյլիյինի արամալըյըղ։ Լ՝ֆէնտիմիզ պունտան սօնկրա պիր վագա՝տա քէնտի շայիրտլէրինէ էօյրէթտի քի, օնլար՝ թէվպէ էտէն պիր գաբրնատաշ՝ տէյիլ Պեորոսուն զանն էթտիյի կիպի պիւթիւն էօ՝մրիւնտէ եէտի քէրրէ՝ իլա կիւնտէ եէտի քէրրէ ա՝ֆվ էթմէլի տիրլէր (Ղ՝ուկ. ԺԷ. 3, 4), քի պու՝ սէնէտտ իքիպին պէշ եիւզ քէրրէ էտէր,

պէնզէտիլտի, քի գուլլարը իլէ Հիսապ կէօրմէք իսթէմի։

վէ պունուն պէլլի մա՝նասը պուտուր քի, պունու էթմէյէ տայիմա Հազըր օլմալըտրըլար։ Պիր ատէմին էէր նէ գատարտ քէրրէ պիր ալչագ կէօնիւլլիւք րուՀու՝ թէվպէ րուՀու՝ տուա՝ վէ ի՝պատէթ րուՀու՝ իմանն րուՀու վար իսէ, օ գատարտ քէրրէ տախի օնուն ա՝ֆվ էթմէք րուՀու օլմալը, վէ պու տէմէք օլուրյօր քի, օնա՝ է՝օմրիւնիւն էէր պիր տագիգատընտա պու րուՀա մալիք օլմագ ֆարլ տըր։ Լ՝ատէմ՝ Ղուլսհտան էէր պիր տագիգատա ա՝ֆվլըգ ալմադա միւՀթաճ օլտուղու կիպի՝ քէնտիսի տախի էէր տագիգատա ա՝ֆվ էթմէյէ Հազըր օլմալը տըր։ Լ՝ատէմ օնսուզ տուա՝ էաէմէզ, վէ օնսուզ՝ էքմէք եէմէլի տէյիլ տիր։ Պիզի՝ իՆճիտէնլէրէ ա՝ֆվ էթմէքտէն էյի իշտէ մէշղուլ օլմամազըղ։ վէ Ղուլսհըն իշլէրինէ պունտան զիյատէ պէնկզէր պիր իշտէ պուլունամազըղ։ Պագ Ե. 23, 24. 44, 45. 48։ Զ. 12. 14, 15։ Աոմ. ՃԳ. 12։ Ղոայ. Ծե. 7։ Ա՝ւէ. է. 18, 19։ Ա՝ուէ. ԺԱ. 25, 26։ Հովէ. ԺՌ. 18—21։ Ղէե. Դ. 31, 32։ Ե. 1, 2։ Կող. Դ. 13։

23. Ընուն իչիւն։ Իշտու թէմմիզլի Լ՝ֆէնտիմիզ՝ ա՝ֆվ էթմէք պօրճունու կէօսթէրմէք՝ վէ պու պագտէ քէնտինին էօյլէթմէտէ իսիյի կէրչէքլիյի էյի անկլաթմագ՝ վէ տինկլէյէն-

Digitized by Google

24 Ալ է օ՝ հիսապա պաշտպանճա , օնա՝ օն պին թալանթի պօրճլու պիր քիմնէ կէթիրիլմի ։

25 Ալ է օնուն հօտէմիյէ հալի օլմատը ղընատան , օնուն էֆէնտիսի էմր էթտի , քի օ՝ էէմ գա-

---

լէրէ թէսիր էթտիրմէք իչիւն սէօյլէտի ։ Պու՝ իհթիմալ տրը քի՝ օլ զէմանլէրէ նագըն պիր վագըթտա սահիհան վուգ՚ու պուլմուշ պիր վագա՚նըն նագլիյէթի տախի օլսուն ։ Պապ ւ.Գ • 3 շէրհինէ պագ ։—Ալեօւնէրէն ֆոփէշահըէըը ։ Պապ Գ • 2 շէրհինէ պագ ։ — Պէր ֆոփշահա պէնգիւլէ ։ Ադրիստոսուն Ադիլիսէսինտէ՝ պու փատիշահըն գափուսունտա օլսուդու կիսի օլաճագ , եախօա Ա՚լլահ՝ Ադիլիսէսինին ա՚զալարը իլէ՝ պու փատիշահըն քէնտի գուլլարը իլէ մուա՚մէլէ էյլէտիյի կիսի էտէճէք տիր ։—Ա՚ո՚լարը իլէ հիսապ էնօրմէ ։ Ընուն պու գուլլարը՝ քէնտինին սէրպէսթտա իսդամէթ էտէն գուլլարընտան տէյիլ՝ իլլա մէմլէքէթի իսդամէթինտէ գուլլանըլան վալիլէր վէ հաքիմլէր վէ վէրկիլէր մուհասիլլէրի միսիլու քիմսէլէր իտիլէր ։ Ամմա ունուդմայալըմ՝ քի՝ Ա՚լլահ ճիւմլէ ա՚լէմին հաքիմի տիր , վէ ճիւմլէմիզին հիսապ կիւնիւ կէլէճէք տիր ։ Ա՚ո՚վմ • ճՊ • 12 ։ Բ Կօրնթ • Ե • 10 ։

24 . Ընուն պին ԹալանԹի ։ Պիր կիւմիւշ թալանթը 1519 23|100 տիրհէքլի րիալ՝ նա՚նի 36,464 ղուրուշ գաւտար իտի . վէ օն պին թալանթի՝ պու հիսապտա 15,192,300 տիրհէքլի րիալ՝ նա՚նի

---

36 4,640,000 ղուրուշ գաւտար օլմալը տրը ։ Ա՚ղրին պիր ալթուն թալանթի՝ 243,098 88|100 տիրհէքլի րիալ օլուպ՝ պու սուրհէթտէ օն պին թալանթ 2,430, 988,800 տիրհէքլի րիալ՝ վէ պու հիսապտա 58,341,731,200 ղուրուշ գաւտար օլմալը տրը ։ Ընուն նանիհլէրին իւլմի բագամը իլէ՝ օն պին թալանթտան զիյատէ իշապէթ օլունմազըտը . վէ Ա՚ֆէնտիմիզին պու սայըլըլը գուլլանմասընտան մագսուտու՝ պիզէ կիւնահլարըմըզըն սայըսըդ հիսապըդ՝ վէ Ա՚լլահա պօրճլու օլմամըդ ա՚գրլտան խաբիճ օլտուղունու անկլաթմագ տրը ։ Ընէ • Թ • 6 ։ Են Իռ • 5 ։ Ապդ • ԼԸ • 4 ։ Խ • 12 ։ ճԼ • 3 ։ 25 . Ա՚ֆէնտիմ էմր էնտի , էյ օ՝ . . . սաղլա ԱՁ ։ Պօրճլուլարը՝ գաբըլարը իլէ վէ չօճուգլարը իլէ էսիրլիյէ սաճմասը՝ չօգ միլլէթլէրին արասընտա պիր ա՚տէթ իտի ։ Ա՚ովսէին նօմնաու՝ պօրճլուլար պու վէճհ իլէ քէնտիլէրինի սաճա պիլիրլէր տէյիւ իհթիմալ սայարըտը , լաքին մաճլուպ էտէր իտի քի՝ օնլար հիչ պիր վէճհ իլէ էսիրլէր կիսի գուլլանըլմասըն ։ Պ Լաբ . ԻԵ • 39 ԱՁ ։ Դ Ավոթ . Դ • 1 ։ ԱդէԵ • Ե • 1—13 ։ Ա՚մվ • Ը • 6 ։ Ադէր Ա՚լլահ պիվիմ իլէ էէման միւաճաէագըմը-

Digitized by Google

ըլլար վէ չօճուգլարը վէ հէր նէ-
սի վար իսէ սաթըլա , վէ պօչճա-
էօտէնէ ։

26 Իմաի օ գուլ տիւշիւպ՝ օնա
սէճառէ էտէրէք տէտի . Եա՛ է-

զա կէօրէ մուա՝մէլէ էաէճէք օ-
լուրսա , պիզիմ իւզէրիմիզէ
պօրճունու էօտէյէմէզ միւճ-
լիւալէր կիպի հիւքմ թագրիր
օլունմագ իճապ էտէճէք տիր ։
Պիզ՝ պիր նիհայէթսիզ պօրճ
ալթընա կիրմիշիզ , վէ էօտէ-
մէյէ հիչ պիր չէյիմիզ եօգ
տուր ։ Պինտէ պիրինէ ճէվապ
վէրէմէզսիզ ։ Յոբ Թ . 3 ։ Պիզ՝
կիւնահլարըմըզըն էն քիւչիւ-
յիւնիւն պիրի իչիւն քէֆարէթ
էտէմէզսիզ . Ալլահըն ա՛տիլ նօ-
մօսու պիզիմ իւղէրիմիզէ հիւքմի
ղաղապ թագրիր էտէր ։ Ունուն
ա՛տաալէթի՝ պօրճլու օլտուղուս-
մուզ հէր պիր հապպէնին էտա-
սընը մաթլուպ էտէր . լաքին
պիզ՝ պիր թէքրինի պիլէ էօտէ-
յէմէզսիզ ։

26. Ալճաք էպէբէ ։ Պու քիմսէ՝
չէրգ մէմլէքէթինտէ խալգ պիր
փատիշահընը հուզուրունա չըգ-
ատըգլարընաա եէրէ գափանմադա
օլան օլ վագթին ա՛տէթի միւճի-
պինճէ՝ աղասընըն էօնիւնտէ գա-
փանտը , վէ ղայէթ ա՛զիմ ալչագ
կէօնիւլլիւք վէ իհթիրամ իլէ օնա
եալվարտը քի , օնա սապր էյ-
լէսին , վէ պօրճունուն հէփիսի-
նի՝ հէր նէ գատար պէջիւք իտի
իսէ տէ՝ իգրար էյլէտի , վէ
էյէր էֆէնտիսի օնա վա՛տէ վէ-

ֆէնտիմ՝ պանա սապր էյլէ , վէ
ատնա հէփիսինի էօտէյիմ ։

27 Ա յ օ գուլուն էֆէնտիսի
ծնա մէրհամէթ էթմէք իլէ , օնու
սալը վէրտի , հէմ օնա պօրճու-

րէճէք օլսա , օնու էօտէմէյէ
թէա՛հիւա էյլէտի ։ Պիզ ատա-
խի պունուն կիպի՝ քէնտի պօր-
ճումուզուն ճիւմլէսինի Ալլահա
իգրար էտիպ՝ օնուն պիր մեգ-
սարինի ինքեար էթմէյէ չա-
լըշմալը տէյիլսիզ ։ Ադին պիզ՝
"Հէփիսինի էօտէմէյէ"թէա՛հիւա
էտէմէզսիզ . չիւն քի՝ օնուն հիչ
պիր միգտարինի պիլէ էօտէյէ-
մէզսիզ ։ Պիզ՝ ֆագըթ՝ պիչարէ՝
հէլաք օլմուշ կիւնահ գեարլար
իզ , վէ քէնտիմիզի Ալլահըն
հուզուրունտա ալչագլաթմալը՝
վէ պիղէ մէրհամէթ վէ ա՛ֆվ
էթմէին տէյիւ եալվարմալըյըզ ։
Պիզ՝ եա քէնտիմիզի Ալրիստո-
տուն վասիթասի իլէ Ալլահընը
մէրհամէթի իւզէրինէ պրագմա-
լըյըզ , եա էպէտէն հէլաք օլ-
մալըյըզ ։

27. Ա՝եր՛համըն էմ՛մէ՛ էլ՛ք ։ Պու
պատիշահ քէնտի գաւլունաան
փէրուշան հալինի կէօրտիւ , վէ
օնու հէմ օնուն ֆամիլեասընը
ամըրտը , վէ պիւթիւն պօրճունու
օնա պաղըշլատը ։ Պու՝ Ալլա-
հընն կիւնահ գեարտա կէօսթէրտի-
յի նիհայէթսիզ մէրհամէթինի
իպհամ էտէր ։ Ալլահ պիզիմ պի-
չարէ հալիմիզի կէօրտիւ , վէ
քէնտինին նիհայէթսիզ ինայէ-
թի վէ մէրհամէթի իլէ՝ քէնտի

Digitized by Google

Նու պաղըշլատը :

28 Ա՛մմա օ գուլ չըգըզ՝ քէն-
առինէ եիւղ տինար պօրճլու օ-
լան պիր գուլտաշընը պուլտու ,
վէ օնու թուլթուպ՝ պօղարագ
առէտի . Պանա՝ նէ քի պօրճլու
իսէն՝ էտա էյլէ :՝

29 Ա՛մմի օնուն գուլտաշը՝ պա-
ղընա տիւշիւպ՝ օնա եալվարա-
րագ առէտի . Պանա սապր էյ-
լէ , վէ սանա հէփիսինի էօ-
առէյիմ :

30 Ա՛մմա օ իսթէմէտի . իլա
վարըպ՝ օնու թա պօրճլու օլ-

մուհապպէթլու Ղլուսնու հէսն-
առէտի , քի պիւթիւն ինսան
ճինսինին հատարդ հիսապդը
պօրճլարընը էօառէսին Ա՛ն
շիմտի հէր քիմ քի կիւնահլա-
րընը իդրար էտեր՝ վէ քէնտինի
Ա՛յրիստուսն վասիթասի իլէ
Ա՛ղլահըն մէրհամէթինէ պրա-
ղընա , ա՛ֆվ օլունաճագ տը :
Պու թաւրդ իլէ՝ կիւնահքեար-
լարընը էն պէթէրլերի պիլէ՝
Ա՛ղլահ թաւրաֆընտան թէքմիլ
ա՛ֆվընդ պուլա պիլիրլեր : Ո-
նուն այագլարընտա՝ հէր ազը
եիւքլէնմիշ կիւնահքեար՝ յա-
հութ վէ թէսէլլի պուլա պիլիր :
28 . Ն՛էզ փ՛նդ : Ո՛ն տէօրթ
տիրհընդի ըրնայ՝ եանի 336 ղու-
րուշ գատար : Պու պօրճաճն պին
թալանթ պօրճունա բուպար օ-
ղունարագ հիչտէն սայըլապիլիր :
Ա՛յանէ 24 շէյհհինէ պագ : Պիլիմ
էմնալիմիզ ինսանլար պիզէ գար-
շը իշլէտիքլէրի թագսիրաթլար՝
պիզիմ Ա՛ղլահա գարշը իշ-
լէտիյիմիզ գապահմէթլարա բու-
պարէն փէք քիչիւք շէյլէր սա-
յըլա պիլիր . վէ չիւն քի Ա՛ղլահ
պիզէ՝ պիզիմ օնա գարշը իշ-
լէտիյիմիզ նիհայէթսիզ գապա-
հաճլարընմընը ա՛ֆվ էտէյօր ,

29 Ա՛մմի օնուն գուլտաշը՝ պա-
ղընա տիւշիւպ՝ օնա եալվարա-
րագ առէտի . Պանա սապր էյ-
լէ , վէ սանա հէփիսինի էօ-
առէյիմ :

30 Ա՛մմա օ իսթէմէտի . իլա
վարըպ՝ օնու թա պօրճլու օլ-

պիզ տէ պօրճլու իզ քի , ա-
խէրլէրին պիզէ էթտիքլէրի փէք
քիչիւք օլան գապահմէթլարը
ա՛ֆվ էտէյիմ : — Ո՛նա ՚նա-
՚նա՝ պօղարագ : Պու առէմ՛
օլ քիմսէյի պու գապա վէ ղալըմ
թաւրդ իլէ նիշհիւն թուլթուն :
Ո՛նա՝ պու հարաքէթի էթմէսի
սահա պէօյիւք թէօհմէթ իտի ,
չիւն քի քէնտիսինին էֆէնտիսի՝
օնուն պօղաղընա սաորըլըպ օնու
պօղմադա չալըշաճագ հէրինէ՝
օնա ա՛յիմ միւրիւվվէթ վէ
մէրհամէթ կէօսթէրմիշ իտի :
Ա՛յրին քէնտիսի մէրհամէթսիզ
վէ զալըմ իտի , վէ քէնտինէ նօ-
մսն միւճթիհինճէ էթմէյէ հագդ
օլմադըգընա աշընրը վարտը : Բ
Ո՛էն . ժե . 2 : Ա՛ւէմ . ե . 7 .
10 , 11 : ժ . 31 : Ն՛էմ : ԾԸ .
3 : Ն՛ղէկ . խե . 9 :

29 . Ո՛նան գուլտաշը : Պու
պօրճլու էյէրլի օնուն գափու
եօլտաշը՝ վէ օլան պօրճու ազ
իտի իսէ տէ , օնուն հուզուրուն-
տա քէնտինի ալչագլատը , վէ
օնսան՝ օնուն տախի էֆէնտիսինէ
եալվարտընը ինայէթի թալապ
էթտի :

30 . Ա՛պպա ալնը : Պու քիմսէ՝
նէ գատար եիւրէյի սէրթ վէ

Digitized by Google

տուղունու էօտէյենէտէք Հապասա աթտը ։

31 Ա՝յ օնուն գուլտաշլարը՝ օլան նէնենէլէրի կէօրիւնճէ՝ ղայէթլէ գասավէթլէնտիլէր , վէ վարըպ՝ էֆէնտիլէրինէ հէփ օղլանլարը իֆատէ էթտիլէր ։

32 Օլ զէման էֆէնտիմի օնու չաղըրըպ՝ օնա տէտի ։ Ի՝յ եասրամազ գուլ՝ պանա եալվարտըղըն իչիւն՝ սանա հէփ օ պօրճու պաղըշլատըմ ։

33 Ա՝յն տախի գուլտաշընա՝ պէնիմ սանա մէրհամէթ էթ-

զալըմ իտի ։ Ընուն աղասը քէնտինէ ա՝զիմ միւրիւվվէթ վէ ի՝նայէթ կէօսթէրմիշտի · լաքին քէնտիմի՝ քէնտինին գափու եօղտաշընա ղայէթ սէրթ վէ ղալըմ իտի · Ա՝յ պուննտա՝ պիր այինէ իչինտէ կիպի հէփիմիզ քէնտի սիֆաթլէրիմիզի կէօրմէզմիյիղ ։ Ընտա՝ Ի՝լլահ պիղէ նէ՝ գատար թէհամմիւլ էթտիյինի՝ վէ կիւնահլարըմըզը՝ օնլար հէր նէ գատար հատտէն զիյատէ իսէլէրտէ՝ ա՝փիլ էթմէյէ հաղրը օլտուղունու՝ վէ պու ճիւմլէ իլէ պիղիմ պիրի պիրիմիզի նէ գատար ալ չէքտիյիմիզի՝ վէ պիզէ գարշը պիր լաագսիրաթ իչլէյենլէրէ նէ՝ գատար սէրթ օլտուղումուզու կէօրմէզմիյիղ ։ Պապ Զ · 12 չէրհինէ պագ ։

31 · Ա՝յէրնէ գասավէրնէնգէր ։ Պու՝ թէհամիւլի պիր միւնասիպ նագլիյէթ էթմէք՝ վէ օնու կիւզէլ վէ խօշ վէ թէսխիրլի էթմէք իչիւն իտխալ օլունտու ։ Պու թէմինիլտէն անկլաթմազա մէրամ՝ օլունան՝ Ի՝սրահիմանլար քէնտիլէրին պիր տինտաշլարը պիր փէնա Հարաքէթտէ պուլունտուղու վագըթ ածը չէքթըլէր վէ գասավէթլէնիրլէր տէ-

32 Օլ զէման էֆէնտիմի օնու չաղըրըպ՝ օնա տէտի · Ի՝յ եասրամազ գուլ՝ պանա եալվարտըղըն իչիւն՝ սանա հէփ օ պօրճու պաղըշլատըմ ։

33 Ա՝յն տախի գուլտաշընա՝ պէնիմ սանա մէրհամէթ էթ-

յիւ տէյիլ տիր · իլլա իշպու պիր թէք կէօրէքլիյի՝ եա՝նի գարընտաշլարըմըղա ա՝ֆվ էթմէմէնին ա՝զիմ գապահամ օղտուղունու աչիքսարէ անկլաթմագ տըր ։ Ի՝աքին պու տախի սահիհ տիր քի , պունճիլէյին սէրթ եիւրէքլի մէրհամէթսիզլիք՝ Ի՝սրիստոսուն պիր շայիրտի սլմազա իգրար էտէն պիր քիմսէտէ՝ Ի՝սրիսթիան իսմինէ զիւլ տիւր , վէ սահիհ Ի՝սրիսթիանլարա՝ տիւնեավի ատէմլէրին հէփ պէջայիւք նարամսըզլըղընտան տահա զիյատէ էյլէմ ու գասավէթ վէրիր ։ — Ի՝ֆէնտիլէրիմ . . . էֆէնտի էնտիլէր ։ Պիզէ գասավէթ սէպէպի օլան հէր պիր շէյ՝ տուա՝ էթմէյէ պիր վէսիլէ տախ օլմալը տըր ։

32 · Ի՝յ եասրամազ գուլ ։ Պու՝ քիմսէ նամքնօղ՝ մէրհամէթսիզ՝ նէֆսի սէվճէմ՝ սէրթ եիւրէքլի՝ ինթիգամ ալըճը ու քէն սագլայըճը՝ վէ օնուն ա՝մէլ ու Հարաքէթի ղայէթ եարամազ իտի ։

33 · Պէնիմ սանա մէրհամէթ էնպէյէմ էյտի Ի՝լլահըն պիղէ պէօյիւք էյլիյինտէն՝ ախէրլէրինէ էյի վէ միւրիւվվէթլի օլմաղա էօյրէնմէլիյիղ · վէ օնլարա՝

Digitized by Google

տիկիմ կիպի՝ մերհամեթ էթ-
մելի տէյիլ մի իտին ։

34 Ալ Էֆէնտիսի զազէպե
կէլիպ՝ օնու իսքէնճէ էտիճիլէրէ
վէրտի, թա քէնտինէ հէփ պօր-
ճունու էօտէյէնէտէք ։

35 Կէօքտե օլան վէտէրիմ
տախի սիզե էօյլէ էտէճէք տիր,
էյէր հեր պիրինիզ գարընտաշ-
լարընըզա օնլարըն գապահա-
լարընը եիւրէքլէրինիզտէն ա՛ֆվ
էթմէզսէնիզ ։

Ա՛լահըն պիզե հէր նիճէ էթ-
մէսինի իսթէրսէք՝ վէ ֆիլ վագի՛
օնուն պիզե էթտիյի կիպի՝ էթ-
մէլիյիզ ։ Պիզ՝ պու խուսուս-
տա Ա՛լահա պէնկղէմէլիյիզ ։
Պապ Ե ։ 44 , 45 ։ Պ ։ Ջ ։
35 , 36 ։ Նէհ ։ Դ ։ 32 ։ Ե ։
1 , 2 ։ Կ ։ Գ ։ 13 ։

34։ Ա՛ւէնճէ էտիճիլէրէ վէրսէ ։
Ա՛ռաջ ու զընտանլարընը պէք-
ճիլէրի՝ էքսէրի օրատա մահ-
պուս օլանլարընն իսքէնճէ էտի-
ճիլէրի իտիլէր ։ Պու քիմսէլէր՝
օնլարա բահաթլըգ եօլլարը
պուլմադըգ չալըշաճագլարը եէ-
րինէ՝ օնլարըն սըգընճըլարընը
արթըրմադըգ եօլլար տիւշու-
նիւրլէրիտի , վէ պու հէյպէթ-
լու խըզմէթ՝ էքսէրի օնլարըն
պօրճլարընըն պիրի օլուրսուտա ։
Ա՛քիրն էյէրչի զընտանճը՝ զա-
թըը պիր մերհամեթլի ատէմ
օլսայտըտը պիլէ՝ օ մահալ՝ օ գա-
բանլըգ՝ օ հավա՝ օ մուրտար-
լըգ՝ օ պէօճէքլէր՝ օ արգա-
տաշլար՝ օ թաա՛մլար՝ օ բա-
հաթըզլըգ՝ օրատա օլանլարա
պու գատար իսքէնճէ էտիճիլէր
օլուրլարտը ։ Ա՛ֆէնտիմիզին
սէօզլէրինին մա՛նասը պու տուր
քի , օլ "եարատմազ գուլ" կիպի
օլան՝ նամքէօր վէ զալըմ ճանա-

վար միսիլլիւ քիմսէլէրին ճիւմ-
լէսի ճէհէննէմին իսքէնճէլէրի-
նին ա՛զապըը չէքէճէքլէր տիր ։
Բ Օնե ։ Ե ։ 8 , 9 ։ Յայտ ։ Ժ ։
10 , 11 ։ — Ա՛յա էնոքնէ՝ հէյ
պօրճունու էօտէյէնէքէ ։ Պիզիմ՝
Ա՛լահա օլան պօրճլարըմըզ հիչ
պիր վէճհիլէ սուլչ օլունամազ-
լար ։ Ընլարըն նա ճիւմլէսի
պիզե պաղըշլանմալը՝ նա ճիւմ-
լէսի էտա օլունմալը տըրըլար ։
Ա՛քիրն օնլարըն պիր հապսէ-
սինի էտա էթմէյէ գատիր օլ-
մայան քիմսէ՝ վէ ա՛լէլ խուսուս
օլ քիմսէ կիւնտէն կիւնէ պօր-
ճունու արթըրտըղը թագտիրտե՝
ճիւմլէսինի նի՞ճէ էտա էտէ պի-
լիր ։ Պապ Ե 26 շէրհինէ պագ ։
35։ Փէռէյ՛ պոթէ պէլէ էօյլէ
էօճէհ+ պէբ ։ Պու խանէ իշ պու-
թէմմիլին անախթարը տըր , վէ
օնուն մա՛նասընըն ճիւմլէսինի
աչար ։ Ալ Էյ պուրատա Կուր-
թարըճըմըզընն էօյրէթտիյի կէր-
չէքլիք՝ եա՛նի ախէրլէրինէ ա՛ֆվ
էթմէք պօրճու հագգընտա էօյ-
րէտիր քի , (1) Ա՛լահա գարշը
օլան կիւնահլարըմըզ ղայէթ
պէօյիւք՝ վէ օնլարը պէտէլ իլէ
րէսիթ էթմէսի պիզե քիւլլի-
յէն միւմքիւնսիւզ տիր ։ (2) Ա՛լ-
լահ օնլարըն ճիւմլէսինի ճապա

Digitized by Google

ՊԱՂ ԺԹ

1 Ալ է օլաու քի՝ Հիսուս պու սեօզլէրի լիքմիլ խաինճէ, Կա-

ա՛ֆվ էտեր, վէ օնլարը պիշ-
ման՝ կիւն ատղուսու կիւն պա-
թըսընաան ուզագ օլտուղու գա-
տար իրագ էտեր։ (3) Պիզիմ
կիպի ինսան օլան ատէմլէրին
պիլէ օլան գապահաթլարը՝ պի-
զիմ Ալլահ օլան գապահաթ-
լարըմըզդա րուպարէն փէք քիւ-
չիւք՝ վէ զիքր օլունմադա շա-
յէսինէ ատէյիլէր տիր։ (4) Պիզ՝
ինսանլարա ճապա ա՛ֆվ էթմէ-
լիյիզ։ (5) Այէր պիզ պէջյլէ
էթմէզսէք, Ալլահ պիզէ հագգ
իզզէ զազապ էտիպ՝ էպէտէն
ա՛զապ էտէճէք տիր։ Պապ Զ.
12. 14, 15 էրհյլէրինէ պագ։
Պ՚ռէ. Զ. 37։ Յոէ. Բ. 13։
—Այ՚ռէ-ևբրայէցի։ Այլը սէզ
իլէ ատէյիլ իլլա ա՛մէլ իլէ վէ
կէրչէքլիք իլէ՝ վէ եհուդայիմիզ-
ատէն սաարը օլան հէր պիր մէ-
րամ ու մազսատումուզ՝ վէ
տուչումուզ իլէ։ Ամմի հէր
պիրիմիզ քէնտինէ՝ պէն քիմ՞
պէնկզէրիմ տէյիւ սիւալ էյլէ-
սին, Ալլահ մը՝ եօխսա պու
“եարատմազ գուլա մը” պէնկ-
զէրիմ. քիմ՞ն էօրնէք ու ի՛պ-
րէթինէ ույարըմ, Ալլահը՞ն մը
եօխսա պու “եարատմազ գու-
լան” մու։

1. Կօրնթոսի գ. էրէզ։ Ա՛ռէ. ի. 1։ Յովհ. ժ. 40։ Այ՚ֆէնտիմիզ Կառլոստաա է՛օմ-
րունուն էն չօգ զէմանընը կէ-

լիլտաան գալգըպ՝ Յորդանա-
նըն էօթէ լագաստնաա Այ՚հու-
սիտան սինօրլարընա կէլտի։

էիրմիշիտի, մի՛ճիզամթլարընըն
էն չօղունու օրատա իշ-
լէմիշիտի վէ վա՛զլարընըն էն
չօղունու օրատա վա՛ղ էթմիշ-
իտի։ Վէնեամինին օն իքի շա-
յիրտլէրինին չօղունու եսիոտ
ճիւմլէսինի տախի օրատա սէչ-
միշ իտի։ Ալ՚ֆէն օնուն խզզ-
մէթի՝ շհմտի օրատա թէքմիլ
օլտու։ Ենուն՝ կիւնահ քէարտ ա-
սէմլէր արատընատա էօ՛միւր սիւր-
մէյէ եալընըզ սլթը ալ՚ֆ մգ-
տարի վագթը գալտը։ Վէ
պունուն իչիւն շհմտի Կափառ-
նայումու՝ Ավեթսայիդայը Ի՚ո-
րտանինի վէ Ղազարէթի թէրը
էտեր, վէ Վէթհսայտէթէ կէօ-
լինիւն էթրաֆընատա պիր չօգ
գատապալարընը վէ քէօյլէրին
ճիւմլէսինի՝ վէ պիւթիւն Կա-
լիլեա մէմլէքէթինին իզէրինէ
եայըլմըշ խալգ իլէ տօլու պիր
չօգ գատապա վէ քէօյլէրին հէ-
փիսինի պրտաղը, վէ օնլար ար-
թըգ օրատա օնուն եիւգնինու
պիր ատահ կէօրմէյէճէքլէր, վէ
օնուն աղըընատն էօ՛միւր վէ
մուհապպէթինին աէօզլէրինի ի-
շիթմէյէճէքլէր տիր։ Էիւն քի
օ՝ շհմտի Երուսաղէմ չըգտօր,
քի քէնտինի տիւնեատնըն կիւ-
նալտըը իչիւն գուրպան տուն-
տուն։ —Ա՚հմատպէյ՝ պէօզլ-
ըընա կէլտի։ Հիսուս Այ՚ֆէնտի-
միզ՝ Երուսաղէմ՝ տօղրու տօղ-
րույա Ամմաուրիանըն իչինտէն

Digitized by Google

2 Ա֊Հ օնուն արարնեաս չօգ խալգ վարաը, մե օնլարը օրաաա սաղալթաը։

3 Ա֊Հ փարիսեցիլէր՝ օնու

կեչէրէք կիթմէտի. իլլա Յորդանան ըրմաղընտան կեչիպ՝ մուգաատէմա Ասուլէն վե Վադվե Ա՝անասէնին եարը սըպթըրնըն մէմլէքէթի օլան գարանլըգտա ղարգ օլմուշ պիր չօգ մահալլե տօլաշարագ կիթտի։ Ա֊աքին իշ պու տօլաշմատա՝ պա՛զը քէլըբ Յորդանանըն պիր թարաֆընտա վե պա՛զը քէլըբ օպիր թարաֆընտա եա՛նի Ներհուտիսան թարաֆընտա օլան գըյըսընտա պուլունմադա մեճ պուր օլտուղու իչիւն՝ ղայէթ միւ նասափէթի իլե "Ներհուտիսան սինօրլարընա կէլսի" տէնիլտի։

2. Ընա տրգընճա չօֆ խալֆ վարդը։ Ա֊աքին էյ վա՛ օնլարըն չօղու՝ Ասալիւատաքիլէր կիպի՝ ճիսմանի վե տէյիլ լուհանի կէօզլէրինին աչըլմասը իչիւն՝ վիւճիւտ սաղլըդը վե տէյիլ լուհ շինճա՛սը պուլմագ իչիւն՝ տիւնեաւի շէյլէր վե տէյիլ լուհանի պէրէքէթլէր ալմագ իչիւն կէլտիլէր։ — Ընէրդ օդաա սաղնդը։ Ա՛տաթէստա զիքր օլունմամըշ՝ օրտտա էյլէտիյի վե աէօյլէտիյի պա՛զը շէյլէրին զիքրի իչիւն՝ Պագ Ա֊հ. ԹԳ. 10—35։ ԹԴ. 1—35։ ՀԵ. 1—32։ ՀԶ. 1—31։ ԹԷ. 1—10. 20—37։ ՀԸ. 1—14։

3. Ընա ընճլէտպ էնհէ է֊

թէճրիւպէ էթմէք իչիւն նանը֊նա կէլիպ՝ օնա աէտիլէր. Ա֊աէմ՝ հէր սէպէպ իչիւն գարըսը֊նը պօշամագ ճայիզ մի։

չա֊ն։ Պապ Հ.Զ. 1 շէրհինէ պագ։ փարիսեցիլէր Յիսուսու պիր տուզաղա պրագմադը իսթէրլէր իտի, վէ պու սէպէպտէն էօթիւրիւ օնլարըն սօրուշլարը ղայէթ ուսթալըգը իտի. չիւնքի օնլարըն փէք մէշհուր ինքի մէտրէսէլէրի՝ նա՛նի Ա֊իլլէլին վէ Շամմէինին ի՛լմի իլահի վէ ի՛լմի փէյղաօֆլուգ մէքթէպլէրի գարը պօշամագ խուսուստա պիրի պիրինտէն ֆարգը զիւիւ՛մլէր էօյրէտիրլէր իտի։ Ասմի փարիսեցիլէր զանն էթմէյիլլէր քի, Յիսուս՝ նա պիրինէ նա օպիրինէ գարշը զըտտ սէօյլէմէյէ մեճպուր օլաճագ տրը, վէ պու վէճհիլե օնլար օնու՝ պու ֆըրգալարըն պիրինին նա օպիրինին՝ վէ պէլքի Ա՛ովսէյին պիլե տիւշմէնի կէօսթէրբ պիլէճէքլէր տիր։ — Ա֊էէ պէպ Ընա։ Ասալգ ա՛լէքսէվի Ա֊իլլէլին զիւիւ՛միւ միւճիւպէճ ա՛մէլ վէ հարաքէթ էտէրլէր իտի, քի օնա կէօրէ՝ պիր ատեմ քէնտի գարըսընը հէր պիր սէպէպ իչիւն՝ հէր նէ գատար մէհէլիզ պիր շէյ օլուրսա օլսուն՝ պօշայա պիլիր իտի։ Ա՛իւերիլե Յովհէննա իգրար էտէր քի, քէնտիսի քէնտի գարըսընը՝ օնա իւչ չօճուգ տօղուրտուգտան ասնկրա՝ օնուն հարաքէթինտէն

Digitized by Google

հազգ էթամէտիյի իչիւն պօշատը։ Ճ՝ամմէինին մէտրէսէսի պու պապատ՝ տահա տիգգաթլը զիւ-իւ՝մլէր էօյրէտիրիտի։ Վ՝իրիս-տոս Յ՝ֆէնտիմիզ պու խուսուս-տա քէնտի րէչինի՝ չօգտան էվ-վէլ Վ՝աղիւեստա Թագրիր էյլէ-միշ իտի։ Պապ Ե. 31, 32 շէրհ-լէրինէ պագ։

4. Ո՞ֆ-մաթէնըզ՝ը՝ Յ՝օմսուն պու ա՝զիմ՝ օգուչուճուլարընա վէ մահիր Թէֆսիր էտիճիլէրինէ պու սիւալ՝ ղայէթ ալչագլատը-ճը վէ ճէվապ վէրիլմէզ կէլմիշ օլմալը իտի։ Պապ Թ. 13։ ժՌ. 3 շէրհլէրինէ պագ։ — Ի՝սմ՝ինթա-պէն եթապան։ Վ՝իրիստոս Յ՝ֆէն-տիմիզ օնլարա՝ նէ Ի՝սրայէլտէն նէ տէ Ճ՝ամմէիտէն՝ նէ տախի Ա՝ովաէսին գանունլարընան պիլէ ճէվապ վէրտի. իլլա քէն-տիսի՝ Ա՝ովաէսին վագթընտան չօգ իլէրի վարըպ՝ ինսանլըն եա-րատըլմասը զէմանընտա էվվէլ-մէնին Թա՝յինի օլունմասը մէրա-մըննը օնլարա կէօսթէրտի, վէ պու մինվալ իւզրէ օնլարըն եա-րատմազ գաստլէրինի պօզտու, վէ օնլարըն նիյէթլէյէրինի պօշա չը-գարտը։ Պիր շէյին էյի եա քէօթիւ օլմասը՝ Ի՝սրայէլին եա Ճ՝ամմէիթին եա Յ՝ուսատրիչին եա Յ՝ուտերին եա Վալվինին էյի եա քէօթիւ Թագրիր էյ-լէտիյինտէն տէյիլ՝ իլլա Ն՝հո-վանըն օնու էօյլէ Թագրիր էթ-տիյինտէն տիր։ — Ո՝նըդ. Ա. 27։ Ե. 21—23։ Ե. 2։ Ա՝լլահ իսթիտա պիր էլթէքի վէ պիր գարը եարաթմագը, վէ պու՝ պու խուսուստա օնուն մէրամը-նը աշիքարուէ պէյան էտէր։ Ո՝իրա՝ էյէր էրթէյէ՝ պիր տա-նէտէն զիյատէ գարը ալմաղա իգթիզալը՝ եախօտ օնու տէ-յիշտիրմէյէ լազըմը իտի իսկ, նի-շինի պիր տանէտէն զիյատէ գարը եարաթմատը։ Ա՝լլահ չօգ գարըլար եարատա՝սիլլեր ի-քէն, նիչինի սալթ պիր տանէ եարաթմագը. պիր տանէսինի նէ-թիշիր այտրըլընատան տէյիլ մի։ Ի՝շ պու սիւալ Ա՝աղաքիա՝ Ե. 15՝ւոէ սիւալ օլունուպ՝ օրտատա ճէվապը տախի վէրիլիյօր։

5. Պապաքընը վէ տաքընը Ի՝սրա-էլ Ո՝ղլ։ Ո՝ քէնտիսինի գարըս-նա՝ քէնտի պապասընա վէ տա-նատընա պէնտ օլմուշ իտի յինաէն սըգը պէնտ էտէճէք տիր։ Ի՝շ պու պէնտ՝ էվլատ իլէ ազաճ պէն տին-տէն մուհապիզլիք վէ տ՝զիզ տիր վէ տահա սըգը պէնտ օլմազ. վէ էյէր էվլատ իլէ ազաճ պէյ-նինտէ օլան պէնտ հէր քէսին քէյֆինէ կէօրէ չէօզիւլէ պիլէ-մէզ իսկ, գա՞նաէ գալըը գօճա

Digitized by Google

6 Հ էօյլե քի՝ արթըգ իքի տէյիլլէր, իլլա պիր Թէն. իմաի Լ՚ալահըն չիՓԹէֆէխիյինի ատէմ լար հէր պիր հալտե պիրլէշմիշ օլմալը տըրըլար, վէ էօլիւնճէյէ գատար արզուլարընտա վէ իգ-րահ էմեիքլերի շէյլէրտե՝ իւ-միաէրինտե վէ գօրգուլարընտա՝ սէվինճլերինտե վէ գասավէթ-լէրինտե՝ յահաճլարընտա վէ աղըր ու էզիյէթլէրինտե Թէք-միլէն օրԹագ օլմալը տըրըլար։

6. Լ՚ըՆԵՔ էէէ ԹԷյէՆԷՔ Հ։ ()Ն-լար նօմՆաճա՝ մուհապպէԹճէ՝ վէ մէրամ ու մագսուտճա պիր տիր-լէր։ Ալ է պիր ատէմ՝ քէնտի է լինի եա՝ կէօզիւնիւ եա պայըընը քէնտի վիւճիւտիւնտէն պըրըմա-ղա տիւշիւնմէտիյի կիպի՝ քէնտի գարըսընը քէնտինտէն պըրը-մազա՝ տիւշիւնմէմէլի տիր։ Լ՚ատէմ քէնտի գարըսընը՝ քէն-տի վիւճիւտիւնիւ սէվմէյի վէ սագլատըղը կիպի սէվմէլի վէ կէօզԹէմէլի տիր։ Լ՚էէ. Ե. 28, 29։ — Լ՚ոհմ այըմասընը։ Լ՚էյէր պիր քիմսէ քէնտի վիւճիւտիւն-տէն էլինի եա սայիր պիր ա՚զա-սընը պըրըրսա, օ՝ կիւնահ իշ-լէր. վէրա Լ՚ալահ օնա վէրտիյի շէյի պէօյլէ ամմաղա օնուն՝ հագգը եօգ տուր։ Ալ իւճիւտիւ-նիւ խէյաս էմէքք իչիւն՝ պիր հէքիմին եէտի իլէ պիր ա՚զասը-նը վիւճիւտիւնտէն պըրըա պիլլիր. լաքին Թարըղի ասէր իլէ պէօյ-լէ էտէմէզ։ Պունճիլէյին պիր քիմսէնին գարըսը՝ քէնտի վիւ-ճիւտիւնիւն ա՚զալարընտան պի-

իլէ գարընըն պէնտի չէօզիւլ-միւն։ Լ՚դամ փէտէրիմիզ՝ քէն-տի վիւճիւտիւնիւն պիր փար-չասընը քէնտինտէն պըրըմայա-րագ՝ քէնտի գարըսը Լ՚ուատան նամըլ պըրըա պիլլիրիտի, չիւն քի օ՝ օնուն քէմիյինտէն քէ-միք՝ վէ Թէնինտէն Թէն իտի։ (Ա)ննէ. Բ. 23, 24։ ()Լ վէման աՓամ իլէ էվլատըն միւնասիպէ-Թի տահա զուհուրէ կէլմէմիշ օլմադըղա, Լ՚դամ փէտէրիմիզ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէյէն էյէր օ իտի իսէ՝ տիւնեանըն սօնունա գատար ճիւմլէ էվլատլարը իչիւն Լ՚ալահըն իլճամը վէ նուՓուզու իլէ սէօյլէմիշ օլմալը տըր։ Ալ՝ Ա-ԹԷ. Ժ. 6—9։ Պօղոս Լ՚էսուլ Լ՚Քրիս-տոս իլէ Լ՚Իլիսէնին պէյնինտէ օլան չէօզիւլմէզ պաղը պէյան էԹմէք իչիւն պու սէօզլէրի գուլ-լանմըշ տըր։ Լ՚էէ. Ե. 30—32։ Պ՚ոբըընա եաՓըղաճա։ Լ՚ատիրզմագ տէմէք՝ իքի շէյ պիրի պիրի իլէ պիրլէշմէք տէմէք տիր։ Ալ է պունճիլէյին էյի եափըշմըշ շէ-յի՝ հիչ պիր շէյ պիրի պիրինտէն այըրամազ. նիճէ քի ԹուԹգալ իլէ եափը շմըշ իքի փարչա պիր աղաճ՝ պաշգա եէրինտէն գըրըլըր տա էք եէրինտէն գը-րըրմազ։ Լ՚ուշ պու կիւզէլ էօրնէք կէօսԹէրիր քի գարը իլէ գօ-ճայը պիրի պիրինտէն՝ էօլիւմ տէն ղայրի շէյ պըրմալը տէյիլ տիր։ — Պէ ՐՆէն օլաճագլար։

այրըմնալըն ։

7 ()նա տեսիլէր . Իմոի նիշ- չիւն Աովսէս՝ թալագնամէ վէրիպ տէ օնու պօշամագ թէն- պիհ էթամի ։

8 ()նկարա տեսի Աովսէ սիզին աէրթ եհուրէքլիկինիզ ի- չիւն սիզէ իզն վէրտի , քի գա- րըլարընըզը պօշայասընըզ . ամ- մա իպթիտատէն պէօյլէ օլմասը ։

րի օլմադ իլէ , օնու քէնտինտէն այրըմադա հիւքիւմէթի եօգ տուր ։ Ալլահըն պու վէճճ իլէ պիրլէշթիրտիյինի՝ ինսանըն ա- յրըմադա հագգը եօգ տուր ։ Պունու էթմէնին հագգը՝ եալը- նըզ Ալլահա մսխատա տուր . վէ հէր օլունտուղու վագրթ՝ Ալ- լահըն նա մուգատտէրի նա էմրի՝ նախատ օնուն նուվթուզ ու հիւ- քիւմէթի իլէ օլունմալը տըր ։ Ես. թ . 17 ։ Աղտ . թ . 14 . 16 Աւէ . ժ . 9 ։ Ամվ . է . 2 ։

7 . Ալ՚Լ՚Ա Աովսէս . . . Ինն- պէհ էմխէ ։ Աովսէս օնըլարա՝ գարըլարընը պօշամադա էմի էյ- լէմէտի . օ օնըլարա՝ սատէճէ պու- նու էմի էթտի քի՝ գարըլարը- նը պօշատըգլարը զէման օնըլա- րա թալագնամէ վէրսինլէր ։ Ա- քին Աովսէս՝ գարըյը պօշա- մադա նիչիւն րուխսաթ վէրսին . օ՝ նիչիւն պունու հէր վէճճ ի- լէ եասագ էյլէմէսին ։ Պունուն սէպէպինի՝ պունտան սօնկրաքի խանէտէ պուլուրուզ , վէ պու սէպէպ՝ Ալհնուտի միլլէթինէ շան ու իմթիպար կէթիրէն պիր շէյ տէյիլ՝ իլլա պիւլ վէ այրպ կէթիրէն պիր շէյ տիր ։

8 . Աովսէս ... էզն վէրտի ։ Պատ ե . 31 , 32 շէրհլէրինէ պագ ։ Իսուա Ալֆէնտիմիզ իդրար է- տէյօր քի՝ գարըյը պօշամագ՝ Աովսէստէն րուխսաթ վէրիլմիշ իտի . լաքին կէօսթէրիյօր քի , էվվէլճէնէին ասըլ մէրամ ու մագսուտտու պու տէյիլիտի ։ Աովսէսին վագթընտան էվվէլ՝ փութիփէրէսթ ա՝տէթլէրինտէն օլան գարըյը պօշամագ ա՝տէ- թի ո՝ւմուտի օլմուշտուս ։ Պու ղայէթ քիչիւք պիր սէպէպ ի- չիւն իճրա օլունուր իտի ։ Ալ՚օր- քէ գլուղընըլըղընտա՝ վէ պիր տա- գիգա պիւլէ տիւշունմէզտէն՝ իճ- րա օլունուրտու . վէ էրքէք՝ էյէրչի տէր ա՝գապ փիւշմանն օլսայըրտը պիւլէ՝ սէօզիւնիւ կէրի ալըպ՝ հէնուզ պօշատըղը գարը- յը թէքրար ալամազտը ։ Ես- րայէլ միլլէթի Աըսըրտատ է- սիրլիքլէրի վէմանընտա՝ գօրգու- լու պիր թարզ իլէ ալչագլա- նըպ՝ պու հարատամագ ա՝տէթէհ գուլ օլմուշլարտը ։ Աովսէս օն- լարը՝ տիվանէլիյէ վէ եարատամագ րէզիլլիյէ տէրին տալմըշ՝ վէ պու տէրէճէ եհուրէյի գաթը- լանմըշ վէ զալըմ պուլմուշ ի- տի քի , էյէր գարըլարընը պօ- շամադա րուխսաթլարը օլմասա յըտը , օնլարա էզիյէթ վէրմէ- յէ վէ եօլտուրմէյէ պիւլէ հազըր իտիլէր ։ Իսմի հալի քէյֆիյէթ պէօյլէ իքէն , Աովսէս՝ պու ա՝- տէթի հէր վէճճ իլէ եասագ է- տէճէյի եէրինէ՝ պունու միւմ-

Digitized by Google

քիւնիւ մէրթէպէ ազալթմագ մէրամըն իլէ՝ պունա տայիր գա-
նունլար թա՛յին էյլէտի։ Կօ-
ճալարա՝ շիմտիյէ գատար ա՛-
մէլ էթմէյէ ճարի օլան ա՛տէ-
ղէ կէօրէ՝ գարըլարընը էօրքէ
իւզէրինտէ պիր տագիգա իչին-
տէ սէջիլէնմիշ պիր սէօզ իլէ
պօշամաղա լուվասաթ վէրէճէյի
եէրինէ՝ ընձարտան մաթլուպ է-
տէլ իտի քի՝ մատտէյի տիւշինա-
մէյէ վագըթ սարփ էյլէսինլէր։
օղուրուպ քեաղըտ վէ գալէմ
հէմ միւրէքքէպ ալընըլար, վէ
պիր եազըլ՝ սէնէտ Հազըրլա-
սընլար, քի կէօրիւնտիյինէ
կէօրէ պու սէնէտ նօմօն մի-
ճիպինճէ վէ աշիքհատրէ պիր
քևաթիպին սիճիլլէրինտէ գայտ
օլունարագ նաֆըզ օլունմագ
կէրէկ իտի։ Պունուն ճիւմլէսի-
նի էթմէտէ, գօճայա՝ նէ՛ էտե-
յօր իտիյինի էյիճէ միւլահա-
զա էթմէյէ, վէ գարընըն ագ-
րատպասընա՝ արայա կիրիպ գօ-
ճա իլէ գարրյը պարըշտրմադա
ճէհտ էթմէյէ քիֆայէթ էտեր
վագըթ օլուրուտու։ Ետմի Ա՛ովա-
սէսին գարը պօշամագ պապըն-
տա ա՛գա էյլէտիյի գանունլար
պու ա՛տէթէ գօլայլըգլար վէր-
մէք իչին տէյիլլէր իտի, իւլա
տարայա պէջիւք էնկէլլէր պը-
րագմադընըա օնու կիւճ էթմէք
մէրամը իլէ իտիլէր, քի պու
միճևամ իւզրէ էնձամը պիւթիւն
պիւթիւնէ պու ա՛տէթէ նէսխ ու
րէֆ՝ օլունսուն։ Ա՛ովսէսին պու
պապատէ ա՛մէլի՝ հէմ Ա՛բրահամ-

ատուն էօյլէհէտիյի թա՛յինտէթէ
հէւր տէ Իսրայէլին սօնկ փէյ-
ղամպէրլէրինին էօյրէթմէյէ-
րինէ մուվաֆֆըգ իտի։ Ա՛ղաթ.
Բ. 16։ Պօղոս՝ պէս պէլլի տիր
քի Ա՛ովսէսին պու խուսուսատա
նաղտրըղընը պու միճևամ իւզրէ
անկլարըտը։ Հ՛ռովմ. Է. 1, 2։
Ա Կորնթ. Է. 39։ — Պէօյլէ օճ-
մագը Իսանէ 4 չէրհինէ պագ։
Տիգգաթէ լայըգ պիր հալ տըր
քի, գարը պօշամաղա գարշը օ-
ղան սէպէպլէրինին ճիւմլէսի՝ չօգ
գարը այմագ ա՛տէթինէ գար-
շը տախի սէօյլէնէպիլիրլէր։
Պիլի դարըտան զիյատէ գարը-
լար նիքեահ իլէ սագլամագ՝ պիր
գարըյը պօշայըպ պիր սայլի-
սինի ալմագ գատար էվլէնմէնին
ասըլ։ Մերամ ու մագսուտունա
մուղայիր վէ գըստ պիր շէյ տիր։
Ալլահ՝ էյեր պիր ատեմ իչին
պիր տանէտէն զիյատէ գարը
իգթիզալը իտի իսէ, նիչինն սալճ
պիր տանէ եարաթտը։ Ադամ
փէտէրիմիզին սալճ պիր գարը-
սը վարըտը. վէ Նոյ իլէ օնուն
իւչ օղուլլարը՝ քէնտիլէրին պու-
լունտուգլարը Հալճ մախսուսէ-
տէ պիլէ սալճ պիրէր գարըլարը
վարըտը։ Այէնին իմանըզդ եվ-
լատլարընտան պա՛զըլարընին պիր
տանէտէն զիյատէ գարըլարը
վարըտը (Ծննդ. Դ. 19. 23).
լաքին Այէնինն զիւրրիյէթինա-
տէն օլանլարըն ճիւմլէսի տու
թուֆանընտա Հէլաք օլտուլար։
Պիր գարըտան զիյատէ գարը
նիքեահ իլէ սագլայան՝ քէնտի

էտեր . Հէմ պօշանմըշ գարը իլէ
էվլէնէն՝ զինա էտեր :
10 Ճ՚այիրտլէրի օնա ասէմին
լէր . Ի՚յէր ատէմին՝ գարը խու-

9 Վ՚է սիզէ տէրիմ քի՝ Հէր
քիմ գարըսընը զինատան ղայ-
րի պիր սէպէպ իլէ պօշար տա՝
պաշգասը իլէ էվլէնիրսէ , զինա

օլան սըգընթըլար՝ օնլարըն պու
կիւնահընը չօգ քէրրէ խաթըր-
լարընա կէլմիրմիշ օլմալը . վէ
օնլարըն զամիրլէրի՝ Ա՚ղլահընն
սէսի կիպի քէնահիլէրէ ա՚զիմ
թա՚զիրլէր կէմիշ օլմալը : Ի՚յէր
պիր քիմսէյէ նիքահ իլէ չօգ
գարը լար սագլամյաղա րուխսաթ
օլսա , էլպէթթէ փոտիշահ-
րա օլմալը սըր . լաքին փոտի-
շահլարա պէօյլէ պիր շէյի էթ-
մէսի մախսուսէն եասագ օլուն-
մուշ տուր : Ր Օէլն . ծէ . 17 :
9 . Անէկ փէյղ՛ : Յիսուս Ի՚-
ֆէնտիմիզ քէնտի րէյինի սէյ-
լէտիյի վէման՝ պիր նօման
գօյանընն թէքմիլ հիւքիւմէթի
իլէ սէօյլէր : Պէն քի իպթի-
տատա Ա՚ղլահ իլէ իտիմ՝ վէ օ-
նուն իրատէթի վէ նօմնու՝ վէ
ինսանա խայըրլը նէ օլտուղու-
նու պիլդիրիմ՝ պէն թագրիր է-
տէրիմ քի՝ Ա՚ղլահընն պու նա-
մնու՝ հալա գուվվէթի սանլի-
յէսի իլէ մէվճուտ տուր , վէ
փոտիշահլըղընմա ա՚մէլ օլու-
նաճագ եաընընըզ նօմնո պու
տուր : Պասք ծԸ . 3 շէրհինէ
պագ : — Ո՚յնոփան զայէլ : Պասք
ե . 32 շէրհինէ պագ : Ա՚ռէլ . ւ .
11 , 12 : Գ ռէկ . ծՁ . 18 : Ա
կօրնթ . է . 10--13 . 39 :
10 . Ի՚էնէմէ+ Խոյբրէբ փէյէլ :
Ճ՚այիրտլէրին ֆիքրի՝ Ա՚ղլահընն

Digitized by Google

տուտունատ Հալթ պէջլէ իսկ ,

ֆիքրինտէն փիւք ֆարդլը իսի ։ Ննպ. Բ. 18։ Ղ.ոպ. ԺԸ. 22։ Ընլար՝ Նէհուտի զիւի՛մլերի իլէ տօլու իսիլեր , քի օնլարը տէյիլ Ա.ղլահըն Վէլամընտան՝ իլլա փարիսեցիլերտէն էօյրէնմիշլերիսի ։ Ընլար զանն էտերլեր իսի քի , պիր գարըյը՝ ղավղաճը եահուտ գօճասընը բռահաթըղ եաեր սայիր պիր խուլյու օլտուղու թագաիրտե՝ պօշայաիլմէսի ա՛զիմ պիր իհտանի տըր . վէ պու Հալտե իքէն տայիմա օ գարը իլէ եռչամաղա մէճպուր օլուպ՝ օնու պօշայամամասը պիր պէջիւք պէվտըր ։ Վէօրիւնիւր քի , օլ զէմինլէրտե խալղ՝ ա՛լէսահվէ չօգ տիւշինմէզտէն վէ ալաճագ իտիքլերի գարընըն եռ գօճանըն տախլագ ու խուլյու խուտուտունտա չօգ պիր թէֆթիհլ էթմէղտէն էվլէնիրլերիսի ։ Էվլէնմէք ղայէթ սէվկիւլիւ պիր ա՛լագա վէ սրգը պիր պէնտ օլուպ՝ օնու էօլիւմնէն զայրի պիր շէյ չէօզէմլէճէք պիր շէյ օլաճագ եէրինէ՝ Հէր կիւնլիւք պիր մատլահի վէ ղայէթ մէհէլսիզ պիր մատտէ օլմուշտուտ ։ Ընլար՝ պիր կիւն էվլէնիրլեր՝ վէ էրթէսի կիւն գարըլտըրընը պօշարլտըրտը ։

Էգըռար էտերիզ քի՝ էվլիլիյին տախի թէֆրիւպէլերի վէ կիւճլիւքլերի վար . լաքին թէճրիւպէ իլէ պուլունմուշ տուր քի , պէքեարլըղըն թէճրիւպէլերի վէ կիւճլիւքլերի՝ պունա վէ էվլէնմէք խայըրլը տէյիլ ։

տան փէք չօգ զէյտէ տիրլեր ։ Լաքին էօլիւմտէն ղայրի պիր շէյ պօզատմազ օլան պիր պէնտ իլէ պաղլանմազտան էվվէլ՝ կէրէք տիր քի , պէօյիւք տիգգամի վէ տուա՝ իլէ ա՛մէլ վէ Հարատքէթ էտէլիմ՝ վէ պու պապտէ Ա.ղլահըն իրատէթինէ վէ Վէսլամընա տիգգամի իլէ տանըշալըմ՝ վէ օնուն շան ու ի՛ղղէթինի վէ պէրէքէթինի տիլէյէլիմ Ղիւն քի պու մատտէ պիւթիւն է՛օմիւմիւզիւն սաա՛տէճ ու բահաթընա ա՛զիմ թէսիրի օլուպ՝ էպէտիւիյէ պիլէ տօգանըը պիր քէյֆիյէթ տիր , պու պիրլէշմէք էյի օլմագ իչիւն մաթլուպ օլունան շէյլէրին պիր գաչընը զիքր էտէլիմ ։

Ա. Ա՛էշրէպ վէ մէյիլ ույղունլուղտա ։ Բ. Ա՛էնեէա ու բուճպէ պէրապէրլիյի ։ Վ է գ. Ե՛աշ վէ իլմ ու պիւկի պէրապէրլիյի ։ Ջէմ տախի տինէ տայիր զիա՛իմլերը վէ տուշուշլար պիրլիյի լազըմ տըր ։ (1)· Ղիւն քի տին՝ Հէր շէյտէն զէյտէ միւհիմ վէ իգճիթիզալը տըր ։ (2)· Ղիւն քի տին՝ Հէր շէյտէն զէաեէ սատաէեէթ ու բահաթլըգ վէբիր։ (3)· Ղիւն քի տին՝ Հէր շէյտէն զիյատէ պիրլէշմէնին պէնտինի գավիլէտիր ։ (4)· Ղիւն քի սալթ պիրիսի տինատար օլտուղու զէման՝ ա՛զիմ թէհլիքէ վար քի օպիրի օնուն տինատարլըղընա էնհէլ օլտուն , վէ տինի ֆաթհլէտաճա ղայէթ էտնա մէրթէպէյէ

Digitized by Google

11 Վ ՚է ս՝ օնլարա տէտի. Պու սէսզիւ՝ հէփիսի գապուլ էթ-մէզլեր, իլլա քիմլէրէ քի վէ-րիլմիշ տիր։

12 ՚Օ ՚իրա խատրմլար վար քի՝

էնսին։ (5)· ՚Օ ՚իլա էպէտի պր-րըլմագ միւլահաղասընտան զի-յաոէ աճը միւլահազա եօգ առուր։ (6) Ձիւն քի էօլիւմ եա-գընն տըր, վէ պըրըլմանըն աճը-սընը թէսքին էտէն՝ սատրգլա-րըն գըյամէթինտէ եինէ պիր-լէշմէք իւմիտինտէն ղպըրի թէս-քին էտէն շէյ տօգ տուր։ (7)· Ձիւն քի տինսիզ վէ տուա՝ էթմէզ ֆամիլեանըն իւզէրինէ Ո՚ղլահըն լա՚նէթի վար,

11· ՚Էէյնէ ֆոպո՚լ էրմէզլէր։ Պու՝ Ո՚ղլահըն պիր իհսանի մախտուաէսի տիր, քի պա՚զընընա վէրիլիր վէ պա՚զընընա վէրիլ-մէզ։ Պա՚զը հալլէրտէ՝ թաբտ ու գօվալըշը զէմանլէրինտէ՝ նախտա ՚Ինձիլ ուզագ վէ պիրի պիրինտէն պըրը մահալլէրէ կէօ-թիւրէ պիլմէք իչիւն՝ պա՚զլա-րընա Պօղոսուն էթմիշի կիպի էվլէնմէքիշ գալմասը տահա էյի օլապիլիր։ Լ՚աքին հիչ քիմսէ պու խատըստա քէնտի թա-պիյաթընա զուլմ էթմէկսիզին Վ է հէր քէս քէնտի հագգընտա հէր նէ էթմէկի սէչէրսէ, ախէրլէ-րին իւզէրինէ զօր իլէ պու պապ-աէ գանունլար թա՚յին էյլէմէ-սին։ Ա կօրնի· է· 1, 2. 7. 9. 17. 26. 35։ Պետրոսուն՝ Պօ-ղոսա էվլէնմէկի եասագ էթմէկէ

անտա լուհմինաէն պէօյլէ տօզ-տուլար, վէ խատրմլար վար քի՝ աստէմլէրտէն խատրմ օլունմուշ լար, վէ խատրմլար վար քի՝ կէօքլէրին փատիշահլըղը իչիւն

հագգը եօղուտուս, վէ պունու՝ պիւթիւն Ո՚իւհսէնին պիլէ էթ-մէկէ հագգը եօղուտուս (Ա կօրնի. թ. 5)· վէ օ պիր թարաֆտան՝ Պօղոսուն տահի Պետրոսու՝ պու պապտէ քէնտինին էյլէսիյի կիպի էթմէկէ զօրլամադը հագ-գը եօղուտուս։ Ո՚նլարըն հէր պիրի՝ պու խուսուստա խաթէտ-յինի էթմէկէ ազատ իտի։ Պի-զիմ Ո՚տապըմըզ վէ Ո՚ֆէնտի-միզ՝ հիչ պիրիմիզէ զօր էյլէմէտի, վէ պիզ՝ պիրի պիրիմիզի զօրլա-մադա նիճէ ճէսարէթ էտէպի-լիրիզ։

12· Պէօյլէ պօզպո՚լար։ Ո՚ն-լարըն Թապի՚աէթտան մէշհուպ-լէրի պէօյլէ տիր քի, էվլէնմէք հալինէ կիրմէյէ արղու չէք-մէզլեր։ — Լ՚ոմընբէրէն խօթբ օլոնմօ՚շլար։ Պունլար՝ ատէմ-լերին զալըմլըզը վահիթասի իլէ՝ էվլէնմէքտէն մերամ օլունան մագասուտլարըն էն պէօյիւնիւն պիրինէ եարամազ օլսուլար։ Ն՚օյ· Լթ. 7։ Ծ Զ. 3, 4։ Պու միսիլու քիմսէլեր պաշլա-ճա փաստիշահլարըն վէ պէյլե-րին հարեմլերինտէ խըզմէթ էթ-մէկէ գուլլանըլըրլարըտ. վէ չօգ քէրրէ օնլար պէօյիւք մե-նէաէրէ էրիպ՝ ատվէթին պէօ-յիւք մանասապլարընա կէչէրլեր-

Digitized by Google

քէնտիլէրինի խատրմ էթտիլէր ։

խտի ։ Պունտան՝ խատրմ լուղէթի՝ պիր մանտուպ սահիպի մա՛նաստրնա անկլաշըլմալա պաշլամաղալա՝ չօգ քէրրէ պու հալտէ օլմայան մանտուպ սահիպինէ տէ խատրմ տէնիր իտի ։ Կոթ . Ը . 27 ։ — Կէօյչէքլէն ֆոթիշահըէրը էչէօն ։ Պու՝ օնլար քէնտի վիւճիւտլէրինին ա՛ղալարընտան պիրինի քէստիլէր տէյիւ անկլաշըլմալը տէյիլտիր , իլլա՝ քէնտիլէրինի Քրիստոսուն խըզմէթինէ տահա թէքմիլ պիր թարղ իլէ վէրմէք իչուն էվվէնմէքտէն կէրի տուրտուլար տէմէք տիլ ։ Պօղաս պէօյլէ իտի . վէ թահմինէն՝ Ա՛ֆթիզ էտիճի Յովհաննէս տախի էօյլէ իտի ։ Պունլար պիր մանտաթըա կիրմէտիլէր . իլլա էքիսի տախի Քրիստոսուն փատիշահլըղընա տապիր պիր պէօյիւք վէ մախսուս խըզմէթէ մէշղուլ օլտու , վէ էվվէնմէք հագգընտա տիւշինմէյէ պիլէ վագըթլարը Ճօղուտու ։ Ա՛ջքին օնլար պիլէ հիչ էվվէնմէմէյէ քէնտիլէրինի պիր ա՛տ եա նէմին իլէ պաղլամըշ տէյիլլէր իտի . վէրա պու՝ Ա՛ստը թէճրիպէ էթմէք օլուր իտի ։ Պիր քիմսէնին՝ պու կիւն րահաթ վէ փաք ղամիր իլէ պէքար պիր էօմիւր սիւրէ պիլտիյի՝ օնուն եարըն տախի էօյլէ էտէպիլէճէյինէ պիր իսպաթ օլա պիլի՞րմի ։ Ա՛նախօտ օնուն մախսուսէն պուլունտուղու խըզմէթի վէ հալի իգթիզասընտան՝

պապու էճմէյէ գատիր օլան՝

օլ զէմանի մախսուսէտ օնա էվվէնմէմէսի վաճիպ տիր տէյիւ՝ պու խըզմէթ վէ հալ ու զէմանի մախսուսէ կէչտիյի թագտիրտէ տախի էվվէնմէմէսի օնա վաճիպ օլտուղունա պիր իսպաթ օլապիլի՞րմի ։ Պիզիմ պիր հալտէն պիր հալէ կէչմէմիզի վէ հէր պիր ահվալիմիզի թէրթիպ էտէն Ա՛լահ տըր . վէ հէր պիրիմիզէ՝ օնուն մուգտտէրինէ միւթի օլմաղա էճմին եա ա՛հտ իլէ պէնտ էճմէսի՝ ֆասըգլըգ վէ եաթտաղլըգ տըր ։

Պա՛զըլարը գըյտա էտէրլէր քի , Ա՛ֆէնտիմիզ պուրատա՝ օ զէմանըն ֆասիտ Ա՛էհտուտիլէրին ֆըրգալարընտան պիրի օլան Ա՛սսէնի ֆըրգասընա նազարէն սէօյլէյօր ։ Պու Ա՛սսէնիլէր՝ տիւնէ անլըն ֆէսատլարընտան չէքիլիպ՝ գարըյա եագլաշմագտան իհթիրազ էտէրլէրիտի , վէ ումմարըլարըտը քի , պունուն իլէ պիր տահա եիւճէ մէրթէպէ փաքլաղա մալիք օլուպ՝ եագլաշմագտա օլան Ա՛եհանընն փատիշահլըղը իչուն հազըրլանագճաղլար տըր ։ Պունլարընն՝ քէնտի էվլատլարը եօղուտու , լաքին քէնտի ֆըրգալարընը՝ ախէրլէրին չօճուգլարընը քէնտիլէրինէ ալըպ էվլատ էթմէք իլէ էրթզ էտէրլէրիտի Պաւլ գ . 7 շէրհինէ պագ ։ — Կոլոս . եփէսէյէ գոպէր օլանՁ ։ Կայանէ 11 շէրհինէ պագ ։

գապուլ էթսին ։

13 Ով զէնան օնա չօճուգլար կէթիրիլտի , քի օնլարըն իւզէ-

13. Ով՝ նէ՞ պէտէրլէր կիրիշիւ-ոխ ։ Պապ ԹԸ. 2—5։ Ա Թես. Ա. 24. 28։ ՍպՂ. ճԹե. 14, 15։ Նէհ. Լ. 39։ Ա՛ռէ. Ժ. 13։ Գ՚ոէ. Ը. 15։ Գ՚ոէթ. Բ. 39։ Ա Կորնթ. Է. 14։ — Ով՝նլարըն է՚ուէրինէ էլչէրինէ ֆօյա։ Պապ Թ. 18 շէրհինէ պագ ։ — Տ՚ո՛ւ՝ էտ ։ Ա՚խէր քիմնէլէր քէնտի չօճուգ-լարընը Ա՚րիստոսա՝ օնլարը տա-ղալճագ իչիւն կէթիրմիշլէր-իտի . լաքին պու ալճալար քէն-տիլէրինքի՚ն՝ խէլաս պուլմագ ի-չիւն կէթիրտիլէր ։ Չօճուգլա-րընը վիւճիւալէրինին տաղլըղը իչիւն տէյիլ՝ իլլա ճանլարընըն սէլամէթի իչիւն կէթիրտիլէր ։ Պու քիմնէլէր՝ չօճուգլարը ի-չիւն Ա՚րիստոսուն պէրէքէթլե-րինի արզուլէրլէր իտի , վէ օն-լար իսթէրլէր իտի քի՝ քէնտի-լէրին չօճուգլարը Ա՚լլահ-տանըն՝ Իսահակըն՝ վէ Ովակոբուն լսըղ-էվլատլարը օլմաղա տուա՝ էյ-լէսին ։ Պունլար՝ քէնտիլէրինի Ա՚րիստոսա թէսլիմ էթմիշլեր-իտի , վէ իսթէրլէր իտի քի էվլատլարը տաճի օնա թէսլիմ օլսունլար , վէ չիւն քի՝ քէնտիլէ-րի Ա՚րիստոսուն թէվազու՚լէրի տէֆթէրինէ եազըլմըշլար իտի , իսթէրլէր իտի քի էվլատլարը տաճի եազըլսընլար ։ Պու մին-վալ իւզրէ Ովամէմ՝ քէնտինին Ա՚ստըրտա ասղան իքի էվլատընը

րինէ էլլէրինի գօյա , վէ տուա՝ էտե . վէ շայիրտլէր օնլարը ա՚-զարլատըլար ։

փէտէրի Ովակոբա կէթիրտի , քի օնլար իչիւն տուա՝ էյլէսին , վէ օնլարը միւպարէքլէսին ։ Ով՝ննէ-խԸ . 1 . 9 . 20 ։ Յովսէֆի քէնտիսի՝ պապալարընա օլան վա՚տլէրէ հնանըղըտը , վէ իս-թէրտիսի քի էվլատլարը տաճի օնլարա հնանսընլար ։ Ա՚էնտի-սի իսթէրտիսի , քի տէյիլ Ա՚ստը-ղըլարըն՝ իլլա Իսրայէլիլէրին արասընտա սայըլսըն, վէ չօճուգ-լարընըն տաճի պու վէճՀ իլէ սայըլտըղընը արզուլէր իտի ։ — Հ՚այէֆէյէ ծնըրեը ՝ ըրէտե-լէ ։ Հ՚այիրտլէր՝ տէյիլ չօ-ճուգլարը՝ իլլա օնլարը կէթի-րէնլէրի ա՚զարլատըլար ։ Ա՚ստէ . ծ . 13։ Չօճուգլար՝ քէնտիլի-յինտէն կէլմէմիշլէրիտի . չիւն քի քէնտիլէրի փէք քիւչիւք օ-լուա՝ պունու քէնտիլիյինտէն է-տէպիլմէտի միւմքիւնտիւղ իտի ։ Պու ա՚մէլ օնլարընն տէյիլ իտի , իլլա ալճալարընն իտի . օնլար կէթիրիլմիշլէր իտի , վէ օլ գաւատար քիւչիւք իտիլէր քի՝ Ա՚րիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ օնլարը գուճաղընա ալտը ։ Ա՚ստէ . ծ . 16։ Լ՚աքին շայիրտլէր՝ քէնտի չօճուգլարընը Իսէլաս էտիճիյէ պունճիլէյին կէթիրէն քիմսէյէ-րի նիւճիւն ա՚զարլատլար ։ Ովլ պիլիր քի , (1) Ա՚րիստոս եօ-ղուլմուշ օլուպ տիւնէնմէյէ մուխթաճ օլմաղըա՝ օնլարընը պու շէյ քէնտինէ սըգընթը վէ-

Digitized by Google

պանա կէլմէքտէն մէն՝ էթիաէն . վէրա կէօքլէրին փատիշահլըղը

14 Եւ մինա Յիսուս տէտի . Հօ-

շէրհինէ պագ : Պունճիլէյին կէօրիւրիւզ քի՝ տօղրու վէ տա-
հա էյի նէ օլտուղունու՝ Աբրիա-
տոս շայիրտէրտէն տահա է-
յի պիլիր : Եւ էյէր պու աթա-
լար Աբրիատոսա վարմազտան
շայիրտէրէ վարմըշ օլսալար
իտի , էվվահ օնլարը օնա վար-
մազա հիչ գամայաճագլարըլը :
Եւ քսէրի՝ մաղրու վարիսեցիներ
իլէ միաճաուելէ էթմէքտէն՝ հօ-
ճուգլար իչիւն տուս՝ էթմէքսի
նէ գատար խայրըլը տըր :

14 . Եւ մինա Յէսոս պէտէ : Ա՝ար-
կոսատան ժ . 14 էյրէնիրիզ քի ,
Աբրիատոս Եւ փէնտիմիզ շայիրտ-
լէրինին պու ա՝մէլ ու հայրա-
քէթինտէն "տարըլտը" : Յի-
սուս Եւ փէնտիմիզ զէվգլէնիլտի-
յի՝ թիւքրիւլտիւյիւ՝ քիւփր օ-
լունտուղու՝ տէջիլտիւյիւ վէ
խաչլանտըղը վէմանն՝ պունա "տա-
րըլտը" տէյիւ օգումազըզ :
Պաշ քեահինէ՝ Պիղատոսա՝
Երուվդէսէ՝ ա՝ազեր նէֆէրլէրի-
նէ՝ նախօտ գահր իլէ օնուն իւզէ-
րինէ էլ գոյան Եւհուտիլէրէ
"տարըլտը" տէյիւ օգումազըզ :
Եւ աքին օ՝ պուրատա շայիրտլէ-
րինէ տարըլըյօր : Օնլարըն՝
գուզուլարը պէջիւք վէ էյի
Հօպանա կէլմէքտէն պունճիլէ-
յին մէն՝ էթմէկէրի՝ օնա ա՝զիմ
գատափէթ վէրտի : Եւ փէնտիմի-
ղին՝ օնլարա տարըլմազա տահա
զիյատէ սէպէպի վար իտի . չիւն
քի պունտան աղ էվվէլ օնլարըն

14 Եւ մինա Յիսուս տէտի . Հօ-
ճուգլարը գոյ վէրին , վէ օնլարը

լըճէկը զանն էթտիքէլէրի իչիւն ,
Եաթօտ (Հ) օնլարըն պունու՝ պէյ-
քի իգթիզասըզ սայտըգլարը իչիւն
տէր քի էջլէ էթտիլէր : Օնլար
տիւշինտիւլէր քի , պու Հօ-
ճուգլար օլ գատար քիւչիւք ի-
քէն օնլարա նէ՞ փայիտէ էտէ-
ճէյիտի . օնլար նէ՞ անկլայաճա-
ղըտը : Եւ աքին շայիրտլէր՝ Հօ-
ճուգլարըն սէբիզ կիւնլիւք ի-
քէն սիւննէթ օլունտուղունու
պիլմէզլէ՞րմի իտի . պու՝ օնլարա
նէ՞ փայիտէ էտէպիլիրսիտի :
Օնլար պունտան պիր շէյ անկ-
լայա պիլիրլէ՞րմի իտի . չիւպհէ-
սիզ հիչ պիր շէյ անկլայամազ-
լարըտը . իլլա պունու Եւ՝լլահ
էմր էյլէմիշտի , վէ աթալարա
պունճիլէյին քէնտի էվլատլա-
րընը Եւ՝լլահ վագֆ էտէպիլմէ-
սի միւպարէք պիր շէյ իտի :
Եւ աքին (3) կէօրիւնիւր քի , էն
իչթիհամլ սէպէպ պու օլմալը-
տըր քի՝ Աբրիատոս Եւ փէնտիմիզ
փարիսեցիլէրին թէճէննէս վէ հիլ-
լէյին սիւալլէրինէ ճէվապ վէ-
րիյօրուտու , վէ շայիրտլէր՝
շիւպհէսիզ՝ օնուն ճէվապլէրի վէ
թա՝լիմաթլէրի իլէ օնլարը շա-
շըրտըրընը կէօրմէյէ հազը է-
տէրէք սէվինիրլէրիտի , վէ զանն
էթտիլէր քի , չօճուգլարըն
շիմտի պու վէճհիլէ օնուն եանը-
նա կէթիրիլմէպ արայա սօգուլ-
մալարը՝ էլտէ օլան մանալահաթա
իգթիզասըզ պիր պէջիւք էն-
հէլ օլաճագ : Պագ ԹԸ . 5

պէօյլէլերին տիր ։

15 Ա Ի Էլլէրինի օնլարըն իւ-

օրթասընա պիր քիւչիւք չո-
ճուգ գցուպ՝ օնլարա օնուն կի-
պի օլմազա նասիհաթ էյլէմիշ-
իտի ։ Ի՛յվահ՝ օնլարըն փիքրի
օնուն փիքրինտէն նէ գատար
փարգլը իտի ։ Պապ ԺՈ. 25, վէ
ԺԸ. 3—5 չէրհլէրինէ պագ ։
Պէյլի տիր քի շայիրտլէր՝ պէօ-
յիւք քիմսէլէրին՝ հիւքիւմդէթ
սահիպի վէ ղէնկին օլանլարըն՝
քեաֆթիպլէրին վէ փարիսեցիլէ-
րին՝ Ա՛րիստոսուն փատիշալը-
ղընա կէլտիքլէրինի իսթէղլէրի-
տի, չէյլէքի՝ Ի՛սթիշամլը վէ
սալթանաթլը կէօրիւնսիւն. լա-
քին չօճուգլար՝ գարըլար՝ փու-
դարալար՝ վէ ճահիլլէր նէ պի-
լիրլէրիտի. նախօտ նէ շան ու
չէօհլէթ կէթիրէպիլիրլէրիտի ։
—Ղօճո-ֆլըրը էօյվէրէն ։ Պու՝
Ի՛սքի Ի՛հտա մուվաֆֆըգ տրը ։
Ծննդ ԺԷ. 7, 8. 24—26 ։
Ի Ա. 4 Գ-ըդ. Բ. 39 ։ Ա
Կօրնթ. Է. 14 ։ — Ընդրը . . .
դէն՝ էդիդէն ։ Ընալարը ի՛պրէթի-
միզ իլէ՝ լաա՛լիմլէրիմիզ իլէ՝
ախնաճավլիլիմիզ իլէ՝ իմանըզլը-
ղըմըզ իլէ նախօտ վալիճէֆսիզ-
լիկիմիզ իլէ Ա՛րիստոսա վար-
մազտան մէքքէ էթմէկլիկիդ, ի-
լլա տուա՛լարըմըզ իլէ՝ էօրնէ-
կիմիզ իլէ՝ իմանըմըզ իլէ՝ ղայ-
րէթիմիզ իլէ՝ վէ նասիհաթլէ-
րիմիզ իլէ պու եօլտա օնլարա
եարարմ էթմէկիյիզ ։ Ընդարա
Ա՛րիստոսա վարմազա՝ հէր պիր
վէճհիլէ եարարմ էթմէկիյիզ ։

վէրինէ գօտուգտան ասնկրա
օրատան կիթտի ։

Ընդրը՝ օնլար քէնտիլիյինտէն
կէլմէյէ գատիր օլմազտան էվ-
վէլ պիզ կէթիրմէկիյիզ ։ Ի՛հտո-
տիլէրին չօճուգլարը՝ տայիմա
սէքիզ կիւնլիւք իքէն Ա՛լլահընը
հուզուրունա կէթիրիլիրլէրիտի ։
Ա՛իլիսէնին իմթիսալաթ վէ մու-
սա՛տաֆիլէրին ճիւմլէսի՝ օնլա-
րընը իտի ։ Ի՛հտըն միւհիւրիւ օ-
լան սիւննէթի՝ օնլարընը իտի ։
Ճ իմտի ա՛հտըն միւհիւրիւ-
վաճիպիզ տիր . վէ պու տաճտի
օնլարընը տէյիլմի ։ Պիզիմ չո-
ճուգլարըմըզ տաճտի՝ Ի՛հտոտի-
լէրին չօճուգլարը մուհթաճ թ-
տիքլէրի գատար՝ պու ևարտըմ-
լարա վէ իմթիսալաթ ու մուսա-
ա՛տաֆլարա մուհթաճ տէյիլ-
լէրմի ։ Ի՛յվահ, քէնտի էվլատ-
լարընը՝ օնուն պէրէքէթինի ալ-
մազ իչիւն Ա՛րիստոսա կէթիր-
մէյէ՝ նախօտ օնլար պէօյիւ-
տիւքճէ քէնտի ի՛պրէթլէրի վէ
էօյրէթտիքլէրի շէյլէր իլէ օն-
լարընը Ա՛րիստոսա վարմանընա
մանի՛, սլան, ալթալար նէ գա-
տար գապահամլը տըրլար ։ —
Ակօ+լէբէն ֆոթէտհէսընը պէօյլէ-
բէն ոէբ ։ Պապ ԺԸ. 3, 4 չէր-
լէրինէ պագ ։ Ա Պէթ Բ. 1, 2 ։
15. Ի՛նլիյէնէ օնլարընը ի՛պրէյնէ
ֆօթօֆոբեան ասնկրա ։ Ի՛յրէյնի օն-
լար քէնտիլէրին քիւչիւք էլ-
լէրինի օնա ուլաստամազլար ի-
տի իսէ տէ, օ՛ քէնտի էլլէրինէ
օնլարընը իւղէրինէ գէյտիկլեր
իտի ։ Ա՛արկոսան ԺԱ. 16 էօ-

Digitized by Google

16 Վ֊է իշխէ պիրի եռանդնա
կելիպ՝ օնա տէտի . Նա՛ էյի

րէնիրիղ քի , Յ֊ֆէնտիմիզ օն֊
լարդն իւզերինէ պիր պէրէքէթ
Թագրիր էյլէտի , եախօտ Թա֊
լապ էյլէտի : ՎուրԹալըդմըդը՝
քէնտիլէրին էվլատլարդնը պուն֊
ճիլէյին գուճաղընա ալըպ՝ օն֊
լարդը Ո՞եսիանդն վա՛տ օլուն֊
մուշ Հէմ պէրէքէթլէրի իլէ
միւապարէքլէտիյինի կէօսթէրի՝ օլ
տինտար աճալալա նէ գատար
խօշ կէօրիւնմիւշ օլմալը տդը :
Յ֊աքին Թահմին էտէլիմ քի՝
պու աճալալը չօճուգլարդնը իլէ
Վրիստոսուն պիլէսինճէ՝ կէօյէ
չէպտդը զէմանտա՝ զէյԹուն
տաղը իւզերինտէ իտիլէր , վէ
Թահմին էտէլիմ քի՝ օ եօգա֊
րդյա չդգարիքէն , օնլարդն չօ֊
ճուգլարդնդն պիրինի գուճաղը֊
նա ալըպ՝ պէրապէրինճէ կէօյէ
կէօԹիւրիւր իտի , օնլար օ զէ֊
մանի Հապդ էտիպ սէվինիրլէ՞մի
իտի . եօխսա աղլայդպ սդզլալ֊
լարմը իտի : Ընլար՝ օնու տիւ֊
շիւրիւր եախօտ ած եա իւշիւ֊
մէյէ պդրաղդր տէյիւ գօրգ֊
մաղլաՀմը իտի . վէ Ընու կէրի
վէր , օնու կէրի վէր , ա՝ չօ֊
ճուղումու պանա կէրի վէր տէ֊
յիւ պաղդրմազլաՀմը իտի : Յ՛ա
վահ , պիղ շիմտի էյէրչի չօ֊
ճուգլարդմդզը Վրիստոսա վէր֊
միշիզ տէյիւ իգդար էտէյօր ի֊
սէք ատ , օ կէլիպ օնլարդը քէնտի
կէօյիւնէ կէօԹիւրմէք իչիւն ա֊
լաճաղ օլտուղու զէմանի՝ պա՛զը
տէՓա՝ օնուն ա՛զիզ իրատէԹի֊

նէ միւԹի՝ օլմասընդը ղայէԹ կիւճ
պուլուրուղ , վէ եհուդէլէրիմիզ
Թէսէլլի իլէ տօլաճագ եէրինէ՝
գատավէԹ ու քէտէր իլէ տօլար :
— Ընտան կէնդէ : Պու քիւ֊
չիւքլէրի միւպարէքլէտիքտէն՝ վէ
օնլարդն քէնտի սիւրիւսինիւն
գուդուլալըդնտան սայըլմազլա
Հագդը օլտուղունու Թագրիր
էԹտիքտէն ասնկլա , օ մահալտէ
օնուն ա՛զիմ իչի Թէքմիլ օլտու ,
վէ արԹըգ օրատա տուրմազ :

16 Պէյէ՛ եաղընա կէլէպ : Պու՝
պիր կէնճ քիմսէ իտի (լուսդն 20),
Հէմ տէ վիճք զէնկին (լուսդն
22)՝ վէ մանսուազ սահիպի խաԹ֊
րդը սայըլդը պիր ատէմ իտի : Վ֊ոէ֊
ԾՐ. 18 : Ո՞արկոս Ծ. 17տէն
էօյրէնիրիղ քի , պու քիմսէ՝ պու
տինէ տայիր սիւալլէրինի սդտգ
իլէ էյլէտի , չինդի սէյիրտէ֊
րէք կէլտի . վէ Ցիսուս Յ֊ֆէն֊
տիմիզէ՝ պիր տին խօճասը ի՛Թի֊
պարի իլէ ա՛զիմ րաղպէԹ կէօս֊
Թէրտի , չիւն քի օնուն Հուդդս֊
րունատա տիղ իւսԹիւնէ տիւշ֊
տիւ : — Յ֊չէ խօճա : Պու՝ Յհ֊
Հուտիլէրին բատպիլէրինին քէն֊
տիլէրինէ ալտըգլարդը իւնվան ի֊
տի , վէ շիմտի Վափաղարա՝ Ն֊
պիսկոպոսլարա՝ վէ ՎաԹրիքլէրէ
վէրիլէն՝ ‘‘Վ֊այէԹ ա՛զիզ’’ եա՛֊
նի Ո՞րդազան ի՛ւնվանը միսիլիւ
պիր շէյ իտի : — Ո՛ւչ՛ էյի շէյ է֊
փէյմ՛ : Պու քիմսէ՝ տինինն տի֊
շարտտան կէօրիւնէն Հէմ այն ու
ա՛տէԹլէրինի տիգգաԹ իլէ իճ֊

Digitized by Google

լայըմ ։

17 Վ է օ՝ օնա տէտի . Պանա նիշհուն էյի տէրսին , պիր Ա-

րա էլլէմիշտի , վէ նօմնու՝ քանահպալէրին մէֆսիրինէ կէօրէ հըվղ էլլէմիշտի ։ Լաբին օ կէօրիւյօր քի , Քրիստոսուն թա՛լիմանէլէրի՝ պիւտիւն պիւ-լիմինէ օնլարընքինտէն ֆարղը տըրըար , վէ օնուն է՛օմրիւ տա-հա փաք՝ վէ նիյէթլէրի տահա ա՛զիզ սիրըէր . վէ եսլրէնմէյէ խսմէյօր քի , Ջիսուս օնա՝ ֆարիսեցիլէրին քէնտինէ խէլաս ը-չհուն իգնիրալը աէտիքլէրի շէյ-տէն զիյատէ պիր շէյ ման՛րիֆ էտէճէ՞մ ։ Էհմ պէլքի քէնտինին ա՛տէմտէն իւսմիւն օ-լան ա՛լէալըը իչուն Ընքենտի-միզ ղանաթիքընտան պիր մէտ մէմիւլ էյիմիշ օլսուն ։ Լաբին օնուն մէրամը հէր նէ իտի իսէ տէ , սօրտուղու սիւալ ղայէթ իգնիրալը իտի ։ Գու ղընտան պէքճիսինին սօրտուղու սիւալ ի-սի ։ Գ-ոթ . ա.Ջ. 30 ։ Լաբին օնուն՝ իշտու քիմնէնինքընտէն նէ՞ դատար ֆարղը մէրամ ու մադսուտու վարըտը ։ Ջընտանէնը՝ քէնտինի պիր պէրպատ օլմադը կիւնահքէար պէղէմիշի-սի . պու քիմսէ՝ քէնտինի էյլէ պէղէմէմիշտիր Ջընտանէնը-նըն՝ քէնտինտէ հիչ պիր իւմիտի նօղուտու . պու քիմսէ իւմիտ ի-լէ տօղու իտի ։ Ջընտանէնը քէն-տինի ֆադիր՝ պիչարէ՝ վէ հէր շէյէ միւհթաճ սայարըտը , պու քիմսէ՝ քէնտի ի՛նտինտէ քէն-

լահտան ղայրի՝ հիչ քիմսէ էյի տէյիլ տիր . ամմա էյէր Հայա-թա կիրմէք իսթէրսէն , թէն-

տինի ղէնկին վէ նի՛մէթլէրի արթմադը վէ ախէրինէ հիչ պիր իհթիյաճը նօղ սայարըտը Պու-նուն իչինը ղընտանէնը Ինճիլի գապուղ էթմէյէ Հալըը իտի . լաբին պու՝ օնու ըհտա էթմէյէ Հալըը իտի ։ — Լպեփ ճայրա . Կէօչիւն սահ՛տէթինէ Ընվիղ Քրիթիաղլատա էպէտի Հայաթ տէնիր . չիւն քի սահիհան պիր Հայաթ տըր , պիր էպէտի նա-շաւադ տըր , վէ Հայաթընը հէր պիր քէչֆիյէթի ու մադսուտու օնտա մէվճուտ տիւր ։ Ի է ճէ-հէննէմին իսքէնճէլէրինէ էօ-քիմ տէնիր . զերա հաշամադտան մադսուտ օլան շէյ պու տիւնե-նատա քէսպ օլունմատը , վէ օն-տա քիւլլիյէն նօղ տուր օ՛ ի-քինճի էօլիւմ՛՛ էպէտի էօլիւմ՛ տիւր , քի պու տիւնե՛ն էօլիւ-միւ օնուն փէք ղայի՛ճ պիր թաավիրի տիր ։

17 . Պանա նիչհուն էյի պէրճէ ։ Պանա՝ նիչհուն նաղընըղ Ա-լահա մանսուս օլան պիր ի՛նա-վանն վէրիրսին ։ Ինանան էյի տէյիլ տիր . իլլա ֆէնա տըր ։ Ինէն պէնի՝ սաղի պայաղը ատէմ սայարսըն , վէ պու ճիւմլէ իլէ միւտահանէ վէ խաթըրա միւ-բաճաա՛թ նօղունտա՝ պանա նա-ղընըղ Ալլահըն քէնտիսինէ մախ-սուս օլան պիր ի՛նվան վէրիր-սին ։ Ինէթ ԼԴ . 6 ։ Ա Թես . բ . 2 ։ Աղղ ԾԲ . 1 ։ ՃԽէ .

Digitized by Google

պիտ էրի սագլա ։

18 ()՝ օնա տէտի . Հ՚ան՚կը-
լարը . վէ Յիսուս տէտի . Պուն-

7—9 ։ Յոհ . ը . 17 ։ ա Յոհ . Գ . 8—10 . 16 ։ Պու վէճտիլէ Ի՚րիատոս Ի՚ֆէնտիմիզ՝ պու ա-
տէմի պիր ա՚տէթ իչուն լա՚պիր էյլէտի քի՝ օ հէր պիր տէհլուտէ ճարի տիր ։ Ի՚հուտիլէրին բա-
պիլէրի՝ Ի՚ոճա՚ պատպ՚ էյի 20 աէնիլմէքտէն հազը էտէրլէր-
իտի , նիճէքի շիմոի փաթալար՝ փաթրիքլէր՝ վէ Ի՚պիսկոպոսլար պունուն կիպի ի՚նվանլարտան հազը էտէրլէր ։ Պունտան էվ-
վէլքի խանէնին շէրհինէ պագ , վէ պագ ԻԳ . 7—10 ։ Ի՚սէր պու կէնճ՝ իշպու ի՚նվանի Ի՚սրիատուն նիհայէթսիզ քէ-
մալիյէթի վէ Ի՚լահլըղընը պէ-
չան էլմէք իչուն գուլլանմըշ օլսայըտը , օնու տօղրու գուլ-
լանմըշ օլտըրտուտու . լաքին օ պունու ա՚տէթա միւտահանէ վէ խաթըրա միւրաճաա՚թ եօչտունա գուլլանմըշտը ։ Պի՚տրոս՝ նա-
խօտ Պօղոս՝ նա Ի՚հուտլըլարէն պիր սայրիսի քէնտիլէրինէ նա պիրի պիրինէ պու միսլիմ սաղթանաթը իւնվանըր իլէ հիչ պիր չաղըրթտըգլարը օչ-
մէմու ։ — Ի՚մէնպէհլէր ասէտ ։ Ի՚լահ հէր նէ էմր էթմի իսէ , օնու էյլէ ։ Պունու հէր քիմ էաէրսէ , կիւնահքարտ տէյիլ տիր . իլա օղ քիմսէ մէլէքլէր կիպի ա՚ղիլ տիր , վէ օնլար կի-
պի ա՚ղապապէն էմին տիր ։

18. Հ՚ան՚կըրը ։ Ի՚ֆէնտիմիզ

լարը . Գամալ էթմէյէսին , պինա էթմէյէսին , խրըսթիանլըղ էթմէ-
յէսին , եաէան չէհատէթի էթ-

պու կէնճին սիւ ալինէ ճէմաթ ի-
չուն՝ օնա իրինճի լէվհանըն ալմը թէհնպիհլէրինի կէօսթէր-
ար ։ Ի՚ուէյ Ի . 12—17 ։ Ի Օրն . ե , 16—21 ։ Հ՚ադի-
գամ Ի՚ֆէնտիմիզ օնունճու թէհնպիհի աչրգտան իսթիֆրատ էթմէյօր , աբրին Յիսուճու խանէ-
տէ ընտատիմ էյլէտիյի՝ վէ "գօնդուճու քէնտինն կիպի սէվ-
սին" սէօզլէրինին իչինտէ մէվ-
ճուտ տուր ։ Հ՚ուվմ . ԹՓ . 8—10 ։ Գաղ . Ի . 14 ։ Ցիմ վադի՝ պու սօնկրաքի ալմը թէհնպիհ՝ գօնդուտմագու քէնտի-
միզ կիպի սէվմէքտէ իչտու օ-
յուտուրսար , նիճէքի իլք աէօրմի թէհնպիհլէր տահի Ի՚լահը պիւ-
թիւն կէնթէմիտէն սէվտի-
յիմիզ ընտատիրտէ իչտու օլու-
նուրսար ։ Պագ ԻԲ . 37—40 շէրհինէ պագ , քի օրատա Ի՚ֆէնտիմիզ կէրէք իլք վէ կէրէք իբրինի լէվհանըն թէհնպիհլէրին-
նին խիւսուսաս վէ նէքիւնիւ-
նէ օլտուգունու պէյան էտէր ։ Ա՚ելէքլէր Ի՚լահը թէհնպիհլէ-
րինի տրիզ էտէրլէր , վէ օնլար հէվաք օլամազլար ։ Ի՚գամ օն-
լարը պիր գէման սագլատը , վէ օ գէման իտէլսա էտիճիյէ միւհ-
թաճ տէյիլտի ։ Կիւնահքարտ-
լար իչուն պիր իտէլսա էտիճի թէէտարիքի էօրիւնտիւ ։ Պու կէնճ՝ թէհնպիհլէրի սագլատը գանն էթմէ , վէ խէյսար իչուն՝

Digitized by Google

մէյէսին .

19 Պապանա վէ անանա ի՛ղ-
զէթ էյլէ , վէ գօնշունու քէն-
տին կիպի սէվէսին ։

20 Օլ կէնճ քիմսէ օնա տէ-
տի . Պունլարըն ճէմի՛սինի կէնճ-
լէյիմէն պէրու սաղլատըմ .
տահա նէ՞ էքսիյիմ վար ։

օնլարը սագլամըշ իսկ ինէ կիւ-
վէնտի ։ Լ՝աքին էյէր՝ օնուն
ղանն էմանէթինէ կէօրէ՝ օնլարը
ձէքմիշէն սագլամըշ իսկ ,
"նէ՞ էյի չէյ էտէյիմ" ձէ. տէյիւ
սիւալ էմմէյէ հաճէթի նօղու-
տու ։ Ո՝էվէքլէր՝ հիչ պէօյլէ պիր
սիւալ սորմազլար ։ Ա՛դամ պա-
պամըզ սուչսուզլուդ հալինտէ
ինքն , պէօյլէ պիր սիւալ ասլա
սօրմատը , վէ սօրմազլա տա հա-
ճէթի նօղուտու ։ Ա՛լլահ՝ օնտան
քէնտի ձէնպիհէրինի սագլամագ-
տան ղայրի պիր շէյ ձաշապ էմ-
մէտի , վէ մէվէքվէրտէն տէ՝ օնտան
ղայրի պիր շէյ ձաշապ էմմէզ ։
Լ՝աքին Լ՝ֆէնտիմիզ պու կէն-
ճէ նէչիւն իշպու ինքինճի լէվ-
հանըն ձէնպիհէրինի ձագտիմ
էյլէյօր ։ Շ՝իպհէսիզ պունուն
իչինն քի՝ պու կէնճ զանն էտէր
իտի քի՝ օ պունլարըն հագգըն-
տա ձէքմիշ վէ գուսուրսուզ ի-
տի . Լ՝աքին Լ՝ֆէնտիմիզ՝ նէչիւն
օնուն տիգդաձէրը պիր վէճհ ի-
լէ նօմօա տօղուրմասուն ։ Պու-
նուն իչինն քի՝ նօմօսուն վասի-
ձասի իլէ կիւնահ պիլինիր ։
Ա՛ռվ . գ . 20 ։ Է . 7 ։ Կ՝ալ .
գ . 24 ։ Ա՝օմօսու հէր քիմ անկ-
լարսա , Լ՝նձիլտէն ուզագ տէ-
յիլ տիր ։ Ո՝ռէ . ծԲ . 28—34 ։
Պու կէնճ՝ քեաձիմզլէրտէն էօյ-
րէնմէյիլէ , նօմօսու էօյրէնմէ-
միշտի ։ Պապ Ե . 21 , 22 . 27 ,

---

28 , վէ ի . Ե 4—6 չէրհլէրինէ
պագ Լ՝աքին քէնտինի ալտա-
տըլօրուտու , վէ իգձիզա էտէր-
իտի քի , նօմօսու սագլամաթղը-
նը՝ վէ պունտան պէօյլէ օնուն
վասիձասի իլէ սատագաձի պու-
լամալ իտիյինի պիլսին ։ Ա՛յօմօս
գապագհաձիլըլարըն իւզէրինէ
հիւքմ ձագրիր էտէր , վէ օնլա-
րը ասլա սատըգ չըգարմազ ։ Ա՛-
դամ պապամըզ կիւնահ իշլէ-
տիքտէն սօնկրա՝ նօմօս օնուն
իւզէրինէ հիւքմ ձագրիր էյլէ-
տի , վէ օնտան սօնկրա օնու
արձըգ սատըգ չըգարմատը ։ Ա՛լ-
լահըն նօմօսունա գապագհաձիլը
օլանլարըն հէր հանկրսը նօմօ-
սուն լա՛նէթինտէն խէլասա պու-
լաճագ օլուր իսկ , ա՛ֆվ էտէն
ի՛նայէթ վասիձասի իլէ խէլաս
պուլմազը տըր , վէ տէյիլ հիւքմի
ղազապ էտէն նօմօսուն վասի-
ձասի իլէ ։ Ա՛ռվ . գ . 20 . 28 ։
Կ՝ալ . ի . 16 ։ գ . 10 , 11 ։
Ն՝էէ . ի . 9 ։ Յ՝ով . ի . 10 , 11 ։
Ա՝ռ տիւնեա մահքեմէլէրինէ
տահի պէօյլէ տէյիլմի ։ Կ՝էն-
տի մէմլէքէթինին նօմօսլարընը
պօղուպ ատէմ էօլտիւրէն պիր
քիմսէ՝ պուկիւն տէ գաձիլ՝ նա-
րըն տա գաձիլ՝ էպէտէն տէ
գաձիլ տիր . վէ օնուն պօղտու-
ղու նօմօսլար՝ օնու հիչ սատըգ
վէ սուչսուզ չըգարմազլար , իլլա
տայիմա օնուն իւզէրինէ գա-

Digitized by Google

21 Յիսուս օնա ասէտի. Այլեր թէքմիլ օլմագ իւճէրսէն, կիթ վարիյէթինի սաթ, վէ ֆագիրլէրէ վէր, վէ կէօքտէ խազինէ էտինէսին. վէ կէլ պանա թաբի՛։

պահանջը կիպի հիւքմ թագրիր էտէրլէր։

20. Պոնլարըն ճէմ՛ինէ կէ։ Այվահ պու կէնճ՝ Աղլահըն մաճլուպ էյլէտիյի սաստագաճտան նէ գատար չըփլագ՝ վէ նէ գատար պիխապէր իտի։ Պագ պապ 6. 20 շէրհինէ։ Այլեր օ՝ Աղլահըն նօմնաու նէ գատար ա՛պիզ վէ նէ գատար կէնիշ վէ նէ գատար լուհանի օլտուղտուրու պիլսէյիտի, "Պունլարըն ճէմիյինի սագլատըմ" տէյճէնճէ նէքրինէ, "Պունլարըն ճէմիյինի է՛օմրիսիւն հէր պիր կիւնիւնտէ պօզտուր, վէ նօմնաուն գապահանջլարա գարշը թագրիր էյլէմիյի լա՛նէթտէն նի՛ճէ խէլա պուլա պիլէճէկսիմ" տէյճէ յիտի։ — Տանա նէ է՛տիյօ՛ր վը։ Պու կէնճին էքսիքլիյի՝ Պօղոս Էֆեսուտէ Վրիսթիանլըղա տէօնմէդտէն էվվէլ օլան էքսիքլիք իտի։ Ա՛ՈՎ. Է. 9, 10։ Փիլէդ. գ. 5—7։ Պունճիլէյին շիմտի պա՛զը քէրրէ պիր Այէհուտի կէլիպ Վրիսթիան օլմասընը իսթէր, վէ օնուն էլինէ Այ՛հտի Ա՛էտիտի վէրիպ՝ Պունու օգու քի Վրիսթիանլըղը էզլրէնէսին տէտիյին զէման, սանա ճէվապ վէրիր քի, Պէն պունու պիլիրիմ, օնու նէ՞ իչիւն Թէքրար օգույայըմ, "Պէն օնուն ճէմիսինի պիլիրիմ"։

Ա՛քրին սահիհի պու տուր քի, օ՝ նէ նօմնաու նէ Այնճիլի պիլիր. նէ Այքի Ա՛՝հտը նէ տէ Այէնի Ա՛՝հտը պիլիր։ Ա՛քրահամ՝ Այովսէֆ՝ Վաւիթ՝ Այսայի՝ Վանիէլ՝ վէ Պօղոս օնլարըն ինթիսինի տէ պիլիրլէր իտի, լաքին փարիսեցիլէր օնլարընն հիչ պիրինի պիլմէզլէր իտի. հէր պիր տէհտուտ Այէհուտիլէրինի չօղու օնլարընն հիչ պիրինի պիլմէզլէրիտի. վէ փէք չօք Վրիսթիանլըղ իգրար էտէն քիմսէլէր տաճի այնի պունուն կիպի տիր։ Ը՛ՈՎ. ժ. 2—4։

21. Այլեր ընթ՛ել օլմագ էոՐէրէն։ Պագ պ. 19, 20. 48։ Ծ՛ՈՆՊ. Զ. 9։ ԺԷ. 1։ ՑՈՔ Ա. 1։ Ա՛ՍՂ. ԼԷ. 37։ Վ՛Ը՛Կ. Զ. 40։ ՓԻԼՄ. Գ. 12—15։ — ԿէՐ վէրիյէնինէ ասԼ կէ։ Վ՛Ը՛Կ. ԺԹ. 33։ ԺԶ. 9։ Ա ՏԻ՛Ղ. Զ. 17, 18։ ԱյԲՐ. Ժ. 34։ Պու կէնճ՝ տիւնեայը սէվէլիտի, վէ փէտէրին մուհապպէթի օնտա եռ՛ղուտու։ Ո՛նուն խազինէսի ևՐտէ իտի, կէօքտէ տէյիլիտի։ Ո՛նուն հէմ ա՛գԼ ու ֆիքրի վէ կէօվլէթտիյի հէմ արզուլէտիյի շէյլէր պուրատա իտի, կէօքտէ տէյիլիտի։ Տիւնեա օնա պիր լա՛նէթ իտի, պէրէքէթ տէյիլ իտի. օնու հէլաքէ գուլաղտուղ լայօրուտու, վէ օ՝ օնու սալը վէրմէլի՝ սաղ կէօվիւնիւ չուգար-

22 Յմմի ο կենճ՝ պու սեօղիւ իշխտինճէ , գասալէթլենէրէք մալը՝ վէ թէնի պիլէ խաչլամալը՝ վէ քենտինին հէվի փասիտ արղուլարընը էօլտիւրմէլի իտի։ Պապ ԹԸ. 9 շէրհինէ պագ։ Յէլաս էտիձինին պու կենճտէն մաթլուպ էյլէտիլի պու շէյ իչէք կիւճմի կէօրիւնիւր։ Պ՚ոհ. ԺԴ. 26 տէն էօյլէնիրիվ՝ քի Յապպ Յիսուս հէր պիրիմիղտէն պունտան կիւճ շէյ թալապ էտէր։ Գ Յոհ. ԺԴ. 10—16 իսանէլէյտէն էօյլէնիրիվ՝ քի Յարևթլաղը տուլ գալըրտան մաթլուպ օլունտու՝ քի, էյէլըյի քենտիսի օղլու իլէ պէրապար ածղըգտան էօլմէք թէհլիքէսինտէ իտի իսէ տէ, էլինտէ պուլունան լօգմայը Յհովանընն փէյղամպէրինէ վէրսին։ Պ՚էնննդ. ԻԲ Պապղընտան էօյլէնիրիվ՝ քի, Յ՚լահընն Յ՚բրահամտան մաթլուպ էթմիշ իտիյի շէյ՝ ատէմ էվլատլարը արասընտա սայիր քիմսէտէն տիլէտիյի հէր պիր շէյտէն օղ կիւճ իտի։ Պու կենճ՝ Յ՚բրահամըն էթմիչինի՝ եհովա օլ տուլ գալրընըն էթմիչինի՝ էտէճէյինէ ագլընըղ քէսէրմի։ Յտայը ο՝ միւմքինի մէրհէպէ պունտան ուղագ իտի։

22. ՊաօպՂԷՆԷՐԷ ԷՆԸԿ։ Յ՚բրահամ պէօյլէ էթմէտի. իլլա պիլ ա՚քս փէք էրքէն գալգտը, վէ իթաա՚թ էթմէյէ ա՚ճէղլէ էյլէտի։ Պ՚էնննդ. ԻԲ. 3։ Պ՚ատթէոս պիրտէն գալգընը՝ հէր շէյի Պ՚րիստոս իչինն կիթտի. ղնրա չօգ վարիյէթի վար իտի։

թէրը էյլէտի։ Պապ Թ. 9։ վէ Գ. 20—22 շէրհլէրինէ պագ։ Պօղոս՝ Պ՚րիստոսուն խաթրը իչիւն հէր շէյի զայէ էթմէսինի սեվինճ իլէ չէքտի։ Փիլիպ. Գ։ 8. Պ՚ովսէս՝ հէր պիր շէյի՝ հէր նէ գատար զըյանէթլի վէ արղուլտա իտի իսէ տէ՝ թէրը էթմէյէ հաղըր իտի։ Եբր. ԻԱ. 24—26։ Պունլարընն ճիւմլէսինտէ իման վար իտի, լաքին պու կենճտէ եօղլտի։ Պունլարընն ճիւմլէսի Յ՚լահը հէր շէյտէն պի յատէ մագպուլ սայտըդլարընա թէքմիլ իսպաթ կէօսթէրտիկտէ լաքին պու՝ հէր շէյտէն պի յատէ տիւնեայը սեվտիյինէ թէքմիլ իսպաթ կէօսթէրտի։ Պու քիմսէ՝ էյէր իդրար էթմիյինէ կէօրէ գօնշուսունու քենտիսի կիպի սեվսէ իտի, Պօղոս կիպի Յ՚լահ օնու տա՚վէթ էյլէտիյի տէմտէ՝ տէյիլ սաղի քենտի վարիյէթինի՝ իլլա հէփ տօսթլարընը՝ հէփ նամ ու շէօհրէթինի՝ վագթընը վէ իսթի՚տատ ու մա՚րիֆէթինի վէ քենտի նէֆսինի պիլէ օնլարընն խէյրտը ուղրունա վէրիրիտի։ — Ձօհ վ. բնէնդ Վորթոը։ փէք կիւղել. լաքին պու կենճ շիմտի նէրէտէ իտիր։ Շ Յմմի 1800 սէնէ գատար օլույօր քի՝ քենտինին պու գատար սեվտիյի վարիյէթինտէն այրըլըը, վէ պիր տահա օնա գավռշամայաճագ տըը։ Ն՚յ-

Digitized by Google

23 Ա Ջ ՅԻսուս շայիրտլէրինէ տէտի · Կէրչէք տէրիմ սիզէ, քի զէնկին՝ կէօքլէրին փատիշահլըղընա կիւճլիւք իլէ կիրէճէք ։

24 Ա՛ԷմՀինէ սիզէ տէրիմ · Տէվէնին իչնէ տէվէյինաէն կէչմէսի՝ զէնկինին Աղլահըն փատիշահլըղընա կիրմէսինտէն տահա

վահ՝ նէ՛ գատար տիվանէլէր տիր օղ քիմսէլէր քի՝ քէնտիլէրինի տիւնեատան վէ հէլաքտէն պըրըաճագլարը նէրինէ՝ Երիսատատան վէ էպէտի Էսմիւրտէն պըրըրըլար ։ Պագ ԺՋ. 26 շէրհինէ պագ ։

23. Կէրչէ՛ ուէյ՛ ուէչ ։ Պաղ ԺՂ 3 շէրհինէ պագ ։ — Կէօէլէրէն ֆաֆլամըըըա ճ ։ Պիր զէնկին ատէմ կիւճլիւք իլէ խէլաա պուլաճագ ։ Օ՛զէնկին պիր քիմսէյէ բուհանի օլմադը վէք կիւճ տիւր ։ Օ՛զէնկին քիշի՝ պիր չօգ ճէՀտ ու ղայրէմ էհմալի տիր, եօղիսէ Հէլաք օլաճագ ։ Ընուն իղվալէրի վէ Թէճրիւպէլէրի չօգ տուր վէ օ՝ ղայէթ ա՛զիմ ԹէՀլիքէտէ պուլունուր քի տիւնեավի գայդուլարտան օղ տէրէճէ գաիրլըսըն քի՝ Աղլահը ունութմասըն, վէ ճանընը Եպէտէն ղա՛յ էհմսին ։ Պաղ ԺԳ. 22 ։ Բ Օրէ ։ Զ. 10—12 ։ Ը. 10—14. 17, 18 ։ Յոբ ԼԱ 24, 25 ։ Աոպ. խթ. 6, 7. 16—19 ։ Ը՛ոէ. ԺԱ. 28 ։ Ա՛ոէլ. Ժ. 23 ։ Պ՛ոէ. ԺԲ 15—21 ։ ՅՋ. 13, 14. 19—28 ։ ԺԸ. 24. Ա Կոբնր. Ա. 26 ։ Ա Տէր. Ա. 9, 10 ։ Յոէ. Ա. 9—12 ։ Բ. 6 ։ Ե. 1—4 ։ Լաքին էչէրչի զէնկինչիլիք պու գատար ԹէՀլիքէլի իսկ տէ՝ օնա գարշը տուա՝ էտէն պիր քիմսէ

24 Էէմ Հինէ սիզէ տէրիմ · Տէվէնին իչնէ տէվէյինաէն կէչմէսի՝ զէնկինին Աղլահըն փատիշահլըղընա կիրմէսինտէն տահա

օղտուղունու քիմի՞ն իչնիմէյի վար։ Պու մէվզէէհին պիր պաշընտան օպիր պաշընա գատար պուննճիլէյին գաՀէ քիշի պուլունուր զանն էտէրսին ։ Պու տիւնեատա պիր վագըմի պէօյլէ պիր ատէմ վարըտը · Լաքին օ՝ պինլէրճէ սէնէլէրտէն էվվէլ պու տիւնեատա իտի ։ Ը՛ոէ. Լ. 8, 9 ։ Պու քիմսէնին էչէրչի Ընէնի Ը՛Հտը Հիչ եօղուտու՝ վէ Ընսաի Ը՛ՀտտաՀ վէք աղ պիր միգտարինէ մալիք իտի իսէ տէ, ֆագըրըգտան գօրգտուղու գատար, զէնկինչիլիքտէն տալմի գօրգարըտը ։ Լմմի սէն տալմի՛ եա՛ օգույան՝ զէնկինչիլիքտէն պու գատար գօրգամ՛ըմըզըն ։ Պու քիմսէ՝ զէնկին օլմամ՛ա տուա՝ էտէրիտի. սէնին ասլա պէօյլէ էհմէյի վար մը ։ Պաղ Ջ. 11 շէրհինէ պագ ։

24. Էէմ էլնէ ։ Իշպու կէրէչէքլիք օղ տէրէճէ միւհիմ վէ իգմիդալը տըր քի, Երիսատոս Ընֆէնտիմիզ օնու Թէքըարլայօր ։ Կուրմարըճմըզ իսմէյօր քի, հէր քէս օնու եիւրէյինէ գօսուն, վէ օնու հիչ ունութմասըն. վէ օնու ատէմլէրին եիւրէյինէ Թէքսիր էհմիրմէք իչիւն՝ պիր փէք գուվվէթլի Թէմսիլ վէրիյօր ։ — Տէվէնէն ճ ։ Պու Թէմսիլ՝ հէր վէճՀ իլէ միւմքիւնսիւզ՝ եաՀսօտ միւմ-

Digitized by Google

գօլայ տըը ։

25 Ա ՟է օնուն շայիրտլէրի ի-
շխանճէ , զայէթլէ Հէյլրան օ-
լուսա՝ տէտիլէը . Լմմի քիմ
գուրթուլա պիլիը ։

քիւնսիւլ կէօրիւնէճէք տէրթ-
ճէտէ փէք կիւճ պիր շէյ պէ-
յան էթմէք իչիւն գուլլանըլըը-
ըտը ։ Նբէմ. ԺԳ. 23 ։ Ա՟ռէլ.
ժ. 24, 25 ։ Գ՟ոէ. ԺԸ. 25 ։
Յոէ. ե. 44 ։ — Օ՟ենկինէն ։
Ա՟ռիկոս (ժ. 24) տէյօր քի,
"Օ՟ենկինէյէ կիւվենէլը" ։
Օ՟ենկինէյէ կիւվենմէք՝ Լաոյօտ
ատէմ՝ Հէր շէյտէն ալ՟յատէ զէն-
կինէյի ալուշուվմէք՝ օնու քէն-
տինէ պիր վուճ էթմէք տիր .
վէ պէօյլէ պիր ատէմ Ա՟լտը
աէվմէսի նէճէ միւմքիւն օյա պի-
լիը ։ Գ՟ապ Զ. 24 շէրհինէ
պագ ։ Լ՟աքին պիղ պուրատա
էօյրէնիրիզ քի , տէյիլ ուալճ
զէնկինէյի ալուշուվմէսի՝ իլլա օ-
նա Լաալընըղ մալիք օլմասը պիլէ
մալիք օյան քիմսէնին ճանընա
մուխաթապարալը տըը ։ Ա՟է պու-
նուն սէպէպլէրինտէն պա՛ղըսը
պունլար տըը Լաո՛նի (1) Օ՟էն-
կինէյէ՝ ա՛լէսսէվի՝ ինսանըն մու-
Հապպէթինի տիւնէաալի վէ գա-
պա շէյլէրէ ճէլպ էտէը ։ (2) Ի՟ն-
սան գըսմը՝ զէնկինէյէ էն էյի
շէյ նաղարը իլէ պագմաղա՝ վէ
ալճ օնու էլէ կէթիրմէսինի
տիշիւնմէյէ մայիլ տիրլէր ։ (3)
Ինսան գըսմը՝ քէնտի զէնկին-
լիքլէրինէ մաղրուրլանմաղա՝ վէ
Յիսուսուն ֆագիր վէ թահկիր

26 Ա՟է Յիսուս նագար էտիպ՝
օնլարա տէտի . Պու՝ աաէմլէրին
ի՛նտինտէ միւքէնսիղ տիր , լա-
քին Ա՟լլահըն ի՛նտինտէ Հէր
շէյ միւմքին տիր ։

օլունմուշ թէվապիսինտէն սայըլ-
մասընտան ա՛ր էթմէյէ՝ մայիլ
տիրլէր ։ (4) Օ՟էնկինլիք ինսա-
նըն ա՛զ ու ֆիքրինի ճէլպ է-
տիպ՝ օնու գայղուլար վէ թէ-
լաշլէր իլէ տօլտուրուր վէ պու
վէճհիլէ ինսանըն զէմանընտան՝
Ա՟լլահ իչիւն վէ ճան իչիւն սարֆ
օլունմադա փէք աղ պլադըը ։
(5) Օ՟էնկինլիք՝ թահլիաթը իլէ
զէվգ ու սէֆա վէ ի՛շրէթ վէ իս-
րաֆ Հասըլա կէթիրիր ։ (6) Ա՟ղ
ու ղանիմէթ՝ Հիլէսիղ վէ թա-
մա՛սըղ , վէ զուլումուղ վէ ա-
խէր պիր կիւնահսըղ՝ դօլայ էլէ
կէթիրիլմէը ։ Պաղ ե. 3 շէր-
հինէ պագ ։

25 . Գ՟այէնլէ Հէյրան օլ-
սուն ։ Էր քէս զէնկին օլուրսա , նա-
խօտ զէնկին օլմադա արզուլէր-
սէ (քի պու տա օ տէմքէ տիր ,)
կէօյէ քիմ կիրէ պիլիը ։

26 . Ա՟լլահ՟ն ի՛նդինէ Հէր շէյ
ի՛ստէին փէր ։ Ա՛ռպէ Գ՟էնտի-
միղ իգրար էտէյօր քի , զէն-
կին պիր քիմսէյի տիւնէաալէ
պէնտ էտէն զինճիլլէրի Հիշ պիր
ինսան գուվվէթի գըրամազ , լա-
քին պիլէ էօյլէտիյօր քի , Ա՟լ-
լահ Հէր շէյէ գատիր տիր , վէ
օնուն քէրէմ ու ի՛նայէթի իլէ
պիր զէնկին ատէմ պիլէ գուր-
թուլապիլիը ։ Ա՟լլահ զէնկինլէ-

Digitized by Google

քրի՝ տիւնեավիլիքէրինաէ տէյիլ՝ իլլա տիւնեավիլիքէրինէն խէ-
լաս էտէ պիլիր։ Ա՛գիդաթ պիր ատէմին փէք ազ մալը օլա պիլիր տէ՝ ևրինէ օ փէք ազ մա-
լը Ա՛լլահտան զիյատէ սէվմին, վէ հէմ տէ պիր ատէմին չօգ մալը օլա պիլիր տէ՝ ևրինէ Ա՛լ-
լահ՝ ճիւմլէ մալընտան զիյատէ սէվմին։ Ա՛լրահամ վէ Իսահակ ղայէթ զէնկին իտիլէր. լաքին քէնտի եւրէքլէրինի տիւնեայա վէրիպ՝ քէնտիլէրինէ պինալար նափաճագ՝ վէ Պ՛ոլ։ Ա Ր. 16—21 տէ զիքր օլան տիվանէ պէնկին ատէմ կիպի ա՛մէլ ու հարաքէթ էտէճքէրի եէրինէ, ընալար տիւնեաների իւլէրինտէ նապանճը վէ եօլճուլար կիպի է՛օմրէրինի չատըրլարտա կէչիրտիլէր, վէ խազինէլէրի հէմ նիւլէքլէրի կէօքտէ իտի։ Ա՛լլահըն գուվվէթինէ վէ ինայէթինէ քիմ՝ հուտուտ գօյա պիլիր։ Ծննդ. ԺԸ. 14։ Ամոս. ԺԱ. 23։ Յոբ. Խ. 2։ Պաղմ. գ. 8։ ԿՐ. 11։ Ղուկ. ԼԲ. 27։ Ղուկ ԼԷ. 11, 12։ Ծատ. Ը. 6, 7։ Ա՛ռէ. ժ. 27։ Պ՛ոլ. Ա. 37։ ԺԸ. 27։

Լ՛աքին էյէր պիր պէնկին պէթլէ պիր թէհլիքէտէ իսէ, վէ օնուն խէլասը եօլունատա պու-
դատար պէօյիւք վէ չօգ կիւճ-
լիւքլէր վար իսէ, իշինի կիւ-
ճիւնիւ թէրք էտիպ պօշ կէզ-
մէսի՝ օնա իշկիւզար օլմագտան տահա էյի տէյիլ մի։ Խոպըր հիչ պիր վէճհիլէ տէյիլ տիր.

պէրա Ղէնպէլէյին Ղէհլիքէ-
լէրի վէ իղվա վէ Ղէճրիւպէլէ-
րի՝ պէնկինէլիքինքէն տահա չօգ տուր։ Ա՛էր պիր պօշ կէ-
պէն Ղէնպէլ ատէմ շէյթանըն էսիրի տիր, վէ շէյթանըն խըզ-
մէթինտէ պուլունուր։ Ա՛լլահ պիլէ՝ պէնկին օլմայը ասլա եա-
սագ էլմէմիշ տիր. լաքին տէ-
ֆա՝ պէտէֆա՝ Ղէնպէլ օլմասը-
նը պիլէ եասագ էյլէտի։ Ա՛էր պիր ատէմ պիր հագգ իշ եա
սանտա՛ղտա համարաղլըգ իլէ չալըշմալը տըր վէ ուչանըգ տուրմալը տըր քի՝ Ա՛լլահըն օ-
նա մալ գազանմադա վէրտիյի հէր պիր փուրսաթը պօշունա կէչիրմէսին. լաքին օնուն ասըլ մէրամ՝ ու մագսատտու՝ զէնկին օլմասը օլմամալը տըր, զէրա Ա՛լլահ օնու պուլունուն իչինն եա-
ղալմըշ տէյիլ տիր։ Պու է՛օ-
միւրտէ եաշամագաան մէրամը՝ Ա՛լլահըն օնու եաղալմագտան մէրամը հէր նէ իտի իսէ՝ օ օլ-
մալը տըր։ Պիլիմ սանատա՛ղը-
մըզ վէ մասլահաթըմըզ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն՝ իշլիմիզ կիւ-
ճիմիւզ Ա՛լլահըն խըզմէթի օլ-
մալը տըր։ Ա՛յէր մասլահաթը-
մըզ պէօյիւր վէ մալըմըզ աւ-
ղարսա, պիզ օղ գատար տա-
հա զիյատէ տուա՛ էլմէլի վէ օղ գատար տահա զիյատէ խայ-
ղալի իշլէյիճի օլմալըյըզ. եօղ իսէ պիզիմ՝ իշլիմիզին ղասթի կէչմէսի՝ Հագգըմըզդա տէյիլ պիր պէրէքէթի իլլա պիր ղանէթի օ-
ղաճագ տըր։ Պուննու խաթրը-

Digitized by Google

27 Ել զնման Պետրոս ճեվապ էտիպ՝ օնա տէտի . Իշլեք պիզ

մըզտա սագլամալըլըզ քի , զենկին օլմազա պիզե էմը օ-
լունմամըշ տըր . պինլերճե վե միլեօնլարճա քիմնելեր զենկին
օլմասընը սեվտիքլերի իչի՝ն ճան-
լարընը զայպ կեթտիլեր . վե զեն-
կինլիյին վասիթասի իլե խելաս
պուլմուշ հիչ քիմսե օլմատը :
Ասիլասեի քելամ՝ պիզ Ուրիս-
տոս իչուն չալըշմալըյըզ : Ե-
նուն իչուն մալ էտինմելիյիզ ,
տեյիլ քի էօլտուքտեն սօնկրա
օնա պտագալըմ , իլա հաշա-
տըգճա կիւնաէն կիւնեք օնուն
իչուն գուլլանալըմ : Գիզ օնուն
իզ , չօճուգլարըմըզ վե փա-
միլեալարըմըզ օնուն տուր , վե
պիզե նափագա վե էսվապ լա-
զըմ տըր . լաքին պունու հիչ
ունումթամալը տէյիլիզ քի , պիզ-
տե պուլունան հեր պիր շեյ
Ունլահըն տըր , վե օնուն շանը-
նա գուլլանըլմալը տըր : Պապ
Զ . 11 . 19 , 20 շերհլերինէ
պագ :

27 . Ախեր շեյէ ընէտ էգէպ : Ե-
լարըն թեզը էտէճեք Աիփր
ալճունու եա փատիշահ սերայ-
լարը եօղուտու , լաքին հեր նե-
յէ մալիք իսէլեր իտի՝ եա՛նի իշ-
լերինի կիւճլերինի՝ աղլարընը՝
գայրգլարընը՝ տօսթլարընը՝ խա-
նէէրինի ճիւմլէսինի շաղլըգ իլե
թեզը էթտիլեր : Պապ Դ . 20
—22 : Թ . 9 : Ա՛ռէ . Ե . 17—
20 : Ր . 14 : Յ . 28 : Ղ՚ռէ . Ե .
11 . 27 , 28 : Ա.Ը . 28 — Ա՛ր-

հեր շեյի թեզը էտիպ՝ արտըն-
ճա կելտիք . իմոի պիզէ նէ օլա-

փընճա կելտի : Ուրիստոսուն ար-
տընճա կիթամէքսիզին հեր շեյի
թեզը էթմէք՝ տաղլարա վե մա-
նասթըրլարա չէքիլէն բուհ-
պանլարընը չօղունուն՝ տերմիչ-
լերին վե փութփերէսթ ֆէյ-
լէսօֆլարընը վե սօֆուլարընը էյ-
լէտիյի շեյ տիր : Ուրիստոսուն
արտընճա կիթամէք իգրարը իլե
օնուն իչուն հեր շեյի թեզը
էթմէմէք՝ ա՛լէսսէվի Ուրիսթի-
ան տէնիլէնլերին պուլունտուղու
հալ տըր : Ընլարա Ուրիսթի-
անլար տէնիլիր . լաքին օնլար
Ուրիսթիանա եագըշըր է՛օմիւր
սիւրմէզլէր : Ընլար՝ Ուրիստո-
սուն իսմինաէ վաֆթիզ օլմուշ-
լար տըր , լաքին գալպլերինի
ամունեայա վերիրլեր , վե Ուրիս-
տոս իչուն հիչ պիր շեյ թեզը
էթմէզլեր : Լաքին հեր շեյի
թեզը էտիպ տե Ուրիստոսուն
արտընճա կիթմէք՝ ասըլ սա-
հիհ Ուրիսթիան օլմագ օ տուր :
Պապ Դ . 22 : Ղ՚ռէ . ԺԴ . 33 :
փիլիպ . Գ . 8 : — Գիշլ նէ օլ-
ճաե տըր . Նյա՛ հինանան՝ սանա
Ուրիստոսուն հէփ վա՛տ էյլէ-
տիյի շեյլեր վերիլէճէք . վե օ-
նուն վա՛տլերի նիհայէթսիզ տիր :
Կուրթաըրըճը՝ քէնտի տօսթլա-
րընա՝ տեյիլ քէնտիլերին լա-
յրգսըզլըգլարընա՝ իլա քէնտի-
նին նիհայէթսիզ մուհապպէթի-
նէ վե պիղայէ գուվվէթինէ կէօ-
րէ իւճրէթ վերիր :

ՃԱԳ ՄԸՐ ։

28 Վ֊Է ՅԻՍՈՒՍ ՕՆԼԱՐԱ ՏԷ֊
ՏԻ . ԿԷՐՉԷՔ ՏԷՐԻՄ ՍԻՂԷ ՔԻ՝
ՍԻՂ ՔԻ ԱՊԵՒԻՄ ԱՐՏՐՄ՚ՃԱ ԿԷԼ֊
ՍԻՒՆԻՀ՝ ԹԷՔՐԱՐ ՏՕՂՈՒՇՏԱ Ա֊

---

28 . ԿԷՐՉԷ֊ ՓԷՐՒ՛ ՊԻՂ ։ ՊԱՊ ՅՐ . 3 ՀԵՐՀԻՆԷ ՊԱԳ ։ —ՀՈՎԷՏՔ ՓՕՂԸ֊ՂՔՈ ։ ԻՂՊՈՒ ԹԱ՛ՊԻՐԻՆ Ա՛ԼԷՍԵՒԻ ՄԱ՛ՆԱՍԸ ՆԷՆԻՍԷՆ ՏՕՂՄԱԳ ՄԸՐ ։ ՏԷՔ . Գ . 5 ։ ՀԷՄ ՊԻՐ ԷՊԲ՛ ՀԵՒՐ ԹԷՔՐԱՐ ՆԵՐԻՆԷ ԿԷԹԻՐՄՔԷ ՆԱ֊ ԽԱՏ ՏԱՀԱ ԷՒՐ ԷԹՄՔԷ ՏԱ֊ ԽԻ ԱՆԿԱՂՂԸՐ ։ ՊՈՒՆՃԻԼԷՒԻՆ ՄՈՒԵՐԻՒՆ ՅՈՎՍԷՓՈՍ ՎՀՈՒՏԻ֊ ԼԵՐԻՆ ԵՍՈՒՂՔԱՏԷՆ ԿԵՐԻ ԿԷՂՄԷ֊ ԼԵՐԻՆԷ ԵՆԻՊԷՆ ՓՕՂՄԷ ԹԱ՛ՊԻՐ ԵՏԷՀՕՐ ։ Վ֊ԱՔԻՆ ՊՈՒՐԱՏԱ Օ֊ ՆՈՒՆ ՄԱ՛ՆԱՍԸ՝ ՎՐԻՍՏՈՍ Վ֊ՓԷՆԱԻՄՔԻՆ ԼՔԻՆՃԻ ԿԷՂՄԷԻ ԱՆԿԱՂՂԸՂՄԱՂԸ , ՔԻ Օ ՂԷՄԱՆ ՀԵՐ ՀԷՀ ԷՆԻ ՕՂԱՃԱԳ ՄԸՐ ։ ՎՀՕՅ . ԻԵ . 17 ։ ԿՂ . 22 ։ ԿՈՒԲ . Գ . 21 ։ Բ ՊԷՒ . Ա . 4. 13 ։ ՅՕՎՀ . ԻԱ . 5 ։ — Ն՛ԷԼԱՒԻՆ ՆԻՒԹՔԸՓՈ ՕՐՈՒ֊ԹՃՄՂԸ ՂՖՄԱՆ ։ ՕՎ ՂԷՄԱՆՄԷ ՎՐԻՍՏՈՍ Վ֊ՓԷՆԱԻՄՔԻՆ ՀԱՎԻ ԷՀՆԱ ԻՒՐ . ՎԱՔԻՆ ՎԱԳՐԹ ԿԷ֊ ՂԵՒՕՐՈՒՏՈՒ ՔԻ Օ՝ ՓԻԷՏԷՐԻՆ ԱԱՂ ԹԱՐԱՓՔՐՆԱ ՆԻՒՃԷՂՃԷ֊ ՀՒՒՐ , ՔԻ ՊՈՒ Վ՛ՂԼԱՀՔՆ ՃԻՒՄԼԷ Ա՛ԼԷՄԻՆՄԷ ԷՆ ՊԱՂԼԷԱ ՄԷԳԱՄ ՄԸՐ , ՎԷ Օ՝ Ա՛ՂԻՄ ՃԷՂԱՂ ՈՒ ԱԱՂԹԱՆԱԹ ԻՂԷ՝ ՏԻՒՆԵԱՆՔՆ ՀԵ֊ ՐԱՍ՛ԹԸՆԸ ԿԷՕՐՄԷՔ ԻՀԻՆ ԿԷՂԻ֊ ՅՕՐ ԻՔԷՆ ԿԷՕՐԻՒՆԷՃԷՀՅԻՍԻ ։ — ՍԷՂ ՓԱՒՔ ԹՆ ԼԻՔ ՆԻՒԹՂԸՂՔ ԻՂՂԷՔԻՆԷ ՕՐՈՒ֊ԹՃՄՂ ։ ՊՈՒՐԱՏԱՍ

ՏԷՄ ՕՂՂՈՒ ՃԷՂԱՂԻՆԻՆ ԹԱՒ֊ ԹՂՆԱՍ ՕԹՈՒՐԱՃԱՂԸ ՂԷՄԱՆ , ՍԻՂ ՍԱՒԻ ԹՆ ԻՔԻ ԹԱՒԹՂԱՐ ԻՒՂԵՐԻՆԷ ՕԹՈՒՐՈՒՂ՝ ԻՍՐԱՅԷԼԻՆ ԹՆ ԻՔԻ ՍՐՍԹՂԱՐՔՆԵՆ ՀԵՐԱՍ՛֊

ՎՐԻՍՏՈՍ Վ֊ՓԷՆԱԻՄՔ ՊԻՏ֊ ՐՈՍՈՒՆ ՍԻՒԱՂԻՆԷ ՃԷՎԱՍՂ ՎԵՐԻ֊ ՅՕՐ , ՎԷ ՕՆԱ՝ ՔԷՆԱՒՆԻՆ ՎՂ ԱՐԳԱՍԱՍՂԱՐՔ ՕՂՆ ՊԱԳԻ ՇԱ֊ ՀԻՐՏԼԵՐԻՆ ԱՂԱՃԱԳ ԻՍԻՔԼԵՐԻ Ի՛ՂՂԷԹ ՎՂ ԻՒՃՐԷԹԼԵՐԻ ՊԷՀՅՆ ԷՍՒԷՀՕՐ ։ ՕՆՂԱՐ ՀԻՄԱԻ ՎՐԻՍ֊ ՏՈՍ ԻՂԷ ԷՂԻՀՅԷԹ ՀԷՔԷՀՕՐԼԱՐ , ՎՂ Օ ՎԷՄԱՆ՝ ՕՆՈՒՆ ԻՂԷ ՓԱԱՒ֊ ՀԱՀՂԱԳ ՍԻՒՐԲՃԷՔԼԵՐ ՄԻՐ . ՕՆ֊ ՂԱՐ ՀԻՄԱԻ ՕՆՈՒՆ ԷՄՆԱ ՀԱՂԻՆ֊ ՄԷ՝ ՓԱԳԻՐՂԼԻՀԻՆՄԷ՝ Ի՛ԲԻԱՓԱ֊ ՍՐՂՂՈՂՆԱՍ՝ ՕՆՈՒՆ ՊԷՐԱՍԱՓԷՐԻՆ֊ ՃԷ ԻՄԻՂԵՐ , ՎՂ Օ ՎԷՄԱՆ ՕՆՈՒՆ ՀԱՆ ՈՒ Ի՛ՂՂԷԲԻՆՄԷ ՎՂ ՆԻՒՃԷ֊ ԼԷՆՄԷՍԻՆՄԷ ՊԷՐԱՍԱՓԷՐԻՆՃԷ ՕՂԱ֊ ՃԱԳՂԱՐ ՄԸՐ ։ Բ ՏԻՄ. Բ . 11 , 12։ —ԻՍՐԱԷԼԻՆ ՕՆ ԻՎԻ ՍԸՊԻՂԱՐԸՆԸՆ ՂԷԲԱ՛ՆԸՆԸ ՂԷՕՐԻՆՃԷՎՈՒՆՂ ։ ՎՀ֊ ՀՈՒՄԻՂԵՐ ՀԻՄԱԻ ՕՆՂԱՐՈՒՆ ՀԷ֊ ՐԱՍ՛ԹԼԱՐՔՆԸՆ ՂԷՕՐԻՒՂ՝ ԻՍԹԷ֊ ՄԻՔԼԵՐԻՒ ԿԻՒՂ ՕՆՂԱՐՈՒՆ ԻՒՂԵՐԻ֊ ՆԷ ՀԻՒԲՄ ԵՏԵՂԼԵՐ ԻՄԻ , ՕՆՂԱՐՔ ՄԵՃՂԵՂԼԵՐ ԻՄԻ , ՀԱՊԱՍԱ ԱՓԱՐ֊ ՂԱՐՂԱՐ , ԷՕՂԻՄՒՐԻՒՐԼԵՐԻՄԻ ։ Վ֊ԱՔԻՆ ՀԵՐԱՍ՛ԹԻ ԿԻՒՆԻՒՆԱՏ ԿԷՕՐԻՒՆԷՃԷՀՅԻՄԻ ՔԻ՝ ԻՀԱՊՈ֊ ՍՂՂՆ ԳՕՎԱՂԱՅՐՀՂԱՐՐՆ ՃԻՒՄԼԷՍԻՆԻ ՊՈՒ ՀԷՔԷՆ ՎՂ ՊՈՒՆՃԷ ՆԱՀԱԳԳ֊ ԼԳՂԱՐԱ ԿԻՐԻՓԹԱՐ ՕՂԱՆ ՔԻՄ֊ ՍԷԼԷՔ՝ ՎՐԻՍՏՈՍ ԻՂԷ ՊԷՐԱՍԱՓԷՐ ՕՆՈՒՆ ԹԱՒԹՂԸՆԱՍ ՕԹՈՒՐՄԱՂ՝ ՎՂ ՕՆՈՒՆ ՓԱՏԻՀԱԿԼՂՂՆՆ ՀԵՓ

Digitized by Google

թլունը կէօրէճէքսինիզ։

29 Էյմ հէր քիմ՝ պէնիմ

մանուպլարընըն շանը ու ի՛զ-
վէթի իլէ ինձիշամ պուվմաղա
հէմ զալըմ գօվալայընճըլարըն
իվզէրինէ լաագըր էտէճէյի
հագգ հիւքմի։ զազապա րէյ
ու բիզա վէրմէյէ լայըդ կէօ-
րիւճէքլէր։ Պ՚օէ. ԻԲ. 28—
30։ Ա կօրնր. Զ. 2, 3։ Հ՚այտ.
Բ. 26, 27։ Գ. 21։ Դան. Է.
18։ Պու լա՛պիր՝ հարիֆը հար-
ֆընա անկլաշըլմալը տէյիլ տիր.
իլլա ատմէք տիր քի, պու տիւն-
նատա պիր հաքիմ՝ քէնտինին
էն ա՛ղիզ տօսթլարընա՝ պիր
չէյաա՛թտա վէրտիյի հիւքմիւ-
նիւ լաստրգ էյնինէլէր տէյիւ
էթրաֆընտա օճուրմաղըզա իք-
րամ էյլէտիյի միսիլիւ՝ Իէսուլ-
լէրի պու վէճհիլէ շէրաա՛թի
կիւնիւնտէ պիւնիւն ա՛լէմին
հուզուրունտա ի՛զղէյի ու իբրամ
օլունաճագ տըր։ Ընլար՝ կէօ-
յիւն պէցիւք վազտիշլընընը
ահպազ ու տօսթլարը կիպի
կէօրիւնէճէքլէր վէ պիլինէճէք-
լէր։

29. Էյէ էմ։ Մ՚ատ. Ժ. 29, 30։ Պ՚օէ. ԺԸ. 29, 30 Պու՝ Իէհոսաֆատ Իչֆէնտիմիզին պէտրոսա վէրտիյի ճէվապընըն պիր միգտարի տիր. լաքին պու-րատա պուլունան միւպարէք վա՛տ՝ սալճ Իէսուլէրէ մախ-սուս տէյիլ տիր, իլլա ճիւմլէ Իէրուսաղիմ տիր, հէր քիմլէր օլուրսա օլսունլար. Իէսուլէրը օլսունլար նա օլմա-

իամիմ իչիւն էվլէր նա գարըն-տաչլար եա գըզ գարընտաչլար

սընլար՝ Իէհոսաֆէթ օլսուն ֆնայիֆէէլէրտէն օլսուն՝ իւմմի-յար եա կէնճ՝ պէնկին նա ֆու-դարա՝ քիմլէր օլուրսա օլսուն-լար։ — Պէննէմ խամմ էլհան։ Պապ Ե. 11, վէ ժ. 22 շէր-հինէ պագ։ Պա՛զը քիմճէլէր քէնտի տօսթլարընը՝ մաղրուրլուգ նա իսրաս նա ի՛նսան նա իւմա՛նթսըզլըգ եա-խօտ նանկլօշ կիւնա՛մէլէր վէ լա-յըգսըզլ մէրամլար սէպէպինէն ճէհդը էտէրլէր. լաքին պու մի-սիլ իւ քիմճէլէր պուրսատա վա՛տ օլունան իւճրէթմէյէ հիասէ ում-մաըզնըլար Պիզ տօսթ ու ազ-րաբալար վէ տիւնեամի նի՛մէթ-լէր վէ յահաթլսըգլար ճէրը էյ-լէտիյիմիզ զէման՝ պու Իէրու-տօսուն կէրէէքլիյի վէ Իէնճիլի վէ վազտիշլընը մաթլուպ էվճ-տիյի իչիւն օլմալը տըր։ — Իէվ-լէր եա ֆըրընտաշլար ճ։ Պատ Ը. 21, 22։ ժ. 37, 38։ Պ՚օէ. ԺԴ. 26։ Բ. Կօրնր. Ե. 16։ փիլէպ. Գ. 8։ — Իէհո-շ ֆոնընը։ Պուրատա Իչֆէնտիմիզ վա՛տ էտէյօր քի՝ տէյիլ սալճ ղայպ էճտիյիմիզ գատտար՝ իլլա եիւզ քէրրէ օնուն գատտար վէրսին Պիւլ՝ քէնտիմիզին ին-քեար էճմէմիզ՝ վէ Իէրուտօ-սուն խաճերը իչիւն շէյ զա՛յ էճմէմիզ հասէպի իլէ՝ սէլամէ-ճիմիզ՝ յահաճըմըզ՝ վէ րուհա-նի ճէհսէլիմիզ եիւզ գաճի տահա զիյատէ օլաճագ տըր,

Digitized by Google

թէլք էթտի իսէ, եի՛ղ գաթըրնը աչաճագ , հէմ էպէտի հայաթ

պետրոսուն քէնտի պիր էվի վարըտը , նախօտ քիրա իլէ պիր էվ թուխմուշ օթուրույօրուտու, վէ օնու Յիսուսուն ուղուրունա թէլք էյլէտի . լաքին օհէր նէրէյէ վարտը իսէ, օնուն իչինն հաղըր տօնանմըշ էվլէր վարըտը : Յէնտի մէմլէքէթինտէ՝ օնուն իչինն պիր գափու աչըլըր իտի . լաքին Յիսուսուն շայիրտի օլտուգտան սօնկրա օնուն իչինն հէր մէմլէքէթտէ հիւղլէրճէ վէ պինլէրճէ գափուլար աչըգ իտի : Ո՛էմանէմիզտե տաճի պէօյլէ տէյիլմի՝ Յիսուսուս իչինն գօվալայրը չէքմէյէ տա՛վէթ օլանլար քի օնլարըն տօսթլարը քէնտիլէրին էն չէտիտ տիւշմանլարը օլուրլար՝ օ ղայպ էթտիքլէրի տօսթլարտան օնպին քէրուէ տահա չօգ վէ տահա էյի տօսթլար գազանըրլար : Յիվկէտէն օնլարըն սաքին օլտուգլարը մահլէտէն տիշարը պիլինմէյէն տուլարը՝ տիւնեանըն տէօրթ թառաֆընտա մա՛լիմ օլուր, վէ Յէլհօրն միւօնլարճա խալդընէն ՚Ուհապէթի՝ օնլարը աճըմալարը՝ տուա՛լէրի՝ վէ թէշէքքիւրլէրի օնլարըն Հագընտա պիրտէն ուչանըգ մէյտանա չըգար : — Յէպէտ հայտ : Յիսուսուն ուղուրունա էզիյէթ չէքէն հէր պիր քիմսէ՝ տէյիլ տալթ պու տիւնեատա հիւզ գաթի էձր ու ի՛վալ աչաճագ ,

եա պապա եա անա եա գարը եա էվլատլար եա թարլաներ

նա՛նի օնտան ալաճաղըմընդ շէյ՝ օնուն ուղուրունա զա՛յ էթտիյիմիզ շէյտէն հիւզ գաթ տահա զիյատե օլաճագ : Ա՛ֆ իշպու քեաբրըն ճիւմլէսինի պու էօ՛միւրտե ալաճաղըզ : Ա՛ուէ՛ . ճ . 29, 30 տէն պունու տահի էջյուէնիրիզ քի , իշպու իւճրէթ պա՛զը տէփա՝ պիզիմ՝ հէմ օ թէլքը էթմիշ իտիյիմիզ նէմտէն՝ եա՛նի էվլէր տօսթլար ՚Ա՛ օլաճագ : Ա՛ֆ հիսապա կէլմէզ քէրրէ պէօյլէ օլմուշ տուր : Ա՛էվէլա Պետրոսուն՝ շիւպհէսիզ Յէրթասյիւտաս պիր գաշ տօսթու օլմուշ օլմալը տըր . իտի օ՝ Յիսուսուն արտընճա կիմճէք իչինն օնլարը թէլք էթմիշտի , վէ պէլքի օնլարտան պիր չօղու օնուն տիւշմէնլէրի օլմուշ օլմալը տըրլար . լաքին օ օ՛ղ ղայպ էթտիյի տօսթլար գաշտար տէյիլ սալթ եիւղ գաթ՝ իլլա օն պին քէրուէ պին օ գաշտար տօսթ գազանտը : Ո՛նուն թէլքը էթմիշ իտիյի տօսթլարը տիւնեանվի վէ քէնտի մէնճա՛աթլընը արտյան քիմսէլէր իտիլէր . լաքին գազանմըշ իտիյի տահի տօսթլար՝ օպիրլէրին ճիւմլէսինտէն տահա եագըն վէ տահա գըյմէթլի՝ եէրին իւզէրինտե պուլունան էն ա՛զիզլէր վէ էն էյիլէր՝ Յէլհօրն սէվտիյի՝ վէ մէլէքլէրին խըղմէթ էյլէտիյի՝ էպէտէն նաշայագագ օլան քիմսէլէր իտի : Ո՛էմ

Digitized by Google

միրաս ալաճագ տըը ։

30 Լ՚մմա չօգ էվվել քիլեր սօնկրաքի՝ վէ սօնկրաքիլէր էվվէլքի օլաճագ տըը ։

ՊԱՊ Ի

1 ՕՀիրա կէօքլէրին փատիշահ՚ը՚ղը՝ պիր էվ սահիպի ատէմէ պէնզէր քի՝ սապահ՚լայըն

իլլա օնտան մա՚տա եպէտի էօ՚միւրէ տախի նայիլ օլաճագ տըը ։ Լ՚մմի պետրոս վէ պօղոս՝ վէ միւէօնլարճա տահա սայրիլէրի՝ ա՚կըլը տէյիլլէ՚րմի իտի ։ Վ՚է պու զէնկին կէնճ՝ տիվանէ տէ՚յիլմի իտի ։ Լ՚ըվէթ էօյլէ իտի ։ վէ Ո՚րիստոսու գապուլ էթմէյէ հազը՚ր օլմայան ախէրլէրին ճիւմլէսի տախի տիվանէ տիր՚ը՚լէը ։ Ո՚րիստոս իչիւն զարարա օղրամանը՚ն՚ քնարը նէ՚ գատար չօգ տուր Լ՚մմի օնուն ուղուրունա էթմէյէ հիչ պիր շէյի փէք չօղ՝ օնուն ուղուրունա չէքմէյէ հիչ պիր շէյի փէք կիւճ՝ օնուն ուղուրունա թէրը էթմէյէ հիչ պիր շէյի փէք պը՚յմէթլի սայմայալըմ ։

30 ՀՕղ էվվէլքէր ։ Պու՝ Լ՚ֆէնտիմիզին չօգ քէրրէ գուլ՚լանտը՚ղը պիր զարպի մէսէլ իտի ։ ՕՆու պուրատա՝ օնուն արտընճա կիտէնլէրէ վէրիլճէք օլան իւճրէթլէր հագգը՚նտա՝ եախօտ պու պէնկին կէնճին հագգը՚նտա գուլ՚լանը՚լօր քի ։ սէյիրտէրէք Ո՚րիստոսա կէլտի ։ օնուն էօնիւնէ տիղ չէօքտիւ ։ վէ ախէրլէրին հէփիսինտէն զիւյատէ՚ օնուն շայիրտի օլմայա հազը՚ր կէօրիւնիւրիւտիւ ։ լաքին օնուն եանը՚նտան գատավէթլէ՚ննէրէք կիրմտի ։ վէ հէփիսինին սօնու օլտու ։ Լ՚աքին իշպու

զարպի մէսէլ Լ՚էհուտիլէրին վէ էճ՚նէպի թայիֆէլէրին հագգը՚նտա տախի սահիհ իտի ։ Պապ ը՚ ։ 11, 12 ։ Պ՚ո՚ւ ։ ԹԳ 29, 30 ։ Հ՚ո՚վ ։ թ ։ 30—33 ։ փարիսեցիլէր վէ կէօմիւքճիւ՚լէր հագգը՚նտա տախի սահիհ իտի Պապ ԻԱ ։ 31, 32 ։ Պ՚ո՚ւ ։ Յ՚ը ։ 13, 14 ։ Հ՚էմ տախի պու զարպի մէսէլ՝ քէնտիլէրինի իլգ զանն էտիպ Վ՚ովմէնին քիւրսիւսիւ իւզէրինտէ օթուրան պաշքահ՚ինլէրին վէ քահ՚թիպ՚լէրին ևէրինէ՝ Ո՚րիստոսուն խը՚զմէթէ գուլ՚լանտը՚ղը ֆագիր վէ օգումուշ օլմայան շայիրտ՚լէրին հագգը՚նտա սահիհ իտի ։ Պապ ԺԱ ։ 25 չէրհինէ պագ ։

---

1 ։ Օ՚էտ ։ Պ՚ուրթաը՚ըճը՚մը՚ղ հէնուզ գուլ՚լանմը՚ը իտիլի զարպի մէսէլի էյի անկլամագ իչիւն պիր թէմսիլ կէթիրիյօր ։ վէ պու վէճհ՚ինէ՝ քէնտի փատիշահ՚ը՚ղը՚նտան նէ օլաճաղը՚նը կէօթէրմէյէ պու՚նու պիր ֆուրսա՚թ էտէյօր ։ Օ՚Լ փատիշահ՚ը՚գտա՝ պու տիւնեատաբի կիպի՝ քիշինին տօղուշու՚նա՝ չան ու շէօհրէթինէ՝ մէնէմէնէ՝ սինինէ՝ վէ ֆամիլէատը՚ը՚նն պէօյիւքլիւկիւնէ եա քիւչիւքլիւկիւնէ իւ՚թիպար օլու՚նմազ ։ Լ՚ազել Կայէնտէն՝ Յակոբ Լ՚սատան վէ Յովհէփ քէնտի գաղը՚նտաշ՚ը՚ղը՚նտան քիւ՚

Digitized by Google

պաղընա իւՃրեէթ իւլէ իշՃիլէր թուԹմաղա չըգտը ։

2 Ա֊է իշՃիլէր իւլէ կիւնտէ պիրէր տինարա գավ էտիպ՝ օնլարը պաղընա կէօնտէրտի ։

3 Ա֊է սաա՛թ իւչ ՄԷհէլինտէ չըգըպ՝ փալարտա պաշգա

չիւք իտի ։ Ա՝ոմսէս՝ գարընտաշը Ա֊հարոնտան քիւչիւք իտի, լաքին օնտան տահա մի՛Ժէպէր սայըլըը ։ Պաւիթ վէ Սողոմոն՝ աԹաղարընըն պէջինճը ֆամիլիա֊լարընըն էն քիւչիւքլէրի իտիլէր, լաքին փատիշահ օլտուլար ։ վէ Պօղոս՝ վագրԹսըդ տօղմուշ պիր էվլատ կիպի իտի, լաքին օ՝ Էսուլէրին էն պէջինճիւնճէն զէրրէ գատար նսպանլըդը եօգ պիր զամ օլտու ։ — ԿէօրՃէ֊լէն ֆոթիշմէլըէը ։ Պագ գ ։ 2 շէրհինէ պագ ։ — Սպահլա֊յըն ։ Էրեմ ։ իե ։ 3, 4 ։ — Պօղըն ։ Պագ թ ։ 37, 38 ։ ԻՍ ։ 33—34 ։ Էրէ ։ Ը ։ 11, 12 ։ Էսայ ։ ե ։ 1, 2 ։ Յովէ ։ ժե ։ 1 ։ — Ւ֊ծրէլ էլ էշխէնէ ընօ֊լմազա ։ Ա՝մոս ։ ԺԳ ։ 34 ։ Ա Կօրնի ։ ժե ։ 58 ։ Էրէ ։ ԺԳ ։ 21 Բ Պէտ ։ Ա ։ 5—10 ։

2 ։ Պէրէզ փինոբա ։ Տինար աէտիքլէրի Ա՝օմա տէվլէԹինին պիր սիք֊քէսի իտի (Պագ ԻՌ ։ 19 ՚՚) , վէ պիր ա՛սքեր նէֆէ֊րինին կիւնտէ պիր տինար իւ՛լիւ֊ֆէսի վարըրը ։ Պունտան պէշ եիւզ սէնէ էվվէլ Ա՝նկիզԹէրրա֊տա տահի պիր րէնչպէրին կիւն֊աէլէյի պու գատար՝ եա՛նի օն

պօշ տուրան էշՃիլէր կէօրտիւ ։

4 Օնլարա տահի՝ Ա՝իզ տէ պաղա կիտին, վէ Հագգ նէ իսէ՝ սիզէ վէրէյիմ տէտի

5 Ա֊է օնլար կիԹտիլէր ։ սաա՛թ ալԹը վէ տօգուզ ՄԷհէլէ֊րինտէ եինէ չըգըպ՝ պու մին֊

սէքիզ փարա միգտարի իտի ։ Օլ զէմանլէյտէ զախիրէ փէք ուճուզ իտի ։ — Պաշլընա կէօն֊պէրէք ։ Պա՛զը քիմսէլէր իմա֊նա՝ է՛օ՛մրլէրինին փէք էրքէն զէմանընտա տա՛վէթ օլունմադա նայիլ օլուրլար ։ Ա Մաթ ։ Բ ։ 18 ։ 26 ։ Գ ։ 1 ։ 21 ։ Ա֊Ջ ։ 11, 12 ։ Գ Մաթ ։ Գ ։ 6—11 ։ ԺԸ ։ 12 ։ Բ Ա՝նաց ։ ԼԴ ։ 3 ։ Յաղ ։ ԺԲ ։ 1 ։ Պ֊աւ ։ Ա ։ 15 ։ Բ Տի՛մ ։ Գ ։ 15 ։

4 ։ Ա՛իզ պէ պաշլ էֆէն ։ Պագ թ ։ 9 ։ ԻԱ ։ 31 ։ Պ֊աւ ։ ԺԹ ։ 7—10 ։ Ա Կորնի ։ Ջ ։ 1 ։ Ա Տի՛մ ։ Ա ։ 12, 13 ։ Ա Պէտ ։ Գ ։ 2, 3 ։ — Ա֊է հաքգ նէ իսէ ։ Իւլք եօլանըլանլար իւլէ գավ ու գա֊բար օլունմուշտու ։ լաքին պունլար իւլէ հիչ պիր փազարլըգ օլունմամըշ իտի ։ վէ օնլարա վէրիլէճէք իւճրեէթ օնլարը Թու֊Թան քիմսէնին ինսաֆընա վէ հիւսնիւ րիզասընա մէրպուԹ իտի ։

5 ։ Պո՛ ֆնվալ էաչբէ էյլէպէ ։ Պա՛զը քիմսէլէր էօ՛մրլէրինին զէմանը օրԹասընտա տա՛վէթ օ֊լունուրլար ։ Ծ՛ննէպ ։ ԺԲ ։ 1—4 ։ Յէո ։ ԻԳ ։ 2 ։ 4 ։ Բ Ա՝նաց ։ ԼԳ ։ 12—19 ։ Էրէ ։ ԻԱ ։ 24

Digitized by Google

վալ իւզըհ էյլէտի ։

6 Վ֊ե սաա՛թ օն պիր մե֊հէլինտէ չըգըպ՝ ղայրի պօշ տուրան էջինլէր պուլտու , վէ օնլարա տէտի . Կիչիւն պուլուտա պիւթիւն կիւն պօշ տուրտուղուզ ։

7 Ո՛նա տէտիլէր . Ձիւնքի պիզի քիմնէ իւձիւէթ իլէ թուէթմատը . օնլարա տէտի . Ահզ սաա֊

—26 ։

6 . Վ֊ե սաա՛ն ծնդէբ ։ Կիւնիւն իշլէնէճէք սաթի պիր սաա՛թը գալմըշտը ։ Յայ . թ . 10 ։ Գ֊ած . Ի֊գ . 40—43 ։ Յովհ . թ . 4 ։ Օն իքինճի սաա՛թտա հիչ պիր չաղըրըմըզ եօգ տուր . լաքին էօ՛միւր վար իքէն , իւ֊միւս տախի վար տըր ։

7 . Պէզէ էնճէ էաճէլէն էլէ ըուա֊մատը ։ Գ֊ած . ժդ . 15, 16 ։ ժէ . 30, 31 ։ Ձ֊ամ . ժ . 14—17 ։ Յ֊ես . Ի֊Ջ . 25, 26 ։ Նէէս . Բ . 11, 12 ։ Գ . 5, 6 ։ Գ֊ած . Ա . 26 ։ — Ամէ պախէ պաղա չէ֊պին ։ Պաղ Ի֊Բ . 9, 10 ։ Գ֊ած . Յ֊Գ . 21—23 ։ — Վ֊ե հաքէ նէ էսէ ։ Նէէս . Զ . 8 ։ Նէէ . Զ . 10 ։

8 . Ի֊չէշ֊ա՛ օլունճա ։ Պաղ Յ֊Գ . 39, 40 ։ Իե . 19 . 31 ։ Ձ֊ամ . Բ . 6—11 ։ Բ Գ֊ած . ե . 10 ։ Յայ . Ի . 11, 12 ։ — Վ֊ռէփ֊էէ֊պաշըա պէպէ ։ Վ֊ռէտիսէ֊ատա՝ եաճատ քէհնա՝ պիր էֆէնտի֊նին էն ի՛միմատա էճառէյի խըզ֊մէճքեարը օլուր ։ Ծ֊ննդ . Ի֊Գ .

խի պաղա կիտին , վէ հագգ նէ իսէ՝ ալաճայ֊սընըզ ։

8 Վ֊ե ակշամ օլունճա , պա֊ղընն սահիպի քէնտի քէ֊տիսի֊տասընա տէտի . Ի֊շճիլէրի չա֊ղըր , վէ սօնկւյաքի֊լէ֊լտէն պաշ֊լայըպ եվվէլքիլէրէ վարընճա֊յատէք օնլարըն իւձրէէթինի վէր֊

9 Վ֊ե սաա՛թ օն պիր մէ֊հէ֊լինտէ ալընա֊նլար հէլիպ՝ պիրէր

2 ։ Լթ . 4—6 ։ Խգ . 19 ։ Գ֊ած . ԺԲ . 42 ։ Ժ֊Ջ . 1 , 2 ։ Ա Կ֊որնթ . Գ . 1 , 2 ։ — Ո՛նէ֊տէ֊էէրէն պաշ֊լայըպ ։ Իւձրէէթ վէրմէյէ նէրէ֊տէն պաշլայաճաղընտա հիչ պիր ֆարգ եաղուտու . լաքին էյէր էվվէլա իլէ թուէթտուղու քիմ֊սէլէրին իւձրէէթինի վէրմիշ օ֊լայըտը , օնլար բազի օլուպ կի֊տէճէքլէր իտի . վէ օնլարըն եվրէքլէրինին հիյպէթլու նէ֊փ֊սանիյէմի պէզլի օլմայաճաղընտը ։

9 . Պէզէր փնոթ ալտըպ֊տը ։ Ի֊վ սահիպի օնլարա օ գատար վէրմէյէ մէճպուր տէյիլ իտի . զիրա օնլար իլէ պիր գավլի եա փազարլաղը եօգ իտի . լաքին գատիլ տիր քի օ՝ օնլար ղայ֊րէթլէրի իլէ պու֊ գատար ապ֊չէլիք իշ իշլէտիլէր գըյա էթ֊սին . եախօտ տահա ի֊հթիմալի օլան պու տուր քի՝ օնլարա վէ օնլարըն աճլըգ չէքէն ֆամիլ֊եալարընա մէրհամէթ էթմէքտի իլէ՝ օնլարա պիր պախշիշ վէր֊մէյէ իսթէտի , քի պիւթիւն կիւն իշլէմէյէ իսթէտիլէր իտի

տինաար պլտըլար ։

10 Ա՝Է էվվէլքի՛լր կէլինճ՛է , զանն էթտիլէր քի՝ տահա չօգ պլաճագլար . վ՛ օնլար տա պիրէր տինաար պլտըլար ։

11 Ա՝Է պլընճա , էվ սահիպի-

նէ գարշը մըրըլտանարագ՝ տէ-տիլէր քի՝

12 Պու սօնկրաքիլէր պի՛ր տա՛թ իշլէտիլէր , վէ օնլարը պիզ կիւնիւն աղըրլըղընը վէ հէրարկ-

---

խա՛ տէ՝ իշ պուլսմատըլար , վէ պու վէճԹ իլէ օլ կիւնիւն վա-բարընը չըգարսընլար ։ Ա՝ԼԼԱՀ պիզ՝ պունտան քէնտիմիզ Ա՛Լ-ԼԱՀընն էն պէօյիւք կիւնահ-քարլատա օլան դանի մէրհա-մէթինի էօյրէնէպիլսինիզ ։ Պ՝ՈՒԽ . ԻԳ . 43 ։ Հ՛ՈՒՄ . Գ . 3—10 ։ Ե . 20 , 21 ։ Ն՛էՀ . Ա . 6—8 Բ . 8—10 ։ Ա՝ՅՒՐ . Ա . 14—16 ։

10 Հ՛ՕՂԱՆ ԵՆՒԹԼԷՐ ԱՒ ։ Ո՞նլար՝ օ պիրլէրտէն չօգ գէմիան իշլէտիլէր , վէ քէնտի գըլյաս-լէրինէ կէօրէ օ պիրլէրտէն տա հա՛ գէլյատէ իւճրլէթէ լայըգ ի-տիլէր ։ Պունլար օպիրլէր կիպի պի՛ր պախշիշ ալմաղա իտմէհաիք-լէրի ևօղուտաև . խայըր . իլլա օնլար իւճրլէթէ քէնտի տէյէ-լէրի կիպի մանթլու պ էտէրլէր-իտի ։

11 . Մ՝ԸՐԸԼՃԱՆԹՈՓ ։ Պ՝ՈՒԽ . Ե . 30 . ԺԵ . 2 . 28—30 ։ ԺԹ . 7 ։ Ֆ՝ՈՒԹ . ԺԱ . 2 , 3 ։ ԺԳ . 45 ։ ԻՌ . 21 , 22 ։ Ա ևԱԽ . Բ . 16 ։ Հ՝ՈՒՊ . 16 ։ Ն՛ԷՀՈՒտիլէր՝ իգլարլարը միւ-ճիպինճէ՝ գատիմտէն պէրու չիմ-տէյէ գատար Ա՛ԼԼԱՀընն խալգը իտիլէր . վէ չիմտի թայիֆէլէ-րին մէյտանա չըգըպ քէնտի-լէրին նայիլ իտիքլէրի հէպ պէ-

րէքէթլէրի վէ հուգուգ ու իմ-թիազաթլարը Թ՛ամիլէն էլէ կէ-թիրէճ՛ք օլտուգլարը՝ քէնտի-լէրինէ ա՛զիմ եիւրէք սըգընը-լըսը օլտու ։ Ա՝ԼԼԱՀընն ա՛Տոը՝ թայիֆէլէր իլէ տէյիլ՝ իլլա օն-լար իլէ օլմուշտուտ ։ Ա՝ԼԼԱՀ պու պապտե Ա՛ԵՀՈՒտի-լէրէ ասլա պիր նահագլըգ կէթ-տիմի ։ Ա՝ԼԼԱՀ օնլար իլէ օլան ա՛Տալընը իՀրատ Է՛ԹԱՒԽԻՄ . վէ օնլաթ օնու պու գատար չօգ քէրրէ տարըլԹտըլար՝ իսե տէ՝ օնլարտա վա՛տ էյլէՒՀՒՄ իլ-րին ճիւմլէսինի իՀՏան էյլէՒմէ-տիմ ։ Ա՝Ւ՛ Ա՛ԼԼԱՀ պիչաղը Թա-յիֆէլէրին՝ խէլաղտըն պէրէք՛Թ-լէրինէ չիմտի Հիսսէտար օլմա-ղա տա՛վէԹ օլունտուգլարընա շաղ ու մէսրուր օլմաղը տէյիլ-լէ՛րմի իտի ։

12 Ո՞ԼԱԲԸ պէՀ . . . ևԲԲԼԷ պէ-բաղէբ էյլէդին ։ Պ՝ՈՒԽ . ԺԴ . 10 , 11 ։ Հ՛ՈՒՄ . Գ . 22—24 . 27 —30 ։ Ն՛էՀ . Գ . 6 ։ — ևՀՆԱՆ ԱԼԸԲԼԸԸՔ ևՀ ։ փԷՔ աշէ-քէտար տըր քի , օնլար Ա՛ԼԼԱՀտա խըզմէթ էԹմէյի քէնտիլէրինէ տէյիլ պիր բուխսաԹ ու իՀսան՝ իլլա պիր անկաբտա վէ եիւք սայարլարըտար ։ Ն՛ՈՒՀ . ԾԸ . 2 , 3 ։ Հ՛ՈՒԹ . Է . 3—5 ։ Մ՝ՈՂԱՀ .

Digitized by Google

հյլէսին ։

13 Ալ է օ՝ ճէվապ վէրիպ օն-
լարըն պիրինէ ուէսի . Նա-
ասօսթ՝ սանա նահագլըգ էթ-
մէյօրում. սէն պէնիմ իլէ պիր
ուինարա գավվ էթմէսին մի ։

14 Ըապգըն ալ , վէ կիթ .

Ա · 13 · Գ · 14 · Պ ոսէ · ԺԸ · 29 , 30 · ԺԸ · 11 , 12 · Ըոմ-
թ · 30—32 · Ժ · 1—3 · ԺԱ · 5—7 ։

13 · Ասնա նահափլըէ էլնի-
յօրոմ · Ովննք · ի·Ը · 25 · Յոբ
ԼԳ · 10—12 · ԼԸ · 2 · Խ · 8 ·
Ըոմ · Թ · 14 , 15 · 20 · Ալ-
նահագլ մէլէքլէրին՝ Ալլահըն
կիւնահքեաը քիմսէլէրի ա՛ֆվ
էթմէյի՝ վէ օնլարը կէօյէ գա-
պուլ վէ քէնտիլէրի իլէ պէրա-
պէր էյլէսիյինէ կիւՃէնիպ շէք-
վա էթմէքլէրի օլմոՃմա ։

14 · Ըոթէընը ալ · Պապ Ջ · Ձ · 5 շէրհինէ պագ Դ Յոսէ · Ժ · 16 · 30 , 31 · Նէյէ · Իթ · 18—20 · Պ ոսէ · ԺՋ · 25 · Ըոմ · Դ · 4 · 5 ։

15 · Նէ՞ սէ էոՆէպէյէ ՀՃ ։ Պապ Ա·Ա · 25 , 26· Նէյէ ԼԳ · 19· Բ Օբդն · Է · 6—8 · Ա Ովաց · ԻԸ · 4 , 5 · Նէյս · ԻԷ · 5—7 · Յովհ · ԺԷ · 2 · Ըոմ · Թ · 15 · 24 · ԺԱ · 5 , 6 · Ա Կորնթ · Դ · 7 · Նէյս · Ա · 11 · Բ · 1 . 5 · Յակ · Ա · 18 · Նէյէր պիր ասէ-
մին էշլեասը եա էմիաքի վար ի-
սէ , օնու իսթէմէյի կիսի գուլ-
լանմապա հագգը վար ։ Օ՝ պէ-
յէնէյի քիմսէյէ մերհամէթ
պէն պու սօնկըաքինէ տաքի սա-
նա վէրմէյ՞ կիսի վէրմէք իս-
թէրիմ ։

15 Նշեամ իլէ իսթէյիմի
էթմէք պանա ճայիզ սէյրմ մի .
եօխսա՝ պէն էյի օլսուղում ի-
չիւն սէնին կէօզիւն եարամմազ

էաէ պէլկիր · Վէնտի մալինաէն
հէր նէ գատար սատագա վէ-
րէճէք օլսա , եահսա գուլլարը-
նըն պէրինի քէնտինէ միրաս-
խոր էտիպ սէ պագկլէրինին
սատէճէք քէնտիլէրին հագգը-
նը վէրսէ , օնլարըն հիչ պիր
շէյ սեջլէմէյէ հագգլէրի օլ-
մապ · Ալլահ լապգարըգ կիւ-
նահքեարլարա մերհամէթ էյ-
լէտի տէյիւ՝ մէլէքլէր անիաէ
իւճրեթլէրինին արճըլմապա գալ-
գըշարագ՝ Այն պու կիւնահ-
քեարլարը պիզ հիչ կիւնահ
իշլէմէմիշլէր իլէ պէրապէր էթ-
մին սէյիւ շէքլա էթմինէյէր
մի ։ Ալլահ Թաաալէա Սամնանա
պու գատար գուվվէթ՝ եահսա
Սողոմոնա պու գատար ի՛լմ
վէրմէյի զէմանն՝ ճիւմլէ պագ-
հինանլարա պէջլէսինի վէրմէ-
մէյիլէ պիր նահագլըգ էթմո՞
մի ։ Պէտրոս իլէ Յո՛հաննէս
Ըապպէրն պապղընտա իշլէմէյէ
Պօղոսանն պիր միգտար սէնի-
լէր իլէրի առ՛վէթ օլունտուգ-
լարը իչիւն՝ օնլարա նահագ-
լըգ օլսուս սէյիւ շ՛քլա էթ-
մէլի՞մ տիրլէր ։ Վէրիսէյանն-
լարանն պա՛զըսը՝ ախէրլէրտէն
տահա զէյատէ մալ ու էմլաքէ

մը տալը :

եւս ի՛լմ ու ֆիհմմ՝ եւ ախօսս սաղ-
լըգ ու գուտրէմէ մալիք տիր-
լէր . իմաի օնլարը պու խուսուս-
լարտաս ախէրլէրտէն ֆարգլը է-
տէն՝ նահագլըգ մը էտէր :
Պա՛զը քիմնէլէր պիր ուզուն
է՛օմիւր կէչիրիրլէր, վէ ախեր-
լէրին վագթը գըսաս օլուր :
Յակոբոս Լէսուլ՝ Թէզ տա-
վէթ օլունտու, քի ի՛վաղ ու
իւճրէթինի ալսըն (Կօրնթ . ԺԲ .
2), լաքին անուն գարընտաշը
Յովհաննէս՝ Ուրիստոս իչիւն
չալըշմազա վէ իսքէնճէ չէքմէչէ
պիր ուզուն է՛օմիւր սիւրտիւ :
Ուրիսթիանլըղըն իլք շէհիտի
Սթեփանոս փէք ազ եաշատը :
Կուլլարընը քէնտի խըզմէթ-
լէրինէ նասպ ու թա՛յին էտէն
Ուրիստոս տուր , վէ օնլարը ազ
եա չօգ վագթի իշտէ սագլայան օ
տուր : Նֆենտիմիզ Պօղոս , Լու-
սաւորիչ , Լուտեր , Կալվին եւ .
կիպի զաթլարը տիւնեա իւզէ-
րինտէ մէշհուր մէգամլէրէ վէ
ախէրլէրտէն ֆայտալը օլմանըն
եիւճմէ տէւրճմէլէրինէ գալտըրըր,
վէ օլապիլիր քի՝ կէօքտէ օն-
լարա ա՛զիմ ի՛վազլար իչտան
էտէր . լաքին պունու էթմէմէի
իլէ՝ է՛օմրիւն էտնա հալլէրին-
տէ պուլունտուպ տուհա ազ ֆայ-
տալը օլան վէ տուհա ազ ի՛վա-
զա նայիլ օլան նէչէ նէչէ հի-
սապսըզ Ուրիսթիանլարա պիր
նահագլըգ էթմիշ օլմազ : —
Նֆենտիմիզ Օքտօպոմ Էֆէնտի-
լիքքեանի օղուպ էյլիք էթմէյէ

16 Պէյլէմէ սօնկրագիլէր էվ-

իսթէսիյիմ իչիւն՝ սէնին կէօ-
զիւն գըզդընճլըգ վէ հասէտ մի
կէօսթէրիր : Յոբ . Դ . 1—
11 : Կոր . ԺԳ . 45 : — Կէօ-
չէտն խաթմազ մը : Պապ Զ .
23 : Բ Օրին . ԺԹ . 9 , 10 :
ԻԸ . 54 : Նահ . ԻԳ . 6 : ԻԸ .
22 : Ա՛ռէլ . Է . 22 :

16. Պէյլէմէ սօնկրագիլէր Ա : Պուրատաս Ուրիստոս Նֆենտի-
միզ եինէ պու զարպի մէսէլի
թէքրարլալր , չէյլէ քի օնու՝
վէ օնու գուլլանմազ խոխյի քէչ-
ֆիչէթի ունունթմայալըմ՝ : Պապ
ԺԹ . 30 չէրհինէ պագ — Ֆա՛-
ֆինէյէր չգ Ա : Պու տախի պիր
զարպի մէսէլ տիր քի՝ Նֆէն-
տիմիզ օնու չօգ քէրրէ գուլ-
լանտը , վէ պունատան իլէրքիսի
կիպի մա՛նասը կէնիշ տիր , վէ
չօգ չէյլէր խուսուսունտա գուլ-
լանըլա պիլիր : Նֆէր պուրատաս
ատաէճէ Ուրիստոսան քէնտի
թէվազիի՛սինէ վէրէճէյի իւճրէթ
ու ի՛վազլար խուսուսունտա ի-
սէ , մա՛նասը պու օլապիլիր
քի՝ Պէնիմ փատիշահլըղըմա
չօգ քիմսնէլէր տա՛վէթ օլու-
նույօր , օնլար կէլիրլէր , վէ էմր
էթմէյիմ կիպի չալըշըրլար ,
օնլար բուպարէն՝ էտնա վէ
չօգլարըն՝ պիլմէտիյի քիմսնէլէր
տիր . լաքին պու ճիւմլէ իլէ օն-
լար սահիհ Ուրիսթիանլար տըր .
վէ սաթըգլարըն իւճրէթ ու ի՛-
վազընը ալաճագլար : Նֆէ՝ պիր
գաչ քիմսնէլէրի պէն Ուիլհէ-
տէ ա՛լէա մէրթէպէլէր իչիւն

Digitized by Google

17 Ա Յ Յիսուս Երուսաղէմ
չըգար իքէն , եօտա օն իքլ շա-
յիրուլէրի Թէնհաճէ պէրապէր

կիտէնլէր յասէր կէլիրլէրիտի ,
վէ պու վէճհիլէ օնլար Երու-
ղ՛մ կէթիշմէզտէն պիր պէօյիւք
քարպան օլուրլարըմը : Յիսուս
Ֆէնտիմիզ քէնտի շայիրուլէ-
րինի պունլարըն Թանընտան պիր
Թէնհայէ չէքտի . վէ ան քի օնլա-
րա սէօյլէյճէք իտիյինի ախեր-
լէրին իչիմտիյինի իտմէմէզտի :

Մարկոս պիզե խապէր վէ-
րիյօր քի (ժ . 32) , Յիսուս
Ֆէնտիմիզ օնլարտան իլէրի
կիտէտի , վէ "օնլար՝ Հէյլատան
օլուրլարըմը վէ . . . գօրգար-
լարըմը" : Ֆէնտիմիզ քէնտի-
սի՝ Հիչ պիր տէրէճէ գօրգագ-
լըգ՝ նա կէրի տէօնմէյէ պիր
մէյիլ նա իչհէիյազ կէօստէր-
մէտի . իլլա պիլ ա՛ք՝ միւմքիւնի
մէրհէպէկ ճէսարէթի վէ սէ յինճ
իլէ իլէրի վարար : Յիսուս Ֆէ-
նտիմիզ՝ շայիրուլէրինէ Հալէա
պունտան էվվել միւմքիւնի մեր-
Թէպէ աչըգ պիր Թարըգ իլէ
Երուսաղէմէ իսքէնճէ չէքիպ
էօլէճէյինի իքլ քէրրէ սէօյլէմիշ
իտի (Պապ ժ.Ջ. 21 վէ ԹԷ . 22 .
23) . Յէ օնլար էյէյլի օնու ան-
կլամազլար իտի իսէ տէ , պիր ղա-
յէթի հէյպէթլու պէլա կէլէճէք
տէյիւ գօրգարլարըմը : Ա՛ն Ի-
չիւն օ չինտի օնլար իլէ պէրա-
պէր՝ տայիմա էյլէտուի կիպի՝
Թէզլաշ էթմէյէրէք Եւրիւսա-
յօր , Նիչիւն Երուսաղէմ նէ-
Թիշմէյէ ա՛ճէլէ էտէր կիպի Ի-

վէլքի՝ վէ էվվէլքիլէր սօնկրաքի
օլաճագլար . վիրա տա՛վէթլիլէր
ջոգ՝ ամմա սէչիլմիշլէր ազ սօր :

սէչտիմ՝ վէ օնլարա տատա
պէօյիւք պախշիշլէր՝ տատա Եւս-
ճէ իսէմի՛տատըր վէ տատա զի-
յատէ ֆայտալը օլմագ իհտան-
լէրինի վէրտիմ՝ : Ընլար պաղտա
ախերլէրի գատար վագըթ սալի
էթմէմիշ օլա պիլիրլէր , լաքին
պէն պէյէնտիյիմի սէչմէյէ վէ
օնու ախերլէրինտէն ֆայդալ
էթմէյէ հագդըմ վար . վէ պէօյ-
լէ էթմէմ իլէ հիչ քիմսէյէ
պիր զիյան էթմէմ՝ :

Տիւիւն զիյաֆէթի Թէմմի-
լինտէ Վրիստոս Ֆէնտիմիզ
պու զարպի մէսէլի պիր ախեր
մատտէ խուսուսունտա՝ վէ զայրի
կէօնա ֆարգլար խուսուսունտա
գուլլանըլյօր : Պապ ԻԲ . 14
շերհինէ պագ :

17 . Երօօպաչ՛ոմ Ըսէթ է՛է :
Ֆէնտիմիզ Երուսաղէմէ չը-
գայօրուտու , վէ օրպայա՝ տիւն-
ևանընն կիւնահլարը իչինե էօլ-
մէյէ չըգայօրուտու : Պապ ժԹ .
1 շերհինէ պագ : — Ընէ է՛է
շայէրպէրէ ընենճ պէրապէր ա-
ԼԸՂ : Ա՛ոմանտան մախընուպ օլու-
նուրուտու քի՝ էրքէքլէրին ճիւմ-
լէսի պայրամտա Երուսաղէմէ
չըգարընլար , վէ գարըլարտան
տախի պիր չօղու չըգար խոի :
Պիր քէչ էտա գատապատան կի-
տէնլէր՝ էքսէրի պէրապէր եօլա
չըգարըլարըմը , վէ եօլտա կիտէր
իքէն Թապահա՛Թը իլէ տպիր շէ-
հիրլէրտէն վէ քէօյլէրտէն տախի

աղբակ՝ օնեսարա տէտի .

18 ՅԻշեհե Ներուսաղէմէ ելգա-
յօրուզ , վէ ատէմ ()ղլու պաշ
քուահինէրէ՝վէ քեանթիպլէր է

լէրի սէյիրտիյօր տէյիւ տիւ-
շունիւլէրիտի : Գ օ՛է . ի . 40 :
18 . Իշմի ևն : Վրիստոս Յ-
ֆէնտիմիզին քենտի շայիրտել-
րինէ՝ էօղիւմիւ հագգընտա խա-
պէր ւ էլրմէսինին պու իւչունճիւ
տէֆա՛ը տըր . լաքին օ՝ օնեսարա
պու խուսուստա շնմտի՝ էվվէլքի
տէֆա՛ետտան զիյատե թատգը-
գան խապէր վէրիյօր . վէ պուն-
տան գաթը՝ նազար ։ օնեսար շնմտի
անկետմըշ օլմըը տըրըսը քի ,
պուննուն ճիւմլէսի՝ հէր նէ իսէ
օնուն շնմտի պու Ներուսաղէմ
վարմասընտա վագի՝ օլաճագ :
—()նո՛ էօլ-մէ հե-ւ՛ եոկճէէ-
լէ : Ասանհէարիմ թա՛պիր օղու-
նան Յհհուտիլէրին ա՛զիմ շու-
րա մէճլիսինին՝ օղ զ՛աման ար-
թըզ պիր թէօհմէթլիկի էօղիւմ
հիւքմ էթմէկէ հիւքիւմէթի ևօ-
ղուտու . չիւն քի Ա՛օմըղըտ օ
մէճլեստէն պու հիւքիւմէթի ալ-
մըշտըրտը . լաքին մէճլիսին՝ օնուն
թէօհմէթի խուսուսունտա քէն-
տի րէյլ՛ըրինի սեօյլէմէկէ՝ վէ օ-
նու էօլտիրմէք իչիւն Ա՛օմա-
ղըտա թէսլիմ էթմէկէ տահա
բուխասթէտը ւ՛արըտը . վէ Յ-
ֆէնտիմիզ Յիսուսուն հագգընտա օնեսարըն էյլէմիյի պու խի :
Պապ ԻԶ . 66 : Ի՛ . 1 , 2 .
Ա՛օէ . ի՛Ա . 64 , 65՝ : ՃԹ . 1 :
Յովհ . ի՛Ը . 30 , 31 :

թէսլիմ օլունաճագ , վէ օնու
էօղիւմէ հիւքմ էտէճէքլէր .
19 Ա՛ է օնու թայիֆէլէրէ թէս-
լիմ էտէճէքլէր , քի օնու պէվգ-

---

19 . Գ՛այիֆէլէրէ : Գ՛այիֆէլէր
յուղէթի իլէ պուրտատա Պոնտոս-
լու Պիղատոս իլէ Ա՛օմալը սօղ-
տաթլար անկետշըլըը : — Ա՛էվգ-
լէնէլէր : Պապ Ի՛ . 27—31 :
Ա՛օէ . Ի՛Ա . 7 , 8 : Ա՛օէ . ի՛Ճ .
16—20 . 29—36 : Գ՛օէ . Ի՛Գ .
11 : Յովհ . ի՛Ա . 2 , 3 : — Տէօ-
յէլէր : Պապ Ի՛ . 26 : Ա՛օէ .
ճՃ . 15 : Յովհ . ճՃ . 1 :
Ա՛օմալըլարըն գապահաթլալարը
տէօյտիւքլէրի գամչըգ՝ գաթը
գայըշտան եապըլմըշըտը , քի օ-
նուն իլէ վէրիլէն ա՛զապ հէյ-
պէթլու օլսուն : Ասէյա չըգա-
րըլաճագ օլան գապահաթլալար
էքսէրի ղայէթ հէյպէթլու պիր
թարզ իլէ գամչըգ ւլէ տէօյիւ-
լիւրլէր իտի : — Ասէյէ չըֆէօ-
լէ Պապ ճ . 38 շէրհինէ պագ :
Ա՛օնան ա՛զլի իլէ տիւշիւնիւլէ-
ճէք օլսայլտը , Յիսուս Ն՝ֆէն-
տիմիզին իւղէրինէ պու վէճհինէ
րէսմէն գաթըլինէ ի՛լտ օղուպ
մէյտանա խաչլանմազա թէսլիմ
օլունմագտան իսէ , էտնա խալգ
գալապալըղըն հիւճիւմիւնտէն՝
պիր գաչ քէրէ՛ հէմէկէ էլ գօ-
տուդլարը վէճհ իւզրէ թաշլան-
մասը եախօտ թարզի ախէր իլէ
խալգտան էօղտուրուլմէսի փէք
ի՛հթիմալ կէօրիւնիւր իտի : Ա՛ա-
քին Ա՛հթապալարըն խապէր վէր-
տիքլէրի թէքմիլ օլմագ կէրէք

Digitized by Google

լենելէր , վէ աէօյելէր , վէ խաչա չըգարալար · ամմա օ՝ իւչիւնճիւ խոր ։ — Ը՞մա ՝ ի՞նչդիգ ։ ՝ Ը՞նչդիգ կ՚ուզես ։ Պապ ԹՐ · 40 չէրհինէ պագ ։

Պուրատա իշարէթ օլունա պիլիր քի , պու էմնալըզ խաքենճէ վէ էզիյէթլէրին ճիւմլէսի՝ Թատգիգան վէ Թէքմիլէն Ա՚Ղրիստոս Ը՞ֆենտիմիզին ա՚պլու փիքրինէ իհզար օյմուշ օլմալը խոիլէր . լաքին օ՝ օնլարան իւրքիւպ կէրի չէքիլէճէյի եէրինէ , օնլարը գարշըլամադա վէ չէքմէյէ իլէրի սէյիրթաի ։ Գ՚ոէ · ԺԲ · 50 ։ Պունու տա խի իշարէթ էտէպիլիրիզ քի , Ա՚յէրչի պու սէյրանլարըն ճիւմլէսի Ը՞ֆենտիմիզին քէնտիսինէն Թատգիգան էվվէլտէն խապեր վէրիլմիշ իտի իսէլէր ատ , օնլարտա էլ գօյանլարըն ճիւմլէսի՝ մեհլա Յուդա , Պիղատոս , պաշքահինլէր վէ սայիրլէրին պու խուսուստա էթտիքլէրինի՝ էվվէլտէն խապեր վէրիլմէմիշ ։ Ա՚լլահ Թարաֆընտան Թագդիր օլունմամըշ գատար՝ քէնտի հիւանիւ իրատէթլէրի վէ րիզալէրի իլէ ա՚մէլ ։ Է հարաքէթ էթտիլէր ։ Գ՚ոթ · Բ · 23 ։

Գ՚ուկատան (ԹԸ · 34) էջըրէնիրիզ քի , շայիրտլէր պու էհլէլերտէն՝ էլերչի օնլարտա աէջզ աչըզա սեջդէնտիլէր իտի իսէ տէ , հիչ պիր շէյ ատկլամատըլար ։ Ալ է նիչիւն անկլամատըլար . պունուն իչիւն քի , օնլար քէնտիլէրին հաքի զևի՛ւմ կիւնտէ տիրիլէճէք տիր ։

20 ()լ զաման Ը՞ֆեսոս օլէրինէ պու գատար զըտա կէլէն պիր քէյֆիյէթի հիչ պիր վէճհ իլէ ինանմադը խոթէմէզլէր խտի ։ Պապ ԹՋ · 21 վէ Ի · 20 չէրհինէ պագ ։

20 · Ը՞ֆեսոս օրտ-ըսըդընտ անաը՝ Պունլար՝ Յակոբոս վէ Յուհաննէս խտի ։ Պունլարըն պապապար Ը՞ֆեսոս Ա՚Ղրիստոս Ը՞ֆենտիմիզին շայիրտտի օլտուգու օլմատըմը պիլմէզլիգ · Պապ Գ · 22 չէրհինէ պագ ։ Պունլարըն վալիտէսի՝ Ա՚Ղրիստոսա իման կէթիրէնլէրին մեշհուրլէրինտէն պիրի իտի , վէ իհթիմալ որը քի պու՝ Գ՚ուկատան զիքր օլունան (Ը · 2 , 3) օլ էյի գատըրլատան պիրի իտի քի , Ա՚Ղրիստոսուն արտընճա տէյիլ էքմէքլէր վէ պալըգլար իչիւն՝ իլլա օնա խըզմէթ վէ եարատմ էմէք իչիւն կիտէրլէրիտի ։ Ա՚ըչյա օլունուր քի՝ օնուն ատը Ա՚ողուտ իտի ։ Ա՚ոքն · ԻԷ · 56 իլէ Ա՚ոէ · ԺԵ · 40 րուզգար էյլէ ։ Ա՚ոէ · ԹՋ · 1 տէ՝ եինէ օնուն գիքր օլունտուղունու պուլտրուզ ։

Ա՚որկոս (Թ · 35) , տէյօր քի՝ շիմալի Ա՚Ղրիստոս Ը՞ֆենտիմիզէ կէլէն Յակոբոս իլէ Յուհաննէս խտի , վէ վալիտէլէրինին Հագգընտա հիչ պիր շէյ տէմէյօր ։ Ակօրիւնիւր քի օնլար՝ պու իշտէ վալիտէլէրինի իլէրի սիւրտիւլէր ։ Վ՚ալիտէլէրի՝ օնլար խալէ պէրապեր կէլտի , վէ օնլա-

Digitized by Google

ղուլլարընըն անասը՝ օղուլլարը իլէ սէճառէ էտէրէք վէ օնատն պիր շէյ տիլէյէրէք՝ եանընա

ըրն խոմի իլէ վէ մանթլուպու իլէ օնլարըն ա՛րզըհալինի թագտիմ էյլէտի։ Յիսուս Յ֊ֆէնտիմիզ պու մատաէնին իւզէրինէ հէման պունտան փէք ազ էվվէլ պու գառատր գուվվէթի իլէ քէնտի զիւի՛ւմիւնիւ թագրիր էյլէմիշ իտի (Պապ ԹԸ. 2, 3 շէրհինէ պագ) քի՝ կէսրիւնտիւկիւնէ կէօրէ՝ օնլար պու խուսուսատա թէքրարէն սէջյլէմէյէ ուլթանտրլար, վէ պունուն իչիւն քէնտիլէրին եէրինէ սէջյլէմէյէ՝ վալիտէյէրինի իլէրի սիւրտիւլէր։ Պու ի֊քի շայիրտլերի Ա֊Քրիստոս Յ֊ֆէնտիմիզ փէք սեվէր իտի։ Պունլար Պետրոս իլէ՝ շայիրտլէրին էն մէշհուր վէ միւ՛թէպէրլէրինաէն իտիլէր. վէ պու ճիւմլէ իլէ կէօրիւյօրուզ քի պունլարըն իւչիւնէ Յ֊ֆէնտիմիզ՝ օպիրլէրտաէն տահա սըզ վէ տահա չօգ թէքտիր էտէր իտի։ "Պէն հէփ սէվտիյիմ քիմսէյէ֊րի թէհտիտ էտերիմ"։ Յոպ. գ. 19։ Յակոբոսուն վէ Յով֊հաննէսին իմանլարը վարլըտը։ Ընլար ինանըրլար իտի, քի Յիսուս Ա֊Տտա փատիշահ իտի, վէ օ՝ էյէրչի շիմտի պու գառատր էտնա վէ ալչագ պիր հալտե պուլունուրսա իտի տա֊խի՝ ազ զէմանի իչինտէ նիւճէ֊լէճէյիտի։ Ընլարա հէնուզ քէնտինին չէքէճէք օլտուղու եառգլաշան իտքէնճէ ու էզիյէթ֊

կէլտի։

21 Վ֊է օ օնա՝ Վ֊Լ֊Ը իտթէրսին տէտի. օնա տէտի. Վէջյլէ քի՝

լէրի վէ էօլիւմիւ վէ տիրիլմէսի խուսուսունտա սէջյլէտի, քի օնլար կէօրիւնիւրլ քի՝ պու պաշ քեահինլէրին վէ Ռօմալը ասլատաթլարըն թարաֆընտան պիր հիյպէթլու հիւճիւմ վէ զըտտլըգ տէմէք օլմալը անկլատըլար, քի օ՝ իւչ կիւն սիւրէճէք տիր. վէ իւչ կիւն շէտիտ ճէնք ու նիզա՛տան սօնկրա՝ Յիսուս տիւշմնլէրինի նէնէճէք, վէ փէտէրի Վ֊աւիթին թախթը իւզէրինէ օթուրուպ եիւճէլէճէք, վէ Ն֊էրուսաղէմտէ ա՛զիմ գուվվէթի վէ շան ու իհթիշամ իլէ սալթանաթի սիւրէճէք տիր։ Հ֊այիրտլէրին փարիսեցիլէրտէն վէ քեահթիպլէրտէն հէփ էջյրէնտիքլերի եանդլըշ իտի, վէ փէյզամպէրլէրի՝ հէմ Վ֊Քրիստոս Յ֊ֆէնտիմիզին ա՛յան վէ գօլչ տերսլերինի անկլամագ֊տան օնլարը մէն՝ ու մէքա էտէն պու իտի Պապ ԹԵ. 15 վէ ԹԸ. 1 շէրհինէ պագ։

21. Վ֊Լ֊Ը Խրիստոս։ Գ Կոռ. Գ. 5։ Ն֊որ. Ե. 3։ Ա֊ծէ. Զ. 22։ Ժ. 36. 51։ Վ֊ոէ. ԻԸ. 41։ Յովհ. Ի֊Ե. 7։ — Ա֊եոյէ ԷՀ Պապ ԹԸ. 1։ ԹԲ. 28։ Ն֊էթր. Խե. 5։ Ա֊ծէ. Ի. 37։ Վ֊ոէ. ԻՐ. 24։ Հ֊ովհ. Ի֊Ե. 10։ փիլէպ. Բ. 3։ — Պէրէ ասղընթա ՀՀ։ Ընլարըն տիէյէպիլէճէքլերի էն պէօյիւք ի՛զլէթ պու իտի։

պու- իքի օղուլլարըմ սէնին փա- տիշահլըղընտա պիրի տաղընտա վէ

ա ձնոփ . ւ . 25 : գ ձնոփ . բ . 19 : Ա՛ղ . խե . 9 : ճծ . 1 : Ա՛ղէ . ւ.զ . 19 : Հոովմ . ը . 34 : Կող . գ . 1 : ա Պետ . գ 22 : Ընլար մէմիւլ էտէրլէր ի- տի քի Ի՛րիստոս եէր իւղէ- րինտէ ա՛զիմ հաշմէթ վէ տա- րամի իլէ փատիշահլըգ սիւրէ- ճէք , վէ ընլար օնուն փատի- շահլըղընըն էն ա՛ղիմ մինտուպ- լարընը տիլէրլէրիտի : Կատիլ տիր քի՝ օնլար Յովսէփին Ը- ղրտա վէ Դանիէլին Կաբեղնե- տա էն պէօյիւք մինտուպլարա ևիւճէլտիքլէրինի իսաթըրլարընա կէթիրմիշ օլալը : Ի՛րիստոս Իֆէնտիմիզ չայիրտլէրէ վա՛տ էթմիշնի քի , օն իքի քիւրսի- լէր եախօտ թախթէր իւզէրինէ օթուրաճագլար (Պապ . ւթ . 28) , վէ Յակոբոս իլէ Յով- հաննէս իքի էն միւ՛թէպէր քիւր- սիւլէրի քէնտիլէրինէ վէրիլմէ- սինի իսթէտիլէր : Ի՛սկահ . Ի՛րիստոսուն չայիրտլէրինին տէյիլ խըզմէթ՝ իլլա մէսնէտ ու մէրթէպէ արատմասընը կէօրմէք՝ մէլէքլէրի աղըրթմադա քիֆայէթ էտէր պիր ա՛յրան տըր : Ընլար նիւճէ քիւրսիւլէրի փա- րիսեցիլէրրէ (Պապ ւԳ . 7)՝ վէ մէսնէտ ու մէրթէպէլէրի Կոռո- րեւիսէ (գ Յովէ . 9) թէզը էթ- մէսինի՝ վէ քէնտիլէրի էն աշա- ղաքի մահալլի թռւթմասընը նէ՞ զէման էօյրէնէճէքլէր . Պապ

պիրի սօլունտա օթուրալար : 22 Ա՛ Յիսուս ճ՛վապ էտիպ

ԹԸ . ւ շէրհինէ պագ 22 . Կ՛ւյ պէլէթչինէլ դէլմէշ- պինէ : Ա՛ղէ . ւ . 38 : Հոովմ . Ը . 26 : Յակ . գ . 2 : Ընլար պիր փատիշահլըգ արարլարընը- լաքին քէնտիլէրին օրթասընտա օլտուղունու՝ վէ պու տիւնեա- տան օլմատըղընը պիլմէզլէր ի- տի : Ընլար թաճլար արզուլէր- լէր իտի , լաքին պիլմէզլէր իտի քի , օնլարընն ճիւմլեսի թիքէնլէրտէն օլաճագլարընը : Ընլար իլէ- րիլիք տիլէտիլէր , լաքին պիլ- մէզլէր իտի քի պու՝ ֆաքիրլիքտէ՝ հագարէթտէ՝ թարա ու գօվա- լայըշտա՝ վէ Ի՛րիստոս իչինն խս- քէնճէ վէ էզիյէթի չէքմէքտէ՝ վէ Թէնի արզուլարը վէ չէհ- ռէթլէրի իլէ պէրապէր խաչլա- մագտա պիր իլէրիլիք իտի : Ա՛ղ էյէր Յակոբոս իլէ Յովհաննէս վալիտէլէրի իլէ պէրապէր նէ տիլէտիքլէրինի պիլմէզլէր իտի ի- սէ , գաղիլսի՛ղ մի տիր քի , պիզ- ատախ պիւթիւն պիւթիւնէ միւ- նասիպէթտիզ չէյլէր տիլէմիշ օլալըմ՝ Պ՛ոհ . թ . 55 : — Կո- պէհ էլէյհ : Պու՝ Կ՛ըզիզ Ի՛խ- թիապլարտա չօգ պուլունու պիր թա՛պիր տիր . վէ պա՛զ քէր- րէ մա՛նասը ա՛զիմ սաա՛տէթ վէ պէրէքէթ տիր . լաքին տա- հա զիյատէսի՝ ա՛զիմ սըզլէթ՝ վէ շէտիտ թէքտիր ու ա՛զագ մա՛նասընտա տըր : Պապ Իզ . 39 , 42 : Կող . հե . 8 : Նոոյ .

Digitized by Google

աէսաի. ՝Այէ տիլէսիքիներնէն պիլմէզ-
սինիզ. պէնիմ իչէճէյիմ գատէ-

ԾԱ. 17, 22։ Նէեմ. Ութ. 15
ԼԶ։ Ա՝ուէլ. Ւ.Դ. 36։ Պ՝ոէ
ԻՔ. 42։ Յովճ. ԺԸ. 11։
—Ա՝ֆրնէզ օլմազա։ Պու տաճար
պուռնատան իլէրքի թա՝պիր կիպի
ա՝զիմ վէ գալպտէ ճօշղուն
աէրտ ու քէսէր մա՝նասընա տըր։
Ա՝ուէլ։ Ժ. 38։ Պ՝ոէ ԺՔ. 50։
Ալըգլէթ ու գասավէթլէր՝ չօգ
քէրրէ սուլար թուճքանը իչին-
աէ պաթմազ՝ վէ էնկին տէր-
եալարտա ղարգ օլմազ թա՝պիր-
լէրի իլէ իզհար օլունուր։ Ա՝ուէլ.
ԿԹ. 2։ ՃԻԳ. 4, 5։ Ն՝ոայ.
ԽԳ. 2։ Ա՝եք. Գ. 54։ Ի՝մտի
խէլաս էտիճի Ն՝ֆէնտիմիզ պու-
իքի շայիրտլէրինէ սօրտուղու
պու տուր. Ա՝իզ պէնիմ իլէ պէ-
րապէր էզհյէթ ու իսքէնճէ չէք-
մէյէ՝ հէսի ճօշղուն սուլար կի-
պի փէք աղ վէմանտէն սօնկրա
պէնի գափլայաճագ օլան միհ-
նէթլէրը ու աղրըլարը վէ հիւ-
պէթլու թարտ ու գօվալայըշ-
լարը չէքմէյէ գատիրմիսինիզ։
Ա՝իզ աէ պէնիմ կիպի՝ փատի-
շահ՝ալըդըմը իհտաս ու պինա էթ-
մէյէ ճէհտ էթմէքտա՝ գան իլէ
վաֆթիզ օլմադա գատիրմիսի-
նիզ։ Պու վէճհ իլէ Ի՝սրխատա
Ն՝ֆէնտիմիզ օնլարա՝ պուռնատան
սօնկրա Պօղոսա տաճի էյլէտի-
յի կիպի (Գ՝ոլթ. թ. 16)՝ օնուն
ուղուրունա նէ՛ պէօյիւք շէյ-
լէր չէքմէք կէրէք օլտուդլարընը
կէօսթէրիր։—Գ՝ոտիէ էլ։ Ո՝նը-
լար հէր նասըլ պուռնատան էվ-

հի իչմէյէ՝ վէ պէնիմ վաֆթիզ
օլաճաղըմ վաֆթիզ իլէ վաֆ-

վէլ նէ տիլէսիքլէրինի պիլմէզ-
լէր իտի իսէ, շիմտի տաճի նէ
ճէվապ վէրիյօր իսիքլէրինի
պիլմէյօրլար։ Ո՝նլար՝ Ի՛սթի-
մալ տըր քի՝ պու միհնէթի հէ-
մանի իւչ կիւն սիւրէճէք (խանէ
20 շէրհինէ պագ), վէ քէնտի
էֆէնտիլէրինէ իւչ կիւն ճէնք-
լէշլէրէք փատիշահ՝ըղընը էլէ
կէթիրմէքտէ եարտըմ էթմէյէ
քէնտիլէրինի հաչըր պիլտիլէր։
Ո՝նլար՝ տէմէլի իսիքլէր քի, պիզ
քէնտիլիյիմիզաէն գուտրէթիմիզ
իչ, զայի՛ֆ իչ վէ քէնտի գուվ-
վէթիմիզ եօգ տուր. պիզ՝ էօ-
նիւմիւզտէ նէ միւշքիլլէր վէ
միհնէթի ու մէշագգաթլէր վար
իսիյինի պիլմէզլիղ, լաքին աէ-
նին լութֆ ու ի՛նայէթին վէ
եարտըմըն իլէ հէր չէյի էթմէ-
յէ գատիր օլուրուզ։ Պագ ԻՋ
35. 56։ Լ՝ուկ։ Ի.Ջ. 18։
Յովճ. ԺԵ. 5։ Բ Կորնթ. Գ.
5։ ԺԲ. 9։ Փիլիպ. Դ. 13։
Իմտի ճիւմլէմիզ օնլարըն ի՛պ-
րէթինտէն վէ թէճրիպէսինտէն
ա՝գլ ու ֆիքրիմիզէ վէ գուտ-
րէթիմիզէ կիւվէնմէմէյի, վէ
քէնտիմիզին հագգընտա լայը-
ղընտան իւաթիւն զիւի՛ամէթ օլ-
մամայը էօյրէնէլիմ։ Ա՛ուվմ.
Ի.Ե. 3։ Ա՛է ա՛էլհատուս
Ի՛սրխատոսա էէնի աէօնմիւշ քիմ-
աէլէր էօյրէնսինլէր քի՝ քէնտի-
լէրինի Ի՛սրխատոսուն Ի՛հիսաէ-
սինտէ իլէրի սիւրմէսինլէր, հէմ
ի՛չղէթ ու ի՛թիպատը սրամա-

Digitized by Google

թիզ օլմաղա գատիր մի սինիզ. օնա ահտիլեր. Կատիրիզ։

23 Ալ՝ օ՝ օնլարա տէտի.

սընլար, վէ չօգ սէօյլէմէյի սէվմէսինլեր. իլլա պունու էօյրէնսինլեր քի, քէնտիլերինի զապթ էթսինլեր, վէ խօճալար օլմագան իսէ շայիրտլեր օլմասընը արզուլէմէյէ էօյրէնսինլեր։ Ա Տիմ. Ա. 7։ Յակ. Գ. 1։

23. Կերէկ էօփէֆիմ ևն. Լատպա Յիճէնտիմիզ օնլարը՝ ճահիլլիքլերի վէ միւնասիպլէթսիզ հաթաքէթլերի իչիւն ըհտա էթմէկ յօր։ Ո՝ պիւյիւք քի, օնլար օնու հապիգաթ սեվէրլերիտի. վէ օնուն ալդուրունա չօգ էզհէթլեր չէքմէկ տա՝ էթ օլունաճագլարընը. վէ օնլարա պիւտիրիլյօր քի, չիմտիճիք սէօյլէտիքլերի՝ էյէրչի քէնտիլերինէ սէօյլէտիքլերինի պիւմէղլեր իտի իսէ տէ՝ կերչէք օլաճաղընը, եաՙնի օնլար տախի օնուն կիսի րէտա օլունուպ՝ թարտ ու գօվլայըշ չէքէճէքլերիտի։ Լէսուլլերին ճիւմլէսինտէն էօրնէ միւն ադը գատէհինի իչինպ՝ գան իլէ վաֆթիզ օլաճագ օլան իլք՝ Յակորտա իտի։ Կօրնթ. ԺԲ. 2։ Յովհաննէս չօգ սէնէլեր եաշայըպ Քրիստոսուն ուղուրունա էզհէթլեր ու խաքենճէքլեր չէքտի, վէ մահպուտա օլաու (Կորնթ. Գ. 3։ Ե. 18), ահօճ իւլտիւ (Կորնթ. Ե. 40), սիւրգիւնէ կէօնտէրիլմտի (Յայտ. Ա. 9), վէ շիւպհէսիզ՝ պագի Լէսուլլէրին ճիւմլէսի կիսի չօգ կէրչի գատէհիմի իչէնէք սինիզ, վէ պէնիմ վաֆթիզ օլաուղում վաֆթիզ իլէ վաֆթիզ

քէրթէ վէ չօգ թաղզատա թարտու գօվլայըշընն ադը գատէհինի իչտի, վէ օնուն իաքէնճէլի վաֆթիզին իլէ վաֆթիզ օլաու։ Քրիսթիանլարըն ճիւմլէսի Քրիստոս իլէ վէ Քրիստոսուն ուղուրունա իաքէնճէ վէ էզհէյէթ չէքմէյէ տա՝ էվէթ օլունուրլար, վէ պունուն իչիւն զէմանի լահաթ վէ շան ու ի՝զզէթ խաւսաւսունտա տիւշիւնէճէքլերի եէրինէ՝ ա՝գլու փիքրլէրինի քէնտի նէֆսլերինի հինքեար էտէճէք է՝օմիւր սիւրմէք խաւսաւսունտա սարփ էմէխինլեր։ Հռոմ. Ը. 17։ Կող. Ա. 24։ Ա Յնէս. Գ. 3, 4 ի Տիմ. Բ 11, 12։ Գ. 12։ — Ալ՝ էրմէ՝ պունա մախսուս պէյլ պէր։ Յիսուս Քրիստոսիպ իշպու կիւզել թարզ իլէ օնլարըն փիքրինի պու տիւնեաան օպիր տիւնեայա՝ կէօրիւնէնէն կէօրիւնմէզ՝ զէմանի նէտէն էպէտիլէ՝ քէնտի նէֆսլերինտէն Քրիստոս էվլերիր։ Օնլար՝ իւշրւեթ ու ի՝վազ ալմագ իչիւն կէօյէ վարմաղա սաաղր էթսինլեր, վէ պու տիւնեաաա ալմաղա պէքլէմէսինլեր։ Ո՞ան ու ի՝զզէթ վէ փայէ ու մէանէտ պէքլէյէճէքլերի եէրինէ պու տիւնեաաա հագարէթ ու սիրէթ վէ զարար ու զիյան պէքլէսինլեր։ — Ալխմէթ իչէն էլ հաղըրլանմըշ փէր։ "Պէն վէ փէտեր պիր իզ"։ Յովհ. ժ. 30։

Digitized by Google

օլաճագաղնըզ · լաքին տաղըմնտա վէ տօլումտա օթուրմասընը վէրմէք՝ պանա մնախտուս տէյիլ տիր, իլլա փէհէրիմէն քիմիէր իչիւն քի հազըրլանմըշ տըր ։

24 Ա Հ օն չայէրլէր իշխանն-

Պէնիմ նիյէթլէրիմ պաշգա՝ վէ օնունքիլէրի պաշգա տէյիլ տիր ։ Ունուն իրտաէթի շէրիֆի հէմ պէնիմ տախի իւտաէթիմ պու տուր քի՝ պէնիմ հէվ տօսթլարըմ էպէտէն իւձրէթ ու ի՛վազէրինի աւըրնըար, վէ օնլարըն իւձրէթ ու ի՛վազը ա՛մէլլէրինէ կէօրէ օլսուն · վէ պու օնլար իչիւն հալէա տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու հազըրլանմըշ տըր ։ Պապ Իե · 34 ։ Մ՛ատ · ժ · 40 ։ Յովհ · ժէ · 2 ։ Ա կորնթ · Ը · 9 ։ Ը Տէմ · Դ · 8 ։ Նէեր · ժԱ · 16 ։ Լսմոի ֆիքըր էթմէյին քի՝ պէն խաթըր իչիւն սիւյէ պիր ի՛վազ վէրճէյիմ՝ քի փէհէրիմ պիլմէդ, վէ օնու օ՛ հալէա սիզին իչիւն հազըրլամամըշ տըր ։ Սիղին իչիւն թաճ ու թախթլար՝ վատիշհլըգլար՝ վէ ա՛ճայըպ շէյլէր հազըրլանմըշ տըր · վէ օնլար՝ հատտէն զիյատէ քիֆայէթ էթմէ՞դ մի ։

24 · Տ՛ըբդըլար ։ Ունիր շայիրլէր իշխու իքի գարընտաշ լարըն էյլէտիքլէրի մանէրլուպու՝ եա՛նի օնլարըն արգատաշլարընէն պաշը վէ իլքի՝ վէ օնլարատան իւաթիւն պիր մէնֆէտ արզուլատըգլարընը իշխիթիքլէրի ճէ , իքի գարընտաշլարա տատըրլատըլար ։

25 Ա Հ Յիսուս օնլարը չաղըրըպ ատէտ · Պիլիրսինիզ քի՝ թայիֆէլէրին հիւքմտարլարը՝ օնլարըն իւզէրինէ հիւքիւմէթ

ղէման կիւճէնտիլէր ։ Ուշպու իլք օլմագլըգ արզուսու շայիրտլէրին արտընտա չօգ քէրրէ իսթիֆլաք վէսիլէսի օլսու · վէ օնլարըն պէյնինտէ պունտան մա՛տա պիր իսթիլաք վէսիլէսի զուհր էթմէսիյինի օգուտմագըզ ։ Պապ ԺԸ · 1 չէրհինին 3 իշարէթինէ պագ ։ Մ՛ատ · թ · 33, 34 ։ Պ՛ահ · Իհ · 34 ։ Ա՛հէնտի Ա՛րմիթիան գաղընտաշլարընէն արտընտա քէնտինի իլք գօյան հէր պիր քիմսէ՝ հէր կէօնա նիզա՛յը վէ տարղընլըղը ուչանտըրտաճաղընա շիւպհէսի օլմասըն ։ Պ՛ահ · ժգ · 10 · Իէ · 2 · Մ՛ատ · ժ · 41 ։ Ա կորնթ · ժգ · 4 , 5 ։ փիլէգ · Բ · 3 ։ Յահ · գ · 14—18 ։ դ · 1 · 5 , 6 ։ Ա Պետ · Ե · 5 ։

25 · Ա՛նտա օնլարը ղաղբըբ ։ Ի՛ֆէնտիմիզ նասընընա տէյիլ տալթպու իքի գարընտաշը՝ իլլա օն իքիլէրին ճիւմլէսինի չաղըրտը ։ Ունլարըն ճիւմլէսի կէլմինլէր, վէ օնտան էօյրէնսինլէր ։ Պապ ԺՍ · 29 · ժԸ · 3 , 4 ։ Յովհ · ժգ · 12—17 ։ — Ա՛ժայիֆլէրէն հէսէհաթըլարը ։ Մ՛ատ · ժ · 42 ։ Պ՛ահ · Իհ · 25 ։ — Ա՛նտէրհին ա՛ղաբէրլէր ։ Ա՛էր նէճէ թայիֆէլէրին տ՛աբէճի մնմատաւսէլէրի Ա՛րմիթիանըատա նտգըշմազ իւ-

սիւրելլեր, վէ պեցիւբլերի օն-
լարըն իւզերինէ զապթիէլիք է-

սէ, պունուն կիպի՝ աղաղըգ տա-
խի Վրիստոսան խըզմէթճիլէ-
րինէ եագըշմազ։ Փուճփերէսթ
սէվկիթլերի՝ հիյակեթլու պիր
թարղ իլէ զալըմ իսիլէր։ Օ-
պիթլեր՝ խալգ թարափընտան
ինթիխապ օլունմազլարընը. լա-
քին օնլար՝ պու մէնէհէ նա
սիլսիլէլերի հասէպի իլէ՝ նա գը-
լըճլարը իլէ՝ եախօտ քէնտիլե-
րինն թարափտարլարը սլան պիր
գաշ զէնկին վէ գուսթէթէ սա-
հիպի քիմսէլերին նուճհաւզա վա-
սիթասի իլէ էրէլէսրիսի։ Ո՞ն-
լար՝ էթնիքլերի շէյլեր իչինն
խալգա ճէվապ վէրմէյէ մէճպուր
սէյիլլէր խոր. իսթէհգիքլերի
քիմսէյի գալըրըրլար վէ իսթէ-
սիքլերի քիմսէյի կըզգարլարը-
նը, քէյֆիլերինէ կէօրէ հապա
վէ ազաս եաէրլեր իսի, աղա-
լըգ սիւմիքսաէն հազզ եաէր-
լէրիսի, վէ քէնտիլերինէ թա-
պի՝ օլանլարըն զամիրի իւզէրի-
նէ հիւքիւմէթ սիւրելլերիսի։
Կաո. Թ. 12, 13. 37—45։
Գ. 2—7. 13—15. 19—23։
Ե. 19։ Տահա վկայսէ գուվ-
վէթի օլան՝ օնսան զայի՝ֆինի ալը
եաէրիսի. վէ պիրի պիրինէ հա-
սէտ եաէն պէյլերին վէ փսաի-
շայլարըն հէվի գուվվէթի ս՝լիմ-
լիյի՝ մա՝րիֆէթ ու հիւնէրի վէ
խալգինելլերի՝ պիրի պիրինի հէլալ
եթմէքսէն սարթ օլունուրսուս։
26. Ալէտ էյլէ օլմազը։ Պապ
ԹԳ. 8—12. Ա՝ծէ. Ժ. 43—
տերլէր։
26 Լ՝մմա սիլսէ էջյլէ օլմա-

45։ Կո՝է. Ա.Գ. 7—11։ Ժ.Ը.
14։ Բ Կորնթ. Ա. 3—5։ Գ
Յովհ. 9, 10։ Պիր րուհանի
փսաիշայլըգ՝ սիւնէսալի փսաի-
շայլարըգ կիպի սէյիլ սիր. վէ
պիր րուհանի սասէմ՝ պիր ճիս-
մանի վէ մաղրուր սիւնէսալի սա-
սէմ կիպի սլմազը սէյիլ սիր։
Յովհ. Ժ.Ը. 36։ Լաքին պաս՝
Վրիսթիանլար զապթիէլէր՝ մու-
շերլէր՝ վասիլլէր՝ հաքիմլէր՝ վէ
պունուն կիպի սախէր մանսուզ
սահիպլերի օլմազը սէյիլ սիրլէր
սէյիս սէմէք սէյիլ սիր. զիրա
հէվի մանսուզսաս պուրունան
քիմսէլերին սահիհ Վրիսթիան
օլմազլերի սըզըրլէնէճէք՝ վէ հագ-
գընաս սուս՝ եաէճէք պիր շէյ
սիր։ Լաքին Վրիսթոսսուն խըզ-
մէթճիլերի՝ պու մանսուսլարաս
կիրմէզի սէյիլլէր սիր. վէ զա-
լըմ հիւքիւմէթ ու գուսուրէթ՝
վէ մանսուսաս իթթիհատ էթ-
մէք՝ վէ սախերլերին զամիրլերի-
նէ հիւքիւմէթ էթմէք՝ վէ սա-
խերլերինի զևիւ՝մլերի իշէն գո-
վազամագ րուհու՝ Վրիսթիան-
լարըն ճիւմլէսինսէն ուզագ օլ-
սուն։ Հ յսմի պու Վրիս-
թոսսուն Վիլհելմի նիզամըզ վէ
գանունսուզ օլմասընա պիր խս-
պաթ օլա պիլի՞ մի։ Խոյսը.
նիզամ՝ սախեր հէր պիր շէյսէ
հէր նէ գաւսար իգթիզալը խսէ,
Վրիստոսսուն Վիլհելմինէ սա-
խի օ գաւսար իգթիզալը սըր։
Ա Կորնթ. Յ.Գ. 40։ Վրիստո-

Digitized by Google

ոըն. լաքին սիլտե քիմ պէօյիւք օլմագ իսթէրսե, իսրդմէթքեաստուն Վիլհէլմ Ալարկաագլար՝ Ա. օլմալը տրըլար, վէ պունլար՝ ի'զլէթ ու իքրամէ շայէսէթէ տիր (Ա Ջն. ե. 12, 13։ Ա Տէմ. ե. 17, 18)։ լաքին օնլար՝ քէնտի ինանլէրինտե քէնտիլէրինի քիւչիւք սպասընլար, վէ պէօյիւքլիւք թասլամասընլար, վէ տպիմա՝ տէյիլ մաղրուլուգատա՝ իլլա ալչագ կէօնիւլլիւքտե իւսթիւն օլմադա ճէհտ էթմինլէր։ Բ կորնթ. Ա. 24։ Ա Պետ ե. 2—4։ Հիչ իշիէն վա՞յմըտըր, քի Պետրոս՝ եահուտ պօղոս՝ պիր քիմսէնին տիւնեաւլի մնալսհատ թընա միւտահխալէ էյլէտի, օնուն ախլաքընընը գափատը, օնու տէջտիւրտիւ, հապսէ ալմադըտըր, սիւրկիւնէ կէօնտէրմէտի, եահուտ օնու էօլտիւրմէտիւ։ Պապ ԺԸ. 17 չէրհինե պագ։ Յայտ. ԺԳ 11—17։ Ժէ. 6։ —Լսէլ ֆէրէյեոքընէ օլսուն։ Պապ ԻԳ. 11։ Վրիստոսուն Վիլհէլմինին նիչամընըն իտարէսի՝ տէվլէթի նիչամը իտարէսինտէն փէք փարգլը պիր շէյ տիր։ Պու՝ մաղրուլուգ իւզէրինէ տէյիլ՝ իլլա ալչագ կէօնիւլլիւք վէ գաըընաշ մուհապպէթի իւզէրինէ պինա օլունմուշ տուր։ Վէ Վրիստոսուն Վիլհէլմինտէ օլ քիմսէ տսհա մէշհուր վէ միւ՝ թէպէր օլուր քի՝ ախլըլէրտաէն զէյտաե ալչագ կէօնիւլլիւք կէօսթէրիր, քէնտինին լայըգ-

րընըգ օլսուն։

27 Վ է սիզտե քիմ իլք օլսըգ օլտուղունա ակեսահ օլտուղունու տահա զէյտաե իզհար էտեր, վէ քէնտի գարընտաշլարընըն էյլիյինի իլէրի կէթիրմէյէ տահա զէյտաե ճէհտ ու ղայրէթ էտեր. Պապ ԺԸ. 3, 4 չէրհինէ պագ։ "Խրզմէթքեար" լուղէթի՝ տէյիլ պիր նիւճէ՝ իլլա պիր էտնա մերթէպէ կէօսթէրիր. պու՝ քէլտմէքէն՝ տէյիլ պէօյիւքլիւք՝ իլլա քիչիւքլիւք անկլաշըլըր։ Վիլհէլմինին իչինէ պէօյիւքլիւք րուհու կիրմէյէ պաշլատըղը կիպի՝ Վրիստիանլըղըն րուհու օնատան գաչմադըգ պաշլատը. Թա քի գարանլըգ տէկրլէր Թա՝պիր օլունան զէմանլէրտէ գալան՝ էյէրչի տահա Վիլհէլմ իսմինի Թաշըյօր իտի իսէ տէ, արթըգ տէյիլ Վրիստոսուն՝ իլլա շէյլէտանըն իտի. Վրիստոսունքիսի՝ տաղլարտաա վէ մաղատալար հէմ հինլէրտե վէ օրմանլատաա կիզլէնմիշտի, ու հէրեստիկոսլուգ տէյիլ գօվալանըրըտը։ Յայտ. ՀԲ. 14։

27. Կոլոսսոս ըտաե։ Ա՛ոէ. Թ. 33—35։ Կ՛ոմ. ԻԲ. 26։ Կոլ՛ո. Ի. 34, 35։ Հ՛ոմ. Ա. 14։ Ա կորնթ. Թ. 19—23։ Բ կորնթ. Դ. 5. ժԱ. 23—30։ ԺԲ. 15։ "Կուլ" լուղէթի՝ քէօլէ մա՛նասընա տըր։ Վրիստոսուն շայիրլէրի հիչ ունուԹմամասընտաը քի՝ օնլարըն էն պէօյիւք րուԹպէսի՝ ախլերլէրին էյլիյի իչինե էն էտնա

Digitized by Google

մագ խսիեէրսե , գուլունուլ օլ-
սուն ։

28 Ւսիճէ քի ատէմ Ողու-

խըզմէթլէրի իճրա էթմէյի սեվ-
մէյէ թէնէզզիւլ էթմէքտէն ի-
պարէթ տիր ։ Պօղոս՝ հէլաք օլ-
մաքտէ օլան ատէմլէրին էյլէյի
իչիւն խըզմէթ էթմէյէ նէ՞ գա-
տար հասըր իսի ։ Կորնթ . Ի .
24 ։ փիլէպ . Բ . 17 ։

28 . Ւ՞ոէմ Ողը՝ ։ Պատ
Ը . 20 , վէ ծԳ . 24 շէրհէլէրի-
նէ պագ ։ — կէլմէսէ էն՝ էնօրինէ
խըզմէրի օըսնա ։ Ւհրիստոս Ւ-
ֆէնտիմիզ սնլարա՝ քէնաի ի՛պ-
րէթ ու էօրնէյինի կէօսթէրու-
յօր ։ Գաղ . ԻԲ . 27 ։ Յովէ .
ծԳ . 14՝ 15 ։ Ո՝ կէօքատ Ւզ-
լահընն սիմասընտա իսի . լաքին
նէրին իւզէրինէ գուլ սիմասըն-
տա էնսի ։ փիլէպ . Բ . 4—7 ։
Ո՝ պէօյուք րիճալէրին հէփ
էլթաա՛սը վէ սէֆտա՛թը իլէ
կէլմէսի , իլլա պիր պայաղը ատէմ
կիսի կէլսի ։ Ճիսլ վագի՛ օնա
խըզմէթ օլունտու , լաքին պու-
տիւնեանընն րիճալ քիսիպլէրի
վէ մաղրուլյաըրնա օլունտուղու
կիսի տէյիլ՝ իլլա պիր ֆագիր
վէ միւհթաճ քիմսէյէ կիսի օ-
լունտու ։ Պատ Ը . 20 շէրհինէ
պագ ։ Գաղ . Ը . 2 , 3 ։ Բ Կորնթ .
Ը . 9 ։ — Ղօթլար պէռէքէնէ ։
Պատ . Ի Ջ . 28 ։ ։ Ռոմ . Ե .
15—19 ։ Բ Կորնթ . Ե . 14 , 15 ։
Ն՚էբր . Բ . 9 , 10 ։ Թ . 28 ։ Ա
Յովէ . Բ . 2 ։ — Ճէմաչէ ։ Յոբ .
Լգ . 24 ։ Ասաղ . Խթ . 7 ։ Ն՚ռայ .
Ծգ . 4—12 ։ Ղուռ . Թ . 24—26 ։

Յովէ . ծ . 15 ։ ։ Ռոմ . գ . 24
—26 ։ Գաղ . գ . 13 ։ Ն՚էֆես .
Ա . 7 ։ Ե . 2 ։ Ա Տիմ . Բ . 6 ։
Տիտ . Բ . 14 ։ Ա Պետ . Ա . 18,
19 ։ Բ . 24 ։ գ . 18 ։ Յայտ .
Ե . 9 ։ "Ճիհատ" լուղէթինին մա-
նասը պիր էսիրին ազատլըղը
իչիւն վէրիլէն պէհա տըր ։ Ա է
պունատան պէօյլէ՝ պիրդի հիւնա-
հընն էսիրլիչինտէն ազատ էթ-
մէք իչիւն վէրիլէն պէհայէ՝ Ն՚-
զիզ Ւհթասալատտա Ճիհատ ան-
նիյօր ։ Ինսան գըսմը՝ թասալ-
ա՛թաէն հիւնահընն էսիրլէրի
տիրլէր . օնլար հիւնահա ատ-
թըլմըշլար տըր ։ ։ Ռոմ . գ . 9
—20 . 23 ։ Է . 14 ։ Ա Յովէ .
Ե . 19 ։ Ողար՝ նօմօսուն ր՚ա-
նէթի այճընտա տըրըլար ։ Գաղ .
գ . 10 ։ Ն՚պէտի էօրիւմէ միւգ-
թէլա տըրըլար ։ Ասաղ . Թ . 17 .
ծԱ . 6 ։ Ա՛ռաք . Իե . 41 . 46 ։
։ Ռոմ . Բ . 8 , 9 ։ Ողար՝ խէ-
լաս օլմայէրի իչիւն պիր թարիգ
թէհտարիք օլմասայըտըր , հէվիսի
հէլաք օլուրլարընա . վէ պու-
թարիգ՝ Յիսուսուն էօրիւմիւ ի-
լէ օլսու ։ Յիսուս՝ քէնաի է՛օմ-
րիւնիւ պիր ֆիտա իչիւն վէրսի ,
ե՞նէի օ՝ հիւնահքէսրլարընն պէ-
սէլինէ իսքէնճէ ու էզիյէթ չէ-
քիպ էօլսիւ , վէ Ա՚լլահ՝ օնուն
էօրիւմիւնիւն աղրըլտըրընը՝ խէ-
լաս օլմուշլարընն էպէսի ա՛զապ-
լարընն պէսէլինէ գաղդաղ էթ-
մէյէ րազի օլսու ։ Պու մեսէլ-

Digitized by Google

առաջէ վերէ ։

29 Ա Հ օնլար Եհիքովտան չը-

լիւ պիր ֆիտանըն իգմիզալը օլմասընըն սեպէպլերի պունլար տըր ։ (1) Ա՛լլահ՝ թագրիր էյլեմիշ իտի քի՝ կիւնահ գեարլար էօլէճէք տիր ։ վէ օնլարըն ճեզասընըն վերմէք՝ տէյիլ սալթ օնուն կերչէքլիյինտէն վէ ա՛տալէթ ու հագգանիյէթինտէն՝ իլլա օնուն պինհայէ էյլիյինտէն վէ ճիւմլէ ա՛լէմինի էմնիյէթինտէն մահրում օլունուրսա ։ Ա՛լլահ՝ պու վէճհ իլէ էյի օլմայան շէյտէն իքրահ էթմէյինի իզհար էթմէյինճէ՝ քէնտինին նիճէ պինհայէ էյի օլտուզունու ա՛յէմէ իզհար էտէմէզ իտի ։ (2) Ղինայի ճիւմլէսի կիւնահ իշլեմիշլեր իտի, էյէր պինհայէ ա՛տալէթ ու հագգանիյէթ վէ էյլիք քէնտիլէրին թապի՝ թարիւգինէ սիւլիւք օլունայորսը, հէփիսի ահ հէյլաք օլմայը իտիլեր ։ (3) Ինսան՝ քէնտի կիւնահլարը իշլեն պիր քէֆարէթ էտէմէզլիտի ։ Ինուն՝ կիւնահսըզ պիլէճէյի օլսայորսը՝ հէփի էտէ պիլէճէյի տալթ քէնտի պօրճունու էտտա էթմէք իտի ։ Ամեն ո՛ կիւնահքեար իքէն՝ կէչմիշ կիւնահլարընա քէֆարէթ օլմագ իշլեն՝ Նախատ Տալեա եիւրէյինտէ պունան կիւնահա մուհտագաթէթինի օնտան սէօքմէք իշլեն նէ էտէ պիլիր ։ (4) Ինսանլարըն կիւնահլարը իշլեն հիչ պիր մէյէք քէֆարէթ էտէմէզսիտի ։ Ակօքտէ օլան մէյէքլէրին ճիւմլէսի՝

գար իքէն, օնուն ար տընձա չօգ խալգ վարտը ։

իճրասը միւմքիւն օլան հէր կէօնա իսքէնճէ վէ էզիյէթլէրին հէփսինի կիւնահլարըմըզ իշլեն չէքսէլէր իտի, Ա՛լլահըն պինհայէ փաքըլըղը վէ կիւնահա օլան նիհայէթսիզ իքրահլըղը իզհար օլունամազըտը ։ Պունուն իչհեն Ա՛լլահ սահէճէ քէնտինին հիւսնիւ ըրհազսը իլէ՝ իշպու քէֆարէթի իճրա էթմէյէ քէնտինին պիրհճիք Ողունու թա՛յին էյլէմէյէ խօշլանտը ։ Ինա պունու էթտիրէն՝ քէնտինին հիւսիւսիւզ պինհայէ մուհապէթի իտի ։ Պապ ՈՐ ։ 12 չէրհինէ պագ ։ Ինվէ ։ Գ ։ 16 ։ Ե Ինվէ ։ Դ ։ 10 ։

29 ։ Ընդ-ա՛լ ։ Պու՝ Ինորդանան ըրմուղընըն պաթը գըլըրնաա պիր պէօյուք գաապա իտի ։ վէ Ինսու Նավայէ օղուլլարը իլէ իշպու ըրմագտան կէչիպ Երիհանան տիյարընաա կիւտիքլերի զեմանի՝ ըրմաղընն պու մահալինտէ իտի ։ Ինե ։ Գ ։ 16 ։ Երիհանան տիյարընաա օնլարըն ֆէրհ էթտիրլերի իլք շէհիր պու իտի ։ վէ Ինսու օնու թէմէլինտէն եէր իլէ եէքսան էթտիքտէն ասնկրա՝ օնու թէքրարէն պինա էտէճէք օլանա լա՛նէթ օգուտու ։ Ինե ։ Զ ։ 20, 21 ։ 26 ։ Ինսուանան պէշեիւզ սէնէ գաապա սօնկրա՝ եարատմազ Ա՛քսաբ փատիշահընը կիւնիւնտէ պու շէհիր թէքրար պինա օլունուտու, վէ Ինսուանան լա՛նէթի պու շէհրի թէքրար

Digitized by Google

30 Վ֊Է իշխէ եօլուն եանըն֊տա իքի քէօր օթուրուպ՝ Հի֊սուսուն կէչտիյինի իշխտինճէ , պաղըրարագ տէտիկէր · Նա՝ Դաւիթի օղլու Յապպ՝ պիզէ մէր֊համէթ էյլէ ։

31 Վ֊Է խալդ օնլարը ա՝զար֊լատը , քի սուս օլալար · ամմա օնլար տահա պիյատէ՝ Նա՝ Դա֊ւիթի օղլու Յապպ՝ պիզէ մէր֊համէթ էյլէ տէյիւ պաղըրըր֊լար իտի ։

պինա էաէն եարամազ քիմնէնին իւզէրինէ հարիւ պէ հարիւ թէքը֊միլ օլաու ։ Գ Յնդ · ԺԶ · 34 ։ Յօնկրատան՝ պու շէհրտէ պիր փէյղամպէրլէր մէտրէսէսի իհ֊տաս օլունտու (Դ Յնդ · Ե · 5 · 15 · 18) · վէ Նղլիսէ փէյղամ֊պէր օրատա՝ էվվէլտէն ածը վէ ֆէնա օլան սուլտրը թաթը վէ էյի էթմէյիլէ՝ պիր պէզիւբ միւ֊ճիզաթ իշլէտի ։ Դ Յնդ · Ե · 21 ։ Նշպու շէհրիե՝ պա՝զը քէրրէ խուրմալար շէհրի տէ֊նիրիտի · չիւն քի օլ մահալտէ վէ օնուն ճիվարընտա օզէմանլար չօգ խուրմա աղաճլարը պուլու֊նալտու ։ Պաթ · Ա · 16 ։ Գ · 13 ։ Ե Պնդ · ԻԸ · 15 ։ Յէֆիլ Ջերուգէսին էօլտիգիւ՝ պու֊մահալտէ իտի ։ Պապ Ե · 15 շէրհինէ պագ ։ — Ջօգ խալէ ։ Պապ Դ · 25 , վէ Ը · 1 , վէ ԺՌ · 15 , վէ ԺԹ · 2 շէրհէրինէ պագ ։

30 · Ի֊ւէ էեօր ։ Ա՝արկոս իլէ Պ֊ուկաս եալընըզ պիրիինի զիքր էտէրլէր , վէ Ա՝արկոս օնուն ա֊մընա Յարտիճէա՝ եա՝նի Տիմէ֊ոսուն օղլու տեր · զիրա Ասիւ֊եանի լիսանընտա Պար եա՝նի Նար՝ օղուլ տէմէք տիր ։ Ա՝ոլ֊Ժ · 46 ։ Պ֊ուկ · ԺԸ · 35 · Տի֊մէոս կէօրիւնիւը քի՝ մէշհուր

31 Վ֊Է խալդ օնլարը ա՝զար֊լատը , քի սուս օլալար · ամմա օնլար տահա պիյատէ՝ Նա՝ Դա֊ւիթի օղլու Յապպ՝ պիզէ մէր֊համէթ էյլէ տէյիւ պաղըրըր֊լար իտի ։

պիր ատէմ իտի · եախօտ հէր նասըլ իսէ՝ օնուն օղլու պիր վէճճհ իլէ Ա՝արկոս իլէ Պ֊ուկասըն տիգգաճըընը ճէլպ էթմիշ իտի , վէ օնլար՝ սալճ օնու զիքր է֊տէրլէր ։ Պապ Ը · 28 շէրհինէ պագ ։ — Ի֊շէֆինճէ ։ Պունլար էյէրչի քէօր իտիլէր իսէ ան՝ սաղըր տէյիլէրիտի ։ Պապ Թ · 27 շէրհինէ պագ ։ — Պաղբա֊բէ ։ Օնլար էյէրչի քէօր ի֊տիլէր իսէ ան՝ տիւսիզ տէյիլ֊լէրիտի ։ Պապ ԺՌ · 22 շէրհի֊նէ պագ ։ Պիզ՝ հէր նէ գատար ֆէնա հալտէ պուլունտագ , օնուն տահա պէթէրի վար , վէ պու֊նուն իշինէ պուլունտուղմուզ հալտէ միւթի՝ վէ միւճէհչէք֊քիր օլմալը յէրլ։ —Պաթ֊ի օղլու Պապ Թ · 27 շէրհինէ պագ ։ — Պէչի ֆէրհաթի էյլէ ։ Պապ Թ · 27 շէրհինէ պագ ։

31 · Օ֊նըէը պաւլոփը ։ Տին խուսուսունտա սլոգ իլէ պիր հա֊րաքէթտէ պուլունանլարըն Թա՝֊զիր ու Թէքքաիր օլունմալարը՝ էնէնի պիր շէյ տէյիլ տիր ։ Պիր կիւնահքաեար՝ ըշըգ վէ խելաս իչինէ Հիսուսա ֆէրեա՝ա էթ֊մէյէ պաշլատըղը զէմանի՝ վա֊զիֆէսիզ ու պիգայա վէ տիւն֊եավի քիմնէլէր՝ օնա զըտա տու֊

Digitized by Google

32 Ա Ի Յիսուս տուրուայ՝ օն-

ցուպ օնա թէհմիտ էտէրլէր, վէ օնա սուս օլմուղա էմր էտէր-
լէր։ — Տանա ղէյոպէ . . . պաղը-
ըաըւըըը։ Ընդ՝ նիյաղլարըն-
առա տահա զիյատէ ֆէրհատ է-
տէրլէրիտի։ Ի՞յհր օնդարըն ճէ-
ռաւլէթի քէսիլիպ՝ նախատ օն-
ղարա օլան ա՛ղարտան գօր-
գուղ սիւքիւճ էթնէղէրիտի,
հէօղլէրի հիչ աչըղաճաղը եօղ
էտի։ Յիսուս Ի՞ֆէնտիմի-
զին օ եօլտան պունտան էվվէլ
հէչտիյ մա՛լիւմ տէյիլ տիր .
ղաքին պունտան սօնգրա պիր
տահա կէչմէտիյինի պիլդիրիղ .
վէ պու վէճճ իլէ պու քիմսէղէր
օնտան շիմտի պիր ի՛նսայէթ ալ-
մասաղար, հիչ ալաճաղտարը եօղ
տուր։ Ընդարըն նաղընըղ ֆուր-
սաթը պու տուր։ Ա՛իւրատտա-
րընա եա շիմտի էրուէլի՛ եա հիչ
պիր ղէման էրհճէքղէրի եօղ
տուր։ Բ Կորնթ . Զ . 2։ Ի՞յ
օգույան՝ հեր քիմ իսէն, ճանըն
հադրընտա իշղու քէօղլէրին
քէնտի կէօղլերի հադրընտա ա՛-
մել ու հարաքէթ էմտիհղէրի
կիսպի էյլէ, վէ շուպհէսիղ խէ-
յաս պուղաճագընը։ Պատ է .
7—11, վէ ։ Ե . 28 չէրհինէ
պագ։ Ն՛ննդ . ԼՒ . 24—30։
Ա՛ե . ԺԲ . 4, 5։ Պ՞ռ . Ժ.Ա .
8—13։ ԺԸ . 39։ Կոր . Դ . 2։
Ա Ա՛թե . Ե . 17։

32. Յիսուս պռբռպ։ Պիր
հինանհէարըն նիյազ ու տու-
ա՛ը Ի՞յհսուս կիմդէքտէն ա-
ղոգմաղա՝ նէ գատար գուվ-

ղարը չաղըրտը, վէ տէտի . Ա՛նէ
վէթի վար։ — Ընդրը ղաղբ-
պը։ Ա՛ապպա հեր քիմ ֆէր-
ևատ էտէրսէ, սահիհ պիլսին
քի Ա՛ստպ օնու եագըն կէղմէ-
յէ վէ ուղագտան տուրմամա-
ղա՝ թէղ կէղիպ օնուն պէրէ-
քէթ ու իհսանընը՝ ալմաղա չա-
ղըրաճագ տըր Ա՛արկոստան
էօյրէնիրիղ քի (ծ . 50), քէօր
Ա՛արտիմէոս Յիսուսուն օնու չա-
ղըրտըղընը իշտինճէ, էսվապը-
նը իւղէրինտէն աճտը, վէ գալ-
դըպ օնա կիճտի։ Ընուն աճ-
տըղը էսվապ՝ պիր չէմղէ եախօտ
պուրնուղ նէվի՛նտէն պիր էս-
վապ իտի, քի օնու կիյէնէղը
պիր իշէ պուլաշտըղլարը վէման
իւղէրէրինտէն աճարլարըտը։
Ա՛Էօր Ա՛արտիմէոս օնու պիր
ևանա աճմասը իլէ՝ Յիսուսա
կէղմէսինտե ա՛ճէղէսինի կէօս-
թէրտի։ — Ա՛նէ էռնէբռնէղ ևռ,
Ի՞շղէ պէն պուրատա իմ, վէ
հալա սէօյղէյին, սիկէ նէ՞ իս-
թէրսինիղ քի էտէյիմ, վէ օնու
էտէրիմ։ Ա՛րիստոս Ի՞ֆէնտի-
միղ պիղնմ հէմ հաճէթէղէրիմի-
զի պիլիր . ղաքին միշհաճ օղ-
տուղտամուղ շէյղէրի քէնտի տու-
տագարըմընտան տինկղմէսինի
խոթեր։ Ի՞ղէ։ Ղ . 37։ Փի-
ղիպ . Դ . 6։ Ի՞յ օգույան՝ սէ-
նին Ա՛րիստոստան նէ՞ մաթղու-
պուն վար, քի սէնին իչինն՝ ֆա-
միլեան իչինն՝ չօճուգլարըն ի-
չինն՝ Ա՛իհսէն իչինն՝ Ա՛իհի-
սէնին չօպանը իչինն գօնշուն եա
տօսթուն իչինն՝ եախօտ պիւ-

Digitized by Google

իսթէրսինիզ սիզէ էտէյիմ։

33 ()նա տէտիլէր։ Նա՛ Ռապպ՝ *ի*ոՆէէէՆ *քի կէօզլէրիմիզ աչըլսըն։*

Թիւն տիւնեա իչիւն էյլէսին ()նա քէնտի մամլուպունու պիլտիր։

33։ Կէօշկէէիզ ալըըբ։ Մաշ. ճփթ. 18։ Նէէ. Ա. 17—19։ ()նլարըն Թալապ էյլէտիքլէրի կիւմիւշ նա ալԹուն տէյիլ տիր, իլլա կէօրմէք տիր։ ()նլարըն ա՛գլ ու ֆիքիրլէրի չօգ շէյլէր իւզէրինէ տաղըլմըշ տէյիլ տիր, իլլա պիր շէյին իւզէրինէ եափըշմըշ տըր։

34. Նէսա ֆէհմէէն էպէյ։ Ռապպ Թ. 36 շէրհինէ պագ։ — Կէօշկէէինէ փօֆանդը։ ()նլարըն կէօզլէրինէ տօգանմասը՝ շիֆա՝ վէրիճի գուվվէԹին օնտան չըգտրղընա օնլարա սատեճէ պիր նիշան իտի։ Ռապպ Թ. 29։ Մաթ. Է. 33։ Ղուկ. Իճ. 51։ Նէհ. Թ. 6, 7։ Մարկոստան (ճ. 52) վէ Ղուկաստան (ճԸ. 42) էպրէնիրիզ քի, Նիսուս Նֆէնտիմիզ՝ "Իմանըն սէնի գուրԹարտը" տէտի։ Իմանընն՝ քէօր կէօզլէրի աչմաղա գուվվէԹի եօգ տուր, լաքին ատէմի՝ պունու էԹմէյէ գուտրէԹի օլան Նիսուսա գուլաղուզլար։ Ռապպ Թ. 22. 29 շէրհլէրինէ պագ։ — ()նոնա ապրընճա ՀՀՊոխէր։ Ռապպ Ը. 15 շէրհինէ պագ։ Մաթ. ճփթ. 67. 71։ Ղուկ. ճԸ. 43։ Ղոհ. Իջ. 18։

34 Վ Է Նիսուս մէրհաՀէթ էտիպ՝ օնլարըն կէօզլէրինէ ատգանըը. վէ տէր ա՛գապ օնլա-

Վէկօրուն իշպու նագլիյէԹինէ՝ պիզէ կիւնահքեարլըրըն հալինին պիր ղայէթ մուԹապըղ եօրնէյի Թագտիմ օլունուր։ Վ Ինսան գըսմը կիւնահ սէպէպի իլէ քէօրլէր օլուպ՝ պիւԹիւն պիւԹիւնէ գարանլըգատա տօղրուլար։ (2) ()նլարա՝ իշպու քէօրլիւք հալինտէ իքէն՝ եարատըմ իչիւն Նիսուսա նիհատ էմմէլէրի ղայէթ միւնասիպ տիր։ Նյէր օնլարըն կէօզլէրի աչըլաճագ օլսա, օնլարը աչաճագ եալընըղ օ տուր։ (3) Ըաղըրատա պուլունանո ֆուրսաԹլար՝ իչմալ օլունմալը տէյիլ տիր։ Նիսուս նագըն իքէն, օնա նիհատ էմմէլիյիզ։ Նյէր մայահԹը եարընա գօրսագ, պէլքի ֆուրսաԹ էլէէն կիտէր։ Նօյ. ծԲ. 6։ Նէէ. Գ. 15։ (4) Ատալգ պիլէ Թա՛զիր էյլէտիքլէրի վէ Թէհտիտա էմԹիքլէրի՝ պիզէ ՂուրԹարըճը յա վարմադա մինէ՝ օլմալը տէյիլ տիր։ Ո՛անլարըմըզ ղայէթ գըյմէԹլի օլուպ՝ զա՛յ օլունաճագ շէյլէր տէյիլ տիր։ (5) Ռապպա ճանո տիլտէն նիհատ էտէնլէրին ճիւմլէսի խէյլա օլուրլար։ Պէյղէմլէրին հիչ պիրինի օ՛ հէլաք սլմադա Թէրք էմէէզ։ (6) Պիզ սաԹի տուա՛ էտիպ եալվարմալը տէյիլ, իլլա գայդըպ Նիսուսա վարմալըյըզ. պիզ՝ ատզըտու

ՊԱՊ ԻԱ

Ա Ա Ջ Է օնլար Երուսաղէմէ

պիլերիտի քի՝ միլլէթին պաշլա-
րը պիր զէմանեան պէրու օնուն
էօլիւմիւնէ գարար գըլմըշլար-
ըտը , վէ օնլարըն խըշմընտան
սագընտը (Յովհ. ԺԱ. 47—57).
լաքին շիմոի օնուն սատ՚էթը
եագլաշըլըյօր , վէ օ՝ արթըգ սա-
գընըպ կիզլէնմէք իսթէմէյօր :
Պու՝ Հաֆիաններն իլք կիւնիւ՝ վէ
օնուն է՚օմրիւնիւն սօն Հաֆ-
թասը իտի . հէմ ատ պըն օ-
նունճու կիւնիւ իտի , վէ օն
տէօրտիւնճիսինտէ էօլէճէյի-
տի : Ընուն օղէտման տիւնեատա
եաշայաճաղը վէ չալըշաճաղը Հէ-
տան տէօրթ պէշ կիւնիւ գալ-
մըշտը : — Օ՚էյնի՚նէ՛ պաղընը :
Պապ ԻԳ . 3 : Իջ . 30 : Բ
Յոէ . ԺԲ . 30 : Օ՚ա՛ . ԺԳ . 4 :
Ղ՚ու՛կ . ԻԹ . 37 : ԻԱ . 37 :
Յովհ . Ը . 1 : Կոթ՛ . Ա . 12 :
— Ընդհ՚ափէյէ՛ Ա՛արկոս իլէ
Ղ՚ուկաս՝ հէմ Ընթափագէ հէմ
տաճի Ընթաճիա քէջյէրի-
նի կիքը էտէրլէր : Յքճնտի-
միզ շիմոի Երուսաղէմ՝ Երու-
քողմատան պէրու կէլիյօրտուս, վէ
Յովհ. ԺԲ. 1—15 խանէլէրտէն
էօյրէնիրիզ քի , օլ կէճէ Ընթա-
նիատա գալտը : Ընթափագ՝ Ե-
րուսաղէմ Ընթաճիատան եա-
գըն իտի : Ընթափագ լուղէթի
Ի՚պրանիճէտ ինճիր էվի մա-
նասընա տըր . վէ պու խիմ իլէ
թէմիյէ օլունմասընըն սէպէպի՝
իհթիմալ տըր քի , եա Երու-
սաղէմին տըշարըսընատա օլ պաղ-

տօղրույա օնա վարմալը յըզ . պիզ՝
քէնտիմիզին հէփ սատագամը-
մըզը վէ պիզի օնա վարմագտան
մէն՝ եսէն հէր շէյի կէրի աթ-
մալը յըզ՝ Ինչ քիմսէ օթուս-
րուպ տուրուր իքէն՝ խէյատ պուս-
լամազ : (7) Պու քիմսէլէրի
Ի՚սրիստոս Յքճէնտիմիզէ կէթի-
րէն՝ իման իտի . վէ հէփ պի-
չարէ քէօր կիւնահքճարըլըր
Ի՚սրիստոսա գուղաղուզայան՝ ի-
ման տըր : Խէյասըն ճանլարը-
մըզա կէչէպիլէճէյի եաչընըզ
նօր իման տըր : (8) Իմանըն
Յիսուս Յքճէնտիմիզէ կէթիր-
տիյի քիմսէլէրին ճիւմլէսի շի-
ֆա պուլաճագլար : Ընլարը
կէօզլէրի աչըլաճագ , վէ արթըգ
գարանլըգտա օլմայաճագլար :
(9) Ի՚սրիստոսուն շիֆա՝ վէրիպ
սաղալմտըղը քիմսէլէրին ճիւմ-
լէսի՝ արթըգ օնտան ղայրի հիչ
քիմսէնին արտընճա կիթմէլի
տէյիլ տիրլէր , վէ օնա՝ տայիմա
թա՚պի օլմալը տըրլար : Ընլար՝
օնուն խուսուսունտա սէօյլէմէ-
լի տիրլէր , ախէրլէրինի տէ օնա
կէթիրմէլի տիրլէր , վէ էպէտէն
օնու մէտհ էտիպ՝ ի՚զզէթլէմէլի
տիրլէր : Ն՚ՅՀ օգույան տօսթումա՝
Յիսուս սէնին կէօզլէրինի աչ-
մը՚մը : Ն՚յէր աչտը իսէ , պու-
նու նէ՞ զէման էյլէտի :

1 . Երուսաղէմ եափըլըդ : Ա՚ա՛յ . ԻԱ . 1 : Ղ՚ու՛կ . ԺԹ . 28 , 29 : Յիսուս Յքճէնտիմիզ

Digitized by Google

եագլաշըով՝ ղէյթինլիք տաղը-
նըն եանընա Ա՛նթիւագէյէ կէ
լինճէ , օվ ղէման Յիսուս ի-
քի շայիրտ կէօնտէրիալ՝ օնլարա
տէտի .

2 Վարշընըզտաքի քէջէ վա-
ղէլէրտէ չօգ ինճիլլէր հասիլ
օլուրուտուս , եավաստ օլատա պիր
պէջիւք ինճիր փազարը նա ին-
ճիր մնդազալարը վարըտը :

2 . Պիր պաղըը ծէրէեզ՝ էմ
պիլէնինճէ պիր սէֆ : Ա՛նրիստոս
Ա՛ֆէնտիմիզ՝ հէր պիր հայվա-
նըն նէրէտէ պուլունատուղունու՝
վէ օնուն պաղլանմըշ նա չէօ-
պիւմիւշ օլատուղունու՝ վէ օնուն
սահիպի քէնտինին տօսթու նա
տիւշմէնի սլատուղունու պիլիր :
Պապ ժէ . 26 շէրհինէ պագ :
Ա՛արկա իլէ Պ՛ուկաս՝ եալընըզ
սըփայը վէրէր էտէրլէր , չիւն քի՝
Յիսուս Ա՛ֆէնտիմիզին պինտիյի
սըփա իտի . լաքին Ա՛ատթէոս-
տան էշյուէնիրիզ քի (նանէ 7)՝
Ա՛ֆէնտիմիզէ իքիսի տէ կէ-
թիրիլտի :

3 . Ա՛նլար Ի՛ապպա լազ՛ պէր :
Պապ Ը . 20 շէրհինէ պագ : Թ
կէօրէ . Ը . 9 : Ա՛յ օգույան
տօսթում՝ սէնին գուվվէթին՝
վագթըն վէ մալին, չօճուգլարըն
վէ ճանըն հէմ թէնին Ի՛ապպա
լազըմ տըր . վէ սէն պիլթիւն
պիւթիւնէ օնուն օլմալըսըն , վէ
հէր շէյինի օնուն շան ու ի՛զ-
զէթինէ վագթ էթմէլիսին : Ա՛ա-
քին էյէրչի պիր եիւզտէն պիզ
Ի՛ապպա լազըմ իսէք , վէ օ՛ պի-
լիմ եաբտըմըմըզը թալապ էթ-
մէյէ թէնէնգիւլ էտէր իսէ , օ-
պիր եիւզտէն տէ օնուն պիզէ
էմր էթմէյէ պիլգիւլէյէն հագ-
գը վար . զիրա պիզ՝ օնուն իզ .
վէ հէր նէմիզ վար իսէ , օնուն
տուր : Ա Ա՛նօ . Իթ . 14—16 :
Ա՛պզ . Իդ . 1 : Ծ . 10 , 11 :
Ա՛նէ . Բ . 8 : Ա՛մէ . Գ . 35 :
ժէ . 2 : Կօթթ . ԻԷ . 25 : Ա
կօրնը . Զ . 19 , 20 : — Ա՛՝ գէր
ա՛էտ օնլարը կէօնգէրէնէ+ գէր :
Պու հայվանլարըն սահիպի՝
շիւպհէսիզ Ա՛րիստոս Ա՛ֆէն-
տիմիզին վէ օնուն միւ՛ճիզլաթ-
լարընըն խուսուսունատա՝ վէ ա՛-
լէքսանտրա Պ՛ազարոսու էօղիւ-
լէրտէն տիրիլթտիյի պապընատա
իշնէմիշ իտի . վէ օլա պիլիր քի՝
օնու չօգատան պէրու պէքլէնէն
Ա՛նսիա տէյիւ գապուլ էթմէյէ
հազըր իտի . լաքին պու ճիւմլէ
իլէ հիչ կէճիքմէզտէն հայվան-
լարը կէօնտէրմէսինի օնուն նիւ-
րէյինէ գոյան Ա՛լլահ իտի : Գ
Թագ . ԺԷ . 9 : Ն՛էէ . Ա . 1 .
5 : Է . 27 : Ա՛յ օգույան սեվ-
կիւլիւմ՝ Ա՛լլահ սէնին նիւրէ-
յինէ էյի միւլահազալար գօ-
մո՛ւշմուտուր , եօխսա օնու շէյ-
թա՛նմը տօլատուրմուշ տուր՝ Ա՛ա-
լլէք օլատուղուն շէյէրի՝ քիմ՛ն

Digitized by Google

աքնիլ քի՝ Ովնլար Յապպա լա-
զում տըր . վե օ՝ֆտեր ա՝գապ
օնլարը կեօնտեւլեճէք տիր ։

4 Ալէ պունուն ճիւմլէսի՝
իչիւն գուլլանը յօրսուն , Ուրիս-
տոս իչիւն մի , ևօխսա քէնտի
նէֆֆսին վե տիւննա իչիւն մի ։

4 . փեյղամպէրին ևօխ՚ֆսոք էլե
Ուշպու տիգգաթէ շայեսէք փէյ-
ղամպէրլիք՝ Ով . թ . 9 տէ
պուլունուր ։

5 Ալեօն գըզընա՝ Ալիօն՝ շէհրի
Ուրուսաղէմին իւզէրինէ պինա
օլմուշ իտիլ թէփէլէրլին պիրի՝
վե թա Դաւիթին ղէմանընատէք
Ենգուսլուլարըն մէթին գալէ՝սի
առուրան թէփէ իտի ։ Դաւիթ
օլ գալէ՚յի ֆէլեհ էտիպ՝ օնտա
սաքին ոլտու . վե պունտան
պէջլէ օլասը Դաւիթին շէհրի
թէսմիյէ օլունտու ։ Բ Մակ .
ե 6—9 ։ Դաւիթ պունտան
սօնկրա Յապպըն սանտըղընը օ-
րտայա կէօչիւրտիւ , վե պունտան՝
պունա Ո՚զել տաղ տէնիրիտի ։
Ասղ . Բ . 6 ։ գ . 4 ։ ժԹ . 1 ։
Խգ . 3 ։ Ղթ . 9 ։ Դրղ վե պի-
քիր լուղեթլէրի՝ կիւնտօղուսու
ճանիպլէրինտէ սաքին օլան միլ-
լէթլէրտէն շէհրլէրէ տաման սէջդ-
լէնիր իտի . վե Ալիօնա տէնտիյի
թագաւիրտե՝ կիւղել պիր թարղ
իլե Ո՚ղահրն քէնտի խալդընա
օլան մուհապպէթինի վե շէ-
ֆագաթընը պէյան էտէր ։
Ասղ . թ . 14 ։ Խե . 12 ։ ճԼԷ .
8 ։ Ուդայ . Ա . 8 ։ Խէ . 1 ։
կԲ . 11 ։ Ո՚րմե . ե . 2 ։ Ասֆ .

իչիւն գուլլանը յօրսուն , Ուրիս-
տոս իչիւն մի , ևօխսա քէնտի
նէֆֆսին վէ տիւննա իչիւն մի ։

4 . փեյղամպէրին ևօխ՚ֆսոք էլե
Ուշպու տիգգաթէ շայեսէք փէյ-
ղամպէրլիք՝ Ով . թ . 9 տէ
պուլունուր ։

5 Ալեօն գըզընա՝ Ալիօն՝ շէհրի
Ուրուսաղէմին իւզէրինէ պինա
օլմուշ իտիլ թէփէլէրլին պիրի՝
վէ թա Դաւիթին ղէմանընատէք
Ենգուսլուլարըն մէթին գալէ՝սի
առուրան թէփէ իտի ։ Դաւիթ
օլ գալէ՚յի ֆէլեհ էտիպ՝ օնտա
սաքին ոլտու . վէ պունտան
պէջլէ օլասը Դաւիթին շէհրի
թէսմիյէ օլունտու ։ Բ Մակ .
ե 6—9 ։ Դաւիթ պունտան
սօնկրա Յապպըն սանտըղընը օ-
րտայա կէօչիւրտիւ , վէ պունտան՝
պունա Ո՚զել տաղ տէնիրիտի ։
Ասղ . Բ . 6 ։ գ . 4 ։ ժԹ . 1 ։
Խգ . 3 ։ Ղթ . 9 ։ Դրղ վէ պի-
քիր լուղեթլէրի՝ կիւնտօղուսու
ճանիպլէրինտէ սաքին օլան միլ-
լէթլէրտէն շէհրլէրէ տաման սէջդ-
լէնիր իտի . վէ Ալիօնա տէնտիյի
թագաւիրտե՝ կիւղել պիր թարղ
իլե Ո՚ղահրն քէնտի խալդընա
օլան մուհապպէթինի վէ շէ-
ֆագաթընը պէյան էտէր ։
Ասղ . թ . 14 ։ Խե . 12 ։ ճԼԷ .
8 ։ Ուդայ . Ա . 8 ։ Խէ . 1 ։
կԲ . 11 ։ Ո՚րմե . ե . 2 ։ Ասֆ .

սիէյղամպէրին վասիթասի իլէ
տէնիրէն թէքմիլ օլմագ իչիւն
օլտու , քի տէմիշ տիր ։

5 Ալեօն գըզընա տէյին . Ուշ-

գ . 14 ։ — փասիլտանըն պապ գ .
2 շէրհինէ պագ ։ Ովննդ . խթ .
10 ։ Մատթ . ԻԴ . 19 ։ Ասղ .
Բ . 6—12 ։ Խե . 1 ։ ՀԲ . 1
։ ճԼ . 1—4 ։ Ուդայ . թ .
5 , 6 Ուրիմ ԻԳ . 5 , 6 ։ Ու-
ղէկ . ԼԴ . 24 ։ ԼԷ . 24 ։ Գան .
Բ . 44 , 45 ։ Է . 13 , 14 ։ Ասէ .
ե . 2 ։ Ով . Ջ . 12 , 13 ։
Ենվե . Ա . 49 ։ ԺԹ . 14—22 ։
Ուրիստոս՝ հէր շէյտե՝ Փիլիսթ-
սինին պաշը տըր ։ Ուէթ . Ա .
22 ։ Ով՝ օնուն նօմօս վէրիճիսի՝
օնուն Ոֆֆենտիսի՝ օնուն փատի-
շահը տըր . վե Փիլիսթ սնտան
ղայրիսինէ Թապի՝ օլմասըն , վե
ղայրի քիմսէլէրին գանուն ու
գայի՝տէլէրինի գապտալ էթմէ-
սին ։ — Ջոլմ ։ Ուա՝նի նավաշ՝
մահճուպ ։ Պապ ԺԱ . 29 , վե
ԻԲ . 19 , 20 շէրհլէրինէ պագ ։
— Ա՝էրէպէ . . . պինդը՝ Պիր ա-
թա պինմէք՝ ճէնքճիլիք նիշա-
նէսի իտի ։ Պիր մէլքէպէ կա
գաթըրա պինմէք՝ պարըշ ու
սուլհուն նիշանէսի իտի . վե փա-
տիշահլար վե պէյլէր՝ միւհիրլէր
վե գատըլար վե փէյղամպէրլէր
պու հայվանլարա պինէրլէրիտի ։
Մատթ . ԻԲ . 21 ։ Բ Օրին . ԺԷ .
16 ։ Դատ . ե . 10 ։ ժ . 4 ։
ԺԲ . 14 ։ Բ Մակ . ԺՋ . 2 ԺԷ .
23 ։ Գ Մակ . Ա . 33 ։ ԺԳ . 13 .
23 ։ Ովտ . Ա . 7 ։ Ասէ . ե . 10 ։

Digitized by Google

թէ փառաւոր էր Սողոմոն՝ մէկ մը քէզ պատրաստեցին պէս։

6 Ամէն շայիրտներ վարդ՝

Օշ. թ. 9, 10։ — Կենդանի։ Նոյն մուհապիթը կ՚ենթադրէ, որ Յիսուս Նազովրեցին ինքն ալ Աստուածային էակ մըն էր։ Նոյն իմաստով կ՚ըսուի նաեւ Ա. Կորնթ. ժ. 4, որ Յիսուս Քրիստոսը կոչուած է հոգեւոր վէմ։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Տաճարէն աւելի մեծ մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 6)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Յովնանի նշանէն աւելի մեծ նշան մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 39, 40)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Սողոմոնի իմաստութենէն աւելի մեծ իմաստութիւն մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 42)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Յովնանի քարոզութենէն աւելի մեծ քարոզութիւն մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 41)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Յովնանի նշանէն աւելի մեծ նշան մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 39, 40)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Սողոմոնի իմաստութենէն աւելի մեծ իմաստութիւն մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 42)։ Նոյն ինքն Յիսուս Քրիստոս ալ կ՚ակնարկէ իր անձին, երբ կ՚ըսէ, թէ Յովնանի քարոզութենէն աւելի մեծ քարոզութիւն մը կայ հոս (Մատթ. ժբ. 41)։

6. Աստուածն ընդդէմ Ընդդիմ Աստուած։ Յիսուս Քրիստոս ընդդէմ Սատանայի՝ վարդ ընդդէմ փշոյ։ Ընդդիմութիւնները աւելի էին, որովհետեւ Աստուածային էակներ էին, իսկ այս կիսով չափ մարդկային էակներ էին, վասն զի՛ք մարդկային էակներ էին։ Ընդդիմութիւնները աւելի էին, որովհետեւ Աստուածային էակներ էին, իսկ այս կիսով չափ մարդկային էակներ էին, վասն զի՛ք մարդկային էակներ էին։ Ընդդիմութիւնները աւելի էին, որովհետեւ Աստուածային էակներ էին, իսկ այս կիսով չափ մարդկային էակներ էին, վասն զի՛ք մարդկային էակներ էին։

7. Աղբեւէն հէմ ալէտայը ինքնիզ։ Ընդդէմ՝ քրիստոնէութեան թա՛րմի օրէնսդրութեան վէճ իւզ-

(Յիսուսն ընդդէմ թէնպիհ էյլեսիյի կիսպի էթմէք իլէ,

7 Աղբեւէն հէմ սըփայը կէթիրիպ՝ ընդդէմ իւզէրինէ էսվապլարընը գօտուլար. վէ ան-

րէ իքիսինի տէ կէթիրտիլէր. Սրփա՝ պինիճի կէօթիւրմէյէ ալըշմըշ օլմատըղընտան՝ անասը պէրապէր օլմայընճա՝ պէյլքի կիւճ կէօթիւրիւլէճէյիտի — Ընդդէմ ինչպէս ինչպէս եվանգելիոն։ Ոմանք կ՚ենթադրեն, որ Յիսուս Քրիստոս ընդդէմ Սատանայի՝ վարդ ընդդէմ փշոյ։ Ընդդիմութիւնները աւելի էին, որովհետեւ Աստուածային էակներ էին, իսկ այս կիսով չափ մարդկային էակներ էին, վասն զի՛ք մարդկային էակներ էին։ Ընդդիմութիւնները աւելի էին, որովհետեւ Աստուածային էակներ էին, իսկ այս կիսով չափ մարդկային էակներ էին, վասն զի՛ք մարդկային էակներ էին։

Digitized by Google

լարքն իւզերինտե օթուրտու։

8 Ա֊է փէք չօգ խալգ քէնտի

չիւն տէյիլ ալթուն վէ փիլ տիշի իլէ՝ իլլա քէնտիլէրին էսվապլարը իլէ պէլքի են պահալը վէ զիյնէթլի էսվապլարը իլէ՝ պիր նիւքսէք մահալտե պիր թահթի եափտըլար, վէ օնու փատիշահ նասպ էյլէտիլէր։ Ձօգլարը ալթուն թահթլար իւզերինտե օթուրտուլար քի, թէվազի՛լէրինին գալպլէրինտե թահթլարը հոգ տուր։— Օնլարըն եա՛նի էսվապլարըն, չիւն քի օ՝ հայընըզ սըփայա պինտի։ Ա՛ռէլ. ԺԱ. 7։ Պ֊է. Ժ֊Թ. 35։ Յիսուս Ն֊ֆէնտիմիզ՝ հիւք գալսըրսընայա ուզըշմամըշ սըփայա պինմէյէ բազի օլտու. վէ քէնտինին մի՛ճիզլի իշլէմէյէ մալիք օլտուղու գուվվէթի իլէ օնու՝ էյէրչի գալսապալըղըն շաշմաթասը պիր ալըշմըշ Հայվանը պիլէ իւլքիւթմէյէ քիֆայէթի եաէր իտի իսկ տէ՝ ալըշմայա հազըր վէ եավաշ էյլէսին։ Ա֊է օնուն գուվվէթի՝ կիւնահքեարլարըն գալպլէրինի թապա՛թահն միաղուր՝ ի՛նատճը վէ ճիսմանի մուհապպէթտէն տօլու իսէյէր տէ, տիւնեատընըն իղվալարը օրթասընտա քէնտինին իրատէթի չէրիֆինէ միւթի՛ւ էթմէքտե տախի պէօյլէ իշլէր։

8. Ն֊ֆէսպէրընը եօլ պէօղպէրլէր։ "Պունլար Ի֊սպապա լազըմ մըր" տէնէմէզ (3 խանէ-

---

էսվապլարընը եօլա տէօշտիլէր. վէ՛ղայրիլէրի աղաճլարտան տալ-

նին չէրհինէ պագ). Լաբին խալգ պուննու քէնտիլէրին հիւանիւ իրատէթլէրի իլէ էթտիլէր, քի Ի֊րհատտա Ն֊ֆէնտիմիզէ օլան մուհապպէթ ու րաղպէթլէրինի կէօսթէրսինլէր։ Պու՝ օլ զէմանլէրտե փատիշահլարա վէ ֆաքիհլէրէ ի՛զզէթ ու րաղպէթ կէօսթէրմէնին ա՛լէսթէվի պիր եօլու իտի։ Ա֊իւերիլիս Յովսէփտու տէր քի, կերէք պէջիւք Ն֊ղէքսանդրոս վէ կերէք Ն֊գրիպաս փատիշահլար՝ Ն֊րուսաղէմ պու մինվալ իւզրէ գապուլ օլունտուլար։ Հալէա Ն֊ճէմլէրին շահը՝ քէնտինին րիճալ ու քիպարլարընտան պիրինին էվինէ վարմադա թէնէզլիւլ էյլէսին՝ օնլար իւսթիւնտե եիւրիւմէք եախօա պինմէք իչիւն, են գըյմէթլի վէ պահալը էսվապլարը սէրէրլէր։ Ի֊րհատտու քէնտիլէրինէ փատիշահ գապուլ էտինլէր՝ քէնտիլէրին հէր նէսի վար իսէ՝ օնուն պագալարընա գօմալընտը։ — Ն֊ֆէնքսէն տէօնէն պիր ֆաթհինի՝ եախօա մէմլէքէթինէ կիրէն պիր փատիշահըն եօլունու էսվապլար՝ չիչէքլէր՝ չիչէքլէրտէն էօրիւլմիւշ թահճլար վէ պուննուն կիհալի չէյլէր իլէ տօնանմամը՝ տայիմա սիւրիւր ու սէվինճ նիշանէսի իտի, վէ հալէա էօյլէ տիր։ Յովհաննէս տէյօր (ԺԹ. 13) քի՝ պու տալլար

Digitized by Google

լար քեսիս՝ Հսկա տէօշէրլէր իտի։

9 Ա Ե ՀՕՆՏԷՆ վալան ՀԷՄ

խուրմա աղաճընտան իտիլէք։ Խուրմա աղաճը՝ աղատլըգ՝ սուլՀ ու պարըշ՝ ԱԷՆՄԷՔԼԻՔ՝ վէ սէ-վինճ նիշանէսի իտի։ Խուրմա աղաճընտան տալլարը՝ չատըրլար պայրամընտա գուլլանըլըրլար իտի։ Ղ Ե Ռ. Ի Գ. 40։ ՅովՀաննէս օնլարը՝ կէօքտէ օլան ա՛զիզլէրին էլլէրինտէ կէօրտիւ։ Յայտ. Է. 9։

9. Վալտպալէք։ Պունտան էվվէլքի խանէտէն էյլրէնիրիզ, քի գալապալըգ փէք չօղ իտի։ Պու պայրամտա Ներուսադէմ չըգան խալգտան ղաչէթ չօգ քիմսէլէր՝ Հիմտի օնու դարՀըլամաղա վէ օնա խօշ կէլտին տէ-մէյ չըգտըլար։ ՅովՀ. ԺԲ. 12, 13։ — Պաւլոս օղլունա։ Գործ Ե. 27 ՀԷրՀինէ պագ։ — Ովհաննա։ Պու լուղէթին մա՛-նասը՝ "Ֆալէա խոչաս էյլէ", Հախօտ՝ "Ի՛էհսէմ էտիպ խօչա՛ս էյլէ" մա՛նասընա տըր։ Ասպ. ՃԺԸ. 25։ Պու Միւրեանի պիր լուղէթ տիր, վէ Ն՛էՀուտիէրին պայրամ ու Հօրթուլարընտա՝ սիւրիւր պէյան էտէն պիր սէօզ կիպի նիտա օլունուրտուու։ Ն՛էՀուտի միւէլլիֆլէր պիզէ խաչէր վէրիրլեր քի՝ ՃԺԲ—ՃԺԸ Ասղմօսլար օգունտուղու վագրի՝ խալգ արալըգ ալալըգ՝ "Ի՛էհսէմ" Հախօտ "Ովսաննա" տէյիւ ՃԷվապ վէրիրլեր իտի։ — Ի՛սպէրն ապընա կիտէն ԱՀ։ Գործ ԻԳ. 39։ Ղ՛ուկ. ԺԲ.

աւտտան կէտէն գալապալըգ չաղըրըպ տէրիտի. Ի՛աւիթ օղլու-

37, 38։ ՅովՀ. ԺԲ. 13։ Ի՛չպու սէօզլէր՝ Ասղմ. ՃԺԸ. 24—26 Խանէլէրտէն ալընմըշ տըր։ Ունուն մա՛նասը պու տուր. "Ն՛էՀովանըն տալընտա կէտէն Ա՛նտսին՝ միւպարէք օլսուն. Ի՛ա-լաՀ թաբարաքընտան Խարայէլէ վէրիտէն էսքի վա՛տէր միւճի-պինճէ կէտէն՝ Ի՛լլահ թաբարաքընտան Ի՛աւիթին թաճաթը իւղէ-րինէ օթուրմադա վէ Ն՛էՀովանըն իրատէթի շէրիֆինի իճրա էթ-մէյէ վէ օնուն տի՛ւշմանլարընը Հէլաք վէ խալգընը խէլաս էթ-մէյէ թա՛յին օլմուշ օլարագ կէ-լէն Ա՛նտսիա՝ միւպարէք օլսուն"։ —Ն՛ՅՆ ԵՒ-ՏԷԼԷրտէ Ովհաննա։ Պու-նուն մա՛նասը՝ Հա՛ "Ա՛նտսիայա եւիճէ մնգամլար իլէ մէտինէյը ու սէնաչլէր օգունսուն" տուր, Հա "Ն՛ՅՆ եւիճէ մէգամլէրտէ՝ էն եւիւքսէք կէօքտէ՝ մէլէքլէր-տէն իւսթիւն մա՛Հալլէրտէ սաք-քին օլանա մէտՀ ու սէնաչլէր օ-գունսուն" տուր. Նախօտ ՃԻՀՄ-լէսի պիր տուա՝ կիպի անկլաչըլ-մալը տըր, Հա՛նի "Ն՛ա՛ սէն կի-ա՛լէա ազիմ վէ ճէլիլ Ի՛լլահ՝ քէրիմ էյլէ՝ ս՛ինին իսմին իլէ՝ նուճուղուն իլէ կէլէն Ա՛նտսիա-նէն վասիթասի իլէ խէլաս էյլէ։ Ֆալէա օնուն փատիշՀլըղը պաշլանսըն։ Ունուն փատիշահ-լըղը Հէվ փատիշՀլըգլարըն իւ-կէրինէ ղալիպ օլսուն։ Ունուն իսմի Հէր իսմանէն՝ վէ օնուն թաճաթը ճիւմլէ թաճաթլարտան

Digitized by Google

Նա Աստուածն է. Նապպերն ասըն-
տաս կէլէն միւթէպարէք օլսուն .

ֆուսթիէն օլսուն : Ընուն էլէ-
գինին հէմ իշլէրի միչխասէր վէ
ասասան օլսուն : Այն ևիւճէ վէ
ա՛լէա Թաբիգաէ՝ ճիւմլէմիզ օնա
Տամամ ու սէնալէր սունալըմ :
Ընուն միասիշտիրդինն միւ-
յասէր օլմասը իչիւն՝ տուա՛լէ-
յիմիզ էպէտէն էն ևիւճէ կէօք-
էէրէ չըգսըն : Աապ . ՀՔ . 15 .
17—19 :

Մարկոս (ԺԱ . 10) տէր քի,
խալգ՝ "Պապատինգ Դաւիթին
միասիշտիրդը միւթէպարէք օլ-
սուն" ի՛, տէյիւ պաղըրըլար
չէմի : Դա՛նէմ օլ միասիշտիրդ-
քի՝ Դաւիթէ վա՛տ օլսունմուշ-
խամ , վէ չիմմի Մեսիասա
սապիխ օլսուն՝ էպէտէն գայիմ
վէ նաֆիլէ գալաճագ տըր : Ի
Յովհ . Է . 16 : Գ Յովհ . Բ . 4 :
Ը . 25 :

Ղուկաս (ԺԹ . 38) տէր քի ,
խալգ՝ "Ակէօքտէ սէլամէթ վէ էն
ևիւքսէքլէրտէ Ի՛պէկեմ օլսուն"
տաճիմ տէրլէրիմի : Ա՛յ պու-
նուն մա՛նասը պու տուր քի ,
"Ո՛ խմմի կէօյիւն նէր իլէ սուլհ
ու սէլամէթի վար" . նախօտ
"Մեսիանըն կէլմէսի կէօքլէրտէ
օլանլարըն ճիւմլէսինէ սուլհ ու
սէլամէթ՝ վէ Տամամ ու սէնալէր՝
վէ շալէրգ ու մէսրուրիյէթ կէ-
թիրիր" : Գիտտա օլմուշլարըն
մէլէքլէր տայիրլէրինէ տաճիլ
օլմալէրի իչ՝ մէլէքլէրին սիւրիւր
ու տատ՝տէթի պիր չօգ արթա-
ճագ տըր : Ամմի էն ևիւճէ

էն ևիւճէլէրտէ Աապանա :

10 Ա՛յ օնուն Երուսաղէմի

Տամամ ու սէնալ՛էր Աստուա
տիմ՝ օլունսունլար . նախօտ էն
ևիւճէ մէլէքլէր պէչինտէ Աստ-
ա՛լէա Աստուա Տամամ ու սէնա-
լ՛էր Թաբգտիմ՝ օլունսուն : Գ Թես .
Բ . 14 : Գու պապտէ Աստուա-
ըտնիչլէրին պէչինտէ իսթիլաֆ
նօգ տուր : Գու գատար գալա-
պալըղըն իչինտէ սէվինճ ու սիւ-
րիւր վէ Թա՛զիմ նիտասը՝ հէ-
ման ճիւմլէ խալգըն աղղընատա
օլ սէօզլէտտէն Ի՛պարէթ օլմա-
յաճաղը աշիքատա տըր : Գա՛-
զըլարը պիր չէյ՝ վէ ախէրլէրի
սայիր պիր չէյ տէմէլէրի մու-
պարէք տիր . վէ Աստապանիչէ-
լինն պիրի՝ պիր պէօլիւնիւն , վէ
օպիրի պիր ղայրի պէօլիւնիւն
գուզանտըղըլարը սէօզլէրի Թա՛հ-
րիր էյլէտիլէր : Ա՛յ իչնէմիսալ
տըր քի՝ պու էանատէ ախէր չէյ-
լէր տախի սէօյլէնտի . լաքին պի-
վէ պուրատա՝ շիւպհէսիզ սէօյ-
լէնէնլէրինն մէՔնումա վէրիլմիշ
տիր : Ցովհաննէս պիրչէ պու
վաղրիաա գալապալըղըն պու
գատար չօգ օլմասընըն աչպէ-
պինի պիքը էտէյօր : Ցովհ . Ա . Թ
17 , 18 :

10 . Գա՛ էՔ տէր : Ը՝ պիր գօ-
չու ևա հինԹաՔ իլէ կէլմէյօր ,
իլա պիր էյէրսիզ վէ պէլքի
նուալատըզ վէ կէմինիզ Տայվան
իւղէրինէ պինմիշ՝ վէ քէնտի շա-
յիրտլէրինին էտմասընը իւզէ-
րինտէ օԹուրտուգ կէլէյօր :
Ընուն էօնիւնճէ վէ տրտըճնա

Digitized by Google

կիրտիւինտէ, պու քիմ՛տիր տէ-
յերէք՝ պիւթիւն շէհր՝ հարե-

վե էթրաֆընտա՝ գալպէրի շազ-
լըգտան ճէօշմուշ փէք չօգ գա-
լապալըգ վար։ Ընդարըն ա-
րասընտա հիչ պիր փարիսեցի
եօգ տուր. լաքին քէօրէր վե
թօփալըար օրատա պուլունուպ՝
օնուն տօգանմասընտան շիֆա
ալըրլար։ Ընճար իքէն պէսէ-
տիլի՝ ճիւտամլըլար իքէն փաք-
լէտիլի՝ իասթալար իքէն սա-
գալմալըդը՝ վե էօլիւէր իքէն
ԹԷքըրաւէն Հայաթա կէթիրտիլի
քիմսէլէր օրատա սըղապ՝ կէչէ-
ճէյի եօլուն իւղէրինէ էսվապ-
լարընը եա խուրմա տալարը սե-
րէրլէր, քի օ՝ օնլարընն իւղէ-
րինտէն կէչսին։ Պու գատար
գալապալըդըն պիր ևէրէ կէմի-
սի՝ օնլարընն "Իվաաննա" տէյիւ
սէտալէրի՝ օնլարընն Երուսաղէ-
մին օրթասընտան կէչէն նուա-
րէթ ալայլարը՝ պիւթիւն շէհրի
Հայրէթէ կէթիրտի։ Լաքին օն-
լար՝ Դաւիթ կիպի՝ "Ո՞վ ելալին
փատիշահը քիմ տիր"։ (Աոչ.
Ի Դ. 9, 10) տէյիւ սիւալ էթ-
մէզլէր չիւնքի օնլար օնտա պիր
ճէլալ կէօրմէզլէր։ Ընդար՝ Դա-
փիուլարը աչընն քի, ձէլալին
Յապալը Ասիա փատիշահ իչէ-
րի կիրսին տէմէզլէր։ Ընդար օ-
նուն պայաղնա տիւշմէյէ՝ վե
շէհրին անահթարլարընը էլինէ
ԹԷքսիմ էթմէյէ սէյիրտմէզլէր։
Վ՛ էօնլար՝ օնու գապուլ էթ-
մէք իչիւն Հիւրէքլէրինի տահի
աչմազլար։ Իսայըը. օնլար Հիւ-

քէթէ կէլտի։

11 Վ՛ էսալգ տէր իտի. Պու՝

րէքլէրինին գափուլարընը օնուն
իւղէրինէ գափարլար։ Ընուն
քէնտինինքիլէրի պիլէ օնու գա-
պուլ էթմէզլէր։ Յովէ. Ա. 10,
11։ Ներ Յապպ՝ կէօզլէրիմիզի
աչ, քի օնլար կիպի քէօր գալ-
մայալըմ. իլլա սէնին գըլմէթի-
նի՝ ճէլալինի՝ ա՛զիմ խէլասընը
կէօրէլիմ։

11. Յաւէթ փէյղամ։ Ինչպու՝
"Պու քիմ տիր" սիւալինէ պաշ-
քահինլէր վե փարիսեցիլէր
ճէվապ վէրմէզլէր իտի. լաքին
պու Փուգարա խալգ՝ Յիսուսուն
հագգընտա Երուսաղէմին հէփ
պէօյիւք խօճալարընտան զիյա-
տէ պիլիրլէրիտի (Պապ Բ. 3
շէրհինէ պագ), վե օնա ճէ-
վապ վէրմէյէ մուպաշիրէթի էթ-
տիլէր։ — Դաւէյնէն՝ Նազարէթ-
չէ՛ըինէն։ Ընդար՝ տէմէլի իտի-
լէր քի "Դաւիթին քէօյիւ
Ահմէտճհմէտ տօղան տըր"
(Յովէ. է. 41, 42. 52), լաքին
օնլարըն պիլմիսի գլսսա իտի, վե
ճէվապլարը Թամ՝ տէյիլ իտի։
Պապ ԺԶ. 13, 14 շէրհինէ պագ։
Պուրատա իշարէթ օլունուր քի,
(1) Քրիստոսուն հէփ տօսթլարը՝
Ը՛զիզ Քիթապլարը օգույապ
մէշդ էթմէլիտիրլէր, վե օնլարա
իմանլարը խուսուսունտա սիւալ
էտէնլէրէ տայիմա տօղրու ճէ-
վապ վէրմէյէ հազըր օլմալը տըր-
լար։ (2) Քրիստոսուն Քիլիսէ-
սի պու ևէր իւղէրինտէ հիչ տա-
լա ԹԷքմիլ քիմսէլէրտէն ի՛պա-

Digitized by Google

Կատիլեանն Գազարիէ գերին-
առէն օրան Յիսուս փրկչամպեր
առիր :

բրէթ օլսուղու. հոգ տուր. իլլա
տայիմա օնուն ա'զալարը՝ թէք-
միլ օրինյան երքէք վէ գարըլար՝
վէ չօղունձա պու տիւնեանըն
ֆագիրլերի վէ զայի'ֆլերինէն
օլսու: Ա Կորնթ. Ա. 26—29:
(3) "Պու քիւչիւքլերին՝ սայը-
սընտան օլմասը՝ օնլայ հէր նէ
գատար ֆուգարաճահիլ վէ թէք-
միլ օլմայան քիմսէլեր իսէլեր
տէ՝ վարիսեցիլեր վէ իմանսըզլար
տայըսընտան օլմագտան հատտէն
զիյատէ խայըրլը տըր. օնլար հէր
նէ գատար զէնկին ա'դըլըր ա'-
լիմ վէ միւ'մինէպեր օլուրլար ի-
աէ օլսունլար: (4) Նյէր պիր
քիմսէ Քրիստոսուն Քիլիսէ-
սինտէ օլմադա՝ օնուն ա'զալա-
րընըն քիւչիւքլիյիւ վէ ճահիլ-
լիյի վէ թագսիրաթլարը իչիւն
կէրի տուրուբտա, օլ քիմսէ
Քրիստոսուն սէվտիյի վէ իման-
պար էյլէտիյի քիմսէլերի թահ-
գիր էտեր: Պատ ԺԲ. 5—14
չէրհինէ պագ:

12 Ընտրեալ հեյէլինէ կէրէ:
Ա՞ղ. Գ. 1, 2: Յիսուս
Քրիստոս Նյֆենտիմիզ հէման
հարիքը հարիքնա քէնտի պա-
պասը Աւրհամին թահմիճնտա
օթուրմադ իչիւն սարայա կիմ-
մէտի. չինքի օնուն փատիշահ-
լըղը պու տիւնեատան տէյիլ ի-
տի. իլլա օ տօղրու տօղրույա
հէյքէյլէ վարտը, վէրա օնուն
փատիշահլըղը բուհանի՝ վէ իչի

12 Վ. Յիսուս Ընտրեալն հէյ-
քէլինէ կէրէտի, վէ հէյքէլտէ
հէսի ալըշվէրիշ էտէնլէրի տը-

կիւճիւ Ընտրեալն էվինտէ իտի:
Նէհուտիլէրին մուհթաճ սը-
տուգլարը ազատըլդ վէ խէլաս՝
Թօմասըլարընն էլինտէն տէյիլ
իտի. իլլա կիւնահընն վէ չէյթա-
նընն էլինտէն խէլաս օլմադա
մուհթաճ իտիլէր: — Ընտրեալ
եաեէլէրէ: Ա՞տէ. ԺԱ. 15:
Վ. Ատ. ԺԹ. 45: Յովհ. Բ. 14
—16: — Ընդհատ: Ա՞արկոս-
տան (ԺԱ. 11—15) էյրէնիրիդ
քի՝ Յիսուս Նյֆենտիմիզ Թա
էրթէսի կիւնէ գատար հէյքէ-
լի Թէսիլէմէտի, եա հիչ ատիլ
իսէ պու խըզմէթին օղէմանէ գա-
տար Թէքմիլ էթմէտի. չինի քի
պունուն ճիւղէսինի իլք կիւնտէ
Թէքմիլ էթմէյէ վագըթ հոզ
իտի: Ո՝ օլ կէճէ Ներթանիայա
չէքիլտի. լաքին Հրթէսի սապահ
էրքէնտէն գալգըպ՝ հիչ պիր շէյ
հէմէզտէն իշինէ սէյիրթմտի. վէ
պու՝ օնուն պու տիւնեատա էյ-
լէնտիյի սօն հաֆթանընն իբին-
ճի կիւնիւ իտի: Ոնուն պիւ-
Թիւն երիւրէյի իշինտէ կիւճիւն-
տի իտի. վէ շիւպհէսիզ օ կէճէ
պու պապտէ չօգ տուա՝ էյլէ-
միշտի: Յիսուս Նյֆենտիմիզ
պունտան իւչ սէնէ էվվէլ քէն-
տինին ո՝ւմմտի իսրպէԹինէ իլք
կիրտիյի վագըթ փաքէմիշտի:
Յովհ. Բ. 14—16: — Պրբոֆ-
լոբը: Վհահինէր մաԹէոսպ
էտէրլէրիտի քի, հէյքէլին խըզ-
մէթի իչիւն վէրիլէն ագչէ (Պատ

Digitized by Google

կէօյէրճին սաթանլարըն խաքէմ-
լէկէրինի տէվիրտի , վէ օնլարա
տան՝ Նրուսաղէմէ վէ օնուն
ճիվարընտա՝ կէօյէրճինլէր՝ գու-
զուար՝ պուղալար՝ վէ պունուն
կիպի ղայրի շէյլէր նէթիշուիս-
մէսի քեսարը պիր իշ օլուրսա
տու . չիւն քի օնլարը հէյքէլէ
սունանլար՝ սաթուն ալըրլարըմը
ալ է պու քեսար կիւնահ տէյիլ
իտի , լաքին օնու Ա՛լահըն էվին-
տէ էթմէսի կիւնահ իտի : Ա՛ա-
գիգաթ պու ալըշվէրիշ Ա՛զիզլէր
ա՛զիզնեսէ օլմազըմը . չիւն քի
օրտայա պաշքանայինտէն մա՛տա՛
(վէ օ տախ նրյուտա սաղէ պիր
քէրթէ.) քիմսէ կիրսէմէյինտի. հէմ
քնահինվէրսին հէր կիւնքի գուզ-
պանը սունտուգլարը մահսուսէ
տախի օլմազ իտի , իլլա պէօյիւք
ավրուալարըն պիրինտէ՝ պվէքի
թայիֆէլէրին ավրասունտա օ-
լուրսուտու : Ալ է պու սուրհէթ-
տէ՝ օրտայը փալալը նէրսի օլմուշ
իքէն՝ թայիֆէլէրն նամըս ի՛պա-
սէթէ էտէպիլիրլէրիտի . հէմ
պիր Ա՛նհուտի տախի հէյքէվէ՝
հէմսին օնուն էշիյինտէ շամաթա
էտէն հայվանլար վէ օնլարտան
տահա զիյատէ շամաթա վէ կիս-
րիվէհիս էտէն օնլարը սաթան-
լար վէ սաթուն ալանլար տրա-
պընտան կէչէճէք իքէն՝ պիր ա՛-
զիզ Ա՛լահ իլէ պուրուշմագ ի-
չիւն ա՛ղէզ մահալէ վարտաղընը
եիւրեյի նամըս տույապիլիր
իտի : Ո՛րտայա՝ կէօյէրճինլէր
ալընըզ սաթըլմասընն , տարրապ-
լըգ օլունմասըն . օրտայա՝ քիւն-

շարը չըգարտը , վէ տարրապիլա-
րըն փիշմանմանլարընը՝ հէմ

ժէ . 24 չէլսինէ պագ)՝ Ա՛հ-
հուտի սիքքէսի սլսուն . լաքին
օ ղէման Ա՛հհուտիլէր Ա՛օմալը-
լարըն բա՛յալարը օլմալէրի իլ ,
օրթալըգտա տէվր սյունան ապ-
չէ Ա՛օմա սիքքէսի իտի , վէ
պունուն իչլուն պու տարրապիլա
խալգըն Ա՛օմա ապչէսինի Ա՛հ-
հուտի սիքքէսինէ թէպտիլ էտե-
լէք՝ խալգ պիր միգտար տարրա-
փիլիչ վէրմէյիլէ իշլէրինի պի-
թիրիլլէրիտի: Պու իշ էչիլը պու-
նուն վասիթասի իլէ ղէնկին օլ-
տալար իտի պիվէ , օնլար խալգա
հիտայէթ վէ զուլումյալ էթմէ-
տիքլէրի թաղտիրտէ կիւնահ պիր
շէյ օլմազըմը . լաքին օնու Հէյ-
քէլտէ էթմէսի կիւնահ իտի :
Ա՛տէմլէր Ա՛լահըն էվինէ կիթ-
տիքլէրի պէման՝ օրտայա Ա՛լահա
ի՛պատէթ վէ տէվիլ ալըշվէրիշ
էթմէք իչուն կիթմէյիլ տիրլէր .
վէ օնլարըն ա՛գլ ու փիքրի տե-
միլ ագչէ խուտատունտա՝ իլլա
Ա՛լահտա սլմալը տրըլար : —
Կէօյէրճին սաղնանլարը : Պուր-
պանա չօգ կէօյէրճինլէր թաղ-
տիմ՝ օլունուրտուտու : Ղ Եփ . Ա .
14 : Ե . 7 : ժԲ . 6 . 8 : ՃԴ . 22 .
30 : ժԵ . 14 . 29 : Ղ Յով . Բ ,
24 : Կէօյէրճինլէրի ուզագ մա-
հալլէտէն կէթիրմէսի կիւճ օ-
լուրսուտու . վէ խալգա րուխսաթ
վէրիլէրիտի , քի ագչէ կէթիրիպ՝
ատնանճագլարը չէյլէրի Ա՛րու-
սաղէմէ սաթուն ալսընլար : Բ
Օրէն . ժԴ . 24—26 : Պուն-

տէտի .

1.3 Նազելմիշ տլը . Նչիմ՝

քիւք վէ ա՝պիլ հատ ալըշ Հերիշի օլմասըն , իլլա օղ գափուլարտան Հեր պիր կիրէն վէ ա՝պիլ ավ. լուլարտան կէչէնին ա՝գլ ու ծիբրի Նլլահտա վէ էպէտիլիքտ օլսուն ։

13 . Նչիմ ԻԵ ։ Նլլահըն էվի՛ պ՝պատէթ Հերի իտի , վէ այլշ. վէրիշ Հերի տէկիլտիտ Նոյ . Ծջ . 7 ։ Նօմսն վ՛ պէչղամ պէրլէր՝ տայիմա Նբրհատտո Նչ. ֆէնտիմիզին Թաղաֆընտան Հ. տիլէր , վէ քաւթիպլէրն Հ՛մ փարիսեցիներին Թաղաֆընտան ակիլլէրիտի ։ Պա պ 17 . 21 . 27 շէրհէրինէ պագ ։ — Խըզ. ըլըար մաղթօօը ։ Նշպու սէօզլէր՝ Նոյ . Ծջ . 7 տէն իսմիրուած օլունմատլըսը , լաքին պէլքի օնլար՝ Նբե՛ . է . 11 տէն այրնտր . Հախօտ Նֆէնտիմիզ օնլարը օլա քի՛ քէնտիլիյինտէն սէօյլէմիշ տիր , շէօյլէ քի՛ Հէյքէլնն նէ՛ հիյպէթլու պիր Թաղլ իլէ նափաքլանմագտա օյտուղունու պէ. յան էյլէսին ։ ( ) ա՝սիրլէրտէ Նէհուտիսթան մէմլէքէթի խըզ. մըզլարտան վէ Հարամիլէրտէն ածլու իտի , քի օնլար մնաղարա. լարտա վէ ինէլէրտէ սաքին օ. լուրլարըրտը ։ ( )նլար՝ ֆէնա. քառլըգլարընն Թէրթիպլէրինի օրատա գուրարլարըտը , վէ քէն. տիլէրին չալտըգլարը շէյլէրի օ. ղայա կէօթիւրիւլէր իտի։ Պուն. տան կէօրիւնիւր քի , ա՝զիզ մնհալ՝ տէյիլ սալթ ալըշվէրիշ

ի՛պատէթ էվի անկըլաճագ , ամ. մա սիլ օնու խըրսըղլալը մաղա.

Հէրի՝ իլա Հարամմագլըգ վէ գա. փըճլըգ Հէրի տախի օլմուշ իտի ։ Նմնի պուննուն ճիւմլէսի՝ քնահինլէրին էլի ալթընտա օ. լուպ՝ օնլարըն Թէրթիպլի իլէ իճ. րա օլունմալը իտի ։ Ա՝ֆ փէք իհթիմալ տլը քի , հէմ կէօ. յէրճինլէրի վէ ախէր հայվան. լարը քէնտիլէրի սաթուն ալըպ՝ օնլարը ուզագ մնահալէրտէն կէ. լէն փուգարալարա պուլյան սունմագ իչուն ալըր պահա ի. լէ սաթանլար՝ օնլար նա օնլա. րըն վէքիլէրի իտի . վէ սայ. լուածլար վէ քիւնլիւք Հէմ ա՝. զիզ Հատ վէ պուննուն կիպի շէյլէրի սաթանլար քէնտիլէրին արատընտան իտիլէր։ ( )նլար պու վէճհ իլէ Նլլահտան՝ օնուն չան ու ճէլալինի՝ Հէյքէլտէքի մնահ. լինի վէ ինսանլարըն Հիւքմին. տէքի մնահլինի գափուլար իտի։ Նտալգ՝ օնլարըն տէյիլ իտի, քի օնլարը պու մինհալ իւզրէ քէն. տի մէնֆաա՝ Թէլարընա վէ քնար. լարընա գուլլանըլար . իլլա Նլ. լահըն խալգը իտի , վէ օնա ի՛. պատէթ էհմէյէ կէլմիշէրիտի ։ Շիւն քի շիմտի Նբրահիմլար Նլլահըն Հէյքէլի տիր (Ա Կոր. գ . 16 , 17), Հէր պիր օգույան խաթիրընա կէթիրսին քի , նիւ. րեյի փաք վէ ա՝զիզ սլմալը տըր . վէ օրատա ֆէնա մնրատար փի. քիրլէր սաքին օլմալը տէյիլ տիր։

Պա՝զըսը սօրատպիլէր քի , պու ալըշվէրիշ Հտէն քիմսէլէր՝

բասը էթափինիլ ։

14 Ալ Ֆ հէյքէլտէ օնուն հա-
նընա քէօրլէր վէ թօփալլար կէլ-

տիլէր , վէ անլարը սաղալթը ։

15 Ալ Ֆ պաշ քեահինլէր հէմ
քեահթափլէր իշլէտիլի մի՝ ճի-

նիչիւն Ա՛րիստոսա իթաա՛թ էթափէլէր · օնլարա ճէվապ տէ-
յիւ իշպու սէպէպլէր վէրիլէ պի-
լիր ։ (1) Ա՛րիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ
օնլարա՝ հիւքմ ու նուբուաթ սա-
հիպի կիպի՝ հէմ էմր էթմէյէ
հագգը վար կիպի սէօյլէտի ։ (2)
Ա՛րիստոս Յ՚ֆէնտիմիզ ա՛լէս-
սէվիյէ պիր փէյղամպէր կիպի
գապուլ օլունուրուտու . վէ պու
միսիլլիւ շէյլէրտէ մուտահալէ
էթմէյէ փէյղամպէրլէրին րուխ-
սաթը վարըտը ։ (3) Ֆազըր պու-
լունանլարտան չօղու՝ իհթիմալ
տըր քի օնու պիլիրլէրիտի , օ-
նուն միւ՚ճիզաթլարընը կէօր-
միւշլէրիտի , վէ օլապիլիր քի՝
օնլարըն տօսթլարընտան պա՛-
զըլարընը Յ՚ֆէնտիմիզ խասթա-
լըգլարընտան սաղալթմըշտըր ։
(4) Օնլարը՝ քէնտի վամիրլէրի
թէքթիր էյլէտի . չիւն քի քէն-
տիլէրի պիլիրլէր իտի քի , օլ
էթափքլէրի շէյ՝ Ա՛լլահըն հվինի
ուրուտաուլամագ իտի , ։է օնուն
իչիւն օնլարտան հիչ պիրի գար-
շը տուրմադա ճէսարէթ էտէ-
մէտի ։ (5) Խալգ էքսէրի Ա՛րիս-
տոս Յ՚ֆէնտիմիզին թաուաֆքըն-
տան օլուրլարընտը . օնլար՝ օնա
Ա՛նսիա տէյիւ ինանըրլարընտը .
օնլար հէմանի շիմտի պիլէ օնա՝
"Հվանննա" պաղըրըրլարընտը · վէ
պունուն ճիւմլէսի՝ հէյքէլի
մուտաուալյանլարըն գալպինէ
ա՛զիմ գօրգու. պուրադա պիլիրիտի ։

14 · Ա՛էօրլէր վէ Ք՚օփալլար ։
Պապ թ · 35 ։ ժԱ · 4 , 5 ։ Յ՚օյ ·
ԼԵ · 3 , 6 ։ — Ալ Ֆ օնլարը ա-
ղալթը ։ Ա՛լլահըն է/ինէ կիմ-
մէսի՝ էյէր Ա՛րիստոս օնտա պու-
լունուրսա , վէ շէֆա վէրիր վէ
խէլաս էտէրսէ՝ նէ՞ միւպարէք
պիր շէյ տիր ։ Ա՛լլահ գուրպան-
տան զիյատէ մէրհամէթտէն
հազզ էտէր · հէյքէլտէ ա՛մէլլէրի
մուտաուալյամագ տ՚իլ տիր ։
Պապ թ · 13 , վէ ժԲ · 10 շէրհ-
լէրինէ պագ ։ Ա՛րիստոս Յ՚ֆէն-
տիմիզին իճրա էյլէտիյի միւ՚ճի-
զաթլը շիֆալար՝ օնուն ճու խա-
նէտէ օլան՝ "Պու քի՞մ տիր" սիւ-
զալին սահիհ ճէվապլէրի իտի ։
Ալ Ֆ պու վէճհ իլէ՝ ինսանըն
կէօզլէրինի աչան՝ գալպինի եում-
շատան՝ վէ գալպինի եէնիլէտ՚ն
վէ ա՛զիզլէյն՝ թա՛լիմաթ՝ Ա՛լ-
լահ Ի՚սա՛լէա թաուաֆքընտան
կէլմիշ կիպի գապուլ օլունմալը
տըր ։ Պու թա՛լիմաթըն խսպա-
թը՝ քէնտիսի իլէ պէրապէր կէ-
լիր ։ Ա՚ազին ինսանը գարանլըգ-
տա վէ ճահիլլիքտէ վէ տիւնեա-
վիլիքտէ վէ մաղրուրլուգտա վէ
կիւնահտա գօյան հէր պիր թա՛-
լիմաթ՝ Ա՛լլահտան տէյիլ տիր ·
վէ օ՝ իչտա օլունմալը տըր ։

15 · Պաչխահինլէր հէմ խնկիշ-
լէր Ա՛ ։ Պապ Ռ · 4 շէրհինէ
պագ ։ — Ի՚վանննա ։ Իւանէ 9
շէրհինէ պագ ։ — Յ՚օրխենկինէյէ ։

Digitized by Google

զաթլարը վէ չօճուգլարըն հէյ-քեվեթ չաղըրըպ՝ Պաւլիթին օղ-լունա Իվաննա տէտիքլերինի

Ա.լլահ հազզ էթտի, լաքին օն-լար էօրքելենտիլեր · մէվքելեր աէվինտիլեր, լաքին պաշքեահին-լեր գասավէթլենտիլեր : Հէյ-քել մուրտարլանսըն, օնլարըն վազիֆէսի տէխիլ տիր · լաքին Խրիստոս կէլսին վէ օնու փաք-լէսին, օնլար օզէման էօրքել-նիրլեր : Ցուգարա քէօր վէ թօփալ քիմսէլեր կէօրմէսի՝ օն-լարըն եուրէքինէ պիր քետէր կէթիրմէզ. լաքին Խրիստոսուն կէլիպ օնլարը սաղալթմասընը կէօրմէսի՝ օնլարը զաւէպկ կէ-թիրիր : Չօճուգլարը ճահիլ զավզաճը նարամազ կէօրմէսի՝ օնլարա պիր աճը վէրմէզ. լաքին օնլարըն քենտի փատիշահլարընը սեվտիքլերինի վէ օնա վեհլեր օգուչարագ՝ չօգտան պէրու վա՛տ օլմազ Պաւլիթ օղլու խգրար էթտիքլերինի կէօրմէսի՝ օնլարը էօրքէ իլէ տօլտուրուր : Ընլար սայքի տէմիշ օլուրլար քի՝ "Պու չօճուգլար Պաւլիթին օղլու խու-սուսունտա նէ՞ պիլերլեր. պիզ-քենտիմիզ տահա օնուն շայիրա-լէրի օլմամըշ իքէն, պու չօճուգ-լարըն օնու գապուլ էթմէյէ նէ՞ Հագգլարը վար" :

Պունտան էօյրենէպիլիրիզ քի, (1) Չօճուգլար՝ վէ րուպա-րէն ճահիլ քիմսէլեր՝ Խրիստո-սուն Իվիհսէսինին լայըգ ա՛զա-լարը օլապիլիրլեր, պու տիւն-հանըն օգուտմուշ վէ ա՛լիմլէ-

կէօրտիւքլէրինտէ, էօրքելենտի-լէր :

16 Ույ օնա տէտիլեր. Պուն-

րինտէն պիր չօղու իսէ՝ օնտան տիշարը գա աճապկար տըր : (2) Էր պիր մէմլէք թտէ՝ փասիա ղէմանլէրտէ Իվիհսէնին իսլահը-նա մանի՝ օլաճագկար Հէթիմալ օլան քիմսէլեր՝ պաշքեահինլեր վէ քեաթիպլեր միսիլլիւ քիմսէ-լեր տէր : (3) Խրիստոս Ույֆէն-տիմիզին իշլէրինտէն շիմտի խօշ-լանմայան քիմսէլեր՝ էպէտէն խօշանմայաճագկարընը էյի պիլ-սինլեր. զերա Խրիստոս՝ քենտի-նին էյլիք քեանի իշլէրինտէն հիչ փէրագաթ էտէճէյի ճօգ տուր :

16. Պօնլարըն նէ ճէօյլէսէյինի ՀՀ : Պու մաղրուր քիմսէլեր մաթլուպ էյլէտիլեր քի, Խրիս-տոս պու քիւֆիք չօճուգլարը սիւքիւթ Հէթտիրսին : Պօւ · ժթ. 39 : — Պեչ : Ույվկէթ, պէն իշլետիյօրում վէ շազ օլուցօրում : Ընլարըն թէշէէք քիւրկերի եիւ-րէկիմի սէ/ինտիրիրլեր : Ընլա-րըն Իվաննա չաղըրմազա աէ-պէպկէրի վար. վէ էյէր օնլար սիւքիւթ էտէրլերսէ, Հէման պու թաշկար պաղրուաճագկար. Պօւ. ժթ. 40 : Ասող. Ղ. 11—13 : ՂԸ. 7, 8 : Ասոր. ԻԷ. 51, 52 : — Ընո՞մոգընըղ մը : Պու օնլարը նէ՞ գատար քէս պրա-ղըր պիր սիւազ իտի : Պազ թ. 13, վէ ժ. 3, վէ ժթ. 4 շէրհ-լէրինէ պագ : — Ասո՛ոո՛մ-րըն ... ազգընտան ՀՀ : Պու՝ Ասող. Ը. 2 տէն ալընմըշ տըր :

Digitized by Google

լարքն նէ սէօյլէսէիյինի իշխո՛-
յսմասսուն. վէ Յիսուս օնլարա
տէսի. Պէյի. հիչ պիր քէյրէ
օգռմասընըզ մը քի՝ Ա՛սսում
լարքն վէ մէմ էմէնլէրին աղ-
ղընսան մէհ տիւզսիւն։

Դաւիթ տէյօր քի, Ալլահըն
ա՛մէլլէրի օլ գատար աշխքեալ
վէ ճէլիլ տիլլէր քի, փսխթիւ-
րէսթիէրի բէզիլ էտէրէք՝ քիւ-
չիւք չօճուկլար պիլէ անկլայա-
պիլիրլէր, քի Ղհովայա ի՛պա-
տէթ վէ թա՛զիմ օլունմադ կէ-
րէք տիր. վէ Ղրիստոս Ղֆէն-
տիմիզ պուրատա տէմէք իսթի-
յօր քի, քէնտինին իշլէրի օնուն
Ա՛նսիա օլտուղունու պու տէրէ-
ճէ էլի իսպաթի էտէր իտի քի,
պունու քիւչիւք չօճուկլար պի-
լէ իպրար էտէրլէրիտի։ Պապ
ժՒ. 25 չէրհինէ պագ. Ալ-
քիզինճի Ա՛պոլոսան Ղէնի Ղհ-
սըն սայիր իւչ մահալինտէ
տասի իսթիխլասճէլը օլունուպ՝
Ղրիստոսա թաթսլըդ օլունուր
(Ա Կորնթ. ժԹ. 27 Ղեբր.
Ա. 22։ Ղբր. Բ. 6—9). վէ
պու պիր իսպաթի տըր քի՝ պու
Ա՛աղմոսսն պիւթիւնիւ Ա՛եսիա-
նըն կէլմէսի խուսուսունտա փէչ-
ղամպէրլիքտէն իպարէթի տիր։
17. Ընտրը պրաղըզ։ Պապ
ԺԶ. 4 չէրհինէ պագ։ — Ընա-
պա ֆընտա։ Պու կէմսինտէ Ղ-
ֆէնտիմիզի Ղրուսաղէմտէ սիւ-
սաֆիր ալմադա իլէրի կէլմիշ պիր
քիմսէ՝ կէօրիւնիւր քի՝ օլմատը։
Ըէր նասըլ իսէ օ՝ Ա՛եհեանի-
այա չէքիլմէյէ միւնասիպ կէօր-
17 Ա. է օնլարը պրաղըզ՝ չէհ-
րին տիշարըլըմնա Ա՛եհեանիայա
չըգտը, վէ օրատա գօնատ։
18 Ա. է սապահլայըն չէհրէ
տէօնէր իքէն, ածդտը։
19 Ա. է եօլսւն իւղերինտէ պիր

տիւ, քի օրատա պուննան էմ-
վէլքի կէճէ Ալատարտս վէ օնուն
գըղգապարնտաշլարը իլէ գաբմըշ
իտի։ Ասանէ Ղշնճի չէրհինէ
պագ։ Կէօրիւնիւր քի, Ղհրիս-
տոս Ղֆէնտիմիզ Ղօմրիւնէյէն
պու սօն հաճիճասրնտա Ղրուս-
սաղէմտէ պիր կէճէ գալմատը,
իլլա հէր կէճէ նա Ա՛եհեանի-
այա՝ նահատ զէյթունի տաղընա՝
նա օնա եագըն պիր մահալէ
չէքիլիբիտի (Գաւ. ԻԱ. 37,
38)։ վէ պու մէճմ իլէ պաշ-
քա հինլէր վէ քանահիլէր՝
իսպէտան գօրդտուգլարը իչիւն
օնու կիւնտիւզիւն Թուհմադա
ճէսաբէթ էտէճէքլէրինտէն
(Գաւ. ժԹ. 47, 48), օնու
կէճէ տասի էտէմէղլէր իտի, չիւն
քի օ պէման շէհրտէն տիշարը
իտի։
18. Ը Ըհբէ պէնէրէն Ընրա-
տա օնուն տուշմէնլէրի օնու
էօլտիւրմէյէ արարլըմըտը, լա-
քին օնուն՝ կէօրէճէք պիր պէօ-
յիւք իշի վարըտը, վէ առապահ-
տան էլլէնճէ հրինէ օրպայա աէօն-
տիւ։ Ասանէ 12 չէրհինէ պագ։
— Ա՛ընէթը, Պապ Գ. 2, վէ Ը.
24 չէրհէրինէ պագ։
19. Պէր նէոնէ պո՛լմադը։ Ընզ
ադամ եասփրադ իլէ տօլու օլտուղ
ու զադտան սիւռ մէյվէ կէօ-

Digitized by Google

ինձիր աղաչը կէօրիւպ՝ օնա կէլ-
սի , վէ օնաս եալընըզ եափ-
րագաան մա՛սա պիր նէհանէ
պուլմատը ։ վէ օնա տէսի ։ Այն-
տէն արթըդ է պէտէն մէյվէ օլ-
մասըն . վէ ինձիր աղաչը անի-

տէ գուրուտու ։
20 Ալ է շայիրտըէր կէօրիւն-
ճէ , թա՛ամիւպ էտիպ՝ ինձիր
աղաչը նամըլ տէր ա՛գապ գու-
րուտու տէտիէր ։
21 Ալ է Յիսուա ճէվապ վէրիպ՝

րիւնիւր իսի , լաքին թէքմիլէն
մէյվէսիպ պուլունտու ։ Այ՛էր
օլ աղաճ պիր էյի աղաճ օլսա
իսի , ինձիր իլէ տօլու օլաճաղ
իսի . չիւն քի Ա՛արկոստան
էօյրէնիրիզ քի , ինձիրլէրին
մագթը՝ եա՛նի ինձիրլէրի տէվ-
շիրմէնին վագթը տահա տէյիլ
իսի . լաքին պու աղաճըն իւզէ-
րինա՛ն՝ եէթիշմիշ օլսուն խամ
օլսուն՝ հիչ պիր ինձիր եօղու-
ստու ։ Ա՛ութ . ԻԱ . 13 ։ — Այն-
պէն ութընճ եկէպէն ճէ ։ Վ՛էրիս-
տոս Այ՛ֆէնտիմիզին հէմ մի՛ճի-
զաթլարը՝ ղազապ մի՛ճիզաթլա-
րը օլա պիլիրլէրիսի . լաքին պու
մի՛ճիզաթտան՝ վէ տօնկուզլաս-
րըն մի՛ճիզաթընտան մա՛սա
պագիլէրին ճիւմլէսի մէրհամէթ
վէ մուհապպէթ մի՛ճիզաթլէրի
իսիլէր ։ Պապ Ը . 32 շէրհինէ
պագ ։ — Ինձիր աղաճը անիկ գո-
բոպոս ։ Վ՛էրիստոս Այ՛ֆէնտիմի-
զին թէքսիր սէօզիւ՝ հիյապէթ-
լու պիր թարզ իլէ գուրուտուս-
ճու տուր . քեաշքի իւզէրիմի-
վէ հիչ տիւշմէնին ։ Այ՛էհուտի
քիլիսէսի՝ իչպու մէյվէսիպ ա-
ղաճ կիպի իսի ։ Ա՛տպպ կէլիպ
օնաս մէյվէ արատը , վէ հիչ
պուլմատը . վէ պու գուրուտու-
ճու լա՛նէթի օնուն իւզէրինէ
տիւշմիս . վէ օլ կիւնտէն պու

կիւնէ կէլինէ գատար՝ օնուն
լա՛նէթի պու քիլիսէնին իւզէ-
րինէ գալմըշ տըր ։ Ո՛նուն իս-
զէրինտէ օնտան պէրու հիչ պիր
մէյվէ պիթմէսի , վէ պիր եափ-
րագ պիլէ կէօրիւնմէսի Ո՛նուն
տալյարը սօլուպ գուրուտուլար ,
վէ պու աղաճ՝ պիրտէն հէլաքճ
թա՛յին օլունտու ։ Պապ Գ . 10
շէրհինէ պագ ։ ԻԳ . 38 ։ Այ՛սյ.
Ե . 4—6 ։ Յա՛ճ . ԻԵ . 2 . 6 ։
Ա՛ք . Զ . 8 ։

20 . Կէօրճէ՛նճէ ։ Ա՛արկոստան
(ԻՆ . 20) էօյրէնիրիզ քի՝ պու
էրթէսի կիւնիւ՝ եա՛նի հափ-
թանըն իւչիւնճիւ կիւնիւ օլտու ։
Ա՛ղաճ՝ անիսէ գուրուտու . լա-
քին շայիրտըէր օնուն՝ էրթէսի
կիւնէ գատար փարգընա վարմա-
տըլար ։ Ա՛տաթէոս՝ Ա՛արկոստն
թափսիլէն թահրիր էթտիյինի՝
իճմալէն զիքը էտէյօր ։ Լուսանէ
12 շէրհինէ պագ ։ — Ա՛ա՛ճ՛ա՛պ
կէլդ ։ Ո՛նլար ինձիր աղաճընըն
պէօյլէ ափանմըզ քէօքտէն գու-
րուտուղունու կէօրտիքլէրինտէ ,
օլ տէրճէճ հէյրան գալտըլար
քի , պու խուսուստա պիրի պի-
րի իլէ սէօյլէշտիլէր , վէ Պետ-
րոս պու շէյէ Յ՛ֆէնտիմիզին
տիգգաթընը ճէլպ էյլէտի ։
Ա՛ութ . ԺԱ . 20 , 21 ։
21 . Յ՛ոյէ էմանընըզ օլա՛ք ճէ ։

Digitized by Google

օնլարա տէտի . Կէրչէք տէրիմ սիզէ, էյէր իմանընընըզ օլուր տա շիւպհէ էմմեզսէնիզ, տէյիլ նա լընընըզ պու ինձիր աղաճընըն մնատսէսինի էտէճէք սինիզ . լաքին շու տաղա տախի՝ Գալգ վէ

պապ է . 20 շէրհինէ պապ ։

22 . Ըէր նէ էլ . . . պէլէրսինիզ ։ Պու վա՛տ՝ կէօրիւնիւբ քի՝ մնախատսէն Յֆէնափմիզին սէօյլէափկի միւ՛ճիզաթլար խուսատսունա պագար ։ Պուննուն կիսի տուա՝ էօրնէքլէրի իչինն՝ պագ Գ Յնոփ . ԺԷ . 20—22, վէ Դ Յնոփ . Դ . 33—35, վէ Գոթթ . Թ . 40 ։ — Յման էսէրէփ ։ Յման իլէ օլմայան տուա՝՝ Ըլսհա մագպուլ օլաճաղընա՝ օնա պիր իքրահիմէ տիր ։ Ըէր նէ զէմանն վէ էէր նէ իչինն տուա՝ էտէրսէք, թէքմիլէն ինանմալըզդը քի, կէզթլէրտէ օլան փէտէրիմիզ պիզիմ թաւսպ էմտիխիմիսէն վէ փիքը էմտիխիմիսէն սիլէ չօգ զիյատէ իհսան էմտիյէ հէմ խաթէր հէմ տէ գատիր տիր ։ Պապ է . 7—11 շէրհինէ պագ ։

23 . Գոչէմէնլէր ։ Պապ Թ . 4 շէրհինէ պագ ։ — Յոանընա . . . ինէլէ ։ Յտալգըն պու զապհիլէրի օնա թօփտան կէչիպ՝ օ թա՛լիմ վէրիր իքէն օնա րէնճիտէ էյլէսիլէր ։ Ունլար՝ ումարլար իսի քի, խալգըն հուզուրունտա օնու ապանաղրատճագլար , վէ աթթըգ պիր տահա սէօյլէմէյէ եհուզիս օլմասըն ։ — Գոանըտը նէ հնուդնէն իչ ։ Յհրհատա Յֆէնափմիզ շէհրինն գատիս տէնիզէ պրոդըլ սէսէնիզ , օլաճագ տըր ։

22 Ա է տուա՛տա՝ հէր նէ քի իման էսէրէք տիլէրսէնիզ , ապաճագ սընըզ

23 Ա է օնուն հէյքէլէ կէլսունտան իչէրի Գաւհինն օղլու կիպի զաֆեր իլէ կիրտի , խալգըն Աւանանա տէյիս օնա թա՛զիմ էյլէսիքլէրինի գապուլ էյլէսի , սարրաֆլարըն սօֆրաչարընը տէվիրսի , վէ էմր էյլէսի քի՝ հէյքէլին մնալատաճլարը էսքի նիզամլարընը պուսունլար ։ Ունուն թա՛լիմլէրի՝ անլարընքինտէն պիւթիւն պիւթիւնէ ֆարգը խոյլէր ։ Ա է պու ճիւմլէ իլէ օ՝ պիր քատհին տէյիլսի , Ըհարոն էվինտէն տէյիլսի , եէմաճիշէր մէճմինտէն տէյիլսի , վէ ֆիլ վագի՝ օնլարըն նօմօչարընա վէ՝ տէթլէրինէ նազարէն՝ նէ տէվլէթ վէ նէ քիլիսէ թարտաֆընտան պիր մէմուրիյէթի վար խոյ ։ Յմոի օնլար՝ օնա մէչիսան օգուտուղլար քի , օնուն պու իշլէրի իշլէտիյի նուֆուզ ու հիւքիմէթի քիմսէն ապտըղընը պէչիսան էյլէսին ։ Ունու՝ պաճքատհինտէն մի ապտը , եէմաճիշէր մէճլիսինտէն մի ապտը , եօխսա Յմփէյսաթօրտան մը ապտը տէյիս կէօսթէրսին ։ Յյհէր օ՝ օնլարընը պու սիւսլինէ ճէվապ վէրմէյէ իմթինա՝ էթսէ իսի , օնլար օնու խալգա՝ սիր ապտատընճը տէյս խապէր վէրէրէք՝ օնու թուրթուպ խալգը իսթէթլէ գալ-

Digitized by Google

ակնինաէ , թաՙլիմն մէշղուլ ի-
քէն , եանընանա պաշքեաՀինլէր
վէ գաւմըն իւմթիաղլարը կէլիպ
աէաիլէր . Պունլարը նէ՞ Հիւ-
քիւմէթ իլէ էտէյօրսուն , վէ
պու Հիւքիւմէթի սանա քիմ
վէրմաի :

24 Ալ է Ո՛իսուս ճէվապ վէ-
րիպ՝ օնլարա սէսի՛ . Պէն սա-
ֆի պիզէ պիր սէօզ սօրայըմ ,

էյէր օնու պանա սէջլէրսէնիզ ,
պէն աէ սիզէ՝ պունլարը նէ
Հիւքիւմէթ իլէ էյլէսիյիի սէջ-
լէրիմ :

25 Յովհաննէսին վաՓթիզի
նէրէէն էին , կէօքտէ՞ն մի՝
եօխսա ատէմլէրտէն մի . վէ օն-
լար քէնտի քէնտիլէրինաէ սիւ-
շունիւեալ սէրլէր իսի .

26 Ի՛յէր՝ կէօքտէն սէսէք ,

տըրըր պիր քիմսէ կիսի վալիյէ
թէսլիմ էտէճէքլէրիտի : Ի՛յէր
օ աէսէ իսի քի Ի՛լլահտան կէօն-
աէրիլմիշտի , եախօտ քի Ա՛ե-
սիա իսի , օնլար՝ քիւֆր էտէյօր
աէյիս օնտան շիքեայէթ էտե-
ճէքլէրիտի , եախօտ օնտան՝ օն-
լարըն քէնտի քէյֆլէրինէ կէօրէ
օնլարա կէօքտէն պիր նիշան
կէօսթէրմէսինի թալապ էտէ-
ճէքլէրիտի : Պապ ԺՌ . 38 շէր-
հինէ պապ :

24 . Ալէք պէյ պէօզ սօքայը՛ :
Ա՛յրիստոս էֆէնտիմիզ օնլարըն
սիւալինէ՝ ա՛պլիմ ի՛լլ իլէ պիր
ապպիր սիւալ սօրմաղըլա՝ ճէվապ
վէրիյօր . վէ օնլար էյէր օնուն
սիւալինէ ճէվապ վէրմէյէ իս-
թէսէէլէր իսի , քէնտիլէրինքինէ
աէ ճէվապ վէրմէյէ գաուիր օլ-
մալը իտիլէր : Պապ ժ . 16 :
Ի՛սա . ԻԶ . 4 , 5 : Պ՛ա՛է . Զ .
9 : Կո՛ղ . Դ . 6 : Ի՛ֆէնտիմի-
զին՝ իշպու մաղրուր քիմսէլէրէ
էպէէիյի սիւալլէր չօգ քէրրէ
օնլարը ղայէթ Ո՛յապէթլու պիր
թաւրղ իլէ սիւքիւմէթ էթմէտիր
վէ ալչագ կէօսթէրիր իտիլէր :

պապ Թ . 13 , վէ ժՌ . 3 , վէ ժԹ .
4 , վէ ԻՌ . 16 շէրհինէ պապ :
25 . Յովհաննէսին վաՓթիզի : Յով-
հաննէսին վաՓթիզին սէմքէ՝
օնուն Հէմ իշի վէ խրզմէթի՝
եա՞նի վա՛զը վէ թաՙլիմաթլէ-
րի սէմքէ անկլաշըլմալը սըր :
— Կէօֆթէ՞ն մի , եօխսա ապո-
լէթթէն մի : Պու սիւալ փէք
ույղուն վէ եէրինտէ իսի . վէ
օնլար պիրտէն կէօրսիւլէր քի՝
պունա Հէր նէ ճէվապ վէրիր-
լէրսէ , քէնտիլէրի իւղէրինէ
Հիւքմ թագդիր էտէճէքլէր :
26 . Կո՛ղ . օնա ինանմափընըզ :
Ա՛յրիստոսուն Հագգընտա Յով-
հաննէսին շէհատէթի՝ ղայէթ
թէքմիլ վէ գաւմի իսի : Պապ
գ . 11—17 շէրհինէ պագ :
Պ՛ա՛է . Գ . 15—18 : Յո՛ղ . Ա .
15—37 : Գ . 27—36 : Ե . 33
—36 : ժ . 41 , 42 : Յովհան-
նէս քէնտիսի թագդիր էյլէպիշ
իսի քի , քէնտիսի Ա՛եսիա աէ-
յիլ իսի . իլլա խալգըն ճիւմլէ-
պինէ՝ Ա՛եսիա աէյիս Ո՛իսուս
կէօսթէրտի . վէ օնու Ա՛եսիա
կիսի վաՓթիզ էյլէսի , վէ օն-

Digitized by Google

պիղծ տէրէձէք . Իմոի նիչիւն օնա ինանմասընըզ . վէ էյէր՝ ատէմիէրտէն տէսէք , խալգտան գօրգարըզ . զերա հէփիսի Յով-

հանննէսի փէյղամպէր կիտի ԹուԹաըլար :

27 Ա՛ Յիսուսա ճէվապ վէրիպ տեսիլէր . Պիլմէյիզ . օ տախ

լարը տա պունու ինանանլար կի-պի վաֆիթիզ էյլէսի . վէ օնլար իշիսիր իքէն , օնա Ա՛ստուծն Կուզուսու աէսի . հէմ՛ օնլա-րա տէսի քի , Իուհուն Կնիպ օ-նուն իւզերինտէ գալարըզնըզ կէօրսինա , վէ "Պէնիմ սէվկիս-լիս Ողում պու տուր" ձէ տէ-յիս կէսգտէն օլան սէսի իշիմ-սի : Իմոի խալգըն պու Հիս-քիւմտար ատրընա Յովհաննէսին վաֆիթիզինի Հագգ Թանըմասը՝ Յիսուսու Հագգ Ա՛ստիա օ-տուղտունու վէ Ա՛ստհանի նու-ֆուզ ու Հիւքիւմէթ իլէ ա՛մէլ ու Հարաքէթի էԹսիյինի Թա-նըմագտան ի՛պարէթ օլուր իտի : Պու՝ եա՛նի Յովհաննէսին վաֆ-թիզինին Հագգը իլէ Յիսուսուն Ա՛ստիա օլմասընըն ա՛լագասը փէք աշիքեար պիր շէյ օլուպ՝ օնու ինքեար էԹմէսի օնլարա գաոպիլմիզ իտի , վէ օնլար՝ շիւպ-հէսիզ՝ պու սիւալի էԹմիքէրին-նէ փիշման օլմադա պաշլասը-լար : — Իուէփան էօփեսըզ : Ընլար՝ Յովհաննէսին հէմ սէօյլէմէյի վէ իշլէմէյի հիլէ վէ ալտատընճըլըգ տըր սէմիքտէն՝ գօրգարըլըրսը քի՝ խալգըն պէյ-նինտէ պիր ֆիթնէ գօփատպ գան տէօքիւլիւրիւսիւ : Պօւ . Ի . 6 : Ընլար գօրգարլար իտի քի, խալգ օնլարըն իւզերինէ Թաշ-լար իլէ հիւճիւմ էտիպ՝ Ի՛յ

խալգը ալատտան եարատմազլար՝ էյէր սիզ Յովհաննէսին վաֆ-թիզինին պիր ինսան իճատը օլ-տուղտունու պիլիր իտինիզ իտէ , օնա՝ նիչիւն քէնտինիզ կիթտի-նիզ , վէ նիչիւն պիզի տէ եօլ-լատրընըզ : — Ա՛էէփ Յովհան-նէսէ էէյտպէզ էլէզ Ի՛ուհաննա . Ա՛ստ . Զ . 20 : Ա՛ն . 32 : Յովհաննէսին՝ խալգըն պէէյնին-տէ պու գատար ի՛Թիպտըր վար լտը քի Ա՛երովգէս պիլէ օնու էվլտիւրմէյէ գօրգարըրտը : Պատ . Ի՛Գ . 5 :

27 . Պիլմէյէ : Պու մատաէ փէք պէօյիւք վէ գուտրէԹիպիզտէն իւսԹիւն օլուպ՝ օնուն Հագգընտա Հիշ պիր շէյ պիլմէյիզ : Պու վէճճ իլէ իշպու պէօյիւք քօճալար՝ կիւնէշտէն ա՛յան վէ աշիքեար օլան պիր շէյի իգրար էվմէտէն խէ՝ պիլմէմէզլիք վէ ճա-հիլլիք Թասլամասընընը քէնտի-րինէ ատհա մագսուզ սայտը-լար : Պատ . ԺԶ . 3 : Ի԰ . 17 ձէ : Ն՛օտ . Զ . 10 : Ի԰ . 10--12 : Խ . 19 , 20 : Ծ . 10 , 11 : Ն՛էհ . Ը . 7—9 : Ա՛ստ . Բ . 8 : Պ՛ոէ . Ի . 7 : Յով . Թ . 30 : Է՛ոմ . Ա . 21 , 22 . 28 : Բ Կորնի . Գ . 3 , 4 : Բ Կնե . Բ . 9—11 : — Պէն գէ պէզ . . . սէօյլէտի : Ա՛յ է օնլարա նիչիւն սէօյլէսին : Ընլար՝ քէնտի Խգ-րատլարընա կէօրէ՝ պու մինսիլ-

Digitized by Google

ծնաւրաս տէսան. Պէն տէ սիզէ՝ պուն լարը նէ հիւքիւմէթ իլէ էթմէյիմի սէվիյէմեմ։

28 Ալ և սիզէ նի՞ճէ կէօրիւ- նիւր. Պիր առէմին իքի էվլա-

լիւ ա՝զիմ մնատէլէրի փէհմ էթմէ՛յէ գառմր տէյիլէրիտի։ Ընդար Յովհաննէսին վաթմէթի- զի խուսուսունատա հիչ պիր շէյ ալիմէմէքլէրինի իւգրար էթմո- լէր, վէ նիհայէթսիզ առաջ իւամիւն օլան Աբրահառա խու- սուսունատա պիր շէյ ալիմէմինէ գառմր նի՞ճէ օլա պիլիքլէրիտի։ Ընդար՝ օնա նի՞չիւն ասրատնդար, եառխօտ օ՝ ծնդարա նի՞չիւն ճէ- վապ վէրսին։ Պու միսիլիւ ա՝- զիմ մնատէլէրի՝ չօճուգլարա եառխօտ ճանհլ քիմսէյլէրէ սէց- լէմէսինի տալա փիքըր էտէն օ- լո՛ւրտու։ Օ՝իւրա ծնդար՝ պէցիլէ շէյլէրտէն նէ՞ անկլատլար։

28. Անգ նի՞ճ կէօրւնիւ։ Աբրահառա Յիսհաղսիմիզ պունատան եվվել խաղցա՝ Թա՛նրիմ վէրի- յօրուտու (պագ խանէ 23), լա- քին շիմտի օնու տինկրէյէնլէրին ատրատնդարա պաշքաճինլէր վէ իհթիյարլար վար, վէ օ շիմտի քէնտի քէնտիննը ծնդարա ատզ- րուտուրու։ — Պիր ափսոն նէյ եվ- լատը վէրէճէք։ Պ՝ոհ. ի.Ե.11—32։ Ինշաու իքի էվլատ իքի սընըֆ առաէմլէրէ՝ եա՛նի կէօմիւքճիւ- լէր վէ կիւնահքեատլարա վէ պաշքաճինլէր վէ փարիսեցի- լէրէ Թեշահհ տիրլէր. վէ Ասե- լատ էտիճիմիզ պու Թէմսիլ իլէ կէօսթէրմէյէ մէրամ էտէյօր

տը վար իսէ, վէ էվվէլքինին եառնընա վարըպ աէտի։ Այ՛յ էվ- լատ՝ կիմ պու կիւն պաղըմ- տա իշլէ։

29 Ալ և օ՝ ճէվապ վէրիպ՝ Ասո-

քի՝ Այհուտիլէրին պէյնինտէ էն միւ՛թեապրլէրի վէ տին խուսու- սունատա էն տիգգաթլը վէ ղայ- լէթլիլէրի՝ միլլէթին էն պէր- պատա սէֆիհլէրինտէն վէ էն եա- լատազ խապիսլէրինտէն զիյա- տէ՝ կէրէչքլիլին ածը ափուշնն- լէրին խոխլը։ — Այ՛յ եվլատ։ Ալլահ՝ ճիւմլէնին փէեաբրի տիր. վէ ճիւմլէսինէ էմր էթմէյէ հագգը վար. — Ամէն ... էլէյ։ Պու ափունեաց՝ հիչ քիմսէ պաշ պօշունա իշտիգ օճուրմադա կէօն- աերիլմէմիշ տիր, իլլա ճիւմլէ- նին՝ կէօրէճէք պիր պէցիւք իշ- լէրի վար։ — Պա՜ ևն։ Տէ- յիլ եառընը՝ իլլա շիմտի կիմ. զա՛յ օլաճագ վագըլի եօգ տուր. կէճէ կէլիյօր։ — Պաղըմա։ Տէյիլ չէյլեանընը՝ իլլա պէնիմ պաղըմատա։ Պիգէ իշլէմէյէ կէ- րէք օլան խըզմէթի՝ Ասլատնը խըզմէթի տիր։ Պ՝ոհ. ծ.Գ. 34։ Ա Կորնթ. ի.Ե. 58։

29. Յոհաննէս՝ Յոթ. Ի.Ա. 15։ Էֆես. Գ. 17—19. Հէվի եառատմազլարընը ափուսի պու առուր։ Յառատմազ կէօմիւքճիւլէր պէցիլէ տէրլէրիտի։ — Փիշման օլաղ. Ը՝ա՛դ ու փիքրինի՝ նիյէթ ու միւրատընը՝ վէ ա՛- մէլ ու Հարադէթինի տէյիշ՛ր- տի, քէնտինին եօղու եառնդըշ վէ Թէհլիքէյի օլատուղունու կէօր-

Digitized by Google

թեամբ առեալ, ամմոս սոնկրա փիշմանն օլուպ կիթաի։

30 Ա Ի օպիրինին եանընա վա-
րըպ՝ օլ փինվալ իւզրէ սէյլեսաի.

վէ օ՝ ճէվապ վէրիպ՝ պէլի ե-
ֆենտիմ առաի, լաքին կիթամեաի։

31 Լքիսինաէն՝ պապասըրնըն
խաթէգիյինի հա՞նկըսը իճրա

տիւ, վէ օնաան սէօնտիւ։ Պապ գ. 2 շէրհինէ պագ։ Բ Պ՞նոց. Լգ. 10—19։ Նոյ. ա. 16—19։ Ծն. 6, 7։ Ելք. ժԸ. 28—32. Դան. գ. 34—37։ Յոբ. գ. 2—10։ Պ՞սա. ժե. 17, 18։ Պսղտ. Ի՞Ջ. 20 և Կորնթ. Ջ. 11։ Ելից. ե. 1—10։ Յովհաննէս վաֆեթիպ էտիճինին վա՛զը թէսպիրի իլէ՝ չօգ կէօմրիւքճիլէր վէ կիւնահ՞գեարլար՝ էն քէօֆիւ աճըզպէլի քիմսէլէր (Պապ ե. 46 շէրհինէ պագ)՝ քէնտիլէրին կիւնահ՞գարընտան էօֆիւրիւ գօրգուտւլար, վէ ևարամազ եօլլարընտան ուէօնտիւլէր։ — Կիմոէ՝ Իսթաա՛թ էյլէտի. օնա էմր օլաընը իճրա էյլէտի։ ()նուն թէվպիհինին խասս մէյվէսի պուիսիտի։ Պապ գ. 8 շէրհինէ պագ։

30. Պէյ Իֆէնտիմ, պու՝ սէօզլէրինտէ բուղպէթ կէօսթէրիր, վէ իսթաա՛թ էթմէյէ փէք ա՛զիմ հազըրլըգ աշիքնար էտեր։ Իշպու իքինճի օղուլ՝ քեա-թիխիլէրէ վէ փարիսեցիլէրէ վէ պաշքահինլէրէ թէշպիհ տիր։ ()նլարըն իգըարը պու իսիի՝ Իապպըն խալգը տըրըլար, վէ օնուն իրատէթինէ իսթաա՛թ էթմէյէ հազըր տըրըլար։ ()նլար օնա ատտաագլարը իլէ թա՛զիմ էտէրլէրիտի, վէ ֆիքըր էտերլէր իսի՝ Իհովանըն եէր իւզէրինտէ մավէիք օլաուղու եա-լընըզ գուվլարը՝ օնուն նօմօսունա իթաա՛թ էտէնլէրին հա՛լընըզ ճէմաա՛թը քէնտիլէրի իտիլէր։ — Լատին ԺՐԿթէ։ Պսղտ. Հը. 36։ Նոյ. ԻԹ. 13։ Ելք. Լգ. 13։ Ջոսվ. բ. 17—25 Տէս. ա. 16։

31. Լսէնթէն. ()նլար թէմինլին վէֆհումունու անկլասալարընը, էվվելքի կիսի՝ "Պիլամ սիզ" տէյիւ ճէվապ վէրիրլէր իսի (իսանէ 27 շէրհինէ պագ). լաքին վէրտիքլէրի ճէվապ իլէ քէնտիլէրի իւզէրինէ հիւքմ էտէճէքլէրինի պիլտիէն կէօրէճէտիլէր։ Ջէմ տաիսի օնլար՝ խալգընն հուզուրունտա պիլմէտիքլէրինի պիր քէլրէ տաշա իգըրար էթմէյէ ուղաշմըլար։ Ա՛յ պուշտան գաֆիր՝ նազար՝ պուտֆա՝ տաիսի սիւալէ ճէվապ վէրմէյէ իմթինա՝ էթսէլէրսի, օնլարըն եէրինէ՝ հազըր տուրան խալգ ճէվապ վէրէճէյիսի։ — Լվէնկէլ։ ()նլարըն վէրտիյի ճէվապ տահիհ իսի։ Ելք. ԻԸ. 21—24։ Լգ. 11։ — Կէէվ փէյղմ պէնի։ Պապ ժԸ. 3 շէրհինէ պագ։ — Լևևհէն ֆոպէշհէլըէնա։ Պապ գ. 2 շէրհինէ պագ։ — Ալէքսէն էյէլի, Պուեարամազ սէֆիհլէր՝ Ինճիլի գապուլ էթմէյէ սիզլէն զիյատէ հազըր տըրըլար։ ()նլարան

ասատագաթ թաղիքի իրե կելսի, ամմիս օնա ինանմամաքընըզ. կեօմրիւքճիւլերը վե ֆահիշելերը խե՝ օնա ինանտըլար. վե սիզ կեօրիւ՝ ասնկրա փիշման օլմատըընըզ, ընօյե քի օնա ինանտըընըզ։

33 Պիր ղայրի թեմիզ իշ-

տուլար։ Խոսնե 29 շերհին է պագ։ Պ—ե։ գ. 12։ է. 37 ՀՏ։ —Անկրա ֆէշման օլմատըընը։ Ընտրելոյ աճապահութիւնու կեօրաիւնիւզ, լաքին սիզ օնատան եիւզ չեվիրմեինիզ։ Անիզ օնլարընն՝ կիւնահ ելարընը թեզը էտիպ՝ էյի վե տօղրու օլատգլարընը կեօրաիւնիւզ, լաքին քենտինիզ օնլարը խալահ էտէն վե գուրթարան կերչէքլիյի պրագատընըզ։ Յովհաննեսին վա՛զը վասիթատի իլե օնլարըն կեօգլէքի աչուլտըլար, լաքին սիզինքքիլեր գաթիանտըլար, օնլարըն եիւրեքլերի եուշճատըլար, լաքին սիզինքքիլեր սերթլէշտիլեր։ Անիզ օնլարըն ի՛պրեթինաէն ֆայ խոե թահսիլ էթմէտինիզ, իլլա օնատուչմատընը թահգիր էյլէտինիզ։ Պ—ե։ է. 29, 30։ — Ուչ օնա ինանատընըզ։ Պաւնատան եօյրենիրիզ քի՝ պիր թեվպէթիզ եիւրեք՝ խէլատ կեթիրէն իմանդան եօնիւնատ պիր մէքա էտիճի տեվար տըր։ Ալլահ կեօնիւլլիւ թեվպէքեարե՝ իման գօլայ տըր. լաքին թեվպէտի օլմայան քիմսեերե՝ իման կեթիրմէտի միւմքիւնիւզ տիւր։ Ինշալա եատատմազ քեռահինէրը վե մազրուր

պիր չօգ քիմսելեր ինանտըլար, լաքին սիզ ինանմամաընըզ։ Ընլար՝ պէնի տինկլէմէյէ կելիրլեր, լաքին սիզ՝ պէնի եօլատիւրմէյէ կելիրսինիզ։

32. Ասատագաի Թուղէյէ էլե։ Պատ գ. 1—8։ Յովհաննէս պիր եարատմազ ալատատըճը տեմիրլիտի, իլլա ե՝ պիր սատագ ատեմ իտի, վե ե՝ սատագաթը վա՛զ վե իճրա էթմէյէ կելտի. վե խալգա՝ սատագ օլմատընը ըա՛լիմ էտերիտի, վե սատագաթըն ա՛մէլլերինի իշլէմէյէ էջրէտիրտի։ Կուրթարըճըմըզդա՝ Յովհաննէսին վա՛զը կեօգտէն օյատուզուն օնլարա իսպաթ էթմէյէ չահճեթ եօղուատու. չիւն օնլար՝ "Պիլմէյիզ" տէյիւ ճեվապ վերտիքլերի ըագատիրտե՝ հէր քէսե մա՛լում իտի քի՝ եալան սէօյլէճիշլեր իտի. վե պունատան գաթը՝ նազար՝ Ալլահ օնուն էմէքլէրինէ պուտերէճէ սահապէթլիք էտիպ միւպարէքլէտիյի՝ քիճիքլեթ էտեր իսպա՛թ իտի։ — Ինանմապընըզ։ Պատ ժն. 16—19 շերհինե պագ։ — Ակոմպէնսէ ՀՏ։ Ն՝ն քեօթիւ մէշուեպլի քիմսելերտեն պա՛զըլարը Ալլահ առնատիլեր, վե խէլատ պատ-

Digitized by Google

տին . Պիր էվ ատհիպի ատեմ վար իտի , քի պաղ տիքիպ՝ օ-

փարիսեցիները՝ թէվպէ էթմէյէ իսթէմէյլէրիտի , վէ պունունն ի-չիւն ինանմադա գաոիր ատյիլ-լէրիտի : Սադ . 28 . 11 , 12 : Ծաթ . 5 . 11 , 12 : Յովհ . 6 . 37—40 . 44 : Լիբ . գ . 12 :

33. Պէր գայէ ընծալ էչէպէն : Պապ ծգ . 3 չէրհինէ պագ : Ա՛ապպ Լ՚ֆէնաիմիզին տիւշմէն-լէրինաէն սիգքիւթ օլունաճագ նէրինէ , օ օնլարըն ալդընը գա-փատը յօր . վէ օնլարըն պուլունա-ուսգլարը կիւնահ վէ հէլաքը-զա ղարգ օլմուշ հիյսկէթլու հա-լինի միւնասիպ թէմմիլլէր իլէ պէյան էթմէյէ միւպաշիրէթ է-ահէյօր : — Լ՚վահիկ : Ա՛ադ . ծգ . 1—12 : Պ՚սղ . Ի . 9—19 : — Պաղ պէտպ : Լ՚էհուահա-թան ահյարընաա՝ ղայէթ չօգ պաղլար վարընը . չիւն քի օնուն թօսիրազը պաղլարա փէգ եա-ռարընը : — Ընաան ֆէնթճըան էլին էվէլբպէ : Ընուն էթրաֆընը գափատը , քի հայվանլար եահօտ օլուր օլմազ ատէմլէր ի-չինէ կիրիպ օնա զարար վէրէ-մէսինլէր : — Ա՛ է էլինտէ ճէնթէյէ գոպդը Պաղլն իչինաէ նէյլրլի պիր շարապխանէ՝ եահօտ իւլիւմ-լէրի պաոդպ չիրապրնը ալաճագ պիր հավուզ եահտը : — Պ՚սղ-լի պինա էնթպ : Պու՝ պագպգան-լարա սագին օլաճագ՝ վէ խրը-սըզլարաան հէմ հայվանլարաան պաղը կէօզէթմէգ իչինն պէգճի-լէրէ օթուրաճագ մահալ օլմագ

նուն էթրաֆընտա չիթ էվլիրտա , վէ իչինաէ ճէնաէրէ գագալը , վէ

իչինն եափըլաը : — Ընաա պաղ-ճըլարա ընկալմ էթպ : Պու մի-սիլիւ միւլգլէր՝ չօգ գէրրէ իշ-ճիլէրէ կէօթիւրիւ վէրիլիր ի-տի : — Պ՚օդպէրնէ կիննէ Պու գիմնէ՝ պաղլնն մէյվէաոըլըղընը վէ մէյվէսինի սաղա պաղլա-մադա իգթիդալը սայարըը հէր պիր շէյի իճրա էթաիգաէն սանկ-րա , պլրադըպ ահէր մահալէ վարաը :

Փէյղամպէրլէր՝ չօգ գէրրէ Լ՚էհուահ Ա՚իսիհսէհինին հալինի վէ հուգուգ ու իսմթիազաթլա-րընը պէչան էթմէգաէ՝ պագը թէշպիհ կէթիրիրլէրիտի : Ա՛սմ . 2 . 8—16 : Լ՚էբ . Ը . 11 , 12 : Ա՛սայ . 6 . 1—7 : Լ՚էհմ . Բ . 21 : Ա՛ է Լ՚ֆէնաիմիզին պուրաաա օ թէշպիհի գուվլանմասընաա չէհա-հէսիզ՝ օլ նուամանէլէր խաթ-րընաա իտի : Ա՛լլահ Ա՚ադա՚լէա հազրէթլէրի գէնաի Ա՚իսիհսէհի իչինն գուտրէթլու էլ իլէ՝ պու տունեատաա թէհտարիքլէր կէօր-տիս . օնու՝ ա՚զիմ տիգգաթ իլէ էթրաֆընը գափայրպ հնթգ էյ-լէտի . վէ ա՚զիմ մուհապպէթի իլէ օնաա հիսապտրզ պէրէգէթ-լէր վէ հուգուգ ու իսմթիազաթ-լէր իհսան էյլէսի : Ա՚ապգընը հիս-սէսի՝ օնուն խալգը իտի ՝Ա՚ՀՀ . ԼԲ . 9) . վէ օնաան չօգ մէյվէ պէգլէմէյէ հազդը վարընը : Ընլարը Ա՚ընըը տիյարընաան խէլաա էթմէգ իչինն՝ Ա՚ինաա աա-ղընըն իւզէրինաէ օնլարաա նօմո

Digitized by Google

հագաշաբգաա, խըսմեթքեաւրլաւրընը պաղճըլաւրա կէօնտէրտի, քի մահսուլունու ալալար։

35 Ա Է պաղճըլաւր օնուն խըզ-

փէյդէ։ Ա՛լլահ Ա՛էհսուտիէրի թէվհիտիմէ՝ վէ օնլաւրա վէրտիյի նօմօսլաւրընըն վէ գանունլաւրընըն սագլանմասընը ան. լաւրտան մաթլուպ էթմէք իչիւն՝ վէ կէլէճէք օլան Ա՛եսիա խուսուսունտա օլան վա՛տլէրէ տիգ. գաթլաւրընը ճէլպ էթմէք իչիւն՝ օնլաւրա փէյղամպէրլէր կ՚օնտէրտի. վէ պու վէճհ իլէ մէվ՛իմի կէլտիյի զէման՝ մահսուլ մաթլուպ օլունուր իտի։ Ա՛աքին խալգընը զապիթլէրի վէ խօճալարը հէր պիր թաւրիխտէ՝ իշպու էմին միւշիր վէ նասհաթճըլարընն ա՛լէյհինէ գուտուրուլմալը իտի։ Դ. Մաթ. ԺԷ 13, 14։ Բ Ա՛եզր. ԼԺ. 15, 16։ Ա՛լէհ. թ. 29, 30։ Ա՛ր. էհ. ԻԱ 3—7։ Լե. 15։ Խո. 4, 5։ Ը՚ոէ. 4։ Է. 8—12. Ա՛տէ. ժբ. 2, 3։ Գ՚ոէ. 10։

35. Ա Է պաղճըլաւր։ Պաղճը լուղէթի իլէ պուրատա՝ շիւպհէսիզ ա՛լէյ խուտուա պաշ քեահինէր վէ քեահթիպլէր վէ փարիսեցիլէր ապէյան օլունմազ մէրամ օլունտու, քի օնլար խալգընն խօճալարը իտի։ Պապ ԻԳ. 2։ Բ Ա՛ր. Ա. 15—17։ ժԺ. 18—20։ ժԷ. 9, 10։ ԼԳ. 8—10։ Ա՛տ. Բ. 4—7։ — Ա՛յնինէ փէյղամպէրլէր պու լուղէթին՝ նասըհաթճեաե մանասը՝ սէրի եխուզմէք սիր. վէ

վէրմէք իչիւն՝ վէ վա՛տ օլմուշ տէյլարը օնլարա զապթ էթմիր. մէք իչիւն էնմիշ իտի։ Ա՛նլարա քէնանիին Ա՛զիզ Ա՛էլամընը վէրմէք իչիւն՝ օնլարա կէօզէտճէք էլի նօմօսլար վէ գանունլար թաՃ՚իին էթմէք իչիւն՝ օնլար միւնասիպ նազըրլէրէ վէ խօճալարա վէ գաւրլարա վէ զապթիյէլէրէ մալըթ օլմազա հէմ իգնիւզալը թէհտիտլէրի կէօրմէք իչիւն՝ օնլարա

մէթքեաալարընը լաուԹուպ՝ քիմինի աեօյտիւլէր , քիմինի տե էօլտիւրտիւլէր, վէ քիմինի Թաշլատըլար ։

36 Ա՛ֆքրատ էվվէլքիլէրտէն զկյատե՝ պաշգա խըզմէթքեարլար կէօնտէրտի , վէ օնլարտա տա օլ միևվալ իւզրե էյլէտիլէր ։

պունտան Ն՛էնի Ի՛հտտա մ՛անասը օլ տէրկէճ շիտտէթ իլէ տեօյմէք տիր քի՝ տէրի Նիւզիւլսիէն ։ —Ի՛նդինէ պե էօլէ-էօթ-լէր։ Պա՛զլարը տէսթէրե իլէ պիչիլտիլէր , ախերլէրի գըլըճ իլէ գաթալ օլունտուլար , վէ պաշգալարը՝ աԹէշտե նագըլմադը՛լա՝ սուլարտա պօղուլմադը՛ա՝ Թաշլանմադը՛լա՝ աճըգտան էօլտիւրիւլմէյիլէ՝ հէլաք օլունտուլար , եաԽօտ գամջըգ ալըճըտա եա ախէր էգիյէթ ու իսքէնճէլէր ալըճըտա էօլտիւլէր ։ —Ա՛ է ե՛ֆնի Ըաշլատըլը ։ Պու՝ Ն՛էհՀուտիլէրին պէչինտե ա՛զապ ու Թէքտիր էթմէնին փէք ա՛լէսսէվլի պիր Թարզի իտի ։ Պ Լաւ. Ի՛Ռ. 14 ։ Ա՛ռաաց ժԵ. 35, 36 ։ Բ Ո՛էլ. ժԳ. 10 ։ ժԵ. 5 ։ Հ՛էռ. Է. 25 ։ Ի՛նէլ խուստս պու՝ խալգ այագլանըպ՝ գարըշըգլըգ վագԹընտա օլունուլուտու ։ Ն՛ւմ ժԵ. 4 ։ Ա՛ռաաց ժԳ 10 ։ Ը Ա՛ռաք. Լ. 6 ։ Գ Ա՛ռաք. ժԲ. 18 ։ Հ՛ովհ. Ը. 59 ։ ժ. 31 ։ Պ՛ռօթ. Է. 58 ։ ժԳ. 5. 18 ։ Պու վէճՀ իլէ շէրաա՛Թը կՀօրիւլմէզտէն Թաշլանան քիմսէլէր Հէր զէման՝ էօտիւրիւլմէլէր իտի , իլլա պա՛զը քէրըբ շիտտէթ իլէ եարալանտըգտան սօնկրա գուրԹուլուլար իտի ։ Ա՛ռաք. ժԲ. 4 ։ Ա՛ատթէոս՝ վուգուամԹէլէրի սըրասընճա նագլ էթմէսինէ չօգ տիդգաթ էթմէզ. Ա՛ռարկոս իլէ Պ՛ուկաս պու խուսուստա տահա զկյատե տիգգաթ էտէրլէր . լաքին մասլահաԹըն մէՓՀուամու ճիւմլէսինտե պիր տիր Ա՛ռաք . ժԲ. 2—6 ։ Պ ռաք. Ի. 10—13 ։ Ն՛ՀՀա՛ն, Ա՛լլահ՛ըն ուէյդամպերլէրինտէն նէ՞ գատարը զալըմլար էլի իլէ՝ վէ գա՞չ տ՛ուրլիւ Թարփգլէրտե Հէլաք օլունտուլար ։ Գ Ա՛ռաք. ժԸ. 4. 13 ։ ժԹ. 2. 10 ։ ԻՌ. 24. 27 ։ Ր Ա՛ռաց. ժԶ. 10 ։ ԻԴ. 20—22 ։ ԼԶ. 16 ։ Ա՛լեք. Թ. 26 ։ Ն՛էՒՀ. Բ. 30 ։ ԻԶ. 8. 20—23 ԼԷ. 15, 16 ։ ԼԸ. 6—13 ։ Ա՛ռաք. Ե. 12 ։ ԻԳ. 31—35 ։ Պ ռաք. ԺԳ. 34 ։ Պ՛ռօթ. Է. 52 ։ Ը Ա՛ռաք. Ռ. 15 ։ Ն՛էէր. ժԱ. 36, 37 ։

36. Պ՛ռՀա Խըզմէթ-է-եըլը ։ Պունլար՝ Ի՛սրայկլն Ի՛սրայեատմ կէօնտէրտիքլէրի կիսի՝ էվվէլ քիլէրինտէն տահա միւ՛Թէպէր իտիլէր ։ Ա՛ռաաց ԻՌ. 15 ։ Ո՛էր պիր կէլէն փէյղամպէր՝ օնտան էվվէլ կէլէնլէրտէն՝ Ա՛ճսհանըն Հագգընտա վէյղամպէրլիքլէրի տահա աչըգ վէ տահա աշկընտար պէչան էտէր իտի. վէ օնլարդն սօնու՝ եա՞նի վաՓՓիիլ էտ՛ճի Հովհաննէս՝ օնտան իլէրի կէլէնլէրին ճի՛ւմլէսինտէն պէջիւք իտի ։ Պապ ժԱ. 9—11 շէհրինէ պագ ։ — Ո՛նլար փա ՕԼ ՓՒՎ-Լ է-ՂԷՒ էյլէՓէլէր ։ Պապ ժԳ. 10. Պ՛ռօթ Է. 52 ։ Ի՛լլահ՛ սիլսիլէտէն սիլսիլէյէ օնլարտա էյլիքլէր

37 Ա֊ե ենձամ՝ օնլարա՝ ()զ֊
լումտան ուԹանաճագլար տեյե֊
րէք՝ քենտի օղլունու կէօնտէրտի

38 Ա֊ե պաղճըլար օղլունու
կէօրիւնճէ, քենտի ժապէ ինլե֊
րինտե տէտիլէր. Ա֊արիս պու֊

իհսան էյլէմէքտե տեվամ էտեր
իտի՝ վէ օնլար՝ քենտիլէրին հիյ֊
պէթլու եարամպլըզլարընտա
տեվամ էտերլէր իտի։ Լ֊այվահ,
օնուն՝ պու մինվալ իւզրէ քէն֊
աինին էն էյի տօսԹ֊արընը օնլա֊
րա պիրի պիրի արտը սըրա պու
վէճճ իլէ գօվալանմազա վէ էվ֊
տիւրիւլմէյե կէօնտէրիլմէսինտե՝
մուհապպէԹի վէ ԹէհԺամիւլիւ
վէ սապըր նէ՞ գատար ա՛ճայիպ
իտի։

37. ()ղլոմտան ուԲանաճաՔլար։
Պաղըն սահիպինէ՝ խղմէԹքնար֊
լար կէօնտէրմէքտէն արԹըպ
պիր խայըր եօղուտու. պունուն
իչհուն օ՛տահա պէջիւք վէ տա֊
հա էյի վէ տահա զիյատե ի՛զ֊
զէԹ ու իդրամա շայէսէմէ պիր
զա՛Ԥ կէօնտէրիր։ Ա֊է պու վէճճ
իլէ Ա֊լլահ ճիւմլէ փէյղամպէր֊
լէրտէն պէջիւք հէփ մէլէքլէր֊
տէն իւԹհուն՝ ճիւմլէ հիւքիւմ֊
ԹէՔ մալիք. է հէփ շան ու ի՛զզէ֊
Թէ շայէսէմէ պիր զաԹի շէրիֆ
կէօնտէրտի։ Ա֊է Գ. 7։ ()ռԺ.
Ա. 1. 14. 34։ Ե. 23։ ՆէՒր. Ա.
1—14։ —()ղլոմտա֊ն չէօնթէքտէ։
Ա֊արկոս (Ւ.Ր. 6) տէյօր քի, պու
օնուն պիրիճիք օղլու իտի, վէ օ՛
իչէք սէվկիւլիւ իտի։ Ւմտի պու՝
Ա֊լլահըն պիրիճիք ()ղլու ()հ֊
սուս Ք֊րիստոսու ինսանլարըն
կիւնահլարը իչհուն կէօնտէրմէ֊
սինտե՝ ա՛ղիմ մուհապպէԹինի

38 Ա֊ե պաղճըլար օղլունու
կէօրիւնճէ, քենտի ժապէ ինլէ֊
րինտե տէտիլէր. Ա֊արիս պու֊

նէ՞ գատար կիւզէլ վէ նէ՞ գա֊
տար ա՛լէա պ֊ր Թալ֊ղ իլէ պէ֊
յան էտեր։ ()ռԺ. Գ. 16,
17։ Հ֊ոմ. Ը. 32։ Գ֊ղ. Գ.
4։ Ա ()ռԺ. Դ. 9, 10։

38. Ա֊ոչ պա֊ պա֊ր։ Ա֊ա֊
րիս՝ էնձամ֊ն միւլքէ մալիք օլան
ադր. վէ էքսէրի պիր էվտատ օ֊
լուր։ Պաղճըլար՝ իսպԹիտա ար֊
զուլէտիլէր՝ վէ ասնկրա ումմուտ֊
լար, վէ օնտան սօնկրա ինանտը֊
լար քի, պաղըն սահիպի տէօ֊
նիւալ օնլարտան հիչ հիսապ իս֊
Թէյէճէյի եօգ տուր։ ()նուն
խղզմէԹքնարլարընը՝ պիրի պիրի
արտընճա օնլար էօմրիւտիւէր,
վէ օնլարա պիր Թէքտիր օլմատը։
Շ֊իմտի քենտի օղլունու կէօն֊
տէրիյօր, վէ օնտան ղայրի կէօն֊
տէրէճէք քիմսէսի եօգ տուր. վէ
շիմտի օնլար՝ հէման օնու օրԹա֊
տան տէՖ՝ էտե պիլիրլէրսէ, օն֊
լարընը արզուլարընա միւտահիսէլէ
էտէճէք՝ եա օնլարընը իչղէրինէ
գարըշաճագ հիչ քիմսէ գալմազ.
պաղ օնլարա գալաճագ, վէ Ա֊֊
քաա֊ա կիպի օնու քենտի քէյՖ֊
լէրինէ էօրէ գուլլանա պիլիր֊
լէր, վէ օնտա՝ իսԹէհիքլէրինի
էտե պիլիրլէր։ Գ֊ղ֊ած. ԻԱ. 19։

Պու մինվալ իւզրէ՝ Ա֊լլահըն
սէվկիւլիւ ()ղլու տիւնեայա կէլ֊
տիյի վէճման՝ պիր Թէք սէօզ սէյ֊
լէմէզտէն պիլէ՝ օնուն էօ֊մրիս
գալտըրըլմազա տրանտը։ Պապ Գ.

տուր, կէտին օնու էօլտիւրէլիմ, վէ օնուն միրասընը զապթ էմէլիմ։

39 Ալ է օնու թուխթուպ՝ պաղ-

13—16։ Ալ է քէնտինին ու՝մու-մի խըզմէթինէ պաշլայըպ՝ ինսան գըսմընը Ա՛լլահա վաճիպ օլան ի-թաա՝թը վէ ժուհապպէթի վէ ի՝զզէթի էտա էմմէյէ տա՝վէթ էյլէմխի զէման՝ իշպու նարա-մազ պաղճըլար ե՞նի պաշ քեա-հինէր վէ քեաթիպլէր ղայէթէյ գուտուրտուլար. չիւնքի օնլար՝ Ա՛լլահա մխսուս օ ան հէվի շան ու ի՝զզէթի վէ իթաա՝թը քէն-տիլէր՝նէ վէրիլմէ՝նի իսթէրլէր իտի։ Օնլար կէօրտիւլէր քի՝ Վ՝հրիստոսուն ի՝թիպարը խալխըն գըթընտա կիւն պէ կիւն արթ-մագտա՝ վէ օնլարընդի էքսիլմէք-տէ իտի. վէ օնլար՝ օնու էօլտիւ-մէյէ մէշվէրիճի էմտիկեր. չէօյլէ քի՝ ճիւմլէ գուվվէթի վէ ի՝թի-պար՝ վէ հէր չէյ՝ եպէտէն օնլա-րընն էլլէրինտէ գալընը։ Օնլարընն պու գաատար զէմանտէն պէրու պէքլէտիքլէրի Ա՝նտա՝ էյէր օն-լարընն նօմանալարընը գարըշտըրըբ՝ ալ է օնլարընն հիլլէէրինի վէ հա-ռանընգլարընը մէյտանա չըգա-րըբտա, օրթատան քէնտիսի գալգընն, վէ միլլէթի էպէտէն Ա՝նտիասըզ գալընը։ Պապ ԺՒ. 14 չէրհինէ պագ։ ԻՋ. 3, 4։ ԻԷ. 1, 2։ Ա՝ղդ. Բ. 2։ Յովէլ. ժԱ. 53։ Կոթ. Դ. 27, 28։ Պու քիմսէ քէնտինէ Ա՛լլահընն Օղու ատտի. կէտին օնու էօլտիւ-րէլիմ, վէ կէօրէլիմ օնուն օղուլ

տան տիշարը չըգատընըլար, վէ էօլտիւրտիւլէր։

40 Ա՝մմա պաղընն տահիպլի կէ-տիյի զէման՝ օլ պաղճըլարա նէ՞

մէսնէհտինէ նէ՞ օլուր։ Պապ ԻԷ 43։ Ա՝ննէթ. ԼԲ. 18—20։

39 Օնու ի՝նի՝թաա՝։ Օնու Կ՝ենթսէմանի պաղչէսինտէ՝ կէ-ճէ եաթըրընտա տուա՝ էտէրքէն ի՝թաի՝թաուլար։ Օնու հիլէ վի-խայընլըգ իլէ ի՝թաի՝թաուլար։ Յու-դա օնլարընն դուլաղաուզուն իտի. վէ օ մահալէ օնլարը օ գուլա-ղուզլատը եսղինէ՝ օնու պուլա-մազլարընը։ Օնու օնլարա պիր նիշան իլէ կէօսթէրտիլէն Յուդա ի-տի. եօղնսէ, օնլարա օնու՝ ասէթը-լէրինտէն ֆարգ էտէճէզլէրիտի։ Ա՝ռթ. ԻԷ. 48—50. 55. 57։ Ա՝ռէլ. ժԳ. 43—53։ Կ՝ոլ. ԻՐ. 52—54։ Յովէ. ժԸ. 12, 13, 24։ —Գաղդան փէշընը նէ-գըթընըլար։ Ա՝իւգ սահիպինին էվլատը՝ պաղտան պիր հիսաէփ եօգ՝ օրատա պիր իշի եօգ՝ պիր խընսընդ վէ հարամի կիսպի՝ տիշա-րը գավուլտու։ Վ՝հրիստոս Յ՝ֆէն-տիմիզ Ն՝րուսաղէմ շէհրինին տի-շարընընա՝ շէհրին պաճը թա-րաֆընտա օլան Կ՝ողգոթա պայը-րընընա չըգարըլմըշ քի՝ օրատա խաչ-լանսըն։ Պապ ԻԷ. 31—33։ Ա՝ռէլ. ԺԲ. 20—22։ Կ՝ոլ. ԻԳ. 32, 33։ Յովէ. ժԲ. 16, 17։ Ն՝էէմ ժԳ. 11—13։ —Խօր-փէ-փէ-լիէ։ Պապ ԻԷ, 20. Ձա։ Կոթ. Բ. 23։ Գ. 14, 15։ Դ. 10։ Ե. 30։ Է. 52. Յովէ. Ե. 6։

40. Պաղընն տահիպի կէտէյէ վէ-

հաէճեք ասիր։

41 ()նա առաքիլեր . ()լ քէօ-
թիւլերի քէօթիւ թարզ իլէ հէ-
լաք էաէճեք , վէ պաղը՝ մահ-

տան։ Պաղճըլար՝ օնուն կէլէճէք
իսխինի ուռնուխթուլար , կէլմէզ
տէյիւ իւմիտ էթմիլեր , վէ օ ապա-
քի կէլմէյէճէք կիպի ա՛մէլ վէ
հայրաքէթ էթմիլեր։ Ի՞աքին օ՝
էլպէթ՝ էլպէթ կէլէճէք ասիր։ —
()ըպտըլատա՝ նէ՞ իւէյէ+ պէյ։ Ի՞-
ֆէնտիմիզին օնլարա պու սիւալի
ասորմասընատան մէրամը պու իսո
քի , օնլար քէնտիլէրի իւզէրինէ
պիր հիւքմ՝ թաղրիր էթմ՚ինլեր ,
վէ իւզէրլէրինէ կէ՚լէն զաղապըն
հաղգ սլտու՚ղունու իգլար էյլէ-
սինլեր։ ()նլար՚ պու էվտա հիպին-
առէն մէրամ Ի՞լլահ պաղճըլար-
տան մէրամ՝ քէնտիլէրի՚նըզմէթ-
քէտբլատան մէրամ փէ՚յղամ-
պէրլէր՚ վէ օղու՚ղտան մէրամ
ֆատա՚լէանըն ()ղու օլտուղտու-
նու ֆարգ էտէմէտիլեր , լաքին
հաղգը տուրանլատան ասէր
պա՛զը քիմսէ՚լ՚ր՚ իհթիմալ սըր
քի ֆարգընա վարտըլար։ Իւտնե
31 շէրհինէ պագ։

41. Վէ՚նիւ՚մ- ն՚ոթղ ի՚մ հէլօ-
ԱԶ։ ()նլարըն վէրտիյի ճէվապ
ատղոու իտի։ Յիտի վագի՚ մտտ-
ատ օլ գատատր աշխէնար իտի
քի՚ օնլար ախէր պիր ճէվապ վէ-
րէմէզլէր իտի։ Վ՚րիստոս Ի՚-
ֆէնտիմիզ իտթէտի քի՚ օնլարա
քէնտի գատատ՚տաթղը օլտուգլա-
րընը վէ օնլարըն շէհրինի վէ
հէյքէլինի վէ միլլէթինի հէլաք
էթմէքտատ՝ վէ էվվէլտէն Ի՚հ-

սուլլատը մէվսիմինատ օնտա վէ-
լ՚էճէք օլսան պաշգա պաղճըլարտա
թէզլիմ էտէճէք ասիր։

42 ()իսուս օնլարա ատէտի .

հուտիլէրին մալիք օլտուգլարը
քէրէմ ու իհսանէլերի վէ մու-
սա՚տաթէլերի թաքիֆէլերէ իհ-
սան էթմէքտատ Ի՚լլահըն հագգա-
նի՚յէթինի կէօսթէրսին։ Վ՚րիս-
տոս Ի՚ֆէնտիմիզ օնլարա պու
կէրչէկլիկի էյէր քէնտիտի սէջ-
լէմէյ օլապ՚լտըր , օնլար գու՚լագ-
լարընը թռա՚թղա՚ , օնու քու՚ֆիր
տէյճէճլէրիտի։ Ի՚աքին պու
թէմսիլ իլէ օնլարընն գալկինի
թէմսիլինն մատաէտինէ ճ՚ւլպ է-
տիպ՝ քէնտինին սէջդէմէյէ խա-
թէտիյի կէրչէկլիկի օնդարա աէջ-
լէմտի , վէ էյէրչի օնլար օ զէ-
մանն իգլար էթտիրլէրի շէյինի
մէֆհումնատու անկլամատըլար ի-
սէ ատ , ատնկրատատն աէօզլէրինի
կէրտի ալմազդա գատեր տէյիլ ի-
տիլեր։ — Պագ՚ը՝ . . . պա՚ղէ պագ-
ճըլար ԱԶ։ Իւտնե 43 շէրհինէ
պագ։

42. ()ետա օնլարա պէտի Վ՚րիս-
տոս Ի՚ֆէնտիմիզ Ի՚լլահ ի՚տա-
ա՚լէատնըն ա՛մէլ ու հարաքէթ
էյլէտիյի գանունլարընն հագգ
օլտուղտունու օնլարա իգլար էթ-
տիրտիքտէն ատնկրտա , թագրիր
էտէր քի , պաղճըլարըն հագ-
գընատա օնլարըն հէմսին պու իգ-
լար էյլէտիքլէրտի շէյի՚ Ի՚լլահ
փէյղամպէրլէրինն վատիթատի ի-
լէ քէնտիլէրին հագգընատա խա-
պեր վէրտիզ տիր։ Իատ՚ . ճժԸ .
22, 23։ — Ի՚ատ պէյ պէֆ՚ . . .

Digitized by Google

ՀԱՏՈՒԱԾԻՆԵՐԻՆ ՐԵՏ ԷԹԻՔԵԼԵՐԻ ԹԱՇՆ ՔԵՕՇԻ ՊԱՇԸ ՕԳՈՒՏ։ ՊՈՒ՝ ԱՍԱՊԱՏԱՆ ՕԳՈՒՏ, ՎՐ ԿԵՕՂԼԵՐԻՄԻՉՈՒՆ Ա՛ՃԱՑՐԱ ՄԸՐ։

ՄԵԼԻՆ ՔԵՕՇԻ ՊԱՇՈՆԱ ԳՕՆՈՒԼՈՒ։ — ՎԻԵՕՂ ՊԱՇԸ ՕՂՈՒ։ ՄՈՒԿ. ԾԹ. 10, 11։ Պ՚ՈՒԿ. Ի. 17։ ՆԵՒԻ. Ը. 20։ — ՊՈՒ ԱՍԱՊԱՏԱՆ ՕՂՈՒ։ ՕՆԱՑԱ ԱՂԼԱՍԿԸՆ ԵՂԻ ՎԱՐ։ ՕՆՈՒ ԱՂԼԱՍԿՆ ԵՂԻ ՆԱՓԱՀՐՇԱԼ։ ՆԵՐԻՆ ՎՐ ՃԱՆԱՊՀԱՆՆԵՄԻՆ ԳԱՐՁԸ ՈՒՐՄԱՍՐՆԱՑ ՆԻՍՊԵՔ՝ ԻՇՊԱՍ ՐԵՏԱՑ ՈՒ ԹԵՐԸ ՕՂՈՒՇ ԹԱՇԸ ԱՂԱՍԿ ՀԵՄ ՆԵՏՈՒԱԾԻՆԵՐԻՆ ՀԵՄ ԹԱՅԻՔԵԼԵՐԻՆ ՊԻՐ ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԵՅՔԵՂ ՊԻՆԱՑ ՎՐ ԻՀՈՒԱՑ ՕՂՈՒԵԳԼՈՐԸ ՎԻՀԼԻՍԵՄԻՆ ՔԵՕՇԻ ՊԱՇԸ ՔԻՒՐՍԻՒԱԻ ԹԱՇԸ ԷՂԼԵՄԻ։ — ԱՒԵՕՂԼԵՐՄԸՆ Ա՛ՅՑԵՂ ՊԸՐ։ ՆԵՏՈՒԱԾԻՆԵՐԻՆ ՄԻՂԵԼԵՄՃԷ ՔՆՆԻԼԵՐԻՆ ՄԱՏԱՍՐՆԸՐ ՐԵՏԱՑ՝ ՎՐ ԹԱՅԻՔԵԼԵՐԻՆ ՆԵՏՈՒԱԾԻՆԵՐԻՆ ՐԵՏԱՑ ԷԹԻՔԵԼԵՐԻՆԻ ԳԱՊՈՒԼ ԷՄՃԷՔԵԼԵՐԻ Ա՛ՃԱՑՐԱ ՄԸՐ։ ՀԱՅԻՔԵԼԵՐԻՆ՝ ՕՆԱՑԱՆ ԱՊԵՐՈՒ ՇԻՄՏԻՀ ԳԱՑԱՐ ՄԻՂԵԹ ՄԻՂԵԹ ԱԳԱՊԼՆՃԷ ՕՂ ՄԱՏԱՍՐՆ ԳԱՊՈՒԼ ԷՂԼԵՄԻՔԵԼԵՐԻ՝ ՎՐ ՆԵՏՈՒԱԾԻՆԵՐԻՆ ՕՆՈՒ ՍԻՂՄԻՂԵՄԷՆ ՍԻՂՄԻՂԵՂԷ ՀԱՂԵԱ ՊՈՒ ԿԻՆԵՆ ԳԱՑԱՐ ՐԵՏԱՑ ԷԹԻՔԵԼԵՐԻՆ Ա՛ՃԱՑՐԱ ՄԸՐ։ ՅԻՒԼ ՎԱԳԻ՝ ԽԱՂԱՑ ՄԱՑԱՑԷՄԻՆԻՆ ՊԻՒԹԻՆԻ՝ ՊԻՐ ՍԸՔՐԸ Ա՛ԶԻՄ ՄԻՐ։ ՆՂԱՍԿՆ՝ ՔՆՆԻ ՊԻՐԻՃԻՔ ()ՂՂԱՆՈՒ ԻՆԹԻՒԱՑ ԷՂԷՂԵՃԷՒ՝ ՕՆՈՒՆ ()ԶՂՈՒ ՊՈՒ ԳԱՑԱՐ ԵՑՆԱ ՀԱՂԷ ԹԷՆԷԶԶԻՒԼ ԷՄՃԷՒ՝ ԹԱՀԳԻՐ ՎՐ ՐԵՏԱՑ ՕՂԱՃԱՂԸ՝ ՎՐ ՆՂԱՍԿՆ Օ-

ՕՓՈՓՈՂԸՆԸՂԸ։ ()ԼԱ ՊԻՂԻՐՄԻ ՔԻ՝ ՍԻԶ ՊՈՒ ԳԱՑԱՐ ՃԱՀԻԼ Օ-ԼԱՑԸՆՂԶ։ ՆՓՓԵՆՏԻՄԻԶԻՆ ՊՈՒ ՍԻՒԱԼԻ՝ ՂԱՑԷԹ ԷԵՐԻՆԱԵ ՊԻՐ ՍԻՒԱԼ ՄՐՈՒ։ ՊԱՑ Թ. 13 ՎԷ ԺԹ. 3 Վ՝ ԺԹ. 4 ՎԷ ԻԱ. 16 ՀԵՐՀԼԵՐԻՆԵ ՊԱԳ։ — ՆՓՓՈՓՒ-ԼԷՂԷՆ ՐԵՒՈՐ ԷՆՒՓՒՎԼԷՂԷ։ ՊԻՆԱՑՐ ԵԱՓԱՆ ՈՒՍԹԻՎԱԼՐԸՆ՝ ԿԻՒԶԷԼԻԼԻ ՕԼՄԱՑՂՐԸ ԻՀԼԻՆ ԵԱՓԱՑ ՊԻՀԻՄՆԻԶ ԿԷԼՈՒԿԻ ԻՀԼԻՆ ՊԻՐ ԵԱՑՆԱ ՊՐԱՓՏԳԼՐԸ ԹԱՇ՝ Ա՚ԼԱՑՀՂՆ ՍԷՀՒՄԻ ՎԷ ՄԱԿԱՑԱՑՆ ԹԷՄԱՐԻՔ ԷՂԼԵՄԻ (Ն՚ՈՅ. Ի. 16) ԹԱՇ ԽՄԻ, ԼԱՔԻՆ ՕՆԼԱՐ ՕՆՈՒ ԱԷՂՂՆՄԷԻԿ՝ ՎԷ ՐԵՏԱՑ ԷՄԻՒ ԱԹՄՐԼԱՐ. ՀԻՆ ՔԻ ՕՆԼԱՐՐՆ ՆԱՑՎԱՐՆՏԱՑ՝ ՕՆՈՒՆ ԱՐՂՈՒԼԵՆԵՃԷՔ ՊԻՐ ՀԷՒԻ ՀՕՂՈՒԱՑՈՒ։ Ն՚ՈՅ. ԾՓ. 2, 3։ ԻՇՊԱՍ ԵԱՓՈՒՃՈՒԼԱՐ՝ ՊԱՇՂՔԱՀԻՆԼԷՐ ՎԷ ՓԱՐԻԱՑՔԻ-ԼԷՐ ԻԱՑ, ՎԷ ՕՆԼԱՐ Վ՚ՐԻՍՏԱՑԱՑ՝ ԵԱՓՈՒՏԱՑ ՀԻՀ ՊԻՐ ԵԷՐ ՎԷՐ-ՃԷՂԷՐԻՑԻ։ ()ՆԼԱՐ ԳԱՐԱՐ ԳԸԼ-ՑԸԼԱՐ ՔԻ, ՕՆՈՒՆ ՆՕՄՕԼԱՐՐ ՎԷ ԳԱՆՈՒՆԼԱՐՐ ՕՐԱՑԱՑ ՕԼՄԱՐՆԸԼԱՐ, ՎԷ ՕՆՈՒ ՎԷ ՕՆՈՒՆ ԹԱ՚ԼԻՄԱԹ-ԼԱՐՐՆՐ ԱԹՄՐՂԼԱՐԸՄԸ, ՔԻ ՊԻ-ՆԱՆՂՆ ԹԷՄԼԻ՝ ՕՆԼԱՐՐՆ ՔՆՆԻ ԹԱ՚ԼԻՄԱԹԼԱՐՐ ՎԷ ՍՐՓԱՐՐԸՂԼԱՐՐ ՕԼՈՒՆ։ Կ՚ՈՒԲ. Դ. 11։ ՆՈՒՄՎ. Թ. 33։ Ը ՊՅՔ Ր. 4—8։ — ԼԱՑԼ։ ԻՇՊՈՒ ԹԷՂՂԻՆ՝ ՊԻՐ ԵԱՓՈՒՆՈՒՆ ՊԻՆԱՑ ՕԼՈՒՆՄԱՐՐՆ-ՑԱՆ ԱՐՐՆՄՂՂ ՄՐՐ, ՔԻ ԷՔՍԵՐԻ ԷՆ ԿԻՒԶԷԼ ՎԷ ԳՈՒՎՎԷԹԼԻ ԹԱՇ՝ ԹԷ-

43 Պունուն իչիւն սիզէ տէ-
րիմ՝ քի՝ Ա՛լլահըն փատիշահը-
ղը սիզուէն գալըրըլըղ՝ մէյվէ-
սինի կէթիրէն թայիֆէյէ վէ-

նու ափրիլտէճէյի՝ վէ պու թէ-
ժէլլին իւզէրինտէ՝ էնճամը իչինէ
հէմ Ա՛էհուաիլէրի հէմ թայի-
ֆէլէրի ալաճագ վէ պիւթիւն
ափուեայա ևայըլաճագ վէ հէր
զէմանէ վէ պիւթիւն էպէտիլի-
յէ էրճէճէք պիր Ա՛իլիսէ պինա
վէ իհտաս էտէճէյի՝ ա՛զիմ
թա՛ճիւպէ շայէսթէ պիր մատ-
տէ վէ հէփ խէյաս պուլմուշօ-
լանլարա իֆթիխար տը։ ՟Ը-
ռուվ. ԺԱ. 25, 26. 33, 34։
Ա Տիմ. Գ. 16։

43. Պունուն իչ՟ին պէվ փէյի՛։
Ընլարըն՝ պու Պապըն գըրգ
պիրինճի խանէսինէ պաղճըլա-
րըն իւզէրինէ թագրիր էյլէ-
տիքլէրի հիւքմի Ա՛փէնտիմիզ
շիմտի չէվիրիպ օնլարա ույտու-
րմույօր։ — Ա՛լլահըն ֆազլընըղ
ղը ևն։ Ա՛էհուաիլէր Ա՛լլահը
քէնտիլէրինէ փատիշահ իգդար
էթմէմիշլէրիտի, օնուն նամնուսունու
ալմըշլարըդը, վէ օնուն խաս
ճէմաա՛թը օլմագ իգդարընտա
խաթիէր. լաքին օնլար՝ քէնտի-
լէրինի փատիշահընտա ա՛ը օլ-
մուշլարըդը, փատիշահըդը գա-
փըպ՝ քէնտիլէրի սիւրմէյէ խա-
թէրլէրիտի, օնուն նամնալարընը
պէր թարաֆ էտիպ՝ քէնտիլէ-
րին նամնալարընը օրթայա սիւր-
մէյշէրիտի, օնուն ՝ փէյղամ-
պէրլէրինի ռէֆայմիշլէր՝ վէ եօլ-

րիլէճէք։

44 Վ՟է պու թաշընը իւզէրինէ
տիւշէն՝ գըրըլաճագ, վ՟է ՝ քի-
մին իւզէրինէ տիւշէրսէ, օնու

տիւրմիւշլէրիտի, վէ օնուն մու-
հաֆազէթլու Ընլունու գաթէ
էթմէկը իւզէրէ իտիլէր։ Պունուն
իչիւն օնլար րէտտ օլունաճագ-
լար, վէ օնլարըն հէփ հուգուգ
ու իմթիազաթլարը օնլարտան
ալընաճագլար տըր։ Ընլար
Ա՛պապըն Ա՛էսհինի՝ ալալա-
րընտա փատիշահըդ սիւրմէյէ
իսթէմէզլէրիտի. վէ պունուն ի-
չիւն չէյլէտանա թէսլիմ՝ օլունա-
ճագլար, քի օնլարըն իւզէրինէ
ո փատիշահըդ սիւրսիւն, վէ
օնլար՝ գարանլըգտա՝ ճահիլլիքը-
տէ՝ ֆագիրլիքտէ՝ վէ զաստ. ու
զուլ՝ իչինտէ թէրք օլունաճագ-
լար տըր Պագ Ը. 11, 12 վէ
ԺՌ. 28 շէյհինէ պագ։ Ո՛ութ.
ԻԸ. 28։ — Ա՛եչէ՛նէ ևէրիլէն
ևն։ Ի՛ւէյ. ԺԹ. 6 տէ Ա՛էհու-
տիլէրին հագգընտա սէջդէնէն
սէօզլէր՝ Ա Պէթ. Բ. 9 տէ
Վ՟իսիմիանլարա թամամըդ օ-
լունուլուր։

44. Վ՟ըէլաճագ։ Ա՛եսհանըն
հագգընտա փէյղամպէրլէր թէ-
մէլ քիւրսիաիւ մէսիլլի իւ սէջ-
լէտիքլէրի իչիւն՝ Ա՛փէնտիմիզ՝
օնու պու իշէ գուլլանմամըդլա-
րընտան հասիլ օլան հիյմպէթ-
լու նէթիճէլէրի պէյան էթմէկէ
միւսաչիւրէթ էտէյօր։ Պու թաշ՝
հէր քէսին եօլու էօնիւնտէ
տուրուպ, վէ հիչ քիմսէ օնուն

Digitized by Google

էզեքիէլ աիր ։

45 Ա֊ե պաշքեաՀինլէր Հեմ փարիսեցիլէր օնուն թէմսիլլե֊

էթրաֆընը տօլաշամազ ։ ()նուն իւզերինէ Հեր պինա էթմէյէն քիմսէ՝ օնա չարփաճագ, վէ ա֊յագլարը իլիշիպ տիւշէճէք, վէ քէմիքլերինի գըրաճագ ։ ()և քիմսէ թաշա պիր քէտեր է֊տէմէյէճէք, լաքին քէնտինի Հէլաք էտէճէք աիր ։ Ն֊այ. Ը. 11. 15։ Պ֊ե֊է. Ւ. 18։ Հ֊ե֊վ. Թ. 33։ Ա Պե֊թ. Բ. 7, 8։ — ()նո֊ էվ֊ճէ֊ փէչ ։ Պու թաշըն իւզերինէ տիւշմէ֊սի՝ Հեր պիր քիմսէյէ Հիյապէթ֊լու տուր. լաքին պիր քիմսէնին իւզերինէ պու թաշըն տիւշմէ֊սի՝ տահա վիյատէ Հիյապէթլու պիր շէյ տիր ։ Պու վուգու֊ա՝թերին իլքի վագի՝ օլտուգ֊տա՝ եալընըզ ա՝ղալար գըրը֊լըր. լաքին սօնկրաքիսի վագի՝ օլտուգատա՝ պիւթիւն վիւճիւտ էվիլիր, փարէ փարէ օլուր ։ Պա՝զըլարը պու զեւի՝ւմէ զահիպ օլտուլար քի, թաշա չարպմագ֊տան անկլաթմազա աչրամ օլու֊նան՝ իմանսըզլարըն կիւնահը վէ Հէլաքի տիր, վէ թաշընն տիւշ֊մէք վագա՝սընտան թարտ ու գօվալայըշա աչղուվ օյանլարըն՝ օնտան պէջինք օլան կիւնահը֊նը վէ շէտիտ ա՝ղապընը անկ֊լաթմագ աչրամ օլունույօր, քի օնլար պու թաշա ապղըն տար֊ղընլըգլարընըն սէպէպինտէն՝ օ֊նուն քէօչէ պաշընա գօնուլմա֊

րինի իշիթտիքլերինտէ, քէնտիլէր իշիւն աէօյլէտիյինի անկլատը֊լար ։

ղա եիւքսէյէ գալտըրըլմըշ իքէն՝ օնու աշադա չէքէրլէր, վէ օն֊լարընն պաշլարը իւզերինէ տիւ֊շէր ։ Լ֊աքին Հեր նասըլ իսէ, պու սահիհ տիր քի, պու թաշ՝ օնուն իւզերինէ տիւշէնլերին Հէփիսինին իւզերինէ տիւշէճէք տիր ։ Վ֊իրիսաոսու ըէտա էտիպ՝ օնուն սատագաթը իւզերինէ «ի֊նա էտէճէքլերի հէրինէ քէն֊տիլերին սատագաթը իւզերինէ պինա էտէնլերին ճիւմլէսի՝ քէն֊տիլերինի աէյիլ սալթ էպէտի սատ՝տէթմէտէն տիշարը պրտաղը֊լար, իլլա օնուն տարտընլըգընըն շիտատէթինի տահի էպէտէն տույ֊մագտա սլաճագլար տըր ։ Ա֊մ֊ե֊ս. Բ. 9. 12։ Թա. 8, 9։ ճժ. 5, 6։ Ն֊այ. Կ. 12։ Գ֊ե֊ս. Բ. 34, 35. 44, 45։

45. Պաշէխանվէք ճ֊ե֊ս֊ս֊ա֊ղ֊ե֊ս֊ս֊ա֊ե֊ս֊ս֊ա֊ե֊ս֊ս֊ա

46 և է օնոր թուխմարդա ա-
ղարկեր իտ իսկ տէ, խալգ-
տան գօրգտուլար. զիրա օնու
փէյղամպեր կիպի թուխմարլար
իտ։

ՊԱՊ ԻԲ

1 և է Յիսուս ճէվապ էտիպ՝
թէքրար ան[illegible]ա թէմմիլներ իլէ
սէյլէյիպ տէտի.

2 կէօքլերին փատիշալըղը՝

լէտիյինի՝ Լազարոսի փէյղամպէ-
րին Աւրիմէ էյլէտիյի կիպէ
իքիսինի տախ ա՛յան աշկերտար
թէտ օնըրտա քէնտիսի թամամըզգ
էտինճէյէտէք անկայամատըլար։
Բ Թագ. ԺԲ. 5—7։

46. Օնո՛ ղոռմազ ադամլար
իտի։ Աղաթլ էթմէկը կիւնասը օն-
ղարըն գալըպլէրինաէ իտի. վէ քէն-
տիլէրին եարամազ նիյէթլէրինի
պիրտէն իճրա էտէճէքլէր իտի.
ղաքին — [illegible]։ Պա՛զը քիմնելեր եփրէքլէրինին
եարամազ արպալարընը իճրա
էթմէքտէն՝ տէվէլէթ զապիթլէրի-
նին գօրգուսու սէպէպինտէն՝ վէ
ախէրլերի քէնտիլէրին տօսթղա-
րընա եա ի՛թիպարըղարընա պիր
քէսեր տօգանըր տէյիւ՝ եախօտ
ախեր պունուն կիպի պիր սէ-
պէպտէն էօթիւրիւ սագընըրլար։
ղաքին գալըպ պագան Ա՛ղասը
ի՛նտինտէ՝ պու քիմնելեր թէօհ-
մէթլի տիրլերը։ Յարամազդըգ օն-
ղարըն եիւրէյինին իչինտէ տիւ.
վէ օնուն լէքէլերի՝ օնըտըր էյեր
Պուզունուն գանընտա եապագ-
մազդար իսէ, էպէտէն օրտաս
գալաճագդար։ Պապ Ե. 21, 22.
27, 28, վէ ԺՐ. 34—37, վէ
ԺԳ. 5, վէ Ա. Ե. 18—20 շերհի-
նէ պագ։ — Օնո՛ էէյլոմէր կնկի
ղո-ղոմըզ իտի։ [illegible]ան 11, վէ

Պապ ԺԶ. 14 շերհյէրինէ պագ։
Պ՛ո-ի. Ե. 16։ Յով. Ե. 40։

1. Յիսուս ճէվապ եվէտ։ Ա-
լէա տահա օ կիւն տիւր, եա՛նի
հաֆթանընը իւչիւնճիւ կիւնիւ՝
քի սալը կիւնիւ տիւր (Պապ
ԻԱ. 1. 20 շերհյէրինէ պագ),
վէ Յիսուս Ա՛ֆէնտիմիզ էկերչի
պու կիւն հալէա չօգ սէյլէմիշ
իտի իսէ տէ, պաշ քեահինլերէ
վէ փարիսեցիլերէ սէյլէմէսինէ
տահա տէվամ էտէյօր, է օն-
ղարա՝ օնըտըրն իմանսըզլըգլարը-
նըն հիյլէթլու նէթիճէլէրինի
գուվվէթլի պիր թարըգ իլէ կէօս-
թէրիյօր։ — Ա՛յնէ ընճիւլէք իլէ։
Պապ ՀՊ. 3 շերհինէ պագ։

2. Կէօքլերին փոփշահլըղը։
Պապ Գ. 2 շերհինէ պագ։ — Պէյ
փոփշահա պէնզէր։ "Պէնզէր" լու-
ղէթի իչիւն Պապ Ա. Գ. 24. 31
շերհինէ պագ։ Պունուն մա՛նա-
սը պու տուր քի, Ա՛ղասի՛ քէն-
տի փատիշալըղընըն մատտէլէ-
րի խուսուսունտա՝ պու փատի-
շահըն տիւքիւն զիյաֆէթինէ
տա՛վէթ էյլէտիյի քիմնելեր իլէ
մուա՛մէլէ էյլէտիյի կիպի տէ-
ճէք տիւր։ Պու թէքմիլ շիւպհէ-
սիզ Ա՛յէհուտիլերին Ա՛նճիլի ըճտա
էթմէսինէ վէ օնա թարիֆէլերին
տա՛վէթ օլունմասընա թէշվիհ

Digitized by Google

պիր փաթիշահա պէնդէր քի՝ օղուռնա տիւշիւն էթսէ։

3 Ա՛Ե ԽՐԶՄԷԹՔԱԽԱՐԼԱՐԸՆԸ՝

տիր։ Ինձիլ՝ պիւթիւն իմթիհա-զաթ ու մուսա՛տաթլարը իլէ նէհուաի միլլէթինէ թագսիմ օլունտու, լաքին օնլար՝ քէնտիլէրին մաղրուրլուղու վէ եարամազլըղը սէպէպինտէն օնու ըէատ էթմիւլէր. օնտան սօնկրա օնուն հէվի պերէքէթլէրի թայիֆէլէյէ թագսիմ օլունտու, վէ օնլար՝ օնլարը գապուլ էյլէմիւլէր։ — Տէյէն էնթէ։ Տիւշիւնէրտէ՝ չօգ սիւրիւր վէ սէվինճ վէ չօգ քէրրէ ա՛զիմ զանիմէթ վէ տաբաթ իզհար օլունուր իտի։ Ծննդ. իթ. 22. Գաղ. ա. 10—12։ Ենթէթ բ. 17, 18։ Յովէ. բ. 1—10։

Պուրատտա "փաթիշահ" լուղէթի՝ ա՛զիմ փաթիշահ օլան Ա՛լլահա թէշպիհ տիր տէնէ պիլէր, քի օ պիր ա՛զիմ զիյաֆէթ էյլէմի, եանի պիւթիւն տիւնեա իչիւն խէլաս թէտպիրքինի կէօրտիւ։ Ակիվէյի օլան՝ Գուրթաբրճմզ Վէրիսատս տուր։ Յովէ. գ. 29։ Գիլիսէ՝ կէլէն տէնիլիր։ Ասղ. խե. 10, 11։ բ. Կորնթ. ա.Ա. 2 Նէֆես. ե. 25—32։ Յայտ. ժթ. 7—9։ Լաքին պիր թէմսիլտէ՝ նագիւյէթի թէքմիլ էթմէք իչիւն չօգ չէյլէր գօնուր, քի թէմսիլի կէօսթէրիլմէյէ մէրամ օլունան չէյ իլէ թաղպզգ էթմէքտէ մանաալարը հոգ տուր։ Գալ ժգ. 33 տան վէթիլիլէրի տիւգիւնէ չաղըրմաղա կէօնտէրտի. վէ կէլմէք իսթէմէտիլէր։

ՀԵՐՀԻՆԷ պագ։

3. Խըզմէթ+աուըրընը... ֆէօնթէրթէ։ Գալ գ. 2։ ժ. 6, 7։ Ասղ. կը. 11։ Լ՛ուկ. թ. 1—6։ Նայ. Ծե. 1, 2։ Նէհմ. իե. 4։ Լե. 15։ Ա՛ռէ. Զ. 7. 12, 13։ Գ՛ուկ. թ. 1—6։ ժգ. 15—17։ — Տ՛էվինէրէ տէ՛ֆյէնէ ըղըբմազ։ Տ՛ա՛վէթլիլէր Նէհուտիլէր իտի, քի օնլար չօգ զէմանտէն պէրու տա՛վէթ օլունմուշ իտիլէր։ Ա՛իլէթին պէթիւնիւ՝ միլլէթ օլըլտան պէրու տա՛վէթ օլունմուշլար իտի։ Հէվ վա՛ալէր վէ հէյղամպէրլիքէր օնլարըն իտիլ՛ր։ Ա՛լլահ օնլարը քէնտի փաթիշահլըղընա տա՛վէթ էթմէյէ չօգլարընը կէօնաէրմիշ իտի, վէ շիմտի տաբի՝ չօգլարընը կէօնտէրմէքտէ իտի, (եօգաարը քի իսթիխրաճլէրէ պագ), լաքին օնլար — կէլէճէ նէսիլլէրէ։ Օնլարըն կէօնլիւ օլասըտը, կէլէ պիլիրլէր իտի, լաքին "իսթէմէտիլէր"։ Օնլարըն հօլունտա՝ եապըլընըզ պու իսթէմէտիք կիւճլիւյիւ վարըտը, վէ հէր կիւնտէքիտարըն խէյասընա մանի օլան չէյ՝ եապըլընըզ պուտուր։ Պագ իգ. 37։ Ասղ. 20. 10—12։ Լ՛ուկ. ա. 24—26. 29, 30։ Նայ. Լ. 15։ Նէհմ. Զ. 16, 17 Գ՛ուկ. ժգ. 34, իե. 28։ ժթ. 14. 27։ Գ՛ուդթ. ժգ. 45, 46։ Ա՛ռէմ. ժ. 21։

Digitized by Google

4 Թէքբար ղայրի խըղճեթ-
քեարլար կէօնաերիպ աէտի .
Տա՛վէթլիլէրե սէյին . Իշտե

Նէէ . ի՞Ր . 25 :

4 . Ի՛նէփսէ ղայէ խըշմԷՆԻ-
ԼԷՐ ՀԷՕՆԷՒԷՂ : Ի՛ԼԼԱՀ ա՛զիմ
ՄԷՐՀԱՄԷԹի իլէ հիւնաՀքեար .
լարա քէՆՈՒՆԻՆԻՆ ՍՈՒՆԱՈՒԼՈՒ ՄԷՐ-
ՀԱՄԷԹԻՆԻՆ՝ օՆԼԱՐա ԹԷքբար պէ
ԹԷքբար Թագաիմ Էտէր , քի
մԱՍԱՒԱՀՏ՝ ՁՆԼԱՐՐՆ ՄԻՒ ԳԱՄԼԸ-
ՆԸ ՃԷԼՊ ԷՅԼԷՍԻՆ : ՓԷՅղամպէր-
լէրին վէ ՍԱՄՐՂԼԱՐՐՆ վէ ՄԻՆ-
ԱԱՐ փաաիշՀՍԼԱՐՐՆ ՀԷփ ԷՀ-
ԱԻՔԼԷՐԻՆԱԷՆ ԱՕՆԿՐԱ , վաՖԹԻԶ
Էաիճի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԷՕՆԱԷՐԻԼ-
ԱԻ , վէ ՕՆԱԱՆ ՍՕՆԿՐԱ ՕՆ ԻՔԻ
Ի՛ՍՏՈՒԼԷՐ՝ վէ ՕՆԱԱՆ ՍՕՆԿՐԱ
ԵԷԹՄԻՇԼԷՐ ԿՀՕՆԱԷՐԻԼՄԻ : Գ՝ՈՒՀ .
ՙ . 1—16 : Ը՝ՆԻՔԻԼԷՐԻԷ վէՐԻԼԷՆ
ՃՄՈՒՐԻՀԷԹ՝ ՍՕՆԿՐԱ Թէքբար-
ԼԱՆԱՐ , վէ պէՀՅԻԱԻՒԼԻԱ : Պ՝ԱՍ
ԻԸ . 19 , 20 : Ա՝ՄՐԻ . ՀԶ . 15 :
Գ՝ՈՒՀ . ԻՈ . 46—48 : Գ՝ՈՒԹԲ . Ա .
8 Պ՝ՈՒՆԼԱՐԱՐ ՕՆԱԱՆ ՍՕՆԿՐԱ՝
Պօղոս վէ Ի՛ԱՆՆԱԲԱՍ՝ Ա՛ԱԵ-
փաՆՈՍ՝ փիլիպպոս՝ Տիմոթէոս՝
Տիտոս՝ Ը՝ԻԼԱ՝ Գ՝ՈՒԿԱՍ՝ վէ ՆԵ-
ՀԷ ՆԷՀԷ ԱԱԷԼՐԼԷՐի զԱՄԱՐ օՐՈՒՆ-
ԱԱՈՒ : Ի՛ՐՈՒՍԱՂԷՄՈՒՀԷԱԻ Վ՝ԻՒԼԻՍԵ-
ՆԻՆ պիւԼԻՒԻՆԻ պիՐԷ՝ ԹԱԱՐԱ ՈՒ
Գ՝ՕՎԱԼԱՅՐՀ ՍԷպԷպիՆԱԷՆ ԷՓՐԱ-
ՓԱա ԱԱՂՐԼՈՒՂՈ Թագաիրաե , ա՛-
զԱԼԱՐՐՆՆ ՀԷՐ պիՐի խէչԱՍՐՆ
ՃիւԺՀԷՍիՆի վա՛զ ԷՓՄԷչԷ ՄԷՀ-
ՂՈՒՀ օՐՈՒՐԱԱ Գ՝ՈՒԹԲ . Ը . 4 . ԻՈ .
19 , 20 : — Է՝ՆԷ ՂՅ ՀՈՂԸՐ ԹԸՐ :
Ա՝ՍԻԱՆՐՆ ԿԷԼՄԷի ՀԱԳԳԼՆԱԱ

ՀիւնաիւՀ Թաա՛ՄՐ ՀԱՂԸՐԼԱԱԱՐՄ,
պՈՒՂԱԼԱՐԸՄ վէ պԷՀՔի ՈՈՒՄԱՐ-
ԼԱՐԸՄ պՈՀՈՂԼԱՆՄԸՀ , վէ ՀԷՐ

օլԱՆ ՀԷփ ա՛զիմ ԻԷՀՅՈՒՄՍՂԷՐ-
ԼիՔԼԷՐ ՀԻՄԻՈ ԹէՔՄիՀ օլՈՈՒԼԱՐ .
ՈՈՒԷՄիՆ ՈԻՀՀՄԷՍիՆԱԷՆ պԷՐՈՈ
ԿԷօՐիՒԼՄԷՔՈՈԷ օլԱՆ ա՛զիմ ՀԱ-
ՂԸՐԸՐԳԼԱՐՐՆ ՃիՒՄՂԷՍի ՀԱԼԷՔԱ Թէ-
ՄԱՄ օլՈՈՒԼԱՐ . վէ պՈՈ գՈՈՒԱՐԱՐ
ՂԷՄԱՆԱԷՆ պԷՐՈՈ ԽՈՈՊԷՐ վէՐի-
ԼԷՆ վէ պԷՔԼԷՆիԼԷՆ վէ ԱՐՂՈՈՒԼԷ-
ՆԷՆ Ա՝ԵՍԻԱ ԿԷԼՄի . վէ ՈՈՒՐՈՈՊ՝
գԱպՈՈՒԼ օլՈՈՒՆՄԱՍՐՆՐ պԷՔԼԷՀՅՕՐ :
Գ՝ՈՒՀ . ԺԳ . 17 :

Ա՝ՀԱԻԱՆՐՆ փաաիշՀՍԼՂՂՐՆՐՆ
պՈՈ պԷՐՒԷՔԷԹԼԷՐի շիմԱի պիՂԷ
ՍՈՒՆԲՈՒԼՈՒՀՕՐ : փԷՄԷՐՈՈԼԼԱՀ պիւ-
ՂԻ գԱպՈՈՒԼ ԷՓՄԷՂԷ ՀԱՂՂՐ ՄՐՐ :
( )՝ պիՂի պիՐ ԷպէԻի մՈՈՀԱԱ-
պԷՓ իլէ սԷվԻի . ՀԷԼԱՔ օլՄԱԳԱՈԱ
օլԱՆ ՄիՈՒՆԷԱ իՀՀիՈՒ պիՐ խէչԱՍ
ԲՕՐՈՈ ԹէՄԱՄՐԼՔ Է՝ԼԷՍի , վէ ՀիՀ
ՔիՄՍԻՆԻՆ ՀԷԼԱՔ օլՈՈՒՂՈՒՆՈՈ խԱ-
ԹԷՄԷՂ : Ա՝ԼԻՓ . Թ . 17 : Ա՝ԱՂՄ .
ՈԶ . 5 : Ն՝ԷՀԷ . ԺԸ . 31, 32 : Լ Գ .
11 : Գ՝ՈՒՀ . ՀԲ . 20 : ՅՈՎՀ . Գ .
16 : Է՝ՈՈՎՂ . Ը . 32 : Ո ԿՈՐ՝ՆԹ .
Զ . 2 : Ո ՊԷԹ . Գ . 9 : Վ՝ԻՐԻՍ-
ՍՈՍ՝ խէչԱՍ էՓՄԷՂԷ ՀԱՂՂՐ
ՄՐՐ : ( )՝ ՍՈՒՆԲԱՆՐՆ կիՒՆԱԱ-
ԼԱՐՐ ԻՀՀՈՒՆ ա՛զիմ Գ՝ՈՒԼԱՊԱՆ
ՄՐՐ , է՝ՕՄՍիՈՒՆ էՔՄԷՂի ՄՐՐ , վէ
պիՂի խէչԱՍ էՓՄԷՔ ԻՀՀՈՒՆ Գ՝Ա-
ՆՐՆՐ ԱԷՔԼՈՒՀՈՒ : Ն՝ԷՏ . Ե : 1 :
ՅՈՎՀ . Զ . 50—58 : Ա ԿՈՐՆԹ .
Ե . 7, 8 : Ի՝ՂԻՂ Ի՝ՈՒՀ՝ պի-
ՂԷ ՐՀՀՈՂ վէՐՄԷՂԷ՝ ԵՒՐՈՐՔԼԷՐՐՄԻ-
ՂԻ ԵՈՒՄՈՒՀԱԲՄԱՂԱ՝ փԱՔԼԷՄԷ-

Digitized by Google

շէյ հաղար տըր. տիպիւնէ կէլին։
5 Լ'մմա օնլար իմմալ էտիպ՝ քիմի քէնտի թարլասընա վէ յէ՝ վէ ա'զէզլէմէյէ՝ վէ Լ'իրիս-տոսա գուլաղուզլամաղա՝ վէ օ-նուն գըլմէթինի վէ ճէլալլինի կէօսթէրմէյէ հաղըր տըր։ Կէօք-տէ մէղբէրը վէ ա'զէզլէր վէ օն-տա հէմ եէր իւզէրինտէ օլան պիւթիւն Լ'իլիսէ հաղըր տըր։
Յայտ. ԻԲ. 17։ Լ'ՓվԼըգ՝ լուԹՓ ու ի'նայէթ՝ վէ սէլամէթ ու խէ-լաս հաղըր տըր. պիւթիւն կէօք հաղըր տըր. պիլ տէ հաղը՞րմըյըզ։
3. Ընէր իմմալ եպէ։ Ընէլար պունու՝ ղայէթ միւհիմմ վէ իգ-Թիզալը պիր շէյ սայաճագլարը եէրինէ՝ մնհալսըղ պիր շէյ սայ-որլար։ Ընէլար՝ ախէր հէր պիր շէյի պունտան իւսթիւն սայըպ՝ պունուն ուղուրունա հէր պիր շէյի Թէրք էթմէք միւհաջա-որնը զէվգլէնտիլէր։ Էէվ ին-սան գըսմընըն հէր պիր տէհրտէ րուհանի վէ էպէտի մատտէլէ-րին խաւսուսունտա ա'մէլ ու հա-րաքէթինին Թըպգը նումունէսի ա'լէսսէվքյէ պու տէյրմի։ Ննդ. ԺԹ. 14։ ԻԵ. 34։ Ասմ. ՃԶ. 24։ Լ'ուկ. Ա. 17։ Գաղ. Բ. 13։ ԻԴ. 25։ Էբ-ռայ. Բ. 4։ Նէեր. Բ. 3։ — Վ'էմի էնոյ ընթլաբա։ Պապ ԺԳ. 22։ ԻԴ. 38, 39։ Պ'ուկ. ԻԴ. 18. 20։ Էռայ. Ը. 6։ Ա Տի'մ. Զ. 9, 10։ Բ Տի'մ. Գ. 4։ Ա Յովհ. Բ. 15, 16։ Ինսանլար՝ Թարլալարընա վէ ախզ ու ի'Թալարընա պագ-

քիմի Թիճարէթինէ կիմսի։
6 Ա է գալանլարը օնուն խըզ-մէթքեարլարընը Թուվվաղ՝ աէջ-մալը տըրլար. լաքին հէր շէյ պունլար տըր, վէ էպէտի շէյ-լէր հիչ պիր շէյ տէյիլ տիր կիսի պագմալը տէյիլ միրլէր. զնրա կէօքտէ պիր խազինէ՝ ա-խէր հէր պիր շէյսէնն փէք չօգ գըլմէթլի տիր։ Պապ Զ. 20 շէրհինէ պագ։
6 Վ'ալանըլըը։ Պիր Թագը-մը՝ եա'նի չինՔճիլէր վէ Թիւճ-ճարլար վէ սանաա՝Թ սահիպ-լէրի՝ պու տա'վէմի Թահգիր էմիտիլէր, վէ սայքի Լ'լլահ օգ՝ ճէննէԹ ճէհէննեմ լօգ՝ Վ'ուրթ-Թարլըճը լօգ՝ վէ գաւրԹուլաճագ ճան լօգ կիպի վազիֆէսիճէ իշլէրինէ կիմսիլէր։ Պագիլէրի եա'նի քահինլէր՝ փափասլար վէ փարիսեցիլէր վէ հիւքիւմէԹ սահիպլէրի՝ սաաէճ տա'վէմի Թահգիր էմէճ իլէ գանաա'Թ էթմէտիլէր, իլլա պունլար՝ օնա եիւրէքլէրինտէ օլան եարամագ մէրամը տախի կէօսթէրտիլէր, վէ օնա աշէքեարէ վօր ու շիռա-տէԹ իլէ վէ աճը ա'տավէմի խ-լէ գարշը տուրտուլար։ Ընէլար փատիշահտան վէ օնուն նումա-լարընտան վէ հիւքիւմէթինէն վէ օնուն իսմի իլէ հէփ կէչէն-լէրտէն պու տէրէճէ իքրահ է-տէրլէրիտի քի, օնլարը սէջ-տիւլէր, տէջտիւլէր, գօվլա-տըլար վէ էօլտիւրտիւլէր։ Պապ Ե. 10—12։ Ժ. 16—18. 22—25։ ԻԱ. 35—39. ԻԳ. 34։

Digitized by Google

տիւլէր, վէ հօլախիւտիւլէր ։

7 Լաճի փասախշահ իշխանինճէ՝ զազապպէ հէբտի ։ վէ ա՛սքէրլէ-րինի հէօնտէրիա՝ օլ գաթիլլէրի հէղտէք էթտի, վէ օնլարըն չիհ-րինի եազմտը ։

8 Օլ զէմանն խըզմէթքնար-լարընա տէտի ։ Կէրչի տիւշուն հըն տա՛վէթինի գազմուլ էթմէ-մէք՝ ասըլըզ գատար պէկիւյիք պիր եարասմազլըգ սայըլըր ։ Օ-մանըր տէվէլէթինուէ Օ՛սաթը Հ՝ահանէ հազրէթլէրի տիւ-յիւն եափտըղընտա հէմ բիճաղ ու քիպարլարընը վէ փաշտալ-րընը տա՛վէթ էյլէր ։ Այնպէս տա՛վէթ օլունանլարտան պի-րի՝ տա՛վէթի լազգիր էաէբտէք հէվկիյ իմթինա՝ էթտէ, աէվ-լէթէք ա՛սը օյմուշ սայըլըր ։ Ղիւն քի պու միսիլի իւ պիր տա՛-վէթ՝ պիր էմր ու փէրմանընըն պէրապէրի սայըլըր, վէ օնու գատարու էթմէմէսի փէրմանա-ա՛սը օլմագտան ի՛պարէթ օլուր ։ Լամի հէր օգուլտան միւլահազա էյլէսին, քի կէօրէլէրինն ա՛ղիմ փասախշահընտան օնա օյան տա՛-վէթի գատարու էթմէմի, եօղսա օնու լազգիր վէ իհմալ՝ եա աչըգտան աչըղա ըէտտ մի էյ-լէսի ։

8 Ա՛ի՞չն հազըր գըլ ։ Խտանէ 4 շէրհինէ պագ ։ — Լայըէ գէ-յէլ էտի ։ Պագ ի. 37, 38 ։ Ա՛էսի՝ 5ինճի վէ 6ընճը խտանէ-լէրտէ զէքր օլունան թազգիր էտիճիլէր վէ իհմալ էտիճիլէր վէ գօվալսըճընըտ լազգ տէյիլ իտիճլէր ։ Այնպէս վագի՝ Ա՛էհուտի-լէր վէյլէմէճճ լայըգ տէյիլ իտի-լէր ։ Կոտթ. ի. 46։ Իը. 25—28։

Յովհ. ի. 19, 20։ Յաղ. 2, 3։ Գործ. գ. 3։ ե. 40, 41։ է. 57։ ը. 1։ Ա Կոր. ժ. 14, 15։

7. Լ՝ուծերլէրինէ չէօնտէրէպ ։ Պագ իԱ. 40—44 շէրհինէ պագ ։ Լ՝ըլա՛հ Ա՛տա՛լէտ հազ-րէթլէրի քէնտիներն հագգ զա-զէպի իլէ պիւտիւն Ա՛էհուտի վէյլէմինի հէյլաք՝ վէ օնլարըն շէհրինի վէ հէյքէլինի խարապ էթմէք իչիւն Ա՛օմա տէվրէթինին ա՛պքէրլէրինի հէօնտէրմէք խ-զէրե խոի ։ Ինշալու հէյլէն ա՛ս-քէրլէր՝ Լ՝ըլահտն ա՛պքէրլէրի ի-տիլէր ։ օնլարը օ ալթգլանտարը-տը, օ հէօնտէրտի, օնլար օնուն իտիլէր, վէ օնուն միւրատտ շէ-հրիինի իչբար էթմէք իչիւն օն-լարը քէնտի խըզմէթինէ գօշ-տու ։ Բ Օէքէ իԸ. 49 ԱՀ ։ Ե-սայ. ի. 5—7։ ի.գ. 2—5։ Ե-զեկ. ԾԱ. 20—23։ Գաղ. թ. 26։ Յովէլ ի. 11։ 25։ գ. 2։ Պսաղ. ԾԹ. 42—44։ իԱ. 21—24։ Ա Կոր. ժ. 16։ — Օ՝ն էմնէլլէրէ ։ Օ՛լ գաթիլլէր՝ սաղի ալլէրնէզ խանէտէ զէքր օլունան եարտամազ գօվալսըճ-ըլար տէյիլ պիր, իլա պէչինճի խանէտէ զէքր օլունան՝ օլ թազգիր վէ իհմալ էտիճիլէր պիւլ՝ շէրգ մէմլէքէթլէրինն ա՛տէթլէրինէ հէօվէ գաթիլ սա-յըլըրլար ։ զէրա պիր փասախշա-

հաղորդ մըլլ, ամմա առ՝վէրին վրայ
լայնգ առիլ խոր։

9 Ասոր ետքը կեչխալերինէ վա-

9. Ինչ։ Պատուն իրէ՝ թա-
յիճելերուն առ՝վէրի պէտքն ու-
նենալը։ Ինչհուտիները՝ պատ-
ճառը սիրտերը պղտոզելէն ծու-
գախտալար՝ ու եօթնտասը վէ ան-
գամ լուացուիլ քիմնելէր մագու-
նէն սպասուելար իսր։ Այսին պու-
րանոցագատ օլան ձահիլ միլլէթ-
լեր՝ շինսի Ինձիլէն պերէքէթ-
լերինէ վէ հուգուգ ու իմմիտա-
զամիլարընա նայիլ օլմագ իւ-
զերէ սիրէլէր։ Այսէ։ ՀԱՂ. 15,
16։ Կոյծ. Ա. 8։ ՅԳ. 47։
Ինճիս. գ. 8։ — Ընէ պռոտոթ-
լորընընը։ Ելսէ։ Ա. 20—23։
Ը. 1—3։ Թ. 4—6։ Ինսպ.
ծԹ. 1—3. 6, 7։ Յայտ. ԻՒ.
17։ Ուրիշտոս Այծինանիզին
խոզակերմիկներն՝ հէվ րոպէ կէ-
տիկերուն քիմնելերուն հէր հանկը
միլլեթանէն վէ ախլեագ ու մէշ-
րեպանէն քիմնելէր օղուլլուսա
օլսունլար՝ ճիսմիէնինի առ՝վէրի
էթմէյէ հիւքիւմներուն վրայ։
Պու բոպի կելտիրելերի քիմնե-
լէր՝ կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնահ-
քարլար՝ խրոսրզլար վէ գա-
թիլներ՝ փուճիկերէսիթլիյին հէվ
նահափաբէգլարը վէ մէքրուհլուգ-
լարը իչինէ զարգ օլմուշ քիմ-
սէլէր առախ օլսադար՝ Ուրիշտո-
սուն խոզակերմիկներուն օնլարընը
ճիւմլէսինի մահասուսէն վէ խու-
լիւսանէ՝ Ալլահընը էվլատլարընընն
հէվ հուգուգ ու մուսա՝ատեր-

լարընը կէլիպ ալմադա առ՝վէրը
էթմէյէ թէբթիլ հիւքիւմներուն
վրայ։ Ալթին՝ թաղմին էտէլիմ
քի՝ Ինձիլին իւլք վա՝զընարը
ատէլէր իսր քի, "Պիզ՝ մեսե-
լա սէնին հիւզիւնէ թիւքիւրէն՝
պաշընա թիքէնսանէն քառէը գօ-
յան՝ սէնի խալընն խղէրինսէ
մըհապայան վէ եօղիւր իքէն չէք-
սիին շիստեմլի էզիյէթլերուն
զէվգընէն եարատմազլարընը պա՝-
զընան րոսմ կէչճէք օլսադ,
օնլարը առ՝վէրի էտէլիմ մի"։
Ա՝երհամեմլի վէ ա՝փմ էսիճի
Յիսուս Ալփենսիոյ՝ "Ալվէրի
առ՝վէրի էսին. իսկիսուս օնլա-
րըն առ՝վէրի էսին. պէնիմ հէ-
մանի չտս խոյտա չըգարըլսըդմ
մսհալ օլսան Ալրուսալէմսէնէ
պաշլայըն" սէրիսի։ Ալսէ։ ԻՕ.
47։

10. Ընէ պռոտոթլարընը։ Ան-
լարա՝ հէր քեսի առ՝վէրի էթ-
մէյէ սէնսի, վէ օնլար էօղէ
էթսիլէր։ Անլար հէր եէրտէ
հէր սիւրիւս առէմլերէ՝ թեվպէ
էթմէյէ վէ Ուրիշտոս ինսան-
մադա վա՝զ էթսիլէր։ Այսէ։
ԹՋ. 20։ Ընսպ. ԻԹ. 19։ —
Կէչէ եարատմադընը կէրէ եչիքէր։
Ալյէ լուգեթի պուրատա հէր
հալսե էյի սեմէք սէչիլ սիր
(Այսէ. ԻՕ. 3), զիրա պու-
եուդընդզ Ալլահընն հագգընատա
սէօյլէնէ պիլիր (Զաք. ԻԹ. 17)
իլմա աշկարատ սըր քի՝ ձիւրա-

Digitized by Google

լաւրեան տօրեաւ։

11 Ա֊Ե փոսիշեա սօֆրեաա օֆեուրանլարը կեօմէյե կիւրին. ճէ, օրաաա՝ տիւքիւն լինգաաըը

ւ. 1, 2։ Ա֊Ե քենաիսի՝ խարմանըը թէքմիլէն փաքքէյճէք աիր։ Պաղ գ. 12։ () էմր եաճէք քի՝ տէլիճէլէրի եագմնլար, վէ պուղաայը ամպարընա ճէմ՝ էթմխնլէր։ Պաղ ծգ. 30։ Հէր պիր միւսլիմը՝ օնուն սաքին օլաուղու մահալլի՝ սաքնը՝ միշղուլ օլաուղու իշի՝ փիքրինաճ հէփ օլան շէյլէրի՝ վէ ճիւմլէ ա՛մէլլէրինի օ պիլքր, օնուն հէր չէյի կեօրէն կեօզիւ՝ օնուն աէրունինաճ օլան հէր պիր չէյի կեօրիւր (Յայտ. ւ. 23), վէ օնու էնճամը Ա֊լլահքն էվլատլարընըն արգաաա շըղալնաան վէ սաա՛տէթինաէն էագէաէն աայրաաճագ սաբր։ Պաղ իե. 32։ — Տի֊յէ՝ էթպաբ կինմիւշ։ Հ֊սաքի զէմանաճ՝ փասիշահլար աա՛մէլէթ էթմխքլէրի քիմսէյէրլէ պիրլեր գաթիճան կիյաիրիրլէր իսկ։ Ա֊Ե պաունաան պիր միւսաաէթ ագաէմ պու մէմլէքէթճէ պիլէ փասիշահքն հուզուրունա չըգանլար՝ պիր մնճաաա էավապ կիյմէյե մէճպուր իաիլէր։ վէ ախէր աէվլէնիլէր թաարանիքնաան կէլէն էլչիլէրէ պիլէ փասիշահքն հուզուրաաունաա խիլաթ կիյաիրիրլէր իսկ։ Օլ վագիլէրաաե՝ Ի֊նկիլիզ էլչիսի Ի֊օան Ի֊ակին նամ զաթաա աէրաաը ա՛զամ հիւմայիւնաա սաաըը ա՛զամ

լը օլմայան՝ Ի֊րիճաաա միւհթաճ օլաուղլարընը պիլէն՝ ճնուն սաաագաթքնա կիւվէնէն՝ վէ քենաիլէրին կիւնահլարընաան վաղ կէչէն քիմսէյէր աէճէք աիր։ Ա֊պիֆիճէլէրին ագրաընաան հէր նէրճաե Ի֊կիլիսէլէր ճէմ՝ վէ իհաաա օլունուղլար իսկ, օ֊բրաաա աէյիլ սալթ էյիլէր՝ իլլա եարամազլար սաաի պուղունուղլար. Պաղ ծգ. 47—49 չէրհինէ պագ։ իե. 1, 2։ Ա կոբնը. զ. 9—11։ Բ կոբնը. ճ֊ւ. 21։ Ա Յովհ. ւ. 19։ Յայտ. բ. 14, 15. 20—23։ — Տի֊յէ՝ սօֆրաաա օֆնաբանլըգաան փղաաա Ի֊յէրլէի Ի֊էհուսիլեր կէլմէյե խիմինա՝ էթաիլեր խսկ աէ, պու ճիւմլէ իլէ սիւքիւն օլաուղ, վէ կէնէնլեր՝ հէր մէմլէքէթճ ու սիյաբաաան վէ միլլէթաէն վէ լնսանաան իսիլէր։ Պաղ իե. 10։ Յայտ. ե. 9։ է. 9։ ծթ. 6—9։

11. փոսիշահ սօֆրաաա Ա֊։ Ա֊պիֆիճէլէրին սէչնինաէ Ի֊նճիլէն վա՛զը խլէ Ի֊կիլիսէլէր իհաաա օլունուղլար, վէ օնլարաաա չօգ ճէմաա՛թլար ճէմ՝ օլաուղլար։ Ա֊Ե իշպու աէլճուն շամ՝ աանէլարընը օրթասընաա Ի֊րիճաաա Ի֊ֆէնսիսիզ քենաիսի կեզէր, վէ քենաիսի Ի֊կիլիսէսինին հէր պիր ա՛զասընըն գաէլսինի պիլիր։ Յայտ.

հէյինմէհիշ պիր առէմ կէօրմու։ 12 Ա Է օնա տեսած. Յա՛ տօսէ՛

թարաֆընտան զիյաֆէթի օլունտուղունտա, կերէք Յօտ Յչկինէ, վէ կերէք թէվաաի՛սինէ քիւքլէյի կիյտիրիլսի։ Ի՛ՀԷմ շահլարընըն պէջիւք խալխնէ օտալարընտա՝ հէտիյէ օլունմագ իչիւն ապիմա նիւղլէրճէ էվապլար հազըր պուլունուրլար։ Պու աէոլլէրին ասըլ մա՛նասը պու իաի քի, փաաիշահըն հունդուրունա քէնտի էվապը իլէ չըգմազ քիմսէ լայըգ տէյիլ իսի։ Ամանի պու էվապը րետտ էթմէսի՛ խօլլուղուն էն պէջիւքլու սայըլըը իսի. վէ տէվլէթին էն պէջիւք րիճալի վէ մանսուպ սահիպի օնու րետտ էթսէ իսի, գաթլ օլունուրուտու։ Ինչպու խիլա՛թ կիյտիրմէք ա՛տէթի՛ կէօրբէնիւր քի՛ փէք էսքի պիր ա՛տէթ իսի։ Դ Թես. ծ. 22։ Ես. Ը. 15։ Պռ. Ա. 7, 8։ Նունանի միւէլլիֆլէրին էն էսքիլէրինտէն օլան Ե՛ոմերոս վէ Հոդոտոս պու ա՛տէթի գիքր էտերլէր։ Պուրատա գիքր օլունան տիւյիւն էվապպարը՝ հէր պիր իման կէթիրէն քէնտինին չըփլաղլընընը էօրթմէք իչիւն իւվէրինէ ալտընը Ի՛սրիստոս Ի՛սէնտիմիղին սատաղաթընա թէշպիհ տիր։ Պու էվապ օնատա օլմատընը թագափտե՛ օ՛ մու բատար վէ մէքրուհ տուր (Նայ. ԿԴ. 6). Լաքին օ՛ օլ էվապպ կիյինմէհ իքէն, ղապէթի կիւսէվ վէ մեզապատուր։ Պռ. Խե. 13, 14։

տիւյիւն լիսպասընը եօղ իքէն՝ պուրայա նիճէ կիրսին. վէ օ-

Նայ. Ծ՛. 1։ ԿԱ. 10։ Ո՛ռփ. Գ. 3, 4։ Պ՛ռէ. ժե. 22։ Ե՛ովէ. Գ. 22։ Յ.Գ. 14։ Պաղ. Գ. 27։ Նէհ. Դ. 24։ Փսղմ. Գ. 9։ Նայ. Գ. 4, 5. 18։ Յ.Ջ. 15։ Յ.Թ. 8։

12. Պ՛րայա նիճէ կիրսին։ Պապ Ե. 20։ Պ՛ռէ. Ե. 1—11։ Ը. 20—23։ Պռ. Ծ. 16։ Նայ. Ա. 12։ — Ընանընընէ Ի՛սրայիլ՛ընէ ինհիսաբտա։ Նէհ. Ռ. 26։ Ե՛ովէ. Գ. 19։ Տէր. Գ. 11։ Ընուն՝ տիւէյէճէք հիչ պիր էօզիւրիւ եօղուտու. Նագիր իմ վէ էվապը սաթուն ալաճագ ագչէմ եօգ տուր, տէյէմէզ իտի, չիւն քի օնու՝ փատիշահ օնա ճա՛ա վէրմիշ իտի. Նգմիվալը օլտուղունու պիլմէտիմ տաա-խի տէյէմէզ իտի. չիւն քի փատիշահըն խըզմէթճիլէրի օնա՝ պունու տէֆա՝ պէ տէֆա՛ խաա-պէր վէրմիշլեր, վէ պու էս-ըը կիյինմէհիշ իքէն օրտաա կէօրիւնտիւյիւ. Թագտիրտե՛ գաա-պու՛ օլաճաղը եէրինէ Թէքաիր օլաճաղընը օնպ՛ ծյէքմիշէր իտի. Ընու պուլմագա դապիր օ-լամատըմ տէյէմէզ իտի, չիւնքի կէթիրիլմէպ օնա վէրիլմէի, վէ օնու գաապուլ էթմէմէյ միւմքիւնէ վէրմէպէ օնա իպրատմ օլունտու։ Նաքին օ՛ օնու պիր եանա աճըպ՝ քէնտի սատաղաթընա կիւվէնմէյէք իքէն իտի։ Նվանի գօրգուսուզ քի Ի՛սրայիլ՛ընէ Ի՛սրահէմտէ պու-

շարքի գարանլողաց չորգարքն. աղաչարշ վե տիշ գբշերսայրշը օրատա օլաճագ։

14 Օ՚խրա տա՚վէթլիլէր չօգ՝ ամմա սէչիմիշլէր ազ տըր։

սատագաթերնըն ճէլիլ խիլա՚թլարը իւէ մի կիյինմիշիզ կէօրէճէք տիր։

14. Տա՚վէնլէր ղէճ ևն։ Պապ Ի. 16 շէրհինէ պագ։ Ի՚հէնտիհ էրին ճիւմլէսի տա՚վէթ օլունմուշլարըտը. լաքին օնլարտան Ի՚լլահըն սէչիլմիշ խաստ խալգը՝ լուսպարէն՝ փէք ազ քիմնէլէր կ՚ուտ։ Ես. վ. թ. 6—13։ Ա՚իլլէթին էն պէջինէք փայը՝ հէր պիր զէմանտէ եարամալար օլուզ՝ փէյղամպէրլ՚ըի լէտտա էլլէճիլէր. վէ պու վէճհ իլէ Ի՚լլահըն տէյիլ սէչիլմիշ՝ իլլա լէտտա օլունմուշ խալգը ս տուղունու ա՚մէլլէրի իւէ կէսաթերտիլէր ի՚այիփէլէր տահի խէլասս օլունմալա տա՚վէթ օլունտուլար։ Ես. Խե. 22։ Ա՚իլլէթ միլլ՚էթ արտընճա տա՚վէթ օլունտու, վէ պիրի պիրի արտընճա Ի՚սրահիմիանլըղը իգ-լար էյլէտիլէր. վէ պու ճիւմլէ իւէ՝ օնլարտան տահի՝ ա՚մէլ ու հալաքէթլերի իւէ՝ սահիհան Ի՚սրահատուն օլտուգլարընը նէ՚գատար ազը կէսաթերտիլէր։ Ես-լար՝ էյէրչի Ի՚սրահիան տէնի-լիյօր իսէ, վէ էյէրչի Ի՚սապլըն սօֆրասընտա պուլունուրլար իսէ տէ, էյէր թէվպէսիզ վէ իման-սըզ խէլէր, Ի՚լլահըն սէչիլմիշ խալգը տէյիլլէր տիր, չիւնքի օ-

---

աստէմ կիպի նէ՞ գատար քիմնէ-լէր վար։ Ի՚յ օգուլան մուհապ-պէթլու տօսթում՝ սէնին սատա-գամըն փարիսացի՚լէրին վէ քահ թիպլէրինքինտէն իւսթիւ՚ն մի։ Պապ Ե. 20 շէրհինէ պագ։ Ի՚սն՝ Պօղոսուն կիյինտիյի կիպի կի-յինմի՚շիսին։ Փնէդ. Գ. 9։

13. Պաղլայըշ։ Պապ ԺԳ 30։ Կոռ. Գ. 20։ — Տիւբէէ֊ֆօռնըքըն ընքօրըն։ Պապ Ը. 12 շէրհինէ պագ։ Փատիշահա՝ օ-նուն օղլունա՝ վէ կէլինինէ՝ վէ-տիւյիւն մէճլիսինտէ սլան պագի ճիւմլէսինէ՝ պու միսիլլու պիր խօրլուգ կէօսթէրէն պիր քիմնէ-նէն պու վէճհ իլէ շիտտէթլէ թէքտիր օլունաճաղը ա՚ձայիպ տէյիլ տիր։ — Ի՚ղլայըշ ևն։ Պու թա՚պիր՝ միւմքիւնի մէրհէպէ ա՚զլիմ ա՚զապ պէյան էտեր։ Պապ Ա.Գ. 42. 50 ԻԳ. 51։ Ըներ պիր միւրսը հէլաք օլաճագ տըր։ Էպէտէն գարանլըգտա՝ ա՚զապտա՝ վէ աղլամագտա օլաճագ տըր։ Փատիշահըն՝ պիսիմ ճիւմ-լէմիզի արտաշորտաճաղը՝ վէ ճիւմ-լէմիզի աշիքտար էտեճէյի կիւն եռագլաշըլ յօր. վէ օլ զէմանն պիւ-թիւն ա՚լէմ՝ քէնտի սատագա-թերմըզըն մուրտար փասլարը ի-լէ մի՝ եօղնսէ Ի՚սէլաս ու Ի՚նիտա էֆէնտիմիզին լէքէսիզ

Digitized by Google

15 Օր զէման փարիսեցիները
վարդապետ՝ նիճէ օնու սէօզ իլէ

Նուն հէպ սէչիլմիշլէրի՝ թէվպէ
էտիրլէր վէ ինանըրլար, վէ եհու
րէքճէհ հէմ էօ՛միւրճէ ա՛զիզ օ-
լուրլար։ Իսաթըրտա սագլանսըն
քի՝ տա՛վէթ օլանլարըն ճիւմլէ-
սինտէն զիյաֆէթին սահիպլին-
տէն տիւրիւն էավապընը գապու-
էթմէկ իւմիւնա էտէնլէրին հիչ
պիրի՝ Ղուզունուն տիւրիւն պի-
յաֆէթինէ օթուրմադա սէչիլ-
միշ տէյիլ տիր։ Ոչ՛ վահ քի՝ տա՛-
վէթ օլունանլարըն էն ա՛զիմ
դըսմըն՝ պու վէճհ իլէ Ո՛լլահընն
մէրհամէթինի ըէտտ էտէրլէր։

Ոչ՛ օգուլան մուհապպէթլու
ասօսթուս՝ սէն տահի տա՛վէթ օ-
լունմուշլարըն սայըսընտան սընն,
լաքին սէչիլմիշլէրտէ՞ն մի՝ եօղի-
ա՛ք րէտտ օլունմուշլարտան մը
սընն։ Ոչ՛ սէն՝ փիլհագըգաթ՝
Ղրիստոսու սէչմիշ իսէն, պու
իպթիտա օ սէնի սէչտիրինտէն
տիր։ Պապ. Դ. 21 չէր հինէ
պագ։ Ես. ԾԶ. 16։ Ոչ՛էր
սէն սահհան Ո՛լլահը սեվ՛էր իսէն,
պու՝ իպթիտա օ սէնի սէվտիրին-
տէն տիր։ Ա Ես. Դ. 9, 10։

15. Փարիսեցիներ։ Պապ Գ. 7
չէր հինէ պագ։ — Աեւոշ էնէ պա-
ղաղ ալնալար։ Ղրիստոս Ոչ՛փէն-
տիմիկին աւուշտանլարընա՝ օնու
թէվէֆ էթմէկ իչուն եապընըզ
իլէ հօղ վարըտը, քի պիրի ճէպր
ու զուլմ՝ վէ օպիրի նօմօս միւճի-
պինճէ չէլսո՞ն իտի։ Պունու շէ-
րահ էթմէկ իչուն՝ իպթիզա է-
տէր իտի քի օնու Ո՛օմալը վալի-
տուզագա ալթալար ասէյիւ՝ ա՛շ-
վէրէթ էթտիլէր։

յէ միւթթէհիմ կէօսթէրսինլէր,
վէ ճէպր ու զուլմ իլէ էթմէք ի-
չունի՝ իպթիդըզ էտէր իտի քի օնու
խալգա միւթթէհիմ կէօսթէր-
սինլէր։ Ընլար կէօրմիւշլէր իտի,
քի օ՛ քէնտի րէյ ու զիւի՛մլէ-
րինտէ գամի վէ սապիթ իտի, վէ
ի՛թիգատընը ա՛զիմ ճէհաւէթ վէ
սէրպէհթլիք իլէ սէջլէր իտի. վէ
պու էճիլտէն օնլար պէօյիք
ուսթաթլըգ իլէ պիր զամին գուր-
տուլար քի, օնա պազը չէյլէր
սէջլէթսինլէր, քի օնլար՝ եա
Ո՛օմալը վալինին նազարընտա եա
Ոչ՛հուտիլէր խալգընտա միւթթէ-
հիմ կէօսթէրսպիլսինլէր։ Պու
միւլէթի՝ պունտան էվվէլ պու իշի
հէմ Ղաւութ հէմ Ոչ՛րահիա փէյ-
ղամպէրլէրէ էթմէյէ չալընշար։
Ասղ. ԽԱ. 6։ ԾՋ. 5, 6։
ԾԷ. 6։ ԾԹ. 3։ Ոչ՛էմ. Ի. 10։
—Ա՛եւվէլքի էնթիկէ. Ասղ. Ք.
2։ Ա՛ռէ. ԻԲ. 13—17։ Գ ՟ա-
Ի. 20—26։ Ընլար՝ Ա՛եսթէյա
նէ՞ վէճհ իլէ ի՛զգէթ ու իգրամ
էտէպիլիրլէր սէյիւ սէյիլ իլլա
օնա նէ՞ վէճհ իլէ պիր ըէզալէթ
էտէպիլիրլէր սէյիւ. օնուն պա-
ռիշտնընդրը նէ՞ եօղ իլէ ի-
լէրիլէտ պիլիրլէր սէյիւ սէ-
յիլ՝ իլլա նէ՞ եօղտա օնու կէրի-
լէտէպիլիրլէր վէ օնու թէվէֆ է-
տէպիլիրլէր սէյիւ. վէ ճիւմլէ
ատէմլէրի օնու գապուլ էթմէք
իչուն օնա նի՞ճէ կէթիրէպիլիր-
լէր սէյիւ սէյիլ՝ իլլա օնու գա-
պուլ էթմէքտէն հէր քէտի նի՞ճէ

Digitized by Google

16 Ալ՝ քէնտի շայիրսալէրինի ՚ներովդէսի անլար իլէ պերապեր ծնա կէօնտէրիպ՝ ատէտիլէր։ Այ-

---

աղըգյապիլիրլէր տէյիւ մէշվէ-ղէթ Հյլէտիլէր։

16։ Ռէնոփ շայէրպէքնէ ։ Ընդ-դար քէնտիլէրի կիտճէքլէրի Հ-դինէ՝ շայիրսալէրինէ էջիւթ վէր-տիլէր քի, տուրէթա պիր պէջիւք ալշագ կէօնիւլլիւք կէօսթէ-րերէք միճատէէ էտնէներ կիպի տէհիլ իլլա շէյ էջրէնմէյէ իս-թէյէն քիմսէլեր կիպի կիթսին-լէր։ ՚Ներովդէսնէ էլ։ Պունդա-լար՝ Ներհուտիսթան փատիշահ-լըղընը Իօսիալըպսըն վասիթա-սի իլէ էլէ կէթիրէն պէջիւք ՚ներովդէսին Թարաֆկիրլէրի ի-տի։ Պապ Ա. 1 շէրհինէ պագ։ Ընդ-դար՝ ՚ներովդէս էօլտիւքտէն սօնկրա՝ Իօսիալըպսա Թապի՝ օ-լուպ խարաճ վէրմէսի Հագգ օլ-տուղունու ինանաճագլարը մու-գաբրեր իտի։ վէ ծնդար տապի ՚ներովդէս կիպի՝ մէմլէքէթի զապթ էթմէշ օլանլարդն տին այինէրին-նէ ուչմասընը միւնասիպ պիր շէյ տայաճագլարը ա՛գլէ մուղայիր պիր շէյ տէյիլ տիր։ ՚ներովդէսին մա-յասը սէօզլէրի իլէ անկլաթմադա մէրամ օլունան՝ ինհիթմալէն պու-օլմալը տըր։ Ա՛տէ. Ը. 15։ փա-րիսեցիլէր՝ ՚ներովդէսանլարա իշպու մատտեէլեր խուսուսունտա ա՛զիմ խուսուսմէթ իլէ զըտտ ի-տիլէր։ լաքին Իհրիատս Ընֆէն-տիմիզ գարշը տուրմագ իչհուն՝ պունտան էվվէլ տաքի օնդար իլէ մէշէրեթի էթտիլէր (Պապ ՅՒ.

խօճա՝ պիլիրիզ քի կէրչէք սին, վէ Ալլահըն եօլունու կէրչէքլիք իլէ էջրէսիրսին, վէ քիմսէէն

---

14 շէրհինէ պագ), վէ Պիղա-տոս իլէ ՚ներովդէս կիպի (Պ ՚ո-է. ԻԳ. 12)՝ պու խուսուստա օնդար իլէ պիրլէշմէյէ տպիւնա Հազըր իտիլէր ։ — Խօճա։ Ալէն ա՛զիմ խօճա սընն, պիզ շայիրսալէր իզ-սէն՝ մշալլահ Հէր շէյի պիլիր-սին, պիզ Հիչ պիր շէյ պիլմէյիզ —Կէրչէ+սին։ Պունուն ճիւմլէսի միւտահանէ վէ էտնա ՚ուրապը-լըգ իտի. վէ օնդար պաւնու սէջ-լէտիլէր քի՝ քէնտիլէրին ալչագ մերամընը կիզլէսինլէր. վէ Յի-սուս Ընֆէնտիմիզի տէքտէն ամ-սընդար։ Ռաչ. Ե. 9։ ժՌ. 2։ Ծե. 21։ Ընահ. Իթ. 5։ Նէհ. թ. 3--5։ Նէզկ. Լգ. 30—32։ —Ընլհընը եօլ-նո- կէրչէ+լի+ էլէ եօյէթէլէյին։ Ալլահա Համտու սէ-նաներ օլսուն քի՝ օնդար ալչագ միւտահանէ իլէ սէջյէտիքլէրինի՝ պիզ Թէքմիլէն կէրչէք օլտուղու-նու պիլիրիզ։ Ամտի օնուն Թա-լիմաթլէրինի գապուլ էտէլիմ։ Ա՛ղտ. Ռ. 6։ Յովէ. Է. 18։ ԻՊ. 6։ ԻԸ. 37։ Ռ կոլոսք. Ռ. 17։ Գ. 2։ Ա Յովէ. Ե. 20։ — Ռէնոփ եօլնէ-էլ- վազիճէն օլ-տազ։ Ալէն պիղարազ սըն. սէն պիր ատա՛վայա Ա՛ովսէսին հիւքմ եյ-լէտիլի կիպի հագգը միւճթահինճէ հիւքմ էտէրսին. վէ պիզիմ հէ-սան խաճէտիլիմիզ պու տուր։ Պու վէճհ իլէ պուն՛ալար՝ Ռիհիս-տոտու Յուդա կիպի պիր էօ-փիւշիլէ էլէ վէրմէյէ խաճէր-

հօթիւրիւ վազիփէն օլմազ. վերա ատոմլէրին խաթրընա պագմազըն.

17 Իմսէ պիլէ սէջլէ, սանա նիճէ կէօրիւնիւր, կայարէ խաչլէր իսի։ — Ընթրիքին խոհրդանպագմաղըը։ Բ Օրէն. ԼԳ. 9։ Ա Թագ. ԻԲ. 14։ Յոբ. ԼԲ. 21, 22։ Ա՛ղ. Բ. 9։ Ա՛ռիթ. ԻԲ. 14։ Ղա՛ւ. Ի. 21։ Գա՛ղ. Ա. 10։ Բ. 6։ Ա Թագ. Բ. 4։

17. Սանա նիգէ կէօրէնիւր։ Ուշադրութ մնատէ խոստանալուն պէհնիմիզէ իսկիլացի վար. Լաքին սէն քի պիլիրսին՝ քէրէմէյլէ՝ տօղրուսու նէ տիր սէջլէ։ Ելս. ԽԲ. 2, 3. 20։ — Կայթէ Ղա՛ւ. Բ. 1։ Յովէ. Ի. 12. 15։ Գա՛ղ. Ժէ. 7։ ԻԲ. 8—12։ ԻԸ. 19։ "Կայսր" լուղեթի իսկիտան Թօմասաս պիր ֆամիլեանըն լագալը իսի. Լաքին օղ ֆամիլեասան պիր գաչ զաթի իմպէրաթօրլուգ մէնէտիճնէ երմէյիլէ, սօնկրասան Յուլիոսուն զէմանընասա՝ Ա՛ղուստոս վէ Տիբերիոս իսի։ — Լուսաւորչին փարիսեցիներ՝ քէնարհներին էճնէպիտէն պիր քիմսէյի պատճառ նասլ եթիմէսի շէրի՝ օլմաքըը իչիւն (Բ Օրէն. Ժէ. 14, 15)՝ պու զիւի'ամոե իսկիլեր քի, քէնարհլէրինի եէնիմէք իլե իւզերնէ ատէյիլ մի։

18 Ա՛խ Յիսուս օնլարըն հատմացըղընը անկլամաղըզ, ասէ. Պէնի նէշիւն թէճրիւպէ է. Ա՛ղ. Ժ. 38։ Ղուկ. Ժ. 16։ Ա Կոր. Ժ. 4։ Եփես. Ա. 3։ Ա Պետ. Ա. 3։ Յայտ. Ա. 6։

19 Ա՛խ Յիսուս օնլարըն հատմացըղընը անկլամաղըզ, ասէ. Պէնի նէշիւն թէճրիւպէ է. Ա՛ղ. Ժ. 38։ Ղուկ. Ժ. 16։ Ա Կոր. Ժ. 4։ Եփես. Ա. 3։ Ա Պետ. Ա. 3։ Յայտ. Ա. 6։

էօթիւրիւ վազիփէն օլմազ. վերա ատոմլէրին խաթրընա պագմազըն.

17 Իմսէ պիլէ սէջլէ, սանա նիճէ կէօրիւնիւր, կայարէ խաչլէր իսի։ — Ընթրիքին խոհրդանպագմաղըը։ Բ Օրէն. ԼԳ. 9։ Ա Թագ. ԻԲ. 14։ Յոբ. ԼԲ. 21, 22։ Ա՛ղ. Բ. 9։ Ա՛ռիթ. ԻԲ. 14։ Ղա՛ւ. Ի. 21։ Գա՛ղ. Ա. 10։ Բ. 6։ Ա Թագ. Բ. 4։

17. Սանա նիգէ կէօրէնիւր։ Ուշադրութ մնատէ խոստանալուն պէհնիմիզէ իսկիլացի վար. Լաքին սէն քի պիլիրսին՝ քէրէմէյլէ՝ տօղրուսու նէ տիր սէջլէ։ Ելս. ԽԲ. 2, 3. 20։ — Կայթէ Ղա՛ւ. Բ. 1։ Յովէ. Ի. 12. 15։ Գա՛ղ. Ժէ. 7։ ԻԸ. 8—12։ ԻԲ. 19։ "Կայսր" լուղեթի իսկիտան Թօմասաս պիր ֆամիլեանըն լագալը իսի. Լաքին օղ ֆամիլեասան պիր գաչ զաթի իմպէրաթօրլուգ մէնէտիճնէ երմէյիլէ, սօնկրասան Յուլիոսուն զէմանընասա՝ Ա՛ղուստոս վէ Տիբերիոս իսի։ — Լուսաւորչին փարիսեցիներ՝ քէնարհներին էճնէպիտէն պիր քիմսէյի պատճառ նասլ եթիմէսի շէրի՝ օլմաքըը իչիւն (Բ Օրէն. Ժէ. 14, 15)՝ պու զիւի'ամոե իսկիլեր քի, քէնարհլէրինի եէնիմէք իլե իւզերնէ ատէյիլ մի։

18 Ա՛խ Յիսուս օնլարըն հատմացըղընը անկլամաղըզ, ասէ. Պէնի նէշիւն թէճրիւպէ է. Ա՛ղ. Ժ. 38։ Ղուկ. Ժ. 16։ Ա Կոր. Ժ. 4։ Եփես. Ա. 3։ Ա Պետ. Ա. 3։ Յայտ. Ա. 6։

Digitized by Google

տէրունիզ՝ էյ միւռայլէր ։

19 Պանա վէրկինին սիքքէսինի կէօսթէրին վէ օնլար օնա պիր տինար կէթիրտիլէր ։

20 Ալ՚ է օնլարա տէտի. Պու

ԼԸ. 1—6)՝ միլլէթլէրինէ տիւշմէն տիր տէյիւ օնատան շէքվա էտէրլէր իտի, ւէ խալգը՝ օնու թաշլամադա պատա գալմըրըլարըտը ։ Ալ՚ է էյէր նահագգ վէշէրի՝ մուղպիր տիր տէտէյիտի, օնլար ատատօղրու Պիղատոսա վարըպ՝ օնուն հագգընատա՝ [օ]մա տէ՚ւլէթինէ ղպյէթ թէհղիքէլի ա՚ար պիր քիմսէ տիր տէյիւ շէքթպյէթ էտէրլէր իտի ։

19. Ալ՚ էրքինէ պէ՚ւէնուն՚ էէյքէլին խըզմէթի իչիւն վէքտիքլէրի վէրկինի՝ տապիսա Ն՚էհուտի ագգէսի օլարագ վէրիրլէրիտի (Պապ ԻՍ. 12 շէրհինէ պագ) լաքին կայսրէ վէրտիքլէրի խաբարտը՝ տապիսա [օ]մա տիքքէսի օլարագ վէրմէլի իտիլէր ։ — Պէ պէնա ։ Պապ Ի. 2 շէրհինէ պագ ։ Պու ագգէսի [Հ]իտաս Ի՚ՃՁէնտիմիզէ կ՚էթիրէն՝ պու միւթայլաըրդն քէնտիլէրի իտիլէր. օնլար օնու՝ էտանլարընատա թաշըրլարըտը ։ Պու տիքքէտէն օլան ագգէ՝ օնլարըն էվլէրինատ՝ էլլէրինատ՝ գծյունլարընատա՝ վէ ճէպլէրինատ՝ վէ քէսէլէրինատէ պուլունուրտուտու, վէ օնու տապիսա վէ հէր կիւն գուլլանըրլարըտը ։ Ի՚սմի օնլարա՝ օնու էյէր աֆէրլէրինէ վէրմէտի շէրի՝ իտի իսէ, կայսրէ վէրմէտի նէ թաավիր հէմ իսթէտիգըտը քիմսէ տիր ։

21 [Հ]նա տէտիլէր. կայսրըն օ զէմանն օնլարա տէտի. Իմոի կայսրէ միւթա՚լիգ օլանը կայսէ

չիւն շէրի՝ օլմասըն ։

20. [Հ]ապավէ՚ Ի՚գէննին իւզէրինէ՝ շիմոի բիսալ վէ ախէր տիւ՚ղէլիքքէսինատ օլտուղու կիսի՝ [Հ]ապահատա օ[հ]ուրան պատահշասընըն առուրէթի պատրաստիշ իտի ։ — Իսոն Խուշըտ ։ Ի՚գէննին իւզէրինէ՝ իսմերտաթօղլարըն իտիլէրի վէ ի՚ւնվանլէրի առահ պատրաստիշ իտի ։

21. կայսրըն ։ Ի՚գէննին իւզէրինատ սիքքէ օլունմատըշ կայսրըն սիւրէթի վէ իսմ ատ ի՚ւնվանի պիր իսպապի իտի քի, օնա միւթա՚լիգ պիր շէյ իտի. վէ պու քիսմէթլէր պուննու [Հ]ապրիր էթտիքլէրի տուրէթատ՝ հէր վէճհ իլէ իգրարը էթտիգը օլուրլարըտը քի, քէնտիլէրին իւզէրինէ հիւքիւմէթ սիւրտիկ կայսրիտի ։ Իշպու իգրարլարը՝ հիւքիւմէթ ա՚ատալ [Հ]ուդատան հալէտա կիհտտիյինէ՝ վէ պունատան ապէյլէ Ա՚ճահատնըն կէլտիգը օլմասը օլտուղունա պիր իսպապի իտի ։ Ա՚ճահատ. խթ. 10 — Իմոի կայսրէ միւթա՚լիգ օլանը կայսրէ միւթա՚լիգ օլան հէր շէյ՝ օնու իսթէտիգի ղէմանն՝ օնա վէրիլմէլի տիր ։ Այդ իգրար էտէրունիզ քի, պու միգէ տէյիլ՝ իլլա օնա միւթա՚լիգ տիր, իսմի օնա վէրիլմէլի տիր ։ Ի՚յէր քէ-

Digitized by Google

րե՝ վէ Ա՛լլահա միւթա՛լիգ օլա-
նը Ա՛լլահա էտա էյլէկին։

22 Ա՝ֆ իշխանձէ՝ թա՛ճմիւպ
էթտիլէր, վէ օնու թէրք էտիպ

սէնիզի կայար տօլտուրույօր ի-
սէ, քէսէնիզէ հիւքիւմէթ սիւր-
ձեմ կայարդն հագգը տըր։ Ա՝ֆ
սիզ հալէտա օնուն ըա՛յալարը վէ
մէմլէքէթինիզ օնուն ատվէլէթի-
նին պիր էյալէթի օլմուշ իքէն
օնա խարաճ վէրմէնին խուսու-
սունտա միւճատէլէ էթմէսի պօշ
պիր շէյ տիր։ Ը՛ռվմ. ծգ. 1,
2. 5—7։ Ա Պէտ. Բ. 13—
17։ — Ա՝ֆ Ա՛լլահա դ-ներ՝ Ը՛լ-
օլանը ՀԶ։ Ընդար՝ կայսրէ պօրճ-
լու օլտուգլարընդը էտա էթմէ-
յիլէ, Ա՛լլահա օլան պօրճլա-
րընտան ալտտա օլմազլարընդը։
Ընդար կայսրէ խարաճ էտա
էթմէյիլէ՝ օնուն կիպի փուր-
փէքէսի օլմագ լազըմ կէլմէզ ի-
սի։ Պու պօրճու էտա էթտիկ-
տէն սօնկրա Հէյքէլին խըզմէ-
թի իչինն տախի քէնտիէրինէ
վաճմագ օլան վէրկիսի՝ Ա՝ֆէն-
տիմիզ տախի էթտիյի կիպի
(Պատ ծԲ. 24—26 շէրհինէ
պագ) էտա էթմէյէ պօրճլու ի-
տիլէր։ Ընդար՝ քէնտիէրին
գալպլէրինի՝ էօ՛գիւրէրինի՝ Հեր
մալիքք օլտուգլարը Հէյի՝ Ա՛լլահա
վագֆ էթմէլի իտիլէր։ Ա՝յէր-
էֆ կայսրըն օնգլտտան խարաճ
ալմազա Հագգը վար իտի իսէ
տէ, օնլարըն զամիրլէրինէ տօ-
գանմազտա Հագգը նօզուտու։
Ա՝յէր օնլարըն քէսկէրինտէ օ-
լան ագչէ օնա միւթա՛լիգ պիր
շէյ իտի իսէ տէ՝ օնլարըն գալգ-
էլէրի Ա՛լլահա միւթա՛լիգ Հէյլէր

իտի։ Պատ Ւ. 37։ Կ՛ուշ.
Դ. 19։ Ե. 29։ Կ՛ած. գ. 16
—18։ Զ. 10, 11· 20—23։
Ա՛ղաք. Ա. 6։

22. Ը՛ստ՛ճ՛ք-ոզ էր՛ուէլէ։ Պատ
Ւ. 46։ Ը՛ռթ Ւ. 4, 5։
Կ՛ռթ. Ւ. 26։ Ա Կորնթ. Ը.
19։ գ. 19։ Ընդհանուր Ա՝ֆէն-
տիմիզին վէրտիյի ճէվապ Հէմ
փարիսեցիլէրի վէ Հէմ Ը՛ռոմա-
դէսեանլարը շաշըրթտը. վէ օ-
նու՝ մէրամ էթտիքլէրի ևտըտա-
մազ խուսուսա գուլլանմագտան
մէն՝ էյլէտի։ Ընդար՝ պիր ճէ-
վապ վէրմէյէ ճէսարէթի էտէ-
մէտիլէր, իլլա բէզիլ օլուպ՝ կէ-
րի չէքիլտիլէր։ Պիր քիմսէ գը-
յաս էտէ պիլիր քի՝ օնլար թա՛ճ-
ճիւպ էտիպ՝ օնուն ատըրնճա վա-
րաճագլար իտի. լաքին էջյէ
տէյիլ, օնլար թա՛ճմիւպ էտիպ՝
օնու թէրք էթտիլէր, վէ տա-
վուշտուլար։

Ընդհանուր Ա՝ֆէնտիմիզին իշտտ-
ճէվապընտա՝ պիր ա՛զիմ կէր-
չէքլիք վար տըր, քի Հէր պիր
զէմանտա վէ Հեր պիր մտհալլէ
թաճմագտ օլունա պիլիր։ Պաւն-
տան էջյրէնիրիզ քի, վէրկիսի-
նի էտա էթմէյէ Հէր իմթիհա՛
էտէն քիմսէ՝ միւրտար փարիսե-
ցիլէր կիպի պիր քիմսէ տիր. վէ
Ա՝րիմաթիայան օլմայան պիր ատվ-
լէթի ալթընտա պիր ա՛զիզ էօ՛-
միւր սիւրէմմէ տէյէն Հեր պիր
ատեմ՝ տիւնեավի ևտըտամտագ
Ը՛ռոմգէսեանլար կիպի պիր ա-

Digitized by Google

կիթախիլէր ։

23 ()Լ կիւնտէ օնուն եանը-
նա՝ գըլյամէթ եօգ տուր տէյլէն
Աադուկեցիլէր կելտիկեր , վէ օ-
նա սօրուպ տէտիլէր ։

24 Այ՛ խօճա՝ Ա՛ովսէս տէտի ։
Այլեր պիր քիմսե էվլատլարը
եօղ իքէն էօլիւրսէ , օնուն գա-
րըշընը գարընտաշը ալսըն , վէ

տէմ տիր ։ 16 վէ 17 խանէլէ-
րին շէրհինէ պագ ։

23 ։ ()Լ կ՚անոթ ։ Տահա հաֆ-
թանըն իւչիւնճիւ կիւնիւ տիւր ։
Պագ ԻԱ ։ 1 ։ 20 , վէ ԻՒ ։ 1
շէրհինէ պագ ։ — Ա՛պոլինէրէ ։
Պագ Գ ։ 7 շէրհինէ պագ ։

24 ։ Խօճա ։ Խանէ 16 շէրհի-
նէ պագ ։ Գ՚ոխ ։ Զ ։ 46 ։ —
Ա՛վսէս փէյղ ։ Պու Բ ()էյն ։
ԻԲ ։ 5 - 10 տէ պուլունուր ։
Իշպու նօմօն գանունունուն մէ-
րամը՝ Իսրայէլ ֆամիլեասլարընը
թէա Վհանան տիխարընը թէքմի-
լէն ֆէթհ ու զապթ էտէնէտէք
վէ թէա Ա՛նսիա կէլէնէտէք՝ պի-
րի պիրինտէն պյրը սագլամագ ի-
տի ։ — Վ՚ոլընթոշընա չ՚էրէյէն
ֆէյզէրը ։ Պունտան իլգ ատ-
ղան՝ էօլէն գարընտաշըն սիլսի-
լէսինտէն սայրըլտաղըտը , վէ
օնուն էմնտքինէ միրասխոր օլա-
ճաղըտը ։ Ա՛իլէթին հէր պիր
ամէլքէթի մնսալահաթլարընտա
հէմտան էօլէնին օղուր ասպրլտաճա-
ղըտը , վէ վա՛տ օլմուշ տիխարըն
թէագսիինտէ՝ էօլէնէ տիւչէնէք
օլան հիսապէյ միրասխոր օլաճա-
ղըտը ։ Այէօրիւնիւր քի , պու՝

գարընտաշընա ղիւրմէյէթ գալ-
մըրսըն ։

25 Իմտի պիզտէ եէտի գարընը-
տաշ վար խոր ։ վէ իլգի եվ-
լէնտիքտէն սօնգրա էօլտիւ , վէ
ղիւրմէյէթի օլմամաղ իլէ , գա-
րըսընը գարընտաշընա պրագտը ։

26 Իքինճիսի վէ իւչինճիւսիւ
տախի պուննուն կիպի օլտու՝ թա

ալունտան չօգ եվվէլ պիր ա՛տէթ
խոր (Ա՛նդ ։ ԼԸ ։ 8 ։ 11) , լա-
քին շիմոի նօմօն օլտու ։ Հ՚ոռն.
Ա ։ 11—13 ։ Գ՚ոլընտաշ օլ-
մատըղը թագտիրտէ , կէօրիւնիւր
քի՝ իշպու պօրճ էն եագըն օլան
խլսըմա տիւշէր խոր ։ Հ՚ոռն.
Գ ։ 12 , 13 ։ Դ ։ —10 ։

25 ։ Ա՚էկի էտընտաշ ։ Ապտու-
կեցիլէր՝ թագտիմ էյլէտիքլէրի
մէսէլէ՝ եան՚նի նօմօն սիւալի՝
մէրամ՝ էթտիլէր քի , միւմքի-
նի մէրթէպէ գարըշըգ ասլաշըգ
վէ կիւճ օլսուն , շէջյլէ քի քէն-
տիլէրին գըլյամէթ թա՚լիմաթը-
նը ինքեար էթմէյէրի՝ տահա ղի-
յասէտ ա՚գլէ ույղուն կէօրիւն-
սիւն ։

26 ։ Այէկէօ ։ Ի՚հթիմալ քի՝
պուննուն ճիւմլէսի վուգու՝ պու-
մուշ օլտուն , լաքին պու՝ կեր-
չէքտէն օլմուշ պիր վուգու՚թա
տա օլսա՝ թէմմիլէն թագմին օ-
լունմուշ պիր մատտէ տէ օլսա՝
ֆարզը եօգ տուր ։ չիւն քի ի-
քիսինտէ տախի հէմտան օ մէրամ
պէյտան օլունուր ։

Digitized by Google

եհեսխէտեք։

27 Ալ է հեփիսինտէն սօնկրա գարը տախի էղլտիւ։

28 Իմոի գըլյամէթաք՝ եհեսի. տէն հաՆկրսընըն գարըսը օլաճագ. չիւնքի օնու հեփիսի սե

սե գարըտան էվվէլ էօլտիւլէր. լաքին ճիւմլէյի եէնէն պէօյիւք եէնիճի էօղլու՝ հէր եէրսե փատաիշալըգ սիւրէր. վէ պիր աղ էվվել եա պիր ազ սօնկրա ճիւմլեսի օնուն գալըը տուրուլմազ գունվէթի ալթընա մունթազա տիւշմէլի տիրլեր։

28. Ո՞նըքընըն ֆըրսաթ օլաճափ։ Ոադունվեցիլէրե միւշքիւլ կէօրիւնէն պու. իսի քի, օնլար թահմին եհէրլէրիսի քի, էյէր գըյամէթ սահիհ իսե, օպիր ահունեատա հէր պիր շէյին համլի պու. տիւնեատա օլտուղու կիպի օլմալը տըր, վէ պու. տիւնեատա գարը գօճա օլանլարըն ճիւմլեսի՝ օրատա տախի գարը գօճա օլաճագլար, վէ պունուն նատըլ օլա պիլէճէյինե օնլարըն ա՝գըլլարը էրմէզ իսի։ Ալ է պու. խուսուսատա փարիսեցիլէրին տախի զիւ՝ւմլէրի օ գատար գապա վէ ճիսմանի իսի քի, իչպու. սիւալե ա՝գլի գանտարտաճագ ճ՝վազ վէրէմէզլեր իսի։ Ընլար՝ պիլմէզլերիսի քի պիզիմ հէփ շէհմանէքի պիրի պիրիմիզե ա՝լէսագալարըմըզ սալե պու. տիւնեատա վարլըղըմըզ իչնէն թէրթիպ օլունմուշլար տըր։ Լաքին կէրէք զէմանի գատիմինե վէ կէրէք սօնկրաքի ա՝սիրլէրսե գըյամէթ թա՝լիմաթընը՝ նատըլ օլաճաղընը անկլայամատըգլարը

28 Իմոի գըյամէթաք՝ եհեսի. տէն հաՆկրսընըն գարըսը օլաճագ. չիւնքի օնու հեփիսի սե

իչնէն՝ ինքեար էթմիշ նէ գատար չօգ քիմսէլէր վար։ Կոբդ. ժէ. 32։ Իջ. 8։ Ա կորնթ. ժե. 12. 35։ Ա Տիմ. Բ. 18։ Ալ ֆէհիւլ՛ըրմիզ թօփրագ թօզ օլուր, վէ օլ թօզ աէօրթ ըրւզկեարլարա տաղըլըր, վէ պիր տատհա նամըլ պիր եէրե թօփլանատպիլիր։ Ֆէնէլէրիմիզի պագըլար վէ սայիր հայվանլար եէր, վէ ատէմլէր օլ հայվանլարը եէրլեր։ Վէ վիճիւտլէրիմիզ նիճէ գըյամ էտէպիլիր։ Ֆէնէլէրիմիզ չէուրիւյիւզ թօփրագ օլուր. վէ օ թօփրագատան աղաճլար վէ ախէր սէպզ՛վաթլար օլուր, քի օնլարը պէօճէքլ՛ր վէ սայիր հայվանլար եէր. վէ պունլարը երինէ պաշգա հայվանլար եէր, վէ օնլարը տապաշգալարը եէր. իսմի նամըլ թէնինի գըյամէթի օլա պիլիր։ Այէր գըյամէթ մնատէսի պիզե գալագարը, էլպէթթէ գըյամէթ օլամազըտը. լաքին պու՝ Ալլահա մնախատս պիր շէյ տիր. վէ օ հէր շէյի էտէ պիլիր։ Այէր Ալլահ պու. իշի պիզե սըփատ ըրըշ էֆեէ, օ զէմանն նամըլ օլա պիլիր տէյիս օօրմալա պիզե ճատիզ օլուր։ Լաքին Ալլահ պիզե՝ պու. իշի նէ սըփատըրշ էաեր, նէ տէ օնուն հագգընտա պիզե տանըշըր. վէ պունտա պիզե էթմէյե գալան իշ՝ տատէճէ օնուն

Digitized by Google

թուեցաւ։

29 Ա Է Յիսուս ճչեալ վէրիպ՝ ընդարա տէտր՝ Յիմաս-
ղարը վէ Ղազարն գուտրէթինի

սէօզիւնէ ինանմազ տըր։

29. Վէրիաղարը... պէնեթէ-
յինէնէն։ Վիմաղարը լուղէթի-
նին մա՛նաղը պուրատա՝ Ղաքի
Ղ՛տա տըր։ Կէղճէք է՛օմիւր
հազգընտա Ղաքի Ղ՛տըն հէր
պիր թարաֆընտա սէօյլէնիր. վէ
գըյամէթխուսուս օրատա Ղէ-
նի Ղ՛տհատա թէքմիլէն թա՛ղիմ
վէրիլտիկի կիսի էօրէտիլմէյօր
խէ տէ, չօգ հէրլէրտէ պէյան օ-
լունուր, եախօտ մուհլազագ մա՛-
ղիմ պիր շէյ կիսի սէօյլէնիր։
Յոբ. ի. 25—27։ Սաղմ. ի. 9—11։ ԺԷ. 15։ Խթ. 14, 15։
Հգ. 25, 26։ Ըսայ. Իե. 8։ Ի. 19։ Ծէ. 1, 2։ Ընկէ. Լէ.
1—13։ Գան. Ժբ. 2, 3։ Ովս. ԺԳ. 14։ Գործ. Իդ. 15 Գու
վէճճ իլէ Ղաքի Ղ՛տա էօյլէտիր
իտի քի՝ Վիրտտա էսլիւէրտէն
տիր՛էճէյիտի։ Գ. Թես. Իդ. 44
—46։ Յովէ Ի. 9։ Ա Կորնթ.
ԺԵ. 3, 4։ —Ա Է Ղաճռն ֆոփ-
քինէ կէ։ Ինսան ա՛զընը Ղաճռ-
հըն իչհամ օմուշ քէճամը իւզէ-
րինէ գաղորըլսա՝ Նիհայէթիզ
Գուվվէթ պիր քէորէ Թ՛րթիպ
էտիպ եափտըղը վիճիւտիւ պիր
տահա Թէքրար Թէրթիպ էտ՛-
մէզ՝ եախօտ իպհիտա հիչտէն
գաղորըտըղը պիր վիճ՛ւտիւ՝
Թօփրագ օղուգտան սօնկրա օ-
նու Թօփրաղընտան պիր տահա
գաղորըտամազ տէմէք՝ նէ պէօ-

պիլմէտիկինիզէն՝ ալտանըզ յօր-
սունուզ։

30 Օիրա գըյամէթէտ նէ էվ-
լէնիրսէր՝ նէ տէ էվլէնտիրիլիր-

յիւք տիվանէղիք տիր։ Պիր շէյ՝
ինսանըն զայի՛ֆ գուվվէթինտէն
իւսթիւն օլտուղու իչհին՝ Ա՛իւմ-
կէյ գատիր Ղաճռն գուտրէ-
Թինտէ՞ն տէ իւսթիւնմիւ օլմազ
իճապ էտեր։ Պունտան ազտէմ-
քի խանէնին շէրհինէ պազ։
Ծննդ. Ի. 14։ Ելս. ԺԱ. 21—23։ Երեմ. Լբ. 17։ Գործ.
Ա. 37։ Գործ. Իզ. 8։ Փիլիպ.
գ. 21։ — Ղաճռ յօրսունուզ։
Նանդիրշըղըզըն սէպէպի ճահիլ-
Թիք եանի պիլմէմէզԹիք տիր։ Տին
խուսուսունտա եանդըան եախօտ
աղտանան՝ Ղ՛զիզ Վիհմաղարը
նա բէտտ էտեր, նա օնլարը պիլ-
մէզդի Իսմի Ղ՛զիզ Վիհմաղարըն՝
տիգգամի վէ տուա՝ իչ՝ վ՝ Ղ՛-
զիզ Ղուհտան ճիւմԹէ կէրճէքԹիչ
գուղաղուզանմագ արզուսու իչԹ՝
օգուամասընը հէր իհմալ էտէն
քիմնէ՝ եանդըշըգտա գալմա-
սընը իսԹէմէզ տէյիլ, վէ քէնտի
ճանընըն հէլաքի իչհին պիր պէօ-
յիւք կիւնահ իշլէմէքտէ օլուր։
Ղ՛տէմէլէրի՝ Ղ՛զիզ Վիհմաղարը
օգուամագատան մէն՝ ու մէքս էտէն
հէր քիւ՛ օլուսա օլսուն, օնլարը
եանդըշըգտա տագղամաղա ճէՀտ
էտէր, վէ հէմ՛ քէնտի ճանընը
հէմ օնլարընքիհի ա՛զիմ Թէհլի-
քէյէ սալար։

30. Նէ էվլէնէրէր կէ։ Պու՝
Ղաթուկճիլէրին ըէտտի ճէվապ-
լարընա գարշը պիր Թէքմիլ ճէ-

Digitized by Google

լեր · իլլա Ա՛լլահըն կէօքսէ մէ-
վապ խոի : Պուրատա՝ ասօղմագ
վէ օնուն արտընձա էսլիք վար ,
լաքին օրատա պու շէյլէր եօգ
տուր · վէ պունուն իչինն էվլենն-
մէք պուրատա իգթիզալը տըր ,
լաքին օրատա ատիլ սիր : Ա՛վ-
լէնմէք՝ պու ափունեցայա մախատա
տուր · լաքին օրատա պիլինմիշ
շէյ ատիլ սիր : Ա՛ադուվեցիլէր
պու թա՛լիմաթը՝ Հէման Ա՛լլահ-
ատան իլհամ՝ օլունտուղու կիպի
ինանմալը իտիլեր · վէ օնա՝
փուճփէրէսթլէրին զիւ-
րինուէն օլան՝ ինանալար ախրէթ-
տէ պու ափունեցատէ եաշատըգլարը
կիպի եաշայածագլար զիւ-
նիւ գաթը՛զ՝ օնու ա՛գլէ զըտա
ատմիլի ատիլ իտիլեր : — Ա՛եկ-
լէյէ Ա՛ղա : Ինանան եարատըլմըշը
զէմանն՝ մէլէքլէրտէն ազ էտնա
եափըլմը (Ա՛պ՛ · Ը · 5) , լաքին
գը յատըթա՛՝ օնլար կիպի օլա-
ճագ տըր : Պ՛ու կիսա ատէյօր (Ի ·
34—36) քի ինանալար մէլէքլէ-
րին պէրապէրի օլաճագլար : Պու՝
ատմէք ատիլ տիր քի ինանալար
ա՛գլ ու իսրագատա՝ դուստրէթատ
վէ օնլարըն մէ՛ղճուտ օլմալէրինին
հէր պիր քէյֆիյէթինտէ օնլարըն
պէրապէրի օլաճագլար · լաքին
ատմէք տիր քի՝ օնլար էվլէնմէք
խուստուսունատա՝ եախատ պիրի պիր-
լէրինէ ա՛լէագալէրինտէ մէլէք-
լէր կիպի օլաճագլար տըր : Հէմ
ատախ մէլէքլէր կիպի էօլիմսիզ՛
կիւնատհըզ՝ վէ բուհանի օլաճագ-
լար : Ինանալար շիմտի թէնէ վէ
գանատ թատի՛ տիրլէր , շէյլէ քի՝

լէքլէրի կիպի տիրլէր :

օնլարըն ճանըր պիրէ ճիհանի ատ-
նիյօր · լաքին օ զէմանն օնլար՝
օլ ատէրճէ թէքմիլէն բուհա թա-
պի՛ օլաճագլար , վէ օնլարըն եէ-
նիլէնմիշ վիճիւտու օլ ատէրճէ
բուհանի ա՛լէմէ մուվաֆֆըգ օլա-
ճագ քի՝ օնլարըն թէնէլերի պիրէ
բուհանի ատէնէճէքլեր տիր : Ա
Կօրն · ը · 44 : Ա՛նլար մէլէքլեր
կիպի եօրուլմագտըրլըն վէ ա՛գլ ու
ֆիքր տաղընըգլըն՝ նա միւթէէ-
օլմագտըրլըն Ա՛լլահ ի՛պատէթ
էտէճէքլեր · վէ օնլար կիպի նէ
ուպգուսյա նէ ատ թատա՛մա միւ-
թատ օլաճագլար : Ա՛նլարըն վի-
ճիւտու շիմտի քէնտիլէրինէ չօգ
քէլուէ պիր էնկէլ տիր · լաքին օ
զէմանն ասլէ պիր եարարլմ օլա-
ճագ : Ա՛նլար՝ մէլէքլէր կիպի
տապիմա Ա՛լլահըն եիւզիւնիւ կէօ-
րէճէքլեր · վէ օնլար կիպի՝ տապի-
մա միւնէվվիր վէ տատ՛ատէթլու
օլաճագլար : Ա՛ոփ · ը · 43 :
Ա՛եէլքլեր վէ ա՛զիզլեր Ա՛լլահըն
ի՛պատէթինտէ վէ խըզմէթինտէ
արզ ատատշլար օլաճագլար : Հօպ.
ը · 9—11 : ը · 10 :

Լ՛աքին էյլէր ա՛զիզլեր մէլէք-
լէր կիպի օլաճագլար խէ , միւ-
նայլըար վէ իմանսըզլար շէյթան-
լար կիպի օլաճագլար : Ա՛նլար՝
շիմտի շէյթանլար կիպի կիւնատ-
տա վէ Ա՛լլահ գարշը տուրմագ-
տա տըրլար · վէ օ զէմանն տա օն-
լար կիպի գարանլըգտա՝ աֆէշ-
տէ՝ վէ էզիյէթտէ՝ կիւնահատ՝
մունտարլըգտա՝ սէֆիլլիքտէ՝ քի-
ֆիւրտէ՝ վէ Ա՛լլահտան հէմ պի-

Digitized by Google

31 Այնմա՝ եօնիւէրին գըյա-
մէքի խաւսուսունա՝ Ալլահան
ափզէ սէջդէնէնի օգո՞ւմաքընըզ

զի սիրինաէն իքրահ էթմէքտէ
էպէտէն օլաճագլար ուլը ։

31 · Այնի-լէրին էգյամէին խո-
սասանդա ։ (Խուսա Այֆէնտիմիզ՝
օնլարըն գըյամէք հագգընտա
եանդողլուղ զիւի՛ւմլէրինի ասզ-
քաւզլեանուգտան սօնկրա՝ շիմոի
սէօնիւսզ՝ պու թա՛լիմաթ իչիւն
սիրը խսպաթ կէթիրիյօր ։ —Այ-
նի սէօյլէնէն ։ Պու՝ Այ՛ովսէֆ
սէջդէնմիշիւի · լաքին Այ՛ովսէֆ
սէջդէնէն՝ Այադուկցիլէրդ սէ
ճիւմլէ սասէմլէրդ սէ սէջդէնմիշ
օլուր ։ Հ՚ովմ. ժ· 4 ։—( )քօ՞-
մաքընըզդ ։ Ինչպու միւճասսէլէճի
մաղրուր քիմսէլէրդ՝ պու նէ՞ ա-
չադլասըդը սիւռալ խոր ։ Պասպ
Թ · 13 վէ ՒՐ · 3 , վէ ԺԹ · 4 , վէ
ԻԱ · 16 շէրհլէրինէ պագ ։

32 · Պէն Այքրահամըն Այլահը
կէ ։ Պու՝ Այ՛ովսէֆ եանդան պէօ-
յիւրթլէնսէ սէջդէնմիշիւի ։ Այ-
ֆէյ Գ · 6 · 16 ։ Այ՛ոէլ · ԺՐ · 26 ։
Պ՚ոսէ · Ր · 37 ։Կոլթ · Է · 30—32։
Այլահ պունու Այ՛ովսէֆ սէջդէ-
սիյի զէմանի՝ Այքրահամըն վէ-
ֆաթընտան իւչ եիւզ խիրսի ասզ-
գուղ սէնէ՝ Իսահակըն վէֆաթ-
ընտան իքի եիւզ խիրսի սէօրթ
սէնէ՝ վէ Յակոբուն վէֆաթընը-
տան եիւզ ասզան սէքիզ սէնէ
կէշմիշիւի , վէ եինէ Այլահ քէն-
սինի օնլարըն Այլահը սէյօր ։
Ինմոի պու ուիր իսպաթ ուլը քի՝
օնլար սիր մինհալճէ առհա սաղ

մը , քի սէմիշ սիր ։

32 Պէն Այքրահամըն Այլահը
վէ Իսահակըն Այլահը վէ Յա-

օլմալը սըղլար ։ Այ՚պէտի օլան
Այլահ՝ քէնսի խալգընա սիր է-
պէտի նիյմէթ սեր ։ Այքին պու
ա՛զիզ պաշ փէյղէմբէրլէր՝ պու տիւն-
եասա ախէր սասէմլէրսէն զի-
յատէ նէ՞ պէօյիւք շէյլէր սա-
հիսի օլսուլար ։ ()նլար հիչ պիր
եէվ՝ վէ պիր մէզհէպգասան մա՛-
սա հիչ պիր գարըշ եէրէ մանլիք
օլմասըլլար · օնլար եէրսէ մի-
սաֆիր վէ եասպանճըլար կիսի օ-
լուզ՝ չասըրլասսա օճուրսուլլար
իսի , գրիլլըգ չէքէրլէր իսի , վէ
եէրսէն եէրէ կէօչ էասէրլէր ի-
սի ։ Այլահ՝ քէնսինի Այլահ-
ճը՝ օնլարըն էվլասալարընա վա՛ա
օլունան ախյարսա պիլէ օնլա-
րա միրսա վէրմէսի ։ Գ՚ոլթ ·
Է· 5 ։ Ինմոի Այլահ մնլարըն
Այլահը սոլը սէմիհինի մա՛նասի
մախասուսէսի նէ՞ սիր ։ Պուն-
սան պէս պէլլի շու անկլասըլը-
մալը սոլը քի , Այլահ օնլար ի-
չիւն պիր էպէսի շէհիր հազըր-
լայասաճաղլարը · օնլարսա պիր էպէ-
սի միրսա վէրմէճէյիսի · վէ օն-
լարը էպէսէն միւսապէբլէյճէճ-
սիսի ։ Այլէր պու էպէսի էճր ու
ի՛վազ օլմասայդըսը , Այլահ քէն-
սինի օնլարըն Այլահը սէմի-
յէ ուղասանաճաղլարը · չիւնքի պու
թա՛լիմ՝ մա՛նասըզ լաֆսէն ի՛-
պարմէթ պիր շէյ օլուրսասա , վէ
լաքին շիմոի մա՛նսա իլէ օսլու-
սուր ։ Այբ · ժԱ · 16 · —Այլահ՝

կօլուն Աստված իմ. Աստված էօ-

էօլէ-ւէր Աստուած պէյնէ Աստուած հիչին Աստուած եռախօտ մէ ճիւտ օլմայան մահվ օլան վարլըղը սէօյիւնմիւշ շէյին Աստուած տըր տէմէքտէն տիվանէ սէօզ օլապիլիր մի։ — Իսա եալայանլարըն պըր Այէր Աստուահամ էօլտիւթիւ կիպի մահվ օլայըտը, օնուն Աստուահ իլէ օլան ա՛էագասը տախի պիլ իպթիդա մահվ օլուրուտուս. զէրա եաշայան Աստուահ սալթ եաշայանլարըն Աստուահը տըր տէնէպիլիր։ Ամմի իչպու պաշ փէտէրլէր օպիր տիւննեատա հայամաա օլմայը տըրըլար։ Ղուկաս տէյօր (1. 38) քի հէփիսի օնատա հաշարըլար, եաՙնի էօլմիւշ սատըգլարըն ճիւմլէսի կէօթաէ Աստուահ իլէ եաշարլար, վէ օնուն Հուզուրի շէյիֆինէ վէ ճէլալինէ էպէտէն սատա՛տէմէլու տուրըլար։

Ա՛աքին սիւալ օլունան պիրիր քի, պունուն պէջյէ օլմասը գըյամէթէ նամըլ պիր իսպաթ օլապիլիր։ Պունուն ճէ՛սպ վէրիլէպիլիր քի, (1) Պու փէք աշիքեարէ ճանըն էօլիւմսիւզ օլտուղունա պիր իսպաթ տըր. վէ Մադուկեցիլէրին ինքեար էլէտիքլէրի պէօյիւք շէյ պու իտի։ Ընար զիւմ էտէրլէր իտի քի, թէն իլէ ճանըն պիրլէշմէսի պէօյլէ պիր շէյ իտի քի թէն էօլտիւիւ զէմանի ճան տախի պիլ իպթիդա հէլաք օլմագ իճապ էտէր իտի, վէ էյէր ճան մէվճիւտ օլմագտանն գալըրսա իտի, էլպէթթէ թէն գըյամ էլիւէր Աստուահը տէյիլ իլա եատէմէզ իտի. չիւնքի ճանսըզ պիր թէն նէյէ՞ եարար։ Ա՛աքին Քրիստոս Յիսուսիմիզ իսպաթ էտէր քի, էյէրչի պիղ նասըլ օլտուղունու պիլմէզ իւէք տէ՝ ճան եաշար. իմամ էյէր պիղ նասըլ օլաճաղընը պիլմէզ իսէք տէ նի՞չիւն թէն գալգըղ հինէ ճան իլէ պէրապէր եաշամասըն։ Ա՛էր ճան քէնտի թէնինի սեվէր, վէ օնա արղուլէր. վէ պու միւհապզէթ թասպի՛աթա մուվաֆֆագ տըր. վէ պու արղու Աստուահըն քէնտինտէն վէրիլմիշ տիր։ Քէնտի ճանլարընա էպէտի սատա՛տէմէ վարիս օլմանըն թէքմիլ իւմիտի իլէ վէֆաթ էտէն պաշ փէտէրլէր պիղէ քէնտի թէնլէրինի ունուտմատըլար. իլլա քէնտիլէրին քէմիքլէրի հապգընատա վասիյէթլէր վէ թէնպիհլէր պրագտըլար։ Ծննդ. Խթ. 29—31։ Ելից. ԺԱ. 22։ Ա՛աքին (2) Աստուահ սալթ բաւհլարըն Աստուահը տէյիլ տիր, իլլա վիճիւտ վէ բուշ սահիպի օլանլարըն տախի Աստուահը տըր։ Ա՛քրահամ Իսահակ վէ Յակոբ տատնա վիճիւտտէ իքէն, Աստուահ քէնտինի օնլարըն Աստուահը տէտի. վէ Մոսէսին զէմանընտա օնլարըն վիճիւտու էյէրչի թօփրաղա տէօնմիւշ իտի իսէ տէ, Աստուահ քէնտինի օնլարըն Աստուահը տէմէյէ ուղատնմատը. չիւնքի օնլարըն վիճիւտունու թօփրաղատան գալտրմաճաղընը։

Ղուրթարըճըմըզ Դաւիթտէն, Դանիէլտէն վէ փէյղամ-

Digitized by Google

շայանլաթըն տըը։

33 Ա֊է խալգ իշիտինճէ, օ֊նուն թա՛լիմինաէն հէյրան օ֊լըրլար իտի։

34 Ա֊է փաբիսեցիլէր՝ օնուն

պէրլէրտէն իսպաթ կէթիրէպիլիր իտի· լաքին պու Ա՛ռ֊աէստէն կէթիրտիյի Ապտուկեցիլէր իչուն քիճայէթ էաէր իտի։ Պու թէքմիլէն օնլարըն ադըլընը գաւիատը, վէ օնլարը ուրթանարըտը։ Ընլար օնու քէնտիլէրին ա՛գլ ու ֆիքըրինին հաքլենէ նէ գաւատը ույդուն օլտուղունու էյի անկլատըլար, վէ օնա գարշը ճէվապ վէրմէտիլէր։ Ընլարըն սեցիյլէճէք արթըգ հիչ պիր սէօզիւ գալմատը. վէ շաշմըշ գալմըշ չէքիլտիլէր։

33. Էյտան ելօթլօբըը։ Պու նէվ՛ իսպաթ՝ օնլարըն պուննտան եվվէլ իչինթտիյի շէյ տէյիլիտի, վէ օնլարըն ա՛գլընա եկնի միւլահաղաղար գօտու, վէ ուրմէդուր քի, օնլարտան պա՛զար Ա՛լլահըն Ռէսուլունտա եկնի կիւղէլլիք վէ եկնի ա՛լէալլուդ վէ եկնի ճէննէթ կէօտիւլէր։ Պաք է. 28, 29 չէրհլէրինէ պագ։ Պու վէճհ իլէ Ա՛լլահ պա՛զը տէփա՝ պա՛զը քիմսնէլէրին իմանսըղլաղընը՝ ախէրլէրինի գունվլէթլէնտիրմէք իչուն գունլանըը. վէ կէրչէքլիքտէն ինքնահ էտնլէրին խուսուսիէթինի ա՛զիմ էյլիյէ թաղտիր էաէր։ Ակերչէքլիյին պիր պէօյիւք թէմէլի վար, վէ օնա խուսուսիէթ օլունմաղալա սիւչճէհյի

Ապտուկեցիլէրի սիւքիւթ էթտիրտիյինի իշինթաիքլէրինտէ, պիրլիքտէ ճէմ՛ օլտուղարը։

35 Ա֊է օնլարտան պիրի՝ պիր նօմնս խօճասը՝ սիւալ էտիպ օ֊

նէերինէ՝ տայիմա գազանըը, վէ նէյնէր. լաքին վայ օնա խուսուսիէթ էտէն քիմսնէլէրէ։

34. Պէրչէքտէ ճի՛ օլտուղը։ Ընլար պիր նէերէ՝ Ռուրթարըճը Ա֊ֆէնտիմիզէ օնլարա վէրտիյի միւպարէք նասրհաթլարը իչուն պիրլիքտէ թէշէքքիւր էթմէք իչուն կէլմէտիլէր, իլլա օնու՝ քէնտիլէրին ա՛գլը շաշընրը սիւալլէրի իլէ տուղաղա պրագսընլար։ Ընլար ուսմարլարըտը քի, հալէա հէմ Էրուվդէս֊նանլարըն հէմ Ապտուկեցիլէրին աղղընը գաւրայան զաթը՛ սիւքիւթ էթտիրճէքլէր. վէ պու խուսուս իչուն օնա՝ օլա՛սրրին էն պէօյիւք խօճալարըն մնապէյնինտէ միւճատէլէ օլմագտա օլան՝ քէնտիլէրին զիւի՛֊միւնճէ էն միւշքիւլ մէսէլէյի թագտիմ էյլէտիլէր։

35. Պէր նօմս խօճասը։ Պ֊ռվ. է. 30։ ժ. 25։ ժԱ. 45, 46· 52։ ժԳ. 3։ Տէտ. գ. 13։ Ա֊արկոս տէր (ժԲ. 28) քի, պու քիմսնէ՝ քէսաճիպալէրին պիրի իտի։ Ռէսաճիպալէր նօմսնտա մախտուսէն մնհիր օլմալարը իլէ՝ պու սէպէպտէն օնլարա չօգ տէֆա՝ նօմս խօճալարը աէնիրիտի։ Պագ Բ. 4 չէրհինէ պագ։ — Ընճիլէպ էտէ֊

Digitized by Google

նաւ քէճբիւպէ էաէրէք տէսան.
36 Այ՛ խոճա՝ նամնատա Հան՚նա-
կը քէնպիհ պէջիւք տիւր։

Այֆենտիմիզի քէճբիւպէ էթ-
մէյէ վէ օնու սիր առւզատա
տիւշմէսինէյէ խոթկէրէիմ, վէ
պատ խոտառա իչինն իշպու. ատե-
մի պէջիւք օգուտսուշուդու ի-
չինն կէօնտէրտիլեր. Լաքին
Ա՛ստրոտոսան (ԺՒ. 28—34)
կէօրիւնիւբ քի, օնուն նիյէթի
օնըստընէի հիսի քէօթիս տէ-
մէյիմի. իլլա պէր ա՛քա խիւրա-
սի փատը խոխ, վէ կէրչէկլիյի
եշյանէմէյէ վէ գատուղ էթմէ-
յէ խոթկէրէիմ։

36. Ա՛ինէը ընինպիհ պէջիւ-
պիւ։ Ասիններէ խոտառատունատա՝
եօղիսէ չատաթի՝ եան գատուղան-
լար՝ եան փատըշմէլէր՝ եան օղուճ
վէ պայրատլար՝ եան ատկեր պուն-
ճա շէյլեր խոտառատունատա օլան
քէնպիհլէրին Հանկըսը պէջիւք
օլատուղունատ՝ պէջիւք խոճալա-
րըն հիչ պիրի պու մէսէլէյէ պիր
գատար վէրմէյէ գատիր ատէյիլ
խոխ։ Պատ Ե. 19 շէրհինէ
պատգ.

37. Ա՛լլահըն Ա՛տպըզ... ոէմի-
գին։ Ր Ո՛ղե. Զ. 5։ Ժ. 12։
Լ. 6. Պունուն մո՛նատար պու-
տուր քի, Ա՛լլահը հէր շէյտէն
զէյատէ վէ միւմքինի մէրհէպէ
պըտգ ու ղպըրէթ իլէ սէվմէլէ-
յիզ։ — Պի՛ւրնւն նիւսխէնտին։
Ա՛լլահ մուհատպէթիմիզի՝ ար-
զուսունզու՝ վէ ի՛հթիմատըմըզը
ալմըպը ատը. եհլուքէրէիմիզ օ-
նատ վէրմէմէյէ տիր, վէ մուհատ-

37 Ալ է Ո՛ղիտա օնատ ատէտի.
Ա՛լլահըն Ա՛տպըզ պիւհիւնն եհ-
լըհինատէն վէ պիւհիւնա ճանքըն-

պէհիմիզ հէր շէյտէն զէյա-
տէ օնատ ատպիհ օլմալը տըր։
— Պի՛ւրնւն ճանքըտտ։ Պի-
հիւնս է՛օմրիւմիզտէ օնատ ֆէ-
լիմ էթմէմէլիյիզ, ճիւմլէհինէ օ-
նուն խըղմէթինատէ տարփ էթմէ-
մէլիյիզ, վէ օնու՝ օնուն ատըս-
լատնատ գատպան էթմէմիյ՝ վէ
էմրի իլէ էօլմէյէ Հազըր օլմա-
լըզ։ — Պի՛ւրնւն ֆի՛ւէյնտին։
Ա՛յնինատ ա՛զլ ու խոտայըմըզը՝
օնուն Քա՛լիմինէ Քատպի՛, էթմէ-
մէլիյիզ, փիքրիմիզի՝ քէնատինէ
իլհամ օլմուշ խոտաէթի շէրի-
փինին գուվվաղատըզտնատ Քէ-
լիմ էթմէմէլիյիզ, վէ օնուն եան-
զըմազ սէօվլէնէնէ ատըպնճատ
կիսիսկ՝ քէնատ ա՛զլըմըզտն ըշ-
զըզնը օնատ Քատպի՛ էթմէմէլիյիզ։
Ա՛էր պիր միւվահատա՝ Ա՛լլահ
ատատուն Քատա՛թըզնըն էսխըլյի-
նէ կէլմէյէն տիր։ Ր Ա՛ւրնւն. Ժ.
5։ Ա՛զլ ու փիքրիմիզտէ ատգ-
լատզատմըզ հէմ միւվահատզատ՝
օնուն պէհիմէյի միւվահատզա-
լատատն օլմալը տըր։ Ա՛ստրո-
տատ (ԺՒ. 30) պատնատ "Ա՛լ է
պի՛ւրնւն ֆատվէկինի Հի՛մ" տատկի
աէնիյօր։ Ա՛կի պատնատն մո՛-
նատար պու տուր քի՝ Քէնէհիմէզնը
վէ ճանըմըզնըն վէ ըտտհատնատզատն
ճիւմլէ գատվէկէյի վէ գատարէ-
թի վէ խոթի՛տատը իլէ պիւ-
թիւն պիւհիւնէ Ա՛լլահըն օգ-
մատըզը։ Ո՛նատ մուհատպէթիմի-
զիզ պիւթիւն՝ Քէնէհիմ՝ հէր շէյ-

Digitized by Google

սան վե պիւթիւն ֆիքրինաէն սէվէնին։

38 Իւք վե պէջիւք թէնպիհ

աէն զէյտաե՝ վե քեռամիլ օլմա-
լը սըր։ Պիզ՝ օնուն հէվ քե-
մալինէթլէրինի սէվմէնիյիզ, օ-
նուն կէրչէքլիւինի՝ հագգանի-
յէթինի՝ ազիզ լիյինի՝ գուվվէ-
թինի՝ էյլիյինի՝ վե ճիւմլե պա-
գի ախֆաթի ճէղիլէլէրինի սէվ-
մէնիյիզ։ ()նու՝ անատան՝ պա-
պատան՝ գարընտաշ ու գըզ գա-
րընտաշտան՝ գարըտան եախօտ
չօճուգլարտան՝ վե է՛օմրիւմիւշ-
աէն պիւյ զիյտաե սէվմէնիյիզ,
չիւն քի պուննուն ճիւմլեսինէ օ՝
վե եալընըզ օ լայըգ սըր։ Պապ
ծ. 37—39 շէրհէրինե պագ։

Պուրտատ իշարէթ օլունտուն
քի իշպու թէնպիհ պիզմէն Ի՛ս-
լահը պիւթիւն գալպիմիզտէն՝
ճանընըզտան վե գուվվէթիմիզ-
աէն զէյտաե սէվմէկ մանըլտա
էհեմմիյօր. չիւն քի պունու հիչ
քիմսէ էհեմմիյե գաարը սէյիլ
սըր։ Ա՛էսէլա պու թէնպիհ
պիւր չօճուգտան՝ Ի՛սլահը պիւր
պէջիւմիւշ ատէմին պիւթիւն
ֆիքրի վե գուվվէթի իլէ սէվ-
մէյե մանըլտա էհեմմիյօր. վե
պիւր պէջիւք ատէմտէն ատ՝ Ի՛ս-
լահը՝ պիւր մէլէյին պիւթիւն
ֆիքրի վե գուվվէթի իլէ սէվ-
մէյե մանըլտա էհեմմիյօր. իլլա
հէր պիւր մէլէքտէն վե ատէմ-
աէն վե չօճուգտան պուննու թա-
լապ էտիյօր քի՝ հէր քես՝ քէն-
տինին մանըգը օլտուգտա հէվ գուվ-
վէթի վե գուտրէթի իլէ սէվ-
մէն։ Ո՛էր քէսին՝ հէվ ախէր

պու ատը։

39 Ա՛է պուննուն մէհապի խ-
քինճի։ Կօնշուննու քէնտինի

շէյլէրտէն զէյտաե սէվմէյի պիր
շէյի վար, վե օ շէյ Ի՛սլահ
օլտաւն։

38. Ինչ վի պիօչ-ի ինէպիհ պա-
պօս։ Ի՛սլահ մուհամապէթի ախր,
վի մուհամապէթին ա՛զիմ փուն-
կարը օ ատը։ վե օնուն պու-
թէնպիհին՝ ախէր հէվ թէնպիհ-
լէրինն ա՛զիմ փուշկարը սըր։
Պու թէնպիհ Ի՛սլահըն նօմ-
աունուն եաէպ ու երքըտանե տա-
յիր օլան իւք նօմնա լէվհասը-
նըն ճիւմլե խուլասասը սըր։
Պապ ծթ. 18 շեր հինե պագ։
Ի՛յէր պու թէնպիհ հըվթզ օ-
լունտուգտա, ախէր թէնպիհ պօ-
զուլմազ։ Ի՛յէր Ի՛սլահը աօղ-
րու թատրզ իլէ սէվկերաէք, ա-
խէր հէր պիր զամա վե շէյէ
օլան մուհապպէթիմիզ ատողտա
օլաճագ սըր։

39. Պատան ֆօալ ինինճի։
Պու իքինճի թէնպիհ պէջիւք-
լիգտաէ վե փաքըլտագտա վե ֆայ-
տալը օլմագտա պունատան եվ-
վէլքինէ պէնկզէր. չիւն քի պու
տախի՝ Ի՛սլահըն նօմնատունատն է-
աեպ ու էրքատնա տպիր օլան
իքինճի նօմնա լէվհասըննըն ճիւմ-
լե խուլասասը սըր։ Պապ ծթ.
18 շեր հինե պագ։— Կօնշու-
նու էնինդին կիչ սէվկին։ Լ Եփ.
ծթ. 18։ Ե՛տոմ. ծգ. 8—
10։ Կոզ. ե. 14։ Հայ. բ.
8։ Պիզ՝ քենտիմիզին նիշհան ա-
խէրլէրինի սէվտիմիզտէն զի-
յատե սէվէլտիմ։ Ի՛սլահ պիզի՝

Digitized by Google

կիպի սէվէխին ։

40 Պիւթիւն նօմօս հէմ միէյ-
ղամպէրլէր պու խբի թէնպիհ-

աներ քիմնէլէրի սէվմ՛յինտէն զինյատե սէվմէզ. լաքին օ՝ սիզի տէ՛ աներ քիմնէլէրի տէ՛ կէ-
րէք օլտուղու գատար սէվէր, վէ օնտան նէ արթըգ նէ էք-
սիք սէվէր. վէ իշպու քեամիլ մուհափազէթ գանունու պիզիմ տօֆոի օլմալը տըր ։

40. Պէ՛նի՛ն նօմօս հէմ ֆէյղա-
պէէէր ։ Ինսանտան մաթլուզ օլունանրն ճիւմլէսինին խուլա-
սասը վէ եէքիւնիւ պու տուր ։ Ա՛լլահա վէ ինսանա մուհափա-
զէթ էթմէնին իչինտէ ճիւմլէ տին մէվճուտ տուր ։ Պագ Ի. 12, վէ ժթ. 18 շէրհլէրինէ պագ ։ Մէ՛, Զ. 8 ։ Ա Տի՛մ. Ա. 5 ։ Ա Յով. Դ. 7—11. 16.

Մ՛արկոս տէյօր քի (ժԲ. 32—34)՝ օլ քեաֆիպ Յիսուս Քրիստոս Ֆէնտիմիզին հէվի սէյլէտիյի-
նին հագգ օլտուղունու իգրար էյլէմի ։ Պունտան սէլէի օյուր քի՝ պու քիմնէ նօմօսու՝ Մովսես վէ Դաւիթ վէ միէյղամ-
պէրլէրին վէ հէվի սատըգլարըն ամնկլատըգլարը կիպի անկլամըշ իտի. վէ պունտան սկսյնէ Ինճիլին թա՛լիմլէրինը գա-
պու էտէճէք հալինտէ պիր ա՛գլ ու ֆիքրի վարըտը ։ Ա՛յսմօսու հէր քիմ քի տօղրու անկլարսա, Ինճիլի անկլամազա հազըրլան-
մըշ տըր. զիրա նօմօս պիզի Քրիստոսա կէթիրմէյէ իզիմ մէքթէպէպ խօճամըզ տըր ։ Գօշ-

տէն ասըլըր ։

41 Ա՛յէ փարիսեցիլէր ճէմ՛ օլ-
մուշ իքէն, Յիսուս օնլարա սօ-

Գ. 24 ։ Ա՛լքին պու մատաէ խուսուսունտա իշպու բ՛յ ու ի՛-
թիգատ՝ փարիսեցիլ՛րինքինտէն նէ՛ դատար ֆարգը իտի ։ Օն-
լար՝ սատէճէ՛ այն ու ա՛տէթէ տայիր օլան չէյլէրի՝ էտէպ ու էլքեանեք տայիր եպէտի օլան չէյլէրտէն պիհատատ իլէրի գօ-
մուշլարըտը, վէ քէնտիլէրին սըփարըշլէրինի պիլէ Ա՛լլահըն այան աշիքեար օլան նօմօսուն-
տան իլէրի գումուշլարըտը ։ Պագ Թ. 13, վէ ժԵ 2—11 շէրհ-
լէրինէ պագ ։ Պու վէճհ ի-
լէ՝ Աբրահամիան Աիլեսէսին-
տէ տախի նէչէ նէչէ քիմ-
սէլէր վար տըր քի, սուտան վաֆիթիզ օլունմագ իւզէրինէ՝ Յուհանն տօղմագ իւզէրինտէն տատա զինյատե՝ վէ ինսանլար-
տան Թա՛յին օլունմուշ եօրճու-
լարըն վէ փէրհիզլէրին իւզէրի-
նէ՝ Ա՛լլահըն Թէնպիհ էյլէմէկի սէրիօշլուգտան վէ զինսատան սագընմագ իւզէրինէ տիւշինմէ-
տէն զինյատե տիւշինիւրլէր ։

41. Ա՛յսօս օնլարա սօբա-
պ ։ Օնլարըն հէվի պէյնիւք ֆըրգա-
լարը՝ Ա՛երուվլէսանլէր՝ Ա՛ագու-
կեցիլէր՝ վէ փարիսեցիլէր՝ օնա սիւալլէր սօրմուշլարըտը, վէ օ ճէվապլարը իլէ օնլարըն ճիւմ-
լէսինի շաշըրըպ աղըզլարընը գա-
փաճտը ։ Ե՛ իմտի օ տախի տէօ-
նիւպ օնլարա ղայէթ իգճիգլը սիւալլէր Թագտիմ Էտիպ օնլարըն

Digitized by Google

բուպ առեաւ .

42 Ուրիա ասաց Հագգէոսի եւ Զաքարիայի մարգարէի որդւոյ Ադդովայ՝ եւ ասաց . Ահա ես ձեզ հետ եմ , ասէ Տէր Աստուած ձեր , ըստ ամենայնի զոր խոստացայ ձեզ , երբ ելէք յԵգիպտոսէ . եւ հոգի իմ կայ ի մէջ ձեր , մի՛ երկնչիք :

43 Զի այսպէս ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց . Մի՛ անգամ եւս եւ սակաւ ինչ , եւ ես շարժեցից զերկինս եւ զերկիր , եւ զծով եւ զցամաք :

44 Եւ շարժեցից զամենայն ազգս , եւ եկեսցէ ցանկալին ամենայն ազգաց , եւ լցից զտունս զայս փառաւք , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց :

45 Իմ է արծաթ , եւ իմ է ոսկի , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց :

46 Մեծ եղիցի փառք տանդ սորին վերջինի քան զառաջինն , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց , եւ ի տեղւոջ սմին տաց խաղաղութիւն , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց :

47 Ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , եղեւ բան Տեառն առ Ագգէոս մարգարէ , եւ ասէ .

48 Այսպէս ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց . Հարցէ՛ զքահանայսն զօրէնս , եւ ասասցես .

49 Եթէ առնու մարդ մի մարմին սրբութեան ի փեշս հանդերձի իւրոյ , եւ մերձեցուցանէ փեշիւն զհաց , կամ զխորտիկ , կամ զգինի , կամ զձէթ , կամ զամենայն կերակուր , միթէ սրբանայ ? Եւ ասացին քահանայքն եւ ասեն . Ոչ :

50 Եւ ասէ Ագգէոս . Եթէ ապականեալ մարդ ի հոգւոյ մեռելոյ դիպեսցի զամենայնի զայսմանէ , միթէ ապականեալ եղիցի ? Եւ ասացին քահանայքն եւ ասեն . Ապականեալ եղիցի :

51 Եւ պատասխանի ետ Ագգէոս եւ ասէ . Այսպէս ազգս այս եւ այսպէս ժողովուրդս այս առաջի իմ , ասէ Տէր , եւ այսպէս ամենայն գործ ձեռաց նոցա , եւ զոր մատուցանեն անդ , ապականեալ է :

52 Եւ արդ դիտեցէ՛ք ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ , մինչեւ դրեցաւ քար ի քարի ի տաճարի Տեառն :

53 Մինչեւ եղեն հասեալք ի կուտակս քսան , եւ եղեն տասն . մինչեւ մատուցին ի հնձանն հնգետասան տարս , եւ եղեն քսան :

54 Զի զամենայն գործ ձեռաց ձերոց եւ զամենայն աշխատութիւն ձեր ապականեալ է , եւ զամենայն զոր մատուցանէք անդ , ապականեալ է , ասէ Տէր :

55 Եւ արդ դիտեցէ՛ք ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ , ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , ի յորմէ աւուրէ հաստատեցաւ տաճար Տեառն , դիտեցէ՛ք :

56 Միթէ ոչ ընդ այս ամենայն ոչ է սերմն ի հնձանի , եւ ոչ հասին վազ եւ թզենի եւ նռնենի եւ ձիթենի ի պտուղ , եւ ոչ եղեւ ինձ ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ ?

57 Եւ արդ ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , եղեւ բան Տեառն առ Ագգէոս մարգարէ , եւ ասէ .

58 Խօսեա՛ առ Զորոբաբէլ , որդի Սաղաթիէլի , իշխան Յուդայ , եւ ասասցես . Ես շարժեցից զերկինս եւ զերկիր ,

59 եւ կործանեցից զաթոռ թագաւորութեանց , եւ հատից զզօրութիւն թագաւորութեանց հեթանոսաց , եւ կործանեցից զկառս եւ զհեծեալս նոցա , եւ իջցեն ձիք եւ հեծեալք նոցա , իւրաքանչիւր սրով եղբաւր իւրոյ :

60 Յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց , առից զքեզ , Զորոբաբէլ , որդի Սաղաթիէլի , ծառայ իմ , ասէ Տէր , եւ դիցեմ զքեզ իբրեւ զմատանի , զի զքեզ ընտրեցի , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց :

61 Եւ ասէ Զաքարիա . Ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ , եւ ասէ .

62 Այսպէս ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց . Հարցէ՛ զքահանայսն զօրէնս , եւ ասասցես .

63 Եթէ առնու մարդ մի մարմին սրբութեան ի փեշս հանդերձի իւրոյ , եւ մերձեցուցանէ փեշիւն զհաց , կամ զխորտիկ , կամ զգինի , կամ զձէթ , կամ զամենայն կերակուր , միթէ սրբանայ ? Եւ ասացին քահանայքն եւ ասեն . Ոչ :

64 Եւ ասէ Ագգէոս . Եթէ ապականեալ մարդ ի հոգւոյ մեռելոյ դիպեսցի զամենայնի զայսմանէ , միթէ ապականեալ եղիցի ? Եւ ասացին քահանայքն եւ ասեն . Ապականեալ եղիցի :

65 Եւ պատասխանի ետ Ագգէոս եւ ասէ . Այսպէս ազգս այս եւ այսպէս ժողովուրդս այս առաջի իմ , ասէ Տէր , եւ այսպէս ամենայն գործ ձեռաց նոցա , եւ զոր մատուցանեն անդ , ապականեալ է :

66 Եւ արդ դիտեցէ՛ք ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ , մինչեւ դրեցաւ քար ի քարի ի տաճարի Տեառն :

67 Մինչեւ եղեն հասեալք ի կուտակս քսան , եւ եղեն տասն . մինչեւ մատուցին ի հնձանն հնգետասան տարս , եւ եղեն քսան :

68 Զի զամենայն գործ ձեռաց ձերոց եւ զամենայն աշխատութիւն ձեր ապականեալ է , եւ զամենայն զոր մատուցանէք անդ , ապականեալ է , ասէ Տէր :

69 Եւ արդ դիտեցէ՛ք ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ , ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , ի յորմէ աւուրէ հաստատեցաւ տաճար Տեառն , դիտեցէ՛ք :

70 Միթէ ոչ ընդ այս ամենայն ոչ է սերմն ի հնձանի , եւ ոչ հասին վազ եւ թզենի եւ նռնենի եւ ձիթենի ի պտուղ , եւ ոչ եղեւ ինձ ի սմանէ յաւուրէ եւ յառաջ ?

71 Եւ արդ ի քսաներորդ եւ չորրորդ աւուր ամսեանն իններորդի , ի տարին երկրորդի Դարեհի , եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ , եւ ասէ .

72 Խօսեա՛ առ Զորոբաբէլ , որդի Սաղաթիէլի , իշխան Յուդայ , եւ ասասցես . Ես շարժեցից զերկինս եւ զերկիր ,

73 եւ կործանեցից զաթոռ թագաւորութեանց , եւ հատից զզօրութիւն թագաւորութեանց հեթանոսաց , եւ կործանեցից զկառս եւ զհեծեալս նոցա , եւ իջցեն ձիք եւ հեծեալք նոցա , իւրաքանչիւր սրով եղբաւր իւրոյ :

74 Յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց , առից զքեզ , Զորոբաբէլ , որդի Սաղաթիէլի , ծառայ իմ , ասէ Տէր , եւ դիցեմ զքեզ իբրեւ զմատանի , զի զքեզ ընտրեցի , ասէ Տէր Զաւակաւթ զօրութեանց :

ւիթ՝ Յուհ իւէ նի՞ճէ օնու Յապպ չաղըրըպ տէր .

44 Յապպ՝ Յապպրմա տէսի .

Աղըմտաս օթուր , թա պէն սէ-նին տուշմինլէրինի՝ պյագլարը-նա պատամագ գծյունճայատէք :

նէ էվվէլ էօլմիւշ իքէն՝ նէ՞ մի-նասիպէթ իւէ քէնտի Յապպը տէյեպիլիրսիո՞ : Դաւիթին փե-աէրի ՅԱստ՝ քէնտի օղլու Դա-ւիթէ՝ քէնտի հայաթատա իքէն ա՛զիմ փատիշահ օլատուղու թագ-տիրտէ Յապպ եահօտա Յֆքենտիմ ատէտ՝ մինասիպ օլուրսատու . լա-քին ՅԱկոբ եա ՅՈւդա եահօտա Յոոս Դաւիթէ նէ՞ մինասիպէթ իւէ Յապպ եա Յֆքենտիմ տէյե-պիլիրլէր իտի . չիւնքի օնլար՝ օ-նուն փատիշահլըգ սիւրմէսի վագ-թընատա հայաթատա տէյիլլէր ի-տի : Ա՛յնի պունուն կիպի Ա՛րիա-առս տախի՝ ինսան օլատուղու մի-սիլլիւ Ա՛լլահ տախի օլմասպրաք՝ Դաւիթին օնատ Յապպրմ տէմէ-տի մինասիպէթսիզ օլուրսատու :

44 . Յապպ՝ Յապպրմա ևՁ : Պու՝ Ասմ . ճԹ . 1 տէն ալընմըշ տրը , վէ Ա՛ստի ՀԷտիատտ չօգ քէրրէ ղիքըր օլունույօր : Կոթ . Բ . 34—36 : Ա կորնթ . ԺԵ . 25 : ՆԹբ . Ա . 13 : Ժ . 12 , 13 : ԺԲ . 2 : Պուրատատ էօյրէնիրիզ քի , իշ-պու Աազմոտու եազան Դաւիթի իտի , վէ օնու Ա՛զիզ Յուհ վա-սիիթասի իլէ եազմըշ իտի , վէ օ-նուն եազտրդը Ա՛նսիանըն Հագ-գընատա փէշինի վէրիլմիշ պիր խա-պէր իտի : Ոլ զէմանլէրատ պուս-նու՝ Ն֊էհուտիլէրին ճիւմլէսի իգ-գատ էտէրլէրիտի , վէ պունուն ի-չինի Ն֊ֆքենտիմիզին սիւսլինտէն՝ շաշըրմըշ գալմըշ իտիլէր : Ոէ-

մանէ Ն֊էհուտիլէրի իշպու Աաղ-մոսուն մա՛նասը խոսատուսնատա իսթիխլասճատա տըրլար . լաքին պունատան Հասիլ օլան միւշքիւլ-տէն գուրթուլմագ իչինն պա՛զե-լարը պու Աազմոտու Դաւիթի եազտրդընը ինքեատ էտէրլէր , վէ ախէրլէրի՝ Ա՛նսիանըն խոսատու-սունատա սէօյլէտիյինի ինքեատ է-տէրլէր : — Կաղմա : Ա՛տէ . ԺԶ . 19 : Կոթ . Է . 55 : Ջոէլ Ը . 34 : Ն֊էէո . Ա . 20 , 21 : փի-լէպ . Բ . 9—11 : Ն֊էբ . Ա . 3 : Ը . 1 : ԺԲ . 12 : Ո՞ երգի փատի-շահլարըն հիչ պիրի՝ հուդու-րունատա քիմսէյէ օթուրմադը րուխսաթի վէրմէզ , գանաէ՞ գալ-սը քի՝ օնուն սաղ եանընատա քիմ-սէ օթուրսուն : Ա՛լլահըն սաղ եա-նընատա հիչ պիր մէլէք՝ վէ նէ սէ-պաշ մէլէք պիրլէ օթուրսատուղու վար : Պու՝ ճիւմլէ քէսպինաթատա էն ա՛յէտ մագամ տրը : — Ֆի-նե-հէսնէյինէ այօթլաբնա պատամէ : Ա֊ստէ զէմանատա ա՛տէմ իտի քի , եէնէնլէր՝ պյագլարընը եէնիլմիշ տիւշմինին պօյնու իւզէրինէ գօր-յար իտի : Ես . ժ . 24 . 25 : Վ֊է պուրատատ էօյրէնիրիզ քի՝ Ո֊րիա-առս Ն֊ֆքենտիմիզ քէնտի տիւշ-մէնլէրինի քիվլըխլէն եէնէճէք տիր , վէ քէնտինէ գարշը հէփ գալգանը աշաղա տիւշիւրսէ՝ ե-պէտէն հէլաք էսէճէք տիր : Ծննդ . Գ . 15 : Աղ Բ . 9—12 : Իա . 9 : Ներս . կԳ . 1—6 : Գ֊ոյ .

Digitized by Google

45 Յամեի Դաւիթ օնու Յապպ չաղբըրըսա, նի՞ճէ օնուն օղլու օ-
ղլար։

ի·Թ. 27։ Ա·Կոր·Ն. ժե·25։ Նէեմ. ժ·13։ Յոյս. ժԹ·19—21։ Ի. 1—3. 11—15։

45· Դէ՞ճ ծոռն օղլա՞ օլա՞ր։ Յայեր օ՝ Դաւիթին Յիճենտիսի՝ վէ պունատան պէջլէ օնուն պէօ-յիւիւ վէ իլէրիսի իտի խէ, օ-նուն էվլատը նա՞սըլ օլապիլիրիր-սիւ։ Պու սիւսլին եալընըզ ճէվա-պը պու տուր քի, Ո՝ Դաւիթին Հէմ քէօքիւ Հէմ տէ տալը իտի։ Յոյս. ԻԲ·16։ Պիր եիւզ-սէն՝ Դաւիթտէն իլէրի մէվճուտ իտի, վէ Դաւիթի խալզ. էտէն իտի. վէ պունու պիլմէսի ղայէթ միւհիմմ իտի. վէ պիր եիւզսէն սո՝ Դաւիթտէն սոնկրա վիճիւ-տէ կէլմիչ՝ վէ Դաւիթին սիլսի-լէսինտէն իտի, քի պունու տա պիլմէք ղայէթ միւհիմմ իտի, եա-նի օ՝ Հէմ Յէհով Հէմ Յիսան ի-տի։ Յով. Ը·58։ Հռով. Ա·3, 4։ Թ·5։ փիլէպ. Բ·6—8։ Ա·Տիմ. Գ·16։ Յէբ. Բ·14։ Պունու տախի տէյէ՞մէզմիյիզ քի, Քրիստոս Յիճենտիսիզ օպիր տիւնեատա ճիւմլէ կունվիլէթ ու հիւքիւմէթէ մու՛մինք օլուպ՝ պու-րատա կիպի օրատա տախի միա-տիշահլըզ սիւրէր, վէ Դաւիթ օրատա օնուն ո՛ւմմաի վէ էպէտի հիւքիւմէթիի ալթընատա տըր։

46· Դէյմէ օնա պէօ՞ղ ծիվոպ վէրմէյէ էտուէր պեյնէէսի։ Ո՝ լա՞ե-յիւք միւճատէլէճիլէր արասընա պունա ճէվապ վէրէճէք հիչ

46 Վ՞է քիմսէ օնա պիր սէօզ ճէվապ վէրմէյէ գաատիր տէյիլ իտի. հէմ օղ կիւնտէն՝ օնա սի-

քիմսէ պուլունմայտը. լաքին շիմտի պիր քիւչիւք չօճուգ պիլէ՝ Յի-սուս հէմ Յ՞ալահ հէմ ինսան տըր տէմէյիլէ ճէվապ վէրէպիլիր. լաքին պու սիւալէ՝ հիչ պիր ախէր թաարիգտէ ճէվապ վէրիլմէդի։ — Ո՝նդանթէն՝ օնա պ՞օ-ղլընէ ալ։ Յէֆենտիմիզ պունատան էվվէլ օնլարըն պա՛զըլարընը սիւ-քիւճ էֆտիրտի (Դ՞ոխ. ժԳ· 17։ իԳ·6), լաքին շիմտի օն-լարըն ճիւմլէսինի՝ Հերոմդէս-թառնըարը՝ Դագուկեցիլէրի՝ փա-րիսեցիլէրի՝ քեաթիպլէրի՝ իմա-թիարլարը՝ պաշ քեահինլէրի՝ վէ օնլարըն հէփ փըրգալարընը վէ հէփ մէտրեսէլէրինի սիւքիճ էֆտիրիր։ Ո՝նլար սիւքիւճ օ-լունտուլար, լաքին իճաա՛թա կէֆտիրիլմէտիլէր։ Ո՝նլար օնա չօգ սիւալլար սօրմուշլարընը. լա-քին պէջիւք սիւալի՝ եա՞նի "Դէ՞ճ էտէյիմ քի խէլաս պուլայըմ" սի-ուալինի սօրմատըլար։ Ո՝նլար՝ օ-նուն իլէ միճատէլէ էֆտիրլէր. լաքին օնատան հիչ պիր շէյ էպ-րէնմէյիլէր։ Ո՝նուն սիւալլէրի օնլարը ուճմանտըրտը. վէ օնլար օնուն իլէ արթըդ միճատէլէյէ կիրմէյէ ճէսարէթ էտէմէզլէր իտի։ Ո՝նլար՝ քէնտիլէրինի մինա-սիպէթսիզ սիւալլէրի իլէ օնա արթըդ սըդընմէդիլէր։ Ո՝նլարընն հէփ պիլտիքլէրի տիւ-քէնտի. վէ օնլար շիմտի արթըդ նէ եօլատան հէր հալտէ էօլտիւ-

Digitized by Google

ւալ էթեմէյէ ալթըդ քիմսէ ճէ-
սալէթ էթեմէտի ։

ՊԱՊ ԻԳ

1 Ովլ զէման Հիսուս խալգա
հէմ շայիրալէրինէ սէօյլէյիպ՝
ռէտի .

տեպիլիրլէր տէյիւ ա՛գըլ սարփ
էթեմէյէ պաշլատըլար ։ Պապ ԻԲ .
14 շէրհինէ պագ ։

1 . Ովլ զման Հնաա ։ Տահա
հաֆթանըն իւչիւնճիւ կիւնիւ ի-
տի . վէ Հիսուս Նֆիճնատիպ՝ է-
լէրէյի հալէա չօգ սէօյլէմիշ իտի
իսէ տէ՝ տահա չօգ սէօյլէյճէյի
վար ։ Պապ ԻԲ . 1 . 23 շէրհինէ
պագ ։ — Խօլա ։ Նֆիճնատիպ՝
քեամթիպլէրտէն վէ փարիսեցի-
լէրտէն վէ ախէյլէրտէն տէօնիւպ
խալգա սէօյլէր ։ Պապ ԺԵ . 10 ։
շէրհինէ պագ ։ Ա՛ռլ . Է . 14 ։
Ղ՚ռ-լ . ԺՐ . 1 ։ Ովնուն հէմ տիւշ-
մէնլէրի սիւքիւթ օլունտու ։ Վ է
օ շինտի սէօյլէր իքէն՝ սէօզիւնիւ
քէսէճէք քիմսէ եօգ տուր ։ Պուն-
ատան էվվէլքի Պապտա օնուն
սէօյլէտիպի՝ խալգ իշիտիր իքէն՝
փարիսեցիլէրէ վէ քեամթիպլէրէ
վէ ախէր օնլար կիպի քիմսէլէրէ
իտի . շինտի օ՝ օնլար իշիտիր ի-
քէն խալգա սէօյլէր , վէ օնլարըն
հիպսէթլու եաղտամպլըղընը մէյ-
ատանա չըգարըր ։ փէք իգթիդալը
իտի քի՝ օնուն շայիրտլէրի վէ
պայաղը խալգ՝ իշտու պաթըլ
գուվաղուզլարըն ատհիչ ախլագ
ու մէշրէպլէրինի անկլատընլար ,
վէ պիլտինլէր քի՝ էյէրչի օնլարը

2 Վիւանթիպլէր վէ փարիսեցի-
լէր՝ Ա՝ովսէին սէտիրինտէ օ-
թուրտուլար ։

3 Խմոի սիզէ հէր նէ սէօյլէր-
լէրսէ քի տագլայասընըզ , տագ-
լայըն վէ իճտա էյլէյին , տամա

խալգըն ի՛նտինտէ ա՛զիմ ի՛թի-
պար ու շէօհրէթ տահիպլէրի ի-
տի խալէրը տէ , օնուն ի՛նտինտէ
վէ փատիշահլըզընտա հիչ կիպի
սայըլըրլարըտը ։ Պապ Ե . 19 ,
20 շէրհինէ պագ ։

2 . Ա՝ովսէին սէտիչինտէ օ՚նա-
գտա ։ Ա՝ովսէս խալգա՝ նօմո-
տու վէրմէյիլէ թա՛լիմ վէրտիկի
միսիլիւ՝ պաունլար տահի նօմտու
թէֆթիկի էթեմէյիլէ թա՛լիմ վէ-
րիրլէր իտի ։ Ղևեմ . Ը . 4—8 ։
Ովնլար սինագոկտա նօմտու օ-
գուտուգլարը վագըթ՝ տայիմ ա-
յագտա տուրտուրլարըտը ։ Լաքին
թէֆթիկի էյլէտիքլէրի վագըթ՝ օ-
թուրտուրլարըտը ։ Պապ Գ . 23
շէրհինէ պագ ։ " Ովթուրմագ "
պուրատա՝ նօմտու թա՛լիմ վէր-
մէք հիւքիւմէթինէ մալիք օլմագ
տէմէք տիր . վէ պու հիւքիւմէթ՝
ա՛լէլ խուսուս քեամթիպլէրին ի-
տի ։ Պապ Ւ . 4 , վէ Գ , 7 շէրհ-
լէրինէ պագ ։

3 . Ա՝ութայը վէ նֆս էյլէյէ ։
Ովնլար՝ օգուտմուշ վէ ա՛լիմ քիմ-
սէլէր իտի . միլլէթինի լիսանընը
վէ թէվարիխինի վէ ա՛ատէթլէրի-
նի էյի պիլիրլէր իտի . ծնլար՝ նէ
զէման վէ նէ գուրսանլար տա-
նուլմադա՝ նէ զէման վէ նէ պայ-
րամլար ադգլանմադա՝ վէ նէ զէ-

Digitized by Google

օնլարըն ա՝մէլէրինէ կէօրէ էթ-
մէն . զիւրա սէյլէրլէր , վէ էթ-
մէզլէր ։

մուն վէ նէ փաքլէնմէլէր իճրա օ-
լունմայա լազըմ կէլտիյինի խա-
պէր վէրէպիլիրլէրիտի . հէմ՝ տա-
խի մալ ու էմլաք վէ էօ՛միւր վէ
ախէր շէյլէր խուսուսունտա միւ-
ճատէլէյէ տայիր չօք միւշքիւլ
վէ կիւճ պահ ու մէսէլէլէրէ գա-
բար վէրէպիլիրլէր իտի ։ Ո՛էէն.
ԻԷ . 8—12 ։ Ա՛ռաք . Բ 7 ։
Ե՛ռվ . ԺԳ . 1 ։ — Ը՛դէլէէնի
Ղէօչ էլմէն ։ Ո՛նլարըն ի՛պրէթ
ու էօրնէյի ղայէթ ֆասխա տիր ,
վէ սիզ օնա ույմալը տէյիլսինիզ ։
Ո՛նլար քէնտի սըփարըշլարը-
տան պիր չօղունու Ա՛ռվաէսին
նօմնուս իլէ պու տէրէճէ գարըշ-
մըքմըքլար քի՝ օնլարը ֆարգ էթ-
մէմի սիզ ղայէթ կիւճ օլուր . լա-
քին օնլարըն ա՝մէլլէրի պու տէ-
րէճէ աշիքնար նարամազ մըր
քի , օնլարա հէր քիմ ույարսա ,
միւթթէհիմ վէ գապահաթը օ-
լուր ։ Ը՛աքին օնլարըն նօմնա ու
գանունլարընտան պա՛զըլըր
Ա՛ռվաէսին նօմնուննա օղ տէրէ-
ճէ մուղայիր իտի քի՝ օնլար պիր-
տէն րէտտա օլունմալը իտիլէր ։
Պապ Ե . 21 , վէ ԺԵ . 1—4 , վէ
ԺԶ . 7—12 շէրհլէրինէ պագ ։
Ի՛ոբ . Ե . 29 . — Ա՛եյնէլիէ , վէ
էնոխլէր ։ Պապ ԻԱ . 30 շէրհինէ
պագ ։ Ա՛ռվ . Ծ . 16—21 ։ Ե՛ռվ .
Բ . 17—24 ։ Բ Տի՛մ . Գ . 5 ։
Տի՛թ . Ա . 16 ։

4 . Ը՛նդդ . . . ել՛ուէր ։ Ը՛նէր-
չի Ա՛ճհուասիլէրին ունի իճրասը-
ի Օ՛իւա աղըր վէ կիւճ կէօ-
թէրուելու եիւքլէր պաղլարըլար ,
վէ ատհլէրին ումուզլարը իւզէ-

նա չօգ զէմման վէ էմէք՝ վէ պէ-
հալը գուրպանլար սունուլմասը
իգթիպա էտէր իտի իսէ տէ՝ ունի-
տար Ա՛ճհուասիլէր պուննու հիչ
պիր զէմման պիր եիւք սայտըգ-
լարը եօղուսաու ։ Ը՛աքին Ա՛ճհու-
տիլէրին այն ու ամէթլէրի՝ փա-
րիսեցիլէրին վէ քեամէթալլէրին
քէնտի սըփարըշլարը իւզէրէ օ-
լան թա՛րիֆլէրի վէ ինճէ ինճէ
ֆարդլարը իւզէ պէրապէր խալ-
գըն իւզէրինէ ֆարղ էթտիքլէ-
րինէ կէօրէ՝ ղայէթ չօգ՝ վէ հատ-
տէն աշըրը՝ վէ աղըր եիւքտէն ի՛-
պարէթ շէյլէր օլմուչլարտըր ։
Ա՛ռուասէլմոէ ճէմ՝ չլան Ա՛ինա-
դոս պէջլէ թա՛րիֆ էյլէտի ։
Ի՛ոբ . ԻԵ . 10 . 28 ։ Վ է իշպու-
խօճալար՝ տէյիլ սալէ նօմօսուն
հէփ այինլէրինին կէօզէմիլմէ-
սինէ Ա՛ռվաէսին քէնտի թաալլամ
էթտիյինտէն (Պապ Թ . 13 շէր-
հինէ պագ) զէյտէ շիտաէթի ի-
լէ խալգա ֆարղ էտէրլէրտոսի ,
իլլա օնլարա՝ քէնտիլէրին ասի-
քէնմէզ սըփարըշլարընը աաւախի
զամմ էտէրլէր իտի , վէ ղաչդէթ
շէտիտա թէզքիրլէր թէհտիտաֆ իլէ
խալգըն պօյնունա քէնտիքլէրին
սօնու կէլմէզ իճմալարընը ազդարճ
էտէրլէր իտի ։ Ի՛սանէ 23 շէրհի-
նէ պագ ։ — Ի՛ոհաննէս ի՛ճէ էնէ
էօլմէ ։ Ո՛նլարըն կէօզէրի քալա-
գըն Հարաքէթլերի իւզէրինէտ ղա-
յէթ ազդզ օլուա՝ կէրէք Նօմո-
սուն վէ կէրէք քէնտի սըփարըշը-

Digitized by Google

ըինէ գօրլար . ամմա ան՚լարը՝ փարմագլարը իւէ տեփրեթմէք իսթեմէմէլեր ։

լարընըն մանթլուպ էյլէտիւի այն ու ա՚տէթլէրին՝ ան՚լարըն Հալի Հեր նէ գատար մի՚զուր իսի իսկ տէ (պապ ԹՒ . 1—3 շերՀինէ պագ .) Հեր վէճՀ իւէ կէօզթմա-լէրինէ՝ վէ Հեր նէ գատար տա ֆագիր իսիլեր իսկ տէ ճիւմլէ ի՚ւշիւրիւն վէ վերկինին Հեր պիր ագչէսինի վէ Հապպէսինի էտա էթմէլէրինէ ահգաթ իւէ պա-գարլարըտը . քէնտիլերի իսկ՝ միւվէքիւնի մերթէպէ ազ վերմա-յէ ահգաթ էտէրլեր իսի ։ Կաղ . Զ . 13 ։ — փարմագլէրէ էվ ։ ( )ն-լար Հիչ պիր քիմսէյէ՝ օնտան մանթլուպ էյլէսիրլերի գուրպա-նը ատնմայաղա էտասօտ այն ու ա՚-աէթի իճրա էթմէյէ Հեր նէ գա-տար ֆագիր վէ գուարթմահ օլաս իսի տասխի՝ տապա Հատարմ էթ-մէզլեր իսի ։ Կաղ . ԹՒ . 46 ։ Պունա գարշը՝ Ի՚սրիատաս Լ՚ֆէն-տիմիզին պէյտունատուրուղու նէ՚ գատար խասիֆ վէ նէ՚ գատար լանթիք իսի ։ Պապ ԹՒ . 28-30 շերՀինէ պագ ։ Լ՚աքին Ի՚սրիա-թիանլըգ պիւլէ Հիյպէթլու պիր թատրզ իւէ պօզուլուպ՝ օնա տիւ-քէնմէգ ինսան իճատլարը վէ պա-թրէզ այինլէր իւէվէ օլունտուլար ։ Ա՚է էյվահ փուգարալար գատրու-էքմէք վէ սու իւէ կէչինէրէք վէրկիզ թռէթմահգատա իքէն , օ-նուն Հըփզ օլմասընա պու գա-տար տիգգամըը օլանլար՝ էնվահ լէզիզ թատա՚միար վէ շարապ ի-5 Ա՚է ճիւմլէ ա՚մէլլէրինի՝ ա-տէմլէրէ կէօրունմէք իչինն է-տէրլեր . Հէմ Համայիլլէրինի կէ-

լէ փէրՀիզ թռւթատուգլարընահան մա՚տա՝ զէնկինլէտուէն բիւշվէթ ալըպ՝ օնլարա իսթեֆիքլէրինի էթմէյէ բուխահաթ վէրիրլեր ։

5 . Ա՚դամլէ ա՚մէլլէրինի ։ ( )ն-լար սատուգալարընը՝ տուա՚ ու ի՚-ագատէթլէրինի՝ վէ օրուճլարը-նը՝ վէ Հէփ իշլէսիքլէրի վէ սէջ-լէսիքլէրի շէյլերի ա՚լէմէ կէօս-թէրմէք իչինն էտէրլէրիտահ ։ Պապ Զ . 1 , 2 . 5 . 16 ։ Դ . Մաթ . ի . 16 ։ Գ՚ոլ . ի . Զ . 15 ։ ի . 47 ։ Ռոմ . Ե . 44 ։ Թի . 43 ։ Բ . Մահ . Բ . 4 ։ — Ա՚մայէլլէրինի ։ Պունլար՝ Թէրիշէտէն եահատ գա-յըշտան եահբըմըշ շէյլեր օլուպ՝ ա՚լէսսէվի պիր փարմագ միգտա-րի կէնիշ վէ օն Հքի փարմագ միգտարի ուզուն իսիքլեր . պուն-լարընն իւզէրինէ Լ՚աքի Ի՚՚հա-տան պա՚զը սէօզլեր եազըլմըշ իսի . վէ օնլարը գօլլարընա տա-ըարլարընտա , եահատ պաշլարը-նա պաղլարընտա ։ Փարիսե-ցիլեր պունլարը՝ իւզէրլէրինէ տատա չօգ շէյլեր եազմագ եա-խատ եազըլարը տատա պէօյիւք էթմէք պէհանէսի իլէ՝ լա-քին ատհիհան նօմնատ ախէրլեր-տէն տատա ղայրէթլի վէ տայիբ-լէրտէն տատա ա՚զիզ կէօրիւն-մէք մէտատը իլէ՝ խալգընքիլերին-տէն կէնիշ Հտէրլեր իսի ։ Լատա-յէլ օղուլլարընա պունու էթմէյէ օլան Թա՚րիփ (Ն՚էէ . ԺԳ . 9 ։ Բ ( )էէն . Զ . 8 ։ ԱՆ . 18)՝ Հատր-

Digitized by Google

պաշտօնատարի օրհնաստա օձան մին-
տեր՝ էսքի զէմանէլերտե էն ա՛զիմ
իքրամըն մահալի սայըլըրըտը։—
Պաշ ուխտէլէլ։ Պապ Դ. 23 շէր-
հինե պագ։ Պունդար հէր պիր
մահալաե՝ կերեք զիւտաքէթէլեր-
տե վէ կերեք քիլիսետե ատեմ-
լերտեն իզդէթ ու իգրամ թա-
լապ էտերեք՝ քէնտիլերինի էն
պաշ օձան վէ իմամիյարար
հէմ էն մու՛թեպեր զաթլարա
մախստա օձան եէրլէրե սու-
րերէրիտի։ Ա՛յ իքրամ՝ քէսող
էթմէք խըրսը իլէ էտէպ ու էր-
քեանըն գանունլարընը պօզուպ՝
մինասիպ օձիյան հարաքէմլեր
էտերլեր իտի։ Ա՛ռէլ։ ԺՒ. 38,
39։ Պ ա՛ռ. ԺԱ. 43։ Ի. 46։ Գ
Նովէ. 9։ Ա՛լիմ Աղոժմին օձնա-
րա տահա էյի հարաքէթլեր թա-
լիմ վէրտի։ Ա՛ռաք։ ԻԸ. 6, 7։
Կերեք սօֆրատա վէ կերեք քի-
լիսետե հարաքէթիմիզե պագան
Կուրթարըճմըզ՝ օձարը իշպու
խուսուսատա էտեպ ու էրքեանը-
տեն տրի օձան հարաքէթլերի
իչինե թէքտիր էյլէտի։ Պ ա՛ռ.
ԺԴ. 7—11։ Ա՛րիսթիանլըգ՝
հինանլարտա տահիհան էհլի էտեպ
ու էրքեան օձմաղա էօյրէտիր։
Ե՛ռովմ. ԺԲ. 10։ Փիլէպ. Ւ.
3։ Ա Պէթ. Ե. 5։ — Փաղէլըր-
պա, Ա՛յն չօգ խալգըն ճէմ՝ օձ-
ատուղու մահալլերտե (Պապ Զ.
5 շէրհինե պագ), քի ճիւմլէ-
նին կէօզլէրի օձարըն իւզերին-
ա՛ե օձատն, վէ հեր քէս՝ հինատն-

Քէր հարիքնա անկլաշըլմասդա հա-
ճէթ ատէյիլ տիր. իլլա օնուն էմ-
սալի ախէր խանէլեր կիպի (Պագ
Ա՛ռաք. Զ. 20—23. Է. 3)՝ մե-
ճազ իլէ անկլաշըլապիլիր։ Ղէյ
ԺԳ. 1—16. Ր Ո՛էլ. Զ. 4—
9. ԻԱ. 13—21։ — Ա՛ռվալը-
բընըն եվէ+լէյլէ։ Ա՛շպու թէն-
պիհ՝ հարիքը հարիքնա կէօռթէր-
տիյի մունասատան մա՛տա՝ ախէր
պիր մունա իլէ անկլաշըլամազ։
Պագ Թ. 20 շէրհինե պագ։
Ի՛ռաց ԺԵ. 37—40։ Ո՛էլ. ԻՌ.
12։ Պունասան մէրամ պու օձու-
յօր իտի քի, Ա՛սրայէլ օղուլլարը
ախէր փուճփէրեսթ թագիֆէ-
լէրտեն ֆարգ օձունսուն, վէ քէն-
տիլէրինին Ա՛պպ Ա՛լլահըն թէն-
պիհլէրինի խոսթըլարընտա տագ-
լասընլար, վէ օնլարը իճտու էյլէ-
սինլէր։ Ա՛ռքին փարիսեցիլեր
քէնտիլէրինքիլէրինի ախէրլէ-
րինքիլէրինտեն էնլի էթմէլէրին-
ատէն մէրամլարը, քէնտիլէրինի
տէյիլ փուճփէրեսթլէրտեն՝ իլ-
լա քէնտի գարընտաշլարընտան
ֆարգը էթմէք իտի։ Ո՛նլար
Ա՛պպային նօմօսունու ախէրլէր-
ատէն զիյատ սէվմէզլէրիտի, լա-
քին ախէրլէրտեն զիյատ սէվլեր
կէօրիւնմէսինի խոթէրլէր իտի։
Ո՛նլարըն գալպլերի ախէրլէրին-
քիլէրինտեն կէնիշ տէյիլ իտի.
իլլա պէր ա՛գա՝ օձ տէրճէ տա-
րաշմըշ իտի քի՝ Ա՛լլահըն մու-
հապպէթի օնա կիրմէզ իտի։

6. Պաշ էօնլէտը։ Ա՛օթրանըն
6 Ա՛խշամ թաա՛մլարընտա տա-
խի պաշ ւթօսմէլարը վէ ճէմի՛յէթ

ւալ էթմէկէ ասթըզ քիմսէ ճէ-
սարէթ էթմէսի ։

ՊԱՊ ԻԳ

1 Ովլ զէման Յիսուս խալգա
հէմ շայիրալէրինէ սէօյլէյիպ՝
աէսի .

աէպիլիրլեր տէյիւ ա՛գըլ սարՃ
էթմէկէ պաշլատըլար ։ Պապ ի֊Բ .
14 չէրհինէ պագ ։

1 . Ովլ զման Յիսուս ։ Տահա
հաՃխէթանըն իւչիւնՃիւ կիւնիւ ի-
սի . վէ Յիսուս Յ֊ՓԷնսիհիզ՝ է-
յէրչի հալէա չօգ սէօյլէմիշ իսի
իսէ սէ՝ սահա չօգ սէօյլէյճէյի
վար ։ Պապ ԻԲ . 1 . 23 չէրհինէ
պագ ։ — Իսալգա ։ Յ֊ՓԷնսիհիզ՝
քեսթիպլէրսէն վէ փարիսեցի-
լէրսէն վէ ախէրլէրսէն աէօնիւպ
խալգա աէօյլեր ։ Պապ ԹԲ . 10 ։
չէրհինէ պագ ։ Ա՛մպ . Է . 14 ։
Պ՛ոհ . ԹՒ . 1 ։ Ովնուն հէմ սիւշ-
մէնլէրի սիւքիւԹ օլունսու ։ Ալ է
օ չիմսի սէօյլեր իքէն՝ սէօզիւնիւ
քէսէճէք քիմսէ եօգ սուր ։ Պուն-
սան էվվէլքի Պապաս օնուն
սէօյլէսիխի՝ խալգ իշիսիր իքէն՝
փարիսեցիլէրէ վէ քեսթիպլէրէ
վէ ախեր օնլար կիպի քիմսէլէրէ
իսի . շիմսի օ՝ օնլար իշիսիր ի-
քէն խալգա սէօյլեր , վէ օնլարըն
հիյսէԹլու եաթամսըլըղընը մէյ-
սանա չըգարըր ։ փէք իգիԹիզլը
իսի քի՝ օնուն շայիրալէրի վէ
պայաղը խալգ՝ իշսու պաՃըլ
գուլաղուզլարըն սահիհ ախէագ
ու մէշրեպլէրինի անկլասընլար ,
վէ պիլսինլէր քի՝ էյէրչի օնլարը

2 ՈվամԹիպլէր վէ փարիսեցի-
լէր՝ Ա՛ուխէին աէսիրինաէ օ-
Թուրսուլար ։

3 Իսմի սիզէ հէր նէ սէօյլէր-
լէրսէ քի սագլայասընըզ , սագ-
լայըն վէ իՃրա էյլէյին , սամա

խալգըն ի՛նանինաէ ա՛զիմ ի՛Թի-
պար ու շէօհրէթ սահիպլէրի ի-
սի իսէլէր սէ , օնուն ի՛նանինաէ
վէ փսատիշհլըզընսա հիչ կիպի
սայըլըրլարըմը ։ Պապ Ե . 19 ,
20 չէրհինէ պագ ։

2 Ա՛ուխէին աէսիրինաէ օ՛նօ-
փօլալ ։ Ա՛ուխսէ խալգա՝ նօսՆ-
սու վէրմէյիլէ Ժա՛ղիմ վէրսէյի
մհսիլլու՝ պունլար տսախ նօսՆսու
ԹէՔֆսիր էթմէկյիլէ Ժա՛ղիմ վէ-
րիրլէր իսի ։ Ի՛սէֆ . Ը . 4—8 ։
Ովնլար սինսկոկսա նօսՆսու օ-
գուսուգլարը վագըԺ՝ սայիսիս ա-
յագսա սուրսուլսարըմը . լաքին
ԹէՔֆսիր էյլէսիքլերի վագըԺ՝ օ-
Թուրսուրլարըմը ։ Պապ Դ . 23
չէրհինէ պագ ։ " ՈվԹուրմագ "
պուրադա՝ նօսՆսու Ժա՛ղիմ վէր-
մէք հիւքիւմէԹինէ մալիք օլմագ
սէմէք սիր . վէ պու հիւքիւմէԹի՝
ա՛յէՂ խօսուսս քեսթիպլէրին ի-
սի ։ Պապ Ւ . 4 , վէ Գ , 7 չէրհ-
լէրինէ պագ ։

3 Ա՛ֆլայն վէ Ժրա էյլէյէ ։
Ովնլար՝ օգուսմուշ վէ ա՛ղիմ քիմ-
սէլէր իսի . միլլէԹին լհսանընը
վէ Թէվարիխինի վէ ա՛սէՂլէրի-
նի էյի պիլիրլէր իսի . օնլար՝ նէ
զէման վէ նէ գուրսպանլար սու-
նուլմաՂա՝ նէ զէման վէ նէ պայ-
րամլար սագլանմաՂա՝ վէ նէ զէ-

Digitized by Google

օնլարըն ա՛մէլլերինէ կէօրէ էթ-
մէն . զկրա սէօյլէրլէր , վէ էթ-
մէզլէր ։

---

4 . Օխրա աղըր վէ կիւճ կէօ-
թիւրիւլիւր եիւքլէր պաղլարլար ,
վէ ատէմլէրին ումուզլարը իւզէ-

նա չօգ զէման վէ եամաք՝ վէ պէ-
հալը գուրպանլար սունուլմասը
իգթիպլա եաէր իսի իսէ տէ՝ ա՛ին-
տար ընհուտիլէր պունու հիչ
պիր զէման պիր եիւք սայաթգ-
լարը եօղուտու ։ Լ՚աքին Ընհու-
տիլէրին այն ու ա՛տէթլէրի՛ փա-
րիսեցիլէրին վէ քեաթիպլէրին
քէնտի սըփարըշլարը իւզէրէ օ-
լան թա՛րիֆլէրի վէ ինձէ ինձէ
ֆալուդլարը իլէ պէրապեր խալ-
գըն իւզէրինէ ֆարղ էթտիքլէ-
րինէ կէօրէ՝ ղայէթ չօգ՝ վէ հատ-
տէն աշըրը՝ վէ աղըր եիւքտէն ի՛-
պարէթ շէյլէր օլմուշլարտար ։
Ընրուսաղէմտէ ճէմ՚ սլան Ա՚ին-
դոս պէջլէ թա՛րիֆ էյլէտի ։
Գ՚ուբ . ի՛ե . 10 . 28 ։ Ա՚ է իշպու
խօճալար՝ տէյիլ սաղէ նօմօսուն
հէվի պիննէրինին կէօզէտիլմէ-
սինի Ա՚ովսէսին քէնտի թաղլապ
էթտիյինտէն (Պապ թ . 13 շէր-
հինէ պագ) զնյատաճ շիտաէթ ի-
լէ խալգա ֆարղ էտէրէրէտի ,
իլլա օնլարա՝ քէնտիլէրին տու-
քէնտէղ սըփարըշլարընը տախի
զամմ էտէրլէր իտի , վէ ղայէթ
շէտիտ թէքտիրլէր թէհտիտի իլէ
խալգընը պզնունա քէնտիլէրին
սօնու կէլմէզ իճտաղարընը պօրճ
էտէրլէր իտի ։ Լ՚ուկաս 23 շէրհի-
նէ պագ ։ — Ա՚ռ՛ա՚ղլարը ի՛պրինէ
ֆէրլաբ ։ Ընլարընն կէօզէտրի խալ-
գըն Հարտաքէթլէրի իւզէրինէ ղա-
յէթ աչըգ օլուպ՝ կէրէկը նօմ-
սուն վէ կէրէկը քէնտի սըփարըշ-

ման վէ նէ փաքլէնմէլէր իճրա օ-
լունմադը լազըմ կէլտիյինի խա-
պեր վէրէպիլիրլէրիտի . Էմ՛տա-
խի մալ ու էմլաք վէ էօ՛միւր վէ
ախէր շէյլէր խուսուսունա միւ-
ճատէլէյէ տպիր չօգ միւշքիւլ
վէ կիւճ պահա ու ա՛կսէլէլէրէ գա-
րար վէրէպիլիրլէր իտի ։ Ա Ընէն.
ի՛է . 8—12 ։ Ա՚ազ . բ 7 ։
Ը՚ովմ . ժգ . 1 ։ — Լ՚ա՛ճլէրինէ
ղէօրէ էնմէն ։ Ընլարըն ի՛պրէթ
ու էօրնէյի ղայէթ ֆասիխ տիր ,
վէ սիզ օնա ուչմալը տէյիլսինիզ ։
Ընլար քէնտի սըփարըշլարընը-
ատան պիր չօղունու Ա՚ովսէսին
նօմօսու իլէ պու տէրէճէ գարըշ-
մարմըլար քի՝ օնլարը ֆարգ էթ-
մէսի սիզէ ղայէթ կիւճ օլուր . լա-
քին օնլարըն ա՛մէլլերի պու տէ-
րէճէ աշէքլար եարատմազ տըր
քի , օնլարա հէր քիմ ուչարտա ,
միւթէէհհիմ վէ գապահաճը օ-
լուր ։ Լ՚աքին օնլարըն նօմօս ու
գանունլարընատան պա՛զլարը
Ա՚ովսէսին նօմօսունա օլ տէրէ-
ճէ մուղայիր իտի քի՝ օնլար պիր-
տէն ըէտտա օլունմալը իտիլէր ։
Պաղ ե . 21 , վէ ժե . 1—4 , վէ
ԹՋ . 7—12 շէրհլէրինէ պագ ։
Գ՚ուբ . ե . 29 . — Ա՚եյլէրէ , վէ
էմ՚ռէվլէր ։ Պաղ ԻԱ . 30 շէրհինէ
պագ ։ Ա՚ա՛ր . ԺԹ . 16—21 ։ Ը՚ովմ .
բ . 17—24 ։ բ Տի՛ . գ . 5 ։
Տի՛ա . ա . 16 ։

4 . Ը՚ղբ . . . եի՛ա՛է ։ Լ՚ևէր-
էն Ընհուտիլէրին տինի իճրասը-

րինէ գօրլար . ամմիա օնլարը՝ փարմագլարը իւէ տէփրէթմէք իսթէմէզլէր ։

5 Ա֊է ճիւմլէ ա՛մէլլէրինի՝ ա֊տէմլէրե կէօրիւնմէք իչհւն է֊տէրլէր ։ Հե՛մ Համայիլլէրինի կէ֊

լարընըն մանթլուպ էյլէտիյի այն ա֊ա՛աէթլէրին՝ օնլարըն Համի Հեր նէ գատար մա՛զուր իսի իսէ տէ (Պապ ԹՒ · 1—3 շերհինէ պագ) Հեր վէճՀ իւէ կէօզէթմէ֊ լէրինէ՝ վէ Հեր նէ գատար տա ֆագիր իսիլեր իսէ տէ ճիւմլէ ի՛ւշհւրիւն վէ վերկինին Հեր ափր ագչէսինի վէ Համպպէսինի էտա էթմէլէրինէ տիգգամ իւէ պա֊ գարլարըտը . քէնտիլէրի իսէ՝ միւմքիւնի մերթէպէ ազ վերմէ֊ յէ տիգգամ էտէրլէր իսի ։ Վաղ. Զ · 13։ — փաթմէպէրէ էվ ։ Օն֊ լար Հէչ ափր քիմսէյէ՝ օնտան մանթլուպ էյլէտիքլերի գուրպա֊ նը ստունմադան եաԽտա այն ու ա֊ աէթի իճրա էթմէյէ Հեր նէ գա֊ տար փագիր վէ գուտրէթսիզ օլտա իսի տամսի՝ ապա եարտըմ էթ֊ մէզլեր իսի ։ Վ֊ոէ · ՀՌ · 46 ։ Պունդա գարշը՝ Ի֊րհւտտու Ի֊փէն֊ տիմիզլին պոյտնտուրուղու նէ՛ գատար խապիփ վէ նէ՛ գատար լաթիփ իսի ։ Պապ ԹՌ · 28-30 շերհինէ պագ ։ Ի֊ապին Ի֊րհւս֊ թէտնլըգ պիւլ Հիյպէթլու պիր թարզ իւէ պօզուլտա՝ օնտա տիւ֊ քէնմէզ ինտան իճտալարը վէ պա֊ թըլ այինլեր իւտվէ օլունտուլար ։ Ա֊ է էյվահ փուգարալար գաւրու էքմէք վէ տու իւէ կէչինէնէքը փէրհիզ թումմագտա իքէն , օ֊ նուն Հրփզ օլմասընա պու գա֊ տար տիգգամըզը օլանլար՝ Հնվատ լէզգիզ թտա՛մլար վէ շարտապ ի֊

լէ փէրհիզ թումտուգլարընտան մա՛տա՝ զէննկինլէրտէն բիւշվէթ ալըպ՝ օնլարա իսթէտիքլէրինի էթմէկէ բուսխատ վէրիրլեր ։

5 · Ա՞ֆ֊ֆ ա՛գաչէրինէ ։ Օն֊ լար սատագալարընը՝ տուա՛ ու ի՛֊ պատէթլէրինի՝ վէ օրուճՀարը֊ նը՝ վէ Հեփ իշչէսիքլերի վէ սեջ֊ լէտիքլերի չէյլերի ա՛չէմ կէօս֊ թէրմէք իչհւն էտէրլերիտի ։ Պապ Զ · 1 , 2 · 5 · 16։ Դ · Ի֊ոէ · Հ · 16 ։ Ղ֊ոէ · Հ·Զ · 15 ։ Ր · 47 ։ Յ֊վէ . Ե · 44 ։ ԹՒ · 43 ։ Բ · Ի֊ոս . Բ · 4 ։ — Ո֊մայէչչէրինէ ։ Պունլար՝ թէրհրիշէտէն եաԽտա գա֊ յըշտան Հափրըմըշ չէյլեր օլուպ՝ ա՛չէսաէվի պիր փարմագ միգտա֊ լի կէնիշ վէ ան իքի փարմագ միգտարի ուզուն իտիչլեր . պուն֊ լարըն իւզերինէ Ի֊աքի Ի֊Հա֊ տան պա՛զը սէօզլեր եաղըմըշ իտի . վէ օնլարը գէչլարընտա տա֊ բարըպարըտը , եաԽտա պաշլարը֊ նա պաղլարըպարըտը ։ Փարիսե֊ յիլեր պունլարը՝ իւզերլէրինէ տատԽա չօգ չէյլեր եաչմագ եա֊ Խտա եաղըլարը տատա պէջութք էթմէք պէՀանէսի իչհւն՝ լա֊ քին տատիհան նօմնատա տաէրլեր֊ տէն տատա զայրէթլի վէ տայիր֊ լէտուէն տատա տա՛զիզ կէօրիւն֊ մէք մէրտամը իւէ՝ խալգընքիլէրին֊ տէն կէնիշ էտէրլէր իտի ։ Ի֊ատա֊ յէլ օղուլլարընտա պունու էթմէկէ օլան Թա՛րիփ (Ի֊ոէ֊ Ե֊Գ · 9 ։ Բ Օէն · Զ · 8 ։ ՀՌ · 18)՝ Հատ֊

Digitized by Google

նիշէափրլէը , վէ էավապլաթրընըն էթէէքլէրինի պէջիւտիւրլէը ։

6 Ա՛խշամ թաա՛մարընտա տա-
խի պաշ փօսթլարը վէ ճէմի՛յէթ

պաշընտաքի օրթաատա օլան միհ-
աեր՝ էաքի զէմանլէրտէ էն ա՛զիմ
իքրամըն մահալի սայըլըրըը ։—
Պաշ ափէէւլէէ ։ Պաապ Դ . 23 շէր-
հինէ պագ ։ Պունլար հէր պիր
մահալտե՝ էէրէք զիյաֆէթլէր-
տէ վէ էէրէք քիլիսէտէ ատէմ-
լէրտէն ի՛զզէթ ու իգրամ թա-
լապ էտէրէք՝ քէնսիլէրինի էն
պաշ օլան վէ իսթիյարլար
հէմ էն միւ՛թեպէր զաթլապա
մախսուս օլան եէրլէրէ սիւ-
րէլէրիտի ։ Ա՛ է իքրամ քէսպ
էթմէք խըրսը իլէ էտէպ ու էր-
քէանըն գանունլարընը պօզուպ՝
միհնասիպ օլմայան հարաքէթլէր
էտէրլէր իտի ։ Ա՛տթ . ժ ։ . 38 ,
39 ։ Պ ա՛ . ժԱ . 43 ։ ի . 46 ։ գ
Յովհ . 9 ։ Ա՛յնմ Պողոմոն օնը-
րա տահա էյի հարաքէթլէր թա-
լըմ վէրտի ։ Ա՛տթ ։ ի՛Բ . 6 , 7 ։
Կէրէք սօֆրատա վէ կէրէք քի-
լիսէտէ հարաքէթլիմիզ պագան
Պուրթաարըճըմըզ՝ օնլարը իշպու-
խուսուտա էտէպ ու էրքէանա-
տէն արի օլան հարաքէթլէրի
իչինն թէքթիր էյլէտի . Պ ա՛տթ .
ժԳ . 7—11 ։ Ա՛րիմաթիանլըզ՝
հինաանլարա տահիհան էհլի էտէպ
ու էրքէանն օլմադա էօյրէտիր ։
Ա՛տթ . ժԲ . 10 ։ փիլէպ . ի . 3 ։ Ա պԲտ . Բ . 5 ։ — փաղըլըտ-
պա , Ա՛յն չօգ խալգըն ճէմ՛ օլ-
ատուղու մնահալէրտե (պաապ Զ .
5 շէրհինէ պագ) , քի ճիւմլէ-
նին կէօզլէրի օնլարըն իւզէրին-
ատ օլսուն , վէ հէր քէս՝ իհանան-

ինչէափրլէը , վէ էավապլաթրընըն էթէէքլէրինի պէջիւտիւրլէը ։

ֆը հարֆընա անկլաշըլմազա հա-
ճէթ ատէյիլ տիր . իլա օնուն էմ-
սալի ահէը իտանէլէր կիպի (պաք
Ա՛տթ . Զ . 20—23 ։ է . 3)՝ մէ-
ճազ իլէ անկլաշըլապիլիր ։ Ղլէյ
ծԳ . 1—16 ։ ը Օէրն . Զ . 4—
9 ։ ԺԱ . 13—21 ։ — Ա՛չլապա-
բընըն էլնէ+վէրնէ ։ Ի՛շլտւ թէն-
պիհ՝ հարֆը հարֆընա կէօսթէր-
տիյի մանո՛ատան մա՛տա՝ ահէը
պիր մանո՛նա իլէ անկլաշըլմազ ։
Պաապ թ . 20 շէրհինէ պագ ։
Ղ՛տտ՛ծ ծե . 37—40 ։ Ո՛Օէրն . ԺԲ .
12 ։ Պունատան մէրամ պտւ օլու-
յօր իտի քի , Իսրայէլ օղուլլարը
ահէը փուռփէրէսթ թայֆէնէ-
լէրտէն ֆարգ օլունսուն , վէ քէն-
տիլէրինին Ա՛ատպ Ա՛լլահըն թէն-
պիհլէրինի խաթըլարընտա ատգ-
լասընլար , վէ օնլարը իճրա էյլէ-
սինլէր ։ Ղ ապին փարիսեցիլէր
քէնսիլէրինքիլէրինի ահէրլէ-
րինքիլէրինտէն էնլի էմմէլէրին-
տէն մէրամլարը , քէնսիլէրինի
ահէյիլ փուռթփէրէսթլէրտէն՝ իզ-
լա ։ քէնսի գարընտաշլարընտան
ֆարգը էթմէք իտի ։ Օնլար
Ա՛պպպէն նամսուսնու ահէրլէր-
տէն զիյատէ սէվմէզլէրիտի , լա-
քին ահէրլէրտէն զիյատէ սէվէր
հէօթուննէսինի խաթէրլէր իտի ։
Օնլարըն գալպլէրի ահէրլէրին-
քիլէրինտէն կէնիշ ահէյիլ իտի .
իլա պէր ա՛գա՝ օղ ահէրէճէ տա-
րալմըշ իտի քի՝ Ա՛լլահըն մու-
հապպէթի օնա կիրէմէզ իտի ։

6 . Պաշ ֆօնկտը ։ Ա՛իֆրանըն

եղբէրինեն պաշ սէտիրլէրի՝ վէ փեղեթլարտա սէլամլարը՝ հէմ

լար պէ յինինեն օնլարըն նէ ա՛զիմ իւթիպարը օլտուղունու կէօրսիւն ։

7. Պատիւ ։ Պու Իսպանիճէ պիր լուղեթի օլուպ՝ ման՛նասը՝ չօգ պէպիւք՝ գուվվէթլի տիր. վէ նէհուտիլէր ման՛նկրատան պու լուղեթի պիր ճէմաա՛թըն պաշը եահօտ սէրատարը մա՛նասընա գուլլանըլըրըրը. Էրեմ. Ծ. 12 ։ Կած. Ա. 3 ։ Լ՚աքին Թագաւորըճէմըզըն զէմանը էնասընա գատար՝ հիչ պիր քիմսէ ույ պիր մէանէտ ու բիւթպէ իւնվանը կիպի վէրիլմէտի ։ Ա՚էչհուր Իլլէլին օղլու Աիմէոն՝ քի պապասընատան ման՛նկրա Յանհէարիմ մէճլիսինին ըէյիսի օլմուշտուտու՝ Նէհուտիլէրին իլք րապպիսի օլտու. Պունտան ման՛նկրա պու իւնվանն՝ ա՛զիմ բուսում իճրասը իլէ՝ էն օգուտմուշ ղարա վէրիլիրիտի ։ Ը՚զիմ մէտրէսէլէրտէ պիրի տէրսլէրինի պիթիրիպ Լ՚ապպ՝ եահօտ տատա միւ՛ԹԷպէր օլան Լ՚ապպի՝ եահօտ ճիւմլէսինտէն ա՛լէտ սայըլան Լ՚ապպունի չաղըրըմազա լայըզ սայըտըղը զէման՝ պիր սանատալիյէ իւզերինէ օթուրտուտուպ ճիւմլէսէն եիւքսէյէ գալըրըլըրըտը, վէ Յանհէտրիմ մէճլիսի Թագաւորընէն օրտտա պուլունան պա՛զը վէքիլլեր եէտի իլէ ան՚նուն էլինէ պիր անախթար վէ պիր քիթապ վէրիլիրիտի,

ատէմլէրտէն՝

7 Լ՚ապպի Լ՚ապպի չաղըրըմա-

քի անախթար ախէրլէրինէ աէրտու թա՛լիմ վէրմէք հիւքիւմէթինի ալտըղընա՝ վէ քիթապ՝ օգումագ ու մէշգէլէրինտէ ափգաձէլէ տէվամընա նիշանէ իտիլէր ։ Ընտան սօնկրա օնուն իւզերինէ էլլէր գօնուպ՝ օնուն իւնվանի նիտտա օլունուրտուտու ։ Պունտան սօնկրա օ՝ անախթարը պիր իֆթիթիսար նիշանը կիպի իւսթիւնտէ թաշըրըրտը, վէ էօսիւիւ զէման օնու պէրապէրինճէ կէօսթէրլէրիտի ։ Ա՚ֆէնտիմիզին զէմանընտա իշպու Լ՚ապպի ի՛ւնվանը ղայէթ ա՛յէսէվլի օմուշտուտու, վէ հէր քեսէնէ տոզուղու իտի ։ Պազ. ԻԹ. 16, 17 տէ՝ "Էյէ" աէօզիւնիւն շէրհինէ պագ ։

Ա՚րիստոս Ա՚ֆէնտիմիզ պուխանէլէրտէ պիզէ հէր պիր թահրիսէ պիր չօգ պաճթալարըն ախլէպագլարընընէ նուման-

նէսինի վէրմիշ տիր ։ Ընտր՝ վա՛ղ էթտիքլերի վէճճ իւզրէ էօ՛միւր սիւրմէզլէր, իլլա մէլէքլէր կիպի սէօյլէրլէր վէ շէյթանլար կիպի է՛օմիւր սիւրէրլէր ։ Ընտր ախէրլէրինէ ղայէթ շէտիտ վէ սէրթ՝ քէնտիլէրինէ իսկ ղայէթ միւլայիմ վէ եահվաշ օլուպ՝ ախէրլէրինէ կէօյիւն էն ատար եօլունու կէօսթէրիրլէր քի օնտտա եիւրիւսիւնլէր, քէնտիլէրի իսկ՝ էն կէնիշ եօլտա եիւրիւրլէր ։ Ընտր պա՛զը այինէ-

Digitized by Google

յը սեվեբրլէր ։

8 Ալիզ իսե՛ Իապալի չաղբըլմա-
յասընըզ. զերա սիզին միւտէր-

բի ա՛զիմ տիգգաթ իլէ կէօզէ-
տիրլէր, էն աղըր շէյլերի իսէ
թէրը էսեբրլէր. վէ սատըգ կէօ-
րիւնմէյէ ա՛զիմ զահմէթլէր չէ-
քէրլէր, Ա՛լլահըն մուհապէկէթի
իսէ օնլարտա եօզ տուր ։ Օն-
լար-տիւնեավի զիյաֆէթլերի սէ-
վերլեր, վէ Իվիհսէ մանսուպ-
լարը արարլալ։ Օնլար մախֆի
եէրլերտէ եաշընըզ օլմագտան
իսէ՝ գալաթալըգլը եէրլերի սէ-
չէրլեր, քէնտիլերի իչիւն պէօ-
յիւք իւ՛նվանլալ արզուլէրլեր,
վէ ինսանլարըն մահհինի՝ Ա՛լլա-
հըն մահհինտէն զիյատէ սէ-
վերլեր ։

8. Ալէ իսե՝ Իապալ չաղբըլ-
մայասընըզ։ Այէրչի Իէհուդլեր՝
աֆիւնեատա կէօրիւնմիւշ տաէմ-
լերին էն ա՛լէա մէնէհէ ու մեր-
թեզէյէ էրմիշլերիտի իսէ տէ՝
վէ օնլարըն եապտըգլարը շէյլեր
կէզք ալթընտա օլան ճիւմլէ լի-
ատնլարա թէրճիւմէ օրունտաճագ
վէ հեր քէստէն վէ հեր ֆամիլ-
եատան օգունտաճագ՝ վէ իսկան ու
ա՛մէլին եապընըզ գանուն ու
գայի՛տէսի օլաճագ իսի իսէ տէ՝
պաս ճիւմլէ իլէ՝ օնլարա էմր օ-
լունմուշ իսի քի, իֆթիհիսար
Ի՛սրայիլլարը արատմասընըլար, վէ
գապուլ էթմէսինլեր ։ Այնսան
մէհհինի ատրամագ՝ եահտա րսպգ
վէ էֆէնտիլիք էթմէք՝ օնլարտան
ուզագ օլսուն ։ Իսանէ 10 շէր-

րսհինիզ պիր՝ Վրիատոս տուր.
վէ սիզ հէվինիզ գարընտաշլար
սընըզ ։

հինէ պագ ։ Բ կորնթ. Ա. 24։
Գ. 5։ Յակ. գ. 1։ Ա Պետ.
Ե. 2, 3։ — Մէսոբրէթինէզ
պէյ ։ Այ՛նի խօճանըզ պիր տիր ։
Իէսուլէր՝ Վրիատոս Այ՛ֆէնտի-
միզին ծնլտըրըն վէ ճիւմլէ տաէմ
ճինսինին խօճասը օլմադա հագ-
գը մութլագընա տօգանան կէօ-
րիւնիւր պիր իւ՛նվան ալմալը
տէյիլէր իսի ։ Օնլար՝ օնտան
զայրի խօճա թանընմալը տէյիլ-
լէրիսի ։ Օնլար օնտան զայրի
քիմսէնին այագլարընտա օճուր-
մալը տէյիլէրիսի ։ Պօղտ՝ եա
Այ՛պողա՝ եա Կիւիսա՝ եա Այ՛ու-
սաւորիչ՝ եա Իսկեդեան՝ եա
Այ՛ուտէր՝ եա Կայվին՝ քիմ՝ պիր ։
Պապ Ա՛Է. 5 շէրհինէ պագ ։
Յօէլ. Ա. 38. 49. գ. 2. 26.
Զ. 25։ Ա՛գ. 13։ Ի. 16։ Ա՛ը-
ատվմ. ՃԳ. 10, 11։ Ա Կորնթ.
Ա. 12, 13։ գ. 3—5։ — Ալէ
հէյինէլ էտըպտաշլար ալընը։ Ան-
տուս Այ՛ֆէնտիմիզ՝ Պետրոսուն
ախէրլերին իւզէրինէ պէջիւք-
լիւյիւ վէ հիւքիւմէթի Հագգըն-
տա հիչ պիր շէյ սեջյլէմէզ, իլ-
լա պէր աքս՝ օնլարըն ճիւմլէ-
սինի պիր ա՛յատտա օլմագ թագ-
րիր էտէյօր, վէ օնլարա՝ պիրինի
օպիրինտէն պէջյիւք կէօսթէրէ-
ճէք իտհատա տրալարընտա Հատէտ
Թահրիք էտէճէք հեր պիր կէօ-
նա մէնէհէ ու րուհպէթ Թալտպ
էթմէսինի եռատագ էտէյօր։ Պագ

Digitized by Google

9 Վ֊է եէր իւզերինաէ քէնաթինիզէ փէաէր էյմէյէ չաղըրմայաըընըզ. զէրա վէաէրինիզ պիր՝ կէօքլէրաէ օլան ադը։

10 Էմ տաթի միւաէբրիսլէր չաղըրմայաըընըզ. զէրա սիզին միւաէբրիսինիզ պիր՝ Ի֊րիստաա աաւ։

ծ.Զ. 19, վէ ԻԸ. 1—4, վէ Ի. 20—28 շէրհլէրինէ պագ։

9. փէաէր (էյմէյէ) չաղըրմայաընըզ։ Պունաան՝ ասըլ պապամըզը պու լաֆզ իլէ չաղըրմալը ատէյիլիզ ատէյիւ՝ եաթաա իթթիֆար վէ ֆազիլէթլու վէ էյի քիմսէլէրէ բաղլաթ վէ ի֊թթիֆար էթմէկլի ատէյիլիզ ատէյիւ անկլաշըլմազ մէրամ ատէյիլ սիր։ Պագ Ի.Ե. 4։ Ի֊Յէյ. Ի. 12։ Դ Ջաթ. Բ. 12։ Զ. 21։ Ի.Գ. 14։ Կ.օբ. Իւ. 1։ Ա Կ.օրնթ. Դ. 15։ Ի֊էթ. Զ. 1—3։ Ա Տիմ. Ե. 1, 2։ Ի֊Բէր. ԹՌ. 9։ Էմ տաթի պու՝ ատէվլէթ թաւաաֆընաան մանաուալարա թաւ֊իին օլունմուշ հիւքիմլէթ սահիպի քիմսէլէրէ միւնասիպ իւ֊ն֊վանլար վէրմէսինի վէ րաղըպլէթ ու իթթիֆար կէօսթէրմէսինի ատ եաստագ էթմէյօր։ Պագ ԻՌ. 21։ Էվվմ. ԹԳ. 7։ Ա Պէտ. Ե. 13, 14. 17։ Ի֊աքին պիր ատամի "փէաէր" չաղըրմագաան պուրատա Ի֊փէնաիմիզին անկլամազ մէրամը աշիքեար ադը քի՝ ահն ու իմանա տայիր մատաթէլէրաէ ինսան հիւքիմլէթ ու նուֆուզունա պագմազ ադը։ — փէտրընին պէր։ Պագ Զ. 9 շէրհինէ պագ։ Ա֊ղա. Ա. 6։ Էվվմ. Ը. 14—17։ Ռ Կ.օրնթ. Զ. 18։ Ա. Յովհ. Գ. 1։ Կէօքտէքի փէաէրիմիզին՝ վէ

եաալընըզ օնուն նիհայէթսիզ հիւքիմլէթ ու նուֆուզու վար։ Ի֊նսան ճինսինէ նօմալար վէրմէյէ վէ օնլարըն զամիրլէրինի պաղլամաղա՝ վէ օնլարըն բէյ ու ի֊թթիֆաալարընա վէ ա֊մէլու հարաքէթլէրինէ հիւքմլէթ սիւրմէյէ՝ վէ ի֊թթաաֆըզըզ իչինն թէքմիլ ու ա֊ղապ էթմէյէ օնուն՝ վէ եաալընըզ օնուն Հագդը վար. վէ օնուն էպէտի հուզուգունա միւաախէզլէ էթմէյէ քի֊մ ճէհաթլէթ էաէպիլիր։

10. Էմ պէյ֊ի պաէրէֆֆէնտիլէրինէ չաղըրմայաընըզ։ Ա֊իւաէբրիսլէր եա֊նի ֆըրզա պաշլարը՝ վէ ինսանլարըն զամիրլէրինէ հիւքմլէթ սիւրմէկ գու վէհլէթինէ մաղլուբ օլմագ իւտի֊ասընաա օլանլար։ Պու՝ Ի֊էհուսիլէրին խօճալարընա վէրիլմէր պիր ի֊նվան իսլաքին օ՝ եաալընըզ Ի֊սրիստաա Ի֊ֆէնաիմիզէ մախսուս իսի, վէ օնու քէնսինէ ալմազա՝ հիչ քիմսէյէ բուխաաթ վէրմէմէ։ Ի֊ֆէնաիմիզ քէնսի շայիրլէրինէ իշ պու՝ վէ պունաան էվվէլքի խաննէլէրսէ աերճ օլունան թէքբար պէ թէքբար էյլէսիյի թէնպիհ ու թէքիալէրի իլէ անկլաթըյօր քի, քէնսի Ի֊սրիսէաինին պաշը՝ օնու ատէյիլ սալթ Հըզմզ էսիպ օնաա հիմայէթ էթմէքը իչինն՝ իլլա օնու իշաա էթմէքը վէ գա֊

Digitized by Google

11 Ա՝Է սիզին պէջսիւնիւզ՝ խըզմէճինիզ օլա։

12 Ա՝Է քիմ քի քէնտինի եիւ-
ճէլտիրա՝ ալչագլանաճագ, հէմ
քիմ քի քէնտինի ալչագլատըը-

լաղուլամագ իչիւն տախի՝ եա-
լընըզ քէնտիսի տիր, վէ պէտ-
բոտա՝ եախօտա օնլարտան պիր ա-
խէրինէ՝ քէնտիսինէն սօնկրա
իքինճիսի պիրէ օլսուն բուխտաթ
վէրմէյէճէք, իլլա արտալրընտա՝
թէքթէկ պէրապէրլիւք օլաճագ։
վէ Ա՝ղըա հէմ Ա՝մէղա՝ էպէ-
տէն օ քէնտիսի օլաճագ։ Ա՝տա-
նէ 8 շէրհինէ պագ։

11. Պէօյՙՙէ՝նէ՝ղ։ Պագ Ի. 26—28։ Ա՝ռէլ. ճ. 43—45։ Ղ՝ա՝լ. ԻՓ. 26, 27։ Յովհ. ՒԳ. 14. 15։ Ա Կօրնթ. Թ. 19։ Բ Կօրնթ. Դ. 5։ Ա՝Ա. 23։ Վ՝ահ. Ե. 13։ փիլիպ. Բ. 5—8։

12. Ի՝ըէ՝ղանճաճագ։ Ա՝պոմ. ճՀԸ. 6։ Ի՝սահ. ճ.Ջ. 18 ԻԹ. 23։ Գ՝ան. Դ. 37։ Ղ՝ա՝լ. Ա. 51, 52։ ճԳ. 11։ ճԸ. ԺՀ Յակ. Դ. 6։ Ա Պետ. Ե. 5։ Վ՝Հէն-
տիլէրինի եիւճէլտէն քիմսէլէր՝ տէյիլ սալթ քէնտի էմնալէրի օ-
ղլան տաէմլէրին կէօզլէրինէ քէն-
տիլէրինի պէտ կէօսթէրիրլէր, իլլա պիր թաղրի մնախատսէ իլէ Ի՝տպպ Ի՝սա՝ի՝էյա իքրահիյէթ օղուրլար։ վէ օնլարը Ի՝տպպ տիւ-
շիւրճէք, վէ ըէգիլ էտճէք տիր։ Գու վէճհ իլէ մաղրուր ՙԱ՝ա-
բուգոդոնոսոր ճանավարա տէօն-
տիւ (Գ՝ան. Դ. 32, 33), վէ Ֆօսուլ Ա՝երովդէս գուրթլարա եէմ օլսուս։ Գ՝ուդ, ՒՓ. 23։

սա՝ եիւճէլէճէք տիր։

13 Ի՝մմա վա՝յ սիզէ՝ էյ միւրա-
յէր քեաթիպլէր վէ փարիսեցի-
լէր, քի տաէմլէրին էօնիւնտէ
կէօքլէրին փատիշահլըղընը գա-

— Ա՝չՙՙըկլըյ՝ փէյ։ Գ՝ուրթա-
րըլճագ Ի՝ֆէնտիմիզ պու զաթպի
ամահլի չօգ գուվվանըրտըը, վէ
պիզէ էօյլէսիր քի, ալչագ կէօ-
նիւլիւք Ի՝վլահընն նազարընտա
փէք գըյմէյէլի տիր. վէ օ՝ էն
ալչագ կէօնիւլլիւ օլանլարա էն
ա՝զիմ իզզէթի վէրէճէք տիր։
Պագ Ի.Ը. 3, 4 շէրհինէ պագ։
Ա՝աղուր վէ Ա՝Իրմիհիան՝ պիրէ
պիրինէ զըտտ իքի լուղէթ տիր։
Պիր մաղրուր պազիրկէան՝ եա
հէքիմ՝ եա գօնշու՝ եա ախէր
պիր քիմսէ տէյէպիլիրիզ, լա-
քին պիր մաղրուր Ա՝Իրմիհիան
տէյէուէղիզ. զիրա հէր քիմ քի
Ա՝Իրմատտան էպրէնտի իսէ,
ալչագ կէօնիւլլիւ օլուր։

13. Ա՝Է՝յ պէզ։ Ի՝չպու հի-
պէթլու քէլամ՝ Ի՝ֆէնտիմիզին
մէհտանտա սէպյէհէյի սօն ո՝ւ-
մումի քէլամը իսի, վէ ղայէթ
հիյպէթլու պիր թաղրզ իլէ պու
եարատմազ վէ միւրաթը օլան տ-
տէմլէրէ օնուն հէմ տէպյէհէյ
իսդիյի վէ տէպյէհէյճէք օլտուղու
շէյլէրին ճիւմլէսինին պիր տ-
ղըր իտմանլի իսի։ Պու՝ օնուն
տէպյէհէյէ սօն ֆուրտաթը իսի,
վէ օ՝ քէնտիսի արթըգ քիտ-
թատմազըտը. լաքին հէյքէլտէ՝
խալգըն հուզուրտունտա՝ վէ եիւ-
րէքլէրի թէֆֆիշ էտէն կիպի՝
հիչ սագընմայտագ՝ քէտթիպ-

Digitized by Google

փարասընըզ. չհունքի սիզ կիրմեզ-
լէրին վէ փարիսեցիլէրին հիյ-
պէթլու եարամազ լըղընը աշի-
քեար էթմէյէ՝ վէ օնլարա ղա-
յէթ հիյպէթլու թէքտիր ու
ա՛զապ կէլէճէյինի կէօսթէրմէ-
յէ միւպաշիրէթ էտէր։ Օնլա-
րըն ա՛լէյհինէ պու Պապտա
թագրիր օլունան սէքիզ "վայ-
լար" օնլարա՝ Վինա տաղընտան
կէլիր սէքիզ նէվալէթ կէօք կիւ-
րիլթիւնէ եախօտ փարլագ շիմ-
շէք փարլամալէրի կիպի կէլմիշ
օլմալը իտի։ Կուրթարըլճմըզ
հէր պիր վայ իչինն՝ օնլարա էյ-
լէմիյի թա՛զիրին հագգ օյտու-
ղունա պիր թէօհմէթ վէսիլէ
կէօսթէրիյօր։ Պագ 14, 15.
16. 23. 25. 27. 29 խանէլէրէ։
Նչէր նօմռունն վայլարը հիյ-
պէթլու օլուրսա, Ինճիլ պիղլի
խէլաս էտէպիլիր. լաքին Ին-
ճիլինն վայլարընտան՝ պիղլ հա՞ն-
կը շէյ խէլաս էտէպիլիր։ Ա՛ա-
լիմլիյինն վէ եավաշ լըղընն քէն-
ահսի վէ հէր պէրէքէթին փուն-
կարը օլան Ուրիսաոս Նչֆէնտի-
միզինն կէլէն պիր վայ՝ էյրէսիզ
պիր շէյ օլմալը տըր։ Պագ Ա.Ն.
21 շէրհինէ պագ։ — Անթոյը։
Պագ Զ. 2, վէ Է. 5, վէ
Ա.Ե. 7, վէ Ը.Զ. 3, վէ ԻՒ,
18 շէրհլէրինէ պագ։ — Վհա-
ՐիՂէթ վ Փուլիսեցիլէր։ Պագ Բ.
4, վէ Գ. 7 շէրհլէրինէ պագ։
— Կնօսկըրն Քոփհաըլըընը։
Պագ Գ. 2 շէրհինէ պագ։ —
Կոփթընընը։ Անտիանըն հագ-
գընտա օլան էսքի փիլոյամկեր-
սինիզ, կիրէնլէրի տախ կիրմէ-
լէքլէրի թէՔախիր էթմէկի՝ օնլա-
րըն իշի իտի, լաքին օնլար՝ տօղ-
րու թէՔախիր վէրմէճէքլէրի եէրի-
նէ՝ օնլարա եանՂըշ մա՞նա
վէրտիլէր, վէ պու վէճՀ իլէ ա-
չաճագ եէրինէ՝ օնլար գաւիա-
տըլար։ Պագ Ա.Զ. 19 շէրհինէ
պագ։ Օնլար՝ էլլէրինտէն կէլ-
միյինի էյլէտիլէր քի, խալգա
Իսրաւէլ շայիրլէրի օլմադա
մա՞նի օլտունլար։ Օնլար խալ-
գը Ա՛լահըն նօմռունտան կէրի
աէօնտէրմիլէր, վէ օնլարը քէն-
ահսիլէրին պաթըլ սըփարըշըրընա
պաՂլատըլար։ Օնլար՝ էսքի Կի-
թապլարը էյի պիլմէք խատրա՝
սընտա խոխլէր. լաքին Անտիա
հագգընտա հէր եէրտէ պաթըլ
թա՛լիմլէյիսի էջրէսիրլէրիտի։
Օնլար Իսրաւէլ՝ ալատաըճը՝
հիլէպազ՝ Ամարիայը՝ վէ շէյ-
թան աէրլէրիտի. վէ օնու չօգ-
տան պէրու պէքլէնէն քէնահլէ-
րին փսաիշահը վէ Կուրթարը-
ճըսը աէյիս գաւատվ էթմէկէ
կէօնլիս օլանլարը գօրգուտուս-
լար վէ գօվալարլար իտի։ Պագ
թ. 36, վէ ԻՌ. 24 շէրհլէրինէ
պագ։ Ղ ա-է. Ա.Ն. 52։ Իվճ.
Է. 46—52։ թ. 22. 24. 34։
Կ՝ըթ. Դ. 17, 18։ Ե. 28. 40։
Ը. 1։ Ա.Գ. 8։ Ա Թես. Բ. 15, 16։
Ա Տի՛մ. Գ. 8։ Դ. 15։—Անչ ՀԸ-
ՆԷպէնէ ևՀ։ Վհէնահիզի Վհրիս-
տոստան կէրի ԹուԹմասը հիյ-
պէթլու տուր, լաքին ախէրլէրինի
տախ օնտան կէրի ԹուԹմասը
առահա հիյպէթլու պիր շէյ տիր։

Digitized by Google

յէ գոյ վէրամեզանիզ ։

14 Ա՛յ սիզ՝ էյ միւրայը քեաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր , քի տուլ գարըլարըն էվլէրինի եէյսինիզ , վէ պէհանէ իլէ ուզուն տուա՝ էտէրսինիզ . պունաան իչիւն տահա զիյատէ ա՛զագ ա-լաճագսընըզ ։

15 Ա՛յ սիզ՝ էյ միւրայը քեաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր ,

---

14 . Ա՛յ օխ ։ Պունաան ի-լէրլի խանէնին շէրհինէ պագ ։ —Տ՛ուլ ֆըըլարըն հվլէրինէ ։ Պու-րատա "էվլէր" լուդէթի՝ հէր կէօնա մալ ու էմլագ մա՛նասընա տըր ։ —Ն՛էզինէ ։ Ընլար պու-նու իլի թաղրիգտէ էտէրլէր իսի . (1) Ընլար նօմնսու ղայէթ է-յի պիլմէք՝ վէ ճէհալէթաէ հէմ աէրա ու միհնէթաէ օլանլարա զայէթ ա՛զիմ ասօթ օլմագ իտ-տիա՝ սընատա իտիլէր , վէ պու վէճճ իլէ տուլ գարըլարը վէ էօք-սիւզլէրի քէնտիլէրին մալ ու էմ-լագքինի օնլարա՝ ա՛լիմ վէլիլէր վէ գատիր միւսիւլման կիսի սըփա-րըշ էթմէ՛յէ գընտրըրլարըտա , վէ օնաան ասնակրա ունլարըն պիլ-մէզլիկլերինի քէնտիլէրինէ ֆուր-սաթ ապարագ՝ մալը երէլէրի-սի ։ (2) Ընլար ուզուն տուա՛լէ-րի իլէ՝ իւզէրլէրինէ ա՛զիզլիք սու-բսէթինի ալըրլարըտա , վէ պու վէճճ իլէ չօգ զայիֆ քիմսէլէրի վէ ա՛լէլհասուս գարըլարը՝ մալ-լարընը տինէ ասպիր մնասաէլէրէ գուլլանըլմագ իտտիա՛ը իլէ օն-լարա թէսլիմ էթմէ՛յէ գընտը-րըլարըտա ։ Ն՛էյ վահ , պու քիմ-սէլէրին գապաճաթ ու թէօհ-մէթինին աղըրլըղընը քի՛մ ֆէհմ էաէպիլիր ։ Ն՛էէ իՒ . 22—24 ։ Յոբ . իՒ . 9 ։ ԼԱ . 16—20 ։ Ն՛աայ . ժ . 1 , 2 ։ Ա՛մոս ։ ԺՒ .

զուն տուա՝ էտէրսինիզ . պունաան իչիւն տահա զիյատէ ա՛զագ ա-լաճագսընըզ ։

15 Ա՛յ սիզ՝ էյ միւրայը քեաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր ,

---

40 ։ Պ՛ոէ . ի . 47 ։ Բ Տի՛մ . գ . 6 ։ Տի՛տ . Ա . 10 , 11 ։ Բ Պետ . Բ . 11 , 15 ։ —Պէհանէ իլի ։ Ընլար պունու պիր եաղտամազ նի-յէթի իլէ էտէրլէր իսի , քի սա-աէտիլ քիմսէլէրի տահա գօլայ ալտատապիլսինլէր ։ Պագ Զ . 5 շէրհինէ պագ ։ Ա՛բրահամիան քի-լիսէսինտէ տաճի էօյլէ սիր . նէ-գատար փափաստլար վար քի՝ էօ-լիւլէրին ճանլարընա ֆայիտէ էթ-մէք պէհանէսի իլէ էօլիւլէր ի-չիւն պատարագլար օգույուպ տուլ գարըլարըն վէ նէմիմէրին էվլէրինի նեերլեր , վէ քէնտիլէ-րինի պէնկինէսէտիրլէր ։ —Ա՛ղըն պա՛ա՛ ։ Պագ Զ . 7 շէրհինէ պագ . —Տ՛ահա պ՛էյօթէ ա՛ղագ ։ Տիւնեաա-տա պիրի պիրինտէն ֆարգը չօգ տէրէճէ թէօհմէթ ու գապաճ-հաթլար օլտուղտա միսիլլիս՝ ախ-րէթտէ տահի պունուն կիսի պի-րի պիրինաէն ֆարգը չօգ տէրէճէ թէքտիր ու ա՛զապլար օլա-ճագ տըր ։ Պագ ԺԳ . 22 շէր-հինէ պագ ։ Պ՛ոէ . ԺՒ . 17 , 18 ։ Պ՛ուրթաըրըճը Ն՛ֆէնտիմիզին պուրատատա կէօսթէրտիյի կիւնա-հա հիչ պիր էօ՛զիւր օլամագըտը . վէ հիյպէթլու պիր թապղ իլէ պէջիւք իսի , վէ օնուն թէքտիր ու ա՛զապը օնա կէօրէ օլաճաղը-տը ։ Խսանէ 33 շէրհինէ պագ ։

15 . Ա՛յ օխ ։ Խսանէ 13

Digitized by Google

18 Ա֊եմ՝ Արզպահ իւր եբմին էառնէն պիր շէյ տէյիլ, ամմա օ֊նուն իւզերինառ օլան Հէտիյէ իւր եբմին էառնէն պօրճլու օլուր պէրմինիլ։

19 Այ֊ն տիվանէլէր վէ քէօր֊

(Ո)նտա օլան ճիւմլէ ա՛վկ ըլնչի Հեյքէլտէն ալան ալթունա՝ Հեյ֊քէլին քենտիսինտէն տահա ա՛֊զուզ տիր տէմէլէրի՝ քենտիլէրին պիւթիւն պիւթիւնէ քէօր վէ աշխատ օլմալարընըն նէ՞ Հիյ֊պէթլու պիր իսպաթը իտի։

18. Արեղա՛ էլէ ։ Արզպահ պագըրտան նաիրըմըշ՝ վէ խիրմի արշընն միգտարի ուզուն Հեմ էն֊լի՝ վէ օն արշընն գատար եիւք֊սէք իտի։ Բ Պետ. Դ. 1։ — Պէր չէյ տէյէ։ Յատնէ 16 շէրհինէ պագ։ — Ո֊նուն իւզերինէ օլան հէտիյէ էլէ ։ Ա֊էտիյէ պու֊րատա՝ Հեյքէլէ կէթիրիլիպ իշ֊պու մէզպահէն իւզերինառ գու֊պան օլունան Հայվանլար տէմէք տիր ։ Պապ Ե. 23 շէրհինէ պագ։

19. Այ֊ն պէլանէլէր վէ տէօրէր ։ Յատնէ 17 շէրհինէ պագ։ — Ա֊էտիյէ ա՛չիչ եօխ մէզպա՞հ մը ։ Ա֊էզպահ Ա֊լլահըն իտի. վէ գուրպանա՝ մալիք օլտուղու Հէփ գըյամէթի վէ ի֊թիթպարը ո վէ֊րիրիտի. իմոի պունուն իքիսին֊տէն պէօյիւիւ ո օլմալը տէյի֊ը֊մի։ Յէնէ Իթ. 37։ Ա֊պքին փա֊րիսեցիներ՝ ալթունու Հեյ քէլտէն վէ գուրպանը մէզպահտան պէօ֊յիւք սայարլարըտը. քի պու վէճՀ իլէ խալխը չօգ ալթուն վէ

լէր. զիրա հա՞նկիսը պէջյիւք տիւր, Հէտիյէ՞ մի, եօխսա Հէ֊տիյէյի ա՛զիզ էառնէն մէզպահ֊մը.

20 Ամոի մէզպահ իլէ եբմին էառնէն, օնուն իլէ վէ օնուն իւ֊զերինառ Հէփ օլանլար իլէ եբ֊

պօլ Հէտիյէլէր կէթիրմէյէ ճէ֊սարեթլէնտիրմինլէր, շէյլէ քի՝ քենտիլէրի տիւնեամվի մէնճառա֊թընը թահսիլ էմմէյէ գատիր օլսունլար։

Իսէլսա իչիւն Ա֊իրիստոսուն սատագաոնը պէտէլ քենտի֊լէրին խայր ա՛մէլլէրինէ Հէփ կիւ֊վէնէն քիմսէլէր՝ փարիսեցիլէր կիպի Հէտիյէյի մէզպահտան ի֊լէրի սայմագտան ղայրի նէ՞ է֊տէրլէր։

20. Ամոի մէզպահ էլէ եբմէն է֊պէն լէ։ Այ֊նի մէզպահ եբմին էառնէն քիմսէլէր՝ "մէզպահ պա֊գըրտան ղայրի պիր շէյ աէյիլ տիր" տէյէրէք՝ եբմինլէրինի պօզ֊մագ խաթըրլարընտան կէչմէյին. զիրա մէզպահ Ա֊լլահըն իտի, վէ օնա ևագլաշան Ա֊լլահըն քէն֊տիսինէ եագլաշըր իտի ։ Պաչ։ Խգ. 4։ Իշ. 6։ Այ֊եմինին՝ էյէր պիր մա՛նասը վար իտի իսէ, Ա֊լլահը շէհատէթէ չաղըրմագ իւ֊տի. վէ ունլարըն Հեյքէլ իլէ տէ՝ ալթուն իլէ տէ՝ մէզպահ իլէ տէ՝ օնուն իւզերինառ օլան Հէտիյէ իլէ տէ եբմին էմթաքլէրի՝ պիլ իգմէթիպա տէմէք օլուրսառ քի, Հեյքէլին՝ ալթունուն՝ մէզպահըն՝ եա Հէտիյէնին Ա֊լլահը Հաղըր իտի, քի եբմինի իչինէսին, վէ օ֊

մին էտէր ։

21 Ալ՝ Է հէյքել իլէ եէմին էտէն, օնուն իլէ վէ օնտա սաքին օլան իլէ եէմին էտէր ։

22 Ալ՝ Է կէօք իլէ եէմին էտէն, Ա՛լլահըն թախթը իլէ հէմ օնուն իւլէրինտէ օթուրան իլէ եէմին էտէր ։

23 Ալ՝ սիզէ՝ էյ միւրայը քեաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր, քի նա՛նէ՛ն վէ անիասնուն վէ քինօնուն ի՛ւշրիւնիւ վէրիրսիզ, ամմա նօմսուն տաճա աղըր չէյլէրինի՝ շերաա՛թը վէ ատրհամլեթի վէ իմանը թէրք եթաիզիլ՝ պուն լարտան տահի ի՛ւշը ալընմայը՝ տէյիւ իւէհուտիլէր պէյնինտէ պիր մէսէլէ իտի ։ փարիսեցիլէր նօմսաս թէֆխիր վէրմէլէրինին հէր չէյի ինձէ ինձէ արամայլաըր իլէ՝ պուն լարտան տահի ի՛ւշը ալընմայը տէյիւ իտտիա՛ էտէրլէր իտի. վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ պուն տան նիհայէթսիզ ա՛զիմ վէ միւհիմմ չէյլէրտէ՝ քի նօմսա տահի օնլարըն հագգընտա աչիքսարէ սէօյլէմիշտի, պիւթիւն պիւթիւնկ պիգայտ իտիլէր ։ Ղ՛ա՛լ. ւն. 42 ։ —Ի՛՛շէնէ՝ վէյէ՛՛նէ՛ ։ Իւհուտիլէրտէն նօմսս միւճիպինճէ մահլուպ օլունուրտուտ քի՝ էմլաքլէրինտէն օն փայընըն պիր փայընը Ղևիլիլէրին կէչինմէսինկ վագֆ էթմինլէր ։ Քնտ. ԹԸ. 21—24 ։ Ալ՝ պուն տան մա՛տա օնտա պիրինի տահի հէյքէլին խըզմէթինէ վէրմէյէ մահլուպ օլունուրլարընտ ։ Թ Օէն. ւդ. 22, 23 ։ Ալ՝ օնտան մա՛տա հէր իւչ ելընտա պիր՝ պիր օն փայընն պիրինի տահի փուգարալարտա վէրմէյէ մահլուպ օլունուրլար իտի ։ Թ Օէն. ւդ. 28, 29 ։ Պու վէճհիլէ օն-

---

նու պօզմագ թէօհմէթինին ճէզասընըն վէրսին ։ փարիսեցիլէրին էթիհիքլերի իշտու ալչագ վէ ահմանէճէ ֆարգլարը՝ վէ օնտան իւէրի կէչէն նափաք լիսան գուլլանմանընն հիյպէթլու կիւնահը խուսուսունտա՝ Ղ՛ֆէնտիմիզ պուն տան ապտէմ շէտիտ թէքմիրլեր թափրիր էյլէտի ։ Պապ Ե. 33—37 շէրհինէ պագ ։

21. Ղէյտէլ իլէ եէմին էտէն ։ Պուն տան ապտէմքի խանէնին շէրհինէ պագ ։ — Օնգա ատ՛ին օլան իլէ եէմին էտէր ։ Ղէհքէ՛ Ա՛լլահըն էվի իտի, վէ քէնտիսի օրտտա՝ Վ՛հերուբէլէրին արասընտա սաքին իտի ։ Գ Թագ. Ը. 10—13։ Ալագ. ԻՋ. 8։ Զ. 1։ ճԼՐ. 13, 14 ։

22. Կէօք իլէ եէմին էտէն ։ Իտան 20 շէրհինէ պագ ։ —Ա՛լլահընն նախիլը իլէ ։ Ալագ. ԹՆ. 4 ։ Ն՛ա՛յ. կՋ. 1։ Հ՛այտ. Դ. 2, 3։

23. Ալ՝ ա՛յ սիզէ ։ Պագ 13 վէ 16 խանէլէրին շէրհինէ ։—Ն՛ա՛նէ՛ն վէ անիասնուն վէ ֆէրիսեացիլէր ։ Պունլարընը ճիւմլէսի օթլար՝ վէ թատա՛մա ազ հարար շէյլէր իտի. վէ չիւնքի պունլար նօմսուտա գիլքր օլունմամըշլար իտի, պուն-

77 հ

լարտան տահի ի՛ւշը ալընմալը՝մը տէյիւ Իւէհուտիլէր պէյնինտէ պիր մէսէլէ իտի ։ փարիսեցիլէր նօմսաս թէֆխիր վէրմէլէրինին հէր չէյի ինձէ ինձէ արամայլաըր իլէ՝ պուն լարտան տահի ի՛ւշը ալընմայը տէյիւ իտտիա՛ էտէրլէր իտի. վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ պուն տան նիհայէթսիզ ա՛զիմ վէ միւհիմմ չէյլէրտէ՝ քի նօմսա տահի օնլարըն հագգընտա աչիքսարէ սէօյլէմիշտի, պիւթիւն պիւթիւնկ պիգայտ իտիլէր ։ Ղ՛ա՛լ. ւն. 42 ։ —Ի՛՛շէնէ՝ վէյէ՛՛նէ՛ ։ Իւհուտիլէրտէն նօմսս միւճիպինճէ մահլուպ օլունուրտուտ քի՝ էմլաքլէրինտէն օն փայընըն պիր փայընը Ղևիլիլէրին կէչինմէսինկ վագֆ էթմինլէր ։ Քնտ. ԹԸ. 21—24 ։ Ալ՝ պուն տան մա՛տա օնտա պիրինի տահի հէյքէլին խըզմէթինէ վէրմէյէ մահլուպ օլունուրլարընտ ։ Թ Օէն. ւդ. 22, 23 ։ Ալ՝ օնտան մա՛տա հէր իւչ ելընտա պիր՝ պիր օն փայընն պիրինի տահի փուգարալարտա վէրմէյէ մահլուպ օլունուրլար իտի ։ Թ Օէն. ւդ. 28, 29 ։ Պու վէճհիլէ օն-

Digitized by Google

քի պիր առաքի անունէ կէթիրմաք իչիւն աէնիզի վէ գարտալը առօլ-

շէրհինէ պագ ։ — Պիր ադամ պունլարդա էյի օլմադըղընը կէօրմէյէ էլվերմէզ իտի։ Ինսան միլլէթինէն՝ անիսանէն՝ եարհօտ ֆըրգաանան օնլարըն անունէ ադօնէն պիր քիմսէ ։ Ւօխ. Ը. 17 ։ Գործ. Ր. 10 ։ Ջ. 5 ։ ժԳ. 43 ։ Ինհուսուիլեր պէչինտաէ պուն-ճիլէյին իւչ սիւրլիւ ադօնմէլէր վարըտը ։ (1) Ասատագամ ադօնմէլէրի ։ Պունլար՝ Ինհուսի անունի թէքմիլէն գառպուզ էսէրլէրիտիր, վէ օնուն հէմ սիյինլէրինի իճրա էտէրլէրիտիր, վէ պունլար՝ հէմ սիւննէթէ հէմ տէ վաճիպիզ օլունուրլարըտըր ։ Պագ Գ. 1 շէրհինէ պագ ։ (2) Կատիու ադօնմէլէրի ։ Պունլար՝ փուռիսէրհօսթիւսի թէղը՝ վէ Ինհուսի անունի պէչինմէք իգ-նարընտա օլուպ՝ Ինհուսիլէրին պա՛զի սյինլէրինի իճրա էտէրլէրիտի ։ Լաքին սիւննէթէ օլմադըղարըտը ։ (3) Վահար ադօնմէլէրի ։ Պունլար՝ պիր զաման քէնար ա֊ ֆայտահ իչիւն սատէճէ սիւննէթէ օլուդուղարըտը, լաքին Ա՝մվաէսին նօմօռուսնու թուռիմազդարըտը ։ — Տինդ վ էտայը փօ-ըէբընէզ։ Ասկ հէր պիր ուս-թաղդա գուվանըդըսընըզ, վէ հիչ պիր էմէք էսիրկէմէզսինիզ ։ — Վինոփնէզտէ ։ Պուդաատա էօյրէ-նիրսիզ քի, փարիսեցիլէր Ա֊հիմսէ իչիւն կէօսթէրտիքլէրի պիւ-թիւն զայրէթլէրի՝ վէ ադեղդէ-րինի ադօնատէտիյէ հէփ ճէհա-ննէմի իլէ։ Եինէ չէյթանըն օղուզ-

---

լարը՝ վէ ճէհէննէմին միրասյ-խօրլարը խարիէր ։ — Այէ էօն-ղէյտէ ։ Ալեաթիաղէր վէ փա-րիսեցիլէր՝ քէնտիլէրին ադեր-լէրինքինաէն իւսթիւն օլան նօ-մօս մա՛լումաթլէրի հաէտի իլէ ադա աէօնմէլէրինին իւղլէրինէ ա-խերլէրտաէն զիյատէ թէքմիլլէրի օլմադը խոի, լաքին օնլարըն՝ ադա քիմսէլէրէ թա՛լիմ վէրմէ-յէ վէ ատէտա էյի էճմէյէ զէր-դէ գառպար եմէք չէքմէքլէրի կէօրմէնմէզ։ վէ օնլարը սոյն-լէրինէ չէվիրմէքսիզէն՝ կէօրմէնէ-քի՝ քէնտի մալլէրինի օնլարըն վասիթտան իլէ ատըթըմագտան ղայրի մէրասիմլարը եօղուտաա ։ Պու քիմսէլէր՝ պունտան եվվէլ քէնտի սոյնլէրի հաէտի իլէ՝ հէր նէ գառպար պաթըլ իտի ի-սէ ատ՝ պա՛զը քէօթիւլիւքլէրտէն սաղընըրլարըտը ։ Լաքին շիմտի օնու ըէստ էտիյ՝ փարիսեցի-լէրտէն օնտան եէրինէ օնտան է-յի պիր շէյ ալմատըգլարը ի-չիւն՝ չօգ քէրրէ օնլար քէն-տիլէրինի՝ էնկէլտիզ քէնտի շէհ-վէթլէրինէ վէրիրլէրիտի ։ Ինհուսի միւէյիփլէրին քէնտիլէ-րի պիրէ աէրլէր քի, աէօնմէլէր՝ "Իսրայէլին լէքելէրի" իտիլէր, վէ եարատմազլըղընտըր իլէ "Ա֊հիսանըն կէլմէսինէ մա՛նի օլուդ-լարըտը"։ Ա֊իւսթիմանլարտա տաճի՝ Վիրիաթիանլըղտաան սոյնլէրինէ ադօնէն քիմսէլէր իչիւն պէօյլէ աէրլէր ։ — Ա֊ինհաննէմ օղլա ։

Digitized by Google

հէննէմ օղու֊ էաերսինիզ ։

16 Վ֊այ սիզ՝ Ա֊էյ֊քէլ իլէ եէմին էաէն պիր շէյ ատէիլ, ամմա հէյ֊քէլին ալճռունու իլէ եէմին էաէն պօրճլու օլուր՝ ատ֊

պու՝ Ի֊պրանիճէ պիր ճա֊պիր օղուպ՝ պիւճիւն պիւճիւնէ ճէ֊հէննէմ միւսթահագ ատմիք սիր ։ պէօյլէճէ էօղիւմ՝ օղու֊ էօղիւմ միւսթահագ ատմիք սիր ։

Բ Կոփ · ԺԲ · 5 ։

16 · Վ֊այ սիզ ևս ։ Ի֊շպու խանէատ՝ Ի֊ֆէնտիմիզին պու֊ քիմսէլէրին ա֊Ը֊յհինէ ճեազրիր Էյլէսիյի վայլարըն աէօրսիւնճիւ իպրազ օլունուր ։ Կա֊նէ 13 շէրհինէ պագ ։ — Ա֊էյ֊ե֊լ նիք նէգն էօվն ։ Պագ Բ · 33, 34 շէրհինէ պագ ։ — Պէէ ինչ փէյէ՝ Ի֊յա֊նի պու միսիլիւ սիր եէմինի ատամ հէմ էաէպիլիր հէմ ատ քէյֆինէ կէօրէ պօղազ պիլիր ։ — Ա֊էյ֊ե֊լ֊էն ալնռանաս նիք ։ Պունուն մա֊նասը՝ եա հէյ֊քէլին գափուլարընտա վէ ախէր եէրլէրինինէ գափըը օլան ալճռու֊ նա՝ եա հէյ֊քէլին ալճռուն գազ֊ լարընա՝ եախօտ ատմա իհթի֊ մալի՝ խազինէյէ աճըլըպ ալ֊ ճռունա սըր ։ Կա֊նէ 19 շէրհի֊ նէ պագ ։ — Պօղճու օլսը ։ Ի֊յա֊նի եէմինինի ճռումմազա պօրճլու տուր, վէ օնու պօզար֊ ատ, կիւնահ իշլէր ։ — Վ֊էօր էօ֊լսըօղլսը ։ Պագ 17. 19. 24, վէ 26 խանէլէրէ, վէ Պագ ԺԳ. 13—16, վէ ԺԵ · 14 շէրհ֊ լէրինէ ։ Կաղ · ՂԴ. 8 ։ Ի֊սայ ·

յէն քէօր գուլազուզսը ։

17 Ի֊յի ադամնէլէր վէ քէօղլէր · զիւրա հա֊նգկսը պէօյիւք ախուր, ալճռո֊ւն մը, եօխտա ալճռունու ա֊զիզ էաէն հէյ քէլ մի ։

ԾԶ · 10, 11 ։ Յովէ · Բ · 39 —41 ։

17 · Տիվանէլէր վ էեօղլէր · Պունատան էվվէլքի խանէնին շէրհինէ պագ ։ Ի֊յի աշխըեատը օլան շէյի անկլայամայան֊վէ շէ յ֊ լէրի կիւնահ օղմազա եախօտ կիւ֊ նահ օղմամազա քէնտիլէրին ֆա֊ սիա վիւրատալարընճա էաէն քիմ֊ սէլէր՝ ադինակ գուլազուզսար օղ֊ մազա նէ֊ գառար ուլզուն֊ուզսար սըր ։ Ադ֊հայէթիզ Ի֊լմին՝ "Տի֊ վանէլէր վէ քէօղլէր" օղմագ Բագդիր Էյլէսիյի քիմսէլէր֊ին֊ սանլար պէյնինակ ի֊Բիթագըը վէ շէօհրէթի հէր նէ գառար պէօ֊ յիւք իսէատ, Վ֊իհնահ գուլա֊ ղուզսըը օղմազա նէ֊ գառար ուլ֊ զունուզ տուրլար ։ Պիր քէօղ պիրզ գուլազուզ օղմազա՝ եախօտ պիր աէլիյէ պիրզ խօճայզգ էթ֊ մէյէ հազընըզ Վ֊իհնահ պէօ֊ յիւք մինտուզ ատհիզի՝ վէ զայ֊ լէթի քէնահ քէօղլիւյինէ վէ ճահիլլէյինէ կէօրէ չօգ եա ազ օղատղու իշլուն լուխատի վէրճ֊ լի֊մի ։ — Ի֊ընռանա ա֊ղէչ էգեն հէյէ֊ե֊լ֊էն ։ Ի֊լճռունուն զաթընատ օնա հէյ֊քէլտէն կէլէնահէն մա֊ ատա հիչ ասլա պիր ա֊զիզլիք եա֊ ղատու ։ Ի֊նհար պիր մահազատ օղ֊ ապզըտը, ապիր ալճռունատն վի֊ յատահ պիր ա֊զիզլիյի օղմազտը ։

Digitized by Google

18 Ո՞վ Աեզրահ իւր եբմին էառնէն պիր շէյ տէյիլ , ամմա օ- նուն իւզերինտէ օլան հէտիյէ իւր եբմին էառնէն պօրճլու օլուր աէրսինիզ ։

19 Այ սիվանէլէր վէ քէօր-

Ընտա օլան ճիւմլէ ա՛վիզ լիյի հէյքէլտէն ալան ալթունա՝ հէյ- քէլին քէնտիսինտէն տահա ա՛- զիզ տիր տէմէլէրի՝ քէնտիլէրին պիւթիւն պիւթիւնէ քէօր վէ տէմագ օլմալարընըն նէ՞ հիյ- պէթլու պիր իսպաթը իտի ։

18. Ո՞ւղղակի էնք ։ Աեզրահ պագըրտան նաիրըմըշ՝ վէ խիրմի արշընն միգտարի ուզուն հէմ էն- լի՝ վէ օն արշընն գատար եիւք- սէք իտի ։ Բ Պնաց . Դ . 1 ։ — Գէր չէյ պէյլ ։ Լսանէ 16 շէրհի- նէ պագ ։ — Ընտա է-ցէրէկով օլան հէտիյէ էնք ։ Հէտիյէ պու- ղատա՝ հէյքէլէ կէթիրիլիպ իշ- պու Աեզրահընն իւզերինտէ գուր- պան օլունան հայվանլար տէմէք տիր ։ Գապ Ե . 23 շէրհինէ պագ ։

19. Այ պէնէյիբ վ էօղլէբ ։ Լսանէ 17 շէրհինէ պագ ։ — Հէ- պէյէն ա՛նչ եօխ Աեզրահ մը ։ Աեզրահ Ալլահընն իտի . վէ գուրպանա՝ մալիք օլտուղու հէտ գըյամէթի վէ բ՛ենիպարը օ վէ- րիրիտի . իտոի պունուն իքիսին- ատէն պէօյիւյիւ օ օլմալը տէյիր- մի ։ Լսէյ Իթ . 37 ։ Ա՛աքին փա- րիսեցիները՝ ալթունու հէյ քէլտէն վէ գուրպանը Աեզրահան պէօ- յիւք սայարլարըտը . քի պու վէճհ իլէ խալգը չօգ ալթուն վէ

լէր . զիրա հա՞նկիսը պէյիւք տիւր , հէտիյէ՞ մի , եօխսա հէ- տիյէյի ա՛զիզ էառնէն Աեզրահմը .

20 Ոտոի Աեզրահ իլէ եբմին էառնէն , օնուն իլէ վէ օնուն իւ- զերինտէ հէտի օլանլար իլէ եբ-

պօլ հէտիյէլէր կէթիրտիյէ ճէ- սարէթլէնտիրսինլէր , շէյլէ քի՝ քէնտիլէրի տիւնեակի մէնճան- թընը թահսիլ էտտիյէ գատիր օլսունլար ։

Լսէլաս իչիւն Քրիստոսուն սատագաթընա պէտել քէնտի- լէրին խայր ա՛մէլլէրինէ հէտի կիւ- վէնէն քիմսէլէր՝ փարիսեցիլէր կիպի հէտիյէյի Աեզրահտան խ- լէրի սայմագտան զայրի նէ՞ է- տէրլէր ։

20. Ոտոի Աեզրահ իլէ եբդէն է- պէն էջ ։ Այ՝նընի Աեզրահ եբմին էտէն քիմսէլէր՝ " Աեզրահ պա- գըրտան զայրի պիր շէյ տէյիլ տիր "տէյէրէք՝ եբմինլէրինի պօզ- մագ խաթըրլարընտան կէչմէյին . զիրա Աեզրահ Ալլահընն իտի , վէ օնա եագլաշան՝ Ալլահընն քէն- տիսինէ եագլաշըր իտի ։ Պոլ ։ Խգ . 4 ։ Իջ . 6 ։ Ե՛եմինին՝ էյքը պիր մա՛նասը վար իտի իսէ , Ալլահը շէհատէթէ չաղըրմագ ի- տի . վէ ունլարընն հէյ քէլ իլէ ա- ալթուն իլէ տէ՝ Աեզրահ իլէ տէ՝ օնուն իւզերինտէ օլան հէտիյէ իլէ տէ եբմին էթտիքլէրի՝ պիլ իգնիթլա տէմէք օլուդուտու քի , հէյքէլինն՝ ալթունուն՝ Աեզրահընն՝ եա հէտիյէնին Ալլահը հազըր ի- տի , քի եբմինի իշնիթմին , վէ օ-

Digitized by Google

մին էտէր ։

21 Ա֊ Է հէյքէլ իլէ եէմին էտէն, օնուն իլէ վէ օնտա սաքին օլան իլէ եէմին էտէր ։

22 Ա֊ Է կէզք իլէ եէմին էտէն, Ա֊լլահըն թախթը իլէ հէմ օնուն իւզէրինտէ օթուրան իլէ եէմին էտէր ։

23 Ա֊յ սիզէ՝ էյ միւրտը քեամթիպլէր վէ փարիսեցիլէր, քի նա՛նէ՛նին վէ անիսօնուն վէ քիմիօնուն ի՛շրիւնիւ վէրիրսիզ, ամմա նօմօնուն տաճա աղըր շէյլէրինի՝ շէրեա՛թը վէ մէրհամէթի վէ իմանը թէրք էթմէզ՝ պունլարը էթմէլի՝ վէ օնլարը նու պօզմագ թէօհմէթինին ճէզասընը վէրմին ։ փարիսեցիլէրին էթմիքլէրի իշպու ալչագ վէ տիվանէճէ ֆարգլարը՝ վէ օնտան իլէրի կէլէն նափաք լիսան գուրլանմանընդն հիյպէթլու կիւնահը խուսուսունա՝ Ա֊ֆֆէնտիմիզ պունտան ապտէմ շէտիտ թէքթիրլէր թագրիր էյլէտի ։ Պապ Ե ։ 33—37 շէրհինէ պագ ։

21 ։ Ա֊էյ֊էլ իլէ եէմին էթէն ։ Պունտան ապտէմթի խանէնինն շէրհինէ պագ ։ — Օնգա ատէն օլան իլէ եէմին էտէր ։ Ա֊էյքէլ՝ Ա֊լլահըն էվի իտի, վէ քէնտիսի օրտատա՝ Ա֊վրօրքլէրին արատընտա սաքին իտի ։ Փ Թագ ։ Ը ։ 10—13 ։ Ա֊պ֊ր ։ Իզ ։ 8 ։ 2 ։ 1 ։ ճԼՐ ։ 13, 14 ։

22 ։ Կէօ֊ իլէ եէմին էթէն ձէ ։ Իտանէ 20 շէրհինէ պագ ։ — Ա֊Նըլտըն ընթիը իլէ ։ Ա֊պ֊ր ։ ԹԱ ։ 4 ։ Ն֊պ֊յ ։ կՋ ։ 1 ։ Հ֊յպ ։ Դ ։ 2, 3 ։

23 ։ Ա֊յ սէլէ ։ Պագ 13 վէ 16 իտանէլէրին շէրհինէ ։ — Ն֊՛ն֊՛ նէդէն վի անիսօնտա վի էֆեսօնտա ։ Պունլարըն ճիւմլէսի օթլար՝ վէ թատա՛մա ազ եարար շէյլէր իտի ։ վէ չիւնքի պունլար նօմօստա զէքր օլունմամըշլար իտի, պունլարտան տապի ի֊ւշը ալընմալը՝ մէ տէյիւ Ն֊էհուտիլէր պէյնինտէ պիր մէսէլէ իտի ։ փարիսեցիլէրը նօմօսա թէֆսիր վէրմէլէրինին հէր շէյի ինճէ ինճէ արամլայըր իլէ՝ պունլարտան տապի ի֊ւշը ալընմալը տէյիւ իտտիա՛ էտէրլէր իտի ։ վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ պունտան նիհայէթսիզ ա՛զիմ վէ միւհիմմ շէյլէրտէ՝ քի նօմօս տապի օնլարըն հագգընտա աշնէեարէ սէօյլէմիշլիսի, պիւթիւն պիւթիւնլէ պէգայտ իտիլէր ։ Ա֊պ֊ր ։ ԻՆ ։ 42 ։ — Ի՛֊շէնէ֊ վէյէրինէ ։ Ն֊էհուտիլէրտէն նօմօս միճթիպինճէ մաթլուպ օլունուրլատա՝ քի՝ էմիրքլէրինտէն օն փայընը պիր փայընը պիր փայընը Ա֊ևիլէրին կէչինմէսինէ վագֆ էթմինլէր ։ Քնտ֊պ ԺԸ ։ 21—24 ։ Ա֊Է պունտան մա՛տտա օնտա պիրինի տապի հէյքէլին խըզմէթինէ վէրմէյէ մաթլուպ օլունուրլարտը ։ Թ Օէյն ։ ԻԴ ։ 22, 23 ։ Ա֊Է օնտան մա՛տտա հէր իւչ եըլտա պիր՝ պիր օն փայընը պիրինի տապի փուգարալարտա վէրմէյէ մաթլուպ օլունուրլար իտի ։ Թ Օէյն ։ ԻԴ ։ 28, 29 ։ Պու վէճհէյլէ օն֊

Digitized by Google

ըը պրագմամոլը խոնիզ։

24 Ո՛չ սիվըի սինէյի սիւզիւպ՝ տէվէյի եուսան քէօր գուլա-

ղուզլար։

25 Ա՛յ սիզ՝ էյ միւրայը քեամիլլէր վէ փարիսեցիլէր,

լարըն մալընըն իւչ փայընտան պիր փայը միգտարի տինէ վէ սատագայա տպիր չէյլէրե սարփ օլունուրտու. վէ պունուն ճիւմլէսի քէնտի հիւանիւ իրա-տէվլէրի իլէ վէրտիքլէրի՝ վէ նօմօսուն օնլարտան մուպին զէ-մանլէրտե վէրմէյե մամլուպ էթմէյինտէն մա՛տա օլուր խոն։

— Շ՛էօ՛ը վ տէհամէնի վ ի-ճանը։ Ինսանլարա հագգ վէ մէրհամէթի՝ վէ Ա՛լլահա իման՝ նօմօսուն հէպ աղըր շէյլէրինէ շամիլ տիրլէր։ Պագ թ. 13, վէ ՚ի՛. 7, վ՚է Ի՛. 37—40 շէրհ-լէրինէ պագ։ Ա ՚ի՛ւթ. ի՛Ե. 22։ Ո՛ահ. ԻԱ. 3։ Ո՛էթր. Ի՛. 15, 16։ Ո՛ա՛. Զ. 6։ Ա՛ի՛. Զ. 6—8։ — Պ՛ա՛ռնըը էնդեչ։ Պիչ՝ Ա՛լլահըն նօմօսունուն էն քիւչիւք շէյլէրինէ պիլէ տիգ-գամ էթմէյիչիզ. լաքին փա-րիսեցիլէր կիպի էն քիւչիւք շէյլէրտե՛ վէ պա՛ղը մէրթէպէ գարանլըգ վէ շիւպհէլի օլան խոուսուլատա պու գատար ին-ճէ օլմագ՝ վէ օ պի՛ր թարափ-տան էն ուչիքեար օլան ա՛զիմ վէ միհիմմ մատուէլրտէն պա՛-զըսընտա զամիրսիզ օլմագ՝ հիյ-պէթլու պիր թարիգ իլէ միւրայը վէ եարատմագ պիր նիւրէք պէ-յան էտէր։

24. Ո՛ևէյի պինէյի պ՛ո՛ղ՛ա՛պ ևէ։ Պու՝ պիր զարպի մէսէլ իտի։ Ա՛ ՚է Ա՛՚րապլարըն պէյնինտէ՝

պէօյիւք շէյլէրտե պիգայա օ-լուպ՝ քիւչիւք շէյլէրտե ա՛զիմ գայդու կէօսթէրէն պիր ատէմին ա՛ֆմագլըղընը պէյան էթմէք իւ-չիւն՝ ա՛յնի պունուն կիպի "Չի-լի եուստար, լաքին փիրէ իլէ պօղուլուր" տէյիւ պիր զարպի մէսէլ վար։ Ո՛աքին կիւնահ հէր նէ գատար քիւչիւք կէօրիւնիւր իսե տե, օնտան հէր վէճհ իլէ սագընմագ կէրէք. լաքին փա-րիսեցիլէր՝ փէրհիզ զէմանընտա սիրքէնին իչինտե պուլունան զա-յէթ քիւչիւք պէօճէքլէրի սիւ-զէն քիմէ կիպի՝ այն ու ա՛տէթէ տպիր սատէճէ եիւզտէն կէօ-րիւնէն էն քիւչիւք շէյլէր իչիւն զպյեթ ա՛զիմ զահմէթլէրէ գաթլանըըլմըրը, վէ պու ճիւմ-լէ իլէ՝ պիր պիւթիւն տէվէյի եուսան ատէմ կիպի՝ միւրայը-լըղընը՝ հիլէնինի՝ վէ ալտտաթճը-լըղընը՝ պէտ լիսանընը՝ զուլմունի՝ վէ գաթլինն պէօյիւք կիւնահլա-րընտան սագընմադա հիչ պիր վազիճէլէրի օլմագըտը։ Պագ Ի՛է. 6—8։ Ո՛ևէ. Ի՛Ը. 28. 40. Ո՛էմ Պագ Ե. 27. 32, վէ Է։ 4, վէ ի՛Ե. 2—7 շէրհլէրինէ տաճի պագ։ — Ո՛ևէօչ ֆ՛ո՛լ-ղ՛ո՛ղ՛ա՛ղ՛։ Պագ 16 վէ 17 խանէ-լէրին շէրհինէ։

25. Ա՛ ՚ո՛յ սիզ։ Պագ 13 վէ 16 խանէլէրին շէրհինէ։ — Ո՛ա՛ֆէչի ... Ի՛ևէ՛ղ՛լէ՛ո՛ևէ՛ևի՛ղ՛։ (Ն)ևլար՝ քէնտի-լէրին սըփարըշարընտան մաթ-

Digitized by Google

քի գատեհին վէ չանաղըն տիշ եանընը թէմիզլէր սինիզ , տմմա օնլարըն իչի՝ գափըշ վէ զուլմ իլէ տօլու տուր :

26 Այ քէօր փարիսեցի՝ էվվէլա գատեհին վէ չանաղըն իչինի թէմիզլե , շէյլէ քի օնլարըն տիշ եանը տա թէմիզ օլա :

լուպ օլունան ճիւմլէ տիշարըք քի փաքլէմէլէրի վէ եայգամլարը տագլամադա փէք տիգամըը իտիլէր , լաքին Աստուծոյ պագտըը փունկար օլան գալպին միւլայազլարընա վէ մէրամլարընա հիչ պագմազլարըը : Պագ ԺԵ . 17—20 շէրհլէրինէ պագ : Ա՛ել . Է . 4 : Գոէ . ԻԱ . 39 , 40 : — Ո՞փէդ ի՞ ղո՞լ իլէ փօղո փօ՞ք : Ընլար՝ էլէէրինի եայգամադա տիգգամըը իտիլէր , լաքին գալպլէրի՝ հէր մուրտարլըգ իլէ տօլու իտի : Ընլարըն գատէհլէրի՝ տիշարըտան հէր նէ գատար թէմիզ վէ եագըշըգը կէօրիւ նիւրլէր իտի իսէ տէ , իչէրիտէն՝ տէյիլ հագգ քէարըն վէ էմէյին մէյլէտինտէն՝ իւլա խըրսըզլըգ վէ զուլմուն գազանլըգ իլէ տօլու իտի , քի տուլ գարըլարըն վէ էօքսիւզլէրին էլլէրինտէն գափըլմըշ իտի : Պագ 14 խանէնին շէրհինէ :

26 Այ եէզ փարիսեցի : Տիգգամըի մնախտատէյէ շայէսլէէ տիր քի , Ուսուլթարըդճըմըզ պու ատէմլէրէ իշպու Պապատա նէ գատար չօգ քէրրէ քէօր տէյօր : Պագ 16 , 17 . 19 , վէ 24 խանէնէլէրին շէրհլէրինէ : Ընլար՝ կէօրմէյէ գատիր օլան եալընըզ քիմնէլէր քէնտիլէրինի զանն էտէրլէր իտի . լաքին հէր շէյի կէօրէ պիլէն Քրիստոսուն ին-

աինտէ՝ քէօր իտիլէր : Ալ է պուտատի տիգգամըէ շայէսլէէ տիր քի , Այ՝ֆէնտիմիզ պու քէրրէ օնլարա ճէմի՛սինէ պիրտէն սէօյլէյէճէք լէրինէ՝ պիր պիր սէօյլէյիա՝ " Այ՝ քէօր փարիսեցի" տէյօր , շէյլէքի հէր պիրի պու սէօզիւ քէնտի իւզէրինէ ալընը : Յտի հէր պիր օգուչան՝ քէնտի եէւրէյինի թէֆթիշ էյլէսին , վէ Քրիստոսուն օնուն գալպինէ պագտըղընը տուչտուրագ՝ քէնտիտի իչինէ՝ նա Պապտ՝ պէն տէ քէօմիւչիմ տէյիւ սիւալ էյլէսին : — Ո՞ափէնի վէ չանաղըն իչինի ընդիլի : Ա՛ . Այ՝ յէր խըղմէթքարլարըմըզ պիր գատեհին՝ կէօրիւնէճէք օլան տիշ թարաֆընը թէմիզ եայգատա տա՝ գուլլանտաճաղըմըզ օլան իչ հանընը փիս գօտա , օնու պիր թէմիզ քիմնէ տայմըրմըյըզ : Այ՝ յէր քէնտինին ա՛գլ ու խորտգը՝ օնտատա էյի հարտաքէթ էթյրէթմէզսէ , օնա թաղընը էթմէ՛զմիչիւ , հախտտ օնու գօվմմ՛զմըյըզ : Ո՞ւլլանըլտաճագ պիր գատեհին իչ թարաֆընը եայգամադա տիգգամըի էտէն քիմնէ , օնուն տիշ թարաֆընը տահի քիրլի պրագմազ . էիւն քի օլ քիմնէ՝ տահին փաքլըղընը գանունլարը իլէ ա՛մէլ ու հարտաքէթ էթմէյէ էօյրէնմիշ տիր : Պու մինվալ իւղէհ գալպինի կիւնահտան փագլէ-

Digitized by Google

27 Վ՚ՈՒ սիզէ՝ ՀՅ միւրայը քեաֆիպլէր վէ փարիսեցիլէր, քի պատանա օլմուշ տիշարըտան կիւզել կէօրիւնիւշ՝ իչերիտէն էօլիւ քեմիքլէրի վէ հեր մուրատարլըգ իլէ ատլու սլան մէզարլարա պէնզեր սինիլ։

28 Ասիզ տախի պէջյլէճէ՝ ատեմլերե տիշարըտան տատըգ կէօրիւնիւր սիւնիւզ, ամմա իչերիտեն միւրայըլըգ վէ պինամուսլուգ իլէ ատլու սունուզ։

29 Վ՚ՈՒ սիզէ՝ ՀՅ միւրայը քեաֆիպլէր վէ փարիսեցիլէր,

մէյե էպրէնմիշ օլան քիմսե տախի՝ է՚օմրիւնիւն փաք վէ ա՚զիզ օլմասընա տա տիգգաթ էտ՚ճէք տիր։ Ամոի իլէ պօրճումուզ՝ փռունկարա վարըպ գալպիմիզի փաքըէմէք տիր։ Պապ ԹՒ. 33. 35, վէ ԹԵ. 11. 17—20 շէրհլէրինե պագ։ Ե՚օյ. ԾԵ. 7։ Ե՚զեկ. Դ. 3, 4. 14։ Ե՚զէկ. ԼԱ. 31։ Պ՚օէլ. Զ. 45։ ԹԱ. 41։ Բ Կօրնթ. Է. 1։ Ե՚բր. ԼԱ. 22։ Յակ. Դ. 8։

27. Վ՚ՈՒ էնէ։ Կ՚ագ 13 վէ 16 խանէլէրին շէրհինե։—Պատանա օլմուշ... Ղէշըլըգա։ Ե՚էհուտիլէրին այնի միւճիպինճէ պիր մէզարա՝ եախօտ էօլիւէրե մնախատա օլան պիր շէյե ազգանան հեր պիր քիմսէ՝ մուրատարլանմըշ սայըլըրըլար։ Ամոդ ԹԲ. 16 Ամոի մէզարլարը հեր սէնէ պատանա էտէրլէր իտի, քի գօլայ կէօրիւնսիւնլէր. վէ պու՝ էքսէրի Պասանք պապրամընատան էվվէլ եափըլըրըլար, շէյլէ քի՝ ախէր ենէրլէրսէն պապրամա կէլէն եա պանճըլար՝ ղաֆիլսէն օնլարա եագշամագտան վէ պունատան պէջյլէ նափըքլանմագտան Ղրփզ օլունսունլար։ Պու մէզարլար՝ ենէնի պատանալանտըգլարը զեմանե՝ փէք կիւզել կէօրիւնիւրլերը

իտի. լաքին իչերինտէ՝ էօլմիշլէրին չիւրիւմիւշ թէնէրէի եաթըրըլար։

28. Ասէ փոխէ պէօյլէճէ... փըղըշըգան։ Պունլար՝ քէնտիլէրին տիշարտան կէօրիւնիւր Ղարտաքեմէճլերինտէ այն ու ա՚տեմճէքրինի կէօզէմէքտէ փէք տիգգաթը վէ սօֆու կէօրիւնիւշ՝ ա՚զիմ տինատարլըգ թասլարլարտըրար։ Պագ 5 վէ 14 խանէլէրին շէրհինե։ Ե՚օյ. ԾԸ. 1—4։ Պ՚օէլ. ՃԶ. 15։ Պ՚օթ. ԻԳ. 3։ —Ա՚յտա էչէրէն ա։ Ընլարըն եիւրէգլէրի միւրայըլըգ՝ Ղաաֆ՝ մաղրուրլուգ՝ շէհվէթ՝ եարատմազլըգ՝ գաֆիլ՝ վէ Ղէր մուբտար վէ մէքրուհ շէյ իլէ ատլու խոլլեր, քի ընլարա՝ պիր պատանալանմըշ մէզար զայէթ մինասիպ պիր թէշպիհ իտի։ Պագ ԹՒ. 34, վէ ԹԵ. 18—20, Ղեմ ատ 25ինճի խանէնէն շէրհլէրինե պագ։ Ե՚բէմ ԻԷ. 9, 10։

29. Վ՚ՈՒ էնէ։ Պու՝ Պ՚ուրթաըրըգը Ի՚ֆէնտիմիզին միւրատ ըր վէ իսլամը միւմքինսիզ քեաֆիպլէրին վէ փարիսեցիլէրին ա՚չըհինե պու Պապտա թաագրիր էյլէմէյի սէբեիզ վայլարըն ատնատուր։ Պագ 13 վէ 16 խանէլէ-

Digitized by Google

քի փեյղամպերլերին մեզարլարընը պինա էտերսինիլ, վե սաաըգլարըն թիւրպէլերինի տօնատրըսընըզ .

30 ԱՅԼ ՏԵՐՍԻՆԻԶ . Այլեր պապալարըմըզընն կիւնլերինտե օլսայլարզ , փեյղամպերլերին գանընա օնլար իլե իլհագ օլ-

---

քին շէրհլերինե : — Փեյղամպեր-լէրին ծեղաբարընը ևն : Ձօգ միլ-լէթլերին պէյնինտե պիր ամաէթ վար քի , նահագգ եէրէ էօլտուրուլմուշ քիմսէլերին՝ ևսիաօտ մէմլէքէթին էյլիյի իշխուն պէօյիւք իշլեր կէօրմիշ քիմսելերին զիքր՝ իշխուն էսէրլեր պինա էթսինլեր : Պու ա՛տէթ Այհուդ-ախլերին պէյնինտե տսիսի ա՛լէսաեվի իտի : Ընլար՝ փեյղամպերլէր իշխուն մէզարլար վե թիւրպէլեր պինա էտերլեր իտի . եաիսօտ հալէա պինա օլուռնմուշ մէզարլարը զինհէթլու շէյլեր իլե ատօեատրըլար իտի . վե պու վէճՀ իլե օնլարըն ա՛մէլ ու հարաքէթլէրինէ ա՛զիմ րսաղպէթ վե իսթիհսան կէօսթէրմէք իգրարլունաա իտիլեր : Կէօրիւնիւր քի՝ քէաթիալլեր վե վարիսեցիլեր պու մնատաէտե չօգ սայ ու ղայրէթ կէօսթէրիրլեր իտի , շէօյլե քի Յիսուս Այֆենտիմիզ օլան ա՛զիմ խուսուսէթլերինի խալգըն կէօզլէրինտէն տահա էյի սադլսյապիլսինլեր : Պու վէճՀ իլե Իրովդէս տաիսի Դաւիթին մեզարընը սօյսուգտան սօնկրա՝ օնունն իւզերինէ պէյաղ մէրմէրտէն պիր թիւրպէ պինա էթտի . վե պու մինվալ իւզրէ պիր թարաֆտան եարամազանէ խըրսըզլըգ էյլէտի , վե օպիր թարաֆտան միւսպէյլըգ իլե սօյսուղու-

30 ՈՒ Է ՏԵՐՍԻՆԻԶ . Այլեր պապալարըմըզընն կիւնլերինտե օլսայլարզ , փեյղամպերլերին գանընա օնլար իլե իլհագ օլ-

---

ղու շէյէ բաղպէթ ու իմիսպար կէօսթէրտի ,

30 . Այնէ պապալարըմըզընն կէն-ևլէլինաէ ևն : Պու վէճՀ իլե օնլար՝ ա՛լէմին էօնիւնտե աղըր պիր թարզ իլէ՝ օլ ա՛զիզ ատէմլէ-րին գամլըն նահագգ օլուպ քէն-տիլէրին օնտան իլհագլըզը օլմատըղընը իգրար էտերլէրիտի . վէ քէնտիլէրինի ալչագլատըպ միլ-լէթլերինին կիւնահընը իգրար էտերէք՝ փեյղամպերլին էյլէտիյի կիպի՝ " Կիւնահ իշլէտիք " ևն . (Գաե թ . 3—7) տէյճէքլերի ևէրինէ , քէնտիլէրինի հագգ՝ վէ տիսէրլէրինի նահագգ թագրիր էտերլէրիտի : Ընլար տէրլէրտի քի՝ պապալարընըն եէրինտե օլսայլարըտը , Երեմիա փեյղամպերի գոյույա ամմազլարըտը , Զաքարիա փեյղամպերի թաշլամազլարըտը , եաիսօտ ախէրլէրինի գօվալամազլար վե էօլտուրմէղլեր իտի . Պապ ԻԱ . 34—36 շէրհինե պագ : Պապպ Այֆենտիմիզ օնլարա կէօսթէրտի քի , օնլարընը՝ քէնտիլէրի խուսուսունտա էյլէտիքլերի հէփ պու տինտայրլըգ իգրարը՝ գուրու պիր իստիա իտի : ԵՒսանէ 14 շէրհինե պագ : Ընլար՝ հէփ էօլմիշ օլան փեյղամպերլերէ ի՛զդէթ ու բաղպէթ կէօսթէրիրլեր իտի , լսքին Հայաթտա պուլունանլատան՝ էյհըչի փեյղամպերլերէն տէ

Digitized by Google

մազ ըսէր ։

31 Պու վէճճ իլէ՝ փէյղամ-

պէօյիւք զաթլար իտիլէր իսէ ուէ
իգլասՀ էաէրլէր իտի, վէ գօվա-
լարլարըտըր ։ Պունլարը՝ ալ իման-
տան այրըլմըշ օլան քիլիսէլէր կի-
պի իսթէրլէրտիտի քի՝ բուլնամա-
լէրի ա՛զիզլէր իլէ տօլու օլսուն .
լաքին օնլարըն ճիւմլէսի՝ ուէ-
յիվ Հայաթտա՝ իլլա էօլմիշ
ա՛զիզլէր օլսուն ։ Պու միսիլ իւ
քիլիսէլէրին՝ կէշիշ ա՛զիզլէրին
վէ շէհիտլէրին զիքրունէ եօրմու-
լար Թա՛յին էթմէլէրի՝ է իսմէ-
րինէ մահալլէր վագֆ էթմէլէրի՝
վէ քէմիքլէրինէ եա ալեար էսեր-
լէրինէ ի՛զլէթ էթմէլէրտի իլէ
կէօաթէրտիքլէրի Հատուէն զիյա-
տէ բաղըշէթլէրի՝ վէ օսիւր Թա-
բաթճուան քէնիսիէրին կիւն-
լէրինտէ եէր իւղէրինտէ պու-
լունան ա՛զիզլէրին գանը իլէ
քէնիսիէրինի աէրխօշ էթմէլէրի՝
ճիւմլէսի ալիր աշիքեար իսպաթ
ոլը քի , օնլար՝ փէյղամպէրլէ-
րին մէզարլարընը պիլսա էսէն
լաքին օնլարըն Թա՛լիմաթլէրին-
ուէն իգլասՀ էտէն քէնաթիպլէրին
վէ փարիսեցիլէրին գալը վէ մու-
բարի տինլէրինին Հասա խալէֆէ-
լէրի՝ եա՛նի օնլարըն նէբինէ կէ-
լէնլէրի տիրլէր ։ Պևտրոսուն վէ
պօղոսուն եօրմուլարընը ԹուԹ-
մայան՝ պիր իմանպզ սայըլըպ
քիլիսէսէն ուըշարը ալԹըլըր ։ Հէմ
ան՝ օնլարըն Թա՛լիմաթլէրինի
ասպլայան եա վա՛զ էսէն՝ Հերա-
տիկոս տէյիւ էօպիւմ Հիւքմ օ-
լունուբ ։

պէրլէրի էօլաիւրէնլէրին օղուվ-
լարը օլտուղունուզա քէնարինիզ

31 · փէյղամպէրլէրէ էօլաէ-էնլէ-
բէն ։ ()նլար քէնտի իգլասլա-
րընճա՝ օլ գաթիլլէրին էվլատլա-
րը իտիլէր ։ ()նլար՝ եարատմազ-
լար՝ գաթիլլէր Թօխտամա իսի-
լէր · վէ տէյիլ սալԹ ԹէնճԷ՝ իլլա
տահա զիյատէ Թապիա՛Թճա վէ
մէշրէպճէ օնլարըն ախտխլէնտէն
իտիլէր ։ Ա՛ոոոց ԼԲ · 14 ։ Ն՛ոյ-
Ա · 4 ։ Գ՛ոթ · Է · 32 ։ Ա Ա՛ոո-
Բ · 15 ։ ()նլար պապալարընա
պէնկզէրլէր իտի , օնլարըն ախ-
լէագ ու մէշրէպինէ մէրտախօր օլ-
մուշլարըտը , վէ կիւնահլարընը
իշլէմէքտէ իտիլէր · վէ ա՛մէր ա-
Հարաքէմլէրի իլէ կէօաթէրտիր-
լէրիտի քի , պապալարընըն Հէփ
էթմէխիինի ճան ու տիլտէն մագ-
պուզ սայըրլարըտը ։ — Վ՛իէնէ-
նէդ շէհապէր էոէրինէդ ։ Ա՛ես · Ի՛ո-
22 ։ Ա՛ոթ · ժԹ · 5, 6 ։ Ա՛ոզմ. կՊ-
8 ։ Գ՛ոմ · ժԹ · 22 ։ Պու լուղէթ-
լէրին գուվվէթի՝ կէօրիւնիւբ քի,
"քէնաինիզ" լուղէթինտէ ախր ,
չինէքի Վ՛իրիստոս Յ՛էքէնտիզ
պուլուստա՝ մատաէյի օնլարըն
քէնտի զամիրլէրինէ Հէվալէ է-
տէյօր ։ ()նլար զամիրլէրինտէ
պիլէրլէրիտի քի՝ տինտատըրլար
Հէփ իտտիա՛լէրի՝ վէ փէյղամ-
պէրլէրինին զիքրունէ Հատուէն ա-
շարը ի՛զլէթ ու բատղըպէթ իգլաս-
լէրինին ճիւմլէսի՝ միւտաթլարընը
էն ալէտղընտան ի՛պտալէթ պիր
շէյ իտի ։ ()նլար պիլէրլէր իտի
քի՝ պունուն ճիւմլէսի՝ խալդըն
կէօզլէրինի ԹուՀմատ իչլէնտա-

Digitized by Google

փըլըրըտը · չինքի օնլար Հէման օ զէմանատա ճիւմլէ փէյղամպէր-լէրին ՀէՀատէթ էթմիշ իտիքլէ-րի ՕՀաթըն ալէյհինէ խըյա-նէթլիք գուրմագատա իտիլէր ։

32. ԱՔՂ փախ՝ պապալարընէզըն Ա։ ՎՀրիստոս Ի՝ֆէնտիմիզ պի-լիրիտի քի, օնլար Հիմտի օնուն էօնիւմիւնէ կիզլի թէրթիւլէր գուրմագատա իտիլէր, վէ իւչ կիւնատ՝ պուննուն իճրասընը է-տէճէքլէրտիտ. վէ օնլարա՝ Ո՝ու-դպյա տախի տէտիյի կիպի՝ "Ի՝-տէճէքինի թէզ էյլէ" տէյօր ։ Ո՝վ · ժգ · 27 ։ "Ի՝օլ չիւ" լու-ղէթինին մանասը պուրատա կիւ-նահընն գուսուր գալմըշըպ թէք-միլ օլմասը տըր ։ Ո՝ննդ · ժե · 16 ։ Ո՝նլար ՎՀրիստոսու էօլ-տիւրմէյէրի իլէ՝ թա էօլչինի թէք-միլ տօլանատէք՝ թա միլլէթին գապպահաթը թէքմիլ օլանատէք՝ թա Ի՝սլահընն թէհամմիւլ էտէ-պիլէճէյի գատար կիւնահ իճրա օլանատէք՝ պապալարընն եա-րամազլըգլարընտա վէ գապա-հաթլարընտա գուսուր գալանը թէքմիլ էտէճէքլէր իտի, չէզլէ քի՝ ճիւմլէսի օլ սիլսիլէտէն մնաթ-լուպ օլունսուն. Իսանէ 34—36 չէրՀէյրինէ պագ ։ Պուրատա էզբէնիրիզ քի, (1) Ո՝ադեալար՝ ֆամիլիաալէր՝ Ո՝Վլիսէյէր՝ նախօտ միլլէթէր իւզէրինէ չարէսիզ վէ քիւլլի Հէյաք կէլէպտէն էվվէլ՝ տօլաշագ եախօտ թէքմիլ օլա-ճագ պիր գապպահաթ էօլչինա-վար ։ (2) Ի՝վլատլար՝ աթաալարը-

նընն իսապիս ամէլլէրինէ ույուտ գ-լարը Հէմ տէ օնլարը արթըր-տըգլարը զէմանն՝ աթաալարընըն կիւնահ Էյլարընըն էօլ չինահինա տօլուսուրուրլար, վէ օնլարըն չօգ-տան պէրու երղըլմագատա օլանն թէօհմէթ ու գապպահաթընըն պիւթիւն եիւքիւնինա իրատէմէչ-րի իլէ իւզէրլէրինէ ալորլար ։ Պիր միլլէթին իւզէրինէ միլլէ-թին Հելաքըղընը վէ խարապլը-ղընը կէթիրէն միլլէթի գապպահա-թը՝ էքսէրի՝ պիր գաչ սիլսիլէնին կիւնահ Էյլարը իլէ թէքմիլ օլուր · քի օլ սիլսիլէլէր՝ պիրի պիրի ար-տընսըրա օլ կիւնահա վարիա օ-լուպ՝ օնատան էվվէլ սլան սիլսի-լէնին կիւնահընդա Հագգ վէրէ-րէք՝ օնուն Հէփ թէօհմէթինի պզյնունա աղըր, վէ Հալէա մէվ-ճուտ պուլունան եէքինէ՝ տա-Հասընը զամմ էտեր ։ (3) Ի՝սպա-պըն փէյղամպէրլէրինի վէ Ի՝սլա-Հընն մէսիհինի վէ Ի՝սպապըն խալ-գընը գօվալամագ՝ պիր կիւնահ տօլը քի, պիր միլլէթին գապպա-Հաթընըն էօլչինաբինէ ախէր Հէր պիր կիւնահատան թէզ տօլ-տուրուր ։ Ա՝էմ աթաալարըն Հէմ էվլատլարըն իւզէրինէ պէզյլէ պիր ղաղապ թռուֆանը կէթիրէն պու կիւնահ իտի ։ Բ Ի՝նոց · Ա.Զ · 16։ Ա Ի՝ոհ · Բ · 16 ։ (4) Ի՝նսան ախ-րէմէթ կէչինպ ճէՀէննեմ կիրմիզ-տէն էվվէլ օլապիլտիյի Հալէ-լուին էն քէօթինաինա պու տուր քի՝ կէմ ու Եուվարը քէնտի պզյնու-իւզէրինէ պրազըլմըշ պիր պէկիր

Digitized by Google

ընդդեմ հօրէ՛ւսիւնիւ տօլտուրուն։
33 Ւ՛ա՛ երլանլար՝ էնկէրեք էվ-

կիպի՛ քէնաի հալինտէ պրաղը-
լըզ՝ քէնաի ֆասիտ գալպինին
շէհվէթինէ թէպիմ օլունսուն,
վէ պու վէճԷ իլէ օնու կէրի թու-
թան օլմայարագ՝ պաշը աշաղա
հէլաքէ տիւշմէկէ գօյվէրի սին։
Պապ ծՒ. 45, վէ ծԳ. 15 շէրՀ-
լէրինէ պագ։

33. Լ՛ինկէրէ՛ եվէզլէրը ևէ։
Վ՛ահաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր
ինանալարսան՝ Ի՛սպպի՛ ըսպպի
չաղըրլմազա իսթէրլէրիսի. լա-
քին Վ՛րիստոս Լ՛ֆէնտիմիզ օն-
լարը երլանլար վէ էնկէրեքլէր
չաղըրըյօր. զիրա օ՝ միւսաՀա-
նէսիզ՝ Էր քէսե քէնտինէ միւ-
նասիպ ի՛նսանները վէրիր։ Պապ
Գ. 7, վէ ծՒ. 34 շէրՀէրինէ
պագ։ — Ա՛էհէննէմին ա՛լտըգընդա։
Պապ Ե. 22 "Ա՛էհէննէմ ա-
թէշի" թա՛պիրինին շէրՀինէ
պագ։ Իշպու թա՛պիրին մա՛-
նասը՝ ախրէթին ա՛զասը օլտու-
ղունա շիւպհէ եօգ տուր։ Իսա-
նէ 14, վէ ծԱ. 23 շէրՀէրինէ
պագ։ Ւ՛ֆէս. Ր. 3. ծ. 29։ ծՒ.
25։ Գ՛այէթ տիգգաթէ շայէս-
թէ պիր Հալ տըր քի, Ի՛սրահլն
Վ՛ահլմինտա պուլունան էն
սէրթ վէ հիյպէթլու սէօզլէրի էյ-
լիքքեանի Լ՛ֆէնտիմիզ քէնտի-
սի սէյլէմիշ տիր։ Իշպու խանէ-
տէ կէօրիւնիյօր քի, օ՝ քեռ-
թիպլէրէ վէ փարիսեցիլէրէ գար-
շը թագւրիր էյլէտիլի սէքիզ
վայլարը եէքիւն էտէյօր։ Իսա-
նէ 13. 16. վէ 29 շէրՀէրինէ

լատլարը, ճէՀէննէմին ա՛զապլն-
տան նի՛ճէ գաչաճագ սընըզ։

պագ։ Պունտան էյրէնի-
րիզ քի, (1) Ւ՛էվ խալՀ օլ-
մազ կիւնահքեարլարըն Հայ-
պէթլու սօնու՝ ճէՀէննէմ Հիւք-
միւ օլաճագ տըր։ (2) Կիւնահ-
քեարլարըն պա՛զըսը՝ պու Հիւ-
քիւմտէն գուրթուլաճագլար։
(3) Վ՛ահաթիպլէր վէ փարիսե-
ցիլէր էյէրչի ճէննէթ եօղունտա
օլմասընա թէքմիլէն ինանըրլար
իտի իսէ, Հալէա կէրի ատօն-
մէսի միւմքինսիզ տէրճէճէ ճէ-
հէննէմ եօղունտա իտիլ։։ "Ա՛մ-
ճէ գաչաճագպընըզ" սիւալի՛ միւմ-
քինսիզլիյիւ թագրիր էթմէ-
նին էն գուվվէթլի թաքրիգի տիր.
եա՛նի պու ատէմէ օլուր քի,
պունտան գուրթուլմասը՝ սիզէ
Հիչ պիր վէճՀ իլէ միւմքին տէ-
յիլ տիր. ճէզայի ատպանըզըն
իճրասը մունթազագ տըր Պապ
ծՒ. 31, 32 շէրՀէրինէ պագ։
Պու ատէմլէրին արասընատա պու-
լունան պէօյիւք եարատմագլըգ վէ
պէօյիւք միւրայլըգ պիրլէշմէ-
սինին տատա պէօյիւկ օլմամըզ
ըտը։ Ալ՝ պունլարը եօրթէն
փէյտէյի երոթէզագ օնլարըն նէ
օլտուղունու ա՛յէմ կէօսթէրմէ-
յէ Վ՛րիստոստան մա՛տա քիմսէ
պատիր տէյիլ իտի. վէ օնլարըն
ճէզասընը թագրիր էյլէմէյէ օն-
սան մա՛տա քիմսէնին Հիւքիւ-
մէթի եօղունտա։ Ձիրլ վագի՛ զա-
յէթ ա՛ճայրագ կէօրիւնիւր քի
օնլար՝ պիր եատիմա մունտաքէմ՝
եաթսա Հիւքէյի շէրի՝ իլէ օնուն

34 Ինուն իչիւն՝ իշխէ պէն սիրէ փէյդամպէրլէր վէ ա՛լիմլէր վէ քեահիպլէր կէօնտէրէճէյիմ, վէ օնլարան էօլիւրէճէքսինիզ, վէ խաչա չըգարաճագընըզ, հէմ

35 Լա՛ա քի եէրին իւզէրինէ տէօքիւլէն սաաթըզ գանըն ճիւմ-

չէրաա՛թընը կէօրմէյէ պէքլէմի-լէր, վէ պիրտէն օնուն իւզէրինէ հիւճիւմ էտիպ էօլիւրմէտիլէր։ Լաքին օնուն սաա՛թը տատա կէլմէմիշտի, վէ օնլար՝ խաչդ-ատան գօրգմաղընը՝ քէնտիլէրին չէյթանի խըրսլարընըն հէտի ազ-ղընըղընա մուվաֆըզ ա՛մէլ ու հարաքէթ էթմէքտէն մէքս օ-լունտուլար։

34 Ինաա իչէն։ Պու թա՛-պիր կէօրիւնիւր քի՝ իշպու խա-նէյի օթուզ իքինճի խանէ իլէ պաղլար։ — Իչինէ պու սէօզ-աէն մէրամ՝ Ա՛լլահըն օնլարա թէքրար քէնտի էլչիլէրինտէն պիրինի կէօնտէրէճէյինէ թա՛-ճիւպ պէչան էթմէք աիր։ — փէչա՛ղէրլէր։ Պօթ. ի. 27։ ի. գ. 1։ ժե. 32։ Եայ. ժա. 3։ — Ա՛լիմլէր։ Ի՛սա ի. 30 ա Պօրնի. ր. 6։ գ. 10։ Պող. ա. 28։ — Վէհիպիլէր։ Պաղ ժգ. 52 չէրհինէ պագ։ — Պէօն-դէրճեյէ՛։ Վրհատաս Ա՛ֆէնտի-միզ կէօյիւն վէ եէրին ա՛զիմ վճատիշընը կիպի՝ քէնտի էլչիլէ-րինի մէմուր էտիպ կէօնտէրիր։ Պաղ իԼ. 19, 20։ Պ՛օխ. ժա. 49։ իգ. 47—49։ Եովէ. ի. 21։ Պօթ. ա. 8։ Նէյե. գ. 8—12։ Պունուն մա՛նասը պու աաւրքի, Վրհատաս Ա՛ֆէնտիմիզին՝ քէնտի

օնլարտան ճէմիյէթի եէրլէրի-նիզտէ ատօյճէքսինիզ, վէ շէ-հրտէն շէհրէ գօչմաճագընըզ։

35 Լա՛ա քի եէրին իւզէրինէ տէօքիւլէն սաաթըզ գանըն ճիւմ-

Ինճիլի շէրիֆինի վա՛զ էթմէկէ մէմուր էտէճէք օլաուդու քիմսէ-լէր՝ Ա՛զիզ Ուհուն հէտի պաճ-շիշէրինտէ վէ լութֆ ու իհսան-լարընտա էաքի փէչղամպէրլէ-րին՝ վէ Ինարայէլտէ պիլինմիշ էն ա՛լիմ վէ էն էյի խոճալարընը պէ-րապէրի օլաճագընար։ — Ինէզ-գան էօչթէճէնէօթնինճի։ Պաղ ճ. 16, 17 շէրհէլէրինէ պագ։ Եովէ. ի. 2։ Պօթ. ե. 40։ է. 59։ ք. 1, 2։ ճՐ. 2։ ճԴ. 19։ ԻՐ. 19—24։ Ր Կօրնի. ի. 24, 25։

35. Ասոքէ գանընը հէմէն։ Ասաաթգ քիմսէյէտէ իչինէ վաճիպ օլան հիւքմ ու ճէզասընըն ճիւմլէսի՝ սի-զինն իւզէրինիզէ կէլէճէք։ — Ասոքէ Ա՛քէլէ գանընգան։ Ինննգ. Դ. 8։ Նէքէ. ի. 4։ ի. 24։ Ա Եովէ. գ. 11, 12։ Ա՛քէլինն գանը՝ տէյիլ սաղէ Կայէնէ գաո-շը պաղըրըը իտի (Ինննգ. Դ. 10), իլա Կայէնին եօլսըրընտա եիւրիւյէնլէրին ճիւմլէսինէ գաո-շը պաղըրմազտա տըր։ Պ՛օխ. ժԱ. 51։ — Ո՛ատոքէանըն գանը-նոգէ։ Պու զաթ քիմ օլաուդու՝ սահհան մա՛լիմ տէյիլ տիր։ Պա՛զըլարը գըյասա եատըլեր քի՝ Բ Ինոց. իԴ. 20, 21 տէ գաթ-լի թահրիր պուլունմուշ օլան Ո՛աքարիա իտի. վէ եէրլէրը քի,

Digitized by Google

լեսի՝ սատրգ Ա՛քելին գանընտան Հ՛ևքել իւէ մէպպահըն ասրա- սընտա գաթէլ էթեհիյինիզ Ն՝ա- բաքիա օղու Օ՛աքարիանըն գա-

Յովհաղա իսկի իւէ զիքըր օղու- նան ոնուն պապասընըն՝ իքի իսկի օլապիլիր իտի, քի պու՝ օլ զէ- մանըարտա փէք ա՛էհսեվմէ պիր շէյ իտի։ Ա՛ֆ ախերլերի՝ Ի՛պ- րանիլէրին սօն փէյղամպէրլէ- րինտէն պիրի օլան Օ՛աքարիա փէյղամպէր տիր. չինքի օնուն պապասընըն ատր Ն՝արաքիա ի- տի (Օ՛ա. Ա. 1), քի պու ատա- հա իհթիմալ տըր։ Ա՛ֆ էյէրչի Ի՛աքի Ի՛՝հա օնուն գաթէլ օլուն- մասը հագգընտա պիր շէյ սէյ- լէմէյօր իսե տե, Ի՛փենտիմիզին զէմանընտա պուլունան Ի՛հու- տիլէրէ օնուն էօլիմիւնիւն հէփ ահվալլերի մալիւմ օլապիլիր ի- տի։ Պու վէճհ իւէ Մոեփաննոս վէ Պօղոս տախի՝ էաքի փէյղամ- պէրլէրին վէ ա՛զիզլէրին չէքտի- յիու՝մունի վէ հիյպէթլու գօվա- լայըշլարը զիքըր էտէրլեր, քի օն- լարըն հագգընտա Ի՛աքի Ի՛՝հտ հիշ պիր շէյ սեօյլէմէյօր Կ՝ոլթ. է. 52։ Ի՛էթ. ԺԱ. 37։ — Ա՛ևէյն ի՛ղէրինէզ իչէ Կ՝ոռնթիլէրին գա- պահաճը ղայէթ հիյպէթլու պիր թարզ իւէ պէօյիւք տիւր։ Օ՛աննդ. թ. 5, 6։ Ա՛ռաաց Լե, 33։ Բ Օ՛էն. ԻԱ. 7, 8։ Դ Ա՛ռաք. ԻԱ. 16։ Իդ. 4։ Ի՛սայ. Իջ. 21։ Ի՛էմ. Ա. 30. 34։ Իջ. 15. 23։ Ա՛ղբ. Դ. 13, 14։ Հայդ. ԺԸ. 24։ Աիլ էօյլէ ա՛մէլ ու Հարա- քէթ էտէրսինիզ քի, սայ քի

նընատաէք՝ սիզին իւզէրինիզէ կէլէ։ 36 Կէրչէք տէրիմ սիզէ քի՝ պուղլարըն ճիւմլէսի պու նէչլինի իւզէրինէ կէլճէհէք տիր։

տիւնեատաա իճրա օլունմուշ գա- թըլէրին ճիւմլէսի իչինն սիզ ճէ- վապ վէրմէյէ խաճէրսինիզ Ա՝ն- սայը վէ օնուն էլչիլէրինի գաթէլ էթմէկիչէ, մէմլէքէթին գապա- Հաճինը թէքմիլ էտէճէքսինիզ, Ա՛ղլահըն թէհամմիւլիւ խիճա- մա կէլէճէք, շէհրինիզ վէ հէյ- քէլինիզ հէլաք օլաճագ, վէ մի- լէթինիզին իւզէրինէ ղայէթ հիյ- պէթլու ինթիգամ կէլէճէք տիր։ Լուսանէ 32 շէրհինէ պագ։

36. Կէրչէ՛ փէրի՛ պէվ։ Պապ Ե. 18. 26, վէ ԺԸ. 3 շէրհլէրինէ պագ։ — Պո՞ւլըքը Ջի՞ֆթ։ Պու սիլսիլէ՝ հէփ պու եարա- մազքեարլըգլարը՝ վէ օնլարա լա- յըգ օլան ճէպհալարը քէնտինին պէյնունա ալմըշտը, վէ շիմաի ազ զէման իչինաէ ճիւմլէսի օն- լարըն պաշլարընա կէլէճէկլիսի։ Լուսանէ 32 շէրհինէ պագ։ Պիր եարամազքեար՝ ախէր եարա- մազքեարլարըն թէքտիր ու ա՛- զապ օլտուղունու կէօրտիքտէն սօնկրա՝ նէ զէման քի ահէյիլ ատէթ օնլարըն էթմէկի կիսի էյլէր, իյլա Հէր պիր խապիս եարամազ- լըգտա օնլարը տա կէչէր խսե՝ օ- նուն գապաճահաճը օլմասը ատհա ազըր օլուր։ Պու սիլսիլէնին գա- պահաճը պու վէճհ իւէ ադրըլան- մըշտը (Նլար տիւնեատաա պա- լունան եարամազ գաթիլէրին ճիւմլէսինէ հիսաէտար օլմուշտար

Digitized by Google

37 Եւ Երուսաղէմ՝ փեղ-
ղամպերըդրի էօլթիւրէն վէ սա-
նա կէօնաէրիմիշլերի Թաշըլ-
յան Երուսաղէմ՝ գաջէ տէֆա՝
սէնին էվլատլարընը՝ Թավուդուն

քէնտի փիլիճէրինի գանատլա-
րընըն ալընընա Թօփլատըդը
Թարզ իւզրէ՝ Թօփլամաղա միւ-
րատ էֆէնտիմ, ամմա խաԹէմէ-
տինիզ։

ըտը, վէ պունուն իչիւն օնլարըն գապահաԹընա վէ ճէզալարընա տա հագգ իւզրէ քէնտիէրինի հիսսէատար էմմիշլեր իտի. վէ պունտան գաճը՝ նազար՝ տիւն-
եանըն իւչէրինտէ իպԹիտատան պէրու վուգու՝ պուլմուշ էէմի գաԹիլլերին եէքիւնիւ՝ օնլարըն էմմէյէ գուրմուշ օլտուգլարը Ա-
ղլահըն Օղլունուն գաԹլինէ րուպարէն՝ պահրի մուհիմ եա՝-
նի ահէ տէնիսլին եանընտա պիր առամյա ստուան ազ տըր։ —Պո-
նէ՞ն է՞վ էէնէ։ Պու՝ փէք ազ զէմանտան սօնկրա օլաճագ տըր. հալէա հազըր պուլունանլարտան պա՛զըլարը օնու կէօրէճէքլէր տիր։ Պապ ծ. 23 չերհինէ պագ։ ԻԴ. 34։ Նէվի. ծԲ. 21—28։ Ա՛ութ. ծԳ. 30, 31։ Պ՛ութ. Իև. 32, 33։

37. Երուսաղէմ։ Իշպու խա-
նէտէ "Երուսաղէմ" լուզէԹի-
նին իքի քէրրէ սէյլէնմէսինտէ գուվվէԹ վար, վէ Վէրիստոս Յ-
ֆէնտիմիզին օլ եարամազ չէհ-
րէ օլան չէֆագգաճ ու մէրհա-
մէԹինին ճօշղունլուղունտու պէ-
յան էտէր։ Յ՝ֆէնտիմիզ՝ քէն-
տինին օլ չէհրտէ չէքէճէք օլ-
տուդու հիյապէԹլու էզիլէմլէրի-
նի զիքր էմմէյօր. լաքին օնուն պիւմԹիւն ճանը՝ օնլարըն գօր-
գուլու ԹէօհմէԹի վէ իւզէրլէրին-

նէ կէլմէյէ հազըր օլան հէլաքին միւլահազասը իլէ եէրինտէն ջ-
նատը։ Պ՝ութ. Իգ. 27 — 31 չէրհինէ պագ։ Պունտան իւչ կիւն էվվէլ՝ պու չէհիր իչիւն աղլատը (Պ՝ութ. ժԹ. 41), վէ չիմտի ա՛զիմ չէֆագգաճ վէ եիւրէք տէրտի իլէ օնուն իչիւն եինէ ֆիղան էտէյօր։ Պ՝ութ. ժգ. 34։ — Պ՝ութ փէճ՝ սէնէն էվլատ-
լըընը ալ։ Իսկեն միլլէԹինիզէ հիմայէԹ էտէճէյիտիմ, վէ գուրԹարուճաղըտըմ։ Պունու էմմէտի եիւրէյիմին արզուլէտի-
յի չէյ իտի։ Իսկի էպէտէն գանատլարըմըն հիմայէտի ալընը-
նա ալմադա վէ սիզէ ԹէտէԹլի վէրմէյէ՝ վէ սիզի միւպարէքլէ-
մէյէ՝ նէ գատար ճանն ու տիլտէն՝ նէ գատար չօգ քէրրէ սիզէ հարատը-
մըմը սունտում։ Իմավուդուն քէնտի փիլիճէրինի՝ բահաթլըգ վէ հըրճէ ու հիմայէթ իչիւն գանատլարը ալընընա Թօփլա-
մասը Թէշպիհի ղայէթ կիւվէլ պիր Թէշպիհ տիր, վէ Յ՝սքի Ա՝հատա չօգ քէրրէ՝ Յհովանըն քէնտի խալգընա օլան չէֆագ-
գաճը գայդուսունու վէ հիմայէ-
Թինի պէյան էմմէք իչիւն գուվ-
լանըլըյօր։ Բ Օրէն. ԼԲ. 10—
12։ Ջոռն. Բ. 12։ Ասմ. ի՛. 8։ ԼՋ. 7։ Ծէ. 1։ կգ. 7։ ՂԱ.

Digitized by Google

38 Իշխէ տիզէ՝ էվինիզ վի-
րան գալըր։

4։ — Ի՞մա էսկէտոնէ։ Սիզին հէլաքընըզ՝ պիւթիւն պիւթիւնէ քէնանինիզին ի՛նատա իմանըզըզ-ղընըզատան վէ ա՛զրըզընըզատան օլաճագ։ Պէն սիզի խէլաս էթ-մէյէ իսթէսիմ, լաքին սիզ իս-թէմէհանինիզ։ Պապ Ի՛Ռ. 3 չէրհի-նէ պագ։ Ռ Ա՛նօց. Լ՚Ջ. 15, 16։ Աւոյ. 2Ա. 8 — 11։ Ի՛նայ. Ծ. 2։ Ի՛զէր. Ջ. 16, 17։ ժՌ. 7, 8։ Ի՛Ե. 3 — 7։ ԼԵ. 15։ ԽՊ. 4, 5։ ՈՀ. ԹԱ. 7։ Ո՚ՀԹ. Ա. 4։ Գ՚ՈՀ. ԹՊ. 17—20։ ժԵ. 28։ ԹՔ. 41, 42։ Յ՚ՈՀ. Ե. 40։

38. Իշնէ։ Պու՝ սէօյլէնէճէք օլան. ա՛ճայըպ չէյէ տինկլէյէ-նին տիգգաթընը ճէլսէ էտէճէք պիր լուղէթ տիր։ Խանէ 34 չէրհինէ պագ։ — Յ՚էյինէ։ Ի-թուառազէմին պաշ զինյինեթի՝ պա-պալարըմըզ Ի՚հովայա Հատմո ու սէնանէր առնառուգլարը մահալ օլան կիւղել հէյքել։ — Ա՛յ-քան ֆոլըբ։ Վ՚իրիսատս Յ՚ՊէՆԻ-միզ շիմաի հէյքէլի պրաղըպ կիւ-առէյօրուառս, քի արթըզ պիր տահա օնա կիրմէսին. վէ պու-նուն իչինի՝ օնուն տիվարլարը իւզէրինէ «Ի՚գաւպօա» եառզըլմա-լը խոր։ Ա Թեսէ. Գ. 21։ Հէմ շէհիր հէմ տէ հէյքել՝ ազ վա-գըթատն սօնկրա Ի՚օհաննըզա-րըն էլինէ թէսլիմ օլաճագլար ըսը, քի հէլաք օլսունլար. վէ Յ՚ովսէփոս մուէրրիխին պիզէ նագլ էյլէսիյի հէլաքըզ նէ գաւառար հիւյգէթլու խոր։ Պապ

39. Օ՚իրա սիզէ տէրիմ. Պուն-տան սօնկրա արթըզ պէնի կէօր-

Ի՚Գ. 2 չէրհինէ պագ։ Ռ Ա՛նօց. Է. 20, 21։ Ա՚ւոյ. կԹ. 24, 25։ Ի՛նայ. ԿԳ. 10 — 12։ Ի՛զէր. Է. 9—14։ Գ՚ատ. Թ. 26, 27։ Օ՚ՀԹ. ԺԱ. 1, 2։ Ի՚Գ. 1, 2։ Գ՚ՈՀ. ԺԳ. 35։ ԺԹ. 43, 44։ ԻԱ. 6. 20. 24։

39. Ա՚ւէլ տէէյ։ Պապ Ե. 18. 26. վէ ԺԸ. 3 չէրհէրինէ պագ։ — Պէ՛նի էէօրէյէճէ-մի՛նէ։ Վ՚իրիսատս Յ՚ՊէՆԻ-միզին՝ «Մի-րըսը քեամիլլէր վէ փասրիսե-յիէրէ» սէօյլէմէյի սօն սէօզ-լէրի՝ կէօրիւնիւր քի պուն-լար իսի, հէմ կէօրիւնիւր քի՝ հէյ-քէլսէ տահի սէօյլէմէյի սօն սէօզլէր պուն-լար իսի։ Պուն-տան եվվէլքի խանէհէ՝ աղըր պիր թարղ իլէ օնլարըն հէյքէ-լի իլէ վէտալաշար, վէ պուն-տան՝ աղըր պիր թարղ իլէ օնլար իլէ վէտալաշըր յօր։ Սիզ կէօրմէյէ խաթէմէզսինիզ, վէ օնուն իչին կէօրմէյէճէքսինիզ. լաքին սիզին իրտատէթինիզ իլէ օլան քէօրլու-յիւնիւզ՝ հիւքմիւ զաղապ քէօր-լէյիւ ա՛զաալը իլէ թէքթիր օլա-ճագ տըր։ Պապ ԺԳ. 12 — 16 չէլէհէրինէ պագ։ Սիզին մէր-համէթ կիւնիւնիւզ կէշմի կիթ-մի. պէն սիզէ խէլաս առն-տուա՛, լաքին սիզ օնու բէտտ էթմինիզ, վէ շիմտի՝ արթըզ պուն-տան սօնկրա պէնիմ սէսի-մի իշնիմէէճէքսինիզ. միւ՚ճի-զաթլարըմ թէքմիլ օլտուլար պէնիմ ու՛մմաթի իշլէրիմ տիւ-

Digitized by Google

ՊԷՑ ՒԴ

1 Ա Հ Յ Հիսուս Հէյքէլտէն չըգըպ կիտէր իքէն, շայիրտլէ-

պիր տահա կիրմէօի վագի՛ օլ-մատը։ Պապ ԻԳ. 38, 39։ Նէեմ. Զ. 8։ Նէվի. Ը. 6։ ծ. 17—19, վէ Յուդ. 22, 23։ Ամո. Բ. 12։— Հէյէլէն պէ-նալտըքը։ Ա՛ուէրլիխ Յովսէ-փոսա կէօրէ՝ իշտու պինալար ղայէթ ա՛լա վէ կիւզել խոս-լէր, վէ ղայէթ մէօհքեմ պինա օլունմուշլարըտըր։ Պապ Դ. 5 շէրհինէ պագ։ Ա՛արկոս (ծգ, 1) տէյօր քի, շայիրտլէր Հ՝-ֆէնտիմիզէ տէյիլ սալթ պինա-լարը՝ իլա օնլարըն թաշլարընը տախի կէօսթէրտիլէր։ Յովսէ-փոս տէյօր քի, պու թաշլար-տան պա՛զըսը՝ օֆուզ իւչ միգ-տարի արշըն ուզուն վէ սալթը պուչուգ գատար արշըն էնլի վէ իւչ պուչուգ արշըն միգտարի գալըն խոխլէր։ Ջէմ Հէյքէլ վագըթտան վագըթա վագի օ-լունան ղայէթ գըյմէթլի հէտի-յէլէր իլէ տօնանմըշ խոտ։ Ղ՛ու-կ. ԻԱ. 5։ Յովհ. Ռ. 20։ Կէօրիւնիւր քի, շայիրտլէր խա-թէրլէրէտի քի, Հ՝ֆէնտիմիզ՝ պիւթիւն նէբրին սիւրիւրիւ օլան օղ ճէվիլ վէ ղայէթ կիւզել շէհ-րին իւլէրինէ թագըրիր էյլէտի-յի հիւքմիւ ղազանըլ կէրի չէ-վիրսին։

Պու քիմսէլէր՝ Կ՝ուրթարըլճը Հ՝ֆէնտիմիզին խապէր վէրտիյի կէլէճէք պէլալէր ու խարապլը-

քէնտիլէր, վէ սիզ՝ միլլէթճէ եիւրէք գաթըլըղընա վէ ա՛գլ ու ֆիքիր քէօրլիւյիւնէ վէ ուզուն հէմ հիյպէթլու պէլալարա թէս-լիմ օլունճաճաքընըզ։ Անզին իւզէրինիզէ ղայէթ գօրգուլու հիւքմիւ ղազապլար կէլէճէքլէր, վէ պէքլէտիյինիզ Ա՛եսիա՝ սի-զի գուրթարմազա կէլմէյէճէք սիր, իլա օնլարը՝ հէր նէ գա-տար թէհլամմիւլ օլունմազ լա-մէլէր տէ՝ ճիւմլէսինի չէքմէլի-սինիզ, թա սիզին մաղդուր նիւ-թէքլէրինիզ ալըագլանըպ՝ Ջպէնի քէնտինիզէ Ա՛եսիա վէ Կ՝ուր-թարըլճը գապուլ էտինճէյէտէք։ Լամ. Գ. 4, 5։ Յովհ. Ը. 21. 26։ ծԳ. 19։— Ի՝ապպէն ա-պըճա կէլէն ա՛։ Պապ ԻՍ. 9 շէրհինէ պագ։ Ա՛ոչ. ճժԸ. 26։ Նէեմ. Խ. 9—11։ Ջ՝ած. ԺՐ. 10։ Հ՝ոմ. ԹԱ. 25, 26։ Ր Կորնթ. Գ. 14—16։ Նէ՞ Ի՝ապպ՝ օլ կիւնիւ թէզ կէ-թիր, քի Նէհուտիլէր միլլէթ-ճէ՝ ամաալարընընն էսլտիւրտիւյիւ Յիսուսու Ա՛եսիա տէյիւ իգրար վէ գապուլ էտճէքլէր, վէ օ-նուն փատիշահլըղընըն հիւքիւ-մէթի ալթընտա էպէտէն սաա՛-աէթլու օլաճագլար։

1 Հ՝էյէլտէն Ըսթըզ։ Պու Յիսուս Հ՝ֆէնտիմիզին հէյքէլ-տէն սոն չըգմասը իսի, վէ օնա՝

մէյճէքթինիզ՝ թա սիզ Ի՝ապ-պըն սաըղնտա կէլէն միւթէպա-րէք օլսուն տէյինճէյէտէք։

հէյքէլին պինալարընը կէօտ-
տա Եհուտիէլէրին Վիլիսէոի
կիպի մէքրուհ՝ վէ ինսանլար-
ան րէստ օլունմադը շայէթէ
օլա պիլիր ։ Ներուսադէմին հէյ-
քէլի՝ պիւթիւն գուրպանլարը վէ
այն ու ա՛տէթլէրի իլէ՝ Յուր-
թարընճմըզըն պու տէֆա՝ ընսան
չըգմասընան սօնկրա օթուզ պէշ
սէնէ գատար գալը , վէ Հալէա
շիմիի գատար Եհուտի տի-
նակօկլարը վար արը . նօմա վէ
վէյտամպէրլէրին Վիհթապլարը
օրատա տըրըլար , վէ հէր շաբաթ
կիւնի՝ էյէրչի պիր անկլաշըլ-
մազ տիլէ իսկ տէ՝ օգունուրլար ,
վէ ճիւմլէ օրուճլարը վէ պայ-
րամլարը սագլանըրլար . լաքին
Ասպպ օրատա տէյիլ տիր , էօ՛մ-
րիւն Յուհու օրատա տէյիլ տիր ,
օրատա՝ հիչ պիր քիմսէ թէյ-
պէյ վէ խէլատա կէթիրիլմէզ ,
օրատա՝ հիչ քիմսէ կէօքլէրին
փատիշահընընա հազըր օլուն-
մազ վէ էյէր պիր քիմսէ Վհրիս-
տոս վէ խէլատա պուլմազա
իսթէյճէճէք օլսա , օլ քիմսէյի
վէ օլ մեզհէպի պրագմաները տըր ։

Դ . Պիր քիմսէ՝ Եհուհուսի
քիմսէյի կիպի սօղուգ՝ տիւնեա-
վի՝ մաղրուր՝ էօմիւշ վէ գօվալա-
յընը օլտուդուս թագտիրսէ, հէվ
րուհանի վէ ա՛զիզ քիմսէլէրին
վէ ճանլարընըն սէլամէթինի վէ
խէլասընը արայանլարընը պօյնու-
նա ֆարզ օլուր քի , օլ քիմսէյի
թէրքը էթմինլէր ։ Հ ազիրսէլէր՝
Ասֆինտիմզին հէյքէլին իւզէրի-
նէ պիր պէրէքէթի օգույաճագ

զա տայիր միւլահազա էթմէսի-
նի թէհամմիւլ էտէմէզլէրիտի ։
Լաքին Ասպպընմըզ՝ հէյքէլի վէ
ծնլարընն սալթանաթընը այն ու
ա՛տէթլէրը իճրասընը էպէտէն
թէրքը էտիպ կիթտի . վէ պուն-
ատան պիր գաչ շէյ էօյրէնիրիզ ։

Ե . Ինչու՝ ինսանլարը թէմ-
պէյէ վէ խէլատա կէթիրմէք
գուվվէթինի զայըֆ էտէն այն ու
ա՛տէթլէրը՝ Ալլահա արթըգ մագ-
պուզ տէյիլլէր ։

Զ . Ալլահըն թային էթմիշ
իտիյի իշպու այինլէր՝ պիր էօլիս
կտազը՝ ետ՛նի ճանսըզ րուստա-
մընթատան ի՛պարէթ շէյլէր օլուն-
ատուգտա թագտիրտէ , ա՛զիզլի-
յինն է՛օմիւր վէրճճի րուհու օն-
լարտա օլմատըզընատան՝ ինսան
գըտմընա քիւլլիյէն ֆայտատըզ
վէ Ալլահա հէր հալէթ մէքրուհ
ատուրլար ։ Ետայ . Ե . 11—17 ։

Է . Ալլահըն Վիհիսէոինէ պիր
զէմանն միւմքինն օլան շէյ՝ շիմ-
ակ տաթիտ Ալլահըն Վիհիսէոինէ
միւմքինն տիւր ։ Ամտի պիր
Վհրիսթիանն Վիհիսէոինին՝ շիմ-
ակ կիւզէլ պինալարը վէ սալ-
թանաթընը այն ու ա՛տէթլէրը իճ-
րասըրը օլա պիլիր , ա՛զիզ Ինն-
ճիլէ թամ՛զիմլէր էտէ պիլիր , օնու
էօփէ պիլիր , վէ պիր անկլաշըլ-
մազ տիլէ օնու օգույա պիլէ-
պիլիր , Ասպպըն ախշամ թատա՛-
մընընն վէ վաֆթիզինն սըրըլարը-
նը սագլայա պիլիր , վէ Վհրիս-
թիանն տէնիլէ պիլիր , վէ պու
ճիւմլէ իլէ Ալլահըն նամազընը-

Digitized by Google

թէբրէէլը ։

2 Ալ Հիսուս անլարա ասէ-

եէբինէ լա՛նէթ օգուլուպ օնու պրագաբղընա չօգ գասաւվէթլէնտիլէր ։ Ի֊ֆէնտիլէրի՝ նիչհուն օլ հաքի տինի պրագաբըն . նիչհուն քէնտինի օլ հաքի հէյբէլտե ի՛պաաէթ էաէնլէրտէն պըրըրը . նիչհուն քիլիսէյի նա միլէթի տըրըրը վէ պիր նէնի ֆըրգա ի֊ճատ էաէր կիպի կէօրիւնէն պիր շէյ էյլէսին ։ Ալ֊իլլէթինի սէվմէ՛զմի , հէյքէլի վէ օնուն ի՛պաաէթինի սէվմէ՛զմի ։ Վէկյլամ պէրլէր օնու սէվէբլէր իտի , վէ Հիսուս նիչհուն օնու սէվմէսին ։ Ի֊աքին քիլիսէնին ա՛իւթիւնիւ՝ օլ տէրճէճ հիյակէթլու պիր թաղրզ իլէ ֆաասիտ օլմուշտուտ՝ վէ օնուն իչինէ օ գաասար ինսան իճտիաալարը վէ էմրլէրի կիրմիշլեր իտի քի՝ իսլաՀ օլմասը քիւվէյէն միւմքիւնսիւզ օլտու , վէ պու Հալէ կէլմիշտի քի՝ հաքի թաան֊զ՛մաթը պիւթիւն պիւթիւնէ թէբրը օլունմատըգճա՝ հիչ պիր պագիյէ պիլէ գուրթուլմայաճաղ ը , իլլա հէպիսի՝ նէնիսի վէ հաքիսի պէրապէր հէլաք օլաճաղընը ։ Պապ թ . 16 , 17 շէրհլերինէ պագ ։

Ե . Վէրհատոս Ի֊ֆէնտիմիզին մէրհամէթի իլէ տօլու օլան գալպի՝ թէբրը էյլէտիյի քիմսէլէր Հագգընտա էլէմ ու քէսեր իլէ տօլուտիտ , վէ օնլար իչինն աղլատը ։ Պապ ԻԳ . 37 շէրհինէ պագ . Ղ՛ոլ . ժԹ . 41 ։ Ալ է հէր քիմ՛ քի պիր պօղուգ վէ տի . Պունլարըն ճիւմլէսինի կէօրմէ՞զ մի սինիզ . կէրչէք տե֊

էօլմիւշ վէ գօվալայըճը քիլիսէյի թէբրը էմմէսինի քէնտինէ պօրճ ատլար իտէ , օնու տէյիլ էօվքէ իլէ՝ իլլա տուա՝ վէ կէօզ եաշլէրի իլէ թէբրը էմմէլի տիր ։

2 . Պունլարըն ճի֊մլէսինի կէօրմէ՞զլէ֊ինիզ ։ Ընլար իսթէրլէրտիտքի , Վէրհատոս Ի֊ֆէնտիմիզ օլ կիւզէլ շէյլէրէ պագարն . վէ օ տաաի օնլար կիպի օլ շէյլէրին զէվգինի չըգարսըն ։ Ի֊աքին օ֊ իսթէրտիտ քի , օլ շէյլէրէ օնլար տաաի օնուն պագարըղը կէօզ իլէ պագարընլար , վէ օնլարըն քիւլլիյէն հէլաք օլմալարը խուսուսունա՝ օնուն նէ տէյճէկլէ օլաուղունա տիգգաթ էմտինլէր ։ — Կէրչէ՛ պէրի՛ պէչ ։ Պապ թ . 18 . 26 , վէ ժԸ . 3 շէրհինէ պագ ։ — Ի֊աշ ի֊աշ է֊վէրինէ , Պունէ֊ջլէնտիյի զէմանՙ իհթիմալտէն ուզագ պունտան պիր շէյ կէօրմիւնէմէզտի . չիւն քի պու վէքէ իրի թաշլար (պունտան էվվէլքի Ի֊անէնին շէրհինէ պագ)՝ պիրի պիրինէ գուրշուն իլէ պազլը օլուպ՝ տէմիր քէնտիլէր իլէ պէնտ օլունմուշլարըր ։ Ալ է րատպիլէր եաՙնի խախամլար խալգա էջրէհիլէր իտի քի հէյքէլ օլ Հէտի շէյլէրին պիրի իտի քի՝ տիւնեա օնլար իչինն եաֆրըմըշտը . վէ էյէր հէյքէլ հէլաք օլաճագ օլա , հէր շէյ տաաի հէլաք օլաճագ տը . վէ պու ճիւմլէ իլէ օթուզ պէշ պէնէ միգտարի պունտան ասննգրա՝ պու֊

Digitized by Google

րիմ սիզէ, պուրատտա ասլա նուն ճիւմլէսի հարֆը հարֆընա վագի՛ օլսուս։ Ընուսաղէմ՝ Յ֊ֆէնտիմիզին Թաղիխինին եէթ֊միշ իւչիւնճիւ աենէսինտե Տիտոսուն գօմանտատսը ալթընտա օլան Ռօմա ա՛սքէրլէրինտէն ֆէլեհ օլունտուս։ Պու շէհրին մուհասարէսի վէ խարապը պապընտա՝ Ընէհուտի մուէրրիխի Յովսէփոս պիլէ պիր մուֆասսալ նագլէյէթ վէրմիշ սիր։ Պու քիմսէ՝ պիր Ընէհուտի քեահին իսի, վէ մուհասէրէ զէմանընտա Ռօմալըլարըն էլինէ էսիր տիւշիս, վէ օրատաս գալսը։ Պու Ընէհուտի օլտուղունտան՝ Վէսպասիոս Յ֊ֆէնտիմիզին վէրտիյի փէշին խապէրլէրի սահի չըգարմագ իչիւն էլպէթտե մնախտուսէն պիր շէյ սէօյլէմէզ իսի. վէ պու ճիւմլէ իլէ՝ օնուն Ընուսաղէմին վէ հէյքէլին հագդընտա վէրտիյի պիւթիւնէնագլյէթի պու փէշին խապէրլէրին իւլէրինէ պիր թէֆեխր կիպի կէօրունիւր, չիւն պու խապէրլէր պու տէրէճէ թէքմիլէն իճրա օլունտուլար։ Ճ֊հէնիր ֆէլեհ օլունտուգտան սոնգրա՝ Յովսէփոս տէր քի, "Տիտոս էմր էյլէտի քի՝ շիմդի շէհրի վէ հէյքէլի խարապ էթմինլէր. իւչ գունլէտէն մի՛տա՝ քի օնլարը տուրմադա պրագսը։ Ընաքին գալէնին պագիսինի իսի՝ թէմէլինի գազանլար օնու պու տէրէճէ եէր իլէ պէրապեր էյլէտիլէր քի, օրայա կէլէնլէրէ օնտան ագսէմ օրատը մէսքիւն օլտուղունու ինանտըրմադագ հիչ թաշ թաշ իւզէրինտէ գալմադըգ պիր նիշան գալմատը"։ Ընէհուտի միւէլլիֆլէրտէն Ռ֊ամանիթէս իսմինտէ պիր ախէր քիմսէ տախի թահրիր էյլէտի քի, "Տիտոսուն օրտուսու ա՛սքէրինտէն ֆէրէհտոս Պուփոս նամ պիր զապիթ պիր ասպան տէմիրի իլէ հէյքէլին թէմէլինի սէօքտիլ"։ Պու՝ Ա֊ի֊ Գ֊ 12տէ պուլունան փէյղամպէրլիյին թէքմիլ օլմատը իսի։ Տիտոսուն հէյքէլի խարապ էթմէյէ մէրամը եօղուտուս, իլլա պէր ա՛ք՝ օնու հըֆզ էթմէյէ արզուսու վար իսի. վէ պու վէճճ իլէ օ՝ Յովսէփոսու պիր գաչ քէլըմ Ընէհուտիլէրէ կէօնտէրմիշ իսի, քի օնլարը թէմէլիմ օլմադան գանտըրսըն, վէ պունտան պէօյլէ շէհիր վէ հէյքէլ խարապ օլմագտան գուրթուլսուն։ Ռ֊ային Ռ֊ուրթաըրըճըմընդըն վէրտիյի փէշին խապէրի թագդիր օլմուշտուս, վէ Ռօմա սէրա՛քէրինին արզուսունա վէ ճէհտինէ գաբշը հէյքէլ խարապ օլմալը իսի։ Ընէհուտիլէր՝ իպթիտա քէնտիլէրի հէյքէլին էյվանլարընը աթեշէ վէրտիլէր. վէ Ռօմա ա՛սքէրլէրինին պիրի էմր եօղիքէն՝ եախատ տուհա սահիհի էմրէ մուղայիր հարաքէթ էտէրէք՝ հաւալըզը փէնճէրէլէրին պիրինտէն իչէրի պիր թուրթուշմուշ օտուն փարչասը աթտը, վէ չափուճագ պիւթիւն հէյքէլ ա՛յլէ վլէրէ պիւրունտու։ Տիտոս՝ շէհիտ էմրլէր վէրտի, քի աթէշլի սէօյնտուրսունլէր. լապին օլ կիւրիւթիւնէն իչինտէ

Digitized by Google

շայիրտլէր թէչհաձէ օնուն նա-
նընա կէլիպ ատխլէր. Պու չէյ-
լէրին նէ զէման օլաճաղընը՝ վէ
ստեը էլէ ալալըսար, քի օն-
լարըն զիւի՛ահինձէ պու մնա-
տէյ իհտագլըղը օլսէն ախէր
մնատաճէլեր իչիւն տահա սիւռլիէր
սօրտունսար: Ահռալ էթհաիքլէրի՝
իշպու իւչ սիւռլէրը տիր: (1)
Ի՛ապազմըզընն փէշինի խապէր
վէրտիյի օլ չէյլէր նէ՞ զէմանն
վագի՛ օլաճագլար: (2) Ընուն
կէլմէսինին նիշանըր նէ՞ օլաճագ:
(3) Ա՛ֆ տիւնեանընն սօնու ճա-
գընն օլաճաղընընն նիշանը նէ՞ օ-
լաճագ: Ի՛հթիմալ տօղ քի, պու-
սիւռլէրին ասըլ մա՛նասընը քէն-
տիլէրի տէ անկլամազլարընը. զի-
րան պու խաւսուսլարընն ճիւմլէ-
սինէ տայիր օնլարընն զիւի՛ալէ-
րի գաղըշըգ վէ ագըլլարընտա
պիր տիւմանի վար իտի: Իշպու-
պատտա վէ խիւմի պէշինճի
պատտա տահի Ի՛ապազընզ պու-
սիւռլէրէ ճէվապ վէրմէսինաճ՝
քէնտի շայիրտլէրինին ճանդլըշ
զիւի՛մլէրինի շնմոի տօղրուլթ-
մադա միւապհիրէթ էտճէկի նե-
րինէ՝ կէօրիւնիւր քի՝ պու ֆէտ-
սաթը գուլլանըպ՝ կէրէք Ընու-
տաղէմին խաթրադ օլմասը վէ
կէրէք տիւնեանընն սօնու խու-
սուսունտա պա՛զը իգմիզլը
ատնալէր վէ նասհաթլէր վէր-
միշ տիր: Ա՛ֆ չիւնքի պու իքի
վուգուսա՛թ ճագընէն իքիսի ան
էմման օ ատօզլէր իլէ թա՛րիֆ օ-
լունաճագլար ըստը (Պատ Ա. 22
շէրհինին Գ. իշարէթինէ պագ.),

ծնուն էմրինէ տալա իհտաա՛թ օ-
լունմատը: Ի՛սքէնտէր հիւճիւմ
իլէ հէյքէլէ եիւրիւտիւլէր, վէ
օնլարը նէ գօրգու՝ նէ րիճալէր՝
նէ ան տալագ կէրի թիւթմէտըղ
ճա զաղթ էմմէյէ գատիր օլ-
ադա: Ընտ Ի՛ֆհոսափէյտանէն
իքրահ էհտիքլէրինէն՝ էհր շէ-
յի հէյաք էհմէլը զպրէհինէ
ատուշափլէր. վէ Յովսէփոսուն
նագլինէ կէօրէ՝ պու վէճճ իլէ
հէյքէլ Ա՛ասյորը ատ յիլ սալճ
իրտաէհինէ՝ իլլա ատֆա՝ պէ
ատֆա՝ վէրտիյի ֆէրմանընընա
ատախի գարշը խարտագ օլունտու:

3. Ո՛չխինչէ տաղըքըն Ի՛սէ-
ղինօ օղոտօտ էյէն: Ո՛չխտան
ատաղը՝ Ի՛րուսաղէմին կիւնտօղու-
ատս թաղտաֆընատ՝ վէ տօղրու
տօղտուդա հէյքէլէ գարշը իտի:
Ի՛զեկիէլ ԺԱ. 23 տէ օգտուրուզ
քի, Ի՛ապազըն ճէլլալի հէյքէլ-
ատէն կիւնտօղուտունա տօղրու օ-
լատն տտաղա կէօչտիս: — Ճ՛այէտ-
լէր ընինդաճ ծոտա նանըծա կիլէպ:
Ընտրդն ճիւմլէսի տէյիլ՝ իլլա
օպրէլէրատէն տյրը՝ օնլարդն տէօր-
տիս կէլտի: Ա՛ռէլ. ԺԳ. 3: —
Պա՞ չէյլէրն նէ՞ պատն օլաճաղընը
ԼՀ: Ընտրդ՝ իշպու փէշինի վէրտիյի
խապէր խաւսուսունտա տտահա
էօյրէնմէյէ իտհեֆիլէր. զիրտա
շէհրին վէ հէյքէլին խարտագը
օնլարդն ա՛գընտան՝ Ա՛նանընն
էօղեմիս տտախի օրտուդու գատտար՝
ատաղագ իտի: Ա՛ֆ օնլար ֆիւռ-

յաճագ տըր՝ քի երգընմայա:
3 Ա՛ֆ օ՝ զէյթինլիք տաղը-
նըն իւզէրինտէ օֆուրուր իքէն,

Digitized by Google

աչեին կելիշլինեին հէմ տիւնեռա-
նըն սօնուունուն ա՛լամիճի նէ օ-
լաճաղընը պիզէ սէյլէ ։

4 Ա Ֆ Ընտուա ճելվապ վէ-

իշպու թա՛րիճէ օնլար պա՛զը
քէրրե պիրի պիրինէ գաբըշմըշ
կէօրիւնիւրլէր ։ Ինչ օլան " Պու-
նէ՞ զէման օլաճագ " սիւալինէ՝
Ի՛սպպ Ի՛ֆէնտիմիզ օլ մնախտուս
կիւնիւ խապէր վէրմէյիլէ ճէ-
վապ վէրմէյօր (Յովան 32—36
շէրհինէ պագ) . լաքին պու րա-
տա ա՛լէսէվի տէյէպիլիրիզ քի՝
օ էվվէլ՝ Ի՛սրուսաղէմին խա-
րապ օլմասընը տեղալեթի էտէն
փէշինեսէն օլաճագ ա՛լամէթի ու
նիշանլարընն խապէրինի վէրիյօր ,
վէ շայիրտլէրէ՝ օլ ա՛լամէթլէր-
ատէն ի՛պրեթի ալըպ գաչմադա Հա-
զընը օլմագ պօրճունու անկլատը-
յօր . վէ օնտան սօնկրա օնլարընն
մէմիւլ էթտիքլէրի միսիլլիւ պիր
փատիշահլըգ իհտաս էթմէք
(Պագ Ի . 20 շէրհինէ պագ)
խուսուսունտա հիչ պիր շէյ սէյ-
լէմէյէրէք՝ օնլարընն ա՛գլ ու ֆի-
քիրլէրինի քէնտինին սօն կիւնա-
տէ կելիպ շէրտա՛թ կէօրմէսինէ՝
քէնտինին ճէլիլ թախթընա՛քէն-
տիրլէրինէ տիւնեռանըն գուրուլ-
մասընտան ալէրու Հաղըրլանմըշ
էպէտի փատիշահլըգա՝ վէ ստ-
տըգլար իլէ եռրատազլարընն պէյ-
նինտէ վագի՛ օլաճագ էպէտի ապ-
րըլըշա կիւճէլտիյօր ։

4 . Պաթըն Ա՛ ։ Ի՛սպպ Ի՛ֆէն-
տիմիզ շայիրտլէրինէ էվվէլ՝ ա՛լ-
առանմագտան սագընմադա նատ-

րիպ՝ օնլարտա ատէտի . Պագըն ,
սիզլէ քիմսէ ալտաթմասընն .

5 Ո՛յիտա՝ Ի՛րիսաոս պէն իմ
ատէյէրէք՝ պէնիմ իսմիմ իլէ չօգ

հաթ վէրէրէք՝ օնլարտա խապէր
ի՛լան հասէյօր ։ Ի՛բէմ. Ի՛Թ . 8 ։
Ա՛տէլ . ժԳ . 5 ։ Գ՝ոէ . Ի՛Ա . 8 ։
Ի՛չէս . Դ . 14 ։ Ե . 6 ։ Բ Ձ՛Ի՛ս .
Բ . 3 ։ Բ Պէտ . Բ . 1—3 ։ Ա .
Յովհ . Դ . 1 ։

5 . Ի՛րիսաոս պէն իմ պէյէրէ՛ք Ա՛ .
Խապէ 11 . 24 ։ Ի՛բէմ. ժԳ . 14 ։
Ի՛Գ . 21 . 25 , 26 ։ Ա՛տէլ . Ի՛Գ .
6 . 22 ։ Յովհ . Ե . 43 ։ Գ՝ոէթ . Ե .
36 , 37 ։ Ը . 9 . 10 ։ Յայտ . Ի՛Գ .
7 , 8 ։ Չօգ քիմսէլէր Ա՛եսու
օլմագ տա՛վասը էթտիքէր . վէ օլ
կիւնլէրտէ Ա՛եսիանըն կելմէ-
կիւնտէն կիւնէ պէքլէնմէքտէ օլ-
աուդրնանան , թաապիա՛թը իլէ
չօգ քիմսէլէր ալտանատագ՝ ատա-
լարընձա վարագադլար ։ Յամա-
փոս տէր քի , " Ա՛էմիէքեմ պիւ-
յիճիւլէր վէ եալանճըլար վէ ալ-
ատատըճըլար իլէ ատօլմուշտատա ,
քի օնլար խալգտան ղայէթ չօգ
քիմսէլէրի մնախթի մահալլէրէ վէ
էօլլէրէ չէքմիշլէր խոի , քի օն-
լարա՝ Ա՛լլահընն գուտրէթի իլէ խճ-
րա էթմէյէ վա՛տ էթտիքէրի ա՛-
լամէթլէրի վէ միւ՛ճիզաթլարը
կէսթէէրսինլէր " ։ Ա՛Ե սատհ
փէյղամպէրլէրի էօլտիւրէնլէր
եալան փէյղամպէրլէրին տուղա-
ղընա տիւշմէյէ՝ վէ սատհ Ա՛եսի-
պը խաչեյանլար եալան միռխա-
լարտան ալտանմադա Հագգ իւգ-
րէ թէղը օլունտուլար ։ Ինչ-

Digitized by Google

քիմնէլէր կէլէճէք , վէ չօգ քիմ-
սէլէրի ալտատաճագլար ։

6 Ընդ ճէնքլէր՝ վէ ճէնք
խապէրլէրի իշխանէճէքսինիզ . պա-

գըն իւրքմէյէսինիզ . զիրա ճիմ-
լէ պու նէհանէլէր օլմազ կէրէք ,
լազքին տահա սօն տէյիլ տիր ։

7 Օխրա միլլէթ միլլէթի իւ-

ալտատաճըլար՝ ևէհուտիլէրէ՝
Ասմա պզունտրուղունտան խե-
լաս վա՛ս էտէրլէր իսի , վէ
պտւ վէճՀ իլէ չօգ իմթիհլաքէր
պզտղա գալտրըտրլար ։ Պու՝
Ասմալըլարը զպյէթէլ գրզտրը-
պը , օլ ալտանմազ խալգտան
չօգլարը ալտատրճըլար իլէ պէ-
բտպէր Հէլլաք օլտուլար . վէ ևր-
բուսաղէմին մուհասէբէսի վէ Հե-
լաքը պիր տաս՛թ իլէրի օլտու ։
Ալ՝ չիւն քի պու ալտատրճըլար
ատէմլէրին ա՛գըլլարընը Ասրիս-
տտս ևֆէնտիմիզտէն չէքէճէքլէր
իսի . վէ ,,իր չօգ քիմնէլէրին
պէջիւք խէլտսը րէտտ էտէրէք
էօլմէկէրինէ սէպէպ օլմաճագլար
իսի , պուստան իլէրլքի ևտտնէտ՝
,,պագըն'' սէօզիւ իլէ օլան իՀ-
թիրազ ու սագընմադա ույան-
ադրըմանըն զպյէթ իգթիզալը օլ-
ատտղտունու կէօրիւրիւչ ։

6 . Ընդ՝ճէ . . . էշէփճէ՝սինիզ ։
Ա՞ադ ։ ՀԳ . 7 ։ Գ՝ատ . ԻԱ .
9 ։ Ասչատ փէդղամպէրլիյինի
աէջդյէնտիյի զէմանտտա՝ Ասմա
աէվվէթինին Հէր պիր թադրա-
ճիննտա՝ զպյէթ ա՛զիմ պադրշ
վէ բտհամէդգ վադրտը . լազքին
Ընբուսաղէմին խադրտպ օլմտսը-
պտան եվվէլճէ՝ Հէր պիր թադրա-
ճիննտա իմթիհլաքէր վէ գադը-
շզգլըգլար վադրտը ։ Գիր պու-
չաւգ սէնէ իշինտէ սէօդթ Ասմ

փէրաթօդլար՝ եա՛նի ‘Աերուն՝
Կալպա՝ Ասթիան՝ վէ Ալ իմէէլ-
լտոս նամ Ասմիէրաթօդլար էօլ-
տիւրիւլտիւլէր . վէ պու՝նլարընն
Հէր պիրինին խալգընն ադրտաընտա
թադրաճկիրլէրի վադրտը . պու
էճկիլտէն ա՛զիմ իմթիհլաքէր վէ
գանընը ճէնքլէր վագի՛ օլտու ։
— Ընդ՝նէ խոպէրլէրէ ։ Կէրէք
Յովսէփոտտան վէ կէրէք Ասօ-
մա մուէրրիխլէրինտէն էդրէնի-
րիզ քի , օլ զէմանլէրտե չօգ
ճէնքլէր գօդգուլտըը վար իսի ,
եախօտ ճէնք նիտաալտրը օլմազ-
ուտտու՝ քի՝ իճրա օլտունմադրլար ։
— Տահա սօն պէյէ պէյ ։ Պու
Ասհուտի թանըզմաթընըն սօնու-
ատմէք տիր ։ Կադնէ 14 ։ Գադ .
թ . 26 , 27 ։ Ասրուսաղէմին խա-
րադպ օլմադը՝ պու ա՛լէտմէթլէրին
Հէման ա՛գտապրինճէ օլաճագ տէ-
գրիլ տիր ։ Ասմի պու Հիդգէթ-
լու ճէնքլէրի իշխիտդրինիզ զէ-
մանն՝ իւրքմէն . չիւն քի Ասրուս-
ադղէմէն պիր էմին մահալէ սի-
զէ գաչմագ նէ զէման կէրէք օ-
լաճագընը՝ ախէր նիշանլէր սիզէ
պիլտիրճէՀք տիր ։

7 . Ընդ՝նէ փէլճէ խոպէրնէ
կէ ։ Պունտան իլէրլքի խանէնին
շէրհինէ պագ . Ընդ՝նէ . ր . 21 ,
22 ։ Ջ՝ատ . ժԳ . 13 ։ Ընբ .
ժր . 27 ։ — Գ՝ոպնէփէ ։ Ն-
գադբուտտան փէշնի խապէր վէ-

Digitized by Google

զէբինակ վէ փատիշահլըգ փատիշահլըգ խազէրինէ գալգաճագ . վէ մինհալ ուէ մինհալ գէլմէզլէր վէ թաու՝ընալար վէ զէլզէլէյէր օրլէն գէլմէզ (Կուբ . ծԱ . 28) օվ գատար շինատէվլի իսի քի , Յովսէփտան կէօրէ հիչ սիր եվլյճէքլէրի օլմայագընատան չօգ խալգ գէնէկճի օլտուն : Կղզդիտա Իսմիէլտան թօրուն զէմանընատա Իօ մատատ վէ Յուսանխանատա վէ պագընատմատ ատօրմ քէրրէ գէլմէզգ օլտու : Ի՝ աքին գէլմէլտպէրը էն ճէնատը՝ մուհամէտ վէ վագիճընատա Նըրատաղէմէ օլտու . — Իտատնէլ : Իտատ՝էն եռ՝նի եռուտուրճագ՝ վէ ախէր շէհտա խատթալտըգլար էքսէրի գէլմէլտըն ատրընճա կէնէրէր , վէ զայէք չօգ խալգը պիրատն տուվիրիճի կէօթիւրիւլէր : Յովսէփտա պիր թաու՝ն զիքր էտէյօր քի , Իֆֆենտիճիգին թաու՝ րիսի 40 սէնէճինատ Իսաբիրնատա գուտատուրմուշտուտ . վէ Իօմա մուհէրրիսլէրինատէն մէՀՀուր Տա՝ կիտա նատ՝ մուէրրիս՝ 66 սէ՝ նէտինատ Իճաղնատա օլան պիր թաու՝ն զիքր էտէյօր : — Օ՝նէ զինճիր : Կէրէք Յովսէփտա վէ կէրէք ախէր մուէրրիսլէր՝ պու էտնատա Կիրիտ ատատօրնատա վէ քիւչիւք Ի՝սրատա վէ Իճաղնատատա վէ ԿէՀուտիսթանատա վագի՝ օլան պա՝զը Հիյապէթլու զէլզէլէյէր զիքր էտէրլէր : Ի՝ ատատիճի՝ Ի՝ երուսաղիմ՝ վէ Նողոտ ՇէՀրիէրի՝ վէ 63 թաու՝րիսինատ մէՀՀուր օլան փոմիճէր շէՀրի լատճագլար :

8 Ի՝ մէտա պուն՝լարըն ճիւմլէսի ատղըրլարըն պաշչանկէճը տըր :

9 () զէման սիզի սըգլէթէ զէլզէլէյէլէրտէն եըգըլարըլար : Ի՝ էր նէրատէ գաբըշըգլըգ վէ ալթիւսթլիւք վէ իսթիխլալ վէ գօրգուլար վարըտը : Կ՝սայ . Ի՝Դ . 19—23 : Կ՝զէկ . ՃԴ . 21 : Յովէլ . բ . 30, 31 : Ո՝Ա՛մ . ՃԴ . 4, 5 : Կ՝ո՛ւմ . ԻԵ . 11. 25, 26 : Կ՝ուբ՝ . բ . 19, 20 :

8. ՊաՀ՝լուլըն ճի՛մլեթ ԱՀ : Ա՝օր կէլլիգտէն էվ՛վէլ՝ պուՀ՝լար՝ատան չօգ զիյատ ատղըր պէլատ ատէրատլէր կէլէճէքլէր տէր : Կ՝ԼՄ . Ի՝Ջ . 18—29 : Բ ()էր . ԻԼ . 59 : Կ՝սայ . թ . 12 . 16—20 . Ճ . 4 . Ա Մաթ . Ե . 3 : Ա Պէթ . Դ . 17, 18 .

9. Ա՝ըգնկրն Ի՝սէ՝ էտվէճ՝էնէր : Կ՝ա՝նի Հասպ օլունմատղըլա՝ ատէօ՝ յիւգՄէյիւճ՝ վէ պուՀ՝նատն կիւլ էգԼյէթլէրը իլէ սիզէ խաբէնճէ էտէճէքլէրը : Գաթպ Ճ . 17, 18 շէրՀլէրինէ պագ : — Ա՝կէյ Եօլ՝ պո՝ւրնճկ՝նէր : Ի՝Հատլէրին Ի՝՝ ակլէրինատէն վէ Ա՝էքթիւալէ՝ րինատէն էօյրէնատիքլէրիմիզ շէՀ՝ լէրատէն մա՝սատ՝ թէվաւրիխատէն ատախի էօյրէնիրիզ քի , Կ՝ներտ Իմիէլտաթօրտա նէտատ իլէ Կ՝ըրիսթիանլարատ օլան թաթրա տա գօվատաղըշատա՝ Ի՝Հատլէրէն մա՝սատ նէչէ նէչէ Կ՝ըրիսթիանլար շէՀրատ օլտուլար : Տէրատէգիանատ ակ՝յօր քի , "Օլ Հիյապէթլու թաթրա տա գօվատաղըշը՝ Կ՝ըրիսթիանլըղըն Հեմտեն

Digitized by Google

հեթանիմ հաեճձելքեր, վէ սիզն էօլ-
ուրեճձելքեր. վէ իսանիմ իչիւն
հէմի թայիփելէրուզէն իքրահ օ-
լունաճաղարընըզ։

10 Էմ օլ զէման չօգ քիմսէ-

ստընա գարշը սիր ճէնիք իսի"
— Ի՛տհո օլունաճաքընըզ ևջ։
Պապ ծ. 22 չէրհինէ պագ։

10. Ղօք էյնելէր ու՛ուլէնէլէր։
Ոլ միհնեթի ու առբու զէմանս-
լարընա չօգլարը մուրթատ օ-
լաճագլար։ Ոնլար՝ էյէրչի
Ի՛րհիթհանլըզը իգրար էթտի-
լէր վէ Ի՛րհիթհանլար իլէ ար-
գատաշլըգ էթտիլէր իսի իսէ
առ, Ի՛րհատատուն ուղուրունա
հէր շէյի գա՛յ էթմէյէ հա-
զըրլանմամըշլար իսի։ Պապ ծ.
37, վէ ծգ. 21 չէրհինէ
պագ։ — Պէրէ պէրնէ նէ վէրէ-
ճէ՛ւէր։ Պապ ծ. 21 չէրհինէ
պագ։ Ա՛տէ. ԻԳ. 12։ Պ՛ռ՛է.
ԻՍ. 16։ Տակիատա ութուրմուէ-
ըէսթէ մուէրրիսս Ի՛ներոնուն եէ-
ատ իլէ օլան Թաբտա ու գօմա-
լայըշ խուատատունատա սէօյլէրըէն
տէր քի, "Ի՛պթիտա պիր գա-
չը ԹուԹուլատու քի, օնլար
Ի՛րհիթհան օլտուգլարընը իգ-
ըար էթտիլէր, լաքին փիւշմանն
օլուպ ուէօնտիւլէր, վէ օնտան
սօնռկտա պուռնլար պիր չօգ քիմ-
սէլէր կէօսթէրտիլէր քի, օն-
լարընը իւզ էրինէ հիւքմ Թագրիր
օլունուպ ճէզալարը Թէրթիպ օ-
լունատու"։ Պու ատ՛օնէնէլէր՝ Թա-
պիա՛Թը իլէ՝ քէնտիլէրին ատ՛օն-
ամէի ատհի՛ օլտուղունատ իսպաԹ

լէր սիւրէճձելքեր, վէ պիրի պի-
րինի էլէ վէրճձելքեր, վէ պիրի
պիրինատէն իքրահ էսէճձելքեր։
11 Ա՛է չօգ եուլատն փէյղամ-
պէրլեր գալգըպ՝ չօգ քիմսէլէրի

էթմէք իչիւն՝ ախէրլէրին խա-
լէրինի խապէր վէրմէյէ՝ եատ-
խօտ օնլարընդ կիզլէնմիշ իսիք-
լէրի մահալլէրի կէօսթէրմէյէ
փէք հազըր օլմազը իսթիլէր։ —
Պէյէ պէյնափէ է՛ւտհ էսթճէւէլէ։
Ա՛ուրԹատլար էքսէրի՝ պիր զէ-
մանտէն սօնռկտա կէրչէքլէյին
էն պէջյիւք տիւշմանլարը օ-
լուրլար, վէ օնուն ատրընճա
կիսէնլէրին էն զալիմ գօմալա-
յըճըլարը օլուրլար։ Ոնլարըն՝
ըշըղը Թահգիր էթմէլէրինին ա-
զիմ Թէօհմէթի իչիւն Ա՛լտհ
օնլարատան էն գալընը ա՛գըլ գա-
ըատնըլըղընատ օնլարը տիւշիւրմէսի
իլէ իհԹիգատ տալըր։ Ա՛է պու-
վէճճհ իլէ կէրչէքլիքատէն Ի՛քրահ
էթմէլէրի օլ գատատար պէջյիւք
օլուր քի, խրտրմըզգ վէ ատգա-
պալըղըն էն սըգը պէՀնալէրինի
գըլըպար, վէ օնլարընն օնատան ատ-
տէմ ղայէթ ա՛զիմ չէՓագգաթ
իլէ սէվմիքէրի քիմսէլէրի էն
հիյապէթլու էօլիւմլերի չէքմէք
իչիւն էլէ վէրմէյէ գատալազա-
լար։ Պապ ի. 21 չէրհինէ
պագ։

11. Ղօք եուլատ փէյղամպէրլէր ևջ։
Իտատնէ 5, վէ 24։ Պապ Ի. 15։
Ա՛տէ. ծգ. 22։ Կ՛ռ՛է. Ի.
29, 30։ Ա Տի՛մ. գ. 1։ Ր
Պէփ. ր. 1։ Ա Ի՛ովհ. ր. 18.

Digitized by Google

ալատատաճագլար ։

12 Վ՚ է պինամուալուղուն չօ-
ղալմասը իչիւն՝ չօգ քիմնելէրին

մուհապպէթի ասղուլատճագ տը-
ը ։

13 Ո՚մմա սօնատէք տապր է-
աէն՝ օ գուրթուլատճագ՚ը ։

---

26 ։ Դ. 1 ։ Յոթ. 4 ։ Յայտ. ի-
ժ. 20 ։ Պուրատա Վ՚ուր-
թարըճը Ո՚չէնտիմիզ՝ ինթիմալ
տը քի շէհրին մուհասէրէսի
էնասընտա զուհր էտէճէք օլան
եալան փէյղամպէրլէրի մախ-
տուէն անկլաթմագ մէրամ է-
տէյօր ։ Յովսէփոս մուէրրիխ
տէյօր քի, "Ո՚ալիմ գապա տօ-
ֆուալար քի շէհրէ հիւքիւմթէ
սիւրէրլէրիտի՝ չօգ եալան փէյ-
ղամպէրլէրի գանտըրտըլար քի,
Ո՚լլահ թարաֆընտան խալգա
խմտատ վէրիլէճէք տէյիւ նիտա
էթմինլէր ։ Պունու՝ օնուն իչիւն
էթմիւլէր քի՝ խալգըն Ի՚սմայը-
լար թարաֆընա գաչմալարընըն
էօնիւնիւ ալսընլար, վէ նիւ-
րէքլէր՚ինէ՝ կէջյա Ո՚լլահա ի՚-
թիմատ գօստունլար" ։

12. Պինամօալըղալն գէղմէսը
իչ՚ն ։ Յոէլ. Դ. 1—4 ։ Ե. 1—
6 ։ — Ո՚օղօյաճաք ։ Ո՚էր տիւր-
լիւ եարատմազլըգ վէ պինատմուա-
լուղուն չօղալմասընընտան էօթիւ-
րիւ՝ ինը յանէթիլիչինն վէ նահագգ-
լըղըն վէ զալըմ գօսմալայըշլա-
րըն չօղալմասընտան էօթիւրիւ՝
չօգ քիմնէլէր քի աչըգտան ա-
չըղալ մուրթատ օլմայաճագլար,
տինտէ ըլըճագ օլաճագլար ։
Ո՚օլիւմ՚ վէ պիրի պիրինի էլէ
վէրմէք գօրգուտու՝ վէ պաթըլ
խօճալարընը ա՚գլը պուլանտըր-
ճը թէխիրլէրի՝ անլարընն պիրի

պիրինէ մուհապպէթինի վէ՚խ՚-
թիմատընը ազալտաճաղընը, վէ
չօգլարընն Ո՚րիտատա Ո՚չէնտի-
միզին մապտահաթը իչիւն ղայ-
րէթլէրինի քէսէճէյիտի ։ Ա Տիմ.
ա. 15 ։ Եբր. փ. 25 ։ Բ Պետ.
Բ. 1—12 ։ Յոթ. 3—18 ։

13. Պէնափէ՚ ապը էտէն ը-
էմի պու ա՚սլըգլարընը վէ
թարտ ու գօվալայըշլարընը իչին-
տէ պանա սատըգ վէ էմին օլ-
մագտա Հէր քիմ տէվամ էտէր-
սէ, օլ Հիյապէթլու ինթիգամ
կիւնինիւնտէ էմին գալաճագ ։ Վ՚ է
Ո՚չէնտիմիզին իշպու վա՚ըտնա
կէօրէ՝ Ո՚րիլիսէ թէվարիխինտէն
էօյրէնիրիղ քի, Ո՚րիսթիան-
լարընը ճիւմլէսի՝ Ո՚ընուսագէճին
վէ օնուն գապպահաթը ապթին-
լէրինին իւզէրինէ կէլէն Հէյագ-
լըգտան խէյապ պուլուպ՝ պաշ-
լարընըն պիր գըլը պիլէ ինճին-
մէտի ։ Յոանէ 16 շէրհինէ պագ ։
Պուրատա "սօն" լուղէթի՝ 6 վէ
14 իւնճիւ խանէլէրտէ պէչան
օլունմագ մէրամ՝ օլունան վռա-
գուա՚թի՝ իշարէյի Հէեր կէօրիւ-
նիւր, լապին մուվէլագա սապթ
օ վուգուա՚թը պէչան Հէեր
տէյիւ անկլաշըլմապզա Հաճէյ-
եօգ տուր. Հինդի պու թա՚պի-
րին պիւթիւնինւ՝ զարպի մէհէլ
մագուլէսինտէն իտի, վէ իշպա-
մա՚նապի մախսուսէ անկլաշըլսը-
ղը գատար՝ ատհա վապը՝ վէ կէ-

Digitized by Google

14 Ալ է փոսափշտիլըղեն պու ժիւժուեսի՝ պիւթիւն մէսքիւն

նիշ մա՞նասը իլէ տախի անկ-
լաշըլապիլըք : Պապ ծ · 22
շէրհինէ պագ : Ա՛ռէ · ի·գ · 13 :
Պ՝ռէ · Իա · 8 : Ա՛ռվ · ռ · 7 :
Ա՝կոնք · ա · 8 : Նէռ · գ · 6 ·
14 : ծ · 39 : Հայտ · ռ · 10 :

14 · Փոսիլահլըըէն պու գ֊ծ֊
պեսէ : Ի՞ա՛նի Ինձիլի : Պապ գ ·
2 շէրհինէ պագ : — Պի՛նիէ
մեսէն պէնեսա ... Լ՛ա՛ղ օլա-
նաճաք : Կուրթարըլմը Ի՞ֆէն-
տիմիզին քէնտի շայիրալէրինէ
ասն էմրի՝ Ինձիլի ճիւմլե մախ-
լուգա վա՛ղ էթմէնլէրի իտի : Պապ
Իը · 19 : Ա՛ռէ · ի·ջ · 15 : Պ՝ռէ ·
Իդ · 47 : Կուծ · ա · 8 : Ալ է
Ի՛ուդալէրին մէքթուպլէրինէն
էջրէնիրիզ քի , Ինձիլ՝ պու վէճմ
իլէ վա՛ղ օլունտու : Պօղոս ա՛ե-
յօթ քի , Ինձիլ՝ կէօք ալեմնտա
ճիւմլե մախլուգա վա՛ղ օլունտու
(Ա՝ղ · ա · 6 · 23) , վէ Իսմայըլա-
րըն իսմանը պիւթիւն տիւնեատա
աէջյլէնիյօրուտու (Ա՛ռվ֊ · ա ·
8) , վէ քէնտիսի Ա՛յրապիսման-
տա (Կ՝ռ֊ · ա · 17) վէ Ի՛րուսա-
ղէմ՝ Հէմ Ի՝ւրիկէնին էթրա-
ֆընտա Ինձիլի վա՛ղ էյլէտի :
Ա՛ռվ֊ · ի·ե · 19—21 : Ա՛էմ
Իհուալէրին Ա՛մէլէրի քիթա-
պընտան պունու տախի էջյրէնի-
քիդ քի , Պօղոս Իհուդ քիչինք
Ա՛սիա՝ Ի՛ունանիսթան՝ վէ Կ՝ըս-
րըս վէ Ակիրիա ատայարը սէմի-
լէրինի տօղաշըը , վէ Իթալիայա՝
վէ պէլքի Ալպանէօղ վէ Վիրան-
սա մէմլէքէթլէրինէ տէ վարըը :

տիւնեատա՝ Հէմի թայիֆէլէրէ
շէհատէթ իչինն վա՛ղ օլունա-

Ա՛ռվ֊ · ծե · 24—28 : ծ·ջ · 25,
26 : Ալ է պու էսնատէ Իհ-
սուլլէրին պագիլէրի տախի պօշ
պօշունա տուրուպ պագմատըլար-
վէ թէքմիլ իսպաթլար վար քի ,
իշպու փէյղամպէրլիյին սէջյլէն-
մէսինտէն օձուգ պէշ գըրգ ևըլ
իչինտէ Հէմ օլ սէմթլէրտէ Ի՛հի-
լիսէլէր իհտաս օլունմուշլար ը-
տը : Ի՛վիզ Ի՛հիթապլարտա պիւ-
թիւն տիւնեա թա՛պիրի՝ ջօգ
քէրրէ Ի՛օմա տէվլէթինին Հիւ-
քիւմէթի ալընընտա օլան ակմ
լէքէլէր անկլաշըլմըը տը :
Լայանէ 30 շէրհինէ պագ : — Ի՛ա-
յեֆէլէրէ չ֊Հոփէն Իչ֊ն : Ինձիլի
պիլա ֆարգ Հէմ միլլէթլէրէ վա՛ղ
էթմէք՝ օնլարա Հիսուս Ի՛ֆէն-
տիմիզին տէյիլ սալթ Ն՛էհուտի-
լէրին իլլա թայիֆէլէրին տախի
Կ՝ուրթարըլմըը օլտուղունա պիր
իսպաթ՝ եաթօտ պիր շէհատէթ
իտի : Ե՞ խմիսէ գատար՝ Ա՛լա-
Հըն նազըլմըշ իլհամընըն պէրէ-
քէթլէրի վէ կէօքտէն օլան խա-
պէրլէր՝ սալթ Ն՛էհուտիլէրէ
մախսուս իտիլը : Իմտի Ա՛լահ
Ինձիլի պագի Հէմ միլլէթլէրէ
տէ կէօնտէրտիյի զէման , օնլարա
պու պիր իսպաթ օլտու քի , ար-
թընդ Ն՛էհուտիլէր օնուն խատա
գաւմը տէյիլլէր իտի , վէ Ն՛է-
հուտիլիք թանգլմաթը խիթա-
մընա կէլմիշիտի , վէ Ն՛էհուտի-
լէր իլէ թայիֆէլէրին մնապէյնի-
նի այըրան տիւար էպէտէն ևը-
գըլըը . վէ շէմտի Ա՛լահընը խալ-

Digitized by Google

ճագ . վէ օ զէ ման ան կէլէճէք ։

15 Լամի Յանիէլ փէյղամ պէրին սեօյլէսիյի վիրանլըգ-ը րուհլուզու ա՛զիզ մահալսէ գը ընլար օլաճաղըտը քի՝ կիւ-նէշ ալթընտա հէր միլլէթտէն քէնտի Ղլունուն Նէճիլինի եիւ-րէքտէն գապուլ էտէճէքլէր ի-տի ։ Գապ ժ . 18 շէրհինէ պագ ։ — Ք չման ան չէլթի ։ Լուանէ 6 շէրհինէ պագ ։

15 . Յանիէլ էէյղամպէրին սեօյլէ-պէյ ։ Յան . թ . 27 ։ ես . 11 ։ — Ա չէռանլէք մէ+բասնլը-ը։ Պու-պէր Ի՝պրանի թա՛պէր տիր , քի մա՛նասը՝ պէր մէքրուհ հէլալ էտիճի տիր ։ Չիլ վագի՛ հէմ թայիֆէլէր՝ Նէհուտիլէրին ի՛ն-տինտէ մէքրուհ սայըլըրլարը-ը . լաքին պաւրատա պու թա՛-պիւտէն մէրամ՝ Իօմմալըլարըն ա՛սքէրլէրի տիր ։ Պ֊ես . ԻՌ . 20 ։ Իօմմալըլարըն պայրաղը Նէհուտիլէր ի՛նտինտէ դայէթ մէքրուհ իտի . չիւն քի օնուն իւ-զէրինաէ Յամիէլթաօրուն թաս-վիրի վէ գարթալ սուբէթլէրի վարիտի , քի օնլարա՝ ալլահա-նի թա՛զիմլէր օլունուրուստու ։ — Ի՛չէչ մանալսէ պոբբոզը-նու ։ Պիւթիւն Նէրուսաղէմ շէհրի վէ օնուն էթրաֆը ա՛-զիզ սայըլըրտը ։ Գապ Դ . 5 շէրհինէ պագ ։ Ա՛մրկու (ժԳ . 14)՝ “ Ճայիզ օլմայան նէրսէ տուրտուղունու” ուէյօր , քի պու-նուն մա՛նասը օ տուր . նա՛-նի Իօմա ա՛սքէրլէրինին շէհրին տուրտուղունաւ կէօրախ-լիւնիւզ զէման ,

16 (Գույան անկլատըն ,) զէման Նէհուտիթանտա օլան-թէթրաֆընտա օրտու գուրտու-ղունու՝ վէ Իօմա պայրաղլա-րընըն հէր եէրէ ախբիլախինի կէօրախլիւնիւզ զէման ասքէր տիր ։ Յովսէփտա մուէրրիխ ասէյօր քի՝ Իօմմալըլար շէհրի ֆէթհ էլլէսիթիլէրի վագըթ՝ փուլլա-րընը կէթիրտիլէր , վէ հէյքել-տէ կիւնահաղուստու գափուստունուն իւզէրինէ գօտուլար , վէ օրտաս օնլարա գուրսանլար տունտու-լար ։ — Քոյան անկլատըն ։ Պա-կէօրունէիւր քի , եա Ի՛սրիստոս Նէֆէնտիմիզտէն եախսա Ա՛սա-թէոտտան թագտիմ օլունմուշ պիր իշարէթ տիր , քի օգուլյա-նընն տիգգաթի մախտուսէսէթնի պու ա՛ճայըպ փէյղամպէրլիյին մա՛նասընա ճէլպ էյլէմին , շէհ-լէ քի՝ օլ զուհուրաթտա նէ վէճհ իլէ ա՛մէլ ու հարաքէթ է-տէճէյինի պիլմին ։ Լուանէ 16 շէրհինէ պագ ։

16 . Նէհոփանտա ըլանլար ։ Ա՛ռէ . ի . 14 , Պ֊է . ԻՌ . 21 ։ Ալլահ ի՛սա՛էանըն մա-գտտուէրի մախտուսէսի իլէ Իօ-մմալըլար Նէրուսաղէմ շէհրի-նէ տօղրու իլք եհրիսիւշէլէրինի էթտիքլէրինտէն ասնկրա՝ ափան-սըղ վէ հիչ պիր սէպէպ կէօ-րունմէզ իքէն՝ կէրի էչքիլտիլէր ։ Յովսէփտա պունա թա՛զիւզ կէօսթէրտիյսր ։ չիւն քի օզէման

լար՝ տաղլարա գաչըրնլար .

17 Տամտա օլան՝ քէնտի հ-
վինտէն պիր շէյ ալմադա հն-
մէսին .

18 Վ՚ի թարլատա օլան՝ հա-
վապլարընը ալմադա կէրի աճօն-
մէսին :

19 Վ՚ի օլ կիւնլէրտէ՝ վա՛յ հա-

շէհիր փէք գօլայ ֆէյհ օլունա պիլիրիտի : Լ՚աքին իշպու վէսի-
լէ իլէ՝ օգուշուպ անկլայան Վ՚ր-
րիսթիանլար ֆուրսաթ պուլտու-
լար քի , շէհրի թէյլք էտիպ՝ Յո-
րդանանըն էօթէ եադասընը-
տա օլան Վհվլա շէհրինէ վէ ա-
խէր տաղիսթան սէմթլէրէ չէ-
քիլսինլէր , քի օրատա սեյամէթ
պուլտուլար : Տէնիյօր քի՝ կէ-
րէք շէհրտէ վէ կէրէք քէօյ-
լիւքտէ պուլունան հէր պիր
Վ՚էրսթիան՝ Վ՚ուրթադրդը Լ՚-
ֆէնտիմիզին անկլաթմադա մէ-
րամ էյլէտիյի նիշան ու ա՛լա-
մէթի (կանէ 15 շէրհինէ պագ)
անկլատը , վէ պիր եըդըլան էվ-
տէն եա տէնիզէ պաթան պիր
կէմիտէն դաչար կիպի՝ շէհրի վէ
մէմլէքէթի թէրը էյլէտի գաչար :

17 . Տ՚ամա : Պաղլատինտ վէ
պա՛զը աւուր տիյարլէրտէ էվ-
լէրին տամլարընը իւսթիւ տիւզ
եափարլար : Պապ յ . 27 շէր-
հինէ պագ : — Պէր շէյ ալմադա
էնէմէյն : Պու՝ զարպի մէսէլ մա-
գուլէսինտէն պիր թա՛պիր իտի ,
քի թէհլիքէնին ա՛զամէթինի՝ վէ
օնտան գաչմանըն միւքթինէ մեր-
թէպէ թէզ տավլանմանըն իդ-
թիզասընը պէյան էտէրիտի :

18 . Ա՚թարլատա օլան ա : Պու
տախի պուռնտան էվվէլքի խա-
նէտէքի կիպի՝ զարպի մէսէլ մա-
գուլէսինտէն պիր թա՛պիր իտի ,

վէ մա՚նասը պու տուր քի , հիչ
քիմսէ էշէասընտան պիր շէյ
գուրթարմադ իչիւն կ՚ճիքմէ-
սին , օլմայա քի օ՝ պու սէպէպ-
տէն էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ սալ-
մըշ օլսուն : Հիչ քիմսէ մալ ու
էշէասընա եա մէմլէքէթինէ եա
տօսթլարընա պագարադ օյալան-
մասըն , իլլա հէր քէս քէնտի
նէֆսինի խէլաս էթմէք իչիւն՝
Վ՚ովտուն Ա՚ոդմանան գաչմըղը
կիպի գաչսըն : Վ՚ո՛ւ . ԺԷ .
29—32 :

19 . Ա՚ւ կէ՛նէթէ՝ վա՛յ ա :
Լ՚ֆէնտիմիզ պիր թաղաֆտան
պէլալարըն կէլէճէյինի փէշին
խապէր վէրիր իքէն , օպիր թա-
ղաֆտան ա՛զիմ մէրհամէթ իլէ
վայիտէլէրէ օլաճագ սէֆիլ Տալէ
քէտերլէնիյօր : Յովսէփոսուն՝
վայիտէլէրին էքթիքլէրի սըգըն-
թը վէ էղիյէթլէր Հագգընտա
վէրթիյի նագլիյէթ ղայէթ Հիյ-
պէթլու տուր : Ա՛թա՛ուն՝ վէ իմ-
թիլալ վէ աճլըգ սէպէպինտէն
պիւթիւն թաղիա՛թ մուհապէ-
թի մահվ օլտու , վէ ղայէթ
մու՛թէպէր գարըլար պիլէ էվ-
լատլարընը եէմէք իչիւն փիշիր-
տիլէր : Ր Ա՚ըն . ԻԸ . 53—57 :
Ր Ա՚թափ . Դ . 4 : Դ Ա՚թափ . Զ .
24—29 : ԺԹ . 16 : Ա՚ղք . Դ .
3 , 4 . 10 : Ա՚յմ . ԺԳ . 16 :
Ա՚ռյ . ԺԳ . 17 : Վ՚ո՛ւ . ԻԸ .
23 , 24 : ԻԳ . 28—30 :

Digitized by Google

միւնէ վէ էմզիքլի օլան գաղըլարա։
20 Վ֊է տուա՝ էտին քի՝ գաշէ
մանըզ գըշտա՝ ևա շա քաթի կիւ֊

20. Տ֊ա՝ էրն ԼԲ։ Էրուսա֊
ղէմին խարապլըղը՝ մուխլագա
կէղէճէյիտի. վէ օնլար՝ կէլմէսին
տէյիւ տուա՝ էթմէլի տէյիլլէր
իտի։ Վ֊աքին պօւ պէլանըն քէյ֊
ֆիյէթի քէնտիլէրին հագդընտա
միւխլինի մէրթէպէ խաֆիփ օլ֊
մագ իչիւն տուա՝ էթմէսի ուչղուն
վէ մինասիպ իտի։ Պու վէճՀ
իլէ՝ էօյէճէյիմիզի պիլիրիզ, վէ
էօլմէյէլիմ տէյիւ տուա՝ էթ֊
մէսի մ֊ինասիպ տէյիլ տիր։
Վ֊աքին աղըրլարըմընդ վէ տէրտ֊
լէրիմիդ խաֆիփլէնմէք՝ վէ էօ֊
լիմիւմիզին հէսի քէյֆիյէթ֊
լէրի հագդըմըզա խապըրլը օլմագ
վէ մէրհամէթ ու իՀնայէթ իլէ
թէրթիպ օլունմագ իչիւն տուա՝
էթմէսի մինասիպ ու տօղրու
տուր։ — Ա֊ըշա։ Էյա՝նի գը֊
շընն ֆուրթունալարը ու տօղուգ֊
լարը էյամընտա գաչմադա՝ վէ
պէօյլէ վագըթլարտա տօղուգ վէ
նէմ գայալար գօվուգլայընտա
վէ տաղլարընտա օթուրմադա մէճ֊
պուր օլմայտընդը. չիւն քի
պու՝ իքի գաթը պիր պէլա օ֊
լաճագ։ Վ֊է պունտան գաթը՝
նազար պէօյլէ էյամընտա չայ֊
լար ճօղունա օլուր, վէ սիզին
գաչմընդը մինի՝ եախօա պէօ֊
յիւք էնկէլ օլուր։ — Էյ շա֊
քըր կէՀնէնէ։ Իյէրչի եօլա
կիւմէսի շաքաթի կիւնիւնտէ եա֊
տագ օլմուշ իտի իսէ տէ (Էյ նի

նիւնտէ օլմայա։
21 Օ֊ղիւա օ ղէմէն շէօյլէ
պէօյիւք սըզլէթի օլաճագ տը֊

ի֊Ջ. 29)՝ պու իգթիզալը վէ մեր֊
համէՀ տայիր պիր խուտուա
սայըլաճաղընտա շիւպՀէ եօգ տուր։
Պապ ի֊Ւ. 2—13 շէրՀերինէ
պագ։ Վ֊աքին մինասիպ իտի
քի՝ օնլարը պու շէյ իգթիզալ օլ֊
մասըն տէյիւ տուա՝ էթմէյինլէր։
Վ֊ովէսին նօռնօսու՝ պիր քիմսէ֊
նին շաքաթի կիւնիւնտէ նէ գա֊
տալը ուզագ կիւթմէսի շէրի՝ օլ֊
տուղունու սէօյլէմիշտի. լա֊
քին Էնէհուտիլէր պու ղիւի֊մէ
տէ խոիլէր քի՝ հիչ պիր վէճՀ
իլէ՝ պիր միլ միգտարի եօլտան
ուզագ շաքաթի կիւնիւնտէ կիւթ֊
մէսի շէրի՝ տէյիլիտի (Կ֊օէթ.
Ա. 12), վէ հիչ քիմսէյէ՝ հէր
նէ գատար իգթիզալը ա՝զիմ վէ
սէպէպի հէր նէ օլուր խէ օլ֊
սայըտը, պունտան ուզագ կիթ֊
մէյէ լուխտաթ վէրմէղէրիտի։
Ընու. եօլտա էօլտիւրէճէքլէր խ֊
տի. վէ պունտան գաթը՝ նազար՝
շաքաթի կիւնիւնտէ շէՀրլէրին
գափուլարը գափըլը օլուրուտաու,
վէ սլ կիւնտէ գաչմադը՝ միւմ֊
քինսիղ մագուլէսինտէն պիր
շէյ օլաճաղտը։ Լևե՛ւ. ի֊Գ.
19—22։

21. Պէօյէ֊ս սըզլը։ Վ֊ուլ.
ի֊Գ. 19։ Վ֊ուլ. ես֊թ. 43, 44։
ԻԱ. 24։ Ա կի֊ես. Ր. 16։
Էչէ. ի֊. 26—29։ Վ֊ուլ. կթ.
22—28։ Էսայ. կե. 12—16։
կՋ. 15, 16։ Վ֊ան. թ. 26։
ի֊Ր. 1։ Հ֊ովել. Ա. 2։ Ր. 2։

Digitized by Google

քի՝ օնուն կիպի տիւնեաներն իպ-
թիտասընտան չիմոխկեաէք օլ-
մամըշ տըր, հէմ տալա օլաճագ

ՕՀ. ԺԱ. 8, 9։ ԻԴ. 2, 3։ Ա՝ՊՀ. Դ. 1։ — Օնոն կիպի պիւնեանեն իպիկոտաընտան ԼԶ, Յովսէփոս մուէրրիխ՝ պու պէ-
լալարը նագլ եաէրէք տէր քի, "Ի՞չէր ճիւմլէնին պէլալարը՝ տիւնեաներն իպիթիտասընտան պէ-
րու՝ Ա՝էհուտիլէրին չիմիքի չէք-
տիքլերի պէլալարա լուպար օ-
լունտա, քիւչիւք կէօրիւնմէք-
լէր"։ փէշին իսապէր վէրիլմիշ-
իտի (Ա՞ՀԻ. ԻԱ. 24) քի՝ "Ի՞ր-
լըճ տղըճնա տիւշմէքլէր"։ Ա՝ Յովսէփոս տէր քի, "Պիւ-
թիւն շէհրին իչինտէ գան ա-
գար իտի, չէզլէ քի՝ աթեշէ
թուխթուշմուշ օլան չօգ շէյլեր գան իլէ սէզիւնտիւրիւլտիւլեր։ Օլ շէհրտէ՝ պիր միլեօն եիւզ պին նուֆուս ատէմտէն էքսիք՝ վէ քէզլիւքլերինտէ՝ իքի եիւզ էլլի պինտէն էքսիք նուֆուս հէլաք օլունմատը, քի ճիւմլէ-
սի պիր միլեօն իւչ եիւզ էլլի պին ատէմ էօլտիւրիւլտիւ տէ-
մէք օլույօր"։ Ձօգ քիմսէլերի խաչլատըլար։ Յովսէփոս տէր քի, "Ձօգ եիւզ քիմսէլերի՝ իպթիտա տէզյտիւլեր, օնտան սօնկրա տիւրլիւ տիւրլիւ իսքէն-
ճէլեր իլէ էզիլէթէք գօտուլար, վէ նիհայէթի Ա՝օմա սօլտաթ-
լարը օնլարը՝ օյուն օյնար կիպի պիրի պիրի արտըրըտա պիրի պի-
րի արտըրըտա խաչըն իւզէրինէ մընթաշտըլար, վէ թեա խաչ ետ-
տէյիլ տիր։

22 Ա՝ Է էյէր օլ կիւնլէր գըս-
տալմատայըտըլար՝ հիչ պիր թէն

փաճագ աղաճ գալմայանատէք վէ օնլարը տիքէճէք եէր գալ-
մայանատէք խաչլատըլար"։ փէ-
շին խապէր վէրիլմիշ իտի (Ա՞ՀԻ. ԻՈ. 24) քի՝ օնլար "Հէփ թիա-
յիճէլէրէ էսիր սիւրիւճէք-
լէր"։ Ա՝ Յովսէփոս տէր քի, "Ի՞սիրլէր տօգատն եէտի պին նուֆուս իտի, վէ Տիտոս էն ուզուն պըյլու վէ կիւզել կէնճ իչիտլերի սէչմիշտի քի՝ Ա՝օմա-
յա կիրէխսինին զաճֆեր ալայընա զիյնեթի վէրսին, վէ պագիլերին չօղու գուլ օլմագ իչիւն սաթըլ-
տըլար, վէ չօղու՝ Ա՝ըսրըտա տէվլեթին իշլերինտէ խըզմէթ եթմիշլեր տէմիւ կէօնտէրիլտի-
լեր, վէ չօղու Ա՝օմա տէվլեթի-
նին ճիւմլէ էյալեթլերինէ կէօն-
տէրիլտիլեր քի՝ մէյտան ցյուն-
լարընտա եըրըթմէզ ճանավար-
լարտան փարալանսընլար"։

22. Ի՞չէր օլ էնտնլէր եըսաւլ-
ասյըբըլար ԼԶ։ Ա՝ՊՀ. ԺԳ. 20։ Ի՞չէր մուհասէրէնին պէլալա-
րը սահա ուզանայըտըլար, միլ-
լէթտէն սաղ ատէմ գալմազըտը։ Ա՛էնք՝ գըթլըզ վէ թա՛ուն վէ հիյպէթլու խութիալլեր՝ ճիւմ-
լէսինի քիւլլիյին թէզէֆ էտեր իտի։ — Ա՝եէմբլէր էնտ՝։ Ա՛ժ-
լահ Թ՝ատա՛էնտնն միւլտաթի շէ-
րիֆի Ա՝էհուտիլէրի՝ օնլարտան էվվէլ ախէր միլլեթլերի էթթի-
յի կիպի՝ միլլեթի օլմագտան պիւթիւն պիւթիւնէ հէլաք էթ-

Digitized by Google

դուրթուվմազ իսի . ամմա սէ-
չիմիշլեր իչուն՝ օլ կիւնլեր գըս-
ատլաճագվար տըր ։

23 Օլ զէման էչէր պիրի սի-
զէ սէրսե . Իշթէ Քրիստոս շու-

մէք տէյիլիտի . չիւնքի օնլարըն
պէչինտէ չօգլարը էպէտի Ք՛օ-
միւրե վարիս օլմազա Թա՛յին
օլունմուշլարըտը , վէ պադիշէրին
ճիւմլէսի՝ էնճամը Քրիստիանլը-
ղը գասպուլ էտճէկլէրիտի ։ Նում.
Զ.13։ ԿԲ.8,9։ Ո՛ւտ. ԺԳ.8,9։
Ե՛ովէ. ԺԱ. 5. 25—31։ Բ
Տի՛մ. Բ. 10։— Օլ կիւնէչէ էզ-
ատլաճագլար տըր ։ Հումսափոս մա-
էրրիխ ատէյօր քի՝ Տիտոս նէյէթ
էթտի քի շէհրի ամէնըզ իլէ
տարա կէթիրմէյիլէ ֆէթհ էթ-
սին , վէ պունուն իչուն իչէրի-
յէ զախրե կիթմէսին վէ խալգ-
ատան քիմսէ տիշարը չընգըպ գաչ-
մասըն տէյիւ՝ շէհրին չէտի չէվ-
րէսինէ տիվար չէվիրտի ։ Ա՛յ-
քին Ն՛էհուտիլէր տայիմա շէհր-
ատէն չընգըպ Ո՛սմանլըլարըն իւզէ-
րինէ հիւճիւմ էթմէքտէ օլմայէ-
լի իլէ՝ Ո՛սմանլըլարը գըզըլրտըզ-
լար , վէ շ՛էհրէ նիւվիւշիւշ էթ-
տիլէր ։ Ե՛էմ Ո՛սման տէվլէթի-
նին մնալահաթլարը տախի Տի-
տոսուն Ո՛սմանյա տէօնմէսինի իգ-
թիզալը էթմէկէ պաշլամըշլարը-
զը . վէ պու սէպէպտէն Տիտոս
քէնտինին իլգ նէյէթինէ վէ
քէնտինին ա՛սքէր զապիթլէրին-
նին բէյինէ մուղայիր հարաքէթ
էտէրէք՝ մուհասէրէյի սըգըրլա-
տը , վէ շէհրի ևիւրիւշիւշ իլէ
ֆէթհ էյլէտի ։ Պու վէճհ իլէ՝

րատա՝ եա պուրատա տըր , թ-
նանմայասընըզ ։

24 Օ՛լրա եալան քրիստոս-
լար վէ եալան փէյղամպէրլէր
գալգաճագլար , վէ պէօյիւք ա-

Ա՛լլահըն մուգատտէրի իլէ ղէ-
ման գըսսատը , վէ խալգատան
պիր պագիյէ խէլաս օլտու ։

23. Վէրսիոն ղըսգա ԼԸ ։ Խա-
նէ 5, վէ 11 շէրհլէրինէ պագ ։
Ա՛ռէ. ԺԳ. 21 ։ Գ՛ոէ. ԺԷ.
23 ։ ԻԱ. 8 ։ Յովհ. Ե. 43 ։—
Ինանմայասընըզ ։ Պիլիրսինիզ քի՝
Ա՛եսիա հալէա կէլմիշ տիր . վէ
սիզ արլըզգ պաշգա քիմսէլէ-
րին արտընճա՝ ի՛տտիալէրի հէր
նէ գատար տօղրու կէօրիւնիւլ-
լէր իսէ աէ , կիթմէյ՛նիզ ։
Անզ պունու տա պիլէրսինիզ
քի՝ իշպու ալտատըճըլարըն վա՛ա
էթտիքլէրի Ո՛սմանլըլարըն էլին-
աէն սիզի խէլաս էթմէք միսիլ-
լիւ պիր շէյ մէմիւլ օլունամազ .
վէ պունուն իչուն ալտանմամա-
լըսընըզ ։

24. Նալան էրքոպալար ՀԸ ։
Խանէ 5, վէ 11 շէրհլէրինէ
պագ ։ Ա՛ռէ. ԺԳ. 22 ։ —
Պէօյի՛ա՝ լարդինէ վէ ա՛ճայըզ
էլչէր ։ Հումսափոս իշպու ալտա-
տըճըլարը՝ միւ՛ճիսլէթ իշլէմէք
գուվվէթինէ մալիք օլմազ իս-
տիտաբնատա օլան՝ վէ չօգ քիմ-
սէլէրի ալտատըպ ազդըրան պիւ-
յիւճիւ վէ էֆսունճու տէյիւ
խասպէր վէրիյօր ։ Ն՛յէրչի ծն-
լարըն մնդղուրանէ կէօսթէր-
տիքլէրի՝ եաիսա կէօսթէրմէյէ
էօյիւնտիւքլէրի ա՛լէտմէթլէր վէ

Digitized by Google

լամբելը վե՛ճայըպ իշլեր ե-
ռեճեբլեը , չեջյլե քի՝ գապիլ օլ-
սա՝ սեչելմիշլերի տախի ալտա-
տալար :

ա՛ճայըպ շէյլէր՝ Քրիստոս Յ-
ֆէնտիմիզին վե օնուն Էհտու-
լէրինին գարշը սէջյլենմեզ վե
էջյունմեքսիզին իճրա օլունան
մու՛ճիզաթլարը իլե րուպար օ-
լամազլարըտը իսե տե , վե օն-
լարըն հագգընտա եայըլան խա-
պէր վե օլան թեվաթըր կեր-
չեբլեքտեն փեք չօգ աշըրը իտի
իսե տե , պու ճիւմլե իլե հալա
Յեսհանըն կելմեհինի տահա
պեբլեչէհնլեր՝ վե Յոմալըլարտան
խելաս ումանլար՝ օնլարը պեօ-
յիւք հազըրլըգ իլե գապուլ է-
ռեճեբլեբլերիտի : Ր Ջնե . Բ . 9 —
12 : Եայ . ԺԳ . 13, 14 : Ա Թես .
20 : Ի աքին Քրիսթիանլար՝ քի
պու-րատտա "սեչկինլեր" թեմամիչ
օլունույօր , Յեսհա Քհտուս Յ-
ֆէնտիմիզ օլտուդունու ինան-
մազտա պեջյլե մեօհքեմ տա-
պիթ օլմուշլար իտի , վե պուն-
ատան պէջյլե արթըգ պաշգա խե-
լաս օլմատըղընը էջյլե էյի պի-
լիրլերիտի քի , օնլար ալտանտա-
մազլար իտի : Ամտի հեր պիր
Քրիսթիան՝ կերչեբլեքտեե թեք-
միլէն սապիթ օլսուն , չէջյլե քի
թա՛լիմաթըն հէր պիր րիւզ-
կեարը վե ատէմլերին ուսթալը-
ղը վե հիլեպաչլըղը իլե սիւրիւ-
լիւպ կեօթիւրիւլմեսին . չիւնքի
ատղրու եօլու շաշըրմագտան օ-
նու պունտան ղայրի չէյ թու-
թամազ : Ղէհ . Գ : 13—15 :

25 Ի շթե ւիզէ փէշին սէջյլէ-
միշ իմ :

26 Ամտի էյէր սիզէ տեբլերը-
սե . Ի շթե չէօլտե տիր , չըգ-

---

25 . Ալէք փեշէն սեօյլէմիշէմ :
Քրիստոս Յֆէնտիմիզին պու-
նու պու գատար քէրրէ թեք-
րարլամասընըն սեպեպի պու ի-
տի քի , օնլարը ուչանտըրսըն քի
պու խուսուստա տիգգաթ իլե
սագընըլնլար , վե պու ալատա-
տըճըլար՝ օնլարըն եալան վե
պաթըլ ա՛լեամեֆլերի հէր նե
գատար պեջյիւք կեօրիւնսե տե՝
ղէրրե գատար մուսա՛տե էթմե-
սինլեր : Բ Ջէն . ԺԳ . 1—3 :
26 . Ղեօլտե տիր : Քհմ՛ Գու-
թա պիր ղայեթ գուվվեթլի տիր .
չիւն կեօսթեբիր քի , Յեսհա
սը գատար զէմանտան պէրու
պէքլենիյօրուտու , վե օնուն
հադգընտա օլ գատար սեջյլեն-
մեքտե իտի քի , ատը զիքր օ-
լունմազտան քիմին իչինե սեջյ-
լենտիյինի հէր քես անկլըրըտը :
—Ղեօլտե : Եայ . Խ . 3 : Գաղթ .
ԻԱ . 38 : Եովսեփոս մուէբրիհ-
տէն էյրէնիրիզ քի , պու ալ-
տատըճը լարըն չօղու՝ քենտի թէ-
վապի՛լէրինի չէօլե կեօթիւրիւ-
լեը իտի , եահուտ քենտիլերի
օրատա ալուհր էտեբլերիտի : —
Ջոզեպոս : Նա՛ենի էվլերին ի-
չինտե պիր կիզլի օտատա սագ-
լանմըշ : Եովսեփոս մուէբրիհ
իշպու եալան մեհտալարըն պիրի-
նի զիքր էտեյօր , քի Նրուտա-
ղէմ էհալիսինի՝ Յօմալըլար շէհ-
րին իչինէ կիրտիքտէն սոնկրա

մայասընդզ. վ՝ Իշխէ օտալատա, ինանմայասընդզ։

27 Օ՛իրա նիճէ շիմշէք կիւնտօղուսունտան չըգրպ տա կիւնպաթըսընատէք կէօրիւնիւրսէ, պիլէ՝ պիր պաթըլ խապէր վէրտի քի՝ Ի՛սայ օնլարա էմր էտէյօր քի հէյքէլին պինալարընտան օնլարա սէջդլէնէն պիրինէ վարսընլար, վէ օրատա օնլարըն թէզ խէլաս օլաճագ օլտուգլարընըն ա՛լէամէթլէրինի կէօրսիւնլէր։ Պու վէճհ իլէ պիր թագըմ էրքէքլէր վէ գարըլար վէ չօճուգլար՝ պիր պէօյիւք ճիւմիւր՝ օրայա եիւրիւտիւլէր. լաքին խէլաս օլաճագ լարընա պէտէ Իօսմալըլար օլ պինայը ամէնէ թուխթուշտուրտուալար, վէ ալէը պին նուֆուս ա՛լէվլէր իչինտէ նախօա ա՛լէվլէրտէն գաչմադա չալըշընդըքէն՝ հէլաք օլտուլար։ — Ինանմայասընդզ։ Պունտան էվվէլքի խանէլէրտէ Յ՛ֆէնտիմիզին՝ սագընտարմադ իչիւն սէջդլէտիյինէ՝ վէ խանէ 23 վէ 24 շէրհինէ պագ։

27. Օ՛իրա նէճէ էմրդ. ԼՀ։ Եսթ. Լէ։ 3։ Իսայ. Լ. 30։ Օ՛ած. թ. 14։ Պ՛ռէ. ժէ. 24։ Ը ա յիրտլէր՝ Իրիստոսու պտըվմագ իչիւն էէօլէ նախօա պիր էվ օտատընա վարմադա ալանմասընըլար. զիրա օնուն կէլմէսի կիզ լի նա պիր մահալէ մախտաս օլաճաղը եէրինէ՝ շիմշէք կիպի ափանսըզ՝ հիյպէթլու վէ հէր թարաֆը ըշըգ իլէ տօղուտուրտուր օլատէմ Ղլունուն զուհուրտատխի էօյլէ օլաճագ տըր։

28 Օ՛իրա լէշ նէրէսէ խէ, գարթալլար օրայա ճէմ՝ օլաճագլար։

ճագ, քի օնու հիշ պիր շէյ կիզլէմէյէ գատիր օլմայաճագ տըր։ Պունուն մա՛նասը պտ տուր քի՝ Իրիստոս Յ՛ֆէնտիմիզ՝ հիյպէթլու ափանսըզ պիր կէլիշ վէ ղայէթ աշքէտար վէ գարշը տուրումագ պիր գումվպէթ իլէ պիրթիւն մէմլէքէթի վէրան էտճէք։ Իօսմալը ա՛սքէրլէր քէնտիլէրին ղալիպ վէ խարտապ էտիճի խըրսլարընը ղայէթ ա՛զիմ վէ հիյպէթլու չափուգլուգ իլէ իճրա էթտիլէր, վէ հէմ պտ ա՛քէրլէրէ գէլաղուզ օլան՝ Իրիստոս քէնտիսի խաչ։ Պագ Ի՛ռ. 7 շէրհինէ պագ։ — Ի՛ուդ Օ՛ղնոան ղահոսթա։ Պագ ժ. 23, վէ ժԶ. 28 շէրհլերինէ պագ։ Ա՛ած. գ. 2։ դ. 5։ Յակ. ե. 8։

28. Օ՛իրա։ Իշպտ քիւչիւք լուղէթ՝ պտ խանէյի պտունատ էվվէլքի խանէ իլէ պագշար. վէ օրատա՝ տաէմ Ղլունուն մէքլագ շէհրի հէլաք էթմէյէ վէհիյպէթլու չափուգլուգ իլէ հէքմէսինէ տայիր սէջդլէնէնլէրին ապպաիսնի կէօսթէրիր։ — Լ՛ընէ. բ. 6։ Պունուն մա՛նասը պտ տուր քի, Իրիստոս Յ՛ֆէնտիմիզ Իօսմալըլարըն ա՛սքէրլէրի վատիթասի իլէ օլ գատար ափանսըզ վէ պէքլէնմէմիշ օլագ մէքլագտա կէլէճէկյուսի քի,

Digitized by Google

29 Վ֊է տէր ա՛գապ օվ կիւնլերին սըգընթըսընատն սօնկրա՝ կիւնէշ գարարաճագ , վէ պյ

նիճէ պիւթիւն պէօլիւք գարթալըար վէ գուզղունլար պիր լէշին եառթըղը եէրէ ափանըզ զուհր էտերլէր : Պու գուշլար՝ լէշի ուզագտան կէօրիւրլէր . վէ օնլար՝ էյէրչի օրատա էվվէլա հիչ կէօրիւնմէզլէր իսէ ա՛ , չափուճագ պէօլիւք պէօլիւք ճէմ՛ օլուրլար : Ներուսաղէմ վէ պիւթիւն Ղահուտի միլլեթի պիր էօլմիւշ լէշ կիպի օլմուշտուս , վէ օնուն հայաթը կիւմիշ՝ վէ օվ եըրթըճը գուշլարտան փարալանմազա վէ եէնիճէ հազըր եառթմըշըտը : Բ Օրն . ԻԼ . 49 : Յօբ Լ . 27—30 : Ղամվ . Թ . 1—4 : Պ֊է . ԾԷ . 37 :

29 . Տէր ա՛պագ Ա֊ : Ղյէր պիր պէշա կէչէրսէ , կէրիսէ կէլճէճէք առաՀա պէջիւքլէրի վար : Ղանէ 8 շէրհինէ պագ : Ա֊է . ԾԳ . 24 , 25 :— Կէնանէշ ֆոթոգրաֆճէ Ա֊ . Կիւնէշլին վէ պյըն գարարմալարը՝ եըլըզլարըն տուշմէլէրի վէ կէսիւն գուվվէթլէրինին սարսըլմալարը՝ Ղամվէլն Ներհուտի միլլեթինէ իհսան էտիպ՝ նապիլ օլառուգլարը ըշըգ վէ շան ու ճէնլալ վէ հուգուգ ու մուսաւաթլարըն ճիւմլէսինին քիւլլիյէն սէջիւնէճէյինի պէյան էտէն պիր թէշպիհ տիր . վէ պու թէշպիհ օնլարըն կէրէք տինճէ վէ կէրէք առվէլէթ ու մէմլէքէթճէ թանզըմաթընըն պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի ըշըղընը վէրմէյէճէք , վէ եըլտըզլար կէօքտէն տուշէճէքլէր , վէ կէօքլէրին գուվվէթլէ-

մէհվ օլմասընը՝ օնլարըն պէյլէրինէ վէ քեահինլէրինէ իհսան օլունան նուՓուզ ու հիւքիւմէթինին զօր ու շիտտէթ իլէ թէքմիլլեն Ներս օլմասընը՝ հէմ քիպապլարընըն վէ պիւթիւն միլլեթին տուշէճէյի պիչարէ վէ սէֆիլ հալի՝ վէ օնլարըն տիւնեատնըն հէր պիր թարաֆընտա տուշէճէք օլտուգլարը հիյապէթլու գարանլըղը վէ քէօրէյիւ վէ ճահիլիյի կէօսթէրիր : Պու միլլեթի՝ շիմտի պու գատար եիւգ սէնէ մէմլէքէթիմիզ՝ պէյսիզ՝ հէյքէլսիզ՝ քեահինսիզ՝ մեզպահսըզ՝ գուրպանսըզ՝ փէյղամպէրսիզ՝ եախօտ պիր գուրթարըճըլարը եատուղուս եօլա գուլաղուզլարը օլմայարագ՝ վէ քէնտիլէրինէ մահատուս պիր վաթանլարը՝ վէ պիր սէմամէլի ա՛զիզ խէլաս էտիճի թէսիրլերի օլմայարագ հէր պիր իհսանտան մահրում պրաղըլմըշլար :

Ղ֊զիզ Վիհթապոլարըն միւէլլիֆլէրի չօգ քէրրէ վէ ա՛յէլխատուսա շէհրլէր վէ մէմլէքէթլէր խարապլընը պէյան էճմէք իչիւն՝ պուրատա աէրճ օլունան թէշպիհլէր կիպի գուլլանըրլար . Նոյ . ԾԳ . 9—11 : ԼԳ . 3 , 4 : Նբմ֊ . Դ . 23—28 : Ներվիտ . ԼԲ . 7 , 8 : Յովել Բ . 30 , 31 : Գ . 15 : Ովթա . Ա . 14 , 15 : Պ֊է . ԻԱ . 25 , 26 : Կոլծ . Բ . 19 , 20 : Յայտ . Զ . 12—14 :

Digitized by Google

րի սարսըլաճագլար ։

30 Ալ ֆ օլ վէման առէմ Ողլունուն ա՛լամէթի կէօքառէ կէօրիւնէճէք . վէ օլառէմ եէբին

30 · Ա՛փեմ Ողլունան ա՛լամէնի լէ ։ Պուրատա " ա՛լամէթ " լուղէթինին մա՛նասը՝ Յիսուսուն հագիգաթի կէօքառէ փառաշահ օլառուղունուն՝ վէ շիմոի քէնտի տիւշմէնլէրինի հէլաք էմմէյէ վէ շէհրի հէմ հէյքէլի ալթըսաթը էպէտէն նէխս էմմէյէ կէլմէսինին թէքմիլ խապարը տըր ։ Պու՝ խաթրատան չըգմըսը տէյիլ տիր քի , Յովսէփոս մուէրրիխ՝ օլ վէմանտա կէօքառէ կէօրիւնմիշ պա՛զը գօրգուլու ա՛լէմէթլէր վէ ա՛ճայիպ հիյպէթլու նիշանլէր վէրը էտէյօր ։ — Էէրլէն հէթ թոպլանըրլ ։ Իշպու թա՛րիֆին պիւլթիւնիւ՝ Յիսուսու Ի՞ֆէնտիմիզին մահչէր վէ շէրիաթի կիւնիւնտէ կէլմէսինէ թաթապզգ օլունապիլիր իսկ տէ , պու ճիւմլէ իլէ սէօյլէյիշին սըրասը՝ վէ ա՛լէլհուսուս 34 իւնճիւ խանէտէն աշէրեար տըր քի՝ իշպու փէյղամպէրլիք մահսուսէն Յուսաղէմին խարապընը պէյան էտէյօր ։ " Տիւնեա " վէ " ահէր " լուղէթլէրի Ի՛սիզ Յիսուսուա էքսէրի Ա՛օմա տէվլէթի ալթընտա օլան մէմլէքէթլէր՝ վէ պա՛զը քէրրէ սալթ Էէհատսիթան մա՛նասընա տըր ։ Պապ Դ · 8 , վէ ե · 5 շէրհլէրինէ պապ . Ղ՛ոխ · ՙ · 1 ։ Գործ · ԺԱ ։

հէփ գապիլէլէրի տէօյիւնէճքլէր , վէ առէմ Ողլունան՝ գուվվէթ հէմ ա՛զիմ ճէլալ իլէ՝ կէօյիւն պուլո թլարը իւպէրինաէ

28 ։ Էհտուտիաթանըն հէփ առքինէլէրի հէր հանկը գապիլէտէն օլուրլարսա օլունլար՝ օլ քեաթիպլէր վէ փարիսեցիլէր՝ օլ պաշքահինլէր վէ Սադուկեցիլէր՝ Յիսուսուս ըէտտ էտէն վէ խաչլայան օլ մաղըսուբլէրին ճիւմլէսի՝ օլ խաչանմըշըն զուհուրու իլէ գուվվէթինի կէօրտիքլէրինաէ՝ վէ օնաւն հիյպէթլու տարղընլըղընըն շիտաէթինի տուպտուգլարընտա՝ ֆէրեատ էտիպ տէօյիւնմէյէ չօգ սէպէպլէրի սլաճագ տըր ։ Գործ ԻԳ · 28 ։ Յայտ · Զ · 15—17 ։ — Պուլոնիալ էվէրինփէ կէլթիչիէ ՚ի , Իշպու ա՛զամէթլու թէշպիհի՝ Էհտուտիէրին փէյղամպէրլէրի չօգ գուլլանըլըլար իտի , վէ մա՛նասը՝ ա՛զիմ տալթանաթ վէ գուվվէթ վէ գօրգուլու հաշմէթ վէ հիյպէթ իւլէ կէլմէք տիր ։ Պապ ԺԶ · 27 , 28 շէրհինէ պապ ։ Ի՛Զ · 64 ։ Ա՛տէ · ԺԳ · 26 ։ ԺԴ · 62 ։ Գործ · ԻԱ · 27 ։ Յայտ · Ա · 7 ։ Ա՛լլահընն էլլը քէնտինին տիւշմէնլէրինին ափանսըզ վէ գաբշը տուրատըմազ հէլաքէտընտա հէր նէրէսէ իգիալ օլունուրսա Ա՛զիզ Յիսուսուա իշպու նէվ՝ թէշպիհլէր իլէ կէօսթէրիլէր ։ Ասղ · ԻԸ · 8—14 ։ Ծ · 3 , 4 ։ Պէ · 2—4 ։ Յայտ · ԺԲ ·

Digitized by Google

հելոհիմնի հեօրեճեքլեր ։
31 Ա Ը օ՝ մելեքլերինի եիւք-

1 ։ ԿՋ . 15 ։
31 . Ա՝նե+լերէ՝ ։ Ա՝հլեք լու-
ղեթի՝ հքսերի օլ րուհանի հիւ-
նահսրզ զաթլարը պէյան եթմեք
իչիւն գուլլանըլըյօրքի՝ օնլար Ա՝լ-
լահըն հուղուլու չերիֆինաե տու-
րուրլար . լաքին պու լուղեթ՝ էլ-
չի հէմ տահի Ա՝րիստոսուն խըզ-
մեթճիլերինի տե պէյան եթմեք
իչիւն գուլլանըլըյօր ։ Պ՝ոկ . Է .
24 . ք . 52 ։ Ես՝ . Ո . 25 ։ Ես՝ո
Ա . 20 ։ Ո . 1 . 8 . 12 . 18 ։ Գ . 1 .
7 . 14 ։ ԹԳ . 6—9 ։ — Ա՝յե+ե+
ակոլը պօրո- էնե ։ Ա՝յէրչի գը-
յամեթաե էօլիւլերի գալըրմագ
իչիւն պօրու չալընաճաղըսա տա
(Ա Կ+ընը . ԹԵ . 52 ։ Ա ՓՆե .
Դ . 16) , պուրատա օլ վուգու-
ա՛թ անկլաշըլմալը տեչիլ տիր ։
Պիլիրիզ քի , Իսրայէլին հէվ
պէջիւք ճեմիյեթլերի պօրու ի-
լէ տա՛վեթ օլունուրլարըտը , վե
պիր թէհլիքէ՝ օլտուղու զեմին
պօրու սետատը իլե խատկեր վեր-
լիր խոր . հեմ ատ աղատլըղըն
միւպարեք սենեսի օլան Ես՝որնը-
եան եըլը պօրուլար չալընմա-
ղըլա պաշլանըրըտը , վե պունլա-
րըն ճիւմլեսի Ա՝նճիլին վա՛ղընա
թէշահՀ իտի ։ Պ՝ոկ . Իգ . 24 ։
Իե . 9 ։ Ես՝ոօ յ . 2—10 ։ Պ՝ոօք .
գ . 27 ։ Ես՝ . 2Ը . 3 ։ Ե՝ոօյ .
Իէ . 13 ։ ԾԸ . 1 ։ Ա՝յերմ՝ . Զ . 17 ։
Ա՝նէլ . ԼԳ . 3—6 ։ Հ՝ովմ՝ . ճ .
18 ։ —Ակեօպեէնե+ ։ Ի՝չալու խա-
նենինն թա՛պիրլերի տահի պունս-
տան էվվելքի խանենինքլերի

սէք սետալը պօրու իլէ կեօնաե-
րեճէք , վե քենտի սեչիլմիշլե-

կիպի մահչէր կիւնիւնե մուեթա-
պլըգ կեօրիւնիւրլեր ։ Ա՝ Ը Ի՝է-
սուլլերին՝ " Ա՝էնին կէլմէնին վե
տիւնեճանըն սօնունուն Ինիշանը
նէ՞ օլաճագ" տէյու (խանե 3)
սօրուշլարընտա պու իքի սիւալ
պէրապէր օլտուղու իչիւն՝ կեօ-
րիւնիւը քի , Պ՝ուրթալրընճմրզ
Էնգատաեն իքիսինե տահի ուչար
սեօզլեր գուլլանըլըյօր ։ Ի՝չէր խա-
նէյե եալընըզ նազար օլունսա ,
պէլքի էն կէնիշ մա՛նասը իլե
թէֆսիր օլունապիլիր · լաքին պու
ճիւմլե իլե եօգարըտան աշաղա
սեօյլենեն չէյլերե նազարլեն՝ ա-
շիքեար տըր քի , էօյլե թէֆսի-
լե թէհամմիւլ եօգ տուր ։ Ա՝ Ի
պունտան գաթը նազար պու տա-
խի տիգգաթա շայեսեթ պիր հալ
տըր քի , Ի՝զիզ Ա՝իթապլարըն
ախէր մահլուկերինե Ա՝րիստոս
Ի՝ֆենտիմիզին՝ մելեքլերի շերա-
ա՛թի կիւնիւ խըզմեթինե գօշտու-
ղունտա՝ տէյիլ " Ա՝էչիլմիշլերի
տեօրթ րիւգկեարտան տեվշիրմեք
իչիւն" իլլա քենտի "փատիշահ-
լըղընտան հէվ եարատմազլարը
թօփլամագ" իչիւն գուլլանաճագ
քի օնլարը հէլաք էթմին տենի-
յօր ։ Պ՝ապ Ի՝Գ . 41—43 . 49 ,
50 ։ Իե . 31—33 ։ Ը ՓՆե . Ա .
7—9 ։ — Ա՝եկլէշէլէրլէ՝ . . . փեվ-
շէյեթ+լեր ։ Ա՝օն կէլմեզտեն էվ-
վել (խանե 6 . 13 , 14 շերկլերի-
նե պագ)՝ Ա՝րիստոս Ի՝ֆենտի-
միզ խելասըն միւժտեճիլերինի
հէր թեարաֆա տօղրու կեօնաեր-

Digitized by Google

բինի՝ կէօքլէրին ուճլարընտան թա օպիր ուճլարընտակը՝ ակօրթ բիւզկեարտան ակվշիրէճքլէր ։

32 Ալ Թէմսիլի ինճիր աղաճընտան էօյրէնին . օնուն տալը

տի , քի Լապպըն մագպուլ սէնէսինի նիտա էթմինլէր , վէ հէվ սէչիլմիշլէրի՝ էպէտի էօ՛միրէ հէվի թագտիր օլմուշլարը (Կօրթ . ԻԳ . 48) քէնտի մանտարասընա թօփլասընլար ։ Պապ ԻԸ . 18— 20 ։ Մաթ . Ի . 15, 16 ։ Պ օհ . ԻԳ . 47 ։ Կօրթ . Ի . 19, 20 ։ Ալ էօ պունտան գաթը նազար "մէլէք" լուղէթի պա՛զը քէրլէ ճանսըզ չէլլէր՝ եախօտ Լլահընը քէնտի խալգընը պիր պէլատան եա թէհլիքէտէն գուրթարմազա գուլլանտըղը հէր պիր շէյին մանասընա օլտուղու կիպի , Վրիատոս Լֆէնտիմիզ տախի քէնտինին իշպու ակվլմիշլէրինին ճիւմլէսինի՝ էյէրչի ունլար չօգ քէրլէ օն պին նուֆուտան Բպարէթ իտիլէր խսե տէ (Կօրթ . Իա . 20) օնլարընն հիչ պիրի եարամազ Լէհաուիլէր իլէ պէրապէր հէլաք օլմասընա տէյիս պիր էմին վէ սէլամէթ մահալէ ճէմ՝ էթմէք իչիւն տիւրլիւ տիւրլիւ ալէթլէր՝ մեսէլա նիշանլէր՝ ամճայըպ ա՛լամէթլէր՝ հինտանլար արտասընտան խապէրճիլէր՝ վէ շիւպհէսիզ ամիզ մէլէքլէր (Լէվ . Ա . 24) պիլէ գուլլանմըշ տըր ։ Իտանէ 16 շէրհինէ պագ ։ — Տէօրդ բիւլիմբաշը ։ Լիշպու Թա՛պիր իլէ Լէհուտիլէր՝ տիւնեանընն հէր պիր Թաթաֆընը

արթըգ եուամուշագ օլուր ատ՝ եահուտագլարը պիթէրսէ , եազընն եագընն օլտուղունու անկլարտը նըզ ։

33 Վէզալէք սիզ տախի պատ-

տան ատղրու՝ եա՛նի կիւն ատղրուսունտան վէ կիւն պաթընընտան՝ վէ գըպլէ ճանիպինտէն հէմ փօթեատ ճանիպինտէն ատղրու անկլարտըտը ։ Լ՚օպ . ԻԳ . 5, 6 ։ Լ՚ևկ . Լէ . 9 ։

32. Ինհիլէնիզ տաճընտան ։ Մաթ . ՃԳ . 28, 29 ։ Պ օհ . ԻԱ . 29—31 ։ Լ՚ֆէնտիմիզ պունտա՝ վէ պունտան սօնկրաբի խանէկէրտէ՝ շայիրտէրին օնա իւչիւնճիւ խանէտէ իշպու հիյպէթլու հէլաքըղը կէլէճէյի վէմանի հագգընտա սիւալ էյլէտիքլէրի իւչ սիւալին մախսուսէն իքիսինէ տայիր սէօյլէյօր ։ Լ՚աքին օ՝ օնլարտա վէմանը Թատագիգան սէօյլէյճէք հէրինէ՝ ինճիր աղաճընտան պու պապտէ ի՛պրէթ մըմաշա օնլարտա նասիհաթ հաքը . չիւնքի եազընն եագընն օլմասը՝ ինճիր աղաճընըն գապարըպ գօնչէլէր տաքարընտան պիլինտիյի կիպի՝ իշպու խարապլըղընն եագլաշարըղը տախի՝ քէզալէք քէնտինէն փէչին խապէր վէրտիյի տիւրլիւ տիւրլիւ նիշան ու ա՛լամէթլէրտէն տահիհան մա՛լիմ օլաճագ տըր ։

33. Պո՞լարըն ճի՞նլինէ ։ Պա՛պունտան էվվէլքի խանէլէրտէ ղնքը օլունան նիշան ու ա՛լամէթլէր տէմէք տիր ։ — Լ՚օփըն փըչ ։

Digitized by Google

լարըն ճիւմլէսինի կէօրտիւյիւ-
նիւզաէ , անկլայըն քի եաթըն
տըր՝ գափուլարտա փըչ ։

34 Կերչէք տէրիմ սիղէ , պու
սիլսիլէ մուէլլագա կէչմէյէճէք
աիր , թա պունլարըն ճիւմլէսի

վագի՝ օլանաաէք ։

35 Կէօք հէմ եէր կէչէճէք-
լէր , ամմա պէնիմ սէօզլէրիմ՛ա-
լա կէչմէյէճէք աիր ։

36 Ը՛մմա օլ կիւնաէն վէ սա-
ա՛թտան էօթիւրիւ հիչ քիմսէ՝

նըագըն օլան նէ՞ աիր ։ Նօգա-
րըտա սէօյլէնենլէրտէն պէլլի օ-
լուչօր քի՝ ատէմ ( )ղլունուն կէչ-
մէսինի (Նէէ · ծ · 37 ։ Յօէ · ե ·
8 , 9)՝ վէ օնուն փատիչա Տլըղը-
նըն տահա թէքմիլ պիր թարզ
իլէ եէր իւզէրինաէ սաապիթ օլ-
մասընը անկլամալըդըզ ։ Պապ
ծ.Օ · 28 շէրհինէ պագ ։ Ղ՛օէ ·
ԻԱ · 28 — 31 ։ Նէհուտիլիք՝
Ա՛բրահամընըդա գարշը միւմ-
քինի մէրթէպէ չէտիտ խուսու-
մէթ վէ ա՛տաւէթի իլէ տօսդտու-
ղու միսիլլիւ՝ Նէհուտիէրինն միլ-
լէթճէ թանըդըմաթը Հէլաք օլ-
տուղու թագտիրտաէ Ա՛բրահամ-
ըդագ տահա զիյատէ սէրպէսթիլիք
վէ գումվէթի պուլուպ՝ տահա զի-
յատէ եայլըտը ։

34 · Կէրչէ՛ փէրչ՛մ պէղէ ։ Պապ
ե · 18 · 26 , վէ ծԸ · 3 շէրհէրիւ-
նէ պագ ։ — Պո՛ պէլսէղ ֆո՛ըլա-
ֆա Էէվէյէճէ՛ ։ Պունուն ա՛ռնա-
ը՛ Նէֆէնտիմիզ պունու Հէմանն
սէօյլէտիյի զէմանն Հայաթտա
մէվճուտ պուլունան տատմէրը
տիր ։ Պապ ծ · 23 ։ ծԲ · 45 ։
Յ.Օ · 28 ։ Իգ · 36 ։ Ա՛ոէ · ծգ ·
30 , 31 ։ Ղ՛օէ · Յ.Ա · 50 ։ ԻԱ ·
32 , 33 ։ — Ա՛ա պունլարդա ֆի՛մ-
լէ՛ է ։ Ի՛օմլը՛լարըն՝ քէնտի-
լէրինտէն թահրիր օլունան պիր

գաչ թէվարիխլէրի , Նէհուտի-
լէրին՝ քէնտիլէրին միլլէթինտէն
օլան պիր քիմսէյէ թէվիֆ օ-
լունան թէվարիխի , վէ զաֆէր ու
նուսրէթ տիքիլի թաշլար վէ քէ-
մէրլէրի վէ սիք քէլէրի վէ միհաալ-
լարը վէ տիւրլիւ տիւրլիւ ախէր
էսէրլէրի՝ քի պու վուգուա՛թըն
զիքրի իչինէն պինա օլունմուշլար
ըտը՝ ճիւմլէսի աշիքեար վէ գար-
շը սէօյլէնմէզ իսպաթլար տըր՛քի՝
Ն՛ֆէնտիմիզին փէշինն խապէր
վէրմիշ իտիյի պու վուգուա՛թ-
լար օլ սիւսիլէտե հարֆը հարֆը-
նա թէքմիլէն վուգու պուլտու-
լար ։

35. Կէօ՛ հէմ եէր կէչմէ՛էչ ։
Պապ ե · 18 շէրհինէ պագ ։ —
Պէնի՛մ սէօզլէրի՛մ ի՛է ։ Խարապ ու
հէլաքըդ թագտիր օլունմուշու-
տու , վէ օնու հիչ պիր շէյ կէրի
չէվիրէմէզիտի ։ Խանէ 20 շէր-
հինէ պագ ։ Ի՛ոօ՛ւ Իգ · 19 ։ Ղ՛-
օէ՛ · Լ · 5 ։ Ն՛օյ · Խ · 8 ։ Ծե ·
11 ։ Տէ՛ր · Ա · 2 ։ Ա Պե՛ր · Ա ·
25 ։ Յօր · գ · 14 ։

36. Ա՛ֆէ չ՛ման ։ Ո՛լ զէմանըն
ա՛յնի ա՛յնինէճէ նէ վագըթ օլա-
ճաղը՝ հինանա պէյան օլունմա-
մըշ տըր ։ Ա՛ոէ · ծգ · 32 , 33 ։
Կո՛ըթ · Ա · 7 ։ Ա · Ի՛ե՛ռ · ե · 2 ։
Յօր · գ · 3 ։ Ի.Օ · 15 ։ — Կէօ՛-

Digitized by Google

հէօթլէրին մէլէքլէրի պիլէ՝ պիլմէզ, իլլա եալընըզ փէտէր պիլէր։

37 Ա՛հ Նայուն կիւնլէրի նիճէ օլսուն իսէ, ատէմ Օղլունուն տախի զուհուրու պէջլէ օլաճագ։

38 Այիրա նիճէ քի Թուֆան տան էվվէլ օլան կիւնլէրտէ՝ Թա Նայուն կէմիյէ կիրտիյի կիւնէտէք՝ եէրլէր իսի, հէմ իչէրլէր իսի, վէ էվլէնիրլէր իսի, հէմ էվլէնտիրիրլէր իսի.

լէրէն ծէվէլէրէ պէվ պէլէդ։ Ա՝էլէքլէրին տախի պիլգիսի նիհայէթէտիզ տէյիլ սիր, վէ Ա՛լլահըն նէ էթմէկյէ մէրամ էյլէտիյինի՝ ծնլարա պէյան էթմէկյէ միւնասիպ կէօրտիւյիւնտէն զիյատե պիլմէզլէր։ Օնլար տախի ինանմըլար կիպի՝ հէփ կէլէճէք զէմանտե օլաճագ չէյլէր իչիւն Ա՛լլահա ի՛թիմատ էթմէկլի տիրլէր։ Ա ՊԹ. Ա. 12։ Իչպու թա՛պիրլէր՝ Ա՝արկոտաս (Ի.Գ. 32) տախի պուլունուր. վէ օրտաս "նէ տէ օղուլ" սէօզլէրի տախի իլավէ օլունուէօր. եանի Օղուլ տախի պիլմէզ։ Ա՛րիստոս Ի՛ֆէնտիմիզին՝ տէյիլ սայլէ ինանըն Թէնի՝ իլլա ինանը ճանը տախի վարըլար. վէ պունուն իչիւն տէնիլէպիլէր իտի քի, պէյտաս արԹաբըղը կիպի՝ ի՛լմոե տախի արԹար ըտը։ Ղ՛ա. Ը. 52։ Ի՛մոի հէմման օնուն Հագգընտաս աՃըգտը՝ տուտաբը՝ ուչուտու՝ աղլատը՝ էզնչէթ չէքտի՝ վէ էօլտիւ տէնիլէպիլտիյի վէճհ իլէ՝ պիլմէզլիտի տախի տէնիլէպիլէր։ Պապ Դ. 2, վէ Ը. 24, վէ ՒԲ. 18 չէրհէրինէ պագ։

37. Նայաո կէնդէրէ։ Պու պէլա՝ տու Թուֆանը ափանտըզ վէ

38. Այիրա նիճէ քի Թուֆան տան էվվէլ օլան կիւնլէրտէ՝ Թա Նայուն կէմիյէ կիրտիյի կիւնէտէք՝ եէրլէր իսի, հէմ իչէրլէր իսի, վէ էվլէնիրլէր իսի, հէմ էվլէնտիրիրլէր իսի.

պ՛քլէնմէզ իքէն կէլտիյի կիպի՝ ափանտըզ կէլճէք սիր. վէ պունճէ նասիհաթլէր վէ նիչանըլէր վէրմիշ իքէն տախի՝ շիմտի տէ օ զէմանն կիպի սայքի հէփիսի հէլաք օլաճագլար։ Ծ՛ննդ. Զ. 7։ Յոբ. ԻՒ. 15—17։ Պ՛սա. Ի.Ե. 26, 27։ Նէեր. ԺԱ. 7։ Ա Պետ. Գ. 20։ Բ Պետ. Բ. 5։ Գ. 6։

38. Նէեէէտէ ՃՀ։ Պուրատա զիքր օլունան պու քիմսէլէրին էյլէտիքլէրի շէյլէր՝ հատաէն ա. շըրը օլմատըգլարը Թագտիրտէ հէփիսի շէրի շէյլէր իտի (Պագ ԻՒ. 5 չէրհինէ պագ)։ լաքին Պ՛սա. ԻԱ. 34, 35 տէ պուլատաղումուզ աղըր նասհաթ՝ Թապիա՛Թը իլէ պիզէ գըյաս էթմէկյէ վէսիլէ օլուրքի, պունլար գապա ճիսմանիլիկյէ տիւշմիշլէրիտի։ Ջէր նասըլ իսէ, օնլար Ա՛լլահըն Թէհտիտ էթտիյի շէյլէրի Թահգիր էթտիլէր. չինքի օնլարըն հագգընտաս սեցիլէնէն շէյլէրտէն անկլաշըլըր քի, օնլար հէլաքլօղլըն աղըընտաս իքէն՝ քէնտիլէրինի Թէքմիլ էմէկյէթ վէ սէլամէթտէ սպարտագ՝ էօ՛մրիւն խըզմէթլէրի վէ զէվգ ու սէֆա՛Թլարը արտընմաս պիգպյոլըգ

39 Վ՛Ա՛Յ ԹՈՒՔԱՆ ԿԷՂԻՊ ՀԷ-
ՓԻՒՆԻՒ ԳԱՂԱՐՔՐՔՆՃԱՅԱՏԵՔ ՄՈՒՅ-
ՄՆԱՐՔԱՐ. ԱՍԵՄ ՕՂՂՈՒՆՈՒՆ
ՁՈՒՀՈՒՐՈՒ ՄԱՓԱՔ ԷՅՂԷ ՕՂԱՃԱԳ
ՄՐՔ ։

40 ՕՂ ՁԷՄԱՆ ԹԱՐՂԱՄԱ Օ-
ՂԱՆ ԻՔԻ ՔԻՂԻՆԻՆ ՊԻՐԻ ԱՂՐՆԱ-
ՃԱԳ, ՎԷ ՕԿԻՐԻ ՊՐԱՂՂԱՃԱԳ ։

41 ՏԷՒԻՐՄԻՆԱԷ ԷՕՒԻԱԷՆ Ի-
ՔԻ ԳԱՒՐՆԸՆ ՊԻՐԻ ԱՂՐՆԱՃԱԳ,

ԻՒՂ ՄԻՒՇՄԻՒՂԻՐ ԻՄԻ ։ Ա ՀՈՎԵ·
ԻԲ·36—38։Լ·16,17։ՆՈՅ։
ԻՌ·12—14։ՆՂՍՂ·Ժ·49,
50։Ը՛ՄՂԸ·Զ·3—6։Գ՛ՈՎԷ·
ԺՌ·19,20·45։ՅԴ·18—20։
Ժէ·26—31։ԻԱ·34,35։
Ը՛ՈՎՀ·ԺԳ·13,14։Ա ՆՈՒՆՔ·
Է·29—31։

39. ՏՈՅՄՈՒՐՂԱՐ ։ ՕՆԱՐ ԱՓԻ-
ԼԷԱՓԻԼՒՐՂԻՐ ԻՄԻ, ԼԱՔԻՆ ԱՓԻԼՄԷ-
ՅԷ ԻՄԼԷՄՒԶԻՐՒՄԻ ։ ՕՆԱՐ Ը՛ՆՈ-
ՅՈՒՆ ՎԷՐՄԻՂԻ ԽԱԱՓԵՐՄԵՆ ՓԱՅ-
ՄԷՄՆԵՆ ՕՂՄԱՂԱ ԻՄԼԷՄԻՄԻՂԻՐ ։
Ը՛ՈՅ ՕՆԱՐԱ ԼԻՒՂ ԻՂԻՐՄԻ ՍԷ-
ՆԷ ՆԱՍԻՀԱՄԼ ՎԷՐՄԼՔԱՆԷ ՕԼՈՒ,
ԼԱՔԻՆ ՕՆԱՐ ՀԷՐ ԱՓԻՐ ՎԷՁՀ ԻՒՂ
ԱՓԻԳԱՅԱ ԻՄԻՂԻՐ, ՎԷ ԹՈՒՔԱՆ
ՕՆԱՐՐՈՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՂԱՅԼԷԹ ՀԻՂ-
ԱԷԼԷԹԼՈՒ ՎԷ ՀԷԼԱՔ ԷՒՒՃԻ ԱՒԻԱՆ-
ՍՐՂԼՐԳ ԻՒՂ ԿԷԼՏԻ ։ ՊԱԱՓ Ժ·Գ·
13—15։Ը՛ՈՎՂ·ԻԴ.12։ԻԹ·
7։ՆՅՈՅ·ԻՍ·25։ԻՊ·18,
19։Գ՛ՈՎՂ·Ժ·44։ՅՈՎՀ·
Գ·20։Գ՛ՈՒՅԲ.Ժ·Գ·41։Հ՛ԸՐ-
ՈՎՀ·Ա·28։Բ ՊՒՔ·Գ·5։
—Ը՛ՈՒՄ ՕՂԱՆՈՒՆ ՁՈՒՀՈՒՐՈՒ-
ԼԸ ։ ՅՈՎՍԷՓՈՒ ՄՈՒԷՐՐԻՒՄ ՏԷՐ
ՔԻ, ՏԻՈՒՈՒ Ա՛ՍՔԷՐԼԷՐԻ ԻՒՂ ԿԷ-
ԼԻՎՔ ՆՅՐՈՒՍԱՂԷՄ ՀԵԹ-
ՐԱՓՔՐՆՐ ՍԱՐԱՐՂՐ ՊԷՄԱՆ՝ ՊԱ-
ՍՄՔ ՊԱՅՐԱՄՄԻՆՐՆ ԿԻՒՆԻՒ ԻՄԻ.
ՎԷ ՊՈՒ՝ ՂԱՅԼԷԹ ՈՒՄՈՒԼՄԱՁ ՎԷ
ԱՓԻԱՆՍՐՁ ՊԻՐ ՎՈՒԳՈՒԱ՛Թ ԻՄԻ ։

Ի՛ՂԹՐԱՓՄԱ Օ՛ԼԱՆ ԷՂԱԼԷԹԼԷՐՄԷՆ
ՊԱՊՐԱՄՄԸ ԻՃՐԱ ԷԹՄԷՔ ԻՀԻՒՆ
ՂԱՅԼԷԹ ՀՕԳ ԽԱԼԳ ԿԷԼՄԻՀԻՄԻ,
ՎԷ ՀԷՀԻՐ՝ ՄԻՒՆԱՆԱՐՐՆ ՀԷՐ ՊԻՐ
ԹԱՐԱՓՔՐՆԱՆ Օ՛ՐԱՅԱ ԿԷԼՄԻՀՀ ՄԻՒ-
ԱԱՓԻՐԼԷՐ ԻՒՂ ՓԷՔ ԱՕՂՈՒ ԻՄԻ ։
Հ՛ԷՐ ՊԻՐ ՄԷՄՂԷՔԷԹԱԷՆ ՊԻՒ-
ԹԻՒՆ ՄԻՒԼԷԹ Ի՛ՂՐՈՒ ԱՂԳԼԷՄՒ ՃԷՄ՝
ՕՂՄՈՒՀՈՒՈՒ. ՎԷ ՊՈՒ ՎԷՃՀ ԻՒՂ
ՈՒՄՈՒԼՄԱՐՐՐՂ ՊԻՐ ԱԱԳԻԳԳՈՒԻ
ՃԻՒՄՂԷԱԻ ՊԻՐ ՀԱԳԱՐԱ ԳԱՓԻԱՆ-
ՄՐՂ ԿԻՊԻ ԳԱՓԻԱՆՐՐՐՐ, ՎԷ
ԱԷ՛ՅԱ ՃԻՒՄՂԷԱԻՆԻՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՊԻՐ
ԱԱՀՄԱ ԱՂ ԿԻՊԻ ԿԷԼՏԻ ։ Պ՛ՈՎՀ·
ԻԱ·35։Հ՛ԷՄ ՏԱՓԻՒ ՊՈՒ ՊԱ-
ՊՐՆ 27ՆՃԻ ԻԱՆԷՍԻՆԻՆ ՀԷՐ-
ՀԻՆԷ ՊԱԳ ։

40. ՊԷՐՒԷ ԱԼԸՆՃԱԳԷ ՔՆ ՕՎՂԷ
ՊՐՈՂԸԼՃԱԳԷ ։ Հ՛ԷԼԱՔԼՐԳ ՎԷ ԱԷ-
ԼԱՀ ՕՆԱՐՐՈՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՊՈՒՆՃԻ-
ԼԷՒԻՆ ԱՓԻԱՆՍՐՂ ՎԷ ՊՈՒ ՍՈՎ-
ՐՒՎՃՎ Ո՛ՒՄՈՒՄԻ ՕՂԱՃԱԳ ՄՐՐ ՔԻ,
ՊԻՐ ԼՍՐՂՄԻՒԹՍԷ ԱԷՐԱՊԱԷՐ ՊՈՒ-
ԼՐԼՈՒՆԱՆ ԻՔԻ ՔԻՂԻ՝ ԻՔԻՍԻ ՍԷ
ԳՈՒՐԹՈՒԼՄԱՒՅԱՃԱԳ ։ Պ՛ՈՎՀ ·
ԻԷ·34—37։

41. Տ՛ԷՒԻՐՄԻՆԱԷ ԷՕՒԻԱԷՆ Է՛Է
ԳՐՐԸ ։ Պ՛ՈՒ ՊԻՐ ԷԼ ՍՎ՛ՒՒԻՐՄԻՆԻՆ
ԻՄԻ, ՔԻ ԻՔԻ ԹԱՂԱՆԱՆ ՕՐՈՒՎ՝
ԱՐԼԹ ԹԱՂՂԸ ԳՒՒԻՄ ՍՈՒՐՈՒՐՈՒ-
ՍՈՒ, ՎԷ ԻՒԱԹ ԹԱՂՂԸՆԸ ԻՔԻ
ՔԻՂԻՆ ՀԷՎԻՐԻՐԼԷՐԻՄԻ. ՎԷ ՊՈՒ
ԻՂՂԻ՝ ԷՔՍԷՐԻ ԳԱՐՐԼՍՐ ԵԱՒՕՍ

Digitized by Google

վէ օպիրի պրատլլաճագ ։

42 Ասմոի ուլանըգ տուրուն . զիրա Յ֊ֆիէնտինիզին Հանկը սա֊ա'թատա կէլէճէյինի պիլմէզլինիզ ։

43 Ասմոս պունու պիլլին քի՝ էյէր էվ սահիպի խըրսըզըն Հան֊կը նէվպէթաճ կէլսի՛յինի պիլսէ իտի , ուլանըգ տուրուբ իտի . վէ

գուլլար պիրի պիրինէ գարշը օ֊թուրուպ իշլերլէրիտի ։ Ներէմ . ա.Ա. 5 ։ Պատ . ծԶ. 21 ։ Յոբ . ԼԱ. 10 ։ Ասայ . Խդ . 2 ։ — Պէ֊ր֊ի ալընաճագ կէ ։ Պու պէրա օլ տէրճէճ Հիյպէթլու վէ ափան֊սըղ օլաճաղըտը քի , պիրի պի֊րինին Եանընտա օթուրան իքի զաճատան սալճ պիրի գաշա պի֊լէճէք տիր . վէ պու՝ Ասլահըն մախտուս պիր թագտիրի իլէ օ֊լա պիլէճէք ։ Յոբ . Ա . 15—17. 19 ։ Բ Տեսբ . Բ . 5 . 7—9 ։

42 . Ասմէ ուլանըգ փատըան ։ Ընուն կէլմէսինի պէքլէյին ։ Պունու պիր եագըն՝ պէյիւք՝ վէ ափանսըզ վուգուա'թի կիպի պէքլէ֊յին ։ Ասմոի ա'լէամէթ ու֊նիշանըերի կէօզէտիպ՝ Հազըր օլուն ։ Ա֊մոս . ծԳ. 33—37 ։ Պ֊ոմ . ԽԱ. 34—36 ։ Ա Յհան . Ե . 6 ։ Յոյդ . Գ . 3 ։ ա.Զ. 15 ։ — Պէլմէզլինիզ ։ Եանէ 36նճը շէրհինէ պագ ։

Պա'զը թէֆսիրճիլէր պու զիւա'մոէ օլտուլար քի , Յ֊ֆէն֊տիմիզին ճէվապը՝ Ներսասաղէմին խարապլըղը խուսուսունա պա֊գան գրսմը 41 ինճի խանէտէ թէքմիլ օլուր , վէ օնտան սօնկ֊րա օլան՝ օնուն սօն կէլմէսինէ պագար ։ Յաքին պու 42նճի խանէ՝ պէս պէրլի տիր քի պունտան էվվէլքի խանէլէր իլէ (36—41) միւհապ տըր . վէ Ասրկոս իլէ Պուկստաս օլան պու խա֊նէլէրին էմնալլէրինտէն կէօրիւ֊նիւր քի , պու տախի եինէ հէ֊ման օ մնտտէ իւզէրինէ տիր . լաքին պուրատա՝ 42նճի խանէ֊յէ գատար Ասրկոս իլէ Պու֊կստաս վէրիլէն խապէրլէր խի֊թամ պուլուր , վէ պունտան սօնկրա 26նճը պագէ գատար սէօյլէնէն շէյլէր Ասաճէտտա մախտուս տուր ։ Ասիրմի պէշինճի պագատա՝ տէյիլ Ներհուտի միլլէթի իւզէրինէ կէլէճէք օլան սէրէնճամլէր՝ իլլա էօլիւմիւն վէ մահշէր ու շէրատա'թ մատտէլէ֊րի տէրճ օլունուրլար . վէ իշտու 23իւնճիւ պագըն սօն խանէ֊լէրինտէ Յ֊ֆէնտիմիզ կէօրիւ֊նիւր քի՝ պու իքի մատտէլէրին պիրինտէն ահէմմէճ ահէմմէճ վէ եավաշ եավաշ իքիսինէ տաբի ուլդուն վէ միւնասիպ թա'պիր֊լէր գուլլանարագ օպիրինէ կէչէր՝

43 . Եանիլ նէվէնկե ։ Պագ ծԳ. 25 շէրհինէ պագ ։ — Ասանէթ պա֊բա֊բա֊բա֊բա ։ Պիր ատէմ խըրսըզըն կէճէտէ կ'ի֊լէ֊ճէյի սահա'թը պիլսէ յիտի օլ սահա'թտա Հազըր պուլունու֊բուտու . լաքին էյէր խըրսըզըն մուհթագա օլ կէճէ կէլէճէյի֊նի պիլսէ տէ՝ Հանկը սահա'թտա կէլէճէյինի պիլմէզ իսէ , տէյի վէ տիվանէ տէյիլ իսէ , էլ֊պէթէ պիւթիւն կէճէ պէքլէ֊

Digitized by Google

էվինի տելինմէյէ գոյ վէրմէզ իտի։

44 Պունուն իչիւն սիզ ատ Հաղըր օլուն, զիրա զանն էթմէ-մէյինիվ սաա՛թտա սաաէմ ()ղլու կէլիր։

45 Ը՛ճեպա շօլ էմին վէ ա-գըլլը գուվ քիմ՛ տիր քի՝ օնուն էֆէնտիսի օնու քէնտի էվ է-Հալիսի իւզէրինէ նատպ էթտի, քի օնլարա՝ վագիըննա եէյէ-ճէյի վէրէ։

յէճէք տիր։

Էման պու թա՛պիրի Ը՛ֆէն-տիմիզ պունտան էվվէլ՝ էօլիւմ վէ մահՀէր ու շէրաա՛թ կիւնիւն-ատ կէլմէսի Հագգընտա տամի գուվլանտը (Ը՛ռէ. ժԲ. 39), լաքին տէյիլ սալթ օնուն պու վէճՀ իլէ կէլմէսինէ՝ իլլա շիմտի սէօյլէմէքտէ օյտուղու վէճՀ իլէ տամի կէլմէսինէ օվ աերէճէ միւ-նասիպ վէ ույղուն պիր թա՛պիր տիր քի, օնու պուրատտա թէք-բար գուվլանըը։ Կտանէ 30 վէ 33 շէրՀէրինէ պագ։

44. Ալէ Հավըը օլսն։ Կտանէ 42, վէ պագ ԻԵ. 10·13 շէրՀ-լէրինէ պագ։ Ը՛ռէ. ՀԲ. 40։ Յայտ. ժԲ. 7։ — Ը՛պհ ()ղ-լու կէլէր։ Պագ ժ. 23 շէրՀի-նէ պագ։ Ը՛տէմին ()ղլու մուԹ-լագա կէլէճէք, վէ փէշին խա-պէր վէրմէզսէն՝ խըրսըզ կիսի՛ ափանսըզ կէլէճէք տիր։ Ա Թես. Ե. 2, 3։ Բ Պէտ. Գ. 10։

45. Ը՛ճեպա... էմ փէր։ Ը՛շ-պու 45ինճի խանէսէն 51ինճի խանէյէտէք տէրճ օլունան ԹԷշ-պիհ պիր Թէմմիլ Թէսմիյէ օ-լունմայօր իսկ տէ, փիլ Հագի-գաԹ պիր Թէմմիլ տիր։ Պուն-տան կէօսԹէրիլմէյէ մէրամ օ-լունան պու տուր քի, Ա՛րիս-տոս Ը՛ֆէնտիմիզին շայիւտլէրի՝ տայիմա էօյլէ պիր Թարիգատ ա՛-մէլ ու Հարաքէթի էմմէլի տիր-լէր քի, սայ-քի Հէր պիր տա-գիգա օնուն կէլմէսինի պէքլէր-լէր. վէ պու՝ Թապէա՛Թը իլէ ա՛գլ ու փիքրիմիզի էօլիւմիւն վէ մահՀէր ու շէրաա՛Թըն վու-գուա՛Թլէրինէ կէօՀԹիւրիւր, քի շիմտի 25ինճի պազարն սօնունա գատար Ը՛ֆէնտիմիզին սէօյլէ-մէսինին պէօյիւք մահաէսի պու տուր։ — Հ՛ոլ էմ՛ն վէ ա՛ԹԸԼԸԸ էօ՛ռ։ Պիր էմին գուլուն ա՛մէլ ու Հարաքէթի իլէ Ը՛ֆէնտիմիզ պիր էմին Ա՛րիսԹիան՝ Հախօտ տահա զիյատէ պէՀլի պիր էմին Ինճիլ խըզմէԹճիսի պէյան էմ-մէսինի մէրամ էտէյօր։ Ը՛ռէ. ժԲ. 41—43։ ժԶ. 10—12։ ժԹ. 17։ Պռոժ. Ի. 28։ Ա ԿօրնԹ. Դ. 1, 2։ Ա Տի՛մ. Ա. 12։ Ս Տի՛մ. Բ. 2։ ԵՒբր. Գ. 5։ Ա Պէտ. Դ. 10, 11։ Յայտ. Բ. 13։ — Ը՛ֆէնտի՛մ։ Պու՝ օվ խըզմէԹքէարըն էֆէնտիսի տէ-մէք տիր. լաքին ԹէմմիլԹն րու-Հանի մահնասընա կէօրէ՝ Ա՛րիս-տոս Ը՛ֆէնտիմիզ անկաշըլմալը տըր, քի քէնտի Ա՛րիմէսինէ խօճալար Թա՛յին էյլէտի, վէ օնլարըն Ըապտը վէ Ը՛ֆէնտիսի

Digitized by Google

46 Ալէ մուխլու օ գուլա քի՝ էֆէնտիսի կէլտիյինաէ, օնու պէօյլէ էթմէքտէ պուլուր։

տիր։ Յով. ժգ. 13, 14։ — ՅՎ եհալէսի է-վէրինէ։ Պունուն մա՛նասը՝ էֆէնտիներին գուլլարը վէ խըզմէթքարլարը իւզէրինէ վէ էվինին հէր մասլահաթլարը իւզէրինէ ա լէսսէվի պիր նազիր վէ քէհայա տըր։ Պու վէճհիլէ Վրիսթիան խօճալարը՝ Վրիստոս Յէֆէնտիմիզին ֆամիլեասը օլան Վրիվկինէն իւզէրինէ թա-յին օլունուրլար։ Ա Կորնթ. գ. 5։ գ. 1, 2։ ժբ. 28։ Ա Թես. ե. 12, 13։ — Ալ ափըընճա նէ-յէնէյէ։ Օնուն մանսուպու՝ թա-յինի թէվզի՝ էտէն իսի. վէ օնուն խըզմէթի վէ պօրճու պու իսի քի՝ թայինլէրի միւնասիպ միւաապրճա վէ վագթընճա թէվ-զի՝ էթսին։ Պու՝ Վրիսթիան խօճալարընա թաթպըգ օլուն-տուղու թագտիրտէ մա՛նասը պու օլուշօր քի, օնչար Ա՛լլահըն սիւ-րիսիւնիւ պէսլէմէլի տիրլէր, օնուն գիւնլարընդըն իհթիաճ-լըգլարընա խըզմէթ էթմէլի տիր-լէր. վէ պունու վագթընճա վէ մուհթաճ օլտուգլարը զէման էթմէլի տիրլէր։ Պապ ժգ. 52 շէրհինէ պագ։ Նէհ. գ. 15։ Նէհէ. Լգ. 2։ Յով. իա. 15—17։ Յոբ. ի. 28։ Ա Կորնթ. գ. 1, 2։ Նէֆես. գ. 11—13։ Ա Պետ. ե. 1—3։

46. Ալէ մուխլօ օ գուլա էյ։ Վրիստոսուն հէր պիր խըզմէթ-ճիսի վէ հէր պիր շայիրտի տիգ-

47 Կէրչէք տէրիմ սիպէ քի՝ Ընու հէփ էշհասընդըն իւզէրինէ նասապ էտէճէք տիր։

գամ էյլէսին քի՝ Յէֆէնտիսի կէլտիյի զէման տէյիլ սալթ էթմէքտէ՝ իլլա "պէօյլէ էթմէք-տէ" տախի պուլունսուն. շէօյ-լէ քի էմին գուլտուն իշպու մութ-լուլուղու օնուն օլսուն։ Պապ իե. 34։ Գաղ. ժբ. 37. 43։ փիլիպ. Ա. 21—23։ Բ Տիմ. գ. 6—8։ Բ Պետ. Ա. 13—15։ Յայտ. բ. 19։ ժզ. 15։ 47. Կէրչէ՛ փէրիմ սիպէ։ Պապ ե. 18. 26 վէ ժԸ. 3 շէրհինէ պագ։ — Ըհէ էլհասընդը իւզէրինէ նասապ էթսինէ։ Օլ քիմ-սէ պիր պայաղը գուլ իքէն, է-ֆէնտիսի թարաֆընտան վէքիլ-խարճ վէ իսաղնատար մանսու-պունա նասապ օլունաճագ, վէ տէյիլ սալթ քէնտի էֆէնտի-սինին էվ էհալիսինին իւզէրի-նէ՝ իլլա էֆէնտիսինին հէփ մասլահաթլարընդըն իւզէրինէ նազիր վէ քէհայա օլաճագ։ Վրիստոս Յէֆէնտիմիզին էմին գուլլարը տախի պու մինվալ իւզրէ ի՛զզէթլէնէճէքլէր, վէ էճր ու ի՛վազ ալաճագլար։ Ա՛քսին Ի՛սուլլէրին հիչ պիրի-նէ վէ սայիր էմին Ընճիլ խըզ-մէթճիլէրինէ՝ Վրիստոս Յէֆէն-տիմիզին Ընուսապզէմի հէլաք էթ-մէյէ կէլտիյի զէման հիչ պիր մախսուս ի՛զզէթ ու իքրամ վէ էճր ու ի՛վազ իհսան օլունմա-տըղընդան անկլաշըլըր քի՝ պու թէմսիլ օլ վուգուա՛թ իչինն

Digitized by Google

48 Ի՛մմա էյէր օ քէօթիւ գուշ եւ ուրէյինտէ՝

49 Ի՛ֆէնտիմ կէճիքիր ասէյիպ ասէ՝ քէնտի գուլաճլըքընա վուր-

ասէյլէնմէտի, իլլա մահչէր ու շէրաա՛թ կիւնիւ իչիւն ասէյլէնմիշ տիր։ Պապ Իե. 21. 23։ Դատ. 3. Ռութ. 37. 44։ Յոթ. 17. 19։ Իր. 29, 30։ Եզէկ. 26։ Ա Տիմ. 5. 12։ Ա Պետ. 6. 4. Եսայ. 9. 21. Իշ. 7։

48. Ո՛վ ինծի՛ քօ՛ւ Ի՛նչին իւզէրինտէ պու միւհիմմ մանտուպունու թիւթիան խըզմէթքեար՝ էյէր էմին վէ սատըգ օլմազսագ նէբրինէ եարամազ վէ ֆայտըգ օղուրսա։ Պապ ԺԸ. 32։ Իե. 26։ Ռութ. 22։ — Նէյնէֆէ... փէյղ։ Ի՛յէրնի պու քիմսէնինն ասէյլէտիյի գալմընտէ կիզլի վէ սալմէ քէնտինին պիլէտիյի պիր շէյ իտի իսէ ասէ, օնուն գալպի եարամազ իտի, վէ օնատան սօնկրագի ա՛մէլ ու հարագէթի օնա մուվաֆըգ իտի։ Պապ ԺԵ. 19 շէրհինէ պագ։ Ր Օբդ. 4։ ԺԵ. 9։ Նոյ. ԼՌ. 6։ Ա՛ռիթ. Է. 21։ Դատ. 45։ Յովհ. ՛Ա. 2։ Ռութ. Ե. 3։ Ը. 22։ — Կնճռուէ՝ Ի՛նչո՛ւ էֆէնտիմ պու եագըննատա կէլմիզ, վէ պէկի՝ հիչ կէլէճէյի հօգ տուր։ Յոզ. Ը. 11։ Նէհէ. ՛Ա. 22. 27։ Ր Պետ. Գ. 3—5։

49. Ռօմալըլարընա վոլմազսա ԱՀ։ Ինչպու եարամազ գուլ՝ քէնտինի եագըն զէմանտա վէ պէկլէքի հիչ պիր վագըթ հիսապա

մադա վէ աերխօշլար իլէ եէյիպ իչմէյէ պաշլապաս,

50 Ա՛յլ գուլուն էֆէնտիսի՝ օնուն պէքլէմէսիյի կիւնտէ՝ վէ

չաղրըլմայաճագ ասէյիւ գանտըրմադըլա (Պապ ԻԱ. 38 շէրհինէ պագ), քէնտինի զուլմա վէ աէքիհլիյէ վէրտի։ Ա՛յ ասի՛նի պու վէճհէյլէ Ռէբիսաոսուն թէզկէվմինի ինանմայընչ օնա կէօրէ ա՛մէլ եթմէք՝ Ռէբիսաոսուն Ռիհլեսինտէ պուլունուն կիպի պէտ մուա՛մէլէյէր հասիլ եաեր։ Ռէբիսաոսուն իսմի իլէ չաղրըլան Ռիհլեսէրտէ՝ Ռէբիսաոսուն խըզմէթճիլէրի ի՛նանմինէ մադլիք օլան ասէհմիլէր՝ նէ գատար չօգ քէրրէ օլուր քի սապտըգ՝ խըրսըլը վէ գօվալայընճը օլուրլար, վէ պու վէճհ իլէ քէնտի հիւքիւմէթլէրինի ֆէնայա գուվլանընըլար։ Նէհ. Ի. 1, 2։ Ա Պետ. Ե. 3։ Գ Յովհ. 9, 10։ Յոյ. ԺԳ. 7։ Ժ. 6։ ԺԷ. 6։ Ժ. 2։ Պուններ՝ նէ գատար չօգ քէրրէ օլուր քի, քէնտիլէրինի սէրխօշլուղա վէ ճամպսիզլիյէ թէզիք եաեր։ Պապ Է. 15 շէրհինէ պագ։ Ա Կոր. Ի. 13—16. 29։ Նոյ. Ծ. 12։ Նէհէ. ԼԳ. 3։ Ա՛ետ. Գ. 5։ Ջոզ. ՛Ա. 18։ Փիլիպ. Գ. 19։ Տիտ. Ա. 11, 12։ Ի Պետ. Ի. 13, 14։ Յոան. 14։

50. Ո՛վ եօլտան էֆէնտի՛... Ի՛ֆֆէֆ։ Ի՛յէրնի պու գուլ՝ էֆէնտիսինինն կէլէճէյինի պիւթիւն իսթիւնէ ա՛գլ ու փիքրինաէն առ՛ էթմիշ իտի իսէ

Digitized by Google

պիլմէտիյի սաա՛թտա կէլէճէք, 51 Ալ է օնու իքի փարչա է-ափով՝ օնուն հիսէսինի միւրայը-լէր իլէ գոյաճագ. աղլայըշ վէ

տէ, պու՝ օնուն կէլմէսինէ մա-նի՝ օլմատը, նէ տէ օնու կէճիք-տիրմէյէ պիր վէսիլէ օլտու։ — Պէ+լէ+ղէ+յէ կի՞նոթ ևն։ Լսանէ 42—44 շէրհլէրինէ պագ։ Ն-ոա՛յ. Ւթ. 1։ Ա Թես. Ե. 2, 3. Հայա. Գ. 3։

51. Ւ+էլ է+ուլլ Եոխ ևն։ «Պու՝ ղայէթի հիյակեթլու պիր ճէվա ու ա՛զապ իտի, վէ էքսէրի գըլըճ իլէ եա պաղլա իլէ եահօտ տէս-թէրէ իլէ իճրա օլունուրուտու։ Պաո. Ա. 6, 7։ Ա Թես. Ւ.Ե. 33։ Բ Թես. Ճ.Բ. 31։ Գ Թես. Գ. 25։ Պան. Ւ.Ա. 5։ Նէքէ. Ւ.Ա. 37։ Պու ճէվայա հիւքմ օլունանքիմ սէնին պա՛զը քէրրէ սալթ պիր է-լինի եա պյաղընը՝ եահօտ պիր էլինի վէ պիր պյաղընը՝ եա իքի էլինի եահօտ իքի պյաղընը՝ վէ պա՛զը տէֆա՝ հէմ իքի էլինի հէմ իքի պյաղընը քէսէլլէրիտի։ Պու թա՛պիրին մա՛նասը պուրա-տա՝ պու օլա պիլիր քի, եարա-մաղ գուլ՝ ղայէթ հիյակեթլու պիր թարղ իլէ վիճիւտինին ա՛զալարը փարալանաճագ, վէ ա՛զիմ շիտութէթ իլէ տէջիւլէ-ճէք, վէ էն եարամազ ֆ[՝]նա-քեալլար իլէ հապսըն էն ֆէ-նասլըա ամըլաճագ։ — Ա՛է-օ-յըէ՛ է՛ նէ։ Ձօգ քէրրէ միւրա-յըլէր հագգընտա՝ ատէմիէրին էն քէօթիւլէրի կիպի սէջյլէնիյօր։ Պաո Զ. 2. 5. 16։ Փե. 7։ տիշ գըճըրտայըշը օրատտա օլա-ճագ։

ՊԱՊ ԻԵ

1 Օլ ջէման կէօքլէրին փա-

ԺԶ. 3։ Ւթ. 18։ Ւգ. 13—15. 23. 25. 29։ Պու սէօզ Պ՛ոա՛յ Ւթ. 46 տէ «իմանսըզ-լար» տըր։ Ա՛իւրայըլէրին վէ իմանսըզլարըն էպէտի մէքքէտնը ճէհէննէմ օլաճագ։ — Ն՛ըը-յըէ՛ ևն ուէ՛ էջ՛ըդտայըէը ևն։ Պապ Ը. 12 վէ Ւ.Ւ. 13 շէրհլէրինէ պագ։ Ւշպու թէմսիլտէն էջ-րէնիրիզ քի, տիւնեավի՝ խա-յըն՝ եարատմազ վէ գօվլայըճը վէ եիւրէքլէրինտէ մահչէր ու շէյտա՛ն գօրգուտու օղմայան Ա՛իլիսէ խատէմլէրի՝ ճէհէն-նէմոճ կիւնահչիւրարա օլա-ճագ էն շիտութէթլի ճէվա ու ա՛-զապը չէքէճէքլէր։

1. Օլ ջ՛ման։ Պու սէօզ՝ պունտան էվվէլքի պապըն սօն խանէլէրինտ՛ ղիքըր օյունան վա-գուա՛թլերի իշարէթ էտեր։ — Կէօ+ղէրէն ֆ՛ոթէ՛ճ-ըըը։ Պապ Գ. 2 շէրհինէ պագ։ Ւգ. 2։ 31. 33. 44, 45. 47։ Փը. 23։ Ւ. 1։ Ւթ. 2։ — Օ՛ն պ-ւէէ էըշ-ըօ։ Պունլար՝ Ա՛իլիսէսինէ թէշէկ-տիր. վէ պաք՝ ա՛զիզ՝ վէ ղայէթ սէվկիլլու օլտուղու իչինն օնա պիքիր խամ վէրիլմիշ տիր։ Պապ Ւ՛. 2 շէրհինէ պագ։ Ա՛ոլ. Խե. 10—15։ Նէէ. Ա. 3։ Զ. 8, 9։ Ո՛ղէ. Ա. 15։ Թ. 13։ Ւ Կօրնթ. Ւ.Ա. 2։ Նէֆե. Ե.

Digitized by Google

տիշահլըղը օն պիքիր գըզլարա պէնզէյէճէք, քի օնլար ֆէնէր-
լէրինի ալըպ՝ կիւվէյիյի գար-

25—32։ Յոյս. ԺԳ. 4։ ԺԹ. 7, 8։ Իւ. 2. 9։ — Պէնջ-
յէճէ։ Ա՛տէմին Օղլու սօն շէ-
րաա՛թ կիւնիւնաե կէլտիյի վէ-
ման՝ օն պիքիր գըզլարըն պիր
տիւյիւնէ վարտըգլարը կիպի պիր
քէվֆիյէթ օլաճագ։ Ի՛շպաս
Թէմմուզին ահվալի՝ Ա՛էհտուտիէ-
րին եվէնմէքտէ էթմէյէ ա՛տէթ-
լէրի օլան տիւյիւն ահվալինտէն
ալընմըշ տըր։ — Կէ՛-վեյսէ ֆէ-
շըյմըզ։ Նիքահ ըռատումա-
թը Թէքմիլ օլտուգտան սօնկրա
կէլինին պապասը Էվինտէ պիր
զիյաֆէթ օլուրուտու. վէ պու՝
պիր գաչ կիւն սիւրէրիտի։ Պու
տախի Թէքմիլ օլտուղու Էանա-
լէրտէ՝ կիւվէյի ա՛զիմ ալայ վէ
տարաթ իլէ՝ կէլինին Էվինէ կէօ-
Թիւրիւլիւրիտի. վէ պու՝ կէճէ
իլէ օլուրուտու։ Խըսըմ ու ագ-
րապաալընտան չօգալարը կէլինին
Էվինտէն կիտէրիտի, վէ պիր
Թագըմ տա կիւվէյինին էվին-
տէն օնլարըն խաԹիգպալինէ չը-
գալարըտը, վէ պունլարըն ա-
րապընտա կիւվէյինին տիշ էհլի
խըսըմ ու ագրապալարը տախի
չըգար իտի, քի օնու վէ օնուն
կէԹիրտիյի կէլինի գարշըլա-
սընլար, վէ եէնի էվինէ խօշ
կէլտին տէսինէ։ Պունլար՝ ա-
լապն Հանկը ստա՛Թտա կէլէճէ-
յինի Թատգիգան պիլմէհիքէրի
Թագտիրտէ, Թապիա՛Թը իլէ՝
իլէրտէն վարըպ՝ օնուն զուհրու-

չըլամաղա չըգտըլար։

2 Ա՛է օնլարտան պէշի ա՛-
գըլըը վէ պէշի ահմագ իտի.

նու պէգլէրըլէրիտի։

2. Ա՛ԷԼԼԷ... ահմագ։ "Ա՛-
գըլըը" վէ "ահմագ" լուղէթլէրի
դրզլարըն եաղ ալմագ եա ալ-
մամագ խուսուսունտա ա՛մէլ ու
հարաքէթլէրի պապընտա սէց-
լէնտի։ Ե՛աղ ալանըլար՝ ա՛գիլա-
նէ հարաքէթ էթտիլէր, վէ եաղ
ալմաթընը իմմալ էտէնլէր՝ ահ-
մագճա հարաքէթ էթտիլէր։
Ա՛գըլըլըլար պուրատա՝ սահիհ
իմանը տէյիլ սալթ իգրար է-
տիպ՝ իլլա օնա մալիք տախի օ-
լուպ՝ պունտան պէօյլէ Ա՛յրըխ-
տոսուն կէլմէսինէ հաղըր օլան-
լարա՝ վէ ահմագլար Ա՛յրխա-
Թիանըզ իգրար էտիպ սահիհ
լումֆտան չըփլագ՝ վէ պունտան
պէօյլէ էօլիւմ վէ մահչէր ու
շէրաա՛Թ իչիւն հազըր օլմայան-
լարա ԹէշահՀ տիրլէր։ Պապ
է. 24—27։ ԺԳ. 19—23.
38—43 47, 48։ ԻԹ. 10—
12։ Ա՛յբ. ԻԴ. 2։ Ա Կորնթ.
ժ. 1—5։ Ա Յովհ. Բ. 19։
Յոբ. 5։ Պու իչի Թագը-
մըն տախի սպըսը պէրապէր
օլտուղունտան՝ անկլամալը տէ-
յիլիղ քի, տինտարլըգ իգրար
էտէնլէրին հէման եարըսը սա-
հիհ տինտար տըր, վէ հէման
օնլարըն եարըսը միւսլիմլէր տիր.
զիրա պիր Թէքմիլտէ պու միսիլ-
լիւ քէյֆիյէթլէրը՝ սալթ նագլի-
յէթի շուրուԹունտա Թուլմագ
իչիւն գուլլանըլըրլար, վէ ախէր

Digitized by Google

3 Վասն օր աշխատեալ ձեռնէր-
լերինի այնպէս՝ պերատաբերլերինճէ
եաղ ալմասըլար։

4 Լաքին ա՛գըլըլար՝ քեն-
ասի ֆենէրլէրի իլէ՝ գատալարընաս

պիր շէյ իչիւն տէյիլլէր տիր։ Գա՛ս ծԳ 33, վէ ԻՌ. 2 չէրչ-
լէրինէ պագ։ Պիզէ պաշլըճա՝
եախօտ պիւթիւն պիւթիւնէ
տիգգաթ էթմէյէ կէրէք օլան
թէմսիլին մէֆհում ու մէրամը
տըր· վէ իշպու թէմսիլին մէֆ-
հում ու մէրամը պու տուր քի,
պիզէ էջրէթսին քի. հազըր-
լանմագտա օլուպ՝ էպէտիլիք ի-
չիւն հազըրլանմանընէն պէջիւթ
ամէլինի կէրի գօմայալըմ։

3. Պէրատէրլէրինճէ եաղ ալ-
մադըլար։ Գա՛ս ԻԳ. 25, 26։
Նայ. խը. 1, 2։ Նէհէ. ԼԳ.
31։ Ռ Տի՛մ. Գ. 5։ Հայդ. Գ.
1. 15, 16։ Պունլարընն տախի
ֆենէրլէրի՝ ա՛գըլըլարընքիլէր
գատար փարլագ իսի. լաքին
ծնլար եաղ իլէ ատլու թուրմագ
իչիւն թէատրիք կէօրմէսիլէր.
վէ եաղըզ գանատիլ նէյէ եա-
րար։

4. Լ՚էբլուբլար... եաղ ալ-
գըլար։ Ընլար հիւվէյինին կէ-
լէճէյի վագըթ մա՛լիւմ օլմա-
սըզընը պիլիրլէրսի, վէ պու-
նուն իչիւն պերատաբերլերինճէ
եաղ ալմըշլարըզը, շէյլէ քի՝
հիւվէյի կէճիքէճէք օլտուղու
թագտիրտա ֆենէրլէրինին եաղը
տիւքէնիրսա, ընլարը երինէ տօլ-
տուրտուռլար։ Ընտիսթիճանաս՝
պիր էլտէ պիր չիրաղ վէ օպիր

եաղ ալըրլար։

5 Վ՚է կէհվէյի կէճիքէճք ի-
լէ, հէփհօնին ույգուտաս կէլ-
սի, վէ ույուտուվար։

6 Վ՚է կէճէ եարըսընաս՝ Ի՚շ-

էլտէ պիր գատ եաղ կէօթիս-
րիւրլէր, քի վագրթսան վա-
գըրթա իգթիզա էթսիքճէ՝ չի-
րաղըն իւզէրինէ տէօքսիւնլէր։
Ել. Գ. 2, 3։ Յես. Ս. 16։
Ընսա. Ը. 9։ Ռ Կուրն. Ս.
22։ Պաղ. Ե. 22. 23։ Ս Յես.
Լ. 20. 27։ Յոան. 20։

5. Կէ՚սկէ կէճի-ճէ իւ, կա-
նէ 19։ Գատ ԻԳ. 48։ Ը՚ղ.
Ռ. 3։ Պ՚սէ. ժՌ. 45։ Ի. 9։
Նէէ. ժ. 36, 37։ Ռ Գէտ. Գ.
4—9։ Յայդ. Ռ. 25։ — Ընե-
էլինէն ույէտաս կէլսէ, վ՚ա-
յօգատար։ Կէճէ եարըսընաս
գատար պէքլէտիքլէրինաէն, իսկ-
թիտա ույուգլամադա՝ վէ օնատն
սոն կրտա ույուտմադա պաշլատըլար։
Ի՚շպու քէյֆիչէթին աէրճ օ-
լունմասընաս մէրամ՝ Պ՚րիս-
թիանլարըն ճիւմլէսի էֆէնտի-
միզին կէլմէյի զէմանտա ույ-
գուգա վըրըպ սօղուգ վէ պիգադա
պուլունաճագլար աէյիս կէօս-
թէրմէք տիր, իլսա տա-
ատճէ շէմտի Հազրը օլմագ պօր-
ճունու աշքընտար կէօսթէրմէք
տիր։ Գատ ԻԳ. 42, վէ ԻԸ.
13 չէրչէլէրինէ պագ։

6. Կէճի եարըսընտա։ Ա՚ղիմ
լէսինին ույգատաս օլտուղ՝ պէք-
լէմէքտճ օլմատըգլարը պիր վա-
գրթ իսի։ Գատ ԻԳ. 44։
Պ՚սէ. ժԳ. 32—37. Պ՚սէ.

Digitized by Google

թէ կիւվէյի կէլիյօր, օնու գար-
շըլամըշտա չըգըն ոէյիւ՝ պիր
չաղըրըշ օլտու։

7 Ով զաման օ պիքիր գըզ-
լարըն հէվիսի գալգըպ՝ ֆէնէր-
լէրինի ոօնաթաթլար։

8 Ալ՝ ահմագլար ա՝գըլլը-
լարա ոէյիթիք. Պիզէ նաղը-
նըզտան վէրին. զիրա ֆէնէր-
լէրիմիզ սէցիւնիյօր։

9 Ի՝մմա ա՝գըլլըլար ճէվապ
վէրիպ ոէյիլէր. Ովմայա քի՝

Յր. 20. 38—40. 46։ Ա
Թես. Բ. 2, 3։ Յայտ. ԺԱ.
15։ — Պէր ւղաբըբա օլտու։
Ալ՝ օրա նամ Յինձիլ վա՝զճըսը
Հինտիաան էհալիսինին ա՝-
ոէթէլէրինին նագլինոէ ոէր քի,
«Պիր տիւիւն սէլր էթմիւ։
Կէճէ նարըսընա նագըն պէք-
լէնիքտէն ասնկրա, ոփանսրզ՝
սայքի Ի՝զէզ Պհիթագլարըն
սէօզլէրի իլէ խաոէր վէրիլմի քի,
«Ի՝նչնէ կէ-Պէյ կէնէյօր, օնու ֆար-
չըլամըշտա չըգըն»։ Վէ անիոէ
ճիւմլէնի ֆէնէրլէրինի նագտը-
լար, վէ օնլարը ալըշ ալըշտա
նէրլէրինի թուրթմաղա սէյիրճի-
տիլէր։ Ալ՝աքին օնլարտան ոա՝-
զըսը՝ ըշըգլարընը զայպ էտիպ
Հազըր տէյիլ խոիլէր. վէ օ զէ-
մանն օնլարը արտմադա վագրի
նօղուտու. չիւն քի՝ ալայ պիր
տագիդա պիլէ պէքլէմէյէրէք ի-
լէրի կիտէյօրտու։ Ակիւֆէք
Թաոպանճալար վէ ֆիլիչքլէր ա-
Թըլըրըտը. վէ նանմիշ մնշա՝-
լայլըրն չօգտւտու վէ չայկըլ-
րըն սէտտաըընան՝ պու սէյրան
Թա՝րիֆէն Թէճավուզ ա՝զիմ
օլուրտուոու»։ — Ովնո ֆարշըլա-
մադա չըգըն։ Ն՝ա՛ Ի՝սպաղ՝ լուֆֆ
ու իչանո գըլ, քի պու սէօզ-
լէրի Հէր օգույան վէ իշիտէն՝

սէնինն իսթիգպալինէ չըգմադա
վէ սէնինն կէլմէն իշիւն շաղ օլ-
մայա Հազըր պուլունտուն։ Ն՝աայ.
Իե. 9։ ւ Պէտ. Գ. 12, 13։

7. Ֆինէկըէրինէ պծնոֆըէտ։
Պիր գանատի՝ Հարը կէճէյէ գա-
տար Հանադը սուրէթաէ ըշը-
ղը զայի՝ֆիչնիր, վէ Թաղէ Հաղ
գօնմադա միւՀթաճ օլուր։ Ի՝տա-
նէ 4 շէրհինէ պագ։ Պու գըզ-
լար կիպի՝ ճիւմլէմիզ գալգադալըմ
վէ ճանլարըմըզը Հալինէ պա-
գալըմ։ Ալ՝ա՛։ ԺՌ. 35։ Ռ
Պետ. Գ. 14։ Յայտ. Ռ. 5։
Գ. 2. 19, 20։

8. Պէյնէ Խոլընըտան էլրի։
Պու՝ չօգ քիմսէլէրին էօչիւմ
Հագլաշադը զէման էմեոիքլէրի
Հարէքէթինի էյի կէօսթէրիր։
Ովնլար օ զէման ուչանմադա վէ
Խուրքմէյէ՝ վէ ախէրլէրտէն իմ-
ատտ տիրէմէյէ պաշլարլար։ Ալ՝ա-
քին էյիսհ՝ իշ իշտէն կէչտի.
օ զէման օնլարա Հիչ քիմսէ
Հատըրմա էտէմէզ։ Գայպ Գ. 9
շէրհինէ պագ։ Ալ՝ա՛։ Ժ.Ջ. 24։
Կ՝ոլծ. Ը, 24։ — Ֆինէկըէրինէ։
ոէօչէնէ՝յօր։ Յեբ. Ը. 13, 14։
ԺԸ. 5։ ԻԱ. 17։ Ի՝ա՛։ Դ.
18, 19. Ժգ. 9։ Ի. 20։
Ալ՝ա՛։ Ը. 18։ Ն՝էբ. Գ. 1։
9, Ովմայա ւէ՝ պէյէ հեմ պէյ

Digitized by Google

պիտի հէմ սիզի հէթիլմէյե · ասահա էյի քի՝ սաթանլարա վարըպ քենտինիզ իչիւն սաթուն ալասընըզ ։

10 Ալ՝ օնլար սաթուն ալմա-ղա կիտէր իքէն՝ կիւվէյի կէլսին, վէ հազըր օլան գըզլար օնուն իլէ տիւշիւնէ կիրտիլէր, վէ գա-

---

եէմնէդիյէ ։ Պու՝ վէրէմէտիքլէրի շէյի մաթլուպ էտէնլէրէ իմմիա-նա՝ էթմէնին նազիքանէ պիր գաթը՝ ճէվապը իտի ։ Լաքին պիզ պունտան պունու էջրէն-մէլիյիզ քի, էն չօգ լութֆա մալիք օլանլար պիլէ՝ հիչ ասիէր-լէրինէ վէրէճէք լութֆլարը եօգ տուր ։ Էր խէլաս պուլմադա իսթէյէն քիմսէ՝ քէնտիսի լութ-ֆա մալիք սլմալը տըր . չիւն քի հէր քէս՝ քէնտիսի իչիւն հիսապ վէրէճէք տիր ։ Պառ . խթ . 7— 9 ։ Նէէմ . ժե . 1 ։ Նէհէ . ժԹ . 14—16 . 20 ։ Պառ . ժԶ . 24 —26 ։ — Տաճա էյի էլ՝ սաթան-լար վարըզ ։ Լուքմ ու ի՛նա-յեթի վէ խէլասա միհրճան օլ-աուգլարընաան հէլաք մէրքէ-զինտէ օլանլար՝ լուքմ ու ի՛նա-յէթին վէ խէլասըն տիւքէնմէզ խազինէսինէ մալիք օլան Ո՛ա-թի ճէլիլտէն մա՛տա քիմսէ՞ն վարըպ տիլէնսինլէր ։ Նոյ . ծե . 1—3 . 6, 7 ։ Պօդ . Ը . 22 ։ Յայտ . գ . 17, 18 ։ Պահաչքի ճիւմլէմիզ՝ իշ իչտէն կէչմէզտէն էվվէլ՝ վարըպ օն-տան տիլէնէլիմ ։

10 . Ընդ . . . կիտէ խէն ։ Ամէվպէնին վէ իմանըն ա՛զիմ իչինի էօլիւմ սաա՛թընա գա-տար կէրի գէյանլար՝ ղայէթ գօրգուլու պիր Հալտե վէ հայ-պէթ իչինտե օլաճագլարընը

10 Ալ՝ օնլար սաթուն ալմա-ղա կիտէր իքէն՝ կիւվէյի կէլսին, վէ հազըր օլան գըզլար օնուն իլէ տիւշիւնէ կիրտիլէր, վէ գա-

---

պէքլէսինլէր ։ Նօլիւմ կէլիր , վէ պիչարէ կիւնահքեարլարընն նէ տուճէքլէրինի տիւշիւնմէյէ վագթը հէմեն օլմազտան քէն-տիլէրինի Պէրհատա Նֆէնտի-միզին տիվանը Հուզուրունատա պուլուրլար ։ Պառ . թ . 10 ։ Ամ . 3 ։ Յայտ . իՌ . 11 — Կէ-վէյէ կէլմէ ։ Յայտ . Ը . 7 ։ իՌ . 12 . 20 ։ — Ըաղըր օլան էզըլար Ա՛ ։ Ամէմնիլին պուրասընընն՝ էօլիւմ վագթընտա Հազըր պուլունան-լարընն ճէննէթէհ կիրմէյէնին իշարէթի էճտիհատինէ շիւպհէ եօգ տուր ։ Ալ՝ ճիւմլէ օնլար Հա-զըր տրըլար քի, կիւնահլարընտան թէվպէ էտէրլէր , Ի՛ապպ Յհսուս Նֆէնտիմիզէ իման կէ-թիրիրլէր , պիր ա՛զիզ Է՛օմիւր կէչիրիրլէր , վէ քէնտիլէրին Ի՛ապպընըն կէլմէսինի պէքլէմէ-տէ օլուրլար ։ Խանէ 20—23 ։ Պառ . ժԶ . 16 ։ Պօդ . ի՛Ռ . 36, 37 ։ Յովէ . Ե . 24 ։ Պօդ . գ . 19 ։ Ա Տի՛մ . Զ . 17—19 ։ Ա Տի՛մ . գ . 6—8 ։ Ա Պետ . Ա, 13 ։ Բ Պետ . գ . 11, 12 ։ Յայտ . իՌ . 14 ։ — Պօֆօ ֆա-ֆանըզ ։ Նէբրիտէ օլանլար էպէ-տէն սէլամէթ ու էմնիյէթէտէ օլաճագլար . վէ տիշարըլաա գա-լանլար՝ էպէտէն տիշարըլաա ալը-րաղըլաճագլար ալը ։ Ծննդ . Է . 16 ։ Ամոս ժԳ . 28—34 ։ Պառ . ՂԵ . 11 ։ Պօդ . ժԳ . 25 ։ Նէէ գ .

Digitized by Google

փու գափանտը։

11 Վ֊է սօնկրա՝ գալան պի֊քիր գըղալը տախի կէլիպ՝ տէ֊տիլէը. Էյ՝ սահիպ՝ եա՛ սահիպ՝ պիզէ աչ։

12 Վ֊է օ՝ ճէվապ վէրիպ տէ֊

18, 19։ Յոյս. ԻԹ. 11. 15։

11. Էյ՝ Աստիպ՝ պէզի ալ։ Պապ է. 21, 22 շէրհկէրինէ պագ։ Նէէր. ժՌ. 16, 17։

12. Կէրէկ։ տէրիմ պէզի։ Պապ ե. 18. 26 վէ ԺԸ. 3 շէրհ֊կէրինէ պագ։— Վէչ պէտիմ։ Ասպ՝ քէնտինինքիչէր քիմիէր օլտուղունու վէ քիմիէր օլմա֊մըղընը պիլիր։ Պապ է. 23 շէրհինէ պագ։ Աղ. Ը. 6։ ե. 5։ Ղէթ. Ը. 13։ Գ֊ոէ. ԻԳ. 25—27։ Յովհ. ժ. 14. 27։ Ը Կորնթ. Ը. 3։ Գող. Դ. 9։ Ռ Տիմ. Բ. 19։

13. Ասիպ ասյանըք օլսուն։ Էֆէնտիմիզին էօյլէմէկէ իտէ֊մէխյի կէրէքլիը պու իտի, վէ պունուն իչինէ պուս Թէմմիլին մէրամ ու մագսատտու պու տուր։ Պիզ՝ ատէմին Աղլունուն կէ֊լէճէկի կիւնիս վէ սաա՛թը պիլ֊մէխյիպիզ իչուն՝ հէր կիւն վէ հէր սաա՛թ հազըր պուլունմա֊ղըզ. վէ սէնէէնին հիչ պիր կիւնինէ՝ եա կիւնիւն հիչ պիր սաա՛թընտա պէգլէմէմիզի Թէղը էմմէմէլի՝ եահստ կէրիկէ գօ֊մամաղըզ։ Պապ ԻԳ. 42—44 շէրհկէրինէ պագ։

14. Ինէ պէր ասիմ պու֊ըմկինէ էյնոյս իտըր էյնէն։ Պունատն էվ֊վէլքի Թէմմիլ պիզէ՝ հազըր֊

տի. Կէրէկը տէրիմ պիզէ, պի֊զի պիլմէմ։

13 Ասմի ուչանըգ օլուն. զի֊րա ատէմ Աղլունուն կէլէճէկի կիւնիւ վէ սաա՛թը պիլմէզսինիզ։

14 Ոլուրա նիճէ պիր ատէմ

լըգտա վէ պէգլէմէքտէ օլմամըզ պիզէ վաճիպ օլտուղունու էօյ֊րէմտի. վէ պու Թէմմիլ պիզէ՝ իշ կէօրմէքտէ վէ իշլէմէքտէ օլ֊մալը օլտուղուտուղու էօյրէտիր։ Ալ Թէմմիլ պիզէ՝ ճանլարըմըզ հագգընտա տիգգաթտէ օլմասը պիզէ վաճիպ օլտուղունու կէօս֊թէրտի. վէ պու պիզէ՝ Վրիս֊տոսուն խըզմէթինտէ իչիւզար օլմալը օլտուղումուղու պիզէ պէկյան էտէր։ Ասլահը՝ Ասլահըն օլան Թէնէլէրի վէ րուհլարը իլէ ի֊զդէթլէչիյէնլէր (Ա Կորն. Զ. 20)՝ ի֊վազ ալաճագլար. վէ Աս֊լահըն վէրտիյի գուտրէթլէրինի օնուն իսրայիլթինէ վէ շան ու ճէլալինէ գուլլանմայանլար՝ ճէ֊գալարընը պուլաճագլար։ Պապ ԻԱ. 33։ Աթթ. ԻԳ. 34։ Գ֊ոէ. ԻԳ. 12, 13։ Ի. 9։ — Վհէնոէ էօսէբընը։ Ինանա֊լարըն ճիւմլէսի Աստահն գուլ֊լարը սէրը, վէ ճիւմլէսի պինի֊հայէ տէրէճէտէ պօրճ ալթընը֊տա տէրլար։ Ալնարըն պա՛զը֊պինա Աստահ սաղլըգ վէ գուվ֊վէթ՝ վէ պա՛զպինա ի՛լմ եա պէնկինլիք՝ ախէրլէրինէ վաննէա վէ ի֊զդէթ վէ հիւքիւմէթ վէ ի՛թիպար՝ վէ ճիւմլէսինէ էօ֊միւր վէ նէֆէս՝ ճիւմլէսինէ պիր էօլիւմիւզ ճան վէրտի։ Ա֊

ղուրպէթէ կիթաքը իւղըե իքէն, քէնտի գուլլուրընը չաղըրըզ՝ վարիչէթինի օնլարա թէսլիմ էթած։

15 Ա՝ Ք քիմինէ պէշ՝ քիմինէ

քին Վիրիատաուն Վիլիսէսթինին ա՝զալարը վէ ա՝լէղ խուսուս խըզմէթքէրլերի՝ ուտհա զիյաոէ մինասիպէթ իլէ օնուն "քէնտի գուլլարը" տըրըլար. վէ օնուն ղուրպէթէ կիթաքսինին մանասը պուրատաս Լատզալն կէօյէ չզգմասը, վէ քէնտի Վիլիսէսինէ ճիւմլէ իգթիզալը ալախընչերի վէ լուԹֆ ու Ինզիլեթի նօմնալարը վէ գանունլարը վերաքսի օլա պիլիր։ Հոռվ. ԻՐ. 6—8։ Ա Կորնթ. Գ. 5։ Դ. 1, 2։ ԻՐ. 7—28։ Նէհ. Դ. 8. 11, 12։ Ա Պետ. Դ. 10, 11։ — Ա՝ոէյնինէ։ Ա՝իւմլէ մալլըք օլուղրումուզ շէյլէր Վիրիատաուն տուր, վէ օնլարը՝ օնուն շան ու ճէլալլէ ուղրուրունա գուլլանմալըյըզ. չիւն քի՝ մինէ Ղ վար քի օնու պիլէ Վիրիատաս վէրմիշ սիր։ Ա Կորնթ. Դ. 7։

15. Պէշ Հբ. Հնալանդ։ Հնալանդի լուղէթի ագչէ միգտարի պէյան էտէն լուղէթլէրին էն պէօյիւկիւ սիւր (Պապ ԺԸ. 2½ չէրհինէ պագ)։ Վէ պու Թա՝պիր պուրատաս՝ ինսանլարա վերիլէն են ա՝զիմ խոթիատա՝Թլարը՝ եառհատ Վիլիսէսէ եա ատվէյէ՝ աէ էն պէօյիւք մանասուալարը՝ եառհատ էյլիք էմմէնին եա էյլի-

աէ իքի՝ քիմինէ իսէ պիր Թա՝լանթ՝ Հէր պիրինէ քէնտի գուլլուէթինէ կէօրէ վէրսի, վէ ա՝գասզ ղուրպէթէ կիթաի։

16 Ա՝ Ք պէշ Թալանթը ալան

յէ նայիլ օլմանըն էն պէօյիւք ֆուրսաթլարը անկլաշըլապիլիր։ — Ա՝էէ պէյնինէ Հբ. Ի՝սա՝նի Հէր քէսէ՝ ագչէյի էն էյի վէ ֆայսաալը վէճմՀ իլէ գուլլանմազա գուսուրէթինէ կէօրէ վէրսի։ Ա՝ Ք պու վէճմՀ իլէ էզդիհնիրիզ քի, Հէր քէսէ Ի՝լլահտան Վիլիսէսէ եա ա՝լէմ իչինաէ պուլունմադա վէրսի՝ օլունան մէրհէպէ վէ մէհնէսինէ ույդուն վէ մէնասիպ՝ վէ օնու սողուս վէ էն ֆայսաալը վէճմՀ իլէ գուլլանմազը Թագսիրսէ քէնտինի միւ՝Թէհէր վէ ֆայսաալը վէ Ի՝լլահա մագպուլ գուլ էթմէյէ քիֆայէթ եուէճէք իսԹի՝սաս ու իգթիսատը վէրիլմիշ սիր։ Հոռվ. ԺՐ. 6։ Ա. Կորնթ. ԺՐ. 4—28։ Նէհ. Դ. 11։

16. Ա՝ըէզ՝ ծնլուէ իլէ Հէօրօ։ Պու քիմսէ՝ պիր էմին գուլ կիսպի քէնտինէ էմանէթքէն վերիլմէն էֆէնտիսինին ագչէսինի՝ սեր ա՝գասզ վարըզ իշլէթմէյէ պաշլասա։ Ո՝իսա պիլիր իսի՝ քէնտինէ էմանէթքէն չօգ վէրիլմիշլիսի, վէ օնսան չօգ Թալսզ օլունաճաղընը, վէ օնս կէօրէ ա՝մէլ ու Հարէքէթի էյլէսի։ ՊաՀվէճմՀ իլէ՝ Ի՝լլահըն պիր Թագիգտու սախէրլէրսէն ֆայդալը էթսինի քիմսէլէր՝ սիգգաթի էթ-

վարըպ՝ օնլար իլէ իշ կէօրտիւ, վէ պէշ թալանթ տահա գա-
զանտը։

17 Պու մինվալ իւզրէ իքինի

մէկէտիլլէր քի՝ քէնտիլէրինէ իհ-
տան օլունան ա՛զիմ մուսա՝տաթ-
լարը վէ ֆուրսաթլարը էն ֆայ-
տալը թարի՛պտէ գուլլանըլար։
Ր Ծնած. Է. 1—3։ Ա Պնոց.
ՃԳ. 1—3. ՃԻ. 1—28։ ԻԸ.
1 ՃՀ։ ԻԹ. 1—20։ Բ Պնոց.
Ա. 8—10։ ՃԻ. 8—18։ ՃԼ.
3—9։ ՃԹ. 4—11։ ԼԱ. 20,
21։ ԼԳ. 15, 16։ ԼԴ. 19—21.
29—33։ ԼԸ. 16—19։ Նէեմ.
Ը. 14—19։ Ն՚ոց. ԻԳ. 18։
ԽԹ. 23։ Կ. 5—16։ Հ՚ոսվ.
ՃԻ. 18, 19։ Ա. Կոր՚ընթ. Թ. 16
—23։ ՃԻ. 10։ Ա Տի՛մ. Ջ.
17, 18։ Բ Տի՛մ. Բ. 6։ Գ. 5—
8։ փիլի՛մ. 6, 7 Գ Յովհ. Ե. 5—
8։

17. Ի՛ր պահա էպլանդը պու գուլտահի պունտան էվ-
վէլքիսի կիպի՝ քէնտի էֆէնտի-
սինին ագէհսինի ալըշ՚էրիշտէ
սատըգանէ գուլլանըպ՝ օնու քէն-
տի էֆէնտիսի կէլինճէյէտէք իքի
գահի ալթընտը։ Ի՚լլահ պէշ
թալանթի վէյտիսի քիմսէյէտէն
պէշինի քէսըրընը մահլուպ է-
տէր. լաքին սալթ իքի թալանթի
վէյտիսի քիմսէյէտսէն՝ Հէման
իքի թալանթընի քէսըրընը թա-
լապ էտէր։ Պապ ԻՌ. 37 շէր-
հինէ պագ։ Ն՚ոննդ. ՃԸ. 19
Ա ծնած. ՃԹ. 4, 5։ Ի. 4։ ԻԳ.
16, 17։ Ր ծնած. ՃԹ. 32։ Գ.
ծնած. ԻԸ. 3, 4։ Դ. ծնած. Դ.

ալան տահի՝ իքի տահա գա-
զանտը։

18 Ի՚սմա պիրի ալան՝ վարըպ
եէրի գազտը, վէ էֆէնտիսինին

8—10։ Յոբ ԻԹ. 11—17։
ԼԱ. 16—22։ Ի՚ոէլ. Գ. 9, 10։
Ամոս. ԺԱ. 1—6։ Մ՚ատ. ՃԴ.
3—8։ Պ՚ուբ. Թ. 36—39։ Ճ.
2։ ՃԱ 29, 30։ ՃԸ. 24—28.
Բ Կո՚ընթ. Ը. 12։ Թ. 11—14։
Պ՚ոս. Զ. 9, 10։ Ի՚էֆէս. Ե. 16։
Կո՚ս. Գ. 17։ Ա Տի՛մ. Ե. 10։ Բ
Տի՛մ. Ա. 16—18։ Ի՚բբ. Զ. 10,
11։ Ա Պէտ. Դ. 10։

18. Ի՚ֆէնտիմիզին աբէնտիդ կիշ-
լէսի՝ Ի՚սմա՛էլ ՃԸ. 9։ ԻԶ. 13—
16։ Պ՚ոս. ՅԹ. 20։ Ի՚գյէ
քէնտիսինին օլսայըտը, իսթէճա-
յի կիպի գուլլանապիլիր իսի՝։
Ի աքին օ՝ պիր ղայէթ էմնիյէ-
թէ խային՝ թէհնպէհ՚ վէ ֆայիտէ-
սիվ գուլ իսի՝։ Ա՚յ հա՛նկը
թիւճճար՝ քէնտի մնայահամըլ-
ըընը էլինէ թէսլիմ էթտիյի
պէջլէ հարաքէթտէ պուլունան
իշկիւզարընը նա քնաթիպինի
չիտտէթի իլէ թէքտիր էթմէյէ-
ճէք։ Ինշպու գուլ՚ Ի՚լլահտըն քէն-
տիլէրինէ վէրտիյի գուտրէթ ու
իսթի՛տատընը օնուն շան ու ճէ-
ղալինէ գուլլանմասընը էհմալ է-
տէնլէրէ թէշահ տիր։ Պու մի-
սիլու քիմսէյէր չօգ տէֆա՝ պու-
նու էօ՛զիւր թիւճթարլար քի, օն-
լար ախէրլէրի կիպի եիւճճ ըիւթ-
պէլէրէ մայիք տէյիլլէր, եահօա
ախէրլէրի կիպի պէպիւք իսթի՛-
տատ վէ գուտրէթ սահիպլէրի
տէյիլլէր, եահօա Ի՚լլահ օնլարա

ագչէսինի կիզլէտի ։

19 Ւսմաի չօգ զէմանտէն սօնկ-

ռա՝ օշ գուշլարըն էֆէնտիսի կէլսէ, վէ օնլար իլէ հիսապա

ախէրլէրին պա՛զըսընա վէրտիյի գատար սաղլըգ եա մնշ եա ի՛լմ վէրմէտի ։ Ւ աքին պու միսիլլիս պէհանէլէրին ճիւմլէսի ասըլըզ սըրը . չիւնքի , (Յ ; Ւ՛լահ ազ իսթի՛տատը օլան քիմսէլէրսէն չօգ իսթի՛տատ ու իգթիսատի օլան քիմսէլէր գատար իշ կէօրմէլէրինի մաթլուպ էյմէզ ։ Ւալի պիր թալանթը օլան ատէմսէն՝ օն թալանթ իլէ ալըշվէրիշ էթմէսէի մաթլուպ օլունմայօր։ Պունտան էվվէլքի խանէյէ պագ ։ Ր . Կօրնի . Ը . 12 ։ (2) Ւ՛լահ՚ըն պիրզի գօտուրտու մէրթէպէտէ՝ ահվալիմիզ հէր նէ գատար էտնտա օլտա , ֆայտասը օլտպիլիրիզ , վէ էյլէ օլմալըյըզ . Ա . Կօրնի . ժԲ . 11--30 ։ Ւ է (3) Ւահինշ վուգուա՛թէլէտէն սիր քի , չօգ քէրրէ իսթի՛տատ ու գուտրէթի ազ վէ վագթի հալլէրի տար օլան քիմսէլէր՝ իսթի՛տատ ու գուտրէթի չօգ վէ վագթի հալի կէնիշ օլան քիմսէլէրսէն տիւնեատտա տահա զիյատէ էյլիք էտէրլէր ։ Ղօգ տէֆա՝ չօգ էտնտա հալտէ օլան պիր քիմսէ տիւնեատտա՝ քէնտի էօ՛մրիս իլէ՝ ի՛պտէթի իլէ՝ վէ տաճլ ու հարաքէթինի իլէ՝ էն ա՛զիմ մէնէֆէտ ու մէրթէպէքէրէ նիւճէլլիշ վէ էն ա՛զիմ իսթի՛տատ ու գուտրէթէ մնշիք քիմսէլէրսէն զիյատէ էյլիք վէ խայըր էտէր ։ Ւմմի ւլանն էյմէլի տէյիյիզ քի , եալընըզ իսթի՛տատ ու գուտրէթի ազ օլան քիմ-

սէլէր քէնտի պօրճլարընըն էտատընը իհմալ էտէրլէր . չիւն պու թէմսիլլին մէրտամը՝ պունու կէօստէրմէքէ տէյիլ իտի , վէ տահիհան պիլիրիզ քի , պէշ եա օն թալանթ ալանլար չօգ քէրրէ՝ վարըպ ճիւմլէսինի եէրթէ կէօմէրլէր ։ Ւ աքին պիր թալանթը ալան՝ օնու եէրէ կէօմմիյիւ իչիւն էյէր թէքթիր օլունտու իսէ , պէշ եա օն թալանթ ալըպ տա օնլարը կէօմէնլէր՝ տահա զիյատէ շիտէթի իլէ թէքթիր օլո՚ունմայտճագլար մը ։ Ւ՚ոհ . ժԲ . 47, 48 ։ Ւ է էյէր պիր տաեմ՝ "էֆէնտիսինին ագչէսինի" տալթ ալըպ կիզլէտիյի վէ իշլէթմէտիյի իչիւն թէքթիր օլունտճագ իսէ , "էֆէնտիսինին ագչէսինի" ֆէնտ եէրէ խարճ էտէն՝ ֆէնտյա գուշլանան՝ իսրաֆ էտէն՝ եա չօգլան քիմսէ՚նէ գատար չօգ զիյատէ թէքթիր ու ա՛զատէ լազգ սայըլտճագ սըրը ։

19 . Ղօգ զիմտճան ածնկը ։ Պտպ Ի՚Ռ . 48 . 50 չէրհէլէրինէ պագ ։ — Ո՚նըզ էլ հիսապա ո-նո-ըպտա ։ Ւ՚ֆէնտիլէրի օնլարըն ա՛մէլ ու հարաքէթինի թէֆէքիշ էյլէտի , քի օնլարա՝ քէնտիլէրին էմինիյէմլէ եա էճիյէթիսի զ օլտուգլարընա կէօրէ էձր ու ի՛վազ վէրսին , եա ճէզա ու ա՛պազ էյլէսին ։ Ճիւմլէսիզէն ։ իր հիսապ վադթը կէլիյօր ։ Պտպ Ի՚Ռ . 23 , 24 ։ Ւ՚ոհ ։ Ի՚Զ . 1 , 2 ։ Կօրնթ ։ ժԷ . 31 ։ Ա՚տոմ. ժԳ .

Digitized by Google

օթուրատու ։

20 Ա՛ֆ պէշ թալանեցը ալան կէլիսչ՝ պէշ թալանեց տասհա կէ-
թիրտի, վէ տէսի. Նա՛ էֆէնտիմ՝ պանա պէշ թալանեց թէս-
լիմ էթտին, իշլեմ ընէլորըն իս-

7—12 ։ Բ Կօրնթ. ե. 10 ։

20. Գալատացոց ։ Յովհ. 16 չէրտիներ պագ ։ Գործ. թ. 16 ։ Գործ. ի. 24 ։ Ա Կորնթ. ժե. 10 ։ Կոչ. Ա. 29 ։ Բ Տիմ. դ. 1, 2. 5—8 ։ Յակ. Բ. 18 ։

21. Նինո՛ւէ ալտան ԼԱ։ Ինչթիմալ քի, պու գուլու՝ մնալտհա-
թա փէք սրգը պագար տէխիւ զէվգէ ալմըշլարըտը. լաքին շիմ-
տի օ՝ քէնտիսինէ Հէր շեյտէն գըլմէթլի օլան էֆէնտիսինին քէնտինտէն րահի օլմասընը վէ խօշլանմասընը էլէ կէթիրտի ։ Բ Պետ. ԼԱ. 20, 21 ։ Գործ. ի. 10 ։ Ղուկ. Բ. 29 ։ Ա Կորնթ. դ. 5 ։ Բ Կորնթ. ե. 9 ։ ժ. 18 ։ Ա Պետ. Ա. 7 ։ — Ինչ ղէթ չեյլէր է՞վէլտէնէ ԼԱ ։ Ինձի տասհա ա՛զիմ ի՛զզէթ ու ի՛թիպար տասխի հաէճէյիմ, վէ տասհա ա՛զիմ մէժմուրիյէթլէր իւզէրինէ նասյլ հաէճէյիմ։ Լուսանկ 34—40 ։ ժ. 40—42 ։ Ի Դ. 47 ։ Գործ. ԺԲ. 44 ։ ժթ. 17-19 ։ Ի Բ. 28—30 ։ Յայտ. Բ. 10. 26, 27 ։ Գ. 21 ։ Ի Ա. 7 ։ — Ինչնօղլ էֆէնտիսին ղաշ-
լըդա մէնի՝ Ա՛էրայըն ճիւմլէ զէվգ ու սէֆալէրինէ՝ վէ իշպու շազ-
լըգ էյտմի իչինն Տաղըրլանմըշ օլան ա՛զիմ վէ ղանի զէյտֆէ-
թին նի՛մէթլէրինէ հիսսէտար օլ-

զէրինէ պէշ թալանեց տասհա գազանտըմ։

21 Նինէվէհի օնա տէտի. Ի-
ֆէզէրին՝ եա՛ էյի վէ էմին գուլ, ազատա էմին օլտուն, սէնի չօգ շէյլէր իւզէրինէ թա՛յին էտէ-

Ովս. ժԱ. 10, 11 ։ Յովէլ. ժ-ր. 26 ։ ԺԳ. 3 ։ ԺԷ. 24 ։ Փիլէմ. Ա. 23 ։ Բ Տիմ. Բ. 12 ։ Նէեմ. ի-Բ. 2 ։ Ա Պետ. Ա. 8 ։ Յայտ. է. 17 ։ Տիւնեանքին զէվգ ու սէ-
ֆալարը ինսանը փէք նատիր ապյուրուրլար. վէ ապյուրատուգ-
արը զէմանն տան՝ պրէգընլըգ վէ օսանմանպղըգ կէթիրիրլէր ։ Ընլար՝ վէճհիւտի զայի՛ֆէլէտիրլէր, վէ ճանը կէվշէտիրլէր ։ Ընլար իւէ պէրապէր ֆէտաթ վէ րէզա-
լէթ գաբրշըգ ապը. վէ խըրապը պիր արզու իւէ պաշլարլար, տաժ-
մա փիւշմանլըգ իւէ տիւքէնիր-
լէր ։ Ընլար իշպու շիմտիքի հա-
լինիզէ՝ պա՛զը խուսուսլարա եա-
բամագ իչինն վէրիւճիի տիր. լա-
քին պիզ օնլարըն ապրընճա՛ օլ
ֆայֆուէմիզ իչինն մէրեմ օլտուգ-
լարը խուսուսլարան աշըրը տիւ-
շէրիզ, վէ թէօհմէթլի օլու՝ շա-
շըրըրըզ, վէ հելաքէ կիրիֆմար օլուրուզ։ Նաքին կէօյիւն սատա՛տէթի՛ մէլէքլէր սատա՛տէթի տիր. պէօյլէ պիր սատա՛տէթ քի՛ Ա՛լլահն Տուզուրունսատ ումմանմայա-
րագ մէսլէք օլտպիլիրիզ, վէ էօյլէ պիր սատա՛տէթ քի՛ ճան եէնիլէնմիշ վէ ճիւմլէ գուտրէմլէրինտէ գուվվէթլէնմիշ վէ էէփ իսթի՛-
ատատէրինտէ նէշվ ու նիւմա

ճէյիմ. քէնաի էֆէնտիներին շազ-
լըղընա կիր։

22 Ալ է իքի թալանթը ալան տախի կէլիպ՝ տէտի. Նա՛ էֆէն-
տիմ՝ պանա իքի թալանթ վէր-
տին, իշլէթ օնլարլըն իւզէրինէ իքի թալանթ տահա գազանդըմ։

23 Նէֆնտիաի օնա տէտի. Ն-
ֆէրին՝ եա՛ էյի վէ էմին գուլ, ազատա էմին օլտուն, սէնի չօգ

պուլմուշ իքէն սէֆասընը սիւրէ-
պիլիր։ Այէօյուն սէֆալարը՝ ճա-
նըն գուվվէթլէրինի զայի՛ֆլէտէ-
ճէքլէրի Լէյլինէ, օնլարըն ճիւմ-
լէսինէ պիր թազէլիք վէրիրլէր։ վէ օնլար օ գատար չօգ վէ ճէ-
լիլ վէ տիւքէնմէզ օլաճագլար քի՝ սէֆասը սիւրիւլէճէք չէյլէր տախի տիւքէնմէզ վէ նիհայէթ-
սիզ տիրլէր։

22. Ւսէ Իսլանդի գահա գալան-
գըմ։ Լսանէ 17 շէրհինէ պագ։ Գ՛ոէ. ժԲ. 18։ Հ՛ոովմ. ւ.Բ. 6—8։ Բ Կօրնդ. Ը. 1—3. 7, 8. 12։

23. Ն՛ըզա էմին օլտուն ևն։ Լսանէ 21 շէրհինէ պագ։ Պ՛ոէ. ժԲ. 41—44։ ԺԴ. 8, 9։

24. Նա՛ էֆէնգիմ։ Պապ է. 21։ Գ՛ոէ. Զ. 46։ — Ն՛էվէյնի եէր-
պէն ևն։ Պիլիրիտիմ քի սէն՝ պիր թամամ՛քեար վէ խասխա ատէմ օլուպ աղ պիր իւճրէթի իլէ նա հիչ իւճրէթի վէրմէզսէն ֆագիր քիմսէլէրէ քէնաի քեարըն ի-
չիւն չիֆթի սիւրսիւրիւպ էքին էքսիրիրսէն։ Նէարամազ ատէմ

չէյլէր իւզէրինէ թաչ՝ին էսէ-
ճէյիմ. քէնաի էֆէնտիներին շազ-
լըղընա կիր։

24 Ալ է պիր թալանթը ալան տախի կէլիպ՝ տէտի. Նա՛ էֆէն-
տիմ, սէնին՝ էքմէտիչին եէրտէն պիչէն՝ վէ սաչմատըզըն եէրտէն ակվշիրէն պիր սէրթ ատէմ օլտուղունու պիլմէիմ.

25 Ալ է գօրգտուղումտան՝ վա-

լէր ու՛մմէմէն Ի՛լլահ ֆ՛այտալէա-
նըն հագգընատ պու միհիլիւ ֆասխա գիւ՛մլէրտէ օլտուրլար, վէ օնատան էօմիւրիւ պիր զա-
լըմ աղա կիպի շէքվա էտէր-
լէր։ Պապ Ի. 11, 12 շէրհէ-
րինէ պագ։ Յոբ. ԻԱ. 14. 15։ Նայ. ԾԸ. 3։ Նէհ. Ի.Դ. 16—18։ Նէհէ. ժԸ. 25—29։ Մ՛ազ. Ա. 12, 13 Դ. 14, 15։ Գ՛ոէ. ւ.Բ. 29. ւ.Ք. 20, 21։ Հ՛ոովմ, Ը. 7։ Ք. 20։ — Ասէլ ասէմ։ Պիլիրիտիմ, քի սէն նէքէս վէ թէքս վէ ֆուգարա քիմսէլէրէ զալըմ պիր քիմսէ սին։

25. Վ՛օէպոազմսան։ Պու քիմսէտէ՝ տէչիլ էվլատ՝ իլա գուլ րուհու վարըտը. վէ Ի՛լ-
լահա եագըշմազ վէ պիղիմ օնա պօրճումուզու էտա էթմէմիզսէն մէն՝ էսիճի պու էսիրլէրէ մախ-
սուս օլան գօրգտուսան գիյասէթ շէյ օլմազ Հ՛ոովմ. Ը. 15։ Ք Տիմ. Ա. 7։ Յոյս. ԻԱ. 8։ — Մ՛ազբը ալտը։ Պու՝ սիւն-
եավի ատէֆին գալպինէն տա-

Digitized by Google

րըպ սէնին թալանթընը եէրտե
կիզլէտիմ. իշթէ մալընը ալտըն։
26 Ա֊է էֆէնտիսի ճէվապ վէ֊
րիպ՝ օնա տէտի. Ի֊յ եարա֊
մազ վէ թէնպէլ գուլ՝ պէնիմ

յուշլարընըն թագրիրի տիր։
Պու միսիլու քիմսէլէր՝ տէյիլ
Ա֊լլահ իշիւն իլլա քէնտիլէրի ի֊
շիւն հազարլար. վէ պնլար է֊
յէր Ա֊լլահ իշիւն պիր քիւշիւք
շէյ էտէճէք օլսալար եախօտ
օնուն մասլահաթընըն իլէրիլէ֊
մէսի իշիւն ազ պիր շէյ վէրէ֊
ճէք օլսալար, պունու կէօնիւլ֊
սիւզլիւք իլէ վէ օնա պիր քիւս֊
թահ Ա֊լլըգ իլէ էտէրլէր. վէ տէր֊
լէր քի, օնուն օնլարտան թա֊
լապ էթմէյէ հագգը օլան՝ Հէ֊
ման օ ազ շէյ տիր։ Պունլար՝
պա՛զը սայիր քիմսէլէր գատար
թէրքի էտէպ օլմատըգլարը՝ վէ
ախէր պա՛զը քիմսէլէր միսիլիւ
քէնտի վագթլարընը վէ մալլա֊
րընը տօղրու տօղրույա եարա֊
մազ եօլլարտա սարփ էթմէտիք֊
լէրի իշիւն՝ քէնտիլէրին թէն֊
պէլիյինի՝ նէֆսի սէվմէյէրինի՝
վէ մէյլէսիզլիքլէրինի զարար֊
սըզ պիր շէյ սայարլար։

26. Ի֊յ եաթսաղ։ Օնա քէն֊
տի էֆէնտիսինին հագգընտա
պէջայլէ ֆէնտա ֆիքիրլէրտէ օլմա֊
սը՝ փէք ֆէնտա պիր շէյ իտի.
վէ էֆէնտիսինին մալընը ալըպ
տա՝ օնու էֆէնտիսինին պէնֆսաճ֊
թը իշիւն գուլլանմասմասը՝ քիւլ֊
լիյէն էմնիյէթէ մուղայիր պիր
հարաքէթ իտի։ Ամտի օնուն

էքմէտիյիմ եէրտէն պիշտիյիմի
վէ սաչմատըղըմ եէրտէն տէվ֊
շիրտիյիմի պիլիր իտին.
27 Ամտի սանա վաճիպ իտի
քի՝ ազէմի սարրաֆլարա վէրէ֊

եարամազ տէնմէսի՝ ղայէթ մի֊
նասիպ իտի։ Պաագ ա Ը. 32։
— Լիւքէզէ։ Պու քիմսէ՝ հիչ
պիր շէյ էթմիշ տէյիլիմտի վէ
հագգ իտի քի, էմ խըզմէթ֊
տէն գօվուլսուն, էմ թէքտիր
օլմասուն։ Ա֊է պու թէմսիլ
պիզէ էպրէտիր քի, Ա֊լլահ ա֊
տէմլէրի տէյիլ սալէ եարամազ֊
լըգ իշէտիքլէրի իշիւն՝ իլլա էյ֊
լիք իշէմէտիքլէրի իշիւն տասիտ
թէքտիր ու ա՛զադ էտէճէք տիր։
Լուսանէ 45 շէրհինէ պագ։ —
Ի֊սմէյիլ եէրսէն Ա֊։ Պու է֊
ֆէնտի՝ գուլունուն քէնտինի
թա՛րիֆ էյլէտիյի պէտ ախլէագ֊
աա պիր քիմսէ օլսուղունու
իգրար էթմէք մէրամ էթմէյօր,
իլլա մէրամը պու սուր քի,
թէնպէլ գուլուն՝ քէնտի պօր֊
ճունուն էտասընա ատհա տիգ֊
գամըը օլմայրսա՝ թէօհմէթլի սա֊
յըլմազա հագգ սէպէպ ոլերտի֊
յինէ աշիքտար էյլէսին։ Ա֊յօ֊
յ. 22։ Ճովէ. յ. 6։
27. Աստրոֆլար։ Պաագ ԻԱ.
12 շէրհինէ պագ։ Իշպու սար֊
րաֆլար՝ տէյիլ սալէ Ա֊օման ագ֊
չէսինի Ի֊ֆհուտի ագչէսինէ վէ
Ի֊ֆհուտի ագչէսինի Ա֊օմա ագչէ֊
սինէ պիր միգտար սարրաֆիյէ ա֊
լարագ թէպտիլ էտէրլէրիտի, իլ֊
լա ազ փայըզ իլէ ագչէ տասիտ

Digitized by Google

ահին, վե կէլուխիմակ՝ պէյն մա-
լիմի փայիդ իլէ ալըր իսիմ։
28 Իսմի օնսան թալանթը ա-
լըն, վե օն թալանթը օլանա վէ-
րին։
29 Օխրա հէր քիմին վար ի-
սէ, օնա վէրիլէճէք, վե արթը-

էօսիւնճ ալըրլար, վե չօգ ֆա-
յըդ իլէ էօսիւնճ վէրիրլէրիսի։
Լաքին պու գուլա վէրիլէն թա-
լանթի՝ օնու ֆայըդա վէրիպ պու
միսիլիւ թէնապէլ պիր թարիգ-
աէ արթըրմագ իչհուն տէյիլ՝ իւ-
լա հապգ թարիգաէ չալըշարագ
ալող ու ի՛թա իլէ արթըրմագ
իչհուն վէրիլմիշլիսի. լաքին օ պու
տէրճէճ թէնապէլ օլուպ պուսնու
էթմէսի խսէ, հիչ տէյիլ խսէ
օլ ագչէյի սարըսաֆա ֆայիդ ի-
լէ վէրմէլի իսի, քի էֆէնտի-
սի՝ պարի օնսան պիր ֆայիսէ
կէօրսիւն։
28. Իմդի օնգան ինալանիլը ալը
Ա։ Պու էֆէնտի իպթիսա՝ ագ-
չէյի պիր մալ սահիպի կիպի վէր-
սի. լաքին օ շիմաի օնու պիր
հագիմ կիպի վէրիյօր։ Ագչէ-
յի էմնիյէթսիզ գուլսան ալըր
քի օնու թէքսիր էյլէսին, վե է-
մին գուլա վէրիր, քի օնա բիմազ
ու իւճրէթի սլսուն։ Ալ է պու-
քէնտի մանալահաթլարընը կէօր-
մէք վե թէհվիյէ էթմէք իչհուն
հէր պիր պաղիրկէսան վե միւք
սահիպի թաւ՛յին էյլէսիյի վե-
քիլլէրինէ վե իչկիւզարլարընա
էսէճէյի հարաքէթէ հէր հալը

լաճագ. ամմա քիմին եօղ խսէ,
օնսան օլան տահի օնսան ալը-
նաճագ սլըր։
30 Ալ է օ ֆայիսէսիդ գուլ-
սիշլըրընի գարանլըղա չըգարըն.
աղլայըշ վե սիշ գընճըրսագլըղը օ-
րտաա օլաճագ սլըր։

տէ մուվաֆըգ սլըր։ Իսանէ 18
չէրհինէ պագ։
29. Ուկմն էտ խե Ա։ Պագ
ՅԳ. 12, վե ԻՈ. 41. 43 չէրհ-
լէրինէ պագ։
30. Վնայէսթէլ էօլը սիշտէթի
Ա, Պագ Ը. 12, վե ԻՐ. 13 չէրհ-
լէրինէ պագ։ Ալ է էյէր թալան-
թը պիւմիւն սագլայըդ օնա պիր
զիյան էթմէյէն վե օնու էֆէն-
տիսինէ ալըդը կիպի կէրի թէօ-
լիմ էսէն քիմսէ՝ պու վէճհ իլէ
շիատէթէլէ մուհագէմէ օլուպ
թէքսիր ու ա՛զալ օլունսաա ի-
սէ, քէնտիլէրին թալանթլադը-
նը ֆէնա թարիգաէ գուլլանան՝
վե Ա՛լլահըն օնլարա իհսան էյ-
լէմէյի գուվվէթլէրի վե խսի՛-
սաատլարը սէրխօշլուգ վե սէֆիհ-
լիք եօղունսաա հէլագ էսէն՝ վե
ֆուգարալարա եարդըմ էթմէք
վե էսէւդ ու էրթգանընը վե սին-
սարլըղընը իլէրիլմէմէսի եօղըն-
սա սապի օլունմադըգ վաճիպ օ-
լսան մանլէրինի վե վագիթլարը-
նը չէյթանընը վե հիւնսահընը եօ-
ղունսաա խարճ էսէն քիմսէլէ-
րինն հագի նիճէ օլաճագ սլըր։
Իսանէ 18 չէրհինին սօն իշա-
քէթինէ պագ։

Digitized by Google

31 Ալ է առեմ ()ղու՝ ճեղքի իղե հեփ ա՛զիզ մէկքէր պիղե-սինճե օլարագ՝ կելախինաե, օ զէմանդ ճեղքինին թաղթը իւզե-րինէ օձուրաճագ.

32 Ալ է հեփ թպիփքելէր օ-

31. Ի՞րմ ()ղու։ Պուն-առան էվվել շայիրուղէր տիւնեա-նըն ասնու խուսուսունաա սօր-մուշլարըտը (Պապ Իդ. 3), վէ պուրսաա Կուրթարըճը Ի՞փէն-ափիզ՝ օզէման վագի՛ օլաճագ օլան ասն շէրաա՛թըն պիր մախ-սուս վէ ղայեճ ա՛լէա թա՛րե-փինի վէրիլմօր։ Ի՞էնափսի շիմ-ափ էյէրչի փէք էտնաա վէ թահ-գիր օլունմուշ պիր հալաէ իսէ աէ, ճիւմլէ ա՛լէմին ա՛զիմ ՝ա-քիմի օլաճագ։ Յովհ. ե. 27—29։ Կօրն. ժէ. 31։ — Ա՞ղելէ ի-լի . . ելուիյինօբ։ Պապ ի.Ջ. 27, վէ ժթ. 28 շէրհլէրինէ պագ։ Ի.Ջ. 64։ Ա՞ռէլ. Ը. 38։ ժդ. 62։ Ղ՝ուէ թ. 26։ Իս. 69։ Ա Յհնս. դ. 16։ Ր թե. Ա. 7, 8։ Հայտ. Ա. 7։ — Ա՞ելէլինէն ինթիը լէ։ Ասղմ. թ. 7։ Ն՞էբ. Ա. 8։ Հայտ. ի. 11։

32. ՝Ուէ ինայիֆելէր ծնաա հա-ղաբուռնագա լէ։ Ի՞է հուսուիլէր վէ էճնէպի թպիփքելէր՝ եէրին ճիւմ-լէ միլլեթլէրի վէ գասփելէրի վէ ֆասիլեաղարը՝ ճիւմլէսի՝ Ի՞րիս-տաա Ի՞փէնափիզին շէրաա՛թ թահթընըն էթրաֆընտաա ճէմ՝ օլունաճագլար սըտը։ ՝Ասվ. Ր. 12. 16։ Գդ. 10—12։ Ր. Կօրն. Ե. 10։ Հայտ. Ի. 12—

նուն հուզուրտունտաա ճէմ՝ օլու-նաճագ. վէ օնլարը պիրի պի-րինտաէն՝ չօպանըն գոյունլարը քէչիլէրտէն այրըտըղը կիպի ա-յրըտաճագ։

33 Ալ է գոյունլարը տաղընտա՝

15։ — Չօպանըն գոյունլարը լէ։ Պիլ պազը քէրրէ հինտանլարըն ախլէտագ ու մէշրէպինի եանդլըշ անկլարըդ. վէ պա՛զը քէրրէ՝ պիր քիմսէ հագգընտաա տահիհ Ի՞սրա-թիան մը տէյիլ մի գըլյաս էթ-մէքտէ ա՛ճիպ գալըրըդ։ Ի՞աքին Ի՞սրիտաա Ի՞փէնափիզէ էջլէ պիր կիւճլիւք ա՛րիզ օլմազ։ Պիր չօպան գոյունու վէ քէչիլի հէր նէ գատար գալայըղըլա պիլմէյ գատիր իսէ՝ Ի՞փէնափիզ հինտան-լարըն հէր պիրինի զաթէն օ գատար գալայըղըլա պիլիր։ Յովհ. ի. 14. 27։ — Ա՞յըտմագ։ Ի՞շ-պու ապըրմագ՝ միլլեթճէ եա քի-լիսէճէ պիր ապրըմագ ահէյիլ տիր, իլլա հէր քէսին քէնտի ախ-լէագ ու մէշրէպի մախսուսէսի միւճիպինճէ օլաճագ սըր։ Ալ է պու միսիլ իւ ապրըմմը՝ հէր շէ-յի թէքմիլէն պիլէնտէն ղայրի քի՞մ էտէպիլիր, վէ իճրասընը Ա՛իւմլէյէ գատիրտէն ղայրի քի՞մ էտէպիլիր։ Պապ ժգ. 30. 49 շէրհլէրինէ պագ։ Հայտ. Ա. 4, 5։ Ծ. 3—6։ Ի՞նճէլ. Լ. 17—22։ Ա՞ղաբ. գ. 18։ Ա. Կօրնի. դ. 5։

33. Կ՝ոյունլարը։ Կ՝ոյուն՝ սուչ-սուզլուգ վէ զաթասընըզլըգ թէչ-պիհի տիր. վէ պու սէպէպտէն

Digitized by Google

քէհլիէրի իսէ սօլ եանընտա տուրտուրաճապ ։

34 () զէման փատիշահ սաղ

պու իսմ սատըգլարա վէրիլաի ։ Այաղ. ՀԳ. 1 ։ Հթ. 13 ։ Ղե. 7 ։ Ճ. 3 ։ Յովէ. ծ. 7. 14—16. 27 ։ Իա. 15—17 —Այաընթա ։ Այաղ թաւրաֆ՝ ի՛զգէթ ու իքրամ թաւրաֆը տըը, վէ պուրատա մա՛նասը՝ գապուղ օլմագ՝ մագապուա կէչմէք՝ ա՛լէա տէրէճէյէ էուլէք՝ վէ ի՛վազ ու իւճրէթէ նայիլ օլմագ տըը ։ Ծննդ. Խը. 13, 14. 17—19 ։ Գ Թագ. Բ 19 ։ Այաղ. Խե. 9 ։ Ճհ. 1 ։ Այսի. ծԶ. 19 ։ Պօղ. Բ. 34, 35 ։ Նէեմ. Ը. 20 Նէե. Ը. 3 ։ —Վահէլէէ ։ Վահէլի գօյուներան էտնա վէ տաճա չիրքին վէ իթաա՛թսըզ օլուպ եարամազլարա թէշպիհ տիր ։ Նէհէ. Լ. 17 ։ Լաքին պուրատա՝ օնլարըն պիր ֆէնա խոպլարը օլտուղու իչիւն աէյիլ՝ իլլա քէհլիէր իլէ գօյուներըն պէչիներէ պու գատար պէօյիւք պիր ֆարգ օլտուղու իչիւն եարամազլարա թէշպիհ օլունուչօր, չիւնքի՝ պիրի պիրինէն փէք գօլայ ֆարգ օլունուրլար պիրա օնլար էչէրչի ճիւմլէսի պիր չայըրտա օթլաներըլար իսէ տէ, պիր քիւչիւք չօճուգ պիլէ օնլարը պիրի պիրինէն ֆէրգ էտէպիլիր ։ —Այօլ եանընտա ։ Պու՝ ի՛թիպարէքսիքլիկինին մահալի իսի . վէ մագապուղ օլմամագ՝ վէ րէտտ ու հիւքմիւ ղազապ օլմագ սաւրէթինի պէկան էտէն պիր մահալ իսի ։ Իօմանըլարըն ի՛նանինաէ սաղ եանընտա օլանլարա տէյիճէք . Կէլին՝ էյ փէտէրիմին միւսաւրէքլէրի՛ տիւնեանըն գուրուլտուվէ սօլ թարաֆլարը տիւքէնաճէզ տէվէթի ու սատ՛տէթ՝ վէ սէֆիլլիք ու հափարէթ թէշպիհլէրի իտի ։

34. փատիշահ ։ Իշատ շիմտի պու գատար թահդիր օլունմուշ Հիսուս՝ օզէմանի ճիւմլէ կէօրիւնիւր վէ կէօրիւնմէզ տիւնեաա. լարըն ա՛յիմ փատիշահը կիպի զուհր էտէճէք տիր ։ Հոյ. ծԻ. 14 ։ ծԹ. 11—16 — Կէլի ։ Ւտանէ 21 չէրհինէ պագ ։ Կոճաղտա կէլին՝ սէրապըմա՛ փատիշհլըղտա կէլին ։ Կէլին պէնիմ իլէ թահթէրմտա օթաուրան վէ տիւնեանըն նարատըմտասընտան էվվէլ փէտէրիմին ի՛նանէտէ մալիք իսրայիմ ճէլալ ու շանա նազար էյլէյին ։ Կէլին, էպէտիսիյին հէփ սատ՛տէթչէրինէ վէ ի՛վազլերինէ կէլին հիսաէտար օլուն ։ — Ի՛յ փէթրէյմի՛ն ծ՛ոպրէ+լէրէ ։ Ասի՛ փէտէրիմին սէչքինլէրի՛ ֆիտա օլմուշլարը՝ թէքրար տօղմուշլարը՝ է՛լտաղլաղա գապուղ օլմուշլարը՝ վէ սէվկիւլիւ էվլատլարը սընըզ , քի սիպկի էպէտէն ղայթմի միւսաւրէք վէ սատ՛տէթլու էմճէչէ գարար գլմըշզ տըը ։ Պագ ի. 23 չէրհինէ պագ ։ Այաղ. ՃԺ. 13—15 ։ Նէե. Ը. 3, 4 ։ — Տի՛նճանըն գատաւլատաճանագան Ա՛սի. ա. 40 ։ Հովէ ծԳ. 2, 3 ։ Ը Կորնթ. Բ. 9 ։ Նէէ. ծՌ 16 ։ Ա Պետ. Ը. 19, 20 ։

Digitized by Google

ղունատան պերու սիզին իչիւն հա-
զըրլանմըշ փատիշահլըղը միւսա-
ալըն ։

Յայտ. ժգ. 8։ փէտերինիզին պիր եէնի նիչէթի եօգ տուր (Ղուրթ. ժե. 18), իլլա տայի-մա գարար էթմիշ իտի քի՝ փա-տիշահլըղը սիզէ իհսան էյլէսին, վէ օնու իհսան էտէճէք սիր. վէ պաունու էթմէյէ՝ օնա հիչ պիր շէյ մանի՝ օլամայաճագ տըր։ Վ ՚է էյէր Ա՚ղլահա՝ քէնտի տօսթ-լարընա ի՚վազ վէրմէսի հագգ իսէ, օնու էթմէյէ գարար գըր-մամագ տաճիմի հագգ տէյիմի ։ Ո՚իրա պու՝ տիւնեանդըն եարա-տըլմասընատան էվվէլ հագգ օ-լանը էթմէյէ գարար գըրմագատան զայրի նէ՞ սիր ։ Ո՚զիզ ՎԻ-թաապարտա՝ խէլաս վէրմէք Ա՚ղ-լահա մահատա պիր շէյ լա՚րիֆ օլունագ՚օր, քի օ՝ Ա՚ղլահդըն պէր-հանէթի իլէ քէնտինին հիւանի իրատէթինէ կէօրէ պիր էպէտի թաագար միճահինճէ լայըգ-սըզ օլան զաթլարա իհսան ո-լունուր ։ Ղ՚ամ՚. Ը. 28—30։ Էֆէս. Ե. 4—6։ Բ Թես. Բ. 13։ Ա Պէտ. Ա. 2։ Յովհ. Զ. 37։ Վ ՚է հէլաք օլան քիմսէ-լէր՝ քէնահիլերինաէն զայրի քիմ-սէյէ գապահաթ պուլամագլար. չիւն քի էօլիւճի կէօթիւրէն եօ-լու քէնահիլերի սէչիլիր. վէ եաղընըզ Ղուրթաւրճընըն եէ-սու իլէ խէլաս պուլմասընը իս-թէճէտիլէր։ Յովհ. Ե. 40։ Ա՚ղէ. ժԶ. 15, 16։ — փա-փիլահըէըէը մէրա ալըն ։ Պու փա-

35 Օ՚իրա աճըգտըմ, վէ պա-նա եէմէք վէրտինիզ. սուսատըմ, վէ պանա խէյրատինիզ. ղարիպ ի-տիշահլըգ՝ միրաս իւզրէ օնլա-րընն տըր, զիրա օնլար Ա՚ղլահընն էվլատլարը օլմաղընչա, Ա՚ղլահընն միրասճըլարը տըրըլար ։ Պապ Ե. 3։ Ֆ՚ամ՚. Ը. 17։ Ա Կորնթ. Զ. 9։ Գաղ. Դ. 6, 7։ Ե. 21։ Էֆէս. Ե. 5։ Ա Պետ. Ա. 3—5։ Ա Յովհ. Գ. 2։ Յայտ. Գ. 21։ Ո՚նլար չիմսի տիւնէնճիլեր պիլէ օլսա, օգէմանն փատիշահ-լար օլուպ սօլմագ Թաճլար կի-յէճէքլեր։ Պապ ԺԲ. 28 չէր-հինէ պագ։ Ած. 43։ Ղ՚ամ՚. ԺԲ. 32։ Գաղ. Է. 18. 27։ Ած. 3։ Բ Կոր. Բ. 12։ Դ. 8։ Յով. Ա. 5։ Յայտ. Գ. 21։

35. Ո՚ճէփտէ՛։ Իչպու սատըգ-լար՝ մանլարընը քէնտի ա՚մէլ-լերի իլէ կէօսթէրմիշլեր իտի։ Ո՚նլարըն իշլէմիշ իտիգլերի՝ վէ պուրատա Թա՚րիֆ օլունան է-յի ա՚մէլլերի՝ իսպահի իտիլեր քի՝ (1) Ո՚նլար տիւնեայը ֆէ-նայա գուվլանմագ կիպի գուվ-լանըրլար, վէ Ա՚ղլահըն օնլարա վէրմիյի վէսիլէլերի քէնտիլէ-րին պէօյիւքլիւճիւնէ է՛զգէ-Թինի արԹըրմագ իչիւն տէյիլ՝ իլլա ախէրլերինէ էյլիք էթմէք վէ միւհՀաճըլարա եարարմ էթ-մէք իչիւն գուվլանըրլար ։ (2) Ո՚նլար՝ ՎՀրիսԹիան գարըն-տաշլարընը ճան ու միլկէն սե-վէրէրիտի, վէ օնլարա՝ հէմի գօվալըպշըրընտա վէ տէրտ-լերինտէ տէրտտաշ իտիլեր ։ (3)

Digitized by Google

տիմ, վէ պէնի գաղափալ էթտիւնիզ.

36 Ձըփլաղ խոյմ, վէ պէնի կիւյինտիրմինիզ. խասէթալանըրմ, վէ պէնի զէյարէթ էթմինիզ.

()նլար հէփ էթտիքլէրինի՝ Ա֊լահըն էմրինէ տիգգաթլէրի վէ Ա֊րիատաա մուհապպէթլէրի իւչիւն էաէրլէրիտի։ Պաղ ժ. 40—42 շէրհլէրինէ պագ։ Բ ()նէն. ժե. 7—11։ Գ Թագ. ժէ. 10—15։ Դ Թագ. Դ. 8—11։ Յոբ. իթ. 13—16։ Լա. 16—21։ Պաղ. ճԺԲ. 5, 6. 9։ Ղուկ. ժԱ. 24, 25։ ժԴ. 21. 31։ ժթ. 17։ իԲ. 9։ Ժող. ժԱ. 1, 2։ Նայ. ԾԸ. 7—11։ Նգէ. ժԸ. 7. 16։ Ա֊րէ. ժԴ. 7 Պ֊ուկ. ժԱ. 41։ ժԴ. 12—14։ Յովհ. ժԴ. 29։ Կոր. Դ. 32։ թ. 36—39։ Ժ. 31։ ԺԱ. 29։ Ս Կորնթ. Ը. 1—4. 7—9։ թ. 7—14։ Նէփես. Դ. 28։ Ա Տիմ. Զ. 17—19։ փիլիպ 7. Նէբր. Զ. 10։ ժԴ. 16։ Յակ. Ա. 27։ Ա Պետ. Դ. 9, 10։ Ա Յովհ. Գ. 16—18։ — Պաննա էլէքտրինէ. Գ Թագ. ժէ. 10, 11։ Ղուկ. իե. 21։ Հռով. ժԲ. 20։ — Պ֊ուէղ խոփմ ա՛։ Ծննդ. ժԸ. 1—8։ ժթ. 1—3։ Պ֊Հոբ. ժթ. 34։ Դ Թագ. Դ. 9—11, Կոր. ԺԶ. 15։ Հռով. իԲ. 13։ ԺԶ. 2. 23։ Ա Տիմ. Ե. 10։ Նէբր. ժԳ. 1—3։ Գ Յովհ. 5—8։

36. Պէնի էչքինէքէրինի. Յոբ. Ղա. 19, 20։ Նայ. ԾԸ. 7։ Հապատա իտիմ, վէ պանա կէլտիւնիզ։

37 () զէմանն սաաթգլար օնա ճէվապ վէրիպ աէչէճէքլէր. Նա՛ Իապպ՝ սէնի նէ՞ զէմանս աճ

Յակ. Բ. 14—16։ — Իսահաքն ա՛։ Նէգէ. ԼԴ. 4։ Կորնթ. Ի. 35։ ԻԸ. 8, 9։ Յակ. Ա. 27։ Ե. 14, 15։ — Հապատա խոփմ ա՛։ Ա Թագ. ԻԳ. 16։ Գ Թագ. ժԸ. 4։ փիլիպ. Դ. 10—16. Բ Տիմ. Ա. 8. 16—18։ Նէբր. ժ. 34։ ժԳ. 3։

37. () զէման սաաքէլար օնա ճէվապ ա՛։ ()նլարըն ճէվապըն֊սան էպրէնիրիզ քի, սաաթգլար՝ խէլասս իչիւն քէնտի ա՛մէլլէրինէ՝ էէր նէ գաաար չօգ իշլէսէլէր սէ, հիչ իմթիսաա գօմայալար։ Պու քիմսէլէր՝ օնլարըն իշլէտիքլէրի իշէ եարամազ ա՛մէլլէրի միսիլու խըզմէթլէր զիքր օլունսուգլարընը ա՛զիմ թա՛ճիւպ էթտիլէր, վէ քէնտիլէրինի օնլարա օլան մէհէպ քիւլլիյէն լայըգսըզ տուդսաալար։ Նարամազ քիմսէլէր՝ քէնտիլէրին խայր ա՛։ Ռլէրինէ կիւվէնիրլէր, վէ օնլար էէր նէ գաաար ազ խսէլէր սէ, օնլարա տայանըրլար. սաաթգլար իսէ՝ ա՛մէլլէրի էէր նէ գաաար չօգ օլսալար սա՛ օնլարը պէր թարաֆ էաէրլէր։ Սաաթգլար իլէ եարամազլարըն պէյնինսէ նէ՛ գաաար պէգիւք ֆարգ վար։ Պաղ Զ. 3 շէրհինէ պագ։ Ղուսր Բ. 10—12։ Ա Պետ.

կէօրտիւք , վէ պէսլէտիք . եա-
խօա սուսամըշ՝ վէ իչիւրտիք .

38 Ա֊ԷՄ ՆԷ՞ զէման սէնի զարիպ
կէօրտիւք , վէ գապուլ կիմտիք .
եա չըպլատ՝ վէ կիյինտիրտիք .

39 Ա֊Ի Ն֊Է՞ զէման սէնի խաս-
կիա եա հապտատա կէօրտիւք , վէ
սանա կէլտիք ։

40 Ա֊Ի փատիշահ ճէվապ վէ-
րիպ՝ օնլարա տէյէճէք . Ա֊կերչէք
աերիմ՝ սիզէ , հէր նէ գ֊ատար
պու էն քիւչիւք գարընտաշլա-
րըմընն պ՛ըրնէ կիմսինիզ խսէ ,
պանա կիմտինիզ ։

41 () զէման սօլ եանընտատա օ-
լանլարա տաճի տէյէճէք . պէն-

Ի֊Ք . 14 ։ Ի֊սայ . ԺԸ . 33 ։ Ի֊-
սայ . ԿՊ . 6 ։ Ա Կորնթ . ԺԸ .
10 ։ Ա Պետ . Ե . 5, 6 ։

40 . փոխիտահ ճէվապ վէրիպ ։ Ի֊-
սայ . ԻԸ . 6, 7 ։ — Ա֊ԷՐ Նէ ֆա-
փար ԱՀ ։ Բ Կինգ . Ք . 1 . 7 ։
Յովհ . ՃՔ . 26, 27 ։ ԻՍ . 15—
17 ։ Բ Կորնթ . Դ . 5 ։ Ե . 14,
15 ։ Գաղ . Ե . 6 . 13 22 ։ Ա
Կինգ . Դ . 9, 10 ։ Ա Պետ . Ա . 22 ։
Ա Յովհ . Գ . 14—18 ։ Դ 7—
12 . 20, 21 ։ Ե . 1, 2 ։ — Պատ ԵՆ
ԻՒՐԱՔՈՂ ՓՈՐԸՆԿԱՐԾԸՆ ՊԷՏԻՆ ։
Պապ . ԺԸ . 5, 6 . 10 ։ ԻԸ . 10 ։
Ա֊ռէլ . Գ . 34, 35 ։ Յովհ . Ի . 17 ։
Ն֊Է՞Ր . Ո . 11—14 ։ — Պանա ԷՒ-
ԳՆԷՂ ։ Պունատան էօյրէնիրիզ
քի՝ Ք֊րիստոս Ի֊ֆէնտիմիզ պի-
զիմ ֆէհմ ու իտրաք էթտիյի-
միզէն զի֊յատե ատրամըզատա տըր ։
()՝ պիզիմ ատրամըզա՝ պիր ֆա-
գիր եա խասթա եա տէրսլի եա
գօվալանմըշ քիմսէ սուրթէճինտե
կէլսիր , վէ պու վէճմ իլե պիզիմ
օնա հէր կիւն պիր խըզմէթ էտիպ
միւրիւվվէթ կէօսթէրմէյէ ֆուր-
սաթըմըզ օլապիլիր . վէ հէր Նէ քի
էտերսէ՛ք , օնուն ուզուրունա էտէ-
պիլիրիկ վէ էթմէլիյիզ ։ Ա֊ԷՄ
ատաի էօյրէնիրիզ քի , Ք֊րիստոս

իլէ քէնտի խալգընըն պէ֊յնինտե
օլան պիրլէշմէք՝ միւմքիւնի միր-
թէպէ հէր պիր ախէր ա՛լէագա-
տան սըդը վէ էն մուհիպ վէ էն
գը֊յմէթլի տիր ։ Պապ Ժ . 40—
42 , վէ ԺՌ . 49 շէրհլէրինէ
պագ ։ Ն֊էեմ . Ե . 30 . 32 ։ Յովհ .
ժԸ . 4—7 ։ Ա Կորնթ . Զ . 15 ։
Ի֊սայ . ԿԳ . 9 ։ Բ ()էքն . ԼՌ . 10 ։
Ո֊ահ . Ռ . 8 Կոլոս . Բ . 4, 5 ։

41 . Ա֊ոլ Եանընտա ։ Իսանկ 33
շէրհինէ պագ ։ — Պէնտէն իչտէն
Պապ Է . 23 շէրհինէ պագ ։ —
Ի֊Ր ծելո֊նէէր ։ ()նլար տէյիլ
սանըմ Ք֊րիստոստան կիթմէլի՛ իւ-
լա օնուն լա՛նէթի իլէ վէ տէյիլ
պէրա֊քէթի իլէ կիթմէլի տիրլեր ։
Լա՛նէթ օլմագ՝ հէլաքա թէսլիմ
օլունմագ ոէմէք տիր ։ Բ ()էքն .
ԻԷ . 15—26 ։ ԻԸ . 16 . ԱՀ ։ Ա֊ոլ .
Ճ֊Ք . 21 ։ Ն֊էեմ . ԺԷ . 5, 6 ։
Կոլոս . Գ . 10—13 ։ Ն֊էեմ . Զ . 8 ։
— Ճ֊Է֊ՂՈՆ վէ ՕՆԱՆ ԺԷ֊ՂԷՐՆԷ
ԱՀ ։ Ճ֊Է֊ԹՅԱՆ՝ եարատմագ բուհ-
լարընն աէրտարը տըր . վէ իշպու
ա՛ղապ մահալի՝ Ա֊լահա ասի օլ-
տուղու պէման օնուն իչինն՝ վէ օ-
նուն Ա֊լահընն տօսթլուղունտան
այարթմըղը վէ քէնտինին եա-
րատմագ ամբարտըղը իճրա էթ-

Digitized by Google

տէն կիտին՝ էյ մէլ՛ունէլէր՝ շէյ-
թանա վէ օնուն մէղքէլէրինէ
հազըրլանմըշ շօղ էպէտի աթէ-
շէ։

42 Օ֊իրա ամբգաբըմ, վէ պա-
նա եէմէք վէրմէտինիզ. տուտա-
տըմ, վէ պանա իչիրմէտինիզ.
43 Պ֊ալրիպ խոմ, վէ պէնի

մէյէ գուլլանտըղը քիմնէլէր ի-
չիւն հազըրլանմըշ տըր։ Բ Պետ.
Բ. 4։ Յեռ. 6։ Յայտ. ԺԻ. 7
—9։ Պատըգլարա տէնտի (խա-
նէ 34) քի՝ փատիշահլըգ օնլար
իչիւն հազըրլանմըշ տըր. լաքին
եարամազլարա տէննիյօր քի՝ պու
էպէտի աթէշ՝ տէյիլ օնլար ի-
չիւն՝ իլլա պիր սայիր ճինս մախ-
լուգաթլար իչիւն հազըրլանմըշ
տըր։ Օնլար պու աթէշէ՝ տէ-
յիլ իպթիտաատան օնլար իչիւն
հազըրլանտըղը իչիւն՝ իլլա օնլար
չէյթանըն էվլատլարը օլմալէրի
իլէ՝ վէ օնուն մանլիք օլտուղու
եարամազ րուհա վէ ախլէտագ ու
մէշրէպէ մանլիք օլմալերի իլէ չէր
հալտե օնուն իչիւն հազըրլան-
մագլարը իչիւն վարիս օլաճագ-
լար։ Յովհ. Ը. 44։ Հռովմ. Թ.
22։ Ա Յովհ. Գ. 10։ — Լ֊ուկաս
ԱՒՆԷ։ Պատ ԺԳ. 50 չէրհինէ
պատ։ Գ. 12։ ՒԳ. 42։ Ա֊ռէլ
Թ. 42—47։ Բ Կնե. Ա. 9։
Յայտ. ԺԳ. 10, 11։ Ի. 10—
15։ ԻԱ. 8։

42. Պանա եէմէ+ վէրմէտինիզ։
Օնլարըն իւզէրինէ Թագրիր օ-
լունան հիւքմի ղազապ իչիւն վէ-
րիլէն սէպէպ՝ օնլարըն պիր էճ-
տիքլէրի ֆէնա չէյ իչիւն տէյիլ՝
իլլա օնլարան էճմէյէ վաճիպ օ-
լան չէյի էճմէյէ իհմալ էճտիք-
լէրի իչիւն տիւր։ Պունճիլէյին
օլ Թէնպէլ գաալ տախի տէյիլ է-

42 Օ֊իրա ամբգաբըմ, վէ պա-
նա եէմէք վէրմէտինիզ. տուտա-
տըմ, վէ պանա իչիրմէտինիզ.
43 Պ֊ալրիպ խոմ, վէ պէնի

ֆէնտխինին ագչէսինի խարաֆ
էճտիյի իչիւն՝ իլլա օնու եէրէ
կէօմմիյիւճ իչիւն Թէքտիր օլուն-
տու։ Պագ 18. 25, 26. 30 խոնճէ-
լէրին չէրհէրինէ։ — Պանա էչէր-
մէյինիզ։ Պատըգլարըն իւզէրինէ
պէրկէճէլէր՝ օնլար քէնթիլէրի
էզիյէթ վէ գօվալայըշ չէքտիք-
լէրի իչիւն տէյիլ՝ իլլա չէքինլէ-
րէ հիսսէտար օլաուգլարը իչիւն
(35, 36 խոնճէլէր) Թագրիր օ-
լունտու տէննէթյի մհիմլիւճ՝ եա-
րամազլարըն իւզէրինէ հիւքմի
ղազապ տախի՝ տէյիլ քի օնլար
ֆիլ վագի՝ Ա֊ռիմտտուն ֆագիր
շայիրլէրինի գօվալատըգլարը ի-
չիւն, իլլա օնլարա պու վէճհ իլէ
չէքտիքլէրի զամանն տէրտաշլըգ
վէ մուրիւվվէթ կէօսթէրմէկէ
մաւգայէտ օլմատըգլարը իչիւն
Թագրիր օլունտու տէննիյօր։ Օնլ-
լարա Հաքիմ տէմէ՛յօր քի, պէն
ամ վէ տուտուգ գալտըմ, չէունքի
սիզ եէյէճէյիմի վէ իչէճէյիմի
էլիմտէն գաւիտընըզ. եատ ու եա-
պանճը օլտում, չէունքի պէնի
մէմլէքէթիմտէն սիւրտիւնէուզ.
չըփլագ օլտում, չէունքի պէնի տըյ-
տուռնուզ. Տատպատա խոմ, չէուն-
քի պէնի օրտայա սիզ աթամընըզ.
իլլա օնլարանի էճմէյէ շէքվա-
սատէձէ պու տուր քի, աերտ ու
մինէնէճաէ խոմ, վէ պէնի ա-
ճըմատընըզ. սիզ Հէման քէնտի
զէվգինիզէ. վէ բատաթընըզա

Digitized by Google

գաղուղ էթամէտինիզ. չըփլագ է-
պէմ, վէ պէնի կիւրինտիրմէյինիզ.
խասլար վէ հասպատա էպէմ, վէ
պէնի վէյարէթ էթմէտինիզ։

44 ()ղ վէման ունլար տա ունա
ճէվապ վէրիպ տէյճէքլէր. Նա-
Ւասպ՝ սէնի նէ՞ զէման ած՝ ես

պագտընըզ, եալընըզ քէնտի-
նիզ վէ տօսթլարընըզդ իչիւն ես-
շատընըզ, վէ պէնիմ իչիւն եա
փատիշահընըզդամ իչիւն՝ եա սը-
գընթարտա օլան խալգըմ իչիւն
հիչ վազկէչմէնիզ օլմասդը։ Պագ
Ա. 37. վէ ԱԲ. 30 շէրհլէրինէ
պագ։ Ղ՛ոլ. Զ. 6։ ()ովհ. Բ.
23։ Ը. 42—44։ Ա կորնթ. ԺԶ.
22։ Բ Թես. Ա. 8։ ()ով. Բ.
15—24։ Ա ()ովհ. Գ. 14—17։
Դ. 20։

44. Ինչ՛ վէման ած ()։
()նլարդըն հէման պու սիւալի
կէօսթէրիր քի, օնլար տիւնեա-
տա Ա՛րիստոսսուդ եաշատդըլար,
վէ օնուն վիճիւմինին ա՛զա-
լարընըն չէքտիյի էզհյէթի ի-
չիւն օնա ատերատաշ օլմասդըլար։
()նլար կէօրիւնիւրլէր քի Ա՛րիս-
տոսուն պու տիւնեատա պիր ի-
չի եօգ խիւլեասընտա իտիլէր,
վէ քէնտիլէրինի հագգ չըգար-
մագ միւլահազասը իլէ օնլար-
տան շէքվա օլունան կիւնահլա-
րընը Ղա՞նկը պիրիսի իլէ թէօհ-
մէթլի օլսուդլարդը վար տէյիւ
պիր ճէսարէթի իլէ սիւռէ էթտի-
լէր։ Պագ Ի. 22 վէ ԻԲ. 18.
25 շէրհլէրինէ պագ։ Ա Թես.
ԱԲ. 13—15. 20, 21։ Նէհ.

սուսամդըշ՝ եա ղարիպ՝ եա չըպլագ՝
եա խասթա՝ եա հասպատա կէօր-
տիւք, վէ սանա խըզմէթ էթմէ-
տիք։

45 ()լաէմ օնլարա ճէվապ
վէրիպ տէյճէք. Կէրչէք տէ-
րիմ սիզէ, հէր նէ գատար պու

Բ. 23. 35։ Ա՛ղ. Ա. 6։ Բ.
17։ Գ. 13։ Ղ՛ութ. Ծ. 29։
ԾՋ. 15։

45. Ա՛էր նէ էսքէ պա՛էն ա՛է-
չէ՛ութլէրին ևՀ։ Պունլար Ա՛րիս-
տոսուն Թէվախ՛ուլէրի իլէ պիր
օլմամալարը իլէ Ա՛րիստոս իլէ
պիր օլմատդըլարընը պէյան էչ-
լէտիլէր. վէ օնլարա էյլիք էթ-
մէմէլէրի իլէ՝ օնա մուհապպէթ-
լէրի օմատըղընը վէ պիւթիւն
պիւթիւնէ օնա պէնգզմէտիք-
լէրինի վէ քիւլլ իչէն օնուն սե-
մալի փատիշահլուդը իչիւն հա-
զըրլանմամըշ օլտուգլարընը պե-
չան էչլէտիլէր։ Խանէ 40, վէ
ԱԲ. 30 շէրհլէրինէ պագ։ Բ
()էն. ԻԳ. 3, 4։ Ղևէմ. Ծգ.
1, 2։ Ղ՛ոէ. ԻԱ. 13 ԻԳ.
11, 12։ Ա ()ովհ. Գ. 14. 17։
Պուրատա իշարէթ օլունուր քի,
պու քիմսելէրին իւչէրինէ հիւք-
մի ղազապ թաագրիր օլմասընա
պէցիւք վէ աշիքքար սէպէպ՝
Ա՛րիստոս իլէ վէ օնուն խալգը
իլէ պիրլէշմիշ օլմատդըլարը կէօս-
թէրիլմէյօր իսկ տէ, օնլարան
պիր չօղու պունտան մա՛տա
պէգրի՝ եալանճը՝ ղինաքքար՝
խըրսըզ՝ գաթիլ՝ զալըմ՝ գատիրճը
վէ պունուն կիպի աշիքքար կիւ-

Digitized by Google

էն քուչիքլերին պիրինէ էթամ-
ամինիզ իսէ, պանա ասախի էթամ-
ամինիզ։

46 Վ Է պուռլար էպէտի ա՛զա-
պա՝ սատրգլար իսէ էպէտի հա-
յտալա կ՛ուէճէքլէր։

ՊԱՊ ԻԶ

1 Վ Է օլտու քի՝ Յիսուս հէվ
պու սէօզլէրի թէքմիլ էտինճէ,
շայիրտլէրինէ սէտի.

2 Պիլիրսինիզ քի՝ իքի կիւն-
ետն սօնրա պասէք օլաճագ. վէ

նահքեար քիմսէլէր տիր։ Պու
ասախի տիգգաթի օլունսուն քի,
էյէր սատսէճէ Վէրիսատուսուն գօ-
վալանմըշ խալգընտան կէրի
ստուրանլարըն ա՛զապը պու տէ-
րէճէճ հիյսկեթլու օլաճագ իսէ,
օնլարը գօվալայան քիմսէլէրին
հալի նիճէ օլաճագ տըր։ Ընդ-
լարըն թաս՝մուտն վէ էսվապ-
ատն մտհրում գծյուպ հապտա
ամթարգլարը վէ սիւրկիւնէ կէօն.
տէլտիքլէրի վէ ախեր տիւրլիւ
թարլար իլէ էզիյէթ էթտիք-
լէրի՝ տէյիլ պիր թագըմ ֆու-
գարա՝ զա՛յիֆ էտնա՝ թաստիր
օլունմադա լայըգ սօֆու քիմսէ-
լէր՝ իլա Վէրիսատս քէնտիսի
տիր։ Օ՛ա։ Ր. 8։ Յովհ. ժե.
18, 19։ Գործ. Ը. 4, 5։

46. Ընդեպի ա՛զապ։ Ընտրա-
մտալարըն, հալի՝ էպէտէն տէյիշ-
մէզ օլաճագ. օնլարըն սէֆիլ-
լէյի չարէսիզ վէ նիհայէթսիզ
օլաճագ տըր։ Ը էյթան քէն-
ատսի վէ օնուն մէլէքլէրի պիլէ
օլ հապատա էպէտէն պաղլը օ-
լաճագ տըր, վէ եէրին պիր
գուրթու օնատն գուրթուլմադա
մէմիւլ էտէ պիլի՛ր մի։ Յայտնէ 41,
վէ Գործ ԻԳ. 50 շէրհլէրինէ
պագ։ Ընդ. ԼԳ. 14։ Գործ.
ժԸ. 2։ Ա՛ռէ. Ը. 42—47։
Գ՛ոէ. ժԶ. 26։ Յովհ. Ե. 29։
Ա Թես. Ա. 9։ Յդդ. ժԳ. 10,

11։ Ի. 10. 15։ ԻԱ. 8։ — Ընդ-
պէ՛ս հայտնա։ Ղատրգլարըն ատ-
սի հալի էպէտէն ատ՛յիշմէզ օ-
լաճագ։ Ընդլարըն էօ՛մրու էպէ-
տի՝ վէ էպէտէն սատ՛ուէճի օ-
լաճագ։ Ընու նիհայէթէ կէ-
թիրէճէք էօգիւմ՝ օլմդայաճագ. օ-
նու աճը էսէճէք ուէրտ ու ՄԷՀ-
նէթ՝ շազըգ ու ֆէլսաֆէլըղընը
քէսէճէք իսթիսալըգ զպյի՛ֆլիք-
լէրի՝ օնու «իր լա՛նէթէ թէպ-
տիլ էսէճէք կիւնահ օլմդայաճագ
տըր։ Պագ ժԳ. 43։ Ղոզ. Ի.Զ.
10, 11։ Գաս. ժԲ. 3։ Ընդ-
Գ. 15, 16. 36։ ժ. 28։ Հռովմ.
Բ. 7։ Ե. 21. Զ. 23։ Ա Ընդ-
Բ. 25։ Ե. 11, 12։ Ընդ-Գ. 21։
Ընդդ. ԻԲ. 3, 4։

1. Ընդ-ա հէվ պու պէօզլէրէ
ԱՀ։ Հէվ ԻԳ՝ ԻԴ՝ վէ ԻԵ ին-
ճի Պաղլարտա պուլտուղումուզ՝
հաֆիեանըն իւչիւնճիւ կիւնէուն-
տէ սէօյլէնտի վէ եաֆրլար։ Պագ
ԻԳ. 1 շէրհինէ պագ։ Հեմ
Ա՛ռէ. Ի.Ր. 41—44, վէ Ընդ-
Ի.Բ. 25—50 տէ տախի թաս՝հրիզ
օլունմուշ շէյլէր օլզէմանէ մախ-
սուս տուր։

2. Պինէրսինիզ ԱՀ։ Ա՛ռէ. Ի.Դ.
1 ԱՀ։ Գ՛ոէ. Ի.Բ. 1. ԱՀ։— Ի-
նէ կէնոթէն ուէնկա։ Հ Իսմի հաֆ-
հեանըն տէօյտունճիւ կիւնիւ ի-
տի, վէ ապհընճը կիւնէնտահ

Digitized by Google

ատեմ ()ղու խաչա չըգարըլմա-
ղա թէսլիմ օլունաճագ։

Վրիաստա Ն՝ֆէնտիմիզ էօլէճէ-
յիտի ։ Պապ ԻԱ. 1 ։ — Պասխ-
օլաճաք ։ Պու պայրամ՝ Ն՝էհու-
տիլէրին պէյնինտէ օնլարըն Ա՝ը-
սըը տիյարընտա էսիրլիքլէրին
գուրթուլմալարընըն վէ օ ա՛-
զիմ վուգուա՛թտա Ա՝ըսըըլլա-
րըն իլք տօղմուշ եվլատլարը գը-
րըլըըր ինքն՝ օնլարըն իլք տօ-
ղու շարընըն գուրթուլմալարընըն
զինքրի հըմիզ օլունմագ իչինն
ինուինուլուրտու ։ Ն՝էյ ԾՒ.
1—30. 43—51 ։ Պասխը լու-
ղէթի Ի՝պրահիճէտէն ալընմա
սըը, վէ օնուն մա՛նասը կէչմէք
տիր. չինքի Ն՝լահ Ա՝ըսըըլլա-
րըն իլք տօղուշլարընը հէյլաք
էթմէք իչինն եվլէրինէ կիրտիչի
զէման՝ Ն՝էհուտիլէրինքինի կէչ-
տի ։ Ն՝էյ ԾՒ. 13 ։ Պու պայ-
րամ՝ Ն՝պիպ վէ պա՛զը քէրրէ
Ն՝իսան տէօհիքլէրի պըրն 15 ինճի
կիւնինտէն 21 ինճիսինէ գատար
նէտի կիւն ինուինուլուրտու.
եա՛նի տայիմա Ա՝արճ պըրն 20
նճի կիւնինտէն ասնկրա օլան
պըրն օնպէշինտէ պաշլարըըր ։
Ն՝էյ ԾՒ. 15—30 ։ ԻՓ. 15 ։
Ի՝չպու նէտի կիւնտէ խալգ խա-
մուրտուզ նէրլէր իտի. վէ պու-
նուն իչինն պա՛զը քէրրէ օնա
խամուրտուզ պայրամը տէնիր ի-
տի ։ Ն՝էյ ԾՒ. 18 ։ Ի՝ՏԱ. ԻՓ.
6 ։ Ա՝ՒԷ. ԾՓ. 12 ։ Ի՝ՏԷ. ԻՒ.
1. 7 ։ ()ն տէօրտինճի կ՝ունինն
ախշամընտա՝ էվտէ պուլունան
խամուրտուն եա մայանըն ճիւմ-
լէսի տիգգաթի իլէ էվտէն չըգա-

րըլըըրտը. վէ պու պիր քէյֆի-
յէթի տիր քի, Ի՝սհիլ օնու
վ՝ուհսէճ՝անլարա վէրտիկի նա-
սիհաթլարընտա ի՝պրահիճէն ֆայ-
տալարը իչինն գուրլանը յօր ։ Ա
Ի՝սրնի. Ե. 7, 8 ։ Ն՝սրն օնուն-
ճու կիւնինտէ խանէ սահիպի
օլան քիշի՝ աղըլտան պիր ևրը-
լըգ պիր գուզու եա պիր քէչի
սէչէրիտի (Ն՝էյ ԾՒ. 1—6),
քի օնու պըրն օնտէօրտինտէ
մէզպահընը էօնինտէ պօղազլար-
ընտը ։ Բ ()իւն. ԺԶ. 2. 5, 6 ։
Վ՝ուղու էքտէրի՝ էօյլէնտէն ատնկ-
րա սատ՝թ տօգուզ մէհէլէրին-
տէ պօղազլանըըրտը վէ Ա՝ըսըը-
տա՝ գանը էվ գափուլարընըն է-
շիքլէրինէ սէրփտիլէր ։ Ն՝էյ ԾՒ.
7 ։ Վ՝ուղու ինքի շիշէ՝ պիրինի
ուղունունա վէ պիրինի էնի՛նէ
տէօշ թատրաֆընըն եանընտան
պիրիպիրինէ հաշվարի սատի-
լանը վ՝ չէջյլէ քի հայվան հաշ-
լանմըշ կիպի օլարագ՝ փիրեան
օլունուրտուտու ։ ()նուն հիչ պիր
քէֆիյի գըըրըլմալը տէյիլիտի ։
Ն՝էյ ԾՒ. 46 ։ Յովէ. ԾԹ. 36 ։
փիրնան օլունճա, եապանի վէ
ամը օթլալը ինքն եէնիրիտի, վէ օ-
նու եէյէճէք քիշիլէրին սայըսը՝
օն քիշիտէն էքսիք՝ վէ իչիրմի-
տէն զիյատե օլմամալը իտի Ի՝ս-
րայէլ օղուլլարը Ա՝ըսըըտա պու-
նու՝ պէլլերի գուշանմընշ՝ պագ-
լարընտա չարըգլար կիչմիչ՝ վէ
եօլա չըգմագ իչինն հէր խու-
սուստա հազըրլանմըշ իճրա էթ-
մէլի իտիլեր ։ Ա՝ է պունուն մա՛-

Digitized by Google

3 Ով զեման պաշ քեահինները վե քեաթիպլեր վե գավմըն նասը՝ օնլարըն էսիրլիք չէքտիքլերի մեմլէքէթտէն չըգաճագ օլտուգլարը չափուգլուղու իշարէթ էթմէք խոի : Իսանէ 19, 20 շէրհլէրինե պագ : — Իւյա էքէթօբլաղա : Լ՚ֆէնտիմիզ՝ քէնտինին էօլէճէյի նագըն օլտուղու նու շայիրլէրինէ պիր գաշ տէփա՝ խապէր վէրմիշիտի, լաքին չիմսի յէ գատար օնլարա կիւնիու աէօյլէմէմիշիտի : Պագ Ի. 17—19 շէրհլէրինէ պագ : — Ինէլ՚մ օլտանճագ : Իսանէ 2։ 45։ Պագ ժ. 4 շէրհինէ պագ :

3. Ով վ՚ման պաշ։ եահինլէր ՚ն... ճո՞ օլտօալար Պու Իսան. հէտիմ լեա՚պիր էյլէսիքլէրի միլլէթ մէճլիսինին ճէմ՚ օլմասը խոի : Պագ ե. 22 տէ ։ ճէմաա՚թ " լուղէթինին շէրհինէ պագ : Ի՚Ա. 45, 46 : Իայմ. Ե. 1, 2 : Ծ՚Զ. 6 : կՊ. 4—6 : ՂՊ. 21 : Յովէ. Ի՚Ա. 47—53. 57 : Կոզէ. Պ. 25—28 : — Կայէֆա : Իսան 57 : Յովէ. ժ՚Ա. 49 : ժԸ. 13, 14. 24 : Կոզէ. Պ. 5, 6 : — Պաշ։եահինլէր : Պաշ քեահինլէր իպլիստա Ի՚հարռնա վէրիլմիշ օլան մանատպու թուխարըսը խոի : Ղէյ Ի՚Ը. 4—18 : Պու մանատպ իպլիստա պապատան էվլատտա կէչէր խոի, վէ ա՚լէսէվլի էն պէօյիւք օղուլա վէրիլիր խոի : Ի՚նանիօքտա Ղպիխանէ Ի՚ֆէհտա. ինատանը ֆեֆհ էթմէ յինատ (Լ՚ֆէնտիմիզին թաղրիխինատէն 160 սէնէ էվվէլ), պու մանատպ իխթիատլըլարը՝ Կայիափա տէնիլէն պաշ քեահինին տավուտունա պու էն չօգ ազէչի վէրէնէ սաթտը : Լ՚ֆէնտիմիզին թաղրիխինատէն 152 սէնէ էվվէլ Կիւրիանըն փատիշահը Լ՚ղէքսանդրա պու մանատպու Ղունիսթան նամ քիմսէյէ վէրտի, քի օնուն գարընտաշը Կիմճն օնատան սօնկրա Լ՚ֆհուտիլէրին էհատի իլէ հէմ պաշքեահին հէմ փատիշահ նատպ օլտու։ վէ պունատան սօնկրա պու մանատպըն իքի սի պիր զաման վէրիլէրէք՝ թա պէօյիւք Լ՚երուզէհին զէմանընատէք օնուն ֆամիլիասընատ գալըրլար : Պէօյիւք Լ՚երուզէհ փատիշահ մանատպունու քէնտինին հըզմէ էահիպ՝ պաշ քեահինլիք մանատպունու ահէրինէ վէրտի, վէ պաշքեահինի իահէտիի կիպի առէյիշիրիմքառէ օլտու : Ղնատան սօնկրա Կօմանլըլար առահի պաշքեահինի իահէտիքլերի կիպի առէյիշիրիմքէ մանատահէինի իզրա էհամքառէ օլտուլար : Կուրթարըմը Լ՚ֆէնտիմիզին զէմանընտա վէ օնատան սօնկրա՝ պաշքեահինլեր հէզ հէզ առէյիշիրիմքառէ օլտուլար : Պու ահպէպտէն Յովէ. Ի՚Ա. 49. 51ահ սէնիյօր քի՝ Կայիափա օլերըն պաշքեահինի իահ. հէմ առ Պօղտուն պաշքեահին քիմ օլտուղտունու պիլմէհէյի պունատան իսոի : Կոզէ. Ի՚Պ. 5 : Պու մանատպատան ա՚զլ օլմանլար առահի պաշքեահին Ի՚ւնվանի իլէ զիքր օլունուղուլտըրը . վէ պունատան

ՃԷՄ՝ օլոուլար ։

4 Ա՛Հ ՅԻսուսու ՓԷՆտ իւԷ թուԹմատղա վԷ Էօլտիւրմէյէ մԷշվէրԷԹ ԷԹտիվԷր ։

5 Ը՛մմա տէրՏԷր իտի . պապլատմուա օվմասըն , շԷջՏԷ քի խալգատա վէվվէվէ օվմայա ։

6 Ա՛Հ ՅԻսուս Ի՛ԵԹանիա-

տըը քի՝ պա՛զը քԷրրէ պիրտէն զիյատԷ պաշքատհինԷր զԷքը օլունօյօր ։

4 . Ինձո իմ ։ ՈՆու աչըգտան աչըղա Էօլտիւրմէյէ ճԷսարբԷթ ԷԹմէզԷրիտի , քի օվմայա խալգ գալգըպ օնու Էվրինտէն ալընԷպար ։ Իտմի օնԷպար Էսքի ԵրԷանըն խասս ԷվԷատլարը կիպի ՓԷՆտ ու հիլէ գուԷանմալըտրըլար ։ Գլապ Գ . 7 ։ Ա.Ր . 34 ։ ԻԳ . 33 ։ ՆՈննէ . Գ . 1 ։ Կ՚ուբ . Է . 19 ։ Ա.Գ . 10 ։ Բ Կ՚ուբՆ . ԺՆ . 3 ։

5 Պայբոփա օլմաըն ։ Ա՛Էշհուր Եարատմազ քԷարԷտրըն ճԷգԷտատրը ԹԷրԹիպ օվտուղու զէմանի ի՛պրԷհի ա՛մմէկ տատհա զիյատէ ԹԷսիր Էմէկք իչիւն՝ Էքաէրի պու պայրամ Էյատմէրի իտի . լաքին ԱտնհԷարիմ մէճԷվսի՝ քենտիլԷրին իւչ միլեօն հԷմՃէ Հրիլէրինին Էօնիւնաե ՅՓՇենտիմիզին իւզԷրինե Եարատմագ ԷլԷր գօմաղա գօրգմաղըա , փասրգ մէրատմլարընըն իՃրասընը պայրամըն եԷտի կիւնԷուտէն սոն կրատ պրագմաղա գատար գրըտը ։ Լաքին ՅՈւդանըն տաւնատուղու Եարատրմ՝ օնԷպարըն գաղափնե օվ աէրէՃէ հօշ կԷՐտի քի , օնու գաչըրմամագա պիրտեն գարար գրըտըլար . վէ պու վէՃհ իլե Ի՛լտհընն մտ-

---

գատաէրինին իՀրասընա վէսիլե օլտուղար , քի ատհիհ պասեք Ղուզուտու օլան Ի՛սրիտոս՝ միւմքիւնի մէրԹԷպե ա՛մմԷնին Հուզուրունատա պայրամատա գուրպան օլաՃաղտը ։ Ա՛տէ . Հ.Գ . 2 ։ Ասմ . Հ.Ջ . 10 ։ Ը՛տէ . Ժ.Թ . 21 ։ Ի.Ա . 30 ։ Կ՚ուբ . Գ . 28 ։

6 . Ի՛ԵԹանիա ։ Գլապ Ի.Ա . 17 շԷրհինե պագ ։ — Ն՚ետամ Լը Ասիռնատ ։ Ա՛տէ . Ժ.Գ . 3 Ն՚իւատամ ի՛լլէԹի՝ ղայէԹ մէքրուհ վէ սաղալմազ պիր ի՛լլէԹ իտի (Գլապ Ը . 2 շԷրհինե պագ), վէ պու ի՛լլէԹէ միւպԹէլա օլան քիմսե իլե պէրաբեր Թաա՛մ ԵմմԷսի շԷրի՝ տեչիլիտի ։ Գու Ասիմն՝ ի՛հԹիմալ տըը քի՝ Ղ՚ՓենտիմիզԷն եՏտի իլե միճ՚ճիզաՃԷը պիր Թարզ իլե չինՓա պուլմուշտուա . լաքին տատա Ճիւատամըը Ասիմն ատէնիլէրիտի , նիՃԷ Ա՛տաթէոս տատի կէօմրիւքՃիւ չաղըրլըրըտը ։ Գլապ Ի . 3 ։ ՅովհաննԷս Ի.Ը . 2 տէն էօյրէնիրիզ քի , պու վէյատՓԷՃԷտ՝ Ղ՚ազարոս տատի Թաա՛մատա պուլունանլարըն պիրի իտի , վէ Ա՛տրԹա խրզՃԷԹ էտէրիտի ։ Գա՛զըլարը գըյատա էյլէտիլէր քի Ասիմն իլե Ղ՚ազարոս խրզրմ իտիլէր , եաՏօտա իքիտի պիր եվտէ տաքին օլուրլարըտը ։ Ղ՚աքին պու Հէր նա-

Digitized by Google

տա՝ ճիւտամլը Աիմոնուն Եվինոտ իքէն, օնուն եանըննա՝

7 Աու մերմերի գասպնտա ասլ իսկ, եահաա զի յոճիէթ հէր նէրէտոճ հազրլանտը իսկ, էօլիւէրտէն հէնուզ տիրիլմիշ օլան Ղազարոսուն ասֆրտաա պուլունաճաղը՝ վէ Աարթա տուխի օրտաա օլուպ իսղմիթ էթմէքտէ ղայէթ իլէրտե օլաճաղը փէք միւնտահիպ կէօրիւնիւր։ Պա՛զլարը՝ Յովհ. ԺԲ, 1, 2 տէն անկլատըլար քի, Իյսուս խուտաա՝ Պասէքտէն ալթը կիւն իլէրի վագի՛ օլմուշ օլմալը։ Լաքին էյէրչի Յովհաննէս՝ պէլքի Ղեհանիտաա վագի՛ օլան շէյլէրին խուտաուտունտա սէպպէպիչ մերամ էյլէտիչի ճիւմլէսինի ղէքմիլ էթմէք իչին՝ պունու օղ զէմանտա վուգո՛ւ պուլան պա՛զը սայիր վագա՛լէր իլէ պէրապէր նագլ էտէյօր իտ տէ, Աատթէոս իլէ Աարկոսուն պունու նագլ էյլէտիքլէրի նիզամ՝ էն ույղունու կէօրիւնիյօր. վէ ա՛լէխուտաա Յուդանըն՝ Ղապգ Ղչճէնտիմզին օնաա էյլէտիչի Թա՛զիւտէն ինճինէրէք՝ կէօրիւնտիչիւ կիպի (յատնէ 14)՝ անիտէ պաշգէտա հինդէրէ վարտը վէ օնու էլէ վէրմէյէ օնդարտա վա՛տ էյլէտի։ Յուդա պու խուտուտաա ա՛ճէլէ վէ ախշինամէյէրէք վէ տարղընըգ իչրոտ իլէ հարագքէթ էյլէտիչի՝ օնտան ասնկրագի փիւշմանլըղընտան վէ քէնտինի գաթմլ էթմէքսինտէն Թաղմին ողր պահալը եաղ իլէ՝ պիր գարը կէլտի, վէ ասճրատաա օթուրուր իքէն՝ օնուն պաշընտա տէօքտիւ։

7 Ա՛ղէր պահալը Թաղ։ Ղպքի զէմանն ատէմլէրի միսք եապլտըը գուլլանմասընը ա՛տէթ էթմիչ՛ըտի։ Աոպ. ՃԼԳ. 2։ Ծոզ Թ. 8։ Ղշէ. Ա. 3։ Ղոայ Ծէ. 9։ Ղ՚ոէ. է. 37, 38. 46։ Ը իմտի պուրատաա զիքր օլունան՝ նաթտին իլէ եաւիրլմըշտը Աա՛րէ. ՙՒ. 3։ Յովհ. ԹՌ. 3, քի պու Ղինտիճանտաա պիրիձն պիր փիտան օլուպ՝ պունտան եաւիրլան միսք եաղը սայիրլէրին ճիւմլէսինտէն չօգ գըչմէյէրէ վէ խօշ գօգուտաա տահա չաթիք իտտ։ Ղշէ. Ա. 12։ — Պէր է՛տը։ Պու՝ Ղ՚ազարոս իլէ Աա՛րէթանըն գըզգարըն. տաշը Աա՛րիամ իտտ։ Յովհ. ՙՒ. 3։ — Ղնոա պաշընա պէօ՛պո։ Պաշ Լւազիրինէ եաղ ատէօքիւպ տաչը եաղլատագ՝ ա՛յէտվէն պիր շէյ իտտ։ Ղաքին Յովհաննէս էօյրէնտի իրմիպէ կէօրէ Աա՛րիամըն էյլէտիչի կիպի այագլարտա սիւրմէք՝ նաթր պիր շէյ իտտ. վէ պունտան պէջյէ քէնտինին ալչագ կէնիւլիւչիւնիւն վէ մուհապպէթինին վէ միւթէշէքքիւր օլմասընըն պէօրիւքլիւչիւնիւ կէօսթէրտիտտ Յովհաննէս քէնտի Ղնճիլինի օպիլէրտէն չօգ ասնկրտա եազմըշ ա՛, վէ պունուն իչիւն օնլարըն Թէրքը էթմիշ իտիքլէրի չօգ շէյլէր Թաղիր էյլէտի Աա՛տթէոս իլէ Աա՛րկոս ճիւտամլը Աիմոնուն՝ քինտէն ղըր պահալը եաղ իլէ՝ պիր գարը կէլտի, վէ ասճրատաա օթուրուր իքէն՝ օնուն պաշընտա տէօքտիւ։

Digitized by Google

8 Ա՛ֆ շայիրտալէրի կէօրիւնճէ, տարրլըպ ահէտիլէր. պու թէվէֆֆիւն նի՞շիւն օլսուն.

ղայրի իսիմ զիքր էթմէզլէր. լաքին Յովհաննէս պունուն իսմինի թէրք էտիպ՝ Պաղարոսուն վէ օնուն իքի գըզգարընտաշլարընըն վէ Յուդանըն տաւիի իսիմլէրինի զիքր էտէյօր։

8. Տ՚որըէդ։ Յովհաննէստէն Ժ.Բ. 4—6 էօյրէնիրիզ քի, տարրղընլըղընը պէյան էտէն Յուդա իսի, Իւէրչի օպիրլերտէն տախի պա՛զրլարը կէօրիւնիւր քի պունու միննտիպ կէօրմէտիլէր։ Ա՛ապրահամ՝ քէնտինին խայլը ա՛մէլի պու վէճճ իլէ Ա՛ստուածոսուն քէնտի շայիրտլէրինտէն միննտիպէթիպիզ սայըլմագ, ա՛զիմ մահզունլուգ վէ ճէսարէթի քէսիքլէնէյի վէրիր պիր չ՚Ա իսի. վէ հէր հալտէ օնլարընն պու հարաքէթիի Ա՛ստուածա իթիպարըզըլ գէմէմէք իսի։ — Պա՛ս ինչֆ նի՞ֆ-ֆն օլսուն։ Ի՚նչնա հէր նէ վագֆ սընուրսա, պա՛զը քիմսէլէրտէն թէվէֆ սայըլըր։ Յես. Ի. 20, 21։ Ա Յոէլ ԺԵ. 9, 21։ Գ Յոէլ. Բ. 20 Ի՚մվ Ը. 5։ Ի՚նէ. Ա. 2—4։ Ա՛ղտ. Ա. 7—10. 13։ Բ Պետ Բ. 15։

9. Ջօղա տ՚ընըէդ։ Պու եաղ պիր լիմիտա՝ ճանի հիւզ օթուզ տիրհէմ միգտարը իսի, վէ պիւթիւն էվ՝ բայհաալնատան տօղտու։ Յովհ. ԺԲ. 3։ Յուդա թագրիր էյլէտի քի, պու եաղ իւչ հիւզ տինարա՝ ճանի տօգուզ հիւզ ալթմըշ գատար ղուրուշա

9 Ա՚յիրա գապիլ իսի քի՝ պու հաղ չօղա սահըլըպ ֆագիրլէրը վէրիլիւ։

սահըլապիլերիսի։ Ա՛ղէ. ԺԲ. 5։ Յովհ. ԺՎ. 5։ Ի՚աքին պու՝ Ա՛արիամըն մալը իսի, Յուդանըն մալը տէյիլիսի, վէ Ա՛արիամ օնու՝ իսթէֆիյի կիսի գուլլանապիլիրիսի. վէ էյէր օնուն գըյասընճա՝ Ա՚ղրիստոսուն ուղրունա գուլլանմագ իչհուն՝ հիչ պիր շէյ Հատտէն աշըրը գըյմէլի օլմազ իսի, օնուն գըյասը ղայեֆ տօղտու իսի։ Կիւնտօղուսունտան Ա՚ղրիստոսուն մէվլուտունտա կէլէն ա՛լիմլէրին տախի գըյասը պու իսի (Պապ Բ. 11 շէր՚հինէ պագ), վէ միլեօնլարճա ֆիտտա օլմուշ եօղուսիւշ ճանլարըն ատա գըյասը պուտուր։ — Ֆ՚ութբոլէրե վերմէ. Պունու սէօյլէյէն Յուդա փտի. վէ Յովհ. Ժ՚Ա. 6 տէն էօյրէնիրիզ քի, օ պունու ֆագիրլէր իչհուն պիր վագիֆէսի օլտուղունտան տեյիլ՝ իլլա մէրտիվարըն են քէօթիւսիւնտէն սէօյլէմիշ իսի։ Ա՚ղրիստոս իլէ շայիրտալէրինին պէյնինտե այրըլըճըի օլմայըզ՝ հէր՚նէլէրի վար իսի իսէ, օրթայա գօյուպ պէրապէր գուլլանըլըրլար, վէ կէօրիւնիւր քի օնլարըն օրթա քէսէսի՝ ինտատար խալգըն փէշքէշլէրինտէն տօղար իսի։ Պապ ԻԷ. 55։ Ղ՚ա. Ը. 3։ Յուդա՝ պէլքի քէնտիսինին մահթուպու իլէ՝ օնլարըն վէքիլխարճը եաճօ խաղնատարը իսի (Յովհ. Ժգ. 29). վէ օ՝ ղայեֆ

10 Ո՛մմա Յիսուս անկլամատը-
լա , օնլարա տեւտի . Նի՞չիւն գա-
րըյա զահմէթ վէրիրսինիզ , չիւն
քի պանա պիր խայըրըը իշ իշ-

թամա՝քեար օլմաղըլա , Թէզի-
յէ խըրսըզ օլտու : Նյհրչի՝
կէօրիւնէնէ կէօրէ քէնտի ար-
գատաշլարը օնատան պիր շիւպ-
հէ էթմէմիշլէր իտի իսէ տէ ,
օնլարըն ճիւմլէսի իչիւն , էրիլ-
միշ սլան շէյլէրտէն ալըպ՝
քէնտի նէֆսինին իսթի՛մալի ի-
չիւն հըզմզ էթմէյէ քէնտինէ
ա՛տէթ էթմիշտի : Պու աճ-
պէպտէն իտի քի՝ քէնտինին
գըյմէթլի եաղըն խուսուսունտա
Թէզէֆ տէտիյի շէյ իչիւն տա-
րըլըը : Նուդա՝ պու տաիի քէն-
տինէ Թէսլիմ օլմաըլընա գըզ-
ը . զիրա կէօրիւնիւր քի , շիմ-
տի օ՝ քէնտինի ալչագ վէ եա-
րամազ Թարզ իլէ զէնկինլէթ-
մէք իչիւն հիչ պիր ֆուրսաթը
կէչիրմէմէյէ ճէհտ ու ղայրէթ
էթմէյէ տուշմուշ իտի : Նյվահ՝
Նուդա խազինէտար մանտու-
պունու ալըըը զէման՝ նէ-
գատար ազ ուշունտու քի ,
պու՝ քէնտի Թեապիա՝Թընա օ-
լան եուրէյինին մէյլինի մէյ-
ատանա չըգարաճագ , վէ օնու՝
քեար խաԹրը իչիւն իպԹիտա
խըրսըզլըգ էթմէյէ վէ ատնկրա
քէնտի Նյֆէնտիսինի էլէ վէր-
մէյէ վէ սաաթմազա գուվաղուզ-
լայաճագ տըր :

10 . Նյնջիլ — էտըյա զահմին
ներչէրինէ : Նոբ . ժգ . 7 : Ա՛ուկ
ԺԳ . 6 : Պ ասէ . է . 44—50 :
Լէտի :

11 Ո՛չիրա Փառգիսլէր տայիմա
սիզին իլէ ուիր , ամմա պէն տա-
յիմա սիզին իլէ տէյիլիմ :

Պօղ . Ա . 7 : Բ . 12 : Զ . 17 .
— Պանա պէր խայըւը իշ էշւ-
պէ : Պու գարը պունու՝ պանա
պիր մուհապպէթ վէ Թէշէքքիւր իլէ տօղու եիւրէք իլէ էյ-
լէտի . վէ սէրթ սէօյլէրինիզ ի-
լէ օնուն ա՛զընը պուլանտըը-
մանըզ եարամազ պիր իշ տիր
Պապ ԺԸ . 6 շէրհինէ պագ
լուանէ 12 տէն էօյրէնիրիզ քի ,
պու գաբընընը իշլի՝ Վ՛րիստոսուն
կէօմիւլմէսինէ պիր հազըրլը գ
կիպի տախի պիր էյի իշ իտի :
Ա՛իւմլէմիզ էյի ա՛մէլլէրտէ զա-
նի օլալըմ . վէ էյէր տիւնեա
պիզի զէմմ էտէրսէ պիլէ՝ Վ՛րիս-
տոս Նյֆէնտիմիզ րազի օլաճագ
տըր : Բ Կորնթ . թ . 8 : Նյէֆ .
Բ . 10 : Կող . Ա . 10 : Ռ Թես .
Բ . 17 : Ա Տէմ . Ե . 10 : Բ Տէմ .
Բ . 21 Տիտ . Ա . 16 : Բ . 14 :
Գ . 1 . 8 . 14 : Նյէբ . ԺԳ . 21 :
Ա Պետ . Բ . 12 :

11 . Ֆիլիպէլէր պաչմա պէնի է-
լէ պիլ : Ֆուգարալարա եարըմմ
էթմէյէ տայիմա Փառգաթլըըը
օլաճաղըտը , վէ օնլարը տայիմա
գուլլանմալը իտիլէր : Պագ ԻԵ .
35—40 . 42—45 : Բ Օրնթ .
ԺԵ . 11 : Ա՛ուկ . ԺԳ . 7 : Նոէ .
ԺՌ . 8 : Կող . Բ . 10 : Ա Նոէ .
Գ . 17 : — Պէն պաչմա պէնի
էլէ պիլէ չ : Վ՛րիստոս Նյֆէն-
տիմիզ՝ կէօյէ տէօնմէք իւզրէ է-
տի վէ Ա՛ուրիամէն՝ զաֆէն օ-

12 Ձ. Իրա պու գարը՝ պու ևա-
ղը Թէնիմին իւղէրինէ տէգմէք
իլէ, պէնիմ կէօմիւլմէմ իչիւն
Հյլէսի։

13 Կէբչէք տէրիմ սիզէ, Պու
Յունճիլ պիւթիւն տիւնեատա Հէր
նէրէեէ վա՛զ օլունուրսա, պու
գարընըն էթտիյի տախի՝ օնուն

նա խըզմէթ էթմէյէ նայիլ օլա-
ճաղընըն պու սօն ֆուրսաթը
իտի։ Ես. ԺԶ. 33։ ԺԴ.
19։ ԺԶ. 5. 28։ ԺԷ. 11։
Գործ. Գ. 21։

12. Պէնիմ չէօփլէճտ իլէտն էյ-
լէմէ։ Ես Յէթիմալ տէյիլ տիր քի՝
Ա՛արիամ փէք ազ վէմանատան
ասՅնկրա Ա՛յրիստոս էօլճէքը ի-
տիյինի թէքմիլէն անկլատը.
չիւն քի պուննա՝ շպիրտլեր քէն-
տիլէրի պիլճ անկլամամըշտըր-
տը։ Ա՛աքին Ա՛ատպ Ա՛ֆէնտի-
միզ՝ քի քէնտի խալգընըն գու-
սուրլու օլան խըզմէթլէրինի ատա-
յիմա էն էյի ֆիքիր վէ էն է-
յի թարզ իլէ գատըրէ էտէր՝
Ա՛արիամըն պու ա՛մէլինէ պու
մանատը վէյիմէյէ ըտզի օլտու։ Ա
տէտիքի, պու՝ քէնտի կէօմիւլմէ-
սի իչիւն միհնաթպ պիր հազըր-
լըգ իտի։ Անուն էօլիմինէ
Ա՛անհէարիմ մէճլիսի հալէա գա-
ըար գըլմըշ իտի. վէ օնուն թէնի
շիմտի էօլմէյէ կիտի ատըլապիլէր
իտի. չիւնքի իբի կիւնահէն ատնկրա
մէզարատա օլաճաղընտը. իմտի
Ա՛արիամըն պու իչի թէմամ
վագթընատա իտի Ա՛ել մէմիէ-
քէթին ա՛ահէթինէ կէօրէ՝ ին-
սան էօլտիքտէն ասՅնկրա թէնի
մէ զարա կէօմիւլմէք իչիւն եաղ-
լանըր վէ փէյղամպէրներ իտի.
վէ պու վեճհ իլէ խարճ օլու-

13 Կէբչէք տէրիմ սիզէ, Պու
Յունճիլ պիւթիւն տիւնեատա Հէր
նէրէեէ վա՛զ օլունուրսա, պու
գարընըն էթտիյի տախի՝ օնուն

նան՝ մնատրաֆ վէ թէյլէֆ ատյըլ-
մազընտը։ Բ Ա՛նտ. Ի. Ջ. 14։
Ա՛ուէ. ԺԴ. 8. ԺԶ. 1։ Գ՛ոէ.
ԻԳ. 56, ԻԴ. 1։ Ես. ԺՈ.
7. ԺԹ. 39, 40։

13. Կէբչէք փէյղ՛ պէյէ։ Պատ
Ե. 18. 26, վէ ԺԸ. 3 չէրՀ-
լէրինէ պատ։ — Պա՛ Յունճիլ՝
պէ՛ինէ՛ պէ՛նէատա ԿՀ։ Պատ
ԻԸ. 19։ Ա՛ուէ. ԺԶ. 15։
Գ՛ոէ. ԻԴ. 47։ Ես. ԺԴ.
6։ — Ա՛նտ ղէ՛յէ Յէ՛ն։ Ի՛շ-
պու գարընըն զիքրի՝ օնա պիր
քիլիսէ վագֆ էթմէք իլէ տէյիլ՝
եախօտ օնա սէնէտէ պիր եօլ-
Թու Թուէմատըլ՝ եա օնուն
գըրտուղը գապընը պիր փարչա-
սընը ա՛զիզ էսէր կիպի ատգըլ-
մազընտա տէյիլ՝ իլլա օնուն խա-
նընը վէ մունհասպպէթինի ախէր-
լէրինէ պիր Յ՛ադրէթ իչիւն ան-
կըլմազըտա հըֆզ օլունաճաղը-
տը։ Յունճիլ՝ հէր Հանկը լիսան-
տա թէրճիւմէ օլունաճագ օլուր
խէ, պու հիքեայէթի թէրճիւմէ
օլունաճաղտը. վէ Ա՛յրիստոսուն
Յունճիլ տիւնեատընըն հէր Հանկը
թարաֆընտա վազ օլունաճագ
օլուր խէ, Ա՛արիամըն պու հի-
քեայէթի՝ օնուն չանընտա վէ թէթի-
պարընտա վէ միւեծզըրճա ախէր
քիմսէլէրին ճէհաարէթ պուլմա-
լարընտա մէպնի սէօյլէնէճէյի-
տի Ա՛արիամ՝ քէնտինին ա-

Digitized by Google

14 () զեմման ած իքիլէրին պի-
գըլմըշ օլսուն ։ Յուդայա թէսիր
էտէն՝ ախէր պիր մէրտիվան օլա-
պիլիր ։ Յուդա Ա՛րիմաթա Յ-
փէնտիմիզէ թաապի՝ օլմագտան
էլպէթ մէմիւշ էսէրիսի քի, շան
ու ի՛զգէթ վէ չօգ մալ ու ղանի-
մէթ էտինէճէք տիր (Պապ ԹԸ.
1 շէրհինէ պագ), լաքին իշթէ
իւշ եըլ կէշտի, վէ օ՝ էճքտիյի
էմիքլէրինէ պէտէլ պիր սու մէր-
մէրի գապը միսք եաղընըն պա-
հասը գտապար շէյ գազանտա-
սը (Ասան ։ 9 շէրհինէ պագ), վէ
պիր մալ ու ղանինմէթ վէ շան ու
ի՛զգէթ կէլմիյէճէք մէնանէտ ու
բուղտպէյէ եիւճէլմէսինին իւմիա
եէրի՝ կիւնտէն կիւնէ ազալմագ-
տա տըր ։ Ասիան օլապիլիր քի, օ
գապար գըլմըշ իտի քի, Ա՛րիմ-
տա Յ-փէնտիմիզի էօյլէ պիր հա-
լէ ախշիւրսիւն քի, եա քէնտի-
նին Ա՛նահա օլմագ իտտիհա՛սընը
Ա՛անհէտրիմ մէճլիսինին հուզու-
րունտա իսթէր իսթէմէզ իապաթ
էտէրէք պիրտէն Պաւլոսին
թաապէթը իւզէրինէ կէչիպ օթու-
սուն, եառնօտ պուռնու էտէմէտի-
յի թագտիրտէ՝ պէճէրէմէմէսի-
նին նէթիճէլէրինի չէքտիր ։ Ա-
քէին օնուն սահիհ մէրտ ու
մագտուռտա հէր նէ՝ եառնօտ հէր
նէ գտապար գարըշըգ իտի իսէ,
պէտ պէլլի տիր քի՝ օնուն էթրա-
փընը գուշտանտ կիւնտհ թամմ-
քաւլըգ իտի. վէ քէնտինին
ղայէթ քէօթիւ նիյէթի իլէ ա-
շըգ ալիքտար պէօյլէ շիտտէթի ի-
լէ զէմմ՝ էյլէտիյի գարըշը ։

զիքրի իշիւն՝ ակօյլենէճէք տիր ։

տը վէ իշլէտիյի կէօք ալըընտա
հէր միլլէթտէ սէօյլենէճէյինի
վէ հէր փառիլևատա օգունա-
ճաղընը՝ նէ գտապար ազ տիւ-
շիւնմիւշ իտի ։ Ա Մաք. Բ. 30.
Ասղ. ՃԻԲ. 6 ։ Ա՛ռիկ. ԹԴ
9 ։ Բ Կորնթ. Ի. 18 ։ Էֆէս.
Զ. 10. 12.

14. () վէման ։ Ասանէ 6 շէր-
հինէ պագ ։ Ի՛րէմիյայ տեխիլ
տիր քի՝ Յուդա մէմիւլ էթմէսին,
քի քէնտինին խըլյանէթլիյինա-
ւէն պիր ա՛զիմ պէլա սաստըը օ-
լաճաղտըը. իլլա գտապիլ տիր քի,
օ մէմիւլ էտէր իտի քի Ա՛րիմ-
տա Յ-փէնտիմիզ քէնտինի պիր
մու՛ճիւլթէ լէ տիւշմէնլէրինին
էլինտէն գուրթարտաճաղընը ։
Պաուրթարըճըմըզ քէնտի շա-
յիրտաէրինէ քէնտինին եագլաշ
մագտտա օլան էգի յէթ ու իսքէն-
ճէլէրի վէ էօլիւմիւ վէ տիրիլմէտի
խաւատտանտա պիր գաչ քէյրէ
սէօյլէմիշտի. լաքին օնըլարընը
ճ՛ումլէսի՝ օնու պիր թէշպիհ եա
լէմսիլ սէօյլէյօր տէ՛յու անկլա-
տըլար ։ Պապ Ի. 20 շէրհ՛նէ
պագ ։ Ընինքի պու միւշքիւլ
վուգուա՛թ՝ հէր նէ օլուրսա օլ-
սուն՝ հէման օ պայրամտա (Պապ
Ի. 18 շէրհինէ պագ)՝ վէ օնուն
հէման պաշլանկընճընտա (Ասանէ
2) վագի՛ օլաճաղտըը. գտապիլ
տիր քի՝ Յուդա օլ վուգուա՛թ-
տան միւմքիւնի մէրթէպէ մէն-
ֆաա՛թ թահսիլ էմմէկէ վէ օ-
նու քէնտի մէնֆաա՛թի նէփսի-
յէսինէ սէօնտէրմէկէ գարար

րի՝ Յակարիովեցու ասելիքն Յուդա՝ պաշտեցհինելերէ վարելոց, ասէի.

15 Պանա նէ՞ վերակք խոհերսինիզ, վէ պէն օնու սիպէ թէսլիմ էտէյիմ. վէ օնլար ինա օ-

---

ֆէնտիմիզին մէտհ էյլէսէյինէ գըզմաղըլա, շէյթան օնուն պուլունտուղու ա՛գլ ու ֆիքրինին հալինտէն ֆուրսաթ պուլարագ՝ օնու շիմտի ափանսըզ տիւշիւնտիւ՝ եախօա էվվէլտեն տիւշիւնէրէք գուրտուղու մագսատունու թէզ իճրա էթմէյէ դընըրըտը։ — Ո՞ն էյնըյէն պէյէ Աշտ. ԻԴ. 10, 11։ Պրով. Ի՞Ա. 3—6։ Յէզ. ՃԳ. 2։ — Յոխաբնավոլս Յոսէփ։ Պապ Ճ. 4։ Յէզ. Զ. 70, 71։ — Պաշ էնհինէրէ վէրըդ։ Յուդա՝ հէմ մանտատա օլան պաշտեցհինէ հէմ մա՛զուլ պաշտեցհինէրէ՝ հէմտէ իխլիմիտէօրլէ նէվպէհէթլէրին պաշտարընա վարսը։ Յունէ 3 վէ Պապ Բ. 4 շէյհլէրինէ պագ։ Ո՞՝ թապիա՛թը իլէ Աանտհէտրիմ մէճլիսինին հէմ պաշտատէմլէրինէ կիտէճէյիտի, վէ Պուկաս (Ի՞Ա. 4) տէյօր քի, օ սէյտարտատա տաթի կիմսէ։ Էէյ քէլե՛ ա՛զիմ ազիզ խյի խշիւն հէմ տէ օնտա պուլունան չօգ մալ իչիւն՝ պէքլէմէք իգիմիզա էտէրիտի։ Ինշատ պէքճիլէրին պաշտարընա սէյտարտատա տէնէրիտի։ Պոթ. Դ. 1։ Պունտան՝ էքա՛ րի Պէվիլէյէտեն օլուպ քեհինելեր իլէ փէք եաշըն ա՛լէագալէրի վարսը. վէ ա՛զիմ ի՛լիպար տահիպի քիմնէլէր իտի։ Յոմո Յուդա պունտան՝ հէմտէ պաշտեցհինելերէ վարսը, քի

15 Պանա նէ՞ վերակք խոհերսինիզ, վէ պէն օնու սիպէ թէսլիմ էտէյիմ. վէ օնլար ինա օ-

---

քէնտինի օնտարա պիր էյէ վերիճի տաւնտուն։ Յուդա միւքիւնի մերթէպէ չօգ ազէյ ալմագ մէրամընտա օլմաղընա, իհտիմալ տըր քի՝ օնտարընն հեր պիր թագըմը իլէ պաշտա պաշտա պիր փազարընդ էթմէյէ չալընշտը։

15. Պանա նէ՞ վերակ խոհերսինէ։ Ո՞նա՝ օնտար կելմէտիկեր, քի օնու իղվայա սալըրնտար, իտտա օ օնտարա վարտը, քի օնտարը իղվայա սալըրտն։ Ո՞նուն արզուտէսի ագէյ տիր. վէ օնու էյէ կեթիրմէք իչիւն՝ քէնտի խօճասընը՝ հէմտան նէ վերիրէրտսէ՝ սաթմադա հազըր տըր։ Յաթ. ԾԶ. 11։ Ա Տիմ. գ. 3։ Զ. 9, 10։ Բ Տիմ. դ. 10։ Բ Պետ. բ. 3. 14, 15։ — Ո՞նդէ էընա՝ կիտէլ։ Պապ ԻԵ. 3։ Ո՞ննդ. ԼԻ. 28։ Ո՞ւթ. ժԱ. 12։ Պու՝ նօտմօս վասիթաատ իլէ սապիթ օտտունմուշ պիր գուրտուն պահասընընն նարկր իտի (Ռէվ ԻԱ. 32), վէ օն ալթը տիրէքլի բիաչ եաիսատ իւչ եիւզ սէքսէն տէօրթ գուրուշ գատար իտի։ Յո՛ՏՆ նէ գատար քիմսէլէր պուլունուր քի՝ Ի՛րիստոսու վէ կէօյիս պունտաան ազ ագէյէ իլէ տէյիշտիրիրլէր։ — Ա՛՞ էնթիքէ Պուլատա Յունանիստէտ պուլունան լուղէթինն ասըլ մա՛նասը տուրտատուրտուլար՝ գարար գըտըլար՝ սապիթ էթտիրլեր տիր. Ա՛ար-կոստաս՝ "վա՛տ էթտիրլեր" տիր-

թուզ գըթա՝ կիւմիւշ վա՛ս էթ-
տիկէր ։

16 Ալ է օլ զէմանատան օնու է-
լէվէրմէյէ փուրսաթ արար իտի ։

17 Ալ է խամուրսուզ պայրամը-
նըն իլէք կիւնիւնտէ՝ շայիրտէր

(ծԳ. 11), վէ Պուկաստա գավ-
լի գարար՝ փապարըդ էթտիկէր
տիր (ԻՌ. 5) ։ Իմոն Պատեր-
ոստան գուլլանըլան լուղէթտէն
անկլաշըլապիլիր քի, պաշքա-
հինէր Հուդանըն էօնիւնէ ծո-
թուզ գըթա՝ կիւմիւշիւ գօտու-
լար վէ կէօրտիւ, լաքին օնա՝ թա
պու իշի պիմիրինճէյէտ՛ք ագ-
չէյի թէսլիմ էթմէտիկէր ։

16. Յոռբաքի ծուրըդը, Մատ.
ծԳ. 11։ Պ՚ոռ. ԻՌ. 6։ Հու-
դանըն թէվկէ էթմէյէ փուր-
սաթը վար, լաքին օ՝ կիւնահ իշ-
լէմէյէ փուրսաթ արպայր ։ Օ-
նուն էն պէօյիւք կիւճլիւյիւ պու
իտի քի, Քրիստոսու՝ խալգա
ատոյումազատան Ղէ վէրսին, վէ
պու վէճհ իլէ պիր պ՚օյիւք կիւ-
րիւլիւիւ վէ վէկիլէյէ օլմասըն ։
Ինհիմալ տըր քի, պու՝ պաշ-
քահինէրին քէնտիսի իլէ էյ-
լէտիքէրի փազարլ ղէն մուգա-
վէթէյէրինին պիրի իտի ։

17. Իսոռոբոաղ պայրամընըն
նէ կէնէռոք ։ Ո՞ր իմոն Հաֆթա-
նըն պէշինճի կիւնիւ՝ վէ Յիճէն-
տիմիզին Թաս էօլիւլէրտէն տիրիլ-
մէսինէ գատար շայիրտէրի իլէ
սօն կէօրիւշմէսի իտի, վէ պէյն
14 իւնճիւ կիւնիւ իտի ։ Իտտոռ
2 շէրհինէ պագ ։ Մատ. ԻՌ.
12։ Պ՚ոռ. ԻՌ. 8, 9։ — Ո՞ռ-

չէրտէր Հիսուսուն Եանընա կէլիպ՝ օնա
տէտիլէր. Պասեքի եէմէյէ՝ սէ-
նինն իչիւն նէ՞յէտէ իսթէրսին
Հազըրլըգ. Էտէլիմ ։

18 Ալ է օտէտի. Ո՞ր էհրէ՝ ֆիլի-
ղան քիմսէյէ կիտին, վէ օնա սէ-

յէտտէր Հիսուսուն Եանընա կէլիպ ։
Քրիստոս Յիճէնտիմիզին՝ պա-
սեք պայրամընըն գուզուսունու
նէմէք իչիւն քէնտինին պիր էվի
ճօղուտու. (Պատ Ը. 14. 20
շէրհլէրինէ պագ). վէ Հուդա՝
քէնտինին խայրն գուրունմու-
լարընը տահա էյի իճրա էտէ-
պիլմէք իչիւն Հիսուս Յ՚ֆէնտի-
միզին օ կէճէ նէյէտէ օլաճաղընը
պիլմէյէ իսթէր իքէն, օպիր շա-
յիրտէր պիլմէյէ իսթէրտէր քի,
օնլարտան պա՛ղընը էրքէնէտէ
վարըպ՝ պայրամը տագլամագ ի-
չիւն իգթիզալը օլան Հազրըլըդը
կէօրսիւնէյէր ։ — Ղաղբըէ 4։
Պատ Գ. 15։ ԻՀ. 24—27։
Մատ ԻԳ. 12։ Պ՚ոռ. ԻՌ. 8,
9։

18 Ո՞ր էհրէ . . . հիքմէ ։ Պու
շէհիր՝ Նըռուսաղեմ իտի ։ Յ՚ֆէն-
տիմիզ շայիրտէրինին հէֆիսիսէն
կէօնաէրմէսի, իլլա օնլարըն ի-
քիսինի եօղլատը (Մատ. ԻԳ.
13), վէ պու իքինին պիրի Հու-
դա տէհիլիսի, իլլա պիրի Պետ-
րոս վէ պիրի Հովհաննէս իտի ։
Պ՚ոռ. ԻՌ. 8։ — Յիէլան հիմէ-
յէ ։ Յ՚ֆէնտիմիզ պու ատէմին
իսմինի աէջլէմէտի, վէ օնուն է-
ւինի տոխի Քա՛րիֆ էյլէմէտի,
շէօյլէ քի Հուդայա պաշքահի-
նէրէ օնու ն՚ըէտէ պուլապի-

Digitized by Google

յին · Իսօճա առէյօր · Ա՝ագիքըմ հառգըն տըր , պասեքի շայիրուլէ-

լէճճիքլէրինի փէշին խոպէր վէ-քէպիլճեսի միւսքինսիզ օլսուն , լաքին օղ իքի շայիրուլէրդե էյլէ ինճէ ինճէ թա՛րիֆլեր վէրսի քի (պագ Ա՝ՈՒէ · ծգ · 13—16 · Ղ՝ՈՒէ · ԻՒ · 10—13)՝ քէնտիսի հէր պիր քէյֆիյէթի ինճէ ինճէ փէշինն պիլէրիտիյի վէ օնա հիչ պիր շէյ ըսասը կէլէ վա՛գի օլա-մայաճաղը խոպաթ օլունսաճան : Ղիւնքի օղ էյամտա շէհրին ի-չինտե հէր թարաֆա ատղրու հարաքէթէ պուլունան պու գաւատր դալապալըղըն իչինտե ինհիթմալ քի՝ եիւզլէրճէ քիմսէ-լէր ատ-թաշղընմադատ օլուպ՝ պի-րսիսի պու էվէ վէ օպիրսիսի օ է-վէ կիրմէքտե իսթիքեր , վէ էյէր Եյնսուս Ա՝ֆէնտիմիզ նինհայէթ-սիզ ի՛լմ սահիպի օլմասայըդը , պու իքի շայիրսինն հէմսինն օլմա-ատա ատէմի պուլաճագլարընը՝ վէ եալընըզ օ ատէմին պիր ատէթի ատ կէօթիւրէճէյինի՝ վէ ընուն կիրէճէք իսդիյ էվ պիր ատամ քիմսէնսինն վէ ատէյլ սիւլտանըն սլաճաղընը՝ վէ օնատա պիր պէօ-յիւք՝ վէ տէյիլ քիւչիւք՝ եօքա-րըդի գաթատա վէ տէյիլ աչա-ղաքի գաթատա՝ ատօշէնմէյէ վէ տէյիլ ատօշէնմէյէ օատա օլա-ճաղընը նէ՛րէտէն պիլիրսիսի : — Իսօճա փէյղ : Ա՝վատհիսի պու իս-քի շայիրտի թանըրըմը եա թան-ընմատըմը պիլմէզիզ · լաքին պէլ-լի տիր քի , " Իսօճա " ատէմ էյլէ-քիմի անկլաթմադզ մէրատ էյլէ-

---

րիմ իլէ պէրապէր սէնտե էսէ-ճէյիմ :

տիքլէրինի անկլատը · չիւնքի Ա՝ֆէ-ատա Ա՝ֆէնտիմիզէ վէրտիքլէրի իսիմ" չօգ քէրրէ պու իսի : Պագ Թ · 11 · ԺՒ · 38 · ԺԷ · 24 · ԻՒ · 16 · ԻԳ · 8. 10 : Ե՝ՒՀ · ԺԱ · 28 : ԺԳ · 13 : — Ա՝ՊԷԸ՛ԼԷՔ ՊԸԷ : Ա՝ֆէնտիմիզ չէ-պահէտիզ՝ էօքիւմիւ-նիւ զիքր էտէյօր (Ե՝ՒՀ · Ը · 20 · ԺԳ 1 · ԺԷ · 1) · չիւնքի օնուն ա՛գլ ու ֆիքրի պու մաատէտէն ատօլու իսի · լաքին կէրէք շայիրա-լէրին վէ կէրէք օլ ատէմին պու-նու ա՛էջլէ անկլատըգլարը իՀ-թիմալ ատէյլ տիր · չիւնքի օն-լարըն ա՛գլ ու ֆիքրի՛ օնունքին-տէն փէք ֆարգը իսի : — Հ՛ա-յէ՛ք՛էօ՛ր նլ : Ա՝լտհատատս հէր քիմ գաապուլ էտէրսէ , օնուն շայիրուլէրինի տոխի գաապուլ էթ-մէլի տիր : — Ա՝ինօթ : Ա՝էնին էվլինտե : Ա՝լտհատա Ա՝ֆէնտիմիզ քէնտինի օրտայա ատա՛վէթ էյլէ-տի : Ղ՝ՈՒէ · ԺԹ · 5 շէրՀինէ պագ : Գայրատ էյտիմըն տա՛ , չիւ-Հէ եօգ տուր քի՝ Ա՝ղուստոսէմին Հէմ էվլէրի միւսաֆիր գաապուլ էթմէյէ աչըգ իսիլէր · լաքին Ա՝լտհատա Ա՝ֆէնտիմիզին օնլա-րըն ճիւմլէսինտե գաապուլ օլու-նաճաղը ինՀթիմալ ատէյլ տիր : Ա՝արկոստան ԺԳ · 15 , վէ Ղ՝ՈՒէ ԻՒ , 12 տէն էօյրէնտիրիզ քի՝ պու ատէմ ճան ու սիլտէն՝ Հազըր ատօշէնմէյէ ե՛տի Հէր իգթիզա էտէն շէյ իլէ ատնանմազ պիր օ-տա վէրսի :

Digitized by Google

19 Ալ՝ շայիրալէր՝ Յիսուսուն օնլարա Թէնպիհ էթմէյի կիպի էյլէմիլէր. վէ պասեքի Հազըրլատըլար։

20 Ալ՝ ախշամ օլունճա, օն իքիլէր իլէ սոֆրայա օթուրատա։

21 Եվոի օնլար եէյօղլար իքէն, աէսի. Կէրչէք աէրիմ սիզէ քի՝ սիզմէն պիրի պէնի էլէ վէրեճէք։

---

19. Ընտասան ծնլդա ընինպէհ էրնդէյէ կիպի էյլէդիլէր։ Պապ ԻՆ. 6 չէրհինէ պագ։ Յովէ. բ. 5։ ԺԹ. 14։ — Պասխէյ հազըրլատըլար։ Իքի շայիրալէր՝ Պասեքը գուղուսունու սահմուն ալաճագլարըտը, պօղազլանմագ վէ եիւզիւմէք իչիւն վէ գանը սէրփիւմէք իչիւն քեահինէ կէօթիւրէճէքլէրիտի. վէ օնտան սօնկրա օնու փիրեան էաէճէքլէրի իտի, վ աճը օթլարը՝ շարապը՝ խամըրտուղու ևմ Հազըրլատըճագլարըտը։ Լուանե 2 շէրհինէ պագ։ Բ Պնաց. Լե. 10, 11։

20. Իքնշամ օլանճա։ Պոէ. ԺԳ. 17։ Պ՝ոէ. ԻԲ. 14։ Նէհուտիլէր իքի ախշամ հինասագ էտէրլէր իտի, քի պիրի՝ իքինտիսէն ախշամնա գատար՝ վէ օպիրի իլգ ախշամնան կէճ սաա՛ր իւչէ գատար սայըլըրըտը։ Պասեք գուղուսու՝ Նպրանիճէաէ Թա՛րիփ օլունտուղունա կէօրե՝ (Նւ Նց ԺԳ. 6)՝ իքի ախշամըն մնպէկինինտէ՝ հանէք իքինտիսէն կիւնէշին պամթմնրնա գատար՝ եահօտ ախշամ իւսթիւ պօղազլանըրըտը։ Պու սուրէճտէ՝ Պասեք ախշամ Թաա՛մը՝ Թապիա՛ըը իլէ պունտան իքի եա ւչ սաա՛թ սօնկրա օլուրուտու. չիւնքի գուղուպօղազլանտըգտան սօնկրա՝ փիրեհան էաէճէքլէրի իտի։ — Ընօթօա։ Ակէօրիւնիւր քի, Իսրայէլ օղուլլարը իսկիտաա Պըտըրտա Պասեքի պյագատա առուրու իքէն եէրլէրիտի (Նւէց. ԻԲ. 11), վէ պա՛զլատը պատկիւնէ գատար պիլէ ծնու պատվէճէ իլէ եէրլէր։ Ի՝աքին Կուրթաըրըը Ի՝ֆէնտիմիզ ծնու՝ շայիրալէրի իլէ պէրապեր օթուրուր իքէն եէտի։ Ի՝ունանիճէաէ պուրատա օլան լուզէք կէօղէրիր քի, էսքի պէմանտէ չէրգ ճանիպլէրինտէ սօֆրատատ օթուրմագ ա՛ատէթի իւզրէ պիր եանլարը իւզէրինէ եաթմըշլար իտի։ Ընլար սօֆրատատ իքէն, շայիրալէր պէյնլէրինտէ՝ պէօյիւք քիմ օլաւր տէյիւ մնճագտէլէ էյլէմիլէր (Պ՝ոէ. ԻԲ. 24—30). վէ Կրիստոս Ի՝ֆէնտիմիզ ծնլարա ալչագ կէօնիւլիւք էջրէթմէք իչիւն ծնլարըն այագլարընը եայագատը պու պէմանտէ իտի։ Յովէ. ժգ. 1—20։

21. Ընլար եէյօղլար իւէն ճ։ Պ՝ոէ. ՆԳ. 18 21 Պ՝ոէ. ԻԲ. 21—23։ Յովէ. ժգ. 21, 22։ — Կէրչէ՛ փէյ՛ քի՛ ճ։ Յովհաննէստէն էջրէնիրիղ քի՛, Յիսուս Ի՝ֆէնտիմիզ ազ զէմանտէն սօնկրա չէքէճէք օլտուղու էզիչէմ ու իսքէնճէնին

22 Ալ՝ օնլար ղայրեթլե գա-
տալեթլէնիպ՝ օնլարտան հեր տի-
րի օնա աէմէյէ պաշլատը. Նա

վէ Յուդանըն իշլեյճէյի հիյ-
պէթլու կիւնահըն միւլայազա-
ղը իլէ՝ եիւրեյի էլէմ ու քէ-
առեր իլէ ատլու իտի։ Ընդարա՝
պունատան էվվէլ օնուն էլէ վէ-
րիլէճէյինի աէյլէտի. լաքին շիմ-
մի՝ ա՛զիմ եիւրէք ատլդունլու-
ղու իլէ՝ պունու էտէճէք օլան
քիմսէ օնլարըն պիրի օլտուղու-
նու շեհատաէթ էյլէտի։ Յովհ.
ԺԳ. 21։ Պաղ. Ծե. 12—
14։ Նէեր. Գ. 13։ Յայտ. Ւ.
23։

22. Ալ՝այինի էտտիկլէնէ։
Յովհաննէս տէյօր քի, շայիրտա-
լէր՝ շաշմըշ գալմըշ ատէմլէր
հիսի պիրի պիրինէ պատալըլար.
քիւն Յուդասան մա՛տա եօյլէ
պէտ շէյ հիշ պիրինին՝ քէնտի
գալպինտէ օլտուղունա ատկեաշ
առէյիլմամ, վէ հեր պիրի քէն-
տինի թէֆթիշ էմմէյէ պաշլա-
տը քի, ա՛ճապ միւքեմմէլ
քի՝ պու խապիս իշի էտէճէք
քէնտիսի օլսուն։ — Այ՛ Պապ՝
ատէքն պէն օ՞լմայըմ։ Հ այիրտալէր
պիրի պիրինտէն շեհապէթլէնմէ-
յէ պաշլամըշտըլար, իլլա հէր
պիրի քէնտինտէն շեհապէթլէն-
մէյէ պաշլատը։ Ընդարըն օն-
ատալէրի՝ պու միսիլլէ տէլալէթ-
րին պաշլանմազա կէրէք օլան
մահտալէճ՝ եա՛նի քէնտի նէֆս-
լէրինէն պաշլանատը։ Ալ է հէր
պիրի Ի՛րիճիանի՝ քէնտի գա-

Լատպի՝ ատգըն պէն օլմայըմ։
23 Ալ՝ է օ ճեվապ վէրիպ տէսի-
Լ՝չինի սահանա պէնիմ իլէ պա-

րընտաշլարընա պէհանէ պուլ-
մազա վէ օնլարտան շեհապէթ-
լէնմէյէ հազըր օլաճաղը եէրի-
նէ՝ Ի՛սկիսէտ պուլունան պիր
քէօթիւլիւյիւն աէպէպի սագրն
քէնտիսի օլմասըն տէյիւ իպ-
թիտա քէնտի գալպինի թէֆ-
թիշ էտիպ սօրսուն։ Յուդա՝
սիւալի էտէնլէրինն սօնու իտի.
վէ օ՝ Ի՛սրիտտուսան օնու պիլտի-
յինի կէօրմէյէյիտի, վէ սիւ-
քիւթ էթմէք քէնտի սրգա-
սաշլարընըն շեհապէթլէրինի օնուն
իւզէրինէ ճէլպ էտէճէյինի կէօր-
մէսէյիտի, հիշ սէ սիւալ էթ-
մէզիտի։

23. Ալ՝ինէ . . . պէնիմ էլէ պա-
Ըըտան։ Պաղ. ԽԱ. 9։ Պրէ.
ԺԳ. 20։ Գ՝ած. Իր. 24։ Յովհ.
ԺԳ. 25։ Կէօրիւնէիւր քի,
Յուդա՝ Ալ՝ֆէնտիմիզին օ գասաոտ
եանընտան օմէուտմու շուասու. քի
իքիսի պիր սահանատան եէրլէր
իտի։ Ալ՝աքին Յովհաննէս՝ վէ
շիապհեսիզ սայիրլէրի տահի տա-
հա եագքն օքուտմազլարը իլէ՝
Ալ՝ֆէնտիմիզին վէրտիյի ճեվապ
պու իշի էտէճէք մահթալագա
Յուդա օլսուղունու կէօսթէ-
րէճէք գաստար պէլլի տէյիլմէտի։
Ի՛մտի Ի՛մոն Պետրոս Յովհան-
նէսէ իշարէթ էթտի քի, Ալ՝-
ֆէնտիմիզէ՝ հանկիսը օլսուղու-
նու տահա մնախտուճաս սիւալ
էյլէսին. վէ Ալ՝ֆէնտիմիզ Յով-

Digitized by Google

Թըրուան՝ պէնի օ ելէ վէրմէնէք ։
24 Կէրչի ասէմ ()զու՝ օնուն

հանանէսի՝ վէ իհթիմալ քի ասէ-
յիլ ախէրլէրինէ եէմէյէ պա-
թըրըմըշ լօգմայը Յուդայա
վէրմէյիլէ կէօսթէրսի ։ Յովհ.
ի֊գ. 23—28 ։ —Սահման ։ Կէ-
հուսիլէր՝ քէնտիլէրին Ա՛ըսը
ախյարընաս աճը էսիրլիքլէրի-
նին զիքրինէ՝ գուրու իւղիւմ
վէ աճը օթլար վէ սիրքէ վէ
թէրսիյէ իչիւն ախէր շէյլէր
իլէ տալաթա մէսալի պիր թա-
ա՛մ հազըրլարլարըրը. վէ պու-
րատա զիքր օլունան թաա՛մ
չիւգհէսիզ պու իսի ։ Յայնէ 2,
վէ 19 շէրհլէրինէ պագ ։
24. Լ՛ոմ՛ ()ըլա՛ ։ Պագ Ը.
20 շէրհինէ պագ ։ — ()նուն
հաթիբնա նագըմըշ օլտուգա կիմ ։
Յայնէ 54. 56 ։ Յոննի. գ. 15 ։
Ա՛ամ. իր. 1—21 ։ կթ. 1—
21 ։ Կաայ. ծ. 56 ։ ծգ. 2—
12 ։ Գան. թ. 26 ։ Ո՛ամ. ժր.
10 ։ ժգ. 7 ։ Ա՛ուէ. թ. 11 ։
Գ՛ամ. իգ. 25—27. 46 ։
Յովէլ. ժթ. 24. 28. 36, 37 ։
Գուդ. ժգ. 27—29 ։ ժէ. 2,
3 ։ իզ. 22, 23 ։ իը. 23 ։ Ը
կոքնի. ժե. 3, 4 ։ Ը Պէտ.
Ը. 11 ։ — հիմէթ ։ Կ՛ոնի էօ-
լուբ, եախօտ էօլէճէք սիր ։
Յոննի. ժե. 2 ։ Ա՛ամ. Լթ.
13 ։ —Լ՛ոմա վ՛ա օլ ասիմի էյ՛ Ա՛ ։
Գաագ իէ. 3—5 ։ Գամ. ծե. 15.
23 ։ կթ. 24—28 ։ ճթ. 6—
20 ։ Ա՛ուէ. ժգ. 21 ։ Գ՛ամ.
իր. 22 ։ Յովհ. ժէ. 12 ։ Գուդ.

Հագգընա եաղըը օլտուդու կիտի
կիտէը. ամմա վա՛յ ոզ ասէճի քի

Ը. 16—20 ։ — () ասիմ գօզ-
մաթա էօյէ Ա՛ ։ "() ասէմ" էսկէ-
ասէն սէճիլ օլաճագ տըր. օ-
նուն գապագհաճը հէյաէթլու՝
վէ օնուն վարլըգատա օլմասը
քէնտինէ պիր պէրճէքի ասիլ՝
իլլա լա՛նէթ օլաճագ տըր ։
Գունտան անկլաշըլըր քի, Յա-
գանըն էսկէսի հալի՝ ճէհէննէ-
նէմէճ պիր ադամըզ խաբէնճէ
վէ եզիյէթ օլաճագ տըր ։ Հինա
քի օ՝ էյէր պիր զէման ճէհէննէ-
նէմէնէն ազատ օլուզ՝ էսկէսի
սաա՛տէթէ հիսաէտատր օլաճագ
օլտա, պու էսկէսի սաա՛տէթի օ-
նուն էվվէլկինէն չէքտիյի խաբէն-
ճէլէրին ճիւմլէսինտէն՝ հէր նէ
գատառ շէյտա վէ չօգ զէման
սիւրմիւշ օլտուլար սա՛նի հայէթ-
սէզ պէցիւք օլաճագ ։ Լ՛ագին
պու միսիլլէ խէյտա՝ հէյ քիմ-
սէնին հագգընաա միւմքիւն սէ-
յիլ սիր ։ Ալ՛ է պունուն իչինէ
հիւնահատա էօզէնլէրին ճիւմլէ-
սինէ՝ վարլըգատա օլմալէրի պիր
լա՛նէթի սիր ։ Գագ իե. 41.
46 շէրհլէրինէ պագ ։
Լ՛այէր սիւռէ օլունուբատա քի,
Յուդա՝ քէնտիսինէն հագգընաա
էթմէճէյէ թագտիր օլունմուշ վէ
փէշինի խագէր վէրիլմիշ օլաճա-
ատան զէյատէ պիր շէյ էթմէ-
միշ իքէն, նի՛ճէ գագատահի
իշլէտի սէնիլէ պիլիր ։ Ա՛էվագ
վէրիրիզ քի, (1) Ա՛իշ պիր
հիւնահքեաւս թագտիր օլան-

Digitized by Google

դա ճեվմատ էտիպ ատեան. Կա՛ խօճա՝ ատգըն պէն օ՛լմայըր. օնա ատեան. Վէնտուին ատօյլէտին։

26 Ա՛ է օնըսը եղը իքէն, Կի-

ատեյիս օնու մա՛զուր սայմա՛ըմը-սըն։ Պու քիմնէ ա՛յնի պու խուսատա հիշ պիր ալլահ՝անի թաղտիր վէ մէրտամ օլմամըշ կիպի՝ քիւլլիյէն քէնտի հիւսնիւ լութուրը վէ իրատէթի իլէ ա՛մէլ ու հարուքէթ էյլէմէհտի (3) Ա՛ղլահըն՝ պիզիմ եա-րամազ ա՛մէլլէրիմիզտէն խայըր հասիլ էթտիյի իչիւն օ ա՛մէլ-լէրին եարատմազ օլմալէրի առա-ազ օլմազ։ Ընդդ. Ծ. 20։ Պագ-Վէրիսատնէական Ա՛սատւածաբա-նութիւն, Ա՛սհիթէ 237—251։

25. Կա՛ խօճա՝ ատէքէն պէն ոլմա-յըմ։ Գ Խ.ատ. Ե. 25։ Ա՛ատ. Լ. 20։ Կուդանըն պու սիւասլի՝ ղայէթ ուքսանմազ վէ էտէպսիզ հարուքէթ օլուռ՝ "Ի՛շլէթէ սէն պէնիմ հագդըմա պուլունա ատօյ-լէմէ յօրսուն, պու իշլարէթլէրին վէ սազմա սէօզլէրին պանամըզ տըրըլար" տէմէք կիպի պիր շէյ օլուռյօր։ — Վէնտին սէօյլէտի։ Ի՛վվէթ՝ ատանա տըր. սէնին ատ-ախին կիպի տիր. օ՛ր ատէմ սէն պին, վէ էտէճէյինի թէզ էյլէ։ Ալէ լիւնիւր քի՝ իշլուռ ճեվմա-պա Կուդա ղայէթ գըզըալը. վէ շէյթանըն իղլասը իլէ գաֆիլ-լէնտիրիլմէյ՝ քէնտի հի յէթլուռ մէրտաֆի ֆասատունի իչլուռ էթ-մէկ անիտէ տիշտը չըգար։ Կօվ. ֆգ. 27—30։

26. Ընդդ. 24 ։ Ա՛ատ.

օնուն էլի իլէ ատեմ Ընդդ. էլէ վէրիլիր. օ ատեմ ատօղմասա ի-տի, օնա ատահա էյի խոր։

25 Ա՛ է օնու էլէ վէրէն Կու-

մամըշ պիր շէյ էտէմէզ, էյէր-չի փէշինի խատալէր վէրիլմէյիշ իսէ ատ. քի պու՝ եզէլտէն Ի՛-լահա թէքմիլէն օ՛ր շէյ մա՛լիւմ իսոի ատմէք իլէ պէրապար տոր։ Ի՛ղլահ պա՛զը ատֆիա՝ պիլտիյի-նի ւյազի՝ օլմազտան՝ եա՛նի իշ-չէյէ էյճէյինի եախօտ օլմազտա մու-սաա՛տէ էտճէյինի փէշինի խա-պէր վէրիր, լաքին պու նատիր օլուռ՝ էն չօգ շէյլէր խուսու-սունտա պիրճէ խապէր վէրմէզ. լաքին պուննլարըն ճիւմլէսի օ՛ր ատերճէ ատհէ վէ սապիթ օ՛ր մուշ շէյլէր տիր քի, պիրճէ փէշինի խապէր վէրմիշ կիպի տիր-լէր։ Կուդա՝ ա՛յնի պագի եա-րատմազ քիմնէլէրինի էֆտիյի կի-տի՝ եա՛նի քէնտի հիւսնիւ րի-զասը վէ իրատէթի վէ ատէյիլ զօր ու ճէպր իլէ ա՛մէլ վէ հա-րուքէթ էյլէմէյշ տիր։ (2) Ի՛ղ-լահըն պիր շէյի փէշինի պիլմէ-տի՝ եախօտ պիր շէյի օլմազտա մուսաա՛տէ էֆտճէյէ փէշինի ճէ-րատմը՝ օ՛ր շէյինի թահալիա՛թլըը ատէյիշտիմէզ, եախօտ կիւնահ օլտա շէյի ա՛զիզ էֆտէզ։ Կ՛ատ. Ի՛Ա. 22։ Կուդ. Ե. 23։ Գ. 27, 28։ Ի՛յէր պիր քիմնէ քէնտի հիւսնիւ իրատէթի իլէ ատէնի մէզ ու էմյաքինատէն մահ-քում գօրսա, եախօտ էվլատլըը չալըշագ էտիր ատէյիւ սաթարսա, Ա՛ղլահըն թահգիրի պէօյլէ իտի

Digitized by Google

առա էքմէկի՝ ալտը, վէ պէրէքէթի օգուշտուպ փառէլէտի, վէ շայիաա-

ան։ Պապ ժ.Դ. 19 Չէրհինէ պագ-
Պու առանի տիգգաթա շայէսթէճ
պիր հալ տըր քի՝ Էյունանիճէաճ
պա՛զը էգճի նուռանալէրուճ Ա՛ստա-
Թէոսատա պուրատա "պէրէքէթի ա-
գուշուպ" եէրինէ "շինքըր էսթիպ"
լուղէթի պուլունուշօր։ — Փոփ-
ճոխ։ Կոդ. Ը. 46։ Ի. 7։ Ե
Կօրնի. Ժ. 16։ Էչքաճի փառէլէ-
մէք՝ ա՛նլամ մուհանաթպէթ իչէ Էչ-
տա Էչքենտիճիզին՝ կիւնահ քէ-
ճառէթի էթմէք իչխուն եատալան-
մագ՝ սաքման մագ վէ եղիլմէք իւզ-
րէ օլան Թէնինէ Թէշպիհ իտի։ Ե
Կօրնի. Ժա. 24։ Յոյ. Ծ.Դ. 5։
— Պա՝ս ընէնմ փէր։ Պուրատա
"ատր" լուղէթի՝ ատահէճէ Թէշպիհ
ու պէնկէճմէք մա՛նասընա ատր։
Պու՝ Էչզիճ Հիմմաթալարըն մու-
էլլիֆլէրի պէյնինտէ դայրէթ ա-
լէսթէմի պիր Թա՛պիր ատր։ Պապ
ի.Դ. 37։ Նէհէմ. ԽԱ. 26, 27։
Յոէլ ժե. 1. 5։ Էզդի. Ե. 4,
5։ Ա Կօրնի. ի.. 4։ Գաղ. Գ.
24, 25։ Պու վէճհէ հալէ շայիա-
լէրին Հալէա եէմիշ խոխքէրի
ախշամ Թաա՛մընա, Պապաք ա-
նիր իտի. օնլար Պապաքի պօղաղ-
լատըլար, Հագըդդատըլար վէ
եէսիրլէր։ Էաքին Պապաք Էյ՛ագ-
պըն Ա՛ըսրատա Խարայհ էլիէրինէ
էվէրթինատն կէչմէք իտի. վէ շա-
յիրլէր՝ պու էվլէտ՛ն կէչմէյի մի
պօղաղլատըլար, Հագըդդատըլար
վէ եէսիրլէր։ Խաչըր. օնլար
գուդդուշու պօղաղլատըլար. Հա-
գըդդատըլար, վէ եէսիրլէր քի, ալ
Ա՛ըսրատա վագի՛ օլան պու էվ-

ատա էքմէկի՝ ալտը, վէ պէրէքէթի

ա.Դ. 22։ Ալ ա.Է. 19։ Ը Խմամ
Էչքենտիճիզ՝ Պասաք գուդդուստ-
նուն եէրինէ կէչէճէք օլան օլ ա՛զիմ
ա՛յն Իսրայիլ Թախտս էյլէսի։
— Էչտէյէ ալտը։ Յիսուս Էչքէն-
տիճիզին ալտըդը՝ Հէման օ զէմանն
քէնտի էօնինէտ պուլունան կի-
պի էքմէք իտի։ Պասաք պայրա-
մընատա խամուրտուզատան մա՛ատա
էքմէք գուդդանըլմազըդը. վէ
պունուն իչինն պու խուստուստա
Էչքենտիճիզին գուդդանըդը պա-
տիրլէս էքմէք օլմազ իտի. լա-
քին պէդդի տիր քի, էքմէկչին նէ-
վինատ հիչ պիր պէդդս եօգ տուր։
Ա.Դ. Ի.Դ. 30։ Կօրնի. ի. 46։
Ա Կօրնի. ժա. 23։ — Պէդդուն
օթաղատ։ Պուրատա պէրէքէթի օ-
գուշտուպ լաֆզը իլէ Թէրճիւմէ օ-
լունան Էյունանի լուզէթին մա՛-
նասը՝ էքմէկչին իւզէրինէ Ա՛դդա-
հըն պէրէքէթինի իսթիատա էչ-
լէտի՝ եախօտա օնուն իչինն Ա՛դդա-
հա պէրէքէթի օգուտու օլապի-
լէկը. չինքի Ալ ուկասըն վէ Պօ-
ղոսուն պու խուստուստա գուդդան-
տըդըրը լուղէթի շինքըր էթտի
մա՛նասընա տըր։ Ալ ա.Է. Ի.Ը. 19։
Ա Կօրնի. ի.Ա. 24։ Ա՛ատէթս-
տան տակի պուրատա գուդդան-
տըդը լուղէթի չօգ քէրրէ օ մա՛-
նա իլէ անկլաշըլըդը։ Ալ ա.Է. Թ.
16 իլէ Յոէլ Զ. 11 թուտպար
էդդէ. Հէմ պագ Ե Կօրնի. ժ.Դ.
16։ Էչհուտիլէր՝ Թաա՛մ եէ-
յէճքէրէրի զէման՝ տապիմա օ-
նու վէրուն Ա՛դդահա շինքըրէր
Թագտիմ եիմէկէ ա՛տէքիէրի ի-

ատ՝ թեկնեմ տիր ։

Ն՝հոի Ա՝հուտուն կխիրիլե-
ալիլն չօգ խապաթլափսան իս-
լընըզ ապա՝զըզը տըր ։ Ի՝ապին
պուռնլար՝ Ի՝րհիատա Ի՝ֆկնաի-
միզին պատուատա գուլլանաը-
ղը ափօղլերի առքիլ պիր ա-
ռեմառն խապրիմ մա՝նատա՝ իլլա
խապգըն ա՝առիթա անկլայապիլ-
ոիքլերի մա՝նատա գուլլանաըղը-
նը կնօսթերովՒ քիֆպիլեի է-
առերլեր ։ Ո՝իշ պիր Ի՝ֆհուտի պա-
գատար ատճնագ առքիլ խոի քի,
գուզուռնուն էքի՝ հեր հալահ
Ի՝ապպըն Ի՝ըսըր ոիյապրընատա
էվլերտեն կեչափնե առճնոիս,
վե քեկնոիրին ֆռանի՝ գատզռե-
ֆեի առքիլ խոի, իլլա պատ թեպ-
ոիրլի զաֆ՝ ֆռանի Ի՝ըսըրատա էվ-
լերտեն կեչափք խոի տեքյոս անկ-
լատըն Ի՝ամոի։ կերրեք փսափպյա
թեապի՝ օլան վե կերրեք ապրիք
պա՝զը քիլիսեէլերին՝ Ի՝ապպ Ի՝ո-
շատ Ֆ՝ատա՝մընըն էքափ՝ի վե շա-
լուատը Ի՝ապպըն ատհիհ թեկնինե
վե գանընատ թեպոիրլ օլտար ափ-
յիս էզոլեֆոիքլերի թապլամոիֆ-
ատան ա՝գլ ու խորաքտա զըտատ շէյ
նե՞ օլապիլիր ։ Ի՝ապին իշպատ Ֆե-
լոտիկատլուգ խուստատանատա օլան
պատ ոմատոիքյի տատհատ ոմոգիատատ
թեկֆեֆիշ էքոմքյե իսթեէյնլեր
Պատատա՝ Ա՝տա ։ ՝ապզըզը՝ բի-
սապլեպնե, վե Ի՝րհիատան ։ Ի՝ստա-
ռատզատզատնատ։ քեֆեատզըն 294
—299 ատհիֆնեէլերինե, վե Ի՝ատնան
Ֆատատզ լոսապլեպնե ափքատճա-
ա՝թ պատյուռատնըլար ։

լէրե վէրիպ տէտի ։ Ի՝ըն, եէյին,

աէն կէշվէք խուստատնու խաթ-
րատ կեֆեիրիր իտի ։ Ի՝ոմոի Ի՝ատզզ
Ի՝խշամ ֆ՝ատա՝մընըն թա՝յին ու
թապախպինաե գուլլանըլըն սեօզ-
լէրատ՝ Ի՝ֆկնատմիզ ատեմիշ կիսպի
օլուշօր քի, " Ֆ՝ խմոիյէ գատատր
Ի՝ֆհուտի քիլիսեպնաե Պատաքքի՝
եա՝նի պատ ա՝զիամ վուգուտա՝թը
խապգրատ կէֆեիրէն գուզուշու էե-
ակքաե օլտունուզ, լտքին շիմոաէն
ատնակրատ Ի՝րհիսեֆիան քիոիսեպնի-
տե պէնոիմ՝ թեկնեմի՝ եա՝նի պէ-
նիամ թեկնիակ թեշպիհ օլան էք-
ակյի եէյէճեքսինիզ ։ Ի՝շպատ
ատօղրանմընզ էքակք՝ սիզնի կիս-
նատհլարընըզ իշքեն եատրապյանան
վե էզոլէն թեկնիամի պէյան էտեն
թետիրքի պիր թեշպիհ օլաճագ ,
վե սիզ՝ պէնիամ էօրնեատե
չէքատիյամ իսքէնճե վե էզոլէքե-
լէրի խապթրատ կեֆեիրակե պիր
եատրատմ՝ օլաճագ ատըր" ։ Պու՝
Ի՝ֆհուտիլէրին պէյնինաե աէօյ-
լէակենին ա՝լէսսեվի պիր թատրզը
իտի. վե Ի՝ոմեատեն պէրու օլ
զէամանա գատատր սիսոիլե պե սիշ-
սիլե Պատաքքին խուստատնուտա
գուզլանատզլատր սեօյլէյիշ պատ
իտի ։ Ի՝յէց· ԹՔ· 5—11· 21 ։
Ղ Լա· ԻԳ· 5՝։ Ֆ՝ատզ ԻԸ· 16 ։
Ռ Ճէքե· ՀՋ· 5, 6 ։ Բ Ա՝նաց·
Լ· 15 ։ Լե· 1· 11. 13 ։ Ի՝շէ·
Ջ· 20 ։ Ա՝ատք· ԻՋ· 17. 19 ։
Ա՝ատէ· ՀԹ· 12. 16 ։ Ղ ատէ· ԻՒ·
7, 8· 11. 13. 15 ։ Հ՝նէ· ԹԸ·
28 ։ Ե Կոյնք· Ե· 7 ։ Պունլար
կէրեք Ի՝սքի Ի՝հատան վե կէրեք

Digitized by Google

27 Ա՛ է գառեհի աղբակ՝ հիւքր էթախիքաէն սանկրա, օնլարա վերիակ տէտի. Էհէինիզ պունաման

27. Գոփեհի աղբեր. Այսինքն՝ ահ. 23, 24. Գաղ. Ի՛. 20. Այսահեցաս իրէ Այսկոսուն թաղրիֆլերինէ կէօրէ էքմէքը՝ օնլար սահա պասթը գուզուսունու եհեմիքլերի վագըթը ալընսը, վէ Գուկասըն թաղրիֆինէ կէօրէ չէրսակ՝ թաղաղմասն սօնկրա ալընսը. Լաքին հէր նասըլ իսկ պունաս տահի՝ գուլլանանճաղըմըզ էքմէկլին նէվինէ կիսին պիր պէյիս եօգ տուր. — Հ՛ետզ Փինեհ. Պունաման էվվելքի խանէնին վէ Պաւղ ահ. 19 շերհլերինէ պագ. Այհապարէք Էֆենտիմիզ՝ թաղ՛մըն պաշլանկըճընաս տահի շերսակը եօրէտիլմիշ սակ՝ պու վէճհ իլէ շիւքր վերտի (Գաղ. Ի՛. 17). չէնէքի պու պասթը զիյաֆէթինին այն ա՛ղաճլերի՝ տայիմա սու իլէ գաբըշմըշ սիր գառեհ շերսակա պէրէքէթ օգույուպ եա՞ տի օնուն իշհան Այհապա շիւքր վերիպ իշտիքաէն սօնկրա պաշլարըմը. Այսապ Էֆենտիմիզին շիմտի ալընսղ սրբըտանի էյլէտի գառեհ սահշամ թաղ՛մընաս սօնկրա օղ ա՛սիրին ա՛ռէթինէ կէօրէ ալընմագաս օշըան գառեհ իտի. Էյէրչի շիմտի օնա՝ գառամվէթ գառեհի իտի իտէ սէ, օնու ալընըղնատ շիւքր էյլէտի. Էյէրչի շիմտի քէնտի գաղընըն սէօքիւլէճէճինի կէօշթէրէք իչհուն իտի իտէ սէ, եվնէ շիւքր էյլէտի. Էյէրչի պու գառ-

իչհին.

28 Օխուա պու՝ գանըմ ասը, շօղ եէնի ա՛հատն գանը քի՝ չօգ-

28. Գաղ՝ գանըմ գըր. Գունաման սա՛նասը պու տուր քի, "Գու գառեհ հիւնահլարըն ա՛ֆվլըգը իչհուն սէօքիւլէն գանըմըն թէչհիհ ու նուսհանէտի տիր". Գունաման էվվելքի խանէնէն շերհինէ պագ. Կրիստոս Էֆենտիմիզ սոյու շերսակա սէտտէրտիի զէմանն (Յովէ. Ո՛. 7—10)՝ օնուն քէնտի՝ ասաղ՝ գո-

Digitized by Google

լաթ իչին կիւնահլար ա՛ֆվլըղը-
գուսու՝ թապիա՛թը՝ վէ թէսխի-
րաթլէրի՝ ճիւմլէսի թէպտիլ օլ-
առալար, վէ պու միւճի՛զաթ՝
հասսէլէրէ եա՛նի կէօզէ՝ պու-
րունա՝ աղըզա ևէ ախէր միւ՛ճի-
զաթլարըն ճիւմլէսինէ տախի
աշխէարէ օլտուղու կիպի՝ ա-
շխէարէ օլտու։ Ալ է էյէր փա-
փայա թապա՛ օլանլարըն վէ պա-
զը Իապիրլէրին ոէտուի կիպի՝
Ի՛տապ Ա՛շամ թաա՛մընըն շէ-
րաթը միւ՛ճիզաթը պիր թարզ
իլէ սահհ գանա թէպտիլ օ-
լուդյօր իսէ, պաշգա միւ՛ճիզաթ-
լէր կիպի հասսէլէրէ աշխէարէ
օլմալը տըր, չիւնքի շէրաթ իլէ
գանըն փարգը պէօյիւք տիւր։
Ֆիչ պիր քիմսէ պու պապտէ
աչտանամազ. զիրա գան իլէ շէ-
րաթը՝ տուր փարգը՝ գօգու-
սու փարգը՝ վէ րէնկի հէր նէ
գէտար պիրազ պէնկզէր իսէ
ոէ հիչ քիմսէնին աչտանմայա-
ճագ ոէրէճէտ փարգը տըր։
վէ պիրի ոէրհօշ էտէր, օպիրի
էճէմէպ։ — Ինէ ա՛հադ։ Ա՛օրէ։
ԺԳ. 24։ Գ օ՛ռ. ԻՈ. 20։ Ա
Ռութն. Ա.Ա 29։ Ի՛ագի վէ-
մանոէ ա՛տալար եախօտ ա՛զիմ
մատաէլէր իւզէրինէ օլան մու-
գավէլէլէր՝ պիր Հայվան պօղազ-
լամըազըլա պաղլանըբտըգը, վէ պու
վէճհ իլէ պունատան պէյան օ-
լունուրուտու քի, իլի թարա-
փըն հէր հանկըտը ա՛տալը պօղա-
ճագ օլուրսա, պէօյլէ պիր հա-
լէ կիրիֆէթաը օլմազա միւսթա-
հագգ օլաճագ տըր։ Ի՛ագի ա՛տա

եախօտ Ի՛ալահըն Ռասլէլ օղուլ-
լարը իլէ քէսիշտիյի ա՛տա՝ պու
միևվալ իւզրէ Հայվանլար պօ-
ղազլանմասը իլէ պաղլանմա-
լագին Ի՛ալահըն սանկրատան էճ-
մէյէ խօշ կէօրտիւիւ Ինէնի
ա՛տա՝ քէնտի Օղլունուն գանը
իլէ պաղլանմագ։ Ինէնի ա՛տալն
հէվի պէրէքէթլէրի վէ հուգուգ
ու իմթիասլաթլարը՝ Իրհսոտուն
էօլիսիւնիւն Հասղլաթլարը տըր-
լար։ Ինէյ. ԻԴ. 7, 8։ Ինէմ.
ԼԱ. 31։ Ինէր թ. 14—22։
ժ. 4. 14։ ԺԳ. 10։ — Հօթ-
լար իչէրհ կիւնահլար ա՛ֆվլըղըն
ոէ։ Ի՛ատապ Ի՛ֆէնտիմիզ գանը-
նը ոէգաքմէսի իլէ քէնտի Ի՛օմ
րիւնիւ՝ եա՛նի քէնտինի ա՛ֆվ-
լըղըմըզըն վէ խէլասաղմըզըն ու-
ղուրունա վէրտի։ Պապ Ի. 28
շէրհինէ պագ։ Ծանօ. թ.
4։ Գ Լօ. ժէ. 11. 14։ Ոօվ.
Ա. 29 Հ՛ոսէմ. Ե. 19։ Ինքս.
Ա. 7։ Ե. 2։ Կոր. Ա. 14.
20։ Ինէր. թ. 22. 28։ Ա Ոօվ.
Թ. 2։ Ոայտ. Ե. 9։ Է. 9.
14։ Ինայ. ԾԳ. 4 —10։ Իմ-
տի պիրզ իշպու պայն ու րհամի
իճգրա էճմէյէլիմ մի, վէ օնու
օնուն հէման էմր էյլէտիյի խու-
սուս իչինն՝ եա՛նի օնան զիքրի
իչինն էճմէյէլիմ մի։ Գ օ՛ռ.
ԻԹ. 19։ Ա Կորնթ. ԺԱ. 24—
26։ Կէօքսէկի ա՛զիզներ պու պա-
նէ իհճիտաճներին հօգ տուր.
չիւն քի օնլար քէնտիլէրինի
գանը իլէ սաճուն ալան Ո՛ա-
թի ճէնկիզի հիչ ունուտմազլար։

Digitized by Google

29 Ալ է սիզէ տէրիմ քի՝ շիմաէն սօնկրա արթըգ ասմանըն

Ա՛քըն եէր իւզէրինտէ պուլուննան ա՛զիզէրին օնա իհթիաճլէրի վար, քի օնլարըն ունուտուճու օլան ա՛զ ու ֆիքըրլէրինի խէլաս էտիճիլէրինին նիհայէթսիզ մուհապպէթինին վէ խէլասլարը իչուն էօտէնիլի նիհայէթսիզ գըյամէթինին զիքրի իլէ թամազլէսին։ Ընելը պուն այնէ միւհիմճ սըրլար. քի օնլարըն խաթրընա կէթիրսին, քի օնլարըն հէսի էօ՛մրիս օնուն էօլիւմինտէն կէլիր, վէ հէսի իզզէթլերի օնուն չէքտիլի ըէզալէթէն հասիլ օլուր, վէ քէնտինին խաչ իւզէրինտէ էօլիւմիւ իլէ՝ օնլարը էպէտի էօլիւմ աէն գուրթարար, վէ Ա՛լլահ օնուն Թա՛պիր օլունմազ էզիլէթ ու իսքէնճէլերինի՝ պիզիմ ճիւմլէմիզին չէքմէկ միւսթահգ օլսուդումուզ ճէհէննեմ ա՛զապըն եէրինէ գատուլ էթմէկէ բազմ օլսու։ Պիզ ինանանլարտ՝ պու վէճՀ իլէ Ա՛զապըզըն էօլիւմիւնիւ զիքր էթմէկի պիզէ նէ գատար էյլիք էտէր։ Ալ է նէ գատար ա՛ճայըպ սըրը քի, օնուն սօֆրասընտա՝ մախսուսէն աէյիլ օնուն տօղմասընը՝ իլլա օնուն էօլիւմինէ, աէյիլ օնուն տիրիլտիյինի՝ իլլա օնուն էօլմիչիւնիւ անկմազը լըզը։ Ընուն էօլիւմիւնիւ վիքր էթմէկի պիտլէ էօ՛միւր տիւր. վէ օնուն էօլիւմինիւ ունուԹմազը՝ ճանըմըզա էօլիւմ տիւր։

պու մահասուլունտան իչմէչէճիմ, Թա օլ կիւնէտէք քի՝ օնու

29. Ա՛մանըն պա մահասուլտաճափ։ Ամանի շէրատան. չիւն քի տամանըն մահասուլու իւզիւմ տիւր, վէ օնտան եաթըլան իչքի շէրատ տըր։ Ա՛ֆէնտիմիզ պուտան էվ՛էլ՝ "Պու գանըմ տըր" տէյիւ պիր Թէշպիհ գտւըտնտը, վէ շիմտի "Ա՛մանըն մահասուտ" տէյիւ պիր Թէշպիհ տտհա գտւըտնը յօր։ — Ինճիպէյ։ Ա՛տթ. ժԳ. 23։ Գ Սամ. ԻԲ. 15—18։ Պունուն ճիւմլէտի Պասէք ախշամ Թատ՛մը վագԹընտա վագի՝ օլտու. վէ պունտա Ա՛ֆէնտիմիզ տէմիշ կիտի օլսուդտ քի, "Պէն պիր տտհա պու պայրտամը ԹուԹմայաճաղըմ։ Պէն ազ վագըԹտան ատնկրա էօլճէյիմ՝ վէ Պասէք պայրտամը հէմ կէլճէք օլան պէրէքէթլերինի Գէհպիհլերի օլան հէտի պինէկտ պտրտտա Թէքմիլ օլուրլար։ Ընելարըն ճիւմլէսինտէն մէրտամ օլունան ա՛զիմ շէ՛յ՝ եէրինի պտւմագ իւզրէ տիր, վէ պտունուն իչուն տիզին իլէ պէրտապէր օնտտրան հիսաէտար օլտուդումուն պու սօն տէֆա՛ տըր"։ — Ինտօլ Ա՛ֆէնտիմ։ Պա՛զըտրը պտունա՝ Ա՛ֆէնտիմիզին տիրիլտիքէն սօնկրա շայիրտլէրի իլէ հէյիտ իչմէտի վէ օնլարըն եիւթքէրինէ Թէսէլի վէրմէսի իլէ (Գաղ. Ե. 3։ ժ. 41, տնտա վէրիրլէր, լըքին տատհա զիյատէ փինասիպ կէօրիւնիւր քի՝ օնլարըն հէցյէ ալընմասը զէմանը տա՛նա-

փեսաերիցին փոստիշահելըընտա սիզին իրէ եէնի իչեճիւիմ։

30 Ոչնաէն օնլար իլահի սգու-

սը իրէ անկիլշելըսըն։ — փէրի-ըիմին ֆոթիշահըէնէ։ Պապ Ա.Գ. 43։ Թե. 34։ Պ՚ոէ։ Ա.Ո. 32։ Ի.Ո. 29, 30։ Յայտ. Է. 17։ — Ալէյհ նէ եէնի էնգիչէ։ Ը էրապ շազըզըն Թէշպիհի տիր (Պուր. Գ. 7։ ՃԳ. 15)։ վէ կէրեք պասեք պայրամընտա կէրեք Ոչհաւասիլէրին ասէր հէպի պայրամլարընտա գուվանըլըրըմ։ Ո՚էննէհին շազըզը՝ չօգ քէրբ պիր զիյաֆէթի Թէշպիհի իրէ պէյան օլունուբ։ Պապ Ը. 11 շէրհինէ պագ։ Պուրատա պոնեան մո՚նատը պու տուր քի, Ո՚հմատ Ոչհէնտիզ չայիրտէրի իրէ պէրապեր կէօքտէ շազ օլաճագըմ։ Ոչհէնի՚ լուղէթինին մո՚նատը եէնի եան՚ի պիր բուհանի Թպուզ իրէ օլա պիլիր։ Ընլար "եէնի կէօքտէ" վէ "եէնի Ոչրատաղէմտէ" (Յայտ. ԻԱ. 1, 2) "եէնի իլահի" (Յայտ. Ե. 9. ՃԳ. 3) օգուլյաճագըմ քի օրատա Ո՚հմատ քէնտիսի "Հէր շէյի եէնի էաէճէք"։ Յայտ. ԻԱ. 5։

30. Ընէր էլահի ծէ-յ-պ-պ։ Պաւլ. 2Ա 1—4։ Պ՚ոէ։ Ա.Գ. 26։ Պասեք պայրամընտա մագամ իրէ օգուններ Պաղմոսլար ճԱԳ, ճԱԳ, ճԱԻԵ, ճԱԳՋ, ճԱԻԵ. վէ ճԱԳԸ իտի. վէ պասընլարտան ճԱԳ իրէ ճԱԳ իւնձիւ Պաղմոսլար պայրամ էսնատընտա՝ վէ պագըսը պայրա-

յուպ՝ զէյթինլիգ տաղընտա չըգարըլար։

31 Ոչ զէմանն Ոչհատա օնլարտա

մըն սօնունտա օգունուրուտու։ Ը Ոչհան Ո՚ատրիարըճլըմըզ իրէ օնուն շայիրտէրինին օգուտուգլարը իլահի՝ շինագէհիզ պու Պաղմոսլարըն պա՚զըսը իտի։ Ոչունանիճէտ "իլահի" լուղէթի հօգ տուր. լաքին օնատ օլան լուղէթին մո՚նատը "մագամ իրէ օգուտուլար" տըր։ Ո՚ֆէնտիմիզին շայիրտէրի իրէ օ՚ զիքր օլունմադըգ լազըգ. սէօյլէշմէկի՝ վէ օնլարըն Ոչագընտատ սունտուղու օ՚ զիքր օլունմադըգ շայհէթէ տուշ՚ըր սունմադը պու զէմանտատ վագի՝ օլուս, քի օնլար Յովհաննէսին ծԳ—ծԻ պաղլարընտա զիքր օլունուրլար։ — Օէյրինէթ պագընտ ըէթպըշ։ Պ՚ոէ. ԻՍ. 37։ Ի.Ո. 39։ Յովհ. Ա.Գ. 31։ Ա.Ը. 1, 2։

31. Ոչ զէման Ոչհատա օնլարտա պէպէ։ Պ՚ոէ. Ա.Գ. 27—31։ Պ՚ոէ. Ի.Ո. 31—34։ Յովհ. ծԳ. 36—38։ Յովհաննէստաէն կէօրիւնիւր քի, պու՝ օնլար տատա պասեք գուզուտունու եէ-տիքլէրի իտի՝ տատա իքէն վագի՝ օլուս, վէ տ՚էստէմի Թահմինն օլունուր քի՝ տատա տօճրատտա իքէն օլմուշ տուր։ — Ո՚հ-ինէ. . . պ-իւքգ-ինէ. Պաղ Ա.Ը. 6 շէրհինէ պագ։ Ոչաէնի օնլար՝ Ոչհատունն քէնտի խօճալարը օլուսդունու իգլար էթմէկէ ուԹանաճագլար

Digitized by Google

ասեաք. Ահզին ձիւամէնիզ պտու կէ-
ճէ հագգըմաա սիւրչէճէքսինիզ.
զերա եազըլմըշ սըր. Ձօպանը
վուրաճաղըմ, վէ սիւրիւնիւն գօ-
յունլարը սաղըլաճագ սըր։

32 Ը֊մմա պէն գըյամ եթաքը-
տէն սօնկրա, սիզաէն իլէրի Վա-
լըվայա վարաճաղըմ։

33 Ա֊է Պեարաա ճէվապ եախ՝
օնա տէտի. Ը֊յէր հեփիակ ա-

խակ, քենտիլէրին օնուն շայիրա-
լէրի օլտուգլարընը իգդար էթ-
մէյէ գօրգաճագլարըտը, օնուն
ատՀիգան Ա֊նսիա օլտուղունա
շիւպՀէ էաէճէքլէրիտի, վէ հե-
փիակ օնու թէրը էաէճէքլէրի-
տի։ Լույան 56 վէ 70։ Յովհ.
ԺԶ. 32։ Գործ. ԻԲ. 21.— Ընդ-
ունըմ. գբ։ Ովտ. ԻԳ. 7։
— Ձօպանը։ Յովհ. Ի. 11.
14։— Ա տրաճաղըմ։ Գու՝ փէ-
տերուլայՀընն սէօզլէրի տիր, վէ
մանաասը՝ եա Օղունու֊վուրու-
մադա վէրէճէք, եա օնու քէն-
տիսի վուրաճագ օլմալը սըր։
Ա֊աքին փիլ վագի՝ պունլարըն
իքիսի տախ օլտու. չիւնքի Ա֊լ-
լահ քենտի Օղունու Նէհու-
սէկէրին վէ Իօսիայըլարըն էլինէ
թեպլեմ էդդէսի, քի սիւնեա-
նըն կիւնահՀալը իչիւն վուրու-
սուն (Յովհ. ԺԹ. 11. Կոր֊
ր. 23։ Հռոմ. Ը. 32). վէ
քենտիսի տախ ճիւամէնին գա-
պահաթլարընը օնուն իւզէրինէ
գօտու, վէ օնու Հիյդէթլիւ վէ
աղըր էլէմէրէ պաթմադա՝ վէ
սիւնեանըն փիտասը՝ սէրսի ա֊
զիճինի եաըլընըզ չէքմէյէ թէրը
էդդէսի։ Ննայ. ԾԳ. 6. 10.
Գործ. ԻՐ. 44։ Ա֊րէ. Ի֊Ե
34։— Ա֊էլ֊ունէ֊ն էօյա֊ունըրը ։
Վհրիատոսուն Հեփ թաապի֊էրին-

32 Ը֊մմա պէն գըյամ եթաքը-
տէն սօնկրա, սիզաէն իլէրի Վա-
լըվայա վարաճաղըմ։

33 Ա֊է Պեարաա ճէվապ եախ՝
օնա տէտի. Ը֊յէր հեփիակ ա-

նէ գծյունլար սէնիր. լաքին
պու մանՀալտէ մախսուսէն Ի֊է-
սուլլէր անկլաշըլըր, քի Վ֊րիա-
տոսու թէրը էտիպ (Լույան 56)
գաչտրլար։

32. Գ֊ըյամ եմփէրէն օձիչը։
Պու՝ օնլարա պիր գաչ քէրրէ
սէօյլէնմիշ իտի, քի իւչիւնճի
կիւնահ օլաճաղընտը։ Պապ Ժ.
21։ Ի. 19։ Իէ. 63, 64։ Գ֊ոէ.
ԻԸ. 33։—Ա֊լէտէն էնբէ Գ֊ովէ-
եայա վրտաճաղը՝։ Գ֊ապպ Ը֊ՀՀն-
տիմիզ էյէր օնպիր շայիրտէ վէ
պա՝զը սայիրլէրինէ Ընրուսաղէմ-
տէ կէօրիւնտիւ իսէ տէ, օնլար
իւչ օլան պէօյիւք ճէմաա՝թը
Գ֊ահիլէատտա օլտու։ Պապ Իը.
7. 16։ Ա֊ոէ. Ժ. 7։ Ա կոր֊նթ.
ԺԲ. 6։

33. Ընչէր հեէթէ՞ ճէ։ Ա֊ոէ.
Ժգ. 29։ Գ֊ոէ. ԻՐ. 33։ Յովհ.
ԻԳ. 36—38։ ԻԱ. 15։ — Պէն
հիչ գիչ էերրէ ճէ։ Պետրոսա ատա-
Հա խայըրլը իտի քի, քենտինէ
պու գատար իմՀամատ էնէրճէք
սէօյլէյճէճի՝ եէրինէ՝ եարտըմ
վէ գուվվէթ Թալապ էտերէք նո-
յազ էյլէսին։ Ա֊ոէ. Ժէ. 5։
ՃԺԹ. 116, 117։ Ընոէ. Ժ. 18, 19։ Ի. 6։ ԻԸ. 25, 26 Ընբ֊. Ժէ. 9։ Ընովմ. Ժի. 10. 16։ Ա կոր֊նթ. Ժ. 12։ Փիլ֊ղ. Բ. 3։ Ա Պէտ. Ե. 5։ Պետրոս՝

Digitized by Google

նին հագգընաս սիւրչսէլէր պիւ-
լէ , պէն հիչ պիր քէրրէ սիւրչ-
մէյէճէյիմ ։

34 (Յիսուս օնա տէտի ։ Կէրչէք

տէրիմ սանա քի՝ պու կէճէ խօ-
րօս էօթմէչտէն էվվէլ՝ պէնի
իւչ քէրրէ ինքնատր էտէճէք-
սին

խուլիւսախ փաք իլէ խօճասընը
սէվէր իտի ։ լաքին քէնտինէ կիւ-
վէնմիշլիսի ։ վէ օնուն պու հարա-
քէթի պիզէ էջրէտիր քի , (1)
Պիզ հէր նէ գատար Քրիստո-
սու սէվէր իսէք տէ , քէնտիմիզի
ախէրլէրի իլէ լուսպար էտէրէք
ախէր քիմսէյէն տահա էյի ա՝-
մէլ ու հարաքէթ էթմէյէ վա՝տ
էթմէլի տէյիլիզ ։ (2) Այնին օլ-
մադ խուսուսունա Քրիստոս
էյլէսիյիմիզ հէփ վա՝ղէրիմիզի՝
ալշադ կէօնիւլլիւք իլէ էյլէմ-
լէյիզ , վէ պիզէ եարարմ էթմէ-
յէ օնուն լութֆ ու ինայէթինէ
վէ գուվվէթինէ կիւվէնմէլիյիզ ։
(3) Պէդ՝ թէճրիւպէ վէ իղվայ
սիւշիւնճէյէտէ՝ զայի՝ֆէլիյիմի-
զի փէք ազ պիլիրիզ ։ (4) Քրիս-
թիանլար՝ օնլարա քէնտիլէրինն
պէօյիւք զայի՝ֆէլիքլէրինի էջ-
բէթմէք իչինն՝ պա՝զը տէփա ա՝-
զիմ կիւնահկարա տիւշմէյէ թէղլք
օլունուրլար ։

34 ։ Կէրչէ՛ փէյղ՛ամառ ։ Պապ
Ե ։ 18 ։ 26 , վէ ԻԸ ։ 3 շէրհէրին-
նէ պագ ։ — Պա՝ ։ ։ ։ Ա՝ռէ ։
Յդ ։ 30 ։ Պ՝ ։ ։ Ի՛Ռ ։ 34 ։ Յովհ ։
Յդ ։ 38 ։ — Խօրօ էօնդէղէն ։
Ա՝արկոս իլէ Պ՝ուկաս տէրլէր
քի՝ " Խօրօս իքի քէրրէ էօթ-
մէզսէն " ։ Այսքի զէմանտէ ատէմ
լէր՝ իքի խօրօս էօթմէկսի սայար-
լար ըսր , քի պիրի կէճէ եարըսը՝
վէ օպիրի սապահա նագըն իտի

վէ պու սօնկրաքիսի՝ էքսէրի էյի
պիլինմիշ խօրօս էօթմէսի վագթը
միսիլլիս սէջյէնէրիտի (Ա՝ռէ ։
ՁԳ ։ 35) , վէ պուննուն իչինն
Ա՝ատթէոս իլէ Յովհաննէսին
պէյան էթմէյէ մէրամ էթտիք-
լէրի պու իտի ։ Ա՝արկոս իլէ
Պ՝ուկասա կէօրէ՝ Լ՝ապպ Այֆէն-
տիմիզ խօրօս էօթմէսինին պու
իքի վագթընը տահի պիզը էթ-
միշ օլույօր ։ լաքին Ա՝ետտար-
նիչլէրին ճիւմլէսի տէ պու վա-
գա՝նըն նիհայէթի տէյիւ կէօս-
թէրմէյէ մէրամ էթտիքլէրի վա-
գըթի՝ պու սօնկրաքի տիր ։ — Պէ-
նի նէ՞ւ ւէրդի Յնդեաբ էպէՁդ՛ն ։
Քրիստոս Այֆէնտիմիզ պիզի՝
քէնտիմիզտէն էյի պիլիր ։ Պնտ-
լոս ասէրլէրտէն էյի ա՝մէլ ու
հարաքէթ էթմէյէ վա՝ա էյլէ-
տի , լաքին Պ՝ուրթարըճմըզ՝
ղայէթ աղըր պիր թաղրզ իլէ օ-
նա թահգիգ պիլտիրտի քի , օ՝ ա-
խէրլէրին հէփսինտէն ֆէնա
հարաքէթտէ պուլունաճագ , վէ
քէնտի խօճասընը սէ յիլ սօղի
թէրը էտէճէք , իլլա օնուն իյէ
պիր վէճհ իլէ պիր ա՝լէագատ
օլտուղունու վէ օնու պիլտիրինի
պիլէ ինքնատր էտէճէք տիր ։ վէ
պունու՝ տէյիլ սաղի պիր քէրրէ
իլլա իւչ ակֆա՝ էտէճէք տիր ։ վէ
պունուն ճիւմլէսինի պիր գաչ
սահ՝ընն իչինտէ՝ սահպահ օամագ-
ատան էտէճէք տիր ։

Digitized by Google

35 Պետրոս օնա ասէ՝ Լ՚յեր պանա սէնին իլէ եօլմէք ասխի լազըմ կելսե, սէնի ասլա ինքեար էթմէյէճէյիմ. Հէմ շայիրոլեր ասխի՝ պէօյլե ասէիլէր։

36 () զէման Հիսուս օնլարա ի-

35. Պանա սէնին էլէ եօլչի պա-խի լազըմ կելսէ։ Պաւղ Ի. 22, 23։ Պետրոս՝ "Լ՚յեր Հէփիսի սէնին իչիւն սիւրչսելեր պիլէ՝ պէն Հիչ պիր քերրէ սիւրչմէյէճէյիմ" ասէիլի զէման (Յանէ 33), Թահմին էյլէսի քի, իղ-վա ու Թէճրիւպէ փէք գուվվէթ-լի օլաճագ. լաքին պատրաստ օ-նու՝ տահա գուվվէթլի Թահմին էսէրէք՝ քէնտի եօ՚մրիւնիւ Թէհ-լիքէյէ սալըպ՝ "Պանա սէնին ի-լի եօլմէք տախի լազըմ կելսէ" ասէյօր։ Ե իւպհէ եօգ տուր քի՝ Պետրոս գալիլնատ օլաներ սեց-լէսի. լաքին օնուն պու գատար մուԹլագ պիր Թարպ ու գուվ-վէթլի սեօզլէր իւ սեցլէմէսինին պիր սեպեպի՝ իհԹիմալ սըր քի, պու օլսուն քի, Ի՚րիսատոս Լ՚-ՓէնտիմիՀ պունտան փէք ազ էվվել օնլարա քէնտիլերին ա-րատաճատան պիրի օնու էլէ վե-րէչմէք իսկինի Խասպէր վէրմէ-սի իլէ ճիւվէլսինի զայէթ գա-սավէթվէնտիւել տէրտե սալ-սը, վէ Պետրոս շիմտի սանսար քի, Հալէա քէնտինի Հէր պիր շիւպհէսիէն ազատ՝ վէ Ի՚րիս-տոսա օլան մուհապպեԹինի միւՀիմինի ակրԹէպ գուվվէթ-լի սեօզլէր իլէ կեօսԹէրմէյէ Թահմամ վագիի կելմիշ տիր։ — Ընէ չայէրլէր պոյնլարընա պէօյլե դեպի՝ ը։ Ընլար՝ Պետրոսատան կո՛յ ի պրաղըլըգլարը՝ սեՀ-

էհմէյէճէյիմ. Հէփ շայիրոլեր տախի՝ պէօյլե ասէիլէր։

36 () զէման Հիսուս օնլարա ի-

մէտիլէր (Պաւղ Ի. 24), վէ չինքի Լ՚ՓէնտիմիՀ պիրիսի օ-նու էլէ վէրէճէք՝ Պետրոս ին-քեար էտէճէք՝ վէ Հէփիսի օնուն իչիւն սիւրչէճէքլէր, եա՚նի Հիւսէյնլէրի պուլանըպ օ-նուն Ո՚եսիա օլմասը Հագգընատ վէսվեսեսլէրնե ատիշէճէքլէր ասէ-իլ իսի, օնլար արԹըգ՝ ալչագ կէօ-նիւլլիւք իլէ "Լ՚ա՛ Լ՚ապպ ատ-գըն պէն օ՚լմայըմ" ասէյիւ ա-ւալ էհմէդլէր (Յանէ 22), լա-քին օնլարըն ճիւվէլսի չինտի՝ Հէր պիրի քէնտինի Հէր չիւպ-Հէսէն փաք չըգարմաղա՝ վէ քէնտինին պէօյլէ պիր իչ իլէ գատաՀաԹը օլմազա միւմքին-սիզ պիր չէյ օլսուղունու կէօս-Թէրմէյէ չալըշըլսըլար։ Լ՚ուկ. Ի՚Ը. 14։ Ի՚Թ. 23։ Հ՚ովհ. ԺԱ. 20։ Ա Կորնթ. Ժ. 12։ Փիլիպ. Բ. 12։ Ա Պետ. Ա. 17։

36. () զՀան Հիսուս ՃԺ։ Իչ պու խանէ՝ 30 ունճու խանէյէ ի-լէ պիՀիչտիրիլմէյէն տիր։ 31 Ռ-ճի խանէնէին չէրհինէ պագ։ Պունտան պիր միգտար զէման էվվել կէճէ խոր (Յովհ. ԺԳ. 30), վէ Հիսուս Լ՚ՓէնտիմիՀ շայիրոլերի իլէ Լ՚ախշամ Թաա-մըլնը եէսուի իսաԹ ս.տայը զը-րաղըպ՝ Կեդրոն աէրէսինի կե-չէրէք զէյԹուն տաղընատ վար-տըղը զէման ախշամ կեչմիշ ու-մալը խոր։ Յովհ. ԺԸ. 1։ — Վենիամին։ Ինպու Լուղեթի Հայ-

Digitized by Google

լէ Կ՚ենթամանի տէնիլէն պիր մնահալէ կելսի , վէ շայիրտլերէ տէսի . պէն վարըպ օրտտա տուա՛ էտինէտէք՝ պուրտատա օ-թուրուն ։

37 Ա՚ն պետրոսու հէմ Ո՚ն-

Ի՛պրանի լուղէթ՚էրտէն եատիրը-մըշ օլուպ՝ մնա՛նատը զէյթունն եատը ճէնտէրէսի տիր ։ — Պէտ տահալէ ։ Ա՛տէ ։ ծՊ ։ 32 ։ Ո՚ն-լարըն կելտիքլերի մնահալ՝ Ո՚էյ-թուն տտղընդն պաթը եատը ի-տի ։ Յովհաննէս պուրատըը պիր պաղչէ տէյտր ։ վէ տատընդն մա-նատընտան անկլաշըլտա պիրիր քի՝ տէյիլ սէպզէվաճ պօսթանը՝ իլ-լա պիր աղաճլար պաղչէսի օլ-մալը իտի ։ Պունա եագըն կվ-լէր վար մը իտի եօգմու իտի պիրլիգնկ ։ լագին չիւպհէսիզ չօգ զէյթուն վէ ախէր ագաճ-լար վէ իհթիմալ քի՝ պիր տու չէշմէսի տաճի վար իտի ։ Պու մինէլ իւ պիր մնահալ՝ օլ լսար-ճագ իգլիմլէրտե ղայթի միւ-ֆէքրիհ պիր մնահալ օլմալը ի-տի , վէ Ի՚եհուտաներնիչէրտէն էզրէնիիլ քի , Յիսուս Ի՚ֆէն-տիմիզին՝ օրնայա չէքիլմէյէ սկվ-տիյի պիր մնահալ իտի ։ Ա՚տէ ։ Իր ։ 39 ։ Յոէլ ։ ծԼ ։ 2 ։ Ո՚ր-տատա կէճէնին սիւքիֆէնտէ տիւնեատընդն շամտաճա վէ սզզել-թելլարընտան ուզագ՝ վէ օրա-տադի մէշղուլիյէթլէրինէ մանի օլաճագ թէկլիքլէրտէն ուզագ՝ Յիսուս Ի՚ֆէնտիմիզին շայիրտ-լէրի իլէ շիւպհէսիզ պիրլիգտե

բնդէոտուն իքի օղուլլարընը պէ-րտապէր ալըպ՝ գատավէթլիէնմէյէ վէ փէք թատատընմադա պաշլա-մըշ ։

38 Ո՚լեմ օնլարտա տէտի . Ո՚ադըմ էօլիւմ տէրէճէսինտէ

թատթը միւտատիպէթլէր եմմէտի՝ վէ "կիզլիտէ օլան փէտէրլէրինէ" տուա՛լէր տունմալէրի վագի՛ օլ-մուշ տուր ։ — Պին վարըղ օրտ-փա փոտա՛ էօինէփէ ։ Իտատե 39 . 42 . 44 ։ Ա՚տէ . Իր . 1 , 2 ։ կթ . 1—3 . 13—15 ։ Ո՚էր . ե . 7 ։ — Պուրատա օխուրտան ։ Ի՚ն-թիմալ տարը քի , պու՝ պաղչէ-նին իսթիւտա կելտիքլերի մա-հալի օլսուն ։

37. Պէտրոտա հէմ Ո՚նբէդէ-տան էտի օղուլլարընը ։ Իքի տա-յիր վուգուտա՛թատա տտախի՝ Ի՚ի-տուս Ի՚ֆէնտիմիզ պիրլէսինմէկ պուլունմադան պու շայիրտլերի տէշմիշխտի պապ թէ . 1 չէրհինէ պագ ։ — Ի՚ատաֆիրմինէյէ ևէ ։ Ա՚տէ ։ ՅՊ ։ 33 ։ Ա՚տրկոս խվ Ա՚տաթէոտուն գուդսանըգլարը սէօզլէր՝ ա՛զիմ մուզայիգա վէ ճան տըգլէմի վէ ա՛գլ ու ֆիքր խու-քիւնթիւտիս պէչան էտերլեր ։

38. Ո՚ադըմ ևէ ։ Ի՚նթիտաս Ի՚-ֆէնտիմիզ տէբտ ու եէլէմլէր ի-լէ էթրաֆը չէվրիլմիշ՝ միհնէթ-լէրտե ղարգ օլմուշ՝ վէ քէտեր-տէն հէման եուտուլմուշ կիպի պիր քիմսէ իտի ։ Ա՚տէ . 2Ը . 1 —7 . 14—16 ։ ձԹՋ . 3 ։ Ո՚-ատ . Ծգ . 3 . 10 ։ Պ՚ատ ։ Իր . 44 ։ Յոէլ ։ Իր . 27 ։ Ա՚տէվ .

Digitized by Google

փէք գասաավէթլի սիր . պուրասաս գալըն , վէ պիլէմճէ ույանըգ սուբռուն :

39 Ա Ե պիր ալ իլերի վարըպ

Ը . 32 : Բ Կորնթ . ե . 21 : Գաղ . գ . 13 : Ա Պետ . Բ . 24 : գ . 18 : — Յօհան . պէրճեկնէ : Պու սէօզլերին մա՛նասը՝ եա էօ՛մրիս օլսուգճա պու սէրսա ու մի՛նէթլերի սիւրճէք՝ եախօս ինսան թապսիա՛թլընըն չէքէ պիլէճէյինէն փէք պէօյիւք օլմայլերի իլէ՝ օնու էօլիւմ տէրճէսինէ էգսիլեր օլմալը սոր : — Պուրթսա գալըն ազ : Յ՛ույսա՛ , Գուրթարըճը Յ՛ԵՆտիմիզ՝ քէնտի փագիր շայիրտլէրինին տու՛ալարընը մանթլուպ էտէրէք նիյազ եԼԻԷսի զէմանն՝ եարտըմ ու հիմայէթաէն նէ գասար մահրուտ գալմըշ օլմալը խոր : Յ՛ԵՆտիմիզ շայիրտլէրինէ եալվարսը քի , Ա՛ստըն հիմայէթ ու եարտըմընը տիլէմէք իչհուն օնուն իլէ պէրապեր տու՛ա՛տա պիրլէշմինլեր , վէ եագընտա պուլունուպ ույանըգ տուբռունլար , քի էյեր պայրըդ՛ վէ եէրէ աբշէրսէ , օնու գալըրըմազա եարտըմ էթմինլեր .

39 . Գէօղ էյէ՛ լէթզէ : Ճո՛ուա Յ՛ԵՆտիմիզ՝ մուզայիգայա տալմըշ պիր քիմսէ կիտի կէօրմիւնիւր : Շ՛այիրտլէրինէն պիր թէսէլի ալամասը . վէ օնլարըն եանընտան պիր թաշ աթըմը գասար ուզազա վարսը (Գ՛ոէ . ԻՒ . 41) , քի քէնտինի եալը՛նըզմա , փէտէրինին հուզուրուա եիւզիւ գօյուն գափանըը , վէ տուա՝ էտէրէք տէտի . Ն՛ա՛ փէտէրիմ՝ էյէր միւմքին իսէ , պու գասէհ պէնտէն կէչսին . լաքին նա աթըն : — Ն՛էզԼ՛ էօյոճ էփճանը : Յ՛ԵՆտիմիզ էվվէլա տիզ չէօքսիւ (Գ՛ոէ . ԻՒ . 41) վէ օնտան սօնկրա՝ եա ա՛զիմ զայի՛փլիյի սէպէպինէն եախօս տուա՛սընըն հէրտարէթինէն վէ գալպինին սըզլէթինին պէօյիւքլիյինէն՝ եիւզիւ գյուն եէրէ գափանը : Գու՝ ա՛զիմ թէհլիլէրէ՝ էլէմ ու քէտէր՝ եախօս գալպ հէրտարէթի զէմանլէրինէ չօգ քէրըհ՝ տուա՛ էթմէքտէ տուրմանընն պիր թաշը իսի : Ն՛ՈՀԷ . Ի . 3 Ի՛ՈՈՑ Ժ . 22 . Ա Գ՛ՈՑ . ԻԱ . 16 : Բ Գ՛ՈՑ . Ի . 18 : Ն՛ԶԷ . Ի . 1 : Գ՛ԼԻՒ . Ը . 6 : Հ՛Բ . Ա . 20 : Ն՛ԶԿ . Ա . 28 : — Յ՛ՈՈ՛ էտէրէ : Ա՛ՒԼ . Ժ . 35 , 36 : Գ՛ՈՑ . ԻՒ , 41 , 42 : — Ն՛՝ փէտէրէմ : Պապ Զ . 9 շէրհինէ "փէտէրիմիզ" լուղէթինին թէֆհիրինէ պագ : Յ՛ԵՆտիմիզի շիմտի պիւրիւկէն պուլուդ հէր նէ գասար գարա՝ վէ Ա՛սպալըն օնու վուրմազա խոշ կէօրմիյիս վուգուշլար հէր նէ գասար հիյդէթլիս խոր իսէյէր ո՛՝ օ երինէ Ա՛ԶԼՍԻ քէնտի փէտէրի նազարը իլէ պագարըրսը : Յ՛ՈՒԼ . ԻՒ . 27 , 28 : — Ն՛ՉԷ Ժ՛ՈՒՒՆ Է՛ : Գ՛ուրթարըճը Յ՛ԵՆտիմիզին զայէթ շէհտա իսքէնձէլէրինին պիր միգտարինի խաֆիֆլէթմէյէ եախօս գալարըմազա՝ Ա՛ԶԼ-

Digitized by Google

պէնիմ իսթէտիյիմ կիպի տէ-
յիլ՝ իլլա սէնին իսթէտիյին կի-
պի օլսուն։

Տըն էպէտի կէլտիքտէնիյինէ վէ
Հագգանիյէթինէ վէ ա՛պիլի-
յինէ մուվաֆֆըգ օլայըտը, Յի-
սուս Նէֆէնտիմիզէ պուննու իս-
թէմէսէի՝ պիզէ տաթի պու մի-
սիլլիւ պիր Հալտէ պուլունտու-
ղումուզ թագտիրտէ էօյլէ շէ-
յի իսթէմէսէի Հէր նէ գատար
Հագգ վէ միւնասիպ իսէ, Հագգ
վէ միւնասիպ իտի։ Յիսուս Նէ-
ֆէնտիմիզին ալտըշ իտիյի՝ պի-
զիմ թապիա՛թմըզ իտի. վէ
պիզիմ թապիա՛թմըզ՝ Յիսու-
սուն օլ զէման չէքտիյի միսիլ-
լիւ սըգլէթի ու տէրտտէն քիւլ-
լիյէն նէֆրէթ էտէր։ Պապ Դ.
2 տէ՝ "աճըգտը", վէ Ը. 24
տէ՝ "ոյուրուտու", վէ ԻԴ. 23
տէ "տուա՝ էթմէյէ... տազա
չըգտը" լուղէթլէրինին շէրհէ-
րինէ պագ։ — Պո՛ ֆագէհ պէն-
պէն ևէ։ Կատէհ մա՛նասը պու-
րատա՝ օլ տայանըլմազ սըգլէթի
վէ օլ զայէթի հիյապէթլու էվլի-
յէթլէր՝ տիր։ Պապ Ի. 22
շէրհինէ պագ. Ջէմ տաթի խա-
նէ 44 տէ "իւչինճիւ քէրրէ...
տուա՝ էյլէտի" սէօզլէրինին շէր-
հինէ պագ։ Նաայ. ԾԱ. 17։
— Պէնիմ իւմէթէյիմ կիպի պէյլէ։
Յիսուս Նէֆէնտիմիզին իսթէթը
ու իրատէթիի եօգ տուր, վէ
Ա՛լլահըն իսթէթը ու իրատէթին-
տէն զայրի իրատէթի օլմասըն
տէյիւ տուա՝ էտէր։ Ալ է պու
պապատա տէրտ ու միհնէթլէրի-

40 Ալ է շայիրտլէրէ կէլտի,
վէ օնլարը ույուր պուլտու. իմ-
տի Պևտրուսա տէտի. Պիր սա-

միսէ պիզէ պիր ի՛պրէթ պրագ-
մըշ տըր։ Ա՛լլահըն Հագգ իլա-
տէթի սլսուն, վէ օնուն Հէմի
ա՛լէա վէ ա՛պիլ մէրամ ու մագ-
սուտլարը իճրա օլսուն. վէ Հէր
պիր խուսուստա՝ Կուրթարըճը-
մըզ կիպի շազլըգ իլէ օնուն
նիհայէթիզ ա՛լիմ վէ Հագգ
մուգատտէրինէ միւթի՛ օլաչըմ։
Պապ Զ. 10 տէ "փրատէթին
օլսուն" սէօզլէրինին շէրհինէ
պագ։ Բ Թես. Ժե. 26։ Յով.
ե. 30։ Զ. 38։ ժՌ. 28։ ժԴ.
31։ Ջոէլ. ժե. 3։ Փիլէպ.
Բ. 8։

40. Շ՛այէթվէրէ կէլտի։ Այ՛հա-
պարէք Կուրթարըճմըզ՝ ճանը-
նըն չէքտիյի շէտտտ սըգլէթին-
տէն խաֆիֆլիք պուլմայըպ՝ չօք-
մէք տէրեճէլէրինէ վարմըշ ի-
քէն շայիրտլէրինէ տէօնէր, քի
օնլար իլէ տէրտլէշսին, վէ օն-
ատտան եարտըմ պուլսուն։ —
Ալ է ծնըրը ույուր պոլտու։
Այ՛էվ. ժԴ. 37։ Կոէ. ԻՌ.
45։ Շ՛այիրտլէր՝ խօճալարընըն
տէրտ ու միհնէթինտէ օնա
եարտըմ էթմէյէ Հազըր օլմագ
իչիւն օնուն պիլէհնէճ ույանըգ
տուրաճագլարը եէրինէ, ույգու-
յա վարտըլար. վէ օնլար օնուն
իչիւն տուա՝ էթմէքտէ օլաճագ-
լարը եէրինէ՝ օնուն օնլար իչիւն
տուա՝ էթմէ՛նէ միւհթաճ տըր-
լար։ Լաքին օնլարընն սէվկիւլիւ
խօճալարը պուննճիլէյին միհնէթի

Digitized by Google

ա՛թ պէնիմ իլէ ուչանըգ տուրմաղա պուննճիլէյին գատիր օլմատընըզ մը։

41 Ուչանըգ տուրուն, վէ տուա՛ էյլէյին, քի թէճրիպէյէ ութիշմէյէսինիզ. կէրէկ րուհ հազըր՝ ու սրգլէթի իչինտէ պուլունուպ՝ օնլարա ուչանըգ տուրմաղա վէ օնա եարտըմ էթմէյէ եալվարմըղը վագըթ՝ օնլարա ուչումազա նի՞ճէ միւմքին իտի։ Ո՛ւ կատան կէօրիւնիյօր քի, օնլարըն ուչումասը պիւթիւն պիւթիւնէ պիգայտըգլարընտան տէյիլ իտի. իլլա օնլարըն գատասվէթ ու քէտէրի՛ իւկէրլէրինէ ուչգու կէթիրտի։ Ընլարա պուննտան էվվէլ պու գատար քէրրէ հէման օլ կէճէ չէքէճէք օլտուգլարը ա՛զիմ թէհլիքէլէր վէ սրգընթըլար խապէր վէրիլմիշտի, վէ հալէա քէնտիլէրին մուհապպէթլու խօճալարընըն՝ պու թէհլիքէ ու սրգընթըլարըն կէլմէսի միւլահազասը իլէ՝ պու տէրթէճ պայըլտըղընը վէ չէքթիրիւնիւ կէօրմէկլէրի իլէ՝ ա՛գլ ու փիքրլէրի եօրուլտու, վէ թապիա՛թընճա պու միսիլլիւ հալտէ պուլունանն քիմսնէլէրթ վագի՛ օլտուղու միսիլլիւ՝ իւզերլէրինէ ուչգու կէլտի։ — Պէթրոս փէտէ Ուապպ Ույֆէնտիմիւ՝ մահատաէն Պետրոսա սէօյլէտի, չիւնքի ս՛ պուննտան ազ էվվէլ քէնտի գուվվէթի հագգընտա էօյլունմիշ իտի։ 33—35 խանէլէրին ջերհէրինէ պագ։ Ույֆէր Պետրոս վէ պագի շաիրլէր Ույֆէնտիմիզ իլէ պիր սատա՛թ ուչանըգ տուրմաղա վէ տուա՛ էթմէյէ գատիր օլմատընըղը խէ, օնուն հէփ չէքէճէք 41 Ուչանըգ տուրուն, վէ տուա՛ էյլէյին, քի թէճրիպէյէ ութիշմէյէսինիզ. կէրէկ րուհ հազըր՝ չի զէվգլ նիշլէր վէ տէօյիւլմէլէրինտէ վէ օլ զամըմ խալէ էօլմիւնտէ պէրապէրինճէ տուրմաղա նի՞ճէ գատիր օլապիլէճէքլէրինի։ Ղատ. թ. 38։ Ա Խոթ. Ի.Ջ. 15. 16։ Գ Խոթ. Ի. 11։

41. Ույանըգ պօրօն, կի պօռա՛ էյլէյին։ Պապ Ի.Դ. 42։ Իե. 13։ Ա՛ռէ. ժԳ. 33—37։ ԺԴ. 38։ Ղ՛ռէ. Իա. 36։ Իւ. 40. 46։ Ա Կո՛ռնթ. ԺՋ. 13. Ց. ֆէօ. Ջ. 18։ Ա Պէթ. Դ. 7։ Ե. 8։ Յակ. ԺՋ. 15։ — Խոնդիպէ. պէյէ ևՁ Պապ Ջ. 13 չերհինէ պագ։ Ղ՛ռէ. Ը. 13. ԺԱ. 4։ Ա Կորնթ. Յ. 13։ Ր Պէթ. Բ. 9։ Յակ. Գ. 10։ Ույէր օնլար Ուապպ Յիսուս իլէ տուա՛ էթմէյէ ուչանըգ տուրմաղըպ խէ, հիչ տէյիլ խէ ուչանըգ տուրուպ՝ քէնտիլէրի իչինն տուա՛ էթմէյէ չալըշըպնըլար։ Վերսէմլիյէ տիւշմէյէ իչինն տուա՛ էյլէսինլէր։ Շ՛ան ու տիլէյն Ույլահտան եարտըմ տիլէսինլէր, քի էթրաֆլարընը չէվիրմէքսէ օլան պէղալարըն վէ կէլմէքսէ օլան թէհլիքէլէրին օրթասընտա տուրմաղա գատիր օլտունլար։ Ույհնտիլէրին խօճալարընըն ըհտա օլտունտուղունու՝ զէվգլէնիլմիյինի՛ չէրսա՛թա կէօթիւրիլմէսպ մուհաքէմէ օլտունտուղունու՝ խապչնտըրընը՝ վէ էօլտիւրիւնիւ կէօրմիւքլէրինտէ՝ օնլար օնուն՝ պուննլարըն ճիւմլէսի-

Digitized by Google

ամմա թէն զայի՛ֆ տիր։

42 Ա֊էքրար իքինճի քէրրէ վարաը, վէ առա՛ էտիպ տէ֊ տի. Լ֊՛ փէտէրիմ՝ պու գա֊

42 Ա֊էքրար իքինճի քէրրէ վարաը, վէ առա՛ էտիպ տէ֊ տի. Լ֊՛ փէտէրիմ՝ պու գա֊

նէ՝ քէնտինի գուրթարմաղա գուվվէթի օլմայան պիր քիմսէ կիպի պօյնունու էյէրէք՝ կիրիֆ֊ թար օլտուղունու կէօրտիւքլէ֊ րինտէ՝ օնլարըն ճանլարընըն իղ֊ վաը ռահա՛թը օ ալաճաղտը։ Լ֊ամի օնլար՝ չիմոի ճան ու տիլ֊ տէն Լ֊ալահա նիյազ էթմինլէր, վէ գալ լէրինտէն եալվարըն֊ լար, քի քէնտի խօճալարընը՝ հէմ ինսանլարտան հէմ Լ֊ալահ֊ տան թէրը օլունմուշ կէօրիւն֊ տիւյիւ զէման՝ թէրը վէ ինքնար էթմէմինլէր։ — Կէրչէ չոհ հա֊ ղէթ Ա։ Ասլ. ճԹԹ. 5. 25. 32 35—37. 115—117. 173, 174։ Լ֊սայ. ԻՋ. 8, 9։ Հ֊ովմ. Է. 18—25։ Ը. 3։ Ե Կորնթ. Թ. 27։ Գաղ. Ե. 16, 17. 24։ փէ֊ Հպ. Գ. 12—14։ Կէօրիւնմէ֊ յօր քի շայիրտլէր՝ էօ՛զիւր պա֊ պընտա պիր սէօզ սէօյլէտիլէր. վէ Լ֊ֆէնտիմիզին պու սէօզլէ֊ րի կէչմիշ շէյլէր պապընտա պիր էօ՛զիւր տէյիլ՝ իլլա վագի՛ սլա֊ ճագ շէյլէր պապընտա օնլարը սագընտըրմագ իչիւն սէօյլէնմիշ կէօրիւնիւրլէր։ Լ֊ֆէնտիմիզ օն֊ լարա տէմիշ կիպի օլ֊յօր քի, էյէրչէ սիզին գա՛ի իմանընընըզ վար, վէ պէնի հիչ ինքնար էթ֊ մէյէճէքսինիզ տէյիւ ինանըյօր իսէնիզ տէ, պու ճիւմլէ իլէ ին֊ սան թապիա՛թը զայի՛ֆ տիր, վէ թէհլիքէտէն նէֆրէթ էտեր.

նէ՝ քէնտինի գուրթարմաղա գուվվէթի օլմայան պիր քիմսէ կիպի պօյնունու էյէրէք՝ կիրիֆ֊ թար օլտուղունու կէօրտիւքլէ֊ րինտէ՝ օնլարըն ճանլարընըն իղ֊ վաը ռահա՛թը օ ալաճաղտը։ Լ֊ամի օնլար՝ չիմոի ճան ու տիլ֊ տէն Լ֊ալահա նիյազ էթմինլէր, վէ գալ լէրինտէն եալվարըն֊ լար, քի քէնտի խօճալարընը՝ հէմ ինսանլարտան հէմ Լ֊ալահ֊ տան թէրը օլունմուշ կէօրիւն֊ տիւյիւ զէման՝ թէրը վէ ինքնար էթմէմինլէր։ — Կէրչէ չոհ հա֊ ղէթ Ա։ Ասլ. ճԹԹ. 5. 25. 32 35—37. 115—117. 173, 174։ Լ֊սայ. ԻՋ. 8, 9։ Հ֊ովմ. Է. 18—25։ Ը. 3։ Ե Կորնթ. Թ. 27։ Գաղ. Ե. 16, 17. 24։ փէ֊ Հպ. Գ. 12—14։ Կէօրիւնմէ֊ յօր քի շայիրտլէր՝ էօ՛զիւր պա֊ պընտա պիր սէօզ սէօյլէտիլէր. վէ Լ֊ֆէնտիմիզին պու սէօզլէ֊ րի կէչմիշ շէյլէր պապընտա պիր էօ՛զիւր տէյիլ՝ իլլա վագի՛ սլա֊ ճագ շէյլէր պապընտա օնլարը սագընտըրմագ իչիւն սէօյլէնմիշ կէօրիւնիւրլէր։ Լ֊ֆէնտիմիզ օն֊ լարա տէմիշ կիպի օլ֊յօր քի, էյէրչէ սիզին գա՛ի իմանընընըզ վար, վէ պէնի հիչ ինքնար էթ֊ մէյէճէքսինիզ տէյիւ ինանըյօր իսէնիզ տէ, պու ճիւմլէ իլէ ին֊ սան թապիա՛թը զայի՛ֆ տիր, վէ թէհլիքէտէն նէֆրէթ էտեր.

տէհի պէն իչմէզսէմ, պէնտէն կէչմէք միւմքին տէյի՛լ իսէ, ի֊ բրատէթին օլսուն։

43 Ա֊է կէլիպ եինէ օնլարը

տէհի պէն իչմէզսէմ, պէնտէն կէչմէք միւմքին տէյի՛լ իսէ, ի֊ բրատէթին օլսուն։

43 Ա֊է կէլիպ եինէ օնլարը

վէ պուննուն իչիւն Հաճէթ վագ֊ Թընտա սիզէ եարտըմ էթմէք իչիւն՝ եօգարըտան գուվվէթ վէ իմտատ Թալապ էթմէկլիսինիզ։

42. Ա֊նէբսէ Ի֊պնէ֊ Ղէյէ վէբ֊ պը։ Լատնէ 39 չէրհինէ պագ֊ — Տ֊ա՛ էպէ։ Ասլ. ԻԲ. 1, 2։ կԹ. 1—3. 17—20։ ՃԸ. 1—3։ Ա֊ռէ. ՀԳ. 39։ Նէբ֊ Գ. 15։ Ե. 7, 8։ — Պա֊ պեհ Ա։ Լշպու իքինճի տու֊ ա՛տա Լ֊ֆէնտիմիզ էվվէլքի կի֊ պի գաստհին հէր վէճհ իլէ կի֊ տէրիլմէսինի Թալապ էթմէյօր. լաքին օնուն մուզայիգասը է֊ յէրչի էվվէլքի կիպի շէտիա վէ աղըր իսէ տէ, քէնտինի Թաճ֊ լը պիր Թարզ իլէ փէտէրինին իրատէթինէ Թէսլիմ էտեր։ Ա֊ահմին էթմէկէ սէպէպիմիզ վար տըր քի՝ պիր չօգ վագըթ տուա՛ էթմիշ իտի. չիւն քի շա֊ յիրտլէրինէ կէլտիյինտե օնլա֊ րը հինէ ուչգուտա պուլմուշտու֊ տու. լաքին հէր նէ գաստար չօգ սէօյլէտի վէ չօգ սրգընթըտա օլտու իսէ տէ, պիւթիւն առա՛֊ ու նիյազընըն խիւլասաը՝ Լ֊ա֊ լահ՛ըն ա՛զիզ վէ միւսպարէք իրա֊ տէթի օլսուն տէյիւ իտի։

43. Օնլարը ռոյօր պօլտա։ Ղաւիթի էմանն պու. Օէյթաուն առաղընըն իւզէրինտէ աղլատըղը զէման, օնուն պիլէսինճէ օլան֊ լարըն ճիւմլէսի սէրտապէրինճէ

վէ պուննուն իչիւն Հաճէթ վագ֊ Թընտա սիզէ եարտըմ էթմէք իչիւն՝ եօգարըտան գուվվէթ վէ իմտատ Թալապ էթմէկլիսինիզ։

42. Ա֊նէբսէ Ի֊պնէ֊ Ղէյէ վէբ֊ պը։ Լատնէ 39 չէրհինէ պագ֊ — Տ֊ա՛ էպէ։ Ասլ. ԻԲ. 1, 2։ կԹ. 1—3. 17—20։ ՃԸ. 1—3։ Ա֊ռէ. ՀԳ. 39։ Նէբ֊ Գ. 15։ Ե. 7, 8։ — Պա֊ պեհ Ա։ Լշպու իքինճի տու֊ ա՛տա Լ֊ֆէնտիմիզ էվվէլքի կի֊ պի գաստհին հէր վէճհ իլէ կի֊ տէրիլմէսինի Թալապ էթմէյօր. լաքին օնուն մուզայիգասը է֊ յէրչի էվվէլքի կիպի շէտիա վէ աղըր իսէ տէ, քէնտինի Թաճ֊ լը պիր Թարզ իլէ փէտէրինին իրատէթինէ Թէսլիմ էտեր։ Ա֊ահմին էթմէկէ սէպէպիմիզ վար տըր քի՝ պիր չօգ վագըթ տուա՛ էթմիշ իտի. չիւն քի շա֊ յիրտլէրինէ կէլտիյինտե օնլա֊ րը հինէ ուչգուտա պուլմուշտու֊ տու. լաքին հէր նէ գաստար չօգ սէօյլէտի վէ չօգ սրգընթըտա օլտու իսէ տէ, պիւթիւն առա՛֊ ու նիյազընըն խիւլասաը՝ Լ֊ա֊ լահ՛ըն ա՛զիզ վէ միւսպարէք իրա֊ տէթի օլսուն տէյիւ իտի։

4.3. Օնլարը ռոյօր պօլտա։ Ղաւիթի էմանն պու. Օէյթաուն առաղընըն իւզէրինտէ աղլատըղը զէման, օնուն պիլէսինճէ օլան֊ լարըն ճիւմլէսի սէրտապէրինճէ

Digitized by Google

ույուր պուլտու . զիրա կէօզլէրի աղըրլաշմըշ իտի ։

աղլատըլար (Բ Մակ . Ա . 30) . լաքին Գաւիթին ()ղու օրատա միհնէթ ու քէտէր ճօշղունլուղու ղու իլէ աղլատըղը զէման , օնուն պէրապէրինճէ օլանլարըն ճիւմ լէսի ույգուտա իտիլէր ։ ()նուն տիւշմէնլէրի ույանըգ իտիլէր (խանէ 47) , լաքին քէնտի շայիրտլէրի վէ էն էյի տօսթլարը ույուրլար իտի ։ — Կէօշլէրէ ա . ղաբտըմըձըդը ։ Մակ . Ա . 34 ։ Յոէլ . Ա . 5 , 6 ։ Ամոս . Ա . Գ . 40 ։ Պաղ . Բ . 32 ։ Գործ . Ի . 9 ։ Հռովմ . Ծգ . 11 ։ Ա Գօր . Բ . 6 — 8 ։

44 . Ալ է օնլարը պրաղդ ։ Հէտիսի՝ հիչ պիր իշէ եարամազ եարտըմճըլար վէ թէսէլլիճիլէր իտի ։ Ամոս . Ծ . 40 տէն կէօրինիւր քի , եզիյէթ չէքմէքտէ օլան Յիսուս Նազովրեցի՝ պու տէփա՝ տախի էվվէլքի տէփա՝ հիպի շայիրտլէրի ույանտրտը , վէ սնլար ույուգլատրգլարը իչինն էօ՛գիւր տիլէմէյէ գատիր տէյիլ իտիլէր ։ Վէնտիսի՝ եէրէ պէրապէր չէօբ՛ւսլ՝ եզիյիճ իքէն , օնլար տիճրէյէն ա՛զալարընա տուսյագ օլմալար , օնու աճրմալէրի իլէ օնա թէսէլլի վէրմէզլէր , վէ տուա՛լէրի իլէ տախի օնա եարտըմ էճմէզլէր ։ Պիր քիմսէ պէօյիւք տէրտ ու միհնէթ իչինտէ օլտուղու վէման՝ էյէր էճրաթճընտա օլանլար տիգգաճըզ վէ պիգայտ կէօրիւնիւրլէրսէ , սապտըզըգ վէ սէրթլիք իլէ

44 Ալ է օնլարը պրաղդ՝ թէքրար վարտը , վէ իւչիւնճիւ

աէօյլէմէյէ մէյիլի տիր ։ Լաքին հալիմ՝ վէ եզիյէթ ու իսքէնճէտէ օլան Յիսուս Նազովրեցիդ էօյլէ տէյիլ իտի . չիւնքի քէնտինին էն պէօյիւք սըգլէթի ու ճան աճըսընտա պիլէ քէնտի շայիրտլէրինէ՝ տայիմա օլտուղու կիպի՝ սապրը տըր ։ — Ի՛սկ. ճի՛ ւէչէ ՀՀման ո ՀէօզԼ՛ՀՀ ։ Պաղ Զ . 7 շէրհինէ պագ ։ Դատ . Թ . 18 , 19 ։ Պ՛ոէ . ծԸ . 1 ։ Բ Կորնթ . ծՐ . 8 Նազովրեցիդին տուա՛սընըն խուլասասը եինէ օ տուր . լաքին տահա զիյատէ հէրարէթի իլէ տուա՛ էտեր . վէ շիւպհէսիզ՝ “ գուվվէթլի սէա վէ կէօզ եաշլարը իլէ նիյազլէր վէ րիճալէր սունատուղու ” զէման՝ պու իտի ։ Նէէ . Ե . 7 ։ Պ՛ուկաստան էօյրէնիրսիզ քի (ԻՐ . 44) , օնուն սըգլէթի ու ճան աճըսը ղազէթի հիյազէթլու իտի ։ Մատթէա՛ի թէզ թէզ չէօքմէքտէ իտի . վէ իմտատ կէլմէյէճէք օլտա իտի , չօգ տայանամազլար ։ Լուսնէ 39 “ էյէր միւքէմմէլ իսէ ” աէօզլէրինին շէրհինէ պագ ։ ()լ կէճէ ղայէթ սօուգ իտի (Յովհ . ծԸ . 18) , վէ պու ճիւմլէ իլէ օնուն թէերի սէլ կիպի ագար իտի , վէ օնուն իլէ պէրապէր գան գարըշըգ իտի , վէ իրի իրի տամլալար օլուպ եէրին իւզէրինէ ագարըտը ։ Նազէթին Նազարէ շինքիւրլէր օլսուն քի , իւղքիւպ գօրգտուղտա շէյ խուսուստունտա նիյազը (Նէէ . Ե . 7) գապտուլ օլտու , վէ խէլա-

Digitized by Google

քերրե հեման օ սեօզիւ սեջլէ-
սըն միրասխօրլարընա խըզմէթ
էտէն ա՛զիզ զաթլարըն պիրի
(Նէե. Ա. 14)՝ օնա խըզմէթ
էթմէյէ վէ օնու գուվվէթլէնտի-
րիլմէյէ կէլտի։ Պ՚օ՛է. ԻԹ. 43

Լաքին Յիսուս Լ՚ֆէնտիմի-
զին գօրգուտուղու եզիյէթ նէ՞ ի-
տի, վէ նէ՞ խուսուստա քէնտի-
սի գուվվէթլէնտիրիլտի. եա-
խօտ Վ՚ուրթարըճըմըզըն պու
զայէթ ազըր տէրտ ու քէտէ-
րինին սէպէպի նէ՞ իտի։ Պուն-
ճիլէյին՝ խա՛չ իւզէրինտէ զայէթ
աճը պիր էօլիւմիւ էօլմէյէ նէֆ-
րէ՛թ մի էտեր իտի։ Վայըր.
չիւնքի Լ՚էսու՛լ տէյօր քի
(Նէե. Ե. 7)՝ գօրգուտուղու շէյ
խուսուսունտա իշհտիւտի, եա՚նի
օ խուսուսուստա տուա՛սը գապուլ օ-
յունտու. լաքին օ՛ խաչըն իւզէրի-
նէ էօլմէքտէն խէլաս օլմաղը,
վ՚ պունտան պէօյլէ՛ գօրգուտու-
ղու շէյ պու օլմադըտը։ Վ՚է
պունտան դաթը՛ նադըր պինլէր-
ճէ շէհիտլէր՝ վէ զայի՛ֆ գարը-
լար վէ չօճուգլար պիլէ՛ զայէթ
հէյպէթլու էօլիւմլերի ճէսարէ-
թի ա՛զիմ իլէ չ՚քտիլէր, վէ
Վ՚ուրթարըճըմըզը քիւլիյէն
գափլայան տէրտ ու ք՚տէր մի-
սիլիւ պիր շէյ կէօսթէրմէտի-
լէր։ Լ՚ֆէնտիմիզին պու սա-
ա՛թտա չէքտիյի էզիյէթլերի՛
օնլարընքիւնտէն ֆարգը իտի։
Ո՚նուն էզիյէթլերի լուՀ էզի-
յէթլերի իտի, օնլարընքի թէն
էզիյէթլերի իտի. օնլարընքիլեր
ատէմէքտէն իտի, օնունքիլեր
Լ՚լահտան իտի։ Լ՚լահ օնլարա
քէնտի ճէմալինին նուրունու
կէօսթէրտի, լաքին Վ՚րիստոս
Լ՚ֆէնտիմիզէն եիւզիւնիւ կիզ-
լէմիշտի։ Լ՚լահ օնլարա իմ-
տատ էյլէտի վէ թէսէլլի վեր-
տի, լաքին Յիսուս Լ՚ֆէնտի-
միզի թէրք էյլէմիշտի։ Պիլ
ա՛քս՝ Լ՚ատպա խօշ կէօրիւն-
տիւ քի օնու էզսին, ճիւմլէմի-
զին պինամուսլու գլարընը օնուն
իւզէրինէ գօսուն, վէ օնուն ճա-
նընը կիւնահ իշհուն պիր գուր-
պան էյլէսին։ Վ՚է Լ՚լահըն
կիւնահա օլան ղազապընըն պու-
միսիլիւ պիր տույուշու օնուն
տէրուսի ճանընա օլ տէրէճէ
սըգլէթի վէրմիշ օլմալը տլըր քի՝
հինսան ա՛գլը խիւլահա էտէմէզ,
վէ տիլ թա՛պիր էտէմէզ. զիրա
Յիսուս պիւթիմ՝ կիւնահլարըմը-
ղը նիւքլէնտի, վէ Լ՚լահըն քէն-
տի էլինտէն պիզիմ՝ նէրի միկէ
էզիյէթ չէքտի։ Խանէ 31 տէ
"վուլգաթաղլամ" լուղէթինին չէր-
հինէ պագ։ Լ՚ոյ. Ծգ. 6.
10, 11։ Ո՚ՀԹ. ժգ. 7։ Հէբ-
՚ո՚վմ. Ը. 32։ Ա Պէտ. Բ. 24։
Լ՚ֆէնտիմիզին հագգընտա՝ թէն
էզիյէթլերի իշհուն պիր շէքվա
էժտիյինի օգուտմաղզ. լաքին՝
"Լ՚լահըմ Լ՚լահըմ՝ պէնի նի-
շհուն թէրք էյլէսին" տէքյիւ օլ
գասավէթլի սէօզլերի ֆէրեատ
էժտիյինտէ՝ ճանը նէ գատար
պէջիւք սըգլէթտէ օլմալը իտի։
Պապ ԻԷ. 46։ Հէմ շիւպհէ-
սիզ տիր քի, Յիսուս Լ՚ֆէն-

Digitized by Google

տիմիզ շիմոի շէյլեան իղվա-
սընտան տախի չօգ էգիյէթ չէք-
միշ օլմալը սըր։ Նէէ. Բ. 18։
Ը Էյլեանը՝ պունտան էվվէլ
եէնամիշտի, վէ շէյլեան պիր
պէման օնուն եանընտան կիթ-
միշտի (Ղ֊է. Դ. 13), լաքին
օ շիմոի տէօնտիւ, վէ ճ՚ինկինի
օն գաթի զօր ու շիտէթ իլէ
թէքրար պաշլատը։ Ղ֊է. ԻԲ.
53։ Յ֊Վ. ԺԴ. 30։ Ը Իմոի
ճէնկին պէօյիւիւ՝ վէ մասա-
հաթը պիճիրէճէք օլանը օլա-
ճաղըտր (Յ֊Վ. ԺԲ. 31), վէ
շէյլեանըն պիր սօն վէ հիյպէթ-
լու հիւճիւմ էտէճէյի մուգար-
րեր իտի։ Ը Իւպհէսիզ՝ շէյ-
լեան՝ Յիսուս Ն՚ֆէնտիմիզին
ա՛գլ ու փիքրինէ հէր կէօնա
հիյպէթլու վէ նարամազ միւ-
սահազալարը կէթիւտի. վէ հէմ
գուվվէթինի գուլլանտը քի, օ-
նուն փիքրինէ սահհ նահատ
խուլտավի գօրգուլար վէ թէհ-
լիքէլեր իհզար էյլէին, քի օ-
նուն ճանըընըն գավիլիյինի սար-
սըլտըն, վէ էթմէյէ պաշլատը-
ղը պէպիւք ա՛մէլտէն օնու չէ-
վիրսին։ Յիսուս՝ պիւթիւն միւ-
լ՚լէթ օնու բէտտ էտիպ խաչա-
մագ իւզէրէ իբէն, նամըլ Ա՚ն-
սիա օլա պիլիրիտի։ Պապ Դ.
1—10 չէրհինէ պագ։ Ն՚աքին
գօրգուտուղու շէյ խուսուսունտա
էյլէտիյի նիյազը իշնտիլտի.
չիւն քի ասպրսըզ լըգտան՝ էօր-
քէտէն՝ Ն՚լուհա լայըգ օլմայան
միւսահազալարտան՝ կէրչէքլիյի
ախէրլէրտէն ատգլամագտան՝ վէ
չէյլեանըն օնա էթմէյէ իղվա
էյլէտիյի հէր պիր կիւնահտան
հըքմ օլունտու (Ա Պետ. Բ.
22, 23։ Ա Յհ. Զ. 13։ Յ֊Վ.
ԺԸ. 36, 37). հէմ տախի օնա
պիր մէյէք վատիթատի իլէ էյլէ
իմնատ իհատան օլունտու քի՝ ա՛-
զիմ տէրտ ու սըգլէթինատէն
Կ՚եթսեմանի պաղչէսինտէ չէօ-
քիւպ էօլմէտի, իլա օլ իմնատ-
տըն գուվվ՚էթի իլէ խաչա եէ-
թիշմէյէ վէ օրատա տիւնեանընըն
կիւնահլարը իշիւն էօլիւպ քե-
ֆարէթ էթմէյէ գատիր սըտու։

Ն՚աքին Կ՚րիստոս Ն՚ֆէնտի-
միզին իշտու էմմասրդը էգիյէթ
ու սըգընթըլարըն նէ օլտուղու-
նու Ն՚զիզ Կ՚իմատպլար չիւնքի
պիզէ խատպեր վէրմէյօրլար, պու
պատպե ինսան զիւի՛մ ու րէյ-
լէրինէ թամ ի՛նթիմատ էթմէյէ
ճայիզ տէյիլ տիր։ Ն՚ֆէնտի-
միզին շիմոիքի տէրտ ու սըգըն-
թըլարը՝ պա՛ղըլարընըն զիւի՛-
միւնէ կէօրէ՝ օ գատար նահընըզ
պիր թէք շէյտէն տէյիլ՝ իլլա
չօգ շէյլէրին պիր եէրէ կէլմէ-
սինտէն օլա պիլիր։ Ընու պու-
լունտուղու հալի մահատաեօի
օնուն շայիրտլէրինտէն պիրի
նէտի իլէ էյէ վէրիլմէսի՝ պիր
ախէրինտէն ինքեար օլունմատը՝
ապիլէրտէն թէքը օլունմատը՝
վէ միլլէթին պիւթիւնիւնտէն
րէտտ օլունմատը՝ օնուն հիյ-
պէթլու էգիյէթ ու իսքէնճէ
չէքիպ խաչլանագտագ օլմասընընը
նտագլաշըզընընը միւսահազատը՝
շէյլեանըն մէքրուհ իղվալարը՝

45 Օ՛ր զեման չայիրտալէրինէ կէլտի, վէ օնլարա տեմի. Ա՛րթըզ ուչուչուն վէ բահաթլանըն, իչքէ սատ՛թ եագլաշտը, վէ ա-

վէ Ա՛լլահըն պիւթիւն տիւնեա-նըն կիւնահլարընա օլան հիչ-պէթլու զազապը քի շիմտի ճէ-զասը քէնտի իւզէրինէ թէրթիպ օլունմագաա իտի, պունլարըն ճիւմլէսի պիրտէն հէր թաւափ-տան օնուն ճանը իւզէրինէ հիւ-ճիւմ էթմէչիլէ՛ ինսան թապի-ա՛թընըն չէքե պիլէճէկինտէն զիյատէ պիր սըգլէմ ու քէտէր կէմիրէճէքլէրի աչիքեար տըր։

Լ՛աքին՝ հիչ ունուտուլմասըն քի՝ էյեր նօմնսուն լա՛նէթինի չէքմէսի սուչսուզ օլան Յիսուս Ի՛ֆէնտիմիզին հագգընատա օլ տէրէճէյէ հիչպէթլու իտի իսէ, իմանսըզ օլան քիմսէ՛ քէնտինին հէփ թէօհմէթ ու գաապա-հաթլարը քէնտինէ գարշը ի-քէն՝ վէ օնա իմտատ կէմիրէ-ճէք եահուտ օնա էպէտէն պիր տաամլա բահաթլըգ վէրթէճէք հիչ պիր միւրիւվվէթլու մէլէք կէ-լէճէ՛յի եօղ իքէն՝ նօմնսուն պու լա՛նէթինի էպէտ իւլ տալատ նամընը չէքեպիլէճէք։

45՝. Ի՛ընէք ուսուսան։ Ա՛տէփ. ժդ. 41։ Պա՛զը թէֆիրճիլէ-րինն զիւի՛ւմիւ պու տուր քի, պու աէօզլէր քէնայէ եօլունատա թէք-տիր ու թա՛զիրտէն ի՛պարէթ տիր. լաքին պունու գըյատ էթ-մէմէ տատա միւնասիպ կէօրիւ-նիւր քի, Յիսուս Ի՛ֆէնտիմիզ պիր միգտատ իմտատա պուլուպ

տէմ Օ՛ղլու կիւնահքեատլարըն էլինէ թէսլիմ օլունուչօր։

46 Գալգըն կիտէլիմ. իչքէ պէնի էլէ վէրճն եագլաշտը։

մէլէյին վասիթասի իլէ տախի գուվվէթլէնտիրիլմէյիլէ, շա-յիրտալէրինին օնուն պիլէսինճէ ուչանըգ տուրմալարը արթըզ օ գատար իգթիպալը տէյիլտի վէ պունուն իչիւն Ի՛ֆէնտիմիզ ի-սանը իլէ՝ տիւշմէնլէրինին կէլմէ-սինէ գատար կէչէն ազ զէման-տա օնլարը ուչուրմադա պրագտը։

—Նա՛ի եաթլաղը։ Պու՝ պիլ իգ-թիպա Յուդա վէ օնուն սիլահ-լանմըշ արգատաշլարը կէօրիւն-տիւէր տէմէք օլմայօր. լաքին մա-նասը սատէճէ պու օլապիլիր քի՝ շիմտի օնլարըն կէլմէսինին վագ-թը եագլաշմըշտըր, վէ հէր տա-գիգա՝ կէօրիւնմէէրի իչթիմալ տըր։ Յով. ՅԳ. 1։ ժէ. 1։ Յիսուս Ի՛ֆէնտիմիզ ուչանըգ օլմասը իլէ՝ պէլքի օնլարըն Ե-լուսաղէմ գափուսունատա տի-շարը չըգըպ կէլմէքտէ օլտուգլա-րընը տուչսուն, լաքին եինէ շա-յիրտալէրինի՝ պիր գաչ տագիգա տատա բահաթի ուչումադա պրա-ղըր, քի պէլքի օնտան սօնգրա պիր գաչ կիւն ուչանըգ տուր-մադա մէճպուր օլաճագլար։ — Մաթթէոս օլունուչօր։ Իտատ 2, 14—16. 21. 23—25։

46. Գալգըն կիթէմ։ Ա՛տէփ. ժդ. 42։ Հէմզան պիր գաչ տագիգա կէչմիշ օլմալըտըր, վէ տիւշմանլարը մաշալալարը վէ ֆէ-նէրլէրի իլէ (Յով. ԻԸ. 3)

Digitized by Google

47 Ալ է օ տահա սէօյլէր ի-
քէն, իշլէ օն իքիլէրտէն պիրի
Յուդա վէ պիւէսինճէ պաշքեռա-
հինլէրտէն վէ գավմըն իսթի
յորլարընտան պըշագլար վէ օ-

հէօրիւնտիւլէր, նա իշնիտիլտի-
լէր· վէ Յիսուս Ն֊ֆենտիմիզ
պիրտէն քէնտի շայիրտլէրինի
գալգմաղա չաղըրտը, լաքին տէ-
յիլ թէհլիքէտէն գաչընընլար
տէյիւ՝ իլա թէհլիքէյի օնուն ի-
լէ պէրապէր չէքմէյէ հաղըր օլ-
սունլար։ Ա Մոփ· ԺԷ· 48։
Գ֊ոխ· Թ· 51։ ԺՂ·50։ Յովէ. ԺԴ·
31։ Ա֊Ը· 4։ Գ֊որ֊ Ի֊Ա· 13։

47. () ասհա սէօյլէր իւէն։ Կէօ-
րիւնիւր քի՝ իշպու սիլահլան-
մըշ պ՛օլուք՝ շայիրտլէր տահա
էյիճէ ույանմամըշ իքէն՝ հալէա
պաղշէյէ կիր՛յօրուտու։ Ն֊յէր
Յիսուս Ն֊ֆենտիմիզ ույանըգ
օլմասայըտը, օնլարըն իւզերինէ
ափանսըզ կելէճէքլէրիտի, վէ
նէ օլտուղունու շայիրտլէր կէօ-
րէմէյէճէքլէրիտի։ — Յոփա։
Ա՞որ֊ ԺԴ· 43։ Գ֊ոխ։ Ի֊Ը·
47։ Յովէ· ԺԸ·2, 3։ Գ֊որ֊.
Ա· 16։ — Պըլտըղըտ վէ օփոռ-
ըտ էլէ։ Յովսէփոս տէր քի,
Պասէք պայրամընտա հէյքէ-
լին ավըտաունտա պիր պէօլիւք
Թօմա սըլտաթլարը պէքլէրիտի,
քի խալգտա պիր հիւրիւլթիւ
գօփաճագ օլտուղու Թագտիրտէ
օնու պասսընլար։ Պու պէօլիւք
պաշքահինին մէմուրիյէթի ալ-
Թընտա իտի· Պագ ԻԷ· 65։
Պու մատտէտէ շիմոի պու պէօ-

տունլար իլէ չօգ գալապալըգ ը-
ըրտէ՝ կէլտի։

48 Ալ է օնու էլէ վէրէն՝ օն-
լարա նիշան վէրիպ տէմիշ իտի·
Վիմի քի էօփէրսեմ՝ օ տուր, օ-

լիւքտէն պա՛զը սըլտաթլար կէօն-
տէրիլտի (Յովէ· ԺԸ· 3), վէ
էլպէթթէ գըլըճլարընը վէ ա-
խէր սիլահլարընը պէրապէրլէ-
րինճէ ալմըշլարըտը· լաքին պաշ-
քահինլէրին խըզմէթքնարլարը՝
վէ պու խուսուս իչինն օնլարըն
այաղա գալտրըտարգլարը շամա-
Թա վէ կիւրիւլթիւ էտէն գա-
լապալըգ՝ էլէրինէ սօփալէր վէ
տէյնէքլէր՝ վէ էլէրինէ կէլէն ա-
խէր շէյ իլէ սիլահլանաճագլարը
աշիքնար տըր։ Ե֊իպկէ նօգ
տուր քի՝ օնլարըն պիր չօղու Ն֊
յուսաղէմտէ պուլունան էն եա-
րամալ չափգըն վէ աշգինյա վէ
ֆենաքնարլար իտի։ — Պ֊ը-
ֆեռաէնկէրփէն։ Յիսուս Ն֊ֆեն-
տիմիզին Թուհաթուլմասը՝ պաշ-
քահինլէրին էմրի իլէ իտի։

48. ()Նըտրա Նիշան վէրէդ։ Յի-
սուս Ն֊ֆենտիմիզ պիղդահ՝ էլ-
պէթթէ օնլարտան պիր չօղու-
նա՝ վէ ա՛լէհուսուս սօլտաթ-
լարա մա՛նիմ տէյիլտի. Հէմ
տահի կէճէ օլուպ պիր ատէմի
պիր ախէրինտէն ֆարգ էթմէճի-
կիւճճէ իտի Ն֊մտի Հէր վէճհ
իլէ պիր նանղլըշլըգ օլմասըն
տէյիւ՝ Յուդա օնլար իլէ գավ-
էթմիշտի քի, օնա ա՛զիմ
տօսթլուգ նիշանէսինի վէրմէյի-
լէ օնլարա կէսթէվրսին, Հէմ

Digitized by Google

Նու Թուխուն ։

49 Վ֊Ե Չափուճագ Յիսուսա հագլաշըպ՝ Ալլամ սանա եա՛ խօճա՝ տէտի . վէ օնու էօփտիւ ։

50 Վ֊Ե Յիսուս օնա տէտի . Նա՛ տօսը՝ նէ՞ իչիւն կէլտին . օ զէման օնլար եագլաշըպ՝ էլլէ֊լիւնի Յիսուսուն իւզէրինէ սալ֊

տէ պու վէճՀ իլէ օնուն տիդ֊գաթըրը ճէլպ էտիպ սօլտաթ֊լարա էվրաՀիմաղա վագըթ վէրտին . — ՎՀՎ ԹՈՒՐԱՏ ։ Ր ԱՒՖ . Գ . 27 ։ Ի . 9 , 10 ։ Ասղ . ԻԸ . 3 ։ Ծե . 20 , 21 ։ — () փօր ։ ԻնՀթիմալ տըր քի , Յուդա Յիսուս Ա֊փէնտիմիզտէն վէ շայիրալէր֊տէն՝ քէնտինին իշպու Ճարա֊մազ իշտէն պիր խապէրի օլտու֊ղունու սագլամտաղա մէրամ էյ֊լէմիշ իտի (իանէ 14 շերՀինէ պագ) , վէ պու սէպէպտէն կէլ֊տիքլէրինտե , սիլահլանմըշ օլան պալապալըղա պիր շէյ սէօյլէ֊մէք իգթիզասընա կիրիփթար օլմամագ իչիւն՝ փէշինէճ օնլա֊րա սէօյլէտի քի , քէնտինին պիր տօսը կիպի սէլամ վէրլէճէք վէ էօփէճէք օլտուղու քիմսէյի Թուխուպ պաղլասընըլար , վէ սիւրիւպ կէօթիւրսիւնլէր ։

49 . Ալլամ սանա եա՛ խօճա ։ Ա֊ԹՒ . ՃԴ . 45 ։ Յուդա՝ խօ֊ճասընը պուլուպ կինէ օնուն ի֊լէ պէրապէր օլտուղունա չօգ շազլըգ սուրսէթի կէօսթէրիյօր — Վ֊Ե օնա էօփտիւ ։ Ա֊ննէ , ԻԷ . 26 ։ Ա֊ԹՒ . ԻԷ . 6 ։ Պ֊Ե . Է . 45 ։ Ե ԱՒԹ ։ Ե . 26 ։ Յի֊սուս Ա֊փէնտիմիզ իլէրի վարըպ՝ իւզէրինէ կէլէնլէրէ ապաստըգ֊լարը քիմսէ Չէման քէնտիսի

օլտուղունու օնլարա սէօյլէմիշ իքէն (ՅովՀ . Ի . 4—8) , Յու֊դայա օնու օնլարա քէնտի Նի֊շանը իլէ կէօսթէրմէյէ Չաճէթի գալմատը . լաքին օլ նիշան իւ֊զէրինէ գավլի գարար գըլմըշ֊լարըտը , վէ օ՝ սէօյլիւնտե տուր֊տու ։

50 . Նա՛ փօր ։ Ինչպու լուղէթի Նունանիճէտե ասըլ Ահապատան օլան պիր քիմսէյէ սէօյլէնիլէն լուղէթ տէյիլ տիր , իլլա պու՝ նատ քիմսէլէր եաման պայա֊ղըճա ըսաթ կէլէն քիմսէլէրէ սէօյլէնիր պիր սէօզ իտի ։ Պաւլ Ի . 13 ։ Ի . 12 ։ Ա ԱՒԹ . Հ֊Զ . 17 ։ Ասղ . ԽԱ . 9 ։ Ծե . 13 , 14 ։ Յիսուս Ա֊փէնտիմիզ Յուդայա չաիփգըն՝ խայըն՝ շէյ֊Թան էվլատը՝ վէ պունուն կիպի ախէր պիր սէյիթ սէօզ սէօյլէ֊մէտի . վէ պու պիճէ՝ ախէրլէրի Թարաֆընտան քէտէրլէնտիյի֊միզ զէմանտե ա՛զիմ Չալիմլիք վէ ԹէհՀամմիւլ կէօսթէրտիքէ պիր կէօնա փէնա սէօզ սէօյ֊լէմէքտէն իՀթիրազ էթմէկի Հօյրէթմէյէ տիր ։ — Ա՛յէ՞ էչ֊չեն կէլտին ։ Պ֊ուկասա կէօրե (ԻՒ . 48) Յիսուս Ա֊փէնտիմիզ՝ "Նա՛ Յուդա՝ ատէմին () ղընունու էօփ֊մէ՞ք իլէ մի էյէ վէրիրսին" տէ֊յիւ սիւալ տաԽի էթտի ։ Պու՝ ատէմի իւղքիւտիւր պիր սիւալ

Digitized by Google

տըլար , վէ օնու Թուխտուլար ։

51 Վ՝է իշխէ Յիսուս իւէ օ-
լանլարըն պիրի էլինի ուղատըպ՝

պըշաղընը չէքտի , վէ պաշքեա-
հինին գուլուընու վուրուպ՝ օնուն
գուլաղընը տիւշիւրտիւ ։

իտի , վէ Յուդայը՝ քենտի Ո՝-
ֆէնտիսինէ խապընլըզ էտիպ էլէ
վէրտիյի իչուն՝ քենտինին էթ-
տիյի հիպպէթլու Թէօհմէթինի
առւյմաղա ուչանարըմալը իտի ։
Ո՝չվա՞ նէ գաւառ քիմնէլեր
պուլունուր քի՝ Ո՝րիստոսուն
Ո՝հլիսէսինի սէվմէք պէհանէտի
իւէ օնուն քէօթլերինի աէօքմէյէ
չալըշըրլար ։ — Ո՝նէնէյնի Յիսու-
ուն ի-պէրինէ առւրըլար ։ Պու
քիմնէլեր՝ Յիսուս Ո՝ֆէնտիմի-
զի Թուխտուգլարը զէմանի՝ ա՝-
աէթա պու պիսիկլի ու վուգուա՝թ-
լէրտաէ էթմէքտաէ օլտուգլարը
շէյլէրտէն զիյատէ օնա պիր շէյ
էթմէմիշ օլաալար պիլէ՝ օնա չօգ
րէնձիտաէ էչլէտիքլէրինէ շիւպէ
եօգ առւր ։ Յուդա օնլարա՝
"Օնու Թուխտուն" (խանէ 48)
տէտի , վէ օնլար օնու պաղլա-
առլար ։ Յովհ . ի.Ը . 12 ։ Օ-
նուն էլչէրինի՝ իհթիմալ առը քի
արգասընա էջլէ սըգը պաղլա-
տըլար քի , օնա ա՝զիմ սըգընը-
թը վէրթիտի , վէ էլչէրինտէն
գաչմաղա չալըշմասըն առչիւ՝
հէմտաէ քենտիլէրին իչթիհատի-
նի կէօռթէկլիք իչուն օնու տէօ-
յէրէք վէ գագարագ վէ Թէհ-
տիա էտէրէք պաղլալարըտը ։

51 . Յէօա էչ օլաՆ՝ըբ պէչ ։
Յովհաննէստէն էջլէհիտիզ քի,
պու՝ Պետրոս իտի ։ Յովհ . ի.Ը .
10 ։ Օպիր Ո՝ետատանիչլեր

պետրոս առահա հայտարատա իքէն
նազըրգլարընտան՝ օնուն էօ՛մ-
րիւնիւ թէհլիքէյէ սալմասընը-
լար տեյիւ առընը զիքր էթմէ-
տիլէր ։ — Պըտաչըը չի՛տ ։
Պետրոս պունտան ազ էվվէլ
Ո՝ֆէնտիսի իչուն էօմէյէ հա-
զըր օլտուդունա տիմանէձէն էօ-
յիւնտիւ (խանէ 35), վէ շիմ-
տի գըլըճ էլինտաէ եիւրիւտիւ ,
վէ Ո՝ֆէնտիսինի Թուխմատա կէ-
լէնէրին իւզէրինէ ճէսապէթի ի-
լէ հիւճիւմ էթմի ։ Ո՝տէ . ի.Գ .
47 ։ Պ՝ատ . Թ . 54 ։ Ի՛Ռ . 49,
50 ։ Յովհ . ժ.Ը . 10 ։ Կէօրիւ-
նիւր քի՝ օ զէմանտաէ շիմտիքի
կիւպի՝ տիւրլիւ տիւրլիւ իշլէրէ
գուլլանմագ իչուն խալգ պէլ-
լէրինտէ պէօյիւք պըշագլար Թա-
շըրըլարըտը . վէ պու միսիկլի
պըշագլար ա՝լէյհտուտա եօշնա-
լարա իգմիշտը իտի , քի օնլարը
կէրէք հապաեի Հայվանլարատան
վէ կէրէք օղ զէմանկէրտաէ մէմլէ-
քէթինի պիւԹիւնիւ տօլու օյտու-
ղու եօղ քէսիճիլէրտէն քէնտիլէ-
րինի Տրփզ էթմէքտաէ գաւլլան-
մագ իչուն իւզէրլէրինտաէ պու-
յունտուն ։ Յովհաննէս առր քի,
խալգ Ո՝ըուսաղէմ չըգաըգլարը
զէմանի պու միսիկլի սիլահլար
Թաշլամաղա ա՛տէթլերի իտի ։
Պ՝ատ . ի. 30, վէ ի՛Ռ . 36—
38 չերհլերինէ պագ ։ Յովհան-
նէս առր քի պու գաւլաղը քէ-

Digitized by Google

52 () զԷման Յիսուս օնա տէ-
տի . Պըչաղընը եէրինէ տէօն-
աէր . զնրա Հեփ պըչագ չէքէն-

սիլէն խըզմէթքեարըն ատը]]՝աղ-
քաս իսի . վէ Ղուկաս տէր քի՝
Ն՝ֆէնտիմիզ օնուն գուլաղընա
ատգանտը , վէ օնու ատղալմա-
աը : Ղուրթաարըձը Ն՝ֆէնտիմիզ
պու վէճճ իլէ քէնտի էօ՛միւս-
նիս արայանլարա էյլիքքեանի-
լիյինի կէօսթէրտի , վէ օնլարա
խապաթ կէօսթէրտի քի՝ օնլար
քէնտիլէրինէ էյլիք էթմէք ի-
չիւն կէօքտէն կէլէն Ո՛ւանթի
ատ՝զիմին իւզէրինէ Հիւճիւմ է-
տէյօրլար :

52. Պըտաէնը եէրինէ պէօ-
պէք : Յիսուս Ն՝ֆէնտիմիզ պը-
չագլարընը օնուն իւզէրինէ չէ-
քէն ատլատթըլարա օնլարը եէր-
լէրինէ տէօնտէրմէյէ էմր էթ-
մէյօր , իւլա օնլարը Ա՛լլահընը
շէրատ՝ատթընա պրտաղըր , քի տի-
շտրըտան օլանլարընը շէրատ՝թը-
նը օ կէօրիւր (Ե Կօրնի . Ե . 13).
Լաքին Պետրոսա՝ գըլըճընը եէ-
րինէ գօմազա էմր էյլէտի , քի
օ՝ պըչաղընը Ղրիստոսու Հըմդ
էթմէք իչիւն չէքմիշտի . վէ
Ղրիստոս պու էմրի՝ շիմտիյէ
գատար նէսխ էթմէտի : Պագ
Ե . 39 : Ղ՛ուէ . Թ . 55 : Ա՛ը-
տաէմ . ԺՐ . 19 : Ե Կօրնի . Դ .
11 , 12 : Բ Կօրնի . Ի . 4 : Ե
Թես . Ե . 15 : Ե Պետ . Բ . 2
—23 : Գ . 9 : — Ա՛նէփ պըտաթ
չէփէնկը ԱՀ : Պու՝ զարպի մէսէլ
մնագուլէսինտէն պիր թա՛պիր
օլմազ կէօրիւնիւր , վէ մա՛նասը

լէր՝ պըչագ իլէ Հէլաք օլաճագ-
լար :

53 Ն՝օխսաս գատիր տէյի՛լ մի

պու տուր քի , ճէնքլէր իլէ մէշ-
ղուլ օլանլար՝ էքսէրի գաթլ օ-
լունուրլար : Պա՛զըլարը գըլյաս
էթմիյէր քի , պունուն մա՛նաս-
ը պու տուր քի , Ա՛լլահընը իշ-
պու տիւշմինլէրինին ճէզասընը
վէրմէք իչիւն՝ Պետրոսա գըլըճ-
ընը չէքմէյէ Հաճէթ եօգ տուր .
չիւն քի ազ զէմանատա ատնկ-
րա օնլարընը ճէզասընը Ա՛լլահ
քէնտիսի վէրէճէք տիր : Ա՛ն-
լար Ղրիստոսու Թումմաղա
Ո՛օմալըլարընը գըլըճընը գուլլան-
տըգլարը միսիլ իւ՝ օնլարընը մէմ-
լէքէթի վէ միլլէթի տախի պու-
վէճճ իլէ ազ զէմանատա ատնկ-
րա Ո՛օմալըլարընը գըլըճը իլէ Հէ-
լաք վէ խարապ օլունաճագ տըր :
Լ՝աքին պունուն մա՛նասը կէօ-
րինիւր քի՝ պու օլմալը տըր
քի , Պետրոս քէնտինի Հըմֆզ
էթմէք իչիւն պու միսիլիւ ա-
լէթլէր ասլա գուլլանմալը տէ-
տիլ տիր . չիւն քի պու միսիլ-
լիւ աթիգլէք՝ է՛պէթթէ քէն-
տինին վէ արգատաշլարընըն իւ-
զէրինէ պէլա վէ Հէլագըգ կէ-
թիրէճէք տիր :

53 . Օ՛ան էպէրթն էլ ԱՀ :
Ո՛ապպ Ն՝ֆէնտիմիզին Պետրոսա
գըլըճընը գընընա տէօնտէրմէյէ
էմր էթմէսինին իլքինճի աէպէպի
պու տուր : Պետրոսուն Ա՛լլա-
հա Ի՛թիմատը եօ՛գմաչուտու :
Պետրոս՝ Ա՛լլահ Ի՛սա՝էանընը
Հիմայէթի մախտուսէսի ալթընը-

Digitized by Google

իմ զանն էտէրսին քի՝ շիմոի վիկտերիայէ եալվարըլըմ տա՝ օ պանա օն իքի ալայտան զիյա-

տա օլան՝ վէ պիր սանիյէ իչինտէ կէօյիւն հէվի ա՛աքէրլէրինի քէնտի խըզմէթինէ ճէմ՝ էտէ պիլէն պիր Օ՛ամի ա՛զիմ իչիւն ույու Թաթրիգտէ նի՞չիւն ճէնկ էթմին։ Պաս ԻԵ. 31։ Գ Մոփ. Զ. 16, 17։ Գաո. Է. 10։ Բ Մոնե. Ա. 7։ Հօսէ. 14։ — Օն էյէ ալայ։ Իօմա սօլտաթլա-

րընըն պիր ալայը 5,000 սօլտաթ միգտարի իտի։ Պաս ԺԸ. 10 շէրհինէ պագ։ Օն իքի սայը-

սը՝ Իսրայէլին օն իքի սըպճ-

լարընա՝ եահօտ օն իքի Իէսուէ-

լէրէ Թէշպիհ ղիլդը օլունմուշ օլա պիլիր։ Պաս ի. 1 շէրհի-

նէ պագ։ Ազիգաթ Հուդա արքընգ օն արըն պիլէսինճէ տէ-

յինիտի, լաքին շիմոի հրփիզ օ-

լունաճաղընն օն իքինճիսի՝ Հի-

սուս քէնտիսի օլաճաղըտը, վէ էյէր պիր մէլէք 185,000 ճէնք-

ճի հէլաք էտէ պիլիր իտի իսէ (Դ Մոփ. ի.Թ. 35), հագիգաթ 60,000 տէն զիյատէ մէլէքէլէր իշպու խուսուստա զիյատէսինճէ քիփայէթ էտէրլէր իտի։

54. Վէյինաղար Նիճե ընէ-ղէ օ-

լունաճաղ։ Լուանէ 24։ Ասղ. Իհ. վէ կթ։ Նօայ. Ծգ։ Պաո. Թ. 24—26։ Օ՛ամ. ի. 7։ Գ Սամ. Իդ. 44—46։ Հովհ. ի. 35։ Գօղնթ. Ա։ 16։ Վէրիս-

տոս Հ՛ըֆէնտիմիզին էգի յէթ էքճէք զէմանը կէլմիշտի։ Ն-

տէ մէլէքէլէր նէթիշտիրէ։

54 Համի պէջղէ օլմագ՝ ճաճիպ տիր տէյիւ՝ Վէյինաղար նի՞ճէ

հովանըն գըլըճը շիմոի անուն իւղէրինէ չէքիլմիշտի (Օ. Մոփ. ճգ. 7), վէ Պետրոսա շիմոի՛ անուն ուղուրունա պըչագ չէք-

մէք՝ պունտան էվվէլ պիր քէր-

բէ պու պապատէ միւտահիլէ

էթմէմէի կիպի միւնաֆիկէթիզ իտի։ Պաս ի.Զ. 22, 23 շէրհ-

լէրինէ պագ։ Հ՛յէր Վէրիստոս Հ՛ըֆ նտիմիզ քէնտի շայիրտղէ-

րինէ օնուն ուղուրունա ճէնք էթմէկյէ րուխսաթ վէրտէկիտի, պիր գուղու կիպի՝ գարշը տու-

մայարագ՝ պօղազլանմագա կէօ-

Թիւրիւլմէկեճէկիտի։ Համի մի-

պարէք Հ՛իսուս Պետրոսա կէօս-

Թէրտիկի սեպեպ պու՝ եաՊնի քիթաալարըն Թէքմիլ օլմասը կէրէք օլտուղու իտի։ Վէրիս-

տոսան գուվաղուզու Հ՛ազարը Վէյինէլմէ իտի. վէ պիզիմ տա-

ֆի գուլաղուզումուզ՝ սըգընմեը-

լար վէ տէրտ ու մեշագգաթէ-

րըմիզ Հէր նէ գատար չօգ վէ պէջիւք օլսալէր տէ՝ Հ՛ազարը Վէյինէլմէ օլսուն։ Հ՛յվէէ՝ պի-

ղէ Հէր նէ վագի՛ օլուրսա օլ-

սուն, Հ՛ազարը ա՛զիզ Վէյինէլմէ Թէքմիլ՝ վէ իրտաֆէթի շէրիֆէթ իճրա օլսուն։ Հ՛յիսուս Հ՛ըֆէն-

տիմիզ շայիրտղէրինէ պունտա տա-

խի էջրէթմէկյէ մէրամ էյլէտի քի, օնուն էօլիւմիւ քէնտինէ իւմիտ քէտճէք վէ Թա՛ճիւզ գալաճագ պիր վուգուա՛Թ տէ-

Digitized by Google

թէքմիլ օլունաճագ ։

55 Ովլ սաա՛թտա Յիսուս գա-
լապալըղա ութի. Պէնի թուխ-
մաղա՝ խըրսըՙլ իւզէրինէ կիպի
մի պըչագլար վէ օտունլար իլէ
չըգտընըզ. Հէր կիւն՝ հէյքէլտէ
թա՛լիմ էտէրէք եանընըզտա օ-

յիլիտի, վէ օնլարա տախի էջ-
լէ օլմալը տըր ։

55. Յիսուս փ՛ալապալըղա պէպի։ Մ՛ատ։ ՚Ի. 48—50 ։ Պ՛ոյ։ Ի՛Ռ ։ 52, 53 ։ — Խըրսըՙլ ՚Ի-
չէրինէ կ՛ելի ։ Յիսուս Ա՛ֆէն-
տիմիզ պիր մէշհուր պէջիւրք
հարամի կիպի թուխթուլուպ պաղ-
լանըը, վէ սայքի էն քէօթիւ
վէ հարամզադ եօլ քէսիճի կի-
պի օնունլէ մուա՛մէլէ օլունտու-
քի՝ օ սայքի հագգա վէ մէմ-
լէքէթի նօմնսունա տայիմա գար-
շը տուրմագտա իտի ։ — Ո՛էր
կ՛ա՜ն ... եանընըզտա օ՛նօթօ՛ր է.
պի՞ ։ Ովլարըն օնու՝ պունճի-
լէյին հագգ շէլտա՛թտան գա-
չան պիր քիմսէ կիպի կէճէ իլէ
կէլիպ արամզադա Հաճէթլէրի
եօղուտուս. չիւն քի օ հէր կիւն
հէյքէլտէ ա՛յան աշխէտար օ-
թուրուպ՝ վա՛զ էթմէքտէ պու-
լունուրուտու ։ Պ՛ոյ։ ԻԱ. 37,
38 ։ Յովէ ։ Ի՛Ը. 20, 21 ։

56. Պ՜ա՜նա՜ ճ՛ումլէսի ... օլ-
պա՜ ։ Պա՛զըլարը իշպու թա՛-
պիրի Ա՛ւետարանիչ սէօյլէտի
տէրլէր ։ Ա՛աքին Մ՛ատ։ ՚Ի. 49 տէն կէօրիւնիւր քի, պունու
Ա՛տպպ Ա՛ֆէնտիմիզ սէօյլէտի ։
— Ո՛էնպալըը ՀՋ ։ Ա՛յէրչի

Ո՛էրիստոսուն տիւշմէնլէրինին՝
էթտիքլէրի շէյլէրտէ Ո՛էհթապ-
լարա պիր նազարը եօզ իտի ի-
սէ տէ, օնլարըն թէքմիլ օլմա-
սընա ալէթլէր իտիլէր ։ Պ՛ոյթ.
ԺԳ. 27 • 29 ։ Յիսուս Ա՛ֆէն-
տիմիզ իշպու քհթապալարա նա-
զար էտէրիտի, վէ Ա՛լլահըն ի-
բրահիմէի շէրիֆինէ թէզ միւ-
թի՛ օլուր իտի ։ Ա՛մտի օնուն
խալգը տախի քէնտիլէրին հէր
միհնէթի ու մէշագգաթլարընտա
վէ թարտ ու գօվալանըշլարըն-
տա պէօյլէ էթմինլէր ։ Ա՛նանէ
54 շէրհինէ պագ ։ Ա՛ԼՒ. Գ.
3. 4 ։ — Շ՛այէթպէլէրին հէյէմ օ-
նո՜ պըռաշըղ ֆ՛ալըլար ։ Ա՛նանէ
31 ։ Մ՛ատ։ ԺԴ. 50—52 ։
Յովէ • ԺՋ. 32 ։ Օնլար քէն-
տի Ա՛ֆէնտիլէրինին պաղլանըպ
պիր խապիս քիմսէ կիպի կէօ-
թիւրիւլտիւճիւնիւ կէօրիւպ՝ քէն-
տիլէրին օնու պրագմամադա օ-
լան վա՛տլարընը ունութմամլարը
իլէ՝ ճիւմլէսի Ո՛ւրհաթլարճը յը
եալընըզ կիթմէյէ թէրը էմ-
տիլէր ։ Ա՛յվահ, էյէր օնլար
Ա՛տպպ Յիսուսուն խաթրընա
կէթիրտիյի քհթապալարը խաթր-
լարընա կէթիրտիլէր իտի, օն-
լարըն ճանը նէ գատար գայիմ

Digitized by Google

57 Ալ է օձլար Հիւսուս Թուրքաց պաշքեահին Կայիափայ կէօթիւրտիւլէր, օրատա քի՝ քեաթիպլէր վէ իհթիյարլար վէ անլարըն ա՛մէն ու Հարաքէթի նէ՝ գատար ույղուն վէ միւնասիպ օլուրուսու։

57. Ձեռաց . . . ՀԻՆԻՆԴՊԻՆԼԷ։ Ա՛մպ. ԺԴ. 53։ Գ՛ոէ. Ի՛Ե. 54։ Ձովկ. ՀՌ. 49, 50։ ԺԸ. 12—14. 24։ — Կայիափա։ Ձուիհաննէս տէյօր քի, օնու իպթիտա Ը՛ննայա կէօթիւրտիւլէր, քի օ՝ պունտան ագահմ պաշքեահին իտի, Հէմ տէ Կայիափանըն գայրին աթաս իտի։ Ինչպու Հալէա մէզարա կիրմէյէ եագլաշմըշ օլան իհթիար քիմսէ՝ պու եարատմազ մնայլաՀաթաս ղայրէթլի վէ իլէրի օլմուշ օլմալը իտի. չինքի շիմդի Հալէա կէձէ եաըրսը մէհէլլէրի օլմուշ իքէն, պու քիմսէ Ձիսուսուն պաղլանմըշ օլուդունու կէօրմէյէ վէ օնու թուխմանլարա խայր տուա՝ էթմէյէ Հալէա օթուրմուշ իտի։ — Վէ՛ռնիկոդէ վ՛ էռնիկոդոս։ Պունլար ԱսանՀէտրիմ մէձլիսի՝ եահօտ միլլէթին պէօյիւք շուրասը իտի։ Գլ. Ե. 22 տէ «Ճէմաա՛թ» լուդէթինին շէրհինէ պագ։ Ինչպու մէձլիսին Ձիսուս Ը՛ֆէնտիմիզ Ը՛ննանըն գափուսունտա ալը գօնմուշ իքէն՝ Կայիափանըն աէրայրնտա ճէմ՝ օլմաղա վագթը օլուր իտի։ Գիչարե Ը՛ննա՝ պաղը օ-

ճէմ՝ օլտուլար։

58 Ալ է Պետրոս՝ թա պաշքեահինին ավլուսունատէք՝ ու զագսան օնուն սրտընճա կիսէր

լանը չէօզէճէյի եէրինէ՝ էյերչի օնուն պաղլարը պէշքի էթլէրինի քէսէճէք ատրճէճէլէրսէ սըզգը իսթէքըո տէ՝ օնու էյլէ պաըլը քէնտինին տամատընա կէօտուրի, վէ պու-վէճճ իլէ քէնտինին նուՀուզունուն գուվվէթինի՝ տուչսուզ Ձիսուսուն էօլիւմ Հիւքմ օ՛ունմասընը սապիե էթմէյէ գալթը։

58. Պետրոս . . . ուլտիքան օնուն պոդընճա կիսէր էր։ Վ՛իրտուտոսուն սրտընճա ուզագսան կիւմէյէ՝ տայիմա թէՀլիքէյէ պիր շէյ տիր. չինքի պու՝ ազազ ազազ կէրի գալմազա վէ սօն տոքմը օնու ինքեաթ էթմէյէ սէպէպ օլուր։ — Ալ է իչէ Ա՛ռէպ։ Պետրոսա իչէրի կիրմէյէ՝ ա՛լէսանէ Ձովհաննէս գէյտա օլունուպ պաշքեահինէ մա՛լում օլան պիր ախեր շայիրսին վասիթասի իլէ բուխտաթ վէրիլմէ։ Ձովկ. ԺԸ. 15, 16։ — Ի՛ռհայիննէ իէօտէ իչէ՛ռ։ Ը՛նի շէրատա՛թըն սօնունու կէօրմէյէ։ Ի՛ռթիմալ տուը քի, Պետրոս՝ Ձիսուս Ը՛ֆէնտիմիզ քէնտինի պիր մի՛ռճիզաթ իլէ գուրթարտճագ զանն էտէր իտի։ Պէլքի տուչհինիւր իտի քի, օնուն պ օնու Թուխմանդա կէլէնլէրի ևէրլէ չարսիան գուտուէթլի սէօզլէ (Ձովկ. ԺԸ. 6)՝ չինմի օնուն

Digitized by Google

իսի. վէ իչերի կիրիպ՝ նիհայե-
թինի կէօրմէք իչիւն՝ խրզմէթ-
քեարլար իլէ օթուրուր իսի։

59 Վ՚է պաշ քեահինլէր վէ

իխմէիչարլար վէ պիւթիւն ճէմա-
ա՚թի Յիսուսա գարշը՝ օնու էօլ-
տիւրմէք իչիւն եալան շէհատէթ
ատարարլար իսի,

րէճմէ թէզ վէ գարըշդըգ իլէ
իճրա օլունսուս քի, օնլարըն շա-
հիտլէր պուլուպ օնլարա նէ շէ-
հատէթ էտէճէքլէրինի էօյրէթ-
մէյէ վագըթլարը օլմասը։ Էմ
տախի թահմին օլունամազ քի,
օնլար շահիտլէրին ֆիլ վագի՝
եալան օլաուղունու իսմէրլէր ի-
տի, իլլա պու թահմին օլունա
պիլմէր քի, օնլար՝ տօղրու շէ-
հատէթ հիչ պիր վէճհ իլէ պու-
լունմամըշտըր թագտիրտէ եալան
շէհատէթի տախի տինկլէմէյէ
կէօնիւլլէրի վար իսի։ Յովհան-
նէստէն էօյրէնիրիզ քի (ԻՐ.
19—23), շահիտլէր չաղըրըլ-
մազտան էվվէլ՝ Յիսուս Ա՚ֆէն-
տիմիզի պաշքեահին քէնտիսի՝
շայիրտլէրի վէ թա՚լիմաթլէրի
խուսուսունտա թէֆթիշ էյլէտի.
վէ ուամրըտը քի, պու էսնատէ
Յիսուս սէօյլէրքէն քէնտինի գա-
պահաթը կէօսթէրմէք, վէ պու
վէճհ իլէ շէհատէթէ հաճէթ
գալմայաճագ տըր։ — Նոա էօլ-
պէրմէյէ էյէն։ Նու էօլտիւր-
մէյէ գարար գըլմըշլար իսի, վէ
օնուն սուչսուզլուղու հագգըն-
տա հէր պիր շէհատէթի ըէտտ
էտէճէքլէր իսի, վէ օնուն ա՚-
լէյհինէ օլան հէր պիր շէհա-
տէթի՝ հէր նէ գատար եալան
իսի իսէ ան՝ գապուլ էթմէյէ
հազըր օլաճագլար իսի։ Ե Նէն-

59 Վ՚է պաշ քեահինլէր վէ

շէրատէթները կէօրմէյէ օթուրան-
լարը վուրուպ հէլաք էտէճէք
սիր, վէ սապահ օլմազտան՝ քի՛մ
պիլիր՝ պէլքի օ Դաւիթին թահմ-
թը իւզէրինէ փատիշահլըգ սիւր
մէյէ օթուրաճագ տըր։ Լ՚աքին
Պետրոս տահա խայըրլը իսի
քի, պիր քէօշէյէ էքիլիպ՝ թէճ-
րիւպէյէ սիւշմէսին տէյիւ տուա
էյլէսին, չիւն կէօրիւնիւր քի,
69 վէ 70 խանէլերտէ զիքր օ-
լունան օնուն Ք՚րիստոսու իլէ
ինքեար էթմէսի՝ պու զէմանտա
վէ պու մահալտէ վագի՝ օլտու։
Պագ Ղ՚ու։ Ի՚։ 54—57, վէ
Յով. ԹԸ։ 15—18։ — Ի՚ըշ-
մէյէ։ Ի՚։ Թէհիմալ քի, Պետրոս՝ Ք՚րիստո-
սուն շայիրտլէրինտէն պիրի կի-
պի թանըլաճաղը եէրինէ՝ օլ
կէճէ պաշքեահինին իւճրէթլի-
լէրինին պիրի զանն օլունաճագ
գըչաս էթսին։ Յով. ԹԸ. 18.
25։

59. Եալան շէհատէթի ապտալ
էսի։ Կէօրիւնիւր քի օնլար քէն-
տիլէրի՝ եալան շահիտլէրի հա-
զըրլամամըշլար իսի. չիւնքի պու-
նու էթմէյէ օլաալար իսի, օնլա-
րա՝ քէնտիլէրինտէն պիլէ ըէտտ
օլունմագ տէրէճէսինտէ եալանը
աշկքեար օլմագտան էյի էօյրէ-
տիրլէր իսի. լաքին տօղրուսու՝
մասլահաթըն պիւթիւնիւ օլ տէ-

60 Ալ է պուլմատըլար. վէ չօգ եալան շահիսլէրի կէլտիլէր իսէ առ՝ եինէ պուլմատըլար, ա՛գըպէթ իքի եալան շահիսի կէլիպ

ԺԹ. 16—21։ Գ Մաք. ԻԱ. 8—13։ Մատ. ԻԷ. 12. ԼԲ. 11, 12։ ՂԴ. 20, 21։ Ա՛ռաք. ԻԲ. 18։ Ա՛ռք. ԺԴ. 55, 56։ Գ՛ուդ. Զ. 11—14։ ԻԴ. 1—13։

60. Ալ է պուլմափըլար։ Յիսուս Յ՛ԷՆտիմիզին էս՛մրիս օլ առէրէճճ փաք՝ վէ օնուն հէփ ա՛մէլ ու հարաքէթլէրի օլ տէրճէճ տօղրու իսի քի, օնուն էն պէօյիւք տիւշմանլարը պիլճ օնա գարշը պիր շէյ պուլամալար իսի։ Պապ ԻԷ. 4։ Յովհ. Ը. 46։ Գ՛ուդ. ԺԳ. 28։ Ա Պետ. Բ. 22։ Պիզիմ էս՛մրիսիմիզ տէ պունճիվէյին փաք օլսուն, վէ ա՛մէլ ու հարաքէթլէրիմիզ գաւպատհատան պէօյլէ թէկմիզ օլսուն։ Գ՛ան. Զ. 4, 5։ Տիտ. Բ. 8։ Ա Պետ. Գ. 16։ — Ղօչ եալան շահիպլէրէ կէլճէկը էսկի լճ։ Ա՛րկոս տէյօր քի, օնլարըն շէհատէթի պիրի պիրինէ մուճատպըգ տէյիլ իսի։ Պունլարըն շէհատէթի վուգուա՛թլէր՝ զէմանլէր՝ վէ քէյֆիյէթլէրը խուսուսունտա՝ ախէր եալան շէհատէթլէրին ճիւմլէսի օլսուն գարշը պիրինէ զըտտ իսի քի, Սանհէտրիմ մէճլիսի Յիսուսու՝ հիչ պիր կէօրիւնիւր սէպէպ իլէ թէօմէթլի էզգարըպ հուպէրինէ հիւքմ էթմէյէ գաաիո օ

աէսիիլէր։

61 Պու քիմսէ աէսի. Ա՛լլահըն հէյաքէլինի եըգըպ՝ օնու իւչ կիւնտէ պինա էթմէյէ գաաիր իմ

լամատը։ — Ա՛՝էզդէի էւէ եալն շահիպ լճ։ Յ՛հուտիլէրին նօմաուսունատն իքի շահիտ մաթլուպ օլունուր իսի. վէ մաղտահաթըն պիւթիւնիւ՝ մուգարրեր օլունմագ իչիւն Նօմալը վաթինին հուզուրունա կիթմէյէ իգթիղալը օլտուղունատն, օնլար՝ հիչ տէյիլ իսէ կէօրիւնիւշտէ՝ քէնտի նօմնալարընըն մաթլուպաթընա մուղայիր Յիսուսուն իւզէրինէ հիւքմ թագրիր էթմէյէ ճէսարէթ էտէմէզլէր իսի։

61. Ա՛լլահըն հէյէլինի եըքըլ լճ։ Յ՛ԷՆտիմիզ Յիսուս՝ պունուն կիպի պիր շէյ սէօյլէմիշ իսի, լաքին պու իւչ եըլատն էվվէլ վագի՝ օլուպ՝ օնու տէյիլ Ա՛լլահըն հէյաքէլի՝ իլա քէնտի թէնի իչիւն սէօյլէմիշ իսի։ Յովհ. ւ. 19—21։ Ա՛յէր խապաթ օլունա պիլսէ իսի քի՝ Յիսուս հէյաքէլին հագգընատա օնուն հէլաքըղընը փէշին խապէր վէրէրէք թագիր իլէ սէօյլէմիշ իսի, օնուն հագգընատա քիւֆր էթտի տէյիս շնքեատէթ էթմէյէ պու պիր վէսիլէ օլա պիլիր իսի, վէ պունուն ճէզասը էօլիւմ օլուր իսի. լաքին պու շահիտլէրին՝ Յիսուսուն գուվլանտրը սէօզլէր խուսուսուտա պիրինին սէօզլէրի՝ օպիրինինքի. նէ ուչմազ իսի (Գ՛ուդ. ԺԳ. 58). Էմ տախի օ սէօյլէսի

63 Ե՛ւ ⟨Յիսուս ասիկա ակնարկեց եւ
ասեր իսի . վե պաշ քեահին ճե-
վապ էտիպ՝ օնա ասեսի . ⟩ասնա
սիրի Ա՛ստուծ կողքը իչին սանա

հիտլերին սէնին ա՛լէյհինէ նէ
ա՛զիմ թէօմէքլերը հագցընտա
եէմին էյլէսիքլերինի իչին ։
Պունլարտա գարշը սէջյլէյճէք
հիչ պիր ճէվապըն եօ՛գմուսուր ։
Պունլարըն ճիւմլէսինին սօղրու
օլսուդունու իգդար էսէ՛րմիսին ։
⟨Յօղիսէ , քէնսինի գուրթար-
մագ իչին նէ՛ սէյէ պիլիրսին ,
վէ քէնսինի հագգ չըգարմագ
իչին նէ՛ ճէվապ վէրէ պիլիր-
սին ։

63 . ⟨Յիսուս ափսոսը եփէքով ։
⟨Յիսուս Ա՛ֆէնսիմիզին ճէվապ
վէրմէսինի՝ գապտհանէլը օլսու-
դունտան եահուտ գապտհանէլըն
Թանըրլըպ ճէվապը գալմասը-
ղընտան սէյիրլիսի . լսէքին օ
պիլիրիսի քի , սինկլէնէն շէ-
հատեճ սուրեճա պիրէ պիր շէյ
սայըլամազըտը , վէ պունտան ի-
չին օնա հիչ պիր ճէվապ իգ-
ղիպա էրմէզլիսի ։ Ա՛ յ պուն-
տան գաճը՝ նազար՝ քէնսիսի
պունտան էվվէլ պիր գամի աղըր
պիր Թարդ իլէ քէնսի հագ-
գընըն իհգագ օլունմասընտա իգ-
առամ էյլէսի ։ ⟨Յով . ի . 19
—23 ։ Պու վէճհ իլէ պաշ քեա-
հինին եէրինէ օնուն իչին գուր-
առուղու առաղընտան իւմիսի
քէսիլտի ։ — Պաշ փեահին ճէվապ
էտիպ՝ օնա փեսի ։ Ա՛յէյ ճէվապ
էրմաս . պէս պէրէի սիր քի ,
⟨Յիսուս Ա՛ֆէնսիմիզին սիւքիւ-

62 Ա՛ յ պաշ քեահին գալդըդ՝
օնա ասեսի . ՚Իչ ճէվապ վէրմէդ
մի սիր , պունլար սանա գարշը նէ
շէհատեճ էտէյօրլար ։

աէյիւ ասեսիքլերի սէօզլերսինին
օնուն հէյգէլին հագգընտա գա-
գարմէճ իլէ սէյյէսիսի՝ պիր
վէճհ իլէ իսպաթ օլունամազտըր ։
Իլլա պէր ա՛քս՝ էյէր հէյգէլ
խարտապ օլաճագ օլսայտըր , ⟨Ի-
սուս օնու թէգքսար պինա էթ-
մէյէ թէա՛հիւս էմիշիսի ։
Ասմի պու շէհատեճ՝ էյէրչի
կէօրիւնսիյիւնէ կէօրէ՝ օնլա-
րըն պուվա պիլսիքլերինին էն հ-
յախ իսի իսէ ասէ , իչէ եարտա-
մագ ասէյիւ պիր եանա պրա-
ղըլտը ։

62 . Պաշ փեահին գալէդդ ։ Ո՛յ-
ման թէզ կէշմէքտէ իսի , վե
շիմտիյէ գատար՝ հալէտա հիչ
պիր շէյ էթմիքլերի եօղուսուս ,
քի օնլարըն մէրտամընըն իճրա-
սընա պիր եարտըմ օլսուն ։
Ե՛ սմի կէրչի ⟨Յիսուս օնլարըն
էլլէրինտէ իսի . լսէքին թէզ
ատապտ օլաճաղտըտը , վէ խալգ
կէշիպ օնու օնլարըն էլլէրինտէն
ալմասըտը Իհթիմալ իսի ։ Ա՛մ-
սի պաշքեահին ա՛զիմ գըզ-
ղընըզգ՝ վէ մնհպուս օլսն ⟨Ի-
սուսս իւղքիւճէմէք իչինէ հիյ-
պէթելու պիր ա՛զամէթ իլէ գալգ-
աբ , վէ սայքի հէր պիր շէյ
կէրէյի հիպի իսպաթ օլմասը կի-
պի՝ պաղըրտը — ՚Իչ ճէվապ վէր-
մէ՞ղինէն ։ ⟩՝ասլ . ի . 60 ։ Ա-
շխեմ եա՛ հաքիմլեր հաւղուրտունա
ասա ասուրան մնհպուս՝ պու շա-

Digitized by Google

վերթերիմ քի՝ եյէր Աւլահըն Օղլու Վրհիստոս սէն իսէն, պիզէ սէջիէյէսին։

64 Յիսուս օնա տէսի. Վհենաէն։

Թիւնէ։ "Այլէ՞մի. հիչ պիր շէյ սէջիլէ ղալին հէ, շիմտի կէօրիւրիւզ" կիպի պիր շէյ սէջիլէտի։ — Ամա տէրէ Աւլահ ևՀ։ Պու՝ անտ ու եէմին վէլմէնին են աղըր Թարզը իտի (Կ՚ես. Ե. 1։ Յոհաննէս Ե. 19—21։ Գ Յոհ. ԻՒ. 16), ևէ Յիսուս Այֆենտիմիզ՝ ղայէթ եարամազ ևէ հիլէլի պիր նիյէթի իլէ վերիլտի. չիւն քի, եյէր Այֆենտիմիզ՝ օնա պու վէճհ իլէ անտ վէրիլտիքտէ շիմտի ճէվապ վերմէյէ իմթինա՝ էտէճէք օլսայըտը, օնուն իւղերինէ Աւլահըն միւպարէք իսմինէ հագաբէթ կէօսթէրտի տէյիւ՝ հիւքմ Թագրիր էտէճէքլերիտի. ևէ եյէր "Այվէթ" տէյիւ ճէվապ վերճէք օլսայըտը, օնուն՝ քիւֆր էթտի տէյիւ իւղերինէ պիրտէն հիւքմ Թագրիր էթմէյէ հաղըր իտիլէր. ևէ եյէր "Այօգ" տէյիւ ճէվապ վերէճէք օլսայըտը տաւխի, օնուն իւղերինէ ալտատըճը տէյիւ հիւքմ Թագրիր էտէճէքլերիտի, քի Անսիա օլմագ իտտիա՝սը իլէ խալգը պաշտան չըգարըպ ազտըրըրըտը։

64. Վհենաէն։ Պու՝ տէօյլէնէն շէյին տօղրու ալտատըտնու իւգրար էթմէնին պիր տուրմէի իտի։ Յատ. 25։ Պապ. ԻԷ. 11։ Ատչ. ի. 62։ Կ՚ես. ԻՒ. 70։ Յովէ. ժԸ. 37։ Վհրիստին տէյէլէտին. լաքին սիզէ տէրիմ. Շ՚իմտէն սօնկրա տաէմ Օղլունու գուտրէթին տաղընտա օլթուրուր՝ վէ կէօյիւն պուլուԹառա Այֆենտիմիզ պաշքա հինէ պու իւգրարը էթմէզտէն էվվէլ՝ օնա վէճ միւնասիպէթի իլէ տէմիշ իտի քի (Կ՚ես. ԻՒ. 67—69), օնլար պու սիւալի օնա կէրէչէքլիյի էջրէնմէք իչիւն սիւալ էթմէմէլիէր. չիւն քի օնլար գարար գըլմըշլարըտը քի, օնուն շէհատէթինի գապուլ էթմէյէնլէր, ևէ օնլա՛ա՝ Անսիալարը հագգընտա պիր սիւալ սօբաճագ օլսայըտը՝ ճէվապ վէրմէյինլէր, ևէ քէնտինէն սուչսուզ օլտուղունու հէր նէ գատար էյի պիլսէյլէր իտի տաւխի, օնու սալը վէրմէսինլէր։ — Կ՚ես։ Պու կէօրիւնիւր քի, օնուն իշպու աշհապտար Թարզտա քէնտինի Անսիա Թագրիր էյլէտիյինէ օնլարըն Թահգիրէն կիւմէլէրիտինէ ևէ խայըն հիճվէրինէ պիր ճէվապ իտի։ Օնլար սէօզլէրի իլէ հաստատ ա՛մէ ու Տարտաքէթլէրի եա պագըշտարը իլէ տէմիշ օլսայօրլար քի՝ "Պուրատա էլլէրին արզանտա պաղլը պիր միւճրիւմ տուրմուշ իքէն՝ նէ գատար կիւզէլ Աւլահըն Օղլունա պէնկէր պիր քիմսէ սին"։ Անչ պու սուրէթտէ Այֆենտիմիզ ճէվապ վերիյօր քի, "Ա՛քին" պիզ պէնի շիմտի իշպու Տալտէ կէօրիւյօր իսէնիզ՝ տէ, "Ա՛քին" պէնի պիրտաշտան սօնկրա պուննատան փէք ֆարգը պիր

Digitized by Google

լարը իւզերինտէ կէլիր կէօրէ- ձէքթինիզ ։

65 Օլ զէմանն պաշ քհահին էսվաթլարընը երըթըպ տէտի քի՝ Ալլահ տըր ։ Ընուն սաղ եանընտա օթուրմագ տէմիք՝ էն ա՛զիմ ի՛թիաթար վէ ինանէտ ու մէրթէպէյէ վէ հաշմէթ ու ա՛- զամէթէ մալիք օլմագ տէմիք տիր ։ Ալլահըն հուզուրի շէրի- ֆինտէ մէկէթլէր՝ եիւկսէկ էօր- թիւլիւ տուրուրլար վէ իւրզմէթ էտէրլէր. լաքին Վրհաստա Ի- ֆէնտիմիզ օնուն սաղ եանընը- տա օթուրուր ։ Պաղ. ճԹ. 1 ։ Ա՛տթ. ի.Ջ. 19 ։ Ի՛քր. Ը. 3 ։ ԹՒ. 2 ։ — Կէօյէ՛ն պօ-լո-նը- ըը ի-պէրինթ կէլէր ։ Ասիզ պէն Ա՛եսիա փատիշահը՝ սիլին չէհ- րինիզի վէ հէյքէլինիզի հէլաք ու խարապ էթմէյէ վէ տիւնեա- նըն շէրաա՛թընը կէօրմէյէ ճիւմլէ գուվվէթ ու ճէլալ իւլ կէլտիյիմի կէօրէճէքսինիզ ։ Պաղ ի.Ջ. 27. վէ ի.Թ. 28, վէ ԻԴ. 30 շէրհլէրինէ պագ ։ Ի՛սն. Է. 13, 14 ։ Հ՛ովմ. ԹԴ. 10 ։ Ա Թես. Դ. 16 ։ Յայտ. Ա. 7 ։ Ի. 11 ։

65. Պաղէսթինի էսվաթլարընը եըրԹըպ ։ Պու՝ ա՛զիմ գասավէթ եաս իքրահիմ կէօսթէրմէնին ա- տէթիա պիր թարիգի իտի ։ Ի. Մաթ. ԹԸ. 37 ։ ԹԹ. 1 ։ Ի- ըեմ. Լ.Ջ. 24 ։ Ա՛տթ. ԹԴ. 63 ։ Կ՛ոլթ. Ի.Դ. 14 ։ Պաշ քհահինէ՝ էսվաթլարընը եըրթը- մասը շէրի՝ տէյիլ իտի (Ա՛ռա Թ. 6 ։ ԻԱ. 10), լաքին օ շիմ- տի պու Հարաքէթի էյլէտի, քի քէնտի հուզուրունտա պու միսիլլու՝ քիւֆիւր կիպի հէյ- պէթլու պիր կիւնահ իճրա օ- լունմասընա քէնտինին ա՛զիմ էվլիմ ու գասավէթինի վէ տար- ղընըղընը աշքթար էյլէսին ։ — Վրէ-ֆէ եէմէ ։ Ի՛ա՝նի օ՝ պիր եէմին իլէ Ալլահա մահսուս օ- լան պիր սըֆաթը քէնտինէ ալսըն Պապ Թ. 3 շէրհինէ պագ ։ Յովհ. ԻԹ. 33 ։ — Ի՛րԹէ պէնէ շահիտլէր նէ՞ լազըմ Ը- նիմ տի Թէֆթիշ օլունաճագ միւ- նասիպ մատտէ եաղընըզ պու ի- տի քի, Յիսուս՝ Ա՛եսիա օլ- տուղունա պիր իսպաթի կէօս- թէրտի մի. չիւն քի Ա՛եսիայա՝ Ա՛եսիա իմ տէմէսի էվպէթթէ քիւֆր տէյիլ իտի ։ Ի՛աքին իշ- պու պաշքհահին պու խուսուսու Թէֆթիշ էտէճէյինէ՝ Յիսուս- սուն իգրարընը քիւֆր Թագրիր էյլէտի, վէ քէնտինին պու ղէճՀ իլէ եարամազանէ գուր- տուղու տուզապա օնու տիւշիւր- տիւյիւնէ իֆթիխար էյլէտի ։ Կ՛ատանէ 63 տէ՝ "անտ վէրիրիմ" լուղէթլէրին շէրհինէ պագ ։ Ա՛տթ. ԼԹ. 21. 25 ։

66. Անէ նի՞ճէ կէօրիւնիւր.

Հալտէ կէօրէճէքսինիզ ։ — Վ՛ոօրէնին սաղընտա օ՛նո-ըոօ ։ "Վ՛ուտրէթ" լուղէթինին մա՛- նասը պուրատա՝ Ն՛իւմէյէ գա- տիր Ա՛լլահ տըր ։ Ընուն սաղ եանընտա օթուրմագ տէմիք՝ էն ա՛զիմ ի՛թիաթար վէ ինանէտ ու մէրթէպէյէ վէ հաշմէթ ու ա՛- զամէթէ մալիք օլմագ տէմիք տիր ։ Ալլահըն հուզուրի շէրի- ֆինտէ մէկէթլէր՝ եիւկսէկ էօր- թիւլիւ տուրուրլար վէ իւրզմէթ էտէրլէր. լաքին Վրհաստա Ի- ֆէնտիմիզ օնուն սաղ եանընը- տա օթուրուր ։ Պաղ. ճԹ. 1 ։ Ա՛տթ. ի.Ջ. 19 ։ Ի՛քր. Ը. 3 ։ ԹՒ. 2 ։ — Կէօյէ՛ն պօ-լո-նը- ըը ի-պէրինթ կէլէր ։ Ասիզ պէն Ա՛եսիա փատիշահը՝ սիլին չէհ- րինիզի վէ հէյքէլինիզի հէլաք ու խարապ էթմէյէ վէ տիւնեա- նըն շէրաա՛թընը կէօրմէյէ ճիւմլէ գուվվէթ ու ճէլալ իւլ կէլտիյիմի կէօրէճէքսինիզ ։ Պաղ ի.Ջ. 27. վէ ի.Թ. 28, վէ ԻԴ. 30 շէրհլէրինէ պագ ։ Ի՛սն. Է. 13, 14 ։ Հ՛ովմ. ԹԴ. 10 ։ Ա Թես. Դ. 16 ։ Յայտ. Ա. 7 ։ Ի. 11 ։

65. Պաղէսթինի էսվաթլարընը եըրԹըպ ։ Պու՝ ա՛զիմ գասավէթ եաս իքրահիմ կէօսթէրմէնին ա- տէթիա պիր թարիգի իտի ։ Ի. Մաթ. ԹԸ. 37 ։ ԹԹ. 1 ։ Ի- ըեմ. Լ.Ջ. 24 ։ Ա՛տթ. ԹԴ. 63 ։ Կ՛ոլթ. Ի.Դ. 14 ։ Պաշ քհահինէ՝ էսվաթլարընը եըրթը- մասը շէրի՝ տէյիլ իտի (Ա՛ռա Թ. 6 ։ ԻԱ. 10), լաքին օ շիմ- տի պու Հարաքէթի էյլէտի, քի քէնտի հուզուրունտա պու միսիլլու՝ քիւֆիւր կիպի հէյ- պէթլու պիր կիւնահ իճրա օ- լունմասընա քէնտինին ա՛զիմ էվլիմ ու գասավէթինի վէ տար- ղընըղընը աշքթար էյլէսին ։ — Վրէ-ֆէ եէմէ ։ Ի՛ա՝նի օ՝ պիր եէմին իլէ Ալլահա մահսուս օ- լան պիր սըֆաթը քէնտինէ ալսըն Պապ Թ. 3 շէրհինէ պագ ։ Յովհ. ԻԹ. 33 ։ — Ի՛րԹէ պէնէ շահիտլէր նէ՞ լազըմ Ը- նիմ տի Թէֆթիշ օլունաճագ միւ- նասիպ մատտէ եաղընըզ պու ի- տի քի, Յիսուս՝ Ա՛եսիա օլ- տուղունա պիր իսպաթի կէօս- թէրտի մի. չիւն քի Ա՛եսիայա՝ Ա՛եսիա իմ տէմէսի էվպէթթէ քիւֆր տէյիլ իտի ։ Ի՛աքին իշ- պու պաշքհահին պու խուսուսու Թէֆթիշ էտէճէյինէ՝ Յիսուս- սուն իգրարընը քիւֆր Թագրիր էյլէտի, վէ քէնտինին պու ղէճՀ իլէ եարամազանէ գուր- տուղու տուզապա օնու տիւշիւր- տիւյիւնէ իֆթիխար էյլէտի ։ Կ՛ատանէ 63 տէ՝ "անտ վէրիրիմ" լուղէթլէրին շէրհինէ պագ ։ Ա՛տթ. ԼԹ. 21. 25 ։

66. Անէ նի՞ճէ կէօրիւնիւր ։

Digitized by Google

վէ օնլար ձէվապ վէրիպ ուէ. ասիլէր. Լ՝օլիւմ ՀիւամԹաՀագդ ատը։

67 ()Հ զէման օնուն եիւզիննէ պաշքեաՀին Լաոնհէտրիմ ՄէճԼիսինին ըհյիսի օլմադըլա, օնլարըն ըհյինի սիւալ էԹմէկի օնաա տիւշէրիսի, վէ պունու՝ քէնաի ըհյինի սէօյլէմէզտէն սիւալ էԹմէկիսիսի. լաքին պունու էտէճէյի եէրինէ՝ մատտէյէ հէփիսինտէն էվվէլ քէնտիսի գաըար վէրիպ՝ շէրաա՛Թ Տուզուլունաա առւրան մահպուսու քիւՖիւրպազ Թագրւր էյլէսի, վէ պիլդիրիսի քի, քէնաինին Թագրւր էյլէակի հիւքմ գաշը աէօյլէմէյէ հիշ քիմսէ ճէսարէԹ էտէմէյէճէյիսի —Լ՝օնէմի ԴեօնահափԹ փըչ։ Ա՝արկոս ատէյսր քի (ժԴ. 64), ՃիսմիէԱի պաշքեաՀինին իշպու Հիւքմիւնէ իԹԹիՖագ էյլէակիլէր։ Պունսան՝ օնլարըն չօղու իԹԹիՖագ էԹսի ան կալաշըմալը սըր. չիւն քի սահիհ պիլդիրիգ քի, Լ՝ուիսմաԹիալը ()յովսէփ իԹԹիՖագ էԹմէմէհ խսի։ Գ՝օէ. Ժ. 50, 51։ Լ՝աքին պու սա օլապիլիր քի՝ ()յովսէփ վէ Ա՝իկոդեմոս վէ ()Հսուա Լ՝ՓէնաՀիմիգ առօսմ սպըլան ախէրլէրի ՄէճԼիսէ չաղրըլմասըլար։ ()յՓ. Է. 50, 51։ փՔ. 38—40։

67. Ն՝էվէյանէ ՐնուԼՓէքթիչէր։ Պու Հարագէթ են պէօյիւք խօրլուզուն վէ իքրահՏըղըգ ու րէզիվլ իչին նիշանէակ իսի։ Պհւթիւն կէօյիւ ՀԹիւքիւքտիւլէր, վէ օնա Հուամլուդ իլէ վուրուուլար. պա՛զըլըգ սա սիլէ վուրուուլ՝ ատէսիլէր. 68 Պիզէ փէյղամպէրլիգ էյլէ՝

նաւր ու սիւրիւր վէ շազըգ իլէ ասլուսուրան եիւզ՝ պաւ վէճՀ իլէ ՔարսամազԴ ատէմլէր եէսի իլէ նատիաքըգ չէքսի։ Պապ իէ. 30։ ()ոհաոց ժ.Ր. 14։ Ր ()էլն իԹ. 9։ ()յՓ. Լ. 9—11։ Ն՝ոայ. Ծ. 6։ ԾՐ. 14։ ԾԳ. 3։ Ա՝ոէյ. ՔԴ. 65։ ՔԹ. 19. ա կոլնր. Դ. 13։ Ն՝էէ։ ժՐ. 2։ — ()նա Հոմբոպ էյէ փոբդոալը։ Խօրհամի վէ Հայվանի պիր ԹարԴ իլէ Հուամլուդը իլէ օնու ատէյսիակլէր։ —Պա՛զըլըբը գա պէլէ վոբդոգ ւէ։ Ղատապ պիր ԹարԴ իլէ օնուն եիւզիննէ վէ աղզընա սիլէյէլէր վուրուուլար։ Պու ՔսիլԼիւ րէզիվլիւլաք կէլէն ԹարաՓը՝ աիւնեաա հիշ ա՛ՓիվլէՔ էյլէմէԴ. լաքին ()Հսուա Լ՝ՓէնաՀիմիգ պաւնլարըն ՃիսմիէԼէսինէ էն ա՛զիմ մահՃուալուգ իլէ ԹէհՀամմիսլ էյլէսի։ Պապ Ե. 39։ Գ ()Հսփ. իՐ. 24։ Ն՝էԹր. Ր. 3։ Ոէէ. Գ. 30. 45։ Ա՝իփ. Գ. 14։ ()յՓ. ժԸ. 22։ Գ՝ոէյ. ՐԳ. 2։ 68 Պէվի փէյղամպէրլէր էյէ։ ()նուն կէօզլէբրինի պաղլամաքլար, քի օնաա վուրանը կէօրմէսինի (Ա՝ոէյ. ՔԴ. 65։ Գ՝օփ. Ր. 64), վէ օնաաան ասնկրա օնաա վուրան քիմ օլաուզունաա էլինաէն կէլէրսէ աէօյլէսէն աէսիւ օնաաան մաԹէլուգ Հսէրլէր իսի։ ()Հսուա Լ՝ՓէնաՀիմիգ ՃիսմիէԼ

Digitized by Google

էյ Աբրահամս, սէնի վուրան քիմ տիր։

69 Ա է Պետրոս սիշարըտա ամվուտաս օթուրուր իտի. վէ ունուն նանընատա պիր խալայըգ կէ-

69. Պետրոս ... օնուրուր է-տի։ Իւտանէ 58 չերկինէ պագ։ Աղմ. ը. 1։ Մաթէ. ժդ. 66, 67։ Գործ. Իթ. 55, 56։ Յովհ. ժը. 25։—Տիրաբար վըտա։ Կէօրինիւրքի, Պետրոս՝ շէրգի մէմ լէքէթլէրտե «էշխիւք գօնագըրըն օյատուղու կիսի՝ էթրաֆըն-տա օտալար վէ սիվանխանէլէր օյան աչըգ ավուտաս տուրուր իտի։ Ինշպս ավ ունուն պիր ուճու էքսէրի եհուքսէքճէ օյուտ՝ օրտասը պիր սիվանխանէ իտի, քի օնուն էօնիս ավուտյա տօղրուս ա-չըգ օյուտ՝ իւսթիս էօրթիւլիս իտի։ Ինչթիմալ տրը քի, Քինտա Ա՝ֆէնտիմիզ մէճլիսին հատ-զուրունտա՝ ճիւմլէնին էյի կէօ-րէսիլիր պիր մահալ օյան՝ պէջ-լէ պիր եէրտե տուրուր իտի. զիրա Մարկոս ասէյօր քի (ժդ. 66)։ "Պետրոս աշաղատա ավ-լուտա իտի"։ — Ընդ Նանըն տէ Իսրայէլ կէլէդ։ Յովհաննէս ասէյօր քի (ժը. 17), պուս խա-լայըգ գաւիուճու իտի։ — Ան-

լէսինի թէքմիլ թէհամմիւլ իւլէ չէքիպ օնլարա ճէհվուպ վէրմէ-տի-յինտէն, օնուն Ա՝նախա օ՛մագ խտախա՛սընը գէվգէնիրլէրտի։ Պապ Իէ. 28—30. 39—44։ Ա՝ռէ. ժե. 17—19. Գ ո՛ւէ. Իթ. 63—65։ Յովհ. ժթ. 2, 3։

ղէ։ Իւտանէ 58 չերկինէ պագ։ Աղմ. ը. 1։ Մաթէ. ժդ. 66, 67։ Գործ. Իթ. 55, 56։ Յովհ. ժը. 25։—Տիրաբար վըտա։ Կէօրինիւրքի, Պետրոս՝ շէրգի մէմ լէքէթլէրտե «էշխիւք գօնագըրըն օյատուղու կիսի՝ էթրաֆըն-տա օտալար վէ սիվանխանէլէր օյան աչըգ ավուտաս տուրուր իտի։ Ինշպս ավ ունուն պիր ուճու էքսէրի եհուքսէքճէ օյուտ՝ օրտասը պիր սիվանխանէ իտի, քի օնուն էօնիս ավուտյա տօղրուս ա-չըգ օյուտ՝ իւսթիս էօրթիւլիս իտի։ Ինչթիմալ տրը քի, Քինտա Ա՝ֆէնտիմիզ մէճլիսին հատ-զուրունտա՝ ճիւմլէնին էյի կէօ-րէսիլիր պիր մահալ օյան՝ պէջ-լէ պիր եէրտե տուրուր իտի. զիրա Մարկոս ասէյօր քի (ժդ. 66)։ "Պետրոս աշաղատա ավ-լուտա իտի"։ — Ընդ Նանըն տէ Իսրայէլ կէլէդ։ Յովհաննէս ասէյօր քի (ժը. 17), պուս խա-լայըգ գաւիուճու իտի։ — Ան-

70. Ինէրէ կոչ։ Իւտանէ 34, 35. 40, 41. 56. 58։ Ա՝ռէ. Իը. 26։ Իթ. 23 25։ Ա՝ռէ. ծէ. 11։ Ա՝ռէմ. ժե. 9։ Ա՝ռէմ. ժա. 20։ ա կօրնի. ժ. 12։ — Ա՛ւէ՝ ասէյէօրսան ալէմ՝։ Պետրոս ասէյիլ սալթ Յիսուս Ա՝ֆէնտի-միզին շէյիրտի օյատուղունու հի-քմետը էյլէտի, իյլա օնու պիլ-մէմ ասէյիս տահի թաագրիր էյ-լէյիսի՝ գապրընըն պուս վէճճ իլէ օնա սէօյլէտիյինտէն մէրամը նէ օյատուղունու անկլամազ տուրէ-թինի կէօսթէրտի։ Ա՝ռէ. ժդ. 68։ Գ ո՛ւէ. Իթ. 57։ Յովհ. ժը. 17։ Պետրոսան իշպս կիւնա-հը՝ պուն տան էվվէլճէ քէնահ-սինէ պուս գաւտար իհթիմաս էթ-տիյի իչիւն՝ վէ Յովհաննէսին օ-րատտա Աբրահամտան շէյիրտի օյ-տուղու մա՛լիւմ իքէն աշնքետը

Digitized by Google

71 Ալ է օ՝ ամէնու ներուստանա չըգտըղնատ՝ օնու պիր ղայրի գըզ կէօրտիւ՝ վէ օրատա օլանլարա տէտի. Պու տօխի՝ Նազարէթլի Յիսուս իլէ խոի։

72 Ալ է օ՝ Ել ատէմի պիլմէմ

պիր թէհլիքէտէ օլմատըղընը կէօրտիւյիւ իչիւն տահա ազըր օլտու։

71. Ամէնու ներուստանա ընդհանրապէս։ Մատթ. ԻԴ. 68. Պետրոս շաշմըշ գալմըշտը, վէ աթէշ պաշընատան տուրտուղու եէրի պրաղըպ տիշարը չըգտը. քի օրատա օնա քիմնէ տիգգաթ էթմէյէճէք մէմիւլ էտւր իտի։ Ճլտմի կէճէ եարըսը փէք ուղագ սլմալը տէյիլիտի. զիրա օնուն շիմտի պուրատա օլմասընտա իտի քի՝ իլգ էօթէն իսրօսուն սէսի իշիտիլտի։ Յունանէ 34 շերհինէ պագ։ — Ընու պէր ղայէ եէղ ;ենթգէ։ Կէօրիւնմէյօր քի պու գըզ Պետրոսա պիր շէյ սէյլէտի, լաքին օնա պագտը, վէ անաէն օրատա օլանլարա խասլէր վէրտի քի՝ օ տասխի Նազարէթլինին շայիրտլէրինտէն պիրի իտի։ Ինթմալ քի, Ղուկասատան (ԻՒ. 58) էօյրէնտիչիմիզ կիսի՝ Պետրոսա պիր քիմնէ սէյլէյիսյ՝ թէքբար քննտինէ Յիսուսուն շայիրտլէրինտէն օլսուղունու սէյլէմէսէյիտի՝ արթըգ հիչ պիր շէյ սէյլէնմէզ տէյիւ իւմիտ էտէրէք՝ սիւքիւթ էտէճէյիտի։

72. Օն ոթուդ պլնդ։ Ղուկ. ԻՒ. 34։ Ընու պիլմէ՞զմիսին՝ եա՝ Պետրոս. ընուն կէօղիւնտէն սէնին իւզէրինէ նուր կիսի փարլայան ընուն միւրիւվվէթ՝ ու չէֆագաթըը վէ եիւղիւնիւն մուհասապէթ նէչը էտէն սիմսընը ունուԹտո՞ն մու։ Ընուն եիւղիւնէ պագըպ տա՝ օնու պունտան էվվէլ կէօրմէտիյինէ եէմին էտէ պիլի՞րմիսին։ Ալէնին էվինէ կէլիպ՝ սէնին գայնատանը ըսրԹմատան էյի էտէն քի՞մ իտի։ Պագ Ը. 14, 15։ Տէնին տալղալսըը իչինէ սէն պաճմագտա իքէն, էլինի ուզատըպ սէնի ԹուԹան քի՞մ իտի։ Պագ ծԴ. 29—31։ Ալէն օնու պի՞լմէյօրմուսուն։ — Նէմին նէչ ընէեպ եէնի։ Պետրոս չօգ գօրգտու, վէ դըղտը, վէ քէնատի Նփէնտիսինի իքինճի տէֆա՝ ինքնար էյլէտի։ Ինչու իքինճի ինքնար՝ պիր եէմին իլէ օլուպ պունտան պէօյլէ իւչիւնճիլ Թէնսիհի պօզմագ իտի։ Պագ Ե. 37 շերհինէ պագ։ Նէյէ Ի. 7։ Նոյ. խը. 1։ Օագ Ե. 3, 4։ Ը. 17։ Մաթ. Գ. 5։ Գոլծ. Ե. 3, 4

73. Պէրպաո։ Ղուկասատան էօյրէնիրիլ քի, (ԻՒ. 39). պու պիր սատ՝Թ գատար սօնկրա օլ-

---

տէյիւ՝ եէմին իլէ ինքնար էթմտի։

73 Ալ է պիրազատ սօնկրա՝ օրատա տուրանլար եագլաշըպ՝ պետրոսա տէտիլէր. Կէրչէքտէն սէն տէ օնլարատան սըն. չիւնքի

Digitized by Google

աեջյլէյիշին տախի սէնի պէյան էտէր։

74 Ո զէման օ՝ ՈԼ ատէմի պիլմէմ տէյիւ՝ լանէթ օգումաղա

տու. վէ Յովհաննէստէն կէօրիւնիւր քի (ԻԸ. 25), Պետրոս եինէ ավուտան աթէշին ևանընընա վարմըշըտը։ —Կէրչէ՛ֆէն սէն ֆէ ծնըթան սըն։ Պաշ քեահին իշխէիլտի քի Յիսուս Նֆէնտիմիզէ շայիրտըկրի Հագգընտա սօրայըտը, վէ պիր զապիթ կէօրիւնտիւ քի՝ օնա պաշ քեահինէ վէրտիյի ճէվապ իշիւն վուրտու։ Յովհ. ԻԸ. 19. 22։ Պունլարըն ճիւմլէսի՝ պիչարէ Պետրոսուն գօրգուլարընը արԹըրաճագ շէյլէր իտի։ Ալ կէօրիւնիւր քի, շիմտի ա՛ղը քիմսէլէր կէլտիլէր, վէ պէրապէրլէրինճէ Պետրոսուն օլգուլաղընը քէստիյի Ա՛աղքաս նամ քիմսէնին պիր խըսմընը կէԹիրտիլէր (Յովհ. ԻԸ. 26), վէ Պետրոս մուԹլագ պիր Թարղ իլէ օնլարտան պիրի օլտուղունու սէօյլէտի, վէ օնու ինքեար էճմէսի քէնտինէ պօշ պիր շէյ իտի։ շիւն քի քէնտի տիլի տախի օնուն Ղալիլեացը օլտուղունու կէօսԹէրիրիտի, վէ Ա՛աղքոսուն պու խըսմը շէհաաէԹ վէրէ պիլէրիտի քի, քէնտինին խըսմընը էսլտիւրմէք մէրամը իլէ վուրան հէմսին պու քիմսէ քէնտիսի իտի։ Պու ատէմ Պետրոս եիւգիւնէ պէրտապէր՝ Ալէնի ապաղէտէ օնուն իլէ պէրաբէր կէօրմէյիմ մի, ինքեար էվէ եէճմէն էճմէյէ պաշլատը. վէ անիտէ խօրօս էօճտիւ։

75 Ալ է Պետրոս Յիսուսուն սէօգիւնիւ խաԹըրընա կէԹիրտի,

տէ պիլիրսէն, էճէ պագայըմ՝ տէտի։ — Ալէօյլէյէչէն փախէ սէնէ պէյան էօնէ։ Ղաա. ԻԸ. 6։ Ղևէմ. ԻԳ. 24։ Ն֊էհուտի խաախամլարընը ԹէկնիֆաԹէլարընատան էօյրէնիրիզ քի, Ղալիլեալըլարընն սէօյլէյիշի գապա- վէ խօրևաԹ իտի։

74. Ի՞նէր օֆուաղա վէ եէմէն էնմէյէ։ Պապ ԻՀ. 25։ Ղաա. ԻԷ. 2։ ԻՆ. 18։ Ա Ջսդ. ԻԳ. 24—28։ Ա՛աքէ. ԻԳ. 71։ Ղաբէ. ԻՓ. 12—14։ Ա Կորնթ. ի.Ջ. 22։ Պետրոս զաչէէԹ ա՛պիմ գօրգու իլէ տօլմուշ՝ էճմ տէ տայանաճագ մէրԹէպետէն աշընը գըզմըշըտը։ Ն֊էԹիմալ տըր քի, օնու էճմէն օրատա էօլտիւրեճէքլէր տէյիւ մէմիւլ էտէրիտի, վէ պու սէպէպտէն օնլարը՝ եանղընշ անկլամըշլար տէյիւ գանտըրմաղա չալըշտը։ Պետրոս սայըպտը տուրատու. պէտտուա՛լար վէ եէմինլէր էչէտի, վէ ատէմի էչէր սաքԹ պիլմիշ իտի իսէ պիլ՛ Ն֊ալաչընն լանէԹինէ օղրաչըզ մէղ՛ուն օլսուն տէտի։ — Ն֊էրճօք էօրօս էօճտի։ Ա՛աքէ. ԻԳ. 30. 68. 72։ Գաբէ. ԻՓ. 60։ Յովհ. ԻԸ. 27։ Պու՝ խօրօսուն իբրինճի էօճմէտի՝ եախօտ սապահ աղաղրը մէՀելլէրինտէ իտի։ Լուսանէ 34 շէրհինէ պագ։

75. Պետրոս Յիսուսուն սէօ-

ձը աղլաւտը" : Բ Կորնթ. Ը. 9 —11 :

Պետրոսուն իշխու կիւնատնընք պէօյուսէն քէյֆիկէթլէր պունլար ատը քի, (1) պու կիւնատ Յիսուս Քրիստոս Յիսենամիզին մախաուսէն ուէշնի վէրտիկի իհթիրազ խատէրլէրինէ գարշը իշլենմիշտի. (2) քէնարնին ղայէթ աղըր վա՛ալէրինէ գարշը իշլենմիշտի. ու (3) Յիսուս Յիսենամիզին օնա կէօսթէրմիշ իսկի ղայէթ ա՛զիմ մաՀադպէթ ու օնա էյլէսկի պէօյիւք ի՛թիմատաա գարշը իշլենմիշտի : Պատ ԺԵ. 1 չերհինէ պատ : Յաքին Պետրոսուն կիւնատը ախէր խուսուսլատա հէր նէ գատար պէօյիւք իսկ խաէ, շու խաթրա կէթիրիլմէլի ատը քի, օ օնու պէշնի ուիւնմիշ ու գուրմուշ ատկիրի : Պետրոս պաշքաներնին ատրպայնա մախաուսէն Յիսուսու ինքատար էթմէք իչնէն կիւնմէսի, նիմէ քի Յուդա օնու էնէ ատրմէք իչուն պաղնէկ կիթատ : Յուդաներն հիւրէմի՝ օնուն էյլէսկի շէյէ պէշնի թէքմիլէն եատրշմըշ իսկ. լաքին Պետրոսուն հիւրէմի՝ օնուն էյլէսկի շէյսէն էվվէլսէն պէք ուզագ իսկ : Յնուն ազգնատան հիյապէթլու սէօզլէր չըգատ. լաքին օնլար պիր ափանադը կէնէն թէքրիւպէնին հասկանալատը իսկ, ու օնուն ա՛ատթան ափկէտաու ատկէրսինք՝ ու ատհան ճէ-

չէնէ խոհընա ինկիլէզի : Յոօրսուն իքինճի էօթմէկսի օնու դաթիկէթինուէն ուչանարտար : Պու՝ ատէր քիմնէկէրուե հիչ պիր մա՛նասը եօգ պիր վազուա՛թ խոի, լաքին Պետրոսա՝ Յէսուսնըն ատասը խոի : Պու՝ Պետրոսուն փիքրինէ Յիսուս Յիսենամիզին օնա օլան իհթիրազ նասիհաթընը կէթիրսէ, ու օնուն զամիրինի պիր ատրին ուչգուսուն կիպի ուչանարտար : Լուկաս ատէյօր քի (ԻՓ. 61), "Յատպ ատէօնիւպ Պետրոսա պատգաը" : ու ա՛ն Յիսուս Յիսենամիզ հէմնան օ պիր պագըընսա նէ գատար չօգ շէյ պէէյան էթմիշտի : Ը իւպհէսիզ կէօրիւնիւր խոի քի՝ "Պէն պի պիլմէյօրմուսուն էյ Պետրոս, պէն սէնի պիլիրիմ, ու սէնին քէնարնի պիլմէյինատն չօգ էյի պիլիրիմ· սէնին հէպ վա՛ալէրինի՝ ու զայի՛ֆնըքէրինին ճիւմլէսինի պիլիրիմ, ու իմանընը զայիլ օլմասըն ատէյիւ սէնին իչիւն սուա՝ Է ԱՀէսիմ" ատէյօրսուս : Ղ՛ոխ. ԻՓ. 31, 32 : — Տիւրէյա ԷՔԷԸ Ա : Պա՝ Պետրոսուն հիւրէյինէ պիր պըշագ կէշմիշ կիպի օլսուս : Օնուն հէպ ԹէօՀմէթի ա՛գլու փիքրինէ հիւճիւմ էթմտի· ու աղլայաճագ պիր երէր սրսաը· ու պաշքաներնին սէրպէստան հիւրէյի Հիճապ ու փիւշմանլըգ ու Թէհլուկէ իլէ ատլու գաչըը, "Ու՝ ախշարըլայա ԷՔԳԸ՝ ատը ա-

Digitized by Google

ՊԱՊ ԻԲ

1 Ալեքսանդրացի, հէմի

հա մանճուպ վե ալչագ կեօնիւլ-
լիւ վե ախերլերինե տահա մեր-
համեթլի օլմազա վեհիլե օլուպ՝
պու վեճճ իլե էյիյե թաագաիր
օլունտու։ Ինիլ վագի՝ օնուն
պունտան սօնկրաքի ճիւմլե էօ՛մ-
րիւնիւն ա՛մել ու հարաքէթլի
կեօսթեքտի քի, օ՛ իշպու ասը
տէրտանէն ա՛զիմ ալինփատա՛թ
թահսիլ էյլեմի։

1. Ալեքսանդրացի։ Գործ. Ի. 2։ և Ա Տիմոթ. Ի. 11։ Ա Տիմոթ. Դ. 16։ Ալեքս. Բ. 1։ Պու Ալեքսանդրացիներին էօ՛մրիւնիւն սօն սապահը տըր։ Պունտան էվվէլ քի կեճե օնա նե՛ հիյպէթլու պիր կեճե օլմալը իտի։ Ա՛ճայըպ կեօրիւնիւր քի՝ պու կեճենին սապահը-նա գատար սաղ գալապիլմի։ Պիւթիւն պու կեճեմե ասլա րահաթ կեօրմէզտէն, հօրդուն-լուգ ալմազտան, ուշումազտան, պիր շէյ նէյիսիպ իշմէզտէն, պիր թարափտան պիր թեսէլլի պուլմազտան պաղչեմե չէքմիյի տէրտ ու միհնէթտէն թուվթուլուպ՝ պաղլանմասընտան՝ վե հալեա օ հօրդուն հալինտե շէհրե վե օնտան շէհրիւն սօգագլարընտա սիւրիւքլենմեսինտէն՝ վե անտէն պիւթիւն կեճե սապահա գատար եուսմրուգլար վե սիլլելեր վե ախեր թարզ իլե տեօյիւլուպ էզիյէթլերը չէքմեխինտէն ճանը վիճճիւտինտե տայանտը-

ինքեար էտէճէքսին. վե տիշարը-
յա չըգըպ՝ ածը ածը աղլատը։

բտամ ու մագտատինէ մուղայիր շէյլերը իտի։ Կաղ. Զ. 1։ և Ե պունու տախի խաթրա կէթիրէ-լիմ քի՝ օնուն թէվպէսի ա՛գա-պինճէ՝ նա՛նի անիտե օլտու, վե խուլուսի տիլտէն իտի։ Պետրոս կիւնահընտա տէվամ էյլե-մէտի. վե թա պուլունտուղու ճէհմա՛թ տապըլանա գատար՝ եահուտա քէնտի նէֆսինէ կեօ-րիւնէն թէհլիքէ կէչէնէ գա-տար պէքլէմէտի։ Պետրոս հէ-մէզտէն՝ իչմէզտէն՝ ուշումազտան ուեօյլեմէզտէն՝ կիւլմէզտէն սէ-չիրթտի, վե թա պիր | թէհնա մահալ պուլուպ՝ գալպինի կիւլ-լիտե Ա՛լահըն հուզուրունտա աչանա գատար րահաթ տուր-մատը։ Ունուն գատավէճի՝ պի-րիճիք պիր եվլատ իչինե կիպի՝ ղայէթ պէօյիւք իտի, վե հիւ-րէյի գատավէճտէն փարե փա-րե օլաճագ մէրքէպնտե իտի, վե փէք իհթիմալ տըր քի, Պետրոս պու տիւննատա էօ՛մ-րիւ օլտուգճա՝ հիչ պիր վա-գըթ պիր իսօրսունե էօթախիյիա-նիւ իշլեմէտի, քի քէնտինին օլ Ա՛իշլեմիշ իտիյի հիյպէթլու կիւնահընտան էօթախիյիւ աղլա-մասըն Ունուն տիւշմէյէ թէրը օլունտուղու իշպու կիւնահ քէն-տինէ՝ քէնտի եիւրէյինի չօգ գէլիյատե. ատա | էյի պիլմէյէ պիր տէրս օլտու, օնուն թա-պիա՛թընտա օլան քէնտինէ կիւ-վէնմէյի չօգ գըրտը, օնու տա-

Digitized by Google

պաշքեահինլէր վէ գավմրն իսա-
թիաելարը՝ Հիսուսա գարշը՝ օ-
նու էօլտիւրմէք իչիւն մէշվէրեմ

ղը՝ վէ սաղ գալըպ օլ կիւնիւն
սապահընը կէօրտիւյիւ ա՛ճայըպ
իտի։—Պաշ ւեահինլէր . . . մէշվ-
րեն եՒոէնէր . Մաթ . Ե . 2։
Ընելար օնու հալէա էօլիւմ-
մուսթահագ թագրիւր էյլէմիշ-
լէրիտի, չիւնքի օնուն իւզէրինէ
քիւֆիւրպազ տ՛յիւ ի՛լամ էյ-
լէտիկէր (պապ ԻՋ . 66), լա-
քին օնու՝ նօմօս միւճիպինճէ
քիւֆր իչիւն թա՛յին օլունան
ճէզա իւ է, նա՛նի թաշլամազը ա
էօլտիւրմէյէ ճէսարէթի ւէտմէղ-
լէրիտի, չիւնքի խալգ տան գօր-
գարլարընը . վէ պունտան գա-
թը՝ նազար թէօհմէթի իչիւն ա-
տէմ գաթլ էթմէք հիւքիւմէթի
օնլարտա նօղ իտի. զիրա պու
հիւքիւմէթի պունտան իբի սէնճ
էվվէլ Ոօմալըլար ՆէհՀուտիկէր-
տէն գալընըմընշլարընը ։ Ոտմի
օնլար մէշվէրեթի էթմիկէր, քի
օնու Ոօմալը վալինին էլինէ նէ
ալէհանէ իյէ թէսլիմ էյթմինլէր,
վէ տէվվէմէ գարշը օնուն իւ-
զէրինէ նէ ճիւրմ աթմընլար.
քի Պիղատոսու օնու գաթլ էթ-
մէյէ մէճպուր էթմինլէր ։ Ընե-
լար պիրիրլէր՝ տի քի, քիւֆր
թէօհմէթինէ Պիղատոս գա-
րըշմայաճաղընը. պունուն իչիւն
օնլար ա՛սլընգ թէօհմէթինէ գա-
րար գընընլար ։ Ոօհ . ԻԳ . 2։

2 . Ընու պաղլայը ։ Պապ
ԻՋ . 50 . 57 շէրհինէ պագ ։
Ննէք . ԻԲ . 9։ Ոտէ . ի . 1։

էթտիկէր .

2 Վէ օնու պաղլայըպ՝ կէօ-
թիւրտիւկէր, վէ Պոնտոսու Պի-

Յովէ . ԹԸ . 12 . 24։ Վրիստոս
Ոփէնտիմիզ՝ նա Ոանհէտրիմ
մէճլիսինին հուզուրունտա չէօ-
պիւլմիշ իտի, վէ օնու շիմտի
եինէ պաղլատընլար, նախատ օ-
նու շիմտի տահա սըզը պաղլա-
տընլար, քի Պիղատոսուն ա՛գլ ու
ֆիքրինէ թէսիր էյլէսին, քի օ
պիր պէօյիւք ֆէնաքնար վէ ղա-
յէթ թէհլիքէ՛լի պիր հարամի ի-
տի ։—Պոնտոսը Պիղատոս վ-ւյնէ
ընելմ՛ էնոէկէր ։ Պապ Ի . 19 շէր-
հինէ պագ ։ Պիղատոս շիմտի օ-
րատա այթը նա եէտի սէնէ վա.
լիլիք էթմիշտի ։ Ընէքէրի՝
Կնսարիատա սաքին օլուրուտու .
լաքին շիմտի պէօյիւք պայրամ
տա ա՛տէթի իւզրէ Ոյրուսաղէ-
մէ կէլմիշտի, քի տամվալար կէօ-
րիւպ հապգը հապգ էյլէսին .
հէմ տէ իւմիթիւլ վէ գավրշըզգ-
լըգլար ղուհր էտէրսէ , օնլարը
պատտըրսըն ։ Պու քիմնէ՛ զըրղու
վէ ինատընճը պիր ատէմ իտի, վէ
ղուվմու թէա՛տիէրի սէպէպին-
տէն՝ հէմ ՈէհՀուտիկէր վէ հէմ
Ոամարիա ըլար օնտան իբարէ
էթտիկէր ։ Կ՛ոէ ժգ . 1 ։ Ոէհ-
հուտի միէրլիհի փիլըն պունու
հագգը սաթմազա ա՛տէթի օլան
պիր հաքիմ թա՛յիֆ էտէյօր ,
քի ազէչ իչիւն՝ բիւշվէթի վէրէ-
նին քէշֆինէ կէօրէ ի՛լամ վէ-
րիրիտի. վէ պու միւէրրիհ օնուն
ղուվմ ու թա՛ա՛տիէրինի՛ գա-
թըլէրինի՛՝ սուչսուզլաթա էյլէ-

ղատոս վաղիյէ Թէսալիա էթտիլէր։

3 ()լ զէման օնու էլէ վէրէն Յուդա՝ օնուն իւղէրինէ հիւքմ օլունտուլունու կէօրիւնտիյի՝ տէտի.

4 Ուչտուղ գան էլէ վէրէճէ, փիշման օլմաղլա՝ օթուզ գրամա կիւմիւշիւ պաշքահինլէրէ վէ իսթիսարլարա կէրի տէօնտէրիպ՝ տէտի.

տիյի իսքէնճէ վէ էղիյէթլէրի, վէ հագգսըղ շէրաա՛թսըզ էօլտիւրտիւշիւ քիմսէ՛յի ղիքր էտէր։ Ա՛իհայէթի Ա՛բրահամ Յ՛ՔԷնտիմիղին էօլիւմիւնտէն իւչ եա տէօրթ սէնէ սօնրա, օնուն ա՛լէյհինէ Ա՛օմայա կէօնտէրիլէն շիքեայէթլէր օլգատար չագ՝ վէ օլգատար ՔՆա իտիլ ր քի, օ պիննէՔա քէնտիսի Ա՛օմայա վարըպ օնլար իչիւն ճէվապ վէրմէյէ իգթիդա էյլէտի։ Ա՛օմատան՝ Ա՛միէրաթօրուն նէտի իլէ Ֆրանսա սէմթլէրինէ սիւրիւլտիւ. վէ տէնիյօր քի, օրատա՝ քէնտի քէնտինի էօլտիւրմէյիլէ՝ հէլաք օլտու։

3 · Յ՛ուդա՝ օնուն իւղէրինէ հէյէտ օլանՔօղոնու չէօքճէնէ Պու՝ կէօրիւնիւր քի՝ շունու կէօսթէրէճէյօր, քի Յուդա քէնտի իսոճասը՝ իւղէրինէ հիւքմօլունմադա պրագմայաճագ՝ իլլա քէնտինի միւ՛ճիւլաթ իշլէյէրէկ պիր թաւրիդ իլէ տիւշմէնլէրինին էլլէրինտէն խալաս էտէճէք մէմիւլ էտէրիտի։ Պապ ԻՋ · 14 շէրհինէ պագ։ Ա՛աքին պէլքի տէ՝ նիւրէյի օլ տէրէճէ գաիբլը մըշըտը քի՝ քէնտի քեաբըլտան ղայիւլ պիր շէյ տիւշիւնմէզիտի։ — Փիշման օլմազ իլէ։ Յունանիճէտ՝ պուրատա գուլլանըլան լուղէթ՝ Պապ Գ · 2 տէ գուլլանըլան լուղէթ տէյիլտիր. վէ պունուն մա՛նասը պէս պէլլի պու տուր քի, Յուդա սաՔտէճէ գապահաթլը ղամիրինին թէքտիրլէյիսինի տույմուշ իտի։ Յուդա՝ հայաթա կէօթիւրէն սահիհ վէ խէյաս վէրիճի գալպտէն գատավէթ վէ թէվֆիկ տուլյաճաղը նէրինէ՝ էօլիւմէ գուլաղուղլայան ումմուտսուղղուգ վէ հիւրիւք սէրթլէյինտէն իլէրի կէլէն հիյպէթլու ա՛զապլարընէն աճըսը սէպէպինտէն՝ սատեճէ էթտիյինէ նատիմ վէ փիշման օլտու։ Բ Կորնթ · Է · 10 ։—Կէրէպէօնէրէպ ևն ։ Յոբ Ի · 5 · 15 —29։

4 · Ուչտուղ գան էլէ վէրպէյիմ էլէն ։ Կատե 19 · 23 · 24 · 54։ Գոէ · ԻԳ · 22 · 41 · 47։ Գոթթ · ԺԳ · 28։ Նէբ · Է · 26։ Ա Պէտ Ա · 19։ Յուդա՝ Ա՛բրահամ Յ՛ՔԷնտիմիղին տայիմա պէրապէրինճէ օլան արգատաշլարընէն պիրի իտի, վէ օնուն հէր պիր էյլէտիյի վէ սէջլէտիյի շէյի կէօրմիւշ վէ իշթիմիշ պիր շահիտի իտի. վէ էյէր օնուն ա՛մէլ ու Ֆարաք՛էթինտէ ույղունսուզ պիր շէյ օլայըտը, եախօտ օնուն միւ՛ճիւլաթլարը վէ տինի ալտատըճըլըգտան ի՛պարէթ պիր

Digitized by Google

տիկիմ իչիւն՝ կիւնահ իշլէտիմ. վէ օնլար աէտիլէր. Պիւկ նէ. սէն պագ։

շէյ օլսայըտը, Յուդա օնու պիլմէլի իտի. վէ ա՛զիմ սէվինճ իլէ օնա եարիշըրըտը, քի քէնարինին էյլէտիյինի հագգ չըգարսըն։ Պու թագտիրտե Յուդանըն շէհատէթի փէք միւ՛թէպէր տիր. չիւն քի պու՝ պիր տիւշմէն շէհատէթի օլուպ՝ տօսթ շէհատէթի տէյիլ տիր։ Յուդանըն՝ քէնտի քէնտիլէյինտէն էյլէտիյի իգդարըը՝ պիզէ աշիքեար կէօսթէրիր քի՝ Յիսուս Ա՞ֆէնտիմիզ հէր կէօնաթէօվմէթի ու գապափահաթտան փաք՝ վէ թէօվմէթի ու գապափահաթ շիւպհէսիւնտէն պիլէ փաք օլուպ՝ կէրէք Ա՞ովսէին նօմսունա վէ կէրէք Լօմա տէվլէթինին գանուն ու գավահ՛տինէ մուղայիր պիր հարաքէթ էթմիշ տէյիլ իտի։ Ա՞է պագի Լէսուլլէր քէնտի շէհատէթլէրինի քէնտի գանըլարը իլէ միւհիւրլէտիքլէրի միսիլլիւ՝ Յուդա տափ՝ էյէրչէ պունու պիր ախէր թաթիգտէ էյլէտի իսէ տէ՝ քէնտի շէհատէթինի գանը իլէ միւհիւրլէտի. — Ալէքանահ Էշլէփ։ Ծննդ. Խ. 21, 22։ Ելէյ. Թ. 27։ Յ. 16, 17։ Յ.Բ. 31։ Ա Յովփ. Յ.Բ. 24. 30։ Գ Յովփ. ԻԱ. 27։ Հռովմ. Գ. 19։— Պէկ նէ։ Ելանի՝ պու սէնին պիլէճիյին իշ տիր, վէ պիզիմ գաբըլաճաղըմըզ մասլահաթ տէյիլ տիր։ Պու քեսիմ իչիւն՝ կիւնահ իշլէտիմ. վէ օնլար աէտիլէր. Պիւկ նէ. սէն պագ։

Ա՞է օ՝ ագչէյի հէյքէլին իչինէ աղրըգ կիթտի. վէ վարըգ քէնտինի ատտը։

հինլէր՝ նէ հիյակէթլու տէրէճէտէ եհուդէյի գաթըլըշմըշ վէ եարատմագ օլմուշլար իտի։ Ընդլարըն՝ Յուդանըն փիշմանլըգը վէ զաֆիրի իչինէն հիչ պիր վաղիֆէ վէ գայտ էթմէզլէրմիտի. վէ Յիսուս Ա՞ֆէնտիմիզին ատախի սուչլու եա սուչսուզ օլսուղու՝ ուսմուրլարը տէյիլիմի։ Ընդլար՝ Յուդանըն եէսթի իլէ Յիսուսսուս էլէ կէչիրմիչլեր, վէ օնլարըն իսթիհտիի սաղթ պաս իտի. վէ շիմտի Յուդա քէնտի տէրտինի քէնտիսի կէօրտիւն, վէ օնլարա՝ քէնտի զաֆիրինին գապափահաթընըն հիյակէթլու գօրգուլարը իլէ սըգընմագը վէրմէսին։

Ա՞էչէյ . . . ալըղ։ Պաշ քահինլէր՝ Յուդայա վէրտիքլէրի ագչէյի կէրիյէ սլմազա իսթէմէզլէրիտի, օլմայա քի ագչէ իլէ պէրապէր՝ Յուդանըն գապափահաթընըն եհուքմունի տափ եհուքմէնինէ, վէ շիմտի Յուդա՝ օլ ագչէյի եղտէն չըգարմազա՝ օնու էլէ կէթիրմէյէ էյլէտիյի ճահա ու զայրեճաէն չօգ զիյատէ թէչլաշ էտէյօր։ Յուդա սըգընճաէ օլան ճանըն՝ քէնտինին խայրնըգընատան գապանտըղը ագչէյի կէրիյէ ամմազլա բահաթլըգ քէտա էթմէյէ ղայրէթ էթտի. լաքին ղայրեթի պօշունա չըգար։— Ա՞եյէլէն Իչինէ։ Յուդա՝ խամ

6 Ալ և պաշ քեահինլէր ագ-
չէյի ալըպ տէտիլէր. Ընու հէյ-

թամար՝ իլէ գազանտըղը ագչէ-
յի հէյքէլին հանկը թարաֆը-
նա աթաըղը մա՛լում տէյիլ
տիր. լաքին իհթիմալ կէօրիւ-
նիւր քի, պունու՝ պաշ քեահին-
լէրին հուզուրունա՝ օնլարա
գարշը սուչսուզ պիր քիմսէյի
էօղլումէ հիւքմ էյլէմիքլէրինէ
շէհատէթ իչուն էթմիշիտի։ —
Ալ և վաըզ։ Ընուդա քէնտի
թէօհմէթինի իդրար էյլէտի.
լաքին իդրարընը տէյիլ Ա՛լա-
հա՝ իլլա ինսանլարա էյլէտի.
հէմ տախի փիշմանի օլտու.
լաքին օնուն փիշմանլըղը թէվ-
պէ տէյիլիտի, իլլա տիւնեանըն
գաւաավէթի իտի, քի էօղլում
կէթիրիր։ Բ Կորնթ. Է. 10։
Իչպու հիյապէթլու պիր թարղ
իլէ եաթամազ օլան պաշ քեա-
հինլէրին սէրթլիկի՝ օնու ու-
մուտսուզլուղա տիւշիւրտիւ. վէ
օլ միւսրիւֆ էվլատ կիպի տէօ-
նիւպ՝ Ի՛րմ փէտէր՝ կէօյէ վէ
սէնին հուզուրունա կիւնահ իշ-
լէտիմ՝ տէյէճէք եէրինէ՝ քէնտ-
տինի էպէտի հէլաքլըգ վէ րէ-
զալէթ իչինէ ղարգ էթմէյէ սէ-
յիրմատ։ — Վինսէնթ ապօլ։
Գործ. Թ. 54։ Ա Թես. ՀԱ. 4, 5։ Ա Թես. Ժէ. 23։ Գ Թես. Ի.Զ. 18։ Պետրոս տէ-
յօր քի (Գործ. Ա. 18) "օ՝
թէփէտի իւզէրինէ տիւշիւպ՝ օր-
թաըլնատան չաթլատը, վէ հէմ
պատըրտագլարը տէօքիւլմիւ" ։
Կէօրիւնիւր քի, Ընուդա հէյ-

քէլին խազինէսինէ գօմագ ճա-
յիզ սէյիլ տիր. չիւն քի գան

քէլին իչինտէն պէօյիւք ա՛ճէ-
լէ վէ հիյապէթլու ա՛գլ ու ֆի-
քիր պուլանըդըղը իլէ կէչիպ
չըգարը, վէ էօլմէյէ էթտիյի ա՛-
ճէլէսի իլէ՝ հէման ելինէ կէչէն
իլգ իպի աղըպ սարըղը. լաքին
իպ օնու գաղըրդմադա քիֆայէթ
միգտարի գուվվէթլի օլմամադը-
լա, "Թէփէսի իւզէրինէ՝" վէ
պէղքի հէյքէլին եանընտա օ-
լան ուչրումլարըն պիրինտէն ա-
շաղա տիւշտիւ, վէ հիյապէթ-
լու պիր թարղ իլէ չաթլայրագ՝
իքի գաթ էօղիւմ հիյապէթլերի
իչինտէ էօլտիւ։

6. Հէյէճան խազինէսինէ ան։
Պաշ քեահինլէր՝ Ընուդանըն իւճ-
րէթինի ֆահիշէ իւճրէթի՝ վէ
Ընիսուս Ա՛ֆէնտիմիզին գըյամէ-
թինի քէօփէք գըյամէթի մա-
գուլէսինտէն սպայըլար, քի օն-
լարըն պիրի տէ օպիրի տէ Ի՛ապպ
էվինէ կիրմէյէ շէրի՝ տէյիլ ի-
տի։ Բ Ընդ. Իգ. 18։ Ընլար՝ մէմլէքէթին խայրը իչինն
տիր տէյիւ պու ագչէյի շիւպ-
հէսիզ մէմլէքէթին սանտըղըն-
տան չըգարտըլար իսկ տէ, վէ
էյէրչի սուչսուզու էօլտիւրտիւք-
լէրի վէ Ի՛եսիա օլտուդունա
թէքմիլ իսպաթ կէօսթէրէն զա-
թը գապահաթը չըգարտըգլա-
րընա գայա էթմէտիլէր իսկ տէ,
պու ագչէյի թէքրարէն մէմլէ-
քէթին սանտըղընա կէրի գօ-
մադա ճէսարէթ էտէմէտիլէր։
Պաւլ Իգ. 24 շէրհինէ պագ։

Digitized by Google

պահասը տըր։

7 Ա՚ն օնլար մէշվէրեթ էթ-
տիքաէն սօնկրա՝ եապանճըլարա
մէպարըզ իչուն՝ օնուն ալա-
մէքճինին թարըլասընը սաթուն
ալտըլար։

8 Պունուն իչուն՝ թա պու-
կիւնէտէք օ թարըլա՝ Վան թար-

Յովհ. ԻԸ. 28։ — Վան պա-
հաթը։ Պու՝ Յիսուսուն Էօ՛մ-
րիւնիւն սաթուն ալընտըղը պա-
հասընուն ագչէսի տէմէք տիր,
վէ օնլարըն թարաֆընտան՝
սուչսուզու սաթուն ալըպ էօլիս-
մէ հիւքմ էյլէտիքլէրինէ պիր
իգրար իտի։

7. Ա՚նէլիքէն էնթփէն ասնէ-
բա։ Պաշ քահինլէր՝ պու ագ-
չէյի նէ վէճհ իլէ սարթ էտե-
ճէքլէրինէ մէշվէրեթ էթտիլէր։
— Եապանճըլարը Ղէօմմէք
պապընտա կէօսթէրտիքլէրի ղայ-
րէթ՝ պաշ քահինլէրտէ ինսա-
նիյէթ վէ խայրաթ միսիլիւ պիր
շէյ կէօրիւնիւր. լաքին շիւպ-
հէ եօք տուր քի՝ օնլար պու-
նուն իլէ ումարլար իտի, քի
պու մէմլէքէթճէ օլան խայրաթ
քէնտիլէրին հարամազլըղընա
պիր քէֆթարլեթ սայըլաճաղընտը,
եահօտ Յուդա իլէ պէրապեր
իշլէմիշ իտիքլէրի հիյպէթլու
պիր թարըզ իլէ հարամազ օլան
իշտէն խալզընն կէօզլէրինի չէ-
վիրիպ՝ օնլարըն ա՚գլ ու ֆիք-
րինի՝ վէ սէօյլէշմէլէրինի պու
խայրաթա տօղրուլտաճաղընը-
տը։ Պայրամտա ի՚պատէթ էթ-
մէք իչուն օլ եապանճըլարա
քէնտիլէրին մէզարըզգլարընա
կէօմիւշմէյէ րուխսաթ վէրմէ-

մէքճինին թարըլասընը սաթուն
ալտըլար։

8 Պունուն իչուն՝ թա պու-
կիւնէտէք օ թարըլա՝ Վան թար-

տիքլէրի՝ քէնտիլէրին ֆօտուլ-
լուղունա պիր իսպաթ իտի
Ծննդ. ԻԳ. 6։ Նայ. կե.
5։ Ա՚լլահա համտ ու սէնայլէր
օլսուն, քի Ք՚րիստոսուն գանը
վասիթասի իլէ Ի՚սպպտա էօլէն
ճիւմլէ եատ ու եապանճըլար ի-
չիւն՝ պիր էպէտի րահաթ թէ-
տարիք օլունմուշ տուր։ —
Ղէօմֆէնէն ընթըլընը։ Պու՝ օր
զէմանտէ էյի պիլինմիշ մէշհուր
պիր թարըլա իտի. վէ իհթիմալ
տըր քի՝ օնուն թօփրաղը չէօլ-
մէք եափըլմաղընա տիւքէնմիշ
օլուպ՝ էքսին էքիլմէյէ եարամազ
օլտուղունտան՝ ուճուզ ուճուզ
սաթուն ալընտը — Ա՚նթոն ա-
փըլը։ Պետրոս տէյօր քի (Կ՚որնթ.
Ա. 18), պու թարըլայը Յուդա
սաթուն ալտը. լաքին պէյլի տիր
քի, մա՚նասը օր թարըլանըն սա-
թուն ալընմասընըն ագչէսի Յու-
դատան կէլտի, եահօտ օնուն
սաթուն ալընմասընա Յուդա սէ-
պէ պ օլտու տուր։

8. Ա՚ն պօ չէնէթէ։ Նա՚-
նի Ա՚ստիէհոսուն Ա՚նտիկիոնի
եաղտըղը զէմանէ գատար՝ պու
թարըլա օր խիմ իլէ ան կըլընը-
տը. լաքին օնտան սօնկրա նէ
գատար զէմանն տահա էօղլէ սէ-
նիլտիյինի պիլմէփիզ – Վան ԹՈ-
ԼԸ։ Հ՚իսպհէսիզ պաշ քահ-
հինլէր մէմիւլ էտէրլէր իտի քի՝

Digitized by Google

լասը չաղբրլըլը ։

9 Ո՛վ վէման Յրեմիա փէյղամպէրին վասիթասի իլէ տէնիլէն թէքմիլ օլտու, քի տէմիշ տիր. Ա՛խ Իսրայէլ օղուլլարընտան օլանլարընն պահա քէստիքլէրի շօլ գըյմէթի պիչիմիշ քիմսէնին պահասը օլան օթուզ գրամա՝ կիւմիւշիւ ալտըլար,

10 Ա՛խ օնլարը չէօմէքճիներին գալտը. վէ պու՝ օլ վէմանտա եազմազա ա՛տէթլէրի օլան գըսսա թարիգտէ սալթ պիր Հարֆընն թէպսիլի իլէ օլա պիլիրսիտի ։ Ա՛խէրլէրի տախի ղալյէթ էսքի սլան Ասիւրեանիձէ թէրճիւմէնին թարիգինի սէչէրլէր, քի պու թէրճիւմէտէ՝ իսթիխլասճ թէքմիլէն մէվճուտ իսէ տէ, օնտա փէյղամպէրին ատը զիքր օլունմայօր ։ Ա՛խ տօղրուստու պու օլտուղունու փէք իհթիմալ կէօսթէրէն շէյ պու տուր քի, Ա՛ատթէօս պա՛ղը քէրրէ իսթիխլասճ էյլէտիյի փէյղամպէրին իսմինի զիքր էթմէղ ։ Պապ Ա. 22 ։ Ո. 5. 15 ։ — Ո՛նօղ ֆըմ՝ Ի՛ֆդէյ ։ Ա՛յէրչի պուրատա իսթիխլասճ օլունան սէօզլէ՛ր Հարֆը Հարֆընա Ո՛ագաբրիատա պուղունան սէօզլէր տէյիլ իսէ տէ, ա՛լէասէվի մա՛նասը Հէման պիր տիր ։ Ի՛ապպ Ո՛ագաբրիայը Յհովտիլէրէ խալգա պիր փէյղամպէր վէ չօպան տէյիւ կէօնտէրմիշտի. լաքին օնլար օնա՝ ախէրլէրինէ տախի էյլէտիքլէրի կիպի պէօյիւք Հագալէթ իլէ պագտըլար ։ Ո՛ագարիա օնլարտան՝ քէնտիլէրին ի՛նտինտէ մագսուլ օլտուղունա կէօրէ օնուն չօպանլըգ խըղմէթինին գըյմէթի օլան միւքաֆաօլ թաալատա քէնտիլէրին եաղամազ ա՛մէլինին ճիւմլէ վէքրի կէօմիւլէճէք տիր. լաքին խալգ՝ տէր ա՛գապ պիր էպէտի վէքը ու եատիկեալ իչիւն օնա՝ Ա՛քէլտամա իսմինի եափըշտրըտըլար ։ Կ՛ոդ. Ա. 19։

9 Յրեմիա փէյղամպէրին ։ Պու՝ յատա զիքր օլունան սէօզլէր՝ Յրեմիա փէյղամպէրին քիթապընտա պուլունմայար. վէ պէս պէլլի տիր քի՝ պու իսթիխլասճ Ո՛ագ. Ա. 12, 13 տէն ալընմըշ տըր ։ Պա՛զլարը տէտիլէր քի, չիւն Յհովտի մուսանիճլէրէ կ՛օրէ էսքի վէմանտա Յրեմիա՝ փէյղամպէրլէրին իլքի սայըլըրտը, կէ օնուն քիթապլը՝ փէյղամպէրլէրին քիթապլարը ալաշընտա գօնուրուտու, Յրեմիատան իսթիխլասճ էթմէք տէ՛մէք՝ տէյիլ սալթ քէնտինին եապտըղընը՝ իլա ախէր ճիւմլէ փէյղամպէրլէրին եազտըգլարընը տախի շամիլ օլան քիթապտան՝ եա՛նի փէյղամպէրլէր քիթապընտան իսթիխլասճ էթմէք անկլաշըլըրտը ։ Ա՛խէրլէրի գըյաս էյլէտիլէր քի՝ էսքի վէմանտա Յրեմիա՝ Ա՛յհտը եապան քէաթիպլէրին պա՛զտըը եանդըլըգ իլէ Ո՛ագաբրիա եէրինէ Յրեմիա եապտըլար, վէ էյլէ

թաղլասընա վէրտիլէր, Ի՝ապաղըն պանա էմր էթտիյի կիպի։

11 Ա՝ֆ Յիսուս վալինին հուզուրնատա տուրտու, վէ վալի ֆաթընը վէրսինլէր տէյիւ մաթլուզ էյլէտի, վէ պու վէճհ իլէ օնուն գըլմէթինի նէ այարտա թուխտուգլարընը կէօսթէրսինլէր։ Ի՝յէր օնլար օնու գըլմէթլի սայարլարատա իտի, օնա՝ օնա կէօրէ տահի միւքեաֆահ վէրճէքլէրիտի, վէ էյէր իշէ եարատմազ սայարլարատա իտի, "վազ կէլճէքլէրիտի", եա'նի օնա ազ պիր շէյ վէրճէքլէրիտի, եա հիչ պիր շէյ վէրմէյճէքլէր իտի։ Ի՝մտի օնլար՝ օնա վէ օնուն խըզմէթինէ՝ վէ օնու կէօնտէրինէ օլան հագարէթլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն՝ օնա օթուզ գրթա՝ կիւմիւշ վէրտիլէր, քի պու պիր քէօչէնին սաթուն ալընատճագ ֆիյաթ ու նարկը իտի։ Ի՝լլահ սէչղամպէրէ էմր էյլէտի քի, պու ագչէյի՝ օնուն իլէ թիճաւրէմ էթմէք իչիւն տէյիւ պէնգինին թիճաճարլարա՝ իլլա պիր ֆագիր չէօլմէքճիյէ վէրսին. եա'նի օնու մէհկըմիզ պիր շէյ կիպի չէօլմէքճանէյէ ահթընը։ Յիսուս Ի՝ֆէնտիմիզ տահի՝ օնլարընը Ա՝նտիոքը տէյիւ կէլտի. լաքին Ի՝նհուտիէր օնտան լքըրա՝ վէ օնու րէատ էթտիէր վէ օնա օլան հագարէթլէրինի կէօսթէրմէք իչիւն՝ օնա պիր քէօչէ գըլմէթի պիչտիէր։ Ի՝շպու ազ ագչէ՝ հէյ քէչէ ա-թըլտը, քէտհինլէրտէն ալընտը օնա սիւալ էտիպ տէտի. Ի՝նհուտիէրին փատիշահը աէ՞ն ֆսին. վէ Յիսուս օնա տէտի. Ի՝հէնտին սէջյէրսին։

վէ օնուն իլէ՝ պիր չէօլմէքճինին միւքեաս օլան պիր թաղլատաճուն ալընտը, քի օլ թաղլատիչիրանմըշ վէ ազ գըլմէթլի իտի։ Պունուն ճիւմլէտի պաշտան սօնունա գատար՝ Ի՝լլահըն Օղլունա նէ գատար ազ գըլմէթի պիչմիշլէր իտիյինէ թէշէքքիհ իտի։

11. Յիսուս վալինին հուզուրնատա տուրտու։ Յիսուս Ի՝ֆէնտիմիզ օլատա՝ պիր մէշհուտ հարատմէտար միսիլիւ պաղլը տուրտու։ Իսանէ 2 շէրհինէ պաղ։ Ա՝լլի՝ քէնտինին էօնիւնտէ տուրան քիմ օլատուղու հագգընատա փէք ազ ատուշհունտու։ Ա՝լլի՝ պիր կիւն քէնտի տահի շիմտի քէնտի հուզուրնատա պաղլը տուրատազ քէնտինին գաւատհաթը աէյիւ խազէրինէ հիւքմ էտէճէյի զաթըն շէրատ՝թ քիւրսիատիւնիւն հուզուրնատա տուրաճաղընը փէք ազ տիւշհունտու։ — Ի՝նհուտիէր ֆսէյլէն ֆատիշահը աէ՞ն ֆ մի՞ն։ Զի-ղատտա օնա պու սիւալի՝ Ի՝նհուտիէրը օնտան՝ Կայսրատ գաթշը իշպու իտատա՝յը էյլէտի աէսիւ շէքվա էթտիքլէրի իչիւն սօրտատ։ Ա՝թ. Ի՞գ. 2, 3։ — Ա՝ֆնտին սէջյէրսին։ Պագ Ի՞Ջ. 64 շէրհինէ պագ։ ա ՏԻ՞մ. Ջ. 13։ Ի՝ֆէնտիմիզ Յիսուս թագրիր էյլէտի քի, մատլատահ աէ-

Digitized by Google

12 Ա և պաշ քեահինլէր հէմ խնթիյարլար օնտան շիքեայէթ էտէր իքէն, հիչ ճէվապ վէրմետի։

13 Ով զէմանն Պիզատոս օնա ասէտի. Ալէնին ա՛լէյհինէ նէ՞ յիրչ Պիզատոսուն ֆիքրինճէ՝ իլլա օնուն աղաղնտան չըգան աէօղլէր միւճիպինճէ խոի. չիւն Յովհ. ԺԸ. 33—38 իսանէլէրտէն էյրէնիրիզ քի՝ Ի՞ֆէնտիմիզ քէնտի փատիշահլըղընըն նէ օլտուղունտա Պիղատոսա թահրիֆ էյլէտի. վէ Պիղատոս օնունուն ճէվապընա գանտը

12. Ա՛ն ճէվապ վէրմէտի։ Պապ ԻՋ. 63 շէրհինէ պապ։ Ալտ. ԼԸ. 13—15։ Նում. ԻԳ. 7։ Վտթ. Ը. 32. և Պետ. Ռ. 23։

13. Ալէնէն ա՛լէյհինէ նէ՞ գոփար չէքէր շէհատէն էօէյօրլար ևէ։ Պաւ քհնեցէլէր սահհան շահիտլէր տէյիր՝ իլլա շիքեայէթճիլէր իտի. չիւն քի օնլար Յիսուս Ի՞ֆէնտիմիզէ գապշըն հիչ պիր շէհատէթ կէթիրմէտիլէր, իլլա օնսան շէքվա ու շիքեայէթ էտէրլերիտի։ Ա և պունու շահմաթա վէ կիւրիւլթիւ էտէրէք՝ վէ շեապհէսիզ աէօյիւպ սայլըդագ էտէրլէրիտի։

14 Ա՛ն պէր աէօվ պիլէ՝ օնա ճէվապ վէրմէտի։ Պապ ԻՋ. 63 վէ Իէ. 12 շէրհլէրինէ պապ։ Յիսուս Ի՞ֆէնտիմիզ սիւքիւթ՝ վէ սուչսուզ օլտուղունտա էյի պիլէրէք սուրուրտուտու. օնունն տիւշ-

12 Ա՛ն պաշ քեահինլէր հէմ խնթիյարլար օնտան շիքեայէթ էտէր իքէն, հիչ ճէվապ վէրմէտի։

13 Ով զէմանն Պիզատոս օնա տէտի. Ալէնին ա՛լէյհինէ նէ՞ գոփար շէյլէր շէհատէթ էտէյօրլար՝ իշնիմէ՞զ մի օնն։

14 Ա՛ն հիչ պիր աէօվէ պիլէ՝ օնա ճէվապ վէրմէտի. շէօյլէ քի՝ վալի դայէթլէ թահ՛ճիւպ էտէրիտի։

մէնլէրի օնա գարշը պիր շէհատէթ կէթիրէմէտիլէր. վէ օնուն ճիւմլէ հարաքէթի վէ կէօսթէքիի՝ գապշահամըզ օլտուղունտա կէօսթէքէրիր խոի։ Օնուն գուտրէթ սահիպի տօսթլարը հօղուտու. քէնտիսի՞ֆագիր՝ նալընըզ՝ վէ սիլահսըզ խոի։ Օնուն կէշինտիյի է՛օմիւ վէ էօյլէմէտիի թահ՛լիմաթլարը՝ հէմիսի ճիւմլէյէ պէյտան վէ աշէքտար խոի. վէ օնուն ա՛լէյհինէ էյլէմիքլէրի շիքեայէթ օլ տէրէճէ ա՛գլ ու խարաքտա մուլայիր խոի քի՝ պիր հագգ հաքիմին հուզուրունտա օնա ճէվապ պիլէ գարշը աէօյլէմէտի միւաթահագգ տէյիլիւոի։ —Ա՛յէնլէ ևահ՛ճիպ էօէյօրլ։ Պիղատոսա՞ն թահ՛ճիւպ էյլէտիյի՝ Յիսուս Ի՞ֆէնտիմիզին քէնտի իսթիհգապը խուսուսունտա հիչ պիր ճէվապ վէրմէմէյի իչիւն տէյիլ իսի. չիւն քի պունտա հաճէթ հօղուտու. իլլա պունտա թահ՛ճիւպ էտէրիտի քի, Յիսուս պունլարըն ճիւմլէսինի պէօյլէ մահճուլուգ իլէ չէքիմ՝ սիճէմճի պէտէլ օնլարա սիճէմ՛ տէօնտէրէճէիտի։ Ա՛յլի՝ պունսան էվվէլ պունուն կիպի պիր շէյ կէօրմէյիւ հօղուտու, վէ պունսան իչիւն՝՝ Ա՛յէթլէ թահ՛ճ.

15 Ա՝ Հէր պայրամուռա վա-
լինին խալգա պիր մահպուս՝
օնլար քիմի իսթէր իսէ՝ սալը
վէրմէյէ ա՛ռէթի վար իսի։
16 Ա՝ Օլ զէմանն օնլարըն՝

ճիւպ էռէրիսի"։ Աղմ. ՀԱ. 7։

Պիղատոս՝ Յիսուսուն Գալիլէ-
ացւոյն օլուռլունու իշխիսի՝
պու սըգընթըլը տա՛վատան իսէ-
լաս պուլմադա իսթէմէսի իլէ՝ օլ
զէմանն պայրամուռա Երուսաղէմ-
տէ պուլունան Հերովդէսէ օ-
նու կէօնտէրմէսի պու զէմանա-
տա վագի՝ օլուռ։ Ա՝ռ. Ի Գ.
5—15 շէրհլէրինէ պագ։

15. Պայրամա... պէյ ճահպա...
սալը վէրմէյէ ևէ։ Պագ Ի Զ. 5։
Աղմ. ԱԵ. 6. 8։ Ա՝ռ. Ի Գ.
16, 17։ Յովհ. Ի Ը. 38, 39։
Իշպու ա՛ռէթի իճաս էտէն
քիմ՝ վէ նէ զէմանն իճաս օլուռ-
ղու մա՛լիւմ աեյիլ տիր. լաքին
օնլարըն պէօյիւք պայրամլարը-
նա պու վէճճ իլէ քէնտիլէրին
սէչտիյի պիր մահպուսուն ազատ
օլմասը իլէ ի՛ղզէթ կէօսթէրիլմէք
Հրէուտիլէրին խաթըրլարընա
րա՛յէթ էթմէք՝ վէ կէօնիւլլէրի-
նի ալմագտան ի՛պարէթ պիր հա-
րաքէթ օլուռ՝ օնլարըն պօյունտ-
րուղունու տահի խաֆիֆ կէօս-
թէրմէք իսի։ Ի՝օմա վալիլէրի
զալըմ վէ թամա՛քէտար քիմսնէլէր
օլուռ՝ Հրէուտիլէրի Յոհնէբտա-
թօրա չիքէտպէթէ էթմէքտա՛ն մէն՝
ու մէքա էթմէք իչիւն՝ չօգ քէր-
լէ հագգանխկէթէ մուղայիր ա-
մէլ էտէրէք օնլարըն կէօնիւլլէ-

Հարաբէբա տէնիլէն պիր մէշ-
հուր մահպուսլարը վար իսի։
17 Յոհոի օնլար ճէմ՝ օլմուշ-
լար իքէն, Պիղատոս օնլարա
ա՛ռաի. Հիզէ՝ քիմի՞ իսթէրսէ-

րինի խօշ էթմէյէ ճահտ էտէրլէր
իսի։ Գ՝օրծ. Ի Գ. 27։ Ի Ե. 9։
16. Պէր ծէշնօաբ մահպուսլարը
Ա՝մէթ. ծԵ. 7։ Ա՝ռ. Ի Գ. 18,
19 25։ Յովհ. ծԸ. 40։ Գ՝օրծ.
Գ. 14։ Հարաբէբա՝ պիր պէօ-
լիւք խըրսըզլըզլարին պէյնինտէ մէշ-
հուր պիր խըրսըզ իսի, քի օնլար
պիր ֆիթնէ գօփարըլմա՝ իսթէյիլ-
լըն արասընատա ա՛ռէմ գաթլ էթ-
միշլերիսի։ Ի՝սթիմալ տըր քի պու-
քիմսնէ օլ խըրսըզլարըն պաշը վէ
սէրկէրատէլէրի իսի։
17. Ա՝ֆ՝ էմմ էռնէբինէ՝ օ-
լը ճէրէյէ՛։ Պիղատոս պիլիրսի քի՝
Յիսուսուն խալգ պէյնինտէ
էյլէսիյի ա՛ճայըպ շիֆալարը
վէ հիքմէթլէրը իչիւն ա՛զիմ ի՛-
թիպարտէ իսի, վէ տիւշիւնա-
տիւ քի, մատտէյի պաշ քահա-
հինլէրտէն գալարըդ խալգըն
րէչինէ հավալէ էյլէսին։ Ա՝ֆ
պունու՝ Ա՝նդհէտրիմ մէճլիսինին
խաթրընը պօմմագ Թէհզիքէսի-
նէ տիւշմէյէրէք էտէպիլիրսի.
չիւնքի պու՝ սաաէճէ պիր ա՛ռէ-
թի նէրինէ կէթիրմէք՝ սալթ պիր
իհսան օլաճաղտըր, քի վալի օ-
նու տայիմա էթմէքտէ օլմուշ-
տու։ Պիղատոս Յիսուսա՝ անի
վահիսաէ՝ տուշտուգ տէյիւ ազատ
էթմէկնի իսի. չիւն օնուն իւգէ-
րինէ ամթալդլարը գաթագահթ-

Digitized by Google

նիզ սալը վերեւիմ, Նարտաբա-
յը՝ մը՝ եօխատ Վրիստոս տե-

նիզն Յիսուսու մու։
18 Օրիրա օնու հասեա իչիւն

լարըն հիչ պիրի խոպոմի օրու-
նամատըղընտան մա՛տա՝ հէփիսի
տէ եալան օլտուղու աշիքեալ
օրմուշտուտու , վէ օնտա պիր
թէօհմէքին էեըրի պիլէ պու-
լունմատը ։ Պիղատոսուն Յիսու-
սու՝ տէյիլ սալը չէօզիւպ ազատ
էթմէյէ՝ իլլա օնու քեահինլէ-
րին վէ խալգտան այագ թագը-
մընըն խըշմընտան հընփզ էթմէք
իչիւն տախի՝ էյէր իգթիզա է-
տերսէ իսի՝ օնուն պիլէսինճէ
պիր պէօյուք սօղտանլար տախի
կէօնտերմէք պօրճու իսի ։ Ա-
քին օնուն պունու էթմէյէ իգ-
թիզա էտէն Հագպա մուհա պ-
պէթի եսզուտու , վէ խալգըն
պէյնինտէ Ի՛թիպարընըն գընըլ-
մատընտան ղայէթ սագընըր ի-
տի ։ Պիղատոս խոթեր խոի քի՝
մատլահաթը՝ էյէր միւքեին իսէ՝
քէնտի պօյնունտան սիլքսին ։
Ընու պու պապտէ մէնիւմա-
թը՝ վէ տիւնեակի մէնֆաա՛թը
պիրի պիրինէ զըտտ կէլտիլէր ։
Լաքին Յիսուսուն ազատ օրմա-
սընը խալգ թալապ էյլէսին , վէ
օ պէմտն օ՝ հէմ քեահինլէրին
աղղընը գափատապիլիր , հէմ
տէ՝ քէնտինէ տատա գընյմէթլի
օլան՝ քէնտի Ի՛թիպարընը տա
հընփզ էտէպիլիր ։ — Ի՛ատըքըտ-
յը՞մ ։ Պիղատոս քէնտի հուզու-
րունտա պաղը տուրտան սոնչատը
քիմսէնին խէլաասընը մոռթլագա
էլէ կէթիրմէք մէրտմը իլէ՝ օնա
էշ տէյիւ պիր մէշհուր եաթա-

մազքեատը՝ վէ պաշքեահինլէր-
տէն նահագգ եէրէ Յիսուսուն
հագգընտա շիքեայէթ օլունան
գապատաթ իլէ սահհան միւթ-
թէհիմ օլան խալգը իխթիլալու
փիթնէյէ գալտըրան պիր քիմ-
սէյի թագտիմ էտէյօր ։ — Ե՛օհ-
սա Վրէթոպա փենիլէն Յհատոսա
ռա ։ Պիղատոս Յհատուսուն՝ խալ-
գընն ատտասընտա քէսպ էյլէտիյի
ատընը գուլլանտը . վէ պէլգի
Յհատուսուն սահհ Ա՛եսխա օլ-
տուղու եախատ օրմատըղը հագ-
գընտա հիչ տիւշինմէտի , նա-
խատ վազիֆէսի օրմատը ։ Ի՛հթի-
մալ տըր քի , օ՝ տիւշինտիւ քի՝
էյէր Յհատուս օնլարա Ա՛եսխա
կիպի թագտիմ օլունուրսա ,
խալգ՝ պէլգի օնուն ազատ օլ-
մասընը մաթլուպ էտէճէքլէր ։
Ա՛տէ ։ ՚ա ։ 9 տէն էօյրէնիրիզ
քի , Պիղատոս օնա՝ Ի՛եհուտիլէ-
րին փատիշահը տատըր տախի
վէրտի ։ Օ՛ա պիլիր քի՝ Պիղա-
տոս խալգա պու սիւալի պիր գաչ
քէրթ՛ վէ պիր գաչ տիւրլիւ
սուլէյմտէ սօրտու , վէ Ա՛տա-
թէոս սալը պիրինի՝ Ա՛արկոս
տա սալը պիր ախէրինի զինըր
էտէրլէր ։

18. Օնոս հասէթ իչէն էլչ
ընդոխ-ընդինչ ա՛ճ ։ Ա՛տէ ։ ՚ա ։ 10։
Ա՛տէ ։ ԻԲ ։ 4 ։ Պաշ քեահին-
լէրին գընզուպ գուտուրտուգլարը՝
Յհատուսուն գապատաթը օլմա-
սընա տէյիլ՝ իլլա օնուն սուչսուզ
օլմասընա՝ տէյիլ օնուն եաթա-

Digitized by Google

էլէ վէյտիքէէրինի պիկեր իտի։
19 Ալ է՛ ֆ՛ շէրատ՛ի քիւրսիէսինէ օթուրուր իքէն, գաբըսը օնա ափո՛ կէօնտէրիպ տէտի. Ալ սատրգ քիմսէ իլէ սէնին իշլին օլմասըն. զիւա պու կիւն բիւյատա՛ օնուն իշիւն չօգ շէյլէր չէքտիմ։

մայ օլմասընա իլա օնուն էյի օլմասընա օլտուղու՛ կիւն օրթասընտա կէօրիւնէն կիւնէշ կիպի աշխքեար իտի։

19. Ասըբը օնա ափո՛ կէօպէչէպ։ Պիղատոսուն տիվանընտա պիտիլիմիշ գատար՝ Յիսուս Նֆէնտիմիզտէն թարաքիա սէջյէյէն եաբընըզ ղաթ պիր գաբը՝ վէ օ տա իուրթիէրէսթէբտէն պիր գարը իտի. — Ալ սափըթ էյմէ նէ սէնին էլէն օլմասընը։ Պէս պէլլի տիր քի՝ պու գարը գօրգարըտը քի՝ էյէր գօճասը օլ սուչսուզ վէ ա՛զիզ զաթը էօլիւմէ հիւքմ էտէրսէ, գօճասընըն վէ փամիլեասընըն իւզէրինէ Նլահըն հիւքմի ղաղատը տիւշճէկը տիր. — Ի՛ֆյափա։ Պատ Ա. 20 տէ "Ի՛ֆյա" լուղէթինին շէրհինէ պագ։ Ծննդ. Ի. 3։ ԼԱ. 24. 29։ Յոբ. Լգ. 14—17։ Ճ խուպհէսիզ՝ Պիղատոսուն գարըսը՝ Յիսուս Նֆէնտիմիզին նամը՝ մի՛ճճիզաթլարը վէ ա՛զիզ էօ՛մրիս հագգընտա իշիթմիշ իտի. հէմ՛ շիւպհէ եօգ տուր քի՝ պու գարը՝ պաշ քեահինլէրին՝ Յիսուսուն իւզէրինէ հիւքմ օլունմա պաշ քեահինլի՛ր վէ իխթիարլար գալապալըղը գընտրտըլար քի՝ Բարաբբայը տիլէյէլէր, Յիսուս իսէ հէլաք էտէլէր։

21 Ալ Նֆ վալի ճէվապ էտիպ՝ օնլարա տէտի. Նքիսինտէն ափղ՝ Հա՞նկիսընըղ իսթէքտինիզ

սուն տէյիւ էլլի՛րինտէն կէլտիյի գատար չալըշտըգլարընը պիլիրփտի։ Յտմի օնուն ա՛գլու ֆիքրի պու էճիլտէն իղթիրապտա օլըսա՛ղ՝ ղայէթ հիյապէթլու ր ցայէլէր սէպէպինտէն ույդուսու գաշտը։ Պունուն ճիւմլէսի Պիղատոսու՝ Յիսուս Նֆէնտիմիզի սաղըվէրմէյէ տահա զիյատէ արղուլէմէյէ էճմիշ օլմալը տըր։

20. Ասըպաբէրը էճտըրըլար։ Պիղատոս՝ պիր գաչ ապափգա՝ գարըսընտան կէլէն ա՛ճայըպ խապէրէ տիւգաճիրնը վէրմիշ իքէն, պաշ քեահինլէր է իխթիյարլար պու էսնատէ խալգըն կէօնղլունու Նբարաբբանըն գուրթուլմասը մատտէսինէ չէվիրմէյէ չալըշտըլար։ Ալղար պու ազ զէման ֆուրսաթընը քէնտիլէրինէ իգդալ սայըպ՝ խալգը գանտըրտըլար քի՝ Նբարաբբայը տիլէսինլէր, վէ Յիսուսու էօլտուրմէսինէրէ։ Աղ. ի. 6. 11։

21. Նտէքինէն ափղ հա՞նկիսընըղ ա՛։ Պիղատոս՝ գարըսընտան քէնտինէ՝ Յիսուսա պիր շէյ հէմէքտէն սագընսըն տէյիւ կէօնտէրիլէն խապէրէ նէ գատար

ւալը վերէկիմ. վէ ծնլաթ աէ-
տիլէք ։ Կարաթբայը ։

22 Պիղատոս ծնլարա աէտի-
Կումի Կրիստոսս աէնիլէն Կի-
սուսու նէ էյլէյիմ. ճիւմլէսի
օնա տէտիլէր ։ Կուլլարըլ-
սըն ։

23 Կ՚է վալի տէտի. Կյա ո
նէ քէօթիւլիւք իշլէտի. ամմա
ծնլար տահա զիյատէ պաղըրըպ՝

տիգգամի վերտիյինի պիլմէկիզ.
լաքին ո շիմաի խալկա աէծնիւպ
Կոգարըտա զիպըր օլունած իքի
մանհատուն պիրինի աէչմէյէ
Կթէքլիփ էտեր ։ Կոանե 17 շեր-
հինէ պագ ։ — Կ՚է ծնլալ պէտի-
լէր. Կաբաքբայը ։ Կէօրիւնիւր
քի, Պիղատոսուն խալկըն Կի-
սուսու տիլէյէճէքլերինէ հիչ
պիր շիւպհէսի Կոզոտուս. լաքին
ծնլար՝ պաշ քահինլէրին փիլի-
նէսի՝ Կթէսիրի ալմընտա օլմա-
լարը իլէ՝ ու՛մուվէն Կարաբբայը
տիլէտիլէր ։ Կոայլգըն օլ գատար
գալաբալըղը իշինտէ՝ կէօրիւնիւր
քի՝ Կիսուսուն Կթարափընատան
հիչ պիր սէս իշտիրմէտի ։

22. Կոմրէ Կրէթսա պէնիլէն
Կիսուսու նէ՞ էյլէյիմ ։ Պիղատոս՝
կէօրիւնիւր քի՝ ծնլարըն մահճ-
լուպունա շաշմըշ գալմըշ օլուպ՝
նէ աէյէճէյինի պիլմէզ կիսի
օլտու ։ Կիհայէթի ծնլարա՝ Կի-
սուսու նէ՞ էյլէսին տէյիս սօր-
տու, վէ ծնլարա՝ "Կնու պէնիմ՝
միւրաատըմ՞ը Կթէրը էտերսինիզ.
սիզին պայրամընըզա՝ ծնու տա-
խի սալըվէրէյիլէ իքի գալճ ի՛ղ-
զէ՛ճ մը էտէյիմ" տէմիշ կիպի
օլտու ։ Կ՚աքին ծնլարըն հիչ պի-
րի Կթարափընատան պտու միսիլիս
պիր արզու իզհար օլունմատը,
իլլա պէր ա՛ք՝ ծնլարըն —

օնա տէտիլէր ։ Կատաչ չըգարըլ-
սըն ։

23 Կ՚է վալի տէտի. Կյա ո
նէ՞ քէօթիւլիւք իշլէտի. ամմա
ծնլար տահա զիյատէ պաղըրըպ՝
Ն՚ենմէսէք ծնա պէպէլէր. Կատա-
ղըբըլըբ ։ Կնլարըն պիրիսի
տէյիլ՝ պիր գաչը տէյիլ, իլլա
"ճիւմլէսի" ծնուն խաչա չըգա-
լըրմասընը տիլէտիլէր ։

23. Կյա ո նէ՞ էօվլէթլէտի
լէր ։ Պու՝ էօվլէմի հիւքմ Կթագ-
րիր օլունմատան էվվէլ սօրու-
լաճագ ղայէթի միւնասիպ պիր
սիւալ իտի ։ "Կէրէմ էտին,
ծնու նէ՞ իչինն խաչա չըգարա-
յրմ՞ տէյիս՝ պանա սէօյլէյին.
ծնուն գապահաթընը հէման զիքր
էտին. պէն ծնու Կթէֆթիշ էյ-
լէտիմ՞, վէ ծնտա՝ էօվլէմ միւս-
Կթահագգ օլաճագ պիր շէյ տալ
պուլմատըմ՞" ։ — Կ՚ՅՀա ծնլար
պահա զէյտափ պաղըրըպ ։ Պիղա-
տոս ծնտան Կթպտափա նէ գատար
աէօյլէր իտի իսկ, ծնլար օ գա-
տար տահա զիյատէ "Կնու
խաչա չըգար" տէյիս պաղըրըբ-
լար իտի ։ Կնուն իշլէտիյի էյի
օլտուն քէօթիւ օլուն՝ հիչ պիր
փարգ Եօգ տուր, օ հէման խա-
չա չըգարըլսըն ։ Կնլարըն հա-
յատմաղլըղը վէ խըրսը՝ նիչտ՞ վէ
էտեպ ու էրքէտան գանունլարընը
ծնլարա ունունթտուրտու. վէ
"պէօյիւք սեսլէր իլէ պաղըրմա-
տա տէվամ էտերլէր իտի"։ Կնու-
լար՝ տէյիլ տատէճէ տիլէյէրէք՝
իլլա Կթալտպ էտերէք "Կատաչ

Իսաւա չըգաղըլսըն՝ սէրկէր իսի։ 24 Իսմի Պիղատոս՝ ֆախիսէ էթմէտի յինի՝ իլլա տահա զիյատէ վէլվէլէ օլսուղունու կէօ-

չըգաղը սըն" սէյիւ պաղըրըլար իսի։ Մ՚ոթ։ ԺԵ. 12—14։ Գ՚ա։ ԻԳ. 20—24։ Եովհ. ԻԸ. 40։ ԺԲ. 14, 15։ Գոլծ. գ. 14, 15։ ԻԸ. 28։

Գ՚ուկաստան էօյրէնիրիզ քի, Պիղատոս իւչ տէֆա՝ Ի՚ֆհուտիլէրին պիր ա՚ատէթի իսի, վէ ա՚զիմ թէհլիր էտէր պիր ա՚մէլ իսի։ Պիղատոս ադուննու՝ խալգըն ա՚գլընա քէնտիսինին Եհիսուսուն սուչսուզլուղունա էյի գանմըշ օլսուղունու՝ վէ օնլարըն օնա էթմէյէ ճէսարէտ էյլէտիրէլէրի պէօյուք կիւնահտուան ղայէթլէ իքրահ էթտիյինի էյի թէհլիր էթտիրմէք իչուն էյլէտի։ Ռ Օչին. ԻԱ. 6, 7։ Ասղ. ԻԶ. 6։ — Պէն ասա-ղատ եմ ըզ։ Ի՚սքին օնուն սատէճէ պուս էլլէրինի եայգասմասը վէ ազըր պիր թարղ իլէ փաք օլսուղունու թագրիր էյլէմէսի՝ քէնտինի գաղատէթընտան փաքէտմիմ։ Իսայըր. Հիչ պիր վէճՀ իլէ էթմէտի։ Պիղատոս՝ պիր ղադիմ կիշի զուլմ չէքմէքտէ օլան զամանը իւէլաս էյլէմէյէ պօրճլու իսի։ Ա՚ Շամմաթա էտէն գալապալըղըն կիւրուլթիսիս. հէր նէ գատար չօգ՝ վէ գուսուրմուշ պաշ քէտհինլէրին խըրսը հէր նէ գատար պէօյուք իսի իսէ, Պիղատոս՝ ա՚զիզ Եհիսուս պիրտէն սօյը վէրմէսինէ վէ օնու գօվալայանլարըն խըշմընը գըրմատըղընա՝ Ի՚լահէտնի հուզուրտնատա թէօհմէթլէ իսի։ Իսանէ 17 վէ 23 չէրՀլէրինէ պագ։ — Պա- ասուղըն։

լունճէ, սուս ալսը, վէ խալգընը էօնիւնտէ էղլէրինի եայգադայըղ տէսի. Պու ատասըղընը գանընտան պէն սուչսուզ իմ.

24. Ի՚նէթէյնէ եայէայըղ։ Պու՝ Ի՚ֆհուտիլէրին պիր ա՚ատէթի իսի, վէ ա՚զիմ թէհլիր էտէր պիր ա՚մէլ իսի։ Պիղատոս ադուննու՝ խալգընը ա՚գլընա քէնտիսինին Եհիսուսուն սուչսուզլուղունա էյի գանմըշ օլսուղունու՝ վէ օնլարըն օնա էթմէյէ ճէսարէտ էյլէտիրէլէրի պէօյուք կիւնահտուան ղայէթլէ իքրահ էթտիյինի էյի թէհլիր էթտիրմէք իչուն էյլէտի։ Ռ Օչին. ԻԱ. 6, 7։ Ասղ. ԻԶ. 6։ — Պէն ասա-ղատ եմ ըզ։ Ի՚սքին օնուն սատէճէ պուս էլլէրինի եայգասմասը վէ ազըր պիր թարղ իլէ փաք օլսուղունու թագրիր էյլէմէսի՝ քէնտինի գաղատէթընտան փաքէտմիմ։ Իսայըր. Հիչ պիր վէճՀ իլէ էթմէտի։ Պիղատոս՝ պիր ղադիմ կիշի զուլմ չէքմէքտէ օլան զամանը իւէլաս էյլէմէյէ պօրճլու իսի։ Ա՚ Շամմաթա էտէն գալապալըղըն կիւրուլթիսիս. հէր նէ գատար չօգ՝ վէ գուսուրմուշ պաշ քէտհինլէրին խըրսը հէր նէ գատար պէօյուք իսի իսէ, Պիղատոս՝ ա՚զիզ Եհիսուս պիրտէն սօյը վէրմէսինէ վէ օնու գօվալայանլարըն խըշմընը գըրմատըղընա՝ Ի՚լահէտնի հուզուրտնատա թէօհմէթլէ իսի։ Իսանէ 17 վէ 23 չէրՀլէրինէ պագ։ — Պա- ասուղըն։

Digitized by Google

սիզ պատըն ։

25 Ալ՝ ե պիւթիոն խօսէր ճեղ վապ վէրիայ սեռտ. Ընուն գա-

Իսահ 4. 19. 54 ։ Պ՝ոյ. Իգ ։ 41. 47 ։ Յովհ. Ի Թ. 4 ։ Պօդթ. գ. 14 ։ Ի Կորնթ. ե. 21 ։ Ա Պետ. գ. 18 ։ — Ալկ պոէնը ։ Վապաշհաթ սիզին տիր, պէնիմ՝ սէյիլ տիր ։ Պաշ քեա-հինէրը քէնտի մապէյնէրինտե գառապահաթը Յուգանդըն իւզերինե աթմըշլարըտը (խանե 4), վե շնմոի Պիղատոս ատա օլ վեճՀ իլե օնու՝ օնլարըն իւզերինե աթայօր ։

25. Ընուն գընը է-վէրէմիէնք ։ Ի՝ան՝նի օնուն հապգընատա ճեվապ վէրեճեք տիզ օլաըմ՝ ։ Պապ Իգ. 30—37 ։ Յոէլ Լե. 33 ։ Ի Ըզէն. ժԹ. 10. 13 ։ Յեռ. Ր. 19 ։ Ր Յոէփ. գ. 28, 29 ։ Գ Յոէփ. Իգ. 3, 4 ։ Մատ. ճԹ. 12—19. Ի՝շխէ. Իե. 2—4 ։ Իգ. 7—9 ։ Պօդթ. ե. 28 ։ Է. 52 ։ Ա Յոէլ. Ր. 15, 16 ։ Ի՝էր. ժ. 28—30 ։ — Ալ է եվլատըըմը-ղընէ է-վէրէնօ ։ Պապ Իգ. 32 շէրհինե պապ ։ Ի՝ւլէյ Ի. 5 ։ Ի՝շխէ. ժԸ. 14 ։ Ի՝ուն-նա-նիլեր պէյնինտե ա՝ռէմ իտի քի, պիր քիմնե պիր ախէրին-նին իւզերինե նահագ եէթե էօ-ղըւմե միւռթահհագ պիր գապա-համ ատա՝վա էյլէսիյի սուրէթ-ատ՝ օլ ատա՝վա էաէնի եվլատ-լարը իլե պէրապէր Ի՝ւլահ՝ընը խըշմ՝ ու ինթիգամընա հապա-ղե էթսինլեր, վե օլ իւզերինէ

նը իւզէրիմիզտե՝ վե էվլատլա-րըմըզըն իւզերինատ օլսուն ։

26 Ըլ ղէման օնլարա Ի՝ա-

ատա՝վա օլուռնան քիմնէ սուչսուզ չըգարըղը թագտիրտե, օնա օ-լուռնաճագ ա՝զապ ու թէքտիրի ատա՝վա էտէնէ էյլէսինլէր ։ Ի՝-թալարըն քէօթիւ հարաքե-թինտէն Հասիլ օլան նէթիճէ-լէր՝ ատս քէօթիւ հարաքթէ-լէրե սիւշէնի քէնտիլէր իս-թէնէտիքլէրի եահատ ակրատյա-րը օլմատըղը վագըթտա սիլէ՝ ազ եա չօգ՝ չօճուգլարընըն տա-խի իւզերինե սիւշեր ։ Լաքին պուռատատ Ի՝էհատսիլէր՝ իշտու հիյապէթլու ինթիգամընը մնա-սուռէն վե ատղըռս ատղըռչատ քէնտի եվլատլարը իւպէրինե կելմէսինի թաղլապ էյլէսիլէր, վե Ի՝լլահ՝ընը Հագգ շէրռատ՝թը իլե օնլարըն իւզերինե կելտի, վե օնու Հալէտ ատս կիւնե գա-տար չէքմէքտե սիրլեր ։ Պապ Իգ. 21 վե 29 շէրհէրինե պագ ։ Ալ է շիմտի ատթըզ՝ Ի՝էրիսատսըն գանը օնլարըն իւզերինե հելաք օլմատըը իշիւն ատյիլ՝ իլլա շիմտեն ատնկիատ օն-լարըն խելատ օլմատըը իշիւն օնլարըն իւզերինե սերսիլսին ատյիւ Հա՞նկը Ի՝էրիսթիանն տուա՝ էթմէզ ։

26. Օլ վ՝ամն ... Ի՝ատթէյը ատը ՄԸՒ ։ Ալ՝ատ. Իե. 15 ։ Պ՝ոէ. Իգ. 25 ։ Ի՝էրիսատսըն Հագգընատա ատը ատյիւ ատա՝վա օլուռնատա. լաքին քէնտիսի՝ ատա-հիհան միւթի՝ւ խոր ։ Ի՝ատրատա-

Digitized by Google

ըստ բաղաքացի սալը վերտի. Յիսուս իսկ՝ ասելով՝ ասոնց կրնայ խաչա չըգարըլմաղա հեթալիմ էթտի։

27 Օր տէմ վալինին ա՛սքերիլերի Յիսուսաւ տիվանխանէյէ ալըպ՝ պիւխիւն պեօղիւ յիւ օնուն իւզերինէ ճեմ՝ եթտիղըէր տուրուր իքէն., պիր տահա օնաւ գուրթարմաղա չալըշար, լաքին նաֆիլէ օլտաւ

Պիղատոս՝ "Ուչսուզտում" ։ տէտի (խանէ 24 շէրհինէ պագ). լաքին հօվլումէ հիւքմ էտէ պիլէն քիմսէ՝ եալընըզ Պիղատոս իսի. օնու Յօմալը սօրտաթլարըն էլինէ՝ Յօմալըլարա իճրասը մախսուս օլան պիր ճէվա իլէ հօլտուրուլմայէ հեթալիմ էտ՛ պիլէն քիմսէ՝ եալընըզ Պիղատոս իսի՛. վէ օնուն յասէը իւզերինէ եաֆթալը գօտուրան՝ Պիղատոս իսի՛ Յմմի Պիղատոս տահի՝ Ներհուտիէրը կիսի՛ Յլահըն. Օղլունուն գաթլի հեօհմէթի իլէ գապահամլը իսի՛ Լուխա 17, վէ 23 շէրհէրինէ պագ։ Լուսէ իզերինտէ հօլմէք քէյֆիյէթի խուսուսունտա՝ Պապ ժ. 38, վէ Ի. 19 շէրհէրինէ պագ։

27. Ա՛լընէն ա՛սէրէքէտ Յիսուսաւ... տէըզ։ Յշպուս մերհամէթսիզ գապա վէ եապանի ատէմլէր՝ կհօրիւնիւր քի՝ քենտիլերինէ պիր եապանի օյուն փուրսամլընա շապ խոլէր։ — Պիւնհան տէօնէճէյիմ։ Յովէլ ժԸ. 3։ Կոթթ. ժ. 1։ ԻԷ. 1։ Պիր լիվատաս օն պէօլիւք օլմադըղըմ, պիր պէօլիւքտէ պէշ երազ քէչի օլմադըղը կըտար։ Պապ ԻԶ. 53 շէրհինէ պագ։ — Տէվամնէոնէյէ։

Digitized by Google

տիլէր ։

28 Ա Հ օնու սօյուպ՝ օնա գըրմըզը խիլ'ամ կիյտիրտիլէր ։

29 Ա Հ տիքէնլէրտէն Թաճ

Ա՛ռէ. ԺԵ. 16։ Յով. ԾԸ. 28. 33։ ԱԹ. 9։ Կօրն. ԻԳ. 35։

28. Ո՛նա սօյո՛պ ։ Պիտի իշպու ա՛յրանտա վագի՝ օլանը ապաճըգ անկլամալը օ ւլէմանի գատիր օլա պիլէրիպ, էյէր Իօմա սօյտաթլարընըն զալըմըղընը վէ փօտուլըղունու վէ իմանըզլըգլարընը միւլահազա եաէրսէք քի՝ շիմտի օնլար մաղլում Յիսուսուն ա՛լէյհինէքէն. ամի Հալէրինէ Թէյրք օլունտուլար, քի քէնտիլէրին պալըմ ։ վէ աէրթի ախլէագլէրինտէ օլանկէփսանմիյէթ ու ղարարը իսթէտիքլէյի կիպի իճրա էտիպ՝ օնուն էզիյէթլէյի իլէ Թա օսանընճայատէք քէնտիլէրինի էյլէնտիրմինլէր ։ Պապ Ի. 19։ Ա՛ռէ. Լե. 15, 16։ կԹ. 7. 19, 20։ Նօայ. Իթ 7։ ԾԳ. 3։ Նբմ. Ի. 7։ Նէէ. ԻՒ. 2, 3։ — Ո՛նա էբրմըէը Իւլ'ի կիյտէրէկ Ա՛ռէ. ԻԵ. 17։ Յով. ԾԹ. 2։ Պու էսվապ՝ փարլագ գըրմըզը պիր գաֆֆան օլուպ՝ իհթիմալ քի զապիթլէրին կիյտիյի էսվապլարտան էսքի վէ իւիրանմըշ պիր շէյ իտի ։ Պու՝ իմմիէրաթօրլարըն կիյտիյի երուշավանի խիլ'Թլարըն պիր Թագլուտի իտի. վէ պու վէճՀ իլէ սօլաամլար Յիսուսուն փատիշահ օլմագ միւլահազասընը ղէվգլէն-

էօրիւպ օնուն պաշընա՝ վէ օնուն սաղ էլինէ պիր գամըշ գօտուլար. վէ էօնիւնէ տիլ չէօքիւպ՝ օնու զէվգլէնէլէք՝

տիլէր ։ Նլարըն ա՛գլընա պունու էհմալխի՝ իհթիմալ տըր քի Երուվդէսին վէ օնուն ճէնքճիլէրինին էհթիյինտէն կէլմիշ տիր ։ Պաւ. ԻԳ. 11։

29. Իէնէնչէրին Ըաճ էօլէպ՝ Պունու՝ Յիսուսա եալանտան պիր փատիշահ էհմալք ցունունու Թէքմիլ էհմալք իչուն էյլէտիլէր ։ փատիշահլար Թաճ կիյէրլէր իտի. օնուն իչուն պու խօրաճա վէ զալըմ քիմսէլէր՝ պիր տիքէն փիտանը սէօքիւպ՝ Յիսուսուն պաշընա Թաճ շէքլինտէ պիր շէյ հազիրլար, վէ պու՝ օնա կիյտիրտիլէրի էսքի վէ եըրթիզգ խիլ'Թա ուլդուն պիր շէյ օլուրուտուս ։ — Ո՛նաճ սաղ էլինէ պէր գամըշ։ Պու տաճ փատիշահ ասասընա Թագլտէն վէրիլտի ։ փատիշահլարըն ա՛սալարը ալԹունտան՝ եախօտ փիլիշտիտէն օլուրուտու ։ Նօխ. Դ. 11։ Ը. 4։ — Ի՛օհաննէ պէղչէօ՛պ ։ Նլար Յիսուսա հալանտան փատիշահ էհմալքտէն սօնկրա, օնա հալանտան տախի պիա՛Թ էտէրլէր ։ Նյվահ Ի՛ապպ Յիսուսուն՝ պու միսիլ իւ զալըմ զէվգլէնիլմէյի հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէրէք՝ հիչ սապլրսըզլըղ կէօսթէրմէյէրէք վէ հիչ պիր Թէհտիտ աղզընտան չըգմայապագ չէքմէսինտէ Թէհմամիւլիւնէ՛ գատար պէօյիւք օլմալը իտի ։

Ակլամ սանա էյ Նէհուտիէլէ-
բին վասափշահը՝ սէրվէրը իսի
30 Ալ֊ֆ օնա Թիւքիւրսիւքաճն
սօնկրա՝ գամըշը ալարըսը, վէ
օնուն պաշընա վուրարըսը իսի։

— Ակլա՞ սանա էյ Նէհուտիէլէբին
ֆասիլահը։ Կտանէ 37։ Մ֊ըվ.
ժԵ. 18։ Պ֊ած. ԻԳ. 36—38։
Յովհ. ի֊Ք. 3։

30. Օնա ընէ֊էրթ֊ուրէն
սօնկրա։ Պիա՛մի էվէտիքէրի զէ-
մանտա՝ Թէպա՛լէր՝ փատիշահա
էտէճէքլէրի իմտա՛Թա պիր նի-
շանէ տէյիւ օնու էօփէրլէր ի-
սի։ Պու վէճՀ իլէ Ամոսէվ
Ասուղու էօփիս (Ա Կոթ.
ժ. 1), վէ պու վէճՀ իլէ պի-
զի՝ Օղուլու էօփմէյէ էմր օ-
լունուցօր (Ռովմ. Ը. 12). լա-
քին օնլար իշպու եալան պի-
յա՛մտէ Նիսուս Ի֊ֆէնտիմիզի
էօփէճէքլէրի եէրինէ՝ օնուն
եիւզիւնէ Թիւքիւրիւլէր իսի։
Պապ ԻԶ. 67 շէրՀինէ պագ։
Պ֊ած. ժԸ. 32։ — Օնոն պա-
շընա վ֊ըս֊ըլար էտի։ Պունու
տէյիլ սանի վուրմալարը իլէ օ-
նու աճրըմընըլար՝ իլլա տիքէն-
լէրի տանի պաշընա պաթըր-
սընլար տէյիւ էտէրլէր իսի,
վէ պու վէճՀ իլէ օնա էթտիք-
լէրի ըհթալէթէ՝ զալըմլըգ ու
զօրպազլըգ տանի գաթարըլար
իսի։ Ալտաթլարըն մէրտմը՝ օ-
նու գըզարըտմագ՝ վէ օնուն մի-
զաճընը Թէճրիւպէ էտիպ՝ տապը
էթմէքտէն քէտմէք իսի, շէյխ
քի՝ էյլէ պիր շէհ էյլէսին քի՝

31 Ալ֊ֆ օնու զէվգէնտիքտէն
սօնկրա՝ խիլ՛ատը իւզէրինէն
չըգարըրլար, վէ օնա քէնտի
էավապլարընը կիյտիրիպ՝ օնու
խաչա չըգարմագա կէօթիւր-

օնլարա կիւլմէյէ՝ եախօա օն-
տան ինթիգամ ալմագա վէսիկէ
օլսուն։ Պու միսիլլու Ֆռագիր՝
հիմայէթսիզ վէ սիլահ ու էթ-
պա՛սըզ պիր տէհլիին փատիշահ
օլմագ իստէտի՛սընտա օլմասը միւ-
լահազասը՝ օնլարա օլ աէրէճճէ
տիվանէճէ պիր խիւլեա կէօ-
րիւնիւրիւտիւ քի, օնա՝ եա տէ-
լի եախօա ղայէթ ալչագ պիր
ալտատըճընը նազարը իլէ պա-
գարլարընը։

31. Օնո֊ զէվգէնտիքտէն սօնկ-
րա։ Օնլար օնու օ գատար
զէվգէնտիլէր վէ օնա Ֆէնա
Հարագէթլէր էյլէտիլէր քի,
արԹըգ օսանըալար, եախօա օ-
նուն պայըլըպ Թագաթը գալ-
մատըղընը վէ օնլարըն էլլէրին-
տէ էօլէճէյինի կէօրտիւլէր.
վէ արԹըպ ջալանմայըպ անիաճ
ճէզասընը ԹէրԹիպ էտէճէքլէ-
րի եէրէ կէօթիւլմէյէ գալ-
տընլար։ Ի֊ֆէնտիմիզին օնլարա
պիր շէյ սէջէտսի կէօրիւն-
մէյօր. լագին օլ տէրէճէ զա-
յի՛Ֆէնմիշ վէ եօրուլմուշ գալ-
մըշ իտի քի օնուն եիւզիւ
վէ հէպ չէ՛Հրէտի օնլարըն սի-
նէսինէտ ա՛պիտ մէրհաճէի գալ-
տընմալը իտի։ — Օնոտ . . .
Ի֊ֆէնտիմիզ։ Պագ Ի. 19։
Իս. 39։ Ի֊այ. ծգ. 7։

Digitized by Google

.ախելքը։

32 Ի՞նչ օձլար որշարը չըգար իքեն ասը Ալիման Ալիւրնալը

Յով. ժթ. 16։

32. Ընչը պըշտըը նըքեա իւեն։ Գամիլէ հիւքմ օրունան-ըար շեհրաէն տիշարը էօլտիւրիւլիւրէրիտի. վէ են պէօյիւք գուրպանլարըն պա՛ղըար տախի օրտաա տանուրլուղարըար։ Ի նա Գ. 12. 21։ Ժնսոց. ծ՛ե. 35, 36։ Գ Ալոե. Իշ. 13։ Գոլե՛. Է. 58։ Նէեր. ժ.Գ. 11, 12։ — Պէր ոգիմ պօլտաա-ըար։ Գու ատէմին ատը Ալիման իտի, վէ կէօրիւնիւր քի՝ օնուն ճեամիլեատը էյի պիլինմիշտի. զիրա Ա՛տրկոս օնուն իքի օղուլ-ըարը հադգընտաա ճէշհուր քիմ սեվերը կիպի սէօյլեր։ Ա՛տէ. ծ՛ե. 21։ Գունուն պիրի եա՛-նի Ա՛ուգոս՝ օլ քիմսէ օլապիլիր քի՝ Գողոս Իէսուր Նօսա-ըըար ճէրճեուգունտա (ժ.Ջ. 13) օնու վէ օնուն անասընը պու գատաար ի՛զդէճի իլէ զիքըր էտէյօր։ — Ակ-բինալը։ Աիւրե-նէ՝ Ի՛ճրիւգատա օլան Ի իլէտա-տա պիր շեհիր իտի, վէ կէօ-րինիւր քի՝ օրտաա չօգ Նէհ-հուտրիլեր ատքին օլուղրարըար։ Գոե՛. ւ. 10։ Ջ. 9։ ժԳ. 20։ ժԳ. 1։ — Ընոան խալը-նը ֆարըյմօտ պոռնա անկոթա եվոթիլէր։ Նովհաննէս ատ.յօր քի (ժԳ. 17), Նիսուս Ի՛ճէնե-տիճիզ խաչընըը գալարտատագ կիճտաի. վէ Գ ուկաս ատ.յօր քի (ի.Գ. 26), խաչը Ալիմնտա եվուք-

պիր ատէմ պուգարտուէար. օնուն խաչընը գալարմատը պուռնա անկարտա եվոթիլէր։

Լեվոթիլէր, քի օնու Նիսուսուն արտընճա կէօճիւրտիւն։ Գու-րատա՝ պու նատիւյեվոլէրին ի-քիսինին ապէյնինտէ ատհիհան պիր զըատըզ եօգ տուր. չիւն քի՝ շիւպհէ եօգ տուր քի՝ խաչ իպոթեատ Նիսուսա եվուք-լէտիւտի. (Պատ ժ. 38 շէր-հինէ պագ)։ Լաքին ս՝ զայեճ եօրուլմուշ վէ ճեագաճը քէ-սիլմիշ օլմադըգա (խանէ 1 վէ 26 շերհէյինէ պագ), հէհրին գափուլարընտա եվոթիշահքէրի զէմտէ՝ իհթիմալ տը-ը քի՝ օ ա-զըր հիւքիւն ալճընտաա չէօքտիւ, վէ պու վէճճ իլէ սօղատաթլար հէնուզ չիֆթիլիքտէն կէլմէքտէ օլան Ալմնոս թուճատուլար, վէ օնա խաչը գալարմադա զօր էթտիլեր. եաճատ հիչ ատ.իլ իտի՝ Գուկատան կէօքունտիւյիւ վէճճ իւզրե (ի.Գ. 26), քի "Նիսուսուն արտընճա" տէ.յօր՝ պիր ուճունու օնա գալարըրթատըար։ Գու խուսատաա իլէրի վարըպ՝ եզիկեմ չէքմէքտէ օլան Նի-սուսա քէնտի հիւնէր ըիզատը իլէ եատարտմ էտճէք պիր ա-ատէմ եօ՛գմտւ իտի։ Խայըը, եօգ իտի. հիչ պիր քիշի պիլէ եօգ իտի։ Գու Ալմոն Նիսուս Ի՛-ֆէնտիմիզին օ զէմտէն շայիր-տի մի իտի, ատնկուա մը շայիրտա օլտու՝ պիրլէշտիզ. լաքին օնուն՝ չհմոի էզդիչէճտէն չէօքմիշ օ-լան Գուրթատրըճըլար ատ.իլ

33 Ալ է Կոզգոթա աէնիլէն՝ եա՛նի գաֆթա եէբի անկըլեան մահալէ կէլսիքլէրինտէ,

34 Ընա իչմէյէ էօտա իլէ գա-

կէօնլիւ իլէ՝ իլլա զօր իլէ պի-րառ նարտըմ կէյլէսի։ Ա՛ստին Ա՛ուկաստան էօյրէնիրիզ քի (Ի՛գ. 27—31), չօգ քիմսէյէր վար իտի, քի օնու ամբըլարը-տը, վէ օնուն իչլիւն աղլայըպ սըզլատըլարըտը, վէ Ա՛ապպ Հնի-առա օնլարըն աղլատըգլարընա նազար գըլտը, վէ օնլարըն ա՛գլ ու ֆիքրլէրինի քէնարին-աէն՝ պիւթիւն միլլէթին իւգե-րինէ կէլմէքտէ օլան Հիյապէթ-լու Հէլաքըզտա աէօնաէրմէյէ ձէհտա էյլէսի։

33. Կոզգոթա։ Ա՛տէ. ի՛ե. 22։ Գ՛ատ. Ի՛գ. 33։ Հնվհ. ի՛թ. 17։ Կոզգոթա լաֆզը՝ Ա՛պրանիձէ պիր լուդէթ օ-լուպ՝ մա՛նասը պաշքէմիյի մա-հալի ատէմք օլույօր։ Ի՛ֆթիմալ տըր քի պու մահալի՝ օրտաա պուլունան գամիլ օլունմուշլու-ըըն չօգ քէմիքլէրինտէն պու խոմ վէրիլմիշլիտի։

34. Ի՛օ՛ ի՛մ գ՛ատըմըզ ա՛ր՛ւ։ Ա՛տ՛. կթ. 21։ Ա՛ատմէ-սուն էօտա իլէ գ՛ատըմըզ սիրքե ատէսիյի շէհյ՝ Ա՛ուկաստ իլէ գ՛ատըմըզ միւրը ատէյօր։ Ա՛տէ. ի՛ե. 23։ Սիրքե՝ էք-շինիշ շէրապատան նատիքլըրը-տը, վէ Ի՛օհա սօլտաթլարընըն ա՛յէսատվի իչտիքլէրի իչքի խոմ, վէ պու վէճհ իլէ հէմ շէրապ՝ հէմ ատ սիրքե ատէնիլէ պիլիր։

ըըշմըշ սիրքե վէրտիկէր. վէ օ ատաթընճա, իչմէքէ խոմէ-տի։

35 Ալ է օնլար օնու խաչա չը-

Պուրատաա էօտա Թէրթիւմէ օգտ-նան լուդէթ՝ ղայէթ ատը պիր շէյ սա՛նասընա ատախ՝ ամէյլա փէյլին օգնու՝ ետախտա օնուն կի-պի պիր ատը օմ՝ նա տպյիր ա-ձը պիր շէյ անկլաշըլտա պիլիր։ Ի՛տտի Ի՛ֆէնտիմիզէ սաունուլան իչքի կէօրիւնիւր քի՝ իչինէ փէյլին նա միւդր ետախտա ատ-յիպ ատը պիր շէյ գ՛ատըըշմըշ ատը սիրքե իտի։ — Ի՛ւչ-ե խոմ-ֆէտէ։ Պու իչքինին գ՛ուվվէթի պու իտի քի՝ ինսանը սէրտահմ լէթտին. վէ պունուն իչինն Ի՛ֆէնտիմիզ՝ օնուն ձէ օլտուղու-նու անկլատըը կի՛պի՝ օնու իչ-մէք իտի։ Ի՛ֆէնտիմիզ՝ էյէրչի թէքմիլէն նօտըսն վէ թաստաթը քէսիլմիշ՝ վէ գ՛ուվ-վէթ թահրիքէթմէյէ պիր շէյ միւհթաձ իտի իտ ատ՝ ատյ-պըտատըգ՝ նա սէրթօշտուգ՝ եախտա էօլիւմ ազղըըրընը ատայտուլմազ եատէճէք պիր շէյ էմմէյէ իտմէյէ։ Ա՛յէն-տոհի՝ պու տիւնեատյէ իտքէնձէ չէքմէյէ կէլսի, վէ քէնտինի խաչըն ղայէթ ատը էզիյէթքե-րինի չէքմէյէ թէօլիմ էյլէտի։

35. Ընա իտըտ չէքտըգտ-պան ոնդիչ։ Պապ ժ. 38 չէր-հինե պագ։ Ա՛տէ. ժե. 24։ Գ՛ատ. Ի՛գ. 33։ Հնվհ. ժգ. 18։ Ի. 20. 25. 27։ Կոր. Գ. 10։ — Կոտըտ՝ ակնոցի։

Digitized by Google

գարտղաման սանկտա, սնուն էս-
վապլուրը գուրա՝ աթարագ՝
փպլաշարելար. Թա քի փէյ-
ղամպէրին ուէտիյի թէքմիլ օ-
լա. Յ՝ախալարըմը արալարըն-
ատա փայլաշարելար, վէ գաֆ-

թանըմ՝ իւզէրինէ գուրա՝ աթ-
տըլար։

36 Ա՝է օթուրուպ՝ սնու օրա-
տա կէօզէտիրլէր իտի։

37 Ա՝է սնուն պաշը իւզէրի-
նէ՝ ՊՈՒ ԵՒՀՈՒՏԻԼԷՐԻՆ

(Յովհաննէսատէն էջրէնիրիզ քի (ԻԹ. 23), օնլարըն գուրա՝ աթտրը՝ եալընըզ պիր էսվապ իչուն իտի. պուննու՝ կէօրիւնմիւր կիպի՝ ճիւմլէսի պիւ-թիւն ալմաղա իսթէրլէր իտի, վէ օնու եըրթմաղա իսթէմէզլէր իտի, վէ արալարընատա նիչա օլ-մասըն տէյիւ գավլի գարար էթ-միլէր քի, օլ էսվապ քիմին օ-լաճաղը ատա՝վասընը գուրա՝ իւէ քէսսինլէր։ Ա՝մէյ. ԺԹ. 24։ Պ՝ահ. ԻԳ. 34։ Յովհ. ԺԹ. 23, 24։ — փ՝այլաշարելար։ Յով-հաննէս ուէյօր քի, օնլար՝ օնուն էսվապալարընը՝ հէր պիր սօլտա-թա պիրեր փայ վէրէրէք՝ ուէօրթ փայս թագախ՝ էյլէսիլէր։ — ֆ՝ափրել օլ։ Ա՝ամ ԻՌ. 18։

36. Ա՝նոթոպ ևս։ Կէօրիւ-նիւր քի (խանե 35 չէրչիվէ ազագ՝) Ա՝ֆէնափմի-զէ խաչա մէխլամադա եալընըզ աէօրթ սօլտաթ իւէ գօչուլտու. լաքին օրատա պիր եիւզ պաշը վէ իչթիմալ քի սնուն ճիւմլէ աաէմլէրի տախ հազըր իտի։ Խանե 54։ Ա՝մէյ. ԺԹ. 39. 44։ Պ՝ահ. ԻԳ. 47։ Պու սօլ-տաթլար՝ նէվպէթ իւէ գարտուլ ակէքլէրլէրիտի. վէ օնլարըն պա-զըսը ատ՝ուրլար իւքէն՝ ակէքլէրի գուրա՝ աթտրագ՝ վէ մնատալար

ակէքլէյէրէք՝ վէ էօլմէքտէ օլա-նըն իւքէնճէլէրինի վէ էզկիյէթ-լէրինի զէվգլէնէրէք՝ վէ պունուն կիպի շէյլէր իւէ էյլէնիրլէրիտի։

37. Ա՝նոն պաշը խոթէպինէ... էօփտուր (Յովհաննէսատէն էջ-րէնիրիզ քի (ԻԹ. 19)՝ պու-նու էտէն՝ պիրատտա իտի, հա՝-նի օնուն էմրի իւէ օլտու։ Ա՝-նու եաղան՝ եաճօտ եազտըրան վէ սօլտաթլարտա գօտուրան օ իտի։ — Պո՝ Ն՝էհո-ոփկէթէն ֆո-փէշտը ևս։ Պու եաղը՝ եա՝նի խաչըն իւզէրինէ գօնուլան եաճ-թանըն աէօզլէրի Ա՝ւետարանիչ-լէրին ճիւմլէսինտէն ատ զիքր օ-լունուշօր. լաքին հէր պիրինտէ՝ օպիրլէրտէն ազազըգ ֆարգը պուլունտուր։ Ա՝մէյ. ԺԹ. 26։ Պ՝ահ. ԻԳ. 38։ Յովհ. ԺԹ. 19։ Լ՝աքին իշպու եազըլմասընտան (Յովհ. ԻԹ. 20)՝ փէք իչթիմալ տըր քի՝ պու տիլլէրին հէր պիրինտէ ֆարգը եապըլմըշտը, վէ Ա՝ւե-տարանիչլէրին պիրի Յունանի-ճէսինի՝ օպիրի տէ Լ՝ատընիճէ-սինի՝ ասկէրի տախ Լ՝աթինճէ-սինի թէքրճիւմլ էտիպ՝ օպիրի տախ օնուն մանասընը թահ-րիր էյլէմիշ տիր։ — Ա՝նոն ճէօր եօֆինասընը։ Յա՝նի օնուն ա՝լէյհինէ տա՝վա էթմիշ օլտու-գ-

Digitized by Google

ՓԱՑԻՉՆԵՐԸ ՑՈՒՈՒՑ ՅՈՒՐ ՀԱՎԱՏՔԸ

հազվագիւտ՝ օնուն ձիւրմ հաճթեասլերը գտաւլար։

38 Ով զմեան օնուն պիլէ սինձէ՝ պիրի սազտա վէ օպիրի լարը գապահաճըր՝ քի օնուն իչիւն ճէզասը թէրթիպ օլունմուշտուռ։ Պունու էթմէսի աստէթ իտի։ վէ էքսէրի սիյահ հաղվագիւտ իլէ պիր մատէն թեախթեանըն իւղէրինէ գազըլըրըտը։

38. Ովոն պիլէպինէ ... էէ էքզոդ. 40։ Լեւտ. 4։ Նումէ. ծգ։ 12։ Մուէ. ժե. 27, 28։ Պ՚ոէ. ԻԲ. 37։ ԻԳ. 32, 33. 39—43։ Յովէ. ի. 18. 31—34։ Պիղատոս՝ Նէհուտիլէրին պէջիւք պայրամընտա Նէրուսաղէմ չըգտը. վէ գապահաճըրըն շէրաա՚թը կէօրիւլիւպ՝ ճէզալէրի թէրթիպ օլտուղու զմեան էքսէրի օ իտի։ Լատնէ 2 շէրհինէ պագ։ — Պէքէ ասղտա 40։ Իհսուա Նէֆէնտիմիզ իշպու իքի հարամիլէրին արասընա գօնուլտու քի՝ սայքի օ՝ իւչիւնիւն էն պէտնամը իտի։ Պու՝ Նարաբբանըն գօնուլաճագ իտիի մահալ իտի. լաքին օնուն եէրինէ Իհսուս էօլիւ։ Լատնէ 26 շէրհինէ պագ։ Ով իքի հարամազ քաարլար խաչնտրգլարը զմեան՝ իհթիմալ տըր քի ղայէթ ամը վէ նիւրէյի էզէր սէալէր իլէ պաղըրըլմարըդը. հէմ խաչ ազաճընա, էնքսէրլէրէ, չէքիճէ վէ մէրհամէթինիզ ճէլտաա, վէ պէղքի Նէզհէրն սօլտա՝ իքի խըրսըզ խաչա չըգարըլըտը։

39 Վ՚է եանընտան կէշէնլէր պաչլարընը սալպայտագ՝ օնա քիւֆր էտէրլէր իտի.

քէնտի Ով՚թի ճէհլինէ պիլէ սէօյէրլէր վէ քիւֆր էտէրլէր իտի. լաքին միւպարէք Իհսուս Նէֆէնտիմիզ պիլ ա՚քս՝ կէօզլէրինի կէշի գալտըրտը, վէ նավաշ պիր թարզ իլէ Նէզհէհ՝ փէհէրի կիսի սէօյլէյէրէք, թաեէլլըղլա քէնտի տիւշմէնլէրինի ա՚ֆվ էթմէյէ նիյազ Էյլէտի։ Պ՚ոէ. ԻԳ. 34։ Վ՚է քի՞մ պիլիր քի՝ Նէզհէրն ինտյէթի իլէ՝ քէնտիսի իլէ պէրաբեր խաչլանան իքի հարամազ քաարլարըն պիրինին խէլտա օլմասընա սէպէպ պէլքի պու օլտու։ Պ՚ոէ. ԻԳ. 40—43 շէրհինէ պագ։

39. Պաշլըբընը տաէյտէ։ Պու՝ զէվգէնիէք վէ տիւշմիւշ օլան պիր տիւշմանըն ա՚լէյհինէ թէքբէպպիւրէնիէք՝ ա՚լէյհտէվի պիր թարիգ իտի (Յոբ. ժզ. 4։ Նումէ. Լէ. 22։ Նէեմ. ժԸ. 16։ Ղէբ. ե. 15, 16), վէ պունուն Վհրիստոս օլաճաղընա փէշին խապեր վէրիլմիշտի։ Պաւմ. ԻԲ. 7։ ՃԹ. 2. 25։ — Ովոն էֆէջէ էօէրլէբ էոէ։ Նօղիէք իւզէրէ օլան պիր տաէմ զայէթ քէօթիւ պիր տաէմ օլտա պիրէ՝ մէրհամէթ իլէ նազար օլունմալը։ Նաքին Վհրիստոս Նէֆէնտիմիզին զայէթ ա՚զիմ էզիյէթ

Digitized by Google

40 ալ է տէրլէր իտի. Նոյ հէյքէլի երգըպ իւշ կիւնտէ եաֆան՝ քէնտինի գուրթարը-

ու իսքէնճէլէրի՝ վէ օլ էգիւլէթլէրտէ իքէն օնուն Աղլահա մտխատա օլան սապր ու թէհամմիւլիւ՝ օնուն մէրհամէթսիզ տիւշմէնլէրինին եիւրէքլէրինի տալա եուամշատամատը, վէ օրատան կէչէնլէր պիլէ՝ տուրուպ քիւֆր էտերլէր իտի։ Աւէյ. ծե. 29։ Պաշ. ԼԱ. 11—13։ Լե. 15—21։ կթ. 7—12. 20։ ա Պետ. բ. 22—24։

40. ալ է տէրլէրէ։ Ծննդ. Լէ. 19, 20։ Հայտ. ժԱ. 10։ — Նոյ հէյքէլ երբէդ ից։ Նոյ հէր հաքիմէրին քէնտիլէրինէ պիլէ աշխատար իտի իսկ տէ՝ քի Հիսուս Քրիստոսին պուննուն կիպի սէօզլէր սէօյլէմէսինէ եանկըշ մանա վէրիլմիշ իտի (Պապ Ի. 61 շէրհինէ պագ), պու ճիւմլէ իլէ օնլար պուրատա օնուն եիւզիւնէ պուննու վուրույօրլար. Նոյ հէր սէն իտտիա էճտիհին գուվվէթ սահիպի իսէն, օնու պէյան էտէճէք վէման շիմտի տիր։ Նոյ հէր սէն իւշ կիւնիւն իչինտէ հէյքէլի երգըպ եինէ պիտա էճմէյէ գատիր իսէն, սէնի կէօրէլիմ, խաչը սէզք, վէ սէնի օնուն իւզէրինէ մնիսը Թուրքան էնքսէրլէրտէն վիւճիւտիւնիւ ազատ էյլէ։ — Նէտ Աղլահըն Օղլու խէն։ Պապ Գ. 3 շէրհինէ պագ։ — Խոջան հէյր Աղլահըն Օղլու խէն, խաչտան էն։

41 Էմ պունճիլէյին՝ պաշ

էն։ Աղլահա համտ ու սէնատլէր օլսուն քի՝ Պապպ Հիսուս խաչտան էնմէտի, վէ քէնտինին տիւշմէնլարը օնտան մահթլուպ էճտիքլէրի միսիլ իւ միւճիզլէթլու պիր գուվվէթ իլէ քէնտինին Աեսիա օլսուդունու օնլարա իսպաթ էյլէմէտի (Պապ ԺՒ. 38, 39, վէ ի.Ջ. 1 շէրհլէրինէ պագ), իլլա ա՝զիմ սապր իլէ օնլարըն հէմի սիհթէմլէրինի վէ զէվգլէնմէլէրինի չէքտի, վէ օրատա՝ եա՞նի խաչըն իւզէրինտէ տիւնեանըն կիւնահլարը իչիւն ասըլմադըպ վէ էօլմէյէ՝ քի բաղի օլսուս Հիսուս՝ զատ՝ի՝ֆլիք իլէ խաչտանտը։ Ռ Կորնթ. ժգ. 4։ Նոյհէր ա՝զիմ գուվվէթ իլէ խաչտան էնսէ իտի, պիտիմ հէյտաք եօլունտա օլան ճինսիմիզ իչիւն ասլա խէյտա եօլու թէհտիտիք օլամազտը։

41. Օչէկնէ։ Պաշ. Իւ. 12, 13։ Լե. 16։ Աւէյ. ժե. 31։ Դատ Իգ. 35։ Պու մի՝սիլիւ իսքէնճէ վէ եզիյէթլէրը վէ զայէթ ածը էօլիւմ իլէ էօլտիւրիւլմէքտէ օլարադ ճան թէսլիմ էճմէքտէ իքէն՝ հէր մէրթէպէ վէ մէտէնէ վէ սընըֆ ատէմտէն զէվգլէնիլմիշ վէ ժամադարալըդա ալընմըշ զաղրի քիմսէ օլտո՞ւմու։ Աիլլէթին պաշլարը վէ քիլիսէնին պաշլարը օլ տէրէճէ էտէպ ու էրքեանը վէ ա՛ր նամուսաս թէկլիք էյլէտի-

Digitized by Google

քահանայքեր առաք քահանայապետը վէ իւրաքանչիւրը իւր տէրութեան։

42 Պաշգալարընը գուրթարտը, քէնտինի գուրթարմադա գալէր քի՝ զէհիրլէրինի Նապպ Ենտուսուն եիւզիւնէ թիւքիւրմէյէ էօն այագ օլտուղար Սօլտանթալար պիլէ օնու զէվգէնտիլէր։ Գ Թագ. Ի. 36, 37։ Ալ է օնուն պէրապէրինճէ խաչանան խըրսըզլար պիլէ սպգքի օ օնլարտան տէրճէսիզ զիյատ նալամազ կիպի՝ օնա սիթէմ էթմէյէ իսթէյիրլէր։ Պունլար՝ Նլլահըն Ղազունու աէջմէքտէ վէ օնա քէօթիւ սէջմէքտէ գալապալըգ իլէ պիրլէշմէքտէ քէնտիլէրին չէքտիքլէրի էվիյէթլէրինէ պիր ազ հաֆիֆլիք պուլուր կէօրիւնիւրլէրիտի։ Ետանէ 44։

42. Վէնոփինէ գոբլեսմադա գոպէր պէյէ պէյ։ Պունլար՝ մութլաֆա քէնտինի գուրթարմադա զիւի՝միւնտէ իտիլէր, վէ պունտան պէօյլէ ախէրլէրինի գուրթարմադ իտամա՝սընտա օլմասը՝ սատէճէ պիր կէօզ պայըճըլըգ վէ ալտատըճըլըգ իտի տէյիւ գըյաս էտերլէրիտի։ — Իսրայէլին փոխլանը։ Նէոնի Ենտա։ Գաղ Բ. 2։ Գ Թագ. ժԹ. 38։ Նովմ. Ը. 50։ — Իսրայէլ էնթի։ Ենսէ. ւ.Ե, 32։ Գ Թագ. Ի. 35։ Ենու խաչա մըխը Թուրքան էնքսէրլէրտէն վիւճիւտիւնիւ սէօքսիւն, վէ օնու պէրքէէյն սօլտաթալարընն էլլէրինտէն չըգարն, վէ քէնտինէ պիր զարար զիյան տօգանմազտան գուրթուլսուն, պագալըմ պունու էթմէյէ գատիր մի։ Ետանէ 40 շէրհինէ պագ։ — Ալ է օնա իննանմայագճագլալըտը. իլա տէյճէքլէրիտի քի, պունուն ճիւմլէսի՝ սօլտաթալարընն սէսզ պիրլիկի իլէ վէ էլ չատուգլուղու իլէ օլմուշտու, չիւն քի սօլտաթալար օնուն էլլէրինէ վէ այագլարընա էնքսէրլէրի սահիհան մընհալամմըշլարըտը, իլա պու պապտե պիր հիլէ գուվլանմըշլարըտը, վէ օնու պէքլէյէճէքլէրի՝ եէրինէ գաչըրմըշլարըտը տէյէճէքլէրիտի։ Պագ ԻԸ. 13 շէրհինէ ւլագ։ Իւանի իրատէթլէրի իլէ խաքեթ օլմամադա գարար գըլան քիմսէլէրի՝ հիչ պ՛ր խապաթ գանտրըմամադ։ Պագ Յ.Ե. 38, վէ ժԶ. 1 շէրհլէրինէ պագ։

43. Նլլահ ֆէնթինէ։ Իշպու քահանայքէր վէ քահանայքէր՝ Վհրիստոս Նէնտինիզի Նլլահա կիւվէնտիի իչիւն պու վէճճ իլէ զէվգէնտիքլէրինտէ՝ քէնտիլէրին Ենսիասը հագգընատիւր տէյիւ տէյիլ տիր։ Էյէր Խրատյէլին փատիշահը իսէ, հալա խաչտան էնսին, վէ օնա ինանըմ։

43 Նլլահա կիւվէնտի. հալա

լէր քի՝ զէհիրլէրինի Նապպ Ենտուսուն եիւզիւնէ թիւքիւրմէյէ էօն այագ օլտուղար Սօլտանթալար պիլէ օնու զէվգէնտիլէր։ Գ Թագ. Ի. 36, 37։ Ալ է օնուն պէրապէրինճէ խաչանան խըրսըզլար պիլէ սպգքի օ օնլարտան տէրճէսիզ զիյատ նալամազ կիպի՝ օնա սիթէմ էթմէյէ իսթէյիրլէր։ Պունլար՝ Նլլահըն Ղազունու աէջմէքտէ վէ օնա քէօթիւ սէջմէքտէ գալապալըգ իլէ պիրլէշմէքտէ քէնտիլէրին չէքտիքլէրի էվիյէթլէրինէ պիր ազ հաֆիֆլիք պուլուր կէօրիւնիւրլէրիտի։ Ետանէ 44։

42. Վէնոփինէ գոբլեսմադա գոպէր պէյէ պէյ։ Պունլար՝ մութլաֆա քէնտինի գուրթարմադա զիւի՝միւնտէ իտիլէր, վէ պունտան պէօյլէ ախէրլէրինի գուրթարմադ իտամա՝սընտա օլմասը՝ սատէճէ պիր կէօզ պայըճըլըգ վէ ալտատըճըլըգ իտի տէյիւ գըյաս էտերլէրիտի։ — Իսրայէլին փոխլանը։ Նէոնի Ենտա։ Գաղ Բ. 2։ Գ Թագ. ժԹ. 38։ Նովմ. Ը. 50։ — Իսրայէլ էնթի։ Ենսէ. ւ.Ե, 32։ Գ Թագ. Ի. 35։ Ենու խաչա մըխը Թուրքան էնքսէրլէրտէն վիւճիւտիւնիւ սէօքսիւն, վէ օնու պէրքէէյն սօլտաթալարընն էլլէրինտէն չըգարն, վէ քէնտինէ պիր զարար զիյան տօգանմազտան գուրթուլսուն, պագալըմ պունու էթմէյէ գատիր մի։ Ետանէ 40 շէրհինէ պագ։ — Ալ է օնա իննանմայագճագլալըտը. իլա տէյճէքլէրիտի քի, պունուն ճիւմլէսի՝ սօլտաթալարընն սէսզ պիրլիկի իլէ վէ էլ չատուգլուղու իլէ օլմուշտու, չիւն քի սօլտաթալար օնուն էլլէրինէ վէ այագլարընա էնքսէրլէրի սահիհան մընհալամմըշլարըտը, իլա պու պապտե պիր հիլէ գուվլանմըշլարըտը, վէ օնու պէքլէյէճէքլէրի՝ եէրինէ գաչըրմըշլարըտը տէյէճէքլէրիտի։ Պագ ԻԸ. 13 շէրհինէ ւլագ։ Իւանի իրատէթլէրի իլէ խաքեթ օլմամադա գարար գըլան քիմսէլէրի՝ հիչ պ՛ր խապաթ գանտրըմամադ։ Պագ Յ.Ե. 38, վէ ժԶ. 1 շէրհլէրինէ պագ։

43. Նլլահա կիւվէնտի։ Իշպու քահանայքէր վէ քահանայքէր՝ Վհրիստոս Նէնտինիզի Նլլահա կիւվէնտիի իչիւն պու վէճճ իլէ զէվգէնտիքլէրինտէ՝ քէնտիլէրին Ենսիասը հագգընատիւր

Digitized by Google

ծնու խելաս էթխին, էյէր օն-
տան բաղի խոհ. զիրա ահոի քի՝
Ա՛լլահըն Օղլու իմ։

44 Պունճիլէյին օնուն իլէ

պիր ղայէթ ախգաթիա չայէս-
ֆէ փէյղամպէրլիյի թէքմիլ
էթմէքտէ օլուռգլարընը փէք
ազ ահւչիւնահւլէր։ Ասլ ԻՒ.
8։ ՟Էմ՝ տախի Ասլ. Գ։ Չ։
ՅԳ. 6 ԽՒ. 10, ՀԱ. 11։
Նայ. ԼՉ. 15. 18։ ԼՒ. 10։
— Օնդան բաղ խոհ։ Պունլար՝
Յոհաննէս տօսթլարը կիսի՝ ի-
ահա՝ էտէրլէրիտի քի՝ էյէր
Ա՛լլահ օնու սէվէր վէ օնտան
բաղի օլմուշ օլայրսը, օնու ի՛շ
պու ա՛զիմ պէշլարտա կիրիֆ-
թաար օլմազա թէրք էթմէզ ի-
ահ։ Յոթ. Գ. 7 — Ա՛լլահըն
Օղլու իմ։ Գալ ԻՉ. 64 չէր-
հինէ պագ։ Յոմ. Գ. 16,
17։ Ե. 17—25։ Ժ. 30. 36։
44. Խըբըչլըգ գոխի։ Իսանէ
38։ Յոթ. Լ. 7—9։ Ա՛տէ.
ԻԵ. 32։ Գէրտպէր. Հզկյէթ
չէքմէքտէ պուլունան քիմսէյէր
էքսէրի պիրի պիրինի ածըրլար.
լազին Յհաուա՝ Ֆէնէրմիզէ էթ-
տիքլէրի էմսալըզ գալըմլըղը
թէքմիլ էթմէք իչիւն՝ օնուն պի-
էհսինձէ հզկյէթ չէքմէքտէ օլան
պու քիմսէյէր պիրէ ատուշուղ
Յհաուա սիթէմ էյլէտիլէր։
Իսանէ 41 չէրհինէ պագ։ Ա՛զին
Պուհատան(ԻԳ. 39—43) էպ-
րէնիրիզ քի՝ պու հիյակէթլու
թաղդ իլէ գալըշանմըշ օլան
իշպու խըրըզլարը նալընըզ

խաչա չըգարըլան խըրըզլար
տախի օնա սիթէմ էտերլէր ի-
տի։

45 Ա՛ւ տախի ալիըտան թա

պիրի իտի. նախօտ հէր նա-
զըլ իտէ, օպիրի էյէր իպթի-
տա սիթէմ էթտի իտէ տէ, փէք
չափուք թէվպէքթար օլուռ. վէ
ա՛ֆվլըգ պուլուպ՝ էպէտի խէլա-
տա նպիլ օլուռ։

45. Ասա՛ծ ալիըտան էշ կիօ-
րիւնիւրքի՝ Յհաուա էֆէնտիմիզ
խաչա տատա՛թ իւչտէ՝ նախօտ հէր
նատըզ իտէ՝ տատա՛թ իւչտէն ալ-
թըչա գատտար օլան վագիըն
մատպէյինտէ մընիլանատը։ Ննուն
խաչանմամատընդն Հազրըլըղընդն
թէտպիրի կէօրիւնմէտի տատա՛թ
իւչտէ պաշլայրսա (Ա՛տէ ԺԹ.
25) տատա՛թ ալիըչա նագընտա
գատտար թէքմիլ օլմազընդ օլա-
պիլիր։ Յոմ. ԺԹ. 14։ Կատիլ
տիր քի՝ Յոհաննէսին Ննձի-
լինին էտքի էրնատզլարընտա պիր
նանղլուշլուգ կիրմիշ տախի օլ-
ատուն։ Ա՛մլիտիրքի՝ Ննանի-
լէր րագամլարը՝ էլիֆ կէ նազ-
լարը իլէ իշարէթ էտերլէր իտի,
վէ իւչ պէյտն էտէն նազը փէք
գօղայ ալիը տէյիւ նանղլուշ անկ-
լաշըլա պիլիր իտի. վէ պունտան
պէօյլէ իհթիմալ տրը քի՝ փիլ
վագի՝ նանղլուշ անկլաշըլպա ալ-
թը զանն օլունտուռ։ Պու միևվալ
իւզրէ թէվարիխտէ ատնկիյօր քի
Ա՛թթօ՝ ալիը այ փատիշահլըգ
սիւրտիւ. օ իտէ փիլ հագիգէ նա-
լընըզ իւչ այ փատիշահլըգ սիւր-

Digitized by Google

յհեմ չէքմէքսէ օլան տ՚զիզ ։ Ա֊թը շէրիփ իլէ աէրատաշ էմտիրահ , վէ պու գարանլըգ՝ Ի֊լահըն քէնտի ()ղլուհուն ահուշմանլարընա գարշը օլան հիպէմլու խրշմ ու զազապլընըն պիր նիշանէսի իտի ։ Ա է կէօրիւնէր քի , պու՝ ճան թէսլիմ էմէքտէ օլան Կուրթարըճըլը տուրուպ զէվգլէնէն եարատմազլարը օլ տէրէճէ գօրգուհատա քի՝ աղըզլարընը գափիայըպ լալ ու պուլար ։ Էմ տահի իշպու գարանլըգ՝ միւպարէք Կուրթարըճըմըզըն պու էսնատա գարանըլըղըն գումվէթլէրի իլէ էմէքտէ օլուղուլու հիպէմլու ճէնկին վէ Ի֊լահ Թարափընատան քիւլլիյէն թէսելլիսիզ օլուղունա միւնասիպ պիր թէշպիհ իտի ։ ()նուն ճանընը՝ պիր հիպէմլու գարանլըգ գափլամըշտը ։ Պապ Ի֊Զ. 44 շէրհինէ պագ ։ Ն֊էր՝ օնտան պիր ատամ տուրու էսիրկէտիճինտէ՝ կէզը տահի օնտան պիր շալէ՝ ըշըդը էսիրկէտի , Ի֊լլահ ինսանը ահուն իւզէրինէ եարատթըդընտան պէրու պունուն կիպի իւշատա՚թ օլմամըշտը ։ Ի֊ֆէնտիմիզին իշպու գարանլըգ օլան իւշատա՚թտա պիր շէյ սէօյլէմէյի կէօրիւնմէյօր . իլլա ա՚զիմ աղըզլար վէ իսքէնճէլէր չէքէթէք ահուքահ տաըլը գալըր տուրատա։ ()նուն ճանը կիհնահ իչինդն գուրպան սունուլտու . վէ ինսանընըն ֆիտաասընըն իճրատ օլունմա֊

թիւն եէրինի իւզէրինէ գա֊

սատա՚թ տօգուշտա գատար՝ պէտ֊

տիւ ։ Պու տահի տիգգաթի օ֊ղունմալը տըր քի՝ Յովհաննէս՝ սատա՚թ ալթըտա աէմէյօր , իլլա "սատա՚թ ալթը մէհէլէրինտէ" տէյօր ։ Ի֊սքին Կրիստոս Ի֊ֆէնտիմիզին խաչհանմասը հէր հանկը սատա՚թտա ֆիլ հագիգաթ վագի՝ օլտու իսէ տէ՝ գարանլըգ օլմասը սատա՚թ ալթըտա եախօտ էյլէն մէհէլէրինտէ պաշլամըշ իտի ։ Մ֊տէ . ի֊Թ . 33 ։ Ղ֊ա֊Ի֊Գ . 44։ Իշպու գարանլըգ՝ քիւսիֆ եան ևիւն ԹուԹուլմասը իլէ վագի՝ օլմասըղընա շնչպհէ եօգ տուր . չիւնքի կիւն ԹուԹուլմասը տայիմա այըն սալիճ խալեիտասը զէմանընատա օլապիլիր , լաքին Կրիստոս Ի֊ֆէնտիմիզին խաչհանմասը՝ այըն տօլու օլմասը զէմանընատա վագի օլմուշտուտ ։ Ա է պունատան գաԹը՝ նազար՝ պիր Թէքմիլ կիւն ԹուԹուլմասը՝ էմման օն պէշ տագիգա գատար սիւրէպիլիր . լաքին պու գարանլըգ՝ իւչ սատա՚թ սիւրտիւ ։ Մ֊տէ . ի֊Թ • 33 ։ Ղ֊ա֊Ի֊Գ . 44, 45 ։ Կ֊տ֊Թ . Ք . 20։ Իշպու գարանլըգ՝ պիԹիւն պիւԹիւնէ Թապիա՚թ գանունլարընատան իւսԹիւն պիր ըշըգ վագի՝ օլտու (Պապ Ք . 2) , վէ էօլմէխինէ՝ Թապիա՚թ գանունլարընատան իւսԹիւն պիր գատանլըգ օլտու ։ Ի֊լլահ Ա֊սա՚ալէտ քէնտիսի՝ սանասընըղլարը խաչ իւզէրինէ էդի֊

թանալըզ ալաու ։

46 Ալ է սատՓԹ ատգուզ մէ-
հէլինաէ՝ Հիսուս պէօյիւք սէս
իլէ չաղըրըպ աէսի ։ Ալ՚ Ի լէր

սը գէմանը իսի ։ —Պէ՛նիմ նե-
ղէն է՛ն ։ Պու՝ օղ գարան-
լըգ Պաղեսաին տիյարընսան
սըշարը ախեր մէմլեքեմլէրէ
տսախի մուխլագա նայըլսը տե-
յիւ անկլաշըլամազ ։ Պապ Դ.
8, վէ Ի Դ. 30 շէրհնէրինէ պագ ։

46. Ալա՛ն գօգուզ ժհէվինգե ։
Պու իքինսի մէհէլլէրի իսի, վէ
ախշամ գուրպանընըն սունուլ-
սուզու՝ վէ պասեք գուզսուս-
նուն պօղազլանսըզը վագըմի ի-
սի ։ Պապ Ի Զ. 2 շէրհինէ պագ ։
—Հէնաա պէօյի՛ս սես իլէ ՀաԷ-
ըսը ։ Ալ՚ ա՛զ. ժԷ. 34 ։ Ո՛նուն պու
չօգ գէման էգիլէմի շէքերէք սիւ-
քիւմի տուրմասընսան սօնկրա՝
պու պէօյիւք սես իլէ պաղըրմա-
սը՝ օնուն հիպէմլու էգիլէմի ու
սէրտինին նիհայէմի տէրի՛ճէսի-
նի վէ ճանսան ա՛զիմ հէրսարէմ
իլէ խմասա թաւսապ էմէմեսինի
իզհար էսէր իսի ։ — Ի՛նչ Ի՛նչ՝
ԼՁ ։ Ալ՚ա՛մ. Ի՛Ա. 1 ։ Ի՛չպու էսէթիս-
բասՁ՝ Ի՛պրանի տիլինսե օլմա-
սը, իքրա Ալպրանիձէ իլէ գաՓրընՀզ
օլսան Ալիւրանիձէ լիսանընսա
օլսուս. քի իհէթիմազ սըրը քի՝
Ալուրհաալըճմըրզըն ա՛լէսսէվին
սէօյլէսէիի տիլ օ իսի ։ — Պինէ
նէ՞նէն ընէյ՚ եկոփն ։ Ի՛լլահընը
մուհապպէթլու Ո՛ղլունուն աղ-
զընսան էզգամազա պու նէ՞ ՍՁաս-
յէզ պիր թա՛պիր իսի ։ Ա՛ագի-
գաթ՝ օնուն պուլունսուզու

լամա սապաքթանի, եա՛նի՝ Ի՛ա՛-
Ի՛լլահըմ Ի՛լլահըմ՝ պէնի նի՞-
չիւն թէրք էթմիրի ։

47 Ալ է օրսաա սուրանլարըն

աերտ ու գասսամլէթին էմնալի
սալա քիմսէյէ վագի՝ օլմուշ
օլսուզու օլմադը ։ Պիլդիրիզ քի
Ի՛լլահ օնուն խըզմէթինսէն
խօշնուսսուսի. վէ ճանլընը գօ-
յունլարընըն ուղուրունա գօ-
սուզու իչիւն՝ Ի՛լլահ օնու սէ-
վէդիսի ։ Ի՛աքին Ալհիսսա Ի՛-
ֆէնսիմզ շիմսի կիւնահքանա-
լարըն հէբինսէ սուրսուլօր իսի,
վէ պիզիմ միւսլիմահագ օլսու-
զումուզ լանէթի եիբլէնմիշ ի-
սի ։ Ի՛սայ ։ ԾԳ. 10 ։ Ալ է օնուն
իշպու գասսամլէթու չաղըրմասը
կէօսթէրդիր իսի քի՝ Ի՛լլահընը
հիւքիւնիսի նուրունուն քիւլլե-
յէն օնու թէրք էթմէսի՝ վէ Ի՛լ-
լահընը կիւնահա գարշը հիյ-
սէթլու զաղէսինէ օնուս օլան
սուչյուշու՝ վէ շէյթանընը օնա
գարշը էյլէսիսի ղայէթ զօրլու
հիւճիւմլէրի՝ օնուն չէքմէքսէ
իսիյի տիւրլիս տիւրլիս էգիլէթ
ս իսքէնճէլէրինսէն պինիհայէ
սուհա զէյսաէ հիպէմլու իսու-
լէր ։ Ի՛աքին պու միսիլլու հիյ-
սէթլու պիր թաւրզ իլէ սըրը օ-
լան պիր խուսուս՝ վէ Ո՛նթաս-
մանի պաղչէսինսէքի կիպի պիր
միսսուսէ պապընսա պիզ նէ՞գա-
սար ազ պիլդիրիզ ։ Պապ Իզ. 44
շէրհինէ պագ ։

47. Պո՛ Ի՛նչյէ ըղէբայո՛ ։
Պունու սէօյլէյի՛նլէր՝ իհէթ-
մալ սըրը քի՝ Ո՛օմալը սօլսաթ-

Digitized by Google

պատ՛ղեալը իշխեսցէ՞ սէրլէր իսի՛ քի, Պու՝ Նղլիայը չաղլըր յօր։

48 Ա Ն չափուճագ անլարըն պիրի սէյիրտիկ՝ պիր սիւնկեր

լար տէյիլ իսկիր, զիրա օնլարըն Նղլիացւան նէ՞ խաչերլերի օլա պիլիրլիսի. լաքին պու՝ նու սէջդէյէնլեր Նէհուտիլեր օլմալը իսկիր, քի նա Նչիճենտիմիզ Ա՛յրիսաուն սէջդէսիյինի անկլայամադըլար, եախօտ պիլի՛ րիք՝ էնգաաէն վէ նարատմազ լըգէլարընաան օնուն սէջդէսիյինի թէճնիա էաերիք՝ օնու զէվգէնտիլեր, վէ օնու գուրթարմագ իշիւն Նղլիայը չաղլըրյօր սէյիւ՝ օնու մէղագա ալտըլար։ Ա Ն իշպու հիճմու մէղագ՝ պու սէպէպտէն օղ գաաար առնա աճը օլուրուսաու քի՛ ու՛մուէն մէլլէթին զիւխմիս պու խոի քի, Ա՛նտանընդ էօնիւնձէ Նզիա կէլէճէկիսի, քի օնուն փաարիշհլըղը իշիւն եօ՛ու հայդըրլասըն։ Պաղ ՅՆ. 14 չէրհինէ պագ։

48. Չափօճոք ծնլուէն պէլի ծնէրսիդ Ա՛ա պիլիր քի՛ Նչիճենտիմիզ օնլարա պայկըն՛ վէ ճան թէսլիմ էթմէկէ հազըր կէօրիւնիւրիւսիւ։ Նչիճենտիմիզ առախ՝ "Նուայօրում" սէաի։ Յով. ծթ. 28։ Էեմ առախ պագ Ա՛ղ. ԽԲ. 14, 15։ Խաչ լանմագ էզնկէթլերինին պիրի առախ՝ սէնկյօր քի՝ զաղթէ շէսիս սուաաղագլըգ իսի. չիւնքի զայէթ ա՛զիմ ազըզ վէ էզնալտը, հէմ սիրքե իզէ ազըլտուլ՝ պիրօ գամըշա սաթաղ, վէ օնա Նչիճիր իսի։

49 Ա Ն օպիրլերի սէրլէր իսի. Պ՛ոյ վէր, պագալըմ Նչիճենէն սիլ գուրուր գամըլուլուր։ Ա Ն Նիաաա Նչիճենտիմիզ օնա պունաան էվվէլ սուռնալան սէրնօշ էսինճի Նչքիյի ալմադա խմիճինա՝ էլչեսի։ 34 իւնձիւ խանէնին շէրհինէ պագ։ — Պէր պէռնէր ալտը։ Նյիաաա խաչըն իւզէրինաէ օլ գաաար նիւքսէքսուէ իսի՛ քի՝ օնուն առաագլարընա պիր Նչճէկ քուաէ նագլաշարըմագը կիւճ իսի, վէ քէնտիսի՛ էլլէրի մէլլը օլմազըգա օնու ալտըմազըգը։ Ղաքին պիր գամըշա սարըլմըշ սիւնկեր՝ օնուն ազըզնա նէճիճէկ գօլայ ուզատըլա պիլիրիսի։ Յով. ԽԲ. 29։ — Ա՛էէ՛ե՛ էլչ գօլտագտա։ Պու՝ կէօրիւնէզ քի՛ օնա պունաան էվվէլ առնալան կիճպիլ իսի (խաճէ 34), լաքին էյվահ, պիր առամա ասուգ առ՝ նէ՞ գաաար սէրնիշկիսիճի գա պիլիր իսի։ Ա՛ղ. ԽԲ. 21։ Պ՛ոյ. ԽԲ. 36։

49. Ա՛ռէրէէ գուրէրէ։ Պա՛զլարը՝ էյէրչի օնուն էզնկէթլէրինին զէմանըը ուզաճմագ Նիչէճի իլէ օնու ճանգլանագը՛ մադա զայրէճ էաերլէր իսի՛ քի՛ սէ՛ սէ՛ սէրլէրի օնա՝ հերսլէրէճինի սէչիւնսիւրմէնին ազ պիր թէսէլլսի իշիւն՝ պիր առամա սու վէրմէճէ պիրէ խմ թինա՝ էաերլէր իսի։ — Պ՛ոյ վէր

ղնա օնու գաւրթատունեաց կնքի մի։

50 Ա Է Յհասու Թէքոար պէօ-

ՀԻՒՔ սեա իւէ չաղլըդայ՝ տունդ Թէպլիս էհեան։

51 Ա Ե Իշմէ հեյքէլին վեր-

ՀԶ։ Օնուն էօլիւմիւնիւ նէ չափուգ կէթիրէճէք՝ նե ատ կէճիքտիւրէճէք պիր շէյ էհմէկյէլիմ։ Նա՝ նէ կէօք նէ ատ ներ պիր իստատա էսե պիլիր։ Օնուն գաչըդ գաւրթուլմասը միւէքիւնսիւզ տիւր. օնուն պիր գաւրթուլաճագ իւմիսի օյատմադ. վէ օնու քէնտի Յալինէ պրաղալըմ։

50. Ինէյսը պէօյէ սեա ինչ ըղըդըդ։ Ա՛րի. ծե. 37։ Գու՝ օնուն ազըզլարընդն նի-Հայելե աերէճէսինատ օյատա ղունտան օլմալը իտի, վէ պէօ-ՀԻՒՔ Հէմ Հիյապէլու պիր ին-կինքի իւէ պիր ա՛հ չէքմէք օշ-մալը իտի. չիւնքի շիմտի օ՝ Հիւքիւմդարլըր վէ գաւպէդարլր պօղմագատա իտի։ Ա՛ղ. ք. 15։ Յովհաննէստաէն (ծթ. 30) էջղէներիոզ քի՝ Յհասուա Յ՚ՔԷնատիմզ՝ "Թէքմիլ օլմուշ տուր" ատմիշ իտի. վէ օյա պիրիր քի՝ կիւնէշ Հէմտեն գօյու գատան-ղըգատան շիմտի եիննէ կէօրիւնատ. վէ գօղդունուն գատան-ղըղը Յհասուա Յ՚ՔԷնատիմզին ա՛գ-ղընատան շիմտի տատղըղը։ Յհասուա Յ՚ՔԷնատիմզ՝ "Թէքմիլ օլմուշ տուր" պատղըղը, վէ օ-նու պիր եիւքսէք սեա իւէ սէօյ-ղէտի։ Յ՚ՎՀԷԲ, Հէմ գօմատա-ՂՐՂՐ՝ գԷզգՀԷնմԷղԷր՝ վէ իս-քէնճէ ու էզԷյԷղԷր՝ Հէմիտի

"Թէքմիլ օլտու"։ Յնատանըն խէլատընըն իճրատը իշինն Ա՛ս-ատանըն Թատճէյի վէ չէքճէճի Հատգընատա փէյղամպէրլէրին փէշինն խատպէր վէրտիքլէրի շէյ-ղէրին ճիւմլէտի "Թէքմիլ օլ-տու"։ Ա Է չիմտի պիւթիւն ատունէտա ա՛ղէմտե պէօյիւք սեա իւէ նիատա օղունատան քի՝ Փիտա խըզմէթի "Թէքմիլ օլտու", Հէմ Թէշպիհներ վէ նիշանէղեր "Թէքմիլ օլտու", կիւնատըն սօ-նու կէտտի (Յատ. ք. 24), վէ կէօքղէրին փատիշահըղը Հէմ ինանմանըտա աչըղտը։ — Յ՚ո-Հաս ընէսէթ եվոէ։ Յ՚ուհաստան (ԻԳ. 46) էջղէնիոզ քի՝ Յհա-սուա Յ՚ՔԷնատիմզ ըրտհատնա վիտաերինին էլղէրինէ սըփտըղը էդղէտի։ Պունու՝ Հէր ՔԷս ի-շինտիքղէն էյղէտի. վէ պունուն իւէ Ա՚ղատա օղան Թէքմիլ ի-Թիմամտընը՝ վէ ՔէնտինինԷն գօ-յունղատը ուղուրունա ՔէնտԷ ճանընընը գօռատղատ իշինն ա՛զիմ շատղըղընը իզՀար վէ պէյատա էդղէտի։ Պատ ի. 28։ Ներ. ԾԳ. 9—12։ Յատ. ք. 26։ Յովէ. ծ. 11. 15. 18։ Ներ. ք. 14։ ք. 14։

51. Ընդունելի ընծայ։ Ի-պատ մէհրաե՝ ա՛զիզ մատհայի ա-զիզներ ա՛զիզի մատհայինատեն ա-դըրըլըրտը։ Ներեց ԻԶ. 31—33։ Յ՚ես. ԻԶ. 2. 12—

Digitized by Google

ասէօր եօգաբրատան աշաղայա-
տէք երրոթըլըպ իքիյէ պեօլ-

15. — Նբրհեւըղ ԼԶ։ Մ՚ոչ։ ի-
Ե. 38։ Գ՚ոչ. ԻԳ. 45։
Պու փէրտէ՝ օթուզ արշընա
եագըն ուպուն օլուպ՝ ղայէթ
գամի վէ մեօհքեմ պիր շեյ
օլմալը իտի։ Պունուն իչիւն օ-
նուն երրոթըլմասը՝ օլ զէման
զու-Հր էտէն զէկզէկեսէն օլմուշ
օլամազ իտի, իլլա քէնտիլի-
յինտէն պու պիր մի՚ւճիզաթ
օլմալը իտի։ Նայբաւիա վէ պաշ
քեսհինլէրին ճիւմլէսի՝ պու
փէրտէ երրոթըլուղտան սօնկլա
օնու կէօրմիւշ օլմալը իտիլէր,
վէ շիւպհէսիչ պու օլտուղու
զէման պունլարտան պա՚զըսը
օրտաս պուղունմուշ օլմալը յը-
որլար։ Վէք չօգ քիմսէլէր տա-
խի պունու կէօրմիւշ օլմալը-
յըորլար. Էյնն պու Հէման ախ-
շամ գուրպանընընն սունուլտու-
ղու՝ վէ քեսհինին ա՚զիզ մա-
Հալտե քիւնլիւք եագտըղը զե-
մանտե վագի՚ օլտու։ Ա՚ոչ.
Ե. 9—11։ Ն՚զիղլէր ա՚զիզլի
մահալի Հիչ պու միսիլիւ ա-
չըգ՝ վէ Հէր քեսին նազարընա
պրատըլմըշ պունտան էվվէլ
գալտըղը եօղուտու։ Նչէօ. Բ.
13—18։ Նչէէ. Զ. 19, 20։
Ժ. 19—22։ — Ա՚ե եէէ ապ-
ալտը։ Նէրին սարսըլմասը՝ Հա-
նի զէլզէլէ՝ էքսէրի եէրին ի-
չինտե գալմըշ վէ եէրին տէ-
րունինտե պուղունան աթէշին
վասիթասի իլէ շիշմիշ Հավա
եախօտ պուվասը օլմուշ սու-

փո-, վէ եէր սարսըլտը, վէ
գայալար Եարըլտըլար.

յուն չըգմաղա եիւրիւմէսի զար-
պը սէպէպինտէն օլուր, վէ
պու սէպէպտէն օնա պիր մի՚-
ճիզաթ էսէրի տէնէմէղ. լտքին
չիմսի եէրին սարսըլմասը՝ Պաղ
ԻԸ. 2 տե զիքր օլունան միսիլ-
լիւ՝ Հէր Հալտե պիր մի՚ճի-
զաթ էսէրի իտի։ Պու՝ Վ՚իրիա-
տոս Ն՚ֆէնտիմիզի խաչէյանալա-
րըն թէօհմէթլի օլտուղտա Հիյ-
պէթլու եարատմազլըղընը իս-
պաթ էտէն պիր ա՚լէամէթ ի-
տի։ Ա՚էմ Վ՚իրիատոս Ն՚ֆէն-
տիմիզին Հագգան Մ՚եսիհ օլ-
տուղունուն՝ վէ օնու եօլտիւ-
րէնլէրին իւզէրինէ Ն՚լլահ՚ըն
ղաղէպի Հիյպէթլու պիր թարզ
իլէ ա՚զիմ օլտուղունուն իսպաթ
թընա պիր ա՚լէամէթ իտի։
Ալ՚ե թէչպիհէն աէջյէլինճէ,
պունու տահի տէյէ պիլիրիզ քի,
չիմսի շէյթանընն փատիշահ-
լըղընա վէրիլէն պէյիւք պար-
սըլմայը վէ էօլիւմիւ վուղու-
շու տահի պէյտան եաէրիտի։ —
Վ՚այալար եարըլտըլար։ Պիւթին
թապիա՝ Ն՚լլահ՚ըն ( )ղլունուն
էզիլէթ ու իսքէնճէլէրինէ Հիս-
սէտար օլմուշ կէօրիւնիւր ի-
տի։ Ալիւնէշ եիւպիւնիւ սագ-
լատը, վէ Հիյպէթլու սէյրտընը
կէօրմէյէ իմթինա՝ էսէրիտի.
եէր՝ շիմսի իւզէրինտէ եաթան
թէօհմէթին եիւքիւ զայէթ ա-
ղըր օլուպ՝ օնու կէօթիւրէմէզ
կիպի ինէկէրէրէք սարսըլըրըմը,
վէ գայալար պիլէ զարպը Հա-

Digitized by Google

53 Ա՝ն մեզ արտաքսեալ զմարդն՝ բնակեցոյց զնա առաջի դրախտին Եդինի, եւ զկերովբէսն, եւ զսուր հրոյ շրջագայ, պահել զճանապարհ ծառոյ կենացն։

տի Պ՝ոխ. ԺԸ. 25—38։ — Յայտնեալ ըլլան։ Պատ ԺԸ. 24 չերհինե պագ։

53. Ընաո էլայընդան ածին։ Այրելի մեզարկար Աբրհատոս Այֆենտիմիզին էզլիսիաներ չեմանընտա աչըքարկար, իսկ ան, ապա ա՝զիզներուն թէնկերի՝ օնուն տիրիկներեն գատար Հայաթա կելմետիկը։ Ա կորնթ. ԺԲ. 20. 23։ — Ա՝նկղ կիտէ կէրփէր։ Այոնի Երուսաղեմ։ Պատ Դ. 5 չերհինե պագ։ — Ձօթ էյմենկներ կեօրիւնուկներ։ Պունար նե թարիգաե՝ գաչ քերուե՝ քենտիներին եվվելքի ասկնալարընա ա՝կասէվկե մի՝ եօխտա սալթ ատամքարընա մը կեօրիւնուտիւնը, վե նե սեզգե՝ տիներ չէմ նե էթտիներ պիլ՝ մեզիզ. կարին շիւպհեսիզ շէհատէթ էթտիներ քի, քենտիկներին իւտան կէթիրմիշ օլտուգ՝ լարը զաճ Ընտխա իտի, վե իւմիտ կթմիշ իտիքներին չեկյեր՝ ան օ օնկարը ատտամտատը։ Կոքյատա օլունմակը սեկիլ տիր քի՝ օնկար թէքթարուին մեզարկարընա սեօնտիւնը, եախօտա պիր միգտար ատհա եաշարկ էօկտիւնը. վե թէքթար քենտիկներին ատամքարը օնկարը կեօտիւնը. կարին ատհա չօգ ղիյատե իհթիմալ կեօրիւնուե քի՝ օնկար Աբրհատոս Այֆենտիմիզ

---

52 Ա՝ե մեզարկար աչըքարկար, վե ուշտմուշ օլան նիչե ա՝զիզներին թէնկերի գարգտարկար։

բաքեթներ իւե չաթկարկ եւա րըքըրկարըտը։ Ա՝քին պաշ քեահինկերին վե քեամթիպկերին եիւրէքկերի գայտարատան ատհա վէյատե գաթը օլուշ՝ օնկարա պու քէյֆիյէթ ատկա պիր քեար էթմեմեի։

52. Ա՝նկարկար ատքըթկար։ Այեհուտիկերին մե արկարը՝ էքսկերի գայտարատա ջուշմուշ իտիկներ, եախօտա գայտար ատրատընատա մտղարթարատա իտիկներ։ Պունուն իչիւն՝ զկզկեզկե վե գայարկարըն եարըքմասը՝ Թապիա՝ Թը իւե օնկարըն պիր չօղունու աչա կերէքք իտի։ — Ա՝նկղ ա՝ղիզկերին Ինկեր։ Այոյ. ԻԶ. 19։ Ա՝մ. ՀԳ. 14։ Ընէմ. Ե. 25—29։ Պու քիմնէկերին քիմկեր օկատղունու՝ վե օնատն ածնկրա օնկարա նե օկատղունու պիրմեզիզ։ Ա՝քին իհթիմալ կեօրիւնուիյօր քի, պունկար ապ զէմնատան էվվել էօկիւշ օկանկերուեն օշտալը իտիկներ. չիւն քի էպքի ա՝զիզներ օ զէմնան Թանըրմայաճաղարը, վե Այրուսաղեմին իչինտե Հայաթա պտկարունան քիմնէկերին հիչ պիրինտեն պիրինեմեյէճկերիտի։ Պու տուրէմտե շիւպհեսիզ օնկար Ընիսա Այֆենտիմիզին էյի պիրինիշ ատամքարը օշտալը իտի, վե իքիսի՝ պիրի Աիմեօն վե օպիրի Ա՝ննա օկա պիրներ իտի՝ օնկար Երուսաղեմ։

54 Ալ է երէց պաշը՝ հէմ օնուն պիլէսինճէ՝ Յիսուս կէօզէտէն- լէր զէլզէլէյի վէ օլան շէյլէ- րի կէօրախլըլըրնաէ, ղայէթիլէ գօրգուլ տէխրէր. Հէրչէգտան պու՝ Ա՛լլահըն Ո՛ղու խո-

կի՝ պի արթըգ էօլմէմէք իչիւն տի- րիլտիլէր, վէ օնուն պիլէսինճէ ի՛զզէթի ու ճէհլտէ օլմագ ի- չիւն կէօյէ չըգտըլար։

54 • Ներ պաշը ևս։ Յոհան 36, վէ Պապ Ը • 3 շէրհէրինէ պագ։ — Օ՛ղլունչ։ Յոհան 51 շէր- հինէ պագ։ — Ի՛ չ՝ օլան ղիյմ- էյ ներօփ-ւէլլինօփ։ Պուրթա- րըշմըմըզ ասո էզհյէթ ու թա- քէնճէսինտէ Ա՛լլահա պու տէ- րէճէ թէքմիլ ի՛թիմատ կէօս- թէրէճէյի՝ պու ի՛թիմատ իչիւն ղէվգէ ալընտըգտան ասնկրա պիլէ, կէօրիւնիւր պիր սէպէպ եօղիքէն օնուն իւզէրինէ պու տէրէճէ հէր հատտէն թէճա- վիւզ սէօյլէք վէ սիթէմ եըղը- լաճաղը, վէ օնուն պուն լարը չէքմէսինտէ ատարը վէ Ա՛լլահա մոհտտա թէհամիւլ, վէ պա- խուտա օնուն պու գատար թէղ էօլէճէյի (պապ ի • 38 շէրհի- նէ պագ), վէ էօլմէսինտէն փէք ազ էվվէլ՝ Թապիա՛թըն հէփ գուվվէթի օնատ մէվճուտ կի- պի՝ պէօյուք սէս իլէ չաղրատ պիլէճէյի՝ ևիւզպաշընըն տիք գաթընը ճէլպ էյլէսի։ Ա՛տի • ի • 6 • 39 • Իսկ վագի՝ պու սէյ- լտանըն պիւթիւնիւ ղայէթ հէյ- պէթլու խոշ։ Թապիա՛թ գա- նունլարընտան իւմմիւն օլան գատանլուգ՝ Թապիա՛թա մուղա- յիր եէրին ինէլմէսի վէ գայա- լարըն չամլայըլ եօրըլմասը՝ քի

պունլարը ճիւմլէյէ գատիր պիր գուտրէթտուն ղայրի էտէ պիլէն օլամայըտըր, ճիւմլէ պա- գատա՝ Թէլէպէրը պէրապէր՝ ինսան- լարըն ևիւրէյինտէ պիր գօրգա- կէթիւմիւյ՝ վէ էն գատի գալգա- լէրի պիլէ իւրթիւմիւյ քիթա- յէթի էտէր ա՛լէտաէթլէր խոշ։ — Ի՝ սյինլիք էտէթօտ։ Ո՛նլար՝ վուգո՛ւ պուլմագտան օլամն ալէտ- մէթլէրի Ա՛լլահըն ղալագագ կէղ- ուրյինէ պիր առնհ խոպամ տագ- արլար, վէ քէնտիլէրինն էյլէ- տիրլէրի շէհիթլէր իչիւն Ա՛լլահըն ինէիհագատը օնլարդն իւզէրինէ տէյիւ գօրգուալար։ — Կէօրյինէն պոս՝ Ա՛լլահըն Ո՛ղ- լու խոշ։ Կատահին օլուն տագ քի՝ ևիւզպաշը իւէ տօլտուրլար իչագ աէօղլէրին մունասընը թէհամիւլ, վէ պատ. շիւպհէսիզ պիլիրլէրիտի քի Ո՛ն- տաս քէնտիսինի Ա՛լլահըն Ո՛ղ- լու տէտիյի իչիւն քէֆֆուրագ տէյիս էօլիւմէ հիւքմ օլունտա (Ղ՝ ոսէ • ի • 70 • Յովհ • ժ • 7), վէ խաչըն իւզէրինէտ պտ- նուն իրէ զեվգէնիլտիյինի ի- շիմմիշլէր իսկ (խոսնե 40 վէ 43 շէրհէրինէ պագ), վէ հէփ պա- ա լէտաճէթլէրի կէօրմէլէրի իլէ՝ Ո՛նտաս Ի՛շխենտիզին քէնտի- նէն իգրար էճտիյի զամ ալ- տուղունա Թէքմիլէն գատընըզագ։ Ո՛նլարդն Ո՛նտասան տա չէտուղ օլմտուղունա Թագ-

Digitized by Google

55 Ո՞Հ օրատաւ՝ ուզտատան պատգամն չօգ գարըլար վայր իսի, քի ոնըար Վաղիլևատան Հիւսաւուն արտընձա՝ օնա խըզմիթի հեմիչէ կելտիկեր.

56 Վի՛ն օնլարըն արտաօրնատա՝ րիւր հեմիչէրի իլէ՝ Ա՛լլահա ի՛զ ղիթի վերտիքլերի (Պ՚ռ՚է. Իգ. 47) ա՛ճապըտ տէյիլ տիր. հեմ օնլարըն՝ պիւթիւն թաղիա՛թըն իգրար հեմիչէ կէօրիւնտիւյիւ չէյի՝ եա՛նի Հիսուս Ա՚ֆէնտիմիզին Ա՚լլահըն Ղուս օլտուղունու իգրար հեմիքլերի ա՛ճայըպ տէյիլ տիր: Ա՚յէր օնլար սիւքիւթ հեմէլէրը իսի, անիւնէ թաշըար պաղըրտաճագլարըտը: Պ՚ռ՚է. ԺԹ. 40:

55. Ղատա . . . չէի ֆարըզ վը իսի: Պ՚ռ՚է. Իգ. 27, 28. 48, 49: Ռմ. Ա. 25—27: — Պօղոսի պոխան: Պու գարըլարըն հէվիսի պիրտէն՝ սօլտաթլարըն վէ զէվզէնէն ճիւմհիւրիւն սէպէպինտէն ի՛հթիմալտը քի՝ խաչըն եանընա վարտուզտարըտը. լաքին ուզտատան պիր ոյղուն մահալտէն եիւրէք ա՛ճըտը իլէ քէնտիլէրին մու հապպէհլու խօճասընըն շէտիտ էզիյհհլէրինի սէր եաէրլէրիտի: — Ղնա խըզմէն էմմէյէ: Ի՛շտու էյի գարըլար քէնտիլէրին մանկընի վէ վաքիինի Հիսուս Ա՚ֆէնտիմիզին խըզմէթինէ վէ րահաթընա վասփ եմմիշէր խոր. վէ Վաղիլևատան պէրու սէքսէն եախօտ եիւզ միլ միգտարտի մա-

Ա՚ռագդալենացը Ա՚ստիատ վէ Հակոբոսուն հեմ Հովհաննէսը Ա՚ստիատ վէ Ղևբեւդէոս սուլլարընըն անասը վար իսի:

57 Ո՞Հ ախշամ օլտընճա, Ա՚-

հալտէն օնուն ատընընճա կելտիկեր, քի պու խըզմիթի ետա էյլէսինկեր, վէ օնլար սօնուընա գատար օնա եաիրշտըլար գալտըլար: Պ՚ռ՚է. Ը. 2, 3: Ա՚ռէ. Ի. 40, 41: Ա՚յվահ պտունլարըն րուհու՝ Վրիստոսուն արտընճա էքմէքլէր վէ պալըգլար իչիւն կիտէնկէրինքինտէն նէ գատար ֆարգլը իսի: Հովհ. Զ. 26:

56. Ա՚ֆրօպիենացը Ա՚ռիմ: Ի՛շտու Ա՚ռագդատա գատապատընատան օլան Ա՚ստիատ Ի՛նճիլէ մէ չօգ տէֆտա անկլըզը՝ տայիմա ի՛զզէթի իլէ սեյլէնիյօր: Ղնուն՝ Վատրթարըճըյա ա՛զիմ մուհապպէթի վարըտը՝ վէ օնու սէվմէյէ պէզմիւք սէպէպի վարըտը. վէնէտա օնու պիր ա՛զիմ աէրտա ուպէլատան գատրթատրմըշտը: Ի՛տա նէ 61: Պատ ԻԸ. 1: Ա՚ռէ. ժե. 40, 41. 47. ժԶ. 1. 9. Պ՚ռ՚է. Իգ. 10: Ռմ. Ի. 1. 11—18: — Հնախօսատան հեմ Հովհէննէ անատը: Ա՚ռէ. Ի. 40. 47: ժԶ. 1: Հովհ. Ի. 25: — Ղևբեբգեսատան զըշըլըրընըն անասը: Պատ Ի. 20 չէրհինէ պագ: Պունուն խամ՝ կէօրիւնիւր քի Ա՚զըմէ խոր: Ա՚ռէ. ժե. 40. ժԶ. 1:

57. Ի՛նէտ օլտընճա: Ա՚ռէ.

Digitized by Google

րիմաթիացոյն ատը Յովսէփ պիր ղէնկին ատէմ կէլսի , քի՝ օ քէնտիսի տախի Յիսուսա շա-
յիրտ օլմուշ իտի ։

58 Պու քիմսէ Պիղատոսուն եանընա կէլիպ՝ Յիսուսուն թե-
նինի տիլէտի . օլ զէմանի Պիղա-
տոս էմր էթտի , քի թէն վէրիլէ ։

ժԸ . 42 : Պունտան էվվէլ՝ խաչ-
տա Յիսուս Նիկոդիմոսին պէ-
րապէրինճէ ասըլմըշ օլան խըր-
սըզլարըն ինճիք քէմիքլերի մեր-
համմէթիզ պիր թարիգտէ գը-
րըլըպլար , շէյլէ քի թէզ էօլ-
սիւնլեր , քի օնլարըն ճէսէտլէ-
րի շաւաթտան էվվէլ գալըրըլ-
սընլար : Յովհ . ԺԹ . 31—37 :
— Նէֆեմպէ : Ամանտային օլու-
նույօր քի , պու՝ Սամուէլին օլ-
աուղու շէհիր Ռամա իտի : Ա
Թագ . Ը . 1 : Է . 17 : — Պիր
ղէնկին ապէմ կէլէ : Կէօրիւնիւր
քի՝ պու ատէմ միլլէթին պէօ-
յիւք մէճլիսինին եա՛նի Սան-
հէտրիմ մէճլիսինին պիր ա՛զասը
իտի : Ա՛մբ . ԺԸ . 43 : Գ ա՛ֆ .
ԻԳ . 50 , 51 : Պունուն զէնկին-
լիկի վէ միւ թէպէր մէանէտի պէղ-
քի պունուն իչիւն մախսուսէն
զիքը օլունույօր քի՝ Նասայինին
փէշղամպէրլիկինին թէքմիլ օլ-
մասը պէկյան օլունսուն : Նա՛յ .
ԾԳ . 9 : — Նէոսա ղայէդ օ-
ղուշ է՛պէ : Յովհ՛ փ Յիսուսուն
շաքիրտի օլտուղունու աշիքեարե
իգդար էթմէմիշիտի , լաքին պէղ-
լի տիր քի , Սանհէտրիմ մէճ-
լիսի թարաֆընտան շիւպհէլի պիր
քիմսէ սպըլըըր իտի . վէ կէօրիւ-
նիւր քի՝ պունտան էվվէլքի կէ-
ճէսէ՝ Յիսուս Նիկոդիմոսը էօ-
լիւմէ հիւքմ օլունտուղու զէմանի՝

պու քիմսէ մէճլիստէ եօղուտու ։
Պապ ԻՋ . 6 շէրհինէ պագ ։

58 . Պա՛ , էյմէ Պիղատոսա
եանընա կէլէ՛պ : Մա՛րկոս ատէյօր
քի (ժԵ . 43)՝ պու քիմսէ ճէ-
սարէթի իլէ կիթմիշ իտի . էյհէրչի
օ՝ շիմտիյէ գատար գօրգագ ի-
տի իսէ տէ , շիմտի քէնտինի
ա՛զիմ ճէսարէթի իլէ ճանդանմըշ
պուլտու : — Նէոսա՛ ըննէ
պէկէպէ : Մա՛ըէ . ԺԵ . 43 : Գ ա՛ֆ .
ԻԳ . 52 : Յովհ . ԺԹ . 38 :
Գ ա՛ֆ

59 և ՚ի Յովսեփ թէկնի ալըպ՝ օնու փաք չարշափա սարաը ։

60 և ՚ի օնու քէնտիսինին գա-
յատա գազտըրմըշ իսիյի եէնի
ռէզարընա գօտու · վէ ռէզաբըն
գափուտունա պիր պէցիւք թաշ
հուվարլայըպ կիճտի ։

61 և ՚ի Ա՝ագդաղինալը Ա՝ա-
բիամ հէմ օպիր Ա՝արիամ օ-

59. Օնա փոփ ըտըշֆա սաբ-
պը ։ Յովհաննէստէն էջրէնի-
թիզ քի (ԺԹ. 39, 40)՝ իշպու
ամինատր ա՛ռէլտե Յովսէփէ՝ Նի-
կոդեմոս տահի եարտըմ էյլէ-
ար, վէ օնըսր Յիսուսուն թէ-
նինի միւրրի սաֆի վէ ախէր
պահարլար իլէ պալասանըլատը-
լար ։

60. Ի՛նէնթինին . . . եէնի ռէ-
զաբընա գօտու ։ Ն՛ոյ. ԺԹ. 9 ։
Յովսէփ թէկնի քէնտի նէֆսի
իչինն հազըրլամըշ իսիյի՝ օլմա-
հալէ եագըն օլան պիր պալըչ-
ատէ պուլունան պիր ռէզարա կէօ-
թիւրթտու ։ Ի՛նէնին կէօմիլմէ-
սի պու վէճճ իլէ ա՛ճելէ իլէ իճ-
րա օլունտու, չինքի շաբաթ
հագլաշը յօրուտու (Յովհ. ԺԹ.
42), վէ կէօրինիւր քի, ռէզարա
օլաճանդ իսի քի՝ շաբաթ կէչ-
տիքտէն սօնկրա՝ թէնին տահա
զիյատե տիգգաթի ու իհթիմամ
իլէ պալասանըլասընըլար ։ Պ՛ոյ ։
Ի.Գ. 55, 56 ։ Ի.Ա. 1 ։ Ա՝ռքհ ։
ԺԲ. 47 ։ Ի.Ջ. 1 ։ — Ա՝եղբըն
ֆափասանա պիր պէցիւք Ջ՛ուշ ։
Իսանհ 66 ։ Պապ Ի.Ը. 2 ։ Ա՝ռքհ ։
ԺՋ. 3, 4. Պ՛ոյ ։ Ի.Գ. 2 ։

բատաա օլուպ՝ ռէզարըն գարշը-
սընատա օթուրուլուր իսի ։

62 և ՚ի երթէսի կիւն՝ քի ճու-
մատ՝ երթէսի տիր՝ պաշքատա-
հինլէր վէ փարիսեցիլէր Պիղա-
տոսուն եանընատ ճէմ՚ օլուպ,
տէտիլէր ·

63 Ն՛ա՛ էֆէնտիմ՚՚ խաթըրըմը-
զա կէլսի քի՝ օ ալատաըճը տա-

61. Ա՝ռիմաթիացի Ա՝արիմաթ-
հէմ ծոլէր Ա՝ռքհ ։ Պու էյլի գա-
րըլար՝ օ ախշամ օլ էլէմու գա-
սավէթի վերմէմի մահալլի թէկը
էտինըլըսէն սօնու՝ վէ շաբաթ
կէչտիքտէն սօնկրա՝ թէքըրարէն
օլայա տէօնմէյէ ա՛ճելէ էտէն-
լէրտէն իլքի իսիյէր ։ Պապ
Ի.Ը. 1 ։

62. Ի՛րթեսի կիւնե ։ Ն՛էհու-
տիլէր կիւնիւն թէքմիլ սլմասը-
նը՝ կիւնէշին պաթմասընատն
հիսապ էտերլէր իսի · վէ պու-
նուն իչինն՝ պուրատա ՚՚էրթէսի
կիւն՚՚ լաֆզը՝ օլ կէճէ կիւնէշ
պաթտըգատան սօնկրա՝ էէր հան-
կը զէմանն օլուրսա օլսուն՝ անկ-
լաշըլա պիլիր ։ Ի՛շպու ՚՚էրթէ-
սի կիւն՚՚՚ շաբաթ կիւնիւ իսի ։
Պապ Ի.Ջ. 17 շէր հինէ պագ ։
Ա՝ռքհ. Ա.Ե. 42 ։ Պ՛ոյ. Ի.Գ.
54—56 ։ Յովհ. ԺԹ. 14. 42 ։
— Պաշ ռեահինլիք Ա՛ ։ Օնլար՝ միլ-
լէթին պէցիւք մէճլիսի ըէսմին-
ա՛ն՝ երինէ շուրայա ճէմ՚ օլսուն-
լար. Իսանհ 1, 2 ։ Ա՝ռմ. Բ.
1—6 ։ Պ՛ոյթ. Դ · 27, 28 ։

63. Իսրըջմա ֆէլսֆէ ։ Օն-
լար՝ իհթիմալ տըր քի՝ Յիսուս

հա սաղ ինքն ամէնիշ խոր, Ի՛սրա-
ել Ֆենտիմիզին օձլարա մնախսու-
սէն պունտան ազգակիմ սեծյլէ-
միշ իսիյի ինքի փեհլուամիզեր-
լիքլէրինի զինքր էյլէտիլեր։ Պապ
Ի՛Ռ. 40։ Յովհ. Ռ. 19։ Վրիս-
տոս Ի՛Ֆենտիմիզ ֆիլ վագի՛
հայտարը զէմանընտա ասէֆա՛ պէ
ասէֆա՛ իւչհունճիւ կիւնտէ ինէք-
րարէն գալգաճագ ասէյիւ սէցյ-
լէմիշ իսոի, վէ պունու տապիմա
չէքէճէք իսո՛յի վարըմ էօլիւմ
իլէ պէրապէր սեցյլէմիշ իսոի։ Լա-
քին օձու ասէյիլ իսոգա՛ իլլա
քէնտի հայիրտլէրինէ սեցյլէմիշ
իսոի։ Պապ Ի՛Ռ. 17—19։ Ի՛ա-
քին հէր նասըլ իսէ, օձունն՝
իւչհունճիւ կիւնտէ էօլիւլէրտէն
գալգաճագընը աչըգտան աչըղա
պու գտտար քէրրէ ինգգրիր
էյլէսէ՛ քէնտի հայիրտլէրին-
տէն մա՛տա ախեր չօգ քիմսէ-
լէրլէ տահի մա՛լիւմ օլմուշ օլ-
մագը իսոի։ Պապ Ի՛Ջ. 21։
ԹԷ. 23։ Ի՛Ռ. 19։ Ա՛ռէ. Ը.
31։ Ի՛Ռ. 34։ Ղ՛ռէ. Թ. 22։
ԹԸ. 33։ ԻՊ. 6, 7։— ( ) ռէ
պապգիքը։ Ղ՛ռէ. ԻՊ. 2. Յովհ.
Է. 12. 47։ Ա Կորնթ. Ջ. 8։
Կէրչէգլիկին քէնտիսի օլան
Ո՛ղաթի ա՛զիզէ՛ օձնար ալտա-
տըձը տէյօրլար. վէ Պիղատո-
սա անկլամմազա ձէրամ էտէ-
յօրլար քի, օձուն էօլիւմիւ՝
օձուն ալտատըձը օլմասընա
Թէքմիլ իսպաթ տըր։— Ի՛սէ
կիւնահէն սօնկրա գալգաճագընը՝
տուգլարը պիրազ չէյէ՛ Վրիս-
տոս Ի՛Ֆենտիմիզին քէնտի աղ-
զընտան օլ գտտար չօգ իչհաէն
քէնտի շայիրտլէրինտէն ագռա-
տար զէյատէ ախգգաթի էյլէ-
տիլեր։ Ի՛սքին իհթիմալ տըր
քի՝ իշտու տիւշմէնլէր՝ պունտան
իչհուն տէրէճէսիզ գրզմըշտըր-
տը քի, Ենհատտուն Թէնի՛ քէնտ-
տինին տօսթլարը էլինէ կէչմիշ
իսոի, վէ քէնտիլէրին իքի մի՛-
Թէպէր միւշհիւրլէքի՛ օձու ի՛զ-
պէթ տա իքրամ իլէ կէօմտիւլ ը
(խանէ 58 վէ 59 շէրհէրինէ
պագ), վէ օձլարընը պու ա-
պէպտէն վէսվէսէ վէ գօրգու-
լարը ուչանտը. վէ պու մտա-
տէյի՛ պիւթիւն Ա՛նհէտտիմ
մէճլիսինին ախգգաթընը ճէչտ
էտէճէք միգտարի միւհիմմ տայ-
տըտար. վէ օձլար՝ պիւթիւն՝
եհնտօտա պիւթիւնէ ետգըն պուն-
տան էվվէլքի կէճմէ ոչ՛անըգ
տուրտուրար իսոի խէ տէ (Պապ
Ի՛Ջ. 57, վէ ի՛Ե. 1 շէրհէ-
րինէ պագ), բտահաթա վարտ-
ճագլարը եէրինէ՝ ճիւմլէսի պիր-
տէն շաբաթլարը պաշլատըգտան
սօնկրա պիրէ Պիղատոսա վար-
տըրար։ ( )նլար Վրիստոս Ի՛-
Ֆենտիմիզէ՛ շաբաթ կիւնինտէ
էն ա՛զիմ մէրհաւիթէ տոյիր
ա՛մէլքէր էյլէտիյի իչհուն տաբըլ-
տըրար (Պապ Ժ՚Ռ. 10—14),
վէ պու ճիւմլէ իրէ քէնտիլէրի
օր կիւնտէ՛ էն ա՛զիմ ետգա-
մնագլըգտա տոյիր պիր ա՛մէլտէ
պուլունմադտա զայրէթ էճտիքլէր։

Digitized by Google

լսար՝ մէջ Հնդուս եօլուէրտէն գալդաը սէխիւ պիր խապէր խալգա եայարլատա, ճիւմլէ խալգ օնուն Աֆոխա օլմասընը ինանմադա սապիլի օլճագ-լար, վէ օնլարը պուընուն պէօյլէ օլմասըդընդա գանատրսըսլա միւա-քին օլմայաճագ, վէ թէզիկէ պիւթիւն միւլկէթ պիր խոթիւլ վէ ա՛սլըդ Հալիւնաէ պուլու-նաճագ սօրը։

65. Պէ՛ՀՊէՀՒՆԻՆ ՎՕՐ ՓԷՐ։ Պիղատոս պուլատա՝ ենա պէօ-յիւք պայրամլարտա Աֆհուա-լէրին խըզմէթիմնէ թաֆյին օլու-նան Ռոմա սօլտաթլարը պէօ-լէսիւնիւ (Պատ ԻԶ. 47 շէր-հինէ պագ) զիթը Հաէյօր, նա-խօտ Աֆճնահմիզին խապէրնա-սընա պագմադա մէհմուր օլան պէօյէսիւ զիթը Հաէյօր։ Իւս-նէ 36 շէրհինէ պագ։ — Պէլ-պէնէՀՒՆ կէտ էվէլ ապտալըն։ Պի-ղատոսուն եէօզլէրի՝ Հէման պիր զէվզ թարիւգի իլէ սէյլէնմիշ կիպի կէօրիւնիւրլէր։ Ռաչէլ կիպի աէմիշ կիպի օլդյօր քի՝ Ռիզ պու առէմի կօլաիւրլեմաիւնիւզ. շիմանի ապտալընըն, ենու գաչըր-մայաճընըզ. կօլայ՛ւշ քիմսէնին իւզէրինէ պիր գաւզի գարտադ տիքին. ալըն Հէր գաչ օլաճաք

64 Ամեն եմր էյլէ քի՝ մէզար իւչհնանէ կիւնէահէք գաւզի սագ-լանա. օլմայա քի՝ ենուն շա-յիրալէրի կէճէ իլէ կէլիպ ենու չալալար. վէ խալգա՝ Ռօլուէր-աէն տիրիլսի տէյէլէր. վէ սօնկ-

---

64. Ախթ էմ էյնէ ՀՀ։ Ռիւլ-լէթին պուս պաշլարը Պիղատոս-սան մաթթուպ էյլէսիթլեր քի, մէզար «իսչ կիւնահէք գավիճճէ» պէգքէնային. վէ պուս՝ ենլարդն «իսչ կիւնահէն սօնկրա» լուղէթ-լէրինին մանասընը նասըլ անկ-լասըգդարընը աշիքհատե կէօս-թէրիր։ Պագ ԺԲ. 40 շէրհի-նէ պագ։ — Ռմայա տի՝ ենուն շաչըրտըգդն ՀՀ։ Պու քիմսէներ Ռիհրատոս Ռ՚ֆճնահմիզին թէնէի քէնանի ասօթլարընդն էլի իլէ ի՛զգէթ ու իքրամ իլէ կէօմիւլ-տիյունիւ պիր ֆէնա նիշանէ սապտըլար. վէ ենլար Պիղատոս-սա՝ էմնան գապագհաճըլը չեգտը-մէզ կիպի օլուչյօրլար, քի ճէճէ-սի ազեցյէ տիւշհունմէյէնէ օ-նուն ուօսթլարընդն էլթինէ թէճ-լիմ էյլէսին։ Ռէր նասըլ խոչ, ենլար Պիղատոսա ասնկլաթմադա մէրամ Հաէյօրլար քի՝ Ռհուա-սուն պու շայիրալէրի ղայէթ ճէճասրէթլի վէ գօրգմազ ֆէ-նաքսար քիմսէներ տիր։ — Ռ Ի ասնկլաթմէյէ ալըգմադը։ Պու՝ կէօ-քիւնիւր քի՝ զարպլի մէսէլ մա-գսէսինդն պիր թա՛պիր իսի (Պատ ԻԲ։ 45), վէ պուրադա ասա մա՛նասը պու ասար քի՝ Հ-յէթ շայիրալէր թէնէի սագլար-

Digitized by Google

66 Ալ է օնլար վարդապ՝ թաչը պէքճիլէր իլէ միւհրէկիպ՝ մեզա-
րը գովի թագլատըլար ։

տիւշունիւրսէնիզ քի եէթիշիր քի գըսսա զէմանն օլան իւչ կիւն իչինտէ էօլմիւշ քիմսէյի մե-
զարտան գաչմագտան մէն՝ եթ-
սինլէր, եահօտ օնուն օն իքի գօրգագ շայիրտըէրինի օնու կէ-
ճէ իլէ մեզարտան չալմադա գօ-
մադընլար ։

66. Ալ ըսըդ . . . պէ՛ղիլէր էմ ։ Նշանի գարտուլ իլէ ։ Պիղատոս օնլարա հուտուտսուդ հիւբիւ-
մէթ վէրտի քի իսթէտիքլէրի գաւտար ազատաճլար ալըպ՝ մեզա-
րը պէքլէմէյէ դարտուլ տիքսինլէր, վէ շիւպհէ եօգ տուր քի, օնլար հիւբիւմէթլէրինի իճիւա էտիպ՝ մեզարը էյի պէք-
լէյէճէք գանմըշ օլտուգլարը միգտարի ազատաճլար՝ պէլքի պիր եիւզպաշը պիւթիւն պէօլիւսիւ իլէ տիքտիլէր ։ Նչխեր պուռնուն ճիւմլէսի Յիսուս Նչֆէնտիմիզին ազատաճլարը եէտի իլէ օլուռ-
մուշ օլապըլար, ասէնիլէ պիլիր ի-
տի քի՝ օնլար մեզարը հէման եաչանտան պէքլեթտիլէր. լա-
քին պուռնուն ճիւմլեսինի ե-
ուէն քիմսելէր՝ օնուն քէնտի տիւշմէնլէրի իտիլէր, վէ պու վէճճ իլէ Յունան փէյղամ պէրին նիշանընը (Պապ ԻԲ. 39, 40)՝ միւճատէլէ օլուռնմազ պիր թարղ իլէ վէ քէնտիլէրին էպէտի ըէզալէթի իլէ սապիթ էտէնլէր քէնտիլէրի իտի ։ —

ՊԱՊ ԻԸ

1 Ալ է չոբաճըլըն ազնուռնա՝ հաճիթանըն իլգ կիւնիւ ատապ

ձոշը . . . փոխըչէպ ։ Ա՛էզա-
րընգագտաղը իւզէրինտէ իսիէր կէչիրիլիպ (խանէ 60)՝ տէվ-
լէթի միւհրիւ իլէ միւհրլէնտի, չէյլէ քի՝ միւհրլեր գըրըլ-
մազտան՝ մեզարըն իչինէ քիմսէ կիրէմէզ իտի ։ Ըալէա պու կիւ-
նէ գատար պիր մահալի՝ իչինէ կիրիլմէքտէն ազագլամանըն եօ-
լու պու տուր, վէ եօքի զէ-
մանտէ տահի եօլու պու իտի ։ Գա՛. Ջ. 17 ։ — Ա՛էզարը փո-
չէ ասէլտըլար ։ Ա՛աքին քէն-
տիլէրին ըէզալէթի իչիւն ազգ-
լատըլար ։ Պապ ԻԸ. 11—15 ։ Ա՛ար. ԿՋ. 10 ։ Ա՛ոհ. ԻԱ. 30 ։

1. Ե՛քտիսն ազնուռնա կէ ։ Ա՛ար. Յ.Ջ. 1, 2 ։ Գոհ. ԻԳ. 56 ։ ԻԳ. 1. 22 ։ Ե՛վէ, ի. 1 ։ — Ըաքիրանըն իլէ կյունէ ։ Պու Ա՛ապպըն կիւնիւ՝ եա՛նի Ակրակի կիւնիւ՝ վէ Գրիսթէ-
անլարըն բահաթ ազգլատըգլա-
րը կիւն իտի ։ Պապ ԻՎ. 8 չէրհինէ պագ ։ Ա՛րիստոս Նչ-
ֆէնտիմիզ Հաճիթանըն ալիճը-
ճը կիւնիւ եա՛նի ճուման՝ կիւնիւ աճշամ կէօմիւսիւ, եէտինճի՝ եա՛նի ճուման՝ էրթէսի կիւնիւ մեզարտա եաթտը, վէ օպիր Հաճիթանըն իլգ կիւնիւնէ եօ-
լիւէրտէն տիրիլսի ։ Ո՛նուն մե-
զարտա եաթտըգը վէմանընը

Digitized by Google

օլուր ինքն , Ա՝ագդալենային Ա՝արիամ իւր Ա՝արիամ մեզարը կէօրհէյ կէլտիքեր ։

ճիւմլէսի՝ կէօրիւնիւր քի՝ օթուզ ալթը՝ եախօտ օթուզ սէքիզ սա՝թ իտի ։ Պապ ԺՒ. 40 շէր՝ հինէ պագ ։ — Ա՝ափտալէնային Ա՝ուխտ ։ Պապ ԻԲ. 56 շէրհինէ պագ ։ — Օ՝ուխ Ա՝ուխտ ։ Պու Յիսուս Լ՝ՓԷնտիմիղին վալիտէսի տէյիլ իտի , իլլա Յակոբոս իլէ Յովսէփին անասը իտի ։ Ա՝ուխ. Ժ. 1 ։ Պունլար իլէ պէրապէր Յողոմի տա՝ խի վալտը , Ա՝ուխ. Ժ. 1 ։ Վէ Կ՝ուկաստան էօյրէնիրիզ քի՝ (Ի՞. 10) Կ՝ուղանըն գա՝ րըսը Յովհաննա վէ պա՛զը սայ՝ րը գարըլար տախի պէրապէր իտիլեր ։ Յովհաննէս՝ սալթ Ա՝ագդալենային Ա՝արիամը զիքր էաէյօր . վէ ինձիվալ տըր քի՝ պունուն սէպէպի պու օլուն քի , Յո՛հաննէս պու Կ՝արըներն էօխուէրտէն տիրիլմիշ գուրթա՝ րըճը իլէ կէօրիշմէսինին մախ՝ սուսէն պիր նագլէյէթինի վէր՝ մէք իսթէյօր ։ — Ա՝ենէրը կ՝էօր՝ Ժէյ ։ Ինձիվալ տըր քի՝ պու գարըլար մեզարտա պէքլէմէյէ պիր գարտուլ գօնուլտուզունու պիլմեզլեր իտի . վէ էրքէնտէն մեզարը զէյարէթ էձմէյէ՝ Հէմ տէ սէվկիւլու Լ՝ՓԷնտիլէրինին վիճիւտինի գօգուլու եաղլար իլէ եաղլամադա կէլտիլեր ։ Ա՝ուխ. Ժ. 1 ։ Կ՝ոռ. Ի՞. 1 ։ Պունլար պահարլարը վէ գօգուլու եաղը ախշամտան շա՝

2 Վ՝Է իշթէ պէօյլէ զէյլէյէ օլտու ։ զէրա Ի՝ատպընը մէյէյի կէօթաէն էնտո՛, վէ կէյիպ գա՝

բաթ պաշլամազտան Հազըրլա՝ մադա պաշլամըշլարըտը ։ Կ՝ոռ. Ի՞. 56 ։ Իշպու էյի գարըլար շափագ աէօթաէզտէն էմտէն չըգ՝ տըլար , վէ Ա՝արկոտուն թա՛՝ րիֆինէ կէօրէ՝ ''տահա գարտան՝ լըգ ինքն'' եօլա տուշտուէր , վէ Յովհաննէսէ կէօրէ մէզա՝ րա եէթիշտիքլէրինտէ՝ ''կիւնէշ ատղար ինքն'' իտի ։ Վ՝Է պու տահի օլա պիլիր քի՝ օնլարըն պա՛զըտը ախէրլէրինտէն եօլտա՝ լը գօնտուլար ; վէ ճիւմլէսի պէրապէր կիթմէյիզ՝ պաղըտը մէզարա օպիրլէրտէն էվվէլ կէլ՝ տիրլեր ։

Ձ. Գէօյէ՛ չէլէնլէ ։ Պապ ԻԲ. 51 շէրհինէ պագ ։ Կ՝ոռ. Ժ. 26 ։ — Ի՝ատպընէ մէլէյէ ։ Ի՝րհտատս Լ՝ՓԷնտիմիղին մէվլուտունտա՝ օնուն չէօլ՝ տէ իղվա չէքմէխինտէ՝ վէ Կ՝ուեթ՝ սէմտանի պաղչէխինտէ սըգլէմէթ ու մուզայիգատը զէմանընտա օնուն խըզմէթինէ մէկլէքլէր կէլմիշլեր իտի . լաքին խոչ իւզէրինտէ փէտէրի օնու թէրք էյլէխէյի զէմանտա՝ օնա խըզմէթ էթմէ՝ յէ հիչ պիր մէկլէյէ մունտա՛՝տէ օլունմամըշ իտի ։ Յամի պու մէ՝ լէք՝ ճէլալին Ի՝ատպընտա էօլու՝ լէրտէն գըյամընտա խըզմէթ էթմէք իշտու միւպարէք մէմու՝ րիյէթինի նէ՞ սէվինճ իլէ ալ՝ մըշ օլմալը իտի ։ — Ի՝սաշը նոա՝ վըլտըգը ։ Պու թաշ տէվլէթին

Digitized by Google

փուռաան թաշը եռւվարլատը, վէ օնուն իւզէբինաէ օթուրուր իսի։

3 Ա֊է օնուն չէհրեւի շիմշէք կիսի՝ վէ էավասը գար կիսի միւհրիւ իլէ միւհրլէնմիշ իսի. վէ օլ միւհրիւ գըրմաընըն ճէզասը՝ գըրան հէր քիմ օլուրսա օլսուն՝ էօվիւմ օլմալը իսի։ Պապ ԻԷ. 66 շէրհինէ պագ։ Ա֊աքին Ա֊էվանըն մէլէյինէ՝ տէվվէթին միւհրիւնիւ գըբտըղընա՝ Տա՞նկը Ա֊էհտուտիլէր Ասանհէարիմի եահօտ Ի֊օմա վալիսի պիր սէօզ սէջդէյէ պիլիր։ — Ա֊է օնուն ի֊ալէյինօվ օ֊ն֊ըրսա։ Ա֊էլէք՝ ասլա գայտ էվմէյէրէք՝ Ի֊օմա սօլտանըն էօնիւնտէ թաշըն իւզէրինտէ օթուրսուս, շէջդէ քի՝ կէլիպ օնու եինէ մէզարըն իւզէրինէ տէվիրմէյէ քիմին ճէսարէթի վար իսէ, կէլսին պագդայը տէյիւ՝ սայքի եէրին վէ ճէհէննէմին հէփ գուվվէթլէրինէ Ի֊մէյտան օգուդյոր իսի։

3. Օնուն վհրէպ շիմշէք Ա֊էպ։ Օնուն չէհրէսի՝ տէյիլ սալթ պիր թա՛զլի մահսուսէ իլէ կիւնէշ կիսի միւնէվվէր վէ փարլագ (Պապ ԻԷ. 2։ Տյոփ. Ի. 1։ ԻԸ. 1), իլսա եըլտըրըմ կիսի տաճի հիյպէթլու իսի։ Ղան. Ճ. 6։ — Ա֊ովադը էօբ Ա֊էպ պէյազ էդի։ Ասիյահ րէնկ՝ եասս ու էլէմին նիշանէսի տիր. լաքին պէյազ՝ սուբսուզլուղուն վէ սէվինճ ու ֆէրրահլըղըն վէ աէրպէթլիք ու ազատլըղըն հէմ տէպէյազ իսի։

4. Ա֊է պէրքէֆինէրը օնուն գարգուսունսան՝ սապտըրըլըրլար, վէ էօլիւլէր կիսի օլտուլար։

քէմալէթին թէշպիհ ու նուամունէսի տիր. վէ պունուն իչիւն սէմավէվ ղաթլար՝ ասյիմա պէյազ կիյինմիշ թա՛րիֆ օլունուդյոր։ Ղան. Է. 9։ Ա֊ոէլ. Թ. 2։ ժՋ. 5։ Ղոէ. ԻԳ. 4։ Զաք. Ի. 12։ Ղոէժ. Ճ. 10։ ժ. 30։ Տյոփ. Գ. 4, 5։ Ա. 4։ Է. 13, 14։ ժԹ. 8։

4. Պե֊էյինէ։ Ասանհ 11. վէ Պապ ԻԷ. 65, 66 շէրհինէրինէ պագ։ — Ասըրըլըրլար։ Ի֊շպու սօլտաթլար՝ պիւթիւն էօ֊մրլէրինի ճէնք վէ գան իչինտէ կէչիրմիշլէր իսի. վէ շիւպհէսիզ՝ քէնտիլէրինի աղըշմըշ վէ գօրգմազ քիմսէլէր գըյաս էտէրլէր իսի. լաքին շիմտի չէհրէլէրի՝ քիւլ ըէնկինէ տէօնտիւ. վէ թէփէտէն թըրնազա գատար տիթրէմէտէ օլտուլար։ Պունլար պիր գաչ զայի֊ֆ եիւրէքտիլ շայիրտլէրէ գարշը տուրմազա հազըր իտիլէր. լաքին ատիանսըզ՝ իշլէթ հիյպէթլու պիր թէզլիք իլէ պիր մէլէք կէլիյօր, վէ օնուն քէնտիլէրին իւզէրինէ տօղրուլաթտուղու նազար՝ ղայէթ փարլագ պիր շիմշէքտէն չըգան հիյպէթլու պիր եըլտըրըմ կիսի կէլիյօր, վէ օլ շէճաա֊թլու քիմսէլէրին ճիւմլէսի՝ թագաթը քէսիլմիշ եէրէ տիւշէրլէր։ Ես. Գ. 14։ Ասմ. ԽԸ.

Digitized by Google

չըգտարըլմըշ Հիսուսու արտասը-
նըզ :

6 Պաւրաստա սէյիլ տիր. զի-

Ի. 30 շերհլէրինէ պագ : — Կո-
բըլաբ պէրի : Նէրէ. Ա. 14 : —
Ալէզ էյլէման : Կարըլար Թաշը
նուվարլանմըշ՝ վէ ՔՒզարը աչըզ
պուլտուլար, վէ Թապուիա՝Թը իլէ
ա՛ճապ Հիսուսուն վիճվուսունէ
նէ՛ օլտու սէյիլ սիուչնէրնէրէ՝
իչէրի կիրէճէքլէր խոր. վէ վի-
ճիւսիւ պուլմասընդզարը Թագ-
սիրտէ՝ չօգ էլէմ չէքէճէքլէր՝ վէ
օլ միւնէվվէր զաԹարըը կէօր-
սիւքլէրինտէ ղայէԹլէ գօրգա-
ճագլար իսի : Նաքին ՔՒզէր ան-
լարա՝ "Ալիզ գօրգմանն" տէսի :
Պաշ քնտհինէր վէ քնաԹիսկ-
լէր գօրգաճունլար, վէ սօլտաԹ-
լար "Հօլիւ կիսի" օլտունլար լա-
քին սիզին պիր գօրգաճագ սէ-
պէպինիզ Հօգ տուր : Պէն սիզի
տէյիլ գօրգումամըզ՝ իլլա գօր-
գունուլու տէՓ՝ էնԹիչէ կէլ-
միշ իմ : Նէսայ. ԼԲ. 4 : Խա. 10.
14 : Կաո. ժ. 12. 19 : Ա՝տէլ.
ժԶ. 6 : Գ՝ոէ. Ա. 13. 30 :
Հօյտ. Ա. 17 : — ՊէնէՓ՛ էլ
ՀԶ : Ա՝էլէք ան՝լարա տէյտր քի՝
ան՝լարընդն քիմի ատտոզդընդը պիտիր
խոր, վէ ան՝զապը էջնդէն օշ
րայա կէԹիրէն՝ խաչէանմըշտա օ-
լան մանհատպէճնէրի խոր, վէ
քէնտխի ան՝լարա ան՝ճուն Հագ-
գընտա զպչէԹ էյի պիր միւժտէ
վէրմէյէ կէլմիշ խոր : Խաճէ 6 :
Ա՝տէլ. ժԶ. 6 : Գ՝ոէ. Ի՛Ո.
5, 6 : Ա՝տ՛. ՀԲ. 3, 4 :

6. Պ՝ոբտտա պեյէլ փէր : Պէօյ-

5 ալ՝ էլէք ՀԷվատպ էտիպ՝
գաբըլտարա տէտի. Ալիզ գօրգ-
մանն, զէրտա պիլիրիմ քի՝ խաչա

6 : Կաո. ի. 7—11 : Կոլծ.
Թ. 3—9 : — Լ՝ուէ-լէբ կիպէ
օտո-լար : Հօյտ. Ա. 17 : Ը խմ-
տի կէՀՀ իտի. վէ ատիանսըզ օ-
լան շամաԹատա՝ Թապիա՝Թտան
իւսԹիւն օլան նուբտա՝ Թաշըն
ատիանսըզ նուվարլանմասընտա՝
ՔՒէէյին ատիանսըզ կէօրիւնմէ-
սինտէ Ճ՛ իչպու էօլինչիս պէք-
լէմէյէ տուբտուրուլան ադատաԹ-
լար՝ քէնտիլէրի էօլիւս կիսի
օլյայօրլար, վէ էօլիւս եաԹմըշ
օլան քիմսէ՝ ՀԶիւմլէ ա՛լէմՀ "Պէն
... Հայատատա օլան իմ, վէ էօլ-
միւշ օլտում, վէ իչնէՀ էպէտ
իւլ ապատ Հայատատա օլան իմ"
(Հօյտ. Ա. 17,18) տէչիւ մէչտան
օգոյարագ՝ ՔՒզարը վէ էօլիւմիւ
եէնինպ զաՓէր պուլտու :

5. Ա՝էլէք ՀԶվատպ էտիպ Ճ՛ :
Ը իւպհէսիզ՝ պէբՀՀիլէր պիրագ
քէնտիլէրինէ կէլտիբլէրի կիպի
գաչատլար, վէ կէօրիւնիւբ քի՝
անլար գաբըլտար կէլմէզսէն կիՀ-
միշէր իտի. չինն քի գաբըլտար
ՔՒէէյի՝ տէչիլ Թաշըն իւզէրինա-
պէ (Խանէ՛ Ձչէրհինէ պագ)՝ իլ-
լա ՔՒզարըն իչինտէ օՀԹուրտ
պուլտուղար : Ա՝տէ. ժԶ. 5 :
Կ՝ուկաս՝ իչի ՔՒէէբ զիչըր էտէ-
յօր (Ի՛Ո. 4), լաքին պուրատտա
զիչըր օլան չէչլէրի տալԹ պիրի
ատօյլէտիյի իչինն՝ եախօտ ախէր
պիր ատպէպ իչինն՝ Ա՝տաճէոս
իլէ Ա՝արկոս տալԹ պիլինի զիչըր
էտէյօրլար : Պագ Ը. 28, վէ

րա տեսիլի կիպ գալգմըշ տըր. կելին, Յապղըն եաֆմըշ իսիլ մահալի կէօրիւն։

7 Ա է չափուք վարրպ՝ օնուն շայիրտէրինէ սէօյլէյին քի, օ՝ էօլիւէլտէն գալգմըշ տըր. վէ

լէ իսէ, Նի՞չիւն պիզ օնու ասլա պուլատա ալայալըմ։ Նի՞չիւն օնու պուլմադ իչիւն Ղրուսալէմ սէֆէր էտէլիմ։ Պօղ. ԻԳ. 5։ Նի՞չիւն փիքրիմիզի օնուն վէտէրին սաղ եանընտա օթուրտուղու նէրէ գալտըրըպ՝ օնու օյատա ալամայալըմ։ — Ֆէհմէյ Ա՛ղա Թէֆթէզ պէր։ Ա՛նլէք սնլարա Յիսուսուն Թէքրար պէ Թէքրար փէշին վէրմիշ իտիլի խապէրլէրի զիքր էմտիրիյօր, քի շայիրտէրի վէ հէփ տօսմէլարը պէջլէ ա՛ճայըպ պիր Թարղ իլէ ուռուԹմու շլարըտը։ Ընլարըն պու օնլարա վէր՛լմիշ խապէրլէրի անկլամմամալարը սէպէպինտէն՝ օնլարըն Թէքմիլ օլմալարընը պէքլէմէկլէր իտի. վէ օնլարըն Թէքմիլ օլմասընը պէքլէմէտիքլէրի սէպէպտէն՝ օլ փէշին վէրիլմիշ խապէրլ՛րի տալխի ուռուԹմու շլարըտը։ Պաղ ԹԷ. 9. 23, վէ Ի. 19, վէ ԻԶ. 32, վէ ԻԷ. 63 չէրհէրինէ պաղ։ — Ակէլէ... մահալ Կէօրէ՛ն։ Պաղըն. վէ կէօրէճէքքսինիզ քի վիճիւտի պուռնատա տէտիլ սիր։ Պաղըն, վէ կէօրէճէքքսինիզ քի՝ քէֆինլէրին հէփիսի էյիճէ տիւրիւլմիշ սալըլմըշ պիր ևանա գսնուլմուշտուր։ Ընէ. Ի. 5—7։ Ի՛սէր վիճիւտի չալընմըշ ը՛լ գալտը, պու քէֆինլէրի՝ Թապիա՛ձը իլէ պէրաբար կէօնիւրը. Լ՛ուգէ՛սի Ի-

7 Ա է չափուք վարրպ՝ օնուն շայիրտէրինէ սէօյլէյին քի, օ՝ էօլիւէլտէն գալգմըշ տըր. վէ

տի, Եաֆօտ ա՛ճէլէ իլէ գարմագարըշըդ պրաղըլմազլա՛ըմը իտի։ — Ա՛ղդըն եաՆ՛մըշ էդիլ մահալ։ Ի՛նձիմսալ տըր քի պու մէկտուբ Յովսէփին Փամիլնասընըն վէ Հէփ խըսըմ՛ըրընըն՝ էօլտիքէրի զէմման ճէսէտլէրինին սըղտաճագ միգտարի պէօյիք պիր մադարա իտի։ Պաղ ԻԷ. 60 չէրհինէ պաղ։ Ի՛մտի գարըլարը վէ մէկէքլէրի սըղաճագ վէ պէկքի տահա վի՛յատէ Նէր վար իտի. վէ Յիսուս Ի՛ֆէնտիմիզին գօնտուղու մահալ՝ գայատա ռէզալընն եանըտարընտա ցուլմուշ օլան հէօճէրէկլէր եաֆօտ կէօզ Հրին պիրինտէ իտի։

7. Ընո՛ւ չայէրտէքլէնէ սէցլէյին։ Խանէ 10։ Ա՛րի. ԺԶ. 7. 10. 13։ Պ՛ող. ԻԴ. 9, 10. 22—24։ Յ՛ովէ. Ի. 17, 18. Ի՛օհաննէստէն գալգմըշ Պաուրթաղընընն իլէ միւժատէա՝ տէտիլ շայիրտէրէ՝ իլլա պու էյի գարըլարա վէրիլմի, վէ անլարա սըփարըշ օլունտու քի օնու շայիրտէրէ խապէր էյլէսինլէր։ Պու վէճհ իլէ օնլար Ի՛սուվէլէրին քէնտիլէրինէ բէսուլլէր օլաուլար. Եա՛նի անլար կէօնտէրիլտիլէր քի, միւժատէյի պիւթիւն ա՛լէմ խապէր էմմէյէ ԹաՆ՛ին օլմուշ քիմսէլէրէ խապէր էյլէսինլէր։ Պու իչպու գարըլարա՝ Յիսուս Ի՛ֆէնտիմիզ խաչտա վէ մէզարտա իքէն օնուն

իշխէ անոտէն իւերի Վասիլևայա վարաճափ, օնու օրատա կէօրէճէք սինիզ. իշխէ սիզէ ասօյլետիմ։

8 Ալ Է օնլար տեր ա՛գապ գօրգու Հէմ չօգ սէվինճիլէ մէզարաճան չզգլուկ՝ օնուն շայիրտլերինէ խապէր վէրմէյէ սէյիրմտիլէր։

9 Ալ Է օնուն շայիրտլերինէ խապէր վէրմէյէ կիտըլէր իքէն, Հէման իշխէ Յիսուս գարշըլա-

---

ճանընտա տուրուպ օնա իւրմէնի էթմէկէրինէ պիր մինասիպ իւճրէթ ու ի՛վազ օլտու։ — Այդպէն էնէրէ Վասիլևայա վարաճափ։ Պապ Ի Ջ. 32 շէրհինէ պափ։ Յֆէնտիմիզ իւրմէթինի Վասիլևատա պաշլամըշ իտի, վէ օնուն տօսթլարը օրատա իտի, վէ օրատա օնլարı տանՀա ալիյատէ գօլայլըղլա վէ Յէհուտիէրը Թաւրաթինտան տանՀա ալ իւէնճիտէ իլէ ճէմ՝ օլա պիլիրէրիտի, Հէմ օրատա շէհրին շամաթա վէ Թէշլաշէրինտէն ուզափ Յֆէնտիմիզ օնլարա պիր ճէմի՛նէթ վէ մէճլիս էթմէկէ Թաչին էյլէտի։ — Յէրնէ պէզ սէյլէմէյի՛մ։ Այդէրէք օնլարա նապտ էյլէտիյի շէյլէրին սահինՀ օլտուղունու ապր պիր Թարիխ իլէ Թահդիգ էտէյօր. վէ էյէր ինանմազլարսա, գապահաթի օնլարըն տըր, օնուն տէ վէրմէտի։

8. Ասնըր տէր ա՛գապ... Նըգդեմ։ Այդէրէք գարշըսըա Թէզ կիլմաճինէրը տէտի. վէ օնլարı ապայանմայըպ սէյիրմտիէրը։ Ասլահընն էմրինէ իլմա՛թ էյմէմէքտէ տայիմա Հազըր վէ Թէզ օլմալըյըզ։ Այդ. ճԺԹ. 60։ — Վօրդո՛ ՀէՀ գզի պէվինճ է։ Վարըլսար Թաշը մէզարըն գափուսունտան Հու արլանմըշ պուլտուլար, Յլահընն մէկէյինի

կէօրտիւէրը, վէ օնտան Թապէր ալտըսար քի օլ պալասանլամաղա կէվմիշ իտիքլէրի քիմնէ մէզարտան գալդըգ Հայաթա կէնտի։ Յմտի օնլարըն Թիւրքէքէրինէ գօրգու վէ չօգ սէվինճ կէվճէկի ա՛ճայըպ տէյիլ տիր։ Եզր. գ. 12, 13։ Ասրի. Ջ. 8։ Գ՛ա՛յ. Իգ. 36—41։ Յով. Ջ. 20. 22։ Ի. 20։

9. Ալէքսէյէ էյեն Ա՛։ Պիր միլ գատար կիտէճէք նօչտարը վար իտի. վէ Թահմին էտէ պիլիրիկ քի, օնլարըն գօրգու իլէ գարըշըդ սէվինճլէրի՝ օնլարա գանատար կիպի օլտուղար, ո՛Հ այագլարը Թէրճ տէյմէզ տէրճէտէ չաիրուք սէյիրտիլէրի՝ տի, վէ օ՛ղլարըն սայը սապահ րիւգկարընըն էմմէսինտէն պայրագ միսիլլիս ուչար իտի, վէ Հիւլէրի աղտամագտան վէ սէյիրմէքտէն վէ ա՛պիմ Թէճլաշան գորմըղը օլմուշ իտի։ — Յնոո՛ գարշըտըճա ՀէՀէզ։ Յիսուս Յֆէնտիմիզ ճիւմլէ տօսթլարընըն Վասիլևատա ճէմ՝ օլմասընը պէրճէմէյօր (խանէ 7, վէ Ի Ջ. 32 շէրհինէ պապ), իլլա պիրինէ վէ օպիրինէ Յտուսաղէմտէ կէօրիւնիյօր։ Ալ Է իշպու էյի գարըլար տէյիլ սալճ օնուն իլք միւժաէսինի իշխէմէ՝ իլլա տիրիլմէսինտէն սօնկ-

Digitized by Google

րը նա չէզրայ՝ սեխաի. Այնուամենայնիվ սիրելի՛ս, վե՛ր օնլար եւագրն կեղիպ՝ օրնուն այսպէսլարընը թուխնաուլար, վե՛ր օնա սեճմեէ գըլսըլար։

10 Օր զէմանն Յիսուս օնլարը

11 Ասոր օնլար կիսեր իքեն,

րա օնու-իրէք եվիէլ օնլար կէօրմէյէ նայիլ օլուրլար։ Պապ՝ հէպի Յ՚ուհաննայընլարըն վէրսիքլէրի միւթէֆէրիգ նագլեյէթլէրինին պու պապըն ասնուհնաա օլան իթթիֆագընա։ — Ալեմ-ինէ։ Յիսուս Յ՚ֆէնտիմիզ օնլարը սապիսմա ա՛սէթի օլան սէլամ իլէ գարշըլայօր, վե՛ր օնուն եավաշ վե՛ր միւլայիմ սուրէթի օնլարըն գօրգուլարընը թէնքին էթմէյէ պա՛խա օլուլօր։ — Յ՚ոէլբըրը Քոխթօ։ Գ Ի։ Գ. 27. 37։ Օնլար օնու պիրոսէն թաներլար, վե՛ ա՛պիմ սէվինճ իլէ օնուն այսպէսլարընա սիւշիւ՝ օնա սէճսեէ գըլսըլար։ Ի՛ֆթիմայ սըր քի, աղըզլարընան սէօզ չզգարմազա գաստիր օլամայըդ՝ աղլասըլար։

10. Գ՚օրփան։ Իսանէ 5։ Պապ ԹԳ. 27։ Յ՚ֆէնտիմիզ էօրիւլէնտէն տիրիլտի քի, քէնտի խալգընըն հէպի գօրգուլարընը էպէսէն թէնքին էյլէսին։ — Գ՚ոէլբըթաշլարըմ խոպէ վե՛ր պապ ՒԳ. 49, շէրհինե պապ։ Յ՚էհրէյէ Յիսուս Յ՚ֆէնտիմիզ շիմոն էօղիւլէրսոէն տիրիլմէյէ վե՛ր ճէլալինէ էրմէք իւզէրէ իտի իսէ սէ, եվինէ քէնտինին ֆագիր շայիրալէրինէ գարընաուշար թէսմիյէ էթմէքտէն իճթինապ էթմէյօր. վե՛ իշպու

րա սեխաի. Գ՚օրգամեն. կիտին գարընաուշլարըմա խապէր վերին, քի Գ՚ալիլեէացա կիտէէր, վե՛ պէնի օրատա կէօրէճէքլէր։

11 Ասոր օնլար կիտեր իքեն,

միւրիւվվէթքեանի վե՛ ասօսիացնէ թա՛պիր պու գարընլարըն գօրգուլարընը տահա զիյատե թէսքին էթմէյէ վե՛ օնլարըն նիւրէյինի ի՛թիմատ իլէ ասօսուրմաղա սէպէպ օլուրսաս։ Յ՚ոսա Յ՚ֆէնտիմիզին պու սէօզլինէ ա՛ճայընդ իտի։ Գու պիր ասոզ ա՛լէսաեվի թարզաա՝ Գ՚ոընաուշարա սէօյլէյին՚՚ կիպի սէնմէտի, իլլա Յ՚ֆէնտիմիզ մուհապպէթինին պիւթիւն հարատքէթի իլէ՝ ՚՚Գ՚ոընաուշարըմա խապէր վէրին՚՚ սէյիւ՝ սէօյլէտի։ — Գ՚ոէլէյա կէթէլէր։ Յ՚ոսա Յ՚ֆէնտիմիզ՝ մէլէյին վասիթասի իլէ կէօնտէրիլմիշ օլան խապէրի (խանէ 7) երինէ թէքրարլայօր, քի օնու հիչ պիր վէճհ իլէ ունումիյասընլար։

11. Օնլար կէթէր էյէն ի՛չ։ Գ՚ոընլար շայիրալէրէ եվսէքլէրինի ա՛զիմ սէվինճ իլէ ասօսուրացաղ միւժտեէր կէօթիւրմէյէ կիտէրլէր իքէն, ասօսացնլար առախ պաշ քնահինէլէրե եվսէլէրինի րէզալէթի իլէ ասօսուրացաղ օլան Հէման օ խապէրլէրի նագէ հաէյօրլարըմը։ — Պէ՛ֆիլէրթէն պո՛ղուրը։ Իսանէ 4, վե՛ պապ ԻԳ. 65, 66 շէրհլէրինէ պագ։ Ա ագի՛ օլան շէյլէրի կիտիպ միւրէթթի միժտուրլէրինէ րէաէն խապէր վէրմէսի՝ էպէյէթթէ

12 Վ է օնլար իւթիխոլար ի-
լէ ճէմ՝ օլմադ իլէ, վէ մէշվէ-
րեմ էթմէյիլէ, ա՛նքէրիլէրէ
օլտուլար։ — Պաշ ւթունինէքէ։
Պունլար Ի՛ննա վէ Կայիաֆա
ա՛խ իսի Պասպ Ի.Ջ. 14 շէրհի-
նէ պագ։

12. Ընդ ինքնութեան իմ ճէմ՝
ա՛խ։ Ինչ միլլէթին պէջիւք
շուրա մէճլիսի ճէմ՝ օլտու, վէ
շիւպհէսիզ պէջիւք ա՛ճիլէ ի-
լէ կէլտիլէր։ Պու երինէ հէմեան
օ մէճլիս իսի, քի Ինսուս Ի-
ֆէնտիմիզին էօլմէյունէ իճրա
էթտիրտի (Պասպ Ի.Ջ. 3, 4։
Իէ. 1, 2), վէ մէզարը պէք-
լէմէք իչուն Պիղատոսան գա-
րտուղու թալապ էտէն հէմեան
պու մէճլիս իսի։ Պասպ Իէ.
62—66։ Ընդ օնուն էօ-
լմէյունէ իճրա էթտիրմէք ի-
չուն՝ զպէթ ա՛զիմ զհմէթլէր
էէքմիշլէր իսի. վէ մէզարա՝ ճէ-
սէտ չալընմասըն տէյիւ մեխ-
սուսէն պիր գարտաշ ատըթա-
լէր։ Ի՛քինի օնլարըն ճիւմլէ
ճէհտ ու զպէրէթլէրի վէ սա-
գընմալարը քեար էթմէյիպ՝
Ինսուսուն ճէհէտի զպէպ օլտու,
վէ օլտաթլարըն քենարլէրի օ-
նուն էօլուէրտէն տիրիլտիյինէ
շէհատէթ էտէյօրլար։ Ընդ
հինտի՝ Ինսուս էօլմիշ իսի,
իլլա սաղի պայըլմըշ իսի տէյիւ
իտոխա՝ էտէմէզլէր իսի. չիւն
քի Պիղատոս՝ հէմ հէր քէս
տախի պիլիր իսի քի օ սահի-
հան էօլմիշ իսի։ Ընդ օլտա-
թլէն մընզարաղը՝ էօ՛մրիւն հէմ
փունկարլարընը ատօզմուշ օլմալը

եիւզպաշընըն եահօտ ախէր պիր
զապիթին խըզմէթի իսի, վէ
պու խուսուստա իհթիմալ տըր
քի՝ օնուն պէրապէրինճէ ա-
խէրլէրի տախի վաթտըլար։ —
Հէմ ըլանըրը։ Ի՛ննի օնլար
կէլիպ՝ կէրչէյինի սէջդէտիլէր,
պունլար հէմ կէօրտիւքլէրինի
վէ իշհէտիքլէրինի պաշ քեա-
հինլէրէ նագլ էթտիլէր, վէլ-
զէլէնին՝ չէհրէսի շիմշէք փայ-
լագըղը կիպի օլան մէշէլին՝ թա-
շընը եուվարլանմասընըն՝ վէ թուշ
կիւնտէն էվվէլ պինլէրճէ ատմ-
լէրին էօլմիւշ կէօրտիւքլէրի
քիմսէնին մէզարատան չըգըպ տի-
րիլմէսինին խուսուսունու սէջդ-
լէտիլէր։ Ի՛սանէ 4 շէրհինէ
պագ։ Պա՛զը քիմսէլէր թա՛-
ճիպ էտէպիլիրլէր քի, իշպու
օլտաթլար քի Ինսուս Ի՛րհա-
տոս Ի՛ֆէնտիմիզին տիրիլմէսի-
նին իլէ վա՛զըլարը վէ պաշ
քեահինլէր քի օնուն իլէ տինկ-
լէյիճիլէրի օլտուլար, քէնտիլէ-
րի իննանըպ ատօնմէտիլէր։ Ի՛ա-
քին պաշ քեահինլէր քէնտիլէ-
րինի եարատմազլըգ էթմէյէ հա-
լէտ տաթմէշլարընը, վէ օլ-
տաթլար տա էօյլէ էթմէյէ հա-
զըր իտիլէր (Իսանէ 15 շէրհի-
նէ պագ), վէ պունուն իչիւն
Ի՛լահ օնլարը քենտի եիւրէք-
լէրինին արզուլարընա թէզը էյ-
լէտի, վէ կիւննէշ հէր նէ գա-
տար զիյատէ ըշըգ վէրտի իսէ,
օնլար օգատար զիյատէ քէօր

իշլէթ ապքէճիլէրճէն պա՛զլարը
շէհրէ կէլիպ՝ հէփ օլանլարը պաշ
քեահինլէրէ խապէր վէրտիլէր։

Digitized by Google

վաֆիր ագչէ վէրտիլէր .

խոր (Յով. ժթ. 34), վէ Հ-
յէր խաչտա թէքմիլէն Հօլմէմիշ
զլայըտը , պու էլպէթթէ օնու
պիլմիրմիշ իտի : Ա՛աքին օնուն
պէօրիւնտէն գան իլէ սու ագ-
մագ խուսուսու՝ օնուն Հայաթըն
Հէմի սրճագլըղընը զա՛յ էթմիշ
ոէրէճէէտէ Հօլմիւշ օլտուղու-
նու իսպաթի էյլէտի : — Ը՛ոէ-
րէյէրէ վ-ֆիր ոէչէ ՀըրԹիլէր :
Ա՛ինշավէրէտէն սօնկրա գարար
գըլտըլար քի քէնտ՛էէրինէ
տալթ պիր Հօլ գալմըշ իտի , Հա-
նի քի սօլտաթլարա՝ Հալան
սէօյլէմէք իչիւն րիւշվէթի վեր-
սինլէր : Ա՛նլար Ա՛իսուսու խի-
յանէթլիք իլէ քէնտի էյլէրի-
նէ թէսլիմ էթմէք իչիւն՝ Հա-
լէա Ա՛ուդայա րիւշվէթի վէրմիշ-
լէր իտի . վէ շիմոի սօլտաթ-
լարա տաիի րիւշվէթի վէրմէյէ
խաթէրլէր, քի օնա նինէ քէն-
տիլէրի խիյանէթլիք էթմինլէր :
Պու օնլարըն նէ գատար տար-
տուա պօղուլտուգլարընը կէստ-
թէրիր : Պունլար փարաւոն
կիպի քէնտիլէրին գուվվէթին-
տէն իւսթիւն օլան Ը՛Հովա իլ՛
պիր տավաշա պուլաշտըլար, վէ
պունլար տա փարաւոն կիպի
եէնիտիլէր, վէ տիվանէ օլմագ
տէրէճէէսինէ խէճիլ տիւշտիւլէր
Ա՛աքին քէնտիլէրին ըէղալէթի-
նի Հօրթմէք իչիւն պիր շ՛Յ
էթմէյէ մէճպուր տուրըլար ,
Հէմլէ քի խալդըն ի՛նտինտէ
իթթիպալըտը գէրճըմտաըն՝ վ՛էն-
տի նարատաղըգլարընը իգրար

13 Ա՛Է տէտիլէր . Տէյին քի-

էտիպ՝ Ը՛իսուսա միւթի՛ս օլ-
մագ՝ օնլարըն էտէպիլէճէյի շէյ
տէյիլ իտի : Ա՛Է պուննուն իչիւն
Ա՛անհէտրիմ Հէմ ա՛լիմէյին-
նի սարփ էթտիքտէն սօնկրա՝
պուննտան էյի պիր Հօլ պուլա-
մատընը . Նա՛նի՝ քի սօլտաթ-
լարա րիւշվէթի վէրտիլէր , քի
քէնտիլէրին պուննտան էվվէլ
նագլ էթտիքլ՛ի սահի՛հ վու-
գու՛թա ղըտտ սէօյլէմիպ (խա-
նէ 11 շէրհինէ պագ՛) օնուն
նէրինէ ա՛դէ մուղայիր պիր
նալան նէշը էթտիլէր :

13. Տէյի՛ն էֆ՛ Ա՛է : Պաշ քէա
հինլէրին սօլտաթլարտան սէօյ-
լէմէյէ մաթլուպ էյլէտիքլէրի
նագլէյէթ մաստարընը օլուպ՝
հիլէ օլտուղու տաիի այան ա-
շիքնար իտի : Ա՛աքին նալանա
ինանմադը իշթահը օլան քիմ-
սէլէր՝ պէօյլ պիր տիվանէճէ
շէյի տէ էթմէյէ գատիր իտի-
լէր : — Պի՛չ ո՛յո՛ր խէն : Ա՛ը-
յէր օնլար ույգուտա իտիլէր ի-
սէ , Ը՛իսուսուն թէնինի շա-
յիրտլէր չալմըշ օլտուղունու
նա՛սրլ պիլմէյէ գատիր օլա-
ճագլար իտի : Պէլքի օնու հիչ
քիմսէ չալմամըշ իտի : Պէլքի
Հօլիւլէյտուն տիրիլմիշ իտի : Ա՛ն-
լար նէ՞ պիլիր իտի : Ա՛նլար ույ-
գուտա լքէն , նէ վուգո՛ւ պուլ-
տուղունու նա՛սրլ պիլմէյէ գա-
տիր իտի՛լ՛ : Պիր ատէմ՝ պիր
շէյին Հագգընտա շէհատէթ վէ-
րէճէք օլտուղու պէման , էյէր
օ շէյին վուգո՛ւ պուլտուղուն-

Digitized by Google

14 Եւ ելեր վասն պատուոյ իշխանաց, որով օծուցեր զնոսա ձեռամբ Յեսուայ եւ որդւոցն Հոբիլայ։

մեջ սեպհպղերի վար իսի։ Պատ խուսուստա օձլարըն պիւթիւն ինմիպարը պողովմագ թեհվիքեսինտե իսի։ Յաքին օձլար մեզարը պեբրեյէն ասլտանմլարը՝ հասօտ մենի չալտրլար տէյիս սեցլեմիթլ բի Իհսուլէրի Պիզատոսուն հուղուրունա մուրատա օլմագ իշին չէքմէյ հիշ պիր վէճ իլէ ճեսարէմի տեսմէտիլեր։ Ընդար պատ խուսուսու՝ էլէրինտեն կելտիյի գատար րիւշվէթլեր իլէ հօրմիւզ տէ՝ օձտան սօնկրա չն ալտագ գամլ վէ հիլէքնարլըգ վէ տարատաղլըգ մեհօմէմլերինէ իրմիքսաղ էմմէհսինի՝ օձու մենիմիշ կեմիրմէքտեն քենտի հագգարըձա տահա խոյրըը սայտլար։

14 Իյեր վասն պատուոյ ն։ Ասլտանմլար ույտր իք ն մենին չալընմասը՝ Պիղատոս խոսպէր օյտուղոս մատթիրսե, օձլարըն Հօմիւս մեհվիքեյէ կիրիթիմար ասլտաղըտը Լուկ. ժԲ. 19։ — Գնդ օձու գանտըրըղ։ Ասանհէտիմ պիրկիւտի քի Պիղատոս պատ խուսուստա՝ էյեր օձլար սունու պայզա գալտրըմալարտա՝ մեհքեմիշե ապաճաղը իհմիմալ տէյիլ իսի։ Պատունու տահի պիրլերէր իսի քի Պիղատոս բիւշվէմի սեվերիտի. վէ պատունն իշինն սօլտանմլար պատ պապաճ պիր մեհվիքեյ կելեճէք օլտուգլարը սուրեմճէ՝ մատտէյի Պիղատոս իլէ մեհամիլե էմմէհսինի

պիզ ույուր իքեն՝ օձուն շայիրտլէրի կեճէլէյին կելիսյ՝ օձու չալտրլար։

տա օ քենտի իդրարըձա ույգույա տալմըշ իսի խէ, օձուն չէհատեմի նէյէ՞ ևարար։ Պատ միսիլիս պիր չէհատեմի հա՞ն կը մեհքեմէնին միւմեպէր սայտրըը վար։

Յաքին սօլտանմլար ույտմուշ տէյիլլերիսի։ Պատ Իսմա սօլտանմընա պօրճունու էտա էմմէքտեն իքեն ույտմուշ պուլունմագ մեհօմէմի՝ էօլիւմ իլէ ճէզասը մեհրիպ օլունուր պիր գապահամ սայըըրըտ։ Լուկ. ժԲ. 19։ Ա է էյեր պաշ քնահինէրին հեմ փարիսեպիէրին ապաճըգ էյլէ պիր շիւպհէլերի օլմուշ օլսայըտը, սօլտանմլարտան շէքվա էտիպ՝ օձլարըն մեհքտիր ու ա՛պաշ չէքմէսինէ էմն այագ օլաճագ քիմմէլլէր քենտիլերի օլաճագլար իսի։ Իյէր օձլար մեհրիպ չալընմասալը՝ պիրպատոս խոսպէր օյտուղոս մատթիրսե, օձլարըն էօմիւս մեհվիքեյէ կիրիթիմար օլաճագտը Լուկ. ժԲ. 19։ — Գնդ օձու գանտըրըղ։ Ասանհէտիմ պիրկիւտի քի Պիղատոս պատ խուսուստա՝ էյեր օձլար սունու պայզա գալտրըմալարտա՝ մեհքեմիշե ապաճաղը իհմիմալ տէյիլ իսի։ Պատունու տահի պիրլերէր իսի քի Պիղատոս բիւշվէմի սեվերիտի. վէ պատունն իշինն սօլտանմլար պատ պապաճ պիր մեհվիքեյ կելեճէք օլտուգլարը սուրեմճէ՝ մատտէյի Պիղատոս իլէ մեհամիլե էմմէհսինի

Digitized by Google

15 Ալ է օնլար ագէէյի ալըպ՝ էօյլէսիլսիքլէրի կիպի էյլէսիքէնտի իւզէրլէրինէ ալտըլար։ Ալ՝ աքին օնլար էյէրչի սօլտաթլարը՝ ինսան շէհատ՝թը հագգա՝նիյէթինին գըլըճընտան գուրթարա պիլիրլէր իտի խսկ տէ, պու վէճՀ իլէ Հիւանի իրատէթլէրի իլէ եալան սէօյլէյինլէրին պաշկաերը իւզէրինէ սօրըմըշ օլան Ալլահըն շէհատ՝թը հագգանիյէթինին գըլըճընտան օնլարը քի՞մ գուրթարա պիլէճէք սիր։ Ալ է պունճիլէյին միւնէվվէր ըշըղլա գարշը կիւնահ իշլէյիպ պու սօլտաթլարը քէնտիլէրին զամիրլէրինէ գարշը պէօյլէ պիր աչըգ աշիքեար եալան սէօյլէմէյէ սաթուն ալան պու պաշ քահինլէր վէ իմամիարլար՝ նէ՞ գատար շէհիտ ա՝զապա լայըգ սայըլմաճագլար՝ տըր

15. Ալ է օնըր ոփէյէ ալըդ։ Պապ Ի Ջ. 15։ Ա Տիմ. Ջ. 10։ — Ալօյրեպիլոէ՛լէյէ կէզ էյլէպէլէր։ Ալսատաթլար պիր եալան սէօյլէտիքլէրինի պիլիրլէր իտի. լաքին պունուն իշինէ չօգ ագէչ ալմըշլար իտի։ Խսանէ 12։ Ընլար իհթիմալ սըր քի պու խուսուսատա փէք ազ սէօյլէտիլէր, եահսոտ օնլարա սիւալ օլունմատըգճա՝ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտիլէր. վէ իհթիմալ սըր քի օնլար քէնտի զամիրլէրինի՝ պու քէնտիլէրին իշի օլմայըպ Ալհուտիլէրին պիր մասլահաթը օլմադըգլա՝ պաշ քահինլէրին օնու խաթէտիքլէրի. վէ պու սէօզ՝ թա պու կիւնէտէք Ալհուտիլէրտէ չավ օրի մինվալ իւզրէ թէսվիյէ էթմէյէ հագգը վար տէյիւ սիւնէրէք՝ թէսքին էաէրլէրիտի։ Ալհէր պու Ալօմալըլարա մախսուս պիր մասլահաթ՝ եահսոտ քէնտի տինլէրինէ սաչիր պիր շէյ օլապըլար. իհթիմալ սըր քի՝ օնլար իշպու եարամազ իշէ կիրիշմէզլէր իտի։ — Ալ է պունէօզ Ա։ Կրիտաս Ալ՝ֆէնտիմիզին հագգ Ալ՝եահա օլատուդունու հէփ իգրար էթմէյէ իսթէմէյէնլէրէ՝ Կրիտաս Ալ՝ֆէնտիմիզին էօլուլէրտէն տիրիլմէք իսգաթը իլէ քէնտիլէրինէ զօր վէրիլտիյի թագտիրտէ, պու՝ եաՀնի Կրիտաս տիրիլմէտի, իլլա օնու շահիրտլէրի չալտըլար տէյիւ՝ պիր հագգը ճէվապ օլատու։ Պու միսիլիւ քիմսէլէր՝ հէր պիր տէհրտէ պուլունան ղայ՛թ չօգ էմնալլէրի կիպի՝ քէնտիլէրին մէնճաա՛թընա եարատտըգը զէմանատ՝ ա՛ղիմ ահմապլըգ իլէ էն տիւանէճճ եալանը եուսա պիլիրլէրիտի, եահսոտ իշպու սօլտաթլար կիպի Կրիտաս Ալ՝ֆէնտիմիզին էօլուլէրտէն տիրիլմէսինին էն գանտըրըճը իսգաթլարընը ինքեար էաէպիլիրլէր իտի։ Ալաքին ինանըլամազ քի, պիղարադ վէ թէՀՓիհ էտիճի ա՛գլէ մալիք օլան պիր թէք Ալհուտ՝ պու մասալըն պիր թէք սէօզիւնիւ ինանտը։ Պու տիվանէճճ վէ հէր Հալտե աչըգ աշիքեար եալանլարըն պիրի օ-

Digitized by Google

16 Ա՛Հ օն պիր շայիրտալէր

եհուդէքլէրի գաթըլանմամըշլա-
րըն ճիւմլէսինէ քեաֆիր վէ
թէքմիլէն գանտրըլմը խոր ։
Ա՛Հ պունուն իչիւն ատէնիյօր
քի (Կօրծ . Դ . 33)՝ "Ի՛ՏՈՒԼ-
ԼԷՐ՝ Ի՛ՍԱՊԱ ՀՅԻՍՈՒՍԱՒՆ ՏՒՐԻՇ-
ՄԱՍԻՆԻՆ ՀՇՀԱՏԵԹԻՆԻ՝ ԱՊԷՍԻՔ
գուվվեթ իլէ վէրիրլէր խոր" ։ —
Պա՛ Կ՚ԱՆԷՒ ։ Պապ ԻԷ . 8
շէրհինէ պագ ։

16 . Ա՛ՆԼԷ ԸՆՏԷՊՔԷ ։ Ա՛ՒԷԼ .
Ի . 14 ։ ՅՈՒՆ . 70 ։ Կօրծ .
Ա . 17, 18 . 25, 26 ։ — Կ՚ՕԼԱՆ
ԽՕՅ . . . ՎՐՊՐԱՐ ։ Իսանէ 7, վէ
Պապ ԻԶ . 32 շէրհինէ պագ ։ —
Տ՚ՕՂԼ ։ Պունուն Հանկը տաղ
օլտուղունու պիլմէզլիկ . լաքին
ինհիմամլ տըր քի, օնուն Հա-
յաթը զէմանընտա օլ իւզէյին-
տէ թէպտիլի շէքլ օլմուշ իսո-
չի տաղ խոր (Պատ ԺԷ . 1
շէրհինէ պագ) . վէ շիւպհէսիզ՝
ՏԷՄ՝ օլաճաղլարը մահալ վէ
զէման շայիրտալ՚ըլե կէրէկի կիպի
պիլտիրիլմէյէ խոր ։ Շ՚այիրտալէր՝
օպիր Ի՚ւետտարանիչլէրտէն էօյ-
լէնաիյիմիզլե կէօրէ՝ օնու Ի-
յուսաղէմտէ պիր գաչ տ՚ՓԱ՝
կէօրմիւշլէր խոր . լաքին օնու
պիր տահա կէօրմէք իչիւն Կա-
լիլէայա գատար վարմագ զահ-
մէթինէ չէքմէչի ատէյէր պիր
քէյֆիյէթ խոր, վէ պահու-
սուս քի՝ օնուն իլէ օյատտա
կէօրիւշմէսինի քէնտիսի Թաղ՚ին
էհմիյէտսիւ, վէ կէօրիւնտիւյիւնէ
կէօրէ՝ պու պիր պէօյիւք ճէ-
մի՚յէթի օլաճաղըտը, քի օրատտա

ԼՈՒԿ՝ օնու իճատ էտէնլէրին
սըգըլտըգլարը տարըգտան մա՚-
ռա պիր շէյ խապաթ եմմէզ
խոր ։ Պու մնատտէ՝ հէման օլ
վագի՚ օլտուղու զէմանտէ վէ
մահալտէ թէֆթիշ օլունմուշ ի-
սա՛, վէ Ի՚ՏՈՒԼԼԷՐԻՆ շէհատէ-
թինի եռալան չզգարմասը միւմ-
քինսիզ խոր ։ Ա՛ՆԼԱՐ Ի՚ԱՆ-
հէտրիմ հուզուրունատա ճէնա-
րէմ իլէ իբի տէքա՝ Ի՚ԼԼահ Հի-
ստուտու էսլիւլէրտէն գալտրտար
տէյիւ թագդիր էյլէտիլէր, վէ
Ի՚ատահէտրիմին պունա գարշը
սէօյլէյէճէք հիչ պիր սէօզիւ
եօղուտուտ ։ Կօրծ . Դ . 8—10 ։
Ե . 30 Ա՛Հ օնլար՝ իշպու վու-
գուա՚թը աշիկարէ խալգա իլէ
թագդիր էյլէտիլէրի զէմանն իւչ
պին Ն՚ՀուտիլԷր տահի՚նէ
ինանտըլար ։ Կօրծ . Ք . 41 ։
Պունատան պիր իբի կիւն սոնկրա
պէշ պին քիմսէլէր տահա՝ պու
իմանըն թէսիրատըն թէքմի-
լէն թագդիր՝ օլտուլար ։ Կօրծ .
Դ . 4 ։ Ա՛Հ ապ զէման իչինտէ
նէչէ նէչէ երքէքլէր վէ գադը-
լար Կօրծ . Ե . 14)՝ վէ իր
թագդիմ քեահինլէրի պիլէ պու
իմանա միւթի՚ օլտուլար ։ Կօրծ .
Զ . 7 ։ Չիլ վագի՚ Ի՚քիտատա
Ի՚ֆէնտիմիզին էսլիւլէրտէն տի-
րիլմէսինին իսպաթը օլ կիւն-
լէրտէ՝ օնու թէքմիլէն տինկլէ-
մէյէ քիմսէլէր՝ վէ քէնտի հիւ-
նի բիլգալէրի իլէ քէօրլէնմէ-
մէյէ նախօա Տագդ թագրաֆըն-
ատան պիր Հիւքմի զազագ ինէ

Digitized by Google

Գալիլեայ՝ Յիսուսուն անդարձ թէրթիպ էթաիյի տաղա վարաըլար ։

17 Ա՛ւ օնու կէօրիւնճէ, օնա սէճաճ գըլաըլար · պա՛զըտը խէ շիւպհէ էթաիլէր ։

Ներքին՝ հէմ օնուն հէմ առաքելտը տախի պուլունաճաղը տը։ Ա Կորնթ. ժե. 6։ Ինչպու պատըն սօնուսնաս ճիւմլէ Ա՛ւետարանիչներուն Մրիամաս Մագդաղենացիին ուրիշ կիներու հետ միասին Քրիստոսի մեռելներէն յարութենէն ետքը տեսնելնին։ Մրկ. ժզ. 9։ Մտթ. ի. 1։ Ղկս. ի. 1։ Յհ. ի. 1։ Գործ. ա. 3։ Ա Կորնթ. ժե. 5։ Ա Տիմ. գ. 16։ Ա Պետ. գ. 18։ Յայտ. ա. 5։ Ա Յհ. ա. 1։ Ա Կորնթ. ժե. 6։ Ինչպու պատըն սօնուսնաս ճիւմլէ Ա՛ւետարանիչներուն Մրիամաս Մագդաղենացիին ուրիշ կիներու հետ միասին Քրիստոսի մեռելներէն յարութենէն ետքը տեսնելնին։ Մրկ. ժզ. 9։ Մտթ. ի. 1։ Ղկս. ի. 1։ Յհ. ի. 1։ Գործ. ա. 3։ Ա Կորնթ. ժե. 5։ Ա Տիմ. գ. 16։ Ա Պետ. գ. 18։ Յայտ. ա. 5։ Ա Յհ. ա. 1։ Ա Կորնթ. ժե. 6։ Ինչպու պատըն սօնուսնաս ճիւմլէ Ա՛ւետարանիչներուն Մրիամաս Մագդաղենացիին ուրիշ կիներու հետ միասին Քրիստոսի մեռելներէն յարութենէն ետքը տեսնելնին։ Մրկ. ժզ. 9։ Մտթ. ի. 1։ Ղկս. ի. 1։ Յհ. ի. 1։ Գործ. ա. 3։ Ա Կորնթ. ժե. 5։ Ա Տիմ. գ. 16։ Ա Պետ. գ. 18։ Յայտ. ա. 5։ Ա Յհ. ա. 1։

կէօրտիւլէր, վէ օլա պիլիր քի, օնու քէնարիլէրինէ եագլաշըր իքէն իւլ կէօրիւքլէրինէ, օ ընդարատան պիրազ ուզագ խոր. վէ ճեմիյէթտէն չօգլարը օնուն հուզուրունաս եէրէ գափանըշ սէճաճ գըլար իքէն, պա՛զըլարը տանա շիւպհէսէ օլուպ՝ քէնարիլէրին օլ աշնա օլտուգլարը Յիսուս սահման պոմու տուր ա՛յիւ անիլամաղա ախգաթի իլէ պագըշ տուրուլար իսոր։ Պիլիրիզ քի՝ հաւմաս պիլէ իպհաս շիւպհէսէ իսոր (Յոբ. ի. 25), վէ օնպիր շայիրտին ճիւմլէսի տաճոր Ա՛րիսատս Ա՛փէնտիմիզին ուրիլմէսինէ գաղափահաճաս ի՛պարէթ օլան պիր չէբինմէք իլէ գանտարլար։ Ա՛ռլ. ի. 11—14։ Ընդ պուռնուն վագի՝ օլմայընը պէքլէմէ ուրիլէրինաէն՝ հէր պիր քէյֆիյէթէ՝ օնուն իճրա օլմուշ օլմասը հագդնաս պիր ժա՛նա վէրմէքտէ օլմատըսը, իլա պէր ա՛քս՝ թա արիթգ իմիմնա՝ էյլէ մէյէ գաճոր օլմայանաճաէք վէ ա՛գլ ու փիքրլէրի թէքմիլէն իսքնաճաթ օլանճաճէք գանմաղաճ իմիմնա՝ էյլէսիլէր ։ Ընդ պուզգուղընը ինանմաղաճ չէքինիլէր իսոր, քա՛ քի, օնուն վագի՝ օլմայընը խսպաթը օլ աէրէճէ այան աշիքճաճ վէ գափի օլտուքի, օնու ինանմամասը՝ քէնարիլէրին ՄՀՀուտ ալմալարընը

18 Ալ է Յիսուս եւագըն կէլ-
ած , վէ օնլարա սէօյլէյիզ ած-
ած . Ալէօքաե վէ եէրուե ճիւմլէ

ինանմամշագ սէրէճէսինուե ած-
վանելիք օլուր իսի :

18. Ալ է Յիսուս եօթըն կիլուի
ւէ : Յիսուս Ա՛ֆէնաիմիզ ու-
զագտան սուրմատը , իլա եան-
քարընա կէլիպ՝ անլարա քէնուի-
նին ա՛սէրեի օլան՝ պիր տհպապ
կիպի վէ պիր էյլիքքեւանի վէ
ռօսթանէ Թադրդ իլէ սէօյլեած .
Թա քի՝ օնլարըն ճիւմլէսի՝ օնուն
էօվրէրեաեն տիրիլմիշ օլտուղու-
նա Թէքմիլէն գանսընլար , վէ
Թա քի՝ օնուն հէսի միլէմիլէրե
Թա՛լիմ վէրմէք ուէյիւ վէրտիյի
պու էմրի՝ պիւմիւն Ա՛իլհաէյէ
ֆարդ օլտուղունու ռուչսուն լար :
Պու պիր ա՛զիմ վէ աղըր ֆուր-
սաեի խոր . վէ կէօրիւնիւր քի ,
Ա՛ֆէնաիմիզին օլ սէմիլէքաե
քէնուինին չօգ օլան ռօսթլարը
իլէ պու սան կէօրուշմէսի՝ Կա-
լիլեսաա իճլա էյլէսիյի սօն
իշի խոր : — Ալեօփե վէ Թէրե
ւէ : Պու հիւք՛ումԹին ճիւմլէ-
սի ասլընտան Յիսուս Ա՛րխա-
տոսա՝ Ա՛լլահ կիպի մահատա ի-
ած , լաքին շիմոի օնա քէնուի-
նին քէսագ էյլէսիյի Թէնի ման-
տուպու Ա՛իանճը կիպի վէրիլ-
ած , վէ պու վէճհ իլէ Ա՛լլահ
վէ ինսան օլան Ա՛րխատոսուն
փատիշահլըղը՝ ճիւմլէնին իւզէ-
րինէ հիւքիւմէթի սիւրէր :
սիա ամանէսինուե օլան օնուն
հիւքիւմէթին՝ ուէյիլ ասլի քէնու-
սինին խալդը իւզէրինէ՝ իլա

հիւքիւմէթի պանա վէրիլսի :

19 Ամո վարըպ՝ հէմ Թաշի-
ֆէլէրե Թա՛լիմ էտին , օնլարը

եարամաղլարըն ճիւմլէսինին՝ մէ-
լէքլէրին՝ վէ շէյԹանլարըն վէ
հէմ ճիսմանի վէ րուհանի տի-
ւնեալարըն իւզէրինէ գայիմ
տիր . եա՛նի ճիւմլէսի օնուն
փատիշահլըղընըն Թէպա՛սը վէ
գուլլարը տըր : Պագ ՛Ա . 27
շէրհինէ պագ : Ա՛ալմ . ր . 6—
9 : Զաք . 27 : ճած . 1 , 2 : Ի-
սայ . ք . 5 , 6 : Յոան . է . 14 :
Յ՛ուդ . ա . 32 . 33 : Ա՛ր . 22 :
Յեզէկ . գ . 35 : ե . 22—27 :
Ճգ . 3 : Ա՛է . 2 : Կորնթ . ր .
36 : Ա՛ր . 36 : Ա՛ովմ . Ճգ . 9 :
ա Կորնթ . Ճե . 25—27 : Ի-
ֆես . ա . 20—22 : փիլիպ . ր .
9—11 : Կող . ա . 16—19 :
Ի՛էր . ր . 8 ա Պետ . գ . 22 :
Յայտ . Ճա . 15 : Ճէ . 14 :
Ճք . 16 :

19 . Ա՛րդ վարըպ : Ա՛էր կէօ-
նա գարշը տուրմագ նիսպէթինէ
Յ՛իսլեսմի գայիմ՝ վէ փատիշահ-
լըղըմը սապիթ էմմէկ գասիր
օլտուղում իշուն (պագ Ճգ .
18 տէ՝ "ճէհէննեմ գասիսլարը"
ա՛ն սէօզլէրինին շէրհինէ պագ) ,
ճիւմլէ ասամլարըմա հիմայէթ
ու սիյանէթ վէրմէյէ՝ վէ հէմ
տիւշմէնլէրիմի գահր ու միւզ-
միւհալ էմմէյէ գուտրէթ ու
հիւքիւմէթի պանա վէրիլսիյի ի-
շուն , պու սէ՛էպտէն հիշ
գօրգմայարագ՝ պիւիւն տիւն-
նայա վարըն , վէ խաչըն պա-
րողընը հէր պիր տաէմին գա-

Digitized by Google

զիզ Յուհուն ասելնա վաֆեթիզ
տէրին վէ Ղազարոս վէ Յ՛-
ղիզ Յուհուն ասելնա վաֆեթիզ օ-
մագ՝ փէտէրէ վէ Ղազար վէ Յ՛-
ղիզ Յուհա վաֆեթիզ օմագ տէ-
մէք տիր. վէ պիրինէ՝ քիմ օ-
լուրսա օլսուն՝ վաֆեթիզ օմագ՝
օնու վէ օնուն թա՛լիմաթլերինի
ճիւմլէ ա՛լէմին հուզուրունա
գապուլ էթմէք տէմէք տիր:
Պու վէճէ իլէ Նէհուտիլերին
"ճիւմլեսի Աղլսէհ վաֆեթիզ
օլսուղար" (Ա Կորն. ա. 2),
նա՛նի օնլար Աղլսի քէնաի-
լերինէ նօմս վէրիճի տէյիւ գա-
պուլ էտերէք՝ օնուն թա՛լիմինէ
միւթի՛ օլսուց՝ կէօսթէրէճէյի
նօլս գապուլ էյլէտիլէք: Պու
վէճէ իլէ Պօղոս սօրպօր քի (Ա
Կորն. ա. 13), "Պաղատո՞ն
ատընսա սը վաֆեթիզ օլսուս-
նուզ". նա՛նի քէնտիսինէզ Պօ-
ղոսմ՞ն թէսլիմ էթտիհինիզ:
Խաչը. օնլար փէտէրին վէ Ղա-
ղուլուն վէ Յ՛զիզ Յուհուն խա-
մինէ վաֆեթիզ օլմուշլաղընը:
Ղնլար փէտէրի քէնտի Ղատա-
տրճընլարը վէ Այահիպի տէյիւ
գապուլ վէ իգրար էթմիշլէրի-
վէ քէնտիլերինի օնուն խրզմէ-
թինէ վագֆ էթմիշլէր իսի: Ղ-
ղուլու Աեսիա վէ տէնէնէնըն
Իսլաս էտիճիսի տէյիւ գապուլ
վէ իգրար էթտիլէր, վէ օնուն
հէմ նօմսղարընը վէ թանզըմա-
թընը գապուլ էթտիլէր, վէ օ-
նուն հիւքիւմէթինէ՝ փէյղամ-
պէրլէրի՝ Յ՛նահինլէրի՝ վէ փա-
տիշահլարը տըր տէյիւ միւթի՛

փէտէրին վէ Ղազարոս վէ Յ՛-
փուսու էօնիւնէ տիքին: Այիլ
էյէրչի զա՛իֆ իսէնիզ տէ՝ պէն
գու վիէթլի իմ: Յ՛յէր սիզ զա-
թէն քէսաֆի տէյիլ իսէնիզ տէ
պէն հէր պիր իուսուստա վէ հէր
վէճէ իլէ քիֆայէթ էտերիմ. վէ
պէնիմ գու վ էթիմ իլէ հէր շէ-
յի էտեպիլիքսինիզ: Տիւնէա
պէնիմ տիր, վէ պէնիմ ատըմ
իլէ վէ ահտիմ իլէ տօղաճագ
տըր: Պէն օնու ֆիւտա էյլէտիմ,
վէ փէտէրիմ օնու պաշա էօ-
ղլուժումին պահապը տէյիւ վէր-
տի, վէ օնուն իչինտէն շէյթա-
նըն փատիշահլըղը քիւլլիյէն
տեֆ՝ ու քեֆ՝ օղունաճագ տըր:
Այ էյ սիզ՝ էյէրչի էօղիւր իսէ-
նիզ տէ, պէն հաշարըմ. վէ
թէրթիպ էյլէտիյիմ շէյ գապիմ
վէ իշ թէքմիլ օլաճագ տըր: —
Էէէ ընայէթչիլէրէ ըո՛չմ էոէն:
Պուրատա "թալիմ էտին" տէ-
յիւ թէրճիւմէ օղունան ղուղէ-
թին Յ՛նունանիճէտէ ասըլ մա՛-
նասը՝ շայիրալէյին հախօտ շա-
յիրտ էտին տիր: Այարըն հէմ
միլէմմէլէրի շայիրալէյին, հա՛-
նի ճիւմլէսինի՝ կէրէք Յ՛էհու-
տիլէրի վէ կ՛իրէք թաչիֆէլէրի՝
Ինճիլի գապուլ էթմէք վէ պէնիմ
շայիրալէրիմ օլմագ թարիֆինէ
կէմէթին: Այոչ. ԻԲ. 27, 28: Ղը.
2, 3: Յ՛նաց. ԻԲ. 1—4: ԻԲ. 6:
ԾԲ. 10: ԿՋ. 18, 19: Այ՛ԷՀ.
ԾՋ. 15: Գ՛ոէ. ԻԲ. 47:
Գ՛ուէ. Ա. 8: ՀԳ. 46, 47:
ԻՂ. 28: Հ՛ոմ. Հ. 18: Կող.
Ա. 23: — Փէտէրէն Ա: փէ-

թահմին էաեաէզիտի քի , չօճուգ-
լարը սիւնակեմ այնինտեն տիշարը
պրագըն տէյիւ էմը օլունմուշ
իտի : Ա է պուննտան պէօյլէ
Վրիստոս Յիքենտիմիզ քէնտիսի
նախօտ օնուն շայիրտլէրի պատ-
նու աշխըտար սէօյլէտիքճէ (վէ
օնլարըն հիչ պէօյլէ պիր շէյ
սէօյլէտիքլէրի օլմնատը) չօճուգ-
լար վաֆթիզ այնինտէն տիշարը
պրաղըլաճագլարը միւլահազատ,
հիչ պիր Յէհուտինին տ՝գընտ-
ատն պիրէ կէչէր շէյ տէյիլ իտի :
Յէր տէնիրսէ քի՝ մա՛սում չօ-
ճուգլար ինանամազ, վէ սա թ
ինանանլար վաֆթիզ օլմնըը տըր .
պունա ճէվապէն սիւալ էտէպի-
լիրիզ քի՝ Յէյնէ իսէ՝ մա՛սում-
լար նա՞րլ գուրթուլապիլիր .
չինանքի սաթէ ինանանլար գուր-
թուլաճագ տըր : Ա է օնլար նա՞-
սրլ թաա՛մ ալապիլիր . չինանքի
պօղտա տէյօր քի սաթէ խլէ-
յէնլէր եէմէլի տիր : Բ Կոռ . գ .
10 : Ա՛ամսումլար՝ պուլունտուգ-
լարը Հալին իգթիսապընտան՝ ի-
ման իճրասընը էթմէկէ գատիր
տէյիլլէր տիր . վէ էյէր օնլար
իմանըն իճրասընը էթմէզսէն
գուրթուլա պիլիրլէր իսէ, քի
պու օպիրինտէն տահա իյի վէ
պէօյիւք պիր շէյ տիր , էզպէթ-
թէ օնլար իման կէթիրմէզսէն
տահի վաֆթիզ օլա պիլիրլէր ,
քի պու՝ տահա քիւչիւք շէյ
տիր : Յէյնէ Աստ օնլարըն
սիննինի սիւնակեմ օլմազարընա
մանի պիր շէյ սայմատը իսէ ,
պիղէ մահասուսէն էմր օլունմագ-
սըզըն՝ օնլարըն սիննինի վաֆ-

օլտուլար : Ա է Յ՝զիզ Ի՛ուհու՝
ճիւմլէ ա՛լէմին հուզուրունտա՝
քէնտիլէրին ա՛զիզլէտիճիսի վէ
թէսէլլի վէրիճիսի տէյիւ իգրար
էտիպ՝ քէնտիլէրին տէրուննինտէ
սաքին օլուպ հիւքիւմէթ սիւր-
մէք իչիւն թէքմիլէն օնուն զապ-
թընա քէնտիլէրինի թէսլիմ էյ-
լէտիլէր : Ընլար՝ քէնտիլէրինի
Աստ փէտէրե՝ Աստ Ղուլա
վէ Աստ Ի՛ուհա վէրտիլէր , քի
թէքմիլէն վէ էպէտէն օնուն
օլտուընլար : — Ա ֆինէզ Եփէն :
Ընլարը վաֆթիզ վասիթասի ի-
լէ Վրիստիան Վիլհէլմինին
պէրէքէթլէրինէ նայիլ էյլէյին :
Ընլարը՝ Յ՝զիզ Ի՛ուհուն թէ-
սիրաթը վասիթասի իլէ Վրիս-
թիանլըղըն փաքլէյիճի նի՛յմէթ-
լէրինէ թէշհիրէն տու վասի-
թասի իլէ աղըր պիր թարզ իլէ
Աստ վագֆ էյլէյին : Ա՛ՒԻ
ա.զ. 16 : Կ՛ուչ : բ. 38. 41 :
ը. 12—16. 36—38 : թ. 18 :
ի. 47, 48 : ժ.զ. 15. 33
ի.թ 3—5 : ա Կ՛ուրն . ա. 13—
16 : ա պէ գ . 21 : Պուրատա
շունուն աշխըտար օլտուղունու ի-
շտրէթ էթմէկէ չայան ադը քի ,
Վրիստիանլարըն մա՛սում չա-
ճուգլարը իշտու Յ՝հնի Ի՛հտատ
Աստ վաֆթիզ վասիթասի ի-
լէ Յ՝սքի Ի՛հտատ սիւննէթ վա-
սիթասի իլէ օլտուգլարը կիպի
վագֆ օլունատիլիրլէր : Յ՝յէր
պու թէնպիհ՝ "Աիտին ճիւմլէ
միլլէթլէրի Յ՝հուտի տինինէ չէ-
վիրիպ՝ Իսրայէլ Աստ՝ընդըն ա-
տընա օնլարը սիւննէթ էյլէյին"
տէյիւ օլայըտը , հիչ քիմսէ

20 ևՀ ածելարա՝ սիզե Հեփ

20. Ասիկ Հեփ Իսուսիհ Իրեփե-
լեյնի ամ պուրատաս էյրենի-
լուկ քի, (1) Հեփ վաֆիթիզ օ-
լանլար՝ թա՛լիմ ալունմաղա
միւՀթաճ ատըլլար, վէ թա՛լիմ
օլունմալը ատըլլար։ ()նլարըն կէօ-
րիւնիւր Իհլիսէյէ ա՛զա գա-
պուզ օլունմալարը՝ ենաան զի-
յատե պիր շէյ իչիւն ամր։
()նլար Իհրիստաուն ՔըթԷ-
պինէ էյրենիւք իչիւն կիրէր-
լեր։ Ասաֆիթիզ օլաուգլարը
զէմանատ՝ ղայէթ ազըր վէ ա՛-
զիզ պիր թաղըլմա քենաիէյէի-
նի էյրենիւք պօրճու ալըճընա
գօրլար։ (2) ()նլար ահէյլ պու-
տունլուգունըն ա՛տեֆլէրի վէ գա-
նունլարը՝ իլլա Իսապըն էմրի
վէ թէնապհէյէրի իւզրէ թէրպի-
յէ օլունմալը ատըլար։ ()նլար
Հէր վէՀՀ իլէ Իրհաստաս ի-
թաա՛թ էթմէյէ վէ ենուն էմր-
լէրինի քենաիէրինէ գանուն
վէ ճալընըզ գանուն էյլէմէյէ
վէ ենուն էմր էյլէսիյինի վէ
պիլա թէնզիլ ենուն Հէփ էմր
էյլէսիյինի կէօզէթմէյէ էյ-
րենմէյի ատըլար։ ()նլար էչպու-
Իրհաստաուն էմրլէրինին նէ զ-
ատուղունու Իհլիսաիներ ենուն
խօճալար օլմազա թա՛յին էյլէ-
սիյի քիմսէյէրուն էյրենմէյէ
ատըլար։ վէ պու խօճալար քէն-
սիլէրի տաճի՝ Ալահատան թա՛-
լիմ օլունմուշ օլմալը ատըլար։
Պապ Ե· 24—27։ Ա ()էֆ-
ե· 32։ Ժ Ա· 32։ Կօրն· Ր·
42։ Ի· 20, 21· 27։ Ա Կօրնթ·

էսին,

Թիզ օլմալարընա մանի՝ սայմազա
նէ՞ Հագդըմըզ վար։ Ալէհուսի-
լիքաէն իլէ Իրհիսթիան օլան-
լարըն չսճուգլարընը նէ՞ էթմէյէ
իսի։ ()նլար ատահա սիւննէյէթ
օլուպ՝ Ալէհուսի կիպի մի Թէր-
պիյէ օլունմալը իսի։ Իսայըր.
Հիչ պիր վէճՀ իլէ էջդէ օլմա-
լը ատիյէ իսի։ ()նլար րէսատ ու
Թէյիք օլունմուշ՝ վէ ճէմաա՛թ-
լարըն նէ պիրբինտէն նէ ատ օ-
պիրբինտէ՞ն մի ալմամալը իսիյէր։
Իսայըր. Հիչ պիր վէճՀ իլէ պու
օլմալը ատիյէ իսի. չինքի պու
ենլարըն Հաղինի էվվէլքիներտէն
ատիյէ ատահա էյի՝ իլլա ատահա
պէտթեր էթմէյէ օլուրուսատ։
Իսայըր. պու պապաե մախսու-
աէն պիր նէՀի վէ նատագ օլմա-
ագճա (վէ պու միսիլ իւ պիր
նատագ իչիսիմիշ չէյ ատիյէ
սիր)։ Թապիա՛թըր իլէ ենլարըն
ճիւմլէսի Իրհիսթիան ատինէ
վաֆիթիզ վէ պօղսուն Կորընը-
Թապուլարա Ա Ալէքթիւսիւնիւն
է· 1Հ իւնտէ զիքր օլունսուղու-
նա կէօրէ Իրհիսթիան պապա-
լարըն նա վալիտէյէրինին սի-
նինէ Թապի՝ սայըլմաճագլէրի մու-
գարրեր իսի։ Իշպու պապալն
պունատան սօնկրագի խանէսին-
աէն էյրենիրիզ քի՝ ատիյէ
սալը Հալէա էյրենմիշ վէ թա՛-
լիմ օլունմուշ քիմսէյէր՝ իլլա
ատահա էյրենէճէք վէ թա՛լիմ
օլունճաճագ քիմսէյէր պիլէ շա-
յիրա իսմինին իչինէ շամիլ սիր-
լէր։

ՅԱԱ. 2. 23։ ՃԳ. 37։ Ի՛ՀԵՒ. Գ 11—17. 20 ՃՀ։ Զ. 1—3։ Իգղ. Ա. 28։ Ա ՔԻՒ. Գ. 1, 2։ Բ ՔԻՒ. Գ. 6—12։ Ա ՏԻՄ. Զ. 1—4։ ՏԻԳ. Բ. 1—10։ Ա ՊԻԳ. Բ. 11—19։ Բ ՊԻԳ. Ա. 5—11։ Գ. 2։ Ա ՅՈՎՀ. Բ. 3, 4։ Գ. 19—24։ ՅՈՎՓ. ԻԲ. 14։ —Ի՝ՆՉՈՒ պիտի ... թէ՝ Ի՛ՆՉ ԻՆՉ ԸՍՏ, Պու՝ Ի՛ՍՐԱԷԼԱՑԻՔ ՔԵՆՆԱԻՄՔԴԻՆ ՔԵՆՏԻՆԻՆ ՓԱԳԻՐ ՀԱՄԻՐԱԿ՛ՐՈՒԵՆԵ՞ ՄԲԱՍՊԱՐԱԿ ՊԻՐ ՎԱ՛ՍԻ ԽԱԽ։ Պու՝ ՊԻՐ ՕՍԱՓԻ ՃԵՂԱՒԻՆ ՎԱ՛ՍԻ ԽԱԽ ՔԻ՝ ՀԵՂՓԻՂ ՎԷ ՀԱՊՂԱՐ ՎԷ ԿԵՂԵՑԿԵՔ ԶԷՍՏԱՆ ՀԻՒՀԱՆԻՍ ՕՆԱԼ ԻՆՔՆԻՍԱԿ ՊԻՐ ԽԱԽ։ Պասպ ԺԸ. 20 ՀԷՐՀԻՒՆ ԱՊԱԿ։ Ի՝ՍՐԱԷԼԱՑԻ ՔԵՆՏԻ ՀԱՅԻՐԱՊԵՏԻՒՆԻՆ ՍՐԱՆԱՑԱՆՆԱՆ ՀԵՐ ՊԻՐ ԲԱՍՊԱՓՆԱՑԱՆ ՀԷՅԼԱՑԱՆԸՆ ՓԱՍԱՒՇԱՀԱՂՈՂՆԵՐ ԵՂԳՄՆԱՂ՝ ՎԷ ՕՆԱԼ ԵՒ ԲՐԻՆԵ ՔԵՆԱՒԻՆՔԻՆԻ ՄԻՋՔԱՀԵ ԿԵՕՆԱԵՐ. ՄԵՔ ԻՍՂԵՔ ԽԱԽ, ՎԷ ՕՆԱՂՈՂՆ ՔԵՆՏԻ ԶԱԼԱՀԱՐՈՒՆԱՑ ԱՊՈՒՆԱԼ ԷՔՄԵՀԵ ԳՈՒԱՐԵՔԵՂԵՐԻ ԵՕՂՈՒԱԾ, ՀԵՄ ՄԵ՝ ԲԵՆՁԵ ԱՐՔԵՂԳ ՔԵՆԱԽԱՆ ՕՆԱՂՈՂՆ ԵՒՆԶՆԱԾ Օ. ԱԱՀԱՃԳ ՄԵՀԵԻՔ ԽՈՒ։ Ի՝ՍՐԱԷԼԱՑԻ ՔԵՆՏԻ Ի՝ՈՒՀՈՒՆՈՒ ԿԵՕՆԱԵՐԵՁԵՔԻՍԻ, ՔԻ ՕՆԱՂԱՑ ԲԵՒԵՂԻՆ ՎԵՐԱՅԻՆ, ՀԵՂ ՕՆԱՂԱՑ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԷՂԵՒԻՆ։ Ա՝Յ Է Օ՝ ՔԵՆԱԽԱՆ ՄԵ ՕՆԱՂԱՑԱՆ ՀԻՇ ՊԻՐ ԶԷՄԱՆ ԱՒՂԱԳ ՕԱԱՀԱՃԳ ՄԵՀԵԻՔԻՍ ԽԽԱ։ Ի՝ՆԱ ՊԻՐ ՍԱ՛ՔՍ Է ՒԵՐՋԻ ՕՆԱՂՈՂՆ ԲԵՒՔՔ ԷՂԵՒԻՆ ԽԱԽ ՍԱԱԽԱՆ՝ ՆԻՒՆԵ ՄԵ ՕՆԱՂՈՂՆ ՊԻՒԵՍԻՆՁԵ ՕԱԱՀԱՃՂԵՍՔ. ՎԷ ԷՅԵՐՔԻ ԿԵՕՐԻՒՆԱՁԵ ՊԻՐ ԲԱՂՂ ԻՒԼԵ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ ԽԱԽ ՍԱԱԽԱՆ՝ ՓԻԼ ՎԱ-ԳԻ՝ ՕՆԱՂԱՑ ԷՎՎԷԼՔԻՆԱԵՆ ԵՒ-ԳԵՆ ՕԱԱՀԱՃՂԵՍՔ։ Ո)ՆՂԱՐ ԻՂԵ ԱԷՐԱՊԱԷՐ ՍԱՔԻՆ ՕԱԱՀԱՃՂԵՍՔ, ՄԵՔԵՒՆՆԵՔ ՕՆԱՂԱՑԸ. ՕՐԻՍԱՍՆ-ՍԱ ԷՍԷՁԵՒԻՍԻ (Ո)ՎՀ. ԺԳ. 22, 23), ՀԱՄԵՁԻՔ ՎԱՔՏԸՆԱԵՍ ՍԱՅԻՄՍ ՕՆԱՂԱՑ ՀԱՂՂՈՐ ԵՒՐՈՒՄ ՕԱԱՀԱՃՂԵՍՔ, ՕՆԱՂՈՂՆ ՁԻՒԼԷ ՄԻՒՀՔԻՒԼՈՒՂԼԱՑՈՂՆԵՔ ՎԷ ԿԻՒՃԼԻՒՂՔԷՐՈՒՆԻ ԿԷՂՄԻՒՔ ԳՈՒԱՂԱՂՈՒԳ-ՂԱՑԱԾԱՂՂՈՒԱԾ, ՕՆԱՂՈՂՆ ՊԱՀՂԱՏՂԳԱՐՈՂ ՍՈ՛ԿԻՄ ԻՀՒ ՕՆԱՂԱՑ ՊԱ-ՀԱՑ ՀՂԳԱՐԱՑԱԾԱՂՂՈՒԱԾ, ՎԷ ԷՆԾԱ-ՄՂ ՕՆԱՂՈՂՆ ՔԵՆՏԻՆԻՆ ԷՊԷՍԻ ՎԱՍԻՀՀԱՏՂԸՂՆԱՑ ԿԵՕԻՄԻՒՐԷՁԵ-ՍԻՍԻ ։ — Տ՝ԱՒ՛Ծ ։ Ի՝ՍՐԱԷԼԱՑԻ ՔԵՆՏԻ ՀԱՅԻՐԱՊԵՏԻՒՆ ԻՒ Է ՍԷՍԻԼ ՍՍՂԶ ԱՊ՛ԶԸ ՔԷՐ-Ը։ ԻՒԼԱ ՀԵՐ ԶԷՄԱՆ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ, ՍԷՍԻԼ ՍԱՂԶ ԳԱՐԱՑԱՑԱ՝ ԻՒ-ԼԱ ԱԷՆԻԿԱԵ ՍԱՍԽ՝ ՍԷՍԻԼ ՍԱՂԶ ՍԱՐԱՅԱՑԱ ԵՑԱ ՍԻՆԱԿՈՒԿԱՑԱ ԻՒԼԱ ՀԱՍԱՑԱՑԱ ՍԱՍԽ՝ ՍԷՍԻԼ ՍԱՂԶ ՀԱՓԽԱՆԸՆ ԻՒՔ ԿԻՒՆԻՒՆԱԵ (Ո)ՎՀ. Ի. 19) ԻՒԼԱ ՀԵՐ ԿԻՒՆ ՍԱՍԽ՝ ՍԷՍԻԼ ՍԱՂԶ ՀԱՅԱՓԱՑԱ ԻՒԼԱ ԷՕԼԻՒՄՈՎ ՍԱՍԽ ՕՆԱՂՈՂՆ ՊԻԼԷՍԻՆՁԵ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ ։ Ո)ՆՑԱՑԱ Ի՝ՍՐԱԷԼԱՑԻ ՔԵՆՏԻՆԻՆ ՕՆԱՂՈՂՆ ԻՒՔ ԱՊԵՐԱՊԱԷՐ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ ԿԻՒՆ ԵՑԱ ՍԱՍ'ՔԻ ԵՑԱ ՍԱՍԳԻԳԱ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ ։ Պ՝ԱՒՐԱՑԱՑ ՕՆԱՂԱՑ՝ ՕՆԱՒՆ ԲՍ՝ՒՀԱՆԻՒ ՀՍ՝ՒՂՍ՝ՒՂ ԵՔ-ՍԻՔՍԻՔ ՕՆԱՂԱՑ ԻՒՔ ԱՊԵՐԱՊԱԷՐ Օ-ԼԱՀԱՃՂԵՍՔ ՕՆԱՂԱՑ ԲԱՀԳԻԳ ԷՔ-

Digitized by Google

տալիմա՝ տիւնեանին ասնուհատէք
տիրէյօր։ — Տ՛ենեանը ասնաա-
նափ։ Պէս պէլլի տիր քի՝ պու-
նուն մ՛նասը տէյիլ Յէհու-
տիլէր Թանզըմաթըն սօնու՝
իլլա զէմանըն սօնու անկլաշըլ-
մալը տըր։ Ի՛շքերար տըր քի՝
Ի՛րհատաս Յ՛ֆէնտիմիզ՝ Ի՛հսու-
լէրին զէմանընատն չօգ ուզագ
կէլէճէք զէմանլարա նազար ֆ-
ուէյօր. վէ պու՝ օնուն պիր փէք
լաթիֆ վա՛տը տըր, քի քէն-
տինին հէփ շայիրտլէրինէ վէ
խուսուսա խըզմէթճիլէրինէ՝ Թա
տիւնեանըն սօնունա գատար
Ի՛նճիլի տիւնեատա եայմանըն
վէ քէնտի փատիշահ՛ըզընը մա՛-
մուր էթմէնին ա՛զիմ խըզմէ-
Թինտ օնլարա եարտըմ էյ-
լէսին, օնլարը գուվ էթէլէնտիր-
սին, եօլու կէօսթէրսին, հի-
մայէթ էյլէսին, վէ օնլարը
միւսապար՛քէսին։ — Ի՛մն։ Պապ
Ջ. 13 «Ի՛մին» լուղէթինին
շէրհինե պագ։ Ի՛շպու լուղէթ
պուրատա՝ ատաէճէ պիր սօն
ակօզ օլսուն տէյիւ պիր սըզքըր
կիպի գօնաւլմամըշ տըր. լազքին
էյէր պուրատա Ի՛րհատաս Ի՛-
ֆէնտիմիզ քէնտիսի օնու գուվ-
լանմըշ իտի խսէ, քէնտինին
հէնուզ Թագդիր էյլէմիշ իտի-
յի քէնտի Ի՛լքէսինէ օլան՝
միւսապարէք վա՛տը Թատտըգ վէ
Թահգիգ էթմէք իչիւն գօնմուշ
տուր։ Պու՝ պուրատա Թագդիր
էյլէտիյի վա՛տա օնուն քէնտի
սիզին իլէ իմ։ Ի՛մին։

իմզասը՝ քէնտի Ի՛մինի տիր. քի
օ՝ «Ի՛մին՝ Ի՛մին» վէ Ա՛ագգ շա-
հիտ՝ քէնտիսի տիր (Յոյա. Գ.
14), վէ պ՛զէ՝ իշպու վա՛տը
էթմէքտէ քէնտինին իսկվուտինի
վէ հիւսնի բիզատըզը վէ օլ
վա՛տըն ատահիլիյինի պէյտան հ-
ասէր։ Ա՛ֆ էյէր պու սէօզ Ի՛-
ւեսատատանիլինն Ի՛մինի իսէ, օ-
նուն էօյլէ օլսուն տէյիւ ճան
ու տիլտէն տարզատանու վէ տա-
ա՛սընը պէյտան էտէր։ Ինուն
Ի՛մինի՝ Ի՛րհատատն միւսապէք
վա՛տընը՝ պու վէճհ իլէ պիր
հէբատէթլի տաւա՛յա տէօնտե-
րիր, վէ պու պատատա՝ «Ի՛ա-
մապ՝ էօյլէ օլսուն» տէմիշ
կիպի պուդօր։ Ա՛ֆ պատնատան
պէօյլէ՝ իշպու Թէֆսիրի եազան
վէ Թէրճիւմէ էտէն տահի պու-
րատա Ի՛րհատաս Յ՛ֆէնտիմիզին
իշպու ԹահԹը վա՛տընա քէնտի-
լէրին Ի՛մինինի զամմ էթմէյէ՝
վէ օնու հէր օգուշանը տահի
քէնտի Ի՛մինինի զամմ էթմէ-
յէ գամէնէ կէԹիմէյէ տրզա-
էտէրլէր։ Ա՛իւմէնիզ տուա՝ է-
տէլիմ, քի հէմտան էօյլէ օլսուն
վէ Թէքմիլէն Ինանալըմ, քի
էօյլէ օլաճագ տըր։ Ինտ Ի՛ատապ
(Ինհսու՝ տայիմա պիզիմ իլէ օլ
վէ պիզի իշպու օնուն իւզէրի-
նէ իւմիտլէնտիրտիյին գըյամէթ-
լի սէօզիւ (Ա՛ատ. ՃԺ. 49)՝
գուվվաթըրընըն Հագգընատա զիքր
էյլէ։ Ի՛մին վէ Ի՛մին։

Digitized by Google

ՎՐԻՍՏՈՍ ՅԻՆՉԱՏԻՄԻՈՒ,

ՅԻՐԱԼԻՏԵՍՆԵՒ ՎԷ ԿԷՈՐԻՆԹԵՍՆԵՒ ՎԷ ԿԷՍՍԷ ՉՔՆԹԱՍՐԸՆԷՆ

ՄԻՆԹԷՓԷՐԻԳ ՆԱԳԼՈՑԹԼԻՐԻՆԿՆ

ԹՈՒԹՊԸԳԸ

Խաթըսա հըփշ օլունմալը սըրը քի, տէօրթ Յ՚ահտարանիչլէր Վրիստոս Յ՚ինչնամիզին է՛ամրունուն վէ եօլումունուն ա՛զամ սահիհ վուգուա՛թլարընըն պիրի պիրինաէն փարգլը տէօրթ շահիլէրի տիր։ Ընլարըն ճիւմլէսի հէման օ. չէյլէրի նագլ էթմէզլէր. հէմ ահ չէյլերի՝ հէփիսի պիր թէրթիպ իւզրէ նագլ էթմէզլէր. վէ օնլարըն հիչ պիրի հէր չէյի նագլ էթմէք իգրարընաա տէյիլ տիր (Յովհ. ԻՁ. 25), վէ հիչ պիրի չէյլերի հէման օլ վագի՛ օլուդգլարը թէրթիպ ու սըրասընա կէօրէ նագլ էթմէք տահի իգրարընաա տէյիլ տիր։ Ընլարըն պէօյուք մագսուտու պէս պէլլի պու իսի քի, օլ չէյլերի նագլ էթսինլէր, վէ օնլարըն վուգո՛ւ պուլմասընըն սըրասընա չօգ պագմասըլար։ Իմի պիր Յ՚ահտարանիչին նագլինի թէրը էյլէսիյի պիր վուգո՛ւաթըն պիր սայիր Յ՚ահտարանիչին նագլ էթմէսի՝ անուն իտալան տէպլէմիշ օլմասընա պիր իսպաթ օլսմազ։ Պաղ Ը. 28, վէ Ի. 30 շէր Տլէրինէ պագ։ Իմի իշպու գանունլարը տաստ գըլարագ Յ՚ահտարանիչլէրին Վրիստոս Յ՚ինչնամիզին էօլուվլէրաէն աիրիլմախ՝ կէօրիւնմախ վէ կէօյէ չզամասընըն խուտատունա վէրմաիքլէրի պիրի պիրինաէն փարգլը նագլիյէթլէրէ նազար եաէլիմ։

Ա. Վրէյտոս Յ՚ինչնամիզին եօլ-էվրտնէն պէէլմախ։

1. Ընտուս Յ՚ինչնամիզ մէզարա՝ ճուսմա՝ կիւնիս ախշամ գօ-

Digitized by Google

նուագ՝ Յովսեփ իւր Նիկոդեմոս եբեաի իւր ամենեքեան ուստա աղաճը իւր գարըշմըշ միւրրի սաֆի իւր պիր չարշաֆա սարըմըշ իտի։ Պապ ԻԸ. 59, 60 շէրհինե պագ։ Յովհ. ԺԹ. 39, 40։ Ալ֊ի գարըլար տախի հէման օ կէճէ պահարլար հազըրլամագատա օլտուլար. լաքին թա հաֆթանըն իւլք կիւնիւնէ գատար պու հազըրլամագատա օլտուգլարը թէրքիպի թէքմիլ էթմէմիշլէրիտի։ Պ֊ոէ. ԻԳ. 56։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 1։

2. Հաֆթանըն իւլք կիւնիւնտէ՝ գարըլար թէրքիպի՝ եա պաղը պահարլար տահա սամթուն ալտրագ՝ եախօա օնլարը տահա էյիճէ գարըշտըրարագ թէքմիլ էյլէտիլէր։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 1։

3. Օնլար մէզարա էրքէն կէլտիլէր. լաքին օնլար՝ իհթիմալէն՝ շէհրին պիրի պիրինտէն փարգը մահալլէրինտէ սաքին օլմալարը սէվիպինտէն՝ թապիա՛թը իւէ գըյաա օլունա պիլիր քի՝ օնլա ըն ճիւմլէսի պէրտպէր կիթմէմիշլէր, վէ մէզարա՝ ճիւմլէսի հէման պիր զէմանտա նէթիշէտիլէր։ Պապ ԻԸ. 1 շէրհինե պագ։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 2։ Պ֊ոէ. ԻԳ. 1։ Յովհ. Ի. 1։

4. Կէլէն գարըլար՝ Ա֊ագդալենացը Ա֊արիամ (Ա֊ոէ. ԻԸ. 1։ Յովհ. Ի. 1)՝ Յակոբոսուն վէ Յովսեփին վալիտէսի Ա֊արիամ (Ա֊ոէ. ԻԸ. 1։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 1։ Պ֊ոէ. ԻԳ. 10)՝ Օղլեզէբեոսուն գարըսը վէ Յակոբոս իւէ Յովհաննէսին վալիտեսի Սողոմէ (Ա֊ոէ. ԺԶ. 1)՝ Հերովդէսին քէհխիւատսըզ ԱՔաճանըն գարըսը Յովհաննա (Պ֊ոէ. ԻԳ. 10)՝ վէ պուճուլարըն պիլէսինճէ՝ խամլերի զիքր օլունմամըշ պա՛զը սայիր գարըլար ասէի իտի։ Պ֊ոէ. ԻԳ. 1. 10։

5. Օնլար՝ (1) մէզարը կէօրմէք իչիւն Ա֊ոէ. ԻԸ. 1)՝ վէ (2) թէնի պալասանըլամագ իչիւն Ա֊ոէ. ԺԶ. 1։ Պ֊ոէ. ԻԳ. 1) կէլտիլէր։ Իհթիմալ տըր քի պահարլարը հազըրլայանլար մէզարա՝ օնու կէօրմէյէ կէլմէք իչիւն ա՛ճելէ էաէնլէր գատար թէզ եէթիշմէտիլէր։

6. Օնլար եօլտա իքէն օնլար իչիւն մէզար գափուսունտա օլան թաշը քի՞մ եուվարլայաճագ ոէչիւ եօլտա սօրտուրմուշտը։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 3։ Կէօրիւնիւր քի օրատա գօնուլմուշ օլան գատըտուլաան խատպերլերի եօղուտուա։

7. Օրայա կէլտիքէրինտէ թաշը եուվարլանմըշ պուլտուլար։ Ա֊ոէ. ԻԸ. 2։ Ա֊ոէ. ԺԶ. 4։

8. Թաշը եուվարլայան մէկէք՝ էյէրչի սօլտաթլարը փէրեշան էաէրէք օնուն իւզէրինտէ օթուրույօր իտի իսէ ատ (Ա֊ոէ. ԻԸ. 2—4), գարըլար կէլտիյի զէմանն օնուն իւզէրինտէ օթուրմայօր իտի։ Կրիստոս Յիսուսիմիզ սիրիլմիշ իտի, սօլտաթլարը գաշմըշ իտի, վէ օնտան սօնկրա՝ գարըլար մէկէյի մէզարըն իչինտէ կէօրտիւլէր։

Digitized by Google

9. Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամ թաշը եռւվարլանմիշ պուլմաղը-լա, կէօրիւնիւր քի չօգ թէսիւֆ էյլէտի. վէ մէզարըն իչինէ կիրմէքսիղին՝ եախօտ պէլքի օպիր գարըլարըն կէլմէխինէ պէքլէ-մէքսիղին՝ ա՝ճէլէ իլէ շէհրէ սէյիրթտի, քի մէզարըն աչըլարը-նը շայիրալերէ խապէր վէրսին: Յովհ. Ի. 1, 2: Ճ՝իապէխիղ՝ իլք կէլէն՝ եախօտ "տահա գարանլըգ իքէն" (Յովհ. Ի. 1) իլք կէլէնլերին պիրի՝ Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամ իտի:

10. Ա՝արիամ կիթմիշ իքէն, իհթիմալ տըր քի օ պիր գա-րըլար պաղչէնին էթրաֆընա թէնի արայարագ պագտրլար, եա-խօտ գարըլարըն հէփիսի տախի կէլէնէտէք պէքլէտիլէր, եախօտ պէքլէտիլէր քի՝ տահա զիյատէ ըշըգ օլսուն, վէ օնսան սօնկրա մէզարա կիրտիլէր: Ա՝էվարա կիրտիքլէրինտէ, սաղ թարաֆտան պիր մէլէյին օթուրտուդունու կէօրտիլէր: Ա՝ովհ. ԻԶ. 5: Կէօրիւնիւր քի, օնու իլք կէօրտիքլէրի զէման, օթուրույօու-տու. լաքին օնլար իչէրի կիրինճէ, գալգըպ տուրտու, վէ օ զէ-ման՝ օնուն իլէ պէրապէր տուրան պիր մէլէք տահա կէօրտիլէր: Ղովհ. ԻԴ. 4:

11. Ա՝էլէք օնլարա թահգիգ էյլէտի քի՝ Յիսուս Ն՝ֆէնտի-միզ գալգտը. վէ օնլարա տէտի քի, թէզ վարըպ շայիրալէրէ՝ հէմ տէ Պետրոսա խապէր վէրսինլէր, քի Գալիլեայա վարըպ՝ օնու օրատա կէօրսիւնլէր: Ա՝ովհ. ԻԸ. 5—7: Ա՝ովհ. ԻԶ. 6, 7: Ա՝էլէքլէր գարըլարա՝ Յիսուս Ն՝ֆէնտիմիզին տահա Գա-լիլեացա իքէն՝ օնլարա նէ տէտիյինի տախի զէքր էթտիրտիլէր: Ղովհ. ԻԴ. 6, 7:

12. Գարըլար իշտու միւժաէ իլէ ա՝ճէլէթէն շէհրէ վարտը-լար. լաքին օնլար՝ Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամըն Պետրոս վէ Յով-հաննէս իլէ պէրապէր մէզարա տէօնմէսինէ թէուէթտուղու. եօլտան պիր ախէր եօլտան կիթմիրլէր, վէ պունուն իչինն եօլտա պիրի պիրինէ րաստ կէլմէտիլէր, Ա՝ովհ. ԻԸ. 8: Ա՝ովհ. ԻԶ. 8: Ղովհ. ԻԴ. 9, 10: Ա՝արկոս տէյօր քի, պու շէյլէրի շայիրա-լէրէ խապէր վէրէնլէր՝ Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամ վէ Յովհան-նա վէ Յակոբտաուն վալիտիսի Ա՝արիամ իտի. լաքին օնլարը սէյ-լէտիքլէրինտէ մուէթալագա հէփիսի պէրապէր իտիլէր տէյիւ տէմէ-յօր: Գիչ վագի՝ խապէրի հէփ պու գարըլար վէրտիլէր, լաքին հալէա կէօրտիւյիմիւզ կիպի՝ ճիւմլէսի պիր զէմանտա վէրմէ-միլէր:

13. Գարըլար կիթմիշ իքէն, Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամ մէ-զարա տէօնտիւ, վէ սէյիրտէրէք կէլէն Պետրոս իլէ Յովհան-նէսին արտընձա կէլտի: Յովհ. Ի. 2—9: Պունլար մէզարը ա-րատալար, վէ թէնին սահիհան օրատա օլմատըղընը կէօրտիլէր,

Digitized by Google

լաքին սեպհպինի օնլարըն հիչ պիրի պիլմեզեսի. չունաքի մէլէյի կէօրէն օպիր գարըլարա եօլտա րասթ կելմեսիլեր, վէ Ա՝ագդա-ղենալը Ա՝արիամ մեզարատան՝ մէլէք կէօրիւնիւպ օնլարա Յի-սուս Յ՝ֆէնտիմիզին գալգմասընըն միւժահէսիներ վէրմեզեն կիմ-միշ իտի։ Յ՝աքին Յիսուս Յ՝ֆէնտիմիզ, տիրիլտի տէյիւ Յով-հաննէսին գալպինէ շիմտի պիր ինանմազ շալէսի ատղտու։ ՅՎՀ. Ի. 8, 9։

14. Պետրոս իլէ Յովհաննէս մեզարատան ապրըլըպ՝ մեաքեան-լարընա վարտըլար, վէ Ա՝ագդաղենալը Ա՝արիամ օրատա եալը-նըզ գալտը, վէ աղլար իտի։ ՅՎՀ. Ի. 10, 11։

15. Ա՝արիամ օրատա եալընըզ իքէն, մեզարըն իչինէ պա-գըպ իքի մէլէք կէօրտիւ. վէ պէլքի պուն[illegible]ար օպիր գարըլարա տախի կէօրիւնէնլէր իտի։ ՅՎՀ. Ի. 11—13։

16. Յիսուս Յ՝ֆէնտիմիզ Ա՝ագդաղենալը Ա՝արիամա՝ մե-զարատա եալընըզ իքէն կէօրիւնտիւ։ ՅՎՀ. Ի. 14—17։ Ա՝ար-կոս տէյտը քի (Ա.Զ. 9)՝ Վրիստոս Յ՝ֆէնտիմիզին էօլիւլէրտէն գալգտըգտան սոնկրա իլք կէօրիւնմէսի՝ Ա՝ագդաղենալը Ա՝ա-րիամա իտի։

17. Ա՝ագդաղենալը Ա՝արիամ վարըպ շայիրտէրթ Ի՝ապրէն գալգտըգընը խապէր էյլէտի. լաքին օնլար օնա ինանմատըլար։ ՅՎՀ. Ի. 18։ Ա՝ոէլ. Ա.Զ. 10, 11։

18. Պունտան սոնկրա Յ՝ֆէնտիմիզ օպիր գարըլարա կէօրիւն-տիւ։ Ա՝ոտ. ԻԸ. 9տէն սոնկրէյլ պիրըր քի Յ՝ֆէնտիմիզ իլքին պու գարըլարա կէօրիւնտիւ, լաքին Ա՝ատթէոս էքսէրթ նագիլիյէթլէրինտե փէք մու[illegible]ասար տըր. վէ տայիմա ինճէ ինճէ թահրիֆլէրթե չօգտուգ կիրմէզ։ Պապ Ը. 5 շէրհինէ պագ։ Պունուն իչինն պա'զըլարը զանն էտերլէր քի, օնլարա ֆիլ վագի՝ կէօ-րիւնտիւյու զէմանն՝ հէմման օնլար շէհրիթ տօղրու կիտեր իքէն տէ-յիլ իտի, իլլա օնլար պու իչե կիտեր իքէն, վէ պու վէճհ իլե օլա պիլըր քի շէհրտէն թէքրարէն մեզարա տէօնէղքէն իտի։ Պու սուրէթտե՝ Ա՝ագդաղենալը Ա՝արիամ իքինճի տէփա՝ կերի շէհ-րե սէյիրթտիյինտե իշպու գարըլարա եօլտա րասթ կելմեսի, քի օնլարա միւժտէյի սէզգէփին, լաքին ազամըզ սոնկրա Յի-սուս Յ՝ֆէնտիմիզ քէնտիսի օնլարա րասթ կելտի։ Իշպու թահ-մին՝ հէր շէյի գօլայլատըր։ Յ՝աքին տախըլըերի պու զիւմ'ամէ տիրլէր քի, Ա՝արկոստն Յիսուս իսթիասա Ա՝ագդաղենալը Ա՝ա-րիամա կէօրիւնտիւ տէփէսի՝ անկլաշըլմալը տըր քի, քէնտինին պիզե նագլինի վէրտիյի Յիսուս Յ՝ֆէնտիմիզին տիրիլմէսինէն սոնկրա իւչ կէօրիւնմէսինին իլքի պու իտի, քի Ա՝ագդաղենալը Ա՝արիամա կէօրիւնտիւ։ Ա՝ Պու զիւմ'ամէտի հէր շէյի գօ-

Digitized by Google

լայ հաեր։ Հ իւպհե եօգ աուր քի՝ պու շէյլերին ճիւմլիսի՝ Ն՝ժեսաբանիչլեր եազըըգլարը զեման՝ էյի անկլաշըըլմըըրը։

Բ. Ընաա Յ՝ֆինոխիլչի եուչ-լըրթն էուչթըքտան օնչը կիօ-ըն՝ունիչլէ։

1. Ա՝ագդալենալը Ա՝արիամա։ Ա՝ուխ. ի.Զ. 9։ Յ՝ովհ.Ի. 14—17։

2. Ո՝ալիր գաբըլատա։ Ա՝ոպ. ԻԸ. 9։

3. Պետրոսա։ Գ՝ուխ. Ի.Ի. 34։ Ա Կ՝որնի. ժԲ. 5։

4. Յ՝ամնուսա կիտէզքէն՝ իքի շայիրլէրե։ Ա՝ուխ. ի.Զ. 12, 13։ Գ՝ուխ. ԻԳ. 13—32։

5. Յ՝օլուչլերսէն գալգաղը կիւնիւ սաշամ իւսթիւ՝ Յ՝ովմնասաան մա՝սա պագի ճիւմլէ Ի՝էսուչլերը։ Յ՝ովհ. Ի. 19—24։ Ա՝ուխ. ի.Զ. 14։ Գ՝ուխ. ԻԳ. 36։ Ա Կ՝որնի. ժԲ. 6։

6. Ա՝եքիզ կիւնսէն սօնկրա Յ՝ովմնաս Հազըր իքէն՝ հէպ Ի՝էսուչլերե։ Յ՝ովհ. Ի. 24—29։

7. Վ՝ալիչլաատա Տիբերիա ասէնիզինսէ Պետրոսա՝ Յ՝ովմնասա՝ Գ՝յաֆանայէլէ՝ Յ՝ակոբոսա վէ Յ՝ովհաննէսէ՝ վէ սաչեր իքի քիմսէ՛յէ։ Յ՝ովհ. ԻԱ. 1—14։ Պու՝ Յ՝իսուս Յ՝ֆէնտիմիզին շայիրտլէրինէ՝ եաննի Ի՝էսուչլերե պիր եէրսէ ճէմ՝ օլմուշլար իքէն կէօրիւնմէսինին իւչիւնճիս սեվինճ՝ սէնիէօր։ Յ՝ովհ. ԻԱ. 14։

8. Վ՝ալիչլաատա պիր տաղտա Ի՝էսուչլերե՝ վէ պէշ եիւզսէն գիչատէ գաբընատաշլարա։ Ա՝ոպ. ԻԸ. 16, 17 չերհինէ պագ։ Ա Կ՝որնի. ի.Ե. 6։

9. Ի՝էսուչլերսէն պիրի օլան Յ՝ակոբոսա՝ Ի՝ՀՓիմալ քի Յ՝ուսաաղէմնէ։ Ա Կ՝որնի. ի.Ե. 7։

10. Ա՝իւմլէ Ի՝էսուչլերե պիր եէրսէ ճէմ՝ օլմուշլար իքէն։ Ա Կ՝որնի. ժԵ. 7։ Յ՝իսուս Յ՝ֆէնտիմիզ օնլարա գբզգ կիւն կէօրիւնմէքսէ օլուսդուրնասան, Ի՝ՀՓիմալ ատչիլ պիր քի օնուն ճիւմլէ կէօրիւնմէչլերի Թահրիր օլունմուշ տուր։ Գ՝ոլծ. Ա. 1—8։ Յ՝ովհ. ԻԱ. 25։

11. Կէզչէ չըգմասընատա Ի՝էսուչլերե։ Գ՝ուխ. ԻԳ. 50, 51։ Գ՝ոլծ. Ա. 9, 10։

12. Կէզչէ չըգմասընատան սօնկրա՝ Պօղոսա։ Ա Կ՝որնի. ի.Ե. 8։ Գ՝ոլծ. Թ. 3—7։ ԻՌ. 8—10։

Գ. Ընաա Յ՝ֆինոխիլչի կէօչ չըգմասը։

1. Յ՝ֆէնտիմիզին կէզչէ չըգմասը՝ Հօլուչլերսէն սէրիլմէսինսէն

դէրոգ կիւն սանկրա վագի՛ օլաու։ Կոր. ե. 3։

2. *Հիտուա Յ֊ֆէնահիզ Խեթանիանըն հանընաա օլան Ո֊էթ֊թուն ատղնաան կէջի՛ չզգալը։* Գ֊ոէ. Ի֊Ա. 50, 51։ Կոր. ե. 12։

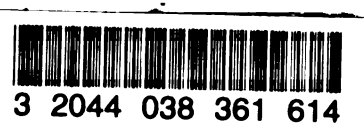
3. *Ա՛իւղի Իհաուլէրին հաւզուրաունաա կէջի՛ չզգալը։* Գ֊ոէ. Ի֊Ա. 50, 51։ Կոր. ե. 9, 10։

4. *Պիր պուլութուն իչինէ ալընըզ՝ կէջի՛ չզգալը։* Կոր. ե. 9. 11։ Գ֊ոէ. Ի֊Ա. 51։ Ինթ. ե. 20—22։

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google


3 2044 038 361 614




Digitized by Google


Digitized by Google